

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

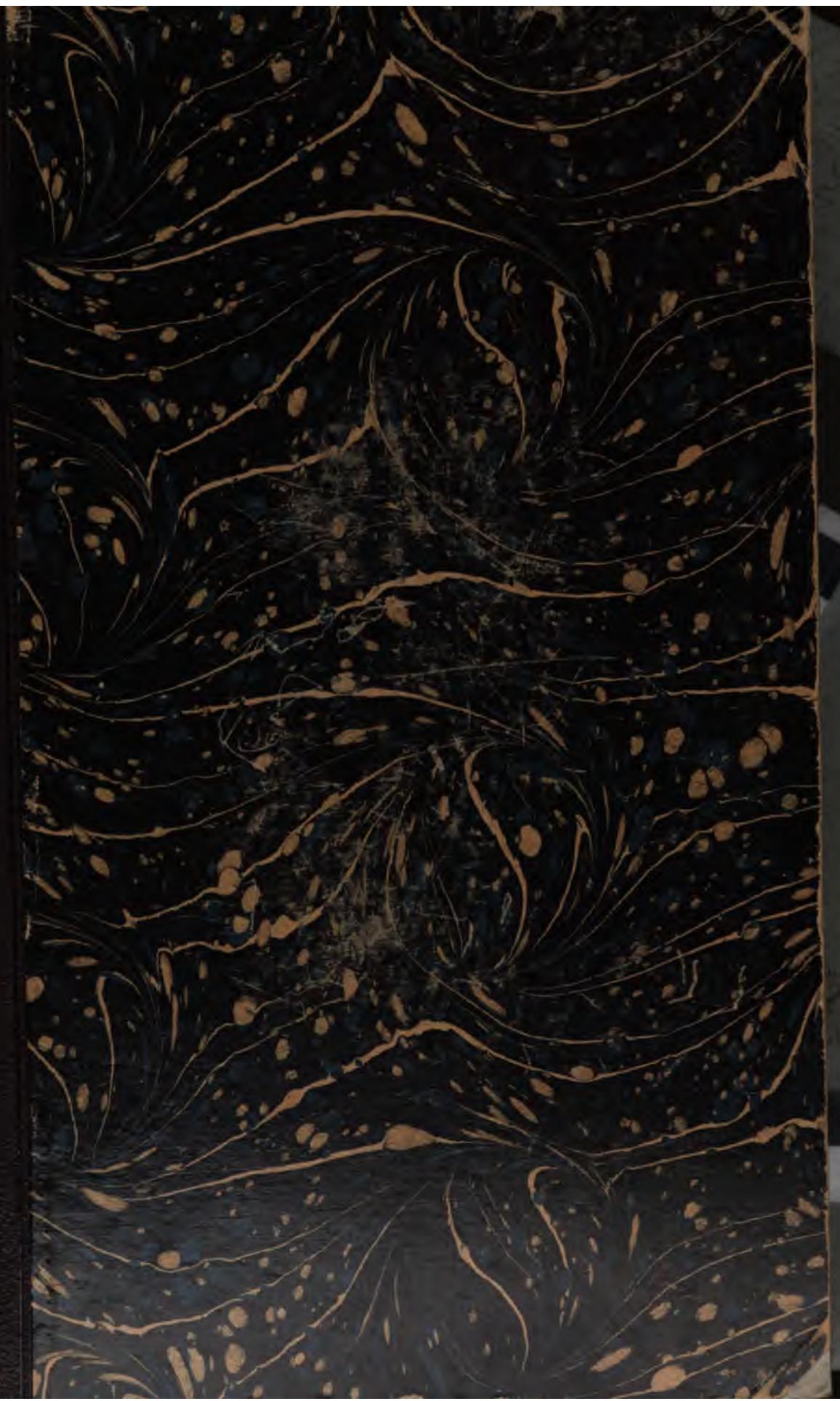
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

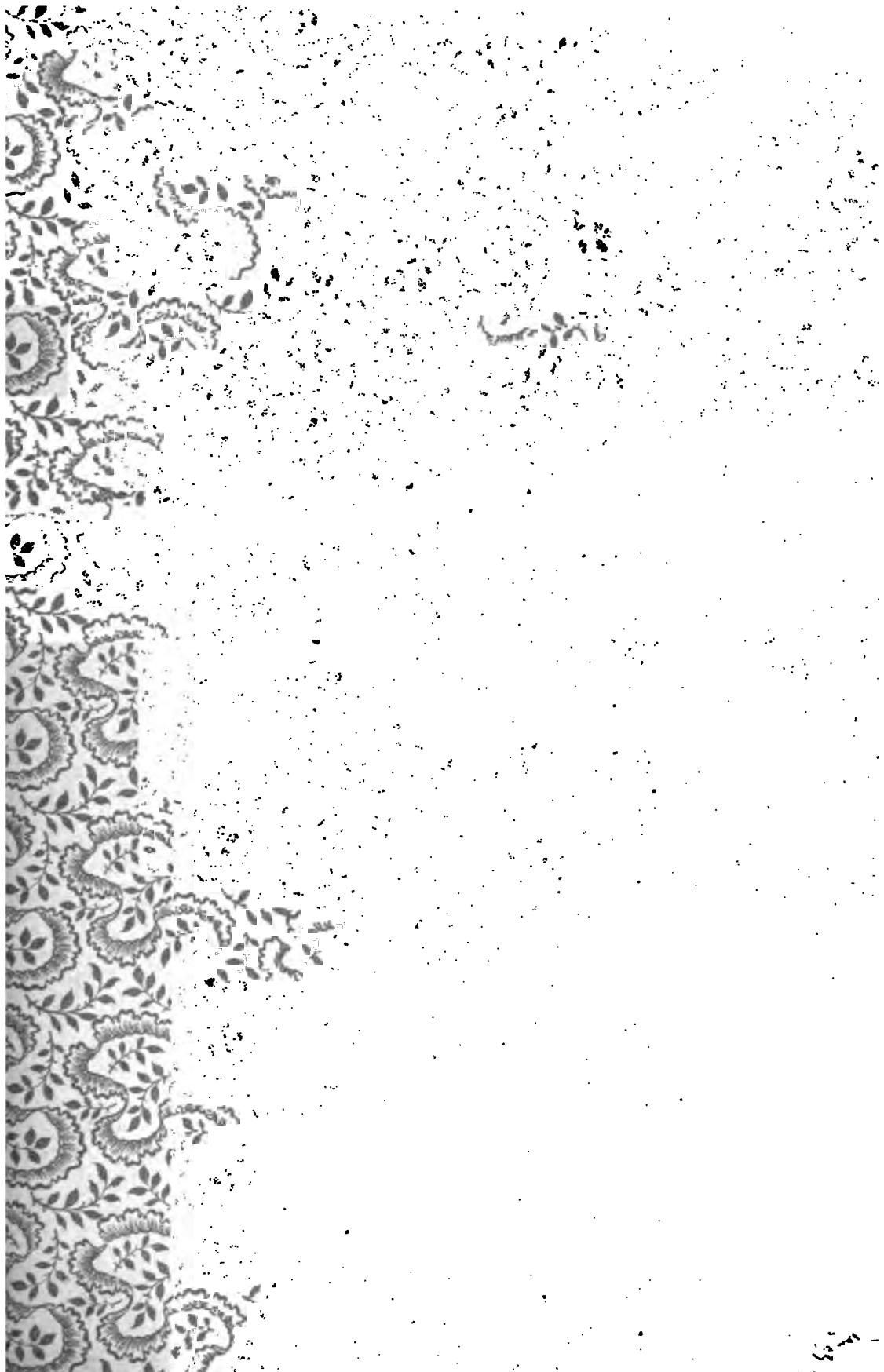
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

LELAND-STANFORD JUNIOR UNIVERSITY

COMMENTARIA
IN ARISTOTELLEM
GRAECA

EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMEN XVI

PHILOPONI IN PHYSICORUM LIBROS TRES PRIORES

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MDCCCLXXXVII

IOANNIS PHILOPONI
IN ARISTOTELIS PHYSICORUM
LIBROS TRES PRIORES
COMMENTARIA

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

HIERONYMUS VITELLI

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MDCCCLXXXVII

173800

18 AUGUST 1967

P R A E F A T I O

Ioannis Philoponi commentaria in Physicorum libros quattuor priores graece primus edidit Venetiis anno MDXXXV Victor Trincavelli (t), in libris I—III et in Corollario de inani (cf. ad p. 675,12) codice usus Veneto M, in ceteris alio quodam libro manuscripto mihi ignoto, quem codicis G fuisse similem, immo vero ex eo derivatum, ex adnotatione nostra critica et ex eis quae mox dicturi sumus satis clare, ut opinor, apparebit¹. praeter GM innotuerunt mibi KLPN. horum extremus libros III—IV complexus ita consentit cum M, ut si quis hoc uti possit, illum nusquam desideret: paucis igitur locis exceptis exsulare eum ex adnotatione critica iussi, ne inutili eam farragine onerarem. KN immanibus scatent librariorum erroribus, sunt tamen quantivis pretii, quippe qui complures reliquorum librorum expleant lacunas, semper vel fere semper interpolationibus careant. sed cum gemelli prorsus sint codices, satis esse putavi si K ad omnes quattuor libros adhiberem, N autem (ex quo specimina tantum collationis praesto fuerunt) neglegerem. codicis L denique non eadem est in omnibus libris auctoritas. in libris enim I—III et eandem fere praebet recensionem quam K, et scripturae monstris caret quae illum deformant, in IV autem libro totus pendet ex omnium antiquissimo G, unde et descriptum eum esse suspicor. idcirco

¹ Commentariorum inscriptionem Ἰωάννου Ἀλεξανδρέως τοῦ Φιλοπόνου εἰς τὸ περὶ φυσικῆς ἀκροσίσεως τοῦ Ἀριστοτέλους ἀποσημειώσεις ἐκ τῶν συνουσιῶν τοῦ Ἀμμωνίου τοῦ Ἐρμείου μετά τινων ἴδιων ἐπιστάσεων videtur maximam partem ex ingenio dedisse Trincavellius; certe obliterata est (supersunt -κρούσεως ἄριστ-) in M, προλεγόμενα τῶν φυσικῶν (ἀποσημειώσεις Ἰωάννου Ἀλεξανδρέως τοῦ Φιλοπόνου addit L²) habet L, om. K. cf. ad p. 194,1. 339,1. 496,1. equidem praeposui titulum a me fictum, quo si quis aptiorem fingi posse censuerit, non repugnabo. σχολαστικός vel γραμματικός vel utrumque audit Philoponus in aliis aliorum commentariorum codicibus. praeterea cf. Simplic. Phys. f. 260v 34. 265v 41. 266v 26. 268v 42 etc.

integralm scripturae varietatem ad tres libros priores apposui, penitus abieci in quarto, ubi antiquiore teste eiusdem recensionis uti licuit.

His igitur codicibus, quorum specimina docte et sollerter conquiserat vir egregius immatura morte abreptus Adolfus Torstrik, in conformandis Philoponi verbis ita sum usus, ut KL in libris I—III, KM in IV, si consentirent, nunquam nisi certis rationibus desererem, sin minus, eum sequerer qui et sententiae et orationi Philoponeae melius consulere videretur. At sunt loci bene multi in quibus ad deterioris notae codices (ad M scilicet passim in libris I—III, vel frequentius ad G in libro IV) configiendum duxi: ea est enim horum codicum conditio, ut nullum sine periculo constanter sequaris, nullum sine damno constanter spernas. exempla adferam planissima. deterioris notae est M in prioribus libris, at prooemium operis servavit omissum in ceteris omnibus. congruunt inter se fere semper KM in libro IV, at rectam temporis designationem p. 703,17 Διοκλητιανοῦ ἔτος σλγ' solus M, genuinum φοραὶ p. 725,6 solus K praestitit, consentientibus¹ scilicet KG et GM in corruptelis τλγ' et σφαιραι.

Mirari sane subit antiquorem neque ab indoctissimo homine scriptum codicem G tam frequenter in libro IV, quem solum nunc continet, corrupta atque interpolata praebere, genuina suppeditare multo recentiores pessimeque scriptos KM; res tamen certa est. dubitari enim nequit, quin codex unde G originem duxit interpolatricem docti cuiusdam hominis manum sit expertus, velut p. 678,9 τοῦτο δὲ παρὰ τὴν ἐνάργειαν ἐνάργως γάρ τὰ ἀνισα κτλ. corruptum tralaticia compendiorum confusione γάρ in γίνεται patienter tulerunt KM, inepte ἐνάργειαν ἐνάργως γίνεται. (φανερῶς γάρ) τὰ ἀνισα G codicis auctor interpolavit.

Sed cum praeterea frequens sit in manifestis erroribus codicum omnium consensio, recte videor mihi contendere, libros quos novimus omnes ab uno eodemque archetypo manasse uncialibus quas dicunt litteris ante IX saeculum exarato,² lacunas quidem saepe passo,³ rarius

¹ τλγ' scriptum esse in K et ex mea collatione collegoram et diserte confirmavit vir doctissimus C. Castellani bibliothecae Marcianae praefectus, qui me, quotiescumque eum per litteras adii, humanissime adiuvit.

² Cf. ex. gr. p. 498,22 δΠοι KM: δτι οὐ G; 503,1 στέγηN GM: στέγη, ἡ K; 587,25 ἀλλήλαιC αἱ M: ἀλλήλα καὶ G; 617,6 ἀλλ' ἀτοΠοι KM: ἀλλὰ τὸ τι ὅν G; 650,28 sq. κατασκευάζοντι ὁς KM: κατασκευάζων πῶς G; 676,18 MHδὲν K: δαηδὲν K: μὴ ὅν M etc. accedit quod excerpta Parisiensia ineunte saeculo X scripta, de quibus mox sermo erit, eandem yidentur referre recensionem quam integrorum commentariorum codices.

³ At rarius hiat oratio in libro IV, in quo antiquiore et accurate scripto codice G utimur; prudenter igitur non omnes priorum librorum lacunas ex archetypo repetes.

interpolationes. cum enim loquax Graeculus omnia fere bis terve redundanti verborum copia repeatat, non mirum est raro quemquam verbis eum ditasse; saepius contra aberrantibus propter similium verborum frequentiam librariis nimiae eum loquacitatis poenas dedisce non magnopere dolemus.

Praeter hos, qui integros Philoponi libros vel quattuor vel duo vel unum complectuntur, supersunt excerptorum codices non pauci A B C D E F O R S T V,¹ quorum ACDR excerpta Philoponea ex quattuor tantum prioribus libris continere videntur eaque fere inutilia (nam si quae in eis emendatius scripta inveni, facultatem non superant byzantini hominis mediocriter docti,² qui huiusmodi scholia corrasit), BEFOTV etiam ex libris posterioribus, quos integros aetatem non tulisse dolendum est. ex his rursus nullum praebuerunt usum OTV; quae enim scholia Philoponea in Arist. Θ 6 p. 259^a13—8 p. 262^a2 exhibent, descripta sunt procul dubio ex F, ut ex appendice critica patebit quam alteri volumini adiciam. horum nonnulla ex V divulgaverat Brandis; nos vero omnia ex ipso F edidimus servata mira inscriptione τοῦ Φιλοπόνου Ἰωάννου εἰς τὸ ἐπίλοιπον τῆς φυσικῆς ἀρραάσεως, quam tetigit Diels (praef. Simpl. Phys. p. XIII sq.). praeterea publici iuris fecerat Brandis aliquot scholia in libros V—VIII ex nobilissimo codice Parisiensi E deprompta, neque tamen Philoponum in his agnovisse videtur³; ego vero cum animadvertissem excerptum non dubie Philoponeum ap. Brandis. Schöll. p. 440^b16 concinere omnino cum scholio Parisiensi quod ei ipse Brandisius subiecerat, deinde per virum doctissimum P. Corssenum certior factus essem alia quoque legi in E scholia Philoponeis codicis F prorsus similia, operaे pretium me facturum putavi, si librum curiosius perscrutarer. nec me spes fefellit; nam cum antiquus scholiasta, qui pigmento utitur subrufo, unum excerptat Philoponum in libris I—IV, et in libro VIII complura exhibeat quae Philoponea esse aliunde novimus, certa, ut mihi quidem videtur, coniectura statuere licuit cetera quoque scholia in libros V—VIII ex eodem Philopono fluxisse, eaque omnia edenda curavi p. 796—851, nonnullis etiam interpositis quae in B vel diserto sibi vindicaret Philoponus, vel

¹ Fortasse et alii mihi non satis noti, velut Vatic. 256, 307, 1025 etc. codicis Vatic. 256 scholia ex Simplicio excerpta dubitanter dixerat Brandis (*Abhandl. der Berl. Akad.* 1831 p. 63 nr. 80), Simpliciana nulla esse proemio excepto docuit nos Diels (praef. Simpl. Phys. p. XVI). de codice S v. infra conspectum librorum.

² Huc refero emendationem p. 26,5 μέλανος R (at μέλαν A!).

³ Certe eum non fugerat excerpti ab scholiasta Parisiensi Philoponum in prioribus libris; cf. Scholl. p. 355^b3 sqq.

probabili ratione ei tribuenda censerem. sed cum prelo haec essent mandata, adfertur Florentiam transmissus codex Venetus F, quocum fragmentum εἰς τὸ ἐπίλοιπον et Simplicii Physica ante aliquot annos contuleram nulla prorsus scholiorum marginibus appictorum ratione habita. inveni fere eadem quae ex E descripsoram, interdum auctiora, saepius Simplicianis inmixta, utilius omnia una cum excerptis Parisiensibus edenda, ne scholia ad eosdem Aristotelis locos bis in eodem volumine quaerenda essent. sed, ut de ceteris sileam quae me deliquisse scio, ne in hoc quidem licuit de lectoribus benemereri.

Haec praemonenda erant de fide et auctoritate librorum manuscriptorum, quorum conspectum absoluto praefandi munere subiciam. his si paulo hebetius usus sum, veniam me facile impetraturum esse spero, cum vel doctiores saepe in talibus peccaverint; id contra maxime dolebo, si cui non iniuria videar indiligerter scripturae varietatem enotasse. ex LG omnia fere quae enotata habui in adnotationem criticam transtuli, codicem K per omnes quattuor libros et M inde ab extremo libro III *itacismos* aliaque id genus librariorum σφάλματα ad Philoponi explicaciones pertinentia plerumque securus abieci, fideliter et fortasse superstitione adscripti si ad Aristotelis verba spectarent, in quibus minutis etiam librorum omnium scripturae discrepantias neglegere non sum ausus.¹ liceat tamen excusare reverentiam, quae summo philosopho debetur: tenendum est enim lemmata ad codicum LKM fidem (nam G rarissima habet, t ex edito Aristotele interpolat) restituta accurate plerumque referre quae in suo Aristotele legit Philoponus, quo fit ut subsidium adipiscamur ad recensenda philosophi verba minime spernendum.²

Ceterum non is ego sum confidentior adolescentulus, qui credam me

¹ Ceterum in his Dielesii rationes et ipse tenui, ideoque σφέτεν, δποθνγσχειν, ζψον (ζων comparet in antiquissimo codice E, in reliquis excidit t littera) et quae sunt similia invitis libris scripsi, σ τ ad codicum fidem dedi (nisi quod piguit constanter putideque adnotare, si qui δ pro τέσσαρες haberent), litterarum denique paragogicarum iis tantum praeter lemmata locis mentionem inieci, ubi ex. gr. οὗτω pro οὗτω scripsit t libris omnibus adversantibus, vel contra οὗτω dederunt libri manucripti quamvis vocalis sequeretur.

² Dolendum sane est tam atrociter decurtata esse lemmata in K, ut saepe sola codicis M auctoritate utamur in libro IV. — in Aristotele utor apparatu Bekkeriano Torstrikii curis emendato et nova collatione Aristoteleorum codicum EG (F passim inspexi) a me confecta. praeterea fructus me perceperisse uberrimos ex egregia Dielesii dissertatione *Zur Textgeschichte der Aristotelischen Physik* (*Abhandl. der Berl. Akad.* 1882), non est quod moneam. ex eiusdem Dielesii editione Simplicii libros I—IV laudo, reliquos ex Aldina, Themistium ex Spengeliana.

omnia recte in codicibus legisse, nihil omisisse, cuncta recte administrasse, hoc unum certo scio Hermanni Dielesii doctrinae et humanitati deberi, si minus frequenter peccavi: roganti enim mihi nunquam defuit, saepe etiam, ut est mos amicorum, αὐτεπάγγελτος opem tulit utilissimam. in indagandis praeterea Aristotelis locis propensa qua est in me voluntate adiuvit me interdum collega optimus Felix Tocco, philosophorum nostratium φιλολογώτατος. his igitur amicis benemerentissimis, itemque clarissimis viris bibliothecis Laurentianae, Marcianae, Neapolitanae, Vaticanae, Parisiensi praefectis, qui libros manuscriptos vel transmiserunt liberaliter vel summa humanitate inspiciendos curaverunt, gratias ago quam maximas.

Ser. Florentiae m. Maio a. MDCCCLXXXVII.

H. VITELLI.

CONSPECTUS LIBRORUM MANU Scriptorum et IMPRESSORUM.

A COISLINIANUS 166 [Montfaucon p. 223 sq.], chartaceus s. XV, foliis constans 492 cm. 29 altis 21 latis. primo loco continet Aristotelis Physica cum scholiis et in marginibus et inter lineas scriptis partim Philoponeis partim Simplicianis, audacter contractis vel interpolatis. insunt excerpta ex Philoponi prooemio, quod integrum in solo codice M servari diximus. in libris V—VIII Philoponea nulla esse puto; certe Simplicii sunt (f. 190^r34 Ald.) quae vir summus Montfaucon (p. 224) aliud agens Philopono deberi coniecit. codicem examinavit H. Diels. addam collationem excerptorum ex prooemio, alia quaedam daturus ubi de codice R sermo erit.

p. 1,3 κατὰ ἀριστοτέληγ, τοῦ τε ομ. || 4 τε καὶ || 4. ὁ περὶ τὸ θεωρητικὸν μᾶλλον ὁ Ἀρ. ἐπούδασε || 6 διαιρουμένου || 6. 7 τὸ μαθηματικὸν τὸ θεολογικὸν (ομ. καὶ) περὶ τὸ φυσικὸν μᾶλλον κατεγένετο || 8 τῇ ἡμετέρᾳ φύσει || 9 ἦν (ομ. καὶ πρὸ Ἀρ.) προεξειργασμένον, τὸ δὲ φυσικὸν || 10 ὁ ομ. || 11. p. 2,13 καὶ συνδιείλε—πραγματεία ομ. || p. 2,13 βιβλίον διδάσκει (ομ. ὡς εἰρηται) περὶ || 14 ἀκολουθούντων || 15 πραγματείαν αὐτῆν et μοχ εἰσὶ || 16. p. 3,1 καὶ ἐν μὲν — τοσαῦτα ομ. || p. 3,1 ἐν μὲν οὖν τῷ || καὶ ομ. || 2 παλαιῶν || περὶ — ἀρχῶν ομ. || 3. 7 τῆς ὥλης καὶ τοῦ εἰδους, μᾶλλον δὲ περὶ τῆς ὥλης, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τοῦ εἰδους καὶ τῆς ὥλης, μᾶλλον δὲ περὶ τοῦ εἰδους, ἐν τῷ τρίτῳ περὶ κινήσεως καὶ ἀπείρου, ἐν τῷ τετάρτῳ || 8 τέσσαρις || πάντων καὶ ομ. || 9. 10 αὐτῇ. ὅθεν καὶ τὴν ὥλην πραγματείαν περὶ κινήσεως δινομάζει εἰρηται λέγων ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ κινήσεως.

B NEAPOLITANUS III E 1 [Cyrilli Catal. II 431], chartaceus s. XIV, foliis constans 277 (uno 276 vel 287, nam qui singula folia imo margine numeris distinxit, bis scripsit 130, qui autem summo margine, calami lapsu 222 pro 212 dedit). continet Aristotelis Physicorum libros octo omnes scholiis creberrimis instructos, quorum ultimum spectat ad Arist. Θ 7 p. 261^b22. ad libros I—VII Simpliciana pleraque adscripsit scholiastes sua quaedam inmisceens, nisi quod adnotat f. 59^r (ad Arist. p. 197^a1. Philop. p. 275,13 sqq.) ὁ μὲν Φιλόπονος ἀνάγει ύπὸ μὲν τὰ κατὰ διάνοιαν πραττόμενα τὴν τύχην, ύπὸ δὲ τὰ κατὰ φύσιν τὸ αὐτόματον, et f. 160^r quaedam exhibet ex Philop. p. 778,22 sqq. desumpta. ceterum excutienti mihi hunc

librum ignota erant excerpta codicum EF, ideoque latuerint me et alia Philoponea: certe Simplicio debentur omnia quae foliis 160^v—191 adscripta sunt. in scholiis vero ad librum VIII pertinentibus multa reperti Philoponea: horum quae cum scholiis Venetis eis τὸ ἐπίλοιπον κτλ. consentirent in adnotatione critica iis subiecta commemoravi, reliqua duplicibus uncis inclusa excerptis Parisiensibus (inde ab p. 825) interieci.

NEAPOLITANUS III D 7 [Cyrilli Catal. II 380], chartaceus s. XIV, non C continet ut videtur quidquam Philoponei commentarii, quod Cyrillus falso ex titulo conclusit. incipit enim binis columnis sic:

col. I	col. II
ἴωάννου φιλοπόνου τοῦ Ἀλεξανδρέως τὸ ἐπίκλην σχολεστικὸν ἔζήγητος εἰς τὴν φυσικὴν ἀκρόστιν ἀριστοτέλους	ἴωάννης σιμπλικίου εἰς τὴν φυσικὴν ἀκρόστιν ἀριστοτέλους

sed sub col. I non Philoponi, verum Simplicii extat commentarium, sub col. II excerpta sunt qualia in Paris. R, sed nulla Philoponi.

LAURENTIANUS LXXXVII, 10 [Bandini III 389], chartaceus s. XIV, D foliis constans 185 cm. 25 altis 17 latis. hisce demum diebus mihi innotuit. continet f. 1^v—2^v excerpta quaedam ex Philop. p. 6,9 sqq. 7,25 sqq. 31,3 sqq. etc.; f. 7^v autem nonnulla ex Philoponi prooemio desumpta, scilicet p. 1,3—22, p. 2,13—3,8 (usque ad περὶ κινήσεως), quibus subicit τὸ πρὸ τῶν πολλῶν γέ θεολόγου, τὸ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς διαλεκτικοῦ διαλέξιαν καὶ ὑστερογενῆ (sic) καθὼς ἀφαιρεματικὸν καὶ ἐννοηματικὸν νοούμενον· τὸ δὲ ἐν τοῖς πολλοῖς φυσικοῦ. cf. Philop. p. 11,29 sqq. 192,25. 229,24.

p. 1,3 κατὰ Ἀρ. om. || 4 καὶ τοῦ || περὶ τὸ || πᾶσαν om. || καταβάλεται (sic; primitus scripsérat ξει) || 5 Ἀρ. om. || 6 διαιρούμενον || 6. 7 τὸ μαθητ. τὸ θεολ. (om. καὶ) || 7 μάλιστα om. || 9 Ἀριστοτέλην (sic!) || φυσικὸν || 13. 16 διαιρέσιν (quam Dielesii emendationem nescio quo inani scrupulo non recepi) ποιήσασθαι· τῶν γάρ παρακολουθούντων τοῖς φυσικοῖς πράγμασι τὰ μὲν || 17 ἀδίοις συνυπάρχει (om. ίδια) || 18 καὶ τῶν ὑπαρχόντων τοῖς ἐν γεν. κ. φθ. τὰ μὲν κοινῶς ἀπασιν ὑπάρχει, τὰ δὲ ίδια τιστοῦ καὶ τῶν ίδια τιστὸν ὑπαρχόντων || 19 (τῶν τοῖς ἐν = t) || 20 ὑπάρχουσι ||

p. 2,16 προτέρους τέσσαρος || 17 τέσσαρος || ἔστιν om. || 18 καὶ πολλὰ – παρακολουθήματα om. || 20 τὴν ὅλην || 21 δέ τινας (om. τῶν φυσικῶν) || 22 et 23 τε om. || πάντα om. || 24 πλιν om. || εἶναι ἔλεγεν ἐν ἕκα || 25 καὶ Δημ. τὰς ἀπειρους ἀτόμους || 26 οὐδαμῶς || 26. 27 ἐν τῷδε (sic) τῆς παρούσης πραγμ. (om. δ' Ἀρ.) || 29 κατὰ τὰ μέρη || καθ' διου || 30 λέγω || 31 (ἡμεραν = t) || (διληγν) || 33 εἰπεῖν om. || οὗτω δὴ καὶ || 34 εἶναι recte || 36 αὐτῇ || 38. p. 3,1 περὶ – τοσαῦτα om. || p. 3,1 καὶ om. || 3 τῆς ὅλης καὶ τοῦ εἶδους || 6 μᾶλλον περὶ τοῦ εἶδους ἡ τῆς ὅλης || 7 καὶ κενοῦ || 8 τέσσαρος ||

PARISIENSIS 1853 [Catal. Bibl. Reg. II 410], olim Mediceus, membraneus, forma maxima, exeunte s. IX vel ineunte X non ab uno eodem que librario scriptus. codicem in Aristotele suo eadem littera E designat Bekkerus. primum obtinent locum Physica (ff. 3—67; de foliis 1—2 cf. Torstrik, praef. in Arist. de An. p. IX sq.), scholiis instructa

partim ab aequali vel paene equali librario subrufo pigmento exaratis, partim ab recentioribus. novicia haec, quae non ultra librum IV progressiuntur, inspexi tantummodo, et fere semper Simpliciana nullius pretii inveni, frusto excepto non prorsus spernendo quod edidi in annotatione critica ad p. 495,7 (cf. Diels, *Ueber das dritte Buch der Arist. Rhetor.* p. 34, in *Abhandl. der Berl. Akad.* 1886). contra scholia antiqua aequabiliter per omnes libros (praeter IV et VII, qui paucissima habent) distributa ex Philoponi commentariis manasse omnia putavi, iis motus rationibus quas in praefatione exposui. scriptura est non inelegans, cereberrimis referta tachygraphorum compendiis vocum ἔστι, εἰσί, εἰναι, ἔσται, γίνεσθαι, γρόνος, ήμέρα, διά, παρά, πρός, ἄρα. ὥσπερ (cf. ad p. 787,6) etc., saepe etiam signis, alioquin in mathematicorum praesertim codicibus obviis, vocum ἔστω, ἵσος, ἐλάττων, μείζων, κέντρον, τρίγωνον, τετράγωνον, κύκλον etc. excerptorum ad libros V—VIII spectantium nonnulla ediderat Brandis (seil. ad Arist. p. 227^a27. 233^a21. 239^b5. 250^b19. 258^a20. 260^b7), iisque omnia descripsi Parisiis a. MDCCCLXXXIII, eaque nunc eduntur p. 787—851, nisi quod casu excidit in editione mea scholium ad Arist. p. 254^a15 sq.: Τούτεστι πρὸς τοὺς ἐλέγχους τῶν ἀλλων ὑποθέσεων ἀναλαβόντες αὐτὸς συγάψουεν περὶ τῆς τετάρτης. ut vero de natura excerptorum constet, addam scholiorum specimina in priores libros:

Arist. B 1 p. 192^b8 οὐχ' ἀπλῶς πάντων (ομ. τῶν διντων), ἀλλ' ἡτοι κτλ. usque ad νῦν. Philop. p. 202, 17. 21 (19 τε ομ., 20 καὶ τὰ ἀπό, 21 εἶπεν οἷον ομ.).

p. 192^b16 γένος φησιν αὐτῶν τὴν οὐσίαν — κατηγορούμενον. Philop. p. 203, 15. 16.

8 p. 198^b31 δὲ Εμπεδοκλῆς ἐν τῷ σφαιρῷ πάντα λέγων εἰναι (sic) τὰ εἰδῆ μεμίγθαι

ἐν τῇ αἱστορίᾳ τοῦ σφαιροῦ ἐν τῇι ἀρ̄τῃς κοσμοποίᾳς πρὸς τελείως τὰ εἰδῆ διαχριθῆναι ἀπ' ἀλλήλων ὑπὸ τοῦ νείκους γι_ (= γίνεσθαι) τίνα διέλεγον σύμμικτα ζώια οἷα καὶ οἱ μῦθοι τοὺς κενταύρους ὑποτίθενται τὰ μὲν διπέποντα τὰ δὲ πρὸς τῇι κεφαλῆι ἀνύν. ὁς δὴ μὴ μόνων τῶν στοιχείων μεμιγμένων ἐν (τῷ) σφαιρώ, ἀλλὰ καὶ τῶν μορίων (τῶν) ζώιων. ἀνδρόπρωρα φησι τὰ ἔχοντα τὰ ἔμπροσθεν ἀνύν. πρώ(ρα) γάρ τὰ ἔμπροσθεν. quae uncis <> inclusi abscissa sunt. cf. Philop. p. 314, 7 sqq.

p. 199^b18 τὸ δὲ οὖ ἔνεκα καὶ ἐν τῇι τύχῃ ἔστι τὸ κατὰ συμβεβηκός· ἐλθὼν γάρ τις ἀπὸ ξένης ἔλούσατο· ἀλλ' οὐ τούτου ἔνεκεν ἥλθεν, ἐγένετο μέντοι δὲ πλοῦς ὡς ἔνεκεν τούτου ὅπερ καὶ πεποίκεν. γράφεται δὲ καὶ λυτάμενος δὲ ἔστι λυτρωτάμενος· ἐλθὼν γάρ τις ἀπὸ ξένης εὑρὼν τίνα τῶν φύλων ἐν δεσμοῖς ἔλυτρώσατο, ἀλλ' οὐ τοῦ λυτρωτάμενου ἔνεκεν ἥλθεν. cf. Philop. p. 324, 10—23. Brandis Scholl. p. 355^b3. 4.

Γ 7 p. 207^b13 habet lemma ἀλλ' οὐ χωριστὸς οὗτος δὲ ἀριθμός, tum Philoponea p. 489, 15—23 Ἐπειδὴ—ἔχει, in quibus, praeter varietatem in apparatu critico enotatam, v. 19 οὕτω καὶ αὐξανομένου habet, v. 21 et 22 γάρ et δὴ ομ.

F MARCIANUS 227 [Zanetti p. 118, Diels praef. Simpl. Phys. p. XIII], chartaceus s. XIV vel certe XIII exeuntis, foliis constans 436 cm. 26 altis 17 latis. Aristotelis Physica cum Simplicii commentariis in libros I—VI tenent

f. 1—378^r (378^r τέλος τῆς ἀριστοφυσικῆς ἀκροάσεως: ~Γ K). sequuntur f. 378^v scholia in Arist. p. 262^a19 sqq. δὲ λέγει συντόμως τοῦτο ἔστι κτλ. (horum priora ex Philopono excerpta sunt; comparent enim inter scholia

Parisiensia p. 842, 30 sqq.) numeris instructa α'—μθ'. ad hos numeros pertinet recentioris manus adnotatio f. 374^r summo margine (scil. ad Arist. p. 262^a 19) τὰ σχόλια τὰ μετά τελευτὴν τοῦ κειμένου γεγραμμένα ἐντεῦθεν ὀρμοσὸν ὥσπερ ἡ τάξις τῶν ἀριθμῶν ἀπαιτεῖ ἔκαστη τῶν ἐνταῦθα γιωρίων, οἷον τὸ πρώτον τῷ πρώτῳ, τὸ δεύτερον τῷ δευτέρῳ καὶ τὰ ἐφεξῆς τοῖς ἐφεξῆς, ἔως τῆς τελευτῆς καὶ τοῦ κειμένου καὶ τῶν σχολίων. sed de his scholiis fusius dicet Diels in altero Simplicii Physicorum volumine. — postremo f. 382^r sqq. Simplicii habet commentaria in libros VII—VIII usque ad f. 431^r, ubi Simpliciana deficiunt in verbis ἀρχὴ τῆς ἄλλης (sic) κινήσεως (f. 292^r 40 Ald.), quibus novus incipit versus, eodemque versu sequuntur Τοῦ φιλοπόνου ἵω εἰς τὸ ἐπιλοιπὸν κτλ., scilicet excerpta Philoponea in Arist. Θ 6 p. 259^a 13—8 p. 262^a 2, quae suo loco ex hoc ipso codice post scholia Parisiensia edidi. ad haec rursus scholia pertinent novicii librarii adnotatiunculae f. 372^r (Arist. p. 259^a 13) ἔως ὧδε ἔχει τὰ ἐκ τῆς Σιμπλικίου ἐξηγγέζεως, et f. 374^r (Arist. 261^b 31) ἔως ὧδε τὰ τοῦ Φιλοπόνου. — codicem scripsit Georgius quidam (calami lapsu Gregorium μετωνόμασε Diels p. VII), qui saepe de se mentionem fecit adiectis summo plerumque margine precibus, velut ὑπεραγίᾳ δέσποινα θύε (θεοτόκε) βοήθει μοι τῷ ἀθλίῳ (vel μοι τῷ σῷ δυόλῳ γιωρ) πρεσβείαις βασιλέως τοῦ μεγάλου εtc. scholia in librorum I—VI marginibus ipse Georgius scripsisse videtur praeter pauca quaedam ad libros V—VI, quae recentiori librario debentur scholia in posteriores libros exaranti. putaveram Georgium Philoponum solum excerptisse, recentiorem vero librarium Simpliciana admisceuisse, sed vidi postea in prioribus etiam scholiis Simpliciana inesse: idcirco inutilē duxi manus distinguere. neglexi, ut par erat, excerpta ex Simplicio, sed, cum non semper ipsa interpretis verba repeterentur, recepi fortasse quaedam utilius abicienda. — Simplicium et Philoponi fragmentum εἰς τὸ ἐπιλοιπὸν contuli abhinc annos prope decem, reliqua scholia descripsi ineunte vere a. MDCCCLXXXVII. ex his adscribam aliquot ad priores libros pertinentia:

Arist. Α 2 p. 184^b 15 εἴ τις ζητοί τί δήποτε τὴν μὲν μίαν (sic) ἀρχὴν εἰς τὸ κινούμενον καὶ ἀκίνητον διελομεν κτλ. καὶ ἀπειρον. Philopon. p. 21, 14—21.

2 p. 185^b 7 ὁ ἡράκλειτος ἔλεγεν εἰς ταῦτα συνιέναι τέξου δίκτην καὶ λύρας τὸ ἀγαθὸν καὶ κακόν, ὃ καὶ θέσιν ἔδωκεν (sic) ὁ φιλόσοφος. ἐνδείκνυτο δὲ τὴν ἐν τῇ γενέσει τῶν ἔναντιν μέζην ἐναρμόνιον, ὡς καὶ ὁ πλάτων ἐμνημόνευσεν ἴζδες λέγων καὶ σικελικαὶ τινες ὕστερον μοῦσαι ἔνενθησαν δὲι συμπλέκειν ἀσφαλέστατον ἀμφότερον. Simplic. p. 50, 10 sqq.

Δ 14 p. 223^b 16 πῶς ἀντιμετροῦσιν — κλίνησι. ex Philop. p. 782, 28—783, 5, omissis verbis καὶ τοῦ χρόνου p. 783, 2.

ib. 19 διὰ (sic) δύο αἱτίας φησὶν εἶναι — καὶ τὸ γνώριμον ταύτης μάλιστα. Philopon. p. 783, 13—19 (15 γνωριμώτερον, 16 ἐλάχιστα πεσῶν καὶ γνωριμω, 17 ἡμερόνυκτον).

ib. 26 διὰ τοῦτο — νομίζεται. Philopon. p. 784, 7—14 (7 δὲι pro διστι, 10. 11 χρόνος κάκλος τις — ὃ δὲ χρόνος om.).

LAURENTIANUS LXXXVII, 6 [Bandini III 386], membraneus s. XII G (non XI), foliis constans 327 (non 326) cm. 26 altis 20 latis, optime

servatus si priora tria folia excipias madore et tineis male habita. continet Aristotelis Physicorum librum IV in brevia capita rubris distincta numeris dispergitum, quibus plerumque sine lemmatis (cf. ad p. 496,1) subiciuntur Philoponi commentariorum particulae. Aristotelea diductis litteris scripta sunt. interdum loci etiam Aristotelei intra explicationis ambitum ab Philopono citati iisdem characteribus scripta sunt et seriem capitum Aristoteleorum continuant. hos neglexi, sed, ne lector deciperetur, ad singulos locos adnotavi omitti Aristotelis verba, velut p. 591,16. 734,17 etc. monendum est praeterea ante f. 1 excidisse quaterniones XXII, nam inde ab f. 129^r comparent quaternionum notae λθ' μ' ρα' etc., in priore quidem codicis parte ab eo qui paginas coagmentavit abscisae. hinc certa supputatione colligas integrum olim codicem libros III—IV complexum esse. qui supersunt quaterniones XLII octo sunt foliorum praeter extremum (ξδ') qui tres, ν' et νη' qui sex folia continent. codicem (cuius specimen photographicum in *Collezione Fiorentina di Facsimili propediem dabo*) eadem littera G designat in Aristotele Bekkerus: ipse nota G³ indicavi recentem correctorem, qui pauca quaedam eaque non magni momenti emendavit vel supplevit. praeter hunc antiquior etiam librarius scripsit scholium ad p. 640,4 sqq., rursus alias omnium recentissimus (olim putavi eundem hunc esse atque codicis emptorem Christophorus de Bondelmontibus; cf. Bandini) appinxit f. 327^v:

στάχος ἄστροι ξυλοβάσαμ^{ον} βαλσαμίκοι^α κιννάμωμον μαστί^{χ'} χρόν^{ος} ἀνὰ έξα^{γ'} ἀ'^{ζ'}
δλο^{η'} ισόσταθμος τῶν τοιούτων εἰδῶν η^{τοι} έξα^{γ'} η' ποιοῦσι^{τ'} κοκκία εὐστόμαχα.
partem codicis Torstrik, totum ipse contuli.

K MARCIANUS 220 [Zanetti p. 117], chartaceus s. XV, foliorum 540, ab uno librario eoque imperitissimo scriptus. priora folia (1—232) continent Arist. Physicorum libros I—IV cum Philoponi commentariis; sequuntur f. 233^r Aristotelis libri V—VIII et 289^r Simplicii in hosce libros commentaria (desinunt in verbis οὐ^φ ἐνὸς τοῦ πρώτως συνεχῶς κινοῦντος γίνεται), quibus post folium scriptura vacuum subicitur f. 425^r πρόλογον διαδόχου λυκίου στοιχείωσις φυσική, itemque post alia duo folia scriptura vacua f. 440—540 Somnii Scipionis Metaphrasis Planudea. Philoponi commentaria usque ad f. 40 in margine scripta sunt, inde ab f. 41 commentariorum particulae ponuntur post singula capita Aristotelea; idcirco exciderunt in priore parte lemmata fere omnia (at cf. p. 25,12. 29,10 etc.), in altera omissum est constanter primum eiusque capitinis lemma, mire decurtata sunt reliqua. magna lacuna absorbit præterea f. 173^r Philoponi verba p. 579,24—597,4 τριχῆ—εἰπὼν δὲ, fortasse quia integer quaternio exciderat in exemplo unde liber manavit. codex est bonaë notae, quippe qui et lacunas expletat reliquorum non paucas et interpolationibus vacet. contuli Florentiae.

VATICANUS 1028 [Brandis *Abhandl. der Berl. Akad.* 1831 p. 67 nr. 103], L chartaceus. continet f. 1 Arist. Phys. I—VII, f. 38 Platonis Menexenum, f. 45 excerpta Simpliciana in Physica, f. 93 Philoponi commentaria in Phys. I. I—IV, f. 371 ἀλεξάνδρου ἀφροδισέως εἰς τὸ περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν, f. 411 Iamblichi Protrepticum. scriptus est a compluribus aequalibus vel prope aequalibus librariis, quorum primus exaravit f. 1—44, alter f. 45—92, tertius (primo similis) f. 93—181 (Philop. I. I. II), quartus f. 182—242 (Philop. I. III inde ab p. 349,7 editionis nostrae), quintus (similis ei quem tertium diximus) f. 243—370, sextus septimus et octavus reliqua. codicem accurate contulit et descriptis Augustus Mau vir doctissimus, qui eum saeculo XIII scriptum putat. Torstrikius contra saeculo XV tribuerat. equidem inspexi eum festinanter ante aliquot annos et saeculi XIV esse putavi, quamvis antiquiorem compendiosae et intricatae scripturae speciem referat; neque iniquius de eo iudicaverim, nam certe descriptus est Iamblichi Protrepticus ex codice saeculi XIV (Laurentiano LXXXVI, 3), ut propediem firmissimis demonstrabit argumentis Pistellius in *Museo ital. di ant. class.* vol. III. in libris I—II magna est codicis auctoritas, aliquanto minor in libro III neglegentius scripto, nulla in libro IV. descriptus est enim liber IV ex codice G, ex quo perperam lecto miri saepe errores orti sunt, velut p. 719,22 ὡς pro ἦ visus est sibi legere L; 622,22 τὰ . . . μέντα G, τα . . . μία ἐν L; 496,14 χέχρηται Torstrikio teste L, nimirum quia in G littera ν foro partim exhausta est. ad hos accedunt et alii errores permulti, quos librarius ultro admisit, ita ut minime mirum sit consentire eum aliquando in talibus cum KM, velut p. 643,17 in omissione vocis ἔσται. nota L³ indicat recentiorem correctorem.

MARCIANUS 230 [Zanetti p. 118], chartaceus saec. XIV (XV Zanetti), M foliorum 357, a compluribus librariis scriptus. foliis 1—170 continet Philoponi commentaria in Physicorum libros I—IV satis accurate scripta usque ad quaternionem γ' (cuius extrema verba δρώντων συμβαίνει ἀντεγuntur p. 423,8 editionis nostrae), neglegentissime in reliquis. ex hoc codice pendere dixi editionem Trincavellianam in libris I—III (et fortasse ipsi Veneto editori correctiones debentur, quas nota M³ indicavi), idque ex ipsa adnotatione nostra critica colligere licet; cf. ad p. 4,19. 12,22. 14,26. 35,29. 425,28. 427,20. 432,17. 24. 433,3 etc. certum est praeterea typothetas Trincavelli ipsum codicem, non apographon, in manibus habuisse: comparent enim in eo signa plumbeo stilo exarata, quibus ἔχθεσται et extrema cuiusque impressae paginae designantur. cf. R. Schoell in *Hermae* vol. V (1870) p. 126 sq. sed inde ab quaternione τοῦ errorum copia deterritus, ut opinor, editor alium sibi comparavit codicem, cuius ope Philoponi verba restitueret; in libro IV autem M penitus deseruit, alium adscivit. qui vero factum sit, ut in Corollario de inani (p. 675,12—695,8) rursus uteretur codice M (idque rursus typothetarum

plumbea signa indicant), equidem ignoro. codicem Florentiam transmissum ipse contuli.

N VATICANUS 250 [Brandis *Abhandl. der Berl. Akad.* 1831 p. 67 nr. 100], chartaceus s. XV, foliis constans 342 ab uno librario imperitissime scriptis, primum obtinent locum (f. 1—93) Arist. Phys. I. I—IV cum Philoponi commentariis, quae inde ab f. 32 non amplius in margine, sed post singula capita Aristotelea scripta sunt; sequuntur f. 194—238 Aristotelis I. V—VIII, et f. 239 sqq. Simplicii in hosce libros commentaria in fine mutila, ut in codice K. specimina misit Augustus Mau, ex quibus collegi consentire eum constanter cum K et sine damno neglegi posse. nolim tamen conicere alterum ex altero descriptum esse. omittit enim K p. 8,3 καὶ τῆς τελικῆς et τε, 17 prius αὐτῷ, 24 τε, 14,26 δὲ, 15,1 sq. γνῶναι πράγματα, non omittit N; contra p. 7,22 pro γίνεται dedit γὰρ N, omisit K; 22,24—25 οὐ περὶ ὄντων itemque 490,18 et 20 ἐνεργείᾳ et δυνάμει habet K, omittit N; 491,19 detritum est ε' (= ἔχτιψ) in N, omisum in K; 786,2 γὰρ K, μὲν γὰρ N etc.

O LAURENTIANUS LXXXV, 1 [Bandini III 236. Diels praef. Simpl. Phys. p. XII]. post Simplic. Phys. f. 292^v40 Ald. habet (f. 648^v sqq.) Philoponi excerpta εἰς τὸ ἐπίλοιπον κτλ. ex codice F desumpta, in quibus non pauca evanuerunt lectuque sunt hodie difficiliora. fragmenti Philoponei partem descriptsit Christianus Belgerus vir doctissimus, totum ipse contuli.

P PARISIENSIS 2057 [Catal. Bibl. Reg. II 437], chartaceus saec. XV, forma minori, foliorum 235. continet Philoponi commentariorum libros III—IV initio mutilos, nam incipit ab p. 339,17 ἀναγκαῖος ἄρα κτλ. in imo margine f. 1^r adnotavit m. rec. λείπεται ἐξ ἀρχῆς τετράδια ἐπτά. ἐξήγγυσις τοῦ τρίτου τῶν φυσικῶν. item f. 233^v τετράδια τῆς βιβλίου ταύτης τεσσαράκαιδεκα ὑπολείπονται, ἐπτὰ δὲ ἐξ ἀρχῆς ἀπόλωντο (sic). φύλλα δὲ τῶν σωζομένων τετραδίων σύμπαντα (εἰσὶ deletum) τὰ γεγραμένα εἰσὶ πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς τοῖς διακοσίοις, et infra αὐτὸν (sic) τὸ βιβλίον ὑπάρχει τῆς τῶν κασούλων ἀγιωτάτης μονῆς. similia iterantur f. 235^v. codex descriptus videtur ex M, quo cum plane consentit, velut p. 467,2 παρελελυθός; 585,2 et 15 παρ'; 586,15 sq. ἀκίνητ^{ον} corr. in ἀκίνητ; 644,6 ὠθεῖσαι. praeterea p. 468,22 omittit iu lacuna τὸ, quod obliteratum in M esse vidimus; similiter p. 469,4 omittit ἐπὶ nulla tamen indicata lacuna. contra nihil valent discrepaniae velut p. 526,2 οὐ pro οὐ, 4 ὅδετος pro εἶδος sim., vel emendati interdum codicis M itacismi errores. codicem Florentiam transmissum ipse examinavi.

p. 369,5 ἐπιλέθοι^τ || 8 ἔτι pro ἔτι || 9 καὶ ἀδύνατον αὐτὴν ἀλλην || 12 Ἀ (= ἔτι)
κίνησις εκ κίνησις corr. || ὅτι ἔτιν om. || 18 εἰδός τε || 31 ἐνεργ^γ || 32 ἐτέρα ἔτι αὐτη π'

τὴν || 370,1 ἐν ἑαυτῷ τὸ εὑρούσα || 5 κινεῖσθαι || ἐν πρὸ οὐ || 7 ἔθεν μὲν || 8 μὲν ἐν τῷ || 11 εἰ πρὸ εἰς || 12 μηδέποτε || 13 γάρ τοῦ ποιητικοῦ ἡ ||

p. 493, 16 δ' πρὸ δεῖ || 18 ἀποσκέψασθαι || 22 δλῆ || 23 δοκεῖ || 26 γένησις || 28 //
(sic) πρὸ εἰη || 494,4 ἡ || 5 μὲν πρὸ δὲ || δὲ πρὸ γάρ || 7 περάνοιτο μὲν γάρ || 8 ἀπτε-
σθαι || 10 τόδε πρὸ τὸ μῆ || 13 τοῦ τυγχόντος utrobique primitus || 17. 18 ἐπιφάνεια—
διπτεται om. (eadem om. M, de quo in adnotatione falsa rettuli) || 19 γάρ πρὸ δὲ || ὑμέ-
τερον || 20 σημαντεῖ || 21 κατῶν primitus || δὲ om. || 22 πεπέρασται || 495,4 αὐτὸν ἀνάγκη ||
11 διθρώας || 13 τῇ ἀπειρᾳ || 18 διαιρεῖ δὲ || post 21 τέλος τῆς ἐξηγήσεως τοῦ τρίτου βιβλίου ||

PARISIENSIS 2063 [Catal. Bibl. Reg. II 438], chartaceus s. XIV, et Ralia continet et (f. 56—317) Aristotelis Physica ab uno, ut videtur, librario conscripta scholiisque permultis instructa usque ad f. 258v (Arist. Δ 10 p. 218v3 περιφορᾶ); cetera alii debentur librario, qui nulla adscripsit scholia praeter pauca quaedam f. 316v sq. rursus alias librarius, qui pigmento utitur subviridi, scholia scripsit partim Simpliciana partim Philoponea in margine vel inter versus foliorum 56—58 priora tria capita Aristotelea continentium usque ad p. 186v7. haec enim tria folia extra quaternionum ordinem addita sunt, quo fit ut f. 59v rursus habeas exceppta Simpliciana et Philoponea ad initium Physicorum spectantia, et f. 60v rursus incipiunt Aristotelis verba inde ab initio primi capitinis. post Physica habet codex libros de Caelo usque ad p. 269v33 (οὐκ ἔστιν), in quibus imo margine folii 316v legitur possessoris nomen Fr. Mariano. ceterum in adnotatione critica ad p. 1,1 falso dixi extare in hoc codice exceppta ex Philoponi prooemio. specimina miserat Diels (cf. praef. Simplic. Phys. p. XIX), sed codicem ipse denuo examinavi Florentiae. adscribam exempli gratia aliquot scholia, dataque occasione testes etiam adhibeo codices ABC: nota R^a scholia pigmento subviridi scripta indicabo.

Arist. A 1 p. 184v10 καθολικώτερον τὸ εἰδέναι τοῦ ἐπίστασθαι — μέθοδος ἔστιν ἔξις ὁδοποιητικὴ μετὰ λόγου — ἀρχὰς δὲ καὶ αἴτια γὰρ ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸν λέγει κτλ. (cf. Philop. p. 6,9 sqq.) R^a.

2 p. 185v24 τοῦτο παράδειγμα τοῦ ἐν ὧς ἐν εἶδει εἶναι τὰ πάντα· τοῦτο δὲ ἀπαρέσκει τῷ Φιλοπόνῳ (p. 36,9). φησὶ δὲ μᾶλλον οὗτος εἶναι παράδειγμα τοῦ ἐν εἶναι τὰ πάντα τῷ ἀριθμῷ. R^a.

Cf. Philop. p. 5,7 sqq. τετραγῶς ἡ (ἡ habet C: om. R) ἀρχὴ κατὰ Ἀριστοτέλην· ἡ γάρ τὸ ἐξ οὐ ὡς ἡ ὄλη, ἡ τὸ καθ' δ ὡς τὸ εἰδός, ἡ τὸ ύφ' οὐ ὡς τὸ ποιοῦν, ἡ τὸ δι' δ ὡς τὸ τέλος. κατὰ δὲ Πλάτωνα καὶ τὸ πρὸς δ ὡς τὸ παράδειγμα, καὶ τὸ δι' οὐ ὡς τὸ δργανικόν: — ἐπιστῆσαι δὲ ἄξιον διτοὺς προκειμένους οἰκεῖον τὸ τοῦ ὄλου καὶ συνθέτους (sic C: συνθέτη R), ἀλλ' οὐχὶ τὸ τοῦ καθόλου παράδειγμα· οὐ γάρ ὡς ἐκ στοιχείων τῶν καθ' ἔκαστα (sic C: ἔκαστον R) σύγκειται τὸ καθόλου ὥσπερ τὸ ὄλον καὶ τὸ σύνθετον κτλ. CR.

Οἱ περὶ Θαλῆ^v καὶ Ἀναξίμανδρην καὶ Ἀναξίμενην καὶ κινουμένην ἔλεγον τὴν πρώτην τῶν ὄντων ἀρχήν, Θαλῆς μὲν (μὲν ABCR: δὲ C) ὄδωρ, ἐκ τούτου δὲ καὶ κατὰ μεταβολὴν τὰ ἄλλα, δέρα φημὶ καὶ πῦρ καὶ γῆν, ἐκ δὲ τούτων τὰ σύνθετα, Ἀναξίμενης δὲ καὶ Ἀναξίμανδρος καὶ Διογένης κτλ. ABCR.

XVIII CONSPECTUS LIBRORUM MANU SCRIPTORUM ET IMPRESSORUM

Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιππος τὰς ἀτόμους καὶ τὸ κενὸν ὑπέθετο (sic A: ὑπετίθετο BR), τὸ τε κενὸν ἄπειρον εἶναι καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ἀτόμους. ἀτόμους δὲ ἔλεγε διὰ σμικρότητα (haec duo verba deleta in A: om. R: ex B inde ab hoc loco nihil adnotavi) σώματά τινα διὰ σμικρότητα ἀφανῆ καὶ ἀδιαιρέτα διὰ σκληρότητα οἷα ἔστι (εἰσὶ R) τὰ διὰ τῶν θυρῶν ἐν ταῖς ἀκτῖσι κονιορτώδη φαινόμενα ψῆματα κτλ. ABR.

S PARISIENSIS 1859 nomine tenus mihi notus. adnotavit Torstrikius in esse excerpta Philoponea, ex iis scilicet quae ad Arist. Θ 6 p. 259^a13—8 p. 262^a2 pertinentia ex codice F edenda curavimus.

T MARCIANUS 219 [Zanetti p. 117], membraneus s. XV, foliorum 357. continet f. 340 sqq. Philoponi fragmentum εἰς τὸ ἐπιλοίπον κτλ. ex F descriptum, ut ex ipsa inscriptione patet: inscribit enim T ἀρχὴ τῆς ἀλλῆς κινήσεως (sic! cf. F). τοῦ φιλοπόνου ιωάννου κτλ. contuli ipse.

V OTTOBONIANUS 32 [Brandis Abhandl. der Berl. Akad. 1831 p. 68 nr. 115]. f. 17—29 continet idem fragmentum ex O descriptum; quae enim evanuerunt in O plerumque vel omisit V vel perperam supplevit. fragmenti partem ex hoc codice descriptis Christianus Belgerus, totum accuratisime contulit Gustavus Heylbut amicus.

t ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΑ ΠΕΡΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑ ΗΡΩΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ. | IOANNIS GRAMMATICI IN PRIMOS QVATVOR ARISTOTELIS DE NATV|RALI AVSCVL TATIONE LIBROS COMENTARIA. priuilegio Senatus Veneti cautum est, ne quis hosce libros per decennium impune, aut imprimat, aut alibi impressos in hac civitate, vel aliis ueneto imperio subditis uendat. | MDXXXV. et in calce libri: Venetiis in aedibus Bartholomaei Zanetti Casterzagensis, aere uero, et | diligentia Ioannis Francisci Trincaveli. anno a partu virginis | MDXXXV. Mense Septembri. sed in inscriptione epistolae ad Casparem Contarenum, quae praefationis obtinet locum, audit editor VICTOR TRINCAVELVS. integrum scripturae discrepantiam editionis Venetae in adnotationem criticam recepi, neglectis lemmatum partibus ex edito Aristotele suppletis. plerumque vel typothetae errores exscripsi, non paucos tamen silentio pressi: frequenter enim quae perperam scripta sunt in nonnullis exemplis, emendata sunt in aliis. ex. gr. scriptum est in exemplo quo utor p. 514,10 recte ἔμπροσθεν et p. 542,7 perperam πέφυκεν, in alio perperam ἔμπρωσθεν et recte πέφυκεν. cf. ad p. 116,20 etc. libros I—III ex codice M descriptos esse supra monui: in libro IV usus est Trincavellius apographo codicis G, quocum eius editio fere in omnibus consentit: cf. ad p. 496,6. 497,5. 511,16 etc.

Versionum latinarum vidi tria exempla, quorum primum (α) Venetiis apud Octavianum Seottum D. Amadei a. MDLIII impressum Guilelmi Dorothei Veneti theologi nomen p[ro]ae fert; alterum (β) Ve-

netiis a. MDLVIII apud Hieronymum Scotum editum continet Dorothei versionem ab Ioanne Baptista Rasario medico Novariensi in prioribus tantum, ut videtur, paginis correctam; tertium (γ) denique editum Venetiis a. MDLXIX apud Vincentium Valgrisium refert novam Rasarii interpretationem. plura dabit Hoffmannus in Lexico bibliographicō: sed neque Hoffmannis neque alii explicant, quo tandem pacto in praefatione ad γ , scripta illa quidem "Venetiis Kal. Quintil. MDLXIX", ne verbo quidem commemoret Rasarius editionem anni MDLVIII. scribit enim: *huius (sc. Philoponi) ego in quatuor priores libros explanationem cum ab hinc decennium in latinam linguam conuertisse, huc usque me sustinui, ne in apertum proferrem, quod amicus quidam meus magna me spe impleverat, fore, ut reliquos quatuor, qui non extant, ad me mitteret. uerum cum uideam id longius fieri, quam ut quicquam sit praeterea expectandum, coactus sum, multis efflagitantibus, hanc partem in lucem edere etc.* conicias exemplo β Rasarii nomen falso ab impressore praeфиксū esse; at inest ipsius Rasarii epistula ("Venetiis, Pridie Calend. Septemb. MDLVII") ad Franciscum Badoarium senatorem, ubi et alia complura in Dorotheum convicia et haec leguntur: *his mensibus in quibus a munere publico, interim dum se calor frangat, vacare nobis licet, institui eos libros Aristotelis legere cum enim permulti iam ad me pertulissent, eos commentarios, quos Ioannes grammaticus in quatuor primos libros conscriperat, ita esse versos, ut pauca a studiosis intelligi posse videantur, putauit mihi suscipiendum laborem, utilē mea quidem sententia graecae linguae ignaris, mihi quidem ipsi non necessarium, ut eos cum græcis coniungerem, et quoad eius fieri a me posset, emendarem, id quod ego quidem sedulo feci etc. videant igitur alii quomodo haec explicanda sint; equidem addam specimina trium exemplorum, ex quibus patebit quam impudenter in exemplo β restituti dicantur Philoponi commentarii "ad graecorum codicum fidem" (Dorotheus ingenue dixerat se "e vulgatis tantum exemplaribus" vertisse), sublatique errores innumeri in singulis paginis, "ut plane alia nunc interpretatio videatur."*

Philop. p. 1,3 sqq.

α

Cum duae sint apud Aristotelem Philosophiae partes, una spectativa contemplatiuaque, altera actiua, contemplatiuae summum studium Aristoteles praesertim adhibuit. hac enim rerum naturam, qua constant cognoscimus. rursus cum contemplatiua in tres partes secetur, in naturalem disciplinam scilicet et rerum diuinorum scientiam, ac mathematicam, circa naturalem disciplinam, tum quia animo naturaeque nostrae cognatiō est, tum etiam quod multi ante Aristotelem in theologiam, idest diuinarum rerum cognitionem, mathematicemque sunnōpere laborarunt, qui non ita scientiae de natura inuigilarunt, Aristoteles maxime uersatus est.

β

Cum duae sint ex Aristotelis sententia, Philosophiae partes, una contemplatiua, altera actiua, contemplatiuae summum studium Arist. potissimum adhibuit. hac enim eorum, quae sunt naturam, quia sint, cognoscimus. cum autem contemplatiua in tres partes secetur, in naturalem disciplinam et rerum diuinarum scientiam, ac mathematicam, circa naturalem disciplinam, tum quia naturae nostrae cognatiō est, tum etiam quod multi ante Aristo. in diuinarum rerum cognitione, mathematicaque sunnōpere laborarunt, qui non ita scientiae de natura inuigilarunt, Aristoteles maxime uersatus est.

γ

Cum duae partes Philosophiae sint ex Aristo. sententia, quarum altera in contemplatione rerum, in actione altera uersatur: Aristoteles in ea parte, quae contemplationis est, omne suum studium, omnemque operam praecepit: siquidem ea facit, ut rerum naturam, quia sint cognoscamus. cumque philosophia, quae in contemplatione est posita, sit diuisa in partes tres, ut una sit naturalis, altera diuina, tertia mathematica, ipse in naturali potissimum uersatus est, tum quia nostrae sit naturae cognitionis: tum uero quia diuinam et mathematicam plerique etiam ante Aristotelem diligenter tractauerunt.

Philop. p. 187, 19 sqq.

αβ

Quomodo priuatio sit maleficium his probat. nam cum sit quoddam diuinum, loquitur autem de forma materiali. et ne quis suspicari possit ipsum de primo bono diuino ac appetibile dixisse adiecit huic, alterum contrarium ipsi est. primo autem nihil est contrarium. diuinum igitur appellat formam materialem, diuinum inquam quoniam ab ipso deo procedit, bonum quoque quoniam esse unicuique bonum est. priuationem autem diximus contrarium formae esse, quoniam ipsa est causa cur aliquid non sit, sed si bono aduersatur priuatio, ergo ipsa mala est. materia autem formae non est contraria, quoniam appetit ipsam ut turpe pulchrum, et foemina marem. nam sicut ipsa turpitudine participat dico. ipsa priuatione, ita appetit bonum, quoniam ab ipso ornatur et decoratur.

γ

Probat his uerbis, quomodo malum afferat priuatio. nam cum sit inquit, diuinum quiddam, quod ipse formam in materia uocat, ne quis suspicaretur ipsum de primo loqui, ideo dixi, diuinum quoddam, et bonum, et expetendum: cui sane contrarium ait esse: primo autem nihil est contrarium. divinam ergo hoc loco formam in materia uocat. ac diuinam quidem, quia a deo procedit, quia essentia cuiusque bona est. priuationem autem formae contraria esse diciimus: quia ipsa causa sit cur res non sit. quod si priuatio est bono contraria, ergo mala priuatio est. at materia non est formae contraria, siquidem materia formam ita desiderat, ut res turpis pulchritudinem, et matrem (sic) foemina. materia enim tanquam turpitudinis particeps, hoc est priuationis, ita pulchritudinem expedit, quoniam ab ipsa ornatur.

**IOANNIS PHILOPONI
IN ARISTOTELIS PHYSICORUM
LIBROS TRES PRIORES
COMMENTARIA**

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΟ Ά ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ a 1r
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ.

Δύο μερῶν ὅντων τῆς φιλοσοφίας κατὰ Ἀριστοτέλην, τοῦ τε θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ, πρὸς τὸ θεωρητικὸν μᾶλιστα τὴν πᾶσαν σπουδὴν κατεβάλετο Ἀριστοτέλης¹ τούτῳ γάρ τὴν τῶν ὅντων φύσιν ἥ δῆτα γινώσκομεν. 10
τοῦ δὲ θεωρητικοῦ εἰς τρία μέρη διῃρημένου, τὸ φυσιολογικὸν τὸ θεολογικὸν καὶ τὸ μαθηματικόν, περὶ τὸ φυσιολογικὸν μᾶλιστα κατεγένετο ὡς σύστοιχον μᾶλλον τῇ φύσει τῇ ἡμετέρᾳ, καὶ διτὶ τὸ μὲν θεολογικὸν καὶ μαθηματικὸν παρὰ πολλοῖς ἦν καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους ἐξειργασμένα, τὸ δὲ φυσιολογικὸν 15
οὐδὲ οὖτας. διθεν καὶ πλείστας δὲ Ἀριστοτέλης φυσικὰς πραγματείας συνέ- 16
γράψε, καὶ συνδιεῖλε τοῖς φυσικοῖς πᾶσιν ὡς εἰπεῖν πράγμασιν τὸ τῶν ἔαυτοῦ συγγραμμάτων πλῆθος. ἵνα δὲ τοῦτο δείξωμεν, εὔλογον ἀν εἴη τῶν παρακολουθούντων τοῖς φυσικοῖς πράγμασιν αἱρεσιν ποιήσασθαι· μαθησόμεντος γάρ οὖτας διτὶ καὶ αἱ τοῦ Ἀριστοτέλους πραγματεῖαι ἀκολούθως 17
τοῖς φυσικοῖς συνδιηρέθησαν πράγμασι.

Τὰ μὲν κοινῶς ἀπασι παρακολουθεῖ, τὰ δὲ ἰδίᾳ τισὶ· καὶ τῶν ἰδίᾳ 20
τισὶ παρακολουθούντων τὰ μὲν τοῖς ἀιδίοις ἰδίᾳ ὑπάρχει, τὰ δὲ τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορῷ· καὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ φθορῷ ὑπαρχόντων τὰ μὲν τοῖς ὑπὲρ τὴν γῆν ἰδίᾳ ὑπάρχει, τὰ δὲ τοῖς ἐν τῇ γῇ· καὶ τῶν τοῖς ἐν τῇ γῇ 25
ὑπαρχόντων τὰ μὲν ἰδίᾳ τοῖς ἀφύχοις ὑπάρχει, τὰ δὲ τοῖς ἐμψύχοις· καὶ τῶν τοῖς ἐμψύχοις ὑπαρχόντων τὰ μὲν τοῖς αἰσθητοῖς ἰδίᾳ ὑπάρχει, τὰ δὲ τοῖς 26
ἀναισθήτοις. γέγραπται οὖν αὐτῷ περὶ τῶν κοινῶν πᾶσι τοῖς φυσικοῖς ὑπαρχόντων, ἣτις ἐστὶν ἡ προκειμένη πραγματεία, καὶ περὶ τῶν 27
ἰδίᾳ τοῖς ἀιδίοις ὑπαρχόντων ἐν τοῖς Περὶ οὐρανοῦ, καὶ περὶ τῶν κοινῆ 28
πᾶσι τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ παρακολουθούντων ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἐν δὲ τοῖς Μετεώροις περὶ τῶν ἰδίᾳ τούτοις ὑπαρχόντων γέ-

1 De titulo vide praefationem. prooemium, ex quo pauca quaedam excerpta extant in codd. Paris. 2063 et Coisl. gr. 166, integrum solus servasse videtur codex M quo de cf. praefatio 4 πρὸς Μ: περὶ τὸ θεολογικόν primitus M 9 ἦν Μ: λίαν τὸν τοῖς ἐν τοῖς ἐν Μ 13 αἱρεσιν] litterae αἱ foro exhaustae M: διαίρεσιν emendavit Diels 19 τῶν τοῖς ἐν τοῖς τῶν ἐν τοῖς Μ 21 scribe αἰσθητικοῖς

Comment. Arist. XVI. Philop. in Phys.

γραπται αὐτοῖς καὶ Περὶ μετάλλων (τοιοῦτο δέ ἐστι καὶ ὁ τῶν Μετεώρων αἱ τέταρτας), ἐν οἷς περὶ τῶν τοῖς ἀφύχοις παρεπομένων ἔδιδαξεν. αἱ δὲ περὶ ζῴων καὶ φυτῶν πᾶσαι πραγματεῖαι αἱ μέν εἰσι περὶ τῶν ὡς ἐμψύχοις καὶ ἀναισθήτοις παρακολουθούντων, ὡς αἱ περὶ φυτῶν, αἱ δὲ περὶ τῶν ὡς ἐμψύχοις καὶ αἰσθητικοῖς, ὡς αἱ περὶ τῶν ζῴων πᾶσαι πραγματεῖαι καὶ ἴστοριαι. τούτοις δὲ αὐτοῖς τοῖς ζῷοις τὰ μὲν ὡς ὅλοις ζῷοις παρακολουθούντων ἐν τῇ Περὶ ζῴων διείλεχται, περὶ δὲ τῶν τοῖς μέρεσιν αὐτῶν παρακολουθούντων ἐν τε τοῖς Περὶ μορίων ζῷων καὶ ἐν τοῖς Περὶ κινήσεως ζῷων. 5
 10 καὶ τὰ Περὶ ὄπνου δὲ καὶ ἐγρηγόρσεως, Περὶ κινήσεως τε καὶ θανάτου καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις εἰς τὴν περὶ ζῴων συντείνει θεωρίαν, καὶ προσέτι τὰ Περὶ ψυχῆς. τοιαύτη μὲν οὖν ἡ πᾶσα περὶ φύσεως τοῦ Ἀριστοτέλους 25 πραγματεία. τὸ δὲ προκείμενον βιβλίον ἔστιν, ὡς εἴρηται, περὶ τῶν κοινῆς πᾶσι τοῖς φυσικοῖς πράγμασι παρακολουθούντων, διὸ καὶ ιδίας Φυσικὴν τὴν 15 πραγματείαν ὀνόμασε. ταῦτα δέ ἐστι πέντε· ὅλη εἰδος τόπος γρόνος κίνησις. καὶ ἐν μὲν τοῖς πρώτοις τέτρασι βιβλίοις διδάσκει περὶ τῶν τεσσάρων, ἐν δὲ τοῖς τελευταίοις τέτρασι περὶ κινήσεως· ποικιλός γάρ ἐστιν ὁ περὶ κινήσεως λόγος, καὶ πολλὰ τούτῳ ἐστὶ τὰ παρακολουθήματα. δινεν καὶ τὴν δληγη πολλάκις πραγματείαν Περὶ κινήσεως ὀνομάζει, “εἴρηται” λέγων “ἡμῖν 40
 20 ἐν τοῖς Περὶ κινήσεως”, τουτέστιν ἐν τῇ Φυσικῇ, ἐκ τοῦ μέρους δληγη πραγματείαν ὀνομάζων. κατὰ τινας δὲ τῶν φυσικῶν καὶ τὸ κενὸν καὶ τὸ ἀπειρον πᾶσι παρακολουθεῖ τοῖς φυσικοῖς πράγμασι. Δημόκριτός τε γάρ πάντα τὰ φυσικὰ πράγματα συνεστάναι ἔλεγε ἐκ τῶν ἀτόμων τε καὶ τοῦ κενοῦ, καὶ Ἀναξαγόρας πάλιν ἀπείρους ἐν ἑκάστῳ ἔλεγεν εἶναι τὰς ὄμοιομερείας. 25
 25 ἀλλὰ καὶ τὰς ἀτόμους ὁ Δημόκριτος ἀπείρους εἶναι ὑπειθετο· ἀλλ’ διτι μὲν οὐδαμοῦ δύναται εἶναι τὸ κενὸν δείκνυσιν ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς προκειμένης πραγματείας ὁ Ἀριστοτέλης, τὸ δὲ ἀπειρον διτι μὲν κατ’ ἐνέργειαν εἶναι οὐ δύναται οὐδὲ δληγη ἀμά όμοιώς δείκνυσι, δυνάμει δὲ μόνον καὶ κατὰ μέρη συνεστάναι. εἰσὶ γάρ τοιαῦτά τινα ἐν τῷ παντί, ἀ καθόλου μὲν 30 συστῆναι οὐ δύναται, κατὰ μέρη δὲ ὑφεστήκεν. ὥσπερ λέγομεν ὑφεστάναι τὴν ἡμέραν οὐ τῷ δληγη ἀμά εἶναι, ἀλλὰ τῷ κατὰ μέρη· όμοιώς δὲ καὶ τὸν ἀγῶνα ὑφεστηκέναι λέγομεν οὐ τῷ δληγη ἀμά συνεστάναι, ἀλλὰ τῷ κατὰ μέρος, πυγμὴν φέρε εἰπεῖν ἡ πάλην ἡ τῶν ἀλλων τι. οὕτως δὲ καὶ τὸ ἀπειρον δείκνυσι τῇ μὲν ὄν, τῇ δὲ οὐδὲ ὄν· καθόλου μὲν γάρ οὐκ ἔστι 35 δείκνυσι, κατὰ μέρη δὲ τῷ γίνεσθαι ἀεὶ τὰ πράγματα καὶ ἐπ’ ἀπειρον. ἡ δὲ στέρησις παρακολουθεῖ μὲν καὶ αὐτὴ τοῖς φυσικοῖς, οὐ πᾶσι δέ, ἀλλὰ τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ μόνοις· ταῦτα γάρ πέφυκε παρὰ μέρος τῇ μὲν τοῦ εἰδούς, τῇ δὲ τῆς στέρησεως μετέχειν. περὶ μὲν οὖν τῶν παρακολου-

1 τοιοῦτο t: τοιοῦτο* M: fort. τοιοῦτος 2 τῶν ἐν τοῖς M 5 πραγματεῖαι (sic)
 M et, ut solet, t 16 et 17 τέτρασι] ita Mt hic et p. 3,8 cf. 16+37 19 λέγων] cf.
 Bonitzii Index Arist. p. 102+15. Simplic. p. 4,15 Diels 26 τετάρτῳ c. 6 sqq.
 29 fort. καθ' δλη et v. 34 καθ' δλον 31 ἡμέρα M: ἡμέτερα t. contrario ergo ἡμέρα
 pro ἡμέτερα dabit r 2+7 codex K δλην scripsi: δλη Mt 34 ἐστι Mt: immo εἶναι

θηρύντων τοῖς φυσικοῖς τοσαῦτα. ἐν δὲ τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἀνασκευάζει καὶ αἱ τὰς τῶν παλαιοτέρων περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν δόξας καὶ διδάσκει περὶ τοῦ εἰδούς καὶ τῆς ὅλης, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τοῦ εἰδούς (διαλέγεται δὲ 10 καὶ περὶ τῆς ὅλης, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τοῦ εἰδούς· ἀλλὰ μᾶλλον 5 ἐν τῷ πρώτῳ περὶ τῆς ὅλης ἤπερ τοῦ εἰδούς, ὡς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ τοῦ εἰδούς μᾶλλον ἤπερ τῆς ὅλης), ἐν δὲ τῷ τρίτῳ διδάσκει περὶ κινήσεως καὶ ἀπείρου, ἐν δὲ τῷ τετάρτῳ περὶ τόπου χρόνου κενοῦ, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς τέτρασι περὶ κινήσεως καὶ πάντων [καὶ] τῶν παρακολουθούντων αὐτῇ. ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ὑπηρέται ταῦτα τὰ βιβλία 10 σημᾶναι οὖτα φησίν, διτὶ “εἴρηται ἡμῖν ἐν τοῖς Περὶ κινήσεως”.

p. 184•10 Ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ 15 πάσας τὰς μεθόδους, ὡν εἰσὶν ἀρχαὶ ἡ αἵτια ἡ στοιχεῖα, ἐκ τοῦ ταῦτα γινώσκειν.

“Ἐθος τῷ Ἀριστοτέλῃ ἀπό τινων κοινῶν ἀξιωμάτων ἀρχεσθαι τῶν 15 πραγματεῶν. οὗτα ροῦν καὶ ἐν τῇ Μετὰ τὰ φυσικὰ ἀπό τινος κοινοῦ ὄμοι-
λογίματος ἤρετο· “πάντες” γάρ φησιν “ἀνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὑρέγονται φύσει. σημεῖον δὲ ἡ τῶν αἰσθήσεων ἀγάπησις”· καὶ ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ· 20
“πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις ἐκ προϋπαρχούσης γίνεται γνώσεως”·
καὶ ἐν τοῖς Ἡθικοῖς· “πᾶσα τέχνη καὶ μέθοδος, ὁμοίως δὲ πρᾶξις καὶ προ-
25 αἱρεσίς, ἀγαθοῦ τινος ἐφίεσθαι δοκεῖ”. οὗτας οὖν καὶ ἐνταῦθα ἀπὸ κοινοῦ τινος ἀξιωμάτος τὴν ἀρχὴν ποιεῖται. ἔστι δὲ τὸ ἀξιωμα τοιοῦτον· πᾶσα
ἐπιστήμη ἔχουσα ἀρχὰς ἡ αἵτια ἡ στοιχεῖα γινώσκεται γνωσθεισῶν τῶν
ἀρχῶν καὶ αἵτιων καὶ στοιχείων. ἐπεὶ οὖν, φησί, καὶ τῶν φυσικῶν πραγ-
μάτων εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἵτια καὶ στοιχεῖα, τότε γνωσθείσθα αὐτὰ ὅταν τὰς 30
25 ἀρχὰς αὐτῶν καὶ τὰ αἵτια καὶ τὰ στοιχεῖα γνῶμεν. ἔστι δὲ ὁ δλος συλ-
λογισμὸς τοιοῦτος· τῆς περὶ φύσεως ἐπιστήμης εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἵτια καὶ
στοιχεῖα· πᾶσα ἐπιστήμη ἡσπερ εἰσὶν ἀρχαὶ ἡ αἵτια ἡ στοιχεῖα γινώσκεται τῶν
τῶν ἀρχῶν καὶ αἵτιων καὶ στοιχείων ἐγνωσμένων· καὶ ἡ περὶ φύσεως
ἄρα ἐπιστήμη γνωσθήσεται ἐγνωσμένων τῶν ἀρχῶν καὶ αἵτιων καὶ στοι-
30 χείων. ὁ μὲν οὖν πᾶς συλλογισμὸς τοιοῦτος, αὐτὸς δὲ διὰ συντομίαν
τὴν μείζονα μόνον θεὶς πρότασιν, τὴν λέγουσαν διτὶ πᾶσα μέθοδος ἡσπερ 35

5 ὡς t: ὥσπερ M 5 et 6 ἤπερ] fort. ἡ περὶ cl. e7•9 sq. 8 alterum καὶ
delevi 10 ἡμῖν scripsi: ὥμιν Mt 11 hinc ad M accedit L 13 γινώσκειν
L: γνωρίζειν Mt Aristoteles et infra p. 7,5 14 ἀπὸ κοινῶν τινῶν Mt 15 τῇ
L: τῷ Mt Μετὰ τὰ φυσικά A 1 p. 980•21 17 Ἀποδεικτικῇ] Anal. Poster. A 1
p. 71•1 18 μάθησις διανοητικὴ Aristoteles 19 τοῖς om. Mt Ἡθικοῖς
Nicom. A 1 p. 1094•1 καὶ πᾶσα μέθοδος et ποκ πρᾶξις τε καὶ Mt Aristoteles
20 post δοκεῖ addit διὸ καλῶς ἀπεφήνατο (sic) τάγαθὸν οὐ πάντ' ἐφέται ex Aristotele L
22. 23 τῶν ἀρχῶν γνωσθεισῶν traiciunt Mt 23 φησί om. Mt 27 ἤπερ L: ἤπερ Mt
28 καὶ τῶν στοιχείων L 30 ὁ μὲν οὖν L: καὶ μένει Mt ὁ συλλογισμὸς Mt
31 μόνον om. Mt

εἰσὶν ἀρχαὶ τῇ αἵτιᾳ τῇ στοιχεῖᾳ γινώσκεται ἐγνωσμένων τῶν ἀρχῶν καὶ ^{αἱτίων} ² καὶ στοιχείων, τὴν ἐλάττονα παραλιμπάνει ὅτι τῆς φυσιολογίας εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἵτια καὶ στοιχεῖα. παραλιμπάνει δὲ καὶ τὸ συμπέρασμα, τίθησι δὲ μόνον τὸ ἀκόλουθον τῷ συμπεράσματι· τὸ μὲν γάρ συμπέρασμα ἦν ‘καὶ ⁵ τῇ φυσιολογίᾳ ἄρα γνωσθήσεται τῶν ἀρχῶν γνωσθεῖσῶν’. τὸ τούτου οὖν ἀκόλουθον τίθησι. τοῦτο δὲ ἐστιν ὅτι, ἐπειδὴ τῇ φυσιολογίᾳ γινώσκεται τῶν ἀρχῶν γνωσθεῖσῶν, ὅπερ ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ συνεπεράνθη, πειρατέον διο- ²⁵ ρίσαι τὰς ἀρχὰς τῆς φυσιολογίας. ὃ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης οὗτως, Θεόφραστος δὲ καὶ ὅλον τὸν συλλογισμὸν ἔθηκεν ἐν τῇ ἴδιᾳ Περὶ φύσεως πραγματείᾳ, ³⁰ παραμυθίας τινὸς ἀξιώσας καὶ τὴν ἐλάττονα πρότασιν τὴν ὅτιπερ τῆς φυσιολογίας εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἵτια καὶ στοιχεῖα. τοῦτο γάρ οὐ πρόδογλον. κατασκευάζει οὖν αὐτὴν τοῦτον τὸν τρόπον· τὰ φυσικά, φησί, πράγματα τῇ σώματά ἐστιν τῇ ἐν σώματι τὸ εἶναι ἔχει, οἷον αἱ ροπαὶ καὶ αἱ δυνάμεις καὶ τὰ δρμοια· πάντα δὲ τὰ σώματα καὶ τὰ ἐν σώματι τὸ εἶναι ἔχοντα σύνθετά ⁴⁰ ¹⁵ ἐστι (καὶ διὰ μὲν τὰ σώματα σύνθετα πρόδηλον. συνθέτους δέ φησι καὶ τὰς δυνάμεις τὰς ἐν ὑποκειμένοις τοῖς σώμασι τὸ εἶναι ἔχουσας καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ ἐν ὑποκειμένῳ εἰδῆ, πρῶτον μὲν τῇ ἐκ γενῶν εἶναι καὶ διαφορῶν, ἐπειτα εἰ καὶ κατὰ τὸν ὄριστικὸν λόγον θεωρούμενα ἀπλᾶ ἐστιν, ἀλλ’ ὃ ὄριστικὸς λόγος οὐκ ἐν ὑπάρχει, ἀλλ’ ἐν μόνῃ τῇ ἐπινοίᾳ τὸ εἶναι ἔχει. ²⁰ ²⁰ ὡς μέντοι ἐνυπόστατα ὄντα μετὰ τοῦ ὑποκειμένου θεωρεῖται· ἡ γάρ ἐνεργεία οὐσία ὅψις οὐκ ἐστιν αὐτὴ τῇ δύναμις μόνον, ἀλλὰ μετὰ τοῦ διπτικοῦ πνεύματος. ἀλλως τε οἱ φυσικοὶ ὡς φυσικά καὶ ἐν ὑπάρχει πράγματα αὐτὰ ²⁵ θεωροῦντες μετὰ τοῦ ὑποκειμένου αὐτὰ θεωροῦσιν. ὃ γάρ ὄριστικὸς αὐτῶν, ὡς εἶπον, λόγος ἐν μόνῃ τῇ ἐπινοίᾳ τὸ εἶναι ἔχει· ταύτῃ δὲ οὐδὲ ίδεας ³⁰ ²⁵ αὐτῶν εἶναι βιόλεται· ὁ Ἀριστοτέλης τῷ τὰ φυσικὰ εἰδῇ μὴ ὑφίστασθαι ἐξηρημένα σωμάτων, ἀλλ’ ἐν ψιλῇ μόνον εἶναι ἐπινοίᾳ. ἀλλως τε οὐδὲν διοίσει ταῦτα τοῦ εἰδούς τοῦ σώματος. ὥσπερ οὖν καὶ τοῦτο κατὰ μὲν τὸν ἕδιον λόγον ἀπλοῦν ἐστι, τὸ τριχῆ λέγω διαστατόν, πρὸς μέντοι τὴν ὑπαρξίην αὐτοῦ χρεία καὶ τῇ ὅλῃς, καὶ οὕτω λοιπὸν τὸ ἐν ὑπάρχει σῶμα οὐκ ἐστιν ἀπλοῦν, ἀλλὰ σύνθετον ἐκ ὅλης καὶ εἰδούς, οὕτω καὶ τούτων ἔχει· ³⁵ ³⁰ κατὰ μὲν γάρ τὸν ἕδιον αὐτῶν λόγον θεωρούμενα ἀπλᾶ ἐστιν, ὅταν μέντοι ὡς ὑπάρχοντα καὶ ἐνεργείᾳ αὐτὰ ὄντα θεωρήσωμεν, μετὰ τοῦ ὑποκειμένου σώματος αὐτὰ θεωροῦμεν. καὶ οὕτως οὐχ ἀπλᾶ ἐστιν, ἀλλὰ σύνθετα), εἰ τοίνυν τὰ φυσικὰ πράγματα τῇ σώματά ἐστιν τῇ ἐν σώματι τὸ εἶναι ἔχει, ταῦτα δὲ σύνθετα, τὰ φυσικὰ ἄρα πράγματα σύνθετά ἐστι. πάντα

2 δι (ante τῆς) Mt: ὅπερ L: malim ὅτιπερ cl. v. 10 et p. 16,3 et 6, e 3r26, 5v49, i 3v13,
k 2v26, m 7r3 et 15, 8v51, 9r6 al. 4 ἀκόλουθον Mt at cf. p. 9,1 5 τὸ τούτου
L: τούτῳ Mt 6 γινώσκεται om. L 8 οὖν om. L cf. p. 7,13 Θεόφραστος]
cf. Simplic. p. 9,7 9 πραγμάτων primitus L 13 οὖν L: οἷς Mt 17 εἴδει
et mox τὸ ἐκ L 19 δὲ om. L ἐν ὑπάρχει L: ἐν ὑπάρχει (oblitter.) M: ἐνυπάρχει t
22 τε L: τε καὶ Mt 24 δὲ (ante οὐδὲ) om. Mt 25 εἶναι (post αὐτῶν) om. L
29 καὶ τῇ ὅλῃς om. Mt 33 θεωροῦμεν operarum errore t 35 τὰ (post σύνθετα)
om. L ἄρα πάντα πράγματα Mt

δὲ τὰ σύνθετα στοιχεῖα καὶ αἴτια καὶ ἀρχὰς ἔχει· τὰ γάρ ἀπλᾶ τοῦ συν-^{a 1-}
θέτου ἐστὶ στοιχεῖα· τὰ φυσικὰ ἄρα πράγματα ἀρχὰς καὶ αἴτια καὶ στοιχεῖα
ἔχει. οὗτω μὲν οὖν τὴν ἐλάττονα κατεσκεύασε πρότασιν· ἡ προσθεὶς τὴν ^{a 2-}
μείζονα, διτὶ πᾶν δὲ ἔχει ἀρχὰς ἡ αἴτια ἡ στοιχεῖα γινώσκεται τούτων
5 ἐγνωσμένων, οὗτω συνάγει διτὶ τὰ φυσικὰ ἄρα πράγματα γινώσκεται τῶν
ἀρχῶν ἐγνωσμένων.

'Αρχὰς δὲ τῶν πραγμάτων πάντων Πλάτων μὲν ἔξ φησιν εἶναι, ὅλην,
εἰδὸς, ποιητικὸν αἴτιον, παραδειγματικόν, δργανικόν, τελικόν· καὶ καλεῖ τὴν
μὲν ὅλην ἐν ὧ (μητέρᾳ γάρ αὐτὴν καλεῖ καὶ δεξαμένην καὶ τιθηνῆν), τὸ
10 δὲ εἶδος δὲ (τούτο γάρ ἐστι τὸ ἑκάστου τῶν πραγμάτων χαρακτηριστικόν, ^a
οὐχ ἡ ὅλη μία καὶ ἡ αὐτὴ οὐσία πάντων), τὸ δὲ ποιητικὸν ὑφ' οὖ, τὸ
δργανικὸν δι' οὖ, τὸ παραδειγματικὸν πρὸς δὲ, τὸ τελικὸν δι' δ. τούτων δὲ
τῶν ἔξ τὰ μὲν τρία συναίτια καλεῖ, τὰ δὲ τρία αἴτια· τὸ μὲν γάρ ποιη-
τικὸν καὶ τὸ τελικὸν καὶ τὸ παραδειγματικὸν αἴτια καλεῖ ὡς ἐξηρημένα
15 καὶ κύρια οὗτα τῆς ἑαυτῶν ἐνεργείας, τὴν δὲ ὅλην καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ
ὑργανὸν συναίτια, διότι μὴ ἐστι κύρια τῆς ἑαυτῶν ἐνεργείας. ὁ μὲν οὖν
Πλάτων, ὡς εἶπον, ἔξ φησιν εἶναι τὰς τῶν οὗτων ἀρχὰς, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ¹⁰
τέσσαρας, ὅλην, εἰδὸς, ποιητικὸν αἴτιον, τελικόν· τὸ γάρ δργανικὸν καὶ παρα-
δειγματικὸν ὡς φυσιολόγος παρῆκεν (οὐ γάρ πρὸς παράδειγμα ἡ φύσις ποιεῖ.
20 ζῷη γάρ τις οὖσα οὗτω ποιεῖ, οὐγὶ δὲ γνῶσίς τις ὡς δὲ νοῦς). ὡς οὖν φυ-
σικὸς τοῦ παραδειγματικοῦ καὶ τοῦ δργανικοῦ αἴτιον οὐ μεμνήσεται· ἐστι γάρ
καὶ φυσιολογεῖν θεολογικῶς, ὡς δὲ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ περὶ τῶν ἐξηρη-
μένων αἴτιῶν τῶν φυσικῶν πραγμάτων διαλεγόμενος, καὶ θεολογεῖν φυσικῶς,
ῶσπερ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Μετά τὰ φυσικὰ ἐκ τῶν φυσικῶν πραγμάτων
25 τὴν διδασκαλίαν τῶν θείων ποιούμενος. ὁ οὖν τοιοῦτος φυσιολόγος, λέγω ¹⁵
δὴ δὲ περὶ τῶν συντεταγμένων αἴτιῶν τοῖς φυσικοῖς πράγμασι διαλεγόμενος,
οὔτε τοῦ παραδειγματικοῦ αἴτιον δεήσεται διὰ τὴν εἰργασίην αἴτιαν, οὔτε
τοῦ δργανικοῦ διὰ τὸ κοινῶς περὶ πάντων τῶν φυσικῶν αἴτιαν καὶ τῶν
πρωτίστων ποιεῖσθαι τὸν λόγον. εἰ μὲν γάρ περὶ τινος φυσικοῦ ἦν αὐτῷ
30 ὁ λόγος, ὕσπερ τυχὸν τοῖς ιατροῖς περὶ τῶν ἀνθρωπίνων σωμάτων, ἥδύ-
νατο λέγειν ὄργανον εἶναι τῆς φύσεως τὰς κράσεις τυχὸν ἡ τὸ ἔμφυτον

1. 3 τὰ γάρ ἀπλᾶ—στοιχεῖα ἔχει L: om. Mt 4 ἀρχὰς L: ἀρχὴν Mt 7 ἀρχὰς δὲ]
hinc ad LM accedit K qui δὲ om. πλάτων μὲν LM: δὲ μὲν πλάτων K Πλάτων]
cf. infra g 1^a-18 sqq. Simplic. p. 3,18. Porphyrius ap. Simplic. p. 10,32. 9 μητέρα
γάρ κτλ. cf. Tim. p. 49A, 50D, 51A, 52D, 53A etc. γάρ (post μητέρα) LM: δὲ K
καλεῖ post τιθηνῆν ponit K δεξαμένην L τιθηνῆν libri hie et e 5^a-3,32: τιθηνῆν
Plato cf. h 6^a-42, 8^a-14, n 5^a-11 14 τὸ (ante τελικόν) om. K 16 δργανον libri:
immo δργανικὸν. idem error in plerisque Simplicii libris p. 318,20 διότι μὴ ἐστι LM:
διὰ τὸ μὴ εἶναι K cf. ad p. 12,11, at de μὴ vocis usu cf. a 5^a-19 διότι—μὴ θέλειν, b 3^a-24
διότι μὴ ἔχει etc. 17 Ἀριστοτέλης] cf. Metaph. A 3 p. 983^a-26, Phys. B 3 p. 194^b-23
18, 19 παραδειγματικὸν] τὸ ραδειγματικὸν (sic) L 20 ὡς οὖν K: δὲ οὖν τοιοῦτος (ex
v. 25) LM: 21 μεμνήσεται LM: μέμνηται K 21, 22 γάρ καὶ] καὶ γάρ K
22 αἴτιον K qui paulo post πραγμάτων om. 24 τῇ] τοῖς K τὰ iterat M: om. L
30 σωμάτων] πραγμάτων K. σῶμα et πρᾶγμα haud raro confunduntur velut f 4^a-22, 5^a-41 al.

Θερμὸν γὰρ τι τοιοῦτον· διὸ αὐτῶν γάρ ποιεῖ καὶ φύσις τὰ ἴδια ἔργα· ἐπειδὴ ^{α 2^a}
δὲ καὶ αὐτῶν τῶν κράσεων καὶ τῶν πρωτίστων στοιχείων, λέγω δὴ τῶν
τεσσάρων, τὰ αἴτια ζητεῖ, εἰκότως οὐ παραλήψεται ὑργανικὸν αἴτιον· οὐ γάρ εἰ
διά τινος ὄργανου καὶ φύσις συνίστησι τὰ πρώτα στοιχεῖα, ἀλλ’ ἀμέσως ἐκ
⁵ τῆς ὥλης καὶ τοῦ εἰδούς αὐτὰ δημιουργεῖ. καλεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης τὴν
μὲν ὥλην ἐξ οὐ, τὸ δὲ εἶδος καὶ διὰ τοῦτον αὐτὸν γάρ καὶ χαρακτηρίζονται
τὰ πράγματα καὶ λέγονται), τὸ δὲ ποιητικὸν διθεν διάρχη τῆς κινήσεως. τὸ
δὲ τελικὸν ὄμοίως τῷ Πλάτωνι δι’ δ.

Ἄργας δὲ καὶ αἴτια ἡτοι ἐκ παραλήλου τὸ αὐτὸν λέγει, ἵνα ἀργάς ^{α 3^a}
¹⁰ μὲν καὶ αἴτια τὸ ποιητικὸν εἶπε καὶ τὸ τελικόν, στοιχεῖα δὲ τὰ λοιπὰ δύο,
τὸ ὄλικὸν καὶ τὸ εἰδικόν, ἡ τὴν μὲν ἀρχὴν κοινῶς κατὰ πάντων κατηγορεῖ
(φαίνεται γοῦν ἔκαστον αὐτῶν ἀρχὴν καλῶν πανταχοῦ. “ἀνάγκη δέ”, φησίν,
“ἡτοι μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἡ πλείστη”, περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν λέγων.
καὶ πάλιν “ὅτι μὲν οὖν ἐναντίας γε δεῖ εἶναι τὰς ἀργάς, δῆλον”, περὶ ὥλης
¹⁵ καὶ εἰδούς λέγων. καὶ πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν “μία μὲν οὖν ἀρχή”, αὐτὴν
τὴν ὥλην λέγων, “έπερα δὲ ἡ ὁ λόγος”, τὸ εἶδος), αἴτια δὲ ἐπὶ τοῦ ποιητι-
κοῦ καὶ τελικοῦ, στοιχεῖα δὲ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δύο, τῆς ὥλης καὶ τοῦ εἰδούς. ²⁰
τὸ δὲ ὄν εἰσὶν ἀρχαὶ προσέθηκε, διότι οὐ πᾶσα ἐπιστήμη ἡ μέθοδος οἰ-
κείαις ἀρχαῖς χρήσται, ἀλλ’ εἰσὶ τινες ταῖς τῶν ἐπέρων ἐπιστημῶν ἀρχαῖς
²⁵ χρώμεναι, οἷα ἐστὶν ἡ διαλεκτική, ἡτις πάσας ὑποδύεται τὰς ἐπιστήμας·
πειρᾶται γάρ καὶ ἰατρικὰ ἀποδεικνύαι θεωρήματα ταῖς ἰατρικαῖς ἀρχαῖς
χρωμένῃ, καὶ μαθηματικὰ ταῖς μαθηματικαῖς, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὄμοίως.
αὗτη οὖν ἡ μέθοδος ἡ διαλεκτικὴ οὐν οἰκείας ἀργάς ἔχουσα, ἀλλὰ ταῖς
ἀλλοτρίαις χρωμένη, οὕτως ἐνεργεῖ περὶ τὰ ὑποκείμενα. τοιαύτη ἐστὶ καὶ ²⁵
ἡ ὥλητοικὴ ἀεὶ ταῖς τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἀρχαῖς χρωμένη καὶ οὕτω κατα-
σκευάζουσα τὸ προκείμενον· διὸ καὶ ἀντίστροφος εἶναι λέγεται τῇ διαλεκτικῇ,
διότι ὄμοίως περὶ τὰ αὐτὰ στρέφονται ἀμφότεραι. μέθοδος δέ ἐστιν ἐξις
ὄδοι ποιητικὴ μετὰ λόγου.

Ἐπειδὴ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ πάσας
³⁰ τὰς μεθόδους. εἰπομεν ως διτοῦ συλλογισμοῦ τὴν μείζονα θεὶς πρό-

1 ἡ τι] διτοῦ (ex ἔτι) corr. L 4 πρώτιστα Mt 5 ἀλλὰ μέσως L 5 ἐνεργεῖ L
6 κατ’ αὐτὸν L: καθ’ αὐτὸν KMt 6 καὶ (post γάρ) om. K 9 ἡτοι om. K 10 τὸ
(post καὶ) om. L 11 ἰδικόν K 9 κατηγορεῖν K, qui mox γοῦν om. 12 πανταχοῦ
καλῶν K φησίν Phys. A 2 p. 184^a 15 13 ἡτοι om. L τὴν ἀρχὴν εἶναι Mt
14 ὅτι μὲν οὖν γελ. e. 5 p. 189^a 9 elvet δεῖ traicit L 13 ἐναντίας δεῖ (om. γε) τὰς
ἀργάς εἶναι, φανερόν (sed δῆλον loco simillimo p. 188^a 26) Aristoteles 15 περὶ τὴν
αὗτην K μία κτλ. e. 7 p. 191^a 12 μίαν et ἀρχὴν K 15. 16 scribe ἀρχὴ αὗτη, τὴν
ex Arist. 16 λέγω L ἐπέρων K: μία Arist. 17 ἡ ὁ λόγος (cf. e 2^a 6. Simplic. p. 233,3)
M: ἡ ὁ λόγος L: in lac. om. K: ἡς ὁ λόγος t 16. 17 δὲ ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ καὶ τελικοῦ
LK: δέ ἐστι τὸ ποιητικὸν καὶ (τὸ addit t) τελικὸν Mt 18 προσέθηκε L 20 οἷα K
21 ὑποδεικνύαι L 24 οὕτω Mt τοιαύτη δὲ καὶ (om. ἐστὶ) cod. Parisin. 2063
26 ὑποκείμενον K λέγεται εἶναι K 27 ἀμφότεραι στρέφονται περὶ τὰ αὐτά Mt
δέ om. K 28 εἶτε] ἔξῆς K 29. 30 ἐπειδὴ— ως om. K 30 ως διτοῦ (όσσοι M)
nulla interposita enuntiatione legitur etiam b 3^a 37. cf. Bonitzii Index Ar. p. 872^a.n. Vi-
gerus ed. Herm. IV. p. 562. 850 μείζω L

τασιν παρῆκε τὴν ἐλάττονα καὶ τὸ συμπέρασμα. κεῖται οὖν εὐθὺς ἐν προ- ^{a 2*}
οιμίοις ἡ μεῖζων πρότασις· διόπερ, ἵνα σαφέστερον ἐπιστήσωμεν τῷ λεγο- ⁴⁰
μένῳ, δεῖ τὸν ἐπειδή σύνδεσμον ἀφελεῖν καὶ οὗτως τὸ ῥητὸν ἀναγνῶναι·
τὸν εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ πάσας τὰς μεθόδους,
5 ὃν εἰσὶν ἀρχαὶ ἡ αἴτια ἡ στοιχεῖα, ἐκ τοῦ ταῦτα γνωρίζειν. οὗτω
γάρ σαφεστέρα ἡ καθόλου πρότασις. ἡ οὗτως· ‘περὶ πάσας τὰς μεθόδους, ὃν
εἰσὶν ἀρχαὶ ἡ αἴτια ἡ στοιχεῖα, τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει ἐκ
τοῦ ταῦτα γνωρίζειν’. εἴτα λαβόντας τὸν ἐπειδή σύνδεσμον προσθεῖναι
ἔξωθεν τῇ ἐλάττονι προτάσει· ‘ἐπειδὴ οὖν καὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων
10 εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἴτια καὶ στοιχεῖα, καὶ τὰ φυσικὰ ἄρα γνωσόμεθα ἐγνωκότες ⁴⁵
τὰς ἀρχὰς αὐτῶν καὶ τὰ αἴτια καὶ τὰ στοιχεῖα’. εἴτα λοιπὸν τὸ ἀκολου-
θοῦν τῷ συμπεράσματι ἀναγνῶναι, τὸ δῆλον οὖν δτι καὶ τῆς περὶ φύ-
σεως ἐπιστήμης καὶ τὰ ἔξης. ταῦτα μὲν οὖν περὶ τῆς τοῦ ῥητοῦ συν-
τάξεως. τὸ μέντοι εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι τινὲς οὐκ ἐκλαμβάνουσιν
15 ὡς ταῦτὸν δηλοῦν, ἀλλὰ τὸ μὲν εἰδέναι ἐπὶ τῆς ἀπλῆς γνώσεως τῆς; ἄνευ
ἀποδείξεως, τὸ δὲ ἐπίστασθαι ἐπὶ τῆς μετὰ ἀποδείξεως. οἱ δὲ ἐκ παραλ-
λύλου ἀμφω λαμβάνουσιν ὡς ταῦτὸν σημαίνοντα. καὶ ὁ Πλάτων δὲ τὸ εἰ- ⁵⁰
δέναι κατὰ τῆς ἀκριβεστάτης καὶ ἐπιστημονικῆς γνώσεως ἄγει· ἐν γάρ
τῷ Φαιδρῷ φησι· “τὸ γάρ εἰδέναι τοῦτο ἔστι λαβόντα του ἐπιστήμην
20 ἔχειν καὶ μὴ ἀποβεβληκέναι”. ὃν εἰσὶν ἀρχαὶ ἡ αἴτια ἡ στοιχεῖα.
εἰ μὲν τὸν ἡ σύνδεσμον διαξευκτικὸν λαβώμεν, καθολικώτερα καὶ ἐπὶ
πλειόνων γίνεται ἡ πρότασις· τὰ γάρ μὴ φυσικὰ ἀλλὰ λογικὰ καὶ νοερὰ
ἀρχάς μὲν ἔχει καὶ αἴτια, στοιχεῖα δὲ οὐκ ἔχει· ἐὰν δὲ παραδιαζευκτικὸν
λαβώμεν τὸν ἡ αὐτὸν καὶ, ἐπὶ τῶν φυσικῶν μόνων χωρήσει διάλογος,
25 ὃν εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ αἴτια καὶ στοιχεῖα. στοιχεῖα γάρ μόνων εἰσὶ τῶν συν- ^{a 2*}
θέτων πραγμάτων, ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν τῶν φυσικῶν. στοιχεῖον γάρ ἔστι τὸ
συγκατατεταγμένον τῷ πράγματι διὰ τοῦ μέρους τοῦ συνθέτου γίνεται, μέρος
δὲ οὐδὲ οἶσι τὰ κυρίως μέρη διμοιομερῆ τε καὶ δργανικά· ταῦτα μὲν
γάρ ἰδίαν ἔχει περιγραφήν τε καὶ ἐνέργειαν, καὶ ἔκαστον αὐτῶν μέρος τι
30 τοῦ συνθέτου ἀπειλήφε, τὰ δὲ στοιχεῖα διαλατέσθαι διάλογον αὐτῶν καὶ διὰ τοῦ
συνθέτου κεχώρηκεν, ὡς μηδὲν αὐτοῦ εἶναι σημεῖον διὰ τῶν στοιχείων ⁵
μετειληφεν. ἔστι δὲ τὸ μὲν τῆς ἀρχῆς ὄνομα καθολικώτερον (φέρεται γάρ
καὶ ἐπὶ τοῦ εἶδους καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης καὶ ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ καὶ τελικοῦ

1 κεῖται οὖν K: ἔστι γοῦν L: ἔστιν οὖν Mt 3 ἐπειδή] ἐπει K καὶ (ante οὗτως)
iterat initio versus K 5. 6 οὗτω γάρ—πρότεταις in erasis M 6 καθόλου] καθά K
γίνεται πρότασις L 8 λαβόντα K 9 καὶ (ante τῶν) om. L 12 οὖν om. Arist.
(cf. p. 8,27) 13 οὖν om. L 15 ἀπλανῆς (sic) M 15. 16 ἄνευ ἀποδείξεων L
17 λαμβάνουσι (om. ὡς) t 19 Φαιδων p. 75D λαβόντα K: λαμβάνοντα LMt
του Plato: τοῦ LK: τὸ Mt 20 ἀποβεβληκέναι K: ἀπολωλεκέναι Plato 21 δια-
ζευκτικὸν om. K 22 γίνεται om. K 23 παραδειγματικὸν L 24 τὸν ἡ
σύνδεσμον (ut v. 21) L μο χωρὶ K 25 αἱ ἀρχαὶ Mt μο K 26 ἔστι
om. K 28 εἰσὶ] ἔστι K 29 τε (post περιγραφήν) om. L 30 ἀπήληφεν K
31 σημεῖον om. L 31. 32 μὴ τὸ στοιχεῖον μετήληφεν K

καὶ τῶν λοιπῶν), τὸ δὲ αἴτιον καὶ τὸ στοιχεῖον μερικώτερά ἐστι, τὸ μὲν ^α 2^ν αἴτιον ἐπὶ τῶν κεχωρισμένων τοῦ ἀποτελέσματος ἀρχῶν τῆς τε ποιητικῆς καὶ τῆς τελικῆς καὶ ἐπὶ τῆς παραδειγματικῆς τε καὶ δργανικῆς, τὸ δὲ στοιχεῖον ἐπὶ τῶν συγκατατεταγμένων φέρεται ἀρχῶν, τοῦ εἰδούς λέγω ⁵ καὶ τῆς ὅλης, δὲ καὶ μέρος τοῦ ἀποτελέσματος γίνεται. οὐχ οὖτω δὲ με- ¹⁰ ρος ὡς τὰ ὄνοματα μερῆ λεγόμενα ἡ τὰ ὄνοματα μερῆ, ἀλλ' ὡς συμπληρωτικὸν τῆς οὐσίας τοῦ πράγματος. τίνι δὲ διαφέρει μέρος στοιχείου εἰπομεν.

p. 184 a 12 Τότε γάρ οἱόμεθα γινώσκειν ἔκαστον, δταν τὰ αἴτια γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς πρώτας καὶ μέχρι τῶν στοιχείων.

¹⁰ Ἀρχὰς πρώτας φησὶ καὶ αἴτια γίτοι ἵνα ἀπὸ τῶν πρωτίστων ἀρχῶν ἀρκεῖμεθα, καὶ οὗτω μέχρι τῶν προσεγεστάτων κατέλθωμεν (τῷ γάρ οὗτοι ¹⁵ τότε ἀκριβῶς ἔκαστον γνωσθεῖται, δταν καὶ τὰς πρωτίστας ἀρχὰς αὐτοῦ γνῶμεν καὶ τὰς μέσας καὶ τὰς προσεχεῖς καὶ συγκατατεταγμένας, ὥπερ ¹⁵ ἐδήλωσε διὰ τοῦ εἰπεῖν καὶ μέχρι τῶν στοιχείων. καὶ γάρ τὸ προσεχὲς ποιητικὸν αἴτιον τῶν φυσικῶν πραγμάτων, αὐτὴ λέγω ἡ φύσις, συγκατατέτακται τῷ πράγματι καὶ στοιχεῖον αὐτοῦ ἐστι δὲ' διού αὐτοῦ διήκουσα), ²⁰ ἡ ἀρχὰς πρώτας τὰς ἔκάστου πρώτας ἀκούστεον· τοῦτο γάρ καὶ αὐτὸς ἐδήλωσεν εἰπών· τότε γάρ γνωσόμεθα ἔκαστον. γνωσόμεθα γάρ τὰ ἐν μετεώροις συνιστάμενα, δταν τὰς αὐτῶν πρωτίστας ἀρχὰς ὡς μετεώρων γνῶ- ²⁵ μεν, δτι ὅλην μὲν ἔχει τρίδε, εἰδος δὲ τόδε, ποιητικὸν δὲ αἴτιον τόδε, καὶ τελικὸν ὄνομάς· τὸ γάρ τὴν πρωτίστην ὅλην γνῶναι οὐκ ἔστιν ἀπλῶς ὡς μετεώρων ἀρχὰς γνῶναι, ἀλλ' ἀπλῶς ὡς σωμάτων. δταν οὖν τὰς ἔκάστου ἰδιαζούσας ἀρχὰς γνῶμεν ποιητικάς τε καὶ τελικάς, ἀρικάμεθα δὲ καὶ μέχρι ³⁰ ²⁵ τῆς τῶν στοιχείων αὐτῶν γνώσεως, τῆς τε ἴδιας αὐτῶν φρμι ὅλης καὶ τοῦ εἶδους, τότε τῷ οὗτοι τὴν ἀκριβῆ ἔκάστου γνῶσιν ἔξομεν.

p. 184 a 14 Δηλονότι καὶ τῆς περὶ φύσεως ἐπιστήμης πειρατέον ²⁵ διορίσαι.

Εἴπομεν δτι δ 'Αριστοτέλης τὸ συμπέρασμα τοῦ συλλογισμοῦ παρείς, ³⁰ δπερ ἡν 'τὰ φυσικὰ ἄρα πράγματα γινώσκεται ἐγνωσμένων τῶν ἀρχῶν', τὸ

1 τὸ (ante στοιχεῖον) om. L μὲν γάρ fortasse recte L 2 ἐπιτελέσματος K
 3 καὶ τῆς τελικῆς om. K τε (post παραδειγματικῆς) om. K 5 δ om. superser. L
 6 ὡς τὰ ὄνοματα μερῆ ἡ τὰ ὄνοματα μερῆ (om. λεγόμενα) L 7 τίνι—εἴπομεν om. K
 8 lemma om. K 11 ἀρχὰς τὰς πρώτας (ex lemmate) L πρωτίστων] τίστων
 (sic) K 12 κατέλθομεν K 13 αὐτοῦ ἀρχὰς M 17 αὐτοῦ (ante ἐστι) om. K
 18 ἡ ἀρχὰς πρώτας om. K τὰς] τοῦ L 20 αὐτῶν] οὐτ (sic) M 23 δτε οὖν K
 24 τε (ante καὶ) om. K qui mox ἀρικάμεθα 26 γνώμην L 27 lemma om. K
 28 διορίσασθαι (cf. p. 9,2) ex Aristotele t, qui ex eodem addit πρῶτον τὰ περὶ τὰς ἀρχὰς.
 hunc editionis Trinac. morem pleniora semper lemmata ex edito tum Aristotele exhibendi semel notasse satis erit

ἀκόλουθην τῷ συμπεράσματι τίθησι. τοῦτο δέ ἐστιν ὅτι εἰ τὰ φυσικὰ γι- ^{α 2^v}
νώσκεται τῶν ἀρχῶν ἐγνωσμένων, πειρατέον δηλούντι διορίσασθαι περὶ τῶν
φυσικῶν ἀρχῶν τοῖς γε ταῦτα γνῶναι βουλομένοις.

p. 184^a-16 Πέφυκε δὲ ἐκ τῶν γνωριμωτέρων ἡμῖν ἡ ὁδὸς καὶ σα- ²⁰
5 φεστέρων ἐπὶ τὰ σαφέστερα τῇ φύσει καὶ γνωριμώτερα.

Εἰρηκὼς ἐν τῷ προτέρῳ προοιμίῳ, ὅτι τὴν περὶ φύσεως ἐπιστήμην οὐκ
ἄλλως ἔσομεν ἢ τὰς ἀρχὰς αὐτῆς ἐγνωσκότες (τὰ γὰρ φυσικά, φησί, πράγ- ²⁵
ματα ἔχουσιν ἀρχὰς ἢ αἵτια ἢ στοιχεῖα· πᾶσα δὲ μέθοδος ἀρχὰς ἔχουσα
ἢ αἵτια ἢ στοιχεῖα γνώσκεται τῶν ἀρχῶν ἐγνωσμένων· τὰ φυσικὰ ἄρα
10 πράγματα γνώσκεται τῶν ἀρχῶν ἐγνωσμένων), νῦν βιούλεται εἰπεῖν τίς ἐστιν
ὅ τρόπος τῆς τῶν ἀρχῶν γνώσεως. ἴστεον οὖν ὅτι αὐτὸς εἰπεν ἐν τῇ
Ἀποδεικτικῇ, ὅτι δύο τρόποι εἰσὶ τῇς ἐπιστημονικῆς γνώσεως, πρῶτος μὲν
ὅ ἀποδεικτικός, δεύτερος δὲ ὁ διδασκαλικός. οὗτοι δὲ ἀντιπεπονθότως ἔχουσι
πρὸς ἄλληλους. ὃ μὲν γὰρ ἀποδεικτικὸς ἐκ τῶν πρώτων τῇ φύσει καὶ
15 ἀρχικωτέρων ἀποδείκνυσι τὰ δεύτερα, ὃ δὲ διδασκαλικός, ἀποδεικτικός τις ²⁰
ῶν καὶ αὐτός, κατὰ δεύτερα μέτρα ἀποδείξεως ἐκ τῶν ὑστέρων τῇ φύσει
τὰ πρότερα ἀποδείκνυσιν, δν καὶ τεκμηριώδη καλεῖ. οἷον εἰ τις ἵδην κα-
πνὸν εἴποι πῦρ εἶναι ἐνταῦθα· ἐκ γὰρ τοῦ τῇ φύσει ὑστέρου τὸ πρότερον
κατεσκεύασε. κεχρήματα δὲ τούτῳ τῇς διδασκαλίας τῷ τρόπῳ ἐπὶ τινῶν
20 τῷ μὴ δύνασθαι τῷ προτέρῳ τε καὶ ἀποδεικτικωτέρῳ χρήσασθαι διὰ τὸ
τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων πολλάκις οὔτως ἔχειν, ἢ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἀρχι-
κώτερα, ἢ διὰ τὸ ἔχειν μέν, ἀσφέστερα δὲ ἡμῖν εἶναι καὶ ἀγνωστότερα. ²⁵
οὕτω γοῦν καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Ηερὶ οὐρανοῦ βουλόμενος ἀποδεῖξαι ὅποιόν
τι ἐστὶ τὸ τῆς σελήνης σχῆμα, ἐκ τῶν φωτισμῶν αὐτῆς κατεσκεύασεν ὅτι
25 σφαιρικόν. φαίνεται γὰρ γινομένη δις μηροειδῆς, δις διχότομος, δις ἀμφί-
κυρτος, ἀπακ τανσέληνος· τούτους δὲ τοὺς φωτισμοὺς ἀδύνατον ἀλλιψ τινὶ
σχήματι ἢ τῷ σφαιρικῷ ὑπάρχειν. ἐνταῦθα οὖν τεκμηριωδῆς ἐκ τῶν ὑστέ-
ρων τῇ φύσει, τῶν φωτισμῶν λέγω, τὸ τῇ φύσει πρότερον τὸ σχῆμα ἀπέ-
δειξε, δέον ἐκ τοῦ δεῖξαι ὅτι ἐκ τῆς πέμπτης ἐστὶν οὐσίας διὰ τούτο ἀνάγκη
30 σφαιρικὴν εἶναι (ἀδύνατον γὰρ αἰδόν τι σῶμα εἶναι μὴ σφαιρικὸν ὃν), ³⁰
εἶτα ἐκ τοῦ σφαιρικὸν τὸ σῶμα εἶναι τῆς σελήνης διὰ τούτου δεῖξαι, ὅτι

3 γνῶναι οι. L 4 lemma οι. K 7 ἐγνωκό (hoc de librarii more ἐγνωκότα
est) K 8 πᾶσα (οι. δὲ) μέθοδος ἀρχὴν L 9. 10 τὰ φυσικὰ ἄρα—ἐγνωσμένων
οι. Mt 11 αὐτὸν K 12 Ἀποδεικτικῇ] cf. Anal. Post. A 1. Simplic. p. 15, 15 sqq.
15 ἐνδείκνυσι L: δείκνυσι K τις οι. L 16 κατὰ τὰ L δεύτερα err. typ. t
17 δείκνυσιν K 18 ὅτι πῦρ ἐστὶν K 20 ἀποδεικτικωτέρῳ τὲ καὶ προτέρῳ Mt
21 οὔτω Mt 22 εἶναι] ἐστὶ K 23 Ηερὶ οὐρανοῦ B 11 p. 291^b 18 sqq. 24 τι]
τέ L 25 γινομένη err. typ. t μονοειδῆς L δις (ante διχότομος) οι. su-
perscr. L² 26 ἀδύνατον K 27 τῷ] τὸ K 28 τὸ (post πρότερον) οι. K
30 εἶναι (ante μὴ) οι. K 31 τὸ σῶμα L: σῶμα (οι. τὸ) KMt

ἀνάγκη πᾶσα οὗτω φωτίζεσθαι. τοῦτο γάρ ἡν ἀκολουθότερον τῷ ἐκ τῶν ἀρχ¹ α²
κατέρων κατασκευάζειν τὰ ὑστερά. ἀλλ' ἐπειδὴ γνωριμώτεροι ἡμῖν εἰσιν
οἱ τῆς σελήνης φωτισμοὶ τοῦ σχήματος αὐτῆς, καὶ τοῦτο τῆς οὐσίας, εἰκό-
τως ἐκ σαφεστέρων τὰ ἀσαφέστερα κατασκευάζει. ἀλλὰ καὶ ὅταν περὶ τῶν
5 καθολικωτέρων γενῶν διδάσκων ἐκ τῶν ὑστέρων τῇ φύσει διδάσκῃ περὶ³
αὐτῶν, ὑπογραφάς καὶ οὐχ ὄρισμὸς αὐτῶν ἀποδίδούς, η̄ ὅταν περὶ τῆς α³
ὑλῆς κατὰ ἀφαίρεσιν διδάσκῃ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἀρχοειδέστερα αὐτῶν ἀνάγκη⁴
ἐκ τῶν ὑστέρων τῇ φύσει τὴν περὶ αὐτῶν ποιεῖσθαι διδασκαλίαν. ἐπεὶ
οὖν καὶ νῦν πρόκειται τὰς ἀρχὰς τῶν φυσικῶν πραγμάτων γνῶναι, ἀνάγκη⁵
10 θατέρῳ τούτων τῶν τρόπων γνῶναι. τῷ μὲν οὖν προτέρῳ ἀδύνατον· εἰ
γάρ βούληθείμεν ἐξ ἀρχῶν ἀεὶ τὰς ἀρχὰς κατασκευάζειν, ἐπ' ἀπειρον
οὗτως ἥξομεν ἀεὶ τῶν ληφθεισῶν ἀρχῶν ἐτέρας ζητοῦντες. λείπεται οὖν
τῷ δευτέρῳ τρόπῳ εἰς τὴν τῶν ἀρχῶν διδασκαλίαν χρήσασθαι, καὶ ἐκ τῶν
δευτέρων τῇ φύσει ἐπὶ τὴν τούτων γνῶσιν ἀνελθεῖν. καὶ γάρ ἀεὶ, φησί,
15 τὰ μὲν τῇ φύσει πρότερα καὶ σαφέστερα ἡμῖν ὑστερά ἐστι καὶ ἀσαφέστερα,
καὶ τὰ ἡμῖν πρότερά τε καὶ σαφέστερα τῇ φύσει ὑστερά ἐστι καὶ ἀσα-
φέστερα. διὰ τοῦτο οὖν δεῖ ἡμᾶς ἐκ τῶν σαφεστέρων καὶ προτέρων ἡμῖν,
τῇ φύσει δὲ ὑστέρων καὶ ἀσαφεστέρων, ἀρκασθαι τῆς διδασκαλίας. ταῦτα
δέ ἐστι, φησί, τὰ συγκεχυμένα· ταῦτα γάρ ἡμῖν ἐστι γνωριμώτερα καὶ
20 σαφέστερα, τῇ φύσει δὲ ἀγνωστότερα. συγκεχυμένα δέ ἐστι τὰ καθόλου.¹⁰ οὕτω
ἔστε ἐκ τῶν καθόλου ἀρχτέον τῆς διδασκαλίας. ταῦτα μὲν οὖν ὁ Ἀρι-
στοτέλης.

Ζητοῦσι δὲ ἐνταῦθα, πῶς φησι τὰ καθόλου ὑστερά εἶναι τῇ φύσει καὶ
ἀσαφέστερα, ἡμῖν δὲ πρότερα καὶ γνωριμώτερα (καίτοι ἀλλαχοῦ τὸ ἐναν-
25 τίον δείκνυται, ὅτι τῶν καθόλου ἡ γνῶσις ἀσαφεστέρα τέ ἐστιν ἡμῖν καὶ
ὑστέρα παραγίνεσθαι πέφυκεν· ἐπιστήμης γάρ μόνης τὸ καθόλου ἐλεῖν, ἡ
δὲ ἐπιστήμη ὑστέρα ἡμῖν παραγίνεται), καὶ τίνα λέγει καθόλου ἐνταῦθα.
λέγομεν οὖν ὅτι καθόλου ἐνταῦθα φησιν ἡτοι τὸ μερικόν, διπερ τοῦ καθ'¹⁵
ἔκαστα διενήνοχεν, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ Περὶ ἐρμηνείας φησί, τῷ τὸ μὲν καθ'
30 ᔁκαστον ὡρισμένον εἶναι, αὐτὸς δὲ ἀδρίστον. οὐδὲν γάρ ἔτερόν ἐστι τὸ
μερικὸν ἡ καθ' ᔁκαστα ἀδρίστον δυνάμενον πλείσιον ἐφαρμόζειν. τοῦτο οὖν,
δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀδρίστον εἶναι, καὶ συγκεχυμένον εἰκότως ἐκάλεσε καὶ

1 ἀκολουθώτερον K τῷ scripsi: τὸ libri 1. 2 ἀρχικωτέρων L: ἀρχικωτέρων KMt
2 εἰσιν Λ 3 τοῦτο L: τοῦ⁷ M: om. Kt 4 ἐκ τῶν σαφεστέρων fortasse
recte K 5 καθολικωτάτων K διδάσκων KMt: διδάσκει L διδάσκη (post
φύσει) K: διδάσκει LMt 7 ἀφαίρεσιν διδάσκει K 8 περὶ αὐτῶ L 10 τού-
των τῶν τρόπων L: τῶν τρόπων τοῦτων Mt: τοῦτων om. K γνῶναι scripsi: τὰς
ἀρχὰς γνῶναι L: τοῦτο γνῶναι K: αὐτὰς γνῶναι Mt 12 ζητοῦντων K 18. 19 ταῦτα
δέ ἐστι, φησί, τὰ συγκεχυμένα om. et in marg. adscribit compendiose ζήτει K 21 οὖν
om. K 24 ἀλλαχοῦ cf. ad a 4r41 25 ἐστιν om. K 26 μόνος primitus L
28 δι' ἐνταῦθα καθόλου L 29 ᔁκαστα] ᔁκαστον K Περὶ ἐρμηνείας] cf. c. 7
30 ᔁκαστον] ᔁκαστα K τὸ ἀδρίστον L ἔτερόν om. Mt 32 δι' αὐτὸ τοῦτο
τὸ K (item Paris. 2063. Coisl. gr. 166): διὰ τὸ οὗτω L: διὰ τὸ Mt συγκεχυμένων
compend. K. at eodem syllabae wv compendio scribit v. 21 ἀρχτέον, p. 8, 18 ἀκευστέον etc.

καθόλου μὲν διὰ τὸ δύνασθαι πλείσιν ἐφαρμόζειν, τοῦ καθ' αὐτὸν ἔκαστα ἐνὶ μόνῳ ἐφαρμόζοντος, συγκεχυμένον δὲ διότι ἀστικῶς καὶ ἀδιαρθρώτως ἐφαρμόζει οἷς διὸ ἐφαρμόζῃ. τὰ γάρ καθ' ἔκαστα κατὰ τὸ καθόλου μὲν γινώσκοντες σαφῆ καὶ διηρθρωμένην αὐτῶν ἔχομεν τὴν γνῶσιν· δταν γάρ εἴπω, δτι ὁ Σωκράτης ζῷόν ἐστιν ἡ ἀνθρωπός ἐστιν, ὥρισμένην ἔχω καὶ διηρθρωμένην τὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν τοῦ ζῷου φύσιν· κατὰ τὸ μερικὸν δὲ γινώσκοντες τὰ καθ' ἔκαστα, ὡς δταν λέγωμεν δτι τὸ ζῷόν ἐστι καὶ τὶς ἀνθρωπός ἐστιν, οἷον δτι τὸ προσίσιν τὸ ζῷόν ἐστιν ἡ τὶς ἀνθρωπός ἐστιν, ἀδιαρθρώτως καὶ συγκεχυμένως αὐτὸν γινώσκομεν. τὸ γάρ τὸ ζῷον δύναται 10 εἶναι καὶ ἀνθρωπός καὶ ἕπτος καὶ τῶν λοιπῶν ἔκαστον· δμοίας καὶ δ τὶς ἀνθρωπός Πλάτων εἶναι ἡ Ἀλκιβιάδης ἡ ἔτερός τις. πρώτη οὖν ἡ τῶν συγκεχυμένων ἡμῖν γίνεται γνῶσις. τὸν γάρ Σωκράτην ἰδὼν πόρρωθεν, πρότερον γινώσκω ὅτι ἐστι τὸ ζῷον, καὶ ταύτη συγκεχυμένη αὐτοῦ ὡς ζῷου ἐστιν ἡ γνῶσις· δύναται γάρ τὸ τὸ ζῷον τῶν ἄλλων ὅτιον εἶναι· εἴτα καὶ τὶς ἀνθρωπός, 15 καὶ ταύτη πᾶλιν, εἰ καὶ τῶν ἄλλων ζῷων διακέριται, συγκεχυμένην καὶ οὕτως οὐδὲν ἡττον ἔχομεν αὐτοῦ τὴν γνῶσιν· δύναται γάρ εἶναι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ὄστισοῦν. τῇ δὲ συγκεχυμένῃ ταύτη γνώσει προσθεῖται τὰς ἴδιας τοῦ Σωκράτους ἴδιότητας, οὕτως ἀκριβεστάτην αὐτοῦ ποιοῦμει τὴν γνῶσιν. οὗτα γοῦν, φησί, καὶ τὰ πατιδία τὸ μὲν πρῶτον συγκεχυμένην τὴν τῶν πα- 20 τέρων γνῶσιν ἔχοντα, οὐχί ὡς πατέρας ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους γινώσκουσι· διὸ καὶ πάντας ἀνθρώπους πατέρας νομίζει· διστερον δέ, δταν λοιπὸν δυνηθῶσι τὰς ἴδιότητας τοῦ πατρὸς ἐπιστήσαι, τότε διηρθρωμένην αὐτοῦ τὴν γνῶσιν ἔχοντα τῶν ἄλλων ἀφορίζει ἀνθρώπων.

Καὶ ἑτέραν δὲ ἔξῆγησιν τούτων τινὲς φέρουσιν. ἵνα γάρ, φασί, κυρίως 25 τὴν τοῦ καθόλου ἔννοιαν σώσαμεν, ῥητέον καθόλου λέγειν αὐτὸν τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς· τὸ τε γάρ πρὸ τῶν πολλῶν σαφὲς ἡμῖν ἀλλ' ὅψε ποτε γινωσκόμενον, τὸ τε ἐπὶ τοῖς πολλοῖς καὶ ὑστέροις μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ λόγου παραγίνεται, δταν λοιπὸν οἷοί τε ἀμεν ἐκ τῶν κατὰ μέρος τὴν κοινῶς 30 ὑπάρχουσαν αὐτοῖς φύσιν ἀπομάκασθαι. ἄλλως τε τὸ μὲν περὶ τοῦ πρὸ τῶν πολλῶν διαλέγεσθαι θεολόγου μᾶλλον, τὸ δὲ περὶ τοῦ διστερογενοῦς διαλεκτικοῦ· φυσιολόγῳ δὲ προσῆκον περὶ τοῦ ἐν τοῖς πολλοῖς διαλέγεσθαι. τοῦτο οὖν, φασί, πρότερον ἡμῖν εἶναι λέγεται καὶ σαφέστερον καὶ συγκεχυμένον. δταν γάρ προσιόντα τινὰ ἴδωμεν, κατὰ τὰ καθόλου καὶ συγκεχυμένα πρῶτον αὐτὸν γινώσκουμεν· πρότερον γάρ ἀπλῶς δτι σῶμά ἐστι νοοῦμεν,

2. 3 ἀδιαρθρώτως L: ἀναρθρώτως K 3 οἵς] ὡ L ἐφαρμόζῃ] ἐφαρμόζει K κατὰ LK: καὶ Mt 4 διωρθωμένην ante corr. L 5 γάρ οἱ. L εἴπωμεν Mt ἐστιν (post ζῷόν) οἱ. K ὄρισμένην K 6 τὴν (post καὶ) οἱ. K 7 τὰ καθέκαστον L τὶ οἱ. K 8 ἐστιν (ante οἱον) οἱ. Mt 12 πρότερον οἱ. K 14 καὶ (post εἴτα) K: δ LMt: fort. καὶ δτι 15 πᾶλιν ταύτη L συγκεχυμένη L 18 ἀκριβεστάτη K 19. 20 πατέρων] ἀνών (h. e. ἀνθρώπων) L 20 γνῶσιν ἔχοντα L: ἔχοντα γνῶσιν Mt: τὴν γνῶσιν τῶν πρῶν ἔχοντε (sic) traicit K 23 ἔχοντε K 24 φησί K 26 ποτε οἱ. Mt 27 καὶ διστερον καὶ μετὰ L 28 λοιπὸν] γάρ K 29 περὶ τῶν πρὸ τῶν K 30 δει λέγεσθαι K διστερογενοῦς LK: διστέρου γένους Mt 31 φυσιολόγου L 32 φασίν K: φησί LMt 33 γάρ τινα προσιόντα K προισίντα primitus L

είτα δι τι ζῷον, είτα δι τι ἄνθρωπος· ποῖον μέντοι σῶμα ἡ ποῖον ζῷον ἢ ποῖος αἱρετὸν οὐκέτι. φημὶ δὲ ἐγὼ τὴν δευτέραν ἑκῆγησιν οὔτε τῇ Ἀριστοτελεκή
διδασκαλίᾳ συνάδειν, οὔτε τῇ φύσει αὐτῇ τῶν πραγμάτων. πρῶτον μὲν γάρ 41
τὰ παραδείγματα δι προφέρουσιν οὐ τοῦ γένους ἐστὶ τοῦ ἐν τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ
5 τοῦ μερικοῦ καὶ ἀρίστου. τί γάρ ἐστιν ἄλλο τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς γένος, εἰ
μὴ ἡ ἄριστις πάντων τῶν κατὰ μέρος, ἥγουν τὸ κοινῶς πάντων κατὰ
μέρος κατηγορούμενον; διαν δὲ τὸ προσιὸν εἴπω ζῷον εἶναι ἢ ἄνθρωπον
εἶναι, οὐ τοῦτο νομίζω δι τοῦ, προσιῶν τὸ ἄθροισμά ἐστι τῶν ζῷων, ἢ τὸ
ζῷον ἐστι τὸ πάντων τῶν κατὰ μέρος κατηγορούμενον, ἀλλὰ τὸ καθ' ἔκαστον 45
10 ζῷον ὑπολαμβάνω τὸ προσεχῶν ὑπὸ τὸ εἰδός τεταγμένουν. ἀρίστου δὲ τοῦ-
το ἐστι, διότι μὴ ἐχώ ἐρεῖσαι τὴν διάνοιαν ποῖον τί ἐστι τῶν καθ' ἔκαστα
τῶν ὑπὸ τὸ εἰδός τεταγμένων. διὰ τοῦτο καὶ μερικόν φημι τὸ τὸ ζῷον καὶ
οὐ καθ' ἔκαστα, [διότι ἀρίστου οὐ δύναται ἐπὶ πλειόνων καθ' ἔκαστα ἐφαρ-
μόσειν καὶ ταύτῃ καθολικώτερον αὐτῶν εἶναι] τῷ τὸ μὲν καθ' ἔκαστα ώρι-
15 σμένον οὐ μηδαμῶς ἀλλιώ τινὶ ἐφαρμόζειν δύνασθαι, τοῦτο δὲ διὰ τὸ ἀρ-
ιστον εἶναι δύνασθαι πλείσσιν ἐφαρμόζειν. πρῶτον μὲν οὖν, ὅπερ εἰπον,
οὐδὲ τὰ παραδείγματα τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς γένος σημαίνει, ἐπειτα τὸ ἐν 50
τοῖς πολλοῖς γένος, εἰ καὶ τῷ οὐτι τῇ μερικῇ φύσει καὶ δύντερον ἐστι καὶ
ἀσαφέστερον (τοῦτο γάρ οὐδεν δι τοῦ γένους δι τοῦ ποιεῖ, ποιεῖ δὲ τῶν καθόλου
20 οὐδέν, ἀλλὰ μόνως τὰ καθ' ἔκαστα, είτα δύντερον ἐκ τοῦ ἄθροισματος τούτων
τὰ καθόλου συνίσταται), ἀλλ' οὐδὲν ήττον καὶ ἡμῖν δύντερον ἐστι κατὰ τὴν
γνῶσιν, διὸ καὶ ἀσαφέστερον. πρώτως γάρ τὸ καθ' ἔκαστα γνώσκομεν· τούτου
τοῦ γάρ καὶ ἡ αἰτίης; ἀντιλαμβάνεται· πρώτως δὲ τῇ αἰτίᾳ ἐνεργοῦμεν,
είτα δύντερον λόγῳ. <δέ> συλλέξας τὰ | κατὰ μέρος τῇ αἰτίᾳ ἐγνωσμένα 43·
25 τὸ πάντων ἄθροισμα, ἡ ἀπλῶς τὸ ἐν πᾶσι κοινόν, γένος ἐκάλεσεν. ὥστε
καὶ ἡμῖν δύντερα ἡ τοῦ γένους τοῦ ἐν τοῖς πολλοῖς γνῶσις, καὶ διὰ τοῦτο
ἀσαφέστερα· προχειρότερον γάρ τοῖς καθ' ἔκαστα ἐπιβάλλομεν ἡ τοῖς καθό-
λου. ἀλλως τε οὐδὲ τοῖς Ἀριστοτελικοῖς ἡ ἑκῆγησις αὐτῇ συνάδει παρα-
δείγμασιν. ὁ γάρ παῖς εἰ καὶ πάντα ἄνθρωπον ὡς πατέρα γνῶσκει, ἀλλ' οὐν
30 τοῦ καθόλου ἔννοιαν οὐκ ἔχει, ἀλλὰ τοῦ μερικοῦ, τοῦ ἀρίστου· μὴ ἐχων γάρ 5
διηγηθωμένους τοῦ καθ' ἔκαστα τοὺς τύπους, οὐδὲ ἐξ ἀρχῆς ἐσχε τοῦ ἄνθρωπου

1 ἡ ποῖον ζῷον ομ. I.	2 δὲ] δεῖν K	4 οὐ τοῦ] οὕτε t	6 ἡ ομ. K
6. 7 ἥγουν—μέρος ομ. K	8 εἶναι (post ἄνθρωπον) ομ. K	8. 9 ἐστι—ἐστι] εἶναι	
—εἶναι K	9 πάντων τῶν κατὰ μέρος Mt:	κατὰ μέρος πάντων I.K (nisi quod post	
πάντων addit τῶν κατὰ μέρος K)	καθέκαστα K	10 προσεχὲς primitus L	
15. 16 δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	11 διὰ	11 διὰ	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	12 τῷ μὴ ἔχειν ἔρσατι (sic) τὴν διάνοιαν τὸν σκοποῦντα ποῖον K at cf. ad p. 5.16	13. 14 διότι	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	13 τῷ μὴ ἔχειν ἔρσατι (sic) τὴν διάνοιαν τὸν σκοποῦντα ποῖον K at cf. ad p. 5.16	14 διότι	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	14 τῷ τὸ μὲν γάρ L.Mt	15 οὐδαμῶς Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	15 τὸ μὲν γάρ L.Mt	16 οὐδαμῶς Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	17 τὸ μὲν γάρ L.Mt	17 οὐδαμῶς Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	18 τὸ μὲν γάρ L.Mt	18 οὐδαμῶς Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	19 τὸ μὲν γάρ L.Mt	19 οὐδαμῶς Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	20 τὸ μὲν γάρ L.Mt	20 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	21 τὸ μὲν γάρ L.Mt	21 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	22 τὸ μὲν γάρ L.Mt	22 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	23 τὸ μὲν γάρ L.Mt	23 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	24 τὸ μὲν γάρ L.Mt	24 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	25 τὸ μὲν γάρ L.Mt	25 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	26 τὸ μὲν γάρ L.Mt	26 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	27 τὸ μὲν γάρ L.Mt	27 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	28 τὸ μὲν γάρ L.Mt	28 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	29 τὸ μὲν γάρ L.Mt	29 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	30 τὸ μὲν γάρ L.Mt	30 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	31 τὸ μὲν γάρ L.Mt	31 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	32 τὸ μὲν γάρ L.Mt	32 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	33 τὸ μὲν γάρ L.Mt	33 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	34 τὸ μὲν γάρ L.Mt	34 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	35 τὸ μὲν γάρ L.Mt	35 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	36 τὸ μὲν γάρ L.Mt	36 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	37 τὸ μὲν γάρ L.Mt	37 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	38 τὸ μὲν γάρ L.Mt	38 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	39 τὸ μὲν γάρ L.Mt	39 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	40 τὸ μὲν γάρ L.Mt	40 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	41 τὸ μὲν γάρ L.Mt	41 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	42 τὸ μὲν γάρ L.Mt	42 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	43 τὸ μὲν γάρ L.Mt	43 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	44 τὸ μὲν γάρ L.Mt	44 τὸ μὲν γάρ L.Mt	
—δύνασθαι—δύνασθαι K: δύνασθαι—δύνασθαι L: δύνασθαι—δύνασθαι Mt	45 τὸ μὲν γάρ L.Mt	45 τὸ μὲν γάρ L.Mt	

τύπους πᾶσιν ἐφαρμόζει. καὶ ήμεῖς δέ, ὡς ἔφθην εἰπών, δταν τὸ προσιδὸν ^{α 3*}
ώς ζῆσιν γινώσκωμεν, οὐχ ὡς γένος αὐτὸς γινώσκομεν (τίσμεν γάρ δτι ἐν τί^ς
ἐστιν). ἀλλ' ὡς ἀδρίστον καθ' ἔκαστα· τοῦτο δέ ἐστι τὸ μερικόν. παντελῶς;
ἄρα ἀνάρμοστος η δευτέρα ἐξήγγησις. καθόλισυ οὖν ἀκούσομεν κατὰ τὴν
5 προτέραν ἐξήγγησιν τὸ μερικόν, δπερ τῷ ἀδρίστον εἰναι καὶ συγκεχυμένον
ἐστι καὶ καθόλισυ. τὸ γάρ γένος οὐκ ἐστι συγκεχυμένον. δταν γάρ εἰπω
ζῆσιν, ὥρισα τὴν οὐσίαν, καὶ ἐπὶ μυρίων ἡ ἐνδὸς λέγηται. οὐδὲν μᾶλλον ἡ ¹⁰
ἡττον γνωσθήσεται η τοῦ ζῆσιν οὐσία. δταν δὲ εἰπω τὶ ζῆσιν, ἐπειδὴ δί-
δωσι μὲν η ἐννοια μὴ μόνον τὸ ζῆσιν νομίζειν ἀλλὰ καὶ τινα διαφορὰν ὑπάρ-
10 ἔσσαν αὐτῷ καὶ χωρίζουσαν αὐτὸν τῶν ἄλλων, οὐκέτι μέντοι τίς η διαφορὰ
προστίθησι (τοῦτο γάρ τοῦ καθ' ἔκαστα ἰδιον), διὰ τοῦτο συγκεχυμένον ἐστι
καὶ ἀδιαρύμρωτον. ἐστι δέ, ὡς εἰπον, καὶ ὕστερον τῇ φύσει· ἐκ τῶν γάρ
καθ' ἔκαστα τοῦτο τὸ ἀδρίστον συνῆχται· κοινὴ γάρ τίς ἐστι φωνὴ δυνα-
μένη ἐπὶ πάντων τῶν καθ' ἔκασταν ἰδιά καθ' ἔκαστον ἐφαρμόζειν. ἐπει οὖν τὰ ¹⁵
οὗτας καθόλισυ καὶ συγκεχυμένα σαφέστερα ἡμῖν καὶ πρότερα, ἀναγκαῖον
δὲ * * * καὶ ἐν τῷ περ! τῶν ἀρχῶν λόγῳ ἐκ τῶν συγκεχυμένων τε καὶ
κοινοτέρων, ἡμῖν δὲ σαφέστερων, ἀρκασθαι. εἰ δέ τις ὅτι οὐ μόνον
ἡμῖν τὰ κοινότερα καὶ συγκεχυμένα πρότερά ἐστι καὶ σαφέστερα, ἀλλὰ καὶ
τῇ φύσει (ἀεὶ γάρ καὶ αὐτῇ τῇ δημιουργίᾳ ἐκ τῶν κοινοτέρων καὶ ἀδιαρ-
20 θύρωτων ἀρχεται· οἷον βιουλομένη ποιῆσαι τὸν Σωκράτην πρότερον σώ-
ματος ἀπλῶς καταβάλλεται λόγους, δπερ ἐστι κοινόν τι οὐ μόνον ἐπὶ ἐμ-
ψύχων ἐφαρμόζον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀψύχων, καὶ διὰ τοῦτο συγκεχυμένον. δσον ²⁵
γάρ ἐπὶ τῇ τοῦ σώματος δημιουργίᾳ ἀδηλον ποιόν τι σῶμα τὸ προβληθέν·
είτα προϊόντα διαρθροῖ μᾶλλον τοῦτο καὶ ποιεῖ ζῆσιν, ἀλλ' ἐτι μέντοι
25 καὶ τοῦτο ἀδρίστον καὶ κοινότερον· δμοίως κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐκ τούτου
ἀνθρωπον· είτα τέλος τὰς ἴδικατάτας ἐπιθεῖσα διαφορὰς ποιεῖ τὰ καθ'
ἔκαστα, οἷον Σωκράτην, Ἀλκιβιάδην. καὶ τῇ φύσει ἄρα πρότερά ἐστι τὰ
κοινότερα καὶ συγκεχυμένα, καὶ διὰ τοῦτο σαφέστερα αὐτῇ ταῦτα ὡς προ-
σεγέστερα καὶ ἐγγύτερα· καὶ οὐκ εὐλογον πρὸς τοῦτο ἀπολογούμενος λέγειν, ³⁰
30 δτι σκοπὸν ἔχει η φύσις τὸ καθ' ἔκαστα ποιεῖν καὶ ὡς πρὸς τοῦτο πρῶτον

2 γινώσκωμεν scripsi: γινώσκομεν libri, sed huius modi barbaries librariis hic et alibi tribuenda videtur. cf. i 8•34. 44, 15•54, m 6•18 etc. καὶ post αὐτὸν addit K

3 καθέκαστον K 4 ἀκούσωμεν K τὴν om. L 5 τὸ—εἰναι καὶ in erasis L δπερ Mt: δπως K: δ πρὸς L 6 καὶ (ante καθόλου) om. add. L²

7 οὐδὲν K 9. 10 ὑπάρξουσαν Mt: fort. ὑπάρχουσαν (p. 11, 29 pro ὑπάρχουσαν exhibent ὑπάρξουσαν excerpta Paris. cod. Coisl. gr. 166) 10 αὐτὸν] αὐτῶ K

12 τῶν γάρ LK: γάρ τῶν Mt cf. a 4•44 14 καθέκαστα utrobique L 16 δὲ (post ἀναγκαῖον) K et cod. Vatic. 250: omiserunt LMt scilicet ut lacunam tegerent quam indicavi ita fere explendam εἰς τὴν τῶν ἀρχῶν γνῶσιν ἐκ τῶν προτέρων ἡμῖν καὶ σαφέστερων ἔρκασθαι, ἀναγκαῖον τὴν ἀρχὴν K qui v. 17 ἡμῖν τε 19 αὐτῇ LM: αὐτῇ K: αὐτῇ t 20. 21 σῶματι (omisso in proximis λόγοις) L 21. 22 οὐ μόνον ἐπὶ ἀψύχων ἀλλὰ καὶ ἐμψύχων ἐφαρμόζων (sic) K 23 σῶμα ἐστι τὸ K 26 ἄνον (h. e. ἀνθρωπον) LK: ἄνος Mt εἰδικιωτέρας Mt 30 τὸ] τὰ K τοῦτο τὸ πρῶτον L

τοὺς τῶν κοινοτέρων προβάλλεται λόγους· καὶ γάρ καὶ ἡ ἡμετέρα γνῶσις σκοπὸν ^{α 3} ἔχει τὸ καθ' ἔκαστα γνῶναι, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ὁδῷ τινι κέχρηται τῇ ἐκ τῶν κοινοτέρων ἀρχῇ, φαμὲν οὖν ἡμεῖς τὴν ἀπορίαν ταῦτην ἐπιλυσόμενοι, διτὶ οὐδέποτε ἡ φύσις τὰ κοινὰ καὶ συγκεχυμένα ποιεῖ, ἀλλ' αἰτιὰς τὰ καθ' ἔκαστα καὶ διηγηθεῖσαν. οὐ γάρ, ὥσπερ ἡμεῖς τὸ προστὸν ἀποφανόμενοί τι σῶμα εἶναι δυνάμεθα τὸ τὶ σῶμα τοῦτο φέρειν καὶ κατὰ ἀψύχου καὶ ἐμψύχου καὶ ἴππείου καὶ ἀνθρωπίου, τῆς φαντασίας τοῦ τινὸς ^{α 10} σώματος οὐδαμῶς καλυπτεῖσης ἐπί τι τούτων φέρεσθαι, οὗτω καὶ ἡ φύσις, διτὰν ποιοῦσα τὸν Σωκράτην πρῶτον προβάλλεται σῶμα, τοιοῦτον προβάλλεται, ὡς δύνασθαι τὸ αὐτὸν καὶ λίθῳ ἐφαρμόζειν ἢ ἵππῳ. οὐδαμῶς ἀλλ' οὐδὲ τῷ τυχόντι ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ μόνως Σωκράτους δυνάμενον εἶναι σῶμα οὗτω προβάλλεται. ὅμοιάς καὶ τὸ Σωκράτους ζῆψον ποιεῖ καὶ τὸν ἀνθρωπὸν. ὥστε μόνως τὰ μερικὰ ἡ φύσις ποιεῖ. εἰ γάρ καὶ πρῶτα προβάλλεται τὰ ὄλης λόγου ἐπέχοντα πρὸς τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ κατὰ τοῦτο αὐτῇ κοινωνοῦμεν ^{α 15} 15 καθὸδὸν ἀπὸ τῶν ὄλικωτέρων ἀρχόμεθα, ἀλλὰ διαφέρομεν καθὸδὸν ἡ μὲν ἀπὸ τῶν μερικῶν ἀρχεται, εἴται ἐκ τῆς τῶν καθ' ἔκαστον συναγωγῆς ποιεῖ τὰ καθόλου, ἡμεῖς δὲ ἀπὸ τῶν καθολικωτέρων ἀρχόμενοι ἐπὶ τὰ μερικώτερα προβαίνομεν καὶ ἡ μὲν αἰτιὰς τὰ διηγηθεῖσαν ποιεῖ, οὗτοι δὲ ἐκ τούτων τὰ συγκεχυμένα γίνεται κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, ἡμεῖς δὲ ἐκ τούτων τῶν ἀρκάμενοι ἐπὶ τὰ διηγηθεῖσαν προβαίνομεν.

'Αλλὰ γάρ ἀνωθεν τὸν σκοπὸν τῶν προκειμένων εἰπωμεν καὶ τοῦ ὄλου λόγου τὴν ἀγωγήν. πρόκειται, φησίν, ἡμῖν τὰ φυσικὰ πράγματα γνῶναι. ^{α 20} 20 φυσικὰ δὲ δηλοῦνται τὰ ἐν ὑπάρχει δοντα καὶ ὑφέστηκάτα, ταῦτα δέ ἔστι τὰ καθ' ἔκαστα· οὐδὲν γάρ τῶν κοινοτέρων τε καὶ καθόλου ὑφέστηκε καθ' αὐτό. φύσικα δὲ δηλῶνται τὰ ἀπλῶς σῶμα διὰ μὴ πάντως ἢ δύο διὰ λίθους ἔστιν ἡ τόδε τὸ ξύλον, οὐδὲ ἀπλῶς ζῷον διὰ μὴ δύο διὰ ἵππους ἔστιν, οἷον Ξάνθος ἢ Βαλίος, ἢ δύο διὰ θηρίων. οὐδὲ γάρ γίνεται ὄλως τὸ καθόλου οὐδὲ γινώσκει αὐτὸν ἡ φύσις· διὰ γάρ οἶδε τοῦτο καὶ δημιουργεῖ, καὶ δημιουργεῖ τοῦτο καὶ γινώσκει, δημιουργεῖ δὲ μόνον τὸ μερικόν· τοῦτο ἄρα καὶ γινώσκει μόνον· ^{α 25} 25 εἰ γάρ γίνεται τὸ καθόλου, καὶ ἐποίησεν δὲν αὐτὸν δηλονότι. ἐπεὶ οὖν πρό-

1 τοὺς τῶν KMt: τοὺς L κοινωτέρων (item p. 15, 14) K καὶ (post γάρ) om. K
 3 οὖν καὶ ἡμεῖς L 6. 7 ἀψύχου καὶ ἐμψύχου Mt: ἀψύχων καὶ ἐμψύχων L: ἐμψύχου καὶ
 ἀψύχου K 8 καλυπτεῖσης err. typogr. t 10 τῶν αὐτῶν L 11 μόνως KMt: μο^ν L
 εἶναι K: ἔστι LMt 12 δημιουργος] οὕτως K 14 αὐτοῦ L 15 ἀρχόμενα^a
 (quod generatim est ἀρχόμενα; at similiter ὑπεθέμεθα in codice M infra
 q 8 v 45) K 16 μερικωτέρων Mt τῆς τῶν Mt: τῶν τῆς K: τῶν om. L κα-
 θέκαστα Mt 17. 18 μερικωτέρα err. typ. t 18 ἢ LK superscr. M²: εἰ Mt 19 γί-
 νονται L 25 οὐδὲν γάρ L ἢ (post πάντως) L: ἢ. K: om. Mt δὲ (ante λίθος)
 et 27 (ante ἀνθρωπος) om. K 26 μὴ δὲ δὲ Mt: μὴ δὲ L: μὴ δὲ K Βαλίος (cf.
 Lehrsii Aristarch. p. 271²) scripsi: βαλίας L: βαλλίας K: βάλιος M, ubi βέλιος sibi legere
 visus hoc ipsum dedit t 30 δὲ K: om. LMt. saepe in talibus excidit ἀν librariorum
 culpa, saepius fortasse ipsius Philoponi

κειται ήμιν τὰ ἐν ὑποστάσει φυσικὰ πράγματα γνῶναι, γινώσκεται δὲ πᾶν <sup>α 3^η ἔγνωσμένων τῶν ἀρχῶν, καὶ τὰ ἐν ὑποστάσει ἄρα φυσικὰ πράγματα γνω-
σόμενα τὰς δύνας ἔκαστου αὐτῶν ἀρχὰς ἐγνωκότες. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ ἔστιν
ἔκαστου τῶν πρώτων ἀρχῶν ἀρχὰς ἐτέρας εὑρεῖν, δεῖ. φησίν, ἐκ τῶν δευ-
τέρων τῇ φύσει, ήμιν δὲ προτέρων καὶ σαφεστέρων, ἀναδραμεῖν ἐπὶ τὴν
τῶν ἀρχῶν γνῶσιν. δεύτερα δέ ἔστι τῇ φύσει, ήμιν δὲ πρότερα καὶ σα-
φεστέρα, τὰ κοινότερα μὲν καὶ πλείσιν ἐφαρμόζοντα, συγκεχυμένα δέ, τῶν ^{β 50}
ἰδικωτέρων τε καὶ διηρθρωμένων ἔκαστου ἀρχῶν. πρῶται γάρ ἀεὶ παρα-
γίνονται ήμιν αἱ κοινότεραι τε καὶ ἀδιάρθρωτοι φαντασίαι, ὅστερον δὲ ἐκ
10 τούτων ἐπὶ τὰς ιδικωτέρας τε καὶ διηρθρωμένας ὄδεύομεν (ώς δηλοῖ η τε
κατὰ τὸν παῖδας γνῶσις καὶ δταν τινὰ πόρρωθεν προσιόντα δρῶμεν), μᾶλ-
λον δὲ παντὸς πράγματος η γνῶσις κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν ἐκ τῶν
κοινοτέρων πέψυκε γίνεσθαι. διὰ τοῦτο οὖν καὶ ήμᾶς, φησί, δεῖ ἐκ τῶν
κοινοτέρων τε καὶ συγκεχυμένων τὴν ἀρχὴν τῆς διδασκαλίας ποιήσασθαι.</sup>

15 ἀρχεται γοῦν ἐντεῦθεν κοινῶς περὶ | τῶν ἀρχῶν ζητεῖν πότερον μία η πλείους, <sup>α 4^η
αῦτη δὲ η διδασκαλία τῶν κοινοτέρων ἔστι καὶ συγκεχυμένων· τὸ γάρ ζη-
τεῖν εἰ μία η πλείους τῶν φυσικῶν αἱ ἀρχαὶ οὐδέν ἔστι περὶ τῆς ιδιότητος
ἔκαστης φυσικῆς ἀρχῆς εἰπεῖν, ἀλλὰ κοινότερον διδάσκαι πόσαι εἰσὶν αἱ
φυσικαὶ ἔκαστου ἀρχαί, ὅπερ καὶ ὕστερον ἔστι τῇ φύσει συνειλεγμένον ἐκ
20 τῶν κατὰ μέρος καὶ συγκεχυμένον. ἐπεὶ γάρ η φύσις ἔκαστον τῶν κατὰ
μέρος ποιοῦσα (οὐδὲν γάρ τῶν καθόλου ποιεῖ, ὥσπερ εἰπομεν) παρέλαβε ^δ
τοσάσδε τινὰς ἀρχὰς εἰς τὴν ἔκαστου γένεσιν, καὶ ἐπὶ πάντων τὰς αὐτὰς
ἀρχὰς ὁμοίως παρέλαβε, τὸ κοινὸν δηλούντο τοῦτο καὶ καθόλου ὕστερον
ἐστι καὶ ἐκ τῆς τῶν κατὰ μέρος πραγμάτων γενέσεως ὑπέστη, καὶ συγ-
25 κεχυμένον δὲ διὰ τὸ μὴ διαρθροῦν τίς ποτέ ἔστιν η ιδιότης ἔκαστης ἀρ-
χῆς. εἴτα ἐφεξῆς ἐπὶ τι μὲν διηρθρωμένον μᾶλλον προβαίνει ὁ λόγος, εἴτι
μέντοι ως πρὸς τὰς ιδικὰς ἔκαστου ἀρχὰς ἀδιάρθρωτον τε καὶ συγκεχυ-
μένον. δταν γάρ μάθωμεν δτι η μὲν τίς ἔστι τῶν ἀρχῶν ὅλη, η δὲ ¹⁰
εἶδος, η δὲ στέργησις, κοινὸν τινα λόγον καὶ συγκεχυμένον ἐμάθομεν. ἀλλῃ
30 γάρ η τοῖς οὐρανίοις καὶ ἀιδίοις ὑποκειμένη ὅλη καὶ ἀλλη ^η τοῖς ἐν γενέσει·
καὶ ἐν τούτοις ἀλλη μὲν η τοῖς μετεώροις, ἀλλη δὲ η τοῖς ἐν γῇ· καὶ
ἀλλη μὲν φυτῶν, ἀλλη δὲ ζιφών. ὥστε καὶ περὶ τῆς ὅλης διδάσκη ήμᾶς
ἐν τούτοις, ἀλλὰ περὶ τῆς κοινότερον καλουμένης ὅλης, ητις ἐπὶ πάσης</sup>

1. 2 γνῶναι—πράγματα ομ. K 4 ἐτέρας εὑρεῖν ἀρχὰς Mt 7 ἐφαρμόζονται K
8 εἰδικωτέρων Mt 11 προσιόντα, πόρρωθεν traiciunt Mt 13 οὖν] γοῦν L ήμεῖς Mt
δεῖν L 15 ζητεῖ L 16 αὐτὴ K 18 ἔκαστης L: ἔκαστου K Mt φυσικῆς
ἀρχῆς L: τῶν φυσικῶν ἀρχῶν K: τῆς φυσικῆς ἀρχῆς Mt 18. 19 ἔκαστου αἱ φυσικαὶ¹
ἀρχαὶ K 19 δύστερον (εἰσύστερον?) L συνειλημμένον K 20 συγκεχυμένον K:
συγκεχυμένων LM 22 τοσάσδε ομ. K 24 ἔστιν Mt καὶ (ante ἐκ) ομ. M
πραγμάτων Mt: πάντων LK 25 διαρθροῦντες ποτε L 26 διηρθρωμένων compend. K
cf. ad p. 10,32 28 δταν μὲν γάρ (sic) K 29 εἶδος LKt: ὅλη M
καὶ συγκεχυμένον λόγον Mt 30 ἀιδίοις] θεοῖς K alterum η addidi τοῖς ἐν
γενέσι (sic) K: τ.....γ...εσι L. 31 ἐν τῇ γῇ Mt 32 διδάσκη ήμᾶς L: διδάσκειν
ήμιν K: ήμᾶς διδάσκη Mt

Ὥλης κατηγορεῖσθαι δύναται. οὐ μία δὲ ἡ τῆς ὥλης φύσις οὐδὲ τῆς πρώτης[·] a 4·
 ἄλλη μὲν γάρ ἡ τῶν οὐρανίων, ἄλλη δὲ ἡ τῶν ἐν γενέσει. ῥάδιον δὲ 15
 ἐπιβλέψειν ἀν τις, ὅτιπερ ἐν τοῖς πράγμασιν ἄλλο μέν τι ἔστι τὸ ὑποκεί-
 μενον καὶ ὕσπερ,[·] ὥλη ὑπεστρωμένον, ἄλλο δὲ τὸ εἰδός καὶ ἡ μορφὴ ἡ
5 ἐγγινομένη ἐν αὐτῇ (ὕσπερ ἐπὶ τῶν ἐνίλινων τε καὶ κτηρίνων σκευῶν καὶ
 πάντων τῶν τοιούτων ἔχει), καὶ ὅτι ἡ αὐτή ἔστιν ἐπὶ πάντων ἀναλογία, εἰ
 τῇ ἰδιᾳ ἐκάστου ἀρχῆς τις ἐπιστῆσειν, ὅτι τοῖς μὲν μετεώροις ἡ Ἑγρά
 καὶ ὑγρὰ ἀναθυμίασις ὑπόκειται, τοῖς δὲ οὐρανίοις πέμπτη τις οὐσία· τῷ
 γάρ ὅντι πολλῆς ἐπιβλέψεως γρεία εἰς τὸ τὰς ἰδικὰς ἐλεῖν ἀρχὰς τῶν πραγ- 20
10 μάτων. Ἰσως δὲ ἀπορήσει τις ὅτι, εἰ περὶ τῆς ἀνειδέσου καὶ πρώτης ὥλης
 ἐνταῦθα ἔστιν αὐτῷ ὁ λόγος, πῶς φαμεν ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων τῇ φύσει
 πιεῖται τὴν ὑδατοκαλίαν; πρώτη γάρ πάντων ἀρχὴ αὐτή. φησι δὲ ἐγὼ
 ὅτι πρῶτον μὲν ἡ πρωτίστη ὥλη ᾧ μὲν σωμάτων τῷ ὅντι ἔστι πρώτη
15 ἀρχή, ὡς μέντοι ζῷων ἡ φυτῶν ἡ μετάλλων ἡ τῶν ἐν τοῖς μετεώροις
 συνισταμένων ἡ τῶν οὐρανίων ἄλλη ἡ τίς ἔστιν ἰδικωτέρα ἀρχή. ὅταν οὖν
 ὡς μετεώρων πρώτην ἀρχὴν ζητῶμεν. οὐ δυνάμεθα λέγειν τὴν ἀνειδέσον
 ὥλην· αὗτη γάρ οὐδὲν μᾶλλον ἔστι τῶν μετεώρων ἀρχὴ ἡ πάντων 25
 τῶν σωμάτων· ἄλλα δεῖ ζητεῖν τὴν ἰδίας αὐτοῖς ὑποκειμένην καὶ ὡς με-
 τεώρων πρωτίστην ἀρχήν. ἄλλως τε κανὸν διδάσκῃ περὶ τῆς ἀνειδέσου ὥλης,
20 οὐδὲν ἡττον κοινοτέρα ἔστι καὶ συγχεγυμένη ἡ ὑδατοκαλία· συγχεγυμένη
 μέν, διότι οὐδὲν ἡττον ἡ τῶν οὐρανίων ἀνειδέσης ἔστιν ἡ ἡ τῶν ἐν γενέσει,
 καὶ ταύτη οὐδὲν ἕνιον περὶ τῆς ἰδίας ἡ τούτων ἡ ἐκείνων ὥλης εἰρηκεν,
 ἄλλα κοινόν τινα λόγον ἀποδέδωκε περὶ αὐτῶν· τὸ δὲ κοινόν τοῦτο δηλο-
 νότι ὑστερόν ἔστι τῇ φύσει, ἐπειδὴ ἡ φύσις, ὡς εἴπομεν, οὐδὲν τῶν κοινῶν 30
25 ποιεῖ, ἀλλὰ τὰ καθ' ἔκαστα ἔξι ὁν συλλέγεται τὸ κοινόν. ἀλλ' οὐδὲ ὥλως
 τὴν πρώτην ὥλην ἡ φύσις ποιεῖ. γίνεται μὲν γάρ, ὡς πολλάκις εἶπον, τὰ
 καθ' ἔκαστα, τούτων δὲ προσεχῆς ἐκάστου ἡ ὥλη ἢν ἡ δημιουργὸς ἐκάστου
 φύσις ποιεῖ. τὴν οὖν πρώτην ὥλην οὐδεμία φύσις ποιεῖ· ἐκ τοῦ πρώτου
 γάρ παρῆκται, οὐχ ὑπὸ φύσεως. εἰ οὖν ἔγνωσται τῇ φύσει τὰ πρῶτα λε-
 30 γόμενα δὲ ποιεῖ, τὴν δὲ ἀνειδέσον ὥλην ἡ φύσις οὐ ποιεῖ, οὐκ ἄρα περὶ τῆς

1 οὐδὲ τῆς πρώτης] τὸ δὲ τῆς πρωτίστης K 2 ῥάδιον δὲ] ῥάδιον ἀν K 3 ὅτιπερ
 L: ὅτι KΜt τῇ τοι K 4 ἐπεστρωμένον Mt 5 γινομένη L ὕσπερ Mt:
 ὡς K: ὁτιπερ καὶ L 6 καὶ ὅτι KΜt: καὶ ὅτιπερ L: scribe καὶ ὅτιπερ 8 καὶ ἡ
 ὑγρὰ K 10 scribendum ἀπορήσειν ἀν τις. nusquam enim, nisi fallor, deest ἀν in hac
 formula praeter 18·26, ubi omnisum in libris addidit t. valet tamen fortasse idem vocula
 λως hic addita 9τι (ante εἰ) om. L πρωτίστης K 11 ἐνταῦθα ἔστιν αὐτῷ L:
 ἔστιν αὐτῷ ἐνταῦθα K: ἐνταῦθα αὐτῷ ἔστιν Mt ὡς L: om. K: ὅτι Mt 12 πρω-
 τίστη K ἡ ἀρχὴ L αῦτη rectius K 13 ὅτι (post ἐγώ) KΜt: ὡς L μὲν (ante ἡ)
 om. L πρωτίστη] πρώτη primitus K 15 συνιστασμένον K ὅτι οὖν et mox
 ζητοῦμεν K 18 αὐτῆς K 19 πρωτίστων L 20 ἡττόν ἔστι κοινοτέρα Mt
 21 ἡ ἡ Mt: ἡ K: ἡ L 22 εἰρίκεν K. scatet hic codex huiusmodi erroribus quos
 omnes adnotare nefas 24 τῶν κοινῶν οὐδὲν Mt 26 μὲν om. L 27 τοῦτον L
 προσεχῆς ἐκάστου ἡ K: προσεχῆς ἡ ἐκάστου L: ἐκάστου προσεχῆς ἡ Mt 28 τὴν μὲν
 οὖν K 29 ἔγνωσθαι K τὰ om. K 30 δὲ ποτε seripsi: πρῶτα (b. e. a) ποιεῖ
 LK: om. Mt ἡ φύσις οὐ ποιεῖ expuncta L ἄρα] ἄρει (sic) K

ἀνειδέσου διδάσκων ὅλης περὶ τῶν τῇ φύσει πριώτων διδάσκει καὶ γνωρι- a 4°
μωτέρων, εἰ μὴ ἀπλῶς τῇ καθόλου καὶ περιεκτικῇ τῶν ὅλων φύσει λέγοι οὐ
τις γνωριμωτέραν εἶναι τὴν ἀνείδεον ὅλην.

Ἐπιστάσεως δὲ ἄξιον, πῶς οὐκ ἐναντία ἔστι τὰ ἐνταῦθα λεγόμενα τοῖς
5 ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς. ἐνταῦθα μὲν γάρ εἰπὼν διτὶ πέφυκε
δὲ ἐκ τῶν γνωριμωτέρων ἡμῖν ἡ ὁδὸς καὶ σαφεστέρων ἐπὶ τὰ
σαφέστερα τῇ φύσει καὶ γνωριμώτερα, τὰ καθόλου φησὶν ἡμῖν εἶναι
γνωριμώτερα, τὰ δὲ καθ' ἔκαστα ἀσφέστερα μὲν ἡμῖν, τῇ δὲ φύσει γνω-
ριμώτερα (διό, φησί, ἐκ τῶν καθόλου ἐπὶ τὰ καθ' ἔκαστα δεῖ 40
10 προϊέναι· τὸ γάρ ὅλον, φησί, κατὰ τὴν αἰσθησιν γνωριμώτερον,
τὸ δὲ καθόλου ὅλον τί ἐστι). ταῦτα οὖν εἰπὼν ἐνταῦθα, τὰναντία λέγει
ἐν τῷ πρώτῳ τῆς Ἀποδεικτικῆς. τὴν γάρ τῶν καθόλου γνῶσιν ὑστέραν
ἡμῖν φησὶ παραγίνεσθαι· “λέγω” γάρ φησὶ “πρὸς ἡμᾶς πρότερα καὶ γνω-
ριμώτερα τὰ ἐγγυτέρω τῆς αἰσθήσεως· ἔστι δὲ πορρωτάτω μὲν τὰ καθόλου
15 μᾶλιστα, ἐγγύτατα δὲ τὰ καθ' ἔκαστα.” τὰ οὖν ζητούμενά ἔστι δύο, πῶς
ἐνταῦθα μὲν τὰ καθόλου φησὶ γνωριμώτερα τῇ αἰσθήσει, καὶ διὰ τοῦτο δεῖν
ἐκ τῶν καθόλου ἀρέαμένους ἐπὶ τὰ καθ' ἔκαστα προϊέναι, ἐν δὲ τῇ Ἀπο- 45
δεικτικῇ ἐγγυτέρω φησὶ τῆς αἰσθήσεως εἶναι τὰ καθ' ἔκαστα, πορρωτέρω
δὲ τὰ καθόλου· καὶ πῶς ἐν μὲν τῇ Ἀποδεικτικῇ πρῶτᾳ φησὶν εἶναι τῇ
20 φύσει τὰ καθόλου, ἐνταῦθα δὲ τὰ καθ' ἔκαστα τῇ φύσει πρῶτα. εἰ γάρ
καὶ μὴ ἐπὶ λέξεως οὕτως κεῖται, ἀλλ' οὖν ἐπειταὶ ἐξ ἀνάγκης· εἰ γάρ σα-
φέστερα τῇ φύσει τὰ καθ' ἔκαστα, καὶ πρῶτα δηλονότι. καὶ ἡμεῖς δὲ ἀρ-
τίως ἐλέγομεν διτὶ δ ποιεῖ ἡ φύσις, τοῦτο καὶ γνῶσκει μᾶλιστα, ποιεῖ δὲ
τὰ καθ' ἔκαστα. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τῶν ἡπορημένων ἥδη σχεδὸν ὀιελυτά- 50
25 μεθα, διτὶ καθόλου ἐνταῦθα λέγει οὐ τὸ κυρίως καθόλου, ἀλλὰ τὸ μερικὸν
καὶ συγκεχυμένον διὰ τὸ πλείστον ἐφαρμόζειν· οὐκ ἐναντία οὖν ταῦτα ἔκει-
νοις. ἀλλοῦ; μὲν γάρ διτὶ τὸ καθ' ἔκαστα τῇ αἰσθήσει γνωριμώτερον (ὅλως
γάρ τοῦ καθόλου ἡ αἰσθησις οὐκ ἀπαλαμβάνεται), ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσα φύσις
ἐκ τοῦ ἀτελοῦς ἐπὶ τὸ τέλειον πρόσειτι, διὰ τοῦτο πρότερον συγκεχυμένως
30 καὶ ἀδιαρθρώτως ἐπιβάλλει τῷ καθ' ἔκαστα ἡ αἰσθησις, διακρίνειν εὐθὺς τοὺς

1 διδασκάλων L 2 λε^γ K 4 ἐπιστάσεον (sic) K 6 δὲ ἡμῖν ἡ ὁδὸς ἐκ τῶν
γνωριμωτέρων καὶ K 7 γνωριμώτερά (sic) t 7. 8 εἶναι γνωριμώτερα οὐκ. K
8 ἀσφέστερα L: εἰ σαφέστερα K: σαφέστερα Mt φύσει (εἷς φθίσει) corr. L 11 τὸ
καθόλου δὲ transponit L at cf. p. 19,14 λέγει οὐκ L 12 Ἀποδεικτικῆς] memoriter
citat Anal. Post. A 2 p. 72*1 λέγω δὲ πρὸς ἡμᾶς μὲν πρότερα καὶ γνωριμώτερα τὰ ἐγγύτερον
τῆς αἰσθήσεως, ἀπός δὲ πρότερα καὶ γνωριμώτερα τὰ πορρώτερον. ἔστι δὲ πορρωτάτω μὲν
τὰ καθόλου μᾶλιστα, ἐγγύτατα δὲ τὰ καθ' ἔκαστα. cf. ad p. 10,24 13 ἡμῖν L
παραγίνεσθαι K: περιγίνεσθαι L M t 16 γνωριμώτερά φησι transponunt Mt 19 μὲν
οὐκ. L 19. 20 τῇ φύσει τὰ καθόλου K M t: τὰ καθόλου τῇ φύσει L 20 δὲ οὐκ. K
qui μοι ἡ γάρ (sic) 21 κεῖται οὐκ. L 23 ἐλέγομεν p. 14,27 sqq. 24 εἰρη-
μένων Mt ἥδη οὐκ. K 25 ἐνταῦθα (sic) t τὸ καθόλου κυρίως Mt
26 φαρμόζειν (= littera obliter.) M: φαρμόζειν t 27 καθέσταστα (sic) t
28 οὐ καταλαμβάνεται K φύσις (cf. p. 18,23) L: δύναμις φυσική K: φυσική (γνῶσις
marg. M*) M: φυσική γνῶσις t 29 τέλειον] τε K

Ψευδής τοῦ καθ' ἔκαστα γραμμῆς αὐτὸν τὸν ἀντῶν οὐκ ἐπεγέννωτο. ^{α 4.}
Σύντονος δὲ αὐτὸς τοῦ καθόλου τὴν τακτήν τῆς πειθήσεως γνῶσην πάσης
τηρίζεται. ἐν δὲ τῇ Ἀποδεικτικῇ τὸ κυρίως καθόλου ἴστηται. οὗτος
σύμφωνος καὶ οὐκ ἐναντία ταῦτα.

5. Αἱδὲ τοῖς τὰ καθ' ἔκαστα καὶ διηγέρθωμένα πρῶτα εἰναι τῷ φύσει ἐν-
ταῦθα λέγεται, ἐπεὶ δὲ τὰ καθόλου: έτημι τούτου οὐτε ὀνταπερ ἐπὶ τὸν καθ'
ἔκαστα ζῷων οὐ μόνον ἐν ἐκάστῳ τοῦ ζῷου μέρει φυσική τις ἔστι δύναμις ⁶
ἡ, τὴν τούτου δυσκέντην ἐμπιστευθεῖσα, ἀλλ' ἔστι τις καὶ ἡ, τὸ οὖλον ἐπα-
γγειπενόντα καὶ μίαν ζῷην καὶ ἀρμονίαν ἐκ πάντων τῶν μερῶν ἀποτε-
10. ἀνθεῖται, εἰπερ οὐλη; ἔχει πρὸς τὸ οὖλον τὰ μέρη λόγον. οὗτος ἀνάγκη, καὶ
ἐν τῷ παντὶ, ὁπερ ἔστιν ἡ, ἐν ἐκάστῳ μερική, φύσις ἡ, δημιουργικὴ τού-
του καὶ σωσική. οὗτος ἐξ ἀνάγκης καὶ τὴν εἰς μίαν οὐλότητα τὰ καθ'
ἔκαστον ἀφρίζουσαν εἶναι δεῖ. ἐπεὶ πόλιν αἱ ἐν τοῖς γένεσι τε καὶ τοῖς
εἴλεσι κοινητέτες, εἰ μὴ ἦν τι τῆς κοινωνίας ταῦτης αἵτιον; οὐ γάρ ἐκ ¹⁰
15. ταῦτηνά τους, οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός ἡ κοινωνία. οὐκοῦν τις καὶ ἡ, τούτου
φυσικὴ αἵτια, εἰ καὶ μὴ καθ' αὐτό τι τῶν τοιωτῶν ὑφέστηκεν, ἀλλ' ἐν
τῷ τῶν καθ' ἔκαστα συνυφίσταται γενέσει, ὡς καὶ ἡ, ἐπὶ ἐκάστου ἀπόμου
οὐλήτης οὐκ οὐστα τῶν μερῶν γωρίς τῇ τούτων ἀμφα πάντων συνυφίσταται
γενέσει. ὥστε κανὸν λέγωμεν μηδὲν τῶν οὐλῶν ἀπλῶς γίνεσθαι, ἀλτιθέει.
20 οὐδὲ γάρ ὡς οὐλῶν ἀπλῶς αὐτὸν καθ' αὐτὸν γίνεται, ἀλλὰ τῷ γενέσει τῶν
μερῶν συναναρφάνται. οὗτος οὖν οὔτε γίνεται καθ' αὐτὸν καθόλου
τι, καὶ τοῖς ὃν ἔστι καθόλου γινομένοις συναναρφάνται. ἐπειδὲ οὖν ἐκάστη ¹⁵
φύσις τοῦτο γινόσκει πρῶτον οὐπερ καὶ ἔστιν αἵτια, οὐκοῦν, ὁπερ ἡ, τὸ
καθ' ἔκαστα δημιουργόδου τούτο καὶ οὐδὲ πρῶτον κάκι τοῦδε οὐστέρως ἐπὶ
25 τὰ καθήλου πρέσειν, οὗτος ἐξ τοῦ ἐναντίου ἡ, τῶν καθόλου αἵτια ταῦτα
τε γινώσκει πρῶτα καὶ σαφέστερα αὐτῇ ταῦτα τυγχάνει. ἐν μὲν οὖν τῷ
Φυσικῷ πραγματείᾳ, ἐπειδὴ σκοπός μὴ μόνον ὡς φυσικὰ ἀπλῶς εἰδέναι,
ἀλλὰ καὶ ὡς τοιάδε φυσικὰ ζῷα καὶ τοιάδε ζῷα καὶ ὡς τοιάδε μέταλλα,
κανὸν τοῖς Μεταφύσιοις ὡς βροντὴν ἡ ἀστραπήν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ²⁰
30 οἱροίως, εἰκότιος οὐστέρων ήμεν τὴν τῶν καθ' ἔκαστα γίνεσθαι φησι γνῶσιν,
πρώτην δὲ τὴν τῶν καθολικωτέρων καὶ συγχεγυμένων, καθ' δν ἤδη τρόπον
ἔφθημεν εἰπόντες· ἐν δὲ τῇ Ἀποδεικτικῇ, ἐπειδὴ περὶ ἐπιστήμης ὁ λόγος
ἥτις τῶν καθόλου ἔστι γνῶσις, πρῶτα εἶναι τῷ φύσει λέγει τὰ καθόλου

7 ἔστι (ante δύναμις) οι. L 8 τούτου LK: τοιαύτην Mt διήκησιν K 10 ἔχει
τὸ οὐλον πρὸς τὰ K 12 τὴν οι. L 12. 13 καθέκαστα Mt 13 alterum τοῖς
οι. K 14 οὐ LK: οὐδὲ Mt 15 οὐκοῦν ἔστι τις K 16 καὶ (post εἰ) οι. L
17 ἡ οι. superser. L 18 γωρίς δὲ K 19 τὸν οὐλων (sed δυτῶν K) ἀπλῶς K Mt:
ἀπλῶς τῶν οὐλῶν L 20 malim οὐδὲν γάρ γενέσι K 23 δν post οὐπερ addit K
et de ἀ barbarē inculeato v. ad g 5r8, h 6r46, 13r48, 8v6, o 6r43, r 4v50 al. οὐκοῦν
Mt: οὐκοῦν K: οι. L 24 πρῶτον καὶ οὐδὲ Mt 26 τε οι. L πρῶτα L: πρό-
τερον K: πρῶτον Mt σαφέστερον K 27 φύσι (sic) πραγματία K μὴ μόνον
σκοπός Mt 28 καὶ τοιάδε ζῷα οι. K 29 ἡ ἀστραπὴν L τῶν ἄλλον (sic;
οι. πάντων) K 30 φῆσι γίνεσθαι Mt 31 πρῶτον L 32 έφημεν L
33 λέγει εἶναι τῷ φύσει Mt

καὶ γνωριμώτερα, καὶ ὑστερα ἡμῖν ταῦτα παραγίνεσθαι, τὴν αἰτίαν δηλονότι ²⁴ τῶν καθόλου φύσιν ἔκεισε λέγων. ὥστε σύμφωνα ταῦτα, οὐκ ἐναντία.

Πέφυκε δὲ ἐκ τῶν γνωριμωτέρων ἡμῖν ἡ ὁδὸς καὶ σαφεστέ- ²⁵ ρων ἐπὶ τὰ σαφέστερα τῇ φύσει καὶ γνωριμώτερα. ἐκ τῶν ἡμῖν • δὲ ²⁶ μὲν σαφεστέρων ἀρξάμενοι, φησί, τῇ δὲ φύσει ἀσαφεστέρων, τελευτῶμεν ἐπὶ τὰ ἡμῖν μὲν ἀσαφῆ, τῇ δὲ φύσει σαφῆ. ἐπεὶ οὖν, φησίν, ἡ ὁδὸς ἡ ἐπὶ γνῶσιν ²⁷ τῶν πραγμάτων καθόλου οὗτως πέφυκεν, ἀνάγκη καὶ νῦν ἡμᾶς τὴν τῶν φυσικῶν γνῶσιν ἐλεῖν βιολογένους τούτῳ τῷ τρόπῳ τῆς διδασκαλίας χρή- σκεσθαι.

10 p. 184a22 "Τούτοις δὲ ἐκ τούτων γίνεται γνώριμα τὰ στοιχεῖα
καὶ αἱ ἀρχαὶ διαιροῦσι ταῦτα.

Τὰ γάρ κοινότερα καὶ συγκεχυμένα διαιροῦντες καταντῶμεν εἰς τὰ ²⁸ ἴδικά τε καὶ διηγραμμένα. τὸ γάρ δλον κατὰ τὴν αἰσθησιν γνω-
ριμώτερον, τὸ δὲ καθόλου δλον τί ἔστι· πολλὰ γάρ περιλαμ-
βάνει ὡς μέρη. ὥσπερ γάρ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, εἰ προσίνι τι ζψον, θάττον ἡ
ὄψις δλου τοῦ σώματος ἀντιλαμβάνεται τῇ κεφαλῇ; τε καὶ χειρός (δύνει τάχιον
ἄν εἴποι δτι ζψον τὸ προσιύν τῇ δτι ἄνθρωπος), οὗτως ἐν τοῖς ὑπὸ λόγου
θεωρουμένοις τὰ καθόλου τε καὶ κοινὰ σαφέστερα ἡμῖν ἔστι τῶν προσεχῶν
τε καὶ κοινῶν. καὶ γάρ ἔχει τινὰ ἀναλογίαν τὸ καθόλου πρὸς τὸ δλον. ⁴⁰
20 δνπερ γάρ τρόπον τὸ δλον περιεκτικὸν τῶν οἰκείων ὑπάρχει μερῶν, τὸν αὐ-
τὸν τρόπον καὶ τὸ καθόλου περιεκτικόν ἔστι τῶν μερικῶν. διενηγόχασι δὲ
ἄλληλων δτι τὸ μὲν καθόλου μεταδιδώσι τοῦ οἰκείου δνόματος τοῖς ὑφ'
ἔσυτδε τεταγμένοις, τὸ μεντοὶ δλον οὐ πάντως· οὐ γάρ ὁ δάκτυλος χείρ
καλεῖται, οὐδὲ ὁ δυνκτὸς δάκτυλος, ἐπεὶ οὖν ὡς τὸ δλον τῇ αἰσθήσει γνω-
25 ριμώτερον οὗτοι τὸ καθόλου τῷ λόγῳ, ἐκ τῶν δὲ σαφεστέρων ἀρχεσθαι
δεῖ καὶ γνωριμωτέρων, ἐκ τούτων κάνταῦθα τῆς διδασκαλίας ἀρκτέον. οὗτω ⁴⁵
γοὺν οἱ ῥήτορες ποιοῦσι περὶ τῶν κοινῶν κεφαλαίων πρῶτον, εἰθ' οὗτως
περὶ τῶν ἴδιων εἶδους ἐκάστου διδάσκοντες. οὗτοι καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς Ἀνα-
λυτικοῖς τὸν περὶ τοῦ ἀπλῶς συλλογισμοῦ προτάττει λόγον τοῦ διαλεκτικοῦ
30 καὶ ἀποδεικτικοῦ καὶ σοφιστικοῦ· ῥῶν γάρ ἀπὸ τῶν κοινῶν τὰ ἴδια κατο-
πτεύομεν.

2 ἔκεισε LK: ἔκει ὁ M: ἔκει τ 3. 4 Πέφυκε—γνωριμώτερα om. K 3 τῶν ἡμῖν
γνωριμωτέρων (om. ἡ ὁδὸς) M 5 μὲν addidi 6 μὲν K: om. LMt ἐπὶ τὴν
γνῶσιν K 10 lemma om. K γνωριμώτερα M 10. 11 δὲ γνώριμα ἐκ τούτων
γίνονται αἱ ἀρχαὶ, καὶ τὰ στοιχεῖα transponit t 12. 15 Τὰ γάρ κοινότερα — ὡς μέρη om. K
15 ὡς μέρη τὸ καθόλου Aristoteles 16 δλον K χειρός ita scriptum in M ut
proclivi errore legas χειρός quod dedit t 17 fort. εἴποις vel εἴποι τις δτι (post
ἢ) om. K τοῖς ὑπὸ τύπῳ (sic) K 18 ἔστι] ἐπὶ K 19 ἔχει] in M visus est
sibi legere ἀεὶ t 20 ὑπάρχει τῶν οἰκείων K 20. 21 καὶ τὸν αὐτὸν K ubi mox
ἔστι ex ἐπὶ corr. 24 δνκτὸς t 25 ἐκ τῶν δὲ L: ἐκ δὲ τῶν KMt at cf. p. 13,12
27 οἱ L: καὶ K: om. Mt: καὶ οἱ (sed δὲ pro γοῦν) Themist. p. 106,28 quem paucis immu-
tatis describit Philoponus 29 συλλογισμὸν L

p. 184•26 Πέπονθε δὲ ταῦτὸ τοῦτο τρόπον τινὰ καὶ τὰ δύναματα ^{α 4·}
πρὸς τὸν λόγον· δλον γάρ τι ἀδιορίστως σημαίνει.

Τὸ μὲν γάρ δύναμα διοσχερῶς καὶ συγχειμένως τὴν οὐσίαν σημαίνει ^{ε 2}
τοῦ πράγματος, οἷον τὸ ἄνθρωπος τὸ ζῆν τὸ κύριος· ὁ μέντοι λόγος,
5 τουτέστιν ὁ δρισμός, ἀνειλιγμένως ἔκαστον τῶν ὑπαρχόντων τῷ πράγματι
σημαίνει, καὶ οἶνον διαιρεῖ αὐτὸν εἰς τὰ οἰκεῖα μέρη. Βαν γάρ εἴπω ‘ἄνθρω-
πος’, ὅλικήν τινα καὶ συγχειμένην εἰργκα φωνὴν πολλὰ ἐν αὐτῇ περι- ^{ε 3·}
λαμβάνουσαν πράγματα, ὁ μέντοι δρισμὸς ἐποικώς τῇ εἰς τὰ μόρια διαιρέσει.
Ζῶν γάρ, φησί, λογικὸν θυνητὸν τὴν ὑποκειμένην ήμεν οὐσίαν ἀσυγχύτως
10 ἐσήμανε. καλῶς δὲ τὸ τρόπον τινὰ προσέθηκε, διότι οὐχ ὥσπερ τὸ
δλον αὐτὸν διαιρεῖται εἰς τὰ μέρη, οὐτω δὴ καὶ τὸ δύναμά ἐστι τὸ ὑπὸ τοῦ
δρισμοῦ διαιρούμενον, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τοῦ δύναματος σημανόμενον διαιρεῖ ὁ
δρισμός, καὶ οὐχ οὖν περ τρόπον τὸ καθ’ ἔκαστα μέρος τυγχάνει τοῦ
καθόλου, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἔκαστον τῶν δηλουμένων ὑπὸ τοῦ δρισμοῦ
15 μέρος τυγχάνει τοῦ δύναματος. οὐ γάρ η̄, αὐτὸν εἰ τύχοι συλλαβῆ τοῦ ἀν-
θρώπου δηλοῖ τὸ ζῶν, ἀλλη δὲ τὸ λογικόν, εἰ μὴ ἄρα κατὰ τὸ σημανό-
μενον· τοῦ γάρ σημανόμενου ὑπὸ τοῦ δύναματος μέρη ἐστὶ τὰ μέρη τοῦ
δρισμοῦ, νῦν δὲ περὶ τῆς φωνῆς αὐτῆς ὁ λόγος, τοῦ μέντοι καθόλου, οἷον
τοῦ ζῶν, τὰ καθ’ ἔκαστον ζῶν μέρη ἐστίν.

20 p. 184b15 'Ανάγκη δ' ξτοι μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν η̄ πλείους.

ε

'Εντεῦθεν εἰσβάλλει εἰς τὸν περὶ τῶν ἀρχῶν λόγον. δπερ δὲ εἰώθε
ποιεῖν ἀεί, τοῦτο καὶ νῦν ποιεῖ· πρότερον τὰς τῶν παλαιοτέρων ψευδεῖς
διελέγχει δόξας. λαμβάνει δὲ τὰς τῶν παλαιοτέρων δόξας ἐκ διαιρέσεως; ¹⁶
ἐπιστημονικῆς τε ἀμφα καὶ ἐναργῆς, ἐπιστημονικῆς μὲν ὅτι κατ’ ἀντίφασιν
25 (αἱ γάρ ἐπιστημονικαὶ διαιρέσεις κατ’ ἀντίφασιν εἰσιν, ἐπιστημονικαὶ δὲ
διότι ἀφυκτοί· οὐδὲν γάρ ἐκπέφευγε τὴν ἀντίφασιν), ἐναργῆς δὲ διότι ἐκ

1 lemma om. K ταῦτὸ τοῦτο om. L 2 ἀδιορίστως LM: καὶ ἀδιόριστον t: vel hoc
vel καὶ ἀδιορίστως Aristotelis libri 3 γάρ om. K at cf. Themist. p. 107.14 4 τὸ
ἄνον τὸ ζῶν δ κύριος L 5 ἀνειλιγμένως t: ἀνειλεγμένως M: ἀνειλιγμένος L: ἀνειλεγ-
μένος K 7 αὐτῇ scripsi: αὐτῇ LK: ἐαυτῇ Mt 8 ἐσικεν Themistius 10 τινὰ]
tive K. huiusmodi errores (cf. ad p. 16.30. 17.8) raro hinc adnotabo 11 τὸ (post ἐστι)
oblitteratum M: καὶ t 12 σημανόμενον KMt: δηλούμενον L 13 οἶνον περ L:
δηνπερ KMt 14. 15 τὸ αὐτὸν — τυγχάνει τοῦ K: om. L.Mt 15 post δύναματος
interpolat μέρη ἐστὶ τὰ μέρη τοῦ δρισμοῦ t η̄ (post γάρ) corr. ex δ, ut videtur, L
αν μὲν K: αν L: α μὲν Mt 16 τύχη L 17 τοῦ γάρ σημανόμενον LK: τοῦτο γάρ
σημανόμενως (compend.) M: τοῦτο γάρ σημανέται t 17. 18 μέρη ἐστὶ — δρισμοῦ om.
hic t cf. ad v. 15 17 ἐστὶ KM: εἰσὶ L 18. 19 οἶνον τοῦ om. Mt 20 lemma
om. K 21 εἰωθεῖν t 22 ψευδεῖς L: ψευδεῖς περὶ τῶν ἀρχῶν K: περὶ τῶν ἀρχῶν
ψευδεῖς Mt 23 δὲ τὰς] δὲ τα (sic) K 26 οὐδὲν γάρ, ut videtur, K

τῶν πᾶσι γνωρίμων· γνώριμον γάρ πᾶσι τὸ ἐν καὶ τὸ πλῆθος. ἀνάγκη αἱ 5· γάρ, φησίν, τὰς ἀρχὰς η̄ μίαν εἶναι η̄ πλείους· εἰ δὲ καὶ μὴ αὐτόθεν ἀντίφασίς ἔστι τὸ τοιοῦτον, ἀλλ’ οὖν ἴσοδυναμεῖ τῇ ἀντιφάσει· τὸ γάρ οὐχ ἐν ἐξ ἀνάγκης πλείονά ἔστιν. ἀνάγκη οὖν, φησί, τὴν ἀρχὴν η̄ μίαν εἶναι 5 η̄ πλείους· καὶ εἰ μίαν η̄ ἀκίνητον η̄ κινούμενην, εἰ δὲ πλείους 20 η̄ πεπερασμένας η̄ ἀπείρους. καὶ αὐτὸς μὲν μέχρι τῶν ἐνταῦθα προγραμματεῖ τὴν διαιρεσιν. ἐπειδὴ δὲ φαίνεται ἐν τοῖς ἑκῆς καὶ ἕτερα μόρια προστίθεις τῇ διαιρέσει, εὐλογον ἡμᾶς ἐξ ἀρχῆς τελείων τὴν διαιρεσιν παραδοῦναι. ἀνάγκη οὖν τὰς ἀρχὰς η̄ μίαν εἶναι η̄ πλείους, καὶ εἰ μίαν η̄ 10 ἀκίνητον η̄ κινούμενην, καὶ εἰ κινούμενην η̄ πεπερασμένην η̄ ἀπειρον, καὶ αὐτὸς εἰ δὲ τοῖς ζητοί τί δήποτε τὴν μίαν μὲν ἀρχὴν εὐθὺς εἰς τὸ ἀκίνητον καὶ 25 15 κινούμενον διεῖλομεν, εἴτα εἰς τὸ πεπερασμένον καὶ ἀπειρον, τὰς δὲ πλείους πρῶτον εἰς τὸ ἀπειρον καὶ πεπερασμένον, εἴτα εἰς τὸ κινούμενον καὶ ἀκίνητον, ἐροῦμεν δτι δυνατὸν μὲν η̄ν καὶ τῷ αὐτῷ τρίπτῳ τῆς διαιρέσεως ἀμφότερα τὰ μόρια διελεῖν, πλὴν ἐπειδὴ τῷ μὲν ἐν οἰκειοτέρᾳ μᾶλλον η̄ κίνησις η̄ τὸ ἀπειρον, τῷ δὲ πλῆθει τὸ ἀπειρον μᾶλλον ξπερ η̄ κίνησις, 20 20 διὰ τούτο τὴν μίαν ἀρχὴν εὐθὺς εἰς τὸ κινούμενον καὶ ἀκίνητον διείλομεν, τὰς δὲ πλείους εἰς τὸ πεπερασμένον καὶ ἀπειρον.

Μίαν μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι καὶ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένην ἐδόξασε Παρμενίδης καὶ Σενοφράνης, δῆλον δέ που πάντως δτι οὐ περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων η̄ν λόγος· ως γάρ καὶ αὐτὸς δ 'Αριστοτέλης ἐν τοῖς 25 Μετὰ τὰ φυσικὰ εἰπεν, οὐχ οὕτω καὶ τῶν μανιούμενων χειρόνως διέκειντο οἱ ἄνδρες οὗτοι, ως νομίζειν τὸ πῦρ καὶ τὸ δῦωρ μὴ εἶναι διάφορον· καὶ ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς Ἀριστοτελεικῆς ρήσεως πρόδηλον ως οὐ φυσικοὶ οἱ ἄνδρες αἱ οὗτοι εἰπών γάρ καὶ εἰ μίαν, η̄ ἀκίνητον, ωσπερ φησὶ Παρμενίδης καὶ Μέλισσος, ἐπίγαγεν η̄ κινούμενην, ωσπερ οἱ φυσικοί, ως δὴ 30 μὴ φυσικῶν δοτῶν τῶν περὶ Παρμενίδην. ἔτι δὲ δῆλον δτι οὐ περὶ τῶν

1. 2 ἀνάγκη — πλείους οι. K 2 η̄ (ante μίαν) οι. L 4 ἔστιν] εἶναι L οὖν] γάρ K qui paulo post τὰς ἀρχὰς (ut v. 2 et 9) η̄ (post ἀρχὴν) οι. L 5 η̄ ἀκίνητον κτλ.] cf. Aristoteles 6 πεπερασμένους K 7 τὴν διαιρεσιν LMt: τὸν λόγον K ἐν LK: καὶ ἐν Mt 8 τῇ διαιρέσει οι. L 9 καὶ (ante εἰ μίαν) οι. L 9. 10 post η̄ ἀκίνητον addit εἶναι L 10 καὶ εἰ κινούμενην η̄ πεπερασμένην η̄ ἀπειρον οι. M: καὶ εἰ ἀκίνητον η̄ πεπ. η̄ ἀπειρον M² (marg.) et t 11 αὐτὸν K: εἰ ἀκίνητον (ex δεικνητον) corr. L²: εἰ κινούμενην Mt 12 ἀπείρους] ἀπείρας τὸ ἀκίνητους LK: ἀκίνητους Mt 12. 13 καὶ εἰ ἀπείρους η̄ κινούμενας η̄ ἀκίνητους οι. K 14 ζητεῖ K τὴν οι. add. L² μὲν K: οι. LMt 14. 15 τὸ κινούμενον καὶ ἀκίνητον (ut v. 16 et 20) K 15 δὲ οι. add. L² 18 μᾶλλον (post οἰκειοτέρᾳ) οι. Mt 22 πεπερασμένην L 24 τούτοις] αὐτοῖς K 25 Μετὰ τὰ φυσικὰ] immo Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς Λ 8 p. 325 et 18 . . . επὶ δὲ τῶν πραγμάτων μανίκ παραπλήσιον εἶναι τὸ δοξάζειν οὕτως· οὐδένα γάρ τῶν μανιούμενων ἔξεστάναι τοσοῦτον ωστε τὸ πῦρ ἐν εἶναι δοκεῖν καὶ τὸν κρύσταλλον κτλ. 26 διάφορα K 28 ήτοι ἀκίνητον ως φησὶ Aristoteles 30 μὴ οι. addit post φυσικῶν L²

φυσικῶν ἔλεγον ἐς ὅν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ γενέσεως φησί αὕτη
καὶ οἱ αὐτοῦ ὑπομνηματισταί, ὅτι ὁ Παρμενίδης ἐν τοῖς πρὸς δόξαν πῶρ
καὶ γάρ ἔλεγεν εἶναι τὴν ἀρχὴν τῶν πάντων, ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἀλήθειαν ἐν
εἶναι τὸ πᾶν καὶ πεπερασμένον καὶ ἀκίνητον. οὐ νομιστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς 40
5 πρὸς δόξαν οὐ τὰ αὐτῷ δικαίωτα ἔλεγεν. ἀλλὰ τὰ τοῖς ποιλοῖς, ἐν δὲ τοῖς
πρὸς ἀλήθειαν τὰ αὐτῷ δικαίωτα (καὶ γάρ καὶ ἐν τοῖς πρὸς δόξαν τὰ
αὐτῷ δικαίωτα ἔγραψεν), ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τῶν νοητῶν ἡν αὐτῷ ἐν τοῖς
πρὸς ἀλήθειαν ὁ λόγος, ταῦτα δὲ ὄντας ὄντα ἔλεγε καὶ ἀληθῆς ὄντα, διὰ
τούτο οὖτας ἐπέγραψε τὸ βιβλίον. ἐν δὲ τοῖς πρὸς δόξαν περὶ τῶν αἰτιηῶν
10 ὁ λόγος, ἀπέρ καὶ ὁ Τιμαῖος διδαστὰ προστηρόφευσε· τὰ μὲν γάρ αἱ ὄντα
νοήσει φησί μετὰ λόγου περιληπτά, τὰ δὲ αἰτιητά, ἀπέρ γινόμενα καὶ
ἀποιλύμενα καλεῖ. δίξει φησὶ μετ' αἰτιητεών ἀλόγου διδαστά. ὥστε περὶ 45
τῶν νοητῶν ἔλεγε τὸ ἐν εἶναι αὐτὰ καὶ ἀκίνητα καὶ πεπερασμένα· ἐπειδὴ
γάρ τὰ νοητὰ πρὸς τῷ ἐνὶ μᾶλλον εἰσιν ὡς ἐγγύτερων ὄντα τῆς μιᾶς τῶν
15 πάντων ἀρχῆς, διὰ τούτο ἐν ἐκείνας ἐκάλεσε. μίαν μὲν οὖν καὶ πεπερα-
σμένην καὶ ἀκίνητον Παρμενίδης ἔλεγε καὶ Ξενοφάνης, μίαν δὲ καὶ ἀκίνη-
τον καὶ [ἀπειρον] ὁ Μέλισσος περὶ τῶν αὐτῶν καὶ αὐτός. ὡς γάρ εἰπον. δια-
λεγόμενος· πλὴν ὅτι οὖτος μὲν ἀπειρον ἔλεγε τὸ ἐν, οἱ δὲ περὶ Παρμενίδην
πεπερασμένον, τούτο δὲ διὰ τὸ ἐκείνους μὲν εἰς τὴν ὄριστικὴν καὶ εἰδον- 50
20 ποιὸν τῶν νοητῶν δύναμιν ἀπίστεν, τούτον δὲ εἰς τὴν ἀπειρίαν τῆς δυνά-
μεως. καλῶς δὲ οσοι ἐν τῷ δὲ σιρήκασιν εὐθὺς καὶ ἀκίνητον ἐδόξασαν·
εἰ γάρ ἐκινεῖτο, οὐκέτι ἐν ἀνὴρ γάρ καὶ αὐτὴ ἡ κίνησις καὶ τόπος
τις ἡ γρόνος ἡ τι τοιοῦτον, ἐν φῇ ἡ κίνησις. ἴστεν δὲ ὅτι ἐν τῷ πᾶν λέ-
γοντες οὗτοι οὐ περὶ τῶν ἀρχῶν ἐποιοῦντο τὸν λόγον· εἰ γάρ μίαν ἔλεγον
25 εἶναι τὴν ἀρχὴν τῶν ὄντων, οὐκέτι γένοντο λέγειν ἐν τῷ δὲ εἶναι οὔσης
γάρ τῆς ἀρχῆς ἀνάγκη εἶναι καὶ τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. ταῦτα γάρ τῶν πρὸς
τί εἰσιν· ἡ γάρ ἀρχὴ τινῶν ἐστιν ἀρχή· ὥστε οὐ περὶ | τῶν ἀρχῶν τούτων 55
τοις ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν ὄντων ἀπλῶς. ἀλλ' εἰ μὴ περὶ τῶν ἀρχῶν
τούτοις ὁ λόγος, τί δήποτε ὁ Ἀριστοτέλης ἐλέγχει τοὺς ἀνδρας τούτους
30 ὡς κακῶς μίαν τὴν ἀρχὴν ὑποτιθεμένους; λέγω οὖν ὅτι, εἰ καὶ μὴ περὶ¹
τῶν ἀρχῶν ἔλεγον, ἀλλ' οὖν ὁ Ἀριστοτέλης ὡς εἰ καὶ τις ὑπετίθετο μίαν
εἶναι τὴν τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἀρχὴν, οὖτας ἐλέγχει τὸν λόγον ἀνα-
σκευάσαι τὸ τοιοῦτον δόγμα βουλόμενος.

5

1 καὶ αὐτὸς K: ὡς καὶ αὐτὸς LMt δὲ om. LK τῷ LK: τῷ Mt Περὶ γενέσεως
l. c. p. 325 a 2 sqq. 2 αὐτοῦ ὑ....τιτικοὶ L Παρμενίδης] cf. Zeller I⁴ p. 520 n. 1.
2,531 sqq. ἐν τοῖς] ἐν τῷ L δὲ αὐτῷ (ex αὐτὰ) corr. I.: fort. αὐτῷ hic et bis in
proxime sequentibus τὰ (post ἀλλὰ) K: om. LMt 6 καὶ (post γάρ) om. K 8, 9 δὲ
ὄντα—οὖτας K: δεόντως LMt 10 Τίμαιος Platonis p. 28A 11 καὶ γινόμενα
καὶ K 12 ἀποιλύμενα LK: ἀπολελυμένα Mt 14 ἐγγύτερα K 15 ἐκείνας ἐκάλεσε
KM: ἐκείνα συνεκάλεσε L: ἐκείνα ἐκάλεσε τ 15, 16 πεπειρωμένην primitus L 17 ἀπειρον
induxi 18 μὲν om. L 19, 20 αἰδοποιητικὴν (sic) δύναμιν (om. τῶν νοητῶν) K qui
paulo post τούτους δὲ 21 οσοι] ὥστε et mox ειρηκότες K 22 αὐτὴ L 25 λύειν
sibi legere visus in M dedit t 26 τὰ ἀπὸ K 28 μὴ (ex μὲν) corr. L
30 λέ K 31 μίαν ὑπετίθετο K 32 τὴν om. L

Μίαν μὲν τὴν ἀρχὴν ἔλεγον καὶ ἀκίνητον οἱ εἰρημένοι, τῶν δὲ μίαν καὶ ^α 5 ^ν κινουμένην λεγόντων οἱ μὲν πεπερασμένην ἔλεγον, οἱ δὲ ἄπειρον. μίαν μὲν καὶ κινουμένην καὶ πεπερασμένην ἔλεγεν Ἰππασος Ἡράκλειτος Θαλῆς Ἰππων ^ό ἐπικληθεὶς ἄθεος. Ἡράκλειτος μὲν καὶ Ἰππασος τὸ πῦρ ἔλεγον ἀρχὴν τῶν 5 ὄντων εἶναι διὰ τὸ λεπτομερέστερον αὐτὸν εἶναι τῶν ἄλλων καὶ εὐπλαστον (οὐ γάρ δὴ νομιστέον διὰ τὸ εἶδος λόγον αὐτὸν ἔχειν πρὸς τὰ ἄλλα ὡς περιεκτικὸν τῶν ἄλλων· νῦν γὰρ περὶ τῆς ὑλικῆς ἀρχῆς ὁ λόγος), Θαλῆς δὲ καὶ Ἰππων ^{τὸ} 10 ὅδωρ διὰ τὸ γόνιμον, καὶ ὅτι τὴν γονήν ὑγρὰν ἔωραν, καὶ τὰ σπέρματα δὲ εἰ καὶ ἔγρα εἰσιν, ἀλλ’ οὖν οὐ φύει μὴ ὑγρανθέντα τε καὶ ἥδη λοιπὸν 15 ὑιορρέοντα. μίαν δὲ καὶ κινουμένην καὶ ἄπειρον ὑπετίθεντο οἵ τε τὸν ἀέρα ὑποτιθέμενοι καὶ οἱ τὸ μεταξὺ ἡ ἀέρος καὶ ὕδατος, ἡ πυρὸς καὶ ἀέρος. Διογένης μὲν οὖν ὁ Ἀπολλωνιάτης καὶ Ἀναξιμένης τὸν ἀέρα ὑπέθεντο ἀρχὴν εἶναι διά τε τὸ εὐπλαστον καὶ ὡς ἐν σώμασιν ἀτώματον καὶ ἀνεπαίσθητον μᾶλλον. Ἀναξιμανδρος; δὲ τὸ μεταξὺ ἡ ἀέρος καὶ ὕδατος, ἡ πυρὸς ¹⁵ 20 καὶ ἀέρος· ἐπει γάρ ἐν τῇ μεταβολῇ τῇ ἐξ ὕδατος εἰς ἀέρα οὐκ ἀμέσως γίνεται ἡ μεταβασις, ἀλλ’ οἷον ἐξατμίζεται πρότερον τὸ ὕδωρ, εἴτα ἡ ἀτμὶς ἔτι λεπτυνθεῖσα ἐξαεροῦται, ὅμοιώς καὶ ἐπὶ τῇ τοῦ ἀέρος εἰς τὸ πῦρ μεταβολῆς, τὸ μεταξὺ τοῦτο ἔλεγον εἶναι τὴν ἀρχὴν, διπερ ἀέρος μὲν εἶναι πυκνότερον, ὕδατος δὲ μικνότερον, ἡ πυρὸς μὲν πυκνότερον, ἀέρος δὲ μα-²⁵ 25 νότερον. οὗτοι δὲ τῶν μὲν ἄλλων μᾶλλον κατώρθουσι, διύτι μὴ ἐν τι τῶν στοιχείων τὴν ὄλην ἔλεγον, ἀλλ’ ἔτερόν τι παρὰ ταῦτα· ἐπταὶς δέ, διύτι ³⁰ εἰδοπεποιημένον ὑπετίθετο ἀέρος μὲν λέγων πυκνότερον, ὕδατος δὲ μιανότερον. οὗτοι δὲ καὶ ἄπειρον ἔλεγον εἶναι τὸν ἀέρα ἡ τὸ μεταξύ, ἐπειδὴ ὑπενόησαν ὡς εἰ γίνοιτο μὲν ἀεὶ ἐξ αὐτῶν τὰ γινόμενα, μὴ εἴη δὲ ἄπειρα, ³⁵ 30 ἐπιλιπεῖν τὴν γένεσιν ἀνάγκη· οὐ προσέσχον γάρ τῇ ἀνταποδόσει καὶ τῇ εἰς ἄλληλα τῶν πραγμάτων μεταβολῇ. οἱ μὲν οὖν μίαν τὴν ἀρχὴν ὑποθέμενοι οὗτοι καὶ τοσοῦτοι εἰσιν, οὐδεὶς δὲ τῶν μίαν ὑποθεμένων μόνην τὴν γῆν ὑπέθετο εἶναι ἀρχὴν, διὰ τὸ δυσκινήτον αὐτῆς καὶ δυσμετάβλητον. ³⁵ 35

Τῶν δὲ πολλὰς ὑποθεμένων τὰς ἀρχὰς οἱ μὲν ἀπείρους ὑπέθεντο, οἱ δὲ πεπερασμένας, καὶ τούτων ἀμφοτέρων οἱ μὲν ἀκινήτους, οἱ δὲ κινουμένας· πλείους μὲν καὶ πεπερασμένας καὶ ἀκινήτους ὁ Τίμαιος ὑπετίθετο, θεὸν

1 fort. μὲν οὖν καὶ (post μίαν) om. L 3 Ἰππασος κτλ.] cf. Theophrast. Phys. Opin. fr. 1 Diels (Doxogr. p. 475) ap. Simplic. p. 23,21 sqq. 3 et 7 θαλλῆς (sic) L: θαλλὴ (θαλλῆς v. 7) M: θαλῆς K: θαλῆς t 5 αὐτὸν L et (αὐτὸν scriptum) M: αὐτὴν K: αὐτὸν t
 6 λόγον αὐτὸν (αὐτὸν K) LK: αὐτὸν λόγον Mt 7 ἀρχῆς K: om. LMt 9 εἰσιν] ἔστι K φύῃ primitus K qui ποκ ὑγραθέντα 12 ante Διογένης iterat (ex v. 15) ἐπει γάρ ἐν τῇ μεταβολῇ L ὑπετίθετο L 17 malim δμοιώς δὲ καὶ τῇς om. LK 18 μὲν εἶναι LK: μέν ἔστι Mt 19. 20 et 22 μανώτερον ter LK 20 post ἄλλων addit πάντων L κατόρθου K 21 ὄλην] ὄλην L 22 πυκνότερον λέγων Mt 23 δὲ (post οὗτοι) om. K εἶναι ἔλεγον et ποκ ὑπενόησαν K 26 οἴ] εἰ K 28 αὐτοῖς L 29 ὑπετίθεντο L 30 πεπερασμένας L 31 πλείους μὲν οὖν καὶ K 31. p. 24,1 ὁ Τίμαιος — κινουμένας om. K Τίμαιος Platonis p. 26 E sqq. cf. Alexander ap. Simplic. p. 26,13. Diels Doxograph. p. 287 sq. 31. p. 24,4 θεὸν — ὑπετίθετο om. L

ἴδεαν καὶ ὅλην, πλείους δὲ καὶ πεπερασμένας ἔκαὶ κινούμενας ὃ τε Ἐμπε- α 5
 δοκοῦται τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ τὸ νεῖκος καὶ τὴν φυλίαν, καὶ ὁ Ἰππο-
 κρατης ὁ ἱατρὸς ὑμοίως τὰ τέσσαρα στοιχεῖα. ὃ δὲ Ἐμπεδοκλῆς δύο τοὺς
 κόσμους εἶναι ὑπετίθετο, τὸν τε ἐκ τεσσάρων στοιχείων τὸν αἰσθητὸν καὶ
 5 τὸν σφαίρον, τουτέστι τὸν νοητὸν (ὅν σφαίρον ἐκάλει δὲ τὸ πρὸς ἔκυτὸν 20
 ἐπειστράψθαι καὶ πρὸς τῷ ἐνὶ εἶναι μᾶλλον), οὓς καὶ μεταβάλλειν ἔλεγεν
 εἰς ἀλλήλους· ἐπικρατούσης μὲν γάρ τῆς φυλίας μεταβάλλειν τὰ στοιχεῖα
 εἰς τὸν σφαίρον, ἐπικρατοῦντος δὲ τοῦ νείκους τὸν σφαίρον εἰς τὰ στοι-
 χεῖα μεταβάλλειν· οὐ τοῦτο λέγων ὅτι οἱ κόσμοι εἰς ἀλλήλους μεταβάλ-
 10 λουσιν, ἀλλὰ τὴν τῆς ψυχῆς τῆς ἡμετέρας εἰς τοὺς κόσμους τούτους ση-
 μαίνων μεταβολήν. ἐπειδὴ γάρ ἔστιν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ καὶ ἑτεροποιὸς
 καὶ ταύτωποις δύναμις, ὅταν μὲν κατὰ τὴν ταύτωποιὸν δύναμιν ἐνεργήσῃ, 25
 δὲν “ταύτην κύκλον” ὁ Πλάτων ἐκάλεσε, πρὸς τοὺς νοητοὺς γίνεται μᾶλλον
 (ταύτην δὲ τὴν δύναμιν φυλίαν ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐκάλεσεν, ὅτι ἡ φυλία ἐνοποίη-
 15 εῖται), ὅταν δὲ κατὰ τὴν ἑτεροποιὸν δύναμιν ἐνεργήσῃ, ἦν Πλάτων μὲν “θα-
 τέρου κύκλον” ἐκάλεσεν, Ἐμπεδοκλῆς δὲ νεῖκος, πρὸς τοὺς αἰσθητοὺς γί-
 νεται. τὴν οὖν μεταβολὴν τῆς ψυχῆς κατὰ τὸν αἰσθητὸν τε καὶ νοητὸν
 κόσμον μεταβολὴν τῶν κόσμων ὁ Ἐμπεδοκλῆς ἐκάλεσεν, διθεν καὶ τὸ πο-
 λυθρύλγτον ἐκεῖνο περὶ ψυχῆς ἔφη:
40

20 ώς καὶ ἐγὼ δεῦρο ἐιμὶ φυγάς θεόθεν καὶ ἀλήτης

νείκει μανιομένῳ πίσυνος,

τουτέστι πεπεισμένος τῇ ἑτεροποιῷ τῆς ψυχῆς δύναμει.

Πλείους δὲ καὶ ἀπειρόους καὶ κινούμενας ἔλεγον Ἀναξαγόρας Δημόκριτος
 Ἐπίκουρος Λεύκιππος. Ἀναξαγόρας μὲν τὰς ὄμοιομερείας ἀρχὰς τῶν ὕντων
 25 ὑπετίθετο, δμοιομέρεια δέ ἔστιν ἡς τὸ μέρος τῷ ὅλῳ δμοιον. ὑπάρχειν οὖν ἐν
 ἀλλήλαις; τὰς ὄμοιομερείας, οἷον ἐν τῷ ἔύλῳ ὄμοιομερεῖ ὅντι ὑπάρχειν καὶ σάρκα
 καὶ δστοῦν καὶ ὅδωρ καὶ πῦρ καὶ γρυσθὸν καὶ πάντα ἀπλῶς, καὶ ἐν ἑκάστῳ 45
 καὶ τῷ τυχόντι ἀπείρους ἐνυπάρχειν δμοιομερείας. τοῦτο δὲ ὑπετίθετο, διότι
 ἐώρα πάντα ἔξι ἀλλήλων γινόμενα, εἰ καὶ μὴ κατὰ πρώτην γένεσιν, ἀλλ'
 30 οὖν διὰ πλειόνων μέσων. περιφανταζόμενος οὖν τὴν ὅλην τὴν εἰς πάντα
 ἐπιτηδείαν μεταβληθῆναι, μὴ ἐξιχύων δὲ ἀυτὴν τελείως θεωρῆσαι, ὑπέθετο

2 ἡ φυλία M 4 ὑπετίθετο K: ὑπέθετο Mt τῶν (sic) αἰσθητὸν K 5 τὸ νοητὸν K

5. 7 διὰ—ἀλλήλους iterat L 6 τῷ ἐνὶ Mt: τοῦ ἐνὸς LK 7 μεταβάλλει τὰ στοιχεῖα K

8 εἰς τὸ σφαίρον L 11 ἔστιν om. K 13. 15 δὲ—ἐνεργήσῃ om. L at vide ad v. 18

13 δὲ] fort. ἦν cl. v. 15 Πλάτων Tim. p. 37C τοῖς νοητοῖς γίνεται] τὴν νοητὴν

γάρ K ubi saepissime confunduntur compendia vocum γάρ, γίνεται, γράφεται sim.

14 ἐνωποῖς K 15 Πλάτων l. c. p. 37B 15. 16 μὲν θατέρου LK: θατέρου μὲν Mt

16. 17 πρὸς τὴν αἰσθητὴν γάρ K cf. ad v. 13 17 οὖν (cf. iterata in L ad v. 18) K: μὲν

οὖν L Mt 18 post κόσμον iterat (14. 18) Ἐμπεδοκλῆς ἐκάλεσεν ὅτι ἡ φυλία — ὅταν (om. δὲ)

κατὰ — μὲν θατέρον (sic) — τὴν οὖν — νοητὸν κόσμον, quorum partem suo loco omiserat, L

τῶν om. L 18. 19 πολυθρύλγτον K: πολυθρύλλητον L Mt 19 ἔφη vv. 7—8 K.

381—2 St. 20 ὡς ἐγὼ δεῦρο (om. καὶ) L ἀλείτης K 21 νείκει K: νείκει L Mt

25 δμοιομέρεια M: δμοιομερεία K 27 παν (sic) primitus L 28 καὶ (ante τῷ) om. K

29 ἐώρα om. L εἰ μὴ καὶ K τὴν πρώτην L 30 παραφαντα-

ζόμενος K at cf. p 7 v 52 31 ἐπιτηδείαν K Mt: ιδίαν L ἐπέθετο L²

‘όμην πάντα εἶναι χρήματα”, καὶ οὗτω τὴν ἐξ ἀλλήλων γένεσιν κατ’ αὐτὸν ἔχοντας γίνεσθαι καὶ οὐ κατὰ μεταβολὴν τῆς οὐσίας. καλῶς δὲ καὶ τὰς δύναμιμερείας, μὲν ἐν ἀλλήλαις εἶναι ὑπέθετο, οὐκέτι δὲ καὶ τὰς ἀνομοιο-δύναμιμερείας· οὐδεὶς γάρ ἀν πολάζθιν εἰναι τῷ προσώπῳ χειρὶ πόδα. 5 Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιππος καὶ Ἐπίκουρος τὰς ἀτόμους καὶ τὸ κενὸν ὑπετίθεντο, τό τε κενὸν ἀπειρον εἶναι καὶ τὰς ἀτόμους τὰς ἐν αὐτῷ. ἀτόμους δὲ ἔλεγε σώματά τινα διὰ σμικρότητα ἀφανῆ καὶ ἀδιαιρετα διὰ σκληρότητα, οἷα εἰσὶ τὰ διὰ τῶν θυρίδων ἐν ταῖς ἀκτίσι κονιμρτώδῃ φαινόμενα ψήγματα, ἀπέρ ἀφανῆ γίνεται μὴ ἐπιλαμπούσης ἀκτίνος οὐ διὰ | τὸ αὐτὸν μὴ εἶναι, ἀλλὰ διὰ τὴν σμικρότητα.

10 Πολλὰς δὲ τὰς ἀρχὰς καὶ ἀπείρους καὶ ἀκινήτους οὐδεὶς ὑπέθετο.

p. 184b20 Καὶ εἰ ἀπείρους, η οὗτως ὡσπερ Δημόκριτος, τὸ γένος
ἔν, συγήματι, η εἴδει διαφερούσας.

Γένος φησὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν οὐσίαν τῶν ἀτόμων· ἔλεγε γάρ 15 μᾶς μὲν οὐσίας εἶναι πάσας τὰς ἀτόμους, διαφέρειν δὲ ἀλλήλων τοῖς συγήμασι, τῷ τὰς μὲν εἶναι σφαιρικάς, τὰς δὲ κυβικάς η πυραμοειδεῖς, η ἔτερόν τι τῶν σχημάτων ἔχειν. οὗτω δὲ πολλάκις καὶ ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς τὸ 5 ὑποκείμενον γένος ὠνόμασε. συγήματι δὲ η εἴδει· ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτό φησιν· εἰδός γάρ λόγον ἐν ταῖς ἀτόμοις τὸ σχῆμα ἔχειν ἔλεγεν ὁ 20 Δημόκριτος. η καὶ ἐναντίας· ητοι τοῦτο φησιν οὐτὶ δὲ Δημόκριτος ἐν τὸ γένος ὑπετίθετο τῶν ἀτόμων, διαφέρειν δὲ αὐτὰς κατὰ τὰ συγήματα, οὐ μόνον δὲ διαφέρειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίας εἶναι (ἐπειδὴ γάρ θερμότητα καὶ ψύξιν καὶ λευκότητα καὶ μελανίαν οὐκ ἔλεγεν εἶναι ἐν ταῖς ἀτόμοις δὲ Δημόκριτος, ἀλλ’ ἐκ τῶν σχημάτων ἀπειρέννα τὰ πάθη καὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς 25 τῶν ἀτόμων σχέσεως· τὰς μὲν γάρ σφαιρικάς, ὡς εὔκινήτους, θερμότητος καὶ τοῦ πυρὸς εἶναι αἰτίας· ὡς γάρ εὔκινήτοι, διαιροῦσι θάττον καὶ διεισδύνουσι, τούτῳ δὲ ἴδιον πυρὸς τὸ τμητικὸν καὶ εὔκινητον· τὰς κυβικάς δὲ φέρει εἰπεῖν, ὡς ὠθούσας μᾶλλον καὶ πιλούσας, ϕύειν ἐργάζεσθαι· πιλητι-

1 διοῦ κτλ.] cf. Anaxag. fr. 1 Mull.

2 ἔχοντας ετ ποχ μεταβολῆς (sic) K

3 ἀλλήλαις K: ἀλλήλοις t et, si silentio fides, LM

4 ὑπετίθετο L

5 λεύκιππος; K

6 το τε κανὸν L

7 ἔλεγε LK: ἔλεγεν vel ἔλεγον compendio

incerto M: ἔλεγον fortasse recte t

8 οὐα ἔστι K

9 ἀκτίνοις libri (praeter K qui ἀκτίνος)

10 τὴν om. K

11 συγήματι δὲ η t et Aristoteles (praeter F) at cf. v. 18 et p. 26, 12

12 διαφέρειν — ἔχειν iterat L

13 τὰς (ante μὲν) om. L

14 Ἀποδεικτικοῖς] nescio ubi. cf. Bonitz Index Ar. p. 152*6.

Simplic. p. 193, 6, infra d 2r43, f 1r31

15 η om. K

16 ταῖς] τοῖς K

17 ἔχειν ἔλεγεν δημόκριτος L: ἔλεγεν δημόκριτος ἔχειν K: ἔλεγεν ἔχειν δημόκρι-

τος Mt

18 η τοιοῦτο (τοιοῦτόν L) LMt

19 κατὰ συγήμα K

20 ητοι τοῦτο K: η τοιοῦτό (τοιοῦτόν L) LMt

21 κατὰ συγήμα K

22 ψύξιν sim. constanter libri praeter K

23 ταῖς Mt: τοῖς LK

24 αἰτίους L

25 ϕύειν iterat L qui ποχ πηλητικὸν

κὸν γάρ τὸ φυγρόν. ὥμοίως καὶ ἐπὶ τῶν γραμμάτων γίνεσθαι ἔλεγεν. ὅταν ^{α 6:}
 μὲν τῶν πυρχιδῶν φέρε εἰπεῖν αἱ κορυφαὶ προσβάλλωσι τῇ ὄψει, τοιάνδε
 πιεῖν γράμματος φυτασίαν, οἷον λευκοῦ· διακριτικὸν γάρ τῆς ὄψεως τὸ ¹⁰
 λευκόν, διαιρετικὸν δὲ καὶ τὸ ὄξον, οὐαὶ ἐστὶ καὶ ἡ κορυφὴ τῆς πυρχιδοῦ·
 5 ὅταν δὲ αἱ βάσεις, μέλανος· συγχριτικὸν γάρ τὸ μέλαν, τοιοῦτον δὲ τὸ ἀμβλύ·
 πιλεῖ γάρ καὶ εἰς ταύτην τῇ πιλήσει συνωθεῖ τὰ διεστῶτα. ἐπεὶ οὖν τοῖς
 διαφόροις σχήμασι τῶν ἐναντίων παθῶν ποιητικά εἰσιν αἱ ἀπομοι. οὐ μόνον
 διαφέρουν αὐτὰς τοῖς σχήμασιν εἰπεν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίας εἶναι), ἡ μᾶλλον
 πρὸς τὸν Ἀναξαγόραν αὐτῷ τείνει ὁ λόγος, διὸ καὶ ἐναντίας εἶναι ὑμοιο-
 10 μερείς ἔλεγεν, οἷον πυρὸς καὶ ὕδατος. καὶ μᾶλλον τοῦτο ἀληθές, ἵνα καὶ ²⁰
 ἡ ἀντιδιαιρέσις σωθῇ. εἰπὼν γάρ καὶ εἰ ἀπείρους, ἡ οὔτως ὥσπερ
 Δημόκριτος, τὸ γένος ἔν, σχήματι ἡ εἴδει διαιφερούσας, ἀνταπέ-
 δωκε τὴν ἔτερην τῇ διαιρέσεως μόριον εἰπὼν ἡ ἐναντίας, ὡςανεὶ ἔλεγεν
 ‘ἡ ὡς Ἀναξαγόρας λέγει ἐναντίας’.

15 p. 184b22 Όμοίως δὲ ζητοῦσι καὶ οἱ τὰ ὄντα ζητοῦντες πόσα. ²²

Ἐκθέμενος τὴν διαιρέσιν νῦν βούλεται δεῖξαι, διτὶ οὐ περιέργως οὐδὲ
 καινοτέρως αὐτὸς ταύτη τῇ περὶ τῶν ἀρχῶν διαιρέσει ἔχρησατο, ἀλλὰ
 πάντες οἱ πρὸ αὐτοῦ φυσικοὶ τῇ αὐτῇ διαιρέσει ἐν τῷ περὶ τῶν ἀρχῶν
 λόγῳ ἔχρησαντο, ζητοῦντες πότερον ἐν τί ἐστι τὸ στοιχεῖον ἐξ οὗ τὰ πάντα ²⁰
 ἡ πλείστα, καὶ πότερον κινούμενα ἡ ἀκίνητα.

p. 184b25 Τὸ μὲν οὖν εἰ ἐν καὶ ἀκίνητον τὸ δὲ σκοπεῖν οὐ περὶ
 φύσεώς ἐστι σκοπεῖν.

Ἐκθέμενος ἔχ διαιρέσεως τὰς περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν δόξας καὶ
 εἰπὼν ποίου μορίου τῆς διαιρέσεως τίς τῶν ἀρχαιτέρων προέστη, νῦν ἐπι-
 25 σκέπτεται πρὸς ποίας μὲν τῶν δικῶν φυσιολόγου ἐστὶ διαλεχθῆναι, πρὸς
 ποίας δὲ οὐ. καὶ γάρ ἐπιστήμονος ἔργον ἐστὶ τὴν φύσιν τῶν ὑποβεβλη-
 μένων αὐτῷ πραγμάτων ἐπισκέπτεσθαι καὶ διακρίνειν τίνα μὲν αὐτῷ προσή-
 κει, τίνα δὲ μή. ὥσπερ ἀμέλει καὶ τέκτων ἔλων πολλῶν ὑποκειμένων τὰ ²⁵
 μὲν ἔχλεέται ὡς ἐπιτήδεια τῇ αὐτοῦ τέχνῃ, τὰ δὲ ἀπορρέψει. διὰ τοῦτο

1 Ήλεγε γίνεσθαι L 2 προσβάλλουσι K 4 διαιρετικὸν libri: ίπποι διαιρετικὸν
 cf. ad p. 27, 1 et f. 1v4 5 μέλανος cod. Paris. 2063: μέλανες LK Mt γάρ K: om.
 L Mt δὲ καὶ τὸ recto L ἀμφότερον primitus K 6 τῇ πιλήσει συνωθεῖ om. L
 8 εἰναι] ἐστιν L 10 ἀλήθεια L 12 τὸ γένος om. L ἐν] ἐν LK

15 lemma om. K 17 κοινοτέρως τὸ αὐτὸν L τῶν om. K ἔχρησατο]
 ἔχρησαντο L 18. 19 ἐν τῷ—λόγῳ om. L 19 πάντα L: πράγματα K Mt
 21 lemma om. K τὸ δὲ σκοπεῖν L Aristot.: σκοπεῖν τὸ δὲ Mt 24 νῦν LK:
 καὶ Mt 26 δὲ οὕτως K ἐστὶ om. K 28 ὑποκειμένων πολλῶν Mt
 29 τῇ αὐτοῦ correxi: τῇ αὐτοῦ L Mt: αὐτοῦ τῇ K ἀπορρέψει K

καὶ νῦν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τι τῆς διαιρέσεως μόριον ἀποκρίνας, τὸ λέγον μίαν α^{6r}
 εἶναι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀκίνητον, οὐ προίσταντο οἱ περὶ τὸν Παρμενίδην καὶ
 Μέλισσον, φησὶν δὲ οὐκ ἔστι φυσικοῦ τὸ πρὸς τούτους διαιλέγεσθαι ἀναι-
 ροῦντας τὰς φυσικὰς ἀρχὰς. οὐδὲμιᾶς γάρ ἔστι τῶν κατὰ μέρος ἐπιστημῶν
 5 πρὸς τὸν ἀναιροῦντα τὰς οἰκείας ἀρχὰς αὐτῆς διαιλέγεσθαι, διότι οὐδὲ τὸ
 ἀποδεικνύαι τὰς οἰκείας ἀρχὰς τῶν κατὰ μέρος ἐπιστημῶν, ἀλλὰ μόνης ¹⁰
 τῆς πρώτης καὶ ἀνυπόθετου φιλοσοφίας· αὗτη γάρ τὰς πασῶν ἀρχὰς ἀπο-
 δείκνυσιν, αἱ δὲ κατὰ μέρος ἐπιστῆμαι ἔξι ὑποθέσεως τὰς οἰκείας ἀρχὰς
 λαμβάνουσι. διὰ τοῦτο οὖν πρὸς τὸν ἀναιροῦντα τὰς ἀρχὰς ἡ στινοσόùν
 10 ἐπιστῆμης οὐκ ἔστιν αὐτῆς ἐκείνης διαιλέγεσθαι, ἀλλ' ἡ τῆς προσεχῶς ὑπὲρ
 αὐτὴν τεταγμένης ἐπιστῆμης, ἡ τῆς πασῶν κοινῆς. (κοινὴν δὲ πασῶν ἐπι-
 στῆμην λέγει ἡ τὴν πρώτην καὶ ἀνυπόθετον φιλοσοφίαν, ἡ τὴν διαιλεκτικήν.
 καὶ γάρ αὕτη τὰς πάντων ἀρχὰς ἀποδείκνυσιν. οὕτω γάρ αὐτὴν ἐν τοῖς ¹⁵
 Τόποις ὥρισατο· “ὅ μὲν σκοπός”, φησί, “τῆς πραγματείας μέθιδον εὔρειν
 δι’ ἡς δυνησόμενα συλλογίζεσθαι περὶ παντὸς τοῦ προτεθέντος ἔξι ἐνδόξων”.
 ταύτη οὖν ἡ διαιλεκτικὴ διαφέρει τῆς πρώτης φιλοσοφίας, διτὶ δὲ τὴν
 ἀρχῶν αὐτοπίστων καὶ κοινῶν ἐννοιῶν ποιεῖται τὰς ἀποδείξεις, δὲ δια-
 λεκτικὴ ἔξι ἐνδόξων.) πρὸς γοῦν τὸν ἀναιροῦντα διτὶ τὸ σημεῖον ἀμερές ἔστιν,
 ἡ ἡ γραμμὴ μῆκος ἀπλατές, οὐ διαιλέκται ὁ γεωμέτρης, ἀλλὰ παραπέμψει
 20 τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ ταῦτα ἀποδεικνύναι. δύοτις δὲ ἡ ἀντρός, διτὶ ἐκ τῶν
 τεσσάρων στοιχείων τὸ σῆμα καὶ περὶ αὐτῶν τῶν στοιχείων τῷ φυσικῷ
 παραπέμψει ἀποδεικνύναι· προτέταχται γάρ φυσικῶς τὸν ἱετροῦ ὁ φυσικός. ²⁵
 πάλιν τῆς ὄπτικῆς τὰς ἀρχὰς γεωμετρίᾳ ἀποδεῖξει, καὶ γραμματικῆς μὲν
 μουσικῆς, ταύτης δὲ ἀριθμητικῆς. λαμβάνει μὲν γάρ ὁ γραμματικὸς τάδε
 25 μὲν τὰ στοιχεῖα μακρά, τάδε δὲ βραχέα, καὶ τὰ αὐτὰ νῦν μὲν βραχέα,
 ἄλλοτε δὲ μακρά· τὴν αἰτίαν δὲ αὐτὸς μὲν ἀγνοεῖ, ὁ μουσικὸς δὲ ἀπο-
 δείκνυσι. πάλιν ὁ μουσικὸς λαμβάνει διτὶ ἡδεῖς πρὸς τήνδε ἡ χορδὴ τὸν
 ἡμιόλιον ἡ τὸν διπλασίονα ἡ τὸν ἐπίτριτον ἔχει λόγον, τὴν ἐν χορδαῖς
 μόνον τῶν ἀριθμῶν σχέσιν λαμβάνων· ὁ μέντοι ἀριθμητικὸς | καθόλου τίς ^{26v}
 30 ἔστιν ὁ τοῦ διπλασίου λόγος ἔξετάξει καὶ τῶν λοιπῶν, εἴτε ἐν χορδαῖς εἴη,
 εἴτε ὄπουδή ποτε. καὶ αὐτῆς δὲ τῆς γεωμετρίας, δῆλον δὲ διτὶ πάσης τῆς

1 διαιρέσεως K 2 προίστανται L τὸν om. Mt 3 φησὶν οὖν διτὶ K
 οὐκ ἔστι LKM: οὐχέτι t 3. 4 ἀναιροῦντες Mt 4 ἔστι om. K 5 αὐτῆς] αὐ-
 τοὺς L 7 καὶ καὶ (alterum καὶ compend.) K 8 κατὰ τὸ μέρος t (at κα
 μέρος M) 10 ὑπὲρ] πρὸς K 13 malim καὶ γάρ καὶ αὕτη 14 Τόποις] Topic.
 A 1 init. ὁ μὲν σκοπός] ἡ μὲν πρόθεσις Aristoteles 15 δι’ ἡς LK: ἀφ’ ἡς Mt
 Aristot. τοῦ om. K προτεθέντος προβλήματος Aristot. 18 γοῦν K: γάρ LMt
 18. 19 τὸ et ἡ K: om. LMt 20. 22 δύοις — ἀποδεικνύναι K: om. LMt
 22 φυσικῶς om. fort. recte Mt φυσικός LK: ἱετρός Mt 23 τὰς ἀρχὰς τῆς
 ὄπτικῆς Mt ὁ γεωμετρίᾳ ἀποδεῖξαι (sic) K 24 μουσικῇ] μουσικῆ· ταύτης δὲ
 μουσικῆ L 26 δὲ (post ἄλλοτε) om. Mt 28 ἡ τὸν διπλασίονα] λαμβάνει L
 30 διπλασίονος L 31 αὐτῆς] αὐτῷ L πάσης LM: καὶ πάσης fortasse
 recte Kt

μαθηματικῆς ἐπιστήμης, φασὶ προγεῖσθαι τὴν ἀριθμητικήν· λαμβάνει γὰρ αὗτα
καὶ ὁ γεωμέτρης πλευρὰν πλευρῷ διπλασίνα η̄ ἐπίτριτον, καὶ τασσοῦτον
μὲν τὸ ἐν μεγέθει διπλάσιον η̄ ὑπωσεῦν λαμβάνει, ὁ μέντοι ἀριθμητικὸς
καθόλου ταῦτα λαμβάνει καὶ ἀποδείκνυσι τίς ἔστιν ὁ τοῦ διπλάσιου λόγος 5
καὶ τῶν ἄλλων. τὰς δὲ πάνταν ἀρχὰς ὁ πρῶτος φιλόσοφος ἀποδείκνυσι.
διὰ ταῦτα οὐκ ἔστι φυσικὸν ἀνόρθωτον πρὸς Παραμενῶν καὶ Μέλισζον διαλέ-
γεσθαι ἀναιροῦντας τὰς φυσικὰς ἀρχὰς· λέγοντες γὰρ ἐν τῷ ὃν εἰναι καὶ
ἀκίνητον, τῷ μὲν ὑποτίθεσθαι ἐν τῷ ὃν τὰς ἀρχὰς ἀναιροῦσι, τῷ δὲ ἀκί-
νητον καὶ ὡς φυσικὰς ἀρχὰς. ἐν γὰρ λέγοντες εἰναι τὸ ὃν [ἀντίκητη πᾶσα]
10 η̄ ἀρχὴν αὐτὸν ὑποτίθενται η̄ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. ἀλλὰ εἰ μὲν ἀρχὴν αὐτὸν
ὑπόθουντο, ἀνάγκη πᾶσα εἰναι καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς· ταῦτα γὰρ τῶν
πρὸς τί εἰσιν· η̄ γὰρ ἀρχὴ τινὸς η̄ τινῶν ἔστιν ἀρχὴ, ὡς αὐτὸς εἴπεν. 10
ῶστε οὐχ ἐν τῷ ὃν, ἀλλὰ πολλά, η̄ τε ἀρχὴ καὶ τὰ ἀπὸ αὐτῆς· οὐκ ἀρα
ἀρχὴν δύναιντο λέγειν τὸ ἐν. πάλιν δ' αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ὑποτίθεμενοι
15 αὐτὸν εἰναι ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ὑποτίθεσθαι· ὥστε πάλιν
οὐκέτι ἐν τῷ ὃν· νῦν δὲ ἐν ὑποτίθενται. ἀναιροῦσιν ἀρα ἔκατέρωθεν τὴν
ἀρχὴν· ἀρχῆς γὰρ οὐσιῶν ἀδύνατον ἐν εἰναι τὸ ὃν. ταύτῃ μὲν οὖν τὴν
ἀρχὴν ἀναιροῦσιν. ὡς φυσικὴν δὲ ἀρχὴν ἀναιροῦσι τῷ ἀκίνητον αὐτὸν
ὑποτίθεσθαι· κίνησις γὰρ ἐναργῶς τοῖς φυσικοῖς ὑπάρχει πράγμασι· γένεσις 15
20 γάρ καὶ φύσιρὰ αὐξήσις· μείωσις ἀλλοιώσις καὶ η̄ κατὰ τόπον μεταβολὴ
τοῖς φυσικοῖς ὑπάρχει πράγμασι· καὶ αὐτὸς δὲ ὅριζόμενος τὴν φύσιν ἀρχὴν
εἰναι κινήσεως φρεσὶ καὶ ἡρεμίᾳς. ὥστε ὁ τὴν κίνησιν ἀναιρῶν τὰς φυσικὰς
ἀρχὰς ἀναιρεῖ. διὰ τοῦτο οὖν φρεσὶν οὐ φυσικὸν τὸ πρὸς τούτους δια-
λέγεσθαι, ὡς φυσικὸν δὲ ταῦτην μετεργάγμειτα τὴν πραγματείαν. δῆμος δέ,
25 φησίν, ἐπειδὴ ἔχει τινὰ φιλοσοφίαν η̄ σκέψις (περὶ τῶν ὄντων γὰρ ζητοῦσιν,
εἰ καὶ μὴ ὡς φυσικοί, ἀλλ' οὖν ὡς φιλόσοφοι), πρὸς αὐτοὺς ἀπαντήσωμεν.
ἄλλως τε, ἐπειδὴ διοκοῦσι τινὰς φυσικὰς ἀπορίας λέγειν, εὔλογος ἡμῖν καὶ 20
οὐτῶς η̄ πρὸς αὐτοὺς ἀπάντησις. τῷ γὰρ ἀναιρεῖν τὴν φύσιν ἐν εἰναι τὸ
ὅν καὶ ἀκίνητον ὑποτίθεμενοι περὶ φύσεως ἀποροῦτεν ἄν· οὐ γὰρ ἔστι

1 ἐπιστήμης t: ἐπιστήμης καὶ τῆς γεωμετρίας δηλοντί η̄ ἀστρονομίας L: ἐπιστήμης ὑπὸ^a
γροῦ τὴν γεωμετρίαν δηλοντί η̄ ἀστρονομία K: ἐπιστήμης [lac. & litter.] δηλον δτι η̄ ἀστρο-
νομία M 2 πλευρᾶ libri: in uno πλευρᾶς 3 μὲν τὸν K διπλάσιον

(διπλ. cum signo compend. M) LKM: διπλασίον τὸ ὑποσεῦν K: ὑποσεῦν Diels
λαμβάνει ante η̄ ὑπωσεῦν ponunt Mt 3. 4 ὁ μέντοι - λαμβάνει om. K 4 ταῦτα L:
τούτῳ Mt 6 φυσικοῦ] φυσι (sic) K 7 ἀναιροῦντες M 8 δν εἰναι (ut v. 7) Mt
8. 9 δὲ ἀκίνητω L 9 εἰναι λέγοντες K ἀνάγκη πᾶσα ex proxime sequentibus hue
delata delevi 10 ὑποτίθενται LK: ὑποτίθενται Mt ἀλλ' εἰ μὲν οὖν K
11 ὑπόθεντο K 12 η̄ καὶ τινῶν L η̄ τινῶν post ἔστιν ἀρχὴ ponunt Mt
14 δύναιντο] deest ἀν 15 ὑποτίθεμενοι K: ὑποτίθεμενos LM: ὑποτίθεμενοις t
16 οὐκέτι] οὐκ ἔστιν K 17 ταῦτη] οὐτῶς K 18 δὲ] δὲ ἀρα L 22 φησι et
23 φρεσι om. L 22 φησι] cf. Phys. B 1 p. 192b20 24 φυσικοὶ K Mt:
φυσικὴν L 25 παρὰ (superset. περὶ) L 26 ἀπαντήσωμεν LK: ἀπαντή-
σομεν Mt 27 φυσικὰς om. L 27. 28 ἡμῖν καὶ οὐτῶς LK: οὐτῶς ἡμῖν Mt
29 ἀπορεῖται K

ἀρχή ἐστιν εἰ τὸν μόνον καὶ οὗτος ἐν ἐστιν· ἡ γὰρ ἀρχὴ τινὸς αὐτῆς τινῶν. ὅτι δὲ οἱ τὸν ἐν ὑποτιθέμενοι ἀναιροῦσι τὰς ἀρχάς, κατασκευάζει ἐν δευτέρῳ σχῆματι οὕτως· εἰ ἐν τῷ ὕν, οὐκ ἐστι πλήθης· εἰ ἀρχὴ ἐστι, πλῆθος ἐστιν· εἰ ἐν ἄρα τῷ ὕν, οὐκ ἐστιν ἀρχή. ἀρχῆς γὰρ 5 οὐσης, ἀνάγκη καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς εἰναι, τούτου δὲ ὄντος πλήθης εἶναι ἀνάγκη, τὸ δὲ εἰ οὕτως ἐν ἀντί τοῦ ἀκίνητον. ἀκινήτου γὰρ ὄντος 25 οὔτε ἔξι αὐτοῦ τι ἐσται, οὔτε αὐτὸς ἔξι ἄλλου, ἀρχῆς δὲ οὐσῆς κίνησιν ἀνάγκη εἰναι· εἰ γὰρ πάντῃ εἴη ἀμετάβλητος καὶ ἀκίνητος, οὐδὲ ἄν τι ἔξι αὐτῆς γένοιτο.

10 p. 185a5 "Ομοιοιν δὴ τὸ σκοπεῖν εἰ οὕτως ἐν καὶ πρὸς ἄλλην θέσιν ὑποιανοῦν διαλέγεσθαι τῶν λόγου 20 ζενεκα λεγομένων.

"Θέσις ἐστίν," ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς Τόποις εἰρήκε, "παράδοξος ὑπόληψις τῶν γνωρίμων τινὸς κατὰ φιλοσοφίαν". οἷον δὲ Ηράκλειτος ταῦτα εἶναι 30 ἔλεγε τὰ ἐναντία, ὅμοιώς δὲ οὗτοι ἐν τῷ πᾶν λέγοντες καὶ ἀκίνητον, ἡ 15 ὡς Ζήνων ἔλεγε μὴ εἶναι κίνησιν, ἡ ὡς Ἀναξαγόρας πάντα κινεῖσθαι. τὸ οὖν σκοπεῖν, φησίν, εἰ τὸ δὲ ἐν ἐστι καὶ ἀκίνητον, ὅμοιόν ἐστι τῷ πρὸς ἄλλην ὑποιανοῦν διαλέγεσθαι θέσιν, οἷον τὴν Ἡρακλείτου, δες ἔλεγε τὰ 25 ἐναντία τὰ αὐτὰ εἶναι. ὡς γὰρ πρὸς ταύτην τὴν θέσιν ἀντιλέγειν μάταιον τῆς ἐναργείας κρείττονος οὐσῆς πάσης ἀποδείξεως, ἡ πρὸς τὸν λέγοντα ὅτι 30 τὸ πᾶν εἰς ἀτομός ἐστιν ἀνθρωπος, οὕτω καὶ πρὸς τὸν Παρμενίδου καὶ 20 Μελίσσου λόγον. λόγου δὲ ζενεκα λέγει ἀντὶ τοῦ ζενεκα τοῦ λέγειν τι ἀπλῶς ἀποφαινομένους καὶ οὐδὲ συλλογιστικῶς, ὡς εἴ τις λέγοι 'ο ἀνθρωπος τρίποτος ἐστίν'. ἡ λύειν λόγον ἐριστικόν. κατὰ κοινοῦ τὸ ὅμοιον δὴ τὸ σκοπεῖν καὶ τὰ ἑτῆς, ἡ λύειν λόγον ἐριστικόν. διαφέρει δὲ δὲ 25 ἐριστικὸς λόγος τοῦ σηφιστικοῦ ταύτη, διτὶ δὲ μὲν σηφιστικὸς ὅλῃ μὲν ἀλγήθει κέχρηται, τὸ δὲ σχῆμα ἀσυλλόγιστον ἔχει, δὲ ὁ ἐριστικὸς κατ' ἀμφότερα 30 ἔπταισται καὶ κατὰ τὴν ὅλην καὶ κατὰ τὸ σχῆμα. διπερ ἀμφότεροι μὲν ἔχουσιν οἱ λόγοι καὶ δὲ Μελίσσου καὶ δὲ Παρμενίδου. καὶ δὲ Παρμενίδου, φησί, λόγος καὶ δὲ Μελίσσου ἐριστικός ἐστιν· ἔκατερος γὰρ αὐτῶν καὶ 35 30 ψευδέσι κέχρηται προτάσσει καὶ ἀσυλλογίστως προέρχεται. τίνας δὲ προτά- 45 σεις ψευδεῖς λαμβάνουσι καὶ δύποις ταύτας ἀσυλλογίστως συμπλέκουσιν,

2 διτὶ δὲ εἰ τὸ Κ 2. 3 ἐν ὑποτιθέμενοι—ἐν τῷ δὲ οἰμ. Κ 5. 6 εἰναι ἀνάγκη Ι: ἐστιν ἀνάγκη Κ: ἀνάγκη εἶναι Μτ 6 εἰ delendum 7 ἔσται] ἐστιν Κ 8 ἀμετάβλητος εἴη Μτ 12 ἐν τοῖς Τόποις Topic. A 11 p. 104b19 ubi ὑπόληψις παράδοξος παράδοξως sic Κ 16 τῷ ΛΜ: τὸ Κ: τοῦ τ. nimirum in Μ τῷ ita exaratum ut proclivi errore legas τοῦ 19 ἐνεργετας Κ 21 λέγει] τοῦ λέγειν Μ ἀντὶ τοῦ 25 εἰνεκά τοῦ Μ 21. 22 λέγειν τι ἀπλῶς LK: τι ἀπλῶς λέγειν Μτ 22 διοφανομε Ι. τις] τοι Κ λέγοι Κ: λέγει ΛΜτ 23 ἡ οἰμ. Κ 24 τὸ οἰμ. Μτ 25 ἡ—ἐριστικὸν οἰμ. Κ λύειν τὸ λόγον τ. 25 ἐριστικὸς Κ 27 ἔπταισται Μ: ἔπται- 30 σται τ.: ἔπταισθαι Κ: ἔπειθαι Ι. τὸ οἰμ. Κ 28 διπερ (ἢ rühr.) Κ 29 ἔκατερος γάρ αὐτῶν οἰμ. Ι 30. 31 ψευδεῖς προτάσσει inverso ordine Κ 31 ταύτας Μτ: ταύτα LK

έπιόντες αὐτοὺς τοὺς λόγους δεῖξομεν. ἀλλ' εἰ καὶ ἀμφότεροι, φησίν, ἐρι- ^{α 6*}
στικοὶ οἱ λόγοι. ἀλλὰ μᾶλλον ὁ Μελίσσου φορτικὸς καὶ οὐκ ἔχων ἀπορίαν.
ὁ μὲν γάρ Πλατωνίδου εἰ καὶ ψευδῆ λαμβάνει καὶ ἀσυλλόγιστος ἐστιν, ἀλλ'
οὖν ἔχει τὸ δυσφώρατον καὶ δριμύ, ὁ δὲ Μελίσσου ἐπιπλάκιος ὁν φορτικός
5 ἐστι καὶ οὐδεμίαν κινῶν τοῖς ἀκρωμάνοις ἀπορίαν. ἀλλ' ἐνδις ἀτόπου
διοῦθέντος οὕτω τὰ ἐφεῖδη συμπεραίνει. τοῦτο δέ, φησίν, οὐδὲν χαλεπόν, ^{α 7*}
τουτέστιν ἡ τὸ συγχωρήσαντα ἐνι ἀτόπῳ τὰ ἐπόμενα κατασκευάσαι (δεδο-
μένου γάρ τοῦ διτοῦ ἡ γῆ ἵππαται, συμβῆσται μετεώρους ἡμᾶς εἰναι, τὰ βάρη,
10 ἐκτὸς τοῦ μέσου ἵστασθαι καὶ ἄλλα μυρία), ἡ οὐδὲν χαλεπὸν ἐπιλύειν καὶ
10 ἐλέγχειν τὰ οὗτας ἐπιπολῆς εἰρημένα.

p. 185^a-12 Ἡμῖν δὲ ὑποκείσθω· τὰ φύσει ἡ πάντα ἡ ἔνια κινού-
μενά ἐστι.

Λόβωμεν, φησί, τοῦτο ἐξ ὑποθέσεως. οὐδὲ γάρ φυσικοῦ ἐστι τὸ
περὶ τῶν ἀρχῶν ἀποδεικνύναι, ὅτι τὰ φυσικὰ πράγματα ἡ πάντα κινοῦνται
15 ἡ ἔνια· ἀλλως τε καὶ | ἐξ αἰσθήσεως τὴν πίστιν ἔχομεν τοῦ ἡ, πάντα ^{α 7*}
κινεῖσθαι ἡ ἔνια. προσέθηκε δὲ τὸ ἔνια διὰ τὰς δυνάμεις τὰς ἐν ὑποκει-
μένῳ καὶ τὰς ἀλόγους ψυχάς, ἀτυκα φυσικὰ μέν ἐστιν, ἀκίνητα δέ. οὔτε
γάρ ἀλλοιοῦνται, οὔτε αὐξεῖ, οὔτε κατὰ τέπουν κινεῖται.

p. 185^a-14 Ἄμα δὲ οὐδὲ λύειν ἀπαντα προσήκει, ἀλλ' ἡ δια τὸ
20 τῶν ἀρχῶν τις ἐπιδεικνὺς φεύδεται.

Ἐπειδὴ πρὶν ἐλέγχαι τὰ παρ' ἐκείνων ὑπέθετο κινεῖσθαι τὰ φυσικὰ ^α
πράγματα, ὑπὲρ τούτου ἀπολογούμενος προσέθηκε τὸ διτοῦ οὐδὲ λύειν
ἀπαντα προσήκει, ἀλλ' ἐκεῖνα δια, τῶν ἀρχῶν σωζομένων, ἐξ αὐτῶν
ψευδῆ τις κατασκευάζει. πρὸς δὲ τὸν ἀναφοροῦντα τὰς ἀρχὰς καὶ πρὸς αὐτὰς
25 φέροντα ἀπορίας ἀνασκευαστικὰς αὐτῶν οὐ γρή διαλέγεσθαι, οὐδὲ τὰ παρὰ
τούτου φερόμενα ἀπορα ἐπιλύεσθαι. τὸ δὲ ἄμα δὲ οὐδὲ λύειν ἀντὶ τοῦ
οὐδὲ γάρ λύειν.

1 αὐτῶν L 1. 2 οἱ λόγοι ἐριστικοὶ L 3 ψευδῆ LK: φευδεῖς Mt 4 ἔχει τὸ K:
 ἔχει Mt: om. L δυσφώρω K 5 ἀπορίαν] ἀπόκρισιν 6 οὐδὲ Mt 7 τὸ]
 τὸν K 10 ἐπιπολῆς Mt: ἐπὶ πολλῆς L: ἐπὶ πολλοῖς K 11 ὑποκείσθω φησί K
 12 ἐστι LK: εἰναι Mt Aristoteles: sed vel in libris unde M manavit ἐστι non εἰναι suisce
 arguant omissa verba insequentia λέξιμεν — ἐστι 13 λέξιμεν — ἐστι om. Mt
 τοῦτο K: τὸ L φυσικοῦ L: τοῦ φυσικοῦ (cf. p. 32,19) K at cf. p. 26,25, 27,3, 28,6, 23,
 32,21 al. 16 δὲ καὶ τὸ L 19 lemma om. K 21, 22 τὰ φυσικὰ πράγματα
 om. L 22 διτοῦ malim abesse 25 αὐτῶν] αὐτὸν K 26 φερόμενα om. L
 δὲ (post ἄμα) om. L

p. 185^a-16 Οἶον τὸν τετραγωνισμὸν τοῦ κύκλου τὸν μὲν διὰ τῶν αὐτῶν τημημάτων γεωμετρικοῦ διαλῦσαι, τὸν δὲ Ἀντιφῶντος οὐ. 11

Ἴπποχράτης Χῖος τις ὁ ἐμπόρος, ληστρικῆ νηὶ περιπεσῶν καὶ πάντα ἀπολέσας, ἥλθεν Ἀθήνας γραψόμενος τοὺς ληστάς, καὶ πολὺν παραμένων 5 ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν γραψὴν χρόνον, ἐφοίτησεν εἰς φιλοσόφους, καὶ εἰς τοσοῦτον ἔξεις γεωμετρικῆς ἥλθεν, ὡς ἐπιχειρῆσαι εὑρεῖν τὸν κύκλου τε- 10 τραγωνισμόν. καὶ αὐτὸν μὲν οὐδὲ εὑρε, τετραγωνίσας δὲ τὸν μηνίσκον φύγητη φευδῶς ἐκ τούτου καὶ τὸν κύκλον τετραγωνίζειν· ἐκ γάρ τοῦ τετραγωνισμοῦ τοῦ μηνίσκου καὶ τὸν τοῦ κύκλου τετραγωνισμὸν φύγητη συλλογίζεσθαι. ὁ 15 δὲ Ἀντιφῶν καὶ αὐτὸς ἐπεχειρήσει τετραγωνίσαι τὸν κύκλον, ἀλλ' οὐ σφίζων τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς. ἐπεχειρήσει δὲ οὕτως. ἐάν, φησί, ποιήσω κύκλον καὶ γράψω ἐντὸς τετράγωνον, τέμω δὲ τὰ τμῆματα τοῦ κύκλου τὰ γενόμενα ἐκ τοῦ τετραγώνου δίχα, εἴτα ἀγάγω εὐθείας ἀπὸ τῆς τομῆς ἑκατέ- 20 ρωθεν ἐπὶ τὰ πέρατα τοῦ τμῆματος, ποιῶ ὑπάγωνον σχῆμα. ἐάν δὲ πάλιν 25 τὰ περιέχοντα τὰς γωνίας τμῆματα τέμωμεν δίχα, καὶ πάλιν ἀγάγωμεν ἀπὸ τῶν τομῶν εὐθείας ἑκατέρωθεν ἐπὶ τὰ πέρατα τῶν τμημάτων, ποιοῦμεν πολύγωνον σχῆμα. ἐάν οὖν ἐπὶ πολὺ τοῦτο ποιῶμεν, γίνεται πολυγωνότατον σχῆμα μικρὰς πάνυ ἔχον τὰς γωνίας, ἃς αἱ περιέχουσαι εὐθείαι διὰ τὸ σμικρὰς πάνυ εἰναι ἐφαρμόσουσι τῷ κύκλῳ. ἐπεὶ οὖν δέδοται πᾶν τὸ δοθὲν 30 εὐθύγραμμον σχῆμα τετραγωνίσαι, ἐάν τετραγωνίσω τὸ πολύγωνον τοῦτο, 35 ἐπειδὴ ἐφαρμόζει τῷ κύκλῳ, τετραγωνίσας ἔσημαι καὶ τὸν κύκλον. οὗτος οὖν ἀναιρεῖ τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς· ἀρχὴ γάρ ἐστι γεωμετρικὴ μηδέποτε 40 ἐφαρμόζειν εὐθεῖαν περιφερείᾳ, οὗτος δὲ διδώσι, διὰ σμικρότητα, τινὰ εὐθεῖαν ἐφαρμόζειν τινὶ περιφερείᾳ. ὁ μὲν οὖν Ἴπποχράτης, ἐκ γεωμετρι- 45 κῶν ἀρχῶν ὄρμηθεις καὶ τετραγωνίσας μηγοιηδές τι τοῦ κύκλου τμῆμα, κακῶς τὸ ἔξῆς συνεπέρανεν, ἐκ τούτου καὶ τὸν τοῦ κύκλου τετραγωνισμὸν συλλογίσασθαι βουληθείς· ὁ μέντοι Ἀντιφῶν ἀνελὼν τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς, 50 τὸ μηδέποτε περιφερείᾳ εὐθεῖαν ἐφαρμόζειν, οὕτω τὸ ἔξῆς συνεπέρανεν. φησὶν οὖν διὰ τὸν τετραγωνισμὸν τοῦ κύκλου ἐλέγει τοῦτα τὸν μὲν

1 lemma om. K τοῦ κύκλου om. Aristoteles (exceptio cod. I) 2 γεωμετρικῶν L
 οὗ M: om. L: οὐ γεωμετρικοῦ ex Aristot. t 3 Ἰπποχράτης] ππ (prima littera rubro addenda) K τις ὁ Ἰπποχράτης ναὶ K ληστρικὴ ληστρικῆ compend. M 4 post ληστὰς itepserunt Aristotelis verba p. 185^a-20 σκέψις. ἀρχὴ δ' οἰκειωτάτη (sic) πασῶν K 5 πυνθ φιλοσόφων? 6 τὸν τοῦ κύκλου K 8 τετραγωνίζειν] τετραγωνιστεῖν (sic) K 10 τὸν τὴν τ 12 τετράγωνον] τρίγωνον λεσπλευρον Themist. p. 109, 23 at cf. Simplic. p. 54, 20 sqq. 14 τὰ πέρατα τοῦ τμῆματος K: τὰ τοῦ τμῆματος πέρατα Mt: τὰ τμῆματα (marg. * πέρατα τοῦ) L 15 τέμω L 17 ποιῶμεν τοῦτο L 18 ἔχοντα L 20. 21 ἐάν — τετραγωνίσας om. add. marg. K 23 εὐθείαν (εὐθεία K) περιφερεῖται LK: εὐθεία περιφερεῖται Mt 23. 24 οὗτος δὲ — περιφερεῖται om. Mt 24 τινὶ περιφερεῖται L: περιφερεῖται τινὶ K 25 μονοειδὲς L τμῆμα τοῦ κύκλου K 26. 28 συνεπέρανεν, ἐκ τούτου — οὕτω τὸ ἔξῆς συνεπέρανεν K: συνεπέρανε (ceteris omissis) L Mt 27 βουληθείς K: οἰηθείς cod. Paris. 2063 29 οὖν Mt: δὲ K: om. L

Ἴπποχράτους γεωμετρικοῦ ἔστι διαλῦσαι, ὡς φυλάττοντος τοῦ Ἴπποχράτους ²⁷
τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς, τὸν δὲ Ἀντιφῶντος οὐδέτι διαλύσει ὁ γεωμέτρης, ²⁸
ἐπεὶ ἀνηργημένων τῶν γεωμετρικῶν ἀρχῶν οὗτα συνῆκται.

p. 185 a 17 Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ περὶ φύσεως μὲν οὕ, φυσικὰς δὲ
5 ἀπορίας συμβαίνει λέγειν αὐτούς.

Εἰ καὶ περὶ φύσεως μὲν μηδὲν λέγουσιν οὗτοι οἱ ἄνδρες (οὐδὲ γάρ
κεγρημένοι ταῖς φυσικαῖς ἀρχαῖς, οὗτοι συνελογίζαντο τὸ δὲ ἐν εἶναι καὶ
ἀκίνητον), ἀλλ' οὖν ἐπεὶ συμβαίνει φυσικὰς ἀπορίας αὐτοὺς λέγειν (τῷ γάρ
ἐν εἶναι τὸ δὲ ὑποτίθεσθαι καὶ ἀκίνητον ἀναιροῦσι τὴν φύσιν, τῷ δὲ ἀναι-
10 ρεῖν τὴν φύσιν συμβαίνει φυσικὰς αὐτοὺς ἀπορίας λέγειν). ἀναγκαῖον, φησίν,
ἐπὶ μικρὸν πρὸς αὐτοὺς διαλέχθηντι, οὐχ ὡς τοῦ δήματος δεομένου τινὸς
λόγου καὶ ἀγῶνος, ἀλλὰ διὰ τὸ τῶν προσώπων ὑπειλημματον· πολλάκις
γάρ διὰ τὴν ἀξιοπιστίαν τῶν προσώπων καὶ τὰ πάντα σαφῆ ἀμφιβολα δοκεῖ
τοῖς πολλοῖς. ἔχει δὲ καὶ ἄλλως αὐτὴν καθ' αὐτὴν ἡ περὶ τούτων σκέψις ²⁹
15 τινὰ φιλοσοφίαν, τουτέστι καὶ αὐτὸν καθ' αὐτὸν δημιουργοῦσαι περὶ τῶν ὄντων,
πότερον ἐν ἐστιν ἢ πολλά, ἀρμόδιοι ἀν τῇ πρώτῃ καὶ ἀνυποθέτῳ φιλο-
σοφίᾳ.

p. 185 a 20 Ἀρχὴ δὲ οἰκειοτάτη πασῶν.

Διαστειλάμενος ἐν τοῖς προλογοῦσι πρὸς τίνας ἔστι τοῦ φυσικοῦ δια-
20 λεχθῆναι, πρὸς τίνας δὲ οὕ, καὶ εἰπὼν διὰ πρὸς τοὺς περὶ Παρμενίδην καὶ ⁴⁰
Μέλισσον οὐκ ἔστι φυσικὸν τὸ διαλέγεσθαι, διότι ἀναιροῦσιν οὗτοι τὰς
φυσικὰς ἀρχὰς λέγοντες ἐν εἶναι τὸ δὲ ἐν καὶ ἀκίνητον· εἴτα εἰπὼν διὰ εἰ
καὶ μὴ φυσικοῦ τὸ πρὸς τούτους διαλέγεσθαι, ἀλλ' οὖν * ἔχει τινὰ φιλο-
σοφίαν ἢ σκέψις, οὐ γεῖρον ἐπὶ σμικρὸν διαλέχθην πρὸς αὐτούς, καὶ
25 ἄλλως διότι καὶ μὴ περὶ φύσεως τι λέγωσιν, ἀλλ' οὖν [ἐπειδὴ] φυσικὰς

*τ'

1 Ἴπποχράτους (priore loco) t: ἵππ K: Ἴπποχράτην LM ἔστι] εἶναι K φυλάσσον-
τος L 3 οὗτος cod. Paris. 2063 4 lemma om. K ἐπειδὴ Aristoteles
5 αὐτοῖς Aristoteles (praeter cod. l) 6. 8 Εἰ καὶ — ἀπορίας αὐτοὺς λέγειν om. Mt
6 Εἴ] οἱ (o rubrica) K οὗτοι L: αὐτοὶ K 7 συνελογίζοντο K 8 αὐτοὺς ἀπορίας
ad v. 10 aberrans K 8. 10 τῷ γάρ — λέγειν L: ἀν (ita in fine versus) γάρ αἱ ἀπο-
ρίαι τὸ ὑποκείμενον ἀναιρεῖν ἐπιχειροῦσι καὶ ἐλέγχειν K 11 σμικρὸν (ut v. 24) K
12 προσώπων (marg. τῶν προβλημάτων) L: προσέπιον t 12. 13 ὑπειλημμένον — προσώ-
πων K: om. L: de voce ὑπειλημμένον cf. q 7 v 3 14. 16 ἔχει — φιλοσοφίᾳ om. K
14. 15 ἔχει — τινὰ φιλοσοφίαν tamquam lemma t 14 καὶ om. superscr. L 15 καθ'
αὐτὸν τὰ L: fort. καθ' αὐτὸν τὸ 16 ἀρμόδιοι ἀν L: ἀρμόδιοι Mt 18 lemma om. K
19 ὡς πρὸς L: quod si verum est, utrobiique (19 et 20) legas πρὸς τίνας. at cf. p. 26, 25
20 τοὺς περὶ LM: τὸν K 21 διαλέγεσθαι] διαλέχθην L 22 δι τι om. K
23 post ἀλλ' οὖν lacunam indieavi: δι τι inserit L: equideum ἐπειδὴ praefero quod post
alterum ἀλλ' οὖν (v. 25) perperam delatum unciis inclusi 23. 24 ἀπορίαν καὶ φιλο-
σοφίαν Mt 24 μικρὸν Mt 25 ἄλλως] ἀπλῶς L διότι om. Mt φύσεως
λέγουσιν (om. τι) K

ἀπορίας κινοῦσι τῷ ἀναιρεῖν τὰς φυσικάς ἀρχάς· ταῦτα οὖν καὶ ἐν ἑκείνοις ^{α 7}
εἰπών, ἐμβάλλει λοιπὸν ἐντεῦθεν εἰς τοὺς λόγους τοὺς πρὸς αὐτούς. πρὶν ⁴⁵
δὲ πρὸς τὰ παρὰ τούτων λεγόμενα ἀπαντήσει, κοινῶς αὐτὸν καθ' αὐτὸν τὸ
προβλήμα γυμνάζει. ἴδιον μὲν γάρ ἐστι τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀντιλογίας πρὸς
5 αὐτοὺς τοὺς παρ' ἑκείνων λόγους ἀπαντήσαι, δι' ὧν ἑκείνοι τὸ δόγμα κατα-
σκευάζειν ἐπιχειροῦσι, κοινῆς δέ ἐστι περὶ τοῦ προβλήματος σκέψεως τὸ
κοινῶς αὐτὸν καθ' αὐτὸν γυμνάσαι καὶ δεῖξαι εἰτε δυνατὸν οὔτως ἔχειν τὴν οὕ.
εἴτα δεῖξαι τοῦτο, ἴδιως καὶ πρὸς τοὺς αὐτῶν ἀπαντήσεται λόγους· δεῖ
.γάρ τὰ προβλήματα καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ γυμνάζειν, καὶ τὰς ἀπορίας τὰς ⁵⁰
10 πρὸς αὐτὰ φερομένας ἐλέγχειν, ἵνα μὴ μένουσαι ταραττώσαι τοὺς ἀπλουστέ-
ρους. διαιρέσει δὲ κέχρηται λέγων ποσαχῶς τὸ ἐν λέγεται, εἴτα δείκνυσιν
ὅτι κατ' οὐδὲν σημανόμενον τοῦ ἐνὸς δυνατὸν λέγειν ἐν τὸ ὄν. τὸ οὖν ἐν,
φησίν, τῷτοι δύναματί ἐστιν ἐν τῇ πράγματι. λέγω δὲ δύναματι ἐν, ὥσπερ
ἄν εἰ τις τὸν ἀληθινὸν καὶ τὸν γεγραμμένον ἀνθρωπὸν ἐν λέγοι εἶναι, διότι
15 ἐν ἔχουσι τὸ τοῦ ἀνθρώπου ὄνομα, τὴν καὶ πάσας τὰς κατηγορίας ἐν, διότι
κοινὸν τὸ τοῦ ὄντος ἔχουσιν ὄνομα. τὸ οὖν ἐν τῷτοι δύναματί ἐστιν ἐν τῇ
πράγματι· καὶ εἰ πράγματι, τῇ πῷ καθόλου τῇ πῷ μερικῷ· καὶ εἰ τῷ καθόλου, ^{α 7}
τῇ γένει τῇ εἶδει· γένει μὲν, ὥσπερ ἀν (εἰ) εἴποι τις πάσας τὰς κατὰ μέρος
οὐσίας ἐν εἶναι, διότι κοινὸν ἔχουσι γένος τὴν οὐσίαν, εἶδει δέ, ὡς εἰ τις
20 τὴν λεύκανσιν καὶ τὴν μέλανσιν ἐν λέγοι, διότι κοινὸν ἔχουσι τὸ τῆς ἀλοιώ-
σεως ὄνομα, μᾶλλον δὲ τὴν ἐν ψικυαθίῳ λεύκανσιν καὶ τὴν ἐν ἱματίῳ,
διότι κοινὸν ἔχουσιν εἰδος τὴν ἀπλὸς λεύκανσιν, τῇ τὰ λογικὰ πάντα ἐν
εἶναι λέγοι, διότι εἰδος τοῦ ζῴου ἐστὶ τὸ λογικόν. εἰ δὲ τῷ μερικῷ πράγματι
ἐν εἴη, τῷτοι ὡς συνεχὲς ἐν ἐσται, ὡς λέγομεν τὸ ἔύλον ἐν εἶναι, τῇ ὡς ἀδιαι-
25 ρετον, ὡς τὸ σημεῖον καὶ τῇ μονάς, τῇ ὡς τῷ λόγῳ ἐν, ὡς τὰ πολυώνυμα,
οἷον λώπιον καὶ ἱμάτιον, καὶ ἄσπρο καὶ ξίφος· ταῦτα γάρ τῷ λόγῳ ἐν
λαμβάνει οὖν τὸ ἔτερον μόριον τῆς διαιρέσεως τὸ τῷ πράγματι ἐν καὶ τούτῳ
ώς καθόλου, καὶ φησιν διταῦτα ἀ τῷ καθόλου λέγεται ἐν εἶναι τῷτοι οὐσίᾳ
ἐστὶ δηλονότι τῇ τῶν συμβεβηκότων τῇ ποιὸν τῇ ἄλλῳ τι. εἴτα
30 τὴν μὲν οὐσίαν ὑπερτίθεται ἐν τοῖς ἑέτῃς (δεῖξει γάρ διτι οὐδὲ ὡς οὐσίᾳ ἐν
τί ἐστι τὸ ὄν· οὔτω γάρ τὴν τῶν συμβεβηκότων ἀναιρήσομεν φύσιν), νῦν
δὲ γυμνάζει μήποτε ὡς καθόλου τι τῶν συμβεβηκότων τὸ δον ἐν τί ἐστιν,

3 ὑπαντήσει Mt 7 εἰτε] διτι K τῇ οὕ LK: εἴτε καὶ μῇ Mt cf. b3r 52, 3v4 etc.
8 post τούτῳ (non post ίδιως) distinguist t ἀπαντήσεται (compend.) K: ἀπαντήσαι LM:
ἀπαντήσει t 10 πρὸς αὐτὰ Mt: πρὸς αὐτὰς L: αὐτὰς K μενούσιταταράττουσι
(sic) K 11 δὲ LK: γάρ Mt δείκνυσι (omisso διτι) K 12 λέγειν] λέγετε νίσις
sibi legere in M dedit λέγειν γε t δν] δν ἐστι K 14 τις] τῆς L λέγοι correxi:
λέγει libri 15 τὸ τοῦ K: τοῦ LMT πάσας τὰς] πάσις L 15. 16 κατηγορίας—
τὸ τοῦ δν- in ras. K 16 ἐστιν om. K 18 εἰ addidi εἴπη L 19 γένος
τὴν οὐσίαν KMt: τὸ τῆς οὐσίας ὄνομα L 20. 21 ἀλοιώσεως K 21 ψικυαθίῳ L:
ψικυαθίῳ K 22 fort. τῇ εἰ 24 ἐσται] ἐστιν K 24. 25 ὡς τὸ ἀδιαιρετον K
25 τῷ] τὸ K 26 ἀσπρ K ταῦτα—ἐστι recte om. L ἐστι] εἶναι K 27 οὖν
καὶ τὸ K τὸ (ante τῷ) om. L 28. 29 τῷτοι—δηλονότι om. L 29 τῇ τι]
τῷτοι L 30 δεῖξας L οὐδὲ ὡς LK: ὡς οὐδὲ Mt

οῖν ποσάν· τῷ γάρ ποσά εἶναι πάντα, οὗτοι κατὰ τὸ καθόλου ἐν τι εἶναι: ^{α 7}
 ποσῶν λέγεται τὸ δύν. πρὶν δὲ τοῦτο ἐλέγει, ἐν μέσῳ παρεμβάλλει ὅτι οὐδὲ
 δύναματι δύνατὸν ἐν εἶναι λέγειν τὸ δύν. οἶνος πολλὰ μὲν εἶναι οὐσίαν τε καὶ
 συμβεβηκότα, τῷ δὲ πάντα ὄντα λέγεται οὗτοις ἐν λέγεται εἶναι τὸ δύν.
 5 ἀλλ’ εἰ τοῦτο, φησίν, ἐναργῶς πολλὰ τὰ ὄντα καὶ οὐχ ἐν· οὐδὲ γάρ ἄν,
 φησίν, εἴποι τις τὰ τῷ πράγματι πολλὰ οὐδὲ τὸ δύναματος κοινοῦ μετέχειν ¹⁵
 ἐν εἶναι. τοῦτο οὖν ζητεῖ, εἰ δύνατὸν ποσά εἶναι πάντα, καὶ οὗτοι διὰ τὸ
 γένος ἐν λέγεται πάντα. τούτῳ γάρ, φησί, τῷ ποσῷ ἡτοι συνυφέστηκεν
 ἡ οὐσία ἡ οὐ· καὶ εἰ μὲν οὐ συνυφέστηκεν, ἔσται αὐθινπόστατον τὸ ποσόν,
 10 ὥπερ ἀδύνατον (ἐν γάρ τῇ οὐσίᾳ τὰ συμβεβηκότα τὸ εἶναι ἔχουσιν), εἰ δὲ
 συνυφέστηκεν, ἡτοι τῆς αὐτῆς οὐσίας ἐννοίας τοῦ ποσοῦ καὶ τῆς οὐσίας καὶ
 ἐν τι πρᾶγμα στημανόντων διαφόροις δύναμασιν, ἡ ἑτέρας μὲν οὐσίας τῆς
 οὐσίας, ἑτέρας δὲ τοῦ ποσοῦ. εἰ μὲν οὖν ἡ αὐτὴ οὐσία ποσοῦ καὶ οὐσίας, ²⁰
 τὰ ἀσύγκλωστα συγχλώσουσιν εἰς ταῦτα ἀγόντες τῷ συμβεβηκότι τὴν οὐσίαν,
 15 εἰ δὲ ἔτερον ἡ οὐσία παρὰ τὸ ποσόν, πάλιν πολλὰ τὰ ὄντα. ταῦτα εἰπών,
 ἐφεξῆς δεικνύσιν ὅτι οὐ μάτην ὑπέμετο αὐτοὺς ποσόν τι λέγειν τὸ δύν. ὁ
 γάρ τοι Μέλισσος, φησί, τὸ δύν τοῦτο καὶ ἀπειρον εἶναι φησί, τὸ δὲ ἀπειρον
 τοῦ ποσοῦ ἐστιν ἡ εἰδος ἡ μέρος, ἡ δύπερ καὶ μᾶλλον πάθος τῶν καθ'
 αὐτό. δύναται μὲν γάρ τις ᾧ εἰδός τι τοῦ ποσοῦ αὐτὸν εἰπεῖν, λέγων 'τοῦ
 20 ποσοῦ τὸ μὲν ἐστιν ἀπειρον, τὸ δὲ πεπερασμένον', πάθος δ' ἀν εἴη μᾶλλον
 τῶν καὶ αὐτό· οὐ γάρ ἐστιν ἀπλῶς τὸ ἀπειρον ποσόν, ἀλλὰ τῷ ποσῷ ²⁵
 ὑπάρχει. τὸ δὲ καθ' αὐτὸ διτόν, ᾧ αὐτὸς ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς φησιν,
 ἡ οὐ ἐν τῷ δρισμῷ τὸ ὑποκείμενον παραλαμβάνεται, ὥσπερ ἐν τῷ δριψ τῆς
 σιμότητος ἡ βίσ· σιμότης γάρ ἐστι κοιλότης ἐν ρίνῃ, καὶ ἐστι πάθος καθ'
 25 αὐτὸ τῆς ρίνης ἡ σιμότης. δομίως δὲ καὶ ἐν τῷ δριψ τοῦ ἀρτίου ἡ τοῦ
 περιττοῦ παραλαμβάνομεν τὸ ὑποκείμενον· λέγομεν γάρ δι τοῦ ἀρτίου ἐστιν
 ἀριθμὸς δίχα τεμνόμενος. πάλιν τὸ χρεμετιστικὸν καὶ αὐτὸ τῷ ἵππῳ ὑπάρ-
 χει· παραλαμβάνεται γάρ ἐν τῷ τοῦ ὑποκείμενον δριψ· ἵππος γάρ ἐστι, ³⁰
 φαμέν, ζῶν ἀλογον χρεμετιστικόν. καὶ τοῦ κύκλου πάθος τὸ ίσας εἶναι
 30 τὰς ἀπὸ τοῦ κέντρου, εἴπερ ἐν τῷ δριψ τοῦ κύκλου παραλαμβάνεται· σχῆμα
 γάρ ἐστιν ἐπίπεδον τὸ ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον, πρὸς ἣν ἀφ' ἐνδε-
 σημείου τῶν ἐντὸς πᾶσαι αἱ προσπίπτουσαι ίσαι ἀλλήλαις εἰσί. καὶ τὸ

3 δύνατὸν οἱ οἱ ποσοὶ λέγεται ^α K 5 τὰ] τὰ L 6 εἰπη ^δ L 7 πόσα K

8 Κ εἶναι λέγεται K 9 ἡ] ἡ M ἀνθυπόστατον L 11 αὐτῆς Mt: αὐτὸ ^τ K:
 αὐτοῦ L, τοῦ] καὶ τοῦ K 13 οὐσία libri: immo ἐννοια ποσοῦ L
 15 εἰ] ἡ K 16 δεικνύσιν (sic) K 16. 17 δ γάρ κτλ.] cf. Aristot. p. 185 a 32
 17 φησι (post εἶναι) οἱ. L 18 ἐστιν] εἶναι K διτέρη K 19 αὐτὸ Mt:
 αὐτόν L: οὐτό (immo έαυτό) K 20 ἐστιν ἀπειρον L: εἶναι ἀπειρον K: ἀπειρόν
 ἐστι Mt 21 τῶν] τοῦ K τῷ] τὸ ante correctionem K 22 δὲ] δ'
 αὐτὸ K Ἀποδεικτικοῖς Anal. Post. A 22 p. 84 a 12 23 ante ἡ οὐ excidisse puto
 ἡ δ ἐν τῷ τοῦ ὑποκείμενον δρισμῷ παραλαμβάνεται 24. 25 καθ' αὐτὸ πάθος Mt
 27 χρεμετιστικῶ K 27. 28 καθ' — παραλαμβάνεται in ras. L 28 ἐν τῷ ὑπο-
 κείμενον K 28 εἰ 31 γάρ εἶναι K 32 τῶν ἐντὸς] τοῦ ἐνδε L προσπίπτου-
 σαι ίσαι ίσαι Mt

ἀπειρον οὖν καθ' αὐτὸ τῷ ποσῷ ὑπάρχει, διότι ἐν τῷ ὅρῳ αὐτοῦ τὸ ὑπο-^{a 7*}
κείμενον παραλαμβάνεται, λέγω δὴ τὸ ποσόν· φαμὲν γὰρ ἀπειρον εἶναι ποσὸν
ἀδιεξίτητον. εἰ τοίνυν τὸ δὲ ἀπειρον εἶναι ἔλεγεν ὁ Μέλισσος, τὸ δὲ ἀπειρον ²⁵
τοῦ ποσοῦ ἔστι καθ' αὐτό, τὸ δὲ ἄρα ποσόν τι ἔλεγε. καν γὰρ λέγηται
5 ἄλλο τι εἶναι ἀπειρον, κατὰ συμβεβηκός λέγεται εἶναι τῷ μετέχειν τοῦ
ποσοῦ· ὡσπερ καν τὸ λευκὸν ἡ τὸ μέλαν λέγηται πολύ, οὐ καθ' αὐτὸ λέ-
γεται, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός τῷ πολλὴν εἶναι τὴν ἐπιφάνειαν ἐν ἥ ἔστι
τὸ χρῶμα. ὡς αὐτὸς ἐν Κατηγορίαις εἶπεν. οὕτως οὖν καν οὐσία λέγηται
ἀπειρος, οὐ καθ' αὐτήν ἔστιν ἀπειρος· οὐδεὶν γὰρ τῶν τοῦ καθ' αὐτὸ δρῶν
10 ὑποπίπτει. οὔτε γὰρ ἐν τῷ ὄρισμῷ τοῦ ἀπείρου ἡ οὐσία παραλαμβάνεται,⁴⁰
οὔτε ἐν τῷ αὐτῆς ὄρισμῷ τὸ ἀπειρον παραλαμβάνει. ὥστε οὐ καθ' αὐτὸ^b
ἀπειρος ἡ οὐσία, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός τῷ μετέχειν ποσοῦ, φ' καθ' αὐτὸ^c
τὸ ἀπειρον ὑπάρχει. εἰ τοίνυν ἔλεγεν ὁ Μέλισσος τὸ δὲ ἀπειρον εἶναι,
ἀπειρον δὲ καθ' αὐτὸ καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός (οὕτω γὰρ οὐχ ἐν ἔτι τὸ δὲ,
15 εἰ συμβέβηκέ τινι), δηλον διτι ποσὸν αὐτὸ ὑπετίθετο εἶναι. ὥστε οὐ μάτην
ὑπεθέμεθα ποσὸν αὐτὸς λέγειν τὸ δὲ.

'Αρχὴ δὲ οἰκειοτάτη πασῶν, ἐπεὶ πολλαχῶς λέγεται τὸ
δὲ, πῶς λέγοντες οἱ λέγοντες ἐν εἶναι τὰ πάντα. ἐπειδὴ τὸ δὲ,
φησί, πολλαχῶς λέγεται, οἰκειοτάτη ἀν εἴη ἀρχὴ ἐκθέσθαι τε τὰ σημα-⁴⁵
20 νόμενα τοῦ ὄντος καὶ ἔρεσθαι αὐτούς· ποιὸν τῶν σημανομένων τοῦ ὄντος;
φατέ; πάλιν δέ. ἐπεὶ τὸ ἐν πολλαχῶς λέγεται, πῶς φασι τὸ δὲ τοῦτο ἐν
εἶναι. τῷ γὰρ ὄντι οἰκειοτάτη ἀρχὴ ἐπὶ παντὸς οὐτινοσοῦν προβλήματος
τὰς χρίας εύρισκεν τῶν λεγομένων σημασίας, καὶ διαστέλλειν τὸ προκεί-
μενον ἀπὸ τῶν ὄμωνύμων αὐτῷ λεγομένων· αἰτίᾳ γὰρ πλείστης πλάνης
25 τοῖς ἀνθρώποις ἡ ὄμωνυμία γίνεται. συνέπλεξε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης ἀμφο-
τέρας τὰς διαιρέσεις τήν τε τοῦ ἐνδικαὶ τὴν τοῦ ὄντος· διαιρῶν γὰρ
εἰς τὴν οὐσίαν καὶ τὰ συμβεβηκότα τὸ δὲ, εὐθὺς διαιρεῖ καὶ εἰς τὰ ⁵⁰
γένη καὶ τὰ εἰδῆ καὶ τὰ ἀτομα. τὸ δὲ ἐφεξῆς, τὸ "ἔτι ἐπεὶ καὶ αὐτὸ^d
τὸ ἐν πολλαχῶς λέγεται", οὐκ ἔστιν ἀπλῶς τοῦ ἐνδικαὶ καθόλου διαιρεσίς,

1 τῷ ποσῷ καθ' αὐτὸ L. 2 παραλαμβάνεται M. 3 τὸ δὲ δν LMt: fort.
τὸ δὲ καὶ εἶναι ἔλεγεν LK: Ελέγεν (primitus θν... M) εἶναι Mt 4 καθ' αὐτό ἔστι
τοῦ ποσοῦ Mt 5 ἀλλο τι ἔστιν K τῷ] τὸ L 8 Κατηγορίαι c. 6 p. 51 ubi πολὺ^e
τὸ λευκὸν λέγεται τῷ τὴν ἐπιφάνειαν πολλὴν εἶναι οὐσίᾳ t 11 αὐτῆς scripsi: αὐτῆς
libri 12. 13 ἀλλὰ—ὑπάρχει iterat L 15 ὑποτίθετε K 17 ἀρχὴ—πασῶν
om. K 17. 18 ἐπεὶ—πάντα (quae unum versum efficiunt in M) om. t qui verba
ἐπειδὴ—δὲ, πῶς—δὲ εἶναι τὰ πάντα lemmati addiderat p. 32, 18 17 ἐπεὶ LKM: ἐπειδὴ
Aristoteles (praeter pr. E) 18 δν] ἐν (sic) K δν, δὲδὲ πῶς Aristotelis cod. E (ubi
πῶς ex ᾧ), at cf. Simplic. p. 122, 6 δὲ εἶναι τὰ πάντα LM: τὰ πάντα δὲ εἶναι K:
cf. Aristot. 19 τε om. L 21 φατέ K: φα M: φασί t: φασί L φασι] compend.
φα M: fort. φατέ 22 ἐπὶ LK: ἔστι Mt 23 χρίας] κακίας K λεγομένων LK:
σημανομένων Mt δημοσίας K 26 τὴν (post καὶ) om. LK 26. 27 διαιρῶν—
συμβεβηκότα om. L 27 καὶ εἰς τὰ συμβεβηκότα K 28 γένη καὶ (καὶ εἰς L) τὰ εἰδῆ
LK: εἰδῆ καὶ τὰ γένη Mt 29 εἰδῆς p. 185 v 5 29 τοῦ ἐνδικαὶ τοῦ ἐν dedit t hoc ipsum
sibi in M legere visus

ἀλλὰ τοῦ μάλιστα κυρίως ἐνδέ, τουτέστι τοῦ ἀτόμου· καὶ τοῦτο γάρ διαιρεῖ ^{α 7r}
εἰς τὸ συνεχὲς καὶ τὸ ἀδιαιρέτον καὶ τὸ τῷ λόγῳ ἐν.

p. 185-22 Πάλιν ώς οὐσίαν ἀπαντα ἡ ποσὰ ταῦτα ἡ ποιά. |

Τινὲς ὑπέλαβον διὰ τούτων τὸ καθόλου μόριον τῆς διαιρέσεως αὐτὸν ^{α 8r}
δ ἔκτιθεσθαι, καὶ διὰ μὲν τοῦ εἰπεῖν πότερον ώς οὐσίαν ἀπαντα ἡ ποσὰ
ἄττα ἡ ποιά, τὸ κατὰ γένος ἐν λέγειν, διὰ δὲ τοῦ καὶ πάλιν πότερον
οὐσίαν, μίαν δὲ πάντα, οἷον ἄνθρωπον ἐνα ἡ Ἱππον ἐνα, τὸ κατὰ
τὸ εἶδος ἐν· τὸ γάρ μερικὸν μετ' ὅληγα ἔκτιθεσθαι ἐνθα λέγει· “λέγεται δὲ
ἐν ἡ τὸ συνεχὲς ἡ τὸ ἀδιαιρέτον ἡ οὐ δύνατος διαιρέσθαι”. ἡμεῖς δέ φαμεν
10 διτι, ἐπειδὴ διταν ἀκούσωμεν ἄνθρωπον ἐνα ἡ Ἱππον ἐνα εὐθὺς ἡ διάνοια δ
ἡμῶν εἰς τὸ μερικὸν ἀναφέρεται, διὰ τοῦτο φαμεν διτι διὰ μὲν τοῦ πότερον
ώς οὐσίαν πάντα ἡ ποσὰ ἄττα ἡ ποιά τὸ καθόλου αὐτὸν ἔκτιθεσθαι
κοινῶς, τὸ τε κατὰ τὸ γένος καὶ τὸ κατὰ τὸ εἶδος, διὰ δὲ τοῦ οἷον ἄν-
θρωπον ἐνα ἡ Ἱππον ἐνα τὸ μερικόν· ἐφεξῆς δέ, ὥσπερ ἤδη εἴπον, αὐτὸ-
15 τὸ μερικὸν διαιρεῖ.

p. 185-26 Ταῦτα γάρ πάντα διαφέρει τε πολὺ καὶ ἀδύνατα λέγειν.

Τὰ ἀπηριμμένα, φησί, ἡ τε οὐσία, φημί, καὶ τὸ συμβεβήκός, καὶ τῆς ¹²
οὐσίας ἡ τε καθόλου καὶ ἡ μερική, δημίως δὲ τὸ ποιόν καὶ ποιὸν καὶ τὰ
λοιπὰ συμβεβήκατα, πλειστόν τε διαφέρουσιν ἀλλήλων καὶ ἔκαστον αὐτῶν λέγειν
20 ὑποτιθεμένων τῶν περὶ Παρμενίδην. ἀδύνατα πάντως ἔψεται τῷ ὑποθέσει.

p. 185-27 Εἰ μὲν γάρ ἔσται καὶ οὐσία καὶ ποιὸν καὶ ποσόν.

Ἐντεῦθεν, ὅπερ ἤδη εἴπον, μεταξὺ παρεμβάλλει τὴν ὑπόθεσιν ὑνόμωπτα ¹⁵
ἐν εἰναι τὸ δι. διπέρα αἱ δέκα κατηγορίαι καθ' αὐτὸ τὸ διν ἐν εἰσιν, δη-
ματι μόνη τὸ διν ἔχουσαι. φησίν οὖν διτι εἰ τὸ δι. διπέρα καὶ διν ὑποτιθεν-
25 ται, λέγουσιν αὐτὸ καὶ οὐσίαν καὶ ποιόν εἰναι καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας,

1 του L. διαιρεῖται K 3 ὡς om. t et Aristotelis cod. E οὐσία M ἀπαντα
(at cf. v. 12) LKK et Aristotelis cod. E: τὰ πάντα t et ceteri Aristot. libri ταῦτα om. t
Aristoteles: fort. ἄττα ut infra v. 6 et 12 4 ὑπέλαβον διὰ τῶν τοῦ καθόλου μορίων τοῦτο
τὸ μόριον K αὐτὸ LK 5 πάντας om. L 6 ἄττα primitus M: ἄττα cett.
7 δι πάντα libri et Aristotelis cod. E: τὰ πάντα vel δὲ τὰ πάντα ceteri Aristot. libri
8 λέγει p. 185-7 9 τὸ διεξάρτετον K οὐδὲ Aristoteles 10. 11 διένοια μὲν
ἴμων K 12 ἄττα libri κατῶν K ἔκτιθεσθαι] de infinitivo post διτι cf. exempli
causa c 125, 6-23 al. 13 τὸ [post utrumque κατὰ] om. K τοῦ K: τοῦτο LMt
14 ἦτι om. K 15 ὑποδιαιρεῖται K 16 ταῦτα τὲ γάρ M καὶ ἀδύνατα λέγειν
om. K 17 ἢ τε οὐσία, φημί om. M 18 i. [post καὶ] om. L καὶ τὸ ποιόν K
19. 20 λέγειν ὑποτιθεμένων τῶν M: ὑποτιθεμένων ποτιθεμένων L: λέγειν τοῦς LK: num
καὶ εἰ διατον κατῶν ὑποτιθεμένα λέγειν τοῦς? 21 εἰσιν compend. K ποσόν καὶ
ποιόν Aristotelis libri praeferit E: at cf. p. 383 et Die's et Tzetzewil. p. 13 22 εἰσιν
p. 34.2 τὴν οὐσίαν τὴν λέγειται M: τὰ διαφέρει τοῦ K

είτε ἀπολελυμένα ταῦτα καὶ χωριστὰ εἶναι ἄλληλων ὑποτίθενται, εἴτε ἐν a 8·
ἄλληλοις εἶναι (ῶσπερ οὖν καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχει τὰς ἄλλας ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ
εἶναι ἔχειν), ἀμφιτέρως συμβαίνει πολλὰ εἶναι φύγει τὰ δόντα, μόνου δὲ τοῦ
δνόματος κοινωνεῖν ἄλληλοις καθθ πάντα δόντα λέγονται. ὥστε δνόματι μόνον 20
5 τὸ ἐν, οὐ πράγματι. εἰ δὲ ἀπαντα ποιὸν ἦ ποιόν. ἀνατρέχει ἐπὶ τὸ
ἔτερον τῆς διαιρέσεως μόριον τὸ ὑποτίθεμενον τῷ πράγματι ἐν, τῷ πράγματι
δὲ ἢ ὡς συμβεβηκός ἐν ἦ ὡς οὐσίαν ἀλλὰ νῦν, ὡς εἰπον, τὸν μὲν τῆς
οὐσίας ὑπερτίθεται λόγον, τὸν δὲ τοῦ συμβεβηκότος γυμνάζει. εἰ οὖν ἐν τι
εἴτη τῶν συμβεβηκότων, φησί, τὸ δὲ τοῦτο, οἷον ποσόν, καν τε ὑποθῶνται
10 συνυφεστάναι αὐτῷ τὴν οὐσίαν καν τε μή, ἀτοπις ὁ λόγος. εἰ μὲν γάρ
συνυφέστηκεν, οὐκέτι ἐν τὸ δόν, ἀλλὰ πολλά. εἰ δὲ μὴ συνυφέστηκεν, ἀλλὰ 25
καθ' αὐτὸν ὑπάρχει τὸ ποσόν, ἔσται χωριστὸν τῆς οὐσίας τὸ συμβεβηκός,
ὅπερ οὐ μόνον ἀτοπόν ἐστιν ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον. διὸ καὶ αὐτὸς εἰπὼν
ἀτοπον, ἐπήγαγεν εἰ δεῖ ἀτοπον λέγειν τὸ ἀδύνατον [ἐπίτασίς ἐστι
15 τοῦ ἀτόπου τὸ ἀδύνατον]. τῷ μὲν γάρ ἀτόπῳ τὸ εὐλογον ἀντίκειται· ἀτοπον
γάρ ἐστιν δὲ μὴ ἀν τις τοπάσεις διὰ τὸ μὴ ἔχεσθαι λόγον καὶ ἀχολουθίας
τινός· τῷ οὖν ἀτόπῳ τὸ εὐλογον ἀντίκειται, τῷ δὲ ἀδύνατῷ τὸ ἀναγκαῖον.
ἐπίτασίς δέ ἐστι τοῦ ἀτόπου τὸ ἀδύνατον· τὸ μὲν γάρ ἀτοπον ισως ἀν
ποτε καὶ γένοιτο (οἷον οὐδεὶς ὑπονοήσει πάντας ἀνθρώπους λούεσθαι· τὸ 30
20 οὖν τοῦτο ὑπονοεῖν ἐστι μὲν ψεῦδος, οὐκ ἀδύνατον δέ), τὸ δὲ ἀδύνατον
καὶ ψεῦδος ἐστι καὶ ἀδύνατον, οἷον εἴ τις εἴποι τὸν ἀνθρωπον πτερωτὸν
εἶναι· τοῦτο γάρ ἐπιτεταμένον ἐστὶ ψεῦδος, διότι πρὸς τῷ ψεύδει καὶ τὸ
ἀδύνατον ἔχει.

p. 185a31 Οὐδὲν γάρ τῶν ἄλλων χωριστόν ἐστι παρὰ τὴν οὐσίαν.

25 Τοῦτο τὸ ἀτοπον ὡς τῇ ὑστέρᾳ ὑποθέσει ἀχολουθίον ἐπήγαγε τῇ ὑπο-
τιθεμένῃ εἶναι τὸ ποσόν μὴ οὐσῆς οὐσίας, τὸ δὲ τῇ ἄλλῃ ὑποθέσει ἀκο-

1 είτα (priore loco) K	ὑποτίθοιντο L	είτε καὶ ἐν Mt	2 οὖν om. K	de verbi
ἔχειν usu cf. c 4r45	3 ἀμφο L: ἀμφιτέρων K	τῇ φύσει Mt	μόνον L	
δὲ om. K	4 κοινωνεῖν K: κοινωνῶν L: κοινωνεῖ Mt	λέγεται K	ώστε καὶ Mt	
4. 5 μόνον—ποσόν om. K	5 ἀπαντα L: πάντα Mt et Aristotelis cod. E ante corr.			
5. 6 τὸ ἔτερον om. K	6 ἐν Mt: ἐν LK	6. 7 τῷ πράγματι δὲ om. Mt	7 ὡς	
εἰπον p. 33,30	7. 8 τὸ μὲν τῆς οὐσίας ὑποτίθεται εἶναι, τὸ δὲ τοῦ συμβεβηκότος (om. γυμνάζει) K	10 συνυφαστάναι K	αὐτὸν L	13 δ
9 φασι L	11 πέθωνται Mt	11 εἰπάντων om. K	13. 14 εἰπών	
in fine et δπερ in principio insequentis versus K	12 ἔστιν] εἶναι K	13. 14 εἰπών		
ἔποτον om. K	14 sqq. cf. Simplic. p. 75,10 sqq.	14. 15 ἐπίτασίς—ἀδύνατον delevi		
14 ἐπίτασίς K: ἐπίτασις δὲ L: ἐπίτασις γάρ Mt	15. 17 ἀτοπον γάρ—εὐλογον ἀντίκειται om.			
et post τὸ ἀναγκαῖον ponit καὶ ἀτοπον μὲν δὲ ἀν τις τοπάσεις (sic) διὰ τὸ μὴ ἔχεσθαι λόγον (sic) καὶ ἀχολουθεῖας τινός conceinnius K ubi mox τὸ δὲ ἀδύνατον ἐπίτασις ἐστὶ τοῦ ἀτόπου K	16 εἰπάντων om. K	16 εἰπάντων om. K		
19 ὑπονοήσει LK: ὑπονοήσει M: maluit ὑπονοήσει scriberet quam ἀν addere t	17 εἰπάντων om. K	17 εἰπάντων om. K	21 εἴ	
τις εἴπη (εἴποι K) KMt: εἰ εἴποι τις L	18 εἰπάντων om. K	18 εἰπάντων om. K	21. 22 εἰπάντων om. K	
L: επὶ τεταμένον t	19 χωριστόν—οὐσίαν om. K	19 εἰπάντων om. K	22 εἰπάντων om. K	
	24 χωριστόν—οὐσίαν om. K	24 εἰπάντων om. K	26 εἰπάντων om. K	
		26 εἰπάντων om. K	26 εἰπάντων om. K	

λουθισὸν οὐκέτι προσέθηκε, λέγω δὴ τῇ ὑποτιθεμένῃ συνυπάρχειν τῷ ποσῷ ^{α 8r}
τὴν οὐσίαν. λέγει μὲν οὖν καὶ ἐφεξῆς, ἔδη δὲ καὶ ἐφθη αὐτὸς εἰρηκὼς
προσεγώς· “εἰ μὲν γάρ ἔσται” φησί· “καὶ οὐσία καὶ ποιὸν καὶ ποσόν, καὶ
ταῦτα εἴτε ἀπολελυμένα ἀλλήλων εἴτη μή, πολλὰ τὰ ὄντα”. κανταῦθι γάρ,
εἰ συνυπάρχει τῷ ποσῷ ἡ οὐσία, πολλὰ τὰ ὄντα καὶ οὐχ ἔν, καὶ τὰς
ἐκεντῶν ἀναιρούσιν ὑποθέσεις. πάντα γάρ καθ' ὑποκειμένου λέγεται
τῆς οὐσίας. τὸ καθ' ὑποκειμένου δὲ νῦν εἰπεν ἀντὶ τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ
εἰρηκεν.

p. 185-32 Ὁ Μέλισσος δὲ τὸ δὲν ἄπειρον φησιν εἶναι· ποσὸν ⁴⁰
10 ἄρα τὸ δὲν τὸ γάρ ἄπειρον ἐν τῷ ποσῷ.

'Ἐπειδὴ ὑπέθετο μήποτε πάντα οὐσίαν μὲν οὐ λέγουσιν εἶναι, ποιὸν δὲ
τοις; τὴν ποσόν, βιούλεται δεῖξαι διὰ τούτων. δῆτα οὐ μάτην ὑπέθετο αὐτοὺς ⁴⁵
ἡ ποιὸν ἡ ποσὸν λέγοντας τὸ δὲν. ἐκ γάρ τῶν Μελίσσου, φησί, λόγων ἔστι
δεῖξαι δῆτα τὸ δὲν ὅπερ ἔλεγε πιστὸν αὐτὸς ὑπετίθετο· ἄπειρον γάρ αὐτὸς
15 ἔλεγε. τὸ δὲ ἄπειρον τῷ ποσῷ καθ' αὐτὸν ὑπάρχει. οὐσίαν δέ, φησίν. ἡ
ποιότητα τὴν ἀλλοὶ τι ἄπειρον εἰναι καθ' αὐτὸν ἀδύνατον. εἰ μὴ κατὰ συμ-
βολῆς τῷ μετέχειν τοῦ ποσοῦ, ὕπερ καὶ τὸ λευκὸν πολὺ λέγομεν οὐ
καθ' αὐτό, ἀλλὰ κατὰ συμβολῆς τῷ ἐν πολλῷ ἐπιφεύγει εἶναι.

Ζητήσον δὲ πῶς φησιν μὴ ὑπάρχειν ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ ἄπειρον, εἰ μὴ κατὰ
20 συμβολῆς; τῷ μετέχειν τοῦ ποσοῦ, οὐ πάλιος ἔστι καθ' αὐτὸν τὸ ἄπειρον.
εἰ γάρ τὸ σῶμα οὐσία ἔστιν, δῆρος δὲ τούτου τὸ τριγῆν διαστατόν, μετέθετο ⁵⁰
τι ἄρα καὶ ποσὸν τὸ σῶμα· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ ἄπειρον ἄρα καὶ τὸ πεπερα-
σμένον καθ' αὐτὸν αὐτῷ ὑπάρχει. καὶ ἀλλοις εἰ τρία εἶναι τοῦ μετέθετος τὸ
μοισχῆν τὸ διγῆν τὸ τριγῆν διαστατόν, τουτέστι γραμμὴ ἐπιφένεια σῶμα, τὸ δὲ
25 σῶμα οὐσία ἔστιν. ἔστιν ἄρα τὸ μετέθετο οὐσία. ὕπερ ἐπὶ τῶν ποιοτήτων
εἰσὶ μὲν τινες οὐσιώδεις, ἐπολιτικοὶ εἰσὶν ἐν τοῖς στοιχείοις, εἰσὶ δὲ καὶ ἐπου-
σιώδεις καὶ κατὰ συμβολῆς ὑπάρχουσαι, οἷα εἰσὶν ἐν τοῖς ἡμετέροις ⁵⁵

1 προσθέτης LK: ἐπιγράφει Μt 2 λέγει Μt 3 καὶ ποσὸν καὶ ποιὸν
cf. ad p. 36, 21^r Μt 4 εἰπεῖ ἀλλοίων Aristoteles εἰπει τοι μή LK Aristot.: εἰπει καὶ
μή Μt 4. ἢ γαρ εἰσὶν ὑπεργει K ἢ τὴν οὐσίαν τὸ ποσό Μt 6. 7 τῆς οὐσίας
λέγεται Arist. cod. E 7. 8 τὸ—εἰργασι om. K 7 τοῦ τοῦ τοῦ ο 9 οι. τ ειν
Aristotele praefer cod. F 9. 10 τὸ δὲ—ποσό om. K 9 φρέσιν εἰπει (cf. o 5-40)
L: εἰπει φρέσι cf. p. 34, 17^r Μt et Aristot. cod. E 10 ἀρχαὶ ἄρα το ει Aristot. t et
ipse Philoponus o 5-41 12 διά τοτον δεῖξαι Μt 12. 14 ὅπερ εἰ—δεῖξαι οι. Μt
13. 14 ίστι δεῖξαι scripsi: ἐποδεῖξαι L: ίσται δεῖξαι K 14 θεργει post θεργει L: θεργει
Κ et. ut videtur. Μt: θεργει t θεργειθετο K: θεργειθετο L: θεργειθετο Μt 15 θεργει
L: θεργει K: θεργει Μt το γατει ωμαργει Μt: αυτον το 16 καθ' αυτον post εἰπει)
malum abesse 17 ὑπεργει κατα cf. p. 33, 7 sq. 19 εἰργασι L 21 τοιτον]
τοιτον L 22 το γατει ωμαργειν om. Μt 23 αιτον ειτο K ειτος; K
25 ειτο ειτο το L ὑπεργει fort. δε γάρ νει ωμαργει γάρ 26 τοιτο το αιτον ειτο
addunt ει Μt et corr. L: ει K 26. 27 το γατει ωμαργει ποιον L 27 ειτο ειτο
ει το K

σώμασι λευκότητες μελανίαι θερμότητες αἱ ἐπιγινόμεναι ἔξωθεν καὶ ψύξεις, ^{α 8γ} οὗτοις ἔστι τι καὶ οὐσιῶδες ποσόν, διπέρ πρώτως εἰδόποιεῖ τὴν ὅλην, διπέρ
ἔστι καὶ τοῦ σώματος χαρακτηριστικόν. Ιδίας μὲν οὖν ἔστι θεωρίας τὸ περὶ⁵
τούτων ἀκριβέστερον διεξιέναι, εἴτε τῷ ὄντι οὐσιῶδες ἔστι τὸ τριχῆ τοῦ
σώματος διαστάτην καὶ αὐτὸ οὐσία τίς ἔστιν ἐν διαστάσει καὶ μεγέθει χα-
ρακτηριζομένη, εἴτε μή· ἐπιλυόμενοι δ' ὅμως τὴν ἀπορίαν φαμέν οὗτοι πρώτοι ⁵
μέν, εἰ κατὰ Ἀριστοτέλην μή ἀπλοῦν τί ἔστι τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἔξ
ὑλῆς τῆς πρώτης καὶ τοῦ ποσοῦ, τουτέστι τοῦ τριχῆ διαστάτου, συνέστηκε,
δῆλον οὗτοις ἔστιν ἀπλῶς ποσόν τὸ σῶμα. καὶ ἄλλως ή οὐσία οὐχ ἔστι
10 φωνὴ ὁμώνυμος (γένος γάρ ἔστιν), ἀλλ' ὥσπερ τὸ ζῷον σημαίνει κοινῆν
τινα φύσιν ἑκάστῳ τῶν μερικῶν ὑπάρχουσαν ζώων (λέγω δὴ τὸ ἔμψυχον
αἰτιθητικόν), οὗτοι καὶ ή οὐσία δηλοῦ τὸ αὐθυπόστατον· αὐθυπόστατοι γάρ
αἱ σωματικαὶ οὐσίαι καὶ αἱ ἀσώματοι. οὐκοῦν εἰ ή οὐσία ἔστι τὸ αὐθυ-
πόστατον, τὸ δὲ αὐθυπόστατον οὐ ποσόν, τὸ δὲ ἀπειρον τοῦ ποσοῦ, τὸ ἄρχοντος ¹⁰
15 αὐθυπόστατον, τουτέστιν ή οὐσία, οὐχ ἀπειρον. κανὸν ἐπὶ τῆς σωματικῆς δὲ
μόνης οὐσίας γυμνάζηται ὁ λόγος, ἡ τινὶ ὡς διαφορά τις τὸ τριχῆ διαστά-
την ἐπιγίνεται, οὐδ' οὗτοις καὶ τὸ αὐτὸ τῇ σωματικῇ οὐσίᾳ ὑπάρχει ἡ τὸ
ἀπειρον ἡ τὸ πεπερασμένον. τὸ γάρ πεπεράνθαι ἡ ἀπειρα εἶναι τὰ συνεχῆ
κατὰ τὴν ἔκτασιν λέγεται, οὐ κατὰ τὸ τριχῆ διεστάναι, τὸ δὲ κατὰ τὴν
20 ἔκτασιν ποσόν συμβέβηκε τοῖς σώμασι καὶ οὐ συμπληρωτικόν ἔστι τῆς τῶν
σωμάτων οὐσίας. οὐδὲ γάρ τὸ εἶναι τὸ ξύλον τρίπτηχον ἡ δακτυλιαῖον ἡ, ¹⁵ ιω
χιλίων πήγεων, τοῦτο ποιεῖ αὐτὸ εἶναι ξύλον· εἰ γάρ ὡρισμένον οἷον φέρε
τὸ πηγαδίον εἰς τὸ εἶναι τὴν τοῦ ξύλου οὐσίαν συνετέλει, ἀδύνατον ἡ εἶναι
ξύλον τὸ τὴν πηγαδίον διάστασιν ὑπερβαῖνον ἡ ἐλλεῖπον. οὐκοῦν καὶ εἰ τὶς
25 ἐπινοήσει τὴν ἔκτασιν τοῦ ξύλου ἐπ' ἀπειρον γινομένην, τὸ ποσόν τοῦτο
οὐ καθ' αὐτὸ ὄν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός ὑπῆρχε τῷ ξύλῳ. ὥστε εἰ τὸ μὲν
πεπερασμένον καὶ ἀπειρον ἐν τοῖς συνεχέσι τῷ ποσῷ τῷ κατὰ τὴν ἔκτασιν
ὑπάρχει, τοῦτο δὲ συμβεβηκε τοῖς σώμασι, τὸ ἄρα πεπερασμένον καὶ τὸ συ-
ἀπειρον κατὰ συμβεβηκός ὑπάρχει τοῖς σώμασιν.

30 p. 185 b3 Εἰ μὲν τοίνυν καὶ οὐσία ἔστι καὶ ποσόν, δύο καὶ οὐχ
ἐν τῷ δύν.

Τὸ τῇ λοιπῇ ὑποθέσει ἐπόμενον νῦν ἐπήγαγε τῇ λεγούσῃ συνυπάρχειν τῷ

1 σώμασιν αἱ λευκότητες εἰτιαὶ ἐπιγινόμεναι K 2 τι καὶ τι K 3 χαρακτιστι-
κόν (sic) K 4 ἀκριβῶς L 5 ἐν] οὐ τ 6. 7 πρώτον μὲν post Ἀριστοτέλην
colluc. Mt 8 συνέστη· ἡ K 11 ζώων ex ζῶον corr. L 12. 14 αὐθυπό-
στατοι γάρ—ἔστι τὸ αὐθυπόστατον om. K 13 ἔστι Mt: ἐπὶ L 17 οὐδὲ οὗτοι τῷ
σωματικῇ οὐσίᾳ καθ' αὐτὸ Mt 18 εἶναι] ἔστι K 21 τὸ (ante ξύλον) om. K
τρίπτηχον L 22 χιλίων πηγέων K 23 συντελεῖ K ἡν om. Mt
24 οὐκοῦν K 25 γινομένην τὸ σὸν τοῦτο K 26 δν libri: immo ἀν 27 τῷ
(ante κατὰ) om. t 28 τοῖς] τοῦ t (nihil enotatum ex LKM) 30. p. 40,1 Εἰ
μὲν—τὰ δυτα om. K 30 οὐσία καὶ ποσόν ἔστι M 32. p. 40,1 Tὸ τῇ—τὰ δυτα
om. t 32 νῦν L: om. M

ποσῷ τὴν οὐσίαν· οὕτω γάρ, φησί, πολλὰ καὶ οὐχ ἐν τὰ ὄντα. εἰ δὲ οὐσία ^{α 8v}
μένον, οὐκ ἄπειρον τὸ δόν, οὐδὲ μέγεθος ἔξει οὐθέν· ποσὸν γάρ
τι εἴσται. ὑποθέμενος τὸ ποσὸν τὸ καθόλου μεταβαίνει ἐπὶ τὴν οὐσίαν,
καὶ κοινώτερον ἀπλῶς ὡς οὐσίαν ὑποτιθέμενος, οὕτως ἔξετάζει τὸν λόγον.
5 εἰ δὲν τὸ ἐν τοῦτῳ, φησίν, οὐσίαν ὑπόθουσιντο, οὐχέτι δύνηθήσονται ἄπειρον
αὐτὸν τὴν πεπερασμένον ὑποτίθεσθαι· ταῦτα γάρ τοῦ ποσοῦ, οὐσίας δὲ μόνον ²⁵
οὐσῆς ποσὸν οὐκ ἔσται. ὥστε εἰ πεπερασμένον Παρμενίδης ὑπετίθετο τὸ
δόν εἶναι, Μέλισσος δὲ ἄπειρον, οὐκ ἀν οὐσίαν αὐτὸν ὑποτίθεσθαι δύνανται.

p. 185b5 Ἐτι τὸν εἴτε καὶ αὐτὸν τὸ ἐν πολλαχῶς λέγεται ὥσπερ
10 καὶ τὸ δόν.

Ιποθέμενος ἀντειπεῖν τοῖς περὶ τὸν Παρμενίδην καὶ Μέλισσον, ἀναγκαῖον
ἐνόμισε πρότερον πρὸς αὐτὸν τὸ πρόβλημα ἐνστῆναι, εἴτα διαιρέσει χρησά- ³⁰
μενος τοῦ ἐνός (τὸ γάρ ἐν, φησίν, τὴν ὀνόματι ἔστιν τὴν πράγματι, καὶ εἰ τῷ
πράγματι, τὴν τῷ καθόλου τῷ μερικῷ), πρότερον ἔδειξεν διτοι οὐ δύναται
15 τῷ δύναματι ἐν εἶναι τὸ δόν· εἴτα μετελθῶν ἐπὶ τὸ τῷ πράγματι ἐν καὶ
τοῦτο τῷ καθόλου, ἔδειξεν διτοι οὐτε ὡς συμβεβήκας δύναται ἐν εἶναι τὸ
δόν. εἴτα ἐφεξῆς ἔδειξεν διτοι, ἐξ ὧν ἔλεγον οἱ περὶ τὸν Παρμενίδην καὶ
Μέλισσον, ποσόν τι ὑπετίθεντο τὸ δόν· ἔλεγον γάρ αὐτὸν Παρμενίδης
μὲν πεπερασμένον, Μέλισσος δὲ ἄπειρον. ὥστε οὐ μάτην ὑπεθέμενα ²⁵
20 ποσὸν αὐτοὺς λέγειν τὸ δόν. εἴτα τελευταῖον διτοι οὐδὲ οὐσίαν δύνατὸν
αὐτοὺς ὑποτίθεσθαι ἔδειξε. λείπεται οὖν τὸ μερικὸν ἔξετάσαι, τοῦτο δὲ
τριχῇ διαιρεῖ. τὸ γάρ μερικὸν τὴν συνεχέας ἔστιν τὴν ἀδιαιρέτον τῷ λόγῳ
ἐν, ὡς τὰ πολυώνυμα· ταῦτα γάρ τῷ μὲν λόγῳ τῆς οὐσίας τὰ αὐτά ἔστιν,
δύναματι δὲ μόνον διαφέρουσιν. εἰ μὲν οὖν ὡς συνεχέας ἐν εἴη τὸ δόν, ἐπειδὴ
25 συνεχέας ἔστιν, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς προκειμένης πραγματείας ὄρι-
ζεται, οὐ τὰ μόρια πρός τινα κοινὸν ὅρον συνάπτει, δῆλον διτοι πλείστα μόρια
ἔχει τὸ συνεχέας· ὥστε εἰ καὶ ἐν ἔστιν ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ πολλὰ δύναμει. εἰ ⁴⁰
τοινύν δύναμει πολλά ἔστι τὸ συνεχέας, οὐχ ἐν τὸ δόν, ἀλλὰ πολλά. παντε-
λῶς δὲ ἀνήρουν ἔκεινοι τὸ πλήθος, οὐδαμῇ οὐδαμῶς πλήθος εἶναι λέγον-
30 τες. εἰ δὲ τοῦτο, οὐ δύνανται λέγειν συνεχέας τὸ δόν εἶναι· τὸ γάρ συνεχέας

1 εἰ δὲ] εἰ δ' τὸ δόν οὐσίαν, οὐκ ἄπειρον οἰμ. M τὸ δόν οἰμ. t et Arist. libri (praeter I): τὸ (omissis 2. 3 δόν, οὐδὲ—τι εἴσται) K οὐθέν L: οὐδέν Mt 3 ποθέμενος (sic) K
4 κοινώτερον K ὑποτιθέμενος t: ὑποτιθέμενοι LM: ὑποτιθέμενοι K ἔξετά-
ζειν K 6 μόνης Mt 8 οὐκ ἀν] οὐ καὶ Diels, οὐκ ἀρ' ego conieci τὴν οὐ-
σίαν αὐτὸν L δύναται K 9 lemma οἰμ. K 13 φασιν L 13. 14 καὶ εἰ τῷ
πράγματι οἰμ. L 14 τῷ καθόλου] τὸ δόν (sic) K 15 ἐπὶ τῷ τῷ K 16 τῷ]
πράγματι οἰμ. L 25 αὐτὸν L πέμπτῳ] cf. E 3 p. 227 a 10 sqq.
9 θέμενος L 23 τὸ πολυώνυμον L 27. 28 ὥστε—συνεχέας οἰμ. L 30 δύνανται K: ὑπο-
τίθεμενος L Simplic. p. 81,17 27. 28 οὐδαμῇ οὐδαμῶς πλήθος εἶναι λέγον-
τες. εἰ δὲ δόν Mt

δυνάμει πολλά ἔστιν. εἰ δὲ ἀδιαιρέτον, οἷον ὡς τὸ σημεῖον ἡ ἡ μονὰς ἡ ⁸
τὸ νῦν ἡ τὸ κίνημα (ταῦτα γάρ ἐν τοῖς φυσικοῖς ἀδιαιρετα), πῶς τοῦτο ἡ
πεπερασμένον ἔσται, ὡς φησι Παρμενίδης, ἡ ἄπειρον, ὡς φησι Μέλισσος;
τὸ γάρ ἀμερὲς πέρας μὲν εἶναι δύναται, ὡς τὸ νῦν ἡ τὸ σημεῖον, πεπε-¹⁵
5 ρασμένον δὲ ἡ ἄπειρον οὐδαμῶς· ταῦτα γάρ ποσά ἄττα ἔστιν. αὐτόθεν
οὖν τὸ οὗτος λέγειν ἐν ταῖς ὑποθέσεις ἀμφοτέρων ἀναιρήσει. ἔπειτα εἰ
ἀμερὲς εἴη τὸ ὅν, ἀναιρεθῆσται καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν. καὶ διὰ μὲν
τὸ ποσὸν ἀναιρεθῆσται, πρόδηλον (μεριστὸν γάρ τὸ ποσόν· δύο γάρ εἰση
τοῦ ποσοῦ τὸ συνεχὲς καὶ τὸ διωρισμένον, ἀμφότερα δὲ μεριστά). ἀλλὰ δὴ
10 καὶ τὸ ποιὸν ἀναιρήσουσι, πρώτον μὲν διὰ τὸ εἶναι ἔχει τὸ
ποιόν, ἔπειτα τὸ σχῆμα καὶ ἡ μορφὴ τοῦ ποιοῦ εἰδός ἔστι, τοῦτο δὲ
μεριστόν. ὥστε καὶ τὸ ποιὸν ἀναιρεθῆσται, εἰ ἀμερὲς τὸ ὅν. εἰ δὲ τῷ 50
λόγῳ ἐν, ὥσπερ μέροψ καὶ βροτός (τῷ γάρ τῆς οὐσίας λόγῳ ἐν ταῦτα,
δύναται δὲ μόνιψ ἡ διαφορὰ τοῦ ὑποκειμένου τοῦ αὐτοῦ ὄντος), τὸν
15 Ἡρακλείτου, φησί, λόγον συμβαίνει λέγειν αὐτούς. ἔλεγε γάρ ὁ
Ἡρακλείτος τὰ ἐναντία τὰ αὐτὰ εἶναι, τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, τὸ ἀγαθὸν
καὶ τὸ κακόν, τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν. εἰ τοῖνυν καὶ οὗτοι οὗτοις ἔλεγον
ἐν τῷ ὅν, τῷ ἐναντίῳ τὸν λόγον ἔχειν, καὶ πλείσσιν δύναμαι καλεῖ-
ται, δῆλον διὰ εἰς ταῦτὸν οἰσσούσι τὰ ἐναντία, θερμὸν ἡ καὶ | ψυχρόν, b 1r
20 ἔνηρὸν καὶ ὑγρόν, ἀγαθὸν καὶ κακὸν ταῦτα ἔσται δύναται μόνον διαφέροντα.
ἀπολογούμενοι δέ τινες ὑπὲρ Ἡρακλείτου φασὶν διὰ τὰ ἐναντία λέγων ταῦτα
εἶναι, οὐ τοῦτο ἔλεγον ὡς οὐδὲν διαφέρει τὸ ἀγαθὸν τοῦ κακοῦ, ἡ τὸ λευκὸν
τοῦ μέλανος, ἀλλὰ πρώτον μὲν διὰ τὸν εἰσι τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ γένει,
ἔπειτα διὰ τὰ ἐναντία ἐνταῦθα ὄντα οὐκ εἰσὶν εἰλικρινῆ, ἀλλὰ συμμέμικταί
25 πως πρὸς τὰ ἐναντία. οἷον οὐκ ἔστιν εἰλικρινῶς ἀγαθὸν εὑρεῖν ἡ εἰλικρινῶς
κακόν· αὐται μὲν γάρ αἱ τῶν ἐναντίων ιδέαι μὴ γενόμεναι ἐν ὅλῃ εἰλικρι-
νεῖς εἰσὶ καὶ καθαροὶ διὰ εἰσὶν, ἐν ὅλῃ δὲ γενόμεναι, διὰ τὸ τὴν ὅλην
δεκτικὴν εἶναι τῶν ἐναντίων, μίγνυνται πως πρὸς ἀλλήλας καὶ εἰλικρινεῖς
οὐκέτι μένουσιν. οὐ μόνον δὲ τὰ ἐναντία εἰς ταῦτὸν ἀξουσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν
30 ἀντίφασιν. ἐπεὶ γάρ ἔστι τι τὸ οὐ λευκόν, διὰ τὰ ἐναντία μὲν τὸ λευκόν,
σημαίνει δέ τι ἔτερον, εἰ λέγουσι πάντα τὰ ὄντα τῇ οὐσίᾳ ἐν εἶναι, τῷ
δύναται δὲ μόνον διαφέρειν, ἀνάγκη καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ οὐ λευκὸν τὸ
αὐτὸν εἶναι. ὥστε συναληθεύει ἡ ἀντίφασις, καὶ τὸ αὐτὸν ἔσται λευκὸν καὶ
οὐ λευκόν, καὶ ἀνθρωπὸς καὶ οὐκ ἀνθρωπός, καὶ ὁ λόγος αὐτοῖς, φησί, 10
35 γενῆσται οὐ περὶ τοῦ ἐν εἶναι τὰ πάντα, ἀλλὰ περὶ τοῦ μηδὲν εἶναι δλως.

1 ἡ ἡ K: ἡ LMt 2 κίνημα] cf. Ar. Phys. Z 10 p. 141-4 4 πέρας μὲν εἶναι] πεπε-
ρασμένον εἶναι οὐ L 5 πόσα K 6 ἐν LK: τὸ ἐν Mt 7 τῶν ἀμφο-
τέρων K 9 δὲ] γάρ K 11 τὸ σχῆμα τοῦ ποιοῦ καὶ ἡ μορφὴ L 14 μόνον L
15 αὐτούς LK: αὐτοῖς Mt Aristoteles γάρ δ K: δ L: γάρ Mt 17 τὸ (ante κακόν,
γλυκὺν εἰ πικρόν) L: om. KMt 19 ἡ] scribe τε (Diels) vel δὲ καὶ (post ἡ) om. L
20 ἔνηρὸν K ταῦτα ἔσται scripsi: ταῦτα ἔσται LMt: ταῦτά ἔστιν K 24 ἐνταῦθα ὄντα
τὰ ἐναντία Mt εἰσὶν] ἔστιν K 28 δεκτικὸν τὸ μίγνυται K 29 δὲ] δὴ τ
καὶ ab eadem manu additum K 32 τὸ (ante οὐ) L: om. KMt 33 ὥστε καὶ Mt
ἔσται] εἶναι K 34 φησὶ om. L 35 περὶ τὸ ἐν K

εἰ γάρ τὸ λευκὸν ταῦτον ἔστι τῷ οὐ λευκῷ, οὐ μᾶλλον ἔσται τὸ λευκὸν διὰ τὴν κατάφασιν, ἢ οὐκ ἔσται διὰ τὴν ἀπόφασιν. καὶ πρὸς τούτοις εἰς ταῦταν ἄξουσιν οὖσίαν ποιὸν ποσὸν καὶ τὰς δέκα κατηγορίας· δνόματι γάρ μόνον διοίσουσιν αὐταῖ, οὐ πράγματι. ταῦτα εἰπὼν ἐφεῆς ἐπάγει· διτι, φησί, 5 καλῶς ἐμερψάμεθα αὐτοῖς εἰς ἄποπον ἀπαγγέντες ὡς τὰ ἐναντία εἰς ταῦταν ἄγουσι, δῆλον ἐξ ὧν καὶ οἱ πρὸ τῷ μῶν εἰς αὐτὴν ταῦτην τὴν ἀπορίαν ἐθορυβήθησαν ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς μήποτε δόξῃ τὸ αὐτὸν ἐν καὶ πολλὰ εἶναι, ὡς 10 ἐκ κοινῆς ἐννοίας ἔχοντες ὠμολογημένον ὅτι τὰ ἐναντία ἄμα εἶναι οὐ δύναται. Ζήνων γάρ ὁ Ἐλεάτης πρὸς τοὺς διαχωμαδοῦντας τὴν Παρμενίδου 15 τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ δόξαν λέγουσαν ἐν τῷ ὃν εἶναι ἐνιστάμενος καὶ συνηγορῶν τῇ τοῦ διδασκάλου δόξῃ, ἐπεγείρει δεικνύναι ὅτι ἀδύνατον πλῆθος εἶναι ἐν τοῖς οὖσιν. εἰ γάρ, φησίν, ἔστι πλῆθος, ἐπειδὴ τὸ πλῆθος ἐξ πλειόνων ἑνάδων σύγχειται, ἀνάγκη εἶναι ἑνάδας πλείους ἐξ ὧν τὸ πλῆθος συνέστηκεν. εἰ τοίνυν δείξομεν ὅτι ἀδύνατον εἶναι πλείστας ἑνάδας, δῆλον 20 15 ὅτι ἀδύνατον εἶναι πλῆθος· τὸ γάρ πλῆθος ἐξ ἑνάδων. εἰ δὲ ἀδύνατον εἶναι πλῆθος, ἀνάγκη δὲ ἡ τὸ ὃν εἶναι ἡ τὸ πλῆθος, πλῆθος δὲ εἶναι οὐ δύναται, λείπεται τὸ ὃν εἶναι. πῶς οὖν ἐδείκνυεν ὅτι οὐ δυνατὸν εἶναι ἑνάδας πλείους; ἐπειδὴ οἱ τὸ πλῆθος εἰσάγοντες ἐκ τῆς ἐναργείας τοῦτο ἐπιστοῦντο (ἔστι γάρ ἵππος καὶ ἀνθρώπος καὶ ἔκαστον τῶν κατὰ μέρος, ὧν 25 20 ἡ ἄθροισις τὸ πλῆθος ἀποτελεῖ), τὴν ἐνάργειαν οὖν σοφιστικῶς ἀντακευάσαι βούλόμενος ὁ Ζήνων ἐλεγεν ὅτι, εἰ ἐκ τούτων τὸ πλῆθος, τὸ δὲ πλῆθος ἐξ ἑνάδων, ταῦτα ἄρα ἑνάδες. ἐὰν οὖν δείξωμεν ὅτι οὐ δυνατὸν εἶναι ταῦτα ἑνάδας, δῆλον ὅτι οὐδὲ ἔσται τὸ δέκα αὐτῶν πλῆθος, εἰ γε τὸ πλῆθος ἐξ ἑνάδων. δείκνυσιν οὖν τοῦτο οὕτως· ὁ Σωκράτης, φησίν, δν λέγετε ἑνάδα 30 25 εἶναι συντελοῦσαν εἰς τὴν τοῦ πλήθους σύστασιν, οὐ μόνον Σωκράτης ἔστιν, ἀλλὰ καὶ λευκὸς καὶ φιλόσοφος καὶ προγάστωρ καὶ σιμός· ὥστε ὁ αὐτὸς ἐν καὶ πολλὰ ἔσται. ἀλλὰ μὴν τὸν αὐτὸν ἐνταῖς εἶναι καὶ πολλὰ ἀδύνατον, οὐκ ἄρα ἔσται ἐν ὁ Σωκράτης. ὅμοίως οὐδὲ τὰ λοιπὰ ἐξ ὧν τὸ πλῆθος εἶναι φατε. εἰ δὲ μὴ δυνατὸν εἶναι πλείστας ἑνάδας, δῆλον ὅτι οὐδὲ τὸ πλῆθος 30 ἔσται· εἰ δὲ ἀνάγκη μὲν εἶναι τὸ ὃν ἡ ἐν ἡ πολλά, δέδεικται δὲ ὅτι πολλὰ οὐκ ἔστι τῷ μὴ εἶναι πλείους ἑνάδας, ἀνάγκη ἄρα ἐν εἶναι τὸ αὐτὸν δὲ τοῦτο

3 ἄξουσι ποσὸν, ποιὸν (om. οὖσαν) Mt κατηγορίας] καὶ K μόνω K 4 αὗται L: αὐτοῖς K: om. Mt 6 de formula δῆλον ἐξ ὧν cf. ε 8-7, k 3-38 etc. εἰς ταῦτην αὐτὴν Mt 7 τὸ αὐτὸ Kt: αὐτὸ M: αὐτὴ (sic) L εἶναι ante καὶ πολλὰ ponit K 8 ὠμολογούμενον (ex p. 43,8) t 8. 9 εἶναι οὐ δύναται L: εἶναι ἀδύνατον K: οὐ δύνανται (om. εἶναι) Mt 9 Ζήνων κτλ.] cf. Plat. Parin. p. 128 διαχωμαδοῦντας K 10. 11 δημητρίου L 11 ἐπιχειρεῖ K 12 φησι πλῆθος ἔστιν Mt 12. 13 ἐκπλεύνων (sic) K 13 ἑνάδας εἶναι Mt 14 δὲ ἀδύνατόν ἔστι πλείστας ἑνάδας εἶναι K 15 ἐξ om. L 16 ἀνάγκη δὲ iterat K 17 οὐ δυνατὸν] ἀδύνατον K 18 ἐνεργετας ετ 20 ἐνέργειαν L 22 ἑνάδες] ἑνάδας K 23 τὸ (ante ἐξ) om. Mt 24 ὁ σωκράτης δν ἐλέγεται (sic) φῆ K 27 ἐν καὶ L: καὶ (om. ἐν) K Mt ἐν libri: fort. ἐν 28 ἄρα ἐν ἔσται Mt 29 εἰ δὲ μὴ δύνατον εἶναι K 30 ἡ (ante ἐν) om. K δὲ (post δέδεικται) om. L

καὶ ἐκ τοῦ συνεχοῦς δείκνυσι. τὸ γάρ συνεχὲς εἰ ἔστιν ἐν, ἐπειδὴ τὸ ^ἢ 1^τ συνεχὲς δεῖ διαιρετόν, ἔστιν δεῖ τὸ διαιρεθὲν εἰς μόρια διελεῖν πλείονα· εἰ δὴ τοῦτο, πολλὰ ἄρα τὸ συνεχές. τὸ αὐτὸ δῆται καὶ πολλά, δπερ ^{εἰ} 21 ἀδύνατον. ὥστε οὐκ ἔσται ἐν. εἰ δὲ μηδὲν τῶν συνεχῶν ἐν, ἀνάγκη δὲ 5 εἰπερ ἔσται τὸ πλῆθος ἐξ ἑνάδων συγκεῖσθαι, ἐπει * * * οὐδὲν ἄρα τὸ πλῆθος ἔσται. λείπεται ἄρα ἐν εἰναι τὸ ὄν. πρὸς ταύτην οὖν τὴν ἀπορίαν, φησίν, οἱ παλαιοὶ ἐθορυβοῦντο, μήποτε τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ἔσται καὶ πολλά· ἐκ κοινῆς γάρ ἐννοίας ὅμολογούμενον ἐλάμβανον μὴ δύνασθαι ἀμφά τὰ ἐναντία εἰναι ἐν ταύτῃ. καὶ οἱ μέν, φησί, τὸ εἰναι ἀφείλον ἐπιλυόμενοι τὴν ἀπο- 25 ρίαν, ὥσπερ Λυκόφρων ὁ σοφιστής (ἔλεγε γάρ οὐτος δτι οὐ δεῖ λέγειν δπι Σωκράτης λευκός ἔστιν, ἀλλ' δτι Σωκράτης λευκός· τὸ γάρ ἔστι, φησί, προστιθέμενον ὑπαρξίν δίδωσι τιῷ λευκῷ), οἱ δέ, φησί, τὴν λέξιν μετερρύθμιζον λέγοντες δτι οὐ δεῖ λέγειν δτι Σωκράτης λευκός ἔστιν, ἀλλὰ λειεύχωται, ἵνα ῥῆμα ἡ τὸ κατηγορούμενον καὶ μὴ ὄνομα, δπερ ἔστι γελοῖον. εἰ 10 γάρ μὴ προσκέπται τὸ ἔστιν ἐν τῷ Σωκράτης λευκός, εἰ μὲν μηδὲ προσυπακούεται ἔξωθεν, ἀδιανόητος γίνεται δ λόγος καὶ ἀτελής (ἀνευ γάρ συμπλοκῆς ὄριστικοῦ ῥήματος οὐκ ἀπαρτίζεται λόγος ἀποφαντικός· τὸ γάρ Σωκράτης λευκός δῆλον πότερόν ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν), εἰ δὲ προσυπακούεται, 15 τὴν αὐτὴν πάλιν δύναμιν σχήσει καὶ εἰ ἐξ ἀρχῆς τῇ θλῃ προτάσσει συνεπάλακη, καὶ τὸ λέγειν δὲ Σωκράτης λειεύκωται ἡ Σωκράτης περιπατεῖ ταῦτον ἔστι τῷ εἰπεῖν Σωκράτης λειεύκωμένος ἔστιν ἡ περιπατῶν ἔστι· πᾶν γάρ ῥῆμα ὄριστικὸν ἀναλύεται εἰς μετοχὴν καὶ τὸ ἔστι ῥῆμα. ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὰς ἀπορίας τοῦ Ζήνωνος οἱ ἀρχαιότεροι. δ δὲ Ἀριστοτέλης φησίν δτι ταῦτα ἔπασχον ἔκεινοι καὶ ἐθορυβοῦντο μήποτε τὸ αὐτὸ καὶ ἐν 20 πλάκῃ, καὶ τὸ λέγειν δὲ Σωκράτης λειεύκωται ἡ Σωκράτης περιπατεῖ ταῦτον ἔστι τῷ εἰπεῖν Σωκράτης λειεύκωμένος ἔστιν ἡ περιπατῶν ἔστι· πᾶν γάρ ῥῆμα ὄριστικὸν ἀναλύεται εἰς μετοχὴν καὶ τὸ ἔστι ῥῆμα. ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὰς ἀπορίας τοῦ Ζήνωνος οἱ ἀρχαιότεροι. δ δὲ Ἀριστοτέλης φησίν δτι ταῦτα ἔπασχον ἔκεινοι καὶ ἐθορυβοῦντο μήποτε τὸ αὐτὸ καὶ ἐν 25 καὶ πολλὰ ἔσται, δι' ἀπειρίαν λογικῆς ἐφόδου καὶ τῆς τῶν ὅμωνύμων φωνῶν σημασίας. τὸ γάρ ἐν, φησίν, ὅμώνυμόν ἔστιν· ἡ γάρ τῷ ὑποκειμένῳ ἔστιν ἡ τῷ λόγῳ, καὶ πάλιν ἡ δύναμις ἔστιν ἡ ἐνεργείᾳ· καὶ τὰ πολλὰ ὀσαύτως. γίνονται οὖν αἱ πᾶσαι συζυγίαι ἔξ. τὸ γάρ ἐν καὶ πολλὰ τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ λόγῳ συμπλεχόμενα ποιεῖ συζυγίας δ· ἡ γάρ καὶ τῷ 30 ὑποκειμένῳ πολλὰ καὶ τῷ λόγῳ, ἡ οὐδὲ τῷ ὑποκειμένῳ οὐδὲ τῷ λόγῳ, ἡ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ πολλά, τῷ δὲ λόγῳ ἐν, ἡ ἔμπαλιν τῷ μὲν ὑποκειμένῳ

1 ἐκ superscr. K 1. 2 ἐπειδὴ τὸ συνεχὲς (ομ. δεῖ) διαιρετὸν ἔστι, δεῖ τὸ διαιρεθὲν K
 2 ἀδιαιρέτον (pro δεῖ διαιρετόν) ἔστιν M δεῖ τὸ] αὐτὸ ante correctionem L ἔστι
 διελεῖν L 3 δὴ LKM: δὲ fort. recte t 4 οὐκ ἔσται] οὐκ ἔστιν K 5 lacunam
 post ἐπει statuit Diels: conicio <οὐ δύνατὸν εἰναι πλείους ἑνάδας, ἐξ ὧν τὸ πλῆθος ἔσται>
 ἄρα τὸ L: ἄρα KM: ἑνάδων coniecit i 7 φησίν post παλαιοὶ collocat K καὶ (ante ἐν)
 om. K 9 ἐν τῷ αὐτῷ K τὸ ἔστιν Aristoteles 10 οὗτας L 11 δ σωκράτης
 priore loco L τὸ γάρ εἰναι K 11. 12 συντεθέμενον ὑπαξίν K 12. 13 μετερ-
 θμικὸν K 13 δτι δ σωκράτης Mt 14 ἡ LK: εἴη Mt καὶ μὴ LK: ἀλλὰ
 μὴ Mt 15 γάρ καὶ μὴ Mt προσκαίηται K ἐν τῷ σωκράτης λευκός τὸ
 διετον Mt μηδὲ (μὴ δὲ) L: μηδὲν KMt 16 γίνεται] γάρ K 18 πότερόν]
 πρῶτον K 19 δύναμιν πάλιν K καὶ K 21 τῷ] τὸ K εἰπεῖν LK:
 λέγειν Mt 23 τοῦ] τὰς L 25 ἀπορίαν M τῶν ομ. L 27 ἡ ἐναργεῖα
 (sic) K: δν ἡ ἐνεργεία L: ἡ ἐνεργείᾳ ἐν Mt 30 πολλὰ καὶ τὸ λόγω K

ἔν, τῷ δὲ λόγῳ πολλά. οἷον τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἐν καὶ τῷ λόγῳ πολλὰ ἴτο
τὸ λευκὸν καὶ τὸ θερμόν· ταῦτα γάρ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἐν καὶ ταῦτόν
εἰσιν (ἐν τῷ αὐτῷ γάρ σώματι ἀμφω, οἷον τῷ Σωκράτει), τῷ λόγῳ δὲ 50
ἔτερα (ἔτερος γάρ ὁ τοῦ θερμοῦ λόγος καὶ ἔτερος ὁ τοῦ λευκοῦ). ἀνάπταν
5 δὲ τῷ μὲν λόγῳ ἔν, τῷ δὲ ὑποκειμένῳ πολλά, ὡς τὸ λευκὸν τὸ ἐν φιμ-
μυδίῳ καὶ τὸ ἐν χιόνι· εἰς γάρ ἀμφοῖν ὁ δῆρος, χρῶμα διακριτικὸν δύσεως,
πολλὰ δὲ τῷ ὑποκειμένῳ χιόνι καὶ φιμμυδίῳ. τῷ λόγῳ δὲ ἀμφα καὶ τῷ
ὑποκειμένῳ ἐν τῷ λάπισιν καὶ τῷ ἱμάτιον, ὄμοιώς γιθῶν καὶ γῆ. τῷ ὑπο-
κειμένῳ δὲ καὶ τῷ λόγῳ πολλά, ὡς ὑγρότης καὶ ἔγροτης· οὐδὲν ταῖς τοῖς
10 ἐν τῷ αὐτῷ ἀμφα εἶναι ὑποκειμένῳ· καὶ ἐπιστήμῃ καὶ θερμότης, η̄ μὲν ἐν
ψυχῇ, η̄ δὲ ἐν σώματι. τοσούτας μὲν οὖν ποιεῖ συζυγίας τὸ ἐν καὶ τὰ 55
πολλὰ τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ λόγῳ συμπλεκόμενα, εἰ μέντοι τῷ δυνάμει
καὶ τῷ ἐνεργείᾳ συμπλαχείη, δύο | μόνας ποιεῖ συμπλοκάς. η̄ γάρ δυνάμει ἴτο
ἔν, ἐνεργείᾳ δὲ πολλά, ὡς τὰ πυρὸν τὰ ἐν πλείσι λύχνοις η̄ τὰ δύνατα τὰ
15 τοῖς πλείσιν ἀμφορεῦσιν (ταῦτα γάρ δυνάμει ἔστιν ἔν, διότι δύνανται
συνελθόντα ἐνωθῆναι, ἐνεργείᾳ δὲ πολλά· διήρηνται γάρ ἀπ' ἀλλήλων), η̄
ἐνεργείᾳ μὲν ἔν, δυνάμει δὲ πολλά, ὡς τὸ συνεχές. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα
μόρια ἀσύστατα· τὸ αὐτὸν γάρ ἀμφα δυνάμει ἐν εἶναι καὶ ἐνεργείᾳ ἀδύνατον,
ὄμοιώς καὶ πολλά. πολλῷ οὖν ἀδυνατώτερον ἀμφα καὶ ἐν καὶ πολλὰ δυνά- 5
20 μει τε καὶ ἐνεργείᾳ εἶναι. φησίν οὖν δ' Ἀριστοτέλης ὅτι τὸ αὐτὸν μὲν κατὰ
τὸ αὐτὸν ἐν εἶναι καὶ πολλὰ τῷ ὄντι τῶν ἀδυνατῶν ἔστιν. ἀμφα γάρ καὶ
τῷ αὐτῷ τὰ ἐναντία εἶναι ἀδύνατον, η̄ ἀπλῶς τὰ ἀντικείμενα, οἷον τὸ
αὐτὸν τῷ ὑποκειμένῳ καὶ ἐν εἶναι καὶ πολλὰ ἀδύνατον η̄ τῷ λόγῳ, η̄ τὸ
αὐτὸν δυνάμει καὶ ἐν εἶναι καὶ πολλὰ η̄ ἐνεργείᾳ καὶ ἐν καὶ πολλά· ταῦτα
25 γάρ ἐναντία ἔστι, διὸ οὐδὲν συνυφέστηκε. κατ' ἄλλο μέντοι εἶναι πολλά,
κατ' ἄλλο δὲ ἔν, οὐδὲν κωλύει, οἷον κατὰ μὲν τὸ ὑποκειμένον ἔν, κατὰ
δὲ τὸν λόγον πολλά, ὡς τὸ γλυκὺν καὶ τὸ ἕανθὸν ἐν τῷ μέλιτι, η̄ τὸ 10
ἐρυθρὸν καὶ η̄ στύψις ἐν τῷ οἰνῳ. πάλιν ἐνεργείᾳ μὲν εἶναι ἔν, δύναμει
δὲ πολλά, οὐδὲν ἄποτον, ὡς τὸ συνεχές. η̄ ἔμπαλιν ἐνεργείᾳ μὲν πολλά,
30 δυνάμει δὲ ἔν, ὡς ἐπὶ τῶν πλειόνων δύστιν. ἐπεὶ οὖν τὸ ἐν πολλαχῶς
λέγεται, ἐπιλυσόμενα τὴν μὲν προτέραν τοῦ Ζήνωνος ἀπορίαν διὰ τῆς
προτέρας τοῦ ἐνδὸς διαιρέσεως τῆς λεγούσης η̄ τῷ ὑποκειμένῳ ἐν εἶναι η̄
τῷ λόγῳ (τὸ γάρ λευκὸν τὸ ἐν Σωκράτει καὶ φαλακρὸν καὶ τὰ λοιπὰ τῷ

1 καὶ τῷ LK: τῷ δὲ rectius Mt	2 ταῦτα μὲν τῷ μὲν K	3 οἷον τοῦ σῶ ^{ττ} K
5 λευκὸν τῷ ἐν K	5. 6 et 7 φιμμιθίῳ L: φιμμιθίῳ K	6 οὐ om. K
χρῶμα τ	9 ὡς ἔγροτης καὶ ὑγρασία K	10 εἶναι ἀμφα L
η̄ μέντοι L	13 καὶ τὸ ἐνεργείᾳ K	14 οὐ om. K
15. 16 συνελθόντα ἐνωθῆναι δύνανται Mt	17 δυνάμει δὲ πολλά LK: πολλὰ δὲ δυνά- μει Mt ὡς] καὶ L	18 συμπλεκόμενον
22 τῷ αὐτῷ K: τὸ αὐτὸν L: κατὰ τὸ αὐτὸν fort. recte Mt	22. 23 οἷον τῷ αὐτῷ τῷ K	24 δυνάμει καὶ (καὶ om. K) οὐ εἶναι καὶ πολλά
23. 24 η̄ τῷ αὐτῷ] η̄ τῷ αὐτῷ L	24 δυνάμει καὶ (καὶ om. K)	25 συνεφέστηκε L εἶναι om. K
LK: καὶ οὐ καὶ πολλὰ εἶναι δυνάμει Mt	27 τῷ αὐτῷ om. K	27 τῷ αὐτῷ om. K
28 η̄ K: om. LMt	31 μὲν om. L	31 μὲν om. L
Ζήνωνος Mt	εἶναι om. K	ἀπορίαν τοῦ

μὲν ὑποκειμένῳ ἐστὶ καὶ ταῦτόν, λέγω δὴ τῷ Σωκράτει, τῷ δὲ ὄρι-
στικῷ λόγῳ πλείονα), τὴν δὲ δευτέραν ἀπορίαν τὴν ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς διὰ 15
τῆς δευτέρας, λέγω δὴ τοῦ δυνάμει καὶ τοῦ ἐνεργείᾳ. τὸ γὰρ συνεχὲς ἐν
ἐστὶ καὶ πολλά, ἀλλ’ οὐ κατὰ ταῦτόν, ἀλλὰ πολλὰ μὲν δυνάμει, ἐν δὲ
5 ἐνεργείᾳ. ὥστε οὐχ ἄμα ἔσονται τὰ ἐναντία· οὐ γὰρ ἐναντίον τῷ δυνάμει
πολλὰ τὸ ἐνεργεῖται ἐν, ἀλλὰ τὸ δυνάμει ἐν τῷ δυνάμει πολλά, καὶ τὸ ἐνερ-
γεῖται δὲ ἐν τῷ ἐνεργείᾳ πολλά. ἄλλως τε καὶ αὐτὸς δι’ αὐτοῦ διὰ τοῦ
Ζήνωνος ἐλεγχθήσεται λόγος. ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τοῦ παντός, φησίν, ὡς εἰ
μὴ πολλὰ εἴη ἐν πάντως ἐστί, διότι τὸ δὲ ἦν εἶναι ἦν πολλὰ ἀνάγκη.
10 οὗτον καὶ ἐπὶ τοῦ Σωκράτους καὶ πάντων τῶν λοιπῶν· εἰ γὰρ φαλακρός ἐστι 20
καὶ σιμός καὶ φιλόσφορος καὶ δυσα ἄλλα, ἀνάγκη δὲ ὅντος τοῦ Σωκράτους ἷ
ἐν εἶναι αὐτὸν ἦν πολλά, οὐχ ἔσται δὲ ἐν, πολλὰ ἔσται ἐξ ἀνάγκης. ὥστε
φεύγων ἔνα εἶναι λέγειν τῶν κατὰ μέρος ἔκαστον, ἵνα μὴ πολλὰ εἶναι τὸ
15 ἐκ πολλῶν ἐνδῶν συγκείμενον λέγῃ, ἔκαστον τῶν ὅντων πολλὰ λέγειν
ἀναγκασθήσεται. οὐκ ἄρα πολλὰ μόνον ἔσται τὸ δὲ, ἀλλὰ πολλάκις πολλά.

p. 185 b 7 Λέγεται δ’ ἐν ἦν τὸ συνεχὲς ἢ τὸ ἀδιαιρέτον ἢ οὐδὲ ὁ
λόγος δι αὐτὸς καὶ εἰς δι τοῦ τί ἦν εἶναι.

Τὸ καθ’ ἔκαστα ἔν, φησίν, τριχῶς λέγεται [λέγεται] καὶ ὡς συνεχὲς ἔν, 20
ώς λέγομεν ἐν τῷ ξύλον, καὶ ὡς τὸ ἀδιαιρέτον, οἷον τὸ σημεῖον, καὶ ὡς τὰ
20 πολυώνυμα, οἷον ἄσπρος ἔφος μάχαιρα. τὸν οὖν Σωκράτην ἐν ὅντα ἐπὶ τί
ἀνοίσομεν; λέγω οὖν διτὶ ἐπὶ τὸ συνεχές· καὶ γὰρ καὶ αἱ Σωκράτους ἰδιό-
τητες αἱ συμπληροῦσαι αὐτὸν καὶ αἱ ζωαὶ αὐταί, εἰ καὶ μή εἰσι καθ’ αὐτὰς
συνεχεῖς, ἀλλ’ οὖν ἐν συνεχεῖ τὸ εἶναι ἔχουσι. διὰ τοῦτο οὖν ἐπὶ τὸ συνε-
χὲς αὐτὸν ἀνοίσομεν.

25 p. 185 b 11 Ἐχει δὲ ἀπορίαν περὶ τοῦ μέρους καὶ τοῦ δλου, 30
ἴσως δὲ οὐ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλ’ αὐτὴν καθ’ αὐτήν.

Ἐπειδὴ ἔδειξεν διτὶ, εἰ ὡς συνεχὲς ἐλεγον τὸ δὲ ἐν εἶναι, ἐπειδὴ τὸ
συνεχὲς διαιρετόν ἐστιν, ἔσται τὸ δὲ ὅν οὐκέτι ἐν χυρίως ἀλλὰ πολλά, ἥπο-

1 τῷ Σωκράτει] τοῦ σω^{ττ} K 2 λόγῳ] λέγω L δευτέραν Mt: β^α K: προτέραν L
ἐπὶ τοῦ συνεχῶς L 3 δεύτερας] β^ε εκ α L 5 οὐκ ἄμα K 5. 6 οὐ γὰρ ἐναντίον
τὸ δυνάμει πολλὰ τῷ L 6 ἀλλὰ τῷ LMt τῷ (ante δυνάμει) LK: τῷ Mt
7 δι’ αὐτοῦ LK 8 ἐλεγχθήσεται K: λεχθήσεται L ὡς abundat 9 εἶναι] ἐστιν K
10 τοῦ om. Mt εἰ γὰρ καὶ K 12 οὐκ ἔσται] οὐκ ἔστι K 13 ἔνα libri:
immo δι εἶναι λέγειν K: εἶναι λέγων L: λέγειν εἶναι Mt τῶν om. K 14 λέγῃ]
λέγει K 15 μόνον] μὲν L 16 δὲ ἦ (om. δι ut Arist. cod. I) K οὐδὲ ὃν εκ
Aristotele t at cf. p. 36, 9 17 δι αὐτὸς—εἶναι om. K εἰς καὶ δι αὐτὸς M 18 δι
post φησί collocat K alterum λέγεται delevi καὶ (post λέγεται) LKM: γὰρ τ
19 ἤγουν (compend.) τὸ σημεῖον K 19. 20 τὸ πολυώνυμον L 20 οἷον (ante ἄσπρο)
om. LK δι L: ἔνα KMT 21 δι om. K 22 αὐταῖ] αὐτοῦ K 24 αὐτὸν scripsi:
αὐτὰς L: αὐτὸ KMT ἀνοίσομεν LK: κινήσομεν Mt 25 δ’ ἀπορίαν I.t 25. 26 περὶ[—] καθ’ αὐτὴν om. K 27 ἐλεγον K: ἐλεγε I.Mt

ρησε δὲ ἄν τις πρὸς αὐτὸν διτὶ ἔχας τὸ συνεχὲς πολλὰ εἰρηκας, ἐπειδὴ ή 1°
δυνάμει διαιρετόν ἔστι. τὸ γάρ συνεχὲς ταῦτον ἔστι τῷ διλφ, τὸ δὲ διλον
ταῦτον ἔστι τοῖς μέρεσιν· οὐδὲ γάρ ἔστιν ἔτερον παρὰ τὰ μέρη. ὥστε
καὶ τὸ συνεχὲς ταῦτον ἔστι τοῖς μέρεσιν. εἰ δὲ τὸ συνεχές, ἐπειδὴ καὶ τὸ
5 διλον, δῆλον διτὶ καὶ τὰ μέρη οὐ πλείονα ἔσται, ἀλλ' ἐν· οὐδὲ γάρ κατ' ἐνέρ-^{ss}
γειαν λαμβάνεται ὑπάρχοντα, ἀλλὰ δυνάμει, ἐνέργειᾳ δὲ ἐν εἰσι¹, φησίν οὖν ὁ
'Αριστοτέλης διτὶ ή περὶ τοῦ μέρους ζητησις καὶ τοῦ διλου, πότερον ἔτερά ἔστι
ταῦτα ἀλλήλων η̄ ταῦτα, ἔχει ἀπορίαν οὐ μόνον πρὸς τὸν παρόντα νῦν
λόγον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν καθ' αὐτὴν ζητηθῆναι ἀξίαν. εἴτε γάρ ταῦτα τις
10 ὑπόθυτο ταῦτα εἶναι, εἴτε ἔτερα, δόξει ἐκατέρῃ ὑποθύσει ἀποπόν τι ἀκο-
λουθεῖν· εἰ μὲν γάρ ἔτερον τὸ διλον τῶν μερῶν, ἐπειδὴ οὐδὲν ἔτερόν ἔστι
τὸ διλον η̄ πάντα τὰ μέρη, συμβῆσεται καὶ τὸ αὐτὸν ἐσαυτοῦ ἔτερον εἶναι,
διπερ ἀποπόν. καὶ ἔστιν ὁ συλλογισμὸς τοιωτος· τὸ διλον οὐδὲν ἔτερόν ἔστιν 40
η̄ πάντα τὰ μέρη, τὰ μέρη τοῦ διλου ἔτερά ἔστι (τοῦτο γάρ ὑπόκειται),
15 τὸ διλον ἄρα τοῦ διλου ἔτερόν ἔστιν· αὐτὸν ἐσαυτοῦ ἄρα ἔτερον τὸ διλον. εἰ
μὲν οὖν ἔτερον τῶν μερῶν ὑποτεθείη, ταῦτα. εἰ δὲ ταῦτον τοῖς διλοις μέρεσι
τὸ διλον, καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ ταῦτὸν ἀν εἰη· εἰ γάρ μὴ ταῦτὸν ἐνὶ ἐκάστῳ,
οὐδὲ πᾶσιν ἀμα, εἰ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ ταῦτὸν, ἐσονται καὶ ἀλλήλοις τὰ μέρη
ταῦτα, διπερ ἀποπόν· τὰ γάρ τιῷ αὐτῷ ταῦτα καὶ ἀλλήλοις ταῦτα. ὥστε
20 δισον ἔκ τῶν ἀποριῶν τούτων, δόξει οὕτε ταῦτὸν οὕτε ἔτερον εἶναι τοῖς
μέρεσι τὸ διλον.

Ἔστεον οὖν διτὶ τὸ διλον πῇ μὲν ταῦτον ἔστι τοῖς μέρεσι, πῇ δὲ 45
ἔτερον. ἔτερον μὲν γάρ ἔστι τῶν μερῶν, ὡς ἐπιγινόμενον τῇ πάντων
συνθέσει καὶ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ον, ταῦτὸν δὲ πάλιν τοῖς μέρεσι τὸ διλον,
25 ὡς μηδενὸς ἐπιγινομένου ἔξωθεν τῶν μερῶν εἰς τὴν τοῦ διλου ὑπαρκεῖν.
οἰόν τι λέγω· ἐὰν τῆς κιθάρας ἐκάστην χορδὴν ἴδιᾳ ἐντείνῃ τοσοῦτον,
δισον εἰς τὴν Λύδιον τυχὸν ἀρμονίαν συντελέσαι, εἴτα πᾶσαι κεχωρισμέναι
ώσι καὶ μὴ εἰς ἐν συνηρμοσμέναι, ἐκάστη μὲν δηλονύτι καθ' ἐσαυτὴν τὸν
δῖον ἦχον ἀποτελεῖ, η̄ μέντοι ἀρμονία η̄ μετὰ τὴν σύνοδον πασῶν τῶν
30 χορδῶν ἔκ τοῦ ἦχου πασῶν ἀποτελουμένη ἔτερα ἔστι δηλονύτι τοῦ ἦχου 50
πασῶν τοῦ πρὸν συνελθεῖν αὐτάς· η̄ γάρ συνδρομὴ πασῶν ἀπετέλεσέ τι
εἰδος, δ μὴ η̄ ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ μέρος μήπω συνελθοῦσιν. οὕτω μὲν οὖν
η̄ διλότης τῆς ἀρμονίας ἔτερα τῶν ἦχων πάντων τῶν κατὰ μέρος, καν
άμα ἦχωσι διεστηρότες ἀλλήλων, η̄ αὐτὴ δὲ τῷ μηδὲν ἔτερον παρὰ τὰς

3 οὐδὲν] οὐδὲν K 4 prius καὶ om. L εἰ δὲ LK: εἰ δὲ καὶ Mt εἰ δὲ τὸ
συνεχὲς ήν cod. Paris. 2063 5 γάρ om. K 6 ὑπάρχοντα λαμβάνεται Mt
εἰσι L: ἔστι K: om. Mt 7 διτὶ om. K τοῦ (post περὶ) om. L 8 νῦν
om. Mt. 9 ταῦτα ταῦτα Mt 10 ὑποθυτο K ταῦτα om. Mt ἀποπά-
τενα L 12. 14 συμβῆσεται—πάντα τὰ μέρη om. K 12 ἐσαυτοῦ L et, ut videtur, M:
ἴσαντι Kt 15 καὶ ante αὐτὸν addit t ἄρα ἔτερον τὸ διλον LK: ἔτερόν ἔστιν Mt
16 ταῦτα] οὐ ταῦτον L 19 διπερ ἀποπόν vel delenda vel transponenda post τὰ γάρ—
ἀλλήλοις ταῦτα (cf. Brandisii Schol. p. 329 b 5 sqq.): sed fortasse haec ipsa τὰ γάρ—ἀλλή-
λοις ταῦτα induci praestat 22 οὖν om. K 26 ἐντείνῃ LK: ἐντείνης Mt
27 λύδειον L 28 αὐτὴν Kt 33 fort. ἔτερα μὲν

κατὰ μέρος ἀπηγγήσαις συνελθεῖν εἰς τὸ ἀποτελέσαι τὸ εἶδος τῆς ἀρμονίας. **ἢ** **I**^ν οὕτως καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου, εἰ νοήσαις τὰ μόρια αὐτοῦ διεσπασμένα, ἔκαστον μέντοι τὴν ἴδιαν ἔχον ἐνέργειαν (οὗν τὸν ὄφθαλμὸν τὴν ὄφθαλμοῦ καὶ χείρα τοῦ ὄμοιῶν καὶ τὰ λοιπά), τούτων πάντων διηγημένων ὅντων τὸ ἐκ τῆς πάντων συνδρομῆς ἀποτελεσθὲν εἶδος ἔτερόν ἐστι. λεχθεὶς δ' ἀν παλιν καὶ **ἢ** **2^τ** ταῦτόν, ἐπεὶ μηδὲν ἄλλο παρὰ τὰ καθ' ἔκαστον μέρη καὶ τὰς ἴδιας αὐτῶν ἐνεργείας συνέρχεται εἰς τὸ ἀποτελέσαι τὴν ὀλότητα τοῦ εἶδους· ἐκ γὰρ τῆς τῶν κατὰ μέρος ἐνεργείας (ἥ) κοινὴ τοῦ ζῷου ἐνέργεια ἀποτελεῖται.

'Ισως δὲ οὐ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλ' αὐτὴν καθ' αὐτήν. πᾶς δοκεῖ **10** μὴ πρὸς τὸν προκείμενον λόγον ἥ ἀπορία ἡ περὶ τοῦ δλοῦ; καὶ εἰ μηδὲν πρὸς τὸν προκείμενον, τί αὐτῆς μέμνηται; δόξει μὲν οὖν μὴ εἰναι πρὸς τὸ προκείμενον, διότι ζητουμένου τοῦ πότερον ἐν τῷ δὲ ἥ οὔ, καὶ εἰρημένου δὲ 'εἰ ὡς συνεχὲς εἴη ἐν, ἐπειδὴ τὸ συνεχὲς ἐπ' ἀπειρον διαιρετόν, πολλὰ ἔσται', οὐτε πρὸς κατασκευὴν τούτου, οὐτε πρὸς ἀνατσκευὴν λυσιτελῆσει ἡμῖν **15** ἥ περὶ τοῦ δλοῦ καὶ τῶν μερῶν ἀπορία. εἴτε γὰρ ταῦτον εἴη, οὐ παρὰ τοῦτο ἐν τῷ δὲ (δυναται γάρ καὶ οὕτως ἐπ' ἀπειρον διαιρεθῆναι), εἴτε μὴ εἴη ταῦτον ἄλλ' ἔτερον, ἥδη διὰ τοῦτο πολλὰ τὰ ὄντα, εἰ μὴ ὡς διαιρετὸν αὐτὸν εἰναι λάβωμεν. καὶ δλως τὸ ἀπορεῖν εἴτε ταῦτον τοῖς μέρεσιν, εἴτε ἔτερον, οὐ δοκεῖ τοῦ παρόντος λόγου οἰκεῖον εἶναι. διὰ τί δὲ αὐτῆς **20** μέμνηται καὶ πᾶς ἔχει σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν προκειμένην θεωρίαν, εἴπομεν ἐν τῇ ἀρχῇ. καὶ δλως ἐπειδὴ τῆς εἰς τὰ μέρη τοῦ συνεχοῦς διαιρέσεως ἐμνήσθη, οὐχ ἀνηρτημένη τοῦ προκειμένου ἥ τοιαύτη ζήτησις· τὸν γὰρ λέγοντα διαιρεῖσθαι τι εἰς μέρη, δεῖ ἔννοιαν ἔχειν τῆς τε τοῦ δλοῦ φύσεως καὶ τῆς τῶν μερῶν.

25 p. 185 b 12 Πότερον ἐν ἥ πλείω τὸ μέρος καὶ τὸ δλον.

Τὸ μὲν ἐν ἀντὶ τοῦ ταῦτὸν ἔθηκε, τὸ δὲ πλείω ἀντὶ τοῦ ἔτερον. **15** καὶ πῶς ἐν ἥ πλείω ἀντὶ τοῦ καὶ πῶς ταῦτὸν ἥ πῶς ἔτερον. καὶ περὶ τῶν μερῶν τῶν μὴ συνεχῶν λέγει ἥ τῶν καὶ τὰ παράθεσιν ἥ τῶν ἀφεστηκότων· κατὰ παράθεσιν μέν, ὡς ἐπὶ τῆς οἰκίας (ζητητέον γάρ καὶ ἐπὶ **30** ταύτης εἰ ταῦτον ἥ ἔτερον τὸ δλον τοῖς μέρεσιν· εἰ μὲν γὰρ ταῦτον, καὶ ἑκάστῳ ταῦτόν, εἰ δὲ τοῦτο, καὶ αὐτὰ ἔσωτοις ταῦτα. ὥστε ὁ ὄροφος τῷ θεμελίῳ ταῦτὸν καὶ αὐτὸς τοῖς τοίχοις, δπερ ἀποπον), ἀφεστηκότα δέ φημι,

1 ἀπογήσεις K συνελθεῖν K: ^{σύν} διελθεῖν L: διελθεῖν Mt 3 ἐνέργειαν ἔχον L
τὴν τοῦ ὄφθαλμοῦ I, 5 ἐστι] εἰναι K 8 ᥈ addidi ἀποτελεῖται ἐνέργεια
γεια Mt 9 ἀλλ' αὐτὴν καθ' αὐτὴν om. K 11 τὸν (cf. v. 10) K Mt: τὸ (ut in sequen-
tibus) L 13 εἰς K 16 ἀπειρον K 17 τὸ ὄντα Mt corr. K: ὄντα L: * ὄντα
ante correctionem K εἰ LKM: ἐδν t 22 ἀνηρτημένη Mt: ἀν ηρτημένη K:
δν εἴη μὴ ηρτημένη L: scribendum ἀπηρτημένη 23 εἰς τὰ μέρη Mt 25 lemma
om. K 26. 27 τὸ μὲν—πῶς ἔτερον om. K 28 τῶν μερῶν om. K 29 ἐπὶ
(post καὶ) LK: περὶ Mt 31 ταῦτα] αὐτὰ I, 32 αὐτὸς] οὗτος recte K

οῖν πόδα γεῖρα καὶ τὰ λοιπά· τὸ γὰρ ὅλον εἰ ταῦτὸν ἔκάστι φ τῶν ^{τὸν} αὐτὸν μοιμερῶν, καὶ ἀλλήλοις ταῦτα ἔσονται. ὡστε οὐ χείρ τῷ ποδὶ ταῦτα.

p. 185 b 15 Καὶ εἰ τῷ ὅλῳ ἐν ἔκάτερον ὡς ἀδιαιρέστον, δτι καὶ
5 αὐτὰ αὐτοῖς.

Εἰ ἐν ἔκάτερον, φησί, τῶν μερῶν ταῦτὸν ἔστι τῷ ὅλῳ, διόπι ἀδιαιρέτον ἐστι, πρόδογλον δτι καὶ αὐτὰ ἑαυτοῖς ταῦτα εἰσι. τὸ οὖν ὡς ἀδιαιρέτον αἰτίας ἔστιν ἀπόδοσις, διὰ τί τῷ ὅλῳ τὸ μέρος ταῦτὸν. τὸ δὲ ἔκάτερον ἀντὶ τοῦ ἔκαστον, τουτέστιν εἰ διὰ τὸ ἀδιαιρέστα εἶναι τοῦ ὅλου 10 τὰ μέρη ἔκαστον τῶν μερῶν τῷ ὅλῳ ἔστι ταῦτὸν (τὸ γὰρ ἐν παλιν ἀντὶ τοῦ ταῦτὸν κεῖται), καὶ τὰ μέρη αὐτὰ ἑαυτοῖς, τουτέστιν ἀλλήλοις ταῦτα ἔσται. οὐκοῦν οὐ κεφαλὴ τῇ γειρὶ η αὐτὴ ἔσται. εἰ μὲν οὖν τὸ ἔκάτερον ἀντὶ τοῦ ἔκαστον ἀκουστόμεθα, τοιαύτη ἔστιν η τῶν ῥητῶν διάνοια, εἰ δὲ συνήθως τὸ ἔκάτερον ἐπὶ δύο νοοῖτο, λέγοι ἀν τὸ τε ὅλον καὶ τὸ 15 μέρος. καὶ ἔστιν η διάνοια τοιαύτη· εἰ, ἐπειδὴ τὸ ὅλον ἀδιαιρέτον ἔστι καὶ ἐν αὐτῷ θεωρεῖται καὶ τὸ μέρος, διὰ τοῦτο ταῦτὸν ἔστι τῷ ὅλῳ τὸ μέρος, καὶ αὐτὰ αὐτοῖς τὰ μέρη, τουτέστιν ἀλλήλοις, ταῦτα ἔσται. διὰ τί δέ, εἰ τῷ ὅλῳ τὸ μέρος ταῦτόν, καὶ ἀλλήλοις ταῦτα εἰσιν; δτι εἰ τῶν μερῶν Σωκράτους ἔκαστον τῷ ὅλῳ Σωκράτει ταῦτόν ἔστι, τὰ δὲ τῷ αὐτῷ 20 ταῦτα καὶ ἀλλήλοις ἔστι ταῦτά, καὶ τὰ μέρη ἄρα Σωκράτους ἀλλήλοις ἔσται ταῦτά.

p. 185 b 16 Ἀλλὰ μὴν εἰ ὡς ἀδιαιρέτον, οὐκ ἔστι ποσδν οὐδὲ ποιόν.

Ἐλέγχεις τὴν ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν τὸ δν ἐν εἶναι ὡς συνεχές, με-
25 ταβαίνει ἐπὶ τὴν ὡς ἀμφιὲς ὑποτιθεμένην, καὶ φησιν, ὅπερ ἦδη εἴπομεν, εἰ τοιαῦτα 30 εἰ τὰ ποιὰ καὶ τὰ ποσὰ ἀναιρήσουσιν, καὶ οὐκέτι προχωρήσει αὐτοῖς τὸ λέγειν αὐτὸ ἀπειρον η πεπερασμένον.

2 καὶ ἀλλήλοις iterat K ἔσονται corr. ex ἔπονται M 2. 3 ταῦτὸν τῷ ποδὶ Mt
3 [ἴσται] ἔστι K 4. 5 ὡς—αὐτοῖς om. K 5 αὐτοῖς L 6 εἰ ήν KM: ήν L:
ει t 8 διὰ τῇ διέτι K 9 εἰ διὰ] εἰδος K 10 ἀδιαιρέτον L 10 ἔκά-
στου K [ἴσται] εἶναι K παλιν] cf. p. 47, 26 14 δύο LK: δυοῖν Mt
λέγει ἀν K 15 εἰ Kt: om. LM 16 καὶ (post θεωρεῖται) om. K 17 αὐτοῖς
libri ταῦτα] αὐτὰ L 18 τὸ μέρος τῶ διώ K 19 σωκράτει t: σωκράτη L:
σω KM 20 [ἴσται] έσται K 20. 21 καὶ τὰ—ἴσται ταῦτα om. K 22. 23 οὐκ
ἴσται—ποιόν om. K 22 οὐκ έστι LM: οὐδὲν έσται t Aristotle 25 ἐπι] ὡς
ἐπὶ K ἐπιτιθεμένην L εἴπομεν p. 41, 1 sqq. 26 προχωρήσει scripsi: προσ-
χωρήσει libri

p. 185b19 Ἀλλὰ μὴν εἰ τῷ λόγῳ, ὡς λώπιον καὶ ἴμάτιον. b 2r

Ἐπὶ τὴν τρίτην μετέβη ὑπόθεσιν τὴν ἐν λέγουσαν τῷ λόγῳ τῷ δριστικῷ 40
οὐ τοῖς δύναμασιν, οἷά ἔστι τὰ πολυάνυμα. τὸ αὐτὸν γάρ ἔσται ἀγαθῷ
καὶ κακῷ· δι τὰ ἐναντία εἰς ταῦτα ἄξουσιν, ὥσπερ ὁ Ἡράκλειτος. καὶ
5 μῆτε ἀγαθῷ μῆτε κακῷ· δι τὴν ἀντίφρασιν εἰς ταῦτα ἄξουσιν.
ῶστε συναληθεύει ἡ ἀντίφρασις. καὶ ἀνθρωπος καὶ ἵππος· δι τὰ
ἀπλῶς ἔτερον. καὶ οὐ περὶ τοῦ ἐν εἶναι τὰ ὅντα ὁ λόγος ἔσται,
ἀλλὰ περὶ τοῦ μηδέν· εἰ γάρ συναληθεύει ἡ ἀντίφρασις, ὃ τὸ δὲ λέγων
ἐν εἶναι, οὗτος λέξει τὸ δὲ οὐδὲν εἶναι. ὕστε κινδυνεύει ἐπ τούτων ὁ λόγος 45
10 οὐχ ἐν μᾶλλον τὸ δὲ οὐδεῖαι ἢ οὐδέν. καὶ τὸ τοιῳδὲ εἶναι καὶ τὸ το-
σφὸν ταῦτον· εἰ γάρ δύναται μόνον διαφέρουσι τὰ πράγματα, ταῦτα
ἔσται ποσὸν καὶ ποιὸν καὶ αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι.

p. 185b25 Ἐθιρυβιοῦντο δὲ καὶ οἱ ὄστεροι τῶν ἀρχαίων.

Τοῦτο οὐ πρὸς τὸ προεγένετο, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀνωτέρω, ἐνθα ἔλεγε “τὸ
15 αὐτὸν γάρ ἔσται ἀγαθῷ καὶ κακῷ”. οὕτω γάρ ἀποπον, φησί, τὰ ἐναν-
τία τὰ αὐτὰ εἶναι, ὕστε καὶ τοὺς πρὸ δύμῶν αὐτὸν φοβηθῆναι, μῆ-
ποτε δέῃ τὸ αὐτὸν ἀμφα εἶναι, οἷον ὁ Σωκράτης καὶ λευκός 50
ῶν καὶ φιλόσοφος καὶ Ἀθηναῖος. οἱ δὲ τὴν λέξιν μετερρύθμιζον·
ώς Μενέδηρος ὁ Ἐρετριεύς. καὶ οὐ μὲν Ἀριστοτέλης ἀνωνύμως εἶπε, τινὲς
20 δὲ ὑπενήργαν εἰς τὸν Ἰλιάτωνα αὐτὸν αἰνίττεσθαι, παντελῶς ἀπειροὶ ὄντες
καὶ αὐτῆς τῆς Πλατωνικῆς λέξεως. πανταχοῦ τε γάρ ἀεὶ ταῖς προτάσεσι
τὸ ἔστι προσκατηγορεῖται, ‘ἔστι τι τὸ δίκαιον’ καὶ ‘ἔστι τι τὸ καλόν’, καὶ
ἐν τῷ Σοφιστῇ αὐτοῦ τούτου τοῦ θεωρήματος μεμνημένος μέμφεται τούς 55
νομίζοντας τὸ αὐτὸν ἐν καὶ πολλὰ εἶναι διὰ τὸ | πλείονα τοῦ αὐτοῦ κατη- b 2v

1 post λόγῳ add. ἐν πάντα τὰ ὅντα t et Aristot. cod. I: ἐν τὰ ὅντα πάντα ceteri Ar. libri
στι
(ἐντασπαντα cod. E) ὡς—ἴμάτιον om. K 2 μεταβέβηκεν K τῷ δριστικῷ λόγῳ Mt
4. 5 καὶ μῆτε ἀγαθῷ μῆτε κακῷ LKM: καὶ μὴ ἀγαθῷ καὶ κακῷ t: fortasse καὶ μὴ ἀγαθῷ
καὶ ἀγαθῷ cf. Aristotelis libri 6 συναληθεύει K καὶ (ante ἀνθρωπος) K: om. LMt
7 περὶ τὸ ἐν (cf. ad p. 41, 35) K 7. 8 ὁ λόγος—μηδέν om. K
post ἔσται addit αὐτοῖς Arist. cod. E 8 συναληθεύει φρεσὶν ἡ K 10. 11 καὶ
τὸ τοιῳδὲ—ταῦτον om. K et t (qui v. 8 post μηδέν dederat) 10 τοιῷ δὴ L τὸ (ante
τοιῳδὲ) om. Aristotelis libri (praeter I) τοιῳδὲ Aristoteles: ποσῳδὲ M: ποσῷ δὴ L
11. 12 verba εἰ γάρ—κατηγορεῖται (confusa in M cum lemmate) om. t 13 ὄστεροι
τῶν ἀρχαίων LM: ὄστερον (ceteris omissis) K: ὄστερον, καθάπερ καὶ οἱ ἀρχαῖοι t
14 πρὸς τῶν ἀνωτέρω LK θέγον L 15 κακῷ LK: κακῷ εἶναι Mt at cf. v. 4
et Aristot. cod. F 16 ὕστε] ἔτε L αὐτὸν τοῦτο φοβηθῆναι om. L 17 τὸ
αὐτὸν δέῃ Mt καὶ ἐν καὶ L 18 μετερρύθμιζον LK 19 τινὲς] Alexander ap.
Simplic. p. 99, 29. Themist. p. 114, 13 20 αἰνίττεσθαι αὐτὸν K 22 τὸ ἔστι] τὸ
εἶναι K κατηγορεῖται L τι (ante τὸ δίκαιον) et τὸ (ante καλόν) om. K
23 Σοφιστῇ p. 251 A sqq.

γορεῖσθαι, καὶ φτησιν ὅτι διὰ πενίαν τῆς κατὰ τὴν φρόνησιν κτήσεως τοῦτο ἡ 2^ο
πάσχουσι, μὴ δυνάμενοι διατείλασθαι ὅτι τῷ αὐτῷ κατ' ἄλλο μὲν ὑπάρχει
τὸ ἐν εἰναι, κατ' ἄλλο δὲ τὸ πολλά. ὡς μοναχῶς λεγομένου τοῦ
ἐνδικῆς η̄ τοῦ ὄντος. τοῦτο ὡς διακωμιδῶν αὐτὸν ἐν μέσῳ εἶπεν. ὡς
5 δῆ, φησί, τοῦ ἐνδικῆς μοναχῶς καὶ οὐ πολλαχῶς λεγομένου, ὥσπερ καὶ τοῦ ὁ
ὄντος· τὸ γάρ η̄ τοῦ ὄντος ἀντὶ τοῦ ὥσπερ καὶ τοῦ ὄντος.

p. 185 b 32 Πολλὰ δὲ τὰ ὄντα ἦ λόγῳ.

Τὸ γὰρ μουσικὸν καὶ τὸ λευκὸν λόγῳ μὲν ἔτερα τῷ ὄριστικῷ, τὰ
αὐτὰ δὲ τῷ ὑποκειμένῳ ἐν ἐνὶ γάρ καὶ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ. πολλὰ 10
10 ἄρα τὸ ἔν· τὸ τῷ ὑποκειμένῳ ἐν πολλὰ τῷ λόγῳ ἐστί, καὶ τοῦτο οὐκ
ἄτοπον οὐδὲ ἀδύνατον. ἦ διαιρέσει, ὥσπερ τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη.
διαιρέσει φησὶν ἀντὶ τοῦ δύναμει· τὸ γὰρ συνεχὲς ἐνεργείᾳ μὲν ἐν τί¹
ἐστιν ως ὅλον, δύναμει δὲ πολλά, καὶ τοῦτο οὐκ ἄτοπον. οἱ μέντοι ἀρχαί-
τεροι, φησίν, ἐνταῦθα ἡδὴ ἡπόρουν, λέγω δὲ ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς, καὶ
15 οἵον νικώμενοι ὑπὸ τῆς ἀπορίας ὅμοσε τῷ ἀτύπῳ ἐχώρουν, καὶ ὡμολό-
γουν τὸ αὐτὸν ἐν εἰναι καὶ πολλά, ως ἄν. φησίν, οὐκ ἐνδεχόμενον τὸ
αὐτὸν καὶ ἐν καὶ πολλὰ εἰναι, μὴ μέντοι τὰ ἀντικείμενα· τὸ γὰρ αὐτὸν 16
δύναμει ἐν καὶ πολλὰ εἰναι ἀδύνατον, ἦ ἐνεργείᾳ ἐν καὶ πολλὰ τὸ αὐτόν
(ταῦτα γὰρ ἀντικείμενά ἐστιν, ἀμα δὲ τὰ ἀντικείμενα εἰναι ἀδύνατον), τὸ
20 αὐτὸν δὲ δύναμει μὲν πολλὰ εἰναι, ἐνεργείᾳ δὲ ἐν, οὐδὲν ἀδύνατον. τοιοῦ-
τον δέ ἐστι τὸ συνεχές.

p. 186^a4 Τόν τε δὴ τρόπον τοῦτον ἐπιστῆσιν ἀδύνατον φαίνεται τὰ δόντα ἐν εἰναι, καὶ ἐξ ὧν ἐπιδεικνύουσι, λύειν οὐ γαλεπόν.

Ἐνστὰς πρότερον πρὸς αὐτὸ τὸ δόγμα, νῦν μέτεισιν ἐπ' αὐτοὺς τοὺς
λόγους τῶν ἀμφὶ τὸν Παρμενίδην καὶ Μέλισσον, δι' ὧν κατεσκεύαζον ἐν
εἰναι τὸ πᾶν καὶ ἀκίνητον, πρότερον δὲ τὸν Μελίσσου προγειρίζεται λόγον. 20
δεῖ οὖν ἡμᾶς τὸν δόλον λόγον τοῦ Μελίσσου πρότερον ἔκθέσθαι, καὶ εἰθ'
οὕτως ἔκειται ἔκάστην τῶν προτάξεων ὅπως κατεσκευάζετο ὑπὸ τοῦ
Μελίσσου, καὶ τελευταῖον εἰπεῖν ὅπως αὐτὰς ὁ Ἀριστοτέλης ἀνασκευάζει.
30 Ἔστιν οὖν ὁ τοῦ Μελίσσου λόγος οὗτος, μᾶλλον δὲ Μελίσσου μὲν αὐτὸς ἔστιν

1 φησιν] cf. Platon. I. c. ὑπὸ πεντας τῆς περὶ φρύνησιν κτίζεως τὰ τοιαῦτα τεθυμακέσι
κτλ. τὴν οι. L 2 τὸ αὐτὸ L 3 τὸ (post ὑπάρχει) corr. ex τῷ M
Ἐγν] ἐνὶ KM τὸ πολλά Mt: τὰ πολλά LK λεγόμενος K 4 ἡ τοῦ ὄντος οι. K
10 τὸ τῷ] ἥτοι τὸ τῷ K 11 οὐδὲ ἀδύνατον οι. K ὥπερ—μέρη οι. K
13 δὲ οι. (superscr. ον?) L 14 ἥδη ἡπόρουν LM: ἥδη ἡποροῦντο K: διηπό-
ρουν t 16. 17 ἐνδεχόμενον τε αὐτὸ K 17 τὰ οι. L 19 τὰ οι. K
22 lemma οι. K 23 καὶ (ante ἐξ) οι. t 24 Ἀναστὰς (Α rubrica) K
26 πρότερον δὲ καὶ L 27 ἡμᾶς οι. Mt τοῦ μελέτου λόγον Mt

ό συλλογισμός, ἀλλὰ τοσοῦτον ἔκεινος ὑπετίθετο διὶ τὸ δν ἀναρχόν ἐστι, **b 2r**
 τὸ δν ἔν ἐστι, τὸ δν ἄπειρόν ἐστι, τὸ δν ἀκίνητόν ἐστι'. τούτων οὖν τῶν
 τεσσάρων ὑποτεθέντων ὑπὸ τοῦ Μελίσσου, τινὲς φύγουσαν αὐτὸν ἀπό τινος
 συλλογισμοῦ τὰ τοιαῦτα συνάγειν, μν ἔκτιθεται ὁ Ἀριστοτέλης. εἴτε δὲ **25**
5 καὶ τὸν συλλογισμὸν ὁ Μέλισσος ἔκτιθετο, εἴτε ἄλλοι ἐκ τοιούτου συλλογι-
 σμοῦ φύγουσαν αὐτὸν ταῦτα συνάγειν, οὐδὲν διαφερόμεθα. ἀπλῶς γοῦν δ
 συλλογισμὸς ἔξ οὐ τὰ εἰργμένα συνάγεται ἐστὶ τοιοῦτος· τὸ δν οὐ γέγονε,
 τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν οὐδὲ πέρας ἔχει,
 τὸ μὴ ἔχον πέρας ἄπειρόν ἐστι, τὸ δν ἄρα ἄπειρόν ἐστιν. οὗτω μὲν οὖν
10 διὶ ἄπειρον ἐστιν ἀδείχνυεν, ἔνθεν δὲ διὶ καὶ ἐν καὶ ἀκίνητον. εἰ γάρ
 ἄπειρον, δῆλον διὶ καὶ ἐν ἀν εἴη· τὸ γάρ ἄπειρον τὸν πάντα τόπον κατεί-
 ληφεν, εἰ δὲ τοῦτο, οὐ συγχωρήσει ἄλλο εἶναι, ἐπεὶ οὔτως οὐκ ἀν εἴη **30**
 ἄπειρον. διὰ δὲ τὸ δν εἶναι καὶ ἄπειρον, δι' ἀμφότερα ταῦτα καὶ ἀκίνητον
 ἐσται· εἰ γάρ τὸν δλον κατείληφε τόπον, οὐχ ἔξει ποῦ κινηθῆναι. πάλιν
15 εἰ ἐν ἐστιν, ἀνάγκη αὐτὸν καὶ ἀκίνητον εἶναι· εἰ γάρ κινοῖτο, ἀνάγκη
 εἶναι ἡ τόπον ἡ χρόνον ἐν φ κινεῖται, ἡ αὐτὸν τῆς κινήσεως τὸ εἰδός καθ'
 δι κινεῖται. ὥστε πάλιν οὐκ ἐσται ἐν, ἀλλὰ πολλά. διὰ τούτων μὲν οὖν
 διὶ ἐν τὸ δν καὶ ἄπειρον καὶ ἀκίνητον δ Μέλισσος κατεσκεύαζε.

Δεῖ δὲ ἐπισκέψασθαι ἔκαστην τῶν προτάσεων πόθεν αὐτῷ εἰληπται.
20 διὶ μὲν γάρ τὸ δν οὐ γέγονε, δείχνυσιν οὕτως. εἰ γάρ γέγονε τὸ δν, ἡ ἐξ ὄντος **35**
 γέγονεν ἡ ἐξ οὐκ ὄντος· εἰ μὲν οὖν ἐξ ὄντος, ἐσται τὸ δν πρὸν γενέσθαι (τὸ
 μὲν γάρ δν ἐκ τινὸς ὄντος γίνεται, τὸ δὲ ἀπλῶς δν οὐκ ἐξ ὄντος γένοιτο·
 αὐτὸν γάρ ἐξ αὐτοῦ γίνοιτο ἄν. ὥστε πρὸν γενέσθαι ἦν, ὅπερ ἄτοπον), εἰ
 δὲ ἐξ οὐκ ὄντος, ἀνάγκη ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος· τὸ γάρ ἀπλῶς
25 δν εἰ γίνεται, ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος γένοιτο ἄν. ἀλλὰ τοῦτο κοινόν ἐστιν
 ὄμολόγημα πάντων τῶν φυσικῶν τὸ μηδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος
 γίνεσθαι (δεῖ γάρ ὑπομένειν τι ἐν τῇ γενέσει δ μεταβάλλει, καὶ τὸ γινόμενον

1 post τοσοῦτον addit μὲν L

1. 2 ἄποιν (ομ. ἀναρχόν—ἄπειρόν) K

3 τεσσάρων]

δι' (sic) K αὐγήθη ⁷ K 5 ἄλλοις L ἐκ τοῦ τοιούτου K 6 συναγ-
 γεῖν K γοῦν K: γάρ οὖν L: γάρ Mt 8 γινόμενον K 10 ἐστιν (ante ἀδείχνυεν)
 ομ. K ἐν καὶ ομ. K 10. 11 εἰ γάρ ἄπειρόν ἐστι Mt 11 δῆλον—ἄπειρον
 ομ. K 13 ἐν καὶ ἄπειρον εἶναι Mt 14 οὐκ K οὐχ ἔξει ποῦ κινηθῆναι]
 servavi librorum omnium scripturam idem facturus m 1 v 32, 35, 2 r 28, 37, q 3 r 23, r 2 r 18,
 quamvis levī sane mutatione ubique liceat rescribere vel ποῦ pro ποῦ (cf. 17 v 11, q 4 v 30
 et ex. gr. Simplic. p. 486,9) vel κινηθῇ et χωρῇ (cf. m 2 r 22 et infra ad p. 53,33). non
 dissimile est quod codices οἵνες exhibent 12 r 40 λέγειν ποιῷ μὲν συγχωρεῖν (συγχωρεῖ t),
 ποιῷ δ' oī. conferenda sunt omnino, nec tamen sine cautione, quae ex Jacobi Leopardii
 scidis edidit L. de Sinner in Mus. Rhen. 3 (1835) p. 13. Lobeck ad Phryn. p. 772 (Addend.
 ad p. 753) 15 κινοῖτο] κοινώτο M: κοινοῖτο t 16 ἡ τόπον ἡ χρόνον εἶναι Mt
17 ἐσται ἐν] ἐστιν δν τὸ δν K 18 δν καὶ ομ. M: superscr. M² 22 οὐκ ἀν Kt:
 οὐκ LM 23 ἐξ αὐτοῦ LK γίνοιτο ἄν] γένοιτο' ἄν K 24 μηδαμῆ ομ. et
 post μηδαμῶς ὄντος addit γίνεσθαι (cf. v. 26 sq.) K 25 γίνεται] γένοιτο K: fort. γί-
 νοιτο ἀπλῶς μὴ KMt: μὴ ἀπλῶς L 25. 26 ὄμολόγημά ἐστι Mt 26 τῶν
 φιλοσόφων K μηδαμῆ ομ. K δντως L

δεῖ δύνασθαι γενέσθαι τοῦτο διπερ γενήσεται· δεῖ γάρ τὸ παιδίον δύνασθαι ἡ γενέσθαι γραμματικόν. οὗτος οὖν καὶ τὸν γενήσομενον ἀνθρωπον δεῖ εἰς τοῦτο ἐπιτηδειότητα ἔχειν, τὸ δὲ τὴν ἐπιτηδειότητα ἔχον καὶ αὐτὴ ἡ 41 ἐπιτηδειότης ὃν τί ἔστι· πᾶν ἄρα τὸ γενόμενον ἐξ ὅντος γίνεσθαι), εἰ τοίνυν δ ἀνάγκη τὸ δν εἰ γίνοιτο, ἵνα ἐξ ὅντος γίνεσθαι ἵνα ἐκ μὴ ὅντος, ἐκατέρῳ δέ τι ἄποτον ἐπεται, δῆλον ἄρα δτι τὸ δν οὐ γέγονεν. δτι δὲ τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐχ ἔχει, δείξευσιν ἐκ τοῦ ἀντικειμένου ἀντιστροφῆ χρησάμενος. λαμβάνει γάρ δτι τὸ γενόμενον πᾶν ἀρχὴν ἔχει. εἰ τοίνυν τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐχ ἔχει. δτι δὲ τὸ ἀρχὴν 45 10 ἔχον καὶ πέρας ἔχει, ἐκ κοινῶν πάλιν ὄμοιογημάτων εἰληφε· καὶ γάρ αὐτὴ ἡ ἀρχὴ πέρας τί ἔστιν. ἵνα μὲν οὖν δῆλη ἀγωγὴ τοῦ Μελισσείου λόγου αὕτη.

Ἐγκαλεῖ δὲ αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης πλείσιν, καὶ πρῶτον τὴν ἀντιστροφὴν
ὅτι κακῶς ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου ἐποιήσατο. ὁ γὰρ νόμος τῆς σὺν ἀντιθέσει
ἀντιστροφῆς δρεῖται ἐκ τοῦ ἐπομένου γίνεσθαι· τότε γὰρ ἀληθῆς γίνεται,
15 δταν λάβωμεν τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐπομένῳ καὶ κατασκευάσωμεν τὸ ἀντι-
κείμενον τῷ ἡγουμένῳ, ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου γένηται ἡ ἀντιστροφὴ,
οὐ πάντας ἀληθεύει, εἰ μὴ ἔξιστασιν οἱ ἀντιστρέφοντες δροι. εἰ μὲν γὰρ **δι**
ἄνθρωπος, πάντως καὶ ζῷον· οὐ μὴν εἰ γίνεται τὸ ἀνθρώπως, διὰ τοῦτο
πάντως οὐδὲ ζῷον ἔσται (ὅ γὰρ ἵππος οὐκ ἄνθρωπος μέν, ζῷον δ' ὅμως),
20 ἀλλ' εἴ τι μὴ ζῷον εἴη, τοῦτο οὐδὲ ἄνθρωπος. ἀληθὲς οὖν ἀεὶ τὸ ἔκ
τοῦ ἐπομένου ἀντιστρέψειν, φεῦδος δὲ τὸ ἔκ τοῦ ἡγουμένου. εἰ τοίνυν ἀντι-
στρέψωμεν ἐκ τοῦ ἐπομένου, ὥσπερ νόμος τῇ σὺν ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ,
ἥτις ἀεὶ τὸ ἀναγκαῖόν τε καὶ ἀληθὲς ἔχει, ποιοῦμεν συλλογισμὸν ἐν δευ-
τέρῳ σχήματι ἐκ δύο ἀποφατικῶν· 'εἰ γὰρ τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ **δι**
25 ἀρχὴν ἔχον οὐδὲ γέγονε. τὸ οὖν δὲν οὐ γέγονε. τὸ μὴ ἀρχὴν ἔχον οὐ
γέγονεν.' ὥστε ὀσυλλόγιστος | ἡ συζύγια. ἐπειτα εἰ καὶ συγχωρήσωμεν τῇ **θ** **γι**
ἀντιστροφῇ τοῦ Μελίσσου, καὶ οὗτως ἐλεγχόμενος δὲ λόγος· τὸ γὰρ τῆς
ἀρχῆς σημαντικόν διττόν ἔστι. λέγεται γὰρ ἀρχὴ ἥτοι ή χρονική, λέγω
δε αὐτὸ τὸ νῦν ἐν φῷ γίνεται τι, η ἡ πραγματική, οἷον ἡ ὑλὴ η τὸ εἰδός·
30 ἡγουν ἐπὶ τοῦ ζῷου δ ποιεῖ πρῶτον ἡ φύσις φέρει εἰπεῖν τὸ σαρκίον, η

τὸν παῖδα L 2 τὸν] τὸ L 3 αὐτῇ L 4 ante
 γίνεται addit τινὸς K 5. 6 δὲ ἀποτόν τι K 7. 9 δείκνυσιν — οὐκέ εἶχει omissis
 interpolat οὐτω κατεσκεύαζεν L 9 γινόμενον (post μὴ) K τὸ τὴν ἀρχὴν L
 10 καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ K 11 μελισσεῖον LKM: μελίσσου τ 12 τὰ πλεονά K
 πρώτην L et compend. M 13. 14 τῷ σὸν ἀντιθέσει ἀντιστροφῆ (ut v. 22) L
 14 ἀληθὲς L 16 γένηται LK: γίνηται Mt 17 ἔξιστάσουσαν Mt 18 τι]
 τὶς K 21. 22 ἀντιστρέψομεν Mt 22 ἐπομένου in marg. L²: ἡγουμένου L
 23 τε om. K ἀληθὲς Mt: τὸ ἀληθὲς K: ἀληθινὸν L 24 ἐκ δύο ἀποφατικῶν
 om. K ἀποφατικῶν] ἀποκαταρατικῶν L γινόμενον K 25 οὖν om. K
 26 ὥστε] ἦπερ τ 26. 27 ἔπειτα — Μελίσσου om. L συγχωρήσωμεν K: συγχω-
 ρήσομεν Mt 27 οὗτος ante correctionem K post οὐτῶς inserit δὲ L² ἐλεγθή-
 σεται K 29 δὲ] δὴ L ἡ (post ἡ) om. K 30 ἡγουν] ἡ ὡς idque a noto vocis
 ἡγουν non intellecto compendio (quod et in K extat) originem trahit L δὲ om. L
 σαρκῶν] superscr. Ἐλη L²

πάλιν ἀρχὴ ή καρδία η ὁ ἐγκέφαλος. ποίαν οὖν ἀρχὴν ὁ Μέλισσος; ἐλάμ- 9 βανεν; εἰ μὲν τὴν χρονικήν, ὅωμεν τί ἔπειται τῷ λόγῳ. τὸ δὲ οὐ γέγονε, 5 τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει τὴν χρονικήν, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν χρονικὴν οὐδὲ πέρας ἔχει χρονικόν (δεῖ γὰρ καὶ τὸ πέρας δηλονότι ἀναλόγως τῇ 10 ἀρχῇ λαμβάνειν), τὸ μὴ ἔχον πέρας χρονικὸν ἀτελεύτητον ἔστι, τὸ δὲ ἄρα ἀτελεύτητον ἔστιν. ἀλλὰ μήν καὶ ἀναρχόν ἔστι κατὰ χρόνον ἐπεῑ μὴ γέγονε, 15 τὸ δὲ ἀναρχόν κατὰ χρόνον καὶ ἀτελεύτητον ἀδίιόν ἔστι, τὸ δὲ ἄρα ἀδίιόν ἔστιν. ἀκολουθήσει οὖν τῇ ἀντιστροφῇ, ἀρχὴν λαμβανόντων ἡμῶν τὴν χρονικήν, τὸ τὸ δὲ οὐκ ἄπειρον εἶναι ἀλλ' ἀδίιον. εἰ δὲ τὴν πραγματικὴν 20 ἀρχὴν λαβώμεν, οὐκέτι χώραν ἔξει η ἀντιστροφή· οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ τὸ γε- 10 νόμενον ἀρχὴν ἔχει πραγματικήν, τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐχ ἔξει πραγμα- τικήν. τί γὰρ ἐκώλυε, καὶ εἰ ἀγένητον ἦν τὸ δὲ, σῶμα δ' οὖν δμως ὑπάρχον, ἀρχὴν ἔχειν πραγματικὴν τὴν ὅλην ἔστιν καὶ τὸ εἰδός; καὶ τῶν σφαιρῶν δὲ ἀρχὴν πραγματικὴν ἀν εἴη τὸ κέντρον, πέρας δὲ η ἐπιφάνεια, καὶ 25 εἰ ἀγένητοι εἴεν καὶ τοῦτο τις συγχωρήσειεν. ἔπειτα, φησί, τί κωλύει καὶ ἄπειρον αὐτὸ δὲ κινεῖσθαι περὶ ἔστιτδ δινούμενον καὶ μὴ ἐπιλαμβάνον τόπον 30 ἔτερον, ὥσπερ τὸ ἐν τῷ κεράμῳ ὅδωρ καὶ ὥσπερ τὰ κύκλῳ κινούμενα πάντα, οἷον τὰ οὐράνια; ἔπειτα, φησίν, εἰ καὶ κατὰ τόπον κινεῖσθαι οὐδὲ δύναται τὸ ἄπειρον, τί κωλύει δύσον ἐπὶ ταῖς σαῖς ὑποθέσεσι κατ' ἀλλοιώσιν 35 αὐτὸ κινεῖσθαι; αὐτὸς μὲν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης δείκνυσιν διτι τὸ ἄπειρον, εἴπερ γε ὅλως εἴη, πάντῃ τε καὶ πάντως καὶ δύναμιν ἄπειρον ἔξει καὶ διὰ τοῦτο ἀμετάβλητον ἔσται κατὰ πᾶσαν μεταβολήν· εἰ γὰρ μεταβάλλει, δεῖ μεταβάλλειν αὐτὸ δύπλο τοῦ μεταβλητικοῦ, τὸ δὲ πάτζον δύπλο μετίζοντος πάσχει δυνάμεως (οὕτε γὰρ ὑπὸ τῆς ἐλάττονος, οὔτε ὑπὸ τῆς ἵσης πάθοι 40 τι ἄν), τοῦ δὲ ἄπειρου οὐκ ἔστι μεῖζον. καὶ ἀλλως διτι οὐδὲ ἔσται τὸ δρᾶσιν εἰς τὸ ἄπειρον, εἴ γε μηδὲ συνυπάρχει τι αὐτῷ ἔτερον δύναται τοῦ 45 ἄπειρου τὸ πᾶν κατειληφότος. οὐ γὰρ δὴ καθ' ἔτέραν μὲν τῶν διαστάσεων ἄπειρον ἀν εἴη, καθ' ἔτέραν δὲ οὖ (μυθῶδες γὰρ τοῦτο καὶ ἀποκληρωτικόν), ἀλλὰ δῆλον διτι, εἴ γε δύλως δύναται τι σῶμα ἄπειρον εἶναι, κατὰ τὰς τρεῖς 50 διαστάσεις ἄπειρον ἀν εἴη. ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης, ὡς εἴπον, δείκνυσιν διτι τὸ ἄπειρον πάντως καὶ ἀμετάβλητον, διάτι καὶ ἄπειροδύναμον, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Μέλισσος διὰ τοῦτο μόνον ἔλεγε τὸ ἄπειρον μὴ κινεῖσθαι, διότι 55 μὴ ἔχει ποῦ μεταβῆναι κατειληφός τὸν πάντα τόπον, διὰ τοῦτο ὡς πρὸς 59

1 καρδία] 'superscr. quaeam' (εἰδός opinor) 'quae non expediti L?' 2 μὲν LK:
μὲν γὰρ M: μὲν γὰρ t 3 γενόμενον LK 6 ἀναρχόν] ἀγρονον primitus M

10 λαβώμεν KM: λάβοιμεν (ad quod nihil enotatum ex L) t 11 ἀρχὴν (ante οὐρή)

om. Mt 12 ἀγένητον et in proximis ἔχει M 13 ἔστιν καὶ τὸ εἰδός] καὶ τὸ εἰδός αὐτοῦ K 14 δὲ (post σφαιρῶν) om. L 15 ἀγένητοι t καὶ (post

κωλύει) om. K 16 περὶ αὐτὸ K 17 τῷ om. K

21 τε] γε L πάντως] litterae αντας in ras. K 23 δύπλο τοῦ] ἀπὸ τοῦ L

24 πάθη primitus L 28 μυθῶδες] θυμῶδες primitus L: μυθῶ (sic) K 29.30 post
διαστάσεις non post elenai distinguit t 30 διαστάσεις ἄπειρον (sic) K 32 μόνον
om. K 33 μεταβῆναι comprehend. K v. ad p. 51,14

- ταύτην τὴν ὑπόθεσίν φησιν οὐδὲν κωλύει αὐτὸν καὶ κατὰ τόπον κινεῖσθαι ή 3·
δινούμενον καὶ κατ' ἄλλοισιν. εἰ μὲν οὖν διὰ τοῦτο μόνον διάλισσος
ἀκίνητον ἔλεγε τὸ σὸν, τῷ σὸν οὐδὲν ἐκάλυψεν αὐτὸν καὶ κύριον κινεῖσθαι
καὶ ἀλλοιούσθαι, εἰ δὲ μὴ μόνον διὰ τοῦτο, ἀλλὰ διότι καὶ ἐν αὐτὸν ὑπε-
τίθετο, οὐκέτι ἔλεγχοιτ' ἀν δυνατὸν ἐκ τούτων. τὸ γάρ τιφ σὸν τὸν καὶ μόνως
ἐν ἀμεταβλήτον ἀν εἴη κατὰ πᾶσαν μεταβολήν· εἰ γάρ μεταβάλλοι, ἔσται
τι τὸ καθ' οὐκέτι μεταβολή, καὶ οὕτως οὐγά σὲν ἔσται πάλιν, ἀλλὰ πλειόν.
- Αἱ μὲν οὖν πρὸς τὸν τοῦ Μελίσσου λόγον ἐνστάσεις τοῦ Ἀριστοτέλους 20
αὐται· πρὸς δὲ τὸ μὴ γεγονέναι τὸ δὸν οὐκ ἀντιλέγει· διοκεῖ γάρ καὶ αὐτῷ τοῦδε
οὕτως ἔχειν, ἀγένητον τὸ πᾶν οἰκομένην. εὑλογον δὲ οἷμαι μὴ ἀνεξέταστον
καταλεῖψαι τὴν ἐπιχείρησιν, δι' τῆς ὡς οὐγά οἰόν τε ἔστι γεγονέναι τὸ δὸν
κατεσκευάσθη. οὗτοι μὲν γάρ τὸ ἀπλῶς δὸν οὐκ ἀν γένοιτο ἐξ σὸντος, ἐναργέσ-
οίμαι παντί· εἴη γάρ ἀν πρὶν γενέσθαι. πῶς δὲ οὐδὲν ἐκ μὴ σὸντος οἰόν
τε αὐτὸν γίνεσθαι; οὐδὲ γάρ ἐπειδὴ τοῖς πολλοῖς τῶν φυσικῶν οὕτως
15 ἔδοκεν, τὴν καὶ ἀληθῆς εἶναι τοῦτο ἀνάγκη· πολλὰ γάρ καὶ ἀλλα οὐκ
ἀληθῶς αὐτοῖς ἔδοκεν, ὃν πολλὰ καὶ Ἀριστοτέλης ἀπέγλεγεν. ἀλλ' οὐδὲν 25
εἰ πρὶν γενέσθαι τὸ δὸν δύνασθαι φαμεν αὐτὸν γενέσθαι, τὴν διὰ τοῦτο ἐκ
προϋποκειμένου τινὸς σὸντος τὴν γένεσιν αὐτοῦ ὑποτιθέμεθα ὡς ὑλικοῦ αἰτίου·
τί γάρ κωλύει διὰ τὸ προϋπάρχειν αὐτοῦ τὸ ποιητικὸν αἴτιον, καὶ οὐχὶ διὰ
20 τὸ ὅλην τινὰ προϋποκειμέναι τὴν εἰς τὸ γινόμενον μεταβάλλουσαν, ταύτη
λέγειν ἡμᾶς ὡς οὗτοι πρὶν γένηται τὴν δύναντας γενέσθαι; κατὰ γάρ τὴν ὑλικὴν
αἰτίαν, εἰ μὴ δειχθείη αὐτὴ καθ' αὐτὴν οὐσα ἀγένητος, οὐκ εὑλογον κατ'
αὐτῆς φέρειν τὸ δύνασθαι· πῶς γάρ η ὅλη δύνασθαι λέγοιτ' ἀν τίδε τι
εἶναι, εἰ μὴ αὐτὸν τοῦτο πρότερον δειχθείη οὗτοι ὑφέστηκεν; ὡς οὐδὲν τὸ 40
25 εἶδος λέγοιτ' ἀν δύνασθαι τι, πρὶν ὑποστῇ. ὥστε εἰ μὲν αὐτὸν τις λέγει
ἐξ σὸντος ἀντὶ τοῦ ἐκ ποιητικοῦ αἰτίου, ὄμολογούμεν πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ
σὸντος γίνεσθαι (παντὶ γάρ ἀδύνατον χωρὶς αἰτίου γένεσιν ἔχειν), εἰ δὲ ὡς
προϋποκειμένου ὑλικοῦ αἰτίου, οὐκέτι ἀνάγκη ἐκ τοῦ λέγειν 'τὸ δὸν πρὶν γε-
νέσθαι τὴν δύναντα γενέσθαι' ἐξ σὸντος αὐτὸν γενέσθαι, ἀλλ' ἐκ μὴ σὸντος, εἰπερ
30 μὴ δειχθείη πρότερον η ὅλη αὐτὴ κατὰ τὸν αὐτῆς λόγον ἀγένητος οὐσα
καὶ ἀρχαρτος. τέως μέντοι τὸ νῦν δὴ λεχθὲν ἐπιχείρημα οὐκ ἀναγκάζει 45
ἐξ σὸντος γίνεσθαι τὰ γινόμενα κατὰ τὸ ὑλικὸν αἴτιον, ἀλλ' οὕτον ἐπ' αὐτῷ

1 fort. κωλύειν	3 αὐτῷ primitus K	5 τῷ γάρ σὸντι (om. τῷ) K	6 μετα- βάλλοι L: μεταβάλλει K: μεταβάλοι Mt
10 ἀγένητον Mt: ἀγένητον L:	ἀκίνητον K	7 τῷ (post τῷ) om. Mt	9 αὐτὸν K
11 κατα- ληψαι K	οἰομένων compend. K	12 γένηται K	13 post παντὶ add. εἶναι Mt
16 ἀληθῶς] ἀληθῆ fort. recte L	17 στέρεται K	18 γενέσθαι L	19 ὡς σὸντι] v. ad
19 ποιητικὸν K	20 τὴν] τῆς (sic) K	21 ὡς σὸντι] v. ad	p. 6,30
22 αὐτῆς] αὐτὴν K	23 δύνασθαι L	24 αὐτὸν M et corr. L: αὐτοῦ M et primitus L	25 δύνασθαι λέγοιτ' ἀν τι Mt αὐτὸν] οὕτω K
26 δύματος] γενέσθαι t	27 γίνεται K	28 αὐτὸν Kt et corr. L: αὐτοῦ M et primitus L	29 αὐτῆς libri
30 αὐτῆς] γενέσθαι t	31 δὴ λεχθὲν ex	32 αὐτῷ Mt: αὐτὸν (Hermann ad Viger. ed. IV p. 858)	33 διαλεγθὲν K
LK at cf. p. 53,19			

καὶ ἐκ μὴ ὄντος ἐνδέχεται, συνυφισταμένης τῆς ὥλης ἀμα τοῖς εἰδεσιν ὑπὸ ^ἢ 3^τ τῆς δημιουργικῆς αἰτίας. ὥσπερ γὰρ τὰ εἰδή παράγει μὴ ὄντα πρότερον, τί κωλύει καὶ τὴν ὥλην μὴ οὖσαν παράγειν, ἵνα καὶ ἐξ ὀλοκλήρου δημιουργὸς ἦ; εἰ δὲ καὶ τὴν ὥλην παράγει, δεῖσει καὶ αὐτὴν ἦ ἐξ ὄντος ἦ ἐκ μὴ 5 ὄντος, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον. μῆποτε δὲ οὐδὲ ὥλως ἐπὶ τοῦ ἀπλῶς ὄντος ἔχει γάρων τὸ ζητεῖν εἴτε γέγονεν εἴτε μή, εἴπερ τὸ δὸν οὐκ ἔστι τῶν δέκα κατηγοριῶν γένος, ἀλλὰ φωνὴ ὁμώνυμος εἰς διάφορα διαιρουμένη σημαίνο- 50 μενα. τὰ μὲν γὰρ γένη καὶ ὥλως τὰ καθόλου φύσεως τινός ἔστι δηλωτικά (ἥ γὰρ τοῦ ζῴου φύσις ἄλλο τί ἔστι παρὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ παρ' ἔκαστον 10 τῶν λοιπῶν· δίθεν εἰ καὶ πάντως ἐν τοῖς μερικοῖς θεωρεῖται ζῷοις, ἀλλ' οὖν ἔχει τινὰ κατὰ τὸν αὐτῆς λόγον φύσιν, εἴτε γέγονεν εἴτε οὐ), αἱ δὲ ὁμώνυμοι φωναὶ οὐσίας ἦ ὥλως ὑποστάσεώς τινος κοινῆς οὐκ οὖσαι δη- λωτικαῖ, πῶς δὲ λέγοιτο ἦ γίνεσθαι ἦ μὴ γίνεσθαι; τὸ γὰρ μῆς, φέρε, οὐδεμιᾶς κοινῆς φύσεως δηλωτικόν ἔστι. μηδεμιᾶς οὖν ὑποκειμένης κοινῆς 15 φύσεως ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, πῶς δὲ λέγοιτο ἷ γίνεσθαι ἷ μή; δημίως οὖν, ^ἢ 3^τ εἰ καὶ τὸ δὸν γένος μὲν οὐκ ἔστι, φωνὴ δὲ μόνον ὁμώνυμος, οὐδεμίᾳ δη- λονότι κοινὴ φύσις ὑπὸ τοῦ ὄντος σημαίνεται. κατὰ φωνὴν γάρ μόνην ἷ τῶν δέκα κατηγοριῶν ἔστι κοινωνία· οὐκ ἔστι γὰρ δὸν τι ἀπλῶς, ἀλλ' ἷ οὐσία ἔστιν ἷ ποσδὸν ἷ τῶν ἄλλων τι. ὡστε οὐδὲ δὲ τι γέγονεν, οὐδὲ δὲ 20 οὐ γέγονε ζητεῖν περὶ αὐτοῦ εὐλογον, ζητοῦμεν δὲ εἰ γέγονε τὸ σῶμα ἷ οὐ, εἰ γέγονεν ὁ κόσμος ἷ οὐ, καὶ εἰ γέγονε, πότερον ἐξ ὄντων ἷ ἐξ οὐκ 5 ὄντων· καὶ οὐκ ἀδύνατον ἐπὶ τούτων καὶ ἐξ ὄντων λέγειν, εἰ δειχθείη προϋποκείσθαι τὴν ὥλην ἐν ἷ ὑφίσταται τὸ γινόμενον, καὶ ἐκ μὴ ὄντων, εἰ καὶ αὐτὴ ἷ ὥλη ἀμα τῷ εἶδει εἰς τὸ εἶναι παράγοιτο. πρὸς μὲν οὖν 25 τὸ μὴ γεγονέναι τὸ δὸν τοσαῦτα καὶ παρ' ἡμῶν ὡς πρὸς τὸ παρὸν ἡγείσθω, ἐν ἄλλοις ἡμῖν γεγυμνασμένων ἴκανῶς τῶν τοιούτων θεωρημάτων.

'Αλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης διμολογεῖ μὴ εἶναι φυσικοὺς τοὺς ἀνδράς τούτους, δηλοῦσι δὲ καὶ αὐτὸς τὰ συγγράμματα τῶν ἀνδρῶν (ὅ γὰρ Παρμενίδης, ἐν τοῖς πρὸς ἀλγήθειαν ἐν εἶναι λέγων τὸ δὸν, ἐν τοῖς πρὸς 10 30 δέξαιν δύο φρασὶν εἶναι τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων, πῦρ καὶ ὕδωρ, διὰ τῶν ἄκρων περιλαμβάνων καὶ τὰ μέσα, ὡς δὴ ἐν τούτοις μὲν περὶ τῶν φυσικῶν δια- λεγόμενος. ἀ καὶ δοξαστὰ καλοῦσιν, ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἀλγήθειαν περὶ τῶν νοητῶν), ἀξιον ἐπισκέψασθαι ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνδρὸς τὴν τῶν πρωτάσεων ἀκολουθίαν.

1 συνιφισταμένης operarum errore t 4 καὶ (ante αὐτὴν) om. Mt 11 αὐτῆς scripsi:
αὐτοῦ libri εἴτε] οὗτε utrobique primitus L οὗ LKM: μῇ t 14. 15 κοινῆς
φύσεως (ante ἐν) LK: φύσεως κοινῆς Mt 15 λέγοιτο L 16 μόνον om. K
19. 20 οὐδὲ δὲ οὐ γέγονε om. L 21 ἷ γέγονεν ὁ κόσμος K: fort. ἷ εἰ γέγ. ὁ κόσμος
21. 22 ἐξ ὄντων ἷ ἐξ οὐκ ὄντων om. L 24 παραγάγοιτο L 25 post τὸ δὸν addit καὶ
(ώς superscr. L²) οὐκ ἀδύνατον L τοσαῦτα] 'superscr. quaedam L²' ὡς—ἡγείσθω
om. L ὡς om. K ἡγείσθω] εἰρήσθω Diels, ἀρκεῖτω ego conieci 26 ίκανῶς
γεγυμνασμένων L 27 ὁ Ἀριστοτέλης om. L 27. 28 τούτους τοὺς ἀνδρας L
29 παρμενίδης LK: μέλισσος (v. Zeller 1⁴ p. 561 et 562, 2) Mt 30 ὕδωρ libri: immo
γῆν cl. p. 22, 2, c 6-54 sqq. idem error in interpolatis d 4-33 34 προστάσεων K

Ἴστέον οὖν ὅτι τὸ μὲν νοητὸν πᾶν δν ἔκαλουν, τὸ δὲ αἰσθητὸν γενόμενον. **¶ 3-**
 οὗτω γῦν καὶ ὁ Πλάτων αὐτὰ καλεῖ, ἐξ αὐτοῦ λαβὼν “τί τὸ δν ἀεί, γέ-
 νεσιν δὲ οὐκ ἔχον;” περὶ τοῦ νοητοῦ λέγων, “τί δὲ τὸ γενόμενον μὲν ἀεί,
 δν δὲ οὐδέποτε;” περὶ τοῦ αἰσθητοῦ. “τὸ μὲν δὴ νοήσει μετὰ λόγου **15**
 5 περιληπτόν, τὸ δ’ αὐ δέῃ μετ’ αἰσθήσεως ἀλόγου δοξαστόν.” ἐπεὶ οὖν
 ἐν τῷ νοητῷ ἑώρων ἐπικρατοῦσαν τὴν ἔνωσιν (ἔστι μὲν γάρ ἐν πᾶσι
 καὶ ἔνωσις καὶ διάκρισις, ἀλλ’ ἀεὶ τὸ κρείττον καὶ ἐγγυτέρω τῆς μιᾶς
 τῶν πάντων ἀρχῆς τῇ ἔνωσι μᾶλλον κεκράτηται. ἔστι γῦν καὶ ἐν ἡμῖν
 καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις καὶ ἔνωσις καὶ διάκρισις, ἀλλ’ ἐπικρατεῖ μᾶλλον ἐκείνων
10 10 ἐν ἡμῖν ἢ ἔνωσις. ἡμερον γάρ καὶ κοινωνικὸν ζῷον ὁ ἀνθρωπος· ἐν ἐκεί-
 νοις δὲ μᾶλλον ἡ διάκρισις. πάλιν καὶ ἐν ἡμῖν καὶ ἐν τοῖς οὐρανίοις ὥρ-
 ται καὶ ἔνωσις καὶ διάκρισις, ἀλλ’ ἐν ἐκείνοις μᾶλλον ἡμῶν ἐπικρατεῖ ἡ **20**
 ἡ ἔνωσις. ὄμοιός καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς πάντων μᾶλλον ἐπικεκράτηκεν ἡ
 ἔνωσις, ἐπεὶ οὖν ἑώρων αὐτὰ κεκρατημένα τῇ ἔνωσι, καὶ οἵονει διὰ
15 15 πάντων τὴν κοινὴν καὶ μίαν πάντων ἀρχὴν ὥρωμένην διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν
 ἔνωσιν, ἐν τε ἔλεγον εἶναι τὸ νοητὸν πᾶν καὶ ἄναρχον, μὴ διαστέλλοντες
 αὐτὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς, μηδὲ ἀλλο μὲν εἶναι τὴν ἀρχὴν, ἀλλο δὲ τὸ ἀπὸ
 ταύτης, διὰ τὸ αὐτὴν διὰ πάντων ὥρασθαι μίαν οὐσαν καὶ ἄναρχον. διὰ
 τοῦτο γῦν ἀκολούθως μηδὲ πέρας ἔχειν αὐτὸ ἔλεγον, διὰ τὸ ἀπειροδόναμον
20 20 καὶ ἐπὶ πάντα διῆκον καὶ μὴ ὑπὸ τίνος ἀποπερατούμενον. ὥστε εἰ πᾶν τὸ **25**
 νοητὸν δν ἔκαλουν καὶ οὐ γενόμενον, πᾶν δὲ πάλιν ἄναρχον εἶναι διὰ τὴν
 εἰρημένην αἰτίαν, ἐξισάζει ταῦτα ἄρα ἀλλήλοις τό τε μὴ γενόμενον καὶ τὸ
 μὴ ἀρχὴν ἔχον· ἐπὶ τῶν αὐτῶν γάρ ἄμφω. ὄμοιός καὶ εἰ [τὸ] γενητὸν
 πᾶν τὸ αἰσθητὸν ἔλεγον, τοῦτο δὲ πᾶν ἀρχὴν ἔχει ἡ γρονικὴν ἡ πραγμα-**30**
 25 τικήν, καὶ ταῦτα ἄρα ἐξισάζει ἀλλήλοις τό τε γενόμενον καὶ τὸ ἀρχὴν
 ἔχον. ὥστε εἰ τι γενόμενόν ἐστι, τοῦτο καὶ ἀρχὴν ἔχει, καὶ εἰ τι ἀρχὴν
 ἔχει, τοῦτο καὶ γέγονο· καὶ πάλιν εἰ τι μὴ γενόμενον, τοῦτο ἀρχὴν οὐκ
 ἔχον, καὶ ἐμπαλιν εἰ τι ἀρχὴν οὐκ ἔχον, τοῦτο οὐδὲ γενόμενον. ὥστε **35**

1 γενόμενον L 2 οὕπω οὖν K **III**άτων Tim. p. 27 D τὸ δν ἀεί] τὸ δν μὲν ἀεί
 (item Simplic. p. 135,10) K 3 ἔχον Mt: ἔχων L: ἔχων K τί δὲ KMt: om. L:
 ἡ τὶ L²: καὶ τὶ Plato γενόμενον ἀεί (om. μὲν) K 5 περιληπτὸν ἀεί κατὰ ταῦτα δν,
 τὸ δὲ αὐ δέῃ μετ’ αἰσθήσεως ἀλόγου δοξαστὸν γενόμενον καὶ ἀπολύμενον, δντως δὲ οὐδέποτε
 δν Plato cf. p. 22,10 6 ἐν τῷ νοητῷ LKM: ἐξ (ita enim in M sibi legere visus erat)
 τῶν νοητῶν τ 9 καὶ ἐν (post ἡμῖν) add. corr. L 11 ἡ διάκρισις add. corr. L
 12 καὶ (ante ἔνωσις) om. L post καὶ διάκρισις expunxit ἀλλ’ ἀεὶ τὸ κρείττον (e. v. 7
 huc delata) L² ἡμῶν om. L 13 post μᾶλλον iterat πάντων K ἐπικρά-
 τηκεν τ 14 ἐπει] ἐπι K 15 πάντων (post μᾶλλον) LK: πάντως Mt 16 ἐν] ἐν K
 et ante corr. L εἶναι om. L 16. 18 μὴ διαστέλλοντες—ἄναρχον post ἀποπερατού-
 μενον (v. 20) collocat L 17 αὐτὰ LKM: αὐτὸν K: fort. αὐτὸ τὸ (post δὲ) om. K
 18 οὐσαν] οὐσταν K 19 ἔχειν αὐτὸ LK: αὐτὸ ἔχειν Mt 20. 21 ὥστε—γενόμενον
 om. L 21. 22 πᾶν δὲ—μὴ γενόμενον om. K 21 ἄναρχον om. L
 23. 26 ἐπι τῶν—καὶ τὸ ἀρχὴν ἔχον om. L 23 τὸ delevi γενητὸν] fort. γενόμενον
 26. 27 ἔχει—ἔχει KMt: ἔχον — ἔχον L 27 μὴ] τὸ μὴ L 28 ἔχον (priore loco)
 LK: ἔχει Mt ante τοῦτο οὐδὲ γενόμενον expunxit τοῦτο καὶ γενόμενον L² οὐδὲ
 LK: μηδὲ Mt

ἐπειδὴ ταῦτα ἔξισάζει ἀλλήλοις, ἐπὶ δὲ τῶν ἔξισαζόντων ἀδιάφορόν ἔστιν ^ἢ 3^ν
ἐκ τοῦ ἡγουμένου ^ἢ, ἐκ τοῦ ἐπομένου ποιήσασθαι τὴν ἀντιστροφήν, εἰκότες
καὶ ὁ Μέλισσος, ὡς ἐπὶ ἔξισαζόντων πραγμάτων ποιούμενος τὴν ἀντιστροφήν,
ἀδιάφορον ἡγήσατο τὸ ἐκ τοῦ ἡγουμένου ἀντιστρέψαι. οἷον ἐπὶ τοῦ γελα-
5 στικοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου οὐδὲν διαφέρει εἰπεῖν 'εἰ ἀνθρωπός καὶ γελαστικόν,
εἰ δὲ μὴ γελαστικόν, οὐδὲ ἀνθρωπός', ^ἢ 'εἰ δὲ μὴ ἀνθρωπός, οὐδὲ γελαστικόν'.
καὶ ἀκίνητον δὲ οὗτως ἔλεγεν, ὡς ἑστῶσαν ἔχόντων ἔκεινων τὴν οὐσίαν καὶ
τὴν ἐνέργειαν καὶ παντελῶς ἀμετάβλητον. οὗτω γοῦν καὶ Ἀριστοτέλης ἀκί-
10 νητα καλεῖ τὰ νηστὰ πάντα, οὐ μόνον τὰ θεῖα, ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχάς,
οὖν καὶ ὁ Μέλισσος θεολογικάτερον τοῖς τοιωτοῖς λόγοις ἐχρήσατο.

Τόν τε δὴ τρόπον τοῦτον ἐπιοῦσιν ἀδύνατον φαίνεται τὰ ὄντα
15 ἐν εἰναι, καὶ ἐξ ὧν ἐπιδεικνύουσι, λύειν οὐ χαλεπόν. ἐπειδὴ ^ἢ
προθέμενος ἀλέγει τὴν δόξαν τῶν ἀμφὶ τὸν Παρμενίδην καὶ Μέλισσον
πρότερον κοινότερον αὐτὸν καθ' αὐτὸν τὸ πρόβλημα ἐγύμνασε, μέλλει δὲ νῦν
τὸν Μελίσσου λόγον διελέγχειν, διὰ τοῦτο φησιν διτὶ τὸν τε εἰργμένον τρό-
πον ἐπιών τις τὴν τοιαύτην δόξαν τὴν περὶ τοῦ ἐν εἰναι τὰ πάντα εύρήσαι ^ἢ
20 ἀδύνατον οὖσαν, καὶ τοὺς λόγους ἐξ ὧν αὐτὴν οὐτοὶ πειρῶνται κατασκευάζειν
οὐ χαλεπὸν διελέγχειν. δεῖ γάρ τὸν ἐπιστήμονα μὴ μόνον αὐτὰ καθ' αὐτὰ
τὰ πράγματα ὅπως ἔχουσι φύσεως ἀποδεικνύναι, ἀλλὰ καὶ τὰς φερομένας
ἀπορίας κατὰ τῆς περὶ αὐτῶν ἀληθῆς δόξης ἐπιλύεσθαι. ὅπότερον γάρ
ἄν απῇ, χωλεύει τὸ ἔτερον· εἴτε γάρ τοὺς τῶν ἐναντίων ἐλέγχεις λόγους,
οὕπω δῆλον ὡς ἔχει τὰ πράγματα φύσεως (δυνατὸν γάρ ἀληθὲς μέν τι
25 κατασκευάσαι, μὴ ἐξ ἀντικαίων δὲ προτάσεων· οἷον διτὶ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ^ἢ
ἐκ τοῦ τιμᾶν τοὺς προγονικοὺς τάφους. καὶ οὐχ ὁ ἐλέγχας τοὺς λόγους
τούτους ἤδη καὶ τὸ δόγμα ἀνείλε· πόθεν γάρ δῆλον, μὴ εἰσὶν ἔτεροι λόγοι
ἐξ ἀνάγκης τοῦτο κατασκευάζοντες;), εἴτε αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ πράγματα
δεῖξομεν δπως ἔχει φύσεως, τὰς δὲ ἀπορίας μὴ ἐπιλυσθεία, μένουσαι
30 αὗται ταράττουσιν ἡμᾶς. διὰ τοῦτο οὖν ὁ Ἀριστοτέλης δεῖξας διτὶ οὐχ ἐν-

1 τῶν ἴσαζόντων L 3 ὡς ἐπὶ ομ. L 4 ἡγουμένου ἢ ἐκ τοῦ ἐπομένου ποιή-
σασθαι M 6 ἢ εἰ μὴ δὲ ἀνθρωπός K 7 ἔκεινων ἔχόντων K 8 γοῦν]
γάρ K 10 ἐν οἷς δείχνυσιν κτλ.] cf. Phys. Θ 6 p. 258 ^ἢ 10 sqq. 11 φυσικότερον et in
proximis τὸν λόγον K 12 post Μέλισσος velim addi ὡς θεολόγος 13. 14 ἀδύ-
νατον—χαλεπὸν ομ. K 15 τὸν (ante Παρμενίδην) ομ. t καὶ ἐδὲ μελίσσου K
16 τὸ (ante πρόβλημα) ομ. Mt δὲ] οὖν K 17 τοὺς μελίσσου λόγους L διε-
λέγειν K 21 ἐπιδεικνῦναι K 22 περὶ αὐτὸν K ἀληθοῦς ομ. K 23 χρ-
λεύει K γάρ ομ. L ἐλέγχεις L: ἐλέγχεις K: ἐλέγχει Mt 24 ὡς] δπως L
τὰ πράγματα φύσεως LK: φύσεως τὰ πράγματα Mt 26 τιμᾶν LKM: τιμᾶσθαι t
27 μὴ K: εἰ μὴ L: δ μὴ M: διτὶ μὴ t 29 δεῖξωμεν K φύσις L ἐπιλυσ-
μεθα LK 30 ταράττουσιν ἡμᾶς LK: ταράττουσι τοὺς ἀπλουστέρους (cf. p. 33, 10) Mt
οὖν καὶ ὁ sort. recte K

δέχεται ἐν εἶναι τὸ ὄν, καὶ τὸς λόγους τοὺς τοῦτο κατατκευάσσοντας νῦν ἡ 3^ν
προτίθεται διελέγεται. ἀμφότεροι | οὖν, φησί, καὶ ὁ Μέλισσος καὶ ὁ ἡ 4^τ
Παρμενίδης τὸν ἐριστικὸν συλλογίζονται τρόπον, προτάσεις τε ψευδεῖς λαμ-
βάνοντες καὶ ἀσυλλογίστως συλλογίζομενοι. τὸ μὲν οὖν ἀσυλλογίστον αὐτοῖς
5 ἔχαλει, διότι ἀμφότεροι κακῶς τῇ ἀντιστροφῇ ἔχργσαντο, ἐκ τοῦ ἥγου-
μένου ποιησάμενοι αὐτήν. καὶ γάρ καὶ ὁ Παρμενίδης τῷ αὐτῷ τῆς ἀντι-
στροφῆς ἔχργσατο τρόπῳ. ‘τὸ παρὰ τὸ ὄν’ γάρ φησιν ‘οὐκ ὄν, τὸ οὐκ ὄν
οὐδέν, τὸ δὲ ἄρα ἔν’. συνήγετο μὲν γάρ ἐκ τῶν προτάσεων ‘τὸ παρὰ τὸ δὲ
ὄν ἄρα οὐδέν’, ὁ δὲ τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἀντιστρέψεις ἐκ τοῦ ἥγουμένου
10 ἀντέστρεψε, δέοντος ἐκ τοῦ ἑπομένου. εἰ γάρ τὸ παρὰ τὸ ὄν, φησίν, οὐδέν
ἐστιν, τὸ δὲ ἄρα ἔν ἐστιν· ἀντίκειται γάρ τῷ μὲν οὐκ ὄντι τὸ ὄν, τῷ δὲ
οὐδὲν τὸ ἔν. ἔσει οὖν ἐκ τοῦ ἑπομένου ἀντιστρέψαι καὶ εἰπεῖν· τὸ δὲ ἄρα
ὄν. οὗτοι μὲν οὖν ἀσυλλογίστοι αὐτῶν εἰσιν οἱ λόγοι, κακῶς τῇ
ἀντιστροφῇ χρησάμενοι. λαμβάνοντες δὲ ψευδῆ· καὶ τέως ὁ Μέλισσος
15 διτὶ οἰεται τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν μὴ ἔχειν. εἰ γάρ καὶ διὰ τὴν ἀντι-
στροφὴν ἐλήφθη ἡ τοιαύτη πρότασις, ἀλλ’ οὖν ἐπειδὴ δυνατὸν καὶ ἀσυλλο- 10
γίστως συμπερᾶντι τι ἀληθές (ώς δταν εἴπω ‘ὁ ἄνθρωπος οὐ λίθος, ὁ
λίθος οὐχ ἵππος, ὁ ἄνθρωπος ἄρα οὐχ ἵππος’, ἐνταῦθα ἀληθὲς μὲν τὸ
συμπέρασμα, ἀσυλλογίστως δὲ συνήκειται ἐκ δύο ἀποφασικῶν), ἐπει τοῦ
20 οὐ πάντας τῇ ἀσυλλογίστῳ ἀγαγῆ ἐπεται τὸ ψεύδος, διὰ τοῦτο οὐ μόνον
τὸ ἀσυλλογίστως λαβεῖν τὰς προτάσεις αὐτῷ ἔχαλει, ἀλλ’ διτὶ μετὰ τοῦ
ἀσυλλογίστου καὶ ψευδεῖς εἰληφε. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ Παρμενίδης πέπονθε,
διὰ τῆς ἀσυλλογίστου ἀντιστροφῆς ψευδὲς συναγαγών τι, τὸ δὲ ἐν εἶναι. 15
φορτικώτερον δέ φησιν εἶναι τὸν Μελίσσου λόγον, διότι ὁ μὲν Παρμενίδης
25 δύο λόγους ἐκθέμενος ἐν μὲν τῷ ἐνί, οὐπερ καὶ ἀρτίως ἐμνήσθημεν,
λαβών ἀληθεῖς προτάσεις ‘τὸ παρὰ τὸ δὲ οὐκ ὄν, τὸ οὐκ δὲ οὐδέν’, κακῶς
τὸ συμπέρασμα ἀντέστρεψεν, ὁ μέντοι Μέλισσος εὐθὺς ἐν ἀρχῇ κακῶς
τῇ σὸν ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ χρησάμενος, ἐκ ταύτης ψευδεῖς εἰληφε τὰς
προτάσεις. φορτικὸς οὖν ὡς εὐθὺς ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν προτάσεων λήψεως
30 προσιστάμενος τοῖς ἀκρωμένοις, καὶ μηδὲν δεινὸν λέγων καὶ οἷον κινοῦν
ἀπορίαν. ὁ μέντοι Παρμενίδης καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ λόγῳ δριμύτερον προσῆλθεν. 20
ἔστι δὲ ὁ λόγος τοιοῦτος· ‘εἰ τὸ δὲ ἐν σημαίνει καὶ ἡ ἀντίφασις οὐ συνα-
ληθεύει, τὸ δὲ ἄρα ἔν ἐστιν’. οὔτε γάρ τὰς προτάσεις πρὸς κοινὸν δρον
συναπτούσας ἔταξεν, οὔτε τὸ συμπέρασμα ἐκ τῶν ἐκκειμένων δρων συνή-

2 διελέγεται I.K: δεῖται καὶ ἐλέγεται Mt 3 ἔραστικὸν K 6 καὶ (post γάρ) om. L
8 προτάσεων (prius σ eras.) K 9 δὲ] οὐδὲ K 11 post ἀντίκειται addit
μὲν K 13. 14 ἀσυλλογίστοι—χρησάμενοι durum enuntiatum, nisi verba αὐτῶν et οἱ
λόγοι inducas. cf. Aristotelis libri et infra b 5 v1 14 δὲ καὶ ψευδῆ Mt 16. 17 ἀσυ-
λλογίστως καὶ δυνατὸν K 19 ἀποφαντικῶν L 20 ἀλλογίστω et 23 ἀλλογίστου I.
21 προθέσεις L 22 ἀσυλλογίστους (ante καὶ) K: malim et hic ἀσυλλογίστως 23 συνα-
γαγών τι, τὸ δὲ ἐν εἶναι K: συνάγοντε τὸ δὲ (ἐν add. L²) εἶναι L: συναγαγών (om. τι) ἐν
τὸ δὲ εἶναι Mt 27 ἐν ἀρχῇ om. K at cf. p. 59,7 30 προσιστάμενος K
λέγον L κινοῦν LKM: κινεῖν L²: κινῶν t 31 δευτέρῳ λόγῳ] ἐργομένω (ἐγομένω
Diels) L 33 τὸ] τὸν I.

γαῖς, καὶ διὰ τοῦτο μὴ προφανῆ τὸν ἔλεγχον ἀπορίαν κινήσειν ἀν **4**
εἰκότως τοῖς ἀκροωμένοις, διη ἀληθείας ἡ ψεύδους ἔχεται τὰ εἰρημένα.
διὰ τοῦτο οὖν φορτικώτερον τὸν Μέλισσου λόγον εἰρηκε, διὰ τὸ μηδεμίαν
ἔχειν ἀπορίαν, ἀλλ' εὐθὺς εὐφώρωτον εἶναι τοῖς ἀκροωμένοις· τῷ γὰρ ὅντι **25**
5 φορτικοὺς τοὺς τοισθους ἥγιονται λόγους καὶ ἄχθος περιττόν, οἵσοι μετὰ
τοῦ ψεύδους οὐδὲ τὸ δριμὺ καὶ δυσάλεγχον ἔχουσιν. ἀλλ' ἐνδὲ ἀτόπου
διοθέντος τὰ ἄλλα συμβαίνει· λαβὼν γὰρ ὁ Μέλισσος εὐθὺς ἐν ἀρχῇ
ἐν ἀτοπον τὴν ἀσυλλόγιστον ἀντιστροφήν, καὶ ἐκ ταύτης ψεύδῃ πρότασιν
τὴν λέγουσαν 'τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει', τὴν πραγματικὴν δηλονότι,
10 οὕτως ἐκ ταύτης τῆς ἀρχῆς τὰ ἑξῆς ἀτοπα συνήγαγε, τὸ καὶ ἐν καὶ ἀπει-
ρον καὶ ἀκίνητον εἶναι τὸ ὄν. τοῦτο δέ, φησίν, οὐδὲν γαλεπὸν αἰτή· **30**
σαντα ἐν ψεύδοις, ἐκ τούτου μυρία συναγαγεῖν· εἰ γὰρ δηθείη τὸν ἄνθρωπον
πτηγὴν εἶναι, ἀκολουθήσει τὸ καὶ πτέρυγας αὐτὸν ἔχειν καὶ ἵπτασθαι καὶ
ἄλογον εἶναι καὶ φωτοκεῖν καὶ μυρία ἄλλα.

15 p. 186 a 13 Εἴτα καὶ τοῦτο ἀτοπον τὸ παντὸς οἰεσθαι εἶναι ἀρχὴν
τοῦ πράγματος καὶ μὴ τοῦ χρόνου.

'Ἐπειδὴ προδήλως ἀρχὴν τὴν πραγματικὴν ὁ Μέλισσος ἐλάμβανε, τὸ
δὲ τῆς ἀρχῆς ὄνομα ὄμωνυμόν ἐστιν, αὐτὸς δὲ παραδέδωκεν ἡμῖν ἐν τῷ
περὶ τῶν ὄμωνυμων τόπῳ, διτι, διταν ὄμωνυμος ἡμῖν φωνὴ ἐν προβλήματι **25**
20 προτείνηται, δεῖ διαστέλλεσθαι τὰ σημαινόμενα τῆς ὄμωνυμου φωνῆς καὶ
ἀφορίειν περὶ ποίου ἐστὶν ὁ λόγος, διὰ τοῦτο ἐγκαλεῖ τῷ Μέλισσῳ, διτι
περὶ ὄμωνυμου φωνῆς τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος οὐ διεστείλατο αὐτῆς τὰ
σημαινόμενα, ἀλλ' ὡς ἐν τι σημαινούσῃς τὴν πραγματικὴν ἀρχὴν οὗτω περὶ¹
αὐτῆς διαλέγεται.

25 p. 186 a 14 Καὶ γενέσεως μὴ τῆς ἀπλῆς, ἀλλὰ καὶ ἀλλοιώσεως,
ὡσπερ οὐκ ἀθρόας γινομένης μεταβολῆς.

'Ἐπειδὴ ὑπετίθετο ὁ Μέλισσος πᾶν τὸ γινόμενον εὐθὺς καὶ ἀρχὴν ἔχειν
πραγματικήν, πραγματικὴν δὲ ἀρχὴν τὴν κατὰ μόριον (οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς **40**
τὴν ὡς στοιχεῖον· οὕτω γὰρ οὐ συνῆγεν δὲ οὐδείτο. μάλιστα μὲν γὰρ
30 καὶ εἰ τινα εἴη μὴ γενόμενα, σώματά γε δμῶς ὄντα, ἀνάγκη γε πάντως
αὐτὰ ἀρχὴν τὴν κατὰ τὸ στοιχεῖον ἔχειν· πᾶν γὰρ σῶμα ἐξ ὅλης καὶ

1 προφανῆ, ex προφα corr. I. 2 ἀκροωμένοις K: ἀκροομένοις M 4 εὐφώρωτον K
5 καὶ ἄχθος περιττόν om. K 7 τὰ ἄλλα συμβάλνει om. K 9 ἔχειν L²
10. 11 ἐν ἀπειρον (om. καὶ) L: ἐν τὸ (= δὲ) ἀπειρον L² 11 φησίν, οὐδὲν LK: οὐδὲν M:
οὐδὲ τὸ 13 τὸ καὶ] καὶ τὸ K 15 ἔπειτα K 16 ἀποπον om. L 15. 16 τὸ
παντὸς—χρόνου om. K 17 προδήλως ἐλαβεν ἀρχὴν (om. in proximis ἐλάμβανε) Mt
18. 19 ἐν τῷ περὶ τῶν κτλ.] cf. ex gr. Ar. Soph. El. 4 p. 165 b 30 sqq. 21 ἀφορ[ζει]
ἀφούσε[ν] (sic) K 22 διεστείλατο K 25. 26 ἀπλῆς—μεταβολῆς om. K 30 εἴη
μὴ LK: μὴ εἴη Mt 26 δμοίως L. ἀνάγκη τὲ L. 31 εξ θλῆς L

εἰδούς τῶν ἀπλουστάτων. ἔπειτα οὐκ εὶ μὴ ἔχει ἀρχὴν τὴν κατὰ τὸ **¶ 4r**
στοιχεῖον, ἀνάγκη τοῦτο καὶ ἄπειρον εἶναι τῷ μεγέθει· τούναντίον γάρ εἴ
τι μὴ ἔχ στοιχείων σύγκειται, τοῦτο οὐδὲ ὅλως μέγεθος ἔξει. ὥστε πολλῷ
μᾶλλον οὐδὲ ἄπειρον ἡ πεπερασμένον ἔσται. τοιαῦτα δέ ἔστι τὰ ἀσώματα **45**
5 πάντα, οἷον ψυχὴ νοῦς, καὶ τὸ σημεῖον δὲ τοιοῦτόν ἔστιν. ἀρχὴν οὖν
ἔλαμβανε τὴν κατὰ μόριον, οἷον δῆτα παντὸς τοῦ γινομένου γίνεται πρότερον
τόδε τὸ μόριον, ἐγκαλεῖ οὖν αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης δῆτα κακῶς οὐ μόνον
τῆς ἀπλῆς γενέσεως ἀρχὴν οἰεται τὴν τοιαύτην εἶναι, ἀλλὰ καὶ πάσης
ἀπλῶς. ἀπλῆν δὲ δηλονότι γένεσιν τὴν τῆς οὐσίας φησίν· ἔστι γάρ, φησίν,
10 ἀλλοίωσις ἡτοι οὐ κατὰ μόριον γίνεται, ἀλλ’ ἀθρόον ἀλλοιοῖ τὸ πρᾶγμα,
οἷον ἐπὶ τῆς πήξεως τοῦ γάλακτος· οὐδὲ γάρ ἀλλο μὲν πρότερον, ἀλλο δὲ
διστερον αὐτοῦ μόριον ἀλλοιοῦται, ἀλλ’ ὁμοτίμως διστολού γίνεται ἡ πήξις. **50**
ὅμοιώς καὶ ἐπὶ ἡλιοκαίσ τὰ μόρια ὃν πρώτως ἐφάπτεται ὁ ἡλιος ὁμοτί-
μως ὅλα δι’ ὅλων ἀμα μελαίνονται, καὶ οὐχὶ τοῦτο μὲν πρότερον, δεύ-
15 τερον δὲ ἄλλο. κακῶς οὖν παντὸς τοῦ γινομένου ἀρχὴν τὴν αὐτὴν ὑπέθετο·
έτερως γάρ ἔστιν ἀρχὴ καὶ ἐπὶ τῆς ἀθρόας ἀλλοίωσεως τῷ μὴ τὸ εἰδος
ἀθρόον ἀμα παραγίνεσθαι, οἷον τὴν τελείαν πήξιν, ἀλλ’ οἷον πρόδρομά τινα
τοῦ τελείου εἰδούς ἔχηη παραγίνεσθαι, λέγω δὴ τὰς ὑφειμένας πήξεις. |

p. 186 a 16 Ἐπειτα διὰ τί ἀκίνητον, εἰ ἐν; ὥσπερ γάρ καὶ τὸ **¶ 4r**
20 μέρος ἐνόν, τοδὶ τὸ ὅδωρ, κινεῖται ἐν ἑαυτῷ, διὰ τί οὐχὶ καὶ
τὸ πᾶν;

Τί, φησίν, ἔκώλυεν καὶ ἐνδεῖητος τοῦ ὄντος κινεῖσθαι αὐτό; ὥσπερ
γάρ, φησί, καὶ τὸ μέρος τοῦ ὅδατος ἐνυπάρχον ἐν τῷ ὅλῳ, καίτοι τοῦ
ὅλου ἀκινήτου μένοντος, αὐτὸν κινεῖται (ὥσπερ δταν γαλάσσαντες ἐν θαλάσσῃ
25 τὴν χειρα δινήσωμεν τὸ περὶ τὴν χειρα ὅδωρ, τοιοῦτοι εἰσι καὶ οἱ Πιγγοι **5**
οἱ ἐν τοῖς ὅδασι γινόμενοι), τί κωλύει οὖν, φησί, καὶ τὸ δι’ ἄπειρον οὐ καὶ
ἐν ἀκίνητον μὲν εἶναι κατὰ τὸ ὅλον, κινεῖσθαι δὲ κατὰ τὰ μέρη; ὥσπερ

1 τῶν LK: καὶ τῶν Mt οὐκ] οὐ γάρ K τὴν om. K 2 καὶ ἄπειρον
τοῦτο Mt 6 γενομένου L 7 τὸ om. L 8 ἀρχὴν οἰεται τὴν τοιαύτην LK:
οἰεται (τὴν add. t) ἀρχὴν τὴν τοιαύτην Mt 9 ἀπλῆν ex ἀπλῶν corr. L
10 ἀλλοιοῖ] ἀλλοι οἱ K 12 αὐτοῦ post μόριον collocat K διθλού] διὰ λόγου K
ἡ πήξις γίνεται Mt 13 πρώτως LK: πρότερον Mt 14 ὅλα δι’ ὅλων K μελα-
νοντα operarum errore t 14. 15 δεύτερον LK: διστολον Mt 15 παντὸς ex πάντως
corr. K τὴν αὐτὴν] τοιαύτην L² ὑπετίθετο L 16 ἐτέρω K ἀρχὴν
om. L τῷ μὴ τὸ Mt: τὸ μὴ τὸ LK 19 ἔπειτα καὶ διὰ τὸ t et Arist. codd. FI
19. 21 εἰ ἐν; — τὸ πᾶν om. K 20 ἐνόν] ἐν ὃν L. Mt et Arist. libri: ενόν (sic) super-
scr. L²: dedi ἐνόν quia hanc scripturam primo explicat Philoponus, quem consentaneum
est in suo Aristotele repperisse ENON τοδὶ corr. L et t: τὸ δι’ M: τὸ διὰ primitus L
κινεῖσθαι primitus L ἐν αὐτῷ t οὐχὶ L. M et Ar. cod. I: οὐ t 21 τὸ om.
Aristoteles (praeter rec. E) 22 τοῦ ὄντος om. Mt 23 γάρ om. K
24 θαλ² M 25. 26 οἱ Πιγγοι ἐν L 26 γινομένοι oper. errore t δν καὶ]
δν καὶ M

καὶ ὁ οὐρανὸς τῷ μὲν ὅλῳ ἐστὶν ἀκίνητος, τοῖς δὲ μέρεσι κινούμενος. εἰς ἡ 4^ν
μὲν οὖν τὸ ὕσπερ γάρ καὶ τὸ μέρος ενον ὑφ' ἐν τὸ ενον ἀναγνῶμεν,
ἀντὶ τοῦ ἐνυπάρχον, οὐτως; ή ἔρμηνεία, εἰ δὲ κατὰ διαστολήν, ἀντὶ τοῦ
‘ὕσπερ γάρ καὶ τὸ μέρος τοῦ ὄντος, τοῦ λέγω τὸ ὄντο, ἐν καὶ αὐτὸ
5 ὑπάρχον, κινεῖται ἐν ἔσυτῷ’ (καὶ γάρ τὸ μέρος ἀποσπασθὲν τῆς ὄλότητος, 10
οἷον τὸ ἐν τῷ κεράμῳ ὄντο, ἐν τί ἐστι καὶ αὐτό). ὕσπερ οὖν τοῦτο καὶ
ἐν ἐστι καὶ οὐδὲν κωλύει αὐτὸν ἐν ἔσυτῷ κινεῖσθαι, διὸ τί μὴ καὶ τὸ ὄν,
εἰ καὶ ἐν ἐστι, κινεῖται ἐν ἔσυτῷ; ἐπειτα, φησίν, ἔστω μὴ κινεῖσθαι αὐτὸν
κατὰ τόπον· τί κωλύει αὐτὸν κατ’ ἀλλοιώσιν κινεῖσθαι; εἴπομεν δὲ ήμεις
10 ὅτι ή ὑπόθεσις τοῦ ὄντος παντελῶς τὴν κίνησιν ἀναιρεῖ.

p. 186•19 Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ εἰδει οἱόν τε ἐν εἰναι, πλὴν τῷ
ἐξ οὗ.

“Ὕσπερ συνηγορῶν τῇ Μελίσσου δόξῃ φησίν, διτι εἴ γε δεῖ τῷ ὄντι 18
ἐν τῷ ὄν λέγειν, οὐτως; ἐσται ἐν τῷ ὄν οὐ τῷ εἰδει, ἀλλὰ τῷ ὄντοι μένῳ.
15 ὕσπερ, φησί, καὶ τῶν φυσικῶν τινες εἰρήκασιν, οἷον οὐ τε τὰ ἀτομα λέ-
γοντες (ἐν γάρ εἰναι τὸ γένος, σχήματι δὲ διαφέρειν), καὶ δοι εἰναι τὸ στοιχείον ὑπέμεντο, πυκνώσει δὲ καὶ μακρώσει τούτου τὰ ἀλλα γεννᾶ-
σθαι. ἀλλ’ εἰ καὶ τῷ ὄντοι μένῳ διὰ τὸ ὄντοι μένῳ ἐν ἐσται τὰ ὄντα, ἥ, 20
20 πολλὰ διὰ τὰ εἰδη, ἐπεὶ καὶ χαρακτηρίζονται τὰ πράγματα οὐ κατὰ τὴν
ὑλην, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἰδος.

p. 186•22 Καὶ πρὸς Παρμενίδην δὲ ὁ αὐτὸς τρόπος τῶν λόγων.

Ἐνστὰς καθόλου πρὸς τὸ πρόβλημα διτι ἀδύνατον ἐν εἰναι τὸ ὄν, εἴτα
προχειρισάμενος τὸν Μελίσσου λόγον, δι’ οὐ ἔκεινος ἐν εἰναι τὸ ὄν κατε-
25 σκεύαζε, καὶ διελέγεται αὐτὸν, ἀκολούθως καὶ τοὺς Παρμενίδου νῦν προχει-
ρίζεται λόγους καὶ διελέγεται. ὕσπερ (ὅτε) αἱ δόξαι ή τε Μελίσσου καὶ ή, 25
Παρμενίδου τὰ μέν τινα ἔχουσι κοινά, τὸ λέγειν ἐν εἰναι τὸ ὄν καὶ ἀκί-
νητον, τὰ δὲ ἐκάστη ἴδια, τὸ τὸν μὲν ἀπειρον εἰναι λέγειν τὸ ὄν, τὸν δὲ
πεπερασμένον, οὐτως καὶ οἱ πρὸς τούτους ἔλεγχοι οἱ μέν εἰσι κοινοί, οἱ δὲ

1 ἀκίνητον K 2 ενον—ενον scripsi: έν ὄν—ένον L: έν ὄν—έν ὄν K: έν ὄν—όν Mt
4 τοῦ t: τὸ δὲ KM: τὸ δὲ L: τόδε I.² 4. 6 έν καὶ αὐτὸ—ὄντο om. K 6 τῷ om. L
7 οὐδὲ L 9 τὸ γάρ κωλύει κατ’ ἀλλοιώσιν αὐτὸ Mt εἴπομεν p. 22, 21
δὲ καὶ ήμεις Mt 10 ή om. K 11. 12 οἴν τε—έξ οὐ om. K 13 ὕσπερ
γάρ L συναγορεύων Mt 17 τούτου τὰ ἀλλα LK: τὰ ἀλλα (έξ inserit t) τούτου Mt
γενῆσθαι KM 18 ὣσι KMt: εἰσὶ L 19 ἔσται] ὣσι K 22 lemma om. K ubi
quae preceedunt ἐπεὶ καὶ—εἰδος ut lemma notantur 24 προχειρισάμενος τοῦ με-
λίσσου K 25 ἀκολούθει I. νῦν om. K 26 δὲ t (nihil enotatum ex LK):
om. M ή τε] αἱ τε K καὶ ή Mt: καὶ αἱ K: καὶ L 27 τίνα Mt: τί L:
τοι K έν τὸ ὄν εἰναι K 28 τὰ Mt: τὸ LK ίδια LKM: ίδια t τὸ τὸν]
τῶν τὸν K 28. p. 62, 1 τὸν δὲ—γάρ εἰσι om. K

ἴνιοι πρὸς ἔκαστον· κοινοὶ μὲν γάρ εἰσι δι’ ὧν ἐλέγχεται τὸ μὴ εἶναι ἐν **ἢ 4^τ**
 καὶ ἀκίνητον τὸ ὄν, οἱοι δὲ δι’ ὧν ὁ μὲν ἐλέγχεται ὅτι οὐκ ἀπειρον, ὁ
 δὲ ὅτι οὐδὲ πεπερασμένον. δεῖξει γὰρ ὅτι τὸ ὄν τοιῦτο, δπερ καὶ ἐν εἶναι
 ὑποτίθενται, ὅτι οὐτε ἀπειρον αὐτὸν ἐνόψειται εἰναι, οὐτε πεπερασμένον. εἰσὶ **ἢ 5**
 δὲ οἱ τοῦ Παρμενίδου λόγοι οὐδύ, ὧν τὸν ἔτερον ἐν τούτοις ἐκτίθεται
 (οὐπερ καὶ ὁ Θεόφραστος μέμνηται καὶ Πλάτων), τὸν δὲ ἔτερον ἐν τοῖς
 ἔμπροσθεν. ἔστι δὲ ὁ λόγος τοιοῦτος· τὸ παρὰ τὸ ὄν, φησίν, οὐκ ὄν ἔστι,
 τὸ οὐκ ὄν οὐδέν, ἐν ἄρα τὸ ὄν, ξιτοὶ τὸ ὄν ἄρα ἐν. ὁ μὲν οὖν λόγος
 τοιοῦτος, ἡμάρτηται δὲ καὶ κατὰ τὰς προτάσεις καὶ κατὰ τὴν ἀντιστρο-
10 φήν· τὸ γὰρ συμπέρασμα ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου κακῶς ἀντιστρέψει. ἔστι
 δὲ τὸ συμπέρασμα τοῦτο· τὸ παρὰ τὸ ὄν ἄρα οὐδέν. τῆς οὖν σὺν ἀντι-
 θέσει ἀντιστροφῆς καθόλου ἀληθευόσης, ὅταν λαβθωμεν τὸ τῷ ἐπομένῳ **ἢ 15**
 ἀντικείμενον καὶ συναγάγωμεν τὸ τῷ ἡγουμένῳ ἀντικείμενον, αὐτὸς κακῶς
 ἐκ τοῦ ἡγουμένου ἐποιήσατο τὴν ἀντιστροφὴν λαβθὼν τὸ ἀντικείμενον τῷ
20 ἡγουμένῳ καὶ συναγαγὼν τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐπομένῳ. ἔστι δὲ ἡγουμένον
 μὲν ἐν τῷ συμπεράσματι ‘τὸ παρὰ τὸ ὄν’, ἐπίμενον δὲ τὸ ‘οὐδέν’, ἀντίκει-
 ται δὲ τῷ μὲν παρὰ τὸ ὄν τὸ ὄν, τῷ δὲ οὐδέν τὸ ἐν. εἰ τοίνυν ὑγιῶς
25 ἐποιήσατο τὴν ἀντιστροφήν, ἐκ τοῦ ἐπομένου συνηγγε ‘τὸ ἐν ἄρα ὄν’, καὶ
 ἀληθῆς ἀν τοῦτο. ή μὲν οὖν κατὰ τὴν ἀντιστροφὴν τοῦ συμπεράσματος **ἢ 30**
20 ἀμφτίτιτοια τοιαύτη, ἐγκαλεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ταῖς προτάσεσι, καὶ
 πρῶτον γε τῇ ἐλάττων τῇ λεγούσῃ ‘τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν’. τῶν γὰρ ὄν-
 των, φησίν, ἐναργῶς πολλῶν ὄντων (τοῦτο γὰρ ἐκ τῆς ἐναργείας εἰλήφθω),
 οὐκ εἴδει ἐνικῶς προαγαγέσθαι τὸν λόγον, οὐδὲ φωνὴν ὅμωνυμον λαβεῖν
 ἐν προτάσει τὴν τοῦ ὄντος, ἀλλ’ εἰπεῖν ‘τὰ παρὰ τὰ ὄντα οὐκ ὄντα’. εἰ δὲ
25 τοῦτο εἰπεν, αὐτόθιν πολλὰ εἰσῆγε τὰ ὄντα. ἀλλὰ δὴ καν συγχωρήσωμεν
 αὐτῷ ἐν τι σημαίνειν τὸ ὄν καὶ ἀληθῆ εἶναι τὴν ἐλάττωνα πρότασιν, ή
 μείζων ψευδῆς εἴσται. ἔστω γὰρ ἀληθῆς τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν εἰναι, **ἢ 45**
 τι σημαίνοντος τοῦ ὄντος, οἷον τὴν οὐσίαν, οὐκέτι μέντοι ἀληθῆς τὸ οὐκ
 ὄν οὐδὲν εἶναι· καὶ γὰρ τὰ συμβεβηκότα οὐκ ὄντα μὲν διότι οὐκ οὐσίας
30 οὐ μὴν οὐδέν. ταύτης τῆς προτάσεως καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Σοφιστῇ τῷ
 διαλόγῳ ἐπιλαμβάνεται· πολλὰ γὰρ ἐγκώμια πρότερον κατατείνας τοῦ Παρ-

1 ίδε πρὸς I.

ἢ δεῖξαι K 4 ὑποτίθενται K: ὑποτίθεται LMt

δὲ LK: om.

d

fortasse recte Mt 5 παρμενίδους (ex παρμενίδης) L: παρμενὶ K λόγοι ite-
 rat L ὄν τὸ ἔτερον et in proximis τὸ δὲ ἔτερον K 6 Θεόφραστος Phys.
 Opin. fr. 7 (Diels, Doxogr. p. 483) Πλάτων] nescio ubi 10 κακῶς ἀπὸ τοῦ
 ἡγουμένου Mt 10. 11 ἔστι δὲ καὶ (καὶ ex punctum, ut videtur) L 11. 12 ἀντι-
 θέσεως M 19 ἀν (post ἀληθῆς) om. K 20. 21 καὶ πρῶτον γε LK: πρῶτον
 δὲ Mt 23 προαγαγέσθαι L: προαγαγέσθαι K: προαγαγέσθαι Mt 24 ὄντος
 LK: ένις Mt 24. 25 εἰ δὲ — τὰ ὄντα om. Mt 25 αὐτόθιν corr. ex
 αὐτῷ L² 26 τὴν om. add. L² 27. 28 ἐν τι σημαίνοντος] ἐν τισι
 μένον^τ K 30 Σοφιστῇ p. 241D sqq. cf. p. 250D sqq. 31 ἐγκώμια κατατείνας
 πρῶτον K

μενίδου καὶ πατέρων αὐτῶν καλέσας, φησὶν ὅτι εἰ καὶ ἀληθὲς εἴη τὸ παρὰ **ν 4**
 τὸ ὃν οὐκ ὄν εἶναι (ἴσμεν γάρ ὅτι ὃν ἔκαλει τὸ νοητόν· εἰ τι οὖν ἐστι τὸ
 παρὰ τὸ νοητόν ὅπερ ὄντως ὃν ἐστι, τούτῳ οὐκ ὃν ἐσται), οὐκέτι μέντοι **5**
 ἀληθὲς τὸ οὐκ ὃν οὐδὲν εἶναι. τὰ γάρ αἰσθητὰ πάντα οὐκ ὄντα μέν, διότι
 5 μόνως ὄντα τὰ νοητά, οὐ μέντοι οὐδὲν· εἰσὶ γάρ τι καὶ τὰ αἰσθητά.
 ὥστε κανὸν τὴν ἐλάττονα πρότασιν ὑποθώμεθα ἀληθεύειν, ἢ μείζων ψευδῆς
 ἐσται· ἐκ μιᾶς δὲ προτάσεως οὐδὲν συνάγεται. ἄλλως τε πῶς λέγει ἐν τὸ
 ὃν εἶναι; ἢ γάρ ὁνόματι ἐν ἐσται ἡ πράγματι· καὶ εἰ πράγματι, ἢ τῷ
 γένει ἢ τῷ εἶδει ἢ τῷ ἀριθμῷ· καὶ εἰ τῷ ἀριθμῷ, ἢ ὡς συνεχὲς ἢ ὡς
 10 τῷ λόγῳ ἐν· τὸ γάρ ὡς ἀδιαιρέτον νῦν παραλιμπάνει, διότι οὐδὲ | χώραν **ν 5**
 ἔχει ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων ἡ ὑπόθεσις; καῦτη, εἴ γε ὁ μὲν ἀπειρον ἔλεγε
 τὸ ὃν, ὁ δὲ πεπερασμένον, τὸ δὲ ἀπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον τοῦ μεγέ-
 θοῦς εἰσίν, τὸ δὲ ἀδιαιρέτον οὐτε ἀπειρον οὐτε πεπερασμένον. εἰ μὲν οὖν
 ὁνόματι μόνῳ ἐν ἐστι τὸ ὃν πράγματων ὄντων διαφόρων, αὐτόθιν πολλὰ
 15 τὰ ὄντα. εἰ δὲ πράγματι, εἴτε γένει εἴτε εἶδει, πάλιν πολλὰ τὰ ὄντα·
 πολλὰ γάρ περιέχει τὸ γένος διαφέροντα τοῖς εἶδεσι καὶ τὸ εἶδος διαφέ- **5**
 ροντα τοῖς ἀτόμοις. εἰ δὲ τῷ ἀριθμῷ ἐν εἴη τὸ ὃν, εἰ μὲν τῷ λόγῳ
 ταῦτόν (λέγω δὲ ὡς πολυώνυμον), τὸν Ἡρακλείτου ἐροῦσιν λόγον, ὃνπερ
 ἥδη εἶπεν (ἥστε τὰ ἐναντία τὰ αὐτὰ ἐσται καὶ ἡ ἀντίφασις, καὶ οὐ μᾶλλον
 20 ἐσται τὸ ὃν ἡ οὐκ ἐσται). εἰ δὲ ὡς συνεχὲς ἐν τῷ ὃν, ἀνάγκῃ τοῦτο,
 φησίν, οὐσίαν εἶναι μόνον ἡ συμβεβηκός μόνον ἡ σύνθετον τι ἐξ οὐσίας
 καὶ συμβεβηκότος. εἰ μὲν οὖν σύνθετον ἐξ οὐσίας καὶ συμβεβηκότος, ἐναρ-
 γῶς πολλὰ τὰ ὄντα. οὐδὲ γάρ, ἐπειδὴ συνυπάρχουσιν ἀλλήλοις ἡ οὐσία
 καὶ τὰ συμβεβηκότα, ἥδη που ἐν τι καὶ ταῦτον εἰσὶ πρᾶγμα· τοῦτο γάρ, **10**
 25 φησίν, ἐστὶ καὶ τὸ τῆς πλάνης αἴτιον τῷ Παρμενίδῃ. οὐ συνεῖδε γάρ δι
 ἄλλο μέν ἐστι τὸ δεκτικὸν τῶν συμβεβηκότων, ἄλλο δὲ αὐτὰ τὰ συμβεβη-
 κότα, οὐ μόνον πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ἄλλα καὶ πρὸς ἄλληλα· ταῦτα γάρ
 πάντα, εἰ καὶ ἐν τι ἀποτελούσιν, ἄλλ' οὖν ὁ τοῦ εἶναι λόγος ἔκάστου
 ἔτερος ἐστιν· ἄλλως γάρ ἀποδώσεις τοῦ ὑποκείμενου, λέγω δὴ τῆς οὐσίας,
 30 τὸν δρισμόν, καὶ ἄλλως τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ ποιοῦ καὶ τῶν λοιπῶν. ὥστε
 εἰ οὔτως ὑπόθισιν τὸ συνεχὲς ἐν εἶναι ὡς σύνθετον ἐξ οὐσίας καὶ συμ- **15**
 βεβηκότων, ἐναργῶς πάλιν πολλὰ καὶ οὐχ ἐν τῷ ὃν, εἰ δὲ τὸ ὃν οὐσίαν

2 εἶναι] ἐστιν K διτι τὸ ὃν L 3 ὄντως] ὄντος K ἐσται] ἐστιν K
 5 τὰ (post καὶ) add. L² 6 ὑποθέμεθα K 8 εἰ L: ἢ K: εἰ τῷ Mt 9. 10 ὡς
 τὸ λόγω K 11 ἔχει post τούτων collocat L εἴτε K 12 τὸ δὲ ὡς ἀπει-
 ρον K 14 αὐτόθιν LK: αὐτόθι Mt 16 περιέχει τὸ εἰ περιέχειν corr. K

τὸ διαφέρον hic et in proximis K 17 ἀριθμῷ om. add. in marg. M² 18 πολυώ-
 νυμα L ὃνπερ LK: ὃπερ Mt 19 ἥδη] εἶδη K 19. 20 ἡ ἀντίφασις—τὸ ὃν
 ἡ in ras. K 22 εἰ μὲν—συμβεβηκότος om. K 24 ταῦτον ἐστι τὰ πράγματα K

25 αἴτιος L²: 'quid scriperit L non liquet' 8τι (οἱ M) LKM: τὸ t 26 ἄλλα
 δὲ αὐτὰ K 28 δ τοῦ] δτοῦ K 29 ἀποδώσει K 30 τοῦ ποσοῦ καὶ om. K
 31. p. 64, 1 ὑποθείσιν τὸ οὐσίαν K 31. 32 συμβεβη K^{xr}

μόνην ὑπόθουιντο, δπερ καὶ εὐλογον ὑπονοεῖν (οὐ γάρ δῆπου τὸ δν τοῦτο ή ὅτι συμβεβηκὸς ἔλεγον εἶναι) * * * είτα μνησθεὶς τῆς οὐσίας, καὶ εἰπὼν δὲ οὐκ εὐλογον τὸ ὑποτίθεσθαι αὐτοὺς συμβεβηκὸς λέγειν τὸ δν, πρότερον αὐτὸ τοῦτο διελέγχει τὸ τμῆμα τῆς διαιρέσεως, είτα ἀνατρέγει ἐπὶ τὴν 5 ὑπόθεσιν τὴν οὐσίας. εἰ γάρ, φησίν, εἴποιμεν τὸ δν συμβεβηκὸς εἶναι, ἐπειδὴ τὸ συμβεβηκὸς τινὶ συμβέβηκε, λέγω δὴ τῇ οὐσίᾳ, ἀνάγκη εἶναι τι τοῦτο φῶ συμβέβηκεν· ἔστιν ἄρα η οὐσία. ἀλλ’ ἐπειδὴ μόνον τὸ συμβε- 10 βηκὸς δν ἔστι, δῆλον δὲ η οὐσία οὐκ δν ἔσται, καὶ οὐ τὶ μὲν δν, τὶ δὲ οὐκ δν (οὗτω γάρ δν πολλὰ ἦν τὰ ὄντα), ἀλλ’ θλως μὴ δν. ἀλλὰ μὴν 15 ὑπέκειτο καὶ εἶναι, ἵνα καὶ συμβῇ αὐτῇ τὸ δν, τουτέστι τὸ συμβεβηκός, τὶ ἄρα οὐκ δν ἔσται, δπερ ἄτοπον. οὐκ δν μὲν γάρ, διότι τὸ συμβεβηκὸς μόνον ἔστιν δν, εἶναι δὲ ἀνάγκη πάλιν τὴν οὐσίαν, η τινὶ καὶ συμβεβηκέ- 20 ναι λέγεται τὸ δν· ἔσται τι ἄρα, η οὐσία λέγω, καὶ δν καὶ οὐκ δν. καὶ ἄλλως οὐκ δν μὲν ἔσται, ἐπειδὴ τοῦτο ὑπέκειτο, ἔσται δὲ πάλιν δν, ἐπειδὴ 25 τοῦ ὄντος μετέχει, λέγω δὴ τοῦ συμβεβηκότος, τὰ δὲ μετέχοντά τινος πα- ρωνύμως ἀπ’ ἔκεινου καὶ δνομάζεται. τὸ γάρ μετέχον τοῦ λευκοῦ λευκὸν λέγεται, καὶ τὸ μετέχον τῆς μουσικῆς μουσικόν· μουσική γάρ καὶ η ἐπι- στήμη καὶ η μουσικὴ γυνή. ὥστε εἰ τὸ μὴ δν, τουτέστιν η οὐσία, με- τέχει τοῦ συμβεβηκότος, τουτέστι τοῦ ὄντος, δν δν εἴη καὶ αὐτή· ὥστε 30 20 τὸ αὐτὸ καὶ δν καὶ μὴ δν ἔσται. πάλιν ἐπειδὴ τὸ συμβεβηκὸς δν ἔστι, τὸ δὲ δν τοῦτο ἑτέρῳ συμβέβηκε, τοῦτο δὲ οὐκ δν ἔστιν, ἔσται τὸ δν τὸ αὐτὸ καὶ οὐκ δν· ἔστι γάρ ἐν τῷ οὐκ ὄντι, τὸ δὲ ἐν τῷ οὐκ ὄντι δν οὐκ δν 35 25 ἔσται. ἀδύνατον ἄρα τὸ δν συμβεβηκὸς εἶναι. τοῦτο δεῖξας, ἀνατρέγει ἐπὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς προτεθέν, μήποτε οὖν τὸ δν οὐσίαν μόνην ὑποτίθενται εἶναι, “οἶνον ἀνθρώπων ἔνα” η ἀπλῶς σῶμα τι. ἀλλ’ εἰ τοῦτο, ἐπειδή, φησίν, ὑπάρχουσι ταῖς οὐσίαις τὰ συμβεβηκότα καὶ διὰ τοῦτο ἀληθὲς; εἰπεῖν δὲτι δ Σωκράτης λευκός ἔστιν η ο ἀνθρώπως η τὸ σῶμα, ἔσται πάλιν τὸ αὐτὸ καὶ δν καὶ οὐκ δν· εἰ γάρ ἀληθὲς εἰπεῖν τὴν οὐσίαν λευκὴν εἶναι, τὸ δὲ λευκὸν οὐκ δν ἔστιν, η οὐσία ἄρα οὐκ δν ἔσται. ἀλλὰ μὴν ἔστι καὶ τὸ 40 δν· τὸ αὐτὸ ἄρα καὶ δν καὶ οὐκ δν ἔσται. καὶ πάλιν εἰ τὸ λευκὸν οὐκ δν 30 ἔστιν, ἔστι δὲ τοῦτο ἐν τῇ οὐσίᾳ, η δὲ οὐσία δν ἔστι, τὰ οὐκ ὄντα ἄρα 45 ἐν τῷ ὄντι ἔσται. τὸ δὲ ἐν τῷ ὄντι δν δν ἔστι· τὸ οὐκ δν ἄρα δν ἔσται.

1 οὐ γάρ δῆπου κτλ.] cf. b 6 r 1

δῆπου φησὶ τὸ ήν δν K

2 post εἶναι lacunam

indicavi 3 αὐτὸν] αὐτὸν L

λέγειν] εἶναι K

4 τοῦτο om. Mt

διελέγχει post διαιρέσεως colloc. Mt

5 τὴν (ante τῆς) om. L

εἴπωμεν L

6 post ἐπειδὴ addit δὲ τ

ἀνάγκη τι εἶναι Mt

8 ἔσται] ἔστι L 8. 9 καὶ

οὗτι μένον τι καὶ οὐκ δν· οὗτω K

9 μὴν] μὴ ante correctionem L

10 καὶ (ante

εἶναι) om. Mt

τουτέστι τὸ et 19 τουτέστι τοῦ ex τουτέστιν corr. K

11 γάρ om. Mt

12 μόνον ἔστιν (ἔστι τὸ L.) δν LMt: ἔστι μόνον δν K

πάλιν ἀνάγκη K

14 τοῦτω L 15. 16 παρωνύμως καὶ ὄμωνύμως L cf. Simplic. p. 122,20

16 δπ']

ὑπ' L καὶ om. L τὸ γάρ μέτοχον L

20 πάλιν δὲ Mt

21 τὸ δν

(ante τὸ αὐτὸ) om. Mt

23 συμβεβηκὸς LK: συμβαίνει Mt

24 ἐξ ἀρχῆς] c. 2

p. 185-22 29 η K: η LMt

30 καὶ οὐκ I.K: οὐκ Mt

εἰ] εἰς L 31 τὰ

οὐκ δντα] τὸ οὐκ δν K

32 ἔσται. τὸ] ἔστι· τῶ K

ἀδύνατον ἄρα τὴν οὐσίαν μόνην ὑποτίθεσθαι αὐτοὺς τὸ δν. μήποτε οὖν **ἢ** διλως τὰ συμβεβηκότα οὐχ ὑποτίθενται εἰναι, ἀλλ' αὐτὴν καθ' αὐτὴν μόνην, καὶ οὗτως οὐδὲν τῶν εἰργμένων ἀτόπων ἔχεται. ἀλλὰ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἐφεξῆς γυμνάσει, δεῖ δὲ εὐγνωμόνως ἡμᾶς καὶ τῶν Παρμενίδου 5 λόγων ἀκούσοντας ἐξ τῶν παρ' αὐτοῦ τοῦ Παρμενίδου τὴν διάνοιαν αὐτοῦ **ἢ** ἔλειν. τί οὖν φησιν ἐν τοῖς ἔπεσιν αὐτὸς περὶ τοῦ ὄντος; οὐλον μουνογενὲς καὶ ἀτρεμές ἥδ' ἀγένητον.
καὶ πάλιν.

οὐκ ἦν οὐκ ἔσται ὅμοι πᾶν, ἔστι δὲ μοῦνον.

10 καὶ πάλιν.

· ἐδὲ γάρ ἔόντι πελάζει.

εἰ δέ φησιν “ὅμοι πᾶν” καὶ “ἐδὲ ἔόντι πελάζει”, ἥδει ἄρα τὸ πλῆθος ἐν τοῖς οὖσιν ὑπάρχειν. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ περὶ φυσικῶν ἦν αὐτοῖς ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῶν νοητῶν, διὸ τοῦτο τὴν ἐν ἐκείνοις ἔνωσιν θεωροῦντες καὶ τὸ 15 ἀμετάβλητον οὗτως αὐτὰ ἔκάλουν.

Καὶ πρὸς Παρμενίδην δὲ ὁ αὐτὸς τρόπος τῶν λόγων, καὶ εἴ τινες ἄλλοι ίδιοι. τουτέστι τῷ αὐτῷ τῶν λόγων τρόπῳ καὶ τὸν Παρμενίδην **ἢ** ἐλέγχομεν ἐν λέγοντα τὸ δν καὶ ἀκίνητον. ὅμοιας γάρ καὶ αὐτὸς καὶ ψευδεῖς εἰληφε τὰς προτάσεις καὶ ἀσυλλογίστως συλλογίζεται. εἰ τοίνυν ὁ αὐτὸς 20 τρόπος τῶν λόγων ἡμῖν καὶ πρὸς τοῦτον, δῆλον ὅτι ἐπιλυσόμεθα καὶ τοὺς τούτου λόγους πῇ μὲν ἐλέγχοντες διτι ψευδεῖς, πῇ δὲ διτι ἀσυλλογίστοι. καὶ τοῖς αὐτοῖς οὖν τρόποις τῶν λόγων τῷ Μέλισσῳ ἐλεγχθήσεται, καὶ ίδιοις ἑτέροις. φασὶ δὲ γεγράψθαι αὐτῷ ίδιᾳ βιβλίον πρὸς τὴν Παρμενίδου **ἢ** δόξαν, δὲν οὐν αἰνίττεται διὰ τοῦ εἰπεῖν καὶ εἴ τινες ἄλλοι ίδιοι.

25 p. 186•23 Καὶ ἡ λύσις πῇ μὲν ὅτι ψευδής, πῇ δὲ ὅτι οὐ συμ-
περαίνεται.

Ἐπιλυσόμεθα, φησί, τὸν Παρμενίδου λόγον διττῶς, καὶ ὅτι ψευδεῖς εἰληφε προτάσεις καὶ ὅτι οὐδὲ οὗτως συμπεραίνει ἐξ αὐτῶν τοῦτο δ

3 ἔφεται M 4 ὑπόθεσιν] litterae θεσιν in ras. I. 5 τοῦ Παρ-
μενίδου οικ. K 6 ἔπεσιν] έσιν (sic) K αὐτὸς ἐν τοῖς ἔπεσιν L 7 οὐλον—ἀγένητον
Parmen. v. 59 K. 65 St. οὐλον K μουνογενὲς LM μουνογενές τε καὶ Par-
menides at cf. Diels ad Simplic. p. 30,2 et 78,13 ἀγένητον L ἀγένητον etiam
Simplic. p. 120,23 qui alibi ἀτέλεστον 9 οὐκ ἦν—μοῦνον corrupta: οὐδὲ ποτ' ἦν
οὐδὲ ἔσται, ἐπεὶ νῦν ἔστιν ὅμοι πᾶν Parm. v. 60 K. 66 St. 11 ἔὸν—πελάζει v. 80 K.

86 St. ἔὸν γάρ] νέον γάρ M ἔόντι] ἔόντι K 12 ὅμοι πᾶν L: ὅμοι πάντα K: πᾶν
ὅμοι Mt καὶ ἔὸν M ἔόντι K: ἔόντι L: νέον τὸ M: ἔὸν τὸ t 12. 13 -δει ἄρα—
οὐσιν ὑπ—in erasis K 13 αὐτῶ K 15 οὗτω L 16 δὲ οὐδὲ om. K αὐτὸς δ τρόπος L
16. 17 τρόπος—ίδιοι om. K 17 εἰσὶν ίδιοι vel ίδιοι εἰσι Aristotelis libri 18 λέγον-
τες L καὶ (ante ψευδεῖς) om. L 20 ἐπιλυσόμεθα L 21 τῇ μὲν εἰ τῇ δὲ K
ὅτι utrumque om. K ψευδὸς L 23 φασὶ δὲ κτλ.] cf. Zeller 1⁴ 468,2
δὲ om. K ίδι[?] ίδια K βιβλον L 24 ίδιοι LK: ἑτεροι Mt 25 πῇ μὲν
LK: τῇ μὲν Mt εἰ Aristotelis libri (praeter I) 25. 26 ὅτι ψευδής—συμπεραίνεται
om. K 25 πῇ δὲ L: τῇ δὲ Mt εἰ Arist. libri (praeter I)

βιούεται. καὶ γάρ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγεν οὗτος ἡμέρας τε Μέλισσος καὶ ὁ θεὸς
 Παρμενίδης “καὶ ψευδῆ λαμβάνουσι καὶ συναλλόγοιστοί εἰσι”. ψευδεῖς μὲν γάρ οὗτοι
 λαμβάνει τὰς προτάσεις. οὗτοι τὸ δὲ πολλὰ σημαῖνον ὡς ἐν τι σημαῖνον
 οὗτω παρειληφτεῖν ἐν τῇ ἐλάττωνι προτάσει· τὸ γάρ ἀπλῶς ἐνταῦθα ἀντὶ⁵
 τοῦ μοναχῶς, καὶ δῆλον ἐκ τοῦ ἀντιδιαστεῖται αὐτῷ τὸ πολλαχῶς· γάρ
 ἀπλῶς γάρ φησι λαμβάνει τὸ δὲ λέγεται, ἀντὶ τοῦ μοναχῶς, λε-
 γόμενον πολλαχῶς. εἴπομεν δὲ οὗτοι καὶ οὗτοι πρότασις ψευδῆς
 ἐστι. τὸ μὲν ψεῦδος ἐν ταῖς προτάσεσι τοιούτον, τὸ δὲ ἀσυμπέραντον οὐκ εἰ-
 σοικε διὰ τὴν ἀντιστοφὴν λαμβάνειν ὁ Ἀριστοτέλης· εἰχει γάρ οὗτοι λέξις
 οὗτως· ἀσυμπέραντος δὲ οὗτοι, εἰ μόνα τὰ λευκὰ ληφθείη σημαί-¹⁰
 νοντος ἐν τοῦ λευκοῦ, οὐδὲν ηὔτεν πολλὰ τὰ λευκὰ καὶ οὐχί¹⁵ ζεν.
 τουτέστι καν συγχωρήσωμεν αὐτῷ ἀληθῆ λαβεῖν τὴν ἐλάττωνα πρότασιν
 καὶ τὸ δὲ ἐν τι σημαίνειν, οἷον τὸ λευκίν, ἀληθῆς μὲν τὸ εἰπεῖν οὗτοι τὸ
 παρὰ τὸ δὲ οὐκ ὅν, τουτέστι τὸ παρὰ τὸ λευκὸν οὐ λευκόν, οὐδέτι δὲ ἔχει
 χώραν οὗτοι πρότασις οὗτοι λέγουσα τὸ οὐκ ὅν οὐδέν, τουτέστι τὸ οὐ
 λευκὸν οὐδέν εἰστιν. οὐκ δὲ μὲν γάρ τὸ οὐ λευκόν, διότι τὸ δὲ ἐν μόνον
 σημαίνει τὸ λευκόν· οὐ μέντοι γάρ καὶ οὐδὲν ἔσται, ἐπεὶ καὶ ημεῖς τὴν
 ὅλην ἑτέραν τῶν οὗτων πάντων λέγοντες εἰναι (τουτέστι τῶν εἰδοπεποιη-
 μένων) διὰ τὸ πᾶσιν ὑπεστρῶσθαι, οὗτοι οὐ φαμεν αὐτὴν οὐδὲν εἰναι.
 ὥστε ἀνηργμένης τῆς μείζονος προτάσεως οὐδὲν συμπερανθήσεται· ἐκ μιᾶς
 γάρ προτάσεως οὐδὲν συμπεραίνεται. ἄλλως τε καν δῶμεν τὸ δὲ ἐν εἰναι,²⁰
 τοῦτο δὲ τὸ δὲ λευκόν ἔστιν, οὐδὲν ηὔτον παλλὰ ἔσηνται τὰ οὗτα·
 τὰ γάρ λευκὰ πολλά. τὸ γάρ λευκόν ἐν εἰναι ηγένει ηγένει μόνον δυνα-
 τόν, εἰ δὲ οὗτως ἐν τὸ λευκόν, πολλὰ δηλονότι καὶ οὐχί²⁵ ἐν τὰ λευκά·
 πλειόνων γάρ περιεκτικὸν τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος. οὐ γάρ δὴ τὸ λευκὸν ὡς
 ἐν τι ἀτομον ληψόμενοι· ἀδύνατον γάρ, φησί, τοῦτο. [ἀδύνατον γάρ]
 ἀνάγκη γάρ, εἰ ἐν εἴη ἀτομον, η ὡς συνεχές εἰναι ἐν η ὡς τῷ λόγῳ ταῦτον,
 ἀδύνατον δὲ ἀμφοτέρως. οὔτε γάρ ἐν τι συνεχές ἐστι τὸ λευκόν (ἐναργῶς οὐ
 γάρ διακεχριμένα εἰσίν απ' ἀλλήλων), οὔτε τῷ λόγῳ εἰσὶ ταῦτα· ἄλλος γάρ
 δὲ τοῦ λευκοῦ λόγος, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ ὑποκειμένου τοῦ δεδειγμένου αὐτό.

1 ἐξ ἀρχῆς p. 186-7 (cf. c. 2 p. 185-9)

1. 2 δ τε παρμενίδης καὶ μέλισσος L

2 καὶ (ante ψεῦδη) om. L 5 τὸ (ante πολλαχῶς) om. L η scripsi ex Aristotele: η K: η L M¹ 6. 7 λεγόμενον L M¹: λεγομένου K et Arist. (in cod. E superser. rec. γρ. καὶ λεγόμενον) at cf. Themist. p. 117,5. Simplic. p. 117,16 8 ἐστι om. K ἀσυμπέραστον libri 9. 12 pro ἔχει—τουτέστι habet καὶ γάρ διπερ φησι

τουτόντον ἐστί K 9 λέξις L: compend. λέξις M: λέξις t 10 ἀσυμπέραντος M: ἀσυμ-
 πέραστον L: ἀσυμπέραστος t δὲ οὗτοι om. M λειφθείη I. 10. 11 σημαίνοντος]
 litteras ση add. M² 12 τουτέστιν t καν L M¹: ἀν t λαμβάνειν K 13 ἐν
 τι M 13. 14 οὗτοι τὸ παρὰ εκ διτιερ corr. M² 14 τουτέστι om. K 16 ἐστιν ετ
 οὐ om. K 17 οὐ μέτοι L 19 οὐδὲν εἰναι] ἐν εἰναι K 20 συμπερανθήσεται M¹
 21 δν] δν (sic) M¹ 22 δν L M¹: ἐν t 23. 24 μόνον δυνατόν] ἀδύνατον K
 26 quae uincis inclusi om. t et, si silentio fides, K 27 εἴη τὸ ἀτομον M¹ 29 ταῦτα
 ante correct. K 30 ἄλλως K δεδειγμένου et p. 67,2 δεδειγμένω primitus L

"Ιδωμεν δὲ καὶ ἐπὶ λέξεως αὐτῆς πῶς φησιν. ἄλλο γάρ ἔσται ή διανοιαὶ λευκῷ καὶ τὸ δεδεγμένῳ. εἰπὼν δὲτι εἰ καὶ ἐν σημαίνει τὸ λευκόν, οὐδὲν ἡττον πολλὰ τὰ λευκά, διότι ἡ γένει ἐν ἔσται ἡ εἰδει, ἐπήγαγεν· οὔτε γάρ τῇ συνεχείᾳ ἐν ἔσται τὸ λευκόν, οὔτε τῷ 5 τῷ λόγῳ. ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν 'οὔτε γάρ ὡς καθ' ἔκαστον ἐν ἔσται τὸ λευκόν', τὸ δὲ καθ' ἔκαστον ἡ ὡς συνεχὲς ἐλέγετο ἐν εἰναι ἡ ὡς ἀδιαιρέτον ἡ ὡς τῷ λόγῳ ταῦτον. ἐπεὶ οὖν οὐδὲν αὐτῷ συντείνει τὸ ἀδιαιρέτον, παρῆκεν αὐτὸν νῦν. διχῇ οὖν διελών τὸ καθ' ἔκαστον, δείκνυσιν δὲτι κατ' οὐδέτερον δύνατὸν ἐν εἰναι λέγειν τὸ δὲ, τουτέστι τὸ λευκόν· τοῦτο γάρ οὐ πόκειται 10 νῦν τὸ δὲν σημαίνειν. καὶ δὲτι μὲν οὐ δύνατὸν ὡς τῷ λόγῳ ταῦτὸν εἰναι, φησιν· ἄλλο γάρ ἔσται τὸ εἰναι λευκῷ καὶ τὸ δεδεγμένῳ, τουτέστιν 20 οὐ δύνατὸν ἐνα δρισμὸν τοῦ λευκοῦ ἀποδοῦναι. τὸ γάρ λευκὸν σῶμα ἔστι τοιῶσδε κεχρωσμένον, καὶ δρισμὸς ἄλλος μὲν ἀποδίδεται τοῦ ὑποκειμένου, ἄλλος δὲ αὐτῆς τῆς λευκότητος· οὐ γάρ ἔστι τῶν καθ' αὐτὸν ὑφεστηκάτων 15 τὸ λευκόν, ἀλλὰ τῶν ἐν σώματι ἐχόντων τὸ εἰναι. εἰ τοίνυν μὴ δύνατὸν ἐνα δρισμὸν τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς λευκότητος ἀποδοῦναι, οὐκ ἄρα ὡς τῷ λόγῳ ταῦτὸν ἐν ἔσται τὸ λευκόν.

p. 186-29 Καὶ οὐκ ἔστι παρὰ τὸ λευκὸν οὐδὲν χωριστόν· οὐ γάρ ἡ χωριστόν, ἀλλὰ τῷ εἰναι ἔτερον τὸ λευκὸν καὶ φῶντας τῷ 29

20 'Επειδὴ εἰπεν δὲτι ἔτερόν ἔστι τὸ λευκὸν τοῦ ὑποκειμένου, ἵνα μὴ τις ὑπονοήσῃ δὲτι τῷ εἰναι ἰδέαν τινὰ τοῦ λευκοῦ χωριστὴν καὶ οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ τινί, ταύτη ἔτερός ἔστιν ὁ τοῦ λευκοῦ λόγος παρὰ τὸ ὑποκειμένον, διὰ τοῦτο φησιν δὲτι οὐκ ἔστι χωριστόν τι εἰδος ἔτερον παρὰ τὸ λευκὸν τὸ ἐν ὑποκειμένῳ τῷ σώματι τὸ εἰναι ἔχον, ὥσπερ τυχὸν ὑποτίθεται Πλάτων. 25 οὐ γάρ τῷ χωριστὸν εἰναι τὸ λευκὸν ἔτερόν ἔστι τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλὰ τῷ τὴν οὐσίαν ἐτέραν ἔχειν, καὶ μυράκις χωρισθῆναι οὐ πέζυκε, ταύτη καὶ τὸν δριστικὸν λόγον ἔτερον δέχεται. ὥστε εἰ διδύνατον ἐν εἰναι τῷ

1 αὐτῷ L 2 καὶ τὸ L: καὶ τῷ KMt at cf. v. 11 3 ἡ γένει ἔσται δὲτι ἡ L
 5 οὗτε γάρ ὡς libri: num οὐ γάρ ὡς? [ἔσται] εἶναι L 7 ταυτὸν εἶναι φῶν M cf. v. 10 sq. οὖν (post ἐπει) om. K: malim δὲ αὐτὸν K 8 τὸ καθέκαστον Mt: τὸ καθέκαστα L: τὰ καθέκαστα K 9 εἶναι λέγειν L: εἰ (sic) λέγειν K: λέγειν εἶναι Mt 10 οὐ om. L 11 ἄλλως K τὸ (ante δεδεγμένῳ) LKM: τῶ τ (et Aristot. libri FI et pr. E) 13 καὶ δὲ δρισμὸς K ἀποδίδωται K
 14 ἄλλως ὡς αὐτῆς K 17 οὐ om. L 18 ἔστι LM: ἔσται Kt Aristoteles at cf. v. 23 18. 19 οὐδὲν χωριστόν—ὑπάρχει om. K 19 τῷ (post ἄλλῳ) scripsi ex Aristotele cl. v. 26: τὸ libri (et Aristot. cod. F) τὸ λευκὸν τ ετ, si silentio fides, L: τῶ λευκῶ M (et Arist. cod. F) 20 τὸ om. L 21 ίδέαν τινὰ KMt: ίδέαν τινὰ οὐσίαν L οὐκ Mt: om. LK 23 οὐκ ἔστι LK: οὐκέστι M: οὐκέτι t 24 ὥσπερ] ὡς L post Πλάτων habet διὰ τὰς . . . (spatium quinque litter. ubi L² scripsit quosdam apices quos interpretor ίδέας) L 26 ἐτέραν (ε^{τῷ} M) LKM: ἔτερον t
 χωρισθῆναι K

λόγῳ τὸ λευκόν. ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν τὸ ὄν, οὐχ ἐν ἄριστον οὐδὲ τὸ ὄν. **ἴ** ἀν
καὶ τὴν οὐσίαν δέ τις ὑπόθεστο, ἀδύνατον πάλιν μίαν εἰναι τῷ λόγῳ.
δεκτικὴ γάρ αὕτη τῶν συμβεβηκότων, ἀτινα πάλιν ἔτερον τὸν τοῦ εἰναι
δέχεται λόγον. ὥστε οὐδαμῶς ἐν εἰναι τὸ ὄν δυνατὸν ὡς τῷ λόγῳ ταῦτὸν
5 ὄν. ἀλλὰ τοῦτο Παρμενίδης οὐπώ συνεώρα, διτι καὶ ἀμα ωσι καὶ
ἐν τῷ αὐτῷ διάφορα πράγματα ἔτερον τὸν τοῦ εἰναι λόγον ἐπιδεχόμενα, **τοῦ**
οὐχ ἐν εἰσι διὰ τὸ ὑποκείμενον μᾶλλον ἢ πολλὰ διὰ τὸν ὄριστους λόγους.
καὶ τοῦτο τῆς πλάνης αὐτῷ αἰτιον γέροντε, τὸ δρᾶν τὰς κατηγορίας πάσας
ἀμα οὐσας· ἐνόμισε γάρ διτι διὰ τοῦτο καὶ τὸ ὄν ἐστιν.

10 p. 186-32 Ἀνάγκη δὴ λαβεῖν οὐ μόνον ἐν σημαίνειν τὸ ὄν, καθ'
οὐδὲν κατηγορηθῆ, ἀλλὰ καὶ διπερ δὲν καὶ διπερ ἐν.

Δεῖξες διτι οὐκ ἐστιν ὡς τῷ λόγῳ ταῦτὸν ἐν τὸ ὄν, βιόλεται νῦν δεῖξαι **ει**
διτι οὐδὲ ὡς συνεχές. εἰρηται δὲ διτι εἰ ὡς συνεχὲς ἐν, ἢ ὡς οὐσία μόνον
ἐσται, ἢ συμβεβηκός μόνον, ἢ μικτὸν ἐξ ἀμφοῖν. τέως οὖν διτι οὐ δύνα-
15 ται οὐσία μόνον εἰναι δείκνυσιν. ἀγάγκη οὖν, φησίν, εὐγνωμονέστερον
ἀκούοντας τῶν λόγων τὸ δὲν δ φασιν οὐ μόνον ἐν σημαίνειν ἐνδέχεσθαι,
ώς αὐτοί φασιν, ἀλλὰ καὶ διπερ δὲν καὶ διπερ ἐν. **(διπερ ὄν.)** τουτέστι
τὸ κυρίως ὄν, τοῦτο δέ ἐστιν ἢ οὐσία, καὶ τὸ ἔμπαλιν διπερ ἐν, τουτέστι
τὸ κυρίως ἐν, διπερ ἐστὶ | τὸ τῷ ἀριθμῷ ἐν. οὐ γάρ δή, φησί, τὸ συμ- **ἴ** **βε**
20 βεβηκός ἀν λέγοισιν τὸ ὄν, τοῦτο δὲ ἐστιμανεν εἰπών. τὸ γάρ συμβε-
βηκός καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, τουτέστιν ἐν ἄλλῳ ἔχει τὸ
εἰναι. ὥστε κυριώτερον ἀν τὴν οὐσίαν λέγοισιν τὸ ὄν. εἰτα τοῦτο εἰπών
τρέπεται εἰς τὸ δεῖξαι διτι ἀδύνατον τὸ συμβεβηκός αὐτοὺς ὑποτίθεσθαι.
εἰ γάρ τοῦτο, φησίν, εἴη τὸ ὄν, τὸ δι συμβεβηκε τὸ δὲν οὐκ ἐσται,
25 συμβεβηκε δὲ τῇ οὐσίᾳ. ὥστε εἰ τὸ συμβεβηκός μόνον ὄν, ἢ οὐσία οὐκ
δὲν ἐσται (έτερα γάρ ἐστι τοῦ ὄντος), εἰ δὲ οὐκ δὲν η οὐσία, τὶ δὲν ἄριστον δὲν
ἐσται (ὑπόκειται γάρ η οὐσία τῷ συμβεβηκότι, ὥστε ἐστι τι η οὐσία). ἀλλὰ

1 εἰπε K 3 δεκτικὴ Kt: δεκτι (in exitu versiculi) M: δεκτικὸν L συμβεβηκότων
δεῖστιν Mt τὸν τοῦ Kt: τὸ δὲν τοῦ M: τοῦτον L 4 δυνατὸν post οὐδαμῶς ρομιτ K
4. 5 ταῦτὸν δὲν] ταῦτὸν εἰναι K 5 οὐπώ συνεώρα om. K οὐδέπω L ἐώρα Ari-
stotelis cod. E διτι] (ο)ύ συνείδε φῆ δ παρμεν διτι K 6 ἐπιδεχόμενα K et ante
correct. L 8 γέγονεν αἰτιον Mt τὰς om. L 9 οὐσας] εἰναι K διτι om.
et εἰναι (pro ἐστιν) K 10. 11 οὐ μόνον—διπερ ἐν om. K 10 post λαβεῖν ο
vulgato Aristotele addunt τοῖς λέγουσιν ἐν τὸ δὲν εἰναι (I.)t οὐ (cf. Simplicii libri
p. 121, 26) LM: μῆτ Aristoteles at cf. v. 16 13 εἰρηται p. 63, 20 sqq. διτι ει Mt:
διτι τὸ L: διτι K ως (ante οὐσία) recte om. K 15 οὐν] γάρ K 16 ἐκδέχε-
σθαι Mt quod praestare videtur 17 ως αὐτὰ L διπερ δὲν καὶ διπερ ἐν. διπερ δὲν,
scripsi: διπερ δὲν καὶ διπερ ἐν L: διπερ δὲν K: διπερ ἐν Mt 18 τὸ κυρίως δὲν — τουτέστι
servavit K: om. LMt 21. 22 τὸ εἰναι ἔχει Mt 22 λέγοισιν τὴν οὐσίαν K
26 ἐστι] εἰναι K 27 ὥστε ἐστι LM: ὥστε εἰναι K: ὥστε ἐσται t η (post τι)
om. Mt

τὸ συμβέβηκὸς μόνον ὅν, ὥστε ἡ οὐσία οὐκ ὅν· τὸ αὐτὸν ἄρα καὶ ὅν καὶ ἡ 6·
οὐκ ὅν, δπερ ἀδύνατον.

p. 186b1 Οὐ δὴ ἔσται ἄλλων ὑπάρχον τὸ ὅπερ ὅν.

Ἐὰν ἀδύνατον, φησί, τὸ αὐτὸν ἄμα ὅν καὶ μὴ ὅν εἰναι, τοῦτο δὲ συμβέβηκεν ἐξ τοῦ ὑποθέσθαι ἡμᾶς τὸ ὅν συμβέβηκὸς εἶναι, ἀδύνατον ἄρα
ἄλλων συμβέβηκέναι τὸ ὅν· οὐ γάρ ἐνδέχεται, φησίν, ὅν εἶναι τὸ συμβέβηκός, εἰ μὴ πιολλὰ σημαίνει τὸ ὅν, ὥστε καὶ τὴν οὐσίαν ὅν τι εἶναι
καὶ τὸ συμβέβηκός. εἰ γάρ ἐν τι σημαίνει τὸ ὅν, συμβήσεται τὰ εἰρημενα
ἄποπα· ἀλλὰ μὴν ὑπόκειται ἐν τὸ ὅν σημαίνειν, ἀδύνατον ἄρα τὸ ὅν συμβέβηκός εἶναι.

p. 186b4 Εἰ οὖν τὸ ὅπερ ὅν μηδενὶ συμβέβηκεν ἀλλὰ ἔκεινῳ τι
μᾶλλον τὸ ὅπερ ὅν σημαίνει τὸ ὅν ἡ μὴ ὅν;

Δεῖξας ὅτι ἀδύνατον τὸ ὅν συμβέβηκός αὐτοὺς ὑποτίθεσθαι, ἀνατρέψῃ
ἐπὶ τὸ ἐξ ἀργῆς, ὅτι οὐδὲ οὐσίαν μίαν αὐτὸν δυνατὸν εἶναι. διγῶς δὲ
15 στικτέον, ἡ οὐτως· εἰ οὖν τὸ ὅπερ ὅν μηδενὶ συμβέβηκεν, ἀλλὰ
μᾶλλον ἔκεινῳ ἔτερόν τι συμβέβηκεν, εἰτα ὡδες ὑποστήσαντας ἐπαγαγεῖν·
τὸ ὅπερ ὅν σημαίνει τὸ ὅν ἡ μὴ ὅν; ἡ μᾶλλον εἰς τὸ ἀλλ' ἔκεινῳ
στικτέον, εἰτα ἐφεδῆς· τί μᾶλλον τὸ ὅπερ ὅν καὶ τὰ ἔχη; ὁ δὲ νοῦς·
εἰ οὖν ἀδύνατον τὸ ὅπερ ὅν συμβέβηκέναι τινί, ἀλλ' ἔκεινῳ (τουτέστι τῷ ὅπερ
20 ὅντι) συμβέβηκεν ἔτερόν τι, τουτέστι τῇ οὐσίᾳ τὸ συμβέβηκός, τί μᾶλλον τὸ
ὅπερ ὅν (τουτέστιν ἡ οὐσία) τὸ ὅν ἡ τὸ μὴ ὅν σημαίνει; τουτέστιν οὐδὲν
μᾶλλον ἔσται ὅν ἡ οὐκ ὅν ἡ οὐσία. πῶς δὲ τοῦτο συμβαίνει ἐπήγαγεν·
εἰ γάρ ἔσται τὸ ὅπερ ὅν τὸ αὐτὸν καὶ λευκόν, τὸ λευκόν δὲ εἶναι
μὴ ἔστιν ὅπερ ὅν (οὐδὲ γάρ συμβέβηκέναι αὐτῷ οἱόν τε τὸ ὅν·
25 οὐδὲν γάρ ὅν δούχος ὅπερ ὅν), οὐκ ἄρα ὅν τὸ λευκόν. ὁ δὲ λέγει
τοῦτο ἔστιν· ἐπειδὴ τὸ ὅπερ ὅν, τουτέστιν ἡ οὐσία, ἔστι καὶ λευκή (λέγο-
μεν γάρ τὸν Σωκράτην λευκὸν εἶναι), τὸ δὲ λευκὸν οὐκ ἔστιν ὅπερ ὅν

3 ἄλλω ΙΜ: ἄλλως Κ: ἀλλο τὸ ὑπάρχον ἡ τὸ τὸ ὅπερ ὅν ομ. Κ 6 οὐδὲ
γάρ Κ 7 τὸ ὅν σημαίνει Aristotelis libri λέγειν εἶναι Mt 11 μηδενὶ Κ
11. 12 -βέβηκεν—μὴ ὅν ομ. Κ 14 ἀλλ' ἔκεινῳ τὸ 12 ἡ τὸ μὴ ὅν τι 13 ὑπο-
λαμβάνειν Κ 14 αὐτὸ ομ. Mt 15 τικτέον ante correct. L 15. 16 ἀλλὰ—
συμβέβηκεν ομ. L 16 εἰτα ὑποστήσαντας ὥδε (ώδε M) Mt 17 ἡ τὸ μὴ ὅν τ
ἐκείνως: Κ 19 ὅν ομ. Κ συμβέβηκέναι] συμβέβηκε (sic) K 19. 20 ἀλλ' —
ἔτερόν τι ομ. Κ 19 τουτέστι L: ομ. Mt 21 ἡ εἰ ἡ K τουτέστιν
(ante οὐδὲν) οιμ. K 22 ὅν (post ἔσται) ομ. K ἡ οὐσία K: ἡ οὐσία I.Mt
23 τὸ ὅπερ ὅν post ἔσται ομ., post λευκὸν addit ὅπερ ὅν M 23. 25 pro τὸ λευκόν—
οὐχ ὅπερ ὅν inserit ἔως τὸ (scribe τοῦ) K cf. Diels ad Simplic. praeft. p. X sq.
23 τὸ (ante λευκόν) L: τῷ Mt δ' εἶναι τὸ 24 οὐδὲ γάρ οὐδὲ ex Aristot. vulg. t
at cf. p. 70, 4 αὐτῷ ομ. M 26 τοῦτο LK: τοιούτον Mt ἐπειδὴ περ τὸ
ὅν Mt

(μόνη γάρ ἔστιν ἡ οὐσία ὅπερ ὄν), τὸ δέ περ ὃν ἄρα οὐχ ὅπερ ὄν. τὸ αὐτὸν δέ
ἄρα καὶ ὃν καὶ οὐκ ὄν, δέ περ ἀδύνατον. εἰ γάρ ἀληθὲς εἰπεῖν τὴν οὐσίαν
λευκήν, τὸ δὲ λευκὸν οὐκ ὄν, ἡ οὐσία ἄρα οὐκ ὄν· ὑπόκειται δὲ καὶ ὄν,
τὸ αὐτὸν ἄρα καὶ ὃν καὶ οὐκ ὄν. οὐδὲ γάρ συμβεβηκέναι αὐτῷ οἶν
5 τε τὸ ὄν· οὐδὲν γάρ δὲ οὐχ ὅπερ ὄν. οὐκ ἄρα δὲ τὸ λευκόν.
τὸ λευκόν, φησίν, οὐκ ἔστιν ὄν· οὐκ ἐνδέχεται γάρ αὐτῷ ὑπάρχαι τὸ ὄν. 20
πᾶν γάρ δὲ εὐθὺς καὶ δέ περ ὄν ἔστιν, δέ περ δὲ μόνως ἡ οὐσία, καὶ
μόνως ἄρα δὲ ἡ οὐσία· εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἄρα δὲ τὸ λευκόν. οὐχ οὕτως
δὲ ὡς δέ περ τὶ μὴ ὄν, ἀλλ' ὅλως μὴ ὄν. ἐπειδὴ ἔδειξεν δὲ τὸ λευκόν
10 οὐκ ἔστιν ὄν, διότι μόνως δὲ ἡ οὐσία, ἔστι δὲ μὴ δὲ καὶ τὸ ἀπλῶς μὴ
δὲν καὶ τὸ τὸ μὴ ὄν (ῶσπερ ὁ Σωκράτης τὸ μὴ ὄν· οὐκ ἔστι γάρ Πλάτων
ἡ Ἀλκιβιάδης), διὰ τοῦτο, φησί, τὸ λευκόν μὴ ὄν ἔστιν. οὐχ ὡς τὸ μὴ
ὄν, ἀλλ' ὅλως μὴ ὄν, διότι καὶ τὸ μόνως ὄν, ἡ οὐσία, οὐκ ἔστι τὶ ὄν,
15 ἀλλ' ἀπλῶς ὄν. ὥστε εἰ ἀπλῶς δὲν ἡ οὐσία καὶ μόνον ὄν, τὸ συμβεβηκός 25
ἄρα ἀπλῶς μὴ ὄν.

p. 186b10 Τὸ ἄρα δέ περ δὲν οὐκ ὄν.

Τοῦτο συμπέρασμά ἔστι τοῦ ὅλου λόγου· εἰ γάρ τὸ δέ περ δὲν ἡ οὐσία
ἔστιν, ἡ οὐσία δέ ἔστι καὶ λευκόν, τὸ λευκόν δὲ οὐκ ὄν, τὸ δέ περ δὲν ἄρα
οὐκ ὄν. πάλιν δὲ διὰ τῶν ἔχῆς αὐτὸν τοῦτο ἐπαναλαβόν κατεσκεύασεν.
20 ἀληθὲς γάρ εἰπεῖν δτι λευκόν. ἀληθές, φησί, τὸ δέ περ δὲν εἰπεῖν δτι
λευκόν· εἰ γάρ τὸ δέ περ δὲν ἡ οὐσία, τὴν δὲ οὐσίαν ἀληθὲς εἰπεῖν δτι λευκόν 40
(λέγομεν γάρ τὸ σῶμα λευκὸν εἰναι), τὸ δέ περ δὲν ἄρα ἀληθὲς εἰπεῖν δτι
λευκόν. τὸ δὲ λευκόν οὐκ δὲν ἐσήμανε (μόνον γάρ δὲν ἡ οὐσία)· ὥστε καὶ
τὸ δέ περ δὲν οὐκ δὲν ἔσται. ὥστ' εἰ καὶ τὸ λευκόν σημαίνει τὸ δέ περ
25 δὲν, πλείω ἄρα σημαίνει τὸ δὲν. εἰ ἄτοπον, φησί, τὸ δέ περ δὲν τὸ αὐτὸν
καὶ μὴ δὲν εἰναι, διότι τὸ δέ περ δὲν ἔστι καὶ λευκόν, τὸ δὲ λευκόν μὴ δὲν
ἔστι, ϕεύδος ἄρα τὸ λευκόν μὴ δὲν εἰναι. δὲν ἄρα τὸ λευκόν. πᾶν δὲ δὲν
εὐθὺς καὶ δέ περ δὲν· ὥστε καὶ τὸ λευκόν δέ περ δὲν. εἰ δὲ τοῦτο, ἔστι δὲ καὶ 45
ἡ οὐσία δέ περ δὲν, πλείω ἄρα σημαίνει τὸ δὲν καὶ οὐχ ἔν.

1. 2 τὸ δέ περ δὲν ἄρα οὐκ δέ περ (sic) δὲν—καὶ οὐκ δὲν servavit K: om. LMt 3. 4 ὑπό-
κειται—καὶ οὐκ δὲν servavit K: om. LMt 4. 5 αὐτῶν οἱόν τε L: οἱόν τε αὐτῷ
Mt: οἱόν τε om. K 5 τὸ δὲν—ἄρα δὲν τὸ λευκόν om. K 6 τὸ δὲν L: τὸ
λευκόν Mt 7 δέ περ δὲν δέ] δέ περ δὲν δὲν K 8 οὕτω τ 9 ὡς δέ περ K Mt:
ώς (cf. v. 12) L: scribendum ως; ὥσπερ ex Aristotele (at ως δέ περ' cod. E ubi non raro
littera ρ in exitu verborum apostropho notatur) τὸ μὴ δὲν] μὴ δὲν τι Aristot.
cod. E 10 ἀλλ' ὅλως μὴ δὲν om. K 11 ὁ σωκράτης τὸ μὴ δὲν ἔστιν Mt
16 δέ περ δὲν (LKM)t. item p. 71, 12 17 τοῦτο τὸ K 18 τοῦ λόγου
δὲν Mt 19 διὰ δὲ τῶν ἔφεξῆς αὐτὸν τοῦτο πάλιν Mt 20 ἐσήμανε LM: ἐσή-
μανε Kt 21 25 ώστ'—σημαίνει τὸ δέ περ δὲν om. K 22 τὸ δέ περ (post σημαί-
νει) L: τὸ Mt: δέ περ (om. τὸ) Aristoteles 23 ἐσήμανε L: ἐσή-
μανε Kt 24 26 τὸ (post διότι) om. K 27 δὲν (ante
εἰναι) om. L

p. 186 b 12 Οὐ τοίνυν οὐδὲ μέγεθος ἔξει τὸ ὄν, εἰπερ δὲ τὸ οὐτόν· ἔχατέρῳ γάρ ἔτερον τὸ εἶναι τῶν μορίων.

Εἰς ἔτερον ἐπάγει τὸν λόγον. εἰ μόνως, φησίν, ὅπερ ὃν ἡ οὐσία, ἀνάγκη μηδὲ μέγεθος ἔχειν τὸ ὅπερ ὃν (τὸ γάρ μέγεθος ποσόν, τὸ δὲ 5 ποσόν συμβεβηκός, τὸ δὲ συμβεβηκός μὴ ὃν), εἰ δὲ τὸ ὅπερ ὃν οὐχ ἔξει μέγεθος, οὐδὲ πεπερασμένον οὐδὲ ἀπειρον ἔσται. ὥστε καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀναιρήσουσιν ὑποτιθέμενοι σημαίνειν τὸ ὄν, τὴν οὐσίαν. ἔκα- 50 τέρῳ γάρ ἔτερον τὸ εἶναι τῶν μορίων τῆς οὐσίας τῆς μεμεριθυσμένης, οἷον τοῦ σώματος μύρια καλεῖ τὴν τε οὐσίαν αὐτὴν καὶ τὸ ποσόν. 10 ταῦτα οὖν, φησίν, εἰ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ ἐν καὶ ταῦτον εἰσιν, ἀλλ’ οὖν τὸ εἶναι ἔτερον ἔστιν ἔχατέρῳ αὐτῶν· ἀλλοις γάρ οὐ τῆς οὐσίας λόγοις καὶ ἀλλοις οὐ τοῦ μεγέθους. ὥστε εἰ τὸ ὅπερ ὃν μόνον ἔστιν ἡ οὐσία, τὸ μέγεθος ἄρα οὐκ ὄν. ὥστε οὐχ ἔξει μέγεθος ἡ οὐσία, ἵνα μὴ τὸ αὐτὸν καὶ ὃν καὶ οὐκ ὄν εἴη. εἰ δὲ μὴ ἔξει μέγεθος, οὔτε ἀπειρος ἔσται οὔτε πεπερασμένη. 15 ταῦτα γάρ τοῦ ποσοῦ. |

p. 186 b 14 Ότι δὲ διατρεῖται τὸ ὅπερ ὃν εἰς ὅπερ ὃν τι ἄλλο καὶ οὐτόν τῷ λόγῳ φανερόν.

Διεἰλῶν τὸ χυρίως ἐν, λέγω δὲ τὸ τῷ ἀριθμῷ, εἰς τε τὸ συνεχές καὶ τῷ λόγῳ ταῦτόν, καὶ εἰπὼν ὅτι εἰ ὡς συνεχές ἐν εἴη τὸ ὄν, ἡ οὐσία 20 ἔσται ἡ συμβεβηκός (εἰ γάρ σύνθετον ἐξ ἀμφοῖν, ἐναργῶς πολλὰ τὰ ὄντα), εἰτα δεῖξαι ὅτι οὐδὲ εἰ οὐσία μόνον εἴη. ἐπειδὴ ἡ οὐσία δεκτική ἔστι τῶν 5 συμβεβηκότων καὶ ἔστιν ἀληθής εἰπεῖν ὅτι ἡ οὐσία λευκόν ἔστι, τὸ δὲ λευκόν οὐκ ὄν, καὶ ἡ οὐσία οὐδὲ ὄν ἔστιν, ὑπέκειτο δὲ καὶ ὃν εἶναι, τὸ αὐτὸν ἄρα καὶ ὃν ἔσται καὶ μὴ ὄν· ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ὑποτίθεσθαι τὴν οὐσίαν δεκτι- 25 κτὴν εἶναι τῶν συμβεβηκότων συνήγοη τὸ ἀττικόν, εἰπε δὲ ἀν τις ὅτι μήποτε οὐδὲ ὅλως δεῖ ὑποτίθεσθαι εἶναι τὰ συμβεβηκότα, ἀλλὰ μόνην τὴν οὐσίαν εἶναι, διὰ τοῦτο νῦν τοῦτο προτίθεται δεῖξαι ὅτι, καὶ τὸ ὃν τὴν

1 (b) οὐ (o rubrica addend.) K: om. L	1. 2 εἰπερ—μορίων om. K	2 τῷ
εἶναι L	3 ἐπάγει L: ἀπάγε (sic) K: ἀπάγει Mt	εἰ μόνως] οὐ μ/ (sic) L
οιη. K	4 ἀνάγκη δὲ μὴ δὲ L	5 τὸ δὲ συμβεβηκός ποσόν (traic. M ^a) M
	4. 5 τὸ δὲ συμβεβηκός ποσόν (traic. M ^a) M	7. 8 ἐκα ^b ρέ ^c
	γάρ ε ^d (omissis τὸ εἶναι τῶν μορίων) K	γάρ ε ^d (omissis τὸ εἶναι τῶν μορίων) K
	8. 9 μεγεθυνομένης L	8 scribendum τῶν μορίων. (τῶν μορίων) τῆς
	11 ἔτερον] ε ^d K	έστιν om. K
	13 ἵνα μὴ τῷ αὐτῷ (om. καὶ) ὃν K	14 ἔσται] ἔστι K
	18 διελόμενος K	16 lemma
	εἰς διεπερ δὲ τι μᾶλλο M	18. 19 καὶ
	τὸ τῷ λόγῳ fort. recte K	20 γάρ καὶ K
	23 ante ὑπέκειτο addit ἄρα K	22 ἀληθῶς K
	25 εἶναι] ἀλλὰ K	δὲ οιη. K
	26 οὐδὲ ὅλως δεῖ LK: δεῖ ὅλως (sine οὐδὲ) Mt	

οὐσίαν ὑποθύμωμεῖτα εἶναι καὶ ταῦτην ἀριθμῷ μίαν καὶ μῆδ' θλως ὑπάρχειν ^ἢ 6·
αὐτῇ τὰ συμβεβηκότα, καὶ οὗτως δειχθύσεται οὐδὲν ἡττον πολλὰ τὰ ὄντα ^ἢ
καὶ οὐχ ἔν. λέγει δὲ δύναμει ταῦτα· πότερον διδάσκετε ἡμᾶς περὶ τῆς οὐ-
σίας ταῦτης ἢ οὕ; εἰ μὲν οὖν οὐδὲν ἡμᾶς διδάσκετε, ἀλλ' ἀξιοῦτε ἡμᾶς
5 ταῖς ἀποφάνσεσιν ύμῶν ἐπεσθαι, οὐ πεισόμεθα ύμῖν· εἰ δὲ διδάσκετε, ἢ, δι'
δύναματος πάντως ἡμᾶς διδάσκετε, ἢ οὐκάλλησον. εἰ μὲν οὖν δι' ὀνόματος
ἡμᾶς διδάσκετε, οὐ πεφύκασι τὰ δύναματα τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων ἡμῖν
παριστᾶν· ὁ γάρ τὴν τοῦ ἀνθρώπου μαθεῖν θέλων φύσιν οὐδὲν πλέον εἰσε- ¹⁵
ται διὰ τῆς 'ἀνθρώπου' φωνῆς. καὶ ἀλλως εἰ τὰ δύναματα τῶν πραγμά-
10 των ίκανά ἦν εἰς παράστασιν τῆς οὐσίας αὐτῶν, πάντες ἀνθρωποι δυοίως
ἡμεν ἐπιστήμονες, δύμοις εἰδότες τί ὁρ' ἔκαστον τῶν δυναμάτων σημαίνε-
ται. εἰ δὲ οὐκάλλησον, ἢ δι' ὄρισμοῦ πάντως ἢ δι' ὑπογραφῆς. καὶ καθίδ-
λου πᾶσα διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις κατὰ τρεῖς γίνεται τρόπους· ἢ γάρ
κατὰ ἀπόφρασιν (ῶσπερ ὁ Πλάτων τὴν περὶ θεοῦ φησι γίνεσθαι καὶ τῆς
15 ὥλης διδασκαλίαν· ὅτι οὔτε τόδε ἔστιν οὔτε τόδε θεός, ἀλλ' ὅτι "ὑπὲρ ταῦτα", ²⁰
ώσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ὥλης ὅτι χείρων τούτων), ἢ κατὰ ἀναλογίαν (φ' τρόπῳ
πάλιν ἐπὶ θεοῦ καὶ τῆς ὥλης κέγρηται, λέγων ὅτι δν λόγον ἔ/ει ὁ ἡλιος
πρὸς τὰ ἔγκόσμια πάντα, τοῦτον ὁ θεὸς ἀπλῶς πρὸς πάντα τὰ ὄντα, καὶ
δν λόγον ἔχει ὁ χαλκὸς πρὸς τὰ χαλκᾶ σκεύη, τοῦτον τὸν λόγον ἡ ὥλη
20 πρὸς τὰ ἔνυλα πάντα, ἢ δι' ὄρισμῶν. πᾶς δὲ ὄρισμός καὶ ὑπογραφὴ ἐκ
πλειόνων ἔστιν δυναμάτων, ἢ δυναμάτων καὶ ῥημάτων. τὰ οὖν πλείονα ταῦτα
δύναματα ἔτοι ἐν καὶ ταῦτὸν σημαίνουσιν, ἢ πλείονα καὶ διάφορα· ἀλλ' εἰ μὲν ²⁵
ἐν καὶ ταῦτὸν σημαίνουειν, πάλιν δι' δύναμάτος ἔστιν ἡ διδασκαλία (τί γάρ δια-
φέρει διὰ τοῦ ἕιφους ἢ μαχαίρας ἢ σπάθης διδάσκει τὸ ὑποκείμενον; καθ' ἔκα-
25 στον γάρ ὄνομα τὸ αὐτὸν σημαίνομεν ὑποκείμενον). εἰ δὲ πλείονα καὶ διάφορα
σημαίνουσιν αἱ ἐν τῷ ὄρισμῷ παραλαμβανόμεναι φωναί, ἔτοι οὐσίας πλείους
σημαίνουσιν ἢ συμβεβηκότα. εἰ μὲν οὖν οὐσίας πλείους σημαίνουσιν, αὐτόθεν
πολλὰ τὰ ὄντα (πολλαὶ γάρ οὐσίαι, αἱ δὲ οὐσίαι ὄντα εἰσίν), εἰ δὲ συμβεβηκάτα,
ἢ αὐτῷ τῷ ὄντι συμβεβήκασιν ἢ ἔτερῳ, καὶ ἢ γωριστά εἰσιν ἢ ἀχώριστα. ³⁰
Δείκνυσιν οὖν ὅτι οὐδεμία ὑπόθεσις ἀλγήθης εἶναι δύναται, πρὸς
δὲ τὴν δεῖξιν τούτων προλαμβάνει τέσσαρά τινα ἀξιώματα. ἐν μὲν ὅτι

1 μῆδος Μ 3 διδάσκεται ετ rursus in inequentibus διδάσκεται ετ ἀξιοῦται K
4 οὖν om. K 4. 5 ἀλλ' ἀξιοῦτε—εἰ δὲ διδάσκετε om. L 5 ἐπε-
σθαι—ὑμῖν in eras. K εἰ δὲ διδάσκεται ante correct. K 6 ἡμᾶς] ὑμᾶς L
6. 7 ἢ διὰ λόγου—ἡμᾶς διδάσκετε om. K 7 post πεφύκασι addit δὲ K 9 ἀνθρώ-
που LK: ἀνθρωπος fort. recte Mt 11 fort. ἡμεν δν 14 Πλάτων Rep. VI,
p. 509 A. B φησι] φύσιν K γίνεσθαι post διδασκαλίαν traic. Mt κατὰ K
15 alterum τόδε om. L 16 χείρων Mt: χείρω LK cf. ειτ. 5 19 ὁ χαλκὸς κτλ.]
cf. Tim. p. 50 A sq. 23 πάλιν δι' ἀνόματος K ἔσται L 24 διὰ] τὰ K
μαχαίρας ἢ σπάθης recte videtur correxisse (cf. p. 20, 15 sq.) t: μάχαιραν (μαχαίραν L) ἢ
σπάθην LK: μάχαιρα ἢ σπα M 25 post σημαίνομεν addit ἔτοι διὰ τὸ ἔιφος εἰπεῖν ἢ
πάθην (sic) K 27 οὖν om. K αὐτό M 28 πο γάρ αἱ οὐσίαι K αἱ δὲ
οὐσίαι om. L 29 ἢ (ante αὐτῷ) om. K ἔστιν K 30 ἀληθὲς primitus K
31 παραλαμβάνει K

τὸ χωριστὸν συμβεβηκὸς δύναται καὶ ἀπογίνεσθαι τοῦ ὑποκειμένου. δεύτερον δὲ ὅτι τῶν ἀχωρίστων συμβεβηκότων τῶν μὲν μιᾷ τινι ὡρισμένῃ φύσει ὑπαρχόντων (ῶστε τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περιττὸν ἀριθμῷ, εὐθύτης καὶ καμπολότης γραμμῇ), τῶν δὲ πλείστι (τὸ γάρ μέλαν ἐστὶν ἀχώριστον τοῦ Αἰθίνιος, ὑπάρχει δὲ καὶ κόρακι καὶ ἔβενῳ καὶ ἄλλοις πλείστοις), εἰς τὸν ὄρισμὸν τοῦ ἀχωρίστου συμβεβηκότος τοῦ ὡρισμένης φύσεως μιᾷ ὑπάρχοντος τὸ ὑποκείμενον παραλαμβάνεται, δπερ καὶ ἐν τι σημανόμενόν ἐστι τῶν καθ' αὐτό (ῶστε εἰς τὸν ὄρισμὸν τῆς σιμότητος ἡ ῥίς· λέγομεν γάρ σιμότητα εἶναι κοιλανσιν ἐν ῥίνι, καὶ ἄρτιον εἶναι ἀριθμὸν 10 δίγυρα τεμνόμενον). τρίτον δὲ εἰς μὲν τὸν τοῦ ὄρισμὸν τὰ μέρη παραλαμβάνεται, εἰς δὲ τὸν τῶν μερῶν οὐκέτι τὸ δλον· οἷον ἀνθρωπὸν ὄριζόμενοι ζῷοι λογικὸν θηγάδον παραλαμβάνομεν ἀτινα μέρη ἐστὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ζῷον δὲ ὄριζόμενοι ἡ τὸ λογικὸν οὐκέτι εἰς τὸν ὄρισμὸν τούτων τινὸς 15 τὸν ἀνθρωπὸν παραλαμβάνομεν. τέταρτον δέ περ νῦν μὲν οὐ τίθεσιν, ἐφεξῆς δὲ 15 αὐτοῦ μεμνήσεται, δὲ οἱς ὑπάρχει τὰ μέρη, τούτοις ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ δλον ὑπάρχει, καὶ ἐμπαλιν οἱς τὸ δλον, καὶ τὰ μέρη· τὰ μὲν οὖν ἀξιώματα ταῦτα.

Δείκνυσιν οὖν δὲτι ἀδύνατον τὰ ἐν τῷ ὄρισμῷ παραλαμβανόμενα αὐτῷ τῷ δὲτι συμβεβηκέναι οὐτῶς, ὥστε καὶ χωρίζεσθαι δύναται. ἔστω γάρ ὡς ἐν ὑποδείγματι εἰς ἀνθρωπὸς τὸ ὄν· τούτου ὄρισμὸς τὸ ζῷον 20 λογικὸν δίπουν· εἰ οὖν τὸ ζῷον καὶ τὸ λογικὸν καὶ τὸ δίπουν συμβεβηκότα εἰσὶ χωριστὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἐπειδὴ συμβεβηκός ἐστι χωριστὸν δύναται τοῦ ὑποκειμένου χωρίζεσθαι καὶ μὴ τοῖς εἶναι ἐν αὐτῷ, δῆλον δὲτι ἔσται ποτὲ ὁ ἀνθρωπὸς οὔτε ζῷον οὔτε δίπους; οὔτε λογικόν. ὥστε οὐκ ἀν εἴη ὄριστικὰ ταῦτα τοῦ ἀνθρώπου· τὰ γάρ ὄριστικὰ αὐτοῦ χαρακτηριστικά τε 25 αὐτοῦ εἰσὶ καὶ αὐτῷ ὑπάρχει. ἀδύνατον ἄρα χωριστὰ εἶναι τοῦ δητος συμβεβηκότα τὰ ἐν τῷ ὄρισμῷ αὐτοῦ παραλαμβανόμενα, καὶ ἐγρησίμευσεν ἡμῖν εἰς τούτο τὸ πρότερον λῆγμα, τὸ λέγον τὰ χωριστὰ συμβεβηκότα μὴ ἀπειναι τῷ ὑποκειμένῳ. εἰ δὲ συμβεβηκότα εἰεν ἀχώριστα τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῷον καὶ τὸ δίπουν, ἦτοι αὐτῷ μόνῳ συμβέβηκεν (ώς τῷ ἀριθμῷ τὸ ἄρτιον), ἡ καὶ ἄλλοις, ὡς τὸ μέλαν οὐ τῷ Αἰθίνιοι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ ἔβενῳ. εἰ μὲν οὖν αὐτῷ μόνῳ συμβέβηκε τὰ ἐν τῷ ὄρισμῷ τοῦ δητος παραλαμβανόμενα, ἔδει εἰς τὸν ὄρισμὸν ἐνδεικάστου αὐτῶν τὸ ὑποκειμένον, τινέστι τὸν ἀνθρωπὸν, παραλαμβάνεσθαι· ὑποκειμένος γάρ αὐτοῖς ὁ ἀνθρωπὸς διὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν ἀχώριστα εἶναι b 7r

1 καὶ. om. K	ἀπογίνεσθαι K	2 ὄρισμένη K	6 συμβεβηκέναι L
ώρισμένου L: ὠρισμένος compendio incerto K	7 φύσει K: φ L: φύσῃ t		
ὑπάρχοντα L καὶ om. K	8 τι M	8 σημότητος et 9 σημότητα L	9 κολλαστιν K
ἀριθμὸν om. addit M ²	12 ἐστι] εἶναι K	14 ἐφεξῆς p. 186 b 34 cf.	
Philop. p. 78,15 sqq.	15 τούτοις] τούτων compend. M	18 δύναται LKM: δύνα-	
σθαι emendat t	19 δ ὄρισμὸς K	20 συμβεβηκότα] συμβεβηκότιν L	21 εἰσι]
23 fort. δίπουν	25 εἰσι] ἐστι K	26 συμβεβηκότος K	27 τὸ
(ante πρότερον) om. L	27. 28 συμβεβηκότα — συμβεβηκότα] συμβέβηκε — συμβέβη-		
σθαι K	31 τῇ LK: τῷ Mt	33 ὑποκειμενος] οὐ ποκειμενον K	34 ὁ ἀνθρωπὸς
αὐτοῖς L			

αύτοῦ ταῦτα τὰ συμβεβηκότα. ἀδύνατον δὲ εἰς τὸν ὄρισμὸν τοῦ ζῷου καὶ ^ἢ τὸν
τοῦ δίποδος παραληφθῆναι τὸν ἄνθρωπον· οὐδέποτε γάρ εἰς τὸν ὄρισμὸν
τοῦ μέρους τὸ δόλον παραλαμβάνεται, μέρος δὲ τὸ ζῷον καὶ τὸ δίπον,
δόλον δέ τι ὁ ἄνθρωπος. τοῦτο δὲ ἐκ τῆς ἐναργείας δῆλον καὶ ἐκ τούτου·
5 καθάπερ γάρ ὁ ὄρισμὸς δόλον τὸ πρᾶγμα σημαίνει, οὕτω δηλονότι καὶ τὰ
μέρη, αὐτοῦ τὰ τοῦ πράγματος μέρη, εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεται τὸ ὑποκείμενον ^{οὐ}
εἰς τὸν ὄρισμὸν αὐτῶν παραληφθῆναι, οὐδὲ ἄρα ἐνδέχεται τῶν τοιούτων
συμβεβηκότων εἶναι τὰ ἐν τῷ ὄρισμῷ τοῦ ὄντος παραλαμβανόμενα. εἰ γάρ
εἰς τὸν ἔκαστου ὄρισμὸν παραληφθείη τὸ ὑποκείμενον, ἐπειδὴ τὰ εἰς ὄρισμὸν
10 τίνος παραλαμβανόμενα μέρη εἰσὶν αὐτοῦ, ἔσται καὶ τὸ δόλον τὸν μέρους
μέρος, εἰ γέ παραλαμβάνεται εἰς τὸν τὸν μέρους ὄρισμόν. ἀδύνατον ^{ἄρα}
ἀγώριστα εἶναι συμβεβηκότα τὸν ὄντος, ὡς κύτῳ μόνῳ ὑπάρχοντα, τὰ ἐν
τῷ ὄρισμῷ αὐτοῦ παραλαμβανόμενα. τοῦτο δὲ ἐδείχθη διὰ τοῦ δευτέρου ^{τοῦ}
καὶ τρίτου λήμματος, ὅτι τε ἐν τῷ ὄρισμῷ τῶν καθ' αὐτὰ συμβεβηκότων
15 τὸ ὑποκείμενον παραλαμβάνεται, καὶ διὰ τοῦ ἐν τῷ ὄρισμῷ τοῦ μέρους οὐ
παραλαμβάνεται τὸ δόλον. διττοῦ δὲ ὄντος τοῦ καθ' αὐτό, τοῦ τε ἐν τῷ
ὄρισμῷ τὸ ὑποκείμενον παραλαμβάνοντος καὶ δὲ ἐν τῷ τοῦ ὑποκείμενου
ὄρισμῷ παραλαμβάνεται (τοιαῦτα δέ ἔστι τὸ λογικὸν τὸ δίπον καὶ ἀπλῶς
τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν), εἰκότως τοῦ προτέρου μόνον ἐμνήσθη· τοῦτο γάρ
20 μόνον τῶν συμβεβηκότων ἔστι, τὸ δὲ λοιπὸν ἐπὶ οὐσιῶν λέγεται (μέρος ^{οὐ}
γάρ ἔστι τῆς οὐσίας), κανὸν ὑπόθετο τις τοῦτο διαυλόμεθα, δίωσαι διαιρετὴν
εἶναι τὴν οὐσίαν εἰς οὐσίας. ὅτι μὲν οὖν τὰ ἐν τῷ ὄρισμῷ τοῦ ὄντος
παραλαμβανόμενα οὐ συμβέβηκαν αὐτῷ οὔτε ὡς χωριστὰ οὔτε ὡς ἀχώ-
ριστα, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων. μήποτε οὖν ἄλλῳ τινὶ συμβεβήκασιν.
25 ἄλλ' εἰ τοῦτο, τῷ αὐτῷ καὶ τὸ δόλον συμβεβηκὸς ἀν εἴη· φέρε γάρ τὰ μέρη
ὑπάρχει, τούτῳ καὶ τὸ δόλον, καὶ ξυπαλιν. ἄλλ' ἀδύνατον τὸ οὐ συμβεβη-
κός εἶναι ἄλλῳ ὥστε οὐδὲ ἔτερῳ συμβεβηκέναι δυνατὸν τὰ ἐν τῷ ὄρισμῷ ^{τοῦ}
παραλαμβανόμενα. τοῦτο δὲ ἐδείχθη διὰ τοῦ τετάρτου λήμματος, ὅτι φέρε
τὰ μέρη ὑπάρχει, τούτῳ καὶ τὸ δόλον. εἰ δέ τις εἴποι ὅτι εἰ μὲν πάντα
30 τὰ μέρη ἔνι συμβεβηκότα εἴη, καλῶς ἀν καὶ τὸ δόλον τῷ αὐτῷ συμβαίνοι, ^{οὐ}
εἰ δὲ ἄλλῳ μέρος, οὐκέτι (οἷον ἄλλῳ τὸ ζῷον, ἄλλῳ τὸ δίπον· οὐ
γάρ τὸ δίπον εὐθὺς καὶ ἀνθρωπός), φημὶ οὖν ὅτι ἐπειδὴ τὸν ἀτομὸν λαμ-
βάνω ἄνθρωπον, δῆλονότι καὶ τὸ λογικὸν τούτου ζῷον καὶ τὸ δίπον παρα-
λήψουμαι· εἰ δὲ τοῦτο, μερισθήσεται ὁ δόλος ἄνθρωπος, ὥστε φέρε τὸ δίπον

1 αὐτοῦ K: αὐτὰ Lm¹ ταῦτα L: om. Km¹ 3 παραλαμβάνεται τὸ δόλον L ^β 4 ἐκ τε
τῆς fort. recte K ἐνεργείας K: ἐνάρ (sic) L 7 ἄρα] ἀνδρα L 8 τοῦ δόντος om. K
12 ὑπάρχον K 14 ὅτι τε K: ὅτε Lm¹ 16 διττοῦ κτλ.] cf. p. 34,22 17 τοῦ
om. L 19 μόνον LK: μόνον Mt 21 ὑποθετο (sic) K βουλόμεθα (sup.
οὐ accent. eras.) K 25 συμβέβηκεν ἀν εἴη L 26 τοῦτο K et ante correct. L
ἄλλ' ἀδύνατον] ἀλλὰ δυνατὸν K 26. 27 συμβεβηκός] συμβεβηκῶς K: συμβέβηκεν L
28 λήμματος K 29 τούτῳ L: τοῦτο Km¹ post ὅτι tres litterae eras. K
30 συμβαίνοι K: σημαίνοι L: συμβαίνει M: συμβαίνει t ^γ 33. 34 τὸ λογικὸν — φέρε τὸ
om. L παραλείψομαι K

ύπάρχει, καὶ τὸ τοῦ ἥλου μέρος ὑπάρχει, ὡς δὲ πάντα τὰ μέρη, καὶ τὸ ἡ 7· ὅλον. ὥστε οὐδὲ ἄλλῳ συμβεβηκέναι ὀυνατὸν τὰ ἐν τῷ ὄρισμῷ παραλαμ- 26 βιανόμενα. ὅλως ἄρα συμβεβηκότα εἶναι οὐ δύνανται. εἰ δὲ οὐσίαι, πολλὰ τὰ ὄντα καὶ οὐχ ἐν· μερίζεται γάρ τὸ δύν εἰς ἔτερα τῷ εἶναι ὄντα.

5 "Οτι δὲ διαιρεῖται τὸ διπερ δύν εἰς διπερ δύν τι ἄλλο καὶ τῷ λόγῳ φανερόν. εἰπὼν προσεχῶς διτὶ "οὐ τούνυν οὐδὲ μέγεθος ἔχει τὸ δύν". εἰ γάρ δύν ἔστι τὸ δύν, τοῦτο δέ ἔστιν ἡ οὐσία, δηλονότι οὐχ ἔχει τι μέγεθος· τοῦτο γάρ τοῦ ποσοῦ. εἰ γάρ ἔχει, ἐπειδὴ ἔτερος ὁ τοῦ ποσοῦ λόγος καὶ ἔτερος ὁ τῆς οὐσίας, πλείονα ἔσονται τὰ ὄντα· εἰ γάρ τις ὑπόθοιτο τὸ 30 ποσὸν ὑπάρχειν μὲν τῇ οὐσίᾳ, μὴ δὲ εἶναι, εἴπετο τὸ αὐτὸν καὶ δύν καὶ μὴ δύν εἶναι. ἀνάγκη οὖν, εἴπερ ἡ οὐσία τὸ δύν, μηδὲ μέγεθος αὐτὴν ἔχειν μηδὲ ὅλως ἔτερόν τι τῶν συμβεβηκότων. καὶ ἔπειται μὲν καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ τὸ ἐναντιούσθαι αὐτὸν; ταῖς ἴδιαις ὑποθέσεσιν (οὗτω γάρ οὕτε ἀπειρον ἔσται, οὔτε πεπερασμένον), πλὴν νῦν δείχνυσιν διτὶ καὶ τοῦτο αὐτοὺς λέγειν 15 ὑποθώμεθα, αὐτὴν καθ' αὐτὴν μόνην εἶναι τὴν οὐσίαν χωρὶς συμβεβηκότων, καὶ οὕτω; οὐδὲν ηττον δείχνυται πολλὰ τὰ ὄντα· διαιρεῖται γάρ αὐτῇ 25 ἡ οὐσία εἰς ἔτερας οὐσίας τῷ ὄριστικῷ λόγῳ, εἰ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ αἱ αὐταὶ εἰσιν. ὁ γάρ ἄνθρωπος, εἰ καὶ εἰς ἔστιν αὐτῷ τούτῳ τῷ ἄνθρωπος εἶναι, ἀλλ' οὐν διαιρεῖται εἰς τὸ ζῆν καὶ τὸ λογικὸν καὶ τὸ θυητόν, ἀτινα 20 ἔτερα καὶ ἄλλήλων εἰσὶ κατὰ τὸν ὄριστικὸν λόγον. ἡ οὖν εἰς τὸ καὶ τῷ λόγῳ ὑποστικέον, ἵνα ἡ 'διτὶ δὲ ἡ οὐσία διαιρεῖται εἰς ἔτερας οὐσίας διαφερούσας ἄλλήλων τῷ λόγῳ τῷ ὄριστικῷ, εἰ καὶ μὴ τῷ ὑποκειμένῳ', ἡ στικτέον μετὰ τὸ εἰς διπερ δύν τι ἄλλο, είτα ἐφεξῆς τὸ καὶ τῷ λόγῳ 40 φανερὸν ἀντὶ τοῦ καὶ τῷ λόγῳ δεῖται δυνατόν. 'διτὶ ἡ οὐσία διαιρεῖται εἰς 25 ἔτερας οὐσίας, ὡς δὴ τούτου μὲν ἐκ τῆς ἐναργείας φανεροῦ δύντος, δειχνυ- μένου δὲ καὶ λόγῳ'.

p. 186b17 Εἰ γάρ μὴ διπερ δύν τι, συμβεβηκότα ἔσται.

Εἰ γάρ τὰ εἰς ἀ ὁ ἄνθρωπος διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ὄριστικοῦ λόγου μὴ εἰσὶν οὐσίαι, ἀνάγκη συμβεβηκότα εἶναι· εἰ δὲ τοῦτο, ἀνάγκη ἡ αὐτῷ 30 ἔκεινωρ συμβεβηκέναι ἡ ἔτερψ, καὶ ἡ χωριστὰ εἶναι ἡ ἀχώριστα, ἀμφότερα 35 δὲ ἀδύνατον.

1 μέρος] μέρους K πάντα τὰ K: παρὸ τὰ L: τὰ Mt 2 οὐδὲ K: om. LMt
ἐν τῷ K: ἐν LMt 3 ἀρὰ K οὐσία L 5 τῷ LK: τὸ Mt 6 εἰπὼν
p. 186b12 10 εἴπετο scripsi: εἴπετο K: εἰπει L.Mt: fuit. εἴπετο ἀν 15. 16 συμβεβη-
κότος L 16 αὐτῇ K 18 τῷ] τὸ K 18. 19 εἶναι ἄνθρωπος L
20 καὶ (ante ἄλλήλων) om. K τὸν] τῶν K 21 εἰς οὐσίας ἔτερας Mt
21. 22 διαφερούσας LK: διαφερούσας Mt 22 ἄλλήλων scripsi: ἄλλήλαις LK: ἄλλή-
λαις Mt μὴ τὸ ὑποκειμένον K 23 μετὰ τὸ om. Mt δὲ δύν τι post ἄλλο
ponit L εἰτα] εἰς K 25 φανεροῦ μὲν ἐκ τῆς ἐναργείας Mt 27 δύν τι]
ὄντα τ συμβεβηκότα ἔσται om. K 27. 29 ἔσται — συμβεβηκότα om. superscr. L
29. 30 ἀνάγκη post συμβεβηκέναι colloc. Mt 29 καὶ ἡ αὐτῷ K 31 ἀδύνατον KM:
ἀδύνατα (L)t

p. 186 b 18 Συμβεβηκός τε γάρ λέγεται τοῦτο, ἢ δὲ ἐνδέχεται· **¶ 7.**
οὐπάρχειν καὶ μή.

Τοῦτο τὸ πρῶτον ἀξίωμα, ὅτι τὸ χωριστὸν συμβεβηκός οὐκ ἀεί, ἀλλ’ ἔστιν ὅτε καὶ οὐχ ὑπάρχει. ἢ οὐκ ἐν τῷ λόγῳ ὑπάρχει τὸ φῶτον συμβεβηκότος τὸ ὑποκείμενον παραλαμβάνεται, οὐ παντὸς δὲ σχωρίστου, ἀλλὰ τοῦ καθ’ αὐτὸν ὑπάρχοντος· καὶ² αὐτὸν γάρ τῇ ρίνῃ ἡ σιμότης. οἷον τὸ μὲν καθῆσθαι ὡς γωρίζομενον. παράδειγμα τοῦ προτέρου· τῷ γάρ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει τὸ καθῆσθαι οὐκ ἀεί, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ οὐ. ἐν 10 δὲ τῷ σιμῷ ὑπάρχει ὁ λόγος ὁ τῆς ρίνος. παράδειγμα τοῦ δευτέρου. |

p. 186 b 23 Ἐτι τὸ σα ἐν τῷ ὄριστικῷ λόγῳ ἐνεστιν, ἢ ἐξ ὧν ἔστιν, **¶ 7.**
ἐν τῷ λόγῳ τῷ τούτων οὐκ ἐνυπάρχει ὁ λόγος ὁ τοῦ ὅλου.

Τὸ τρίτον ἀξίωμα, ὅτι ἐν μὲν τῷ τοῦ ὅλου ὄρισμῷ τὸ μέρος παραλαμβάνεται, ἐν δὲ τῷ τοῦ μέρους οὐκέτι τὸ ὅλον. εἰπὼν δὲ δσα ἐν τῷ 15 ὄριστικῷ λόγῳ ἐνεστιν, προσέθηκεν ἢ ἐξ ὧν ἔστιν· ὡς γάρ αὐτὸς εἰπεν ἐν τῇ Ἀποδεικτικῇ, οὐ παντὸς ἐστιν ὄρισμὸν ἀποδοῦναι. οὔτε γάρ τῶν γενικωτάτων γενῶν, οὔτε τῶν ἀτόμων· εἰ γάρ ὁ ὄρισμὸς ἐκ γενῶν ἐστι καὶ τῶν συστατικῶν οὐκαριζῶν, οὔτε δὲ τῶν γενικωτάτων γένος ἐστι λαβεῖν οὔτε τῶν ἀτόμων (τὰ γάρ γένη τῶν εἰδῶν ἐστι γένη, οὐχὶ τῶν ἀτόμων), 20 δὴ τοὺς ὄρισμά τις τούτων ἀποδοίγει. Σωκράτους γάρ καὶ Ηλατώνος καὶ Ἀλκιβιάδου οὐδὲν δὲν εἴη κοινὸν γένος οὐδὲν εἰδῶς, εἴπερ ἐκάστου μὲν ἀνθροισμά τι ἴδιον συμβεβηκότων ἐστὶ γραπτηριστικόν, τούτων δὲ τῶν ἀνθροισμάτων οὐκ ἐστὶ τι συνιωνύμως κατηγορήσαι. δταν γάρ εἶπω Σωκράτης· της ζητόντος ἐστιν ἢ ἀνθρωπος, οὐ τοῦ ἀνθροισμάτος τῶν συμβεβηκότων ἀ 25 γραπτηρίζει τὸν Σωκράτην κατηγορησα τὸ ζῆψον, εἰ μὴ παρὰ φύσιν (παρὰ φύσιν γάρ λέγεται κατηγορία δταν τοῦ συμβεβηκότος τὴν οὐσίαν κατηγορήσωμεν, ὡς δταν εἶπω τὸ λευκὸν τοῦτο ἀνθρωπός ἐστι· κατὰ φύσιν γάρ κατηγορῶ, δταν της οὐσίας τὸ συμβεβηκός κατηγορήσω), ἀλλὰ τῷ ἀνθρώπῳ

2 ἐνυπάρχειν K καὶ μή] om. K: καὶ μὴ ὑπάρχειν εκ Aristotele t 3. 5 ἀξίωμα—
δεύτερον om. K 3 ὅτι (om. τὸ) χωριστὸν συμβεβηκεν L 4 οὐχ om. L
ἡ om. L ὑπάρχειν L ὑπάρχει ante τῷ λόγῳ ponit t 4. 5 συμβεβηκε M 5. 6 συμβεβηκε K 7 καθ’ αὐτὸν—σιμότης apte transponas post δευτέρου (v. 10) 11 οἵα] οὐ M 11. 12 ἐνεστιν—ὅλου om. K 11 ἐν ἐστιν ἢ M
14 ἐν δὲ τὸ τοῦ K 15 ἐνεστιν (sic) K: ἐνεστιν M: ἐνεστι Lt 16 Ἀποδεικτικῇ]
non videtur tale quid in Posterioribus Analyticis exstare: potuit Philoponus hoc ipsum
inferre ex Metaph. II 6 p. 1045 b 2 sqq. ad quem locum cf. Bonitzius οὐτε γάρ] οὔτε
γενὸν αὐτὸν correct. L 19 γάρ om. superscr. L οὐχὶ] οὐ K 20 Σωκράτου et
iu proximis οὐδὲ ἢ εἴη L 22 ἀνθροισμάτι K: ἀνθροισ L τοῦτο et in proximis
οὐκέτι τίτιν οὐνόμως κατηγορίσαι K 27 γάρ] malim δὲ 28 δταν] ὡς ἢν K

τῷ μερικῷ φῆμι οὐ πάρχειν τὸ ζῷον, καὶ ζῷον οὐ τὸ τυγχόν. ἀλλὰ τὸ με- ^{τὸν}
ρικὸν τὸ αὐτῷ ἔκείνῳ οὐ πάρχον· οὐ γάρ δὴ ὁ Σωκράτης τὸ ζῷον ἐστι τὸ ^{τὸν}
γενικόν, τὸ κοινῶς πάντων κατηγορούμενον. ὡσπέτερος καὶ τὸν ἀνθρώπον αὐ-
τοῦ κατηγορεῖσθαι φάμεν τὸν αὐτῷ πάλιν οὐ πάρχοντα, τὸν συγκείμενον ἐκ
τοῦδε τοῦ ζῷου καὶ τοῦδε τοῦ λογικοῦ. ἐπεὶ οὖν, ὡς εἶπον, οὐ πάντα
ὄρισμῷ σημαίνεται, ἀλλ' ἔστιν ἀ καὶ οὐ ποραφικῷ λόγῳ, διὸ τοῦτο εἰπεν τῇ
ἔξι ὧν ἐστιν· οὔτε γάρ τὰ ἐν τῷ ὄρισμῷ παραλαμβανόμενα εἰς τὸν ἕδιον
ζηταστὸν ἑαυτῷ ὄρισμὸν τὸ δόλον παραλαμβάνει (πίον τὸ ζῷον τὸν ἀνθρώπον
τῇ τὸν ἔπιπον, οὐ ἐν τῷ ὄρισμῷ παραλαμβάνεται), οὔτε τὰ τέσσαρα στοι-
χεῖα, ἔξι ὧν τὸ σύνθετον σῶμα σύγκειται, εἰς τὸν ἕδιον ζηταστὸν ἑαυτοῦ ^{οὐ}
ὄρισμὸν τὸ σύνθετον σῶμα παραλαμβάνει, οὔτε μὴν εἰς τὸν ὄρισμὸν τοῦ
τῆς κλίνης ποδὸς τῇ κλίνῃ, οὔτε εἰς τὸν τῆς χειρὸς δὲ Σωκράτης. ἐπιτήρησον
δὲ διὰ οὐκ ἐπῆγαγε τὸ τέταρτον ἀξιώματα νῦν, προσθήσει δὲ αὐτὴν ἐφεῖται.

p. 186b26 Εἰ τοίνυν ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον καὶ τῷ ἀν-
15 θρώπῳ συμβέβηκε τὸ δίποιν, ἀνάγκη χωριστὸν είναι αὐτό.
ώστε ἐνδέχοιτ' ^{δὲ} μὴ δίποιν είναι τὸν ἀνθρώπον, τῇ ἐν τῷ λόγῳ
τῷ τοῦ δίποδος ἐνέσται ὁ τοῦ ἀνθρώπου λόγος. ²⁵

Εἰ τὰ παρ' ἡμῖν ληφθέντα, φησίν, ἀξιώματα οὗτας ἔχει ὥσπερ εἱρη-
ται, ἐστι δὲ τὰ μέρη τοῦ ὄρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου συμβεβηκότα τῷ ἀνθρώπῳ,
20 τῇ χωριστά εἰσιν αὐτοῦ συμβεβηκότα καὶ ἐνδέχεται ποτε τὸν ἀνθρώπον μὴ
είναι δίποδος τῇ ζῷον τῇ λογικόν, τῇ ἀχώριστα καὶ ἐν τῷ ὄρισμῷ τοῦ δίποδος
τῇ τοῦ ζῷου τῇ τοῦ λογικοῦ τὸν ἀνθρώπον παραληφόμενα. ἀμφότερα δὲ
ἀδύνατα· ἀεί τε γάρ δίποιν ὁ ἀνθρώπος καὶ λογικὸν καὶ οὐκ ἐν τῷ ὄρισμῷ ^{οὐ}
τῶν μερῶν τὰ δύο παραλαμβάνεται. ἀλλ' ἔμπαλιν εἰς τὸν τῶν δλων τὰ
25 μέρη, τὸ δὲ ἐξῆς· ἀνάγκη χωριστὸν είναι αὐτό, τῇ ἐν τῷ λόγῳ τῷ
τοῦ δίποδος ἐνέσται ὁ τοῦ ἀνθρώπου λόγος, τουτέστιν ἀνάγκη, τῇ
χωριστὸν συμβεβηκὸς είναι αὐτὸν τοῦ ἀνθρώπου, τῇ ἀχώριστον.

p. 185b31 Εἰ δὲ ἄλλῳ συμβέβηκε τὸ δίποιν καὶ τὸ ζῷον, καὶ μὴ
ἐστιν ἔχατερον διπερ ^{οὐ} τι, καὶ ὁ ἀνθρώπος ^{δὲ} εἰς τὸν συμβε-
30 βηκότων ἐτέρῳ.

Δείξας διὰ ἀδύνατον τὰ μέρη τοῦ ὄρισμοῦ αὐτῷ ἔκείνῳ συμβεβηκέναι ^{οὐ}

1 τυχόν, ἀλλὰ τὸ οὐ. K 3 κατηγορούμενος K 7 ἔξιν K 8 αὐτοῦ L
παραλαμβάνει K: παραλαμβάνεται L: λαμβάνει Mt 9 τὰ LK: οὐ. Mt 10 αὐτοῦ L.
13 προσθήσει Mt: προσθῆ L: προσθήσοις K ἐφεῖ (sic) K 14 τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον]
οὗτας ἔχει M 14. 17 καὶ τῷ—λόγος οὐ. K 17 ἐνέσται M: Εν ἐσται L: ἐνεσται τ
18 λειφθέντα K 18. 19 εἰρηται LK: εἰρήκαμεν Mt 20 χωριστὰ αὐτοῦ εἰπει K 21 τῇ
(ante λογικόν) οὐ. K 22 παραλειψόμενα K 23 καὶ λογικόν οὐ. Mt 24 τῶν δλων]
τοῦ δλου L 25 ἐξῆς (sic), ἀνάγκη K: ἐξ ἀνάγκης L Mt 26 ἐνέσται Mt: Εν ἐσται L:
ἡνεσται ut vid. ex ἐνεσται K 27 συμβέβηκεν K 28 Εἰ δὲ τὸ ἄλλο K 28.30 καὶ
μὴ—ἐτέρῳ οὐ. K 31 δείξας διὰ οὐ δύναται K

οὐδὲ ὁ ὄρισμός, βιώλεται δεῖξαι ὅτι οὐδὲ ἀλλωφ δυνατὸν αὐτὰ συμβεβηκέναι. **¶ 7v**
 εἰ γάρ, φησί, τὰ μέρη τοῦ ὄρισμοῦ μὴ εἰσὶν οὐσίαι (τοῦτο γάρ σημαίνει
 τὸ καὶ μὴ ἔστιν ἐκάτερον διπερ ὃν τι), συμβεβηκεῖ δὲ εἰ ἐν ἀλλωφ τινὶ,
 ἐπειδὴ φ τὰ μέρη ὑπάρχει τούτῳ καὶ τὸ δλον, καὶ τὸ δλον ἀν εἰη συμ-
 5 βεβηκὸς ἔτέρω. ὥστε ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπλῶς ἡ οὐσία τῶν συμβεβηκότων
 τινὶ ἔσται, διπερ ἀτοπον καὶ ἀδύνατον, τὴν οὐσίαν συμβεβηκὸς είναι.

p. 186b33 Ἀλλὰ τὸ διπερ δν ἔστω μηδενὶ συμβεβηκός.

40

Ἐπειδὴ εἶπε “καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔσται τῶν συμβεβηκότων ἔτέρῳ”, καὶ
 εἰς τοῦτο ὡς ἀτοπὸν ἀπήγαγε τὸν λόγον, διὰ τοῦτο φησιν ὅτι ὑποκείσθω
 10 τοῦτο ἡμῖν ὅμοιογούμενον, ἐπειδὴ καὶ ὑπὸ τῆς ἐναργείας μαρτυρεῖται, ὅτι
 ἡ οὐσία οὐκ ἔστι τῶν ἔτέρων τινὶ συμβεβηκότων, ἀλλὰ τὸν καθ' αὐτὸν
 ὑφεστηκότων.

p. 186b34 Καὶ καθ' οὐ ἄμφω [καὶ ἐκάτερον], καὶ τὸ ἐκ τούτων
 λεγέσθω.

15 ’Ἐπειδὴ ἔλαβεν διπερ φ τὰ μέρη συμβεβηκασιν ἀνάγκη καὶ τὸ δλον συμ-
 βεβηκέναι μὴ προϋποθέμενος αὐτό, διὰ τοῦτο νῦν αὐτὸν τίθησι, καὶ φησιν·
 καὶ τοῦτο κείσθω ἡμῖν ἀξίωμα ἐκ τῆς ἐναργείας ὅμοιογούμενον, διπερ
 20 οὐδὲ ἀν κατηγορηθῆ πάντα τὰ μέρη, καὶ τὸ ἐκ πάντων συγκείμενον κατηγο-
 ρεῖται· εἰ γάρ μὴ ἔστιν ἔτερον τῶν μερῶν τὸ δλον, ἀνάγκη πᾶσα φ δὲ
 25 ὑπάρξῃ πάντα τὰ μέρη, τούτῳ καὶ τὸ δλον ὑπάρξαι. ἐὰν δὲ ἔχῃ ἡ γραφὴ
 τὸ καὶ ἐκάτερον, οὐτως ἔξηγητέον· καὶ καθ' οὐ ἄμφω δῆμα τὰ μέρη
 κατηγορεῖται καὶ ἐκάτερον ἰδίᾳ, κατηγορηθῆσεται καὶ τὸ δλον τὸ ἐκ τούτων
 30 συγκείμενον. ἐὰν δὲ οὐ ἡ γραφὴ καὶ καθύλου, οὐτω νοητέον· καὶ καθο-
 λικῷ λόγῳ ἄμφω ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κατηγορητέον, ἐφ' οὐ τὰ μέρη ἐπὶ τούτου
 35 καὶ τὸ δλον, καὶ ἔμπαλιν.

1 οὐ ἔστιν δ K 2 μὴ om. K 3 τὸ καὶ Kt: καὶ τὸ LM συμβεβηκότα
 δὲ εἰ ἐν K: scribo συμβεβηκότα δ' elev 4 τοῦτο K καὶ τὸ δλον (altero loco)
 om. superscr. M² 4. 5 δὲ εἰη post συμβεβηκὸς; colloc. Mt 6 τὴν οὐσίαν om. K
 συμβεβηκὸς; Mt: συμβέβηκεν LK verba τὴν οὐσίαν συμβεβηκός εἰναι malim abesse
 7 δὲ LKM: δν τι t 8 ἔσται (L)t: ἔστω KM: ἀν εἰη Aristoteles 9 ὡς εἰς
 ἀτοπὸν M τὸν λόγον] τὸ δλον K 10 τοῦτο om. K καὶ τὸ ὑπὸ L
 ἐναργείας (L)t: ἐνεργείας KM 11 ἔτέρων et καθ' αὐτὴν K 13 verba καὶ ἐκάτερον,
 quae non agnoscit Philoponus in priore explanatione (cf. Arist. cod. E. SimPLIC. p. 129,19),
 ἐκάτερον
 delevi: καὶ ἀμφότερον L 13. 14 τούτων λεγέσθω om. K 15 δὲ om. L 16 μὴ
 LK: καὶ μὴ Mt μὴ προϋποθέμενος] cf. p. 73,14. 77,12 17 ἐνεργείας K
 19 μὴ ἔστι τῶν μερῶν τὸ δλον ἔτερον Mt 20 τοῦτο et ἔγει K 21 τὸ καὶ] καὶ τὸ K
 22 ἴδια K distinxii post ἴδια cl. SimPLIC. p. 129,26: post ἴδια et ante καὶ ἐκάτερον
 distinguist t 23 ἦ K 24 ἀμφότερα et τοῦτο K 25 καὶ τὸ ἔμπαλιν L

p. 186b35 Ἐξ ἀδιαιρέτων ἄρα τὸ πᾶν.

b 7v

Τοῦτο διττῶς ἐξηγητέσσιν· ἡ γὰρ ἐξ ἀδιαιρέτων, τουτέστιν ἐκ σημίων (ἐπειδὴ γάρ τὸ κυρίως ἔν, λέγω δὴ τὸ τῷ | ἀριθμῷ ἔν, τριγῶς b 8r ἐλέγετο ἡ ὡς συνεχὲς ἡ ὡς ἀδιαιρέτον ἡ ὡς τῷ λόγῳ ταῦτόν, ἀνελῶν 5 ὅτι οὔτε ὡς τῷ λόγῳ ταῦτὸν δύνατὸν εἶναι, οὔτε ὡς συνεχὲς κατ' οὐδένα τρύπον οὔτε ὡς οὐσίας ὅντος τοῦ συνεχοῦς οὔτε ὡς συμβεβήκοτος οὔτε ὡς ἐξ ἀμφοῖν συγκειμένου, καὶ οὐσίας οὔτε δεκτικῆς τῶν συμβεβηκότων οὔτε μῆν, εἰκότως τὸν λειπόμενον εἰσάγει τρόπον. εἰ γάρ τὸ κυρίως ἔν μήτε ὡς συνεχὲς εἴη μήτε ὡς τῷ λόγῳ ταῦτόν, λείπεται αὐτὸν σημεῖον 10 εἶναι καὶ ἐξ σημείων· σημεῖον μὲν γάρ τῷ μήτε συνεχὲς εἶναι μήτε τῷ λόγῳ ταῦτόν, ἐξ σημείων δὲ τῷ τὸν ὄριστικὸν αὐτοῦ λόγον πλείονα παραλαμβάνειν ἐξ ἀνάγκης δύναματα σημαντικά τιναν ἢ μέρη αὐτοῦ γίνεται), ἡ οὖν οὐτως τὸ ἐξ ἀδιαιρέτων, ἡ ἐξ ἀδιαιρέτων ἀντὶ τοῦ ἐξ οὐσιῶν. ἐπεὶ γὰρ ἔδειξεν ὅτι ἀδύνατον τὸν τοῦ ἀνθρώπου ἥτοι τὸν τοῦ ὅντος λόγον 15 εἰς συμβεβήκητα διαιρεῖσθαι, ἔπειται τὸ εἰς οὐσίας εἶναι αὐτοῦ τὴν διαιρέσιν, ἐπειδὴ ἀνάγκη πάντως πολλά τινα σημαίνειν τὸν ὄρισμόν· ὥστε συγχέσιτο ἀν τὸ ὃν ἐξ ὅντων μόνον, τουτέστιν ἐξ οὐσιῶν μόνον. καὶ οὐτως οὖν πολλὰ 20 τὰ ὅντα, καὶ μὴ διαιρῆται ἐνεργείᾳ τὸ πᾶν. εἰ δὲ ἐξ οὐσιῶν μόνον, οὐδαμῶς μεθέξει τοῦ ποσοῦ, εἰ δὲ τοῦτο, οὔτε πεπερασμένον ἔσται οὔτε ἀπειρον. καὶ ἐπίτηδες οὗτως εἰπε τὸ πᾶν καὶ οὐ τὸ ὃν, πληκτικώτερον ποιῶν τὸ πᾶν, ἐπειδὴ ἐκ διωρισμένων ἔστι ποιῶν· τὸ οὖν πᾶν, φησίν, διπερ ἔφης ἐν εἶναι, καὶ οὐτως ἐκ πλειόνων οὐσιῶν ἔσται, καὶ οὐκέτι ἐν ἀν εἴη, ἀλλὰ πολλά.

p. 187a1 Ἔντοι δὲ ἐνέδοσαν τοῖς λόγοις ἀμφιστέροις.

15

25 Ἐλέγχεις τὸν Παρμενίδειον λόγον, νῦν φησιν ὅτι οὐχ ἡμεῖς μόνοι πρὸς αὐτὸν ἀντιρήκαμεν, ἀλλὰ καὶ οἱ πρὸς ἡμᾶς, εἰ καὶ μὴ δεόντως ἐποιήσαντο τὴν ἀπάντησιν. εἰτα βιολόμενος ἐλέγχει αὐτοὺς οὐ καλῶς ἐπιλυσαμένους τὸν Παρμενίδου λόγον, πρότερον αὐτὸν τὸν λόγον αὐτοῦ ἐκτίθεται, οὐ τοῦτο δὲ διν καὶ πρότερον ἐξέθετο, ἀλλὰ τὸν δεύτερον. ἔστι δὲ διεύτερος

1 ἄρα τὸ πᾶν] ἀπαν τὸ διν Μ 2 ἡ γὰρ Κ 5 δύναται Κ 6 τρόπων compend. K
 δηντως K 9. 11 λείπεται—ταῦτον om. K 10 μὲν γὰρ LM: μὲν t
 12. 13 ἡ οὖν K 13 ἀντὶ τοῦ κτλ.] cf. Alexander ap. Simplic. p. 129, 8 sqq.
 15 εἰς οὐσία (sic) K αὐτοῦ εἶναι Mt 16 πάντως om. Mt πολλὰ τινὰ LKM²:
 πολλὴ τινὰ M: πολλὰ t συγχέοιτο] συμβαλνει K 17 μόνον (post δηντων) K Mt:
 μόνων L μόνων (post οὐσιῶν) Mt: μόνων L: μόνων K οὖν] ἀν K 18 μό-
 νων K: μόνων L: μόνων Mt 21 οὖν coniecit t: οὐ KM: εἰ L: απ δν? 22 ἔφης
 θν L: ἔφης K: ἔφη M: ἔφη θν t 24 lemma om. K 25 παρμενίδιον et in proximi-
 ς αντιρήκαμεν K 28 παρμενι L: τοῦ παρμενίδου K: παρμενίδειον Mt 29 δὲ
 (ante θν) om. superser. K πρότερον p. 186a23 cf. Philop. p. 58, 31. 62, 5

τοῦ Παρμενίδου λόγος τοιοῦτος· εἰ τὸ δὲ ἐν σημαίνει καὶ ἡ ἀντίφασις οὐ ¹ 8^τ
συναληθεύει, ἐν ἄρα τὸ δὲ. εἰσὶ δὲ ἐν τῷ λόγῳ αἱ δύο ὑποθέσεις ἀντὶ²
μιᾶς ἐν ἡγουμένῳ λόγῳ παραλαμβανόμεναι· εἰ τὸ δὲ ἐν σημαίνει καὶ ³ η^τ 21
ἀντίφασις οὐ συναληθεύει⁴, εἴτα ἐπόμενον ‘ἐν ἄρα τὸ δὲ’. καὶ οὐδέν γε θαυ-⁵
μαστόν· πολλάκις γάρ οὐ μιᾶς μόνῃ ὑποθέσει ἀκολουθεῖ τὸ ἐπόμενον, ἀλλὰ
δόν, οἷον ἔαν εἴπω ‘εἰ η̄ ψυχὴ ἀθάνατος, ἔστι τὰ ὑπὸ γῆν δικαιωτήρια’,
οὐκ ἀναγκαῖς ἔψεται τῷ ἡγουμένῳ τὸ ἐπόμενον· τί γάρ εἰ καὶ η̄ ψυχὴ
ἀθάνατος εἴη, πρόνοια δὲ μὴ εἴη; ἔαν δὲ ἀμφοτέρας τὰς ὑποθέσεις συμ-²⁵
πλέκω ‘εἰ η̄ ψυχὴ ἀθάνατος καὶ εἰ ἔστι πρόνοια’, τότε ἀναγκαῖς ἀκολου-¹⁰
10 θήσει διτὶ ἔστι τὰ ὑπὸ γῆν δικαιωτήρια. ἀλλ’ οὐδὲ τῇ ἐτέρᾳ μόνῃ ἔπειται.
καὶ γάρ πρόνοια μὲν η̄, η̄ ψυχὴ δὲ ἀθάνατος μὴ εἴη, οὐκ ἔστι τὰ ὑπὸ⁵
γῆν δικαιωτήρια, τοῦ κρινομένου μὴ ὄντος. ὥσπερ οὖν ἐνταῦθι ταῖς δύο
μὲν ὑποθέσεσιν ἀκολουθεῖ τὸ ἐπόμενον, τῇ δὲ ἐτέρᾳ μόνῃ οὐκέτι, οὐτως;
καὶ ἐπὶ τοῦ λόγου τοῦ Παρμενίδου. καὶ τε γάρ ἐν σημαίνει τὸ δὲ, συναλη-¹⁵
15 θεύει δὲ η̄ ἀντίφασις, οὐκέτι ἔπειται τὸ δὲ ἐν εἰναι (εἰ γάρ συναληθεύει
η̄ ἀντίφασις, ἔστι καὶ τὸ μὴ δὲ δηλοινότι· εἰ δὲ τοῦτο, οὐκέτι ἐν τὸ δὲ),²⁰
καὶ τε πάλιν μὴ συναληθεύῃ μὲν η̄ ἀντίφασις, τὸ δὲ δὲν μὴ ἐν σημαίνοι
ἀλλὰ πλείονα, δῆλον διτὶ οὐκ ἀκολουθήσει τὸ δὲν εἰναι τὸ δὲ. ἔαν δὲ ἀμφο-
τέρας συμπλέξωμεν. τήν τε λέγουσαν τὸ δὲ ἐν σημαίνειν καὶ τὴν λέγουσαν
20 μὴ συναληθεύειν τὴν ἀντίφασιν, εὐλόγως ἀκολουθήσει ἀμφοτέραις τὸ
δὲν εἰναι τὸ δὲ. οἱ μὲν οὖν Παρμενίδου λόγοι ἐν κατασκευάζων τὸ δὲ
τοιοῦτος.

Ζήνων δὲ ὁ τούτου μαθητὴς συνηγορῶν τῷ διδασκάλῳ κατεσκεύαζεν διτὶ²⁵
καὶ ἐν τὸ δὲ καὶ ἀκίνητον ἐξ ἀνάγκης, ταῦτα δὲ κατεσκεύαζεν ἐκ τῆς ἐπ’²⁵
25 ἄπειρην τῶν συνεχῶν διχοτομίας. εἰ γάρ μὴ ἐν εἴη τὸ δὲ καὶ ἀδιαιρέτον,
ἀλλὰ διαιροῦτο εἰς πλείονα, οὐδὲν ἔσται κυρίως ἐν (εἰ γάρ διαιροῦτο τὸ
συνεχές, ἐπ’ ἄπειρον δὲν εἴη διαιρετόν), εἰ δὲ μηδέν ἔστι κυρίως ἐν, οὐδὲ
πολλά, εἰ γε τὰ πολλὰ ἐκ πολλῶν ἐνάδων σύγκειται. ἀλλούταν ἄρα εἰς
πολλὰ διαιρεῖσθαι τὸ δὲ· μόνως ἄρα ἐν ἔστιν. η̄ οὐτως· εἰ μὴ τὸ δὲ ἐν
30 εἴη, φησί, καὶ ἀδιαιρέτον, οὐδὲ πολλὰ ἔσται· τὰ γάρ πολλὰ ἐκ πολλῶν

1 εἰ] εἰς K 2. 4 ἐν ἄρα—συναληθεύει οἰμ. hic et v. 5 post θαυμαστὸν habet αἱ δύο ὑποθέσεις αὐτὸν (sic) μιᾶς ἐν ἡγουμένῳ λόγῳ παραλαμβανόμεναι· εἰ τὸ δὲ ἐν σημαίνει· καὶ η̄ ἀντίφασις οὐ συναληθεύει· εἴτα ἐπόμενον· ἐν ἄρα τὸ δὲν καὶ οὐδέν γε θαυμαστὸν K
2 εἰσι Mt: εἰ L 4. 5. 13 ἐπόμενον M 4 ἄρα τὸ δὲ ἐν traicit L 6 et 10 ὑπὸ

τὴν γῆν L 6. 10. 12 δικαιωτήρια K 8 ἀμφωτέρας K 8. 9 συμπλῆ L
9. 10 ἀκολουθήσῃ K 10 ἔπειται ante correct. M 12 δύο (cf. v. 6) LK: δυσὶ Mt

13 ὑποθέσειν (compend. ὑπόθεσιν) LM: ὑποθέσειν K: ὑποθέσιν (sic) t 14. 15 καὶ τε
γάρ ἐν σημαίνει (σῆ L) τὸ δὲ, συναληθεύει δὲ η̄ ἀντίφασις LK: καὶ τε γάρ συναληθεύῃ η̄
ἀντίφασις, ἐν δὲ σημαίνῃ τὸ δὲ Mt 15 ἔπειται ἐν εἰναι τὸ δὲ Mt 17 συναλη-
θεύει K μὲν οἰμ. L σημαίνει (velut v. 11 εἴη) LM: σημαίνει K: σημαίνῃ t
18 δῆλον διτὶ LK: δῆλον (οἰμ. διτὶ) M: δῆλον ὡς t 23 τῷ] τὸ K 27. 28 ἔστι
ετ τὰ (post γε) οἰμ. K 28 ἐκ τῶν πολλῶν L

έναδιων. έκάστη οὖν ένας ἡτοι μία ἐστὶ καὶ ἀδιαιρέτος, ἢ καὶ αὐτὴ εἰς ^ἢ 8^η
 • πολλὰ διαιρεῖται. εἰ μὲν οὖν μία ἐστὶ καὶ ἀδιαιρέτος ἔκάστη μονάς, ἐξ
 ἀτύμων μεγεθῶν τὸ πᾶν ἐσται, εἰ δὲ καὶ αὐτὰ διαιροῦνται, πάλιν περὶ ⁴¹
 ἔκάστης τῶν διαιρουμένων μονάδων πευσόμεθα ταῦτα· καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπει-
 5 ρον. ὥστε ἀπειράκις ἀπειρον ἐσται τὸ πᾶν, εἰ πολλὰ εἴη τὰ ὄντα. εἰ δὲ
 τοῦτο ἄτοπον, μόνως ἄρα ἐν τῷ ὅν, καὶ πολλὰ είναι τὰ ὄντα οὐχ οἷον τε·
 ἔκάστην γάρ μονάδα ἀπειράκις τεμεῖν ἀνάγκη, ὅπερ ἄτοπον. ὅτι δὲ τὸ ἐν
 τοῦτο καὶ ἀκίνητον ἐστιν, ἐκέχρητο λόγῳ τοιούτῳ. εἰ κινεῖται τι, φησί,
 τήδε τὴν πεπερασμένην γραμμήν, ἀνάγκη πᾶσα πρὶν τὴν ὅλην κινηθῆναι, ⁴⁵
 10 τὴν ἡμίσειαν κινηθῆναι, καὶ πρὶν τὸ ἡμίσιο τῆς ὅλης κινηθῆναι, ἀνάγκη
 πρύτερον τὸ τέταρτον, καὶ πρὸ τοῦ τετάρτου τὸ ὅγδοον, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπει-
 ρον· τὸ γάρ συνεχὲς ἐπ' ἀπειρόν ἐστι διαιρετόν. ἀνάγκη ἄρα, εἰ κινεῖται
 τι πεπερασμένην γραμμήν, ἀπειρά τινα κινηθῆναι μεγέθη πρότερον· εἰ δὲ
 τοῦτο, πᾶσα δὲ κίνησις ἐν τινι χρόνῳ πεπερασμένῳ γίνεται (οὐδὲν γάρ ἐν
 15 τῷ ἀπειρῷ χρόνῳ κινεῖται). ἐσται ἄρα τὰ ἀπειρά μεγέθη κινηθῆναι ἐν
 πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὅπερ ἀδύνατον. ὅλως δὲ τὸ ἀπειρον ἀδιεξίτητον.

Ιηρὸς οὖν τοὺς λόγους τούτους, φησίν, ἐνέδοσαν οἱ πρὸ ἡμῶν, τόν τε τοῦ
 Παρμενίδον καὶ τὸν τοῦ Ζήγρωνος. ἐνδεδωκέναι δὲ αὐτούς φησι διὰ τὸ μαλακώ-
 τερον ἐνστῆναι αὐτοὺς πρὸς τοὺς λόγους· μαλακώτερον δὲ ἐνέστησαν, διάτι
 20 ταῖς προτάσεσι συγχωρήσαντες τῷ συμπεράσματι διεμάχοντο, λῦσαι μὲν
 τοὺς λόγους οὐκ ἰσχύσαντες, πρὸς τὸ συμπέρασμα δὲ διατεινόμενοι. ὅτι
 μὲν γάρ τὸ ὅν ἐν σημαίνει καὶ ἡ ἀντίφασις οὐ συναληθεύει ἐνεδίδοσαν, τῷ
 δὲ ἐπομένῳ οὐκέτι συνεχώρουν, τῷ δὲ εἶναι τὸ ὅν, τοὺς | μὲν λόγους οὐκ ^ἢ 8^η
 ἀναλύοντες, ἀντικατασκευάζοντες δὲ καὶ εἰς ἑτέραν ἀπορίαν ἀγοντες τὸν
 25 λόγον. ταῦτα δέ φασιν αὐτὸν αἰνίττεσθαι εἰς Πλάτωνα καὶ ὁ Ἀλέξανδρος
 καὶ ὁ Θεμίστιος· ὑποτιθέμενος γάρ ὁ Πλάτων, φασίν, ἐν τῷ Σοφιστῇ εἶναι
 τὸ καθόλου μὴ ὅν, ὅπερ τὴν τοῦ ὅντος φύσιν ἐκπέφευγεν, ἀνήρει τὸ τα-
 πάντα ἐν εἶναι λέγων οὕτως· 'εἰ τὸ ὅν πᾶν ἐν ἐστιν, οὐκ ἐσται τὸ μὴ ὅν.
 ἀλλὰ μὴν ἐστι τὸ μὴ ὅν· οὐκ ἄρα τὸ ὅν πᾶν ἐν ἐστι'. πόθεν δὲ ὁ Πλάτων ^ἢ
 30 συγχωρῶν ἐν σημαίνειν τὸ ὅν, οὐκέτι συνεχώρει τὸ ἐν εἶναι καὶ τὰ πάντα;
 διότι φέτο αὐτοὺς τὸ ὅν τὸ ὄντας ὅν λέγειν, λέγω δὴ τὴν ἴδεαν καὶ τὸ

1 ἡτοι] εἴτε K qui mox ἡ καὶ ἡ αὐτὴ 2 καὶ ἀδιαιρέτος ἡ καὶ ἡ αὐτὴ εἴς πόλλα διαιρεῖται
 εἰ μὲν οὖν μία ἐστὶ καὶ ἀδιαιρέτος ἡ καὶ ἡ αὐτὴ εἴς πόλλα ἔκάστη M 3 μεγέθων K
 δὲ om. L αὐταὶ K 4 ταῦτα scripsi: τὰ αὐτὰ L: ταῦτα KMt 6 μόνος K
 εἶναι om. K 9 τήδε] τὴν δὲ K πρὶν K: πρὸς LM: πρὶν τοῦ M³t 11 καὶ
 πρὸ—ὅδον om. Mt τοῦ τετάρτου] τοῦ δ' K: τοῦδε L ὅδον] ἢ LK
 13 πεπερασμένη M 14 ἐν τινι operarum errore t πεπερασμένη K γίνεται]

Γ K 16 fort. Ολως γάρ 17. 18 ἐνέδοσαν—φησι om. I. 20 τῷ συμπεδιε-
 μάχοντο K 21 ισχύοντες Mt 23 ἐπομένῳ ante correct. M συνεχωροῦντο
 ἐν εἶναι K 25 Ἀλέξανδρος ap. Simplic. p. 134, 19 sqq. 135, 15 sqq. 26 Θεμίστιος
 p. 122, 28 sqq. Σοφιστῇ p. 258 B sqq. at cf. Simplic. p. 136, 10 sqq. εἶναι om. K
 27 καθόλου] καθὸ (in exitu versus) M 28 ἐν ἐστιν Mt: ἐνεστιν LK 29 ἐν ἐστι]
 εἶναι K 30 σημαίνει K συνεχώρει] συγχωρεῖ K 31 τὸ ὄντας ὅν K: τοῦ
 δύντος ἢν L: τοῦ ὄντας M: τὸ ὄντας t εἶδεαν K

νοητόν, ὅπερ καὶ αὐτὸς καὶ μόνον ἔλεγεν εἶναι ὃν καὶ παρὰ τοῦτο πᾶν οὐκ ^θ 8^ν
 ὃν καὶ ἐν εἶναι τοῦτο. ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτο ἐν εἶναι ἔλεγε καὶ μόνον ὃν,
 οὐκέτι τὸ παρὰ τοῦτο πᾶν μὴ εἶναι ἔλεγεν· εἶναι γάρ καὶ τὸ μὴ ὃν,
 τουτέστι τὴν ἀμφορφὸν ὅλην, ἡτις εἰ καὶ παντελῶς ἔτερα ἔστι τοῦ ὄντος,
 5 ἀλλ' οὖν ἔστι καὶ αὐτῆς. συγχεισθαι οὖν ἔλεγε τὸ πᾶν ἔκ τε τοῦ ὄντος, δ
 καὶ ἐν εἶναι ἐδίδου, καὶ ἔκ τοῦ μὴ ὄντος, ὅπερ τὴν ὅλην εἶναι ὑπελάμβανεν. ¹⁰
 ἐνθεν τῇ προτάξει συγχωρῶν τῇ λεγούσῃ τὸ ὃν ἐν σημαίνειν, οὐκέτι
 συνεχώρει τῷ ἀπλῶς πᾶν ὅτιπερ ἔστι τοῦτο ἐν εἶναι, ὅπερ τὸ τοῦ συλλο-
 γισμοῦ συμπέρασμα ἐθιούλετο. μέμφεται οὖν αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης ὡς μα-
 10 λακῶς πρὸς τὸν συλλογισμὸν τοῦ Παρμενίδου ἀπαντήσαντι· τοῦτο δέ, διάτι
 συγχωρήσας τὸ ὃν ἐν σημαίνειν, οὐκέτι συγχωρεῖ τὸ ὃν πᾶν ἐν εἶναι, διὰ
 τὸ εἰσάγειν ἔτεραν τινὰ φύσιν, ἢν εἰ καὶ παντελῶς ἔτέραν εἶναι λέγει τοῦ
 ὄντος, εἶναι μέντοι καὶ ταύτην λέγει. τοῦτο γάρ οὐδὲν ἔτερόν ἔστιν ἡ τῇ ¹⁵
 ἀντιφάσει περιπίπτειν· συγχωρήσας γάρ τὸ ὃν ἐν εἶναι, λέγει πάλιν ὅτι
 15 πολλὰ τὰ ὄντα διὰ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν, ὅπερ τοῦ ὄντος παντελῶς ἔστιν
 ἔτερον. τοῦτο δὲ τί διαφέρει τοῦ τὸ ὃν ἐν τε εἶναι λέγειν καὶ οὐχ ἐν; οὐδὲ
 γάρ διὰ τοῦ τὸ μὲν κυρίως εἶναι λέγειν, τὸ δὲ μὴ κυρίως, ἐκφεύγει τὴν
 ἀντίφασιν, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον αὐτῇ περιπίπτει· διαφορὰς γάρ τῶν ὄντων
 ποιῶν πλείω φανερῶς ἀριθμὸν αὐτοῖς ἀποδίδωσι. διὰ τοῦτο οὖν μέμφεται
 20 αὐτῷ ὁ Ἀριστοτέλης καί φησιν ὅτι δύνατὸν ἦν καὶ συγχωρήσαντα μίαν
 εἶναι τὴν τοῦ ὄντος φύσιν δεῖξαι ὅτι οὕτως πολλὰ τὰ ὄντα, οὐ διὰ τὸ ὑπο-
 θέσθαι τὸ ἀπλῶς μὴ ὄν, ὅπερ καθόλου τοῦ ὄντος ἔστιν ἔτερον (τοῦτο γάρ.
 ἔσπερ εἰπον, οὐδὲν ἔτερόν ἔστιν ἡ ἀντιφάσει περιπέτειν), ἀλλὰ διὰ τοῦ
 ὑποθέσθαι τὸ τὸ μὴ ὄν, ὅπερ οὐχ ἔτερόν ἔστι τοῦ ὄντος, ἀλλ' ἐν αὐτῷ
 25 τῷ ὄντι τὸ εἶναι ἔχει, λέγω δὴ τὸ κατὰ τὴν ἔτερότητα μὴ ὄν, ὅπερ καὶ
 αὐτὸς ὁ Πλάτων φησιν οὐ παρ' ἔλαττον εἶναι τοῦ ὄντος. καν γάρ συνάγη-
 ται ἐκ τοῦ Παρμενίδου λόγου ἐν εἶναι τὸ ὄν, οὐκ ἀνάγκη τὸ κατ' ἀριθμὸν ²⁵
 30 θν. συνάγεται· οὐδὲ γάρ ἔπειται τοῦτο ταῖς προτάξεις. τὸ γάρ ἐν σημαίνειν
 τὸ ὄν οὐ τῷ ἀριθμῷ ἐν ἔστι σημαίνειν, οὐδὲ τοῦτο συγχωρήσομεν, ἀλλὰ
 τῷ γένει ἐν· ὥστε καὶ τὸ συμπέρασμα τῷ τῷ γένει ἐν συνάγει. εἰ δὲ τῷ

1 καὶ (ante μόνον) om. Mt 3 τὸ παρὰ] τόπον K
 4 ἔτέρα (sic) ἔστι K: ἔτερα ἔστι M: ἔτερά ἔστι (nihil enot. ex L) t 5 αὐτῇ Mt
 5. 6 συγχεισθαι—ὑπελάμβανεν ad verbum fere ex Themist. p. 123,6 7 ἐνθεν]
 ἐν K σημαίνειν] εἶναι συμβαίνειν L 8 τῷ] τὸ K 9 συμπέρασμα] συμπαρα-
 λαζεῖν (corruptum ex συμπέρασμα λαζεῖν quod verum esse potest) K 10 σύλλο-
 γον K τοῦ] τὸν Mt ἀπαντήσαντι LK: ἀπαντῇ ^{στ} M: ἀπαντήσαντα t 11 θν
 (post πᾶν) om. K 15 τὸ (ante μὴ) om. L τοῦ ὄντως K 16 τοῦτο δὲ κτλ.]
 ex Themist. p. 123,12 τοῦ τὸ] τοῦτο K τε] τι L 17 διὰ τοῦτο τὸ
 μὲν K 18 εἰ καὶ μὴ K περιπέμπτει K διαφορὰν Themistius
 19 πλείω LKM: πλείους t διδώσι Mt 21 τὴν ὄντως φύσιν δεῖξαι ὅτι καὶ οὕτω K
 ex quo καὶ recipiendum videtur διὰ] δὲ K fort. οὐ διὰ τοῦ 23 ἔστιν ἡ
 ἀντίφασις K 24 αὐτὸν K 26 Πλάτων Soph. p. 258 A sq. 29 τοῦτω fort.
 recte corr. L cf. ad p. 84,8 29. 30 ἀλλὰ τῶ γένει ἦν (sic) K 30 δὲ τῷ] δὲ
 τὸ Mt

γένει ἐν τῷ ὅν, οἷον εἰ τύχοι ζῆσσον ἢ οὐσία, ἐστὶν ἐν τούτῳ ὁηλονότι καὶ ^θ 8^η
τὸ μὴ ὅν, οὐ τὸ ἀπλῶς μὴ ὅν, ἀλλὰ τὸ τὶ μὴ ὅν, ὅπερ καὶ τὸ ὅν ἐστιν.
ὁ γάρ ἀνθρωπὸς ὃν καὶ μὴ ὅν ἐστιν· οὐ γάρ ἐστιν ἵππος ἢ ὄνος. εἰ δὲ
ἐστι καὶ τὸ μὴ ὅν, πολλὰ ἄρα τὸ ὅν, καὶ οὐκ ἐστι τοῦτο τῇ ἀντιφάσει
5 περιπεσεῖν· οὐδὲ γάρ ἐν λέγοντες εἶναι τὸ δὲ καὶ παρὰ τοῦτο ἔτερον μὴ ^θ 20
εἶναι, τὸ μὴ ὅν εἰσάγομεν τὸ ἔκπεπτωκός, παντελῶς τοῦ ὄντος (τοῦτο γάρ
οὐδὲν ἔτερόν ἐστιν ἢ τὸ αὐτὸν καὶ μὴ ὅν λέγειν), ἀλλὰ τὸ κατὰ τὴν
ἔτερότητα μὴ ὅν, ὅπερ καὶ ὅν ἐστιν. ὕστε τὸ αὐτὸν ἄλλως μὲν δὲν ἐσται,
ἄλλως δὲ οὐκ ὅν, καὶ οὐ τὸ αὐτὸν κατὰ τὸ αὐτὸν καὶ μὴ ὅν· οὐ γάρ ἢ
10 ἀνθρωπὸς οὐκ ὅν, ἀλλ᾽ ἢ οὐκ ἐστιν ἵππος. τὸ μέντοι λέγειν δὲτι ἐστι τι
δὲ παντελῶς ἔτερόν ἐστι τοῦ ὄντος, εἰτα τοῦτο ἐγκαταριθμεῖν τοῖς οὖσι καὶ
λέγειν πολλὰ τὰ ὄντα, ἀντικρυς τὸ αὐτόν ἐστι κατὰ τὸ αὐτὸν δὲν καὶ μὴ ^θ 25
δὲν ποιεῖν. ἄλλως τε αὐτόθισν ἔσται τῇ προτάσει ἐντῆναι τῇ λεγούσῃ τὸ
δὲν ἐν σημαίνειν, καὶ διελεῖν τὸ ἐν ποσαγῶς λέγεται, διτι ἢ ἡ ἡνόματι ἢ
15 πράγματι· καὶ εἰ πράγματι, ἢ γένει ἢ εἰδεῖ ἢ ἀριθμῷ· καὶ εἰ τῷ ἀριθμῷ,
ἢ ὡς συνεχὲς ἢ ὡς ἀδιαιρέτον ἢ ὡς τῷ λόγῳ ταῦτον· καὶ δεῖξαι δὲτι
κατ' οὐδεμίαν ὑπόθεσιν ἔρρωται ὁ τοῦ Παρμενίδου λόγος, ὥσπερ αὐτὸς
ἐποίησε.

Ιηρὸς μὲν οὖν τοὺς τοῦ Παρμενίδου λόγους οὗτας, πρὸς δὲ τὸν Ζήνωνα
20 νος τὸν Ξενοχράτην φασὶν ἀπαντῆσαι ὑποθέμενον μὴ ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι
τὴν τῶν μεγεθῶν τομήν· καταλήγειν γάρ εἰς ἀτήμους γραμμὰς τεμνο- ^θ 40
μένην τὴν γραμμήν. τὴνόντης δὲ καὶ οὐτος ἀντιφάσει περιπεσῶν διὰ τοῦ
δοκεῖν φύγειν τὴν ἀντίφασιν· τὸ αὐτὸν μὲν γάρ ἐν καὶ πολλὰ εἰναι οὐκ
ἀδύνατον, οὐδὲ ἀντίφασις τὸ τοιωτον, εἰ τὸ μὲν ἢ δύναμει τὸ δὲ ἐνεργείᾳ,
25 ταῦτὸν δὲ ποιεῖν γραμμήν τε καὶ ἀδιαιρέτον, ἀντικρυς ποιεῖν ἐστι τὴν
γραμμὴν οὐ γραμμὴν καὶ τὸ μέγεθος οὐ μέγεθος, εἰ γε ἐπ' ἀπειρον διαι-
ρετόν ἐστι τὸ μέγεθος.

Ἐνιοι δὲ ἐνέδοσαν τοῖς λόγοις ἀμφοτέροις. ἀμφοτέροις
φησὶ τοῖς τε τοῦ Παρμενίδου καὶ τοῖς τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ζήνωνος· τοῖς ^θ 45
μὲν τοῦ διδοσκάλου ὁ διδοσκάλος Πλάτων, τοῖς δὲ τοῦ μαθητοῦ Ζήνωνος
ὁ μαθητὴς Πλάτωνος ὁ Ξενοχράτης.

1 ἢ] ἢ K	2 ἀλλὰ τὸ τὶ μὴ δὲν ομ. K	5 λέγονται K	6 εἰσάγωμεν τὸ ἔπι-
πεπτωκός; L	7 τὸ κατὰ] ἢν K	9 καὶ μὴ] ὡς μὴ K	ἡ] ἢ K
10 οὐκ ὀν L	ἡ] ἢ LK	δὲτι ἐσται τι K	12 κατὰ] ἢ K
^{θ'}			
13 αὐτὸ M	14 διελεῖν ποσαγῶς τὸ δὲν Mt	15 εἰδὴ K	19 τοῦ ομ. L
19. 20 ζήνωνα L	20 ξενοχράτην φησὶν K	φασὶν] velut Alexander ap. Simplic.	
p. 138, 11. Themistius p. 122, 19	20. 21 τὴν τῶν μεγεθῶν γίνεσθαι Mt	21 μεγέ-	
ομ. K	21. 22 καταλήγειν—γραμμὴν ομ. L	θων K	θων scripsi cl. Simplic.

p. 140, 10: compend. καταλήγειν M: καταλήσειν (si modo recte enotavi) K: καταλάσσειν τ
22 ζήνωνα K 23 τὴν ἀντίφασι (sic) K εἰναι] εἰνai K 24 ἢ LKM: εἴη τ
25 ταῦτὸν κτλ.] ex Themist. p. 122, 26 28 ἐνέδωσαν K τοῖς λόγοις ἀμφοτέροις
ομ. K 29 φησὶ τοῖς (sic) τε K τοῖς (post καὶ) ομ. L μαθητοῦ (ante
αὐτοῦ) ομ. K 31 ὁ (ante Ξενοχράτης) ομ. K

p. 187^a 1 Τῷ μὲν ὅτι πάντα ἔν, εἰ τὸ δὲ ἐν σημαίνει, ὅτι ἔστι τὸ 8^v
τὸ μὴ ὄν.

Τῷ μὲν λόγῳ τοῦ Παρμενίδου, τῷ κατασκευάζοντι ὅτι πάντα ἔν ἔστιν
ἐκ τοῦ λαμβάνειν πρότασιν τὴν λέγουσαν τὸ δὲ ἐν σημαίνειν, ἐνδεδώκασι,
5 δέον εὐθὺς ἐνστῆναι τῇ προτάσει. καὶ ζητῆσαι πῶς λαμβάνουσιν ἐν ση- 50
μαίνειν τὸ ὄν, καὶ διελεῖν τὸ ἐν ποσχῷ; λέγεται, καὶ δεῖξαι ὅτι κατ'
οὐδὲν τῶν σημανιομένων τοῦ ἐνὸς εὐοδεῖ αὐτοῖς ὁ λόγος, ὅπερ ἡμεῖς ἐποιή-
σαμεν. οἱ δὲ τούτῳ συγχωρήσαντες, τῷ συμπεράσματι διπερ ἀναγκαίως
συνήγετο διεμάχοντο διὰ τοῦ ὑποτίθεσθαι εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν. εἰπομένων δὲ
10 τὴν τοῦ Πλάτωνος ἔννοιαν, ὅτι ἐπειδὴ τὸ δὲ ὑπελάμβανεν αὐτοὺς λέγειν τὸ
νοητόν, τὴν δὲ ὅλην εἶναι μὲν λέγει ὃν δὲ μὴ εἶναι, μᾶλλον δὲ καὶ τὰ αἰ-
σθητὰ πάντα, διὰ τοῦτο καὶ ἐν εἶναι τὸ δὲ συνεχώρει, καὶ μὴ εἶναι | τὰ εἰ-
πάντα ἐν διὰ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ ὄν.

p. 187^a 2 Τῷ δὲ τῷ διχοτομίᾳ, ἀτομα ποιήσαντες μεγέθη.

15 Ὄτι καὶ τῇ Ζήνωνος ἀπορίᾳ, δι’ ἣς κατεσκεύαζε καὶ ἐν εἶναι τὸ δὲ
καὶ ἀκίνητον ἐκ τῆς ἐπ’ ἀπειρον τομῆς τῶν μεγεθῶν, κακῶς ἐνέδοσαν
ψευδῶς ὑποθέμενοι μὴ εἶναι ἐπ’ ἀπειρον τὰ μεγέθη διαιρετά. ἐνδεδώκασι
γάρ ὅτι εἰ ἐπ’ ἀπειρον τὰ μεγέθη διαιρετὰ εἴη, μήτε κίνησιν εἶναι, 5
μήτε είναι τι κυρίως ἔν, καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ πολλά, ἐπειδὴ τὸ πλῆθος ἐκ
20 πολλῶν μονάδων. ἔνθεν ὁ Ξενοχράτης ἀνήγειρε τὴν ἐπ’ ἀπειρον τῶν μεγε-
θῶν τομήν. αὐτὸς γοῦν πολλαχῶς συγχωρήσας τούτῳ ἀλγήσει ὅντι, ὅμως
ἐπελύσατο μοναχῶς τὴν ἀπορίαν ἐν οἷς καὶ τοῦτο φησιν ὅτι τῶν μεγεθῶν
ἡ τομὴ δύναμει μὲν ἔστιν ἐπ’ ἀπειρον, ἐνεργείᾳ δὲ οὐ (ἀδύνατον γάρ
γενέσθαι ἐνεργείᾳ τὸ ἀπειρον), ὥστε καὶ ἡ κίνησις δυνάμει μὲν δι’ ἀπειρῶν 10
25 διελέύσεται, ἐνεργείᾳ δὲ διὰ πεπερασμένων· οὐδὲ γάρ κατὰ σημεῖον γίνεται
ἡ κίνησις, ἀλλὰ κατὰ μέγεθος ὠρισμένην. διχοτομίαν δὲ ἐκάλεσε τὴν

1 τὰ πάντα L 1. 2 σημαίνετο (sic, om. δτι ἔστι τὸ μὴ δν) K 3 λόγου ετ πάν-
των K 4 τὴν πρότασιν τὴν Mt 5 εὐθὺς οὐστῆναι K 7 εὐδεῖ (sic) K: δοκεῖ L:
δύνο M: εὐδοῖ t αὐτοῦς (sic) K 8 τούτῳ t: τούτω M²: τούτω (sic) K: τοῦτο
LM 8. 9 distinctionem addidi ante τῷ, sintuli ante διεμάχοντο 8 διπερ] δπως K
9. 10 δὲ καὶ τὴν K 10 ἔνοιαν (om. δτι) K 11 λέγει (λέγει M) LKM: Ἐλεγεν t
τὰ LK: αὐτὰ M: αὐτὰ t 12 τὸ δν] τὸ ἐν L 14 τῆς t et Arist.
cod. E 15 ζήνων ὡς K κατεσκεύαζεν (om. καὶ) Mt 19 εἶναι τι κυρίως L:
εἶναι κυρίως (om. τι) K: εἶναι κυρίως t Mt ἐν ετ μηδὲ (ante πολλὰ) scripsi: δν ετ
μήτε libri at cf. p. 80, 25 sqq. 20 ξενοχράτης K 21 τομήν] τὸ μὴν hic ετ
saepε K πολλαχοῦ K τούτω] οὐ τῶ L ἀλγήθη M 22 μοναχῶς] πολ-
λαχῶς K φησιν] cf. c. 2 extr. et Γ 6 24 ἐνεργείᾳ γενέσθαι Mt 25 ἐλεύσε-
ται Mt διὰ πεπερασμένη K

Ζήνωνος ἐπιχείρησιν, καὶ δῆλον διὰ τί· διέτι τῷ ἀεὶ τὸ ληφθὲν μέγεθος εἰ τοῖς τέμνειν, οὕτως ἐποιεῖτο τὴν κατασκευὴν.

p. 187*3 Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἀληθές. ὡς εἰ ἐν σημαίνει τὸ
δὲν καὶ μὴ οἰόν τε εἶναι τὴν ἀντίφασιν ἄμα, οὐκ ἔσται οὐδὲν μὴ
5 οὖν οὐδὲν γάρ κωλύει μὴ ἀπλῶς εἶναι, ἀλλὰ μὴ ὃν τι εἶναι τὸ
μὴ ὃν.

Οὐκ ἀληθῆ, φησίν, ὑπονοεῖ ὁ Πλάτων διὰ τῷ συλλογισμῷ τοῦ Παρ- 15
μενίδου ἐπειταὶ τὸ ἀνηρῆσθαι καθόλου τὸ μὴ ὃν καὶ κατὰ μηδένα τρόπον
δύνασθαι εἶναι· ἐπειταὶ μὲν γάρ τῇ ὅλῃ τοῦ συλλογισμοῦ ἀγωγῇ τὸ ἐν
10 εἴναι τὸ ὃν, οὐ μέντοι τὸ μηδαμῶς εἴναι τὸ μὴ ὃν. ἐπειδὴ γάρ τὴν ὅλην
διὰ Πλάτων μὴ ὃν ἔκαλει καὶ ἐξηρῆσθαι αὐτὴν τῆς τοῦ ὄντος φύσεως ἔλεγεν.
εἴπετο δὲ τοῖς Παρμενίδοις λόγοις τὸ μηδὲν εἶναι ὅπερ μὴ τῆς τοῦ ὄντος
ἐστὶ τύσεως, ἔνθεν συνῆγεν, φησίν. ὁ Πλάτων διὰ ἐπειταὶ τῷ Παρμενιδείρ
λόγῳ τὸ μηδαμῶς εἶναι τὸ μὴ ὃν. τοῦτο δέ, φησίν, οὐκ ἔστιν ἀληθές· 20
15 οὐδὲν γάρ κωλύει καὶ τοῦ συλλογισμοῦ τούτου ἀληθίους ὄντος, λέγω δὴ
τοῦ κατασκευαζοντος διὰ ἐστὶ τὸ ὃν, εἴναι καὶ τὸ μὴ ὃν. ἀλλ' οὐ τοῦτο
λέγω τὸ μὴ ὃν τὸ ἀπλῶς μὴ ὃν, ὅπερ παντελῶς ἐτερόν ἐστι τοῦ ὄντος,
ἀλλὰ τὸ τὶ μὴ ὃν, ὅπερ ἐν τῷ ὄντι ἐστί, τουτέστι τὸ κατὰ τὴν ἐτερότητα
μὴ ὃν. τὸ οὖν οὐκ ἀληθές, ὡς εἰ ἐν σημαίνει τὸ δὲν καὶ μὴ οἰόν
20 τε ἄμα εἴναι τὴν ἀντίφασιν, ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀληθές τὸ τῷ διφτ συλλο-
γισμῷ ἐπεισθαι τὸ μὴ εἴναι μηδὲν μὴ ὃν· τὰς γάρ προτάσσεις ἀντὶ τοῦ διου 25
συλλογισμοῦ ἔθηκε. τὸ δὲ ἐξῆς οὐδὲν γάρ κωλύει εἴναι τὸ μὴ ὃν, οὐ
τὸ ἀπλῶς, ἀλλὰ τὸ τὶ μὴ ὃν.

p. 187*6 Τὸ δὲ δὴ φάναι παρ' αὐτὸ τὸ ὃν, ὡς εἰ μὴ τι εἴσται
25 ἀλλο, ἐν πάντα εἴσεσθαι, ἀτοπον.

Τοι οὐκ ἀνάγκη τῷ συλλογισμῷ τῷ Παρμενίδου ἐπεισθαι τὸ μὴ εἴναι
τὸ μὴ ὃν, διὰ τούτων κατασκευάζει. τὸν οὖν δέ σύνδεσμον ἀντὶ τοῦ γάρ

1 Ζήνων ὡς K τῷ] τὸ K ἀεὶ τὸ οὐκ. Mt λιφθὲν K 3 οὐκ ἀληθές
οὐκ. L 4 μὴ οἰονται K εἴναι τὴν ἀντίφασιν ἄλλα (sic) L: εἴναι τὴν ἀντίφασιν
(ἀντίφασι hic et v. 20 K) KM: ἄμα τὴν ἀντίφασιν εἴναι t. locus dubius, cf. v. 20 et Aristoteles libri 8 ἀνηρῆσθαι K 8. 9 καὶ μὴ δύνασθαι κατ' οὐδένα τρόπον εἴναι Mt
9 τῇ ὅλῃ K ἀγωγῇ τοῦ συλλογισμοῦ Mt 11 ἔλεγεν L: οὐκ. KMt: probabilius εἴπεν
propter insequebus εἴπετο (εἴπετο M) excidisse conicias 12 μηδὲν LK: μὴ δὲ M: μηδὲ t

13 ἔνθεν φησί συνῆγεν Mt ἐπειται M παρμενίδων (accent. eras. sup. vi; Iω et
quae sequeuntur usque ad εἴναι τὸ μὴ ὃν in erasis) K 16. 17 ἀλλ' οὐ τούτου λέγω
τὸ μιὸν K 17 τὸ ἀπλῶς μὴ ὃν] τὸ μὴ ὃν ἀπλῶς L παντελῶς ἐστιν ἐτερον Mt
18 δηπερ οὐκ. I. 20 ἄμα οὐκ. L ἄμα ἀληθές εἴναι M 21 ἐπεισθαι] οἰεσθαι I.
μηδὲν] τὸ μηδὲν L 22 τέθεικε K οὐδὲ γάρ M 24. 25 μὴ τι— ἀτοπον
οὐδὲν] οὐδὲν K 25 εἴσεται t

ἐπακούσωμεν· τὸ γάρ λέγειν, φησίν, ὅτι εἰ μὴ εἴη ἔτερόν τι παρὰ τὸ ὃν εἰ λε¹
δπερ παντελῶς ἔτερόν ἐστι τῆς τοῦ ὄντος οὐσίας, ηδη ἀνάγκη πάντα ἐν
εἰναι (ώς γάρ τούτου ἐπομένου ἡγαγκάζεται ὁ Πλάτων ὑποτίθεσθαι τὸ ἀπλῶς; 31
μὴ ὃν, ἵν' οὗτῳ πολλὰ δεῖξῃ τὰ ὄντα), ἀτοπόν ἐστι. τίς γάρ μανθάνει,
5 φησίν, αὐτὸς τὸ ὃν εἰ μὴ τὸ δπερ ὃν τι εἰναι; τουτέστι τίς ἀκούων
παρ' αὐτῶν τὸ ὃν, οὐ τὸ δπερ ὃν νομίζει αὐτοὺς λέγειν, τουτέστι τὸ χωρίων
ὅν, λέγω δὴ τὴν οὐσίαν; εἰ δὲ τοῦτο ἐστι τὸ ὃν, οὐδὲν κωλύει αὐτὸς πολλὰ 35
εἰναι, ὥσπερ εἰπόμεν. τῷ γάρ γένει ἐν εἰναι τὸ ὃν ἀκούσομεθα καὶ οὐ τῷ
ἀριθμῷ, εἰ δὲ τοῦτο, δηλονότι καὶ τὸ τι μὴ ὃν ἐστιν ἐν τούτῳ. ἔκαστον
10 γάρ τῶν ὑπὸ τὸ γένος εἰδῶν καὶ τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος ἀτόμων οὐκ ἐστιν δπερ
τὸ ἔτερον. οὐκ ἀλγήθεις ἄρα τὸ νομίζειν ἐπεσθιαι τῷ Παρμενίδου συλλο-
γισμῷ τὸ ἀνηρῆσθαι τὸ μὴ ὃν. δύναται δὲ καὶ λίτιον ἐπιχειρημα είναι τοῦτο,
ὅτι οὐδὲν ἀναγκαῖον ἦν διὰ τῆς ὑποθέσεως τοῦ μὴ ὄντος ἐλέγχει τὸν Παρ-
μενίδου λόγον· εἰ γάρ δύναται τὸ ἐν τῷ γένει καὶ οὐ τῷ ἀριθμῷ ἀκούειν, 40
15 περιττὸν τὸ διὰ τῆς ὑποθέσεως τοῦ μὴ ὄντος δεικνύαι θέλειν πολλὰ εἰναι
τὰ ὄντα, ἐξὸν αὐτόθιν δεῖξαι διὰ τῆς διαιρέσεως ὅτι πολλὰ τὰ ὄντα· τῷ
γάρ γένει τὸ ἐν καὶ οὐ τῷ ἀριθμῷ. κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἔκδοσιν οὐ μετα-
ληφθεύει τὸν δέ εἰς τὸν γάρ· ἔστι γάρ ἀρκτικός.

p. 187^a10 "Οτί μὲν οὖν οὕτως ἐν εἰναι τὸ ὃν ἀδύνατον, δηλον. ὡς
20 δ' οἱ φυσικοὶ λέγουσι, δύσι τρόποι εἰσίν.

'Ελέγχεις τὴν δόξαν τὴν *{τῶν}* ἀμφὶ τὸν Παρμενίδην καὶ Μέλισσον, 45
τὴν λέγουσαν ἐν εἰναι τὸ ὃν, μέτεισιν ἐπὶ τὸν τῶν φυσικῶν ἐλεγχὸν καὶ
φησιν· ὅτι μὲν ὡς ἐκεῖνοι ἐν τὸ ὃν λέγουσιν αδύνατον ὑποθέσθαι, δεῖδεικται,
ώς δὲ οἱ φυσικοὶ λέγουσιν ἐν τὸ ὃν λέγουσι δὲ οὐ τῷ πάντα ἐν εἰναι,
25 ἀλλὰ τῷ μίαν πάντων ἀρχὴν ὑποτίθεσθαι, μίαν δὲ ἀρχὴν ὑποτίθενται
'Ηράκλειτος μὲν τὸ πῦρ, Ἀναξιμένης δὲ τὸν ἄέρα, Θαλῆς δὲ τὸ θῦμορ,
'Αναξιμανδρος δὲ τὸ μεταξύ· τούτων δὲ διττοὶ εἰσιν οἱ τρόποι. οἱ μὲν γάρ
αὐτῶν μανώσει καὶ πυκνώσει τοῦ κατ' αὐτοὺς στοιχείου, οὗτω γεννᾶσι τὰ 50
ἄλλα (οἵνιν Θαλῆς τὸν ἄέρα στοιχεῖον ὑποτίθεμενος, τοῦτον μανούμενον
30 μὲν ἔλεγε ποιεῖν τὸ πῦρ, πυκνούμενον δὲ ἡρέμα ποιεῖν τὸν ἄνεμον, ἔπει δὲ
μᾶλλον πυκνούμενον ποιεῖν τὰ νέφη, ἔτι δὲ μᾶλλον τὸ θῦμορ, καὶ ἐπὶ πλέον
τὰ γῆινα πάντα), οἱ μὲν οὖν οὕτως ἔλεγον ἐκ τοῦ ἐνὸς τὴν γένεσιν γίνε-

1 ἐπακούσομεν Mt 2 ηδη] εἰδη K 2. 3 ἐν ἐστιν K 3 ἀπλῶς] ἀει K
5 φησίν om. Mt ubi novum indicatur lemma 9 ἔκαστον t: ἔκάστου LKM 13 θέ-
λει K 16 αὐτόθι: L 18 εἰς τὴν L γάρ (post τὸν) in ras. K ἀρκτικός K
19 lemma om. K 20 δὲ οἱ L 21 τὴν τῶν scripsi: τὴν LKM: τῶν t 24 τὸ
ὸν ἐν L 25 ἀλλὰ τὸ μέν K 26 τὸ δέρπ 27 τούτων (sic) K 28 πυκνώ-
σει καὶ μανώσει Mt αὐτοῦ et γενῶσι K 29 θαλῆς] ὁ θαλῆς Mt: θάλης K: ἀναξι-
μανδρος L: ἡ ἀναξιμένης superser. M². correctio Ἀναξιμένης (cf. Simplic. p. 149, 29 sqq.) ne
recipiatur obstat geminus locus c 7 v 45; v. Zeller I⁴ p. 180, 6. Diels Doxograph. p. 145
30 τὸ ἄνεμον K 30. 31 ἔτι δὲ — νέφη servavit (cf. Simplic. l. e.) K: om. LMt
31 δὲ om. M

σθαι, Ἀναξίμανδρος δὲ τὸ μεταῖνυ πυρὸς καὶ ἀέρος ἥ, ἀέρος καὶ ὄντος εἰ λέγων στοιχεῖν τὰ ἄλλα ἐκ τούτου ἐκχρίνεσθαι ἔλεγεν· ἐνυπάρχειν γάρ ἐν τούτῳ ἀπείρῳ οὐτὶ τὰς ἐναντίτητας, εἰτα ἐκχρινομένας ἐξ αὐτοῦ ποιεῖν τὰ λοιπά. οἱ μὲν οὖν πυκνώσει καὶ μακρώσει λέγοντες, ἄλλοιώσει τοῦ κατ' 5 αὐτοὺς στοιχεῖν γεννῶσι τὰ ἄλλα, ὥστε συμβαίνειν αὐτοῖς τὴν γένεσιν ἄλλοιώσιν λέγειν (οὗτω γοῦν καὶ λέγουσιν ὅτι τὸ γίνεσθαι τοιόνδε κα- 5 θέστηκεν ἄλλοιούσθαι), Ἀναξίμανδρος δὲ οὐκ ἄλλοιώσει τοῦ μεταῖνυ γεννᾷ τὰ ἄλλα, ἀλλ' ἐκχρίσει ἐνυπαρχόντων ἐν αὐτῷ. εἰτα θέλων σαφέ- στερον δεῖται πῶς ἔλεγεν ἐκχρίσει γίνεσθαι ὁ Ἀναξίμανδρος ἐκ τοῦ ἐνής 10 τὰ ἄλλα, μέμνηται τῶν περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Ἡμεροκλέα.

*Ἐστι δὲ ἡ μὲν τοῦ Ἀναξαγόρου δόξα τοιάντη, ἀργάς εἰναι τῶν ὄντων ὑπετίθετο ὄλικάς μὲν τὰς ὄμοιομερείας (ταύτας δὲ ἀπείρους εἰναι τὸν ἀριθμόν) καὶ τὴν ἐναντίασιν, πρὸ τε τὸ πᾶν γενέσθαι, πάσις ἀμα μεμῆθαι· τὸν δὲ νοῦν, δην καὶ ποιητικὸν αἴτιον ὑποτίθεται, ἀπό τίνος γρόνου ἀρξάμενον θελήσαι 10 15 μὲν διακρίναι ἀπ' ἄλλήλων πάντα, μὴ μὴν δυνηθῆναι τελείαν ποιήσασθαι τὴν διακρίσιν, ἄλλα τὰ μὲν ἀνομοιομερῆ διέκρινε συγκείμενα καὶ αὐτὰ ἐκ τῶν ὄμοιομερῶν, τὰ μέντοι ὄμοιομερῆ εἰλικρινῶς οὐκ ἴσχυσε διακρίναι, ἀλλ' οὖν ἐκεῖθεν ἀρχὴν τῇ ἐκχρίσει δόντα ἐσαεὶ τοῦτο ποιεῖν. οὗτος οὖν γίνεσθαι πάντα ἐκ πάντων τῇ πάντα ἐν ἄλλήλοις ὑπάρχειν· εἰναι γάρ ἐν 20 τῷ ἔύλῳ καὶ σάρκα καὶ δστοῦν καὶ γρυσὸν καὶ πάντα ἄπλως, καλεῖσθαι 15 δὲ ἔκαστον ἐκ τοῦ πλεονάζοντος τοῦ ἐν αὐτῷ· ὥσπερ ἐπὶ σωροῦ πανσπερ- μίας, εἰ ἐνυπάρχει πλέον τῶν λοιπῶν σπερμάτων ὃ σῖτος, καλεῖται ὁ σωρός ἐκεῖνος σῖτος ἐκ τοῦ πλεονάζοντος, οὗτος ἔνθι μὲν ἐστι πλείων ἡ σάρξ τῶν ἄλλων σάρκα τοῦτο καλεῖσθαι, ἔνθι δ' ὡστοῦν ὄμοιάς δστοῦν. ὡσαύ- 25 τῶς καὶ ἐπὶ ἔύλῳ καὶ γρυσὸν καὶ τῶν λοιπῶν. ὥσπερ οὖν εἰ τις ἀπὸ τῆς πανσπερμίας κρυπτομένας κριθάς δι' ὀλιγότητα ἔξαγάγῃ καὶ ποιήσει σωρείαν κριθῶν, οὐ γένεσιν κριθῶν οὖτος ἐποίησεν, ἀλλ' ἔκφαντιν μόνον καὶ ἐξ- 30 κρισιν, οὗτος ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων· ὅταν γάρ ἐκ σαρκός δστοῦν γίνηται ἥ τι ἔτερον, οὐκ ἐστι τοῦτο γένεσις κυρίως, ἀλλ' ἔκφαντις μόνον καὶ ἐκχριστις τοῦ πρὸν κρυπτομένου. πλὴν ἐπὶ μὲν τοῦ σωροῦ τῆς πανσπερμίας ἐστιν ἐν τι εἶδος εἰλικρινὲς ἐκχρίναι, οἷον κριθάς, ἐπὶ δὲ τῶν ὄμοιομερεῶν τοῦτο ἀδύνατον· οὐκ ἐνδέχεται γάρ οὐδέποτε σάρκα εἰλικρινῆ 35 ἐκχριθῆναι ἥ λίθον ἥ ἄλλο τι, ἀλλ' αὐτὸν τῷ ἐκχριν-

1 ἡ ἀέρος οὐκ. K 2 ἐκ τοῦ ἐκρίνεσθαι K 3 ἐκχρινομένας (cf. Neuhäuser, Anaximander [Bonnae 1883], p. 126 n.) L: ἐκχρινόμενα K: ἐκχρινόμενος; Mt 4. ὁ ἄλλοσει τοῦ κατ' αὐτὸν K 6 γοῦν] γάρ K τὸ γίνεσθαι κτλ.] cf. Aristot. p. 187*29. Zeller 1⁴, 875,3 8 ἐνυπάρχοντα ἐν αὐτῷ K 9 ὁ ἀναξίμανδρος γίνεσθαι Mt 11 Ἀναξαγόρου] ἀναξαγόρα L 13 πρὸν γε K γίνεσθαι Mt ἀμα οὐκ. K μεμῆθαι K 14 καὶ οὐκ. L: num ὡς? 14. 15 θελήσαιμεν K 16 ἀνομοιο- μέρη K 18 ἀλλ' οὖν (ἄλλον) K: ἄλλήλων (sublata distinctione post διακρίναι) L: ἄλλων δ' Mt ἀρχὴ K 21. 22 ἐπὶ τοῦ σωροῦ πανσπερμία L 23 πλεῖστον L 26 ἔξαγάγει K ποιήσει libri: ίππο ποιήσῃ 27 ἔκφαντιν K 29 γένη- ται L 32 ὄμοιομερῶν Mt εἰλικρινῆ L: εἰλικρινὲς K: εἰλικρινῶς; M: εἰλικρι- νῶς t 33 ἥ τι ἄλλο K

μένιψ ὑπηλίκον ἀν τὸ πάντα ἔνεστι, καὶ εἰται δὲ ἐκ τοῦ πλεονάζοντος. ταῦτα εἰναι
οὖν τὰ μικρὰ σαρκία συναγόμενα ἢ τὰ λιθάρια ποιεῖ σάρκα ἢ λίθον ἢ τι
τοιωδῶν, ἢ δὲ τῶν ὄμοιοι μερῶν σύνθεσις ποιεῖ τὰ ἀνομοιομερῆ.

Οὗτο μὲν οὖν ὁ Ἀναξαγόρας. ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς τέσσαρα ὑπετίθετο τὰ
5 ὄλικὰ αἴτια· ταῦτα δὴ τὰ πολυθρόληγτα στοιχεῖα (διὸ καὶ ῥῶματα πάντων
αὐτὰ ἔκάλει, “τέσσαρα” λέγων “τῶν πάντων ῥῶματα”), ποιητικὰ δὲ αἴτια
τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν ἀλλ’ οὐχ ἀμα, ἀλλ’ ἀνὰ μέρος. τῆς μὲν γάρ φιλίας
ἐπικρατούσης συνάγεται καὶ συγχρίνεται τὰ σοιχεῖα καὶ ποιεῖν τὸν νοητὸν 20
κόσμον, δην σφαῖρον ἔκάλει, διτον δὲ πάλιν κατά τινα περίσσον ἐπικρατήσῃ
τὸ νεῖκος, διακρίνεσθαι τὸν σφαῖρον ἔκεινον καὶ ποιεῖν τὰ τέσσαρα στοιχεῖα
καὶ τοῦτον τὸν κόσμον. ἐπεὶ οὖν ἐώρα τὰ τε ἀλλα πάντα καὶ ἐκ τῶν
τεσσάρων στοιχείων γινόμενα καὶ αὐτὰ ἔξι ἀλλήλων, τὰ μὲν σύνθετα σώματα
μόνη τῇ συγχρίσει τῶν στοιχείων ἔλεγε γίνεσθαι (ἀμετάβλητα γάρ ὑπετί-
θετο), διτον δὲ γίνεται ἔξι ὄδατος ἀγρῷ ἢ ἔξι ἀέρος πῦρ ἢ καὶ ἔμπαλιν, οὐ
15 μεταβάλλοντος τοῦ ὄδατος ἢ τοῦ ἀέρος γίνεσθαι τὰ λοιπά, ἀλλ’ ἐνυπάρχειν 25
ἐν ἀλλήλοις κατ’ ἐνέργειαν τὰ στοιχεῖα. ἐπειδὴν οὖν μανωθῇ ὁ ἀγρός, τὸ
ἐνυπάρχον πῦρ καὶ συνεχόμενον γύρων εύρηκε; ἐκχρίνεσθαι, πάλιν δὲ διτον
πυκνωθῆ ὁ ἀγρός, τὰ ὄδατα τὰ ἐνυπάρχοντα καὶ διεσπαρμένα ἐν αὐτῷ τῇ
θλίψει τῇ ἐκ τῆς πυκνώσεως ἐξακοντίζεσθαι ἐκπυρηγιζόμενα, οἷόν τι
20 πάσχουσι καὶ οἱ διὰ τῶν δακτύλων ἐκθλιβόμενοι πυρῆνες· ἐνυπάρχοντες
γάρ καὶ κεχρυμμένοι ὑπὸ τοὺς δακτύλους. διτον πυκνωθῶσιν οἱ δάκτυλοι, 40
τῇ θλίψει ἐξακοντίζονται, οὐ γινόμενοι τίτε, ἀλλ’ ἐκχρινόμενοι μόνον καὶ
ἐκφαινόμενοι.

“Οὐ τρόπον οὖν, φησίν, οἱ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Ἐμπεδοκλέα ἐκ-
25 κρίσει τὴν γένεσιν γίνεσθαι λέγουσιν, οὗτοι καὶ ὁ Ἀναξίμανδρος ἐκ τοῦ
κατ’ αὐτὸν στοιχείου (ὅπερ ἐστὶ τὸ μεταξὺ πυρὸς καὶ ἀέρος ἢ ἀέρος καὶ
ὄδατος), ἀπείρου οὗτος καὶ πάντα ἐν ἑαυτῷ περιέχοντος, τὰ ἀλλα γίνε-
σθαι, μᾶλλον δὲ ἐκχρίνεσθαι· τὴν γάρ γένεσιν οὐδὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐκ-
χρισιν καὶ ἐκφανσιν. καὶ δῆλον διτα ταῦτα λέγων ὁ Ἀναξίμανδρος αὐτός;
30 τὰς ἑαυτοῦ θέσεις ἀνήρει· οὐ γάρ ἀν ἔτι εἴη μία ἢ κοινὴ τῶν πάντων
ἀρχὴ τὸ μεταξύ, εἰ γε μὴ αὐτὸν ἐκεῖνον ὑπόκειται τοῖς γινομένοις, εἰ
μή τις καὶ τοὺς ἑντὸς τοῦ οὔκου πάντας ἔξι ἐνὸς στοιχείου εἶναι λέγοι

1 ἔνεστι τ: ἐν ἐσαι LKM 2 συνεργόμενα K ἢ (ante λίθον) om. K 3 ὄμοιο-
μερεῖων L 4 ὁ (post οὖν) οἰν. L ἐμπεδοκλῆς M 5 δῆ] malim δὲ πολυθρόλ-
ληγα libri 6 τέσσαρα scripsi: ὁ K: a L: πρῶτα Mt at cf. Emped. v. 55 Karst. 33 St.
7 ἀλλ’ οὐκάρια K γάρ om. L 11 καὶ (ante ἐκ) videtur recte omittere K 12 γινό-
μενοι Mt: γενόμενα L: οἰν. K 13 γάρ ταῦθι L 14 ἢ καὶ LK: καὶ Mt
15 μεταβαλλόντος (sic) K 17 εὐρηκὼς K 18 διεσπαρμένα LK: διεσπασμένα Mt
19 ἐκπυρηγιζόμενα (cf. q 2 v 3, 3 v 29 sqq.) L: ἐκπυρηγιζόμενα K: ἐκπυρηγιζόμενα M: ἐκπυρη-
γιζόμενα t 20 πυρῆνες L: πυρῆνες K: πυρῆνες M: πυρόβηνες t ἐνυπάρχοντες K
25 λέγουσι γίνεσθαι K 26 κατ’ αὐτὸν] κατὸν (sic) K 27 οὗτος ἐν αὐτῷ τε πάντα
περιέχοντος L 28 γάρ οἰν. K 28, 29 ἢ ἐκχρισου (sic) καὶ ἐκφασιν K 30 τὰ
ἑαυτοῦ θέσει K ἀν οἰν. Mt εἴη ἔτι εἴη K τῶν οἰν. L ἀπάντων et in
proximis εἰ γάρ μὴ K 32 τοῦ οἰν. K λέγοι L: λέγει K Mt

τοῦ περιέχοντος οἷκου. μᾶλλον οὖν εἰς τὴν Ἀναξαγόρου δόξαν ἐκπίπτει εἰς ταῦτα λέγων.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Ἀριστοτέλης, τρέπεται ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἀναξαγόρου δόξης, ἀλλὰ πρὶν εἰς τοὺς ἐλέγχους εἰσβαλεῖν, λέγει πόθεν καὶ ἐκ ποίας ἐννοίας 5 κινηθεὶς ὁ Ἀναξαγόρας, οὗτως ἀδύκασε πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι καὶ μηδὲν εἶναι εἰλιχρινὲς ὅπερ ἐστί. φησὶν οὖν ὅτι διὰ δύο αἰτίας· μίαν μὲν τὸ νομίζειν 10 τὴν κοινὴν πάντων τῶν φυσικῶν δόξαν ἀληθῆ εἶναι, ὅτι οὐδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῇ μηδαμῶς ὅντος γίνεται, ἀλλὰ πάντα τὰ γινόμενα ἐκ τινος ὅντος γίνεται. ἐχρήσατο οὖν τοιούτῳ συλλογισμῷ· πάντα τὰ γινόμενα τῇ ἐξ ὄντων τῇ 15 10 ἐξ οὐκ ὄντων γίνεται (καὶ δῆλον ὅτι περὶ τὴν διαιρέσιν αὐτῷ γέροντεν τῇ εἰς αἰτίᾳ τῆς πλάνης, τῷ παραλιπεῖν τι μόριον τῆς διαιρέσεως· τὸ γάρ γινόμενον πᾶν τῇ ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος γενήσεται, τῇ ἐκ τοῦ ἀπλῶς ὄντος, τῇ ἐκ τοῦ πῆματος δὲ μὴ ὄντος, πῆματος δὲ μὴ ὄντος, τὸ τρίτον οὖν τριγμα παραλιπόνων, ὅπερ καί ἐστιν ἀληθές, εἰς τὴν πλάνην ταύτην ἐξέπεσεν), εἰ οὖν τῇ 15 15 ἐξ ὄντων μόνιν τῇ ἐξ οὐκ ὄντων γίνεται τὰ γινόμενα, ἐκ μὴ ὄντων δὲ ἀδύνατον διὰ τὸ κοινὸν ἀξίωμα, ἐξ ὄντων ἄρα. ἀλλ' εἰ ἐξ ὄντων, τῇ ἐξ οὐκείδων τῇ ἐξ ἑτεροειδῶν· ἐξ ἑτεροειδῶν μὲν ἀδύνατον (ἀνθρωπὸς γάρ ἀνθρωπὸν γεννᾷ καὶ ἵππος ἵππον, ἄνθρωπος δὲ ἵππον οὐκέτι), εἰ δὲ ἐξ οὐκείδων, ἀνάγκη πᾶσα, ὅταν ὕστερον ἀστοῦν ἐκ σαρκὸς γινόμενον, ἐπεὶ μὴ δυνατὸν 20 τὰ ἑτεροειδῆ γεννᾶν ἀλληλα, ἐνυπάρχειν ἐν τῇ σαρκὶ τὸ ὅστον ὅπερ ἐξ αὐτῆς γεγενῆσθαι. οὕτω καὶ ἐπὶ πάντων. ἐπεὶ οὖν πᾶν ἐκ παντὸς γίνεται τῇοι κατὰ πρώτην γένεσιν, τῇοι διὰ πλειόνων (ἐκ τοῦ ἄρτου γάρ αἴμα καὶ ἐξ ἔκείνου σάρξ, εἰτα πολλάκις ἐκ σαρκὸς ὅστον τῇ ἑτερόν τι· σηπομένης 10 γάρ γένοιτο ἀντὶς ὅσδερ τῇ πύρ τῇ γῆ τῇ σκάλης τῇ, ἀλλο ὅτιοῦν), 25 ἀνάγκη, πᾶσα πάντα ἐν πᾶσι μεμχθαι νομίζειν· οὐδὲ γάρ ἐπέστησε τῷ κοινῷ ὑποκειμένῳ, διότερο συμβαίνει πᾶν ἐκ παντὸς γίνεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο ἐπεισε τὸν Ἀναξαγόραν ταύτη τῇ δόξῃ συνθέσθαι, δεύτερον δὲ τὸ ὄραν ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία γινόμενα· θερμὸν γάρ ἐκ ψυχροῦ γίνεται καὶ ἄγρον ἐξ ὑγροῦ, λευκὸν ἐκ μέλανος καὶ τὰ λοιπά. ἐπεὶ οὖν τὰ ἐναντία 30 οὐδέποτε γεννητικὰ τῶν ἐναντίων γένοιτο (φυλακτὸν γάρ μᾶλλον τὸ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου, μὴ τοί γε γεννητικόν), ἀνάγκη πᾶσα ἐν τῷ ψυχρῷ σώματι ἐνυπάρχειν θερμὰ σωμάτια, ὡν ἐκχρινομένων τὴν γένεσιν τοῦ θερμοῦ γί-

4 εἰσβαλεῖν (cf. p. 20,21. 90,4. 12 r 37) L: εἰσκαλεῖν K: ἐμβαλεῖν (cf. p. 33,2. n 1 r 46. p 7 r 3) Mt
ἐννοίας; K: αἰτίας LMT at cf. p. 94,18. 96,4 7. 8 οὐδὲν ἐκ τοῦ μὴ, μηδαμῶς ὄντως
(ὄντως etiam L) K 8. 9 ἐκ τινος — γινόμενα ομ. K 9 ἐχρήσατο κτλ.] cf. Themist.

p. 125,17 (Simplic. p. 162,27) 10 γίνεσθαι K αὐτὸν K 11 τῷ Mt: τῷ LK

12 γενήσεται K 13. 14 παραλιμπάνων L 14 καὶ ομ. K ἢ ομ. K

15 μόνον K γίνεσθαι τὰ γινόμενα κατὰ αὐτόν K 17 ἐξ ἑτεροειδῶν altero loco om. LK
17. 18 ἀνθρωπὸς γάρ — γεννᾷ] cf. ex. gr. Arist. Phys. B 7 p. 198 a 26 20 ἀλληλαμενύπάρ-

γειν K 21 γεγενῆσθαι LM: γεγενῆσθαι K: γεγένηται correxit t 22 κατὰ τὴν πρώ-
την K: ποιειν κατὰ μίαν? 27 οὖν ομ. LK 28 τῷ] τῷ K γίνεται] γίνε-
σθαι K 30 γενητικὰ K γένοιτο LK: γένοιτο Mt: deest ἀν 31 μὴ τοι γε L:

μὴ τοι K Mt 32 ἐνυπάρχειν et in proximis ἐκρινομένων K

νεσθαι. ἀνάγκη οὖν τὰς ἐναντιότητας ἂμφι εἰναι ἐν τοῖς αὐτοῖς, λέγεσθαι εἰς τὸ
δὲ ἔκαστον ἐκ τῆς ἐπικρατούσης· θερμὸν γάρ λέγεται, ἐν τῷ πλείονα τὰ
θερμὰ σώματα. δρυίως ψυχρὸν λευκὸν καὶ τὰ λοιπά. ταῦτα εἰπών, οὕτω
λοιπὸν εἰς τοὺς ἐλέγγοντος εἰσβάλλει.

- 5 Ως δὲ οἱ φυσικοὶ λέγουσι, δύο τρόποι εἰσί. δεῖ προσυπακοῦσαι τὸ
ώς οἱ φυσικοὶ λέγουσιν ἐν εἰναι τὸ ὅν· κατὰ κοινοῦ γάρ τὸ ἐν εἰναι
τὸ ὅν. ἐπισημειωτέον διτὶ ἀντιδιαστέλλει τοὺς περὶ Μέλισσον καὶ Παρ-
μενίδην τοῖς φυσικοῖς, δηλονότι μὴ περὶ φυσικῶν πραγμάτων οἰδέμενος
ἔκεινος διαλέγεσθαι, ἀλλ’ ἡ θεολογεῖν ἡ περὶ ἑτέρων τινῶν διαλέγεσθαι.
10 ἦλεγχει δὲ αὐτὸς τοὺς λόγους διὰ τὸ μή τινας ὑπολαβεῖν περὶ τῶν φυσικῶν
ἔκεινοις εἰναι τὸν λόγον, εἴτα τῇ ἀξιοπιστίᾳ τῶν προσώπων εἰς ψευδεῖς
ὑπονοίας περὶ τῶν πραγμάτων παρασυρῆναι.

p. 187-12 Οἱ μὲν γάρ ἐν ποιήσαντες τὸ ὅν σῶμα τὸ ὑποκείμενον, 25
ἡ τῶν τριῶν τι τῇ ἀλλοι.

- 15 Οἱ μὲν τῶν φυσικῶν, φησίν, ἐν ποιήσαντες τὸ ὅν, τουτέστι μίαν
τὴν ἀρχὴν πάντων καὶ τὸ ὑποκείμενον ποιήσαντες, καὶ τοῦτο οὐκ ἀσώμα-
τον τι, ἀλλὰ σῶμα κατ’ ἐνέργειαν, καὶ σῶμα ἡ ἐν τι τῶν τριῶν στοιχείων
πυρὸς ἀέρος ὕδατος, ἡ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα μεταξὺ τούτων, οἷον ὑπετίθετο τὸ
ὅ Ἀναćίμανδρος, τὰ ἀλλα σώματα γεννῶσιν ἐκ τοῦ κατ’ αὐτοὺς στοιχείου
20 πυκνούμενου ἡ μακρούμενου. εἰπὼν δὲ ‘οἱ μὲν τῶν φυσικῶν ἐν ποιήσαντες
τὸ ὅν πυκνότητας καὶ μακρότητα τὰ ἄλλα γεννῶσι’, τὴν ἀνταπόδοσιν οὐκ εὐθὺς
ἐπήγαγεν, ἀλλὰ μετ’ ὀλίγον ἐνθα φησίν· ‘οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐνδὲ ἐνούσας τὰς
ἐναντιότητας ἐκχρίνουσιν’. οἱ μὲν γάρ ἐν ποιήσαντες τὸ ὅν οὐ δοκεῖ
οὐκείως τῇ ἀνταποδόσει κεχρῆσθαι· εἰπὼν γάρ οἱ μὲν γάρ ἐν ποιήσαν-
25 τες τὸ ὅν, ἀνταποδιδόντες πρὸς τοῦτο φησιν “οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἐνδὲ ἐνούσας” τὸ
καὶ τὰ ἑξῆς. ἀκόλουθον δὲ ἡν τῷ εἰπόντι οἱ μὲν γάρ ἐν ποιήσαντες
τὸ ὅν, ἀνταποδιδόντες εἰπεῖν ‘οἱ δὲ πολλὰ ποιήσαντες’. δεῖ οὖν μικρὸν
μεταρρυθμίσαι τὴν λέξιν, ἵνα τὴν ἀκόλουθον ἀνταπόδοσιν θῶμεν. οὗτας
οὖν ὑπερβιβαστέον τὴν λέξιν· ‘ώς δὲ οἱ φυσικοὶ λέγουσι, δύο τρόποι
30 εἰσίν. ἐν γάρ ποιήσαντες τὸ ὅν σῶμα τὸ ὑποκείμενον καὶ τὰ ἑξῆς,

1 αὐτοῖς] ἀντοῖς (h. e. ἀνθρώποις) K 5 Ως δὲ—εἰσί om. K 6 οἱ σοφιστικοὶ K
6. 7 κατὰ—ὅν om. L 6 κατὰ κοινοῦ corr. ex κατοινοῦ K γάρ τὸ K: γάρ Mt
7 τὸ ὅν om. K ἐπεὶ σημειωτέον K δὲ διτὶ fort. recte Mt ἀντιδιαστέλ-
λει L: ἀντιδιαστέλλει K: ἀντιδιαστέλλει M: διαστέλλει τὸ 9 τινῶν om. K 10 τὸ
οἰ. Mt ὑπολαμβάνειν K 11 ψεῦδος L 12 ὑποσυρῆναι L 13. 14 πρα-
τὸ ὑποκείμενον—ἄλλο οἰ. K 15 ποιήσαντες φησιν ἐν Mt 16 τὸ LK: πᾶν Mt
16 τὴν om. Mt 18 παρὰ] περὶ L 21 πυκνότητα et in proximis ante corr. μα-
νότητα L οὐκ ροῦτ post εὐθὺς L 23 ἐκχρίνουσιν hic et infra p. 93, 13. 17:
ἐκχρίνεσθαι (cf. p. 91, 2) Aristoteles 24 ἀνταποδόσει K 25 ἀνταποδιδόντες]
ἀνταποδιδώσι L φησι ante πρὸς τοῦτο colloc. Mt καὶ φησιν L² 27 τὸ ὅν
om. Mt ἀνταποδοσιν εἰπεῖν L 28 μεταρρυθμίσαι M: μερυθμίσαι K 29
ἀντα-
ποδιωσιν K 29 ὑπερβιβαστέον τῇ λέξει K

τὰ ἄλλα γεννῶσιν, οἱ μὲν πυκνότητι καὶ μανότητι, οἱ δὲ ἐκ τοῦ ἑνὸς εἰς τὴν οὐσίας τὰς ἐναντιότητας ἐκκρίνεσθαι λέγουσι⁵. τὸ δὲ “ώς οἱ φυσικοὶ λέγοντες” οὐκ ἔστι καθόλου κατὰ πάντων τῶν φυσικῶν· δῆλον γάρ διτὶ ὡς οἱ φυσικοὶ οἱ ἐν εἰναι τὴν ὑποκειμένην ὅλην ὑποτίθεμενοι· καὶ πρὸς τοῦτο 5 δὲ τὴν ἀνταπόδοσιν ἐπάγει λέγων “ὅσοι δὲ ἐν καὶ πολλά”.

Ταῦτα δὲ ἔστιν ἐναντία. εἰπὼν δὲτι μίαν μὲν ὑποτίθενται τὴν ὅλην καὶ τὸ ὑποκειμένον, πυκνότητι δὲ καὶ μανότητι γεννῶσι τὰ ἄλλα, ἐπίτηδες ἐπιστημονῆται δὲτι ταῦτα δέ, ή πυκνότης καὶ ή μανότης, ἐναντία ἔστιν, ἐπειδὴ χρησιμεύει αὐτῷ τοῦτο εἰς τὴν αὐτοῦ δόξαν· μέλλει γάρ καὶ αὐτὸς 10 ἐφεῖται τὰ ἐναντία μετά τῆς ὅλης ἀρχῆς ὑποτίθεσθαι. διὰ τοῦτο οὖν ἐπιστημονῆται δὲτι καὶ οἱ πρὸς αὐτοῦ φυσικοί, εἰ καὶ μὴ ἀχριβῶς, διμως περιεφαντάζοντο τὰς τῷ ὄντι ἀρχὰς τῶν ὄντων τὰ ἐναντία· εἰ γάρ λέγουσι πυκνότητι καὶ μανότητι γεννᾶσθαι ἐκ τοῦ κατ’ αὐτοὺς ὑποκειμένου τὰ ἄλλα, πυκνότης δὲ καὶ μανότης ἐναντία ἔστιν, ἐκ τῶν ἐναντίων ἄρα τὴν γένεσιν 15 εἰναι ὑπετίθεντο.

p. 187*16 Καθόλου δὲ ὑπερογή, καὶ ἔλλειψις, ὥσπερ τὸ μέγα φῆσι Πλάτων καὶ τὸ μικρόν.

Ἐπειδὴ εἴπεν δὲτι οἱ φυσικοὶ ὡς ἀρχῆς εἰδοποιὸς τῆς ὅλης λαμβάνοντες τὰ ἐναντία, οἷον ἐπὶ μίᾳ ἐναντίωσιν καθολικωτέραν ἀνάγει πάντα 20 τὰ ἐναντία περιέχουσαν ἐν ἑαυτῇ πάσας; τὰς ἐναντιώσεις, τὴν ὑπερογήν καὶ τὴν ἔλλειψιν. καὶ ἔστιν δῆλος ὁ λόγος τοιοῦτος· οἱ ἐν ποιοῦντες τὸ ὑποκειμένον σῶμα πυκνότητι καὶ μανότητι ἐξ αὐτοῦ τὰ ἄλλα γεννῶσι, ταῦτα δὲ ἐναντία εἰσίν· ὥστε ἐναντίας ὑποτίθενται τὰς εἰδοποιὸς τῶν ὄντων ἀρχὰς οἱ φυσικοί. καὶ ἵνα κοινῶς περιλάβωμεν κατὰ ποιάν ἐναντίωσιν 25 πάντες τὴν γένεσιν τῶν ὄντων ἐκ τῆς κατ’ αὐτοὺς ὅλης ἔλεγον γίνεσθαι, εἰς τὴν φρεμὲν ταύτην εἰναι τὴν ὑπερογήν καὶ τὴν ἔλλειψιν· κοινωτέρα γάρ αὐτῇ τῶν ἐναντίων ή ἀντιθέσεις καὶ ἐν ἑαυτῇ τὰς ἄλλας περιέχουσα. τοιαῦται γοῦν εἰσὶ καὶ αἱ Πλάτωνος ἀρχαὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ὃν τὸ μέν ἔστιν ὑπερογή τὸ μέγα, τὸ δὲ ἔλλειψις τὸ μικρόν, εἰ καὶ διαφόρως ὑπετίθεντο 30 τὸ ἐν καὶ τὰ ἐναντία ὃ τε Πλάτων καὶ οἱ ἄλλοι, ὡς ἐφεῖται ἐρεῖ. ὑπερογήν δὲ καὶ ἔλλειψιν φῆσι τὰ ἐναντία η̄ κατὰ τὸ κρείττον καὶ χειρὸν τῶν ἐναντίων (ἐρεῖ γάρ καὶ ἐν τοῖς ἐχέταις δὲτι τὸ μὲν χειρὸν τῶν ἐναντίων στερήσει ἀναλογεῖ, τὸ δὲ κρείττον εἰδεῖ· καὶ ἐνταῦθα οὖν τὸ μὲν χειρὸν, οἷον

4 τιθέμενοι Κ 5 ἐπάγοι Κ 6σοι υπὸ ductu M: δὲτι (quod et Brandisio fraudi fuit Scholl. p. 334 b 47) τ 7 πυκνότητα et μανότητα ante corr. L 8 ταῦτα δὴ ή L
9 αὐτῷ] αὐτὸς Κ αὐτοῦ libri 10 ἐφεῖται] cf. A 7 p. 191*12 sqq. 13 γενᾶσθαι Κ
15 ὑπετίθετο Κ 16 δὲ ὑπερογή τ 16. 17 ἔλλειψις—μικρόν om. Κ 17 φῆσι
γ' δὲ πλάτων τ 21 δὲ λόγος οὗτος L 23 ὄντων] λόγων ante corr. L 24 παρα-
λάβωμεν Κ 25 γένεσιν (sic) Κ 26 ταῦτην τὴν ὑπερογήν εἰναι Mt 27 τοιαῦτα Κ
28 γοῦν ΛΚ: οὖν Mt 32 ἐν τοῖς ἐχέταις] cf. ad f 4 r 29 ἐν om. Κ 32. 33 στε-
ρήση et in proximis εἰδη Κ 33 τὸ μὲν χειρὸν οἷον ΛΚ: οἷον τὸ χειρὸν M: τὸ χειρὸν
οἷον τ

τὸ μέλαν, ἔλλειψις ἀν εἴη, τὸ δὲ κρείττον, οἷον τὸ λευκόν, ὑπεροχή), ἵ. ε²
οὖν οὗτας, ἡ ἵνα τῶν ἴσορροπῶν ἐναντίων τὸ μὲν ἐν μείζονι ὅγκῳ ὑποκεί-
μενον ὑπεροχὴν εἴπομεν, τὸ δὲ ἐν ἐλάττονι ἔλλειψιν. οἶον ἐὰν λάβωμεν
ἀέρα καὶ γῆν τοσοῦτον κινούμενον τὸν ἀέρα ἐπὶ τὸ ἄνω ὅσον τὴν γῆν ἐπὶ 10
5 τὸ κάτω, καὶ συντόμως εἰπεῖν ἵνα λάβωμεν ἴσοταχῶς τὰς ἐναντίας κινού-
μενα κινήσεις ὁ μὲν ἀήρ ἐν μείζονι ὥν ὑποκειμένῳ ὑπεροχὴ ἀν εἴη κατὰ
τὸν ὅγκον, ἡ δὲ γῆ ἐν ἐλάττονι οὖτα ὅγκῳ ἔλλειψις· διότι καὶ τὸ βαρὺ
σῶμα μεταβάλλον εἰς τὸ κοῦφον μανούμενον ὅγκον πάντας μείζονα λαμ-
βάνει, τὸ δὲ κοῦφον μεταβάλλον εἰς τὸ βαρὺ ἤττονα. ἐὰν οὖν ἴσορροπα
10 ὧσι κατὰ τὰς οἰκείας ῥοπάς, ἐξ ἀνάγκης τὸ κοῦφον μείζονα σχήσει ὅγκον.
τὸ αὐτὸν δὲ εἴποι ἀν τις καὶ ἐπὶ λευκοῦ καὶ μέλανος καὶ τῶν λοιπῶν 15
ἐναντίων· τὸ γάρ ἐκ μέλανος λευκὸν γινόμενον ἵσως μὲν καὶ μανότερον
γενήσεται κατὰ τὸ ὑποκείμενον, πλὴν ἐπεὶ τὸ λευκὸν διαχριτικὸν τὸ δὲ
μέλαν συγχριτικόν, εἴη ἀν τὸ μὲν λευκὸν ὑπεροχή, ὡς αἵτιον ταύτης, τὸ
15 δὲ μέλαν ἔλλειψις, ὡς συγχριτικόν. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὀσαύτως. ἵσως
δὲ οὐδὲ δεῖ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς τῶν ἐναντίων τὸν λόγον ἐλαβεῖν, ἀλλ' ἐπὶ
τούτων ἀπερ ἔστιν αἵτια γενέσεως καὶ φθορᾶς.

p. 187a18 Πλὴν ὁ μὲν ταῦτα ποιεῖ ὅλην τὸ δὲ ἐν τὸ εἰδός, οἱ δὲ 20
τὸ μὲν ἐν τὸ ὑποκείμενον ὅλην, τὰ δὲ ἐναντία διαφοράς.

20 Όμοίως μὲν ὃ τε Πλάτων καὶ ὅσοι ἐν μὲν ὑπέθεντο τὸ στοιχεῖον,
πυκνώσει δὲ καὶ μανώσει τὰ ἄλλα ἐξ αὐτοῦ ποιοῦσι, τρεῖς ἀρχὰς τίθενται
τά τε ἐναντία καὶ τὸ ἐν (νόστερον καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐφεξῆς τίθεται),
ἐναντίως μέντοι τοῖς ἄλλοις ὁ Πλάτων περὶ τοὺς τρόπους τῶν ἀρχῶν τού-
των ἡγέθη. οἱ μὲν γάρ ἄλλοι τὴν μὲν ὅλην καὶ τὸ ὑποκείμενον τὸ ἐν 25
25 λέγουσι, τὰ δὲ ἐναντία εἰδοποιίος διαφοράς τοῦ ὑποκειμένου (χρατούμενον
γάρ τὸ ὑποκείμενον ποτὲ μὲν τῇ πυκνώσει ποτὲ δὲ τῇ μανώσει, οὗτα γεννᾶν
τὰ σώματα), Πλάτων δὲ ἔμπαλιν τὰ μὲν ἐναντία, λέγω δὲ τὸ μέγα καὶ
τὸ μικρόν, ὅλην ποιεῖ, τὸ δὲ ἐν τὸ εἰδός τὸ τῇ ὅλῃ ἐπιγινόμενον καὶ ποιῶν
τὰ σώματα. ἴσμεν δὲ ὅτι Πυθαγόρειος ὁ Πλάτων, συμβολικῶς δὲ πάντα²⁰
30 οἱ Πυθαγόρειοι ἔλεγον, ἐπεὶ κάκεινοι τὴν ἀόριστον δυάδα τὴν ὅλην καλοῦσιν.
. ἐπειδὴ γάρ ὁριστικὸν μὲν καὶ ἐνοποιοῦν τὸ εἰδός, ἀόριστος δὲ ἡ ὅλη καὶ 20

3 ὑπεροχής K 3. 4 λάβωμεν ἄκρα καὶ γῆν K 5 ἴσοτάχως K 10. 11 -είσονα
σχήσει — τις in ras. K 11 ἀν τις εἴποι (εἴπη t) Mt 12 γενόμενον ετ μανώτε-
ρον L 14 εἰν om. K 16 οὐδὲ δεῖ K: οὐδὲ Mt et, si silentio fides, L ante
ἐκλαβεῖν inserit δεῖ t 17 γενέσεως αἵτια K 18 πλὴν LM: πλὴν
ὅτι ex Aristotele t et, si silentio fides, K at cf. Simplic. p. 150,7 τὸ δὲ] οἱ δὲ M
18. 19 τὸ εἰδός — διαφοράς om. K 19 δὲ ἐναντία Mt διαφοράς καὶ εἰδῆ t
20 ὑπέθετο K 21 ἐξ αὐτοῦ ποιοῦσι LK: γεννῶσιν ἐξ αὐτοῦ Mt 22 ἐφεξῆς c. 6
τίθεται LK: τίθησιν Mt 27 λέγω δὲ τὸ] λέγει· τὸ δὲ L 28. 29 ποιοῦντα σώ-
ματα K 29 πυθαγόριος ετ in proximis πυθαγόριοι (sic) K 30 τὴν ἀγώριστον
(lacuna) ἀδα τὴν ὅλην K 31 μὲν om. Mt

σκεδαζμοῦ τοῖς εἰδεσιν αἵτια (ἀδιάστατα γὰρ ὅντα φύσει δεξαμένη διίστησι· ^{¶ 2v} τὸν γὰρ τοῦ ἀνθρώπου λόγον ἀμερῆ καὶ ἀδιάστατον ὅντα καθ' αὐτὸν δεξα-
μένη διίστησιν εἰς διάφορα κατατέμνουσα μόρια· τὸ τυχὸν γοῦν τοῦ σπέρ-
ματος μεῖναν τὸν δλον ἀνθρωπὸν γενῆ, ὡς ἀτε δὴ ἀμερίστως ἐν παντὶ
5 τῷ σπέρματι καὶ τῷ τυχόντι αὐτοῦ μορίῳ τῶν λόγων τοῦ ζόφου ἐνόντων),
διὰ τοῦτο διὰ τῆς δυάδος τὴν ὥλην γένιττον, εἴτα ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ποιο-
τήτων πρῶτον ἡ ὥλη δέχεται τὸ ποσόν (πρῶτον γὰρ ποσοῦται καὶ γίνεται ^{as}
τριχῇ διαστατῇ), διὰ τοῦτο τὴν δυάδα μέγα καὶ μικρὸν ἔκαλεσεν ὁ Πλάτων.
ῶστε διὰ μὲν τὸ ἀόριστον τῆς ὥλης καὶ μηδένα οὐκείον ὅρον ἔχειν, δυάδα
10 αὐτὴν ἔκαλεσε (πρώτη γὰρ ἀπὸ τῆς μονάδος ἡ δυάς τὴν διαιρέσιν ἔδεξατο),
διὰ δὲ τὸ πρώτως δέχεσθαι τὸ ποσόν καὶ προσεγέστατον εἶναι τοῦτο τῆς
ὥλης εἰδῆς, μέγα καὶ μικρόν· ταῦτα γὰρ τοῦ ποσοῦ.

p. 187•20 Οἱ δὲ ἔχ τοῦ ἑνὸς ἐνούσας τὰς ἐναντιότητας ἐκκρί-
νουσιν, ὥσπερ Ἀναξίμανδρός φησι.

15 Τοῦτο συνεχὲς πρὸς τὸ ἄνω· ‘ἐν γὰρ ποιήσαντες τὸ δὸν σῶμα τὸ ὑπο- ⁴⁰
κείμενον οἱ μὲν τὰ ἄλλα γεννῶσι πυχνότητι καὶ μανότητι’, εἴτα ἡ ἀνταπό-
δοσις ἐνταῦθα· οἱ δὲ ἔχ τοῦ ἑνὸς ἐνούσας τὰς ἐναντιότητας ἐκκρί-
νουσιν, οἷος ἦν ὁ Ἀναξίμανδρος· ἐνυπάρχειν γὰρ ἔλεγεν ἐν τῷ μεταξύ,
ἥπερ ἦν κατ’ αὐτὸν στοιχεῖον, τὰ ἐναντία ἐνεργείᾳ.

20 p. 187•21 Καὶ δοι δὲ ἐν καὶ πολλά φασιν εἶναι, ὥσπερ Ἐμπε-
δοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας· ἐκ τοῦ μίγματος γὰρ ἐκκρίνουσι ⁴⁵
τὰ ἄλλα.

Εἰπὼν δτι ὁ Ἀναξίμανδρος ἐκ τοῦ ἑνὸς ἐκκρίνει τὰς ἐναντιότητας,
ίνα σαφέστερον παραστήσῃ ἡμῖν πῶς ἔλεγεν ἐκκρίνεσθαι ἐκ τοῦ ἑνὸς τὰ
25 ἐναντία, διὰ τοῦτο ὡς ἐν παραδείγματι μέμνηται τῆς Ἐμπεδοκλέους καὶ
Ἀναξαγόρου δόctrinā, καὶ διὰ οὗτοι εὖ ἀλλήλων ἐκκρίνεσθαι ἔλεγον τὰ κατ’
αὐτοὺς στοιχεῖα. ἐκ τοῦ μίγματος γὰρ ἐκκρίνουσι τὰ ἄλλα· οἱ μὲν ⁵⁰
Ἀναξαγόρας τὸ πρὶν ἐμιχθείσας πάσας ἄμα τὰς δομοιμερείας ἐκ τοῦ
μίγματος ἐκείνου ἐκκρίνει αὐτὰς τὸν νοῦν, καὶ νοῦν δὲ αἱ τὰς ἐκκρίνεσθαι εὖ

1 φύσει om. L	1. 3 διίστησι—δεξαμένη om. K	4 τὸν δλον τὸν K
γεννᾶν K	^{άτε] ἡ} charta perforata M: om. t	5 ἐνόντων Kt: ἐν δντων LM
6 ἡγίττοντο (sc. Pythagorei) LK: ἡγίατο Mt	7 πρῶτον μὲν γὰρ L	ποσοῦτε K
9. 10 δυάδα δὲ αὐτὴν K	11 τὸν ποσὸν K	προσεγέστατον scripsi: προσέχατον K: πρὸς
ἔσχατον LMt	13 Oi] el corr. L: *i (o rubr. addend.) K	13. 14 τὰς ἐναντιότη-
τας—φησι om. K	ἐκκρίνουσιν] cf. ad p. 90, 23	16. 17 πυχνώτητι et ἐναντιώτη-
19 κατ’ αὐτὸν K	20. 22 εἶναι—τὰ ἄλλα om. K	20 εἶναι τὰ δντα t
et Aristotelis cod. E	21 γὰρ καὶ οὗτοι Aristotelis libri (praeter F)	23 ἀναξί-
μανδρος; K	24 ὑμῖν L	25 τῆς om. L
πάσας om. Mt	29 post ἐκείνου excidisse videtur φησιν	28 ἐμιχθεί-

ἀλλήλων (ἔκαστον γάρ μῆγμά τι εἶναι φησι πολλῶν ὄμοιομερειῶν), ὁ δὲ ε²⁷ Ἐμπεδοκλῆς καὶ αὐτὸς μὲν τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ σφραίρου ἔκχρίνει τὰ στοιχεῖα, καὶ νῦν δὲ ἐμμεμῆθαι φησιν ἐν ἀλλήλοις τὰ στοιχεῖα τὰ τέσσαρα, οὐ μέντοι πάντα ὡς Ἀναξιγόρας ἐλεγεν, εἰτα κατ' ἔκχρισιν γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων ὥνπερ εἴπομεν τρόπον. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων | ὁ τε Ἀναξιγόρας ε²⁸ καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς ὅτι ὁ μὲν Ἀναξιγόρας ἀπάξ τὸν νῦν φησιν ἐκ τοῦ μίγματος τοῦ πρώτου ἀρχέμενον διαχρίνειν εἰσαει τοῦτο ποιεῖν, καὶ μηχέτι ἐνδέχεσθαι πάλιν ἐν μῆγμα πάντα γενέσθαι, ὁ μέντοι Ἐμπεδοκλῆς πολλάκις τοῦτο ποιεῖ· ποτὲ μὲν γάρ ἐκ τοῦ σφραίρου ἔκχρινεσθαι τὰ στοιχεῖα, ποτὲ 10 δὲ πάλιν τὰ στοιχεῖα συγχρίνεσθαι εἰς τὸν σφραίρον, καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον ἀνακάμπτειν κατά τινα περίοδον. πρώτη μὲν οὖν διαφορὰ Ἐμπεδοκλέους ε²⁹ καὶ Ἀναξιγόρου αὕτη, ἑτέρᾳ δὲ ὅτι ὁ μὲν Ἀναξιγόρας τὰ κατ' αὐτὸν στοιχεῖα, λέγω δὴ τὰς ὄμοιομερείας, ἀπειρα ἐλεγεν, ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς τὰ τέσσαρα ταῦτα στοιχεῖα πύρ ἀέρα ὕδωρ καὶ γῆ· καλούμενα δὲ αὐτὰ 15 εἰπεν, διότι οὐκ ἔστι κυρίως στοιχεῖα (οὐδὲ γάρ εἰσιν ἀπλᾶ, ἀλλὰ σύνθετα), κυρίως δὲ στοιχεῖα ἡ ὥλη καὶ τὸ εῖδος.

p. 187-26 Ἔστι τοῦτο γάρ Ἀναξιγόρας ἀπειρα οὗτως οἰηθῆναι.

Ἐντεῦθεν βούλεται ἐκθέσθαι ἐκ ποίας ἐννοίας ὄμοιησις ὁ Ἀναξιγόρας ΙΙ ἀπειρά τε ὑπέθετο εἶναι τὰ ὄμοιομερη, καὶ πάντα ἐν πᾶσι μεμῆθαι. καὶ 20 φησιν ὅτι διὰ τὸ νομίζειν ἀληθῆ εἶναι τὴν τῶν φυσικῶν δόξαν, ὅτι οὐδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεται, ὥστε δεῖ προϋπάρχειν τὸ γινόμενον· εἰ δὲ τοῦτο, ἔκχρισις ἄρα ἔστιν ἡ γένεσις. διὰ τοῦτο μὲν οὖν πάντα ἐν πᾶσι μεμῆθαι ἐλεγε, διότι ἐώρα πᾶν ἐκ παντὸς γινόμενον· διότι δὲ 15 ὑπελάμβανεν αἰδίον εἶναι τὴν γένεσιν καὶ μὴ ὑπολείπειν. ἀπειρονος ὑπετί²⁰ 25 θετο τὰς ὄμοιομερείας ἐν ἑκάστῳ, ἵνα μὴ ὑπολείπῃ ἡ γένεσις, ταῦτὸν δὲ εἰπεν ἡ ἔκχρισις.

p. 187-29 Διὰ τοῦτο γάρ οὗτω λέγουσιν, ἡν ὄμοιο πάντα, καὶ τὸ γίνεσθαι τοιόνδε καθέστηκεν ἀλλοιοῦσθαι. οἱ δὲ σύγχρισιν καὶ διάκρισιν.

30 Διὰ τὸ ὑπολαμβάνειν, φησί, τοὺς φυσικοὺς μηδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι, λέγουσιν ὅτι ἡν ὄμοιο πάντα. ὄμοιο δὲ πάντα λέγει Σ

1 δ δὲ K: ὅτι δὲ LMT 3 τὰ δ στοιχεῖα L. 6 καὶ –ἐκ in erasis K δ (post καὶ) om. K μὲν om. Mt 7 καὶ εἰσαει Mt 8 ἐν μῆγμα γενέσθαι πάντα K 9 γάρ om. L 10 ἔκχρινεσθαι L τοῦτο om. L 11 ἀνακάπτειν περὶ τινα K ἐμπεδοκλέος K 13. 14 τὰ δ ταῦτα στοιχεῖα K: τὰ δ στοιχεῖα L: om. Mt 14 καὶ (ante γῆν) om. K καλοῦμεν K 14. 15 εἰπεν αὐτά Mt 15 ἔστι] εἰσι K 17 ἀπειρα—οἰηθῆναι om. K οὗτως ἀπειρα ε vulg. Aristotele t 19 ὑπετίθετο L ὄμερει K 20 νομίζῃ K 21 ὄντος γίνεται Mt: διντως γίνεται K: διντως γίνεσθαι L 24 ἀπολείπειν Mt 27. 29 ἡν — διάκρισιν om. K 27 γην] ήν' L πάντα LM: τὰ πάντα ε vulg. Arist. t 31 διντως L

μάλιστα μὲν Ἀναξαγόρας, ἔπειτα δὲ καὶ Ἀναξίμανδρος· ἐν τῷ μεταξὺ γὰρ εἰς πάντα ύπάρχειν φησί, γίνεσθαι δὲ ἐξ αὐτοῦ τῇ ἐκκρίσει οὐ μεταβάλλοντας τοῦ μεταξύ, ἀλλ’ ἐκκρινομένων ἐξ αὐτοῦ τῶν ἄλλων. καὶ Ἐμπεδοκλῆς δὲ ἐνυπάρχειν φησὶν ἐν ἀλλήλοις τὰ στοιχεῖα, ἀπέρ καὶ ἀρχὰς καὶ “ρίζώματα 5 πάντων” ἔλεγε, καὶ διὸν ἐξ ὅδοτος δὲ γίνεται τι τῶν ἄλλων, οὐ μεταβάλλειν τὸ ὅδωρ εἰς ἑκεῖνο, ἀλλ’ ἐκκρίνεσθαι ἐξ αὐτοῦ ἐνυπάρχον, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡμοίως. καὶ ἐν τῷ σφαίρῳ πάντα, φησὶν, ἐνυπῆρχεν οὐ μόνον τὰ 25 στοιχεῖα ἀπέρ καὶ νῦν ἐν ἀλλήλοις ἐνυπάρχειν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν συνθέτων εἰδὴ ἐν τῷ σφαίρῳ ἐνυπῆρχε, τοῦ νείκους δὲ ἐπικρατήσαντος ἐκκριθῆσαν 10 ἐκ τοῦ σφαίρου τὰ τε στοιχεῖα καὶ τὰ τῶν συνθέτων εἰδη. διθεν καὶ τὴν γίνεσιν οἱ μὲν ἀλλοίωσιν λέγουσιν, διστι τὸ ὅδωρ ἢ τὸν ἀέρα ὑποτιθέμενοι μανότητι καὶ πυκνότητι γεννῶσι τὰ ἄλλα, οἱ δὲ σύγχρισιν καὶ διάχρισιν, οἵ τε περὶ τὸν Δημόκριτον καὶ Ἐμπεδοκλέα· συγχρίσει γὰρ ὁ μὲν τῶν στοιχείων ὁ δὲ τῶν ἀτόμων τὰ ἄλλα γίνεσθαι φασι, διαχρίσει δὲ φύειρε- 20 15 σθαι. καὶ ὁ Ἀναξαγόρας δὲ δηλονότι ἐκκρίνεσθαι λέγων τὰ διμοιομερῆ καὶ ταύτην εἰναι τὴν γίνεσιν, καὶ συγχρίνεσθαι ἔλεγε πλείους διμοιομερείς εἰς τὴν τοῦ συνθέτου γίνεσιν, διαχρίνεσθαι δὲ πάλιν αὐτὰς ἀπ’ ἄλλήλων ἐν τῇ φυθορᾷ. ἀρμόδει δὲ κοινότερον κατὰ πάντων ἡ ἀλλοίωσις· καὶ γὰρ τὰ ἐκκρινόμενα ἡ συγχρινόμενα καὶ διαχρινόμενα ἀλλοίωσίν τινα ὑπομένει, τὰ 25 μὲν κατὰ τὴν θέσιν τὰ δὲ κατὰ τὴν ἔκφανσιν.

p. 187-31 Ἐτι δὲ ἐκ τοῦ γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία.

35

Ὦτι καὶ ἔνθεν ὑπενόει ὁ Ἀναξαγόρας πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι διὰ τὸ 43 μηδὲν μὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ὄρασθαι δὲ ἐκ τῶν ἐναντίων γινόμενα, τὸ δὲ ἐναντίον φυλαρτικὸν μᾶλλον ἡ γεννητικὸν εἰναι τῶν ἐναντίων. 45 25 ἔνθεν οὖν συνῆγεν διτὶ πάντα ἐν ἀλλήλοις εἰσί, μὴ φαίνεσθαι δὲ διὰ σμικρότητα τῶν ὅγχων, δυνομάζεσθαι δὲ ἐκκαστον ἐκ τοῦ πλεονάζοντος, ὕσπερ ἐπὶ τῆς πανσπερμίας· λέγεται γὰρ αὐτῇ, εἰ πλεονάζει τὸ τοῦ σίτου εἰδος, σίτος· οὕτως ἔνθα πλεονάζει σάρκης ὁ ὅδωρ, οὕτω καλεῖσθαι. αἴτιον δὲ αὐτῷ γέγονε τῆς ἀπάτης τὸ λαμβάνειν διτὶ δεῖ πάντως ἡ ἐκ τοῦ μη- 30 30 ὄντος μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι τὰ γινόμενα, ἡ ἐκ τοῦ ὄντος· γίνεται μὲν

1 μᾶλιστα K 4 ἐν om. L 5 Ελεγε] cf. ad p. 88,6 δὲ om. L γίνε-
ται K 7 λοιπῶν διμοίως. καὶ Kt: λοιπῶν· διμοίως δὲ καὶ L: λοιπῶν· διμοίως καὶ M:
fort. λοιπῶν (διμοίως). διμοίως καὶ δὲ πάντα K 8 ἐν ἀλλήλοις καὶ νῦν L
ἐνυπάρχειν L: ὑπάρχειν KM: ὑπάρχει t: fort. ἐνυπάρχει 9 verba ἐν τῷ σφαίρῳ ἐνυπῆρχε
si abessent nemo desideraret 9. 10 ἐν τῷ σφαίρῳ ἐνυπῆρχεν (sic) — εἰδη iterat K
11 ὑπαθέμενοι (sic) K 13 τὸν (litterae δὲ in ras.) K 14 τὰ om. K γίνε-
σθαι καὶ φασι L 17 τοῦ om. L 18 κατὰ πάντων κοινότερον L 20 ἔκφασιν K
21 δὲ καὶ K: δ' τ ἐξ—ἐναντία om. K τάναντα t 22 ὑπενόει K:
ὑπενοει LMt 24 ἐναντίον I.K: τῶν ἐναντίων Mt γεννητικὸν εἰναι τοῦ ἐναντίου K
25 εἰσι] εἰ K 27 εἰ πλεονάζοι L 28 σίτος K: om. LMt 30 δόντος (ante γι-
νεσθαι) Mt: ὄντως L: ὄντως K γίνονται μὲν K

γάρ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος, ἀλλ' ἐκ τοῦ τὸ εἰς τὸ μὴ ὄντος, ὅπερ ἔξης καὶ ἐγκαλέσει αὐτῷ καὶ ἐπιλύσεται.

50

p. 187•7 Εἰ δὴ τὸ μὲν ἄπειρον η̄ ἄπειρον ἄγνωστον. |

'Ἐκθέμενος τὴν Ἀναξαγόρου δόξαν καὶ εἰπὼν ἐκ ποίας ἐννοίας εἰς τὴν εἰς τὸ 5 ὑπόθεσιν ταύτην ἤλθεν, διὰ ἐκ τε τοῦ μηδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος οἰεσθαι γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ τὰ ἐναντία ὅρῶν ἐξ ἀλλήλων γινόμενα, νῦν τρέπεται ἐπὶ τὸν ἔλεγχον τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ τίθησι πλείσιν ἐπιχειρήματα ἀνασκευαστικὰ τῆς Ἀναξαγορείου δόξης, ὡν τὸ μὲν πρῶτον ἐντρεπτικόν ἐστιν οὐκ ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν Ἀναξαγόραν καὶ 10 ἀπλῶς τὸ τοῦ ἐπιστήμονος πρόσωπον· δείχνυσι γάρ ὅτι η̄ ὑπόθεσις αὗτη πᾶσαν ἀναιρεῖ ἐπιστήμην. ἔστι δὲ τὸ ἐπιχειρήματα τοιοῦτον· εἰ αἱ ἀρχαὶ τῶν πραγμάτων ὅμοιομέρειαι εἰσιν, αἱ δὲ ὅμοιομέρειαι ἄπειροι, τὸ δὲ ἄπειρον ἄγνωστον τῇ αὐτοῦ φύσει, αἱ ἀρχαὶ ἄρα τῶν ὄντων ἄγνωστοι· ὃν δὲ αἱ ἀρχαὶ ἄγνωστοι, καὶ αὐτὰ ἄγνωστα· ἄγνωστα ἄρα τὰ ὄντα. ὥστε ἀνήρτη· 15 ταὶ ἐκ τῶν ὄντων η̄ ἐπιστήμη, εἰ γε καὶ η̄ γνῶσις. η̄ γάρ ἐπιστήμη γνῶσις τις· ἐπὶ πλέον γάρ η̄ γνῶσις τῆς ἐπιστήμης. η̄ μὲν γάρ ἐπιστήμη περιορίζειν πέφυκε καὶ περιλαμβάνειν λόγῳ τὰ πράγματα, τὸ δὲ ἄπειρον λόγῳ 20 περιορίζαι ἀδύνατον (εὐθὺς γάρ αὐτὸ πεπερασμένον ποιοῦμεν), εἰ γε ἄπειρόν ἐστιν, οὐ δεῖ ἔξω τι τῷ ληφθέντοις ἐστιν εὑρεῖν· ἀναιρήσομεν ἄρα τῶν ἐπιστημῶν τὰς ἀκριβεστάτας γεωμετρίαν ἀστρονομίαν. καὶ αὐτὸς δὲ δὸς Ἀναξαγόρας δῆλον ὡς ἐπιστήμην οἴλμενης ἔχειν τῶν ὄντων οὖτας ήμᾶς περὶ αὐτῶν διδάσκει· ὥστε οὐκ εἰσὶν ἄπειροι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων, εἴπερ ἐπιστήμων οἱ Ἀναξαγόρας, η̄ εἰ ἄπειροι, οὐκ ἐπιστήμων ἔκεινος· εἰ δὲ μὴ ἐπιστήμων, οὐ πεισόμεθα αὐτῷ ἀποφανομένῳ περὶ ὧν οὐκ ἔγνωκε. πρῶτον 25 μὲν οὖν ἐπιχειρήματα τοῦτο ἐντρεπτικόν, ὡς εἶπον, οὐ πραγματειῶδες.

Τοῦ δὲ δευτέρου ἐπιχειρήματος πραγματειῶδους ὄντος προλαμβάνει ἀξίωμα τι τοιοῦτον· τὰ εἰδὴ πάντα, φρεσίν, ἐν ὀρισμένῳ τινὶ ποιῶφ πέφυκεν ὑφίστασθαι, καὶ οὔτε κατὰ μέρεθνος εἰς ὄντοιν πέφυκεν αὐξέσθαι οὔτε ἐπὶ σμικρότητα εἰς ὄντοιν πέφυκε μειοῦσθαι, ἀλλ' ἔστι τις δρος ἐπί τε τὸ μεῖζον 30 καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαττον, οὐ ἐπέκεινα ὑπάρχει τὸ εἰδὸς οὐ δύναται. ἔστω δὴ

1. 2 ἀπλῶς μὴ ὄντως εἰ τι μηδόντως K 2 ἔξης καὶ LK: καὶ ἔξης Mt 3 η̄ t: η̄ M:
η̄ LK ante ἄγνωστον ras. fere octo litter. K 5 ἐκ τε τοῦ μηδὲν K: ἐκ τοῦ
μηδὲν ἐκ τε τοῦ μηδὲν L: ἐκ τοῦ μηδὲν Mt 8 ἀναξαγόρου Mt ἐντρεπτικόν K
11 ἀνερεὶ K τὴν ἐπιστήμην Mt 12 post αἱ δὲ ras. quatuor litter. K 13 ἄγνω-
στον om. K αὐτοῦ scripsi: αὐτοῦ LMt: ἐαυτοῦ K δὲ αἱ] δὲ οἱ K 14 alterum
ἄγνωστα om. L 15 γνῶσις. η̄ γάρ om. K 17 τὸ δὲ ἄπειρον τόδε ἄπειρον
(sic) K 18 πεπερασμένον αὐτὸ Mt 19 οὐ LKM: η̄ t τοῦ ληφθέντος
τι L ἀναιρήσωμεν K 22 διδάσκει περὶ αὐτῶν Mt 24 ἀποφανομέ' addito
compendio syllabae ας K 25 οὖν om. L 25. 26 πραγματιῶδες (sic, ut solet)—
ἐπιχειρήματος iterat K 27 ἀξιώματι I, φρεσὶ πάντα Mt ποσῳ (sic) K
28 αξιώματι K 29 μειοῦσθαι πέφυκεν Mt 30 ἐπὶ τὸ (post καὶ) om.
superscr. L

πρῶτον ἡμῖν ὁ λόγος ὡς ἐπὶ τῶν τελειωτέρων εἰδῶν· ἐν τούτοις γάρ ὡς εἰδή
τρανεστέροις σαφέστερος ὁ λόγος. τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰδὸς δύναται μὲν <ἐν>
πηγυσίῳ μεγέθει συστῆναι, δύναται δὲ καὶ ἐν τετραπήγῃ ἡ πενταπήγη,
οὐδὲ μέντοι ἐπ’ ἄπειρον αὔξεσθαι δύναται. οὐ γάρ δὴ καὶ ἐκατοντάπηγος
5 γένοιτο ἀν ὁ ἀνθρώπος, καὶ τοσοῦ τοῦ κόσμου τῷ μεγέθει· οὐδὲ γάρ τὸν ἐν
ἐπινοίᾳ ἀνθρώπον λαμβάνομεν, ἀλλὰ τὸν ἐν ὑπάρχει. τοῦτον οὖν δῆλον δτὶ
ἀδύνατον ἐπὶ πολὺ τι μέγεθος καὶ ὑπὲρ τὸ πᾶν αὔξεσθαι, ἀλλ’ ἔστι τι ²⁵
ώρισμένον μέγεθος, οὐδὲ ἐπέκεινα αὔξηθηναι οὐ δύναται· τὰ γὰρ εἰδῆ ἐπὶ
πολὺ τι ὑποκείμενον διαστάμενα ἐξίτηλα γίνεται. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τὴν αὔξησιν
10 ἀδύνατον ἐν παντὶ μεγέθει ὑπάρχει τὰ εἴδη, οὕτω καὶ τὴν μείωσιν. γένοιτο
μὲν γάρ πυγμαῖος ἀνθρώπος, οὐ μὴν καὶ δακτυλικὸς ἡ κεγχραμῖδις ἵζη·
οὐδὲ γάρ δύναται τὸ σμικρὸν πάνυ μεγέθος καταδέξασθαι τὸ εἰδός, ὥσπερ
ἀμέλει καὶ τέκτων ἐν πηγυσίῳ μὲν ἐύλωπ ποιήσει τὸ τοῦ πλοίου εἰδός, ἐν
δακτυλικῷ δὲ οὐχέτι, καὶ κεραμεὺς τὸ τοῦ ἀμφορέως εἰδός οὐχ ἀν ποιή- ³⁰
15 σειν ἐν πηλῷ ἵσφ κεγχραμῖδι. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων ὠρισμένου τινὸς
ποιοῦ χρεία ἐπὶ τε μέγεθος καὶ σμικρότητα εἰς τὸ ὑπάρχει τὰ εἴδη, οὕτω
δηλονότι καὶ ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν· εἰδῆ γάρ τινα καὶ τὰ δημοιομερῆ. ὥστε
δηλονότι καὶ τὸ τῆς σαρκὸς εἰδός καὶ τὸ τοῦ δστοῦ καὶ τὸ τοῦ ὄντος
οὕτε κατὰ μέγεθος ἐν τῷ τυχόντι συσταίη ἀν (οὐ γάρ δὴ καὶ ἐν ἵσφ καὶ
20 ἐν μείζονι τοῦ παντός· οὐ γάρ ἀν ὑποσταίη τι τοιωτον, περὶ δὲ τῶν ἐν
ὑποστάσει ὁ λόγος), οὕτε κατὰ σμικρότητα· ἀλλ’ ἔστι τι πάντως μέγεθος, ³⁵
οὐ ἐν τῷ ἐλάττονι οὐχ ἀν συσταίη τὸ εἰδός τῆς σαρκός. ἔστιν ἄρα τις
ἄτομος καὶ ἐλαχίστη σάρκη. ὁμοίως καὶ ἐπὶ παντὸς ὁμοιομεροῦς. δτὶ δὲ
τοῦτο οὕτως ἔχει, μάθοις ἀν καὶ ἐντεῦθεν. πάντα τὰ σώματα σύνθετα οὐχ
25 ὡς ἔτυχε κεκραμένης τῆς ὅλης γίνεται, ἀλλ’ ἔκχαστον εἰδός δεῖται τοιώσδε
κεκραμένης ὅλης, ἵν’ οὕτως ἐπιτηδείᾳ ἔχεινη πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ γενο-
μένη ἐπιγένηται· οὐ γάρ ὡς ἔτυχε κεκραμένων τῶν στοιχείων ἐπιγένοιτο⁴⁰
ἀν αὐτοῖς τὸ τῆς σαρκὸς εἰδός· ἡ τὸ τοῦ δστοῦ, ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς σαρκὸς
εἰδός δεῖται τοιάσδε κράσεως ὑποκείμενης, ἐτέρας δὲ τὸ τοῦ δστοῦ, καὶ
30 ἄλλο ἄλλης. εἰ τοίνυν τοῦτο οὕτως ἔχει, ἔστι δὲ ὑποκείμενον τοῖς εἰδέσι
τῶν συνθέτων σωμάτων οὐ μόνον ποιότης τις, λέγω δὲ ἡ τοιάσδε τῶν στοι-

1 τούτοις] τοῖς ante correct. K 2 τρανοτέροις L at cf. ε 6+9. 8+17 μὲν ἐν
scripsi: μὲν καὶ ἐν L 3 τετραπήγαλω ἡ πενταπήγαλω L 4 αὔξα-
σθαι K ἐκατοντάτηχος (sic) K 5 ἵσως K τῷ μεγέθει τοῦ κόσμου Mt
γάρ δὴ Mt 5. 6 τὸν ἐπινοῖ (om. ἐν) K 6 λαμβανόμενον L 7 αὔξα-
σθαι K 8 δρισμένον K 10 μεγέθη K fort. καὶ ἐπὶ τὴν μείωσιν γένοιτο]
deest ἀν 11 δ ἀνθρώπος et in proximis δακτυλαῖος et κεγχραμῖδιος K 13 τέ-
κτων K 14. 15 ποιήση K 15 κεγχραμῖδι ante correct. K ὥσπερ iterat in
principio versiculi M δρισμένου K 16 ἐπὶ τε] ἐπίτη (sic) K 18 τὸ (ante
τοῦ ὄντος) om. K 19 δέρματος L at cf. p. 98, 6. 99, 33 19 κατὰ τὸ μέγε-
θος L 20 δὲ om. superscr. K 21 ἔστι τις πάντως K 24 τοῦτο οἰη. K
μαθοῦσαν K ἐνταῦθα L τὰ σύνθετα σώματα K 25. 26 κεκραμένης utro-
biique et 27 κεκραμένων K 26. 27 γενομένη K: γενομένη L Mt 27 ἐπιγένηται]
γένηται L 28 αὐτοῖς LK: αὐτῆς compendiose M: αὐτῇ t

χείων χρᾶσις, ἀλλὰ καὶ ποσότης, ἐϋλογον ὥσπερ ποιὸν οὐ τὸ τυχὸν ἐνδέ- ε 3^v
 χεται αὐτοῖς ὑποκεῖται, οὗτω μηδὲ ποιὸν τὸ τυχὸν ὑπάρχειν. τίς γὰρ ἡ
 ἀποκλήρωσις, ἴσοτίμως καὶ τοῦ ποιοῦ καὶ τοῦ ποιοῦ ὑποκειμένων, ποιὸν
 μὲν μὴ τὸ τυχὸν παραλαμβάνεσθαι ἀλλ' ὠρισμένον τι, ποιὸν δὲ τὸ τυχόν;
 5 ὕρισται ἄρα καὶ τὸ ποιὸν τὸ τοῖς εἰδεσιν ὑποκείμενον. ἔστιν ἄρα τις ἐλα- 45
 χίστη σάρκα καὶ ἐλάχιστον ὅδωρ, οὐδὲν ἐλάττονι μέγεθει οὐκέτι συστατή
 τὰ εἰδη ταῦτα. καὶ τοῦτο εἰκότως· εἰ γὰρ τὸ γενησόμενον σάρκα πάσχει τι
 διὸ τοῦ ποιοῦντος, εὐλογον ὥσπερ τὸ διαιρούμενον οὐ κατὰ τὸ τυχὸν δι-
 μέγεθος διαιρεθείη ἄν, ἀλλ' ἐκφεύγει τὸ διαιροῦν διὰ σμικρότητα, καὶ τῷ
 10 δύναμει διαιρετὸν ἦ, οὗτω καὶ τὸ πεισόμενόν τι κατὰ ποιότητα οὐχ ὁπη-
 λικονόν ὑπάρχον πάσχειν, ἀλλ' ἐκφεύγειν διὰ σμικρότητα τὸ πάθος, μὴ
 πάσχον δὲ οὐ δέξεται τὸ εἶδος τοῦ ποιοῦντος δηλονότι. 50

Πρὸς ταῦτα ἀποροῦσιν ἡμῖν οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων. εἰ δέδοται, φασί,
 τὴν διθεῖσαν εὐθεῖαν δίχα διελεῖν, ἐπειδὴ πᾶν μέγεθος ἐπ' ἄπειρον ἔστι διαι-
 15 ρετόν, δηλονότι καὶ ἡν φατε ἐλαχίστην σάρκα διέλοιμεν ἀν δίχα. τὰ οὖν διαι-
 ρεθέντα πότερον σαρκία ἐστὶν ἡ οὐ; εἰ μὲν οὖν σαρκία, ἔστιν ἄρα λαβεῖν
 τῆς διθείσης ἐλάττονα σάρκα καὶ οὐκ ἔκεινη ἡν τὸ ἐλάχιστον, εἰ δὲ τὰ διαι-
 ρεθέντα μὴ εἰσι σαρκία, πῶς συντιθέμενα πάλιν σάρκα ποιήσουσι; καὶ εἰ
 δύμοιομερής ἡ σάρκη, δηλονότι καὶ τὰ μέρη ταῦτης | σάρκες ἀν εἰεν. ἔστιν ε 4^r
 20 ἄρα πάσης τῆς ληφθείσης σαρκὸς ἐλάττονα λαβεῖν, ἐπειδὴ καὶ πᾶσα σάρκη
 δύμοιομερής. πρὸς ταῦτα φαμεν διτ τὴν σάρκα ἔστι λαβεῖν καὶ ὡς εἰδός
 τι [ἔστι] καὶ ὡς μέγεθος· ὡς μὲν οὖν μέγεθος οὖσα ἡ σάρκη ἐπ' ἄπειρον
 ἔστι διαιρετῇ (διὸ οὐδὲ ἔστι λαβεῖν ἐλάχιστον μέγεθος), ὡς μέντοι εἰδός τι
 οὖσαν οὐκέτι δυνατὴν ἐπ' ἄπειρον διελεῖν, ἀλλὰ πάντως καταλήξει εἰς τινα
 25 ἐλαχίστην σάρκα, ἡν ἐὰν διέλωμεν, εὐθὺς ἀμα τῇ διαιρέσει τὸ τῆς σαρκὸς δ
 ἐφθείραμεν εἰδός. ὥσπερ γὰρ τὸν ἀνθρωπὸν ἔστι λαβεῖν καὶ ὡς ἀνθρωπὸν
 καὶ ὡς μέγεθος, καὶ ὡς μὲν μέγεθος ἐπ' ἄπειρον ἔστι διαιρετὸν καὶ ἀει
 εἰς δύμοιοδή μεγέθη [λέγω ἡ τομῇ], ἐὰν μέντοι διέλω ὡς ἀνθρωπὸν εἰς
 κεφαλὴν καὶ πόδας, ἀμα τῇ διαιρέσει ἐφθαρται τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰδός
 30 καὶ οὔτε ἐν τῷ ὅλῳ ἔστιν (οὐδὲ γὰρ ἔστι τὸ ὅλον) οὔτε ἐν τινι τῶν
 μερῶν (ἄτομον γὰρ ὁ ἀνθρωπὸς), οὗτω λέγω καὶ ἐὰν τὴν ἐλαχίστην σάρκα
 διέληγες, εὐθὺς τῇ τομῇ ἐφθειρας τὸ εἰδός· ἄτομος γὰρ ἡ ἐλαχίστη σάρκη, 10
 καὶ τὰ τμηθέντα μόρια μεγέθη μέν εἰσι σάρκες δὲ οὐ. καὶ ὥσπερ τοῦ
 ἀνθρώπου καὶ μυριάκις συνθῆς τὰ μόρια, οὐκέτι ποιεῖς ἀνθρωπὸν, διότι
 35 οὐ μόνης τῆς συνθέσεως δεῖ τῶν μερῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπιστατούσης φύσεως

1. 2 οὐ τὸ τυχὸν—τίς in eras. K 3 ποιὸν ὑποκείμενον ποίον (sic; ον in eras.) K 5 ποιὸν]
 τυχὸν L 6 οὐ ἐκκλάττονι K 7 γενησόμενον L 13. 14 τὴν διθεῖσαν φασὶν Mt 14 εὐ-
 θείαν in M exaratum repperit t 16 πότερον scripsi: πρότερον libri (diserte M) 19 καὶ
 ταῦτης τὰ μέρη Mt 20 λειφθείσης K 21 in marg. rubr. δρα πῶς καθὰ τῆς ἰδίας δόξης
 φησὶν δι φιλόπονος K 22 ἔστι delevi 23. 24 -τοι εἰδός τι
 οὖσαν in eras. K 24 εἰς τινα] εἰς τὴν K 28 λέγω ἡ τομῇ delevi; spectabant haec, opinor,
 ad verbum καταλήξει v. 24 post λέγω addunt δὴ Mt 31 fort. ἄτομος ἐὰν om. L
 32 διέληγες LK: τέμης conceinnius Mt ἐφθειρας τὸ εἰδός L: τὸ εἰδός (om., si recte enotavi,
 ἐφθειρας) K: τὸ ὅλον ἐφθειρας; Mt 33 ὥσπερ ἐπὶ τοῦ fort. recte (K)t 34 συνθῆ K

καὶ ἐπιτιθέσης τὰ εἰδη, οὗτω λέγω καὶ ἐπὶ τῶν ὄμοιομερῶν διτι καὶ εἰς μυριάκις συνθῆς τὰ μόρια τῆς τμηθείσης σαρκός, οὐκέτι ποιήσεις σάρκα τῆς φύσεως μὴ ἐνυπαρχόστης. ὡς γὰρ τῶν ἔνδιλων πάντων σωρευθέντων ἔξ ὧν ἡ ναῦς οὐκ ἀν γένοιτο ναῦς, καὶ τῶν ἔνδιλων καὶ λίθων πάντων ἔξ 15
 5 ὧν ἡ οἰκία (οἰκία) οὐκ ἀν γένοιτο μὴ τῆς τέχνης ἐπιστατούσης, οὗτω καὶ τὰ μόρια τῆς σαρκὸς συντεθῆ, οὐκ ἀν γένοιτο σάρκη μὴ ἐπιστατούσης τῆς φύσεως. ὄμοιομερῆς δὲ καὶ ἡ ἐλαχίστη σάρκη, ἀλλ' ἐν δισφε σφέζει τὴν ὀλόντητα· τότε γὰρ καὶ τὸ τῆς σαρκὸς εἶδος σφέζει. τότε οὖν τὰ δυνάμει λαμβανόμενα μέρη σάρκες, ἐπειδή καὶ τὸ δλον, ἐπὰν δὲ διαιρεθῆ οὐκέτι.
 10 διτε διὰ πάντων δέδεικται διτι ἔστιν ἐλαχίστη σάρκη, καὶ τοῦτο ἀκολουθώς τῇ προσδῷ τῶν πραγμάτων συμβέβηκε. τὰ μὲν γάρ ἔστι τῶν δυντων γενι- 20
 κώτατα καὶ κοινότατα ἐπὶ πάντων τῶν δυντων ἐκτεταμένα, οἷον τὸ δν καὶ τὸ ἔν (οὐδὲν γάρ ἔστιν δ μὴ τοῦ ἔνδιλης ἡ τοῦ δυντος μετέχει), τὰ δὲ ἄτομα καλούμενα εἰδη ἔστενωται ταῖς κατηγορίαις διὰ τὸ μερικώτατα ὡς ἐν εἶνεσιν
 15 εἰναι, καὶ οὔτε ἐπὶ πλειόνων ἔστι κατηγορούμενα (ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ μόνων ἄνθρωπων, δὲ δὲ Ιππος ἐπὶ Ιππων), οὔτε ἐφ' ὧν κατηγορεῖται ὡς ἐτυχεν ἐχόντων· οὔτε γάρ ὁ νεκρὸς ἄνθρωπος ἄνθρωπος, οὔτε τὸ μόριον τοῦ ἄνθρωπου ἔτι ἄνθρωπος. σάρκη δὲ καὶ δστοῦν καὶ τὰ ὄμοιομερῆ μέσην 25
 τάξιν ἔχοντα ἐπ' ἐλαχίστων μὲν ἔστιν ἡ τὸ δν καὶ τὸ ἔν, ἐπὶ πλειόνων δὲ
 20 ἡ τὰ ἄτομα εἰδη· σάρκη μὲν γάρ καὶ δστοῦν καὶ ἐπὶ Ιππου καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων κατηγορεῖται καὶ ἐπὶ τῶν μορίων αὐτῶν, οὐκέτι μέντοι καὶ ἐπὶ τοῦ μορίου τῆς ἐλαχίστης σαρκὸς ἡ τοῦ δστοῦ, δταν διαιρεθῆ. τότε γάρ σάρκη μὲν ἡ δστοῦν οὐκέτ' ἀν αὐτῶν κατηγορηθείη, τὸ μέντοι ἔν καὶ τὸ δν οὐδὲν ἥττον. εἰ γάρ καὶ μὴ σάρκες εἰσὶ τὰ μόρια τῆς ἐλαχίστης σαρκός,
 25 ἀλλ' οὖν δυτα ἔστι· μεγέθη γάρ εἰσι καὶ σώματα.

Δεύτερον ἀξίωμα λαμβάνει διτι πᾶν σῶμα πεπερασμένον μετρεῖται 30
 ὑπὸ σώματος πεπερασμένου, τὸ μεῖζον ὑπὸ τοῦ ἐλάττονος· οἷον τὸ ἐκαπονταπηγματικού· μετρεῖται καὶ τῷ δεκαπηγματικῷ δεκάχις καὶ τῷ πηγματικῷ ἐκαποντάκις· ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ δάκτυλαιῷ, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν παντὶ πεπε-
 30 ρισμένῳ ἐλάττονι τὸ μεῖζον μετρεῖται.

Τούτων προειλημμένων δείκνυσιν διτι ἀδύνατον πάντα ἐν πᾶσιν εἰναι καὶ τὴν ἔκκρισιν ἐπ' ἀπειρον γίνεσθαι. καὶ ἔστι πρῶτον μὲν ἐπιχείρημα πραγματειῶδες, ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς δεύτερον, τοῦτο· εἰ ἐκ τῆσδε, φησί, τῆς ὄμοιομε- 35
 ρείας τοῦ διδαστοῦ ἐξάγοιτο ὄμοιομέρεια σαρκὸς καὶ πάλιν ἀλλη καὶ πάλιν ἀλλη
 35 καὶ ἀλλη, ἐπειδὴ πεπερασμένη ἔστιν ἡ ἐν τῷ διδαστοὶ σάρκη τῷ μεγέθει (ἐπειδὴ

1 ἐπιτιθῆσης K 2 συνθεὶς et τμηθῆσης K 3 συντεθέντων K 5 ἡ οἰκεία K alterum οἰκία addidi 6 συντεθεὶς et γένητο K τῆς (post ἐπιστατούσης) om. K 7 ἐν δισφε] ἐνώ (h. e. ἐν φ) K 10 πάντων LK: τούτων Mt
 τούτων K 11 προσδῷ Mt 13 οὐδὲ L 15 πλειόν K 16 ἐφ' Ιππων Mt
 18 ἔτι om. K 20 τῶν om. superser. M 21 αὐτῶν K: αὐτοῦ L Mt 23 αὐτοῦ L 24 οὐδὲν LK: οὐδὲ' Mt 31 προειλημμένων et ποχ ἀδυνάτου K

γμα 32. 33 πρατιῶδες K 33 δεύτερον] β L: δευ KM: δευτέρας t 33. 34 ὄμοιομερίας,
 δμοιομερία et sim. saepe K 34 iterata καὶ πάλιν ἀλλη librariis deberi videntur
 7*

καὶ ἡ ὁμοιομέρεια ἐκείνη τοῦ ὄδατος πεπερασμένη ἔστι τῷ μεγέθει), πᾶν εἰς⁴
 δὲ πεπερασμένον πεπερασμένων δεῖ τιναν ἀφαιρουμένων καταδαπανῆται,
 ἀνάγκη πᾶσα ἀεὶ ἀφαιρουμένων ἐκ τῆς σαρκὸς τῆς ἐν τῷ ὄδατοι σαρκίων
 τινῶν καταδαπανηθῆναι αὐτήν. οὐ γάρ δὴ διὰ τὸ ἀπέιρον εἶναι τὰ
 5 μεγέθη διαιρετά, ἀεὶ διαιρουμένη ἡ ἐν τῷ ὄδατοι σάρκες εἰς ἐλάττωνα καὶ¹⁰
 οἷον διχοτομουμένη οὐκ ἔκλεψει· καὶ γάρ ἀεὶ διχοτομῆται, ἥσει πάντας
 εἰς τὸ ἐλάχιστον τῆς σαρκὸς μέγεθος (δέδεικται γάρ δὲ ἔστι τις ἐλαχίστη
 σάρκες), εἰ δὲ ἥσει εἰς τὸ ἐλάχιστον τῆς σαρκὸς μέγεθος τεμνομένη ἡ ἐν τῷ
 ὄδατοι σάρκες, δῆλον διὰ ἀφαιρεθέντος ἐκείνου οὐκέτι ἐκκριθήσεται ἐκ τοῦ
 10 ὄδατοι ἐκείνου σάρκες, εἰ δὲ τοῦτο, οὐκέτι πᾶν ἐν παντὶ ἐνέσται οὐδὲ ἐπ'
 ἀπέιρον ἡ ἐκκρισις· καὶ οὐδέν μοι διοίσει καὶ ἀεὶ ἐκκρινόμεναι σάρκες οὐκ
 εἰσὶ καθαραί, ἀλλὰ μεμιγμέναι ἑτέραις ὁμοιομερείαις· καὶ γάρ μὴ καθαραὶ¹⁵
 ἐξίωσιν, ἐπειδὴ ἔχει ἡ ὑπόθεσις ἐπ' ἀπέιρον γίνεσθαι τὴν ἐκκρισιν, ἀνάγκη
 πᾶσα, καὶ τὰ ἀεὶ ἐκκρινόμενα σαρκία ἐλάχιστα ὡσι, καταδαπανηθῆναι τὴν
 15 θλην σάρκα τὴν ἐν τῷ ὄδατοι διὰ τὸ δεύτερον ἀξίωμα τὸ λέγον μετρεῖσθαι
 τὸ πεπερασμένον ὑπὸ τοῦ πεπερασμένου· εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἐπ' ἀπέιρον ἡ
 ἐκκρισις. δυοῖν οὖν ἀνάγκη θάτερον, ἡ ἐπιλεῖψαι τὴν ἐκκρισιν τῆς σαρκὸς,
 ὡς ὁ λόγος ἀπέδειξεν, ἡ εἰ ἐπ' ἀπέιρον ἐκκρίνοιτο ἐκ τοῦ ὄδατοι σαρκία,
 ἐπειδὴ ὅρισται τὸ ἐλάχιστον τῆς σαρκὸς μέγεθος, ἀνάγκη ἵσα ἀπειρα ἐν πεπε-²⁰
 ρασμένῳ μεγέθει ὑπάρχειν, ὅπερ ἀδύνατον. ταῦταν γάρ ἔστιν εἰπεῖν ἐν πεπε-
 ρασμένῳ τὸ ἀπέιρον ὑπάρχειν· τὸ γάρ ἐξ ἀπείρων συνεστηκός ἀπειρόν ἔστι.

Τρίτον ἐπιχείρημα ἔτερον τίθησι τοιοῦτον. εἰ ὅρισται τὸ ποσὸν τῆς
 σαρκὸς ἐπὶ τε τὸ μεῖζον ἐπὶ τε τὸ ἔλαττον, ἀδύνατον ἐκ τῆς ἐλαχίστης
 25 σαρκὸς ἐκκριθῆναι ἔτερόν τι· πᾶν γάρ σῶμα πεπερασμένον ἀφαιρεθέντος
 τινὸς ἔλαττον γίνεται, ἐπειδὴ πᾶν πεπερασμένον ὑπὸ παντὸς ἐλάττονος πε-
 περασμένου καταχειρεῖται. ὡστε εἰ ἐκ τῆς ἐλαχίστης | σαρκὸς ἐκκριθῆσεται⁴
 τι, ἔσται ἐλάττων τῆς ἐλαχίστης, ὅπερ ἀδύνατον. οὐκ ἄρα πάντα ἐν πᾶσι.
 30

Τέταρτον ἐπιχείρημα. εἰ πάντα ἐν πᾶσι, φρσν, ἐπ' ἀπειρον δὲ καὶ
 ἡ ἐκκρισις, ἐν ἑκάστῃ ὁμοιομερείᾳ ἔσονται σάρκες ἀπειροι· καὶ διτά ἀπειρα
 35 καὶ πάντα ἀπλῶς, καὶ πάλιν ἐν ἑκάστῃ σαρκὶ τῇ ἐν τῇ ὁμοιομερείᾳ ἡ
 αἵματι ἡ ἀλλωρ τινὶ πάλιν πάντα ἀπειρα ἔσονται, καὶ πάλιν ἐν ἑκάστῳ
 ἐκείνων ἀπειρα· ὡστε ἐν ἑκάστῃ ὁμοιομερείᾳ ἀπειράκις ἔσται τὸ ἀπειρον.⁵
 οὐ τί ἀν γένοιτο καταγελαστότερον, ἐν τῇ ἐλαχίστῃ σαρκὶ ἀπειράκις ἀπειρα
 εἶναι σώματα καὶ πλήθει καὶ μεγέθει; πλήθει μὲν διότι διηρηγται ἀπ'
 35 ἀλλήλων μόνον ἀπτόμενα, μεγέθει δὲ δὲ διότι τὸ ἐξ ἀπείρων συγκείμενον ἀπει-
 ρόν ἔστιν. οὐ μόνον δὲ ἑκάστῃ ὁμοιομέρεια ἀπειράκις ἀπειρα περιέξει, ἀλλὰ

2 τινῶν δεῖ Mt 6 ἔκλεψει KΜ: ἐλλείψει (nihil enotatum ex L) διχοτομεῖται K
 10 ἐν ξεται K 11 μοι] μὴ K 13 ἐξίωσιν K 14 καταπανηθῆναι K
 17 δυοῖν κτλ.] cf. Themist. p. 129,4 18 ἐκρίνοιτο L 22 ἔτε-
 ρον om. Mt 24 ἐκκριθῆναι σαρκὸς Mt 27 ἐλάττων (cf. p. 106,1) L: ἐλάττον K:
 Ελαττον (cf. Aristot. p. 188a1) Mt 29 ἀπειροι (extrema parum clara in M) LKM:
 ἀπειραι t 33 οὐ τί ἀν] ὡστε τί ἀν τούτου K 35 τὸ om. K 36 ὁμοιο-
 μερεῖα K

καὶ οἱ τόποι ἀπειράκις ἀπειροὶ ἔσονται· διηγημέναι γάρ εἰσιν ἀπὸ ἀλλήλων ε 4·
δῖσαι μὴ ἐνυπάρχουσιν, ἀλλ' ἔφθησαν διακριθῆναι, καὶ αὐταὶ δὲ ἀπειράκις·
εἰσιν· ὥστε καὶ οἱ περιέχοντες αὐτὰς τόποι ἀπειροὶ, καὶ οἱ μεταξὺ οὓς διείρχονται·
ταὶ. ἀπειράκις οὖν τὸ ἀπειρον ἀπειράκις εἰσοίσομεν, ὅπερ ἐστὶ καταγέλαστον.

5 Πέμπτον, ὅτι ἀνόητος, φησίν, ἐστὶν ὁ Ἀναξαγόρου νοῦς· εἰ γάρ βού-
λεται μὲν πάντα διακρῖναι καὶ κατὰ τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὸ ποιόν, θνα-
μήτε αἱ διάφοροι διμοιομέρειαι ἐν ἀλλήλαις ὡσιν (οἷον σαρκὸς δστοῦ καὶ
τῶν λοιπῶν), μήτε αἱ τῷ εἴδει μὲν αἱ αὐταὶ ἀριθμῷ δὲ διάφοροι (οἷον αἱ
τῆς σαρκὸς διμοιομέρειαι), τοῦτο δὲ οὐ δύναται διά τε τὸ ἐπ' ἀπειρον εἶναι
10 τὸ μέγεθος διαιρετὸν καὶ διὰ τὸ μὴ οἶντα τέ ποτε τὰς διαιρέρους διμοιομε- 15
ρείας ελλιχινεῖς εἶναι, ἀνόητος ἀν εἴη ὁ νοῦς τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειρῶν.
τὸ δὲ μήποτε, φησίν, διακριθῆσθαι τὰ πράγματα, ὀρθῶς μὲν λέγεται
παρὰ Ἀναξαγόρου, οὐκ εἰδότως δέ· εἰσὶ γάρ ἐν τοῖς οὖσι καὶ τὰ συμβεβηγ-
κότα καὶ αἱ ἔξεις, ἀτινα οὐδέποτε γωρισθῆναι δύναται τῶν ὑποκειμένων.
15 εἰ τοίνυν πάντα βούλεται χωρίσαι ὁ νοῦς, δηλούντι καὶ τὰ συμβεβηγκότα
καὶ τὰς ἔξεις· ταῦτα δὲ ἀδύνατον χωρίσαι· ἀνόητος ἄρα τὰ ἀνόητα ζητῶν
ἔν νοῦς. κακῶς δὲ λαμβάνει, φησίν, καὶ τὸ ἐκ τῶν διμοιοιδῶν γίνεσθαι τὰ 20
γινόμενα. ἔστι μὲν γάρ, φησίν, ὡς ἐκ τῶν διμοιοιδῶν γίνεται τὸ γινόμενα.
γίνεται γάρ πηγὴς ἐκ πηγῶν διμοιοιδῶν, μείζων ἐκ τῶν μικροτέρων, γίνεται
20 δὲ καὶ ἐξ ἀνομοιειδῶν, ἐξ ὅδατος καὶ γῆς, καὶ οίκια δὲ ἐκ πλίνθων καὶ
ξύλων ἀνομοιειδῶν ὅντων γίνεται. ὥστε κακῶς ἐλάμβανε τὰ γινόμενα ἐξ
διμοιοιδῶν πάντως γίνεσθαι. καὶ οὐκ ἐπὶ τεγνητῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
φυσικῶν τοῦτο ὄρθως· ἐκ γάρ ξύλων πῦρ καὶ ἐξ ὅδατος ἀήρ καὶ ἐκ τῶν
σημιομένων σωμάτων διάφορα γίνεται ζῷα, οὐ μόνον ἐξ ἐμψύχων, ἀλλὰ καὶ
25 ἐξ ἀψύχων. ταῦτα εἰπών, φησὶν ὅτι εἰ δυνατὸν τὰ αὐτὰ ἐξ ἀπείρων καὶ 25
ἐκ πεπερασμένων γεννῆσαι, κάλλιστον τὸ ἐκ πεπερασμένων γεννᾶν ἦ ἐξ
ἀπείρων· τὸ γάρ ἀπειρον ἄγνωστον. ὥστε κρείττων ὁ Ἐμπεδοκλῆς τοῦ
Ἀναξαγόρου, οὗτον ἐπὶ τούτῳ, πεπερασμένας ὑποτιθέμενος τὰς ἀρχάς.

Εἰ δὴ τὸ μὲν ἀπειρον ἦ ἀπειρον ἄγνωστον. τὸ πρῶτον ἐπι-
20 χείρημα τὸ ἐντρεπτικόν. τὸ ἀπειρον ἦ τῷ ποιῷ ἐστιν ἀπειρον, ἦ τῷ ποιῷ.
καὶ τὸ μὲν κατὰ ποιὸν ἀπειρον πάντως καὶ κατὰ ποσὸν· εἰ γάρ εἰδῃ εἰεν

3 οἱ (ante μεταξὺ) parum clare exaratum in M: om. t

4 ἀπειράκις (ante εἰσοίσομεν)

om. Mt 5 πέμπτον ἐπιχείρημα L 6 μὲν om. K 7 αἱ ἐν (sic) K 13 οὐκ om. superscr. L 16 ταῦτα LK: πάντα Mt τὰ ἀνήνυτα
οἱ λαλήλαις scripsi: ἀλλήλαις M: ἀλλήλαις t et si silentio fides, LK 8 αἱ (ante αὐταὶ)
om. M 10 πότε K 13 οὐκ om. superscr. L γάρ superscr. (deleto ut
videtur καὶ) M 15 ὁ νοῦς om. L 16 ταῦτα LK: πάντα Mt τὰ ἀνήνυτα
coniecit t: τὰ ἀδύνατα Aristoteles ζητεῖ L 17 καλῶς L et ante correct. M
δὲ om. LM 18 ὡς M γίνεται τὰ] γίνεσθαι τὰ L: fort. <οὕτως καὶ ἐκ τῶν ἀνο-
μοιοιδῶν> γίνεσθαι τὰ 19 μείζον K τῶν malim abesse 21 τὸ τὰ K

22 διμοιοιδῶν L at cf. ad p. 107,11 μόνων L 23 καὶ (ante ἐκ) om. L

25 εἰπών corr. ex ἀ.. ὧν M 26 γενάν K 28 τοῦτο K 31 κατὰ τὸ ποιὸν
et κατὰ τὸ ποσόν K

ἀπειρα· ἀνάγκη· καὶ τὰ ὑποχείμενα αὐτοῖς ἀπειρα εἶναι. εἰ δὲ τῷ ἀριθμῷ εἰ 4^ν
εἴτε τῷ ἀπειρον, οὐκέτι ἔπειται τὸ καὶ τῷ εἰδοῖς ἀπειρον εἶναι· δυνατὸν γάρ εἰ
ὑποθέσθαι ἀπειρα μὲν τῷ ἀριθμῷ τὰ ὑποχείμενα, ὅμοιειδῆ δὲ πάντα. ὡς
ἄν οὖν ἔχῃ τὸ ἀπειρον, οὗτως ἔχει καὶ τὸ ἀγνωστον. εἰ μὲν οὖν ἀπείρους
5 τῷ ἀριθμῷ τοῖς δὲ εἰδεσι πεπερασμένας ὑπετίθετο, ἐκ ποιῶν μὲν ἀρχῶν
ἢ τὰ πράγματα δυνατὸν γνῶναι, ἐκ πόσων δὲ οὐκέτι· ἔπειται δὲ κατὰ
τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὸ ποιὸν ἀπείρους ὑπετίθετο τὰς ἀρχὰς ὁ Ἀναξαγόρας,
δῆλον δὲ παντελῶς ἄγνωστοι αἱ ἀρχαὶ. τῶν δὲ ἀρχῶν ἄγνωστων οὐδῶν εἰ
καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἄγνωστα· τότε γάρ γνώσκεται τὰ σύνθετα, θταν γνῶμεν
10 ἐκ πόσων καὶ ποιῶν ἀρχῶν σύγκεινται.

p. 187b13 Ἐτι δὲ ἀνάγκη, οὗ τὸ μόριον ἐνδέχεται ὅπηλικονοῦν
εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ σμικρότητα, καὶ αὐτὸν ἐνδέχεσθαι.

Τὸ πρῶτον τῶν λημμάτων, διτι ὕρισται τῆς σαρκὸς καὶ τῶν λοιπῶν
εἰδῶν τὸ μέγεθος ἐπὶ τε τὸ μεῖζον ἐπὶ τε τὸ ἔλαττον, καὶ οὔτε ἐπ’ ἀπειρον 40
15 αὔξεται, οὔτε ἐπ’ ἀπειρον μειοῦται. κατασκευάζει δὲ τοῦτο ἐκ τῶν ὅλων,
λέγω δὲ τῶν συνθέτων, ὧν μέριά ἐστι τὰ ὅμοιομερη, κατασκευάζει δὲ διὰ
τοῦ δευτέρου τῶν ὑποθετικῶν. ἔστι δὲ ὁ συλλογιτικὸς οὐτος· εἰ τὰ μόρια
ἐνδέχεται ἐπ’ ἀπειρον αὔξεσθαι καὶ μειοῦσθαι, καὶ τὸ δῆλον ἀν ἐνδέχοιτο
20 ἐπ’ ἀπειρον αὔξεσθαι καὶ μειοῦσθαι (ἐκ τῶν μερῶν γάρ τὸ δῆλον σύγκειται·
ἡ μειωθέντων), ἀλλὰ μὴν τὸ δῆλον ἀδύνατον ἐπ’ ἀπειρον αὔξεσθαι καὶ
μειοῦσθαι, καὶ τὰ μόρια ἄρα. ὥστε στήσεται τὸ ποσὸν τῶν μορίων ἐπὶ 45
τε τὸ μεῖζον ἐπὶ τε τὸ ἔλαττον. ἔστιν ἄρα τις ἐλαχίστη σάρξ καὶ δστοῦν,
ῶσπερ οὖν καὶ μεγίστη, ἀλλ’ ξιως ἀντιλέγει τις τῷ συνημμένῳ τὸν ὑπὲρ
25 Ἀναξαγόρου λόγον ποιούμενος, διτι οὐκ ἀνάγκη, εἰ ἐπ’ ἀπειρον ἡ τῶν ὅμοιο-
μερῶν γίνεται μείωσις, ἢδη καὶ τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ ἐπ’ ἀπειρον μειοῦ-
σθαι· εἰ μὲν γάρ μία ἦν ἐκάστῳ ζῷῳ σαρκὸς ὅμοιομέρεια ἡ δστοῦ ἡ
αἰματος, εὑλογίου ἦν, ὡς ἀν ηδεῖν ἡ ἐμειοῦστο τὸ μέριον, οὗτως αὔξειν καὶ
μειοῦσθαι καὶ τὸ δῆλον, νῦν δὲ οὐκ οὗτως ἔχει, ἀλλὰ πλείους ὅμοιομέρειαι 50
30 συνιοῦσαι σαρκὸς ἡ δστοῦ ἡ τῶν λοιπῶν, οὕτω ποιοῦσι τὴν τοῦ ζῷου
σαρκα καὶ τὸ δστοῦν. οὐκ ἀνάγκη οὖν συμμειοῦσθαι ταῖς ὅμοιομερείαις τὸ

2 τὸ (ante καὶ) om. K 3. 4 ὡς δ' ἀν (om. οὖν) K 5 τοῖς εἰδεσι δὲ Mt 6 ἐπειδὴ
δὲ t 6. 7 κατὰ (om. τὸ) ποσὸν primitus omiserat K qui ποικ κατὰ ποιὸν 8 οὐ-
σῶν ἄγνωστων Mt 10 ἐκ ποιῶν καὶ πόσων ἀρχῶν σύγκειται K 11 δὲ LKM: δ' εἰ t
Aristoteles (at cod. E pr. δ* [δε?], rec. δ' ἀν) 11. 12 ἐνδέχεται — ἐνδέχεσθαι om. K
12 μικρότητα t 13. 14. 15 οὕτης ἐπ' ἀπειρον αὔξεται iterat K 16 ἀμοι-
μερη (sic) K 18. 19 καὶ τὸ δῆλον ἀν ἐνδέχοιτο ἐπάπειρον αὔξεσθαι (codex αὔξασθαι) καὶ
μειοῦσθαι K: om. LM: καὶ τὸ δῆλον omissis ceteris add. in marg. M et t 20 οὐδὲ γάρ
τὸ δῆλον αὔξεσθαι ἡ μειοῦσθαι δυνατὸν Mt 22 τῷ ποσῷ L 24 fort. ἀντιλέγοι cl.
g3r14sq. et quae de voce ξιως adnotavi ad p. 16,10 τις] cf. Themist. p. 127.17 sqq.
25 ἡ om. K 27 ἦν μία Mt δστοῦ ἦν] ὁ τοῦ L 28 ἦν, ὡς I.K: om. Mt: ex-
spectes ἀν ἦν, ὡς τις] scripsi: τις] ηδεῖτο I.: ηδεῖτι K: τις] ηδεῖτι Mt 31 οὖν] ἔν K

ζφον. δυνατὸν γάρ πολλὰς ὁμοιομερείας, καὶ μικροὶ ὡσι, συνθέναι τὸ τοῦ εἰ 4^η
 ζφον σῶμα, ὥσπερ φέρε εἰπεῖν τοὺς μὲν λίθους, ἐξ ὧν ἡ οἰκία, δυνατὸν
 ἐπ' ἄπειρον μειοῦσθαι, οὐκέτι μέντοι καὶ τὴν οἰκίαν, διότι ἐκ πλειόνων
 καὶ οὐχ ἐξ ἑνὸς λίθου σύγκειται· συγκέοιτο γοῦν ἡ αὐτὴ ποτὲ μὲν ἐξ
 5 ἔλαττόνων, εἰ μεῖζονες εἰεν, ποτὲ δὲ ἐξ πλειόνων, εἰ ἔλαττονες εἰεν. ἀλλ' εἰ 5^η
 εἰ καὶ τοῦτο οὕτως ἔχει, πάντως ὕψισται τὸ ποσὸν τῶν ὁμοιομερειῶν ἐξ
 ὧν ἡ τοῦ ἀνθρώπου σάρκη σύγκειται. ἔστωσαν οὖν πέντε τινὲς ὁμοιομέρειαι
 σαρκός. αὗται οὖν πότερον ἐπ' ἄπειρον μειοῦνται ἡ οὐ; εἰ μὲν οὖν ἐπ'
 ἄπειρον μειοῦνται, οἶσονται πάντως εἰς τι μέρευσι, ἐν τῷ ἀδύνατον εἶναι τὴν
 10 τοῦ ἀνθρώπου σάρκα, οἷον ἐν δακτυλιάῳ ἡ ἐν κέγχρῳ μεγέθει· ὅστε εἰ
 ἀδύνατον τὸν ἀνθρώπον ἐπὶ τοσοῦτον μειωθῆναι, δῆλον δτι καὶ τὰς τῆς 5
 σαρκὸς ὁμοιομερείας, ὅστε πάλιν εἰς τὸ αὐτὸν περιάγεται ὁ λόγος. εἰ δέ
 τις εἴποι δτι 'ἀλλ' αἱ μὲν ὁμοιομέρειαι περφύκασιν ἐπ' ἄπειρον μειοῦσθαι,
 τὸ δὲ σύνθετον οἷον ὁ ἀνθρώπος οὐ πέφυκε σφέσθαι ἐπὶ πολὺ μειούμενων
 15 τῶν ὁμοιομερειῶν· ἐπει καὶ καθ' ὑμᾶς τῆς σαρκὸς δηλονότι καὶ ἐν ἔλαττονι
 πολὺ μεγέθει δυναμένης συστῆναι, εἰπερ ἡ τοῦ ἀνθρώπου σάρκη ἐστιν οἵα
 ἐστὶν ἡ τε τῶν παιδίων καὶ τῶν ἐμβρύων, δημας ἐν τῷ τελείῳ ζψῳ οὐ
 φθάνει πολὺ τι μειωθῆναι πρὶν φθαρῇ τὸ ζφον. οὕτως εἰ καὶ ἐπ' ἄπειρον 10
 αἱ ὁμοιομέρειαι τέμνονται, ἀλλ' οὐ τὸ δλον ζφον πέφυκεν ἐν τῇ ὄπωσοῦν
 20 ἐγράψῃ ὁμοιομερείᾳ συνίστασθαι.' ἀλλ' οὗτος ὁ λόγος οὐ σφέρντων ἐστὶ τὰς
 'Ανακαγορείους ὑποθέσεις, δς ἔλεγεν οὐδὲν ἔτερον εἶναι τὸ σύνθετον καὶ τὸ
 δλον ἡ τὴν συνδρομὴν τῶν ὁμοιομερειῶν. ήμιν μὲν γάρ τοις λέγουσιν δτι
 τῇ τοιχδε τῶν στοιχείων συνθέσει καὶ κράσει ἔξωθεν ἐπιγίνονται τὰ εἰδη
 ἔτερα ὅντα παρὰ τὰ ὑποκείμενα, εὐλόγιας τοῦτο ἐπεται (οὐ γάρ ὄπωσοῦν
 25 ἔχουσῶν τῶν ὁμοιομερειῶν πέφυκε τὸ εἰδος ἐπιγίνεσθαι), 'Ανακαγόρα δὲ 15
 μηδὲν ἔτερον ἐπιγίνεσθαι ἔξωθεν λέγοντι παρὰ τὰ ὁμοιομερῆ, ἀλλὰ πάντως
 ἐν τοῖς ἀπλοῖς εἶναι τὰς ὁμοιομερείας (καὶ γάρ καὶ ὀφθαλμοῦ, φέρε εἰπεῖν,
 τῶν διαφόρων χιτώνων καὶ τριχῶν καὶ αὐτὰ τὰ χρώματα καὶ πάσας τὰς ἐν
 τῷ συνθέτῳ ποιότητας ὑπάρχειν ἐν τοῖς ἀπλοῖς), εὐλογον τὸ ἐπεσθαι
 30 πάντως τῇ τῶν ὁμοιομερειῶν μειώσει καὶ τὸ δλον συμμειοῦσθαι. διὰ τί
 γάρ (οὐχ) ὥσπερ πλείους ἡ μεῖζον ὁμοιομέρειαι δρθαλμοῦ συνελθοῦσαι
 ποιοῦσι τὸν μέγαν ὀφθαλμόν, οὕτω καὶ μικρόν; ὅστε ἀναγκαίως ἀληθὲς 20
 δν εἴη τὸ συνημμένον, δσον ἐπὶ ταῖς 'Ανακαγόρου ὑποθέσεσι. τί ποτε δέ
 ἐστιν ὅλως τὸ λέγειν τὴν ἀνθρώπου σάρκα ἐκ πλειόνων συνεστάναι σαρ-
 35 κίων; διὰ τί γάρ καὶ τῶν πλειόνων τούτων σαρκίων ἔχεισθαι οὐχ ἐκ πλειόνων

4 σύγκειται] σύγκειτο K γοῦν L.Mt: γάρ K: malim γάρ ἀν 8 αὗται οὖν I.K:
 οὐ Mt 12 πάλιν post αὐτὸν colluc. Mt 13 ἀλλ' αι Mt: ἀλλαι LK 15 ἡμᾶς K
 τῇ σαρκὶ L καὶ ἐν K: καὶ I.: ἐν Mt 17 ἐστὶν] γάρ K καὶ ἡ τῶν K
 18 φθανετῇ t 19 τέμνεται K 23 τοιάδε K 25 ἔχοδουν (sic) K 26 ἔξωθεν
 ἔτερον ἐπιγίνεσθαι K πάντων comprehend. K 27 καὶ (post γάρ) om. K ὀφθαλ-
 μῶ L 29. 30 εὐλογον πάντως τὸ ἐπεσθαι K 31 οὐχ addidit t: sed probabilius
 οὐχ απέ οὕτω (v. 32) excidisse conicias συνελθοῦσαι ὀφθαλμοῦ Mt 33. p. 104,1
 τί ποτε — τομῇ] cf. Themist. p. 128,9 34 ἐστι τὸ λέγειν ὅλως K 35 σαρκίων
 τούτων L cum Themistio, qui quod praeceedit πλειόνων omittit

συνέστηκεν, εἰ γε ἐπ’ ἄπειρον τῶν ὄμοιομερειῶν ἡ τομή; ὅστε τῇ οὐδὲ εἴη
ἔσται ὅλως μία τις ὄμοιομέρεια ἡ, καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου σάρκη μία. συμβῆ-
σεται δὲ κάκεινο γελοῖον ὃν, τὴν μὲν τοῦ ἔλεφαντος σάρκα ἐξ ἐλαττόνων
σαρκίων συγχεῖσθαι, τὴν δὲ τοῦ κάνωνπος ἐκ πλειόνων· οὐδὲν γάρ ἔτι διοί-
5 σει τὸ ἐκ πλειόνων ἡ ἐλαττόνων λέγειν ἀρότστου τοῦ μεγέθους τῶν ἀργῶν ²⁵
ὑπάρχοντος καὶ ἐπὶ τὸ μεῖζον καὶ ἐπὶ τὸ ἐλαττόν.

p. 187b15 Λέγω δὲ τῶν τοιούτων τι μορίων, εἰς δὲ ἐνυπάρχον
διαιρεῖται τὸ ὅλον.

Διττῶς τὸ ἐνυπάρχον δύνατὸν ἐκλαβεῖν, τῇ ὡς πρὸς τὸ μέρος ἡ ὡς ²⁰
10 πρὸς τὸ ὅλον. πρὸς τὸ μέρος μὲν οὖτας· μόρια δέ, φρεσί, ταῦτα λέγω
ἀτινα καὶ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ὅλου διαιρέσιν ὑφεστήκασι καὶ οὐ φιείρονται.
ἀεὶ γάρ ἀπόρροιαί τινες ἐκ τοῦ σώματος γίνονται. τὰ οὖν ἀπορρέοντα σώ-
ματα καὶ μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ὅλου διαιρέσιν δύναται καὶ καθ’ ἕαυτὰ ὑπο-
στῆναι. εἰ δὲ τὸ ἐνυπάρχον πρὸς τὸ ὅλον ἀκουσόμεθα· τούτου μόρια,
15 φρεσί, λέγω ταῦτα ὧν καὶ διαιρεθέντων ἐκ τοῦ ὅλου οὐδὲν ἥττον σφέζεται
τὸ ὅλον, τοιαῦτα δέ ἔστιν, ὡς εἶπον, τὰ ἀεὶ ἐξ ἡμῶν ἀπορρέοντα σώματα. ²⁵
δέ μὲν οὖν νοῦς οὖτος, προσεύχηκε δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ εἶπεν “οὐ τὸ μόριον ἐν-
δέξεται ὑπηλικούν εἰναι”, ἵνα μή τις ὑπολάβῃ μόρια αὐτὸν λέγειν τοῦ ὅλου
τὴν ὅλην καὶ τὸ εἰδός. διὰ τοῦτο φρεσίν οὗτι ταῦτα λέγω τὰ μόρια ἀτινα
20 καὶ μετὰ τὴν διαιρέσιν τὴν ἐκ τοῦ ὅλου καθ’ ἕαυτὰ ὑφεστήκεν, ἥγουν
διαιρεθέντα οὐ φιείρει τὸ ὅλον, ὧν οὐδέτερον τῷρ εἰδει καὶ τῇ ὅλῃ ὑπάρ-
γει· γωρισθεῖσα γάρ τῇ ὅλῃ καὶ τὸ εἰδός οὐτε τὸ ὅλον σφέζει ἔτι, οὐτε
καθ’ ἕαυτὰ ὑποστῆναι δύναται. ταῦτα δὲ οὐδὲ μόριά ἔστι τοῦ συνθέτου, ⁴⁰
ἄλλα στοιχεῖα, διὸ οὐδὲ διαιρεῖσθαι ἀν λέγοιτο αὐτὸν· διαιρέσις μὲν γάρ
25 ἐπὶ τῶν μορίων λέγεται, ἀνάλυσις δὲ ἐπὶ τῶν στοιχείων. σάρκη δὲ καὶ
τὰ τοιαῦτα μόρια ζῷου, καὶ οἱ καρποὶ τῶν φυτῶν. ὅσπερ γάρ τὸ
ζῷον ἀνομοιομερές ἔστιν, οὐτε δὴ καὶ τὰ φυτά· μόρια γάρ τοῦ φυτοῦ
πρέμνος φλοιὸς κλάδος φύλλα καρποὶ ἐντεριώνη, καὶ εἰ τι τοιοῦτον, ἀπερ
ἐπεριειδῆ, ἔστι, πρὸς ἕαυτὸν δὲ ἔκαστον ὄμοιομερές.

30 p. 187b22 Ἐτι εἰ πάντα μὲν ἐνυπάρχει τὰ τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις. ⁴⁵

Τὸ πρῶτον τῶν ἐπιγειρημάτων βούλεται ἐκμέσθαι, εἰτα εἰπὼν τὴν

1. 2 τῇ οὐδὲ ἔσται K: ἔσται οὐδὲ I.: οὐδὲ (transposito ἔσται post ὄμοιομέρεια) Mt

2 ἡ] εἰ L ἡ iterat ante σάρκη M 2. 6 συμβήσεται – ἐλαττον] cf. Themist.

p. 128,12 3 κάκεινον K 5 τὴν ἀργῆν Themistius 6 ὑπάρχοντα L

7. 8 εἰς δὲ – ὅλον οὐκ. K 9 Διττῶς] εἰ καὶ πᾶς I. 14 post τούτου distinguit M: τούτου· in οὖτω· recte mutavit t 16 τὸ ὅλον] τοῦ ὅλου L 17 οὖν οὐκ. Mt

18 ὑπολάβοι I. μόρια post λέγειν colloc. K: eiusdem trajectonis vestigia deprehendas in L ubi litterae μό in erasis 19 δτι et mox τὴν ἐκ οὐκ. K 21 τῇ ὅλῃ καὶ τῷ εἰδει K 24 λέγοιτο ἀν Mt μὲν οὐκ. K 25 δὲ καὶ διτοῦν Aristoteles

26 μόρια – φυτῶν οὐκ. K οἱ οὐ L 28 πρέμνος K Mt: πρέμνον I. κλάδος ante φλοιὸς Mt 30 Ἐτι] δτι (δ rubr.) K τὰ πάντα t -πάρχει τὰ τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις οὐκ. K

'Αναξαγόρου ύποθεσιν, πρὸν συναγάγῃ τὸ ἐπόμενον τίθησι τὸ δεύτερον εἰς
ἀξίωμα, ἐπειδὴ δι' ἀμφοτέρων τὸ πρῶτον συμπεραίνει ἐπιχείρημα. ἀπαν δι
δὲ σῶμα, φησί, πεπερασμένον ἀναιρεῖται ὑπὸ σώματος πεπε-
ρασμένου. τὸ δὲ ἀναιρεῖται ἀντὶ τοῦ καταμετρεῖται· τὸ γάρ μετρού-
5 μενον ἵσα δεὶ τῷ μέτρῳ ἀφαιρούμενον ἐπιλείπει καὶ καταδαπανᾶται.

p. 187 b 29 Εἰ καὶ δεὶ εἴη ἐλάττων ἡ ἔκκρινομένη, ἀλλ' ὅμως οὐχ
ὑπερβαλεῖ μέγεθός τι τῇ σμικρότητι. |

Ίνα μή τις εἴποι δτὶ οὐκ ἀνάγκη δεὶ ἀφαιρούμενων σαρκίων ἐκλείπειν εἰς
τὴν ἐλάττων τῷ ὅντα σάρκα (εἰ μὲν γάρ ἵσα δεὶ ἀφγρεῖτο, τῷ ὅντι ἀναγκαῖον δ
10 ἦν ὑπολιπεῖν διὰ τὸ μετρεῖσθαι τὸ πεπερασμένον ὑπὸ τοῦ πεπερασμένου,
νῦν δὲ τὰ ἀφαιρούμενα δεὶ ἐλάττονά ἔστιν· ὥστε οὐκ ἀνάγκη ἐπιλείπειν,
διότι τὸ συνεχὲς ἐπ' ἄπειρον ἔστι διαιρετόν), διὰ τοῦτο οὖν φησιν ὁ Ἀρι-
στοτέλης, δτὶ εἰ καὶ δεὶ ἐλάττονα ἀφαιροῖτο, ἀλλ' οὖν πάντας τινὸς μεγέ-
θους οὐχ ὑπερέει τὰ ἔκκρινόμενα κατὰ σμικρότητα. ἐπεὶ οὖν ὥρισται τὸ
15 ποσὸν τῆς σαρκός, οὐχ ὑπερέει δηλονότι κατὰ τὸ ἐλάττον τῆς ἐλαχίστης
σαρκὸς τὰ ἔκκρινόμενα, ἀλλὰ στήσεται ἡ τομὴ ἐν τῇ ἐλαχίστῃ σαρκὶ. 10
πᾶσα οὖν ἀνάγκη τοιούτων δεὶ, λέγω δὴ τῶν ἐλαχίστων σαρκίων, ἔκκρι-
νομένων καταδαπανηθῆναι τὸ ὅλον, ἐπειδὴ τὸ πεπερασμένον ἀναιρεῖται ὑπὸ¹
τοῦ πεπερασμένου, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, ἵσα πεπερασμένα ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν
20 ἐνέσονται ἐν τῷ πεπερασμένῳ, ὥπερ ἀδύνατον. τὸ οὖν οὐχ ὑπερέει μέ-
γεθός τι τῇ σμικρότητι ἀντὶ τοῦ οὐ παντὸς μεγέθους ἐλάττον τὸ
ἔκκρινόμενον δυνατὸν ἔκκρινεσθαι, καὶ δεὶ ἐλάττον ἔκκρινηται· ἔστι γάρ τι
τὸ τῆς ἐλαχίστης σαρκὸς μέγεθος, οὐ ἐλάττον ἀδύνατον ἔκκριθηναι.

p. 187 b 35 Πρὸς δὲ τούτοις, εἰ ἀπαν σῶμα ἀφαιρεθέντος τινὸς 15
25 ἐλάττον ἀνάγκη γίνεσθαι.

"Ετερον ἐπιχείρημα τὸ τρίτον ἀπὸ τῆς ἀφγῆς, δτὶ εἰ ὥρισται τῆς
σαρκὸς τὸ ποσόν, ἀδύνατον ἐκ τῆς ἐλαχίστης ἔκκριθηναι τι· εἰ γάρ ἔκκρι-

1 ὑπόθεσιν LK: δέξαν Mt 5 ἀφαιρούμενα K 6 plenius lemma Ἀφαιρεθείσης γάρ
ἐκ τοῦ ὅντος σαρκὸς, καὶ πάλιν ἀλλης γνομένης ἐκ τοῦ λοιποῦ ἀποκρίσει, εἰ καὶ etc. t
εἴη ἐλάττων LKM: ἐλάττων ἔσται τ Aristoteles 6. 7 ἀλλ' ὅμως — σμικρότητι
οι. K 7 ὑπερβαλεῖ (cf. v. 14 et 20) L: ὑπερβάλλει (cf. Diels ad Simplic. p. 169,9) Mt
τῆς σμικρότητος L 8 εἰπή cod. Paris. Gr. 2063 9 τὴν τῇ K γάρ
οι. Mt ἀφγρητο K ἀναγκαῖα t 10 ὑπολιπεῖν corr. ex ἀπολιπεῖν M: ὑπο-
λείπειν K 11 ἐπιλιπεῖν L 12 ἔστι] εἰναι K 13 ἀφαιροῖτο Mt: ἀφαιροῖτο K:
ἀφγρεῖτο L 16 ἐν οι. superscr. K 17 τοιούτων οι. Mt 20 ἐν ἔσονται M:
ἴσονται K ὑπερέει] ὑπάρχει M: ὑπερβαλεῖ Aristoteles 24 τοῦ K ἀπαν I.M:
ἀπαν μὲν Kt Aristoteles 24. 25 ἀφαιρεθέντος — γίνεσθαι οι. K 24 τινὸς
οι. L 25 Θάττον L 26 τὸ οι. K 26. 27 τῆς σαρκὸς τὸ ποσόν K: τῇ
σαρκὶ τὸ ποσόν L: τὸ ποσόν τῆς σαρκὸς Mt

Θείη τι ἔξι αὐτῆς, γενήσεται ἐλάττων τῆς ἐλαχίστης σαρκός, διπέρ αὖνα- ε 5^ν
τον, τοῦτο δὲ διότι ἀπαν σῶμα ἀφαιρεθέντος τινὸς ἐλαττον γίνε- 20
ται, τοῦτο δὲ διότι πᾶν πεπερασμένον καταμετρεῖται ὑπὸ παντὸς πεπε-
ρασμένου.

5 p. 188a2 Ἐτι δὲ ἐν τοῖς ἀπείροις σώμασιν ἐνυπάρχοι δη ηδη
σάρκι ἀπειρος.

Τέταρτον τοῦτο, ὅτι συμβήσεται ἐν ἑκάστῃ ὁμοιομερείᾳ ἀπείρων
ὅντων, καὶ πάλιν ἐν ἑκάστῃ τῶν ἀπείρων ἄλλων ἀπείρων ἐνυπαρχουσῶν,
καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον, ἀπειράκις τὸ ἀπειρον εἶναι.

10 p. 188a3 Κεχωρισμένα μέντοι ἀπ' ἀλλήλων, οὐδὲν μέντοι ηττον 25
ὄντα, καὶ ἀπειρον ἔκαστον.

Κεχωρισμένα εἰπεν ἀντὶ τοῦ κατ' ἐνέργειαν καὶ τοῖς τόποις δια-
χειριμένα, οὐχ ὡσπερ ἐν τῇ ὅλῃ δυνάμει λέγομεν πάντα ἐνυπάρχειν (οὐ
γὰρ οὗτως ἐλεγεν ὁ Ἀναξαγόρας πάντα ἐν ἀλλήλοις ὑπάρχειν, ὡσπερ λέ-
15 γεται ἡ ὅλη πάντα εἶναι δυνάμει), ἀλλ' ὡσπερ ἐν τῇ πανσπερμίᾳ πάντα
ἐνυπάρχει κριθή καὶ σῖτος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν σπερμάτων ἐνεργείᾳ 20
καὶ ἐνυπάρχουσιν οὖν, φησίν, ἐν ἑκάστῃ ὁμοιομερείᾳ ἀπειρα σώματα, καὶ
οὐδὲν ηττον ἔκαστον τῶν ἐνυπαρχόντων καὶ αὐτὸ ἀπειρόν ἔστιν. ἔστι γὰρ
καὶ ἐν ἐκείνῳ ἀπειρα.

20 p. 188a5 Τὸ δὲ μηδέποτε διακριθήσεσθαι.

"Οτι ἀνόγτος ὁ κατὰ Ἀναξαγόραν νοῦς τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειρῶν,
εἴπερ θέλει μὲν αὐτὸς διακρίναι πάντα, τοῦτο δὲ γενέσθαι ἀδύνατον. ἀλλὰ
τὸ μηδέποτε διακριθήσεσθαι πάντα, εἰ καὶ ἀγνοῶν ἐλεγεν ὁ Ἀνα-
ξαγόρας, ἀλλ' οὖν ὁρθῶς ἐλεγεν· αὐτὸς μὲν γὰρ τὰ σώματα ἐλεγε μηδέ- 25
ποτε ἀπ' ἀλλήλων διακριθήσεσθαι, ητοι καὶ τὰ πάθη καὶ τὰς ἔξεις, οὐ
διὰ τὸ μὴ φύσιν ἔχειν καθ' αὐτὰς ὑποστῆναι, ἀλλὰ διὰ τὸ τὴν μὲν μὴ
δύνασθαι εἰλικρινῶς χωρίσαι τὰ μιχθέντα, ὡσπερ εἰ τις καὶ τοῦ οἰνομέ-
λιτος εἴποι μὴ ἐνδέχεσθαι τὸν οἶνον καὶ τὸ μέλι χωρισθῆναι. εἰ οὖν εἰσὶν
ἐν τοῖς πᾶσι καὶ τὰ πάθη καὶ αἱ ἔξεις ἀπερ καθ' αὐτὰ ὑποστῆναι οὐ πέ-

1 τι ἔξι αὐτῆς K: τι ἔξι αὐτοῦ L: ἔξι αὐτῆς τὶ Mt Ἐλάττον L cf. p. 100,27 2. 3 ἀπαν—
διέτι om. K 3 πᾶν περασμένον K 5 Ἐτι] διει (ει rubr.) K 8' ἐν t 5. 6 ἐνυ-
πάρχοι—ἀπειρος om. K 9 εἰναι] ἔστιν K 10 ἀπ' ἀλλήλων οὐδὲν μέντοι iterat L
10. 11 οὐδὲν μέντοι — ἔκαστον om. K 10 οὐδὲν μέντοι LM: οὐδὲν δὲ ex Aristotele t
12. 13 διακεριμένα K et cod. Paris. Gr. 2063: διαρημένα L: διειλημμένα Mt 13 λέγομεν
δυνάμει Mt 14. 15 ὡσπερ ἡ ὅλη λέγεται Mt 15 εἰναι LK: om. Mt 19 καὶ
om. K 24 αὐτὰ L 25 καὶ τὰ πάθη LK: κατὰ πάθη Mt 26 καθ' αὐτὰ cod.
Paris. Gr. 2063 fort. διὰ τὸ (τὸν νοῦν διὰ) τὴν μὲν 27 οὐπερ L 28. 29 εἰσὶν
post ἔξεις colloc. Mt 29 τοῖς om. Mt ἀπερ LK: ἀ Mt

φυκε, ζητεῖ δὲ καὶ ταῦτα χωρίσαι ὁ νοῦς, ἐπειδὴ πάντα βούλεται διαχρῆναι, εἴναι
ἀνόητος δὲν εἴη τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειρῶν.

40

p. 188a7 Ἐάν διαχριθῶσιν, ἔσται τι λευκὸν καὶ ὑγιεινὸν οὐχ
ἔτερόν τι δὲ οὐδὲ καθ' ὑποχειμένου.

5 Οὐ γάρ ἔστιν αὐτὸς καθ' αὐτὸς λευκόν τι, ἀλλὰ δεῖ πρότερον ἔτερόν 45
τι εἶναι, εἰτα λευκὸν εἶναι ἡ μέλαν ἡ τι τοιοῦτον· τὸ γάρ λευκὸν ἡ ἄν-
θρωπός ἔστιν ἡ ἵππος ἡ ψιμύθιον ἡ τι ἄλλο. ἐάν οὖν χωρίσθωσι τὰ
πάθη, ἔσται τι λευκὸν δὲ οὔτε ἀνθρωπός ἔστιν οὔτε ἔτερόν τι, οὐδὲ δλως
ἐν ὑποχειμένῳ τινὶ τὸ εἶναι ἔχον, δπερ ἀδύνατον. τὸ δὲ καθ' ὑποχειμέ-
10 νου ἀντὶ τοῦ ἐν ὑποχειμένῳ εἴπε· τοῦτο δὲ πολλαχῶς εἴπεν.

p. 188a13 Οὐχ δρθῶς δὲ οὐδὲ τὴν γένεσιν λαμβάνει τῶν ὄμοειδῶν.

"Οτι κακῶς λαμβάνει ἔχ τῶν ὄμοίων γίνεσθαι τὰ γινόμενα. γίνεται δι
μὲν γάρ ἀνθρώπως ἐξ ἀνθρώπων καὶ ἵππος ἐξ ἵππων, γίνεται δὲ καὶ ἐξ
ἀνομοειδῶν· ἐξ ἵππων γάρ σφῆκες σηπομένων, καὶ ἐξ ταύρων μέλισσαι,
15 καὶ ἐξ ὅδατος ἄήρ, καὶ ἐξ τούτου πῦρ. κακῶς οὖν ἐλάμβανεν διτι ἐξ ὄμοει-
δῶν πάντως ἡ γένεσις, ἐλάμβανε δὲ τοῦτο διὰ τὸ μηδὲν οἰεσθαι ἐκ τοῦ
μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἔχ τινος δὲ γινόμενα μὴ ἄνευ τοῦ | ἐναντίου γενέσθαι. εἴτε
οὐ καλῶς δὲ οὐδὲ τὸ ἐξ τοῦ μὴ ὄντος μὴ γενέσθαι τι ἐλάμβανεν· ἐξ (γάρ)
τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς μὲν ὄντος ὡς ἐξ ὅλης οὐδὲ δὲ γένοιτο τι, ἐξ τοῦ
20 τὸ δὲ μὴ ὄντος ἀνάγκη τὴν γένεσιν εἶναι. καὶ γάρ κατὰ τὸ ὄλιχὸν αἴτιον
ἐκ τὸ μὴ ὄντος γίνεται (τὸ γάρ σπέρμα τὸ μὴ ὄν· οὐχ ἀνθρώπως γάρ), καὶ
καὶ κατὰ τὸ ποιητικόν· τὸ γάρ αἴτιον ἐξ ἀνάγκης δεῖ διαφέρειν τοῦ αἴτια-
τοῦ, εἰ καὶ κατ' οὐδὲν ἄλλο, ἀλλ' οὖν πάντως κατ' αὐτὸς τὸ αἴτιον καὶ 5
αἴτιατόν. ὥστε ἔστι τὸ μὴ ὄν τὸ αἴτιον· οὐδὲ ἔστι γάρ διπερ τὸ αἴτιατόν.

25 p. 188a15 Καὶ οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος ὡς πλίνθοι ἐξ οἰκίας καὶ
οἰκία ἐξ πλίνθων.

Οὐχ διπερ τρόπον, φησίν, ἐξ πλίνθων ἡ οἰκία, τοῦτον τὸν τρόπον
ἐκ τῶν πηλῶν ὁ πηλός· ἡ μὲν γάρ οἰκία ἐξ ἀνομοειδῶν τῶν πλίνθων, δ

1 δ om. Mt 3 plenius lemma Εἰ οὖν μέμικται τὸ χρώματα, καὶ αἱ ἔξεις, ἐὰν etc. τ
ἐὰν δὲ L 3 τι] ἔται τι] K 3. 4 καὶ ὑγιεινὸν—ὑποχειμένου om. K 3 καὶ M:
ἡ (nihil enot. ex L) t et Aristotelis libri (præter K) 5 δεῖ εἰ δὴ K 5. 6 ἔτερόν τι
L: τι (omisso ἔτερον quod consentaneum est excidisse propter homoeoteleuton post πρό-
τερον) K: τι ἔτερον Mt 6 λευκὸν ἡ μέλαν εἶναι Mt 7 ψιμύθιον t: ψιμύθιον KM:
ψιμύθιον τι L 9.10 ὑποχειμένου] ὑποχειμένω L 10 πολλαχῶς I.K: πολλαχῶς recte
Mt cf. Bonitz Index Ar. p. 798 b 38 sqq. 11 λαμβάνει τῶν ὄμοειδῶν om. K ὄμοειδῶν] cf.
p. 101,17. Diels, z. *Textgesch.* p. 30, n. 4 13 ἐξ ἵππου K 17 γινόμενον K 18 μὴ γι-
νεσθαι L distinxī post ἐλάμβανεν et addidi γάρ 19 τι om. K 20 τι δὲ] τόδε L
21 ἐξ LK: ἐξ τοῦ Mt fort. γίνεται τι 25. 26 ὡς—πλίνθων om. K 27 φασὶν L

δὲ πηλὸς ἐξ ὑμειῶν τῶν πηλῶν. εἰπον δὲ ὅτι οὐ κυρίως γίνεσθαι λέγεται ταῖς ὁ πηλὸς ἐκ πηλῶν· οὐδὲ γάρ γένεσις τοῦτο ἔστιν ἀλλὰ πρόσθετις, εἰ μὴ γίνεσθαι ἀπλῶς εἴποι τις τοσόνδε πηλόν.

10

p. 188-16 Οὗτως δὲ καὶ οὐδωρ καὶ ἀὴρ ἐξ ἀλλήλων καὶ εἰσὶ καὶ γίνονται.

Τουτέστιν ἐξ ἀνομοιοῦντων, ὥσπερ καὶ ἡ αἰκία ἐκ πλίνθων. βέλτιόν τε ἐλάττω καὶ πεπερασμένα λαβεῖν, οὐπερ ποιεῖ Ἐμπεδοκλῆς. εἰ γάρ δύνατὸν τὰ αὐτὰ γεννᾶν ἐκ τῶν πεπερασμένων ἀπερ καὶ ἐκ τῶν ἀπείρων, καλλιου τὸ ἐκ τῶν πεπερασμένων τὸ γάρ ἀπειρα ἄγνωστα. οὐδεν 13 10 ταύτη μᾶλλον ὁ Ἐμπεδοκλῆς κατηρύσσει, τῷ πεπερασμένας ὑποτίθεσθαι τὰς ἀρχὰς.

p. 188-19 Πάντες δὲ τὰ ἐναντία ἀρχὰς ποιοῦσιν.

Ἄντειπὼν κατ' ἀρχὰς πρὸς τὴν Ηαρμενίου καὶ Μελίσσου δόξαν, καὶ δεῖξας ὅτι ἀδύνατον ἐν εἶναι τὸ ὅν (οὔτε γάρ ἀρχὴ δύναται εἶναι, οὔτε ἀπὸ 15 τῆς ἀρχῆς), μετῆλθεν ἐπὶ τὰς τῶν φυσικῶν δόξας καὶ εἰπεν ὅτι οἱ μὲν 20 μίαν ὑποτίθενται τὴν ἀρχὴν οἱ δὲ πλείους, καὶ οἱ μὲν ἀπείρους οἱ δὲ πεπερασμένας, εἰτα γῆλεγέ τὴν Ἀνακαγόρου δόξαν ἀπείρους τὰς ἀρχὰς 25 ὑποτίθεμένην. ἀκόλουθην ἦν ἐφεξῆς δεῖξαι ὅτι οὐδὲ πλείους ἐνδέχεται εἶναι καὶ πεπερασμένας· τούτου γάρ δειχθέντος, κατελιμπάνετο τὸ ἀληθὲς διπέντε εἶναι τὸ στοιχεῖον τὸ ὄλικόν. περὶ γάρ τούτου αὐτῷ καὶ προσέκειτο δεῖξαι· καὶ γάρ δε τὴν τῶν ἀρχῶν διαίρεσιν ἐποιεῖτο, διτι ἀνάγκη τὰς ἀρχὰς ἡ μίαν εἶναι ἡ πλείους. περὶ τῶν ὄλικῶν ἀρχῶν ἐλεγεν. διτι μὲν οὖν ἔστι τις ἀρχὴ, τῶν φυσικῶν πραγμάτων, ἔδειξεν ἐν ἀρχῇ, μᾶλλον δὲ 30 25 ἐλαβεν ὡς ὀμολογημένον διτι τῶν φυσικῶν πραγμάτων εἰσὶν ἀρχαὶ καὶ 25 αὕτα καὶ στοιχεῖα, παρειθέμενα δὲ ἡμεῖς καὶ τὸν θεοφράστου λόγον, δι' οὐδὲίκνυ ἀρχὰς εἶναι τῶν φυσικῶν πραγμάτων. ἔδειξε δὲ ὁ Ἀριστοτέλης αὐτὸ τούτῳ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Ηαρμενίουν καὶ Μέλισσου λόγοις, πρῶτον μὲν τῷ ἀνελεῖν τὴν ὑπόθεσιν τὴν μάλιστα τὸ εἶναι ἀρχὰς τῶν φυσικῶν πραγμά-

1 εἰπον p. 101, 19 (?): εἰπε L 1. 2 γίνεσθαι λέγεται L: λέγεται γίνεσθαι Mt: λέγεται οι. K 3 ἀπλῶς om. K τις LK: τις ἀπλῶς Mt 4 lemma om. K 5 continuat lemma βέλτιον δ' (sic) ἐλάττω — ἐμπεδοκλῆς t 6 Τουτέστιν — πλίνθων om. K 6. 7 βέλτιον τε hic omnes libri (et Arist. cod. E) 8 γεννᾶν K 10 τῷ] τὸ L 12 lemma om. K δὲ] δὴ Aristoteles τάναντα t 13 ἀντειπῶν (ἀ rubrica) K καὶ κατ' ἀρχὰς L 11 γάρ om. K 18 ὑποτίθεμένην LK: ὑποτίθεμένου Mt ἐφεξῆς om. superscr. M 19 διτι] fort. τὸ at cf. ad p. 36, 11 20 εἶναι] ἔστι K αὐτῷ] αὐτοῦ K 21 δε τελ.] Phys. A 2 init. 21 διτι] διτι L 24 ὀμολογημένον K 25 παρεθέμεθα p. 4, 8 τὸν τοῦ θεοφράστου L 26 οὐ διείκνυεν L 27 ἐν τοῖς τελ.] A 2 p. 184 b 25 sqq. 28 τῷ] τὸ K 28 p. 109, 1 τὸ εἶναι (ἔστιν K) ἀρχὰς τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἀναιροῦσαν L) LK: ἀναιροῦσαν τὰς ἀρχὰς τῶν φυσικῶν πραγμάτων Mt

των ἀναιροῦσαν (αὕτη δέ ἐστιν ἡ λέγουσα ἐν εἰναι τὸ δν· ἐνδς γὰρ ὄντος, ε βρώς ξῆδη εἰπον, ἀναιρεῖται καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς), ἔπειτα εὶς πλείω τὰ ὄντα, αὐτόθεν εἰσάγει ὅτι καὶ από τινός εἰσιν ἀρχῆς. ἐπεὶ γὰρ ἔστι κοινωνία τις ἐν τοῖς πολλοῖς καὶ διαφορά, αὕτη δὲ μήτε ἀπὸ ταύτων 5 μάτου αὐτοῖς ἐπεγένετο, μήτε ἐξ ἐνδς τοῖς λοιποῖς (ἔκεινο γὰρ ἀν εἴη ἀρχῆς), λείπεται τὸ ἔχ τινος ἄλλου ἀρχοειδεστέρου τὴν κοινωνίαν αὐτοῖς ἐφήκειν. ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ἀρχὴ τῶν φυσικῶν, δῆλον· ταύτην δὲ ἀνάγκη ἡ μίαν εἶναι τὴν πλείους· καὶ εἰ πλείους. ἡ πεπερασμένας ἡ ἀπείρους. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐνδέχεται ἀπείρους εἶναι τὰς ἀρχάς, ἔδειξεν ἐν τοῖς πρὸς 25 10 Ἀνακηγύρων λόγοις· καὶ εἰκότως ταύτην πρώτην ἔλεγχε τὴν ὑπόθεσιν, διότι μᾶλλον αὐτὴ τῇ ἀληθείᾳ μάγεται, λέγω δὴ τῇ λεγούσῃ μίαν εἶναι τὴν ὑλικὴν ἀρχήν. εἰ οὖν μία ἔστιν ἡ ὑλικὴ ἀρχὴ καὶ οὐκ ἐνδέχεται πλείους εἶναι, πολλῷ μᾶλλον οὐδὲ ἀπείρους. ἀκίνητον οὖν ἦν δεύτερον ἐλέγχαι ὅτι οὐδὲ πλείους καὶ πεπερασμένας ἐνδέχεται εἶναι, ἵνα οὕτως λοιπὸν τὸ 15 ἀληθές καταλείπηται ὅτι μία ἔστιν ἡ ὑλικὴ ἀρχή, ὃ δὲ τοῦτο μὲν οὐ ποιεῖ, μεταβαίνει δὲ πρότερον ἐπὶ τὰς εἰδίκας ἀρχάς, εἰτα ὑστερὸν ἀνατρέχει 40 ἐπὶ τὸ λείπον καὶ δείκνυσιν ὅτι οὐδὲ πλείους καὶ πεπερασμένας ἐνδέχεται τὰς ὑλικὰς ἀρχὰς εἶναι. δεῖξας γὰρ ὅτι τὰς εἰδίκας ἀρχὰς δεῖ ἐναντίας εἶναι, ἵνα τῷ δρᾶν καὶ πάσχειν εἰς ἀλλήλας τὴν γένεσιν ποιῶσι καὶ τὴν 20 φυσικόν, διὰ τὸ μήτε τὸ τυχόν εἰς τὸ τυχόν ποιεῖν μήτε τὸ τυχόν ὑπὸ τοῦ τυχόντος πάσχειν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἐπαπορεῖ τῷ λόγῳ, καὶ δεῖξας ὅτι οὐχ οἱόν τε μόνα εἶναι τὰ ἐναντία ἀρχάς (οὐδὲ γὰρ ἐνδέχεσθαι αὐτὰ εἰς ἐστὰ ποιεῖν καὶ πάσχειν, εἰ γε μηδὲ συνεῖναι ὅλως αὐτὰ καθ' αὐτὰ δύνανται, δεῖ δὲ τὸ ποιοῦν καὶ πάσχον συνελθεῖν 45 25 εἰς ταύτον), ἀναγκαίως εἰσάγει τὸν περὶ τῆς ὑλης λόγον, ὅτι δεῖ ἄρα καὶ τρίτην τινὰ ἀρχὴν εἶναι ὑποκειμένην τοῖς ἐναντίοις, ἥτις ἀνὰ μέρος ὑπ' αὐτῶν πάσχουσα ποιήσει τὴν γένεσιν καὶ τὴν φυσικόν. εἰτα τοῦτο λαβὼν ἐλέγχει τὸ λοιπὸν τμῆμα τῆς διαιρέσεως τῶν ὑλικῶν ἀρχῶν, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται πολλάς εἶναι καὶ πεπερασμένας· εἰ γὰρ ἀρκεῖ ἡ μία τοῖς ἐναντίοις 30 ὑποκειμένη εἰς γένεσιν τῶν ὄντων, περιττὴ ἀν εἴη ἡ ἐτέρα.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐν ἐκείνοις ἐξετάσομεν (τῆς γὰρ συνεγείας ἔνεκα τοῦ λό- 50 γου καὶ τῆς οἰκονομίας ταῦτα ἡμῖν εἰργται), τὸ δὲ οὖν προκείμενόν ἔστι δεῖξαι ὅτι ἀνάγκη τὰς εἰδίκας ἀρχὰς ἐναντίας εἶναι. ὅτι οὖν ἐναντίαι εἰσί, πιστοῦται ἔχ τε τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας καὶ ἔχ τοῦ λόγου· καὶ γὰρ πάντες, φησί, 35 τὰς ἀρχὰς ἐναντίας ὑπέθεντο καὶ οἱ ἐν καὶ οἱ πλείω λέγοντες τὰ ὄντα.

1. 2 γὰρ δν ξῖδει εἰπον K 2 εἰπον p. 28,8 sqq. καὶ (ante ἡ) om. L 3 ὅτι
om. K ἀρχῆς εἰσιν et in proximis αὐτὴ δὲ K 5 ἐπιγίνεται K τοῖς πολλοῖς L
ἐκεῖνα Kt: ἐκεῖνα L: ἐκείνη M ἀν om. L 8 καὶ εἰ πλείους om. Mt 10 πρῶ-
τον L 11 αὐτὴ L et, ut videtur, M: αὐτῇ Kt: malim αὐτῇ et mox ἀλγθεῖ δὴ]
δὲ L 13 οὖν om. Mt 14 οὕτω t 15 καταλίπηται L 16 πρότερον LK:
πρῶτον Mt 16 ιδικὰς LK 17 καὶ ἐπὶ τὸ L οὐδὲ εἰ K 18 ιδικὰς (om. ἀρχὰς)
δεῖται εἰναντία L 19 τῷ] τὸ L 21. 22 τῷ λόγῳ—οἱόν τε in eras. K 22 μόνας
εἶναι τὰς ἐναντίας K 23 εἴτε μηδὲ L 24 εἰσελθεῖν L 30 ἡ om. L 31 οὖν] ἐν
(sic) K εἰσετάσωμεν K 33 ιδικὰς K οὖν et mox τε om. K 34 ἐκ om. L

καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Παρμενίδης ἐν τοῖς πρὸς ἀλήθειαν ἐν εἶναι λέγων τὸ ὄν, εἴτε
ἐν τοῖς πρὸς δόξαν τὰ ἐναντία ἀρχὰς ὑπετίθετο τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν·
καλεῖ δὲ τὸ μὲν ψυχρὸν γῆν τὸ δὲ θερμὸν πῦρ. τὸ δὲ θερμὸν καὶ τὸ εἴτε
ψυχρὸν ἐναντία. καὶ οἱ Ἐμπεδοκλῆς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα λέγων ἀρχάς, τὸ
μὲν πῦρ θερμὸν ἔλεγε, τὰ δὲ λοιπὰ ψυχρά. καὶ δοσοὶ δὲ μανώσει ἡ πυκνώ-
σει τοῦ καὶ αὐτὸς στοιχείου τὰ ἄλλα γεννᾶσιν, οἵς ἐστιν ὁ Θαλῆς, τὰ
ἐναντία ἀρχὰς ὑποτίθενται· μάγνωσις γὰρ καὶ πύκνωσις ἐναντία. καὶ Δημό-
κριτος δὲ τὰς ἀτόμους καὶ τὸ κενὸν ὑποτιθέμενος, τὰς ἀτόμους πλῆρες
ἔκαλε· τὸ πλῆρες γὰρ καὶ τὸ κενὸν ἀρχὰς εἶναι τῶν ὄντων ἔλεγε, τὸ δὲ
10 πλῆρες καὶ τὸ κενὸν ἐναντία, ἀτίνα δὲν καὶ οὐκ δὲν ἔκαλε, καὶ δὲν καὶ
οὐδέν, δὲν μὲν τὸ πλῆρες τὸ δὲ κενὸν οὐδέν. σύγκρισίν τε καὶ διάκρισιν
ὅτε Δημόκριτος αἰτίας ἔλεγεν εἶναι γενέσεως καὶ φθορᾶς καὶ ὁ Ἀναξα-
γόρας, ὁ μὲν τῶν ὅμοιομερῶν ὃ δὲ τῶν ἀτόμων. ἄλλα καὶ ὁ Πλάτων τὸ
μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἀρχὰς ὑπετίθετο. ταῦτα δὲ πάντα ἐναντία. ἀλλ' ἵσως
15 ἔρει τις ὅτι οὐ πάντες τὰ καὶ αὐτὸς ἐναντία εἰδίκας ὑπετίθεντο ἀρχάς· 10
ὅτε γὰρ Πλάτων τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τὴν ὥλην ἔλεγε, καὶ ὁ Ἐμπε-
δοκλῆς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα. ὅμοίως καὶ ὁ Παρμενίδης τὸ πῦρ καὶ τὴν
γῆν· οὐ γάρ δήπου, ὡς ἂν τις ὑπολάβῃ, τὸ μὲν πῦρ ποιητικὸν ἡ εἰδίκην
ἔλεγε, τὴν δὲ γῆν ὑλικόν. εἰ γὰρ ἐναντία ἐστὶ ταῦτα, ἀδύνατον τὸ ἔτερον
20 τῷ ἔτερῳ ὑποκεῖσθαι ὡς ὥλην· φωταρικὰ γὰρ ἀλλήλων τὰ ἐναντία, ἡ δὲ
ἥλη σωματικὴ τοῦ εἰδούς ἐστίν. ὕστε ταῦτη μὲν οὐκ ἀν εἴη τὸ μὲν ὥλη τὸ
δὲ εἶδος, ἀλλ' οὐδὲ ποιητικὸν τὸ πῦρ· ἐναντία γὰρ αὐτὰ ὑπετίθετο, τὰ δὲ
ἐναντία ἰσοσθενῆ εἰσι, καὶ οὐδὲν μᾶλλον τὸ ἔτερον εἰς τὸ ἔτερον δρᾶται· 15
τὸ ἔτερον. ἀλλ' εἰ καὶ τινες τούτων τὰ ἐναντία ὡς ὥλην ὑπετίθεντο, ἀλλ'
25 οὐ τοῦτο ἀπλῶς νῦν πρόκειται δεῖξαι, τίνες μὲν ὡς ὥλην αὐτὰ ἐλάμβανον
τίνες δὲ ὡς εἶδος, ἀλλ' ὅτι ἀπλῶς ὑπ' αὐτῆς τῶν πραγμάτων τῆς φύσεως
κινούμενοι ἐντιτύητα ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὑπετίθεντο. καὶ τοῦτο εἰκότως·
δεῖ γὰρ ταῖς πρωτίσταις ἀρχαῖς τρία ταῦτα ὑπάρχειν, τὸ μήτε ἐξ ἄλλων
εἶναι (οὐ γὰρ ἡσαν τρῶται ἀρχαῖ), μήτε ἐξ ἀλλήλων (οὐ γὰρ ἀν
30 εἰεν κυρίως ἀρχαὶ πρῶται· εἴσται γὰρ οὕτως ἔκαστον καὶ ἀρχὴ καὶ οὐκ ἀρχὴ). καὶ ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ ἄλλα (τοῦτο γὰρ μᾶλιστα ἴδιον τῶν ἀρχῶν),
ταῦτα δὲ πάντα τοῖς ἐναντίοις ὑπάρχει τοῖς πρώτοις. πρῶτα δὲ ἐναντία

1 καὶ γὰρ κτλ.] cf. Themist. p. 131,18 2 ἀρχὰς om. superscr. M 3 ὑπετίθετο L
6 τοῦ καταυτοῦ K 7 ὑποτίθενται LK: ὑπετίθενται
(ai compend.) M: ὑπετίθεντο t 8 τὰς ἀτόμους καὶ τὸ κενὸν ὑποτιθέμενος K: τὰς ἀτό-
μους ὑποτιθέμενος καὶ τὸ κενὸν L: τὸ κενὸν καὶ τὰς ἀτόμους ὑποτιθέμενος Mt 10 καὶ
δὲν K: καὶ θν LMT cf. Democrit. fragm. Phys. 8 Mull. et Zeller I⁴ p. 770,3 11 δὲν
μὲν K: καὶ θν μὲν L: θν μὲν Mt 12 γενέσεως εἶναι L 13 ὅμοιομερεῖων Mt
14 εἶναι ἀρχὰς I. 16 καὶ τὸ μέγα καὶ L 18 ὑπολάβη K μὲν om. L
21 σωματικὴ L 22 ὑπετίθετο K: ὑποτίθενται L: ὑποτίθεται Mt τὰ δὲ] τὸ
δὲ L 23 εἰσι om. K 24 ὡς] εἰς L 25 πρόκειται δεῖξαι LK: δεῖξαι πρόσκειτο Mt
26 ὅτι ὑπ' αὐτῆς ἀπλῶς K 27. p. 111,3 cf. Themist. p. 132,3 sqq. 27 εὐλόγως Arist.
at cf. c 8r14. 17 30 εἰεν] ἡσαν L 31 τὰ ἄλλα] cf. c 8r25

λέγω τὰ γενικώτερα, ὡφ' ἂ τὰ ἄλλα πάντα ἀνάγονται· οὐκ ἔξ ἄλλων μὲν εἴη
γάρ, διύτι πρώτως ὑπάρχουσι τῇ ὅλῃ, οὐκ ἔξ ἄλλήλων δέ, διύτι οὐδέτερον
τοῦ ἐτέρου ποιητικόν, ἐξ αὐτῶν δὲ τὰ ἄλλα, διότι κατὰ τὴν συμπλοκὴν
τηύτων πρὸς τὴν ὅλην τὰ ἄλλα γίνονται πάντα, καὶ διότι κατὰ μεταβολὴν
5 ἡ γένεσις, ἡ δὲ μεταβολὴ ἔξ ἐναντίων καὶ εἰς ἐναντία, ὡς δειχθήσεται.

Οὗτα μὲν οὖν ἔξ τῆς τῶν παλαιῶν δόξης δείκνυσιν διτι τὰ ἐναντία ἀρχαῖ,
δείκνυσι δὲ καὶ ἔξ τοῦ λόγου αὐτὸ τοῦτο. λαμβάνει δὲ πρότερον δύο τινὰ
ἀξιώματα ἐκ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ὄμοιογράμμενα, ἐν μὲν διτι οὐ τὸ τυχόν
πέφυκεν ὑπὸ τοῦ τυχόντος πάσχειν, οὐδὲ ποιεῖν τὸ τυχόν εἰς τὸ τυχόν.
10 οὐ γάρ ἀν ποιήσεις γραμμὴ εἰς γλυκὺ οὐδὲ πείσεται ὑπ' αὐτοῦ, οὐδὲ
σιδηρὸς εἰς ἀδάμαντα δράσειν ἄν. οὐ τοίνυν οὐδὲ γίνεται τὸ τυχόν ὑπὸ
τοῦ τυχόντος (καὶ τοῦτο ἀν εἴη τῶν ἀξιωμάτων τὸ δεύτερον). οὐ γάρ ἀν
γένοιτο τι ἐκ μουσικοῦ γλυκύ τῇ ἐκ μέλανος μουσικόν, ἄλλὰ λευκὸν ἐκ
μέλανος γίνεται καὶ θερμὸν ἐκ ψυχροῦ καὶ ἔξ ἀγαθοῦ κακὸν καὶ ἔμπαλιν.
15 ὁμοίως δὲ καὶ τὸ φθειρόμενον οὐκ εἰς τὸ τυχόν φθείρεται· οὐ γάρ ἀν
φθαρείη μουσικὸν εἰς μέλαν τῇ μέλαν εἰς γλυκύ, ἄλλὰ τὸ μὲν μουσικὸν
εἰς ἄμουσον φθείρεται καὶ τὸ μέλαν εἰς τὸ λευκὸν καὶ τὸ γλυκύ εἰς πικρόν.
ῶστε γίνεται τὸ ἐναντίον ἐκ τοῦ ἐναντίου, καὶ φθείρεται τὸ ἐναντίον εἰς
τὸ ἐναντίον. καὶ οὐ δεῖ θαυμάζειν εἰς ἔναγχης μὲν ἐλέγομεν μὴ εἶναι ἔξ
20 ἄλλήλων τὰ ἐναντία, νῦν δέ φαμεν (μᾶλλον δὲ ἐκ τῆς ἐναργείας εἰλήφαμεν)
διτι οὔτε ἐκ τοῦ τυχόντος γίνεται τι οὔτε εἰς τὸ τυχόν φθείρεται, ἄλλὰ γί-
νεται ἔξ ἐναντίου καὶ φθείρεται εἰς ἐναντίον. ἄνω μὲν γάρ ἐλέγομεν μὴ
γίνεσθαι ἔξ ἄλλήλων τὰ ἐναντία, μήτε ὡς ἐκ ποιητικοῦ αἵτιού μήτε ὡς
ἔξ ὑλικοῦ· οὔτε γάρ παρακτικὸν ἐστι τοῦ θερμοῦ τὸ ψυχρὸν καὶ δημιουρ-
25 γικόν, οὔτε τὸ θερμὸν τοῦ ψυχροῦ, οὔτε ἀπλῶς τὸ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου,
τούναντίον δὲ καὶ φθαρτικὰ ἄλλήλων εἰσὶ τὰ ἐναντία. ἀλλ' οὐδὲ ὡς λέγο- 40
μεν ἐκ χαλκοῦ γίνεσθαι τὸν ἀνδριάντα, οὔτως ἔξ ἄλλήλων τὰ ἐναντία· οὐ
γάρ ὑπομένει τὸ ἔπειρον ἐπελθὸν τὸ λοιπόν, ὥσπερ ὁ χαλκὸς τὸ τοῦ ἀν-
δριάντος εἰδός, καὶ ἀπλῶς τῇ ὅλῃ τὸ εἰδός· ἀμαγάρ τῇ οὐτω τὰ ἐναντία.
30 οὕτω μὲν οὖν οὐκ ἔξ ἄλλήλων τὰ ἐναντία. ἔξ ἄλλήλων δὲ πάλιν λέγεται
τῷ μετ' ἄλληλα εἶναι, ὥσπερ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Φιλόσοφῳ κυριώτερον ὠνό-
μασε 'μετ' ἄλληλα' αὐτὰ εἰρηκώς, διότι μετά τὸ λευκὸν τὸ μέλαν εὐθὺς;
γίνεσθαι πέφυκε, καὶ πάλιν φθαρέντος τοῦ μέλανος τὸ λευκόν, καὶ ἐπὶ 45

1 ἄλλων LKM: ἄλλήλων t 3 τὴν om. K 8 ὄμοιογράμμα (sic) K 9 πέ-
φυκεν om. L ποιεῖν (ποιεῖ superser. L) τὸ τυχόν εἰς τὸ τυχόν LK: ποιεῖν εἰς τὸ
τυχόν τὸ τυχόν (alterum τὸ τυχόν om. t) Mt 10 ἀν ποιήσει ἐν γραμμῇ K
11 δρώσειν potius quam δράσειν legas in M 12 εἴη τὸ ἀξιώμα K 17 εἰς τὸ
πικρόν L 20 ἐνεργείας L 22 εἰς τὸ ἐναντίον L ἀνω] ἄλλω L 24 ἔξ
om. L παρακτικόν Mt: παρακτικόν L: παρακτικόν K 26 τούναν-
τίον K ἄλλήλων—ἄλλ' in eras. K 28 ἐπελθὼν K 29 fort. ἀν τῇ
30 οὖν om. K οὐδὲ om. L 31 τῷ μετ' K Φιλόσοφοι respici videtur p. 102 D sqq.
(cf. p. 70D sqq.), cf. infra c 8r48. Themist. p. 132,16 32 διέτε (ε εἰ) K 33 καὶ
(ante πλάνη) in ras. L

πάντων ὄμοίως. οὗτως οὖν ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία, οἵτι οὐκ ἀν γένεσιτό τι εἴη
θερμὸν μὴ πρότερον ψυχρὸν ὅν, καὶ τὸ ὡς θερμὸν φθειρόμενον εἰς ψυχρὸν
πάντως μεταβάλλει. πάντως οὖν καὶ ἡ γένεσις ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον
καὶ ἡ φύσις ὡσαύτως, εἰ δὲ τοῦτο, ἀρχαὶ ἀν εἰς πάντων τῶν φύσει γι-
5 νομένων τὰ ἐναντία. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς τῶν συμβεβηκότων γενέσεως καὶ
φύσης πρόδηλον τὸ τοιῦτον, ἀλλ' ἐπειδὴ κοινῶς πάντων τὰς ἀρχὰς
ζητοῦμεν καὶ αὐτῶν τῶν οὐσιῶν, δεῖ δεῖται πῶς καὶ τῶν οὐσιῶν ἀρχαὶ 50
ἀν εἰς τὰ ἐναντία· δέδειται γάρ διτὶ τῇ οὐσίᾳ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον. ἡ
μὲν οὖν κατὰ ἀλλοίωσιν γένεσις πρόδηλον διτὶ ἐξ ἐναντίων καὶ εἰς ἐναντία,
10 καὶ οὐ μόνον αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἀπλῶν σωμάτων εἰς ἀλληλα μετα-
βολή· εἰ γάρ καὶ μὴ ἔστιν οὐσίᾳ οὐσίᾳ ἐναντία, ἀλλ' οὖν κατ' ἐναντίας
ποιήτητας ἡ, εἰς ἀλληλα τῶν στοιχείων γίνεται μεταβολή. οὐκ ἔστι μὲν
γάρ τὸ πῦρ τῷ ὅντι τῷ οὐσίᾳ οὐσίᾳ ἐναντίον (κοινὸν γάρ ἔχουσι τὸ ὑπο-
κείμενον), κατ' εἰδὴ μέντοι ἐναντία· εἰδοπεποίηται γάρ ἔκαστον αὐτῶν, τὸ
15 μὲν κατὰ τὸ θερμὸν καὶ ἐγρόν, τὸ δὲ κατὰ τὸ ὑγρὸν καὶ ψυχρόν. λέγε· εἰ 7.
ταὶ δὲ οὐσίᾳ οὐσίᾳ μὴ εἰναι ἐναντία οὐχ ἀπλῶς πᾶσα, ἀλλ' ἡ σύνθετος,
τὰ μέντοι ἀπλὰ εἰδὴ κατ' ἐναντίωσιν χαρακτηρίζεται, τὸ ἐγρόν λέγω καὶ
τὸ ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν καὶ θερμόν· ἐν δὲ τοῖς συνθέτοις οὐδέν ἐστι καθάπτε-
γηντιώμενον πρὸς τὸ ἑτερόν· πάντων γάρ τὸ ὑποκείμενον δὲν καὶ ταῦτον.

20 Τὰ μὲν οὖν ἀπλὰ διτὶ ἐξ ἐναντίων γίνεται καὶ εἰς ἐναντία φθείρεται, εἴτε 5
κατ' οὐσίαν εἴη, ἡ μεταβολή, ὡς ἐπὶ τῶν στοιχείων, εἴτε κατὰ συμβεβηκός,
πρόδηλον, ἐπὶ δὲ τῶν συνθέτων οὐσιῶν οὐκέτι προφανές τὸ ἐξ ἐναντίων
ἔχειν αὐτὰς τὴν γένεσιν καὶ εἰς ἐναντία φθείρεσθαι· τοῦτο δέ, φησί, συμ-
βαίνει διὰ τὸ μὴ ἀνομάσθαι τὰς ἀντικειμένας ταῖς γενέσεις δια-
25 υέσεις. ἵνα οὖν δεῖται καὶ αἱ τῶν συνθέτων γενέσεις ἐξ ἐναντίων
εἰσίν, εὑρίσκει μέθοδον κατὰ τὴν ἀγρίνιον τὴν ἑαυτοῦ, δι' ἣς ἔδεικν διτὶ
πάντως καὶ αἱ σύνθετοι οὐσίαι ἐξ ἐναντίων γίνονται. φησίν οὖν διτὶ αἱ
κατὰ σύνθετον τῶν ἀπλῶν γενόμεναι οὐσίαι ἔχουσι δηλονότι τῆς συνθέσεως 10
τῶν ἀπλῶν τινα λόγον καὶ ἀρμονίαν, καθ' ἣν ἐγένοντο (ἡ γάρ τοιάδε τῶν
30 πραγμάτων ἡ τάξιν ἔχουσι μόνην καθ' ἣν σύνθετον ἡ σύνθεσιν μόνην
ἡ ἀμφότερα· οἷον ἀνδρίας μὲν οὖν μόνην τάξιν ἔχει, διότι ἔκαστον τῶν
μηρίων τὴν οἰκείαν δεῖ ἔχειν χώραν, ὁ σωρὸς δὲ τῶν καρπῶν μόνην

3 καὶ om. Mt 4 ἀρχὴ ἀν εἴη K 4. 5 τὰ ἐναντία ante πάντων ponit L
5 γενέσεις τε καὶ Mt 10 αὐτὴ LK: αὐτῇ recte Mt 10. 11 post εἰς ἀλληλα
μεταβολή addit οὐκ ἔστι μὲν ἄλλως· K 11 καὶ om. L οὐσία οὐσία L: οὐσία
οὐσίας KMt 13 γάρ (post κοινὸν) iterat K 14 γάρ om. sublata post ἐναντία
distinctione Mt 14. 15 τὸ μὲν τοῦ μὲν K 16 οὐσία οὐσία K: οὐσία LMt
17 χαρακτηρίζονται L 18 καὶ ψυχρὸν] τὸ ψυχρὸν K 19 πάντως L
τῶν στοιχείων
21 τὸ στοιχεῖον L 24 ἀνομάσθαι libri 26 alterum τὴν om. K αὐ-
τοῦ K 28 γενόμεναι L: γινόμεναι KMt οὐκ ἔχουσι L 29 καθ' ἣν ἐγένοντο
om. Mt 29 sq. στὶ(μελωσαι) marg. M 30 καὶ καθόλου] καὶ K 32 οὖν om. Mt
33 καρπὸν compend. K

σύνθεσιν (οὐδὲ γάρ τάξεως δεῖ τοῖς κόκκοις, ἀλλὰ μόνον σωρείας), ή δὲ ε⁷ οίκια καὶ τάξιν καὶ σύνθεσιν. τὰ αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἔστιν 15 ίδειν· σύνθεσις μὲν γάρ μόνη ἐπὶ τῶν δμοιομερῶν, οἷον λίθων ἢ σφραγῶν αἰματος καὶ τῶν τοιούτων, σύνθεσις δὲ καὶ τάξις ἐπὶ τῶν ἀνομοιομερῶν 5 ζῷων καὶ φυτῶν καὶ τῶν τοιούτων, τάξιν δὲ μόνην ἐπὶ τῶν φυσικῶν οὐκ ἔστιν εὑρεῖν. δῆλον δὲ δτι διαφέρει ἡ τῶν φυσικῶν σύνθεσις τῶν τεχνητῶν, διότι ἐπὶ μὲν τῶν τεχνητῶν σωρεία μόνον ἔστι καὶ παράθεσις τῶν συντιθεμένων, ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν καὶ συμπάθεια τις γίνεται πρὸς ἄλληλα τῶν συντιθεμένων, ἥν καλοῦμεν κρᾶσιν. εἰ τοίνυν κατὰ σύνθεσιν τινα καὶ 20 10 ἀρμονίαν γίνεται λίθος καὶ ἑύλον καὶ ἕππος καὶ ἄνθρωπος, δῆλον δτι καὶ ἐγένοντο ἐξ ἀναρμοστίας καὶ ἀσυνθεσίας. ὅσπερ δη ὡς οίκια σύνθεσίς τίς ἔστι τοιαύδε καὶ σχῆμα· τοιγαροῦν γίνεται ἐξ ἀσυνθεσίας καὶ ἀσχημοσύνης τῆς τοιαύδε. δμοίως δὲ καὶ [εἰ] ἡ ἀρμονία οἷον ἡ Λύδιος ἡ Φρύγιος ἡ Ἰάσιος, ἀρμονία τις οὖσα τῆς νεάτης πρὸς τὴν ὑπάτην τὸν ἡμιόλιον, φέρε εἰπεῖν, 15 ἡ τὸν ἐπίτριτον ἡ τὸν διπλασίονα ἔχοντος λόγον· καὶ γάρ δῆλον δτι ἐξ τοῦ μὴ διπλασίου ἡ μὴ ἡμιόλιον ἡ μὴ ἐπιτρίτου, δπερ ἔστιν ἀναρμοστία 25 τῆς Λυδίου τυχὸν ἡ τῆς Φρυγίου ἡ τῆς Ἰάδος ἀρμονίας. καὶ φθείρεται δὲ πάλιν ἡ ἀρμονία καὶ σύνθεσις εἰς τὴν ἀσυνθεσίαν καὶ ἀναρμοστίαν.

Ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς τῶν οὐσιῶν γενέσεως. 20 20 ἐπει γάρ ὁ ἄνθρωπος τοιαύδε τίς ἔστι σύνθεσις καὶ ἀρμονία τῶν ἀπλῶν, ἡ ἐπιγίνεσθαι πέφυκε τὸ εἰδός, δῆλον δτι γέγονεν ἐξ ἀσυνθεσίας καὶ ἀναρμοστίας, καὶ ἀπλῶς πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ οὐ τοιοῦδε γίνεται, ἐξ οὐ τοιοῦδε δὲ οὐ παντός, ἀλλὰ τοῦ ἀντικειμένου. ἀλλ' αἱ μὲν ἔξεις καὶ τὰ εἰδή ἰδίων ἔκαστη 25 δύναματι κέκληται, αἱ μέντοι ἀντικείμεναι διαθέσεις τούτων οὐκ ἔχουσιν ἴδια δύναματα, ἀλλὰ τῷ κοινῷ τῆς στερήσεως δύναματι κέκληγνται· δθεν οὐ δοκεῖ ἐξ τῶν ἐναντίων ταῦτα γίνεσθαι, ὅσπερ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἡ τὸ ἐνιρόν καὶ τὸ ὑγρόν, ἐξ ὧν καὶ τοῖς ἀπλοῖς σώμασιν ἡ εἰς ἄλληλα μεταβολή. δθεν πρόδηλος καὶ ἐπὶ τούτων ἡ ἐναντιότης καθ' ἣν γίνονται, ἐπὶ δὲ τῆς τῶν συνθέτων γενέσεως, διὰ τὸ μὴ ὠνομάσθαι τὰς ἀντικειμένας διαθέσεις, ἀδηλον δοκεῖ εἰ ἐξ τῶν ἐναντίων αὐτοῖς ἡ γένεσις, 30 καὶ μὴ ἀπλῶς ἐξ τῆς στερήσεως ἡτοι ἀλλὰ ἡ, ὃσπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν ἔχει. ἡ γάρ Λύδιος ἀρμονία γίνεται ἐξ τῆς ἀναρμοστίας τῆς Λυδίου, ἀλλ' ἡ Λύδιος ἀναρμοστία δύναται εἶναι Φρύγιος ἀρμονία ἡ ἐτέρα τις, δύναται δὲ καὶ ἀπλῶς ἀναρμοστία εἶναι τῶν χορδῶν ὁπωσδιν ἔχουσῶν,

1 σωρείας μόνον Mt	3 ἡ deleverim	4 ἡ αἴματος K	6 δὲ om. L	6. 7 τεχνητῶν priore loco compendiose, τεχνιτῶν altero loco K	7 παράθεσις t: περίθεσις LKM
8. 9 γίνεται τῶν συντιθεμένων πρὸς ἄλληλα K		11 τίς om. Mt	12. 13 τῆς τοιαύδε K		
13 εἰ delevi	ἡ φρύγιος LK: ἡ φρύγιος Mt	ἡ λάς L: ἡ λάς KMt	14 νεάτης		
•LK: νήτης Mt at cf. g 1-40. 41	τὴν ἡμιόλιον L	16 μὴ ante διπλασίου om. Mt,			
ante ἡμιόλιου om. L	δπερ ὑπὲρ ἀναρμοστίας L	17 τυχὸν τῆς λυδίου Mt			
τῆς ἡδός K	20 ἦ] ἡ K	22 ἔξουτοῦδε utrobique K	δὲ om. K		
24 κέκλησται, ut videtur, K	29 συνθέτων ex σωμάτων corr. M	30 εἰ]			

ἡ K 32 δοκεῖ L

καὶ τοῦτο ποικίλως ἀλλοτε ἄλλως ἐπιτεταμένων μᾶλλον η̄ ἀνειμένων. καὶ ε 7^η
 τῆς οἰκίας σύνθεσις ἐξ ἀσυνθεσίας γινομένη ἐξ ἀρίστου τῆς ἀσυνθεσίας
 ταύτης γίνεται· δύναται γὰρ ὁ οἰκοδόμος ἀλλοτε ἐξ ἄλλης ἀναρμοστίας καὶ 10
 ἀσυνθεσίας λίθων ποιῆσαι τὴν οἰκίαν συντίθεις τοὺς λίθους καὶ ἀρμόζων.
 5 ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τεχνητῶν οὐχ ὅρισται τὸ ἀντικείμενον, διότι τοῖς πολλοῖς
 τῶν τεχνητῶν οὐδὲ ἐξ ἐναντίων η̄ γένεσις, ἀλλ’ ἐκ στερήσεων μόνον·
 τοῦτο δὲ διότι οὐδὲ τῷ σχῆματι καὶ τῇ μορφῇ ἔστι τι ἐναντίον, εἰ μὴ
 οὕτως ᾧς ἀσχημάτιστον ἐσχηματισμένῳ καὶ ἀμορφῳ μεμορφωμένῳ, τοῦτο
 δὲ στέρησίς ἔστι καὶ ἔξις, οὐκ ἐναντιότης. δύσι οὖν τῶν τεχνῶν σχῆμα
 10 μόνον η̄ μορφὴν τοῖς ἰδίοις ἔργοις ἐπιτίθεασιν, ἐπειδὴ τῇ μορφῇ καὶ τῷ 45
 σχῆματι οὐδέν ἔστιν ἐναντίον, διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐξ ἐναντίων ποιοῦσι τὰ ἴδια
 ἔργα, ἀλλ’ ἐκ στερήσεων μόνον, δύσι δὲ καὶ περὶ τὰ ἄλλα εἰδὴ τῆς ποιό-
 τητος ἐνεργοῦσιν, ἐν οἷς ἔστι τὸ ἐναντίον, αὗται πάντας ἐκ τῶν ἐναντίων
 ποιοῦσιν η̄ πάντας ἐκ τῶν μεταξύ· ἐκ λευκοῦ γὰρ οἱ βιαφεῖς μέλαν ποιοῦ-
 15 σιν η̄ τῶν μεταξύ καὶ πεπηγδὸς ἐκ κεχυμένου καὶ σκληρὸν ἐκ μαλακοῦ καὶ
 ἐμπαλιν, καὶ ἐπὶ πάντων ὅμοιώς. αἱ μὲν οὖν τέχναι οὕτως, η̄ δὲ φύσις
 ἐπειδὴ μὴ σχῆμα μόνον τοῖς πράγμασιν ἐπιτίθησιν, ἀλλὰ καὶ τὰς λοιπὰς
 οὐσιώδεις ποιότητας, ἐν οἷς ἔστιν η̄ ἐναντιότης, ἐξ ἀνάγκης δεῖ πάντας τὰ 50
 γινόμενα ὑπ’ αὐτῆς ἐξ ἐναντιώσεών τινων γίνεσθαι, εἰ καὶ μὴ εἰσιν ὡνο-
 20 μασμέναι αὗται αἱ ἐναντιώσεις· οὐ γὰρ ἀπλῶς ἐκ τῆς στερήσεως ποιεῖ τὸν
 ἀνθρώπον, λέγω δὴ τοῦ οὐκ ἀνθρώπου, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἵππος οὐκ ἀνθρώπος;
 ἔστι, καὶ δὲ λίθος οὐχ ἀνθρώπος, καὶ πάντα τὰ μετ’ αὐτόν. διὰ τί μὴ
 γίνεται προσεχῶς ἐκ λίθων δὲ ἀνθρώπος; η̄ ἐξ ἵππου η̄ ἐξ ἄλλου τινὸς τῶν
 παρ’ αὐτόν, λέγω δὴ ᾧς ὁ ψευδολίθος αἰτίου, ἵνα τὸ σπέρμα τυχὸν τὸ ἕππειον
 25 καὶ τὸ ἀνάλογον τῷ γυναικείῳ καταμηνύει τὸ ἐν τῇ ἕππῳ ἀνθρώπου ὅλη ε 7^η
 γένηται; ὅμοιώς διὰ τί μὴ προσεχῶς ὅλη ἀνθρώπου γίνεται λίθος η̄ τι
 τῶν λοιπῶν ἐμψύχων τε καὶ ἀψύχων; ἐπεὶ οὐδὲ δύσι ἐκ στερήσεων καὶ
 οὐκ ἐξ ἐναντίου γίνονται, οὐδὲ ταῦτα ἀπλῶς ἐκ τῆς τυχούσῃς στερήσεως
 γίνεται. λέγοιτο δὲ ἀν καὶ τὸ οὐδωρ οὐκ οἰκία καὶ δὲ ἕππος οὐκ οἰκία,
 30 ἀλλ’ δῆμος οὐκ ἀν γένοιτο ἐκ τούτων οἰκία, διότι μηδὲ κυρίως ἐπὶ τού-
 των η̄ στέρησις, ἀλλὰ μόνον η̄ ἀπόφασις, στέρησις δὲ ἐπὶ τούτων ἐφ’ ὃν
 καὶ η̄ ἔξις πέφυκε γίνεσθαι. ἀλλ’ ἐφ’ ὃν μὲν η̄ γένεσις σχημάτων ἔστι
 μόνον καὶ μορφῶν, ἐπὶ τούτων οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῆς στερήσεως εὑρεῖν ἐναν-

1 ἐπιτεταμένον ετ ἀνειμένον K

3 ἀλλοτε K: ἄλλως τὲ L: ἄλλος τὲ (ἄλλοτε M) Mt

22

5 διότι τὰ πο K

6 et 12 στερήσεως K

9 στέρησις τὶς ἔστι L

11 ίδια]

οἰκεῖα K

12 μόνων L

εἰδει K

14 πιοῦσιν et paulo post βαφοῖς K

,

16 ἐπὶ παν K

17 ἐπιτίθησιν K

18 fort. ἐν αἷς

πάντως δεῖ Mt

19 ἐναντιώσεών LK:

ἐναντίων Mt

22 διατὶ γὰρ μὴ fortasse recte K

23 γίνεται Mt:

compend. (cf. ad p. 119,7) K:

γίνεσθαι L

δὲ om. K

η̄ εἰπων L

24 ἕππον L

25 καὶ LK: om. Mt

γυναικίω LK

τὸ (ante ἐν) scripsi: τῷ libri

ἕππῳ

ὅπο K

27 ἐπειδὴ Mt

28 γίνονται δὲ (non οὐδὲ) ταῦτα K

29 οὐκ οἰκία (post

ἕππος) om. L

31 ὣν KMt: οὐ L

32 γέννησις L

32. 33 καὶ μορφῶν ἔστι

μόνον traicit K

33 μόνων L

τίωσιν, ἐφ' ὃν δὲ καὶ ποιότητές εἰσι παθητικαί, ἐπὶ τούτων ἐξ ἀνάγκης ε· 7·
καὶ ἡ ἐναντιότης. ἐπὶ γοῦν τῆς προσεχοῦς ὅλης ἐξ ἡς ὁ ἀνθρωπὸς, λέγω
δὴ τοῦ σπέρματος καὶ τοῦ καταμηνόου, εἰ καὶ καλεῖται ταῦτα οὐκ ἀνθρωπὸς
ώς ἔχοντα ἐν ἑαυτοῖς τὴν τοῦ ἀνθρώπου στέργσιν, ἣν ἀποβαλόντα εὐθὺς
5 τὸ εἶδος δέχονται, ἀλλ' οὖν ἀνάγκη εἶναι τίνα ἐν τούτοις καὶ ἐναντίωσιν 10
πρὸς τὸν ἀνθρωπὸν (ἀνθρωπὸν δὲ λέγω τὸν σύνθετον, λέγω δὴ τὸ ἡρμο-
σμένον σῶμα, φ' τὸ εἶδος τὸ ζωτικὸν ἐπιγίνεσθαι πέφυκεν)· εἰ γὰρ πάσχει
τι καὶ μεταβάλλει οὐσιώδῶς, οὔτε δὲ τὸ δμοιον εἰς τὸ δμοιον μεταβάλλει,
οὔτε ἀπλῶς εἰς ἔτερόν τι, ἀλλ' εἰς τὸ ἐναντίον, ἀνάγκη πᾶσα εἶναι τίνα
10 ἐναντίωσιν ἐν τῷ σπέρματι, καθ' ἣν πάσχον ποιεῖ τὸ σῶμα ἐξ ὑγροτέρου,
φέρε εἰπεῖν, ἡρότερον γινόμενον, ἐκ κεχυμένου πεπηγός, ἐκ θερμοτέρου
ψυχρότερον, καὶ οὕτω πάσχον μᾶλλον ἡ ἡττον κατὰ τὰς ἐναντίας ποιότη- 15
τας τὰ διάφορα τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτελεῖ μόρια ὥστοῦν σάρκα νεῦρον καὶ
τὰ λοιπά. Ωπερ δὲ ἐπὶ τούτου εἴπον, τοῦτο καὶ ἐπὶ πάντων ἐμψύχων τε
15 καὶ ἀψύχων φῆμι, λέγω δὴ μετάλλων· κάκει γὰρ ἡ αὐτὴ ἀναλογία. ὅστε
εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, πρόδηλον δτι πᾶσα γένεσις ἐξ ἐναντίων καὶ εἰς ἐνα-
ντία. ὄμοιός δὲ καὶ ἡ φθιρά. δέδειχται ἄρα καὶ ἐκ τοῦ λόγου ὡς ἀνάγκη
τὰς εἰδοποιούς τῶν ὄντων ἀρχὰς ἐναντίας εἶναι.

Μήποτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν πάντων ἔστι τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν φυλά-
20 ξεῖ· οὐ γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀναρμοστίας καὶ ἀσυνθεσίας θρόνος τε ἀν γένοιτο καὶ 20
ἀβάσιον. νῦν γὰρ περὶ ὅλης τῆς προσεχεστάτης ἡμῖν ὁ λόγος, ἡτις μόνου ἔστι
προσεχῶς τοῦδε τίνος· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φαμεν μὴ πᾶν ἐκ παντὸς γίνεσθαι.
εἰ γὰρ περὶ τῆς ἀπλῶς ὅλης ἡν ἡμῖν ὁ λόγος, δῆλον δτι κατὰ ταύτην πᾶν ἐκ
παντὸς γίνεται ἀναλυμένου ἔκαστου εἰς τὴν ὅλην, καὶ οὕτως τῆς ἐκείνω
25 ὑποκειμένης ὅλης πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὑποκεῖσθαι δυναμένης, καὶ ἡ εὐθὺς καὶ
ἀμέσως, ἡ διά τινων μέσων, λέγω δὴ πρώτων, εἰς ἄλλα καὶ ἄλλα μετα- 25
βαλλούστης· οἵον φθαρέντος τοῦ λίθου τὰ ὑποκειμενα αὐτῷ τέσσαρα στοιχεῖα
μεταβάλλει εἰς καρπούς, κάκεινο εἰς αἷμα, κάκεινο εἰς σπέρμα, ὧπερ ἔστι
προσεχῶς ὅλη ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως ὡς δτε ἵππῳ σηπομένῳ
30 σφῆκες γίνονται ἡ σκώληκες. ἐπεὶ οὖν οὐ περὶ τῆς ἀπλῶς ὅλης καὶ κοινῆς
ἡμῖν ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τῆς προσεχεστάτης, φημὶ δτι οὐ μόνον ἐπὶ τῶν

1 ποιότητές] πιο ^{ττ'} K	2 ἐπεὶ γοῦν K	προσεχῶς L	4 ἀνθρώπου iterat K
ἀπολαβόντα LK	5. 6 τίνα ἐναντίον ἐν τούτοις πρὸς K	7 φ] ὡς L	11 γενόμε- νον L
14 ἐμψύχου K	14. 15 τὲ καὶ ἀψύχου (sic) bis habet K	15 μεταλλήλων	compend. K
compend. K	19 αὐτὴν om. Mt	19. 20 φυλάσσειν I.	20 αὐτῆς om. K
γένοιτο ἀν L	21 ἀβάσιον] fere constanter (at cf. d 5•34. e 1•13. g 1•11) K:		
ἀβάσικιν (sed infra p. 116, 6 τὸ ἀβάσιον et p. 116, 8 τὸ ἀβά M) LMt	τῆς om. K		
ἡτιε] δτη τίς L	23 γὰρ περὶ LK: γὰρ μὴ περὶ Mt	24 οὕτω t	
25 δυναμένης om. K	26 εἰς ἄλλα] εἰς ἄλληλα L	27 στοιχεῖα K	28 κάκεινοι
utrobiique (priore loco fortasse recte) K	29 καὶ εἰ μέσως ὡς δταν K		σηπομένων
compend. K	ην μὲν ἵππου σηπομένου?	30 σφῆκες L	31 τῆς προσε (sed recte
p. 116, 15 προσεχε) K			σττ'

φυσικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν οὐκ ἔχ τῆς τυχούστης ἀναρμοστίας ε⁷
 καὶ ἀσυνθεσίας τὸ τυχὸν εἰδος· ὁ γάρ τέκτων ἄλλως μὲν κατασκευάζει ²⁰
 τὴν τοῦ ἀβακίου ὅλην, ἄλλως δὲ τὴν τοῦ θρόνου ἥ ἑτέρου τινός. εὐτρε-
 πισθείσης οὖν τῆς ὅλης τοῦ τε ἀβακίου καὶ τοῦ θρόνου μήπω μέντοι
 5 συναρμοσθέντων τῶν ὄλικῶν, ἔστι τις καὶ ἐν τῇ ὅλῃ τοῦ ἀβακίου ἀναρ-
 μοστία καὶ ἀσυνθεσία, ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ τοῦ θρόνου, καὶ οὕτε τὸ ἀβάκιον
 γένοιτο ἀν ἔχ τῆς ἀναρμοστίας καὶ ἀσυνθεσίας τῆς ἐν τῇ ὅλῃ τοῦ θρόνου,
 οὔτε ὁ θρόνος ἔχ τῆς τοῦ ἀβακίου. Ιδίᾳ ἀρά ἀναρμοστία καὶ ἀσυνθεσία
 ἀντίκειται ἕκαστη, ἐν ᾧ ἵσως καὶ ἐναντιότης τις ἐνθεωρήθεται κατ' ²⁵
 10 αὐτὸν τοῦτο τὸ ἀνάρμοστον καὶ ἀσύνθετον. τὸ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν.
 καὶ γάρ ἐπὶ τῆς Λυδίου εἰ τύχοι ἀρμονίας ἔστι τις ἕκαστης χορδῆς τάσις.
 ἥτινι γενομένῃ εὐθὺς ἐπιγίνεται τὸ τῆς ἀρμονίας εἰδος. τῇ οὖν εὐθὺς
 πρὸ αὐτῆς ἀναρμόστη φάσει ὑπάρχοι ἀν ἡ ἀναρμοστία αὐτῆς, ἥγουν καν
 15 ἕκαστη τῶν χορδῶν τὴν προσήκουσαν τάσιν λάβοι, πρὸν οἷον συντεθῶσιν
 αἱ χορδαὶ καὶ ὁ ἀπ' αὐτῶν ἥχος συγχραθῆ, ἥ προσεχέστατά ἔστιν ἀντι-
 κειμένη ἀναρμοστία τῇ Λυδίῳ ἀρμονίᾳ καὶ οὐδεμιᾶ ἄλλῃ.

p. 188-19 Οἱ τε λέγοντες δὲ τὸ πᾶν καὶ μὴ κινούμενον.

40

'Ο γάρ Παρμενίδης, καίτοι δὲν λέγων τὸ πᾶν, δμως ἐν τοῖς πρὸς
 δόξαν θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἀρχὰς τίθεται τῶν σύντων. καὶ οἱ μανδὸν καὶ ⁴⁵
 20 πυκνόν, ὃν ἔστι Θαλῆς· τὸν γάρ ἀέρα ὡς ὅλην ὑποτιθεῖς μανότητι καὶ
 πυκνότητι ἔξ αὐτοῦ εἰδοποιεῖ τὸ λοιπόν. καὶ Δημόκριτος πλῆρες καὶ
 κενόν· πλῆρες γάρ τὰς ἀτόμους ἔκαλει, κενῷ δὲ ταύτας διείργεσθαι.
 ἐκ τῆς συμπλοκῆς οὖν τοῦ κενοῦ καὶ τοῦ πλήρους εἰδοποιεῖσθαι πάντα.
 ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὴ διαφορὰ ἐν τοῖς οὖσιν, ἑτέρας ὑποτιθέμενος ἐναντιώ-
 25 σεις, οὕτως ἀπεδίδου τῆς διαφορᾶς τῶν διντῶν τοὺς λόγους· δσον γάρ ἐπὶ
 τῷ κενῷ καὶ τῷ πλήρει, ἐπειδὴ πάντα ἔχ τούτων, οὐδὲν δὲν ἔμελλον ἀλλή-
 30 λων διοίσειν. διὰ τοῦτο οὖν ἔτερα τρία γένη ἐναντίων ὑποτίθεται, ὃν πρὸς
 τὰς διαφορὰς διάφοροι εἰναι καὶ τὰ ἀποτελούμενα, εἰναι μὲν γάρ ἐναντίας
 ἀλλήλαις τοῖς σχήμασι τὰς ἀτόμους τῷ τὰς μὲν εἰναι γεγωνιωμένας, τὰς
 35 δὲ ἀγωνίους· ἐναντίον γάρ εἰναι τὸ γεγωνιωμένον τῷ ἀγωνίῳ. διαφέρειν
 οὖν τὰ σύνθετα κατά τε ταύτην τὴν ἐναντίωσιν τῷ τὰ μὲν ἔχ γεγωνιω-

2 ἀσυνθεσίας K παρασκευάζει L ^{τῆς} 4 ὅλης ἥ τοῦ ἀβακίου ἥ τοῦ θρόνου K καὶ τοῦ]
 καὶ τοῦ L: καὶ τῆς τοῦ Mt ^{τῆς} 5 ξετι τίς (sic) initio versus iterat M 7 τῆς ἐν LK: ἐν
 (om. τῆς) Mt 8 τοῦ fort. ἐν τῇ τοῦ ἀρά Mt: om. L: ἀρά ἥ K 11 ἕκαστη χορδῆς K
 12 ἥτινε K οὖν om. superscr. M 13 ἡ ἀναρμοστία αὐτῆς K 14 λάβοι τά-
 σιν L οἶον] θλως L 15 συνχραθῆ K ^ἥ et mox οὐδὲμια K 17 δὲν LKM:
 δὲν ἐν t Aristoteles καὶ μὴ κινούμενον om. K 18 ὁ γάρ L: ὁ γάρ (δὲ rubr.
 addend.) K: δ τε γάρ Mt καίτοι K: καὶ τὸ LMt 20 ὃν ἔστι Θαλῆς κτλ.] cf.
 ad p. 86, 29, 123, 15 Θαλῆς L: Θαλῆς in nonnullis editionis Trineav. exemplis
 21 πλῆρες] τὸ στερεόν Bekkeri Aristoteles at cf. Diels z. Textgesch. p. 11 30 τῶ
 ἀγωνίω K

μένων ἐναντίων εἶναι τὰ δὲ ἔξι ἀγωνίων, ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῶν εἰς 7^ο ἀτόμων· οἷον ἐν τούτῳ πρώτας μὲν εἶναι τὰς σφαιρικὰς εἰς τύχοι, τὰς δὲ εἰς 8^ο πυραμοειδεῖς ὑστέρας (οἷον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τυχὸν αἱ μὲν σφαιρικαὶ ἄνω, διθεν σφαιροειδῆς ἡ κεφαλή, αἱ δὲ πυραμοειδεῖς περὶ τὴν γένυν), ἐν ἑτέρῳ 5 δὲ ἔμπαλιν, ἐναντίον δὲ τὸ πρῶτον τῷ ὑστέρῳ. ἔτι διαφέρουσι καὶ κατὰ τὴν θέσιν τῶν ἀτόμων, οἷον εἰς αἱ πυραμίδες ἐν ταύτῃ μὲν τὰς κορυφὰς κάτω ἔχουσι, τὰς δὲ βάσεις ἄνω (οἷον ἐν τῇ γένυι κάτω μὲν αἱ κορυφαὶ ἄνω δὲ αἱ βάσεις, ἐν ἑτέρῳ δὲ ἄνω μὲν αἱ κορυφαὶ κάτω δὲ αἱ βάσεις), 10 ἐναντιότητες δὲ κατὰ τὴν θέσιν τὸ ἄνω τῷ κάτω, τὸ δεξιὸν τῷ ἀριστερῷ, τὸ ἔμπροσθεν τῷ ὅπισθεν. ὥστε καὶ οὗτος ἀρχᾶς τῶν οντων τὰ ἐναντία 15 ὑποτίθεται, ἐκάλει δὲ τὸ σχῆμα τὴν θέσιν τὰξιν Ἀβδηρικαῖς φωναῖς 'ρυσμὸν τροπήν διαθιγῆν', ρυσμὸν μὲν τὸ σχῆμα, τροπὴν τὴν θέσιν, διαθιγῆν τὴν τάξιν.

p. 188-26 Ὅτι μὲν οὖν τὰ ἐναντία πως πάντες ποιοῦσιν ἀρχάς,

15 (δῆλον).

Τό πως προσέθηκε διότι οὐ κυρίως ἐναντία ἐστὶ τὸ γεγωνιωμένον τῷ 10 ἀγωνίῳ ἡ τὸ εὐθὺ τῷ περιφερεῖ, ἀλλ' εἰ γε ἄρα ὡς ἔξις καὶ στέργησις, 15 ἔξις μὲν τὸ εὐθύ, στέργησις δὲ τὸ καμπόλον (τὸ μὲν γάρ εὐθὺ ὠρισται, τὸ δὲ καμπόλον ἀδρίστον), ὄμοιός δὲ καὶ τὸ ἀγώνιον καὶ τὸ γεγωνιωμένον, 20 τοιαῦται δὲ αἱ ἔξις καὶ αἱ στέργησις. ὥστε ἡ οὐδὲ δλῶς ἀντίκειται ταῦτα ἀλληλοις, ἀλλὰ μόνον ἔτερά ἐστιν, ἡ εἰς τις καὶ βούλοιτο ἀντικεῖσθαι, οὐκ ἀλλως δυνατὸν ἡ ὡς ἔξιν καὶ στέργησιν.

p. 188-27 Καὶ τοῦτο εἰκότως.

Εἰκότως, φησί, τὰ ἐναντία ἀρχᾶς ὑπέθεντο· τρία γάρ ταῦτα ὑπάρχει 17 25 ταῖς ἀρχαῖς ταῖς πρώταις κατὰ κοινὴν ἔννοιαν, τό τε μὴ εἶναι ἔξι ἀλλων (οὐκέτι γάρ διν εἰν πρῶται ἀρχαῖ), καὶ τὸ μὴ ἔξι ἀλλήλων εἶναι (εἴτε γάρ εἴη ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας, ἡ μὲν ἔσται ἀρχὴ ἡ δὲ οὐκ ἀρχή, εἴτε ἀμφότεραι ἔξι ἀλλήλων εἰν, οὐδὲν μᾶλλον ἔκατέρα αὐτῶν ἀρχὴ ἔσται ἡ 30

1 ἐναντίων] ἐναντία L ἀγωνίων LK: ἀγωνίων εἶναι Mt 3 πυραμοειδῆς K
 4 περὶ LK: πρὸς Mt γένην K 5 ἔτι δὲ L 6 οἷον εἰς αἱ πυραμίδες
 om. K 7 γένυι K 11 ἀβδηρῖκ^{ον} K: ἀβδηρικαῖς corr. L at cf. Philopon. De
 gen. et corr. 7-5 Ald. 12 et 13 διαφυγῆν utrobique K 14 τάνατία t
 14 et 16 πᾶς libri 14. 15 πάντες—δῆλον om. K 14 ποιοῦσιν ἀρχάς LM: ποιοῦσι
 τὰς ἀρχάς t et Aristotelis libri 15 δῆλον addidit t 16 ἐναντία LK: ἐναντίον Mt
 ἔστι] ὑπάρχει ὑπὲρ L 17 ἀγώνων K ἡ καὶ τὸ L 17. 18 τῷ περιφερεῖ—μὲν
 τὸ εὐθὺ K: om. nulla lacuna indicata Mt: τῷ καμπόλῳ (de conjectura, ut videtur) omission
 ceteris L 20 αἱ (post καὶ) om. L οὐδὲ δύλως (sic) K: οὐδὲ δλως L.Mt 21 ἀλλή-
 λοις K: ἀλλήλαις L: ἀλλῆλα Mt 23 εἰκότως LKM: εὐλόγως ex Aristotele t at cf.
 p. 110,27 24 ἀρχάς om. Mt 26 διν om. K 28 ἔκατέρα (vel ἔκατέρω) K:
 ἔκατέρα (nihil enot. ex LM) t post αὐτῶν addit ἡ K

οὐκ ἀρχή), διτὶ δὲ καὶ ἔξι αὐτῶν τὰ ἄλλα δεῖ εἶναι, πρόδηλον. ἐπεὶ οὖν εἰς ταῦτα ὑπάρχειν δεῖ τοῖς πρώτοις ἐναντίοις· διότι μὲν γάρ πρῶτά ἔστιν, οὐκ εἰσὶν ἔξι ἄλλων, διότι δὲ ἐναντία, ἀδύνατον ἔξι ἄλλήλων· οὔτε γάρ ποιητικὰ ἄλλήλων τὰ ἐναντία (τούναντίον γάρ φαρτικά εἰσιν ἄλλήλων), οὔτε τὸ 5 ἔτερον τῷ ἑτέρῳ ὑποκείσθαι δύναται· δεῖ γάρ τὴν πρώτην ἀρχὴν ἀμετά-βλητον εἶναι, ἀμετάβλητον δὲ ὃν εἰ ὑποκείτο τῷ ἐναντίῳ, τὰ ἐναντία ἔσονται ἐν τῷ αὐτῷ, ὅπερ ἀδύνατον. πῶς δὲ καὶ ἔχ τούτων τὰ ἄλλα; οὐ διότι κατὰ μεταβολὴν πᾶσα γένεσις, ὡς δειχθήσεται, μεταβολὴ δὲ πᾶσα ἔξι ἐναντίου καὶ εἰς ἐναντίον.

10 p. 188-31 Ληπτέον δὴ πρῶτον διτὶ πάντων τῶν ὄντων.

Δείξας ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας διτὶ τὰ ἐναντία ἀρχαί, βούλεται 20 καὶ ἐκ τοῦ λόγου τοῦτο δεῖξαι. πρότερον δὲ τίθησι τὰ κατὰ κοινὴν ἔννοιαν ὑπάρχοντα τοῖς γινομένοις πᾶσι καὶ φθειρομένοις, διτὶ οὔτε ἐκ τοῦ τυχόντος τὸ τυχόν γίνεται, οὔτε μὴν φθείρεται εἰς τὸ τυχόν, ἀλλ' ἔξι ἐναντίου εἰς 15 ἐναντίον καὶ ή γένεσις καὶ ή φθορά. καὶ τοῦτο δῆλον ἐπὶ πάσης τῆς τῶν συμβεβηκότων γενέσεως· ἐκ ψυχροῦ γάρ τὸ θερμόν, καὶ φθείρεται πάλιν εἰς τὸ ψυχρόν, καὶ τὸ ἄνω γινόμενον ἐκ τῶν κατὰ μεταβάλλει καὶ τὸ κατὰ πάλιν ἐκ τῶν ἄνωθεν, καὶ ἐπὶ πάντων ὄμοιώς. εἰ μή τις λαμβάνει 25 κατὰ συμβεβηκός. ἀδύνατον, φησί, μὴ ἔξι ἐναντίου εἰς ἐναντίον εἶναι 20 τὴν γένεσιν, εἰ μή τι κατὰ συμβεβηκός· οἷον εἰ γίνεται τι λευκὸν ἐκ μέλανος, συμβέβηκε δὲ τὸ μέλαν εἶναι καὶ θερμόν, λέγοιτο ἀν κατὰ συμβε- 30 βηκός ἐκ θερμοῦ τὸ λευκὸν γεγονέναι, διότι ἔξι οὖ γέγονε τοῦ μέλανος συνέβη θερμὸν εἶναι. ὄμοιώς καὶ ὁ μουσικὸς εἰ θερμαίνοιτο, κατὰ συμβε- 35 βηκός ἐκ μουσικοῦ θερμὸν λέγεται γεγονέναι, διότι τὸ ψυχρὸν ἔξι οὖ γέγονε τὸ θερμὸν συνέβη καὶ μουσικὸν εἶναι. δόξει δὲ [τὰ] ἐναντία ἔσωτῷ λέγειν, 40 ἄνω μὲν λέγων μὴ γίνεσθαι ἔξι ἄλλήλων τὰ ἐναντία, ἐνταῦθα δὲ μὴ ἀν ἄλλως γενέσθαι τὸ ἐναντίον η̄ ἐκ τοῦ ἐναντίου. πῶς μὲν οὖν ἔκει λέγει μὴ γίνεσθαι ἔξι ἄλλήλων, ἵκανῶς ἐδείξαμεν, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἔξι ἄλλήλων τὸ

2 δεῖ ταῦτα ὑπάρχειν Mt post δεῖ excidisse conicio <ταῖς ἀρχαῖς ταῖς πρῶταις, εἰκότως τὰ ἐναντία ἀρχάς ὑπέθεντο· πάντα γάρ ταῦτα ὑπάρχει>. nam si ipse Philoponus incuriose omisisset apodosin, certe non ὑπάρχειν δεῖ scripsisset sed ὑπάρχει ἐναντία K 3 εἰσὶ ἔξι τ 5. 9 δεῖ γάρ—ἐναντίον] ex Themist. p. 132,21—25 7 τῷ ομ. Mt τούτων] πάντων L τὰ ἄλλα (cf. p. 110,31. Diels ad Simplic. p. 182,12) LK: πάντα Mt Aristoteles videntur praeterea et Simplicius et Philoponus in suo Aristotele invenisse non μήτε ἔξι ἄλλήλων εἶναι μήτε ἔξι ἄλλων sed inverso ordine μήτε ἔξι ἄλλων εἶναι μήτε ἔξι ἄλλήλων cf. p. 110,28. 117,25 9 ἐναντίου in ras. K 10 διτὶ—δύντων ομ. K ἀπάντων ε vulgato Aristotele t 14 τὸ τυχόν (ante γίνεται) K: τυχόν (om. τὸ) L: τυχόν τι Mt εἰς τὸ τυχόν] fortasse εἰς τὸ τυχόν τὸ τυχόν cf. ad p. 111,9 post ἐναντίου add. καὶ Mt 18 λαμβάνη M: num λαμβάνοι? ἀν (vel ἔαν) μὴ τις λαμβάνῃ Arist. libri 19 κατὰ συμ.: (sic) K ἐναντίου LK: ἐναντίων Mt 20 εἰ (post οἷον) ομ. K 22 λευκὸν γεγονέναι Mt: μέλαν γενέσθαι LK τοῦ μέλανος] τὸ μέλαν L 23 θερμῶς εἶναι L 25 συμβέβηκέ K δόξοι K τὰ delevi 26 ἀν] δν L 27. 28 λέγει μὴ LK: μὴ λέγει Mt 28 ἔδει- 29 ξαμεν p. 111,19 τὸ (post ἄλλήλων) ομ. superser. M

μετ' ἄλληλά φησιν, ὥσπερ καὶ ὁ Πλάτων κυριώτερον αὐτὰ ἐκάλεσε· μετ' ε 8^r
ἄλληλα γάρ ἂν κυριώτερον λεχθείη ἡ ἐξ ἀλλήλων, διότι ἀνάγκη πᾶσα μὴ
ἄλλως γενέσθαι μέλαν τι μὴ λευκὸν πρότερον ὑπάρχον, μῆδὲ θερμὸν δ
μὴ πρότερον ψυχρὸν ἦν. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὥσαύτως. 50

5 p. 188^a1 Ἡ τῶν μεταξύ.

Οἶνον ἔχ τοῦ φαιοῦ γίνεται τι λευκὸν ἡ μέλαν, μεταξύ δὲ τοῦ λευκοῦ
καὶ τοῦ μέλανος τὸ φαιόν. καὶ γάρ γίνηται τι ἐκ τοῦ μεταξύ, οὐχ ἡ με-
ταξύ ἐστι γίνεται ἐξ αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ τοῦ ἐναντίου μετέχει· γίνεται γάρ ἐκ
τοῦ φαιοῦ τὸ μέλαν οὐχ ἡ μῆγμά ἐστι τὸ φαιόν τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μέ-
10 λανος, ἀλλ' ἡ μετέχει τοῦ λευκοῦ. | ὥστε καὶ ταῦτα ἐκ τῶν ἐναντίων ε 8^v
γίνεται.

p. 188^a9 Ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ ἀπλᾶ τῶν ὄντων ἀλλὰ σύνθετα κατὰ
τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον.

Οὐχ ὡς ἔξειλήφασί τινες τὰ μὲν ἐπάνω περὶ τῶν κατὰ συμβεβηκόδες ε
15 μεταβαλλόντων εἰρηται, ταῦτα δὲ ἐπὶ τῶν καὶ οὐσίαιν, ἵνα σύνθετον τὴν
οὐσίαν ἀκούσωμεν· εἰ γάρ σύνθετον εἴπε τὴν οὐσίαν διὰ τὸ ἐξ ὑποκειμέ-
νου εἶναι καὶ εἶδους, ὡς φασιν, οὐδὲ τὰ ἐν ὑποστάσει ποιὰ ἄνευ τοῦ ὑπο-
κειμένου θεωροῦνται. καὶ ἄλλως εἰ περὶ πάσης οὐσίας ἐλεγε τὸ ἐπεὶ καὶ
τὰ μὴ ἀπλᾶ τῶν ὄντων ἀλλὰ σύνθετα, πῶς φησι μὴ ὠνομάσθαι 10
20 τὰς ἀντικειμένας διαθέσεις τῶν οὐσιῶν καθ' ἃς γίνεται; ἐπὶ γοῦν
τῶν ἀπλῶν πρόδηλοι αἱ ἀντικειμέναι διαθέσεις ἐξ ὧν μεταβάλλουσι, λέγω
δὴ ἐπὶ τῶν στοιχείων· ἐκ θερμοῦ γάρ εἰς ψυχρὸν καὶ ἐκ ἕνεροῦ εἰς ὑγρὸν
καὶ ἔμπαλιν. τὶ οὖν ἔγω φημι; διτὶ προσθέμενος περὶ τῆς πάντων μετα-
βολῆς εἰπεῖν, καὶ εἰπὼν πῶς τε τὰ κατὰ συμβεβηκόδες μεταβάλλοντα μετα-
25 βάλλει καὶ πῶς τὰ ἀπλᾶ σώματα, διτὶ προφανῶς ἐξ ἐναντίων, ἐπεὶ δοκοῦσιν
αἱ σύνθετοι οὐσίαι μὴ ἐξ ἐναντίων ἴσχειν τὰς μεταβολάς, διὰ τοῦτο καὶ 15
ἐπὶ τούτων γυμνάζει τὸν λόγον. φησὶν οὖν διτὶ καὶ ἐπὶ τῶν συνθέτων οὐ-
σιῶν πάντως ἐξ ἐναντίων εἰσὶν αἱ γενέσεις, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ τὰς ἐναντίας
διαθέσεις ὀνομάσθαι, οὐκ ἔστιν οὕτω τοῦτο δῆλον· ἐπ' ἐνίων μὲν γάρ

1 μετ' ἀλλήλων K Πλάτων] cf. ad p. 111,31 ἀν L 1. 2 μετάλληλα γάρ libri
2 λεγθῆ K 2. 3 μὴ ἂν ἄλλως (εχ p. 118,26sq.) Mt 4 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὥσαύτως
LKM: om. t ubi mox plenius lemma Ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἡ τῶν μεταξύ
7 γάρ om. K γίνηται] compend. ῥ̄^α (ut γίνεται utrobiique in proxime sequentibus)
K ante τι addit δὲ K ἐκ τῶν μεταξύ L 9 οὐχ διτὶ μῆγμα K
14 ἔξαλήφασί K 15 ἐπὶ fort. περὶ 16 ἀκούσομεν K τὴν οὐσίαν εἴπε Mt
17 ὡς] ἡ L 18 οὐσίας et 19 τὸ om. K 20 ἐπὶ t: ἐπεὶ LKM 23 ἔγω φημι
LK: ἔχω εἰπεῖν; φημὶ Mt προτιθέμενος L πάντων] αὐτῶν K 24 πῶς τε t:
ῶστε K: πῶς (om. te) L 24. 25 μεταβάλλει] βάλλοντα βάλλει L 26 μὴ om.
superser. M ἔχειν L 29 πρόδηλον L ἐπ' ἐνίων κτλ.] cf. Themist. p. 134,12

αἱ στερήσεις αὐτῶν κοινῶς ὀνομάζονται, ἐπ' ἐνίων δὲ οὐδὲ αἱ στερήσεις, ε 8^ο
 ἀλλ' αἱ ἀποφάσεις μόναι· τὴν μὲν γὰρ τῶν ὑποκειμένων σύνθεσιν καὶ
 ἀρμονίαν, ἐξ ᾧ αἱ γενέσεις, καὶ τὴν τῶν αὐτῶν πάλιν ἀναρμοστίαν καὶ
 ἀσυνθεσίαν κοινοῖς ὀνόμασι καλεῖν ἔχομεν, αὐτὸ τοῦτο ἀρμονίαν καὶ ἀναρ-
 5 μοστίαν καλοῦντες καὶ σύνθεσιν καὶ ἀσυνθεσίαν, τὴν μέντοι ἴδιαν ἐκάστου 20
 ἀρμονίαν ἡ τὴν ἀντικειμένην ταύτην ἀναρμοστίαν οὐκέτι ἔχομεν ἴδιοις κα-
 λέσαι ὀνόμασι, καὶ τὰ μὲν ὑποκειμένα οὕτως ὀνομάζομεν καὶ τὰ τούτοις
 ἀντικείμενα ἐξ ᾧ γίνονται καὶ εἰς ἡ φθείρονται, τῶν μέντοι εἰδῶν αὐτῶν
 οὐκέτι δυνάμεθα τὸ ἀντικείμενον στερητικῶς ὀνομάσαι, ἀλλ' ἀποφατικῶς
 10 αὐτὸ καλοῦμεν οὐκ ἄνθρωπος καὶ οὐχ ἵππος, καίτοι τῶν εἰδῶν ὥρισμένοις
 ὀνόμασιν ὀνομασμένων, οἷον ἄνθρωπου ἵππου. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὅμοίως.
 ἀλλ' εἰ καὶ τὸ οὐκ ἄνθρωπός φέροιτο, φησί, καὶ ἐπὶ λίθου καὶ ἵππου καὶ 25
 πάντων τῶν μετὰ τὸν ἄνθρωπον, δῆλον δύπου διτοῦ οὐκ ἐκ τοῦ τυχόντος
 οὐκ ἄνθρωπου γίνεται ὁ ἄνθρωπος (οὐ γὰρ ἐξ ἵππου ἢ ἐκ λίθου), ἀλλ'
 15 ἔστι τι ὥρισμένως τῷ ἀνθρώπῳ ἀντικείμενον, ἐξ οὐ η μεδ' δ γίνεται.
 οὐπερ διὰ τὸ μὴ ὀνομάσθαι ἴδιῳ ὀνόματι πλάνην ἐμποιεῖ μῆποτε οὐκ ἐξ
 ἐναντίου η γένεσις. δ δὲ ἐπὶ ἄνθρωπου, τοῦτο καὶ ἐπὶ πάντων, καὶ οὐπερ
 ἐπὶ γενέσεως, τοῦτο καὶ ἐπὶ φθορᾶς.

p. 188b15 Διαφέρει δὲ οὐδὲν ἐπὶ ἀρμονίας εἰπεῖν η τάξεως η 20
 20 συνθέσεως.

'Επειδὴ ὡς ἐπὶ ἀρμονίας ἐγύμνασε τὸν λόγον, διὰ τοῦτο εἶπε μηδὲν
 διαφέρειν καὶ μὴ κατὰ ἀρμονίαν, ὡς ἐπὶ τῆς λύρας, κατὰ σύνθεσιν δὲ η
 γένεσις η η κατὰ τάξιν, ως ἐπὶ στρατοπέδου· καὶ γὰρ η τῆς οἰκίας σύν-
 θεσις ἐξ ἀσυνθεσίας γίνεται, καὶ η τοῦ στρατοπέδου τάξις ἐξ ἀταξίας, 25
 δομοίως δὲ καὶ τὸ ἐσχηματισμένον, ως ὁ ἀνδριάς, ἐξ ἀσχηματίστου γίνεται,
 καὶ τούτων οὐ τῶν τυχόντων οὔτε ἀναρμοστίας οὔτε ἀσυνθεσίας οὔτε
 ἀταξίας οὔτε τοῦ ἐσχηματίστου, ἀλλὰ τῶν προσεχῶν ἐκάστη συνθέσει η
 ἀρμονία η τῶν ἀλλων τινὶ ἀντικειμένων. εἴη γὰρ ἀν ἀσυνθεσίᾳ ως πρὸς
 30 τὴν σύνθεσιν τῆς οἰκίας η τῆς νεώς η η τοῦ ἀνδριάντος· ἀλλ' οὐχ οἵον
 τε ἐκ τάτης γενέσθαι οἰκίαν· ὅστε ὥρισμένην τινὰ ἀνάγκη εἶναι ἀσυνθε-
 σίαν ἐξ ης η οἰκία, εἰ καὶ μὴ κατὰ ἀτομόν τι, ἀλλ' ἐν πλάτει· πλὴν 40

1 αἱ στερήσεις αὐτῶν κοινῶς (τινὸς pro κοινῶς K) LK: κοινῶς αἱ στερήσεις αὐτῶν Mt
 2 μόνον K 3 τῶν om. K πάλιν om. Mt 5 καὶ σύνθεσιν om. L

β' γ' α'
 5. 6 ἐκάστου ἀρμονίαν ίδιαν M 6 ταύτην K 6. 7 καλέσαι ίδιοις K 9 ante
 ὀνομάται addit αὐτὸ K ἀποφαντικῶς L 12 φέροιτο, φησί (φασι L) KL: φησί^{τη}
 φέροιτο Mt ἐπὶ ἵππου καὶ λίθου Mt 19 δ' οὐθὲν t ex Aristotele (δ' om. Bekkeri
 typotheta) 19. 20 εἰπεῖν—συνθέσεως om. K 21 διατοῦτο εἰπε Mt: διὰ τοῦτο
 εἰπεῖν K: διὰ τοῦ εἰπεῖν L μηδὲ L 23 γένεσις K 25 οὐ om. Mt
 26 καὶ LK: καὶ Mt οὐ] ἐκ K 29 η τῆς Mt: η τῆς LK η (post η)
 om. l. 30 τινὰ et 31 καὶ (post ει) om. l. 31 πλάτει (in M nescio quid correctum)
 KM: πλατεῖ (I).t

οὐδὲ ἐνταῦθα ἀπλῶς ἐκ στερήσεως τῆς τυχρύσης, ἀλλ᾽ ἔστι τις ἴδιαζουσα ε 8^η στέρησις ἣτοι ἐναντίον τι, ἐξ οὐ γίνεται καὶ εἰς δ φθείρεται. δ δὲ ἐπὶ τοῦτο εἶπον, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν.

p. 188b 20 Καὶ ἔκαστον τούτων τὰ μὲν τάξις, τὰ δὲ σύνθεσίς τις
5 ἔστιν.

‘Η μὲν οἰκία σύνθεσίς τις, δ δὲ ἀνδριάς τάξις μᾶλλον τῶν μορίων.⁴⁵ σύνθεσις γάρ μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἀνομογενῶν κυριώτερον λέγεται, οἷον ἔύλων καὶ λίθων καὶ πλίνθων ἐξ ὧν ἡ οἰκία. μᾶλλον δὲ καὶ ἐπὶ οἰκίας ἡ τάξις καὶ ἐπὶ ἀνδριάντος ἡ σύνθεσις· ἔστι γάρ τι πρῶτον ἐν τῇ οἰκίᾳ, οἷον θε-
10 μέλιοι, εἴτα δεύτερον οἱ τοῖχοι, εἴτα ἡ δροφή, καὶ ἄλλως ἀδύνατον. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος οὐ μόνον τάξις μορίων, ἀλλὰ καὶ σύνθεσις.

p. 188b 23 Τὰ δὲ μεταξὺ ἐκ τῶν ἐναντίων ἔστιν, οἷον χρώματα
ἔκ λευκοῦ καὶ μέλανος.

Μεταξὺ γάρ τὸ φαιδὸν τὸ ωχρὸν τὸ ἐρυθρὸν καὶ πάντα τὰ παρὰ τὸ
15 λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ἀπέρ ἐκ τῆς μίξεώς ἔστι τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ μέ-
λανος. ὅστε εἴ τι γίνεται ἐκ τῶν μεταξύ, πάλιν ἐξ ἐναντίου γίνεται· καθὸ
γάρ μετέχει τοῦ ἐναντίου τὸ μεταξύ, οὗτος ἐξ αὐτοῦ γίνεται τὰ γινόμενα.
ὅστε εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει, ἀνάγκη | πᾶσαν γένεσιν καὶ φθορὰν ἐξ ἐναντίων
17 εἶναι καὶ εἰς ἐναντία, εἰ δὲ τοῦτο, ἀρχαὶ δὲν εἰνεν εἰδοποιοὶ τῶν ὄντων τὰ
εναντία. τὸ δὲ “ἢ ἐξ ἐναντίων ἡ εἰς ἐναντία” ἐξ ἐναντίων μὲν ἡ γένεσις,
εἰς ἐναντία δὲ ἡ φθορά. δῆλον δὲ δτι καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ ἑκατέρου· καὶ γάρ
ἐπὶ τῆς γενέσεως τὸ εἰς ἐναντία καὶ ἐπὶ τῆς φθορᾶς τὸ ἐξ ἐναντίων,
ἀλλὰ κυριώτερον ἐπὶ μὲν τῆς γενέσεως τὸ ἐξ, ἐπὶ δὲ τῆς φθορᾶς τὸ εἰς,
ώς αὐτὸς ἐν τοῖς τελευταῖοις δείκνυσι.

25 p. 188b 26 Μέχρι μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον σχεδὸν συνηχολουθήκασι
καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι.

Δεῖξας δτι ἀνάγκη τὰς εἰδίκας ἀργάς ἐναντίας εἶναι ἐκ τε τῆς τῶν
παλαιῶν μαρτυρίας καὶ ἐκ τοῦ λόγου, δτι τοῖς μεταβάλλουσι πᾶσι κατὰ τὰ

4 Καὶ ἔκαστον] ἔκαστον (littera rubro addenda: ergo καὶ om.) K 4. 5 τάξις—ἔστιν
om. K 7 ἀνομοιογενῶν K 8 καὶ (ante λθων) om. Mt 9 τι (nihil enot.
ex L) t: τοι KM 9. 10 οἷον οἱ θεμέλιοι K 12 ἐκ om. superscr. M 12. 13 ἔστιν—
μέλανος om. K 14 τὸ ωχρὸν] ώς ωχρὸν L πάντα τὰ LK: τὰ πάντα Mt
περι L 16 ἐκ τῶν LK: ἐκ τοῦ Mt καθὰ K 20 ἡ (post τὸ δὲ) om. superscr. M
24 ἐν τοῖς τελευτ.] E 5 p. 229-225 lemma om. K οὖν] δὴ τ ἐπὶ τοσοῦτον
(Arist. cod. E ante corr. SimPLIC. p. 187, 28. Themist. p. 135, 21) LM: τούτου t at cf.
p. 125, 15. 22 25. 26 συνηχολουθήκασι post πλεῖστοι traicit M (σχεδὸν ambiguo positum
notaverat SimPLIC. p. 187, 32) at cf. p. 125, 15 27 ίδιακας Mt ἐκ τῆς (om. τε) K

έναντία ἡ μεταβολή, ἐπειδὴ βούλεται ἀρχὰς κοινοτάτας λαβεῖν τῶν ὄπωσοῦν d I·
μεταβαλλόντων, οὐ πάντα δὲ τὰ μεταβάλοντα κατὰ τὰ ἔναντία μεταβάλλει
(καὶ γὰρ ἀπὸ κακίας εἰς ἀρετήν, ἀπὸ ἀνεπιστημοσύνης εἰς ἐπιστήμην, 10
ταῦτα δὲ ἔναντία οὐκ ἔστιν· οὔτε γάρ ἡ ἀρετὴ τῇ κακίᾳ ἔναντία, οὔτε ἡ
5 ἀνεπιστημοσύνη τῇ ἐπιστήμῃ, ἀλλὰ στερήσεις καὶ ἔξεις· αἱ γὰρ κακίαι
ἀόριστοι ὥσπερ καὶ αἱ στερήσεις, τὰ δὲ ἔναντία ὥρισται δύντι καὶ εἰδοπε-
ποίηται, ἡ τε ἀνεπιστημοσύνη σκψῶς στέρησις μόνον τῆς ἐπιστήμης. εἰλή-
φθωσαν γάρ μὴ ἀπλῶς οἱ διαστρόφους δόξας ἔχοντες, εἴτα εἰς ἐπιστήμην
ἀγόμενοι· μάλιστα μὲν γὰρ καὶ οὗτοι κατὰ στέρησιν ἀντίκεινται τοῖς ἐπι-
10 στήμοσιν, εἰ γε καὶ ἡ κακία καθόλου στέρησις ἀρετῆς, ἀλλὰ διὰ τὸ τῆς
στερήσεως ἀόριστον οὐκ ἔστι μοναχῶς ἡ τῆς κακίας πρὸς τὴν ἀρετὴν ἀντί- 15
θεσις. ὥσπερ γὰρ ἡ καρπυλότης στέρησις οὖσα τῆς εὐθύτητος οὐκ ἔστιν
ἐν δρψ τινί, ἀλλ' ἔστι πᾶσα ἀπλῶς ἡ τῆς εὐθύτητος ἔκστασις, οὕτω καὶ
ἐπὶ τῶν κακιῶν ἔχει. δμως ἐὰν τὸν μῆπω διαστρόφους ἐννοίας ἔχοντα λά-
15 βωμεν, ἀλλ' ἐκ παῖδων εἰς ἐπιστήμην ἀγόμενον, πρόδηλον ὡς οὗτος ἐκ
στερήσεως, τῆς ἀνεπιστημοσύνης λέγω, εἰς εἰδος ἀγεται τὴν ἐπιστήμην.
οὐδεμίᾳ γάρ προύποκειται διάστροφος δόξα, ἀλλὰ μόνον ἀγνοια τοῦ ἀλγθοῦ),
ἐπει οὖν τὰς κοινοτάτας ἀρχὰς πάντων τῶν ὄπωσοῦν μεταβαλλόντων βού-
λεται λαβεῖν, οὐ πάντα δέ, ὡς εἶπον, τὰ μεταβάλοντα κατὰ τὰ ἔναντία 20
20 μεταβάλλει, βούλεται ἐπὶ τὰς καθολικωτάτας πάντων τῶν ὄντων ἀρχὰς
ἀναγαγεῖν τὰ ἔναντία, τὸ εἰδος λέγω καὶ τὴν στέρησιν, καθ' ἀ οὐ μόνον
τὰ φυσικὰ ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπερφυῆ μεταβάλλει, καὶ δεῖξαι δτι αὐται αἱ δύο
ἀρχαι πάσης μεταβολῆς εἰσιν αἵται τῇ ἔαυτῶν ἀνὰ μέρος παρουσίᾳ καὶ
25 ἀπουσίᾳ τὰς μεταβολὰς ποιοῦσαι. βούλεται μὲν οὖν εἰς ταῦτα ὡς εἰς κα-
θολικώτατα ἀναγαγεῖν τὰς ἀρχὰς, ἀλλὰ πρὶν τοῦτο ποιήσει πρότερον ἀντι-
λέγει ταῖς δόξαις ταῖς περὶ τῶν ἀρχῶν τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ διδάσκει τί
μὲν ἔχουσι κοινόν, τί δὲ διάφορον. φησὶν οὖν δτι πάντες οἱ περὶ τῶν 25
ἀρχῶν τῶν ὄντων δοξάσαντες, εἰ καὶ δοκοῦσι μὴ τὰς αὐτὰς ἔναντιώσεις
πάντες ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀποτίθεσθαι, ἀλλὰ ἄλλος ἄλλην, ἀλλ' οὖν σύμφωνα
30 πάντες εἰρήκασιν ἔαυτοῖς, καὶ κατὰ τι δοκοῦντες διαφέρειν κατά τι κοινω-
νοῦσι πάντες· διαφέρουσι μὲν γὰρ ἀλλήλων τῷ τοὺς μὲν μερικῶτερα λαβεῖν
ἔναντία, τοὺς δὲ καθολικώτερα, καὶ τοὺς μὲν γνώριμα μᾶλλον τῇ αἰσθήσει

2. 3 οὐ—καὶ γὰρ ομ. (indicat lacunam L) LK 4 γὰρ ομ. M καὶ ἡ κακία L:
καὶ ἡ κακία KMt 5 τῇ ἐπιστήμῃ (ἐπιστήμαι M) LKM: καὶ ἡ ἐπιστήμη t
6 διότι] διὸ K 8 μὴ ομ. superscr. L 10 διὰ τὸ τῆς K: διὰ τὸ L: τὸ Mt
13 ἀλλ' ἔστι] ἀλλὰ K 15 προδήλως ὡς L 17 ὑπόκειται M ἀγνοια
τάληθούς K 21 καθ' ἀ K: καθ' ἡ ut vid. L: καθὼς Mt 23 αἵται K
23. 24 παρουσία (ομ. καὶ ἀπουσία) τὰς μεταβολὰς (sed ρουσία τὰς μεταβο in eras.) K
24 ποιοῦσαι LKM: ποιῆσαι t εἰς (post ὡς) ομ. L 25 ποιήσει LM: ποιῆ-
σαι Kt 25. 26 ἀντιλέγει ταῖς δόξαις ταῖς K: ἔξερχεται ταῖς δόξαις ταῖς L: ἀντι-
θεται ταῖς δόξαις ταῖς Mt 29 πάντες ἐν LK: τες ἐν (sic) M: ἐν t ἀποτίθε-
σαι LK: ὑποτίθεσθαι Mt at cf. m 7v31 31 πάντες ομ. Mt γὰρ ομ. K
32 γνωρίμους L

ζηπερ τῷ λόγῳ, τοὺς δὲ τῷ λόγῳ μᾶλλον ἢ τῇ αἰσθήσει. τῶν γάρ ἐναντίων τὰ μὲν τῇ αἰσθήσει μᾶλλόν εἰσι γνώμια ἢ τῷ λόγῳ, τὰ δὲ τῷ λόγῳ μᾶλλον ἢ τῇ αἰσθήσει, ἐν ἀμφοτέροις δὲ τούτοις τὰ μέν εἰσι καθολικώ^α τερα, τὰ δὲ μερικώτερα· οἷον γνώμια τῇ αἰσθήσει μᾶλλον ἢ τῷ λόγῳ
 5 θερμὸν καὶ ψυχρόν, ἑρόν καὶ ὑγρόν, μανὸν καὶ πυκνόν, τῷ δὲ λόγῳ μᾶλλον γνώμια ἢ τῇ αἰσθήσει νεῖκος καὶ φιλία, περιττὸν καὶ ἄρτιον, μονάς καὶ δυάς. ἔστιν οὖν ἐν ἑκατέρῳ καὶ τῷ καθολικώτερον καὶ τῷ μερικώτερον· οἷον ἐν τοῖς κατὰ τὴν αἰσθήσιν γνωρίμοις ἔστι μερικὸν μέν, φέρε εἰπεῖν, τὸ λευκόν καὶ μέλαν, ὑπὲρ τοῦτο δὲ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρόν, ὑπὲρ
 10 τοῦτο δὲ τὸ μανὸν καὶ πυκνόν, ὑπὲρ τοῦτο δὲ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ὑπὲρ τοῦτο δὲ ὑπερσχῆ καὶ ἐλλειψις· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὸν λόγον γνωρίμοις ὑπο^ακείσθω μερικώτερον μὲν σύγκρισις καὶ διάκρισις, τούτου δὲ ἐπὶ πλέον νεῖκος καὶ φιλία, ὑπὲρ τοῦτο δὲ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον, ὑπὲρ δὲ τοῦτο μονάς καὶ δυάς. δοσοι μὲν οὖν ἀρχάς εἰλήφασιν ἢ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρόν, ὡς
 15 Παρμενίδης, ἢ τὸ μανὸν καὶ πυκνόν, ὡς Θαλῆς, ἢ τὸ μέγα καὶ μικρόν, ὡς Πλάτων, οὗτοι τῇ αἰσθήσει γνωριμωτέρας λαμβάνουσι τὰς ἀρχάς, ἀλλ’ οἱ μὲν καθολικωτέρας οἱ δὲ μερικωτέρας. δοσοι δὲ νεῖκος καὶ φιλίαν, ὡς Ἐμπεδοκλῆς, ἢ περιττὸν καὶ ἄρτιον ἢ μονάδα καὶ δυάδα, ὡς οἱ Πυθαγόρειοι,
 οὗτοι τῷ λόγῳ μᾶλλον γνωριμώτερα ἐλάμβανον, καὶ τούτων πάλιν Ἐμπε⁴⁰
 20 δοκλῆς μὲν μερικωτέρας ἐλάμβανεν ἀρχάς, οὐ δὲ Πυθαγόρειοι καθολικωτέρας. ταύτη μὲν οὖν ἑτέρας ἀρχάς ἐλάμβανον, λέγω δὴ κατά τε τὸ ὑποκείμενον (ἔτερον γάρ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν τοῦ μανοῦ καὶ πυκνοῦ) καὶ κατά τὸ καθόλου καὶ τὸ μερικόν, τὰς αὐτὰς δὲ πάντες ἐλάμβανον τῷ πάντας, φησί, τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας λαμβάνειν, τουτέστι κατά
 25 τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν. ὥσπερ γάρ τὸ ταῦτὸν οὐ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ ἢ τῷ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀναλογίᾳ (λέγομεν γάρ ὡς τόδε θερμόν, οὕτω τόδε ψυχρόν· ἐνταῦθα γάρ ἡ ταυτότης, ἥγουν ἡ ὅμοιότης, οὔτε τῷ ὑποκειμένῳ⁴⁵ ἔστιν οὔτε τῷ λόγῳ· ἔτερος γάρ ὁ ἑκατέρου ὄρισμός· ἀλλὰ τῇ ἀναλογίᾳ. λέγομεν γάρ ὡς ἔχει τὰ β' πρὸς τὰ δ', οὕτω τὰ φ' πρὸς τὰ α· πάλιν οὖν ἐνταῦθα ἡ ταυτότης κατὰ τὴν ἀναλογίαν), τῷ οὖν λαμβάνειν πάντας καὶ
 30 ἐναντία καὶ τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας ἐναντία, ταύτη τὰ αὐτὰ πάντες ἔλεγον.

1 ζηπερ τῷ] ἢ τῷ K 1. 3 τῶν γάρ — μᾶλλον ἢ τῇ αἰσθήσει ομ. L
 2 δὲ ομ. K 3 δὲ τούτοις] τούτοις δὲ μᾶλλον K 4 έστι K 8 μέν
 om. Mt 10 τὸ μανὸν καὶ πυκνόν, ὑπὲρ τοῦτο δὲ ομ. K 11 τὸν ομ. L
 12 νίκος K 13 ὑπὲρ δὲ τοῦτο (ante μονάς) KMt: ὑπὲρ τοῦτο δὲ L
 15 θαλῆς L: θαλῆς K 17 (ante τὸ μέγα) Kt: καὶ LM 18 διάδα ετ πυθαγόρειοι, ut fere constanter, K 19. 20 οὗτοι—Πυθαγόρειοι ομ. L 20 ἐλάμβανε τὰς ἀρχάς K 21 οὖν ἀρχάς ἑτέρας Mt Λαμβόν (sic) M 22 καὶ
 τοῦ πυκνοῦ Mt 25 τῷ] τὸ K 26 ὡς τὸ θερμόν K τόδε (post οὕτω)
 corr. ex τότε L 27 ἥγουν ἡμοιότης K 29 λέγομεν γάρ πάλιν K: malim
 λέγομεν δὲ 3' corr. L: δόσι KMt: δεύτερα ante corr. L 3' Lt: τέσσαρα
 KM φ'] β' L τὰ α M: τὰ φ (ut vid.) K: τὸ α L: τὰ χλια τ 30 τῷ]
 τὸ K 31 καὶ τὰ—ἐναντία ομ. K

Ιστέον γάρ ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι πάντα τὰ ὄντα καὶ πάσας τὰς ἐναντιώς. d I
 σεις εἰς δύο συστοιχίας ἀνῆγον, τὴν τε τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὴν τοῦ κακοῦ.
 ταύταις γάρ πᾶσαν ἐναντίωσιν ἐμέριζον. τῇ μὲν γάρ τοῦ ἀγαθοῦ συστοιχίᾳ
 τὸ κρείττον τῶν ἐναντίων ἀπένεμον, τῇ δὲ
 5 ἀγαθόν κακόν τοῦ κακοῦ τὸ χειρόν· οἷον λευκὸν καὶ μέλαν, 50
 μονάς δυάς λογικὸν καὶ ἀλογον, ψυχρὸν καὶ θερμόν, νεῖ-
 περιττόν ἄρτιον κος καὶ φιλίαν, τὸ μὲν λευκὸν καὶ τὸ λο-
 φιλία νεῖκος γικὸν καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὴν φιλίαν τῆς τοῦ
 ὑπεροχῆς ἔλλειψις ἀγαθοῦ συστοιχίας εἶναι ἔλεγον, τὰ δὲ τού-
 10 μέγα μικρόν τηις ἀντικείμενα τῆς τοῦ κακοῦ. καὶ τῶν
 διάκρισις σύγκρισις παραλήφθεισῶν οὖν ἐναντιώσεων ὑπὸ τῶν πα-
 θερμόν ψυχρόν λαιτέρων ἐν ταῖς τῶν ὄντων ἀρχαῖς τὰ μὲν
 ἔτερα μόρια ὑπὸ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ συστοιχίαν
 ἀνάγεται, τὰ δὲ ἔτερα ὑπὸ τὴν τοῦ κακοῦ· οἷον τῶν κατὰ τὸν λόγον γνω-
 15 ρίμων ἐναντιώσεων ἡ μὲν μονάς καὶ τὸ περιττὸν καὶ ἡ φιλία ὑπὸ τὴν τοῦ
 ἀγαθοῦ, τὰ δὲ ἀντικείμενα ὑπὸ τὴν τοῦ κακοῦ. πάλιν τῶν κατὰ τὴν αἰσθη-
 σιν γνωρίμων ἐναντιώσεων τὸ μὲν θερμὸν καὶ ἡ διάκρισις καὶ τὸ μέγα ὑπὸ
 τὴν ὑπεροχῆν, αὗτη δὲ ὑπὸ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ συστοιχίαν, τὰ δὲ ἀντικείμενα 55
 ὑπὸ τὴν τοῦ κακοῦ. πάντες οὖν τὰ κατὰ τὴν αὐτὴν συστοιχίαν εἰλήφασιν.
 20 ἡ γάρ θερμὸν καὶ ψυχρόν, ἡ σύγκρισις καὶ διάκρισιν, ἡ νεῖκος καὶ φιλίαν.
 ὡς γάρ ἔχει τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν, οὗτως ἔχει σύγκρισις καὶ διάκρισις, d I
 καὶ μέγα καὶ μικρόν, καὶ νεῖκος καὶ φιλία· δμοίως γάρ ἀντικείται. οὐκοῦν
 καὶ ἐναλλός ὡς ἔχει τὸ μέγα πρὸς τὴν διάκρισιν καὶ αὕτη πρὸς τὸ θερμόν,
 οὗτως τὸ μικρὸν πρὸς τὴν σύγκρισιν καὶ αὕτη πρὸς τὸ ψυχρόν· δμοίως γάρ
 25 περιεκτικὸν τὸ μέγα τῆς διάκρισεως καὶ αὕτη τοῦ θερμοῦ, ὡς τὸ μικρὸν
 τῆς συγκρίσεως καὶ αὕτη τοῦ ψυχροῦ. τῷ οὖν ἐξ ἔχατέρας συστοιχίας

5 sqq. marg. appicta deseripti ex Mt: om. spatio in margine relicto K: commixta
 habet L cum versibus 14 sqq. hoc fere modo:

ὑπὸ τὴν τοῦ κακοῦ· οἷον τῶν κατὰ τῶν λόγων γνωρίμων ἐναντιώσεων· ἡ μονάς καὶ τὸ περιττὸν
 καὶ ἡ φιλία· ἀγαθὸν· κακόν· ὑπὸ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ· τὰ δὲ ἀντικείμενα ὑπὸ τὴν τοῦ κακοῦ
 μονάς· δυάς· φιλία· νεῖκος πάλιν τῶν κατὰ τὴν αἰσθησιν γνωρίμων ἐναντιώσεων
 περιττὸν· ἄρτιον· τὸ μὲν θερμὸν καὶ ἡ διάκρισις καὶ τὸ ὑπεροχή· καὶ ἔλλειψις φιλία
 νεῖκος· μέγα ὑπὸ τὴν ὑπεροχῆν· μέγα μικρὸν· αὕτη δὲ ὑπὸ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ συστοιχίαν διάκρισις. σύγκρισις
 τὰ δὲ ἀντικείμενα ὑπὸ τὴν τοῦ κακοῦ· θερμὸν ψυχρὸν πάντες οὖν (v. 19) κτλ. iam vides
 in margine libri quem describens omnia confudit librarius codicis L par φιλία νεῖκος
 his poni, primum post μονάς· δυάς· rursus post ὑπεροχή· [καὶ] ἔλλειψις 6. 7 νεῖ-
 κος K 7. 8 τὸ μὲν λευκὸν καὶ τὸ λογικὸν LK: τὸ μὲν λογικὸν καὶ τὸ λευ-
 κὸν Mt 11. 12 πανλαιοτέρων (παν in exitu versiculi) t 14. 16 οἷον—

κακοῦ om. Mt 14 τὸν λόγον scripsi: τῶν λόγων K: τῶν λόγων L
 15 μὲν om. L 18 συστοιχίαν hic et v. 9, et p. 125, 6 συστοι-
 χίας K 19 τὰ om. L 21 σύγκρησις καὶ διάκρησις et 23 διά-
 χρησιν K 24 καὶ αὕτη πρὸς et 25 καὶ αὕτη τοῦ K 26 αὕτη Mt: αὕτη
 K: αὐτὸν L

όμοιώς ἡ τὰ μερικώτερα λαμβάνειν ἡ τὰ όμοιώς καθολικώτερα, ταύτη λέ- 1 γονται τὰ αὐτὰ λαμβάνειν· οὐδεὶς γάρ ἔλαβε, φέρε εἰπεῖν, τὸ μέγα καὶ τὴν σύγχρισιν, ἡ τὴν διάκρισιν καὶ τὸ ψυχρόν (ταῦτα γάρ οὐχ όμοιώς 5 τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ ἀφεστήκασιν, ἀλλὰ τὸ μὲν μᾶλλον τὸ δὲ ἡττον), 5 ἀλλὰ πάντες τὰ τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν ἀφεστηκότα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ ταῦτα λαμβάνουσι. τῷ οὖν πάντας ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας λαμβάνειν τὴν καθ' αὐτοὺς ἐναντίωσιν, ταύτη πάντης τὰ αὐτὰ λέγουσιν, 10 ἔτερα δὲ τῷ τοὺς μὲν τῷ λόγῳ γνώριμα μᾶλλον τοὺς δὲ τῇ αἰσθήσει, καὶ τοὺς μὲν καθολικώτερα τοὺς δὲ μερικώτερα. ἐπεὶ οὖν κοινάς πάντων 10 ἀρχὰς ζητοῦμεν, δῆλον δτι κατορθοῦσι μᾶλλον οἱ τὰς καθολικωτέρας ἐναντίωσις λαμβάνοντες· ὥστε εἰ συνήγειρον οἱ τὰ μερικώτερα λαμβάνοντες, 15 ἡγάπησαν δὲν δηλονότι καθολικωτέρας λαβεῖν, ἵνα ἐπὶ πλειόνων ἔκτείνωσι τὰς ἀρχάς. διὰ τοῦτο οὖν δεῖ ήμας ζητήσαντας τίνες δὲν εἰν κοινόταται πάντων ἀπλῶς ἀρχαῖ, ταύτας ὑποθέσθαι.

15 Μέχρι μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον συχεδὸν συνηκολουθήκασι καὶ τῶν, ἀλλων οἱ πλεῖστοι, εἰς τοῦτο, φησί, συμφώνως πάντες ἡγένησαν, 20 ὥστε τὰς ὑπ' αὐτῶν ἀρχὰς τῶν ὄντων καλούμενας ἐναντίας τίθεσθαι.

p. 288b28 Καί περ ἄνευ λόγου τιθέντες.

15

Οὐχ δτι οὐδενὶ λόγῳ ἔχρωντο εἰς τὸ κατασκευάσαι ἢς ὑπετίθεντο 20 ἀρχάς, ἀλλ' δτι οὐδενὶ πιθανῷ, ὥστε καὶ πείθειν δύνασθαι. ἀλλ' εὶ καὶ ἀπαραμυθήτω; ἐτίθεσαν τὰ οἰκεῖα δόγματα, ἀλλ' οὖν συμφώνως πάντες τὰς ἀρχὰς ἐναντίας εἶναι ὑπέθεντο. ἡ μὲν οὖν κοινωνία “ἐπὶ τοσοῦτον”, ἡ 25 δὲ διαφορὰ δτι οἱ μὲν καθολικώτερα καὶ περιεκτικώτερα ἐλάμβανον, οἱ δὲ μερικώτερα, καὶ οἱ μὲν γνωριμώτερα τῇ αἰσθήσει μᾶλλον ἡ τῷ λόγῳ, 30 οἱ δὲ τῷ λόγῳ μᾶλλον ἡ τῇ αἰσθήσει. οἱ μὲν γάρ θερμὸν καὶ ψυχρόν, ὁ Παρμενίδης, ὃν τὸ μὲν θερμὸν πῦρ ἔκαλει, τὸ δὲ ψυχρὸν γῆν. οἱ δὲ ὑγρὸν καὶ ξηρόν. ὁ Πορφύριος φησι τὸν Ξενοφάνην τὸ ἔηρδον καὶ τὸ ὑγρὸν διδάσκαι ἀρχάς, τὴν γῆν λέγω καὶ τὸ ὄδωρ, καὶ χρῆσιν αὐτοῦ παρατίθεται τοῦτο δηλοῦσαν.

30 τῇ καὶ ὄδωρ πάντ' ἔσθ' δσα φύοντ' ἡδὲ γίνονται. 25 ταύτης δὲ τῆς δόξης δοκεῖ καὶ Ὁμηρος εἶναι ἐν οἷς φησιν ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὄδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.

1 δμοιώς ἡ τὰ] fort. ἡ τὰ δμοιώς 2 Ἐλ[αβε] Ἐλ^ε (h. e. Ελεγε) L 4 κακοῦ] κακ^ο (sic) K
5 ἀπόφασιν ante corr. M 6 κακοῦ] κακ^ο K 7 αὐτοὺς (cf. Simplic. p. 189,35 τὰς οἰκείας ἀντιθέσεις, ut correxit Diels) scripsi: αὐτὴν L: αὐτῶν K: αὐτὸ Mt 8 τῷ λόγῳ]
τῷ λόγῳ K 9 μικρώτερα K 12 δηλονότι post καθολικωτέρας traic. Mt 13 κοι-
νώταται K 15. 16 συχεδὸν—πλεῖστοι om. K 15 συχεδὸν L: om. Mt 16 πάντες
συμφώνως Mt 18 καί περ ἄνε: (sic), omissis λόγου τιθέντες, K 19 ὑποτίθενται L
20 πειθανῶ K εἰ] ἔτι K 27 ὑγρὸν bis habet L δ (rubro addend.) om. K
Ξενοφάνη K 28 χρῆσιν K: τὴν ῥῆσιν L: ῥῆσιν Mt 30 γῆ καὶ ὄδωρ κτλ. Xenophan.
fr. 10 Mull.; cf. Simplic. p. 188,32sqq. ἔστ' δσα K φύοντ' KM: φύονται (L)t
ἡδὲ K 31 Ὅμηρος II 99 32 ἀλλ' K: ἀλλ' ὡς LMt γένοισθαι K

καὶ οὐδέν γε θαυμαστὸν καὶ τοῦτον, ὥσπερ Παρμενίδην, ἐν τοῖς πρὸς δόξαν ^ά 1·
δόν λέγειν τὰς ἀρχὰς ἐν τοῖς πρὸς ἀλήθειαν ἐν εἰναι λέγοντα.

p. 188b34 Οἱ δὲ περιττὸν καὶ ἄρτιον ἡ νεῖκος καὶ φιλίαν αἰτίας
τίθενται.

5 Νεῖκος μὲν καὶ φιλίαν Ἐμπεδοκλῆς, περιττὸν δὲ καὶ ἄρτιον οἱ ²⁰
Πυθαγόρειοι· μονάδα γάρ καὶ δυάδα. οὗτοι δὲ γνωριμώτερα τῷ λόγῳ μᾶλλον
ἡ τῇ αἰσθήσει ἔλεγον· οὐ γάρ γνώριμον τῇ αἰσθήσει τὸ νεῖκος καὶ ἡ φιλία,
ἡ τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον. ἔτερα μὲν ὥσπερ καὶ δικεῖ τοῖς πλεί-
στοις, τουτέστι προφανὲς πᾶσιν δπως; ἔτερα λέγουσιν· ἔτερον γάρ τὸ
10 θερμὸν καὶ ψυχρὸν νείκους καὶ φιλίας, καὶ τὰ λοιπὰ δμοίας.

p. 188b37 Ταῦτα δὲ ἡ ἀνάλογον· λαμβάνουσι γάρ ἐκ τῆς αὐτῆς
συστοιχίας.

Πῶς κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν λαμβάνουσιν ἑρμηνεύων, ἐπήγαγε τὸ ²⁵
λαμβάνουσι γάρ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας, εἴπομεν δὲ πῶς ἐκ τῆς
15 αὐτῆς συστοιχίας λαμβάνουσι. τὰ μὲν γάρ περιέχει, τὰ δὲ περιέχε-
ται τῶν ἐναντίων. πῶς ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας λαμβάνουσι, σημαίνει
διὰ τούτων· ἐπει γάρ τῶν ἐναντίων τὰ μέν ἔστι καθολικώτερα τὰ δὲ με-
ρικώτερα, ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας λαμβάνειν φημὶ αὐτοὺς τὰς ἐναντιώσεις, ⁴⁰
διύτι τὰ σύστοιχα ἐναντία λαμβάνουσι τὰ δμοίας ἡ περιέχοντα ἡ περιεχό-
20 μενα. οὐ λαμβάνουσι γάρ, φέρε εἰπεῖν, θερμὸν καὶ μέλαν (τὸ γάρ θερμὸν
περιέχει, τὸ δὲ μέλαν τῶν περιεχομένων), ἀλλὰ θερμὸν καὶ ψυχρόν, ἀπερ
δμοίας περιεκτικά εἰσι. καὶ χείρον καὶ βέλτιον· οἱ μὲν γάρ τὰς πε-
ριεκτικωτέρας τῶν ἐναντίων λαμβάνοντες βέλτιον λαμβάνουσιν, ἐπεὶ καὶ κοι-
νοτάτας ἀρχὰς δεῖ λαβεῖν τὰς ἐπὶ πάντα τὰ ὅντα διηκούσας, οἱ δὲ μερι-
25 κωτέρας χείρον, διότι ἐπ' ἐλαττόνων ἀρμοζούσας καὶ οὐκ ἐπὶ πλειόνων ⁴⁵
ἡ ἐπὶ πάντων ἐλάμβανον.

1 παρμενίδη K 3 οἱ δὲ LKM: ἔτεροι δὲ ex Arist. t 3. 4 ἡ—τίθενται
om. K 3 ἡ LM: οἱ δὲ t et Aristotelis libri (at in cod. E οἱ δὲ in erasis ab
al. m.) 5 φύλαλαν K 6 οὗτοι] αὐτὸι K λόγῳ] λέγειν L
8 καὶ (ante δοκεῖ) om. K et Arist. cod. F 9 προφανῆς K δπως—λέγουσιν
om. L 10 νείκους—δμοίως om. K 11 ταῦτα scripsi ex Arist.: ταῦτα
LM: τὰ αὐτὰ t ἡ] K 11. 12 λαμβάνουσι—συστοιχίας om. K
14. 15 post συστοιχίας (sic) om. εἴπομεν—συστοιχίας K 17 διὰ τούτων LK: δι' αὐ-
τῶν Mt 20 οὐ λαμβάνουσι γάρ K: οὐ λαμβάνουσι (om. γάρ) L: οὐ γάρ λαμβάνουσι
γάρ (sic) Mt 22 περιεκτικά K 22. 23 τὰς περιεκτικωτέρας LK: τὰ πε-
ριεκτικώτερα Mt 23 ἀναντίων K 23. 24 κοινοτάτας L: κοινωτάτας K:
κοινο addito compendio syllabae ac M: κοινοτάτας (sic) t 24. 25 μερικωτέρας LK:
μερικώτερα Mt 26 ἡ] οἱ K

p. 189*5 Τὸ μὲν καθόλου κατὰ τὸν λόγον γνώριμον, τὸ δὲ καθ' ἄλλον κατά τὴν αἰσθησιν.

Οὐ τὸ αὐτὸν λαμβάνει γνώριμον νῦν καὶ ἀνωτέρω· ἄνω μὲν γάρ διηγεῖται τὰς ἐναντίωσεις εἰς τε τὰς τῷ λόγῳ γνωρίμους καὶ εἰς τὰς τῇ αἰσθήσει, καὶ ἐν ἑκάστῳ τούτων διαίρεσιν ἐποιεῖτο τοῦ τε καθολικωτέρου καὶ τοῦ μερικωτέρου· ἦν γὰρ καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν αἰσθησιν γνωρίμοις τά τε καθολικώτερα καὶ τὰ μερικώτερα, ὅμοιας δὲ καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν λόγον. οὐχ δπερ οὖν ἔλεγεν ἐκεῖ τῇ αἰσθήσει γνώριμον ἥτις λόγῳ, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα φῆσιν, ἀλλ' ἐν ἑκάστῃ σειρᾷ τὰ μὲν καθολικώτερα γνωριμώτερα 10 τῷ λόγῳ, τὰ δὲ μερικώτερα μᾶλλον τῇ αἰσθήσει, καὶ γάρ ἐν τοῖς κατὰ τὴν αἰσθησιν γνωρίμοις τὰ μὲν καθολικώτερα, οἵνις μανότης καὶ πυκνότης, 55 τῷ λόγῳ μᾶλλον γνώριμα τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, ταῦτα δὲ μᾶλλον τῇ αἰσθήσει γνώριμα ἥπερ τῷ λόγῳ· ὅμοιας δὲ καὶ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις μᾶλλον τῷ λόγῳ γνώριμος ἥτις τῇ αἰσθήσει, καὶ μᾶλλον μανότητος καὶ 15 πυκνότητος. ὅμοιας καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὸν λόγον τὰ μὲν καθολικώτερα τῷ λόγῳ μᾶλλον ἔστι γνώριμα ἥτις μερικώτερα, τὰ δὲ μερικώτερα τῇ αἰσθήσει μᾶλλον ἥτις τὰ καθολικώτερα.

p. 189*11 Ἐχόμενον δ' ἀν εἴη λέγειν πότερον δύο ἢ τρεῖς ἢ πλείους εἰσίν.

20 Ότι μὲν τὰ ἐναντία παραληπτέον ἀρχὰς τῶν φυσικῶν πραγμάτων φθάσας ἡδη ἀπέδειξεν, ἐντεῦθεν δὲ τὸ προχείμενον δεῖξαι δτι τὴν πρωτίστην καὶ κοινοτάτην ἐναντίωσιν ἀνάγκη πᾶσα μίαν εἶναι. τοῦτο οὖν βουλόμενος δεῖξαι ἀναλαμβάνει τὸν περὶ τῶν ἀρχῶν λόγον καὶ δείκνυσιν δτι οὔτε μίαν ἐνδέχεται εἶναι τὴν ἀρχὴν, οὔτε ἀπειρους, ἀλλὰ πλείους μὲν 25 μιᾶς, πεπερασμένας δὲ ταύτας. αὕτη δὲ ἡ διαίρεσις οὐχ ἀπλῶς εἰδικῶν ἔστιν ἀρχῶν ἥτις ὑλικῶν, ἀλλὰ κοινῶν τῶν ἀρχῶν· ὥσπερ γάρ καὶ τὴν ὑλικὴν ἀρχὴν ἥτις μίαν εἶναι ἀνάγκη ἥτις πλείους, καὶ εἰς πλείους, ἥτις πεπερασμένας ἥτις 10 ἀπειρους, οὕτω δὴ καὶ καθόλου τὰς ἀρχὰς τῇ αὐτῇ ὑποπτεσεῖν διαιρέσει ἀνάγκη· ἀνάγκη γάρ ἥτις μίαν εἶναι ἥτις πολλάς, καὶ πεπερασμένας ἥτις ἀπειρούς. ἀνελών οὖν τὰ ἄκρα καταλιμπάνει τὸ μέσον καὶ ἀληθές. μίαν μὲν 30 οὖν ἀδύνατον εἶναι τὴν ἀρχὴν, διότι ἐδείχθη τὰ ἐναντία δεῖν εἶναι ἀρχάς,

I μὲν LM: μὲν γάρ Kt Aristotle τὸν λόγον] τὸ K 1. 2 τὸ δὲ—αἰσθησιν
ομ. K 6 τὴν om. L 8 λόγῳ τούτῳ καὶ M 9 σειρὰ K 12 μᾶλλον
εἰσι γνώριμα Mt τοῦ θερμοῦ καὶ (τοῦ add. Mt) ψυχροῦ, ταῦτα δὲ μᾶλλον KMt: ἥπερ
τῇ αἰσθήσει (αἰσ in eras.)· τὸ δὲ θερμὸν καὶ ψυχρὸν μᾶλλον concinnius L 13 ἥπερ
LK: ἥ Mt καὶ ἥ ὑπεροχὴ K 14 καὶ μᾶλλον μανό- in eras. K 14. 15 μα-
νότητος καὶ πυκνότητος K: μανότητα καὶ πυκνότητα L: μανότης καὶ πυκνότης Mt
15 τοῖς] τῷ L 16 ἔστι om. K 18. 19 πότερον—εἰσὶν om. K 19 εἰσὶν M:
εἰσὶ Lt 21 ἀκέδειξεν LK: ὑπέδειξεν Mt 21. 22 προτίστην καὶ κοινωτάτην K
23 τῶν περὶ τῶν ἀρχῶν λόγων K 25 αὐτὴ δὲ K 31 ante ἀρχὰς addit. τὰς i

τὸ δὲ ἐναντίον τινὶ ἐναντίον (οὐδὲν γάρ αὐτὸν ἔσωτῷ ἐστιν ἐναντίον). τῶν δὲ πρός τι γάρ. ὅστε ἀδύνατον μίαν εἶναι τὴν τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἀρχήν.
 ἀπείρους δὲ τὰς ἀρχὰς ἀδύνατον εἶναι, πρῶτον μὲν διὰ τὸ ἀναιρεῖσθαι
 τὴν ἐπιστήμην, ὡς καὶ ἐμπροσθεν ἐλέγετο, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτὴν τὴν ψιλὴν¹⁵
 5 γνῶσιν τῶν ὄντων (τῶν γάρ ἀπείρων γνῶσις οὐκ ἔστι, τῶν δὲ ἀρχῶν μὴ
 γινωσκομένων, οὐδὲ τὰ δὲ αὐτῶν γνωσθεῖ, ἀν· ὅστε καθόλου πάντων
 ἄγνοιαν εἰσάγουσιν οἱ ἀπείρους εἶναι τὰς ἀρχὰς ὑποτιθέμενοι), ἐπειτα δέ,
 δπερ ἐν τῷ Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς εἰρηκε, συμβῆσται οὖτα διπλασια-
 σθῆναι τὸ ἀπειρον. ή γάρ ἐναντίωσις δύο περιέχει ἐναντία, ὅστε εἰ ἀπειροι
 10 αἱ ἐναντιώτητες, διπλάσια ἔσονται τὰ ἐναντία· ἔσται οὖν τοῦ ἀπείρου
 διπλάσιον. ἐπειτα καθ' ἔκαστον, φησί, γένος μία τις ή καθολικωτάτη
 ἐναντίωσις, καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. ἐν γάρ τῇ ἐπιφανείᾳ πρω-²⁰
 τίστη ἐναντίωσις ή κατὰ τὸ πλατὺ καὶ τὸ στενόν· τὸ γάρ τραχὺ καὶ τὸ
 λειον, εἰ καὶ ὑπάρχει πρώτως τῇ ἐπιφανείᾳ, ἀλλ' οὐχ ἡ ποσόν τι ἔστι
 15 συνεχές, ἀλλὰ καθὸ μετέχει τῆς τοῦ κεισθαι κατηγορίας (κατὰ γάρ τὴν
 τοιάνδε θέσιν τῶν μορίων ὑπάρχει αὐτῇ τὸ τραχὺ καὶ τὸ λειον), τὸ μέν-
 τοι πλατὺ καὶ στενὸν ὡς ἐπιφανείᾳ πρώτως ὑπάρχει, τουτέστιν ὡς ἐν τῶν
 τοῦ μεγέθους εἰδῶν. δομοίως ἐν τῷ γένει τοῦ ἀριθμοῦ πρωτίστη ἐναντίωσις
 τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον, ἐν τῷ τοῦ χρώματος γένει τὸ μέλαν καὶ τὸ
 20 λευκόν· ὑπὸ ταῦτα γάρ τὰ λοιπά. εἰ τοίνυν καὶ ή οὐσία ἐν τι γένος ἔστιν²⁵
 ής τὰς ἀρχὰς ζητοῦμεν, ἀνάγκη πᾶσα καὶ ἐν ταύτῃ τὴν πρωτίστην ἐναν-
 τίωσιν μίαν εἶναι. ἔστι δὲ ἐν τῇ οὐσίᾳ καθολικωτάτη ἐναντίωσις κατὰ τὸ
 εἶδος καὶ τὴν στέρησιν, ὑφ' οὗ πᾶσαι αἱ ἀλλαι ἀνάγονται, καὶ οὐ μόνον
 ἐπὶ τῆς γενητῆς καὶ φθαρτῆς οὐσίας θεωρεῖται αὐτῇ ή ἀντίθεσις, ἀλλὰ
 25 καὶ ἐπὶ τῆς τῶν οὐρανίων καὶ ἐπὶ τῆς ὑπερφυοῦς. ή τε γάρ ψυχὴ ἐξ
 ἀγνοίας εἰς γνῶσιν μεταβάλλουσα κατὰ στέρησιν καὶ ἔξιν μεταβάλλει καὶ
 ἀπὸ κακίας εἰς ἀρετήν, εἰ γε τελειωτικὸν τῇς οὐσίας τῆς ψυχῆς ἔστιν ή
 ἀρετή, τὸ δὲ τὴν τελειότητα τὴν ἔσωτον ἀπολαμβάνον τὸ εἶδος τὸ ἔσωτον³⁰
 ἀπολαμβάνει, τὸ δὲ ἀπειληφός τὸ εἶδος τὸ ἔσωτον, πρὶν ἀπολάβῃ ἐν στε-
 30 ρήσει τούτου ήν· διὸ καλῶς ἐν τοῖς Περὶ ψυχῆς γενέσει μᾶλλον ἀπεικάζει
 τὴν τοιαύτην τῆς ψυχῆς μεταβολήν, ἢπερ ἀλλοιώσει. καὶ ἐν τοῖς οὐρανίοις
 δὲ ή τοιαύτη ἀντίθεσις θεωρεῖται· εἰ γάρ καὶ μὴ ἀνὰ μέρος ποτὲ μὲν τὸ
 εἶδος, ποτὲ δὲ τὴν στέρησιν δέχονται, ὥσπερ τὰ ἐν γενέσει, ἀλλ' οὖν τὴν
 ἑτέραν ἔχει ἐπικρατήσασαν τοῦ ὑποκειμένου, λέγω δὴ τὴν κατὰ τὸ εἶδος.

1 γάρ αὐτῶν ἔσωταν ἐναντίον ἔστι L 1. 2 τῶν πρός] τὸ πρὸς K 4 ἐμπροσθεν p. 96,
 14 sqq. 4. 5 τὴν ψιλὴν γνῶσιν τῶν ὄντων L: ψιλὴν τὴν γνῶσιν τῶν ὄντων K: ψιλὴν
 τῶν ὄντων γνῶσιν Mt 8. Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς] cf. B 5 p. 332v30 sqq. cum Philop.
 comm. f. 56v23 8. 9 διπλασιασθῆναι κτλ.] cf. Themist. p. 136,16 10 ἐναντιώτητες K
 11 ἐπειτα φησι καθ' ἔκαστον Mt τίς ἔστιν ή K 12 ἐκ τοῦ ἐπαγωγοῦ M 13 τὸ (ante
 στενόν) om. Mt βραχὺ τὸ 14 οὐχ οὐδὲ] οὐδὲ K 15 καθόλου Mt 16 αὐτῇ ετ 17 ἐπι-
 φάνεια K 24 γεννητῆς Lt ἀντίθεσις] ἐναντίωσις L 25 η τε] εἴτε K 27 τελειωτικὸν
 ετ 28 ἀπολαμβάνων K 29 ἀπειρός (sic) K 30 Περὶ ψυχῆς] an B 5. 417v6 sqq.? eadem tradet Philoponus infra in excerptis cod. Paris. 1853 ad E 1 p. 224v11 31 εἰ-
 περ K 34 τοῦ ὑποκειμένου ἐπικρατήσασαν Mt τὴν om. L

ἄλλως τε ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον τῶν οὐρανίων μεταβολῆς εὑροις (<δν>) ἀνὰ d 2·
μέρος ἔκατερον τούτων ἐπικρατοῦν· τὸ γάρ ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν τόπῳ ἡμισφαι· ss
ριῶν ἐστέργηται δηλονότι τοῦ ὑπὸ γῆν, καὶ καθ' ἔκαστον τῶν μορίων ὁσπέ-
τως. ὅστε εἰ μία ἐστὶν ἐν τῇ οὐδιᾳ πάσῃ ἡ πρωτίστη ἐναντίωσις, ὑπὸ δὲ
5 ταύτην αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀνάγονται, δηλον δήπου ὅτι οὐδὲ ἄπειροι αἱ ἀντι-
θέσεις, οὐδὲ πεπερασμέναι μὲν πλείους δὲ δύο.

Ζητοῦσι δὲ ἐνταῦθα πρῶτον μὲν τί φησι γένος ἐνταῦθα ὁ Ἀριστο-
τέλης, ἔπειτα πῶς ἐν παντὶ γένει μία ἐστὶν ἐναντίωσις, καὶ τρίτον
ὅτι εἰ περὶ πάσης μεταβολῆς ἐνταῦθα ὁ λόγος, μᾶλλον δὲ εἰ περὶ τῶν
10 κοινοτάτων ἀρχῶν πάντων ὅμοιῶν τῶν φυσικῶν προγράμματων, εἰσὶ δὲ φυσικὰ
πράγματα οὐ μόνον ἡ οὐσία ἀλλὰ καὶ αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι, πῶς εὑρηκάς 40
τὰς τῆς οὐσίας ἀρχὰς οὔτεται πάντων τῶν ὄντων τὰς ἀρχὰς εὑρηκέναι· εὑρε
γάρ τοσοῦτον, ὅτι ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐνὶ ὅντι γένει μία ἐστὶν ἡ πρωτίστη ἐναν-
τίωσις, ἣν ἔφαμεν εἶναι τὴν κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν στέργησιν. γένος μὲν
15 οὖν ἐνθαῦτά φασιν αὐτὸν οἱ ἔξηγηται λέγειν οὐ “τὸ κατὰ πλειόνων καὶ
διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον”, ἀλλὰ τὸ ὑποκείμενον,
ἐν δέ ἐστι καὶ τοῦτο τῶν τοῦ γένους σημανιομένων τῷ Ἀριστοτέλει. πολ-
λαχοῦ γάρ τὸ ὑποκείμενον γένος ἐκάλεσε καὶ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν· ἐν γάρ
εἶναι τῷ γένει τὰς ἀτόμους ἔλεγεν ὑποτίθεσθαι τὸν Δημόκριτον, τουτέστι 45
20 τῷ ὑποκειμένῳ. λαμβάνει οὖν τὴν οὐσίαν πᾶσαν ἐνταῦθα οὐχ ᾧς διαιρου-
μένην εἰς εἶδος καὶ στέργησιν, ἀλλ' ᾧς τὴν αὐτὴν ὑποκειμένην εἶδει καὶ
στέργειται ἀνὰ μέρος, ὥστε περὶ ἕποιμεν ὑποκείσθαι πάντα τὰ ἀνθρώπεια
σώματα τῷ λευκῷ καὶ τῷ μέλανι. οὐτως οὖν φαμεν καὶ τὴν οὐσίαν πᾶσαν
ὑποκείσθαι καὶ δοχεῖον εἶναι πρωτίστης ἐναντιώσεως τῆς κατὰ τὸ εἶδος καὶ
25 τὴν στέργησιν· ὅσας γάρ ἄλλας δέχεται ἀντιθέσεις, ὑπὸ ταύτην ἀνάγονται,
καν τε τὴν τοῦ ἐμψύχου καὶ ἀψύχου εἴποις, καν τε τὴν τοῦ λογικοῦ καὶ
ἀλόγου, καν ἡντιναοῦν ἀλληγ. ὅταν γάρ γίνηται λογικόν τι, δηλονότι τὸ 50
γινόμενον λογικὸν στέργησιν εἴχε πρὸ τούτου τοῦ εἶδους τοῦ λογικοῦ (οἷον
τὸ ἄρτι διαπλασθὲν ἔμβρυον), εἴτα τοῦ εἶδους τούτου ἐπιγινομένου ἐν τῷ
30 ὑποκειμένῳ ἡ στέργησις ὑπεχώρησε, καὶ ἐπὶ πάντων ὅμοίως. ἀλλ' ἵσως
ἔρει τις πρὸς ταῦτα, ὅτι ‘καὶ τί ἀλλο ταῦτα λέγοντες ἡ τὸ γένος τὸ κατὰ
πλειόνων κατηγορούμενον λέγομεν; λέγων γάρ ἐν τῷ παντὶ γένει τῆς οὐ-

1 ἀλλ' ὥστε K εὑρης M ἐν addidit t 2 τῷ γάρ K 2. 3 ἡμισφαι-
ρίω K 3 ἐσταίρηται K 4 ἐστὶν compend. M: γε t 6 πλεῖσται L δύο
om. K 7 Ζητοῦσι κτλ.] cf. Simplic. p. 191,13 10 κοινωτάτων K

12. 13 εὑρε (eu in ras.) δὲ τοσοῦτον L 13 γένει (^ε M) I.KM: γίνεται t 14 τὴν
(ante στέργησιν) om. L 15 τὸ om. L 15. 16 τὸ κατὰ—κατηγορούμενον verba
sunt Aristotelis γένος definitientis Top. A 5 p. 102,31 17 ἐν δὲ καὶ τοῦτο ἐστι Mt
18 τοῖς προλαβοῦσιν] cf. ad p. 25,17 19 Ελεγεν ante εἶναι traic. Mt 22 τὰ ἀνθρώ-
πεια πάντα Mt 23 φαμεν om. L πάσαν (sic) K 26 τὴν τοῦ (τοῦ om. L) ἐμ-
ψύχου καὶ ἀψύχου LK: τὴν τοῦ ἀψύχου καὶ τὴν τοῦ ἐμψύχου Mt 27 ἡντινωνοῦν (sic) M
29 ἐπιγενόμενον L ἐν om. superscr. M 30 ἡ στέργησις] ὑστέρησις L 31 ταῦτα
om. K

σίας καὶ περιλαμβάνων πᾶσαν οὐσίαν, τί ἀλλο ἢ τὸ κοινότατον λέγω γέ- d 2°
νος; πάλιν δ' αὖ τὴν τοῦ λογικοῦ καὶ ἀλόγου ἀντίθεσιν ἢ ἐμψύχου καὶ εἰ-
ἀψύχου ὑπὸ τὴν στέρησιν καὶ τὴν ἔξιν ἀνάγων, ἣν φημι τῆς οὐσίας πρω-
τίστην εἶναι ἐναντίωσιν, τί ἀλλο ἢ τὸ | γένος τῆς οὐσίας τὸ εἰς ταῦτα d 2°
5 διαιρούμενον λαμβάνω;¹ φημὶ οὖν πρὸς ταῦτα, δτι εἰ καὶ τὴν αὐτὴν οὐσίαν
λαμβάνω, λέγω δὴ τὴν κοινοτάτην, ἀλλ' οὖν ἐτέραν καὶ ἐτέραν σχέσιν
ἔχουσι πρὸς τὰς διαφοράς· εἴρηται γάρ, καὶ καλῶς εἴρηται, δτι τὰ γένη
καὶ προηγεῖται τῶν διαφορῶν ἐν τῇ γενέσει καὶ σύνεσιν αὐταῖς μετὰ τὴν
γενέσιν· ἐν γάρ τῇ τοῦ ἀνθρώπου γενέσει πρῶτον ἐν τῇ ὅλῃ γίνεται τὸ
10 σῶμα, εἴτα τούτῳ ὑποκειμένῳ ὡς ἐν ὅλῃ δευτέρᾳ ἐπιγίνεται τὸ ζῷον, καὶ
τούτῳ πάλιν ὡς προσεχεστέρᾳ ὅλῃ τὸ ἀνθρώπειον εἰδός, θύεν καὶ ὅλης 5
λόγον ἐπέχειν τὰ γένη πρὸς τὰς διαφοράς ὁ Πορφύριος ἔλεγεν. οὗτοι μὲν
οὖν προηγεῖται, σύνεισι δὲ ταῖς διαφοραῖς ἐν τοῖς ἥδη γενομένοις πράγμασιν.
ὅταν μὲν οὖν ὡς ὅλης λόγον ἐπέχοντα τὰ καθολικώτατα λάβωμεν, τότε οὐ
15 φαμεν ταῦτα διαιρεῖσθαι κατὰ τὰς διαφοράς εἰς τὰ εἰδή, ἀλλ' ὑποκεισθαι
αὐταῖς, δταν δὲ ὡς συνόντα ταῖς διαφοραῖς, οἷον ἐν τοῖς ἥδη γενομένοις
πράγμασι, τότε οὐκέτι ὑποκεισθαι, ἀλλὰ διαιρεῖσθαι κατ' αὐτάς. δταν οὖν
διαιρῶμεν τὸ γένος, τὸ κατὰ πλειόνων δηλονότι κατηγορούμενον διαιροῦμεν 10
καὶ τὸ ἥδη ὑφεστηκός καὶ συνὸν ταῖς διαφοραῖς, μόνον οὐχὶ λέγοντες δτι
20 ἡ κοινὴ αὐτὴ φύσις καὶ τῷδε καὶ τῷδε τῷ εἰδοῖς ὑπάρχει, νῦν δὲ ἐπει
μὴ ὡς ὄντα διαιρεῖν ἡμῖν πρόκειται τὰ πράγματα, ἀλλ' ὡς γινόμενα θεω-
ρεῖν, τὸ κοινὸν τῆς οὐσίας γένος ὑποκεισθαί φαμεν ταῖς ἐναντιώσεσι, καθ'
δὲ ἔκαστον τῶν ὄντων γίνεται, τὴν πρωτίστην (δὲ) ἐναντίωσιν εἶναι τὴν
κατὰ τὸ εἰδός καὶ τὴν στέρησιν· διό φαμεν πρωτίστας ἀρχὰς εἶναι τῶν
25 ὄντων, ἐξ ὧν τὸ εἶναι ἔχουσι, τὸ εἰδός καὶ τὴν στέρησιν. δῆλον δὲ καὶ
ἐντεῦθεν, δτι οὐ τὸ γένος τὸ κατὰ πλειόνων κατηγορούμενον λέγομεν, δτι
καὶ τὸ εἰδικώτατον εἰδοῖς εἰποιμ' ἀν οὕτω γένος· φήσαιμι γάρ ἀν ἐν ἐνὶ 15
τῷ τῶν ἀνθρώπων γένει εἶναι τὴν κατὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀνεπι-
στημοσύνην ἐναντίωσιν, ἢ τὴν κατὰ τὴν γνῶσιν καὶ τὴν ἄγνοιαν, οὐδὲν
30 ἀλλο λέγων ἢ ὑποκεισθαι τὸν ἀνθρώπον γνώσει καὶ ἀγνωσίᾳ, ἢν καὶ πρώ-
την ἐναντίωσιν εἰποιμ' ἀν ὡς ἀνθρώπῳ λογικῷ ὑπάρχειν. τὸ μὲν οὖν τῶν
ἀπόρων πρῶτον οὕτως ἡμῖν διηγεῖσθω.

Δεύτερον δὲ ἦν, πῶς ἐν παντὶ γένει μία ἐστὶν ἐναντίωσις. φημὶ²
οὖν δτι ἐν μὲν τῷ ποσῷ ἥτοι τὸ διωρισμένον καὶ τὸ συνεχές (εἰλήφθω

1 παραλαμβάνων K πάσαν ante corr. K κοινότατον K λέγω LKM: λέ-
γων t 2 δ' αὖ τὴν Mt: διαιτὴν K: δ' αὐτὴν I. 5 καὶ om. L 6. 7 ἔχουσι
σχέσιν Mt 7 καὶ om. K 10. 11 καὶ τοῦτο πάλιν ὕσπερεχεστέ K 11 ἀν-
θρώπειον LK: ἀνθρώπινον (compend. ἀνίνον t) Mt 13 δὲ καὶ L 19 ὑφεστη-
κός K μονονουχὴ K 20 τῷδε καὶ τῷδε] τῷδε καὶ τῷδε τῷδε I. νῦν δὲ ἐπει
LK: ἐπει δὲ Mt 21 μὴ ὡς ὄντα L: καὶ μὴ ὄντα K: μὴ ὄντα Mt πράγματα
(litterae γματα in eras.) K 23 δὲ addidit t 23. 24 τὴν κατὰ] τὲ καὶ L ubi
proxima διό—στέρησιν omittuntur 26 δτι (post λέγομεν) LK: διότι Mt 27 ἀν (post
γάρ) K: om. L Mt 33 μία ἐστιν K: μία, ὕσπερ L Mt 34 ἥτοι
LK: ἐστι perperam t

δὲ πάλιν μὴ ὡς εἰς ταῦτα διαιρούμενον τὸ ποσόν, ἀλλ’ ὡς ὑποκείμενον ἀ 2^η
αὐτοῖς ἐν ὅλης λόγῳ), ἔγουν ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ Ἐλλειψις (δύναται γὰρ ὑπὸ 20
μὲν τὴν ὑπεροχὴν τὸ διωρισμένον ἀνάγεσθαι ποσόν, ὑπὸ δὲ τὴν Ἐλλειψιν
τὸ συνεχές· τὸ γὰρ αὐτὸν μέγεθος ἐὰν διωρισμένον γένηται, ὑπὸ μεζονος
5 διοιν μὲν διοιν περιλαμβάνεται τόπου), τοῦ δὲ ποιοῦ εἴη ἀν πρωτίστη
ἐναντίωσις ἡ κατὰ τὸ μανδὸν καὶ πυκνόν. διτὶ μὲν γὰρ αἱ παθητικαὶ ποιο-
τητες καὶ τὰ πάθη ὑπὸ τὴν μανότητα καὶ τὴν πυκνότητα ἀναχθήσονται,
πρόδηλον· ὑπὸ γὰρ τὴν τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ ἑηροῦ τε καὶ ὑγροῦ ἀντί-
θεσιν πᾶσαι αἱ ἄλλαι τελοῦσιν. ἐκ γὰρ τῆς τούτων κράσεως πᾶσαι αἱ
10 ἄλλαι ποιότητες γίνονται, αὗται δὲ προφανῶς ὑπὸ τὴν μανότητα καὶ πυκνό- 25
τητα τελοῦσιν, ὥστε καὶ αἱ ὑπὸ ταύτας· τὰ γὰρ τέσσαρα στοιχεῖα, ἀτινα
ἐκ τῆς συμπλοκῆς τῶν δύο τούτων ἐναντίωσεων γίνονται, προφανῶς πυκνό-
τητες καὶ μανότητες μεταβάλλουσιν εἰς ἄλληλα. δύναμις δὲ καὶ ἀδυναμία, εἰ
μὲν ἐπὶ τῶν παθητικῶν ποιοτήτων λέγοντα, οἷον τὸ δύναμιν ἔχον τοῦ
15 θερμαίνεσθαι ἡ ψύχεσθαι ἡ ἐηραίνεσθαι ἡ ὑγραίνεσθαι ἡ κατὰ ἄλλην ποιο-
τητα μεταβάλλειν ἡ ἀδυναμίαν τούτου ἔχειν, πρόδηλον διτὶ καὶ αὗται ὑπὸ
μανότητα καὶ πυκνότητα ἀναχθήσονται, ἐπειδὴ καὶ αἱς ὑπάρχουσι ποιότητιν 30
ὑπὸ ταύτας ἀνάγονται· εἰ δὲ ἐπὶ τῶν λογικῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, οἷον
δύναμιν μουσικῆς ἡ ἄλλης τινὸς ἐπιστήμης ἡ ἀδυναμίαν τούτου φημί,
20 ἐπειδὴ ἐν σώματι γενομένη ἡ ψυχὴ ἐκ τῆς πρὸς τὸ σῶμα συμπλοκῆς
διαφόρους ἐπιτηδειότητας ἀναδέχεται, τὸ δὲ σῶμα ἐκ τῆς κράσεως τῶν
παθητικῶν ποιοτήτων συνέστηκεν, οὕτως ἀν καὶ τὴν δύναμιν καὶ
ἀδυναμίαν ποιότης ὑπὸ τὰς παθητικὰς ἀνάγοιτο ποιότητας, αὗται δὲ ἐδεί-
χθησαν ὑπὸ μανότητα καὶ πυκνότητα ἀνάγομεναι. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλό-
25 γων λαμβάνομεν τὴν ἀδυναμίαν (λέγομεν γὰρ τὸν ἵππον ἀδυναμίαν ἔχειν 35
γραμματικῆς), δῆλον διτὶ καὶ ἐνταῦθα οὐκ ἄνευ τῆς τοιᾶσδε κράσεως τῶν
παθητικῶν ποιοτήτων ἡ τοιαύτη ἀδυναμία γίνεται· οὐ γὰρ ἡ τυχοῦσα ψυχὴ
εἰς τὴν τυχοῦσαν ἐπιλάμπει κρᾶσιν τῶν σωμάτων. διὰ οὖν τὸ μὴ πεφυκέ-
ναι εἰς τὴν τοιαύτην κρᾶσιν τῶν σωμάτων τῶν ἀλόγων ἐπιλάμπειν τὴν
30 λογικὴν ψυχὴν, ἀδυναμίαν λέγονται ἔχειν τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν. ἔξις δὲ
καὶ διαίθεσις ὄμοιώς τῇ δυνάμει καὶ ἀδυναμίᾳ ἀναχθήσονται· καὶ ἡ μὲν
ἐπὶ τῶν παθητικῶν ποιοτήτων λεγομένη πρόδηλος, ἡ δὲ ἐπὶ τῆς ψυχικῆς
ἔξεως καὶ διαίθεσεως τῆς κατὰ τὰς ἐπιστήμας διὰ τὴν ἐκ τῆς δυνάμεως 40
τῆς ψυχῆς ἐπιτηδειότητα * * * μᾶλλον ἡ ἡττον ἡ ἔξις γίνεται καὶ ἡ διάθεσις.
35 εἴπομεν δὲ διτὶ τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ ἀνεπιτηδειότητα ἐκ τῆς συμπλοκῆς

1 εἰς οἱ. L 5 ὡς] εἰς K περιλαμβάνεται L: πλαμβάνεται M: παραλαμβάνε-
ται Kt τόπον K 6 καὶ τὸ πυκνόν K γὰρ οἱ. L 8 τὴν τοῦ] τῆς
τοῦ K 9. 10 πᾶσαι αἱ ἄλλαι (post κράσεως) LK: αἱ ἄλλαι πᾶσαι Mt 10 αὗται K
12 γίνεται K 12. 13 μανότητες καὶ πυκνότητες Mt 17 αἱς ὑπάρχουσι (ὑπάρχουσιν K)
ποιότητιν KMt: αἱ ἵπποις δυάρχουσαι ποιότητες L 18 ταύτας LK: ταύταις Mt
20 ἐν τῷ σώματι L 22 τὴν οἱ. Mt 25 ἔχειν ἀδυναμίαν Mt 26 τῆς (τῆς οἱ. L)

τοιᾶσδε LK: τῆς τοιαύτης Mt 28 τὴν εἰς κρᾶσιν οἱ. K 32 λεγομένη] γίνομένη L
34 post ἐπιτηδειότητα interciderit φανερά· διὰ γὰρ τὴν ποιότητα τῆς ψυχῆς ἐπιτηδειά
9*

τῆς πρὸς τὸ σῶμα ἔσχεν ἡ ψυχὴ. τὸ δὲ τέταρτον εἶδος τῆς ποιότητος, d² τὸ σχῆμα λέγω καὶ ἡ μορφή, οὗτας ἀναγθήσονται ὑπὸ μανότητα καὶ πυκνότητα, τὸ μὲν σχῆμα διὰ δέδεικται διὰ τῶν ἰσοπεριμέτρων σχημάτων τὰ πολυγωνότερα πολυγωρητότερα, καὶ διὰ τοῦτο τὸ γεγωνιωμένου τὸ 5 ἰσοπεριμέτρον σφαιρικὸν πολυγωρητότερον (ἀνάξεις οὖν ὑπὸ μὲν μανότητα τὰ σφαιρικὰ σχῆματα, ὑπὸ δὲ τὴν πυκνότητα τὸ γεγωνιωμένον, διότι καὶ ss τὸ αὐτὸ σῶμα μανούμενον μὲν μεῖζον ἔσται, πυκνούμενον δὲ ἔλαττον), ἡ δὲ μορφὴ θέσις τις οὖσα τῶν μορίων καὶ οἵσινει διάστασις μάνωσις ἀν εἰη ἐοικυία τῇ τεχνητῇ μανώσει τῇ κατὰ διάστασιν τῶν μορίων γινομένη, ὡς 10 ἐπὶ τοῦ ἔκτεινομένου ἴμάντος ἔχει ἡ ἐπὶ τοῦ ἕινομένου ἔριον. οὕτω μὲν οὖν καὶ τὴν μανότητα ὑπὸ μίαν ἐναντίωσιν ἀνάδομεν. ἐπεὶ οὖν αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι ἵδιαν ὑπαρκεῖν οὐχ ἔχουσιν, ἀλλὰ ἐν ταύταις ἔχουσι τὸ εἶναι, δηλονότι τούτων ὑπὸ καθολικωτάτας ἐναντίωσις ἀναγομένων διὰ τούτων τοῦ 15 κάκεῖναι ἀνηγμέναι ἀν εἰεν. ταῦτα μὲν οὖν τοῦ πιθανοῦ μᾶλλον ἡ τοῦ ἀληθοῦς ἔνεκα λελέγθω, δεῖ δὲ προσεχέστερον μίαν ἐναντίωσιν ἀκούειν καθ' ἔκαστον γένος, τουτέστι καθ' ἔκαστην κατηγορίαν, τὴν καθ' ἣν ἡ ἀποβολὴ καὶ ἡ πρόσληψις τοῦ εἶδος γίνεται, αὗτη δέ ἔστι τὸ εἶδος καὶ ἡ στέργησις, αὕτη δὲ ἀν εἰη ἐν τῇ κατηγορίᾳ τῆς οὐσίας ἡ ἐναντίωσις. τοῦτο δὲ πάλιν οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἡ τὸ αὐτὸ διὰ τοῦ αὐτοῦ δεικνύειν, καὶ ζητεῖν 20 μὲν δεῖξαι διὰ ἡ ἐν τῇ οὐσίᾳ πρώτη ἐναντίωσις τὸ εἶδος ἔστι καὶ ἡ στέργησις, λαμβάνειν δὲ πάζλιν ὄμοιογούμενον διὰ ἐν παντὶ γένει μία ἔστιν ss ἐναντίωσις ἡ κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν στέργησιν, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ οὐ- d³ σίᾳ ἡ αὐτὴ ἀν εἰη. δεικνύει δὲ τὸ μίαν εἶναι ἐναντίωσιν ἐν ἔκάστῳ γένει καὶ οὕτως. εἰ ἔκάστου, φησί, τῶν ὅντων εἴτε καθόλου εἰη εἴτε μερικὸν εἰς 25 εἶστιν ὄρισμὸς καὶ οὐχ ἐνδέχεται τοῦ αὐτοῦ δύο εἶναι ὄρισμούς, δῆλον διὰ δὸ μὲν ὄρισμὸς ποιήσει τὴν γένεσιν ἔκεινον, τὸ δὲ τῷ ὄρισμῷ ἀντικείμενον τὴν φθοράν· ὥστε εἰ ἐνὶ οὗτοι τῷ ὄρισμῷ ἐν ἔστι καὶ τὸ ἀντικείμενον, ἀνάγκη μίαν εἶναι ἐναντίωσιν περὶ ἔκαστον τῶν πραγμάτων περὶ ἣν ἡ γέ- 30 νεσις γίνεται καὶ ἡ φθορά. οὐ πάντως δὲ ἔκαστην τῶν ἐναντίωσεων δυνα- τὸν δύναματι σημᾶναι, ἀλλὰ ἀρχεῖ τῷ κοινῷ τοῦ εἶδος καὶ [τῷ] τῆς στε- ργήσεως δύναματι πάσας καλεῖσθαι. ἀλλὰ καὶ τοῦτο, διὰ ἔκαστον μὲν τῶν πραγμάτων κατὰ μίαν ἐναντίωσιν τὴν γένεσιν ἔχοι καὶ τὴν φθορὰν δείκνυ- σιν, οὐκέτι μέντοι διὰ τὰ ὑπὸ τὸ γένος πάντα εἰδη, οἷον τὰ τέσσαρα εἰδη 35 τῆς ποιότητος, ὑπὸ τινα κοινοτάτην ἐναντίωσιν ἀνάγονται προσεχῶς ὑπὸ τὴν

4 πολυγωνότερα I.: πολυγωνότερα K: πολυγωνιώτερα Mt διὰ τοῦτο (sic) K
 8 θέσεως compend. K 9 τῇ τέχνῃ τῇ K 10 ἕινομένου M: ἕινομένου LK: ξαιο-
 μένου τ 11 μανότητα] immo ποιότητα 14 ταῦτα] τὰ K 15 ἀληθινοῦ Mt
 μᾶλλον ante εἰνεκα (sic M) iterat M 16 τὴν καθ' LK: καθ' (om. τὴν) Mt 17 ἡ
 πρόσληψις] ἀπόληψις (om. ἡ) L 18 καὶ ante ἐν add. Mt 19 οὐδέν εἶστιν ἄλλο Mt
 ζητεῖν et in proximis (v. 21) λαμβάνειν KKM: ζητεῖ et λαμβάνει (L)t 20 ἡ (post δι)
 om. K 24 φησι] φύσις K 25 δ ὄρισμὸς Mt 26 ἔκεινον iterat L 27 δυτὶ
 (i ex w) K 28 εἶστι] εἶναι K 28 περὶ ἡν (ἡς K) libri: immo καθ' ἡν 30 τῷ
 (ante τῆς) delevit t 31 διὰ (post τοῦτο) inser. M²t: om. LKM 32 ἔχοι LMt: ἔχον
 (sic) K: immo ἔχει 32. 33 ἐνδείκνυσιν L 33 εἶδει altero loco L

ποιότητα ούσαι, διά περ βιούλεται τὸ ἐν ἔκαστῳ γένει μίαν εἶναι ἐναντίωσιν. d 3^r
τὸ γάρ εἶδος καὶ ἡ στέργησις ὁμοιόμως πάσης ἐναντιώσεως κατηγοροῦνται. 10

Τρίτον ἡν τῶν ζητουμένων, πῶς εὑρηκὼς τὰς τῆς οὐσίας ἀρχὰς ἔχειν
οἰεται πάντων τὰς ἀρχὰς καὶ τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν. φασὶν οὖν οἱ ἑκα-
5 γηταὶ διτὶ ὥσπερ τὸ δὲ πρώτως μὲν ἐφήκει τῇ οὐσίᾳ, διὰ δὲ τὴν οὐσίαν.
καὶ ταῖς λοιπαῖς κατηγορίαις (ἐν αὐτῇ γάρ τὸ εἶναι ἔχουσιν), οὗτως καὶ τὸ
εἶδος καὶ ἡ στέργησις χυρίως μὲν ἐν τῇ οὐσίᾳ ὑπάρχει, δι’ αὐτὴν δὲ καὶ
ἐν ταῖς λοιπαῖς κατηγορίαις. ώστε εἰ ἐφήκει ἀπὸ τῆς οὐσίας ἐπὶ τὰ λοιπὰ
γένη τὸ εἶδος καὶ ἡ στέργησις κατὰ τὸ ἀρχὸν ἐνδέ καὶ πρὸς ἓν, εἰκότως
10 εὑρηκὼς τὰς οὐσίας ἀρχὰς τὰς πάντων ἀντὶ τοῦ. ταῦτα δὲ σύμφωνα 15
ἀν εἴη τοῖς ἐν προοιμίοις εἰρημένοις, διτὶ δεῖ ἀπὸ τῶν κοινοτέρων καὶ συγκε-
χυμένων ἀρκασθαι· τὸ γάρ δεῖξαι διτὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ στέργησις ἡδη καὶ
πάντων εἰσὶν ἀρχαί, τὰ κοινά ἔστι καὶ συγκεχυμένα δεῖξαι, κοινὰ μὲν ὡς
πᾶσιν ἐφαρμόζοντα, συγκεχυμένα δὲ ὡς μηδὲν ἴδιον περὶ τῆς ἴδιας ἔκα-
15 στου ἀρχῆς σημαίνοντα. ἔστι δὲ καὶ τῇ φύσει ὑπέρερον ὡς κοινότερον καὶ
ἐκ τῶν καθ’ ἔκαστα συνειλεγμένον.

Ἐπὶ τούτοις τρίτον τίθησιν ἐπιχείρημα ὁ Ἀριστοτέλης δεικνὺς διτὶ οὐκ
εἰσὶν ἄπειροι αἱ ἀρχαί, ἔστι δὲ τοῦτο. εἰ δὲ τί, φησίν, ἄλλα ἄλλων 20
πρότερα ἐναντία, καὶ τὰς ἀρχὰς ἀεὶ δεῖ μένειν, ἀνάγκη πᾶσα μὴ
20 μόνον πεπερασμένας εἶναι τὰς ἀρχαί, ἀλλὰ μηδὲ πλείους δυοῖν· ἀλλὰ μὴν
τὸ πρῶτον, καὶ τὸ δεύτερον ἄρα. Ζητοῦμεν δὲ ἐν τῷ συλλογισμῷ τούτῳ
πρῶτον μὲν τί ποτέ ἔστι τὸ ἀεὶ μένειν τὰς ἀρχαί, ἐπειτα πῶς ἀλη-
θεύσει τὸ συνημμένον. οἱ μὲν οὖν ἐνόμισαν ἀρχὰς αὐτὸν λέγειν τὰ οὐρά-
νια, ταῦτα δὲ ἀδίδια εἶναι· ἀλλ’ οὐ περὶ τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου ἔστιν ὁ λόγος
25 ἐνταῦθα, ἀλλὰ περὶ τοῦ εἰδικοῦ, ὡστε οὐ περὶ τῶν οὐρανίων φησίν. ἔτεροι 28
δέ φασιν ἀρχὰς αὐτὸν λέγειν τὰ πρὸ τῶν πολλῶν εἶδη· τούτων γάρ, φασίν,
ἀεὶ μενόντων, οὗτως τὰ ἐνταῦθα γίνονται. ἀλλ’ οὐδὲ τοῦτο ἀληθές· πρῶτον
μὲν γάρ οὐδὲ βιούλεται εἶναι τὰ πρὸ τῶν πολλῶν εἶδη ὁ Ἀριστοτέλης,
30 ἐπειτα περὶ ἀρχῶν φησιν ἐναντίων καὶ ποιητικῶν καὶ παθητικῶν εἰς ἀλλή-
λας, καὶ τῇ ἑαυτῶν παρουσίᾳ καὶ ἀπομενίᾳ ποιούντων τὴν γένεσιν καὶ τὴν
φθοράν, οὐ τοιαῦτα δ’ ἔστι τὰ πρὸ τῶν πολλῶν. ἀλλοι φασὶ τὸ τριχῆ
διαστατὸν λέγειν αὐτόν· τοῦτο γάρ ἀεὶ μένειν διὰ τὸ ἀμετάβλητον εἶναι.

3 ἔχον K 4 καὶ ante τὰς ἀρχὰς traic. Mt 5 ὥσπερ
om. Mt 6 τὰς λοιπὰς κατηγορείας K 7 δι’ αὐτῆς δὲ K 9 κατὰ τὸ L: καὶ
τὸ K: κατὰ τὰ Mt 10 τῆς om. K 11 ἐν προοιμίοις c. 1
p. 184•18 sqq. 12 ἡδη καὶ Mt: εἶδη καὶ K: om. L 14 περὶ¹
τῆς ἀεὶ (om. τῆς) L * εἰδικῆς K 15 σημαίνοντο K καὶ (ante τῇ) om. L

4 ὡς κοινό K καὶ alterum om. superscr. M 16 συνειλεγμένων L 17 ἐπιτίθη-
σιν L 19 τάσα om. Mt 21 τὸ πρότερον K fort. ζητῶμεν 22 ἐπειτα
δὲ L 24 αὐτῷ αἰτίου L 25 εἰδικοῦ L: ἴδιον KMt 26 ἀρχὰς αὐτὸν] ἀρχὴν
συντηγή L τοῦτο L 27 ἀεὶ] ἔκει K γίνεται K 28 οὐδὲ τὰ πρὸ τῶν
πολλῶν εἶδη βιούλεται εἶναι Mt 29 ἐπειτα (ἐπιτα K) KMt: εἰτα L καὶ παθητικῶν
iterat K 31. 32 τὸ τριδιαστατὸν K

ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἀληθές· περὶ τῶν εἰδικῶν γάρ ἀρχῶν ὁ λόγος, τοῦτο δὲ ἐστιν
ὅλης λόγου ἐπέχει μᾶλλον, οὐκ εἰδούς. φαμὲν οὖν ἡμεῖς τὸ δὲ μένειν
τοῦτο σημαίνειν αὐτῷ τὸ ἐπὶ πάσης μεταβολῆς εὑρίσκεσθαι, καὶ πᾶσαν μετα-
βολὴν κατὰ ταύτας γίνεσθαι· ὥσπερ εἰ περὶ τοῦ ὑλικοῦ αἵτίου ζητῶν
ἢ τις ἔλεγεν δτι τὰ ἔνδια ὑλη τῶν πραγμάτων οὐκ ἔστι, διότι μὴ δεῖ εὑρί-
σκεται (οὐδὲ γάρ ἐν τοῖς χαλκοῖς σκεύεσιν ὑλη τὰ ἔνδια ὑπόκειται οὐδὲν ἐν
τοῖς χρυσοῖς, δεῖ δὲ τὴν ὑλην τὴν κοινὴν πάντων δεῖ εὑρίσκεσθαι, τουτέστιν
ἐπὶ πάσης μεταβολῆς καὶ πάντων τῶν πραγμάτων), οὕτως οὖν καὶ ἐνταῦθα
τὰς κοινοτάτας εἰδικὰς ἀρχὰς πάντων τῶν ὄντων ζητῶν, φησὶ δεῖν δεῖ
10 αὐτὰς εὑρίσκεσθαι, τουτέστιν ἐπὶ πάντων τῶν φυσικῶν πραγμάτων τὰς αὐ-
τὰς εἶναι, καὶ πᾶσαν μεταβολὴν κατ' αὐτὰς γίνεσθαι.

Πῶς δὲ τὸ συνημμένον ἀληθὲς ἂν εἴη, λοιπὸν δεῖ δεῖξαι, δτι εἰ ἔστιν
ἄλλα ἄλλων πρότερα ἐναντία, καὶ “τὰ μὲν περιέχει τὰ δὲ περιέχεται”,
ἐπειδὴ τὰς κοινὰς πάντων τῶν ὄντων ἀρχὰς ζητοῦμεν, δῆλον δτι τὰ καθολικά-
15 τατα ἐναντία παραληφθείσα εἰς τὸν τῶν ἀρχῶν λόγον, διότι δὲ τὰς ἀρχὰς
ἀεὶ δεῖ μένειν, τὰ αὐτὰ ἀεὶ ἀρχαὶ ἔσονται καὶ οὐκ ἄλλοτε ἄλλα, ἐκ τούτων 40
δ' ἀνάγκη πᾶσα πεπερασμένα αὐτὰ εἶναι. δὰλ μὲν γάρ τὸ πρώτιστα λαμβάνειν
ἐναντία, πεπερασμένα ἀνάγκη αὐτὰ εἶναι· εἰ γάρ ἀπειρα εἴεν, πολλαπλασίονα
τοῦ ἀπείρου ἔσται τὰ περιεχόμενα ὑπ' αὐτῶν· πλείονα γάρ τὰ περιεχό-
20 μενα τῶν περιεχόντων. ἀλλ' εἰ καὶ πεπερασμένα ἀνάγκη εἶναι τὰ καθο-
λικώτατα, εἰ μὴ ἀνάγκη ἦν τὰ αὐτὰ ἀεὶ εἶναι ἐπὶ πάσης μεταβολῆς * * * καὶ
οὕτως πάλιν, εἰ καὶ μὴ ὡς ὑφεστήκιτα ἀπειρα ἦν, ἀλλ' οὖν ὡς γινόμενα·
ἀεὶ γάρ ἄλλοτε ἄλλων παραλαμβανομένων ἐναντίων συνέβαινεν ἐπ' ἀπειρον
αὔξεσθαι τῶν ἀρχῶν τὸν ἀριθμόν. ὥστε δὲ ἀμφοτέρας τὰς ὑποθέσεις πε-
25 περασμένας ἀνάγκη εἶναι τὰς ἀρχάς, δὲ αὐτὰς δὲ πάλιν ταύτας καὶ δύο
μόνας. εἰ γάρ μὴ ἦσαν δύο, οὐκέτι κοινοτάτην τινὰ ἐναντίωσιν ἐλάβομεν
καὶ τὴν αὐτὴν ἐπὶ πάντων εὑρίσκομένην· ἀνάγκη γάρ καὶ ταύτας ἦν ὑπ'
ἄλλην τινὰ ἀνάγεσθαι, ἢ μὴ πάσης μεταβολῆς αἵτιας εἶναι τὰς αὐτὰς,
ἄλλα ἄλλης μὲν ταύτην ἄλλης δὲ ἔκεινην. ἀμέλει γοῦν δύο ἐναντιώσεων
30 οὖσῶν καθ' ἃς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα τὴν γένεσιν ἔχει, τῆς τοῦ θερμοῦ καὶ
τοῦ ψυχροῦ καὶ τῆς τοῦ ὑγροῦ καὶ ἱγροῦ, οὐ κατ' ἀμφο τὰς ἐναντιώσεις 50
γίνονται ἐπὶ πάντων τῶν στοιχείων αἱ μεταβολαί. τὸ πῦρ γοῦν εἰς ἀέρα

1 εἰδικῶν L: ἴδικῶν K Mt 2 λόγος L 3 ἡμεῖς] sed fere eadem dixerat Ammonius
ap. Simplic. p. 198, 17 sqq. 3 αὐτὸν εὑρίσκεσθαι K 6 οὐδὲν ἐν] οὐδὲ (om.
tv) M 9 εἰδικάς (ἴδικάς K) ἀρχάς πάντων τῶν ὄντων LK: καὶ ἴδικάς πάντων
ἀρχάς Mt 9. 10 δεῖν αὐτὰς δεῖ K 12 εἰ καὶ K 13 ἄλλων
om. L τὰ μὲν κτλ. c. 5 p. 189 a 2 14 ἀρχάς τῶν ὄντων Mt
16 μένειν] μένειν τὰ αὐτὰ δεῖ δεῖ μένειν K 17 αὐτὰ
εἶναι LK: εἶναι αὐτὰ Mt τὸ τὰ πρώτιστα K 18 πεπερασμένα ἀνάγκη
om. K 20. 21 καθολικώτερα K 21 τὰ αὐτὰ εἶναι δεῖ K post μετα-
βολῆς lacunam indicavi 24 αὔξεσθαι K 25 ταύτας om. superscr. M: ταύ-
τας (sic) K 26 ἐλάβωμεν K 27 καὶ τὴν iterat in principio novae paginae M
ἢ om. L 28 ἄλλα K ἀνάγεσθαι τινα Mt 30 καθ' ἄρα] καθά K
32 ἀέρα] ἄκρα M

κατὰ μὲν τὴν ἑγράν καὶ ὑγράν μεταβάλλει, οὐκέτι δὲ κατὰ τὴν θερμὴν d 3°
καὶ ψυχράν· ἀμφω γάρ θερμά πάλιν ὁ ἀὴρ εἰς ὕδωρ κατὰ τὴν θερμὴν
καὶ ψυχράν, οὐκέτι δὲ κατὰ τὴν ἑγράν καὶ ὑγράν· ἀμφω γάρ ὑγρά. πάλιν
ὕδωρ εἰς γῆν κατὰ ἑγράν καὶ ὑγράν μόνην· ἀμφω γάρ ψυχρά. ἐπὶ μόνων
5 δὲ τῶν ἐναντίων κατ' ἀμφοτέρας γίνεται ἡ μεταβολή, πυρὸς καὶ ὕδατος,
ἀέρος καὶ γῆς. οὐκ | ἐπὶ πάντων ἄρα κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἐναντιώσεις ἡ d 3°
μεταβολὴ γίνεται· ὥστε εἰ δεῖ κοινοτάτην τῶν στοιχείων ἀντίθεσιν εὑρεῖν
καθ' ἣν πάντα μεταβάλλει, αὐτῇ δ' ἀν εἴη τυχὸν πυκνότης καὶ μανότης
(κατὰ ταύτην γάρ πάντων γίνεται ἡ μεταβολή) * * * εἰ δὲ τοῦτο, δῆλον
10 ὅτι ἀδύνατον δύνη ἐναντιώσεις πάσης μεταβολῆς αἰτίας είναι· ὥστε ἀνάγκη
τὴν πρωτίστην ἐναντίωσιν καὶ κοινοτάτην καθ' ἣν πᾶσα γίνεται μεταβολὴ
μίαν είναι. αὐτὸς μὲν οὖν τοσοῦτον διὰ τούτων δείκνυσιν, ὅτι πεπερασμέ-⁵
ναι εἰσὶν αἱ ἀρχαὶ αἱ εἰδίκαι, ἔκ τε τούτων καὶ διὰ εἰς δύνατὸν τὰ αὐτὰ
γεννᾶν ἐκ πεπερασμένων ἀρχῶν ἀπέρ καὶ ἐξ ἀπείρων, βέλτιον τὸ ἐκ πε-
15 περασμένων· καλλιον γάρ τοῦ ἀσφύστου τὸ ὠρισμένον, αἱ δὲ ἡ φύσις τὸ
καλλιον ἐπιλέγεται ἀν γή δυνατόν, δυνατὸν δὲ ἐκ πεπερασμένων ἀρχῶν τὰς
αἰτίας πάντων ἀποδούναι, ὥσπερ ποιεῖ Ἐμπεδοκλῆς. τοσοῦτον μὲν οὖν,
διπερ εἰπον, νῦν δείκνυσιν ὅτι πεπερασμένα δεῖ είναι τὰ ἐναντία τὰ τῶν
φυσικῶν πραγμάτων εἰδίκα αἰτία, εἰ καὶ συναναφαίνεται ἐκ τῶν εἰρημένων 10
20 ὅτι δεῖ μίαν μόνην είναι ἐναντίωσιν τὴν πρωτίστην καὶ κοινοτάτην, ὥσπερ
ἐδείξαμεν. διαλεχθεὶς δὲ ἐφεξῆς περὶ τοῦ ὑλικοῦ αἰτίου, αὐτὸ τοῦτο προ-
γειρίσται καὶ δείξει ἀχριθῶς ὅτι καὶ μίαν μόνην ἐναντίωσιν ἀνάγκη είναι
τὴν πρωτίστην καὶ ἐν τῷ ὑποκείμενον καὶ πλέον μιᾶς ἀδύνατον.

p. 189 a 13 Μία δὲ ἐναντίωσις ἐν παντὶ γένει ἐνί.

25 Γένος; λέγειν αὐτὸν ὁ Θεμίστιος; ἐξέλαβεν, οὐ τὴν διαιρεσιν ἐπὶ εἰδη 18
μόνον καὶ οὐκ εἰς γένη ποιούμεθα· περὶ γοῦν χρῶμα, φῆσι, μία ἡ ἐναν-
τίωσις τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκόν, περὶ χυμὸν τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν. τοῦτο

2 εἰς τὸ ὕδωρ K 3 γάρ (ante ὑγρά) LKt: γίνεται M 4 κατὰ ἑγράν] κατὰ τὴν
ἑγράν K μόνων] μόνην K 6 καὶ δέρος καὶ L 7 εἰ δεῖ] εἶδει L 8 αὐτῇ δ'
LK: αὐτῇ (om. δ') Mt 9 ταύτην LK: τάντας Mt post μεταβολὴ lacunam indi-
cavi 11 ἡ μεταβολὴ L 12 οὖν διὰ τούτων τοσοῦτον L 13 ἰδίκαλ KMt
^{e-}
ει om. K 14 γενῶν K 14. 15 πεπερασμένα priore loco, πεπερασμένα altero loco K
14 ἀπέρ] cf. Arist. διαπερ p. 189 a 16 15 τὸ ὠρισμένον ἐστίν Mt 16 ἐκ πε-
ρασμένων K 18 τὰ alterum om. Mt 19 ἰδίκα K εἰ καὶ LKM: οἰς t
20 διετοῦ γε K 21 διελεχθεὶς K 22 προχειρίσται LK:
προχειρίσται Mt 22 δεῖξαι K 23 post πρωτίστην iterata (ex v. 20) καὶ
κοινοτάτην ὥσπερ ἐδείξαμεν delet M καὶ ἐν τῷ ὑποκείμενῳ K 24 δὲ LKM: τε
γάρ τι τε Aristoteles verba μίᾳ δὲ ἐναντίωσις trahit ad praecedentem explanationem
K, ubi rursus lemma μίᾳ τε (sic) ἐναντίωσις ἐν (sic; om. παντὶ γένει ἐν) 25 Θεμί-
στιος K Θεμίστιος p. 136, 19 25. 26 διαιρεσιν εἰς εἰδη ποιούμεθα οὐκ εἰς γένη
Themistius 26 ἡ K: ἡγή ἡ I.: om. Mt 26. 27 ἐναντίωσεις K

δ' οὐκ ἔστι σύμφωνον τῇ Ἀριστοτελικῇ ἐννοίᾳ· περὶ πᾶν γάρ τὸ γένος τῆς διὸ
οὐσίας τὴν μίαν ἐναντίωσίν φησιν εἶναι, οὐκ ἔστι δὲ τῆς κοινοτάτης οὐσίας η
ἡ διαιρεσις προσεγγῶς εἰς εἶδη, ἀλλ' εἰς ὑπαλληλα γένη· ἐναντίωσις δέ
ἔστιν η σχέσις τῶν δύο ἐναντίων.

5 p. 189•21 Ἐπεὶ δὲ πεπερασμέναι, τὸ μὴ ποιεῖν δύο μόνον ἔχει
τινὰ λόγον.

'Αποδείξας διὰ πολλῶν διτι τὰ ἐναντία ἀρχαὶ καὶ ἐναντία τὰ πρώτιστα,²⁸
καὶ διτι οὐκ ἐνδέχεται ἀπείρους εἶναι τὰς ἀρχάς, διότι τὴν πρωτίστην ἐναν-
τίωσιν καὶ κοινοτάτην δεῖ ἐν τῷ τῶν ἀρχῶν λόγῳ παραλαμβάνειν (ἐξ οὐ
10 ἐδείκνυτο δύο εἶναι τὰς ἀρχάς, ἐπειδὴ μία η πρωτίστη ἐναντίωσις), βου-
λέμενος οὖν καὶ τὴν τρίτην ἀρχὴν εἰσαγαγεῖν, λέγω δὴ τὴν διῆν τὸ ὄπο-
κείμενον τοῖς ἐναντίοις, ἀπορητικῶς προσάγει τὸν λόγον καὶ εἰς τούς ταῦτα
ἐπιχειρεῖ δεικνὺς διτι οὐχ ἴκανα τὰ ἐναντία ἐν ἀρχῇς λόγῳ παραλαμβάνε-²⁹
σθαι, ἀλλὰ δεῖ τὴν ἀρχὴν μήτε ἐναντίον τι ἔχειν καὶ εἶναι αὐθυπόστατον,
15 ἵνα ἔκ τε τῶν προτέρων ἔξι ὡν ἐδείκνυτο διτι δεῖ τὰς ἀρχὰς ἐναντίας εἶναι
διὰ τὸ δεῖν μεταβάλλειν τὰ πράγματα (μεταβάλλουσι δὲ εἰς ἄλληλα τῷ
δρᾶν καὶ πάσχειν εἰς ἄλληλα, δρῶσι δὲ καὶ πάσχουσιν οὐ τὰ τυχόντα,
ἀλλὰ τὰ ἐναντία), καὶ ἔκ τῶν νῦν διτι οὐλά οιά τέ εἰσι τὰ ἐναντία τὸν τῶν
ἀρχῶν ἀποπληροῦν λόγον, ἀλλὰ δεῖ τι εἶναι τὸ τοῖς ἐναντίοις εἰδεσιν ὑπο-³⁰
κείμενον, ἀμφότερα συναχθῆ ὅτι καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ τὰ ἐναντία ἀρχαί³¹
ἐπιχειρεῖ οὖν πολλαχῶς ὅτι οὐκ ἀρχαὶ τὰ ἐναντία, καὶ πρῶτον μὲν οὕτως.
οὐδέν, φησί, τῶν ἐναντίων αὐτὸν καθ' αὐτὸν εἰς τὸ ἐναντίον πέφυκε δρᾶν·
οὔτε γάρ μανότης εἰς πυκνότητα δρᾷ ἀνευ τινὸς ὑποκειμένου (περὶ τὸ ὑπο-
κείμενον γάρ η μάχη αὐτῶν. ἔκατέρου καταλαβεῖν αὐτὸν βουλομένου), οὔτε
25 τὸ θερμὸν εἰς τὸ ψυχρόν. ἀλλ' οὐδὲ η φιλία εἰς τὸ νεῖκος ποιεῖ· οὐ γάρ
τὸ νεῖκος συνάγει η φιλία, ἀλλ' οὐδὲ τὴν φιλίαν διακρίνει τὸ νεῖκος,
ἀλλ' ἔτερόν τι ἔστιν αὐτοῖς ὑποκείμενον εἰς δ ἀνὰ μέρος η τε φιλία καὶ
τὸ νεῖκος δρᾶ. οὐκ ἄρα αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἀρχαὶ τὰ ἐναντία, ἀλλὰ μᾶλλον⁴⁰
τὸ ὑποκείμενον· αὐτὸν γάρ ἔστι τὸ μεταβάλλον καὶ τὸ αἴτιον τοῖς ἐναντίοις
30 τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν, ὥστε τοῦτο δν εἶη ἀρχή· καὶ ἄλλως τὰ ἐναντία,
φησίν, ἐν ὑποκειμένῳ, τὰς ἀρχὰς δὲ τῆς οὐσίας οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ δεῖ εἶναι,
τὰ ἐναντία ἄρα οὐκ ἀρχαί. πόθεν δ' διτι τὰς ἀρχὰς τῆς οὐσίας οὐκ ἐν
ὑποκειμένῳ δεῖ εἶναι; διτι τὸ ὑποκείμενον τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ πρότερον τῇ

1. 2 περὶ πᾶν—εἶναι om. K 2 πᾶν γάρ L: γάρ πᾶν Mt 4 ἔστι σχέσις ante
correct. M 5 lemma om. K 10 εἶναι β L 10. 11 βούλομαι L 11 καὶ
LKt: κατὰ M: καὶ τὰ ut vid. corr. M² δῆ] δὲ K 12 post ἀπορητικῶς addit
δὲ L προσάγει LK: εἰσάγει Mt at cf. p. 138, 1. 29 13 διτι οὐκείκανα K
14 ἐναντίου K 18 καὶ om. L οὐχοία K 19 ἀποπληροῦντα L εἶναι τὸ]
ἔστι K 20 ἀμφῶ K 21 ἐπιχειρεῖ K 25 οὐ γάρ] εἰ γάρ L 26. 27 ἀλλ'
οὐδὲ—η τε φιλία om. K 30 τοῦτο K 31 prius ἐν om. L 32. 33 τὰ
ἐναντία ἄρα—εἶναι; K: om. LMt 33 τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ Mt: τῶ (sic) τοῦ ἐν ὑποκει-
μένῳ K: τὸ ἐν ὑποκειμένου L

φύσει καὶ ἀρχῇ. οὗτω γοῦν καὶ ἡ οὐσία ὑποκείμενον οὖσα ταῖς λοιπαῖς d 3^v
κατηγορίαις προτέρα τῇ φύσει ἐστὶν αὐτῶν καὶ ἀρχοειδεστέρα. ὥστε εἰ
ἀρχαὶ τὰ ἐναντία, τὰ δ' ἐναντία ἐν ὑποκείμενῳ, τὸ δ' ὑποκείμενον ἀρχὴ⁴⁵
τῶν ὄντων ἐν ὑποκείμενῳ, ἔσται ἄρα τῆς ἀρχῆς ἀρχή· τῆς γάρ ἐναντιώ-
5 σεως ἀρχῆς οὖσης ἀρχὴ ἔσται τὸ ὑποκείμενον αὐτῇ. [ἔσται ἄρα τῆς ἀρχῆς
ἀρχῆ.] πάλιν τὰ ἐναντία οὐδέν ἐστιν ὑποκείμενον, τὰς ἀρχὰς ὑποκεῖθαι
δεῖ, τὰ ἐναντία ἄρα οὐκ εἰσὶν ἀρχαί. πάλιν τὰ ἐναντία οὐκ οὐσίαι, αἱ
ἀρχαὶ τῆς οὐσίας οὐσίαι, τὰ ἐναντία ἄρα οὐκ ἀρχαί. διτὶ δὲ τὰς ἀρχὰς
10 τῆς οὐσίας οὐσίας δεῖ εἶναι δείχνυσιν οὕτως. εἰ ἔξ οὐκ οὐσιῶν, φησίν, ἡ
οὐσία, ἔσται πρὸ τῆς οὐσίας ἡ οὐκ οὐσία, ἡ δ' οὐκ οὐσία τὰ συμβεβηκότα
ἐστί, τὰ συμβεβηκότα ἄρα πρὸ τῆς οὐσίας ἔσονται, διπερ ἀδύνατον· τού-
ναντίον γάρ ἡ οὐσία τῶν συμβεβηκότων φύσει προτέρα (συναναιρεῖ γάρ καὶ
οὐ συναναιρεῖται). ὥστε εἰ τὰς ἀρχὰς τῆς οὐσίας οὐσίας δεῖ εἶναι, οὐσία δὲ τὸ
τὸ ὑποκείμενον (αὐθυπόστατον γάρ), τὰ δὲ ἐναντία οὐκ οὐσίαι, τὸ ὑποκεί-
15 μενον ἄρα καὶ οὐ τὰ ἐναντία ἀρχαὶ τῆς οὐσίας.

'Απορήσει δ' ἂν τις, πῶς φησι τὰς ἀρχὰς τῆς οὐσίας οὐσίας δεῖν
εἶναι· δεῖ γάρ τὴν ἀρχὴν ἔτερον εἶναι τοῦ οὐ ἐστιν ἀρχὴ. καὶ εἰ κατὰ
ἄλλο σημαινόμενον ἡ ἀρχὴ οὐσία εἴη καὶ κατὰ ἄλλο τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς,
διὰ τί μὴ καὶ τὸ εἶδος οὐσία, οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ σημαινόμενον καθ' δ καὶ
20 τὸ ὑποκείμενον, ἄλλα καθ' ἔτερον; πῶς δ' ὅλως τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν
ὅλην οὐσίαν φησί, τὸ δ' εἶδος οὐκέτι; καίτοι γε αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ
λόγῳ τὸ εἶδός φησι μᾶλλον εἶναι οὐσίαν· | κατ' αὐτὸ γάρ χαρακτηρίζον· d 4^v.
ται τὰ πράγματα, κατὰ δὲ τὴν ὅλην οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν. διτι
μὲν οὖν διάφορον τὸ τῆς οὐσίας παρ' αὐτῷ σημαινόμενον, δῆλον· καὶ τὴν
25 ὅλην γάρ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ συναμφότερον οὐσίαν καλεῖ, πολλάκις δὲ καὶ
ἀπλῶς πᾶν τὸ ὄν οὐσίαν καλεῖ, τὴν ὑπάρχειν μόνην τῶν πραγμάτων τῆς
οὐσίας σημαινούσης. ἐνταῦθα οὖν τὴν οὐσίαν τὸ αὐθυπόστατόν φησι καὶ μὴ
δεόμενον ὑποκείμενου πρὸς τὸ εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς Κατηγορίαις. ἐπεὶ 5

1 ὑποκείμενον (ὑποκείμ^ε K) KM: ὑποκείμενη L 2 προτέρα K: πρώτη LMt γάρ
τῇ φύσει (om. ἐστὶν) K 3 ἐν LK: οὐκ ἐν Mt 3. 4 τὸ δ' ὑποκείμενον—ὑποκεί-

μένῳ om. Mt 3 ἀρχὴ] ἀρχὴ LK 4 ὄντων K: ἀν (?) L ἐν ὑποκείμενῳ scripsi:

ἐστιν ὑποκείμενον L: om. K. scriptura admodum incerta; coniceram etiam ἀρχὴ τῶν οὓς
ἐστιν ὑποκείμενον 4. 6 τῆς γάρ—ἀρχῆς ἀρχὴ LK: om. Mt 5 αὐτῇ L: αὐτῇ K

5. 6 ἔσται ἄρα τῆς ἀρχῆς ἀρχὴ delevi 9. 10 δείχνυσιν—ἡ οὐκ οὐσία in eras. M

φησιν ἔσται ἡ οὐσία L 12 ἡ οὐσία post τῶν συμβεβηκότων traic. Mt πρὸ K
13 οὐ συναναιρεῖται L 13. 14 οὐσία δὲ τὸ ὑποκείμενον iterat K 14 οὐσίαι]

οὐσία L 15 οὐ om. L 16 δεῖn Mt: δεῖ LK 18 ἡ ἀρχὴ οὐσία εἴη K: ἡ οὐσία

ἀρχὴ εἴη Mt: ἡ οὐσία (om. ἀρχὴ εἴη) L καὶ τὸ ἄλλο K 21 τὸ εἶδος δ' οὐκέτι L

21. 22 ἐν τῷ δευτέρῳ (β' t) λόγῳ] respici videtur Phys. B 1 p. 193^b6 (cf. Metaph.
Z 3 p. 1029^a-29 etc.) 22. 24 εἶναι οὐσίαν—μὲν οὖν] ἔστι ceteris omissis K

24 διάφορον LKM: διάφορον M²: ἀδιάφορον t 25. 26 οὐσίαν καλεῖ, πολλάκις—τῶν
πραγμάτων om. K 25 πολλάκις] cf. Bonitz, Ind. Arist. p. 544^a-26 27 φησι LK:

καλεῖ Mt 28 ὑποκείμενον K Κατηγορίαις c. 5 p. 2^a-11 sqq.

οὐν ἀπορητικῶς ἐνταῦθα προάγει τὸν λόγον, ἔστι δὲ ή σύνθετος οὐσία ^λ 4^τ
 αὐθυπόστατος καὶ μὴ ἐν ἑτέρῳ ἔχουσα τὸ εἰναι, διὰ τοῦτο ἐπειδὴ τὸ αὐθυ-
 πόστατον αὐτῇ ἐκ τῆς ὑλῆς μᾶλλον ἐφήκει η̄ ἐκ τοῦ εἰδούς (τὸ γάρ εἶδος
 δέεται ὑποκειμένου εἰς ὑπαρκίαν, η̄ δ' ὑλη̄ ὑποκειμένου τιὸς οὐ δεῖται), διὰ
 5 τοῦτο μᾶλλον ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῆς συνθέτου οὐσίας τὴν ὑλην φησίν· εἰ
 γάρ καὶ ἐφίεται η̄ ὑλη τοῦ εἰδούς, ἀλλ' οὐχ ἵνα ὑπάρχῃ, ὥσπερ τὸ εἶδος
 τῆς ὑλῆς εἰς ὑπαρκίαν γρήγει, ἀλλ' ἵνα ὄριζθῇ καὶ κοινηθῇ. ταύτη μὲν ¹⁰
 οὖν τὴν ὑλην οὐσίαν ἐκάλεσε διὰ τὸ αὐθυπόστατον, καὶ δεῖν φησι τὰς
 ἀρχὰς τῆς συνθέτου οὐσίας αὐθυποστάτου οὐσής καὶ αὐτὰς αὐθυποστάτους
 10 εἶναι. εἰ γάρ μὴ εἰναι αὐθυπόστατοι αἱ ἀρχαὶ τῆς οὐσίας, τὸ μὴ αὐθυπό-
 στατον τοῦ αὐθυποστάτου αἴτιον δὲν εἴη καὶ πρότερον, ὥσπερ ἀδύνατον· τοῦ-
 ναντίον γάρ τοῦ μὴ αὐθυποστάτου τὸ αὐθυπόστατον αἴτιον καὶ πρότερον
 ἔστι τῇ φύσει, ὡς τῶν συμβεβηκότων η̄ οὐσία συναναρεῖ γάρ καὶ οὐ
 συναναρεῖται. κατὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον οὐσία τοῦ εἰδούς η̄ ὑλη, κατ' ἄλλον ¹⁵
 15 δὲ τρόπον μᾶλλον τὸ εἶδος τῆς ὑλῆς οὐσία οὐσία, διότι τοῦτο χαρακτηριστικόν
 ἔστι τῇ ἐκάστου οὐσίας· η̄ γάρ ὑλη κοινή.

"Ετι ἀπορίας ἄξιον, πῶς φησι μὴ εἰναι τὰς ἀρχὰς τῆς οὐσίας ἐν ὑπο-
 κειμένῳ, καὶ πῶς πρότερον εἶναι ἐν τῇ οὐσίᾳ τὸ ὑποκείμενον· οὔτε γάρ
 τῷ προτέρῳ συγχωρήσει τις (εἶναι γάρ τινας τῶν ἀρχῶν ἐν ὑποκειμένῳ),
 20 καὶ τὸ δεύτερον ἐλέγει (οὐδέποτε γάρ ἔστιν η̄ ὑλη ἄνευ εἰδούς). φημὶ οὖν
 δτι καὶ μηδέποτέ ἔστιν η̄ ὑλη ἄνευ εἰδούς, ἀλλ' οὖν φύσει ἔστι προτέρα·
 συναναρεῖ γάρ καὶ οὐ συναναρεῖται. ἐὰν γάρ τῇ ἐπινοίῃ διέλωμεν ἐξ αὐ-²⁵
 τῆς τὰ εἶδος, αὐτὴν μὲν δυνάμεθα κατ' ἐπίνοιαν ὑποστῆσαι (οὐ δεῖται γάρ
 ἑτέρου ὑποκειμένου πρὸς τὸ εἶναι), τὸ μέντοι εἶδος οὐδὲ κατ' ἐπίνοιαν
 25 δύναται χωρὶς τῆς ὑλῆς. καὶ εἰ κατὰ μέρος παρῆγεν ὁ θεὸς τὰ
 πράγματα, τί δὲν προσεπέστησε; δῆλον δτι τὸ ὑποκείμενον καὶ δεξόμενον τὰ
 εἶδος, εἴτα τὸ ἐν ἐκείνῳ ὑπάρχει διεῖλον. πρότερον ἀρά τῇ φύσει τὸ ὑπο-
 κείμενον, καὶ ταύτῃ μᾶλλον ἀρχὴ τῆς συνθέτου οὐσίας, οὐχ ὡς οὐδὲ ὅντος
 τοῦ εἰδούς ἀρχῆς, ἀλλ', ὡς εἰπον, ἀπορητικῶς προάγει τὸν λόγον, ἵνα δεῖξῃ ³⁰
 δτι ἀντικαίως εἰς τὸν τῶν ἀρχῶν λόγον δεῖ τοῦ ὑποκειμένου. οὕτως μὲν
 οὖν ἐκ τοῦ λόγου κατεσκεύασεν, δτι ἔστιν ἀρχὴ τὸ ὑποκείμενον η̄ ὑλη. εἰ
 οὖν, φησί, καὶ ὁ πρώτος δόξει λόγος ἀληθῆς εἶναι, δτι τὰς ἀρχὰς ἔναν-

1 οὐσίεσις K οὐσία bis L 2 μὴ (ομ. ἐν) ἑτέρῳ ἔχουσα τοῦ εἶναι K 4 δέε-
 ται (cf. ad g 7r27. o 2r1) LMt: δεκται K 5 καὶ ομ. I 6 ἐφελεται K
 7 ταῦτην K 9 τῆς ομ. K 10 αἱ ομ. K 10. 11 τὸ (ομ. μὴ) ἐνυπόστατον L
 12. 13 αἴτιον ἔστι καὶ πρότερον Mt 14 τοῦ] τῇ (sic) M η̄ ομ. Mt 15 τοῦτο
 LK: αὐτὸ Mt 17 ἀπορεῖται (ἀπορεῖται K) ἄξιον LK: ἀπορήσειν ἀν τις Mt 17. 18 ἐν
 ὑποκειμένῳ L: ἐνυποκειμένας K: ἐν ὑποκειμέναις Mt 18 πρότερον ἐν τῇ οὐσίᾳ εἶναι Mt
 ἐν ομ. superscr. K 19 συγχωρήσει (ω in ras. 2—3 litter.) K εἶναι γάρ (γάρ ομ. K)
 τινας] fort. εἰσι γάρ τινες 20 η̄ ομ. Mt 21 δτι καὶ K 23 μὲν] δὲ L
 ὑποστῆσαι L 25 παρῆγεν L: προσῆγεν K: προῆγεν Mt 26 προσυπέστησε K
 καὶ ομ. L δεξόμενον Lt: δεξόμενα K: δεξάμενον M 27 τῇ φύσει ομ. K 29 τοῦ
 Mt: τῆς τοῦ LK 30 λόγων K 31 κατεσκεύασεν ante correct. M τὸ] τῷ M
 32 ὁ προ (πρότερος Themist. p. 137, 29) λόγος δόξει K τὰς ἀρχὰς τὰς L

τίας δεῖ εἶναι, καὶ ὁ δεύτερος ὄμοιώς, δεῖ συνθέντας ἀμφοτέρους εἰπεῖν, δτὶ d 4^r
καὶ τὰ ἐναντία ἀρχαὶ διὰ τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν, καὶ τρίτον ἡ ὅλη, ἐπεὶ
μὴ αὐτὰ εἰς ἑαυτὰ ποιεῖν πεφύκασι τὰ ἐναντία, ἀλλ' ἐν ἔτερῳ τινὶ ὑπάρ-
χοντα. οὐδὲν ἀντίκειται τῷ μόνην τὴν ὅλην δυνατὸν εἶναι ἀρχήν· οὐδενὸς γάρ 20
5 αὗτη ποιητική, δεῖξας οὖν ἐκ τοῦ λόγου δτὶ καὶ τρίτην δεῖ εἶναι ἀρχὴν
τὴν ὅλην, πιστοῦται αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας· οὕτως
γάρ, φησί, δεῖται τοῦ ὑποκειμένου ὁ τῶν ἀρχῶν κατάλογος, ὥστε τῶν
ἀρχαιοτέρων τινὲς οὐδὲν ἐν τοῦτο πεποιήκασιν, ἀλλὰ πολλά, Ἐμπεδοκλῆς
μὲν τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, Παρμενίδης δὲ δύο, ἄλλοι δὲ τρία, ἔτεροι δὲν·
10 καὶ τῶν ἐν εἰρηκότων οἱ μὲν ἐν τι τῶν τεσσάρων, οἱ δὲ ἔτερον παρὰ ταῦτα
μεταξὺ τούτων. ἀποδέχεται δὲ τοὺς ἐν τῷ ὑποκειμένους *(μᾶλλον)* 25
τῶν πλείονα (δεῖται γάρ ἐφεξῆς δτὶ ἀδύνατον δύο εἶναι ὅλας, ὥσπερ καὶ
δύο ἐναντίωσεις), τῶν δὲ τὸ δὲν τῷ ὑποκειμένου εἰρηκότων μᾶλλον τῶν
ἄλλων ἀποδέχεται τὸν Ἀναξίμανδρον τὸ μεταξὺ εἰρηκότα, ὡς ἐγγυτέρω
15 πως ὄντος τούτου τῆς ὅλης διὰ τὸ μηδὲν εἰδος ἔχειν τῶν ἐξ αὐτοῦ γι-
νομένων. μετὰ δὲ τοῦτον μᾶλλον κατορθοῖ ὁ Ἀναξιμένης τὸν ἀέρα ὅλην
ὑποτιθέμενος· ἦκιστα γάρ αἰσθητὰς διαφορὰς τῶν ἄλλων ἔχει ὁ ἄλλος.
μετὰ τοῦτον Θαλῆς τὸ οὔδωρ ὅλην ὑποτιθέμενος· καὶ γάρ καὶ τοῦτο πρὸς
τῷ ἀποιον εἶναι καὶ τὰντια ὑπομένει πάθη. θερμαίνεται γάρ καὶ ψυχε- 40
20 ται τὸ αὐτό, καὶ χεῖται καὶ πήγνυται ὑπομένειν τὸ αὐτό (ὑγρὸν γάρ δὲν
καὶ “δυσόριστον τῷ οἰκείῳ δρψ, εὐόριστον δὲ ἀλλοτρίῳ”. οὕτως γάρ ὁ τοῦ
ὑγροῦ λόγος ἐν τῷ Περὶ γενέσεως ἀποδέδοται), καὶ ἐηραίνεται τὸ αὐτὸ
κρυσταλλούμενον. Ἑγρὸν γάρ ἔστι τὸ δυσόριστον ἀλλοτρίῳ δρψ, εὐόριστον
δὲ οἰκείῳ. ἦκιστα δὲ οἰκείως τοὺς περὶ ὅλης λόγους ἀποδεδώκασιν οἱ πῦρ
25 εἰρηκότες· ἐναργεστέρα γάρ ἡ συμπλοκὴ τοῦ πυρὸς πρὸς τὰ ἔτερα μόρια

1 δεύτερος ὄμοιώς, δεῖ LK: δεύτερος, δεῖ ὄμοιώς Mt συνθέντας scripsi: συνθέτας L:
συνθέτους K: συνθέτως Mt 4 μόνην τὴν ὅλην δυνατὸν (δυνατὸν οι. L) LK: δυνατὸν
τὴν ὅλην μόνην Mt 5 αὗτὴ K δτὶ καὶ τρίτην (τρίτην h. e. γ̄ corruptum in γ̄ν, ut saepe pro γ̄ν, K) δεῖ LK: δτὶ καὶ τρίτην M: καὶ τρίτην t 6 τῶν πολλῶν L
7 κατάλογος Mt: κατάληψις vel κατάληψις comprehend. L 9 δύο scripsi:
πῦρ γ̄ν LM: πῦρ καὶ γ̄ν t: γ̄ν (sic) καὶ οὔδωρ (at cf. p. 125, 26 et ad p. 55, 30) K 6τεροι
δὲν (sic) K 11 ὑποτιθέμενους L μᾶλλον addidi 12 πλείονα LK corr. M: πλεο-
νῶν M primitus et t δεῖξη K 13 prius τὸ recte om. Mt 14 εἰρηκότα] εἰρη-
κότως comprehend. K 15 πῶς libri δντως K δντος post τούτου traicit L
17 αἰσθητὰς διαφορὰς scripsi: αἰσθητὰ διαφορᾶς; K: αἰσθητὰ δι' ἄ φησι (errore ex com-
pendio διαφ ὄρτο) L: διαφορὰς αἰσθητὰς Mt. ceterum cf. Aristot. p. 189b7 τῶν
ἄλλων οι. Mt 18 θαλῆς L: θαλῆς K καὶ alterum om. K 18. 19 πρὸς
τὸ ἄποιον L 19 τὰ ἐναντία K ὑπομένη K 20 ὑπομένων K 21 δυ-
σόριστον] δυσόριστον K: δύριστον Aristoteles ἀλλοτρίῳ LK: τῷ ἀλλοτρίῳ Mt
εὐόριστον δὲ ἀλλοτρίῳς vel εὐόριστον δν (οι. ἀλλοτρίως) Aristotelis libri οὕτως] οὕτως
LK: οὕτω Μt 22 Περὶ γενέσεως B 2 p. 329 b 30 ἀποδέδοται (alterum o in ras.)
M: ἀποδεδίειται K 23 κρυσταλλούμενον (sic) corr. ex καὶ κρυσταλλοῦ M 6ηρὸν
κτλ.] cf. Arist. p. cit. 31 24 οἰκείῳ] οἰκείω LK: τὸ οἰκείω Μ: τῷ οἰκείῳ t ἀπο-
δεδίειται K 25 ἐνεργεστέρα L

τῶν ἐναντίων, ἔγραπτά φημι καὶ θερμότητα, διόπερ καὶ ἀμετάβλητον εἰς ⁴
τάναντία μένον πῦρ. πάντες δὲ οὗτοι η̄ μίαν η̄ πλείους ὑποθέμενοι ὅλην, ⁴⁸
τοῖς ἐναντίοις ταύτην εἰδοποιοῦσιν, οἱ μὲν μανότητα καὶ πυκνότητα, οἱ δὲ
νείκει καὶ φιλία, οἱ δὲ ἄλλη καὶ ἄλλη ἐναντιώσει, ὥσπερ εἴρηται.

5 p. 189•25 'Αλλ' ἄμφω ἔτερόν τι τρίτον.

Κατὰ κοινοῦ τὸ "συνάγει". οὔτε γάρ, φησίν, η̄ φιλία τὸ νεῖκος
συνάγει, οὔτε τὸ νεῖκος τὴν φιλίαν, ἀλλ' ἄμφω τό τε νεῖκος καὶ η̄ ⁵⁰
φιλία ἔτερόν τι τρίτον συνάγουσιν η̄ διαχρίνουσιν.

10 p. 189•26 "Ἐνιοι δὲ καὶ πλείω λαμβάνουσιν ἐξ ὧν χατασκευά-
ζουσι τὴν τῶν ὄντων φύσιν. |

Τοσούτον χρεία τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὸν τῶν ἀρχῶν λόγον, ὥστε καὶ ⁴
τινες τῶν πρὸ ἡμῶν καὶ πλείονα τὰ ὑποκείμενα τοῖς ἐναντίοις ὑποτίθέασιν.
οὐδενὸς γάρ ὁρῶμεν τῶν ὄντων οὐσίαν τὰ ἐναντία, τὴν δὲ
ἀρχὴν οὐ καθ' ὑποκειμένου δεῖ λέγεσθαι τινος. ἔσται γάρ
15 ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς. τοῦτο δυνατὸν καὶ συνηγμένως ὡς ἔνα συλλογισμὸν
τὸ ὅλον λαβεῖν, καὶ διγραμμένως ἀκοῦσαι ὡς δύο συλλογισμούς, ἵνα η̄ τὸ
οὐδενὸς γάρ ὁρῶμεν τῶν ὄντων οὐσίαν τὰ ἐναντία ἐν ἐπιγείρημα, ο
καὶ τὸ λοιπὸν ἔτερον. εἰ μὲν οὖν ὡς ἐν ἐπιχείρημα τὸ ὅλον λάβωμεν,
οὕτως· πρὸς δὲ τούτοις, φησίν, ἀπορόν τι ἡμῖν ἐπακολουθήσει, εἰ μὴ ὑπο-
20 θώμεθι τοῖς ἐναντίοις ὅλην τινά· οὐδενὸς γάρ ὁρῶμεν οὐσίαν τὰ
ἐναντία, τουτέστιν οὐδὲν οὐσίαται ἐν τῷ ἐναντίον είναι, ἐπειδὴ τὰ ἐναν-
τία συμβεβηκότα ἔστι, τὴν δὲ ἀρχὴν τῶν ὄντων οὐ καθ' ὑποκειμένου
δεῖ λέγεσθαι, τουτέστιν οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ, ἀντὶ τοῦ συμβεβηκότος.
ἔστιν οὖν δὲ δύο συλλογισμὸς τισιδύτος· τὰ ἐναντία συμβεβηκότα, αἱ ἀρχαὶ ¹⁰
25 τῶν πραγμάτων οὐ συμβεβηκότα, τὰ ἐναντία οὐκ ἀρχαὶ τῶν πραγμά-
των. διὰ τί δὲ οὐκ εἰσὶ συμβεβηκότα αἱ ἀρχαὶ τῶν πραγμάτων, τὴν αι-
τίαν προσέθηκεν. ἔσται γάρ ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς· τὸ γάρ ὑποκείμενον
τοῖς συμβεβηκόσιν ἀρχὴ ἀν αὐτῶν εἴη· προσποκεῖσθαι γάρ δεῖ κατὰ φύσιν
τὸ δεξόμενον. τοῦ κατηγορούσουμένου δὲ εἴπε, διότι τὸ συμβεβηκότα τῆς
30 οὐσίας κατηγορεῖται· λέγομεν γάρ τὸν ἄνθρωπον λευκὸν είναι. καὶ ἄλλως

2 τὰ ἐναντία L fort. μόνον cl. Diels ad Simplic. p. 203,24 τὸ πῦρ L η̄ (ante μίαν) om. L ὑποτίθεμενοι Mt 3 μανότητα καὶ πυκνότητα ante correct. M 4 νεῖ-
κος K 5 τρίτον om. K 6 οὔτε] cf. p. 136,25 et Arist. libri 7 τό τε LK: τὸ (om. τε) Mt 8 η̄ διαχρίνουσιν om. K 9. 10 ἐξ ὧν—φύσιν om. K 12 ἐπιτίθέ-
σιν K 13 οὐθενός K 13. 15 τῶν ὄντων—ἀρχῆς om. K 15 τοῦτο δυνατὸν
evan. L 16 ὡς δύο om. L 18 λάβοιμεν τ 19. 20 ὑποθέμεθα K
21 εν] έν K 22 τῶν ὄντων] τοῦ λόγου L 23 συμβεβηκότος LK: συμβεβηκός fort.
recte Mt 24 δῶλας K σύλλογος L 25. 26 τὰ ἐναντία—εἰσὶ συμ- in eras. K
25 ἄρξ ante οὐκ addit. t 26 post εἰσὶ addit. τὰ L 27 ἔσται LK: ἔστω Mt
29 δεξόμενον] fort. δεξόμενον τοῦ κατηγορούσουμένου 30 γάρ om. K

εὶς μηδὲν οὐσίωται ἐν τῷ ἐναντίον εἶναι, διότι τὰ ἐναντία συμβεβηκότα, d 4^v
δῆλον ἄρα δτὶ οὐδὲ ἀρχὰς τῶν οὐσιῶν δυνατὸν εἶναι τὰ ἐναντία· ἔσονται
γάρ αἱ ἀρχαὶ τῶν οὐσιῶν συμβεβηκότα· εἰ δὲ τοῦτο, ἀρχὴ δὲ τῶν συμβεβηκότων τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς, ἔσται τῆς ἀρχῆς ἀρχή, δπερ ἀδύνατον.
5 εἰ μὲν οὖν συνεχὲς εἴη τὸ ῥητόν, οὕτως αὐτὸν νοητέον, εἰ δὲ διγραφμένον,
οὕτως· πρὸς δὲ τούτοις ἀπορήσειεν ἀν τις, εἰ μὴ τρίτην τινὰ ἀρχὴν
τοῖς ἐναντίοις ὑποθίσεται. τίς δ' ἡ ἀπορία ἐπήγαγεν· οὐδενὸς γάρ
ὅρῶμεν οὐσίαν τὰ ἐναντία. οὐδὲν γάρ ἐν τούτῳ οὐσίωται, ἐν τῷ ἐναν-
τίον τι εἶναι πρὸς ἄλλο· οὐδὲ γάρ ἐν τούτῳ οὐσίωται τὸ πῦρ, ἐν τῷ ἐναν-
10 τον εἶναι τῷ ὅδατι, ἐπει οὐδέποτ' ἀν μετέβαλλεν εἰς τὸ ὅδωρ, ἀλλ' ἔστι 20
τι τὸ ὑπομένον ἐν τῇ εἰς ὅδωρ μεταβολῇ, δπερ οὐχ ἔστι τῷ ὅδατι ἐναν-
τίον. εἰ δὲ μὴ ὑποκέοιτο τοῖς ἐναντίοις τρίτη τις ἀρχὴ, τοῦτο ἀν συμβαί-
νοι, τὸ ἐν τῇ ἐναντιότητι οὐσιῶσθαι τὰ πράγματα. εἰτα τὸ ἐφεξῆς ἀπ'
ἄλλης ἀρχῆς· τὴν δ' ἀρχὴν οὐ καθ' ὑποκειμένου δεῖ λέγεσθαι
15 τινος καὶ τὰ ἑῆγες. ἡ ἀρχὴ οὐ καθ' ὑποκειμένου, τὰ ἐναντία καθ' ὑπο-
κειμένου, τὰ ἐναντία ἄρα οὐκ ἀρχαῖ. εἰ γάρ ἡ ἀρχὴ καθ' ὑποκειμένου,
ἔσται τῆς ἀρχῆς ἀρχή· τὸ γάρ ὑποκείμενον ἀρχὴ τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ. 25

p. 189-26 "Ετι οὐχ ειναί φαμεν οὐσίαν ἐναντίαν οὐσίᾳ· πῶς ἀν οὐν
ἐκ μὴ οὐσιῶν οὐσία εἴη;

20 Τὰ ἐναντία, φησίν, οὐχ οὐσίαι, αἱ ἀρχαὶ τῶν οὐσιῶν οὐσίαι, τὰ ἐναν- 20
τία ἄρα οὐκ ἀρχαὶ τῶν οὐσιῶν. πόθεν δ' δτὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν οὐσιῶν [οὐχ]
οὐσίαι, ἔδειξε διὰ τοῦ εἰπεῖν· ἡ πῶς ἀν πρότερον μὴ οὐσία οὐσίας
εἴη; δυνάμει λέγων δτὶ αἱ ἀρχαὶ τῶν οὐσιῶν οὐκ οὐσίαι, αἱ δ' οὐκ οὐ-
σίαι τὰ συμβεβηκότα ἔστιν, ἔσονται ἄρα αἱ ἀρχαὶ οὐσιῶν τὰ συμβεβηκότα.

1 οὐσιοῦται K ἐν τῷ ἐναντίῳ L 3 ἀρχὴ] ἀρχαὶ L 5 οὕτως] οὐ
τὸ K νοητέον ante corr. M 7 ὑποθίσεται] cf. Aristotelis libri et Diels ad
Simplic. p. 199,32 8. 9 οὐδὲν γάρ—πρὸς ἄλλο K: om. LMt οὐσιῶται utro-
bique K 10 τῷ] τὸ t μετέβαλλεν K: μετέβαλλον L: μετέβαλεν Mt
11 ὑπομένον] υποκειμένον K δπερ LKt: ὥσπερ M 12. 13 συμβαῖνοι scripsi:
συμβαίνη LKM: συμβαίη t 13 ἐν τῇ om. K ἐναντιώτητι K τὸ (post εἰτα)
om. K 14. 15 δεῖ λέγεσθαι τινος LK: τινὸς δεῖ λέγεσθαι Mt 15. 16 ἡ ἀρχὴ
οὐ καθ' ὑποκειμένον· τὰ ἐναντία καθ' ὑποκειμένα K 17 ἐν ὑποκειμένῳ Mt: ἐν ὑπο-
κειμένῳ L: ἐνυποκειμένου K 18 εἰναι] ἔστι K οὐσίᾳ] οὐσία* (littera erasa) K
18. 19 πῶς—εἴη om. K 18 ἀν οὐν LM: γάρ ἀν t at cf. Aristotelis cod. I et Sim-
plicii libri p. 200, 25 19 εἴη LM: ἀν εἴη t 20 τὰ ἐναντία—αἱ ἀρχαὶ om. K
inter αἱ ἀρχαὶ et τῶν οὐσιῶν οὐσίαι irreperserunt (ex v. 22) Aristotelis verba ἡ πῶς ἀν πρό-
τερον (προτέραν corr. M) μὴ οὐσία οὐσίας (οὐσία utrobique L) εἴη in LM: his omissis ab-
surde interpolat οὐσίαι t 21 τῶν οὐσιῶν (altero loco) om. L οὐκ alterum
delevi 22 ἔδειξε διὰ M: ἔδειξε; διὰ t et, si silentio fides, LK ἀν om. L
πρότερον K: προτέρα LMt at cf. ad v. 20 οὐσίᾳ (post μὴ) om. L 23 λέγω L
post λέγων δτὶ videtur excidisso el 23. 24 αἱ δ' οὐκ οὐσίαι om. L 24 ἔστιν]
εἰσιν L ἄρα αἱ K: δτὶ αἱ (sic) L: ἄρα (om. αἱ) Mt fort. τῶν οὐσιῶν

εἰ δὲ ταῦτα ἀρχή, ἔσται πρότερα τῇ φύσει τὰ συμβεβηκότα τῆς οὐσίας, **4***
διπέρ αἰδούντων· τούναντίον γάρ προτέρα τῇ φύσει ἡ οὐσία.

p. 189b3 Δοκεῖ δὲ τὸ μεταξὺ μᾶλλον.

25

Μᾶλλον, φησί, κατορθοῦσιν οἱ τὸ μεταξὺ ὡς ὅλην ὑποτιθέντες τῶν
5 ἐν τι τῶν τεσσάρων στοιχείων ὑποτιθεμένων, διότι *(μετ')* ἐναντιώσεων
τινῶν τὰ τέσσαρα στοιχεῖα [**τὰ ἔτερα μόρια**], δεῖ δὲ τὴν ὅλην, ὅσπερ
· ἐδείχθη, μὴ ἔχειν τινὰ ἐναντίωσιν. **40**

p. 189b8 Ἀλλὰ πάντες τὸ ἐν τοῦτο τοῖς ἐναντίοις σχηματί-
ζουσιν.

10 "Οτι οὐ μόνον τῆς ὅλης ἔσχον ἔννοιαν οἱ παλαιοί, εἰ καὶ μὴ κατωρ- **45**
θωμένως, ἀλλὰ καὶ τῶν εἰδοποιῶν ἀρχῶν ἐναντίων οὐσῶν, ὅσπερ καὶ ἀνά-
γει πάσας εἰς τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἔλειψιν· ὡστε αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄντων,
φησί, τρεῖς ἡ ὅλη καὶ ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἔλειψις. καὶ ταῦτας πάντες
ἀρχὰς ἔλεγον εἶναι, διεφώνουν δὲ περὶ τὴν τάξιν αὐτῶν καὶ τὸ ποιητικὸν
15 καὶ τὸ παθητικόν· οἱ μὲν γάρ Πυθαγόρειοι, οἵς καὶ ὁ Πλάτων ἡχολούθησε, **50**
τὰ δύο ὡς ὅλην ὑποτιθέντες πάσχειν ἔλεγον ταύτην ὑπὸ τοῦ ἐνὸς τοῦ εξ-
δους, καὶ οὕτως ποιεῖν τὴν γένεσιν, οἱ δὲ τοῦ Πλάτωνος παλαιότεροι φυσι-
κοὶ τὸ ἐν ὅλην ποιοῦντες ἡ τὸ μεταξὺ ἡ ἐν τι τῶν τεσσάρων, πάσχειν
τοῦτο ἔλεγον ὑπὸ τῆς δυάδος καὶ οὕτως ποιεῖν τὴν γένεσιν καὶ τὴν
20 φθοράν, οἵς καὶ ὁ Ἀριστοτέλης κατὰ τοῦτο ἡχολούθηκε.

p. 189b16 Τὸ μὲν οὖν τρία φάναι τὰ στοιχεῖα εἶναι ἔχ τε τούτων
καὶ ἔχ τοιούτων ἄλλων ἐπισκοποῦσι δόξειεν δὲν ἔχειν τινὰ **55***
λόγον.

"Οτι μὲν οὖν καὶ ἐναντίας δεῖ εἶναι τὰς ἀρχὰς καὶ πρὸς ταύταις ὑπο-
25 κείμενόν τι τρίτον, ἕκανῶς διὰ τῶν προλαβύντων ἔδειξε, περὶ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ
τῶν ἀρχῶν οὐκ αὐτάρκη τὰ εἰρημένα· ἡπόρησε γάρ ἂν τις δτι 'δίδωμι δεῖν
ἐναντίας εἶναι τὰς ἀρχὰς καὶ πρὸς τούτοις εἶναι καὶ τὸ ὑποκείμενον, μῆ-

1 ἀρ K: fort. ἀρχαὶ πρότερον K 2 πρότερα (compend. M) Mt: προ LK 4 κα-
τορθοῦσιν] καθηγορηθῆκασιν ante corr. L 5 ὑποτιθεμένων] καθ' ὑποκειμένων K μετ'
addidit t: om. LKM ἔναν (in exitu versiculi) ἐναντιώσεων M 6 τὰ (ante τέσσαρα) Mt:
εἰ τὰ LK τὰ ἔτερα μόρια delevit t: sed lacunis potius laborare locus videtur. cf. p. 139,25
8 lemma om. K πάντες LM: πάντες γε τ Aristoteles 10 εἶχον τ ἔνοιαν et
μοx κατορθωμένως K 11 ὅσπερ LM: ὕσπερ K: ἥπερ t 13 Ἑλληψις K ταῦτα K
πάντη τὰς L 14 εἶναι om. L διερόνυν K 15 τὸ (ante παθητικόν)
om. L 16 ὡς] εἰς L 17. 19 τὴν γένεσιν—ποιεῖν om. K 20 κατὰ τοῦτο
ἡχολούθηκε L: κατηχολούθηκε K: κατὰ πάντα ἡχολούθηκε Mt 21. 23 ἔχ τε τούτων—
λόγον om. K 24 ἔτι (sic) μὲν οὖν K 25 ἀριθμοῦ LK: ὁρισμοῦ Mt 27 τὰς
ἀρχὰς om. L fort. πρὸς ταύταις

ποτε δὲ δύο η̄ πλείους εἰσὶν ἐναντιώσεις, ὅμοίως δὲ καὶ τὰ ὑποκείμενα δύο οἱ 5·
 η̄ πλείονα'. καὶ διὰ τῶν προλαβόντων μὲν οὖν δέδειχται διὰ τὴν πρωτίστην ε
 ἐναντιώσιν μίαν δεῖ εἶναι οὐκ αὐτάρκως, διὰ δὲ τῶν παρόντων δείχνυται
 διὰ ἀδύνατον πλεῖον μιᾶς ἐναντιώσεως εἶναι καὶ ὑποκείμενου ἐνός. λαμ-
 5 βάνει οὖν ἐκ διαιρέσεως τὰς ἀρχὰς τάς τε εἰδικὰς καὶ τὰς ὑλικὰς λέγων
 οὕτως· ἀνάγκη πᾶσα η̄ μίαν εἶναι ἐναντιώσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς, η̄ οὐ μίαν
 ἀλλὰ πλείους, ὅμοίως δὲ καὶ ὑποκείμενον η̄. ἐν εἶναι, η̄ οὐχ ἐν ἀλλὰ
 πλείονα. τεσσάρων οὖν ὄντων τμημάτων τούτων γίνονται ἔξι συζυγίαι, ὡν 10
 αἱ μὲν δύο αἱ ἐναντίαι ἀσύστατοι, συνίστανται δὲ αἱ λοιπαὶ τέσσαρες αἱ τε
 10 δύο ὑπάλληλοι καὶ δύο αἱ λοιπαὶ διαιρώντοι· η̄ γὰρ καὶ αἱ ἐναντιώσεις
 πλείους καὶ τὰ ὑποκείμενα, η̄ πλείους μὲν αἱ ἐναντιώσεις ἐν δὲ τὸ ὑπο-
 κείμενον, η̄ ἔμπαλιν πλείω μὲν τὰ ὑποκείμενα μία δὲ η̄ ἐναντιώσις, η̄ ἐν
 τὸ ὑποκείμενον καὶ η̄ ἐναντίωσις μία. ἐάν οὖν δειχθῇ διὰ ἀδύνατον τὰς
 τρεῖς τὰς ἀλλας συστῆναι, ὑπολιμπάνεται η̄ λοιπὴ η̄ λέγουσα ἐν εἶναι τὸ
 15 ὑποκείμενον καὶ μίαν τὴν ἐναντιώσιν. προχειρίζεται οὖν τὴν μίαν συζυγίαν 16
 πρότερον τὴν λέγουσαν ἐν εἶναι τὸ ὑποκείμενον καὶ πλείους τὰς ἐναντιώσεις,
 λαμβάνει δὲ διὰ τὸ σαφὲς τοῦ λόγου ἀντὶ τῶν πλειόνων ἐναντιώσεων δύο.
 Καὶ γὰρ οὐδὲν δειχθῇ ἐπὶ τῶν δύο ἐναντιώσεων, ταῦτα καὶ ἐπὶ πλειόνων
 δειχθείη ἄν. εἰ οὖν ἐν μὲν τὸ ὑποκείμενον δύο δὲ αἱ ἐναντιώσεις, ἐργού-
 20 μεθα τοὺς τοῦτο ὑποτιθεμένους, πότερον ἔκατέρα τῶν ἐναντιώσεων πάντα
 δύναται γεννᾶν, η̄ η̄ μὲν ἀλλὰ η̄ δὲ, ἀλλα. εἰ μὲν οὖν ἔκατέρα πάντα
 γεννᾶν δύναται, περιττὴ η̄ μία ἀπακή τῆς μιᾶς πάντα γεννῆσαι δυναμένης 20
 (οὐδὲν δὲ οὐδὲ μάτην οὔτε περιττὸν ποιεῖ οὔτε ὁ θεός οὔτε η̄ φύσις), εἰ
 δὲ οὐχ ἔκάστη πάντα ποιεῖ, ἀλλ' η̄ μὲν ταῦτα η̄ δὲ ἐκεῖνα, ἀναιρέσομεν
 25 τὴν εἰς ἀλληλα τῶν πραγμάτων μεταβολήν (οὐ γὰρ μεταβάλλει τὸ τυχόν
 εἰς τὸ τυχόν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ἐναντίον), δέδειχται δὲ διὰ πάντων
 ἐστὶν εἰς ἀλληλα η̄ μεταβολή. οὕτως μὲν οὖν ἀδύνατον δύο εἶναι τὰς ἐνα-
 ντιώσεις ἐν δὲ τὸ ὑποκείμενον, εἰ δὲ δύο μὲν εἴη τὰ ὑποκείμενα μία δὲ
 η̄ ἐναντιώσις, ταῦτα πάλιν ἀπορήσομεν. εἰ μὲν γὰρ ἔξι ἔκατέρου ὑποκεί-
 30 μένου πάντα δυνατὸν γενέσθαι, περιττὸν τὸ ξυν, εἰ δὲ ἐκ θατέρου μέν τινα επί-
 γίνεται ἐκ τοῦ λοιποῦ δὲ τὰ λοιπά, ἀναιρέθησεται πάλιν η̄ εἰς ἀλληλα τῶν
 πραγμάτων μεταβολή· ὥσπερ γὰρ οὐ μεταβάλλει εἰς ἀλληλα τὰ μὴ ἐναντία,
 οὕτως πάλιν τὰ μὴ τὸ αὐτὸν ἔχοντα ὑποκείμενον οὐκ ἄν ποτε μεταβάλλοι

3 οὐκ αὐτάρκως δὲ fortasse recte K 4 πλείους LMt at cf. p. 135,23 ἐναντιώ-
 σεις εἶναι καὶ ὑποκείμενα πλείονα ἐνός L 5 ἰδικὰς KM 6 ἐναντίωσιν εἶναι Mt 7 ὑπο-
 κείμενα L οὐχ] οὐκ Κ 8 τμηθέντων L 12. 13 μία δὲ—ἐάν οὖν δει- in
 eras. K 14 οἱ λοιπὴ errore typogr. t 17 ἀντὶ τῶν K: αὐτῶν τῶν LMt

18 Κ γὰρ ἄν] ἀλλὰν K ἐπὶ τῶν πλειόνων K 20 ἔκατε (sic) K 21 ἔκατέρα
 πάντως (ως compend.) K 23 οὐδὲ μάτην LK: οὔτε μάτην recte (at cf. g 7r29) Mt
 24 οὐκ ἔκαστη K ἀναιρέσωμεν L 29 τὰ αὐτὰ L εἰ μὲν LK: εἰ δὲ M:
 εἴτε t 30 εἰ δ' KM: εἰ δ' ἀν L: εἴτε t: fort. εἰ δ' αὐ 31 δὲ τὰ λοιπά K: τὰ
 λοιπά (om. δὲ) L: ἔτερα M: δὲ ἔτερα t 32 μὴ (ante ἐναντία) om. L 33 μὴ
 LKM: μὲν t ἔχοντα] ἔφοντα (sic) K ὑποκείμενα LK μεταβάλλοι Mt: με-
 ταβάλλοι K: μεταβάλλοι L. eadem varietas p. 144,2

εἰς ἄλληλα. διὰ τοῦτο κήρινος μὲν ἵππος μεταβάλλει εἰς κήρινον ἀνδριάντα, ὃ δέ
χαλκοῦς δὲ ἵππος οὐδὲ ἄν ποτε μεταβάλλοι εἰς κήρινον ἀνδριάντα. ὥστε
οὐδὲ δύο ὑποκείμενα δυνατὸν εἶναι καὶ μίαν ἐναντίωσιν, διὰ τοὺς αὐτοὺς
δὲ λόγους οὕτε δύο ὑποκείμενα καὶ δύο ἐναντίωσις. ὥστε εἰ ἀνάγκη μίαν ²⁰
5 τῶν τεσσάρων ὑπομέσεων εἶναι ἀλγθῆ, ἐλληγεμένων τῶν τριῶν ἡ τετάρτη
ὑπολείπεται ἡ ἐν λέγουσα τὸ ὑποκείμενον καὶ μίαν τὴν ἐναντίωσιν. κέχρην-
ται δὲ πολλαχοῦ τῇ τοιαύτῃ δεῖξει καὶ οἱ γεωμέτραι, ὅπηνίκα τῇ κατ'
εὐθεῖαν δεῖξει μὴ δύνανται χρήσασθαι· ἀναιροῦντες γάρ τὰ ἀντιδιγγόμενα
τῷ ἀλγθεῖ, τὸ καταλιμπανόμενον ἔχουσιν ἀλγθές. οἷον δὲ η διάμετρος
10 τῇ πλευρῇ ἡ σύμμετρος ἡ ἀσύμμετρος· ἀνελών οὖν τὸ σύμμετρον, τὸ κα-
ταλιμπανόμενον ἀλγθὲς ἔχει, δὲ οὐδύμμετρος. προστίθησι δὲ κάκεινο, διπερ ²⁵
ἡδη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴπεν, δὲ εἰ ἐν παντὶ γένει μία ἐστὶν ἐναντίωσις,
καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ δηλούντι ἐνὶ ὅντι γένει μία ἔσται ἡ πρωτίστη ἐναντίωσις.
Ταῦτα εἰπὼν ζητεῖ ἐφεκῆς πόσας δεῖ καλεῖν τῷ ἀριθμῷ τὰς ἀρχὰς
15 ταύτας, πότερον δύο ἡ τρεῖς· δέξει γάρ κατὰ ἄλλην καὶ ἄλλην ἐννοιαν ποτὲ μὲν
τρεῖς, ποτὲ δὲ δύο δέσον αὐτὰς καλεῖν. δυνατὸν μὲν γάρ τρεῖς αὐτὰς καλεῖν,
δύο μὲν τὰ ἐναντία τὸ εἰδός καὶ τὴν στέρησιν, ἐν δὲ τὸ ὑποκείμενον τὴν
οὐλην, δυνατὸν δὲ μὴ τρεῖς ἀλλὰ δύο λέγειν τὰς ἀρχὰς συναιροῦντας τὰς ³⁰
τρεῖς εἰς τὰς δύο· τὴν γάρ οὐλην καὶ τὴν στέρησιν τινες εἰς ταῦτα ἀγουσι,
20 καὶ ἔν τι καὶ ταῦτα νομίζουσιν εἶναι τὴν οὐλην καὶ τὴν στέρησιν. ἐπειδὲ οὖν
συμβάλλεται πρὸς τὸ δεῖξαι πότερον δεῖ δύο λέγειν τὰς ἀρχὰς ἡ τρεῖς, καὶ
εἰ ἄμφω καὶ δύο καὶ τρεῖς, πῶς δεῖ λέγειν δύο καὶ πῶς τρεῖς, τὸ δια-
στελλασθαι πρότερον διτὶ ἐπερόν ἔστιν ἡ οὐλη τῆς στερήσεως, εἰ καὶ μὴ τῷ
ὑποκείμενῳ, ἀλλ' οὖν τῷ λόγῳ, πρῶτον τοῦτο ποιεῖ καὶ δείκνυσι κατὰ δύο
25 τρόπους διτὶ ἐπέρα ἔστι τῆς οὐλῆς ἡ στέρησις, καὶ ἐκ τῆς χρήσεως τῆς ⁴⁵
κοινῆς καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως. ἐκ μὲν τῆς κοινῆς χρή-
σεως, διτὶ ἐπὶ μὲν τῆς στερήσεως φέρομεν καὶ τὸ ἐκ τοῦδε πρόσρημα καὶ
τὸ τόδε (λέγομεν γάρ καὶ ἐξ ἀμούσου μουσικὸν γενέσθαι καὶ τὸν ἀμούσον
γενέσθαι μουσικόν, καὶ διτὶ ὁ ἀφιλόσοφος γέγονε φιλόσοφος καὶ ἐξ ἀφιλο-
30 σόφου γέγονε φιλόσοφος), ἐπὶ δὲ τῆς οὐλῆς φέρομεν μὲν ἀμφότερα τὰ προσ-
ρήματα, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀλλ' ἀνὰ μέρος, ἐπ' ἄλλου μὲν τὸ ἐξ
οὗ ἐπ' ἄλλου δὲ τὸ τόδε· λέγομεν γάρ ἐκ χαλκοῦ γενέσθαι ἀνδριάντα ⁵⁰
οὐδὲ τὸν χαλκὸν γενέσθαι ἀνδριάντα, καὶ τὸν ἀνθρωπὸν ἐκ σπέρματος καὶ

1 κύριος μὲν K 2 δὲ ἵππος] δὲ ἵππους L 3 δυνατὰ L καὶ μίαν K: μίαν L:
μίαν δὲ Mt 4 οὕτε libri: immo οὐδὲ 5 εἶναι iterat K ἐλληγεμένων
(η corr.) K 7 καὶ om. Mt 8 εὐθεῖαν KM χρήσεσθαι K 8. 9 ἀναι-
ροῦντες—διάμετρος iterata del. K 12 ηδη L: εἰδη K: om. Mt ἔμπροσθεν
p. 189a13 13 ἐνὶ ὅντι δηλούντι L 16 δέονται L: δεόν-
τως τὸ μὲν γάρ—καλεῖν in erasis K 18 συναναιροῦντες L 20 εἶναι LK: ήν
εἶναι Mt 22 πῶς δεῖ δύο λέγειν Mt 22. 23 τὸ διαστελλασθαι M: τὸ διαστέλλεσθαι K:
τῷ διαστελλασθαι τὸ et, si silentio fides, L 23 πότερον K διτὶ] 8 L τῷ] τὸ K
24 πρῶτον τοῦτο KM: τοῦτο πρῶτον L: πρῶτον οὖν τοῦτο τὸ 26 ἐκ μὲν κτλ.] alteram
enuntiati partem apponet demum d 6:11 28 τὸ τόδε Mt: τοῦτο δὲ K: τόδε L
καὶ (post γάρ) om. L 29. 30 καὶ ἐξ ἀφιλόσοφου γέγονε φιλόσοφος om. L 30 μὲν
om. K 33 οὐ—ἀνδριάντα om. K

ἐκ τοῦ καταμηνίου λέγομεν γενέσθαι, οὐ τὸ σπέρμα καὶ τὸ καταμήνιον ἀνθρωπον. ἀλλ' εἰ καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων ἀμφότερα λέγεται, ἀλλ' ἔστι τῇ μὲν ὅλῃ οἰκειότερον καὶ προσφύεται τὸ τόδε, τῇ δὲ στερήσει τὸ ἐκ τοῦδε, διότι ἡ μὲν ὅλη ὑπομένει τὸ εἶδος ἐπιόν, ἡ δὲ στέρησις οὐχ ὑπομένει· 5 τικὲν ὅμοιοντι οἰκεῖον τὸ τόδε, τῷ δὲ μὴ ὑπομένοντι τὸ ἐκ τοῦδε. ἀλλ' εἰ οἰκεῖον τῇ ὅλῃ τὸ τόδε διὰ τὸ ὑπομένειν, τί δήποτε ἐπὶ μὲν τῆς στερήσεως ἀμφοτέροις ἔστιν ὅτε κεχρήμεθα τοῖς προσρήμασι καὶ τῷ ἐκ ἀνθρωπον καὶ τῷ τόδε, ἐπὶ δὲ τῆς ὅλης θατέρῳ μόνον; φημὶ οὖν διτι ήνικα μὲν ἀπὸ τῆς στερήσεως ὀνομάζομεν τὸ ὑποκείμενον, ἐπειδὴ τῇ στερήσει 10 συναναλαμβάνομεν διὰ τῆς φωνῆς καὶ τὴν ὅλην (ὅταν γὰρ εἴπω τὸ ἀμουσον, οὐ τὴν ἀμουσίαν ἀπλῶς φημι, ἀλλὰ τὸ μετέχον τῆς ἀμουσίας), ἐπεὶ οὖν ἡ φωνὴ καὶ τὸ μετέχον καὶ τὸ μετεχόμενον σημαίνει, εἰκότως καὶ τὸ τῇ ὅλῃ προσῆκον πρόσρημα φέρομεν ἐπ' αὐτῆς τὸ τόδε καὶ τὸ τῇ 5 στερήσει τὸ ἐκ τοῦδε. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς στερήσεως οὐτως· ἐπὶ δὲ τῆς 15 ὅλης, ἐπειδὴ ἡ φωνὴ οὐκ ἔχει συναναλαμβανομένην τὴν στέρησιν (ὅταν γὰρ εἴπω τὸν ἄνθρωπον γίνεσθαι μουσικόν, δὲ ἄνθρωπος οὐκ ἔχει ἐμφαινομένην ἐν τῇ φωνῇ τὴν στέρησιν, λέγω δὴ τὸ ἀμουσον· καὶ διτι εἴπω διτι Σωκράτης λευκὸς γέγονεν, οὐκ ἔστιν ἐν τῷ Σωκράτει ἐμφαινομένη ἡ τοῦ λευκοῦ στέρησις, τουτέστι τὸ μὴ λευκόν), διὰ τοῦτο τῷ ἐνὶ μόνῳ προσρήματι τὰ τοιαῦτα καλοῦμεν, διτι ὁ ἄνθρωπος μουσικὸς γέγονε καὶ διτι Σωκράτης λευκὸς ἡ φιλόσοφος, οὐκέτι δὲ καὶ ἐξ ἄνθρωπου μουσικὸς ἡ, ἐκ 10 Σωκράτους φιλόσοφος.

'Αλλ' εἰ διὰ τὸ μὴ συναναλαμβάνεσθαι τῇ ὅλῃ κατὰ τὴν φωνὴν τὴν στέρησιν, διὰ τοῦτο τῷ ἐνὶ μόνῳ προσρήματι προσαγορεύομεν τὴν ὅλην, 25 διὰ τί μὴ ἐπὶ πάσης ὅλης τῷ αὐτῷ κεχρήμεθα προσρήματι, λέγω δὴ τῷ τόδε, δπερ καὶ οἰκεῖον εἶναι αὐτῇ μᾶλλον εἰρήκαμεν, ἀλλ' ἐπὶ τινος ὅλης μόνον τὸ ἐκ τοῦδε λέγομεν, δπερ τῇ στερήσει μᾶλλον προσήκει; καίτοι εὶ μὴ συνεμφαίνεται κατὰ τὴν φωνὴν ἐπὶ τῆς ὅλης ἡ στέρησις, διὰ τί μὴ μᾶλλον ἐκ τοῦ οἰκείου τῇ ὅλῃ προσρήματος ἀεὶ καλοῦμεν τὴν ὅλην καὶ 30 φαμεν τὸ σπέρμα ἄνθρωπον γενέσθαι καὶ τοὺς λίθους οἰκίαν, ἀλλ' ἐκ σπέρματος ἄνθρωπον καὶ ἐκ λίθων οἰκίαν; φημὶ οὖν πρὸς τοῦτο, διτι εἴκαταν εἴκαταν ὅλης λέγωμεν γίνεσθαι τι, ἐπειδὴ οὐκ ἐκ τῆς πρώτης ἀλλ' ἐκ τῆς προσεχοῦς ὅλης λέγομεν γίνεσθαι, ἡ δὲ προσεχῆς ὅλη ἐπὶ τῶν κατ' οὐσίαν γινομένων οὐχ ὑπομένει ἀλλ' δῆλη μεταβάλλει (οὐδὲν γὰρ τοῦ σπέρματος 35 καὶ τοῦ καταμηνίου ὑπομένει), τὸ δὲ τόδε πρόσρημα τὸ ὑπομένον ἐμφαί-

1 ἐκ ομ. Mt καταμηρίου ετ ποκ καταμήριον K 6 ὅλει L 7 ἔστιν διτι K
 τῷ ἐκ] τοῦ ἐκ K 8 τῆς ὅλης L: τοῦ εἶδος K Mt 10 ὅτε γὰρ K 12 καὶ τὸ *
 μετέχον ομ. t 13 τὸ (post τόδε καὶ) ομ. LK 15 συναλαμβανομένην K 15. 17 τὴν
 στέρησιν—τὴν στέρησιν omisssis absurde interpolant τὴν φωνὴν Mt 17 καὶ διτι εἴπω
 γέρε
 LKM: καὶ διτι εἴπω M²: καὶ γὰρ διτι εἴπω τ 18 ἐμφαινόμενον K 19 τῷ
 iterat K 20 δ ομ. Mt 20. 21 διτι δ σωκράτης L 23 διὰ τὸ μὴ LK: μὴ διὰ
 τὸ Mt 26 αὐτῇ K 29. 30 καὶ οὐ φαμὲν L 30 οἰκίαν K 31 διτι]
 ως L 32 λέγωμεν γίνεσθαι] γίνηται L 33. 34 γινομένων ομ. Mt 35 ὑπο-
 μένον] ὑποκείμενον L

νει, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν τοιούτων οὐ τὸ τόδε, ἀλλὰ τὸ ἐκ τοῦτος λέγομεν· d 5
 ἐπὶ γάρ τῶν κατ' οὐσίαν γενέσεων οὐδὲν τῆς προσεχοῦς ὑλῆς, τοῦ σπέρ- 20
 ματος λέγω καὶ τοῦ καταμηνόου, ὑπομένει πλὴν τῆς ὑποκειμένης πρώτης
 ὑλῆς καὶ τοῦ τριχῆς διαστατοῦ. διὰ τοῦτο ἐπὶ πάσης οὐσιώδους γενέσεως
 5 οὐ τὸ τόδε, ἀλλὰ τὸ ἐκ τοῦτος λέγομεν· οὐ γάρ τὸν σίτον λέγομεν γίνεσθαι
 σίτον, ἀλλ' ἐκ σίτου σίτον καὶ ἐκ χριθῆς χριθήν, διότι ὁ σπέρματος καὶ
 ὑλῆς λόγον ἐπέχων σίτος οὐχ ὑπομένει, δταν ἐξ αὐτοῦ ἔτερος γίνηται σῖ-
 τος, ἀλλὰ καθ' ὅλην τὴν οὐσίαν μεταβάλλει οὐδενὸς ὑπομένοντος τοῦ αὐτοῦ,
 πλήν, ὡς εἶπον, τῆς πρώτης ὑλῆς καὶ τοῦ τριχῆς διαστατοῦ. ἐπί τε οὖν 25
 10 τῶν κατ' οὐσίαν γενέσεων διὰ τοῦτο μόνως τὸ ἐκ τοῦτος φαμεν οὐ τὸ
 τόδε, καὶ ἐπὶ τούτων δσαι κατ' οὐσίαν μὲν οὐκ εἰσί, μιμοῦνται δὲ τὰς κατ'
 οὐσίαν γενέσεις· ἡ γάρ ἐκ χαλκοῦ τοῦ ἀνδριάντος γένεσις κατ' οὐσίαν μὲν
 γένεσις οὐκ ἔστι, μιμεῖται δὲ πῶς τὴν κατ' οὐσίαν γένεσιν. διὰ τοῦτο οὖν,
 δταν μὲν θερμανθῆ ὁ χαλκὸς ἡ ἐρυθρὸς γένηται ἡ κατά τινα τοικύτην
 15 μεταβολὴν μεταβάλῃ, ητις ἔσικε τῇ κατά συμβεβήκος μεταβολῇ, οὐ φαμεν
 ἐκ χαλκοῦ ἐρυθρὸν γενέσθαι, ἀλλὰ τὸν χαλκὸν ἐρυθρὸν καὶ τὸν χαλκὸν 30
 θερμὸν γενέσθαι, διότι κατά συμβεβήκος μεταβολὴ τὸ τοιοῦτον· δταν δὲ
 ἀνδριάς γένηται ἡ τρίποντος ἡ λέβης ἡ τοιοῦτον, οὐκέτι τὸν χαλκὸν ἀν-
 δριάντα φαμέν γενέσθαι ἡ λέβητα ἡ τρίποδα, ἀλλ' ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάντα
 20 καὶ λέβητα καὶ τρίποδα, ἐπειδὴ ἀπομιμήματά ἔστι ταῦτα τῆς κατ' οὐσίαν
 γενέσεως. ὄμοιώς καὶ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων, διτι ἐκ λίθων καὶ ἔνδιλων
 οἰκία καὶ τὸ ἀβάκιον ἐκ ἔνδιλων· οἵον γάρ εἰδος φυσικὸν δοκεῖ ἐν τοῖς
 τοιούτοις ἐπιγίνεσθαι. δταν μὲν οὖν ἐρυθρὸν ἡ θερμὸν εἴπω, οὐ συνεμ- 35
 φαίνεται ἡ δεκτικὴ τοῦ τοιούτου ὑλὴ. ὥσπερ δ' δταν εἴπω ἀνθρωπὸν ἡ,
 25 ἕππον, εὐθὺς συνεπινοῦμεν τὴν ὑλὴν ἐξ ἡς μετέβαλλεν, οἵον τὸ τοιόνδε
 σπέρμα ἐξ οὐ τὴν γένεσιν ἔσχεν, οὗτως καὶ δταν ἀνδριάντα εἴπω ἡ οἰκίαν,
 εὐθὺς τὸν χαλκὸν ἐπινοῶ ἡ τὰ ἔνδιλα καὶ τὸν λίθους· καὶ ὥσπερ ἐκεῖ
 οὐδὲν τοῦ σπέρματος ὑπομένει πλὴν τοῦ τριχῆς διαστατοῦ, οὗτως δοκεῖ καὶ
 ἐν τῇ τῆς οἰκίας γενέσει μεταβεβλῆσθαι πάντως τῶν κατά μέρος λίθων
 30 τὸ εἶδος καὶ ἄλλο τι ἐκ πάντων γενέσθαι. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὄμοιώς· 40
 ἐπεὶ οὖν πολλὴ τῶν τοιούτων πρὸς τὰς κατ' οὐσίαν γενέσεις ἡ ὄμοιότης,
 διὰ τοῦτο καὶ ἡ κοινὴ γρῆσις ὄμοιώς τὸ ἐκ τοῦτος ἐπὶ αὐτῶν, ὥσπερ καὶ
 ἐπὶ τῶν κατ' οὐσίαν γενέσεων, ἡγεγκε· καὶ ὥσπερ φαμὲν ἐξ ὅδατος ἀέρα

2 τῶν ομ. M 4 οὐσιώδους K 5 σίτον constanter K γενέσθαι L 6 ἐκ
 σίτου LK: ἐκ τοῦ σίτου Mt 9 πρώτης L: a^{ns} K: om. Mt 10 μόνω τῶν ἐκ K
 • τοῦτο L: τῶνδε KMt post φαμεν addit καὶ ταῦτα L 11 οὐκ om. L 11. 12 τὰς
 οὐκ
 κατασείαν et mox utrobiique κατασίαν K 14 γίνηται M 15 μεταβάλῃ t: μεταβάλοι L:
 μεταβάλλοι KM 16 ἐρυθρὸν (post χαλκοῦ) om. L: fort. (θερμὸν καὶ ἐκ χαλκοῦ) ἐρυθρὸν
 post χαλκὸν ἐρυθρὸν addit γενέσθαι K 17 μεταβολὴ] μεταβάλῃ K 20 ἀπὸ μιμή-
 ματά M εἰσι L 22 οἰκία Mt: οἰκίαν compend. K: ἡ οἰκία L τὸ libri: fortasse
 ὅτι ἀβάκιον] ἀβάκιον LMt: ἀβάκιον K 25 μετέβαλεν Mt 26 ἔσχεν LKM: ἔχει t
 29 μεταβλῆσθαι πῶς τῶν K 30 πάντων] αν τούτων? 31 ἡ om. Mt 33 φαμὲν
 om. superscr. K

γεγονέναι οὐ τὸ ὄντωρ ἀέρα, οὔτως καὶ ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάντα οὐ τὸν χαλ- d 5^v
κὸν ἀνδριάντα (μιμεῖται γὰρ ἡ τέχνη τὴν φύσιν), καὶ πᾶλιν ὥσπερ τὸ
ὄντωρ φαμὲν θερμὸν γενέσθαι οὐκ ἔξι ὄντας θερμὸν γένεσθαι, οὔτως καὶ
τὸν χαλκὸν θερμὸν γενέσθαι· κατὰ ποιότητα γὰρ ἡ μεταβολή, καὶ τὸ ὄπο-
5 κείμενον ὑπομένει. καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλών πάντων τὸν αὐτὸν τρόπον.

'Ιστέον δ' ὅτι οὐδὲ ἐπὶ πάστης στερήσεως, ἀπλῶς ἀμφοτέροις κεχρή·⁴⁵
μεθα τοῖς προστρήμασι καὶ τῷ ἐκ τοῦδε καὶ τῷ τόδε· οὐ γὰρ δύνεται εἰπο-
μεν, ὥσπερ ἔξι οὐκ ἀνθρώπου ἀνθρωπον γενέσθαι, οὔτω δὲ καὶ τὸν οὐκ
ἀνθρωπον γενέσθαι ἀνθρωπον, ἀλλὰ μόνως τὸ ἔξι οὐκ ἀνθρωπον· καὶ ἔξι
10 οὐκίας οίκιαν λέγοντες γενέσθαι καὶ ἔξι οὐκ ἀνδριάντος ἀνδριάντα οὐκ
δύνεται εἰποιμεν τὸν οὐκ ἀνδριάντα γενέσθαι ἀνδριάντα καὶ τὴν οὐκ οί-
κιαν. τούτου δ' ἡ αἵτια ἐκ τῶν προειρημένων δῆλη. ἐπει γάρ, ὡς εἰπο-
μεν, τὸ τόδε τῇ ὄλῃ μέν ἐστιν οἰκεῖον, οὐ πάντως δ' ἐπ' αὐτῆς λέγεται.⁵⁰
ἔνθα μὴ ὑπομένει, οὔτως καὶ συναναλαμβάνηται ἀεὶ τῇ στερήσει ἡ ὄλη,
15 ἐπειδὴ ἡ ὑποκειμένη τῇ στερήσει ὄλη μὴ ἀεὶ ὑπομένει, ἐπὶ τούτων τὸ ἐκ
τοῦδε μόνον ἐπὶ τῆς στερήσεως λέγομεν ἐφ' ὧν ἡ ὄλη οὐχ ὑπομένει,
οὐκέτι δὲ καὶ τὸ τόδε· λέγομεν γὰρ ἔξι οὐκ ἀνθρώπου ἀνθρωπον γενέσθαι,
οὐκέτι δὲ καὶ τὸν οὐκ ἀνθρωπον γενέσθαι ἀνθρωπον, ἐκ τῆς στερήσεως
20 ἐπὶ τούτων τὴν γένεσιν καὶ οὐκ ἐκ τῆς ὄλης ὑνομάζοντες. ἐφ' ὧν δ' ὑπο-
μένει ἡ ὄλη, τότε καὶ ἐκ τῆς ὄλης καὶ ἐκ τῆς στερήσεως τὴν γένεσιν |
ὑνομάζομεν· λέγομεν γὰρ καὶ ἔξι ἀμούσου μουσικὸν γενέσθαι καὶ τὸν ἄμου- d 6^v
σον γενέσθαι μουσικόν. καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος δ' ὑπομένη μὲν ἡ ὄλη,
μὴ λέγηται δὲ ὁ οὐκ ἀνδριάς γίνεσθαι ἀνδριάς, ἀλλὰ μόνον ἔξι οὐκ ἀν-
δριάντος γίνεσθαι ἀνδριάς, σύμφωνον καὶ τοῦτο τοῖς προειρημένοις λόγοις·
25 διὰ γὰρ τὸ μιμεῖσθαι ταύτας τὰς γενέσεις τὰς κατ' οὐσίαν γενέσεις, ἐν
αἷς μηδὲν τῆς προσεχοῦς ὄλης ὑπομένει, διὰ τοῦτο, ὥσπερ οὐ λέγεται δὲ
οὐκ ἀνθρωπος γίνεσθαι ἀνθρωπος, οὔτως οὐδὲ δὲ οὐκ ἀνδριάς ἀνδριάς.
συνελῶν οὖν τὰ εἰρημένα φημί, διτὶ ἐπὶ μὲν τῇ στερήσεως λέγεται ἀμφό-
τερα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τὰ προστρήματα καὶ τὸ ἐκ τοῦδε καὶ τὸ τόδε (εἰ γὰρ
30 καὶ μὴ ἐπὶ πάστης στερήσεως, ἐπὶ τινῶν γάρ), ἐπὶ δὲ τῇ ὄλῃ οὐδέποτε
ἀμφότερα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λέγεται, ἀλλὰ ποτὲ μὲν τὸ ἐκ τοῦδε, ποτὲ δὲ τὸ
τόδε. εἰ τοίνου ἐπὶ τῇ στερήσεως ποτὲ μὲν ἀμφότερα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λέ-
γεται, ἐπὶ δὲ τῇ ὄλῃ οὐδέποτε ἀμφότερα ἐπὶ τῇ αὐτῆς ἀλλὰ θάτερον, ¹⁰
ἐσικεν ἔτερα εἶναι τῇ ὄλῃ ἡ στέρησις.

3 φαμὲν οι. superscr. K 3. 4 οὐκ ἔξι ὄντας—χαλκὸν θερμὸν γενέσθαι οι. Mt 4 scri-
bendum videtur γενέσθαι (οὐκ ἐκ χαλκοῦ θερμὸν γενέσθαι) 6 οὐδὲ] οὐκ L 8. 9 οὐκ
ἀνθρώπου—μόνως τὸ ἔξι οι. K 10 καὶ] ὡς K 11 εἴπωμεν LM οὐκ (ante οἰκιαν)
οι. LK 12 τούτων K 13 μέν οι. K post λέγεται addit τὸ τοιοῦτον L
16 ὧν] δν K 17 γίνεσθαι ante correct. L 18 οὐκ ἀνθρωπον ἀνθρωπον γενέσθαι K
19. 20 ὑπομένη K δ' ἡ ὄλη ὑπομένει L 20 τὴν γένεσιν οι. K 22 ὑπομένει LK
23 δ οι. L 25 ταύτας K 27 γίνεται L 29 καὶ τοῦ ἐκ K εἰ γάρ KMt: εἰ
(οι. γάρ) L 30 τινῶν γάρ libri: immo τινῶν γοῦν τῇ iterat K 31. 33 ἐπὶ τοῦ
αὐτοῦ λέγεται, ἀλλὰ—οὐδέποτε ἀμφότερα οι. K 31 ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λέγεται L: λέγεται
ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Mt 33 τῇ αὐτῆς libri: immo τοῦ αὐτοῦ

‘Η μὲν οὖν ἐκ τῆς χρήσεως τῆς κοινῆς διάκρισις τῆς ὅλης ἀπὸ τῆς στερήσεως τοιαύτη, διαχρίνεται δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διτὶ δὲ τῇ μὲν ὅλῃ, ἐν ταῖς μεταβολαῖς ὑπομένει τὸ ἐπίδον εἰδός, δὲ δὲ στέρησις ἐναντία οὖσα τῷ εἰδεῖ οὐχ ὑπομένει ἀλλ’ ὑπεξίσταται αὐτῷ· δὲ 5 μὲν γάρ ἀνθρωπος ὑπομένει τὸ μουσικὸν καὶ τὸ λευκὸν καὶ οὐχ ὑπεξίσταται, τὸ δὲ ἀμουσον οὐχ ὑπομένει τὸ μουσικὸν ἐπίν, οὐδὲ τὸ μὴ λευκὸν τὸ λευκόν. καὶ ἐπὶ πάντων ὅμοίως. ὥστε εἰ τῇ μὲν ὅλῃ ὑπομένει τὸ εἰδός, δὲ δὲ στέρησις οὐχ ὑπομένει, ἔτερα δὲν εἰεν ταῦτα ἄλληλαν. 10 εἰ δὲ μὴ πᾶσα ὅλη ὑπομένει (οὐχ ὑπομένει γάρ τὸ σπέρμα καὶ τὸ καταμήνιον ἐπίδον τὸ ἀνθρώπειον εἰδός), οὐ θαυμαστόν. πρῶτον μὲν γάρ εἰ καὶ μὴ πᾶσα ὅλη ὑπομένει ἀλλ’ ἔστι τις ὑπομένουσα, μηδεμίᾳ δὲ στέρησις ὑπομένει, ἵκανὸν καὶ τοῦτο τὴν διάκρισιν αὐτῶν ἐνδείξασθαι· ἔπειτα καὶ εἰ μὴ τῇ προσεχῆς ὅλη ἐπὶ πάντων ὑπομένει, τῇ γοῦν πρώτῃ ὅλῃ καὶ τὸ τριχῆ διαστατὸν ἐπὶ πάντων τῶν μεταβαλλόντων ἀμετάβλητον ὑπομένει, 15 δὲ στέρησις οὐδέποτε ὑπομένει. ἄλλως τε ἀδύνατόν ἔστι μὴ πάντως τὴν 20 ὅλην τὴν τε πρώτην καὶ τὴν προσεχῆς ὑπομένειν, ἐφ’ τῇ τὸ εἰδός εὐθὺς ἐπιγίνεται· μέρος γάρ ἔστι τοῦ συνθέτου. πρόδηλος ἄρα καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων τῇ διάκρισις τῆς ὅλης ἀπὸ τῆς στερήσεως.

Τὸ μὲν οὖν τρία φάναι τὰ στοιχεῖα. σημειωτέον διτὶ οὐκ εἶπε 25 20 ‘τὸ μὲν οὖν τρεῖς φάναι τὰς ἀρχάς’, ἀλλὰ τὸ μὲν οὖν τρία φάναι τὰ στοιχεῖα, σημαίνων διπερ κατ’ ἀρχὰς ἡμῖν εἰρηται, διτὶ τὰ μὲν στοιχεῖα καὶ ἀρχαί, αἱ δὲ ἀρχαὶ οὐκέτι στοιχεῖα. διτὶ μὲν οὖν ἀρχὰς καλεῖ τὰ στοιχεῖα τὴν ὅλην καὶ τὸ εἰδός, καὶ ἡδη ἐδείχαμεν καὶ ἐν τοῖς ἑταῖρος αὐτὸς σαφῶς τὴν ὅλην καὶ τὸ εἰδός ἀρχὰς καλέσει, διτὶ δὲ οὐ πᾶσα ἀρχὴ στοιχεῖον, σαφῶς ἐδήλωσεν εἰπών τὸ μὲν οὖν τρία φάναι τὰ στοιχεῖα. ἀρχαὶ γάρ πλείους τριῶν· ἔστι γάρ καὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ τελικόν.

p. 189b18 Πρὸς μὲν γάρ τὸ πάσχειν ἵκανὸν τὸ ἔν.

20

‘Οτι οὐδὲ δυνατὸν δύο μὲν εἶναι ὑποκείμενα, μίαν δὲν ἐναντίωσιν· ἵκανὸν γάρ τὸ ἐν ὑποκείμενον πάσχον ἀνὰ μέρος ὑφ’ ἑκατέρου μορίου τῆς ἐναντίωσεως πάντα γεννῆσαι.

7 ὥστε οι. K	εἰ μὲν τῇ ὅλῃ L	8 εἰεν δὲν Mt	9 πᾶσα τῇ ὅλῃ L	οὐχ
ὑπομένει οι. K	10 ἐπίδον Mt: ἐπὶ L: ἐπὶ K	ἀνθρώπιον (sic) compend. K		
11 μὴ οι. M	πᾶσα τῇ ὅλῃ L	ἀλλ’ — μηδεμίᾳ in erasis K	ἀλλ’ LK: ἀλλ’	
		οὐν Mt	οὐδεμίᾳ Mt	οὐδεμίᾳ LK:
		μηδεμίᾳ LK: οὐδεμίᾳ Mt	12 οὐχ ὑπομένει (cf. v. 8) Mt	ἵκανὸν δὲ
		καὶ τὸ αὐτοῦ L	13 τῇ (ante προσεχῆς) οι. LK	14 ἀμετάβλητος fort. recte L
		15 οὐδέποτε LK: οὐδαὶ vel οὐδὲν M: οὐδὲ τὸ	18 ἀπὸ] οἰον τοῦ ἀπὸ in principio novae	
		paginae M	21 σημαῖνον K	23 τὸ οὐδος K
		καὶ (ante ἡδη) οι. L?	κατ’ ἀρχὰς p. 7,32	
		ἐν τοῖς ἑταῖρος velut c. 7 p. 191a12	τοῖς ἑταῖρος αὐτὸ K	
		26 πλείους οὐχ ἔστι γάρ (οι. τριῶν) L	27 μὲν γάρ τε, si silentio fides, LK: γάρ	
		(οι. μὲν) M et Arist. cod. E	29 πάσχον Mt: πάσχων K: πάσχειν L	ὑπεκατέρου K
		τῇ οι. L		

p. 189b 19 Εἰ δὲ τεττάρων ὄντων δύο ἔσονται ἐναντιώσεις, δεῆ- 46
σει χωρὶς ἔκατέρᾳ ὑπάρχειν ἐτέραν τινὰ μεταξὺ φύσιν.

Τυποθέμενος δύο ὑποκείμενα μίαν δ' ἐναντίωσιν, νῦν ὑποτίθεται τὰ 25
λοιπά δύο τμήματα τὸ τε λέγον δύο μὲν ἐναντιώσεις ἐν δὲ τὸ ὑποκείμενον,
5 καὶ τὸ λέγον δύο τὰς ἐναντιώσεις καὶ τὰ ὑποκείμενα· ἐλλιπέστερον δ' εἴ-
ρηται κατὰ τὴν λέξιν. δεῖ οὖν ἔξωθεν τι προσυπακούσαντα τὸ ἐντελὲς
δεῖξαι· εἰ δὲ τεσσάρων ὄντων δύο ἔσονται ἐναντιώσεις, δεῆσει
ἡ χωρὶς ἔκατέρᾳ ὑπάρχειν ἐτέραν τινὰ μεταξὺ φύσιν, ἡ μίαν καὶ
τὴν αὐτὴν ἀμφοτέραις ταῖς ἐναντιώσεσιν'. εἰ γάρ μὴ τοῦτο προσυπακούσω-
10 μεν, οὐδὲ τὸ ἀναγκαῖον ἔχει ὁ λόγος· οὐ γάρ ἀνάγκη πλειόνων οὐσῶν 40
ἐναντιώσεων τὰ ὑποκείμενα αὐταῖς πλείονα εἶναι. ἐν γάρ καὶ ταῦτὸν ὑπο-
κείμενον πολλῶν ἐναντιώσεων δύναται εἶναι δεκτικόν· τὸ αὐτὸ γάρ θερμοῦ
καὶ ψυχροῦ, καὶ ἕηροῦ καὶ ὑγροῦ, καὶ πυκνοῦ καὶ μαγνοῦ, καὶ μυρίων ἄλλων
δεκτικόν. τὸ δὲ εἰ δὲ τεττάρων ὄντων ἀντὶ τοῦ τῶν μορίων τῶν ἐναν-
15 τιώσεων· δύο γάρ οὐσῶν ἐναντιώσεων τέσσαρά ἔστι τὰ μόρια αὐτῶν.
μεταξὺ δ' εἰπε τὴν ὑποκειμένην φύσιν, λέγω δὴ τὴν ὅλην· ἔστι γάρ οἷον
κοινόν τι χωρίον τοῦ πολέμου τῶν ἐναντίων καὶ οἷον μεταίχμιον.

p. 189b 21 Εἰ δὲ ἐξ ἀλλήλων δύνανται γεννᾶν δύο οὖσαι, περίερ- 45
γος ἡ ἐτέρα τῶν ἐναντιώσεων.

20 Τὸ ἐξ ἀλλήλων οὐ τοῦτό φησιν, διτὶ δὲ μὲν τάδε διδεῖ δὲ τάδε,
ἄλλ' οὐδὲ διτὶ συμπλεκόμεναι δύνανται ἐξ αὐτῶν πάντα γεννᾶν (ῶσπερ ἡ
τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ ἕηροῦ καὶ ὑγροῦ ἐναντιώσις πάντα τὰ στοιχεῖα),
ἄλλ' διτὶ 'εἰ καὶ ἔκατέρα αὐτῶν δύναται καθ' ἐαυτὴν πάντα γεννῆσαι'. καὶ
διτὶ τοῦτό φησιν, ἐδήλωσεν εἰπὼν περίεργος ἡ ἐτέρα τῶν ἐναντιώ-

1 τεττάρων K: τεσσάρων (L)Mt 1. 2 δύο—φύσιν οι. K 2 ἔκατέρᾳ scripsi:
ἔκατέρα LM: ἔκατέρας εκ Arist. (at cod. E ἔκατέρα pr., ἔκατέρων comp. corr.) t 3 ὑπο-
θέμενοι K 4 τμήματα K λέγων compend. K μὲν εἶναι ἐναντιώσεις Mt
τὸ (post δὲ) οι. L 5 ἐλλιπέστερον K 6 προσυπακούσαντα L 8 ἔκατέρα

(cf. v. 2) LK: ἔκατέρ^b (h. e. ἔκατέραν; at saepe in hoc codice, praesertim in libris III—
IV, eodem signo indicatur littera a) M: ἔκατέρας t 9. 10 προσυπακούσωμεν LK:
προσυπακούσομεν Mt 11 ταῦτὸ t 12 γάρ καὶ K 14 εἰ δὲ K: εἰδεῖ L:
εἰ Mt 14. 15 τῶν ἐναντιώσεων post δύτων traicit L 14 τοῦ τῶν LK: τοῦ (οι.
τῶν) Mt 16 δὴ LK: δὴ M: δὲ t 18 δ'^c εἰ t 18. 19 γεννᾶν—ἐναντιώσεων
οι. K 18 δύο οὖσαι LM: οι. t et Aristot. cod. F 18. 19 post περίεργος addit
ἀν εἴη t cf. Aristotelis libri 20 δὲ δὲ τάδε οι. L δὲ δὲ] δὴ δὲ K
21 συμπλεκόμεναι LM: συμπλεκόμενα (K)t αὐτῶν libri πάντα LK: πᾶν Mt
22 καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ ἕηροῦ K ἐναντιώσεις K: ἐναντιώσεις L 23 ἔκ-
τερα L

σεων· εἰ γάρ δύνατὸν μίαν ἐναντίωσιν πάντα γεννῆσαι, περιττὴ ἐξ ἀνάγκης d 6r
ἡ ἑτέρα.

p. 189b22 "Αμα δὲ καὶ ἀδύνατον πλείους εἶναι ἐναντιώσεις τὰς εἰ
πρώτας· η γάρ οὐσία ἐν τι γένος.

5 "Ετερον ἐπιχείρημα, ὅπερ καὶ φθάσας ἥδη εἰπεν, δι τι ἐν παντὶ γένει
μία ἔστιν ἐναντίωσις, ἐν δὲ γένος καὶ | ή οὐσία, καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἄρα d 6v
μία ἀν εἴη ἐναντίωσις ή καθολικωτάτη. εἰ γάρ καὶ πλείους εὑρεθήσονται
αἱ ἐναντιώσεις, πᾶσαι ὑπὸ μίαν γενικωτάτην ἀναγένθησονται, ὡσπερ καὶ ἐπὶ⁵
ποιότητος τὸ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν χρώματός ἔστι προσεχῆς ἐναντίωσις.
10 ὁστε καὶν πλείους ἔσονται αἱ ἐναντιώσεις, καὶ αἱ ἀρχαὶ αἱ προσεχεῖς τῶν
ὅντων εἰδεὶ διοίσουσιν, οὐ γένει, καὶ τῷ πρότερον καὶ ὕστερον· πᾶσαι γάρ
ὑπὸ μίαν τὴν κοινωτάτην ἀναγένθησονται κοινὸν γένος οὐσαν τῶν μετ' αὐ-
τὴν πασῶν.

p. 189b27 "Οτι μὲν οὖν οὔτε ἐν τὸ στοιχεῖον οὔτε πλείω δυοῖν η
15 τριῶν.

Δύο μέν, ητοι ἵνα λέβιωμεν ἐν τὸ ὑποκείμενον καὶ μίαν τὴν ἐναντίωσιν
περιεκτικὴν τοῦ εἰδοῦς καὶ τῇς στερήσεως, η (ὅπερ καλλιον) τὴν ὅλην καὶ 10
τὸ εἶδος, διὰ τὸ τὴν στέρησιν μὴ κυρίας μηδὲ καὶ¹⁰ αὐτὸ διεῖναι ἀρχήν,
ἀλλὰ κατὰ συμβεβήκός, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς ἔξις δηλώσει. τῷ γάρ ἐν
20 ὑποκειμένῃ τῇ ὅλῃ ὑπάρχειν καὶ η στέρησις ἐν τῇ γενέσει οὐδὲν συμ-
βάλλεται τὸ καθ' αὐτήν· οὐ γάρ αὐτῆς, ἀλλὰ τῆς ἀπουσίας αὐτῆς δεῖται
τὰ γινόμενα. τούτων δὲ πότερον, καθάπερ εἰπομεν, ἀπορίαν ἔχει
ποιλήγν. ἀπορον, φησί, πότερον δύο δεῖ λέγειν τὰς ἀρχὰς η τρεῖς· καὶ
δῆλον οὐ περὶ τῶν ἀρχῶν ἀπλῶς ἀπορεῖ πόσαι τε καὶ ποιαὶ εἰσι 15

1 δυνατὰ L. 3. 4 πλείους—γένος om. K 5 φθάσ (h. e. φθάσεν) M 6d
εἰπεν p. 189a 13 εἰπεν iterat M fort. δι τις η ἐν 6 η ἐναντίωσις L
δὲ οι. M 7 ει γάρ κτλ.] cf. Themist. p. 140, 7 9 πιστητος compend. M
11 τῷ] τὸ K προτέρω L 12 κοινωτάτην compend. K: κοινότητα LMt
κοινὸν] τὸ t 12. 13 μετὰ ταύτην (om. πασῶν) Mt 14 τὸ στοιχεῖον (cf. p. 151, 5)
Lt: τῶν στοιχείων (ut Aristot. cod. I et Themist. p. 140, 14) K: om. M 16 λά (in
exitu versus) λέβιωμεν M 19 ως LK: ὡσπερ Mt καὶ KM: γάρ καὶ t (ubi nihil
enotatum ex L) 20 έν τοῖς ἔξις c. 7 p. 190b 27. 191a 5 sqq. (cf. Philop. d 8v 41)
τῷ γάρ scripsi: τὸ γάρ L: τὰ γάρ K: τῷ (om. γάρ) Mt 19. 20 έν (έν οι. L)
ὑποκειμένη L et ut vid. M: ἐνυποκειμένα K: έν ὑποκειμένη t 20 ἐνυπάρχει K
καὶ η στέρησις έν (καὶ έν K) τῇ γενέσει LK: καὶ έν τῇ γενέσει η στέρησις Mt: αν δηλώσει.
τῷ γάρ ὑποκειμένη τῇ ὅλῃ ἐνυπάρχει. καὶ η στέρησις κτλ.? οὐδὲν] οὐδὲ L
21 τὸ καθ' αὐτὴν Mt: τῶν καθαυτὴν K: καθ' έαυτὴν (om. τὸ) L δεῖται K:
δεῖ LMt 22 πότερον] προ^{το} L 22. 23 καθάπερ—ποιλήγν om. K 23 ἀπει-
ρον K δεῖ L: om. K: post ἀρχὰς traic. Mt 24 ἀπορεῖ ἀπλῶς Mt πόσα τε
καὶ ποιαὶ εἰσι t

(τοῦτο γὰρ ἥδη ἔδειξεν δτι τρεῖς, δύο μὲν τὰ ἐναντία ἐν ὅδε τὸ ὑποκεί- d 6v
μενον), ἀλλὰ πότερον ταύτας τὰς εὐρεθέσας ἀργάς τρεῖς δεῖ καλεῖν συνα-
ριθμοῦντας καὶ τὴν στέργσιν, ἢ δύο τῆς στερήσεως μὴ κυρίως οὖσης
ἀρχῆς διὰ τὰ εἰρημένα. τὸ δὲ καθάπερ εἰπομεν, προσεχῶς δηλονότι.
5 εἰπε γὰρ δτι μὲν οὖν οὔτε ἐν τὸ στοιχεῖον οὔτε πλείω δυοῖν ἢ
τριῶν.

p. 189b30 Ὡδε οὖν λέγομεν περὶ πάσης γενέσεως ἐπελθόντες.

'Ἐπει βούλεται δεῖξαι πότερον δύο δεῖ λέγειν εἶναι τὰς ἀργάς τὰς στοι-
χειώδεις ἢ τρεῖς, δεῖ, φησί, πρότερον εἰπεῖν πῶς γίνονται τὰ γινόμενα. 20
10 ἐφόδιον γὰρ τοῦτο πρὸς τὴν προκειμένην εὐρήσομεν ζήτησιν. ἔστι γὰρ
κατὰ φύσιν τὰ κοινὰ πρῶτον εἰπόντας οὗτας τὰ περὶ ἔχαστον
οἰκεῖα ἰδίως θεωρεῖν. δεῖ γὰρ τῆς γνώσεως τῶν μερικωτέρων προγ-
γεῖται ἡ τῶν καθόλου γνῶσις. οὗτω βουλόμενος τὰς διαφορὰς τῶν συλλο-
γισμῶν διδάξαι, πρότερον ἐδίδαξε τί ποτε δῆλως ἐστὶ συλλογισμός· ὁ γὰρ τί
15 ἔστι συλλογισμὸς ἀγνοῶν οὐδέποτε εἰσεται τί ποτέ ἐστιν ἀποδεικτικός. ἔξ
ἀρχῆς δὲ τοῦτο προτίθεται ποιῆσαι, ἐκ τῶν κοινωτέρων ἄρχασθαι τῆς διδα-
σκαλίας. ἔχεις οὖν καὶ ἐντεῦθεν τὸν σκοπὸν τῆς προκειμένης πραγματείας, 25
ὅτι ἔστι περὶ τῶν κοινῶν παρακολουθούντων πᾶσι τοῖς γινομένοις καὶ φιε-
ρομένοις. πάσης δὲ γενέσεως φησιν οὐ μόνον τῆς κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ
20 καὶ τῆς κατὰ συμβεβηκός. καὶ δῆλον δτι καὶ ἐντεῦθεν σαφές ἐστιν, δπως
ἔλεγεν ἐν ἀρχῇ ἐκ τῶν καθόλου δεῖν ἄρχασθαι ως σαφεστέρων καὶ τῇ αι-
σθήσει γνωριμωτέρων, "καθόλου" λέγων οὐ τὰ κοινὰ γένη καὶ ἐξηργημένα
τῶν μερικῶν, ἀλλὰ τὰ μερικὰ μὲν πλείσι δ' ἐφαρμόττοντα. οὗτως γὰρ
25 καὶ ἐνταῦθα φησι δεῖν ἀπλῶς περὶ γενέσεως εἰπεῖν διὰ τὸ κατὰ φύσιν 30
εἰναι τὸ ἐκ τῶν κοινωτέρων ἄρχεσθαι. καὶ ἐπέρχεται τῷ λόγῳ τὰς κατὰ
μέρος γενέσεις· οὐδὲ γὰρ ἐστι τις ἀπλῶς γένεσις, ἐπει μηδὲν ἐστι τι κοινὸν

⇒ εὐρεθῆσα; K 3 καὶ om. t 4 δὲ] τε L 5 γὰρ K: γ' L: τρεῖς Mt
⇒ οὖν om. K δυοῖν scripsi: β' L: δύο KMT 7 ὡδὸν ἡμεῖς (vel ἡμεῖς γε)
⇒ λέγωμεν (vel λέγομεν) πρῶτον περὶ Aristotelis libri οὖν om. Mt λέγωμεν Mt
Τενέσεως ἐπελθόντες om. K 8 εἶναι om. L 8. 9 τὰς στοιχειώδεις ἀρ-
χές K 9 πρότερον] πρῶτον K 10 εὐρίσομεν M 11. 13 πρῶτον—γνῶσις
om. K 11 εἰπόντας L: εἰπόντα Mt 12 οἰκεῖα om. Aristot. δῆλως L: δῆλα Mt:
variant Aristotelis libri (δῆλα F et E, δῆλα I): malim δῆλα (deleto glossemate οἰκεῖα)
τῶν I.: om. Mt 13 βουλόμενος κατ.] cf. Ar. Anal. Prior. A 1 p. 24b18 sqq.
14 ἐδίδαξε] ἐδίδαξε invenit in M et dedit t δῆλος LK 15 θεται K post ἀπο-
δεικτικὸς addit συλλογισμός K 16 προστίθεται L καὶ ἐκ K 17 ἔχει K
ἐνταῦθα K 18 γινομένης K 19 οὐσίαν compend. KM: οὐσίας (L)t 20 καὶ
(ante τῆς) om. superscr. M 21 ἐν ἀρχῇ] Phys. A 1 p. 184a23 σαφεστέρω K
22 ἐφαρμόζοντα (cf. p. 10,31 sqq.) K at cf. i 6v 24 καὶ om. superscr. L 25 εἶναι
om. M τὸ om. superscr. K 26 μηδέν LM: μηδέ (K)t. οὐδέν τι et μηδέν τι, codicis M
quoque librariis invisa (cf. k 8v6), fere constanter (at cf. f 7v48. p 4v47) exturbat (d 8v37.
e 1v5. 4v4 etc.) t

γένος τοῦ ὄντος, ἀλλ' ὥσπερ τὸ δὲ ὄμώνυμός ἐστι φωνή, οὗτῳ δὴ καὶ d 6·
 ἡ γένεσις. ἀπορήσει δὲ ἂν τις, εἰ περὶ τῶν παρακολουθούντων πᾶσιν
 ἀπλῶς τοῖς φυσικοῖς ἐνταῦθα διαλέγεται καὶ ζητεῖ νῦν πόσαι τούτων αἱ
 ἀρχαὶ πότερον δύο ἢ τρεῖς, πῶς πρὸς εὑρεσιν τούτου ζητεῖ πᾶς γίνονται
 5 τὰ γινόμενα πάντα, ἵνα ἐκ τούτων καὶ τὸν τῶν ἀρχῶν ἀριθμὸν εὑρῃ· οὐδὲ ^{as}
 γάρ μόνα τὰ γινόμενα φυσικά, ἀλλ' ἐστι τινὰ τῶν φυσικῶν καὶ ἀγένητα,
 λέγω δὴ τὰ οὐράνια. φημὶ οὖν ὡς ἐπὶ σαφεστέρων τῶν γινομένων καὶ φει-
 ρομένων ποιεῖται τὸν λόγον, ἐκ τούτων δὲ μετάγει τὸν λόγον καὶ ἐπὶ τὰ
 μὴ γινόμενα. ἀμέλει γοῦν καὶ συμπεραινόμενος τὸν λόγον τοῦτον, ἐπὶ⁴⁰
 10 πάντων ἀπλῶς συμπεραίνεται λέγων· “φανερόν” γάρ τοίνυν φησὶν “ὦ,
 εἴπερ εἰσὶν αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ τῶν φύσει ὄντων, ἐξ ὃν πρώτων εἰσὶν ἡ γε-
 γόνασιν, διὰ τί γίνεται πάντα ἐκ τε τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς μορφῆς”. ὥστε ⁴¹
 εἰ καὶ εἰς θεωρίαν τῶν ἀρχῶν διὰ τὸ σαφὲς προεχειρίσατο τὰ γινόμενα
 καὶ φειρόμενα, ἀλλ' οὐν τὰς αὐτὰς ἀρχὰς δείκνυσιν εἰναι καὶ ἐπὶ τῶν
 15 ἀδίδιων· ὥσπερ γάρ τῶν γενητῶν εἰσιν τῆς γενέσεως ἀρχαί, οὗτως τῶν
 ἀδίδιων τοῦ εἶναι.

p. 189b32 Φαμὲν δὴ γίνεσθαι ἐξ ἄλλου ἄλλο καὶ ἔτερον ἐξ ἔτε-
 ρου ἡ τὸ ἀπλᾶ λέγοντες ἡ τὰ συγχείμενα. ⁴¹

“Οταν, φησίν, ἐκ τίνος λέγωμεν γίνεσθαι, ἡ ἐξ ἀπλοῦ φαμεν ἡ ἐκ συν- ⁴²
 20 θέτου· καὶ πάλιν τὸ γινόμενον ἡ ἀπλοῦν λέγομεν γίνεσθαι ἡ σύνθετον.
 οἷον ὅταν εἴπω διὰ ὁ ἀνθρωπὸς μουσικὸς γέγονεν, ἡ διὰ τὸ ἀμούσον μου-
 σικὸν γέγονεν, ἐξ ἀπλοῦ λέγω τοῦ ἀνθρώπου ἡ τοῦ μουσικοῦ ἀπλοῦν τι
 γινέσθαι τὸ μουσικόν. δταν δὲ εἴπω διὰ ἐξ ἀνθρώπου ἀμούσου ἀνθρωπὸς
 γέγονε μουσικός, ἐκ συνθέτου λέγω σύνθετον γεγονέναι· σύνθετον γάρ καὶ
 25 ὁ ἀμούσος ἀνθρωπὸς, συγχείμενος ἐκ τοῦ ἀμούσου καὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ
 τὸ γενόμενον ὁ μουσικὸς | ἀνθρωπὸς. ἐστι δὲ καὶ τὸ μὲν ἀπλοῦν λαβεῖν, d 7·
 τὸ δὲ σύνθετον, ὡς ὅταν εἴπω ‘ἐξ ἀμούσου ἀνθρώπου γέγονε μουσικός’,
 ἡ δταν ‘ἐξ ἀμούσου μουσικὸς ἀνθρωπὸς γέγονεν’. ἐλαθον γάρ ποτὲ μὲν τὸ
 ἐξ οὗ γίνεται σύνθετον, ποτὲ δὲ τὸ γινόμενον, θάτερον δὲ ἀπλοῦν. ἀπλοῦν

1 δὴ om. K 3 ἐνταῦθα τοῖς φυσικοῖς K 4 τοῦτο L γίνονται] γάρ K
 6 ἀγένητα t 7 ἐπισαφεστέρων M 10 φησὶν c. 7 p. 190b17; cf. infra p. 159,11
 11 πρώτον K 11. 12 εἰσὶ καὶ γέγονασι Aristotelis libri (praeter E) ante δτι omisit hic
 Philoponus Aristotelis verba μὴ κατὰ συμβεβηκός ἀλλ' ἔχαστον δ λέγεται κατὰ τὴν οὐσίαν
 12 πάντα (cf. e 1-26) libri: πᾶν vel &παν Aristotelis libri 13 εἰ parum clare exara-
 tum M: om. t προεχειρίσαστο ante corr. M: προεχειρίσατο L 15 γενητῶν t
 16 τοῦ εἶναι trahit ad proximum lemma (addita distinctione post φαμὲν) K 17 δὴ M:
 δεῖ K: γάρ (l.?) t ex Arist. γενέσθαι M 17. 18 ἔτερον ἐξ ἔτερου LK: εἰς ἔτερον
 ἔτερον Mt Arist. 19 λέγομεν K 20 ἀπλοῦν] ἀπλῶς L 21 οὐ om. L δτι
 τὸ LK: τὸ (om. δτι) Mt 22 μουσικοῦ LMt: ἀμούσικοῦ K: immo ἀμούσου 23 γι-
 νεσθαι L 24 σύνθετος γάρ K 25 δ om. superscr. M 28. 29 γάρ τὸ ἐξ οὗ
 ποτὲ μὲν γίνεται L 29 τὸ om. L

μὲν οὖν λέγω τὸ γινόμενον ἄνθρωπον καὶ τὸν μὴ μουσικόν. γι- d 7^τ
 νόμενον νῦν λέγει τὸ ὑποχείμενον, ἐφεξῆς δὲ “γινόμενον” λέγει τὸ εἰς δ
 γίνεται ἡ μεταβολή· δὲ γίνεται τὸ εἶδος, ὡς δηλοῖ καὶ τὰ παραδείγ- 5
 ματα. δὲ φησι τοῦτο ἔστιν· ἀπλῆν λέγω γένεσιν, ὅταν καὶ τὸ γινόμενον
 5 ἀπλοῦν ἦ καὶ δὲ γίνεται, σύνθετον δέ, ὅταν ἀμφίτερα σύνθετα ἦ. τού-
 των δὲ τὸ μὲν οὐδὲ μόνον λέγεται τόδε γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκ
 τούτου. εἰπὼν πῶς γίνεται τὰ γινόμενα, ὅτι ἡ ὡς ἀπλᾶ ἐξ ἀπλῶν ἡ ὡς
 σύνθετα ἐκ συνθέτων, βούλεται νῦν τὰ ἀπλᾶ ταῦτα ἐξ ὧν γίνεται τὰ γινό-
 μενα, ἤτοι τὰ γινόμενα, ὡς αὐτὸς εἰπεν, εἰπεῖν τίνα διαφορὰν ἔχουσι πρὸς
 10 ἄλληλα, λέγω δὴ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ ἀμούσον· μήποτε γάρ δύναται
 μόνον ἔστι δύο ἐν καὶ ταῦτὸν πρᾶγμα σημαίνοντα. καὶ ἐντεῦθεν ἡ διάκρισις 10
 γίνεται τῆς ὥλης καὶ τῆς στερήσεως· διαχρίνει οὖν ταῦτα πρῶτον ἀπὸ τῆς
 κοινῆς χρήσεως, διτὶ ἐπὶ μὲν τῆς στερήσεως οὐ μόνον λέγομεν τὸ τόδε
 (ὅτι ὁ ἀμούσος γίνεται μουσικός), ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦτο (ὅτι ἐξ ἀμούσου
 5 γέγονε μουσικός), ἐπὶ δὲ τῆς ὥλης ἀνὰ μέρος ἡ τὸ τόδε ἡ τὸ ἐκ τοῦτο.

p. 190a9 Τῶν δὲ γινομένων ὡς τὰ ἀπλᾶ λέγομεν γίνεσθαι, τὸ
 μὲν ὑπομένον γίνεται.

Διαχρίνας ἀπὸ τῆς κοινῆς χρήσεως τὴν ὥλην καὶ τὴν στέρησιν, δια- 17
 κρίνει νῦν αὐτὰ καὶ ἀπ’ αὐτῆς αὐτῶν τῆς φύσεως, ἥπερ ἔστι πραγματικὴ
 10 διάκρισις, διτὶ ἡ μὲν ὥλη ἐν τῇ γενέσει ὑπομένει καὶ οὐχ ἐξίσταται τῷ
 εἶδος, ἡ δὲ στέρησις οὐχ ὑπομένει ἀλλ’ ὑπεξίσταται τοῦ εἶδος ἐπιγινομένου.
 τὸ δὲ ὡς τὰ ἀπλᾶ λέγομεν γίνεσθαι προσέθηκεν, ἐπειδὴ ἡ σύνθετος 20
 γένεσις οὐδὲν συμβάλλεται αὐτῷ πρὸς τὸ διαχρίναι τὴν ὥλην τῆς στερή-
 σεως· διτὸν γάρ συνέλωμεν τὴν ὥλην καὶ τὴν στέρησιν, λέγοντες τὸν ἀμού-
 25 σον ἄνθρωπον, πῶς δὲ διαχρίνοιμεν ἐπὶ τούτου τῇ ὥλην τῆς στερήσεως;
 ἐνī γάρ δύναται τὸ γινόμενον προσαγορεύομεν τῷ ‘ἀμούσος ἄνθρωπος’, ὥσπερ
 καὶ τὸ δ γίνεται τῷ ‘μουσικὸς ἄνθρωπος’. πρόδηλον δὲ διτὶ οὐδὲν ἐνταῦθα

1 μὲν οὖν LK: δὲ Mt τὸ γινόμενον ἄνθρωπον—μουσικὸν om. K τὸν ἄνθρωπον
 Aristoteles τὸν μὴ (μὴ om. L et ante corr. M) libri: immo τὸ μὴ εἰ Arist.

2 νῦν] οὖν L ἐφεξῆς p. 190b12 (cf. Philop. p. 159,4) 4 καὶ ἀπλῆν K: ἀπλῶν

sic) L 5 ἦ καὶ εἰ καὶ K 6 λέγεται Kt: καὶ (χείμενον?) λέγεται L: γίνεται λέ-
 ἔται M 6. 7 τόδε—τούτου om. K 6 τόδε] τὸ δὲ M: τόδε τὸ e vulg. Arist. (L?) t

8. 7 ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου (cf. Arist. cod. E; at legit Philoponus τοῦτο) L: om. Mt

9 διτὶ ἡ] ἡ διτὶ ἡ L 9 ἤτοι τὰ γινόμενα K: om. LMt 11 μόνον] μέν K

ταῦτα Mt 13 τὸ abesse malim 16 τῶν δὲ λεγομένων M 16. 17 ὡς—γίνεται om. K

16 γίνεσθαι λέγομεν M γίνεσθαι et 17 γίνεται t 17 ὑποχείμενον (omisso γίνε-
 ται) M 19 αὐτὰ LK: αὐτὰς fortasse recte Mt εἰπερ K 20 ὑπομένει ἐν τῇ γενέ-
 ται L 20. 21 τῷ εἶδοι] τοῦ εἶδους L 21. ἐπιγινομένου LK: ἐπιγινομένη Mt 22 τὰ
 ἀπλᾶ K: ἀπλᾶ LMt 25 ἄνθρωπον) immo ἄνθρωπον (γίνεσθαι μουσικὸν ἄνθρωπον)

16 προσαγορεύομεν τὸ γινόμενον K 26. 27 ὥσπερ—ἄνθρωπος om. K 27 τῷ μου-
 σικὸς t: τὸ μουσικὸς LM 27 τῷ μουσικὸν scribendum οὐδὲ

τὸ συμπεπλεγμένον ἐν τῇ γενέσει ὑπομένει· οὐχ ὑπομένει γάρ ὁ μουσικὸς δὲ τοῦ ἄνθρωπος, ὡς καὶ αὐτός φησι.

p. 190a13 Διωρισμένων δὲ τούτων, ἐξ ἀπάντων τῶν γινομένων 25
τοῦτο ἔστι λαβεῖν, ἃν τις ἐπιβλέψῃ, ὥσπερ λέγομεν, δτι δεῖ τι
5 ἀεὶ ὑποκείσθαι τὸ γινόμενον.

Δείξας πῶς γίνονται τὰ γινόμενα καὶ διακρίνας τῆς στερήσεως τὴν ὅλην,
δείκνυσι λοιπόν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς προέθετο, πότερον δεῖ τρία λέγειν εἰναι
τὰ στοιχεῖα ἡ δύο, καὶ φησιν δτι διωρισμένου τοῦ περὶ τῶν γινομένων 30
λόγου ἔστιν ἐκ πάντων τούτων τῶν γινομένων τοῦτο συλλογίσασθαι, εἰ τις
10 εἰς πάντα τὰ γινόμενα ἐπεκτείνει τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν, δτι ἀνάγκη εἰνάτι τι
δὲ μέλλει τὴν γένεσιν ἀναδέεασθαι· τοῦτο δ' ἡ ὅλη. τοῦτο δέ, φησιν,
ἀριθμῷ μὲν ἔστιν ἐν, τῷ δὲ λόγῳ οὐχ ἐν ἀλλὰ δύο· ἀλλο γάρ ἔστι τὸ
ἄνθρωπος εἶναι καὶ ἀλλο ἀμούσιο. δίτεν ἐν τῇ γενέσει δὲ μὲν ἄνθρωπος
ὑπομένει, τὸ δὲ ἄμούσιον οὐχ ὑπομένει. ὥστε, εἰ ἀνάγκη ἐπὶ πάσης γενέ-
15 σεως ὑποκείσθαι τι τὸ γινόμενον, ἔστι δέ τι καὶ δὲ γίνεται (τοῦτο δ' ἔστι
τὸ εἰδος), τὸ δὲ ὑποκείμενον ἀριθμῷ μὲν ἐν ἔστι τῷ δὲ λόγῳ δύο, ἀλλως 35
μὲν δύο ἔσονται τὰ στοιχεῖα ἀλλως δὲ τρία, ἀριθμῷ μὲν δύο τῷ δὲ λόγῳ
τρία. καὶ εἰ τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν, τουτέστιν ἡ στέρησις, μὴ ὑπομένει, κυρίως
δὲ στοιχεῖα ταῦτα ἔστιν ἀ μέρος γίνεται τοῦ πράγματος, δῆλον δήπου δτι
20 τὰ κυρίως καὶ καθ' αὐτὸ στοιχεῖα δύο ἀν εἰεν· τὸ γάρ ἔτερον οὐ καθ'
αὐτό, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς στοιχεῖον.

p. 190a16 Τὸ γάρ εἰδει λέγω καὶ λόγῳ ταῦτόν.

Ἐπειδὴ τὴν ὅλην καὶ τὴν στέρησιν ἀριθμῷ ἐν εἰπεν, εἰδει δ' οὐχ ἐν, 42
ἴνα μὴ τις ὑπονοήσῃ τὴν ὅλην καὶ τὴν στέρησιν εἰδει ταῦτον λέγειν, διὰ
25 τοῦτο φησιν δτι εἰδει λέγω ἀντὶ τοῦ ὄμριστικῷ λόγῳ. δτι δὲ οὐχ ἐν
τῷ λόγῳ ἡ ὅλη καὶ ἡ στέρησις, πάλιν ἀναλαβὼν τὰς εἰρημένας διακρίσεις
ἔκτιθεται.

1 ὑπομένει (post γενέσει) K: οἱο. LMt 3. 5 ἐξ ἀπάντων— γινόμενον οἱο. K 3 γιγνο-
μένων ετ 5 γιγνόμενον (L)t 4 ἀν] ἐάν Arist. cod. E 4. 5 δεῖ ὑποκείσθαι ἀεὶ¹
τι τ 7 ἐξ ἀρχῆς p. 189b28 προῦθετο K δεῖ γ' λέγειν K: τρία δεῖ λέγειν
L: δεῖ τρία λέγειν δεῖ (sic) M: τρία λέγειν δεῖ τ 8 διωρισμένου K 9 τοῦτο]
τοῦ K συλλογίζεσθαι L 9. 10 εἰ τις εἰς K: εἰτ' εἰς LMt 11 τοῦτο οὖν
φησιν L 12 τὸ (post ἔστι) Mt: τῶ K: τοῦ L 14 ὑπὸ πάσης K 16 ἐν οἱο.
superior. L 18. 19 κυρίως— πράγματος] cf. p. 8,5 19 στοιχεῖα ταῦτα L: τὰ στοι-
χεῖα ταῦτα K: ταῦτα στοιχεῖα Mt 20 καὶ οἱο. K 21 τὸ στοιχεῖον Mt
22 τὸ Lt: *ώ (littera rubr. addenda) K: τῶ M 24 ὑποβάλλῃ K εἰδη hic et
v. 25 K ταῦτα L: αὐτὸν K: ταῦτα Mt: suspicor ταῦτα αὐτὸν 25 τοῦ L: τοῦ
τῷ KMt

p. 190^a-21 Τὸ δὲ ἔχ τινος γίνεσθαι τι καὶ μὴ τόδε γίνεσθαι μᾶλλον μὲν λέγεται ἐπὶ τῶν μὴ ὑπομενόντων. 46

Οπι εἰ καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης καὶ ἐπὶ τῆς στερήσεως λέγεται καὶ τὸ ἔχ 51 τοῦδε καὶ τὸ τόδε, ἀλλὰ μᾶλλον μὲν τὸ τόδε ἐπὶ τῆς ὅλης, τὸ δὲ ἔχ τοῦδε 5 ἐπὶ τῆς στερήσεως· καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ὅλης ἀνὰ μέρος θάτερον, ἐπὶ δὲ τῆς στερήσεως ἀμφότερα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔχ τοῦδε καὶ τὸ τόδε. οὐ δεῖ δὲ νομίζειν ὅτι, ὅταν λέγῃ ὅτι ἀμφότερα λέγεται ἐπὶ τῆς στερήσεως, ὅτι ἐπὶ πάσης στερήσεως λέγει ἀμφότερα λέγεσθαι, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ τίνος | στερή- 6 7^v σεως ἀμφότερα λέγεται· ἐπὶ γάρ τῆς στερήσεως τῶν κατ' οὐσίαν εἰδῶν 10 ἐδείξαμεν ὅτι οὐ λέγεται τὸ τόδε, ἀλλὰ μόνον τὸ ἔχ τοῦδε.

• p. 190^a-31 Πολλαχῶς δὲ λεγομένου τοῦ γίνεσθαι, καὶ τῶν μὲν οὐ γίνεσθαι ἀλλὰ τόδε τι γίνεσθαι, ἀπλῶς δὲ γίνεσθαι τῶν οὐσιῶν μόνων.

Ἐπειδὴ ἔδεικεν ὅτι οὐ μόνον ἐναντιώσεως χρεία ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν 7 φυσικῶν πραγμάτων, διὰ τὸ μὴ τὸ τυχὸν εἰς τὸ τυχὸν ποιεῖν καὶ πάσχειν μόνως δὲ τὸ ἐναντίον εἰς τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ δεῖ καὶ ὑποκειμένου εἰς δὲ δράσουσιν ἀνὰ μέρος τὰ ἐναντία, τὰ δὲ παραδείγματα τοῦ δεῖν πάντως εἰναι τὸ ὑποκείμενον οὐκ ἐπὶ τῶν κατ' οὐσίαν μεταβαλλόντων ἐλάμβανεν, ἀλλ' 10 ἐπὶ τῶν κατὰ ἀλλοίωσιν μεταβαλλόντων (ἔξι ἀμούσου γάρ ἀνθρώπου γίνε- 20 σθαι τὸν μουσικὸν ἀνθρωπὸν ὑποκειμένου τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῷ ἀμούσῳ καὶ τῷ μουσικῷ, καὶ τὸν χαλκὸν δὲ ἀνδριάντα γίνεσθαι), ἐπεὶ οὖν αὗται αἱ μεταβολαὶ οὐ κατ' οὐσίαν εἰσὶν ἀλλὰ κατὰ ποιότητα, βούλεται νῦν δεῖξαι ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν κατ' οὐσίαν μεταβαλλόντων ἀνάγκη τι εἶναι ὑποκείμενον, περὶ δὲ δρῶντα εἰς ἄλληλα τὰ ἐναντία ποιεῖ τῶν οὐσιῶν τὴν γέ- 25 νεσιν καὶ τὴν φθοράν. ὅτι μὲν γάρ τὰ κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας μετα- 15 βάλλοντα περὶ τι μένον ὑποκείμενον μεταβάλλει, προφορές· εὐθὺς γοῦν τὰ κατὰ ποσὸν μεταβάλλοντα, οἷον τὰ αὐξόμενα, ὅντα τινὰ πρότερον οὕτως αὔξεται· ἀνθρωπος γάρ ἔστιν ὁ αὐξόμενος ἡ φυτὸν ἡ ἔτερόν τι, καὶ τὸ μειούμενον ὄμοιός. ὄμοιός δὲ καὶ τὰ κατὰ ποιὸν μεταβάλλοντα· τὸ γάρ

1 καὶ τὸ μὴ τόδε τὸ τόδε] τὸ δὲ M post alterum γίνεσθαι addunt τι Aristotelis libri 1.2 ante μᾶλλον iterat λέγεται K 2 μὴ om. superser. M 3 λέγεται] γί-
νεται K 4 τὸ (post καὶ) om. K 7 ὅτι (post στερήσεως) delet t 8 λέγεσθαι]
λέγεται L 10 ἐδείξαμεν p. 147, 6 sqq. 11 lemma om. K 11. 12 γίγνεσθαι
primo, tertio et quarto loco t 12 οὐ LM: οὐχ ἀπλῶς t 13 μόνων LM: μόνον t
cf. p. 158, 11 et Aristot. libri 16 καὶ om. L ὑποκείμενον K 16. 17 εἰς δὲ δρά-
σουσιν ἀνὰ μέρος LK: ἀνὰ μέρος εἰς δὲ δράσουσι M: εἰς δὲ ἀνὰ μέρος δράσουσι t 18 μετα-
βαλλόντων K 19 γάρ ἀνθρώπου (ἀνῶν K) Kt: γάρ ἀνῶν LM 21 καὶ τὸν—γίνεσθαι] cor-
rupta vel interpolata 22 κατὰ (post ἀλλὰ) om. Mt 23 post τι addit ἔστιν K
26 μένον] μὲν δὲ K 27 βάλλοντα L αὐξανόμενα L πότερον L 28 αὔξη-
ται K: αὔξουσιν L αὐξανόμενος L 29 prius δμοίως om. Mt

λευκαινόμενον ἡ θερμαινόμενον σῶμά τί ἔστι παλιν τὸ κατὰ τόπον με- d 7^v
ταβάλλον ὄμοίως· ἔστι γάρ τι πρότερον τὸ ἄνω ἡ κάτω γινόμενον. ὄμοίως
καὶ τὸ γινόμενον πατήρ ἡ δεξιὸν ἡ ἀριστερὸν εἶναι τι δεῖ πρότερον ἡ ἄν. 20
Θρωπὸν ἡ ζῆψιν ἡ σῶμα. Ζτὶ μὲν οὖν τὰ μεταβάλλοντα κατὰ τὰς κατη-
5 γορίας ταύτας ὑποκεῖσθαι δεῖ πρὸ τῆς μεταβολῆς, πρόδηλον· ἐπὶ δὲ τῶν
κατ' οὐσίαν μεταβαλλόντων δοκεῖ τοῦτο μηδ εὐδύνηπτον εἶναι, διότι ἡ οὐ-
σία κατ' οὐδενὸς ὑποκειμένου λέγεται, ὥσπερ αἱ ἀλλα κατηγορίαι. ἔστι
δὲ καὶ ἐπὶ ταύτης οὐδὲν ἡττον τὸ τῇ μεταβολῇ ὑποκείμενον· τὰ γὰρ φυτὰ
καὶ ζῆρα ἐναργῶς ἐκ τῶν σπερμάτων ἔχει τὴν γένεσιν, καὶ τὰ μέταλλα δὲ
10 χυτὰ ὅντα ἐναργῶς ὑποκείμενον ἔχει τὸ ὑγρόν. κοινῶς δὲ πάντων τῶν φυσικῶν ὑποκείμενον τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, λέγω δὲ τῶν ἐν τενέσει καὶ φύσει, περὶ ἣ κιρνάμενα τοίως ἡ τοίως τὰ φυσικὰ εἰδη ἐγγίνεται· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν στοιχείων καὶ ἀπλῶς πάντων ὑποκείμενον τὸ τριχῆ διαστα-
15 τόν, τουτέστι τὸ ἄποιν σῶμα, περὶ δὲ μεταβλητὸν μένον ὡς σῶμα αἱ μεταβολαὶ γίνονται, ποιουσῶν καὶ πασχουσῶν περὶ αὐτὸν τῶν οὐσιωδῶν ποιοτήτων. δτὶ δὲ ὡς σῶμα ἀμετάβλητον ἔστι τὸ δεύτερον ὑποκείμενον,
δέδεικται ἡμῖν ἐν τοῖς Συμμίκτοις θεωρήμασι.

Διαιρεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης πάντα τὰ γινόμενα εἰς πέντε, ἵνα δείξῃ δι-
ῆτι ἐπὶ πάντων τῶν τρόπων τῆς γενέσεως ἔστι πάντως ὑποκείμενόν τι.
20 τὰ οὖν γινόμενα, φησί, τὰ μὲν μετασχηματίσει γίνεται, τὰ δὲ προσθέσει, τὰ δὲ ἀφαιρέσει, τὰ δὲ συνθέσει, τὰ δὲ ἀλλοιώσει. μετασχηματίσει μὲν οὖν φησὶ γίνεσθαι ἡτοι τὰ κατὰ ἀλλοίωσιν μεταβάλλοντα (τουτέστι τὰ κατὰ ποιότητα), ἡ τὰ κατὰ τὸ τέταρ-
25 τον εἶδος τῆς ποιότητος μεταβάλλοντα τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφήν, ὡς ὁ ἀνδριάς· οὐδὲν γάρ ἔτερον ἔξαλλάττεται ἐν τῷ χαλκῷ πλὴν τοῦ σχῆματος καὶ τῆς θέσεως τῶν μορίων. κατὰ πρόσθεσιν δὲ γινόμενά φησι τὰ κατὰ ποιὸν μεταβάλλοντα· τὸ γάρ αὐδόμενον προσθέσει αὐξεται (τῇ τροφῇ γάρ), προσθέσει δὲ οὐ τοῦ ὄμοιουσίου (οὐ γάρ κατὰ πρόσθεσιν σαρκὸς ἡ σάρξ αὐξεται), ἀλλ', ὡς ἐν τῷ Περὶ γενέσεως εἰργηται, περιχειμένης τῆς ὑγρό-
30 τητος τῆς ἐκ τῆς τριφῆς τοῖς μορίοις οὕτως ἡ μεταβολὴ εἰς τὰ μόρια γίνεται, διὸ καὶ τὰ αὐδόμενα πλείστοις τροφῇ χρῆται. ἀφαιρέσει δὲ γί-
νεται ἡ, ὥσπερ αὐτός φησιν, ὁ Ἐρμῆς ἐκ τοῦ λίθου (τινῶν γάρ ἀποκε-

2 ἡ τὸ κατῶ K 4. 5 τὰς κατηγορίας] τηγερίας (sic) K 7 καθουδενὸς ὑποκείμενον K
8 τὸ πρὸ τῆς μεταβολῆς L 10 ὑποκείμενον om. K 11 δὲ τῶν] δὲ τὸ K 12 περιάδανακρι-
νάμενα K τοίως ἡ τοίως K: τοιῶς ἡ τοιῶς LMt (hoc accentu libri omnes h 7r31. i 1v51.
k 5r42. 47. 11r27 etc.) 13 ὑποκειμένων K 14 τουτέστιν (om. τὸ) K 8] οὖν K
15 περὶ αὐτῶν K 16 ἀμετάβλητον εἶναι τὸ β" K 17 συμμικτικοῖς K 18 διαιρετ
LK: θεωρεῖ Mt δ' γοῦν K γινόμενα] ὑποκείμενα L 20 φημι L σχηματίσει M
21 τὰ δὲ ἀφαιρέσει om. K 22 inter μὲν et οὖν 2 litterae eras. K 23 ἡ τὰ K: ἡτοι (om.
τὸ) L: τουτέστι τὰ Mt 25 οὐδὲ K 27 αὐδανόμενον K τροφῇ Mt: τριφῇ K: μορφῇ L
28 ὄμοιουσίου K: ὄμοιου LMt σάρξ] σάρξ L 29 Περὶ γενέσεως A 5 p. 322v8 sqq.
περιχειμένης scripsi: περιχειμένης libri at cf. Philopon. De gen. et corr. f. 25v42 sqq.
27v38 sqq. Ald. 30 τῆς (post ἐκ) om. L εἰς τὰ μόρια om. L 31 πλείστων τροφῇ
χρῆται K ἀφαιρέσει L 32 ἡ] καὶ L ἐρμῆς ex ἐρμῆς corr. M²: ἐρμᾶς K

σθέντων τοῦ λίθου μορίων, οὕτως γίνεται), ἡ καὶ ἐπὶ τῶν φύσει, ὡς ἐπὶ d 7^v τῶν φυλινότων καὶ μειουμένων διὰ τὴν ἑκδιαφόργησιν. συνθέσει δὲ γίνε- 41 ται ἐπὶ τῶν τεχνητῶν, ὥσπερ ἡ οἰκία καὶ ἡ κλίνη· ἡ τε γάρ οἰκία κατὰ μόνην τὴν τῶν λίθων καὶ ἔύλων σύνθεσιν ἀπετελέσθη, καὶ ἡ κλίνη κατὰ 5 τὴν σύνθεσιν τῶν μορίων· οὐδὲν γάρ ἔτερον ἐπὶ τούτων ὁ τεχνίτης ἡ τὰς ὄλας εὐεργὸν ποίήσας συνέθηκεν. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ φυσικῶν τὰ κατὰ σύν- 10 θεσιν γινόμενα· συντίθησι γάρ ἡ φύσις καὶ τὰ στοιχεῖα εἰς γένεσιν τῶν ὅμοιομερῶν, καὶ τὰ ὄμοιομερῆ εἰς γένεσιν τῶν ὀργανικῶν, καὶ ταῦτα εἰς 45 τὴν τοῦ δόλου ζώου γένεσιν, εἰ καὶ ἐπακολουθεῖ ἔκωθεν τῇ τοιᾳδε συνθέσει 15 τὸ τοιόνδε εἶδος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν. συντίθεσθαι δὲ λέγεται τὰ ὅμοια, οὐ τὰ ἀνόμοια. οὐκ ἀν οὖν εἴποις συγκεισθαι ἐν τῷ σώματι τὴν ἐπιφάνειαν· οὐ γάρ σύγκειται τὸ σῶμα ἐκ σώματος καὶ ἐπιφανείας, οὐδὲ 20 ἡ ἐπιφάνεια ἐξ ἐπιφανείας καὶ γραμμῶν, ἀλλὰ γραμμὴ γραμμῆ λέγεται συντίθεσθαι, καὶ ἐπιφάνεια ἐπιφανείᾳ, καὶ σῶμα σώματι. οὕτως οὖν οὐκ 25 ἀν κυρίως εἴποις συντίθεσθαι τὴν ὄλην καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ γίνεσθαι ἐν τῇ 50 ὄλῃ τὸ εἶδος· ταύτῃ οὖν καὶ ἀπλᾶ λέγομεν τὰ στοιχεῖα, ἐπειδὴ οὐ σύνθε- σις ὅμοιῶν ὀρᾶται ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ σύνοδος ἀνομοίων εἶδους καὶ ὄλης. κατ' 25 ἀλλοιώσιν δὲ γίνεσθαι φησι τὰ κατ' οὓσιαν μεταβάλλοντα, διότι δόλον τὸ ὑποκείμενον ἀλλοιοῦται καὶ μεταβάλλει, καὶ οὐδὲν αὐτοῦ μένει εἰδοπεποιη- 30 μένον· τοῦ γάρ σπέρματος καὶ τοῦ καταμήνιου οὐδὲν εἶδος ὑπομένει ἐν τῇ γενέσει τοῦ ζώου, ἀλλ᾽ δόλον τρέπεται καὶ μεταβάλλει.

Κατὰ πέντε οὖν τρόπους γινομένης τῆς γενέσεως, ἐν πᾶσι τούτοις | εύρισκε- d 8^r ται τὸ ὑποκείμενον, περὶ δὲ μεταβολὴ γίνεται σφεζόμενον· ἐπὶ μὲν τῶν μετα- σχηματιζομένων ὁ χαλκὸς καὶ τὰ δροια, ἐπὶ δὲ τῶν αἰδομένων τὸ ζῆν τὸ 25 φυτόν, ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ ἀφαίρεσιν ὁ λίθος, ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ σύνθεσιν, ὡς ἐπὶ οἰκίας, οἱ λίθοι καὶ τὰ ἔύλα, ἐπὶ δὲ τῶν μεταβαλλόντων καὶ τρεπομένων κατὰ τὴν οὖσιν αὐτὸν τὸ σῶμα καὶ τὸ τριχῆ διαστατόν. ὥστε ἐκ τῶν εἰ- 30 ρημένων δῆλον ἀν εἴη διτὶ ἐν παντὶ γινομένῳ, ὥσπερ ἐναντίωσις ἔστι καθ' ὃ γίνεται τὰ γινόμενα, οὕτως ἔστι τι πάντως καὶ ὑποκείμενον περὶ δ ποιοῦντα καὶ πάσχοντα τὰ ἐναντία τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν ποιεῖ. τοὺς πέντε δὲ τρόπους τούτους τῆς γενέσεως δυνατὸν καὶ ἐπὶ τῶν κατ' οὓσιαν μεταβαλλόντων θεωρῆσαι· ἡ γάρ φύσις οὐ μόνον συντίθησιν ἀλλήλοις τὰ στοιχεῖα, ἀλλὰ καὶ ἀλλοιοῦ καὶ τρέπει, καὶ οὕτως ἐξ αὐτῶν ποιεῖ τὸ σπέρμα, καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἀλλοιωθέντος τὸ σαρκίον, είτα ἐκεῖ αὐξεῖ καὶ τέλος

2 φθεινόντων K τὴν διαφόρησιν fortasse recte L 3 ὥσπερ ἡ οἰκία et γάρ ἡ οἰκία K 4 ἔύλων καὶ λίθων Mt 6 εὐεργὸν Mt: εὐεργῶς K: εὐεργῶς L cf. Arist. Phys. B 2 p. 194*34 9 εἰ LK: ἡ εἰ εἰ corr. M: ἡ τοιᾳδε K 11 οὐκ ἀν οὖν K: οὐκοῦν L: οὐκοῦν Mt 12 ἐξ τοῦ σώματος L 13 γραμμῆ γραμμῆν K 13. 14 συντίθεσθαι λέγεται Mt 15 εἴπεις K 16 ταῦτ' οὖν καὶ οὐχ ἀπλᾶ L 20 ὑπομένει Mt: ἀπομένει LK 23 δ Mt: οὐ LK γίνεται σωζόμενον ἡ μεταβολὴ Themist. p. 147,18 σοζόμενον K 23. 24 σχηματιζομένων L 24 οὐκανομένων K 28 γινομένῳ] γινόμενον K 29 περὶ ομ. LM 30 ποιοῦν (τὰ deleatum) καὶ πάσχον τὰ (in exitu versus) τὰ ἐναντία M 31 δὲ ομ. L τούτους] τοὺς K 34 ἀλλοιωθέν τε τὸ L ἐκεῖ] num καὶ?

σχηματίζει. εἴποις δ' ἀν καὶ ἀφαιρεσιν ἐν τούτοις κατεργάζεσθαι τὴν φό- 8^τ
σιν· ἀφαιρεῖται γὰρ πᾶν εἰ τι ἔστιν ἐν τῷ σπέρματι καὶ τῷ καταμηνύψ 11
περιττωματικὸν καὶ μὴ συμβαλλόμενον εἰς τὴν τοῦ ζῷου γένεσιν. ἐκ πάν-
των οὖν τῶν εἰρημένων δῆλον, φησίν, ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον σύνθετόν ἔστιν
5 ἐξ ὑποκειμένου καὶ εἶδος. τὸ δ' ὑποκείμενον διτόνον ἔστι· τὸ μὲν τῷ εἰ-
δει ἀντικείμενον, δὲ καὶ ὑπεξίσταται τῷ εἶδει (τοῦτο δέ ἔστιν ἡ στέρησις),
τὸ δὲ δὲ ὑπομένει τὸ εἶδος καὶ δέχεται ἐπίον (τοῦτο δ' ἔστιν ἡ ὄλη). καὶ
ἔστι μὲν τὸ γινόμενον ἡ ὄλη, δὲ γίνεται τὸ εἶδος.

Πολλαχῶς δὲ λεγομένου τοῦ γίνεσθαι καὶ τῶν μὲν οὐδὲ 15
10 σθαι ἀλλὰ τόδε τι γίνεσθαι, ἀπλῶς δὲ γίνεσθαι τῶν οὐσιῶν
μόνιν. εὑρηται πολλάκις ὅτι ἀπλῆν μὲν γένεσιν τὴν τῶν οὐσιῶν καλεῖ,
τινὰ δὲ τὴν τῶν συμβεβηκότων, διότι ἐπὶ μὲν τῶν κατὰ οὐσίαν γινομένων
ἀπλῶς φαμεν ὅτι γέγονεν ἀνθρωπος, ἐπὶ δὲ τῆς κατὰ συμβεβηκός γενέ-
σεως οὐχ ἀπλῶς γεγονέναι φαμέν, ἀλλὰ τὸ γεγονέναι· λευχὸς γὰρ γέγονεν
15 ἡ μουσικὸς ἀνθρωπος. ὅτι μὲν οὖν ἐπὶ τῆς τινὸς γενέσεως πάντως ἔστι τι
τὸ ὑποκείμενον, προφανές· ζητητέον δὲ εἰ καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ οὐσίαν γενέ- 20
σεως τοῦτο ἔστι. καὶ πρός τι ἔτερον. τὰ πρός τι ἐν τῷ εἶναι τε καὶ
λέγεσθαι ἔτέρων τὸ εἶναι ἔχει· διὰ τοῦτο οὖν τὰ πρός τι θέλων εἰπεῖν,
οὗτως εἶπε πρός τι ἔτερον. διὰ τὸ μόνην τὴν οὐσίαν μηθευός
20 κατ' ἄλλου λέγεσθαι ὑποκειμένου, τὰ δὲ ἄλλα πάντα κατὰ τῆς
οὐσίας. ὅτι πρόδηλον τὸ ἐπὶ τῆς τῶν συμβεβηκότων γενέσεως εἶναι τι
ὑποκειμένον, πιστοῦται ἐκ τοῦ μηδὲ εἶναι δῆλως αὐτὰ δύνασθαι δίχα ὑπο-
κειμένου τινός, τοῦτο δὲ ἡ οὐσία· ἐπειδὴ δὲ ἡ οὐσία κατὰ οὐδενὸς λέ-
γεται ὑποκειμένου, δόξειν ἀν ἡ τῆς οὐσίας γένεσις μὴ ἐξ ὑποκειμένου εἶναι. 25

25 p. 190b1 Ὅτι δὲ καὶ ἡ οὐσία καὶ ὅσα ἄλλα ἀπλῶς ὄντα ἐξ ὑπο-
κειμένου τινὸς γίνεται.

Εἰπὼν ἡ οὐσία ἐπὶ τὸ κοινότερον ἀνῆλθεν, ὅτι καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ 25
γινόμενα· κοινῶς γὰρ δεῖξει ἐπὶ πάντων τῶν γινομένων, ὅτι πάντως χρεία
ὑποκειμένου τινός. διαιρεῖ δέ, ὡς ἔφθην εἰπών, πάντα τὰ γινόμενα εἰς πέντε
30 τρόπους, ἐφ' ὃν πάντων τὸ δεῖσθαι ὑποκειμένου δείχνυσιν· ἐπήλθομεν δὲ
πᾶσι κατὰ μέρος.

1. 2 τὴν φύσιν οι. L	3 περιττοματικὸν K	8 γίνεται αὐτὸν εἶδος L
9 τοῦ γίνεσθαι omission (9, 11) καὶ τῶν—μόνον K	καὶ οι. L	11 fort. μόνων
el. p. 155, 13. Simplic. p. 214, 1	καλεῖ τὴν τῶν οὐσιῶν Mt	14 γέγονεν] γεγο- νῶς K
15 πάντως οι. Mt	17 καὶ πρός τι] καὶ πρός Aristoteles	καὶ (post τε) οι. K
19 μηθευός K: μηδενὸς Mt: μὴ (addito τινὸς post ἄλλου) L		
20 ὑποκειμένον hic et v. 24 (post λέγεται) K	22 μηδὲν K	δῆλως
εἶναι Mt	23 τοῦτο δὲ ἔστιν ἡ K	25 ἡ οὐσία libri et Simplic. p. 213, 4: αἱ οὐσίαι vel οὐσία Aristotelis libri
om. t	27 εἰπὼν ἡ οὐσία iterat L	26 ἄλλα—γίνεται οι. K
δ t	28 ἔφθην εἰπών p. 156, 18	29 ὑποκείμ K
		ώς LK: ω (sic) M:
		30 ὑποκειμένον K

p. 190b11 Ὄτι τὸ γινόμενον ἀπαν δεὶ σύνθετόν ἐστι.

d 8r

Σύνθετον ἔχ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ εἰδούς, ὃν τὸ μὲν ἐστὶ γινόμενον τὸ εἰδός, τὸ δὲ δί γίνεται ἡ ὄλη· γίνεσθαι γάρ ἡ ὄλη λέγεται διπερ τὸ εἰδός τῷ δέχεσθαι αὐτό. ἀνωτέρῳ δὲ εἰπάν “τὸ γινόμενον” εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ἐνταῦθα τὸ γινόμενον τὸ εἰδός φησιν· ἐστι γάρ τι, φησί, τὸ γινόμενον, τουτέστι τὸ εἰδός, ἐστι δὲ δι τοῦτο γίνεται, τουτέστιν ἡ ὄλη· αὐτὴ γάρ γίνεται διπερ τὸ εἰδός. καὶ τοῦτο διττόν, ἡ τὸ ὑποκείμενον τὴν ἡ τὸ ἀντικείμενον. καὶ αὐτό, φησί, τὸ ὑποκειμένον σύνθετόν ἐστι τῷ λόγῳ· τὸ μὲν γάρ αὐτῷ τῷ εἰδεῖ ἀντίκειται (τοῦτο δὲ ἐστὶν ἡ στέρησις), τὸ δὲ ὑπόκειται καὶ ὑπομένει αὐτῷ ἐπιόν, καὶ σὺν αὐτῷ τὸ σύνθετον ἀποτελεῖ.

p. 190b17 Φανερὸν οὖν ὡς, εἴπερ εἰσὶν αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ τῶν φύσει ὄντων, ἐξ ὧν πρώτων εἰσὶν ἡ γεγόνασι μὴ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ’ ἔκαστον δ λέγεται κατὰ τὴν οὐσίαν.

15 Δῆλον, φησίν, θτι, εἴπερ ἀρχαὶ εἰσὶ τῶν φύσει ὄντων ταῦτα ἔξ ὧν πρώτων ἐνυπαρχόντων ἔκαστον γίνεται καὶ συμπληροῦ ἐκάστου τὸ εἶναι, 50 θτι ταῦτα ἔστιν ἔξ ὧν σύγκειται ἔκαστον ἔχ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ εἰδούς· ταῦτα γάρ ἐστι τὰ πρώτως συντιθέντα τῶν φυσικῶν ἔκαστον. εἰ οὖν ἀρχαὶ τὰ πρώτως συντιθέντα, συντιθήσι δὲ τὸ εἰδός καὶ τὸ ὑποκειμένον, 20 αὐται δήπου ἀν εἰεν ἀρχαὶ πάντων τῶν φυσικῶν. ἐξ ὧν πρώτων εἰσὶν ἡ γεγόνασι. καλῶς τὸ εἰσὶν ἡ γεγόνασι· τὸ μὲν γάρ εἰσὶν ἐπὶ τῶν οὐρανίων καὶ τῶν ὀλοτήτων στοιχείων, τὸ δὲ γεγόνασιν ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος πάντων τῶν γινομένων καὶ φύειρομένων. μὴ κατὰ | συμβεβηκός, d 8r ἀλλ’ ἔκαστον δ λέγεται κατὰ τὴν οὐσίαν· συγκεῖσθαι γάρ λέγοιτ’ ἀν 25 ὁ ἀνδρὶς καὶ ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ χαλκοῦ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός ἐκ τοῦ ἐρυθροῦ. καὶ ὕσπερ ἐπὶ τῆς ὄλης ἐστὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός, οὗτος καὶ

1 plenius lemma "Μετε δῆλον ἔχ τῶν εἰρημένων δι τι κτλ. t ἐστιν M: om. K 2 σύνθετον L: om. KMt ἔχ τοῦ LK: δὲ Mt 4 τῷ] τὸ K ἀνωτέρῳ] cf. ad p. 153, 2 γιγνόμενον K 5 τὸ (post ἐνταῦθα) om. L 7 αὐτῇ fortasse recte Mt καὶ τοῦτο] Καὶ ἐστι μὲν τι τὸ γινόμενον· ἐστι δὲ τι 8 τοῦτο γίνεται. καὶ τοῦτο ex Aristotele t 7. 8 ἡ γάρ τὸ ὑποκειμένον t Aristoteles 8 ἐστι] εἶναι K 9 τῷ μὲν γάρ K αὐτῷ] αὐτοῦ? 10 ἐπιμένει K αὐτὸ ἐπὶ τὸ Mt: αὐτὸ ἐποὶόν K: αὐτῷ ἐπει L 12 ὡς εἰπον ommissis (12. 14) εἴπερ—οὐσίαν K αἱ αἰτίαι L 13 εἰσὶ, καὶ γεγόνασι t at cf. p. 152, 11 14 κατὰ τὴν ex Aristotele t: κατ’ (om. τὴν) LM at cf. v. 24 15 sqq. cf. Themist. p. 147, 29 sqq. 15 θτι L: om. K: ὡς Mt Theonistius 17 ταῦτα K: ταῦτα Mt: ταῦτό L fort. ἔκαστον· (σύγκειται δὲ ἔκαστον) 18 συντέθεντα K 19 τιθησι L 20 αὐταὶ K ἀρχαὶ ἀν εἰεν L 21. 22 ἐπὶ τῶν στοιχείων τῶν ὀλοτήτων καὶ τῶν οὐρανίων Mt 22 ὀλοτήτων] fortasse ὀλεκτάτων 24 λέγοιτ’ ἀν K: ἀν λέγοντες L: λέγοντες ἀν M: λέγεται t 25 καὶ om. L χαλκοῦ LK: χαλκ M: καὶ ἐκ χαλκοῦ t

ἐπὶ τοῦ εἰδούς· λέγεται γάρ τοῦ τριπήγεος ἀνδριάντος κατὰ συμβεβη- 48^τ
 χὸς αἴτιον εἶναι τὸ τρίπηγχον· ἀνδριάντα γάρ καθ' αὐτὸν ποιεῖ, τρίπηγχον
 δὲ κατὰ συμβεβηγχός. σύγχειται γάρ ὁ μουσικὸς ἀνθρωπος ἐξ ἀν- 5
 θρώπου καὶ μουσικοῦ τρόπον τινά· διαλύσεις γάρ τὸν λόγον
 5 εἰς τὸν λόγους ἔκεινων. διτὶ σύνθετος ἐστιν ὁ μουσικὸς ἀνθρωπος,
 πιστοῦται ἐκ τῆς ἀναλύσεως· ἐξ ὧν γάρ ἔκαστον σύγχειται, εἰς ταῦτα καὶ
 διαλύεται. τὸν γάρ λόγον τοῦ μουσικοῦ ἀνθρώπου ἀναλύσεις εἰς τὸν λό- 10
 γούς ἐξ ὧν συνέστηκε, τοῦ ἀνθρώπου φημὶ καὶ τοῦ μουσικοῦ· ὁ γάρ
 ὄρισμὸς τοῦ μουσικοῦ ἀνθρώπου ἀναλύεται εἰς τὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸν
 10 τοῦ μουσικοῦ. γράφεται δὲ καὶ εἰς τὸν δροῦς· ἀναλύεται γάρ ὁ μου-
 σικὸς ἀνθρωπος εἰς τὸν ἀνθρωπὸν καὶ εἰς τὸν μουσικόν. τὸ δὲ τρόπον 10
 τινὰ προσέθηκεν οὐ μάτην, ἀλλὰ διότι τὰ συντιθέμενα ἡ σώματά ἐστιν
 ἡ γοῦν αὐθυπόστατα πράγματα, τὸ δὲ μουσικὸν οὔτε σῶμα οὔτ' αὐθυπό-
 στατον, ἀλλ' ἐν ὑποκειμένῳ.

15 p. 190b23 Ἐστι δὲ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἀριθμῷ μὲν ἐν, εἴδει
 δὲ δύο.

Δείξας ὅτι ἔτέρα ἐστὶ τῆς ὥλης ἡ στέρησις διχόθεν ἔκ τε τῆς τῶν 15
 δινομάτων προφορᾶς καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν πραγμάτων φύσεως, νῦν προτί-
 θεται δεῖξαι πῶς ἔχουσι πρὸς τὸ ἀρχαῖ εἶναι, πότερον ὄμοίως εἰσὶν ἀρχαῖ
 20 ἢ τε ὥλη καὶ ἡ στέρησις ἢ οὐ, καὶ πῶς ἔκπτερα. ἵνα οὖν τοῦτο εὑρη,
 ζητεῖ πρότερον πῶς ἔχουσι πρὸς τὸ εἶναι· ὡς γάρ δὲ ἔχωσι πρὸς τὸ εἰ-
 ναι, οὕτως ἔχουσι δηλονότι καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖ εἶναι. ἐστιν οὖν κυρίως δὲν
 τὸ τόδε τι καὶ ἀριθμητόν (δὲ λόγος μοι δῆλος ἐπὶ τῶν φυσικῶν),
 ἀριθμητὸν δὲ καὶ τόδε τι κυρίως τὸ σύνθετον· δεικτικὸν γάρ τοῦτο. πό- 25
 25 θεν οὖν ἐφήκει τῷ συνθέτῳ τὸ τόδε τι εἶναι; φησὶν διτὶ ἀπὸ τῆς ὥλης
 μᾶλλον ἡ ἀπὸ τοῦ εἰδούς, διότι τὸ μὲν εἰδός μετὰ τὸ χωρισθῆναι τῆς
 ὥλης εὐθὺς ἔφθαρται ἡ δὲ ὥλη μένει, καὶ τὸ μὲν ἀνεύ ὥλης οὐκ ἀν ὑπο-
 σταίη ἡ δὲ ὥλη, εἰ καὶ μὴ ἔστι ποτὲ ἀνεύ εἰδούς, ἀλλ' οὖν δον ἐπὶ τῷ
 ἰδίῳ λόγῳ ὑπάρχοι δὲν καὶ δίχα εἰδούς. ὥστε τῷ συνθέτῳ τὸ αὐθυπόστα- 30
 τον ἐφήκοι δὲν ἐκ τῆς ὥλης μᾶλλον ἡ ἐκ τοῦ εἰδούς, τοῦτο δέ φαμεν τὸ
 τόδε τι καὶ ἀριθμητόν, τὸ δὲ τόδε τι καὶ ἀριθμητὸν τοῦτο εἶναι τὸ δύν. ἡ

1 γάρ τοῦ] γάρ τὸ L 2 ποιεῖ χαλκός (debebat saltem δ χαλκός) t: fort. εἴποις ἐν
 3. 5 ἐξ ἀνθρώπου — ἔκεινων οι. K 4 τὸν λόγον (cf. v. 7) L: τοὺς λόγους Mt 5 ante ἔκει-
 νων repeatit τοὺς Aristoteles 7 διάναλύσεις K 10 γράφεται κτλ.] cf. Diels z. *Textgesch.*
 p. 9 13 ἡ γοῦν (ἡγουν K) αὐθυπόστατα LKM: ἡ αὐθυπόστατα γοῦν τ 14 ἀλλ' ἐνύπο-
 κειμενον K 15 lemma οι. K μὲν (post τὸ) LM (Arist. cod. E. Simplic. p. 217,1):
 οι. t at cf. infra εἰ 26 ει 48 17 τῶν οι. K 20 ἔκπτερα K 21 πρότερον εχ
 πότερον corr. M² ἔχωσι] ἔχουσι K 23. 25 λόγος — ἐφήκει οι. K 23 δῆλον L: an
 δηλονότι? 25 τὸ] τῶν K φησὶν οὖν διτὶ L 28 ἔστι ποτὲ L: εἶναι ποτὲ K: ἔστιν
 (traiecto ποτὲ post εἰδούς) Mt οὖν οι. Mt 29 ὑπάρχει δὲν K τῷ] τὸ K
 30 ἐφήκοι Lt: ἐφήκειοι K: ἐφήκει M 31 τὸ δὲ τόδε τι καὶ ἀριθμητὸν οι. t

ὅλη ἄρα ὃν καὶ κυρίως ὅν, ἡ δὲ στέρησις οὐκ ἀριθμητὴ οὐδὲ τόδε τι ^{οὐδὲ τόδε τι} (ἀόριστος γάρ), ὥστε οὐδὲ κυρίως ὅν, ἀλλὰ καθ' αὐτὸν μὲν οὐκ ὅν, εἴ γε τὸ ^{οὐδὲ τόδε τι} κατὰ συμβεβηκός δὲ ὅν, διότι ἐν τῷ ὅντι, τοῦτο δ' ἔστι τῇ ὅλῃ. ὥστε εἰ καθ' αὐτὸν μὲν ὅν ἡ ὅλη καὶ κυρίως ὅν, ἡ δὲ στέρησις καθ' αὐτὸν μὲν μὴ ὅν κατὰ συμβεβηκός δὲ ὅν, ὡς δ' ἀν ἔχωσι ταῦτα πρὸς τὸ ὅν, οὕτως ἔχουσι καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖ εἶναι, δῆλον δτι ἡ μὲν ὅλη κυρίως ἀν εἴη καὶ καθ' αὐτὸν ἀρχή, ἡ δὲ στέρησις κατὰ συμβεβηκός. καὶ καθόλου δὲ τῶν ὅντων τὰ μέν ἔστι μόνως μὴ ὅντα, τὰ δὲ μόνως ὅντα, τὰ δὲ πῆ ^{οὐδὲ τόδε τι} μὲν ὅντα πῆ δὲ μὴ ὅντα· μόνως μὲν οὖν μὴ ὅντα τὰ μηδαμῆ μηδαμῶς ὅντα, μόνως δὲ ὅντα τὰ εἰδη, διότι οὐ πεφύκασταί στερήσει συμπλέκεσθαι (οὐδὲ συμπλέκονται γάρ τὰ ἀντικείμενα), πῆ δὲ ὅντα πῆ δὲ μὴ ὅντα ἡ ὅλη καὶ ἡ στέρησις, ἀλλ' ἡ μὲν ὅλη καθ' αὐτὸν μὲν ὅν, κατὰ συμβεβηκός δὲ μὴ ὅν, διότι ἔστιν ἐν αὐτῇ τὸ μὴ ὅν, τοῦτο δ' ἔστιν ἡ στέρησις (φὰ καὶ δῆλον πῶς μόνως ὅν τὸ εἰδος), ἡ δὲ στέρησις καθ' αὐτὸν μὲν μὴ ὅν, κατὰ συμβεβηκός δ' ὅν. ὡς δὲ οὖν ἔχωσι πρὸς τὸ ὅν, οὕτως σχήσουσι ^{οὐδὲ τόδε τι} δῆλου καὶ πρὸς τὸ ἀρχαῖ εἶναι· οὐκοῦν ἡ μὲν ὅλη καὶ καθ' αὐτὸν οὖσα καθ' αὐτὸν δὲ εἴη καὶ ἀρχή καὶ κυρίως ἀρχή, ἡ δὲ στέρησις, ἐπειδὴ κατὰ συμβεβηκός ὅν ἔστι, κατὰ συμβεβηκός δὲ εἴη ἀρχή· οὐδὲν γάρ συνεισφέρει τι ἡ στέρησις εἰς τὸ εἶναι καὶ τὴν ὑπαρξίαν τοῦ πράγματος, ἀλλὰ μόνον τῇ ^{οὐδὲ τόδε τι} ἀπουσίᾳ ἔστι τὴν τοῦ πράγματος συμβάλλεται γένεσιν.

Ταῦτα εἰπὼν συγκεφαλαιοῦται τὰ εἰρημένα, δτι δῆλον ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων πόσαι τε ἀρχαῖ καὶ τίνες, δτι κατά τινα μὲν τρόπον τρεῖς, κατά ^{οὐδὲ τόδε τι} τινα δὲ τρόπον δύο· κυρίως μὲν γάρ αἱ ἀρχαῖ δύο ἡ ὅλη καὶ τὸ εἰδος (αὗται γάρ εἰσιν αἱ συμπληρωτικαὶ τῶν πράγματων καὶ εἰς τὸ εἶναι αὐτῶν συμβαλλόμεναι), εἰποις δὲ δὲν κατά τινα τρόπον τρεῖς τὰς ἀρχάς, διότι συμβάλλεται πῶς εἰς τὴν γένεσιν τοῦ πράγματος καὶ ἡ στέρησις· δεῖ γάρ τὸ ληγόμενον εἰδός τι πρότερον ἔστερησθαι τούτου, εἴτα τὴν στέρησιν ἀποβάλλον οὕτω τὸ εἰδός δέχεσθαι. πῶς μὲν οὖν τρεῖς καὶ πῶς δύο ἀρχαῖ δῆλον, τῷ αὐτῷ δὲ τρόπῳ εἰποις δὲν πῆ μὲν ἐναντίας εἶναι τὰς ἀρχάς, ἀλλ' ἀρκεῖν θάτερον τῶν ἐναντίων τῇ ἀπουσίᾳ καὶ παρουσίᾳ γεννᾶν τὰ πράγματα. ἐπελύσατο δὲ τὴν δοκοῦσαν ἐναντίωσιν εἰπὼν δτι καὶ τῶν

¹ ἀριθμητὴ (h. e. ἀριθμητὸν) K 3 ἐν τῷ] ἐν τὸ K 4. 6 ἡ δὲ—πρὸς τὸ δν om. L 5 ἔχωσι] ἔχουσι K 6 ἀρχὴ εἶναι K δῆλον οὖν δτι Mt κυρίως compend. (ut saep) M: κύριον t 8 τὰ δὲ μόνως δντα om. L 10 οὐ LK: om. M: μὴ superscr. M² et t 16 ἀρχὴ εἶναι K 17 καὶ (post εἰη) om. Mt
18 καὶ ἀρχὴ recte K οὐδὲ γάρ t 22 εἰρημένων ἔστι Mt 24 εἰσιν om. Mt
25 συμβαλλόμεναι K 27 λειψόμενον K 27. 28 ἀποβαλῶν K: fort. ἀποβαλόν
28. 29 οὖν αἱ ἀρχαῖ τρεῖς καὶ πῶς δύο, δῆλον· τῷ δὲ αὐτῷ Mt 31 δν] πον necessarium est addi εἰη 34 τῇ παρουσίᾳ καὶ ἀπουσίᾳ Mt

έναντίων δεῖ καὶ τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλὰ θατέρου μὲν τῶν ἐναντίων μετὰ δ 8^η
τοῦ ὑποκειμένου, ὡς συμπληροῦντος τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος, θατέρου δέ,
λέγω δὴ τῆς στερήσεως, κατὰ συμβεβηκός. ταῦτα εἰπών, ἐφεξῆς τὸν
τρόπον καθ' ὃν ἐπιβάλλειν δυνατὸν τῇ γνώσει τῆς ὅλης ὑποτίθεται. ίστεον
5 δ' δτὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Πλάτων δύο τρόπους φησὶν εἶναι, καθ' οὓς δυνατὸν
εἰς τὴν τῆς ὅλης γνῶσιν ἐλθεῖν· ἔνα μὲν τὸν ἐξ ἀφαιρέσεως, λεγόντων
ἡμῶν δτὶ ὅλη ἐστὶν δ μήτε ἱππος ἐστὶ μήτε ἄνθρωπος καὶ καθόλου μήτε
σῶμα μηδέν, ἀλλ' ἔτερόν τι παρὰ ταῦτα, δ πᾶσι τούτοις ὑπόκειται. τούτῳ
τῷ τρόπῳ φησὶ καὶ τὸ πρῶτον γινώσκειν | αἴτιον οὐδὲ γάρ ἐπ' αὐτοῦ ε 1^η
10 ἐστι τι καταφῆσαι, ἀλλ' ἐξ ἀφαιρέσεως τῇ γνώσει αὐτοῦ ἐπιβάλλομεν, λέ-
γοντες δ μήτε σῶμα ἐστι μήτε ψυχὴ μήτε νοῦς μήτε ἄλλο τι, ἀλλ' ἔτε-
ρόν τι παρὰ ταῦτα πάντων ὑπεραναβεβηκός. διὸ καὶ ἀνωμοιῶσθαι φησι
τῷ πρώτῳ τῇ ὅλῃ καὶ ὡμοιῶσθαι, ὡμοιῶσθαι μὲν διότι ἀμφότερα ἐξ
ἀφαιρέσεως πάντων τῶν ὄντων νοοῦνται, ἀνωμοιῶσθαι δὲ διότι ἐπὶ μὲν
15 τῆς ὅλης λέγοντες μηδὲν εἶναι αὐτὴν τῶν ὄντων φαμέν τι, ἀλλ' ἔτερόν τι
χείρον πάντων τούτων δ καὶ ὑποκειμένον πᾶσι, τὸ δὲ πρῶτον μηδὲν δὲν τῶν
ὄντων κρείττον ἐστι πάντων καὶ πάντων ὑπεραναβεβηκός. ἀνόμοιος οὖν ἡ
διμοιότης· τοῦ μὲν γάρ ἐπὶ τὸ κρείττον ἡ ἀφαίρεσις τοῦ δ' ἐπὶ τὸ χεῖρον,
ἡ διμοιότης μὲν κατὰ τὸ ἀνείδεον, ἀνομοίως δ' δτὶ τὸ μὲν ὑπὲρ τὸ εἶδος,
20 ἡ δὲ χείρων ἡ κατὰ τὸ εἶδος. εἰς μὲν οὖν τρόπος τῆς γνώσεως τῆς
ὅλης οὔτε, δεύτερος δ' ὁ κατὰ ἀναλογίαν, φὶ καὶ Ἀριστοτέλης νῦν ἔχρη-
σατο, δτὶ δὲν λόγον ἔχει ὁ χαλκὸς πρὸς πάντα τὰ χαλκᾶ σκεύη καὶ τὰ 10
ἕύλα πρὸς πάντα τὰ ἕύλινα σκεύη, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει καὶ ἡ ὅλη πρὸς
πάντα τὰ ὄντα· δηνπερ γάρ τρόπον τυφλῷ εὶς βιουληθείημεν ὑπογράψαι τίς
25 ἡ τοῦ ἔυλου φύσις, ἥγομεν δὲν αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ ἔυλου ἔννοιαν φάσκοντες
δτὶ ἔκεινό ἐστι ἔυλον, δ οὔτε κλίνη ἐστίν οὔτε θύρα οὔτε ἀβάκιον οὔτε
ἔτερόν τι τῶν ἔυλίνων σκευῶν, ἀλλ' δ πᾶσι τούτοις ὑποβέβληται καὶ αὐτὸν
μηδὲν ἔχον ἐν τῇ οὐσίᾳ τῶν τοιούτων εἶδος τι πέφυκε πάντα δέχεσθαι,
τὸν αὐτὸν τρόπον ἀναγθησόμεθα καὶ εἰς τὴν τῆς ὅλης ἔννοιαν λέγοντες 15
30 μηδεμίαν εἶναι αὐτὴν τῶν φυσικῶν εἰδῶν, δ πᾶσι δὲ τούτοις ὑποβέβληται
καὶ ὑπέστρωται, τοῦτο εἶναι τὴν ὅλην. δθεν ὁ Πλάτων καὶ “νόθῳ λογισμῷ”
ληπτὴν αὐτὴν εἰπε, διότι ἐπιβαλεῖν μὲν τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς καὶ γνῶναι τι

3 δὲ ομ. M 4 ἐπικαλεῖν K τὴν γνῶσιν L 5 δτὶ δ πλάτων πρὸ αὐτοῦ Mt
Πλάτων] cf. ad p. 72, 13 sqq. 6 τὸν Lt: τῶν KM 7 καθόλου Kt: καθὸ LM
8 ὑπόκειται K 8. 20 τούτῳ τῷ τρόπῳ — κατὰ τὸ εἶδος ομ. K 9 καὶ πρῶτον γίνε-
σθαι (ομ. τὸ εἰ αἴτιον) L 11 ἄλλο τι] τέλος L 12 πάντα M 13 καὶ ὡμοιῶ-
σθαι ομ. L 13. 14 ἀμφότερα post δηντῶν traic. Mt 14 ἀνομοίως δὲ L 15 μη-
δὲν LM: μηδὲ τ φαμέν τι L: τι φαμέν Mt 16 δ καὶ L: καὶ Mt an ὑπόκει-
ται? 19 ἀνομοίως LM: ἀνόμοιος τ ὑπὲρ τὸ εἶδος L: ὑπὲρ εἶδος Mt 20 τι δὲ L:
τι δὲ ὅλη Mt 20. 21 εἰς μὲν οὖν τῆς γνώσεως τῆς ὅλης δ τρόπος οὔτος Mt 21 δεύ-
τερον L: δύο K 22 χαλκὰ M 24 εἰ τυφλῷ L: κολουθείημεν K 26 δτὶ
ομ. K: ἀκάκιον K: ἀβάκιον L 27. 28 καὶ αὐτὸς μὴ δὲν ἔχον M 30 μηδεμίαν
KM: μηδὲν de conjectura (L)t αὐτὴν post εἰδῶν traicit L δ πᾶσι δὲ LK: δ δὲ
πᾶσι Mt 31 εἶναι τοῦτο L δ LK: καὶ Mt Πλάτων Tim. p. 52 B

ποτέ ἔστιν ἀδύνατον, ἐκ τῆς τῶν ἄλλων δ' ἀφαιρέσεως καὶ ἔξ ἀναλογίας οἱ
ἔννοιαν αὐτῆς ἵσχομεν· τῷ αὐτῷ δὲ πάλιν τρόπῳ καὶ εἰς ἔννοιαν τοῦ
πρώτου ἕρχεσθαι, ἐφ' οὐ εἰκόνα μίαν καὶ μόνην φασὶν εἶναι τὸν ἥλιον.
τῶν μὲν γὰρ ἄλλων δυνάμεων, ἀτέ μερικωτέρας ἔχόντων τὰς ἐνεργείας, 20
καὶ εἰκόνας ἐποίησαν πρὸς ἀναλογίαν τῆς ἑκάστου ἐνεργείας, ἐπὶ μέντοι
τοῦ πρώτου καὶ πάντων αἰτιωτάτου μίαν καὶ μόνην εἰκόνα εὑρήκασι φυσι-
κὴν τὸν ἥλιον· δν τρόπον γὰρ ὁ ἥλιος πάντων ὑπερέχει τῶν ἐγκοσμίων,
τὸν αὐτὸν τρόπον πάντων τῶν ὄντων ἀσυγκρίτῳ ὑπεροχῇ ὑπερέχει τὸ πρῶ-
τον, καὶ ὡς ὁ ἥλιος πάντα φωτίζει, οὕτω κάκεινο πάντα ἀγαθύνει μιᾷ
ἐπιβολῇ ἑκάστου πρὸς τὰ ἑαυτοῦ μέτρα μεταλαμβάνοντος τῆς ἀγαθουργοῦ
αὐτοῦ ἐνεργείας, ὥσπερ καὶ τοῦ ἥλιακοῦ φωτὸς τὰ δεκτικὰ κατὰ δύναμιν 25
μεταλαμβάνει ἔκεινου μιᾷ ἐνεργείᾳ πάντα φωτίζοντος.

Ἐστι δὲ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἀριθμῷ μὲν ἐν, εἰδει δὲ δύο.
ἐπειδὴ προσεχῶς εἴπεν δι “γίνεται πάντα ἔχ τε τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς
μορφῆς”, καὶ ἀνήγαγεν ὑπὸ τὰς δύο ταύτας ἀρχὰς πάντα τὰ γινόμενα,
τοῦτο, φησί, τὸ ὑποκείμενον οὐχ ἀπλῶς ἐν ἔστιν, ἀλλ' ἀριθμῷ μὲν ἐν,
τῷ δὲ λόγῳ δύο· ἔχει γὰρ ἐν αὐτῷ τὴν στέρησιν, ητις ἔτέρα ἔστι κατὰ
τὸν λόγον τῆς ὅλης· ἄλλον γὰρ ὄρισμὸν ἀποδώσεις τῆς ὅλης καὶ ἄλλον
τῆς στερήσεως, οἷον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀμφίσου. πότερον οὖν διοίως 30
ἐκάτερον τῶν συμπληρούντων τὸ ἐν τοῦτο ὑποκείμενον ἀρχή ἔστι τοῦ συν-
θέτου ἢ οὐκ διοίως, διὰ τῶν ἔξης δείκνυσιν.

p. 190b24 'Ο μὲν γὰρ ἄνθρωπος καὶ ὁ χρυσὸς καὶ δλως ἡ ὅλη
ἀριθμητή· τόδε γάρ τι μᾶλλον καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός ἔξ αὐ-
τοῦ γίνεται τὸ γινόμενον.

'Επειδὴ εἴπεν δι τὸ ὑποκείμενον τῷ μὲν ἀριθμῷ ἐν ἔστι, τῷ δὲ εἰ-
δει δύο, βιούλεται τοῦτο αὐτὸ δεῖξαι καὶ ἔξ αὐτοῦ συναγαγεῖν δπως ἑκά-
τερον ἔχει πρὸς τὸ ἀρχή εἶναι. φησὶν οὖν δι τὴ ὅλη ἀριθμητή ἔστι· τό-
δε γάρ τι, καὶ γὰρ τῆς μοισικῆς ὅλη ὁ ἄνθρωπος, διπερ τόδε τί ἔστι
καὶ ἀριθμητός, καὶ τῆς κλίνης τὸ ἔύλον, τὴν μέντοι ἀμοισίαν ἢ τὴν ἀσχη- 35
μοσύνην οὐχ ἔστιν εἰπεῖν τόδε τι, διότι μηδ' ὅρον ἔχει μηδὲ ὑφίσταται·

ἀφαιρέσεως scripsi:	ἀναρέσεως libri	2 πάλιν ομ. K	3 εἰκονομίαν K
στο L	5 ἐποίησεν compend. K	6 εὐρήκασιν εἰκόνα Mt	8 τὸν αὐτὸν]
ιτον τὸν K	δὴ τρόπον Mt	ἀσυγκρίτοις L	9 καὶ ὥσπερ
ντα (πάντως; t) φωτίζει δ ἥλιος Mt	δ om. L	μιᾶ] nihil enot. e codicibus ad	
z quod exhibet t	12 λαμβάνει K	μιᾶ KM: μιᾶ (L)t	13 ἀριθμῷ—δύο
. K	14 γίνεται πάντα (τὰ πάντα L) ἔχ τε τοῦ LK: πάντα γίνεται ἐκ τοῦ Mt		
πάντα vide ad p. 152, 12	15 ὑπὸ LK: ἐπὶ Mt	17 αὐτῷ libri	18 ἀπο-
σει K	ὅλης] ψυχῆς L	καὶ ἄλλον ομ. K	22. 24 καὶ ὅλως—γινόμενον ομ. K
. 21 τοῦτο ὑποκείμενον—έξης K: ομ. LMt	23. 24 ἐξ αὐτοῦ γίνεται L: γίνεται ἐξ αὐτοῦ Mt		26 δπως
μᾶλλον L: ομ. Mt			
z: πῶς Mt	27 ἔγη K	ἡ iterat initio versiculi M	ἀριθμητή K
γὰρ (post καὶ) ομ. Mt	ὅλη LK: ὅλης Mt	διπερ LKM: διπερ t	30 τὸ δέ
et mox ἔγη K			

έναντίων δεῖ καὶ τοῦ ὑποκειμένου, ἀλλὰ θατέρου μὲν τῶν ἐναντίων μετὰ δ 8^η
 τοῦ ὑποκειμένου, ὡς συμπληροῦντος τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος, θατέρου δέ,
 λέγω δὴ τῆς στερήσεως, κατὰ συμβεβηκός. ταῦτα εἰπών, ἐφεξῆς τὸν
 τρόπον καθ' ὃν ἐπιβαλλειν δύνατὸν τῇ γνώσει τῆς ὅλης ὑποτίθεται. Ιστέον
 5 δ' διὰ πρὸ αὐτοῦ ὁ Ἡλάτων δύο τρόπους φησίν εἶναι, καθ' οὓς δύνατὸν
 εἰς τὴν τῆς ὅλης γνώσιν ἐλθεῖν· ένα μὲν τὸν ἐξ ἀφαιρέσεως, λεγόντων
 ἡμῶν διὰ τῆς ὅλης ἐστὶν διὰ μήτε ἕπτος μήτε ἀνθρωπος καὶ καθόλου μήτε
 σῶμα μηδέν, ἀλλ' ἔτερόν τι παρὰ ταῦτα, διὰ τούτοις ὑπόκειται. τούτῳ
 τῷ τρόπῳ φησί καὶ τὸ πρῶτον γινώσκεσθαι | αἴτιον· οὐδὲ γάρ ἐπ' αὐτοῦ εἰ.
 10 ἐστι τι καταφῆσαι, ἀλλ' ἐξ ἀφαιρέσεως τῇ γνώσει αὐτοῦ ἐπιβάλλομεν, λέ-
 γοντες διὰ μήτε σῶμα ἐστι ψυχὴ μήτε νοῦς μήτε ἄλλο τι, ἀλλ' ἔτε-
 ρόν τι παρὰ ταῦτα πάντων ὑπεραναβεβηκός. διὸ καὶ ἀνωμοιῶσθαι φησί
 τῷ πρώτῳ τὴν ὅλην καὶ ὡμοιῶσθαι, ὡμοιῶσθαι μὲν διότι ἀμφότερα ἐξ
 ἀφαιρέσεως πάντων τῶν ὄντων νοοῦνται, ἀνωμοιῶσθαι δὲ διότι ἐπὶ μὲν
 15 τῆς ὅλης λέγοντες μηδὲν εἶναι αὐτὴν τῶν ὄντων φαμέν τι, ἀλλ' ἔτερόν τι
 χειρὸν πάντων τούτων διὰ τὸ πρῶτον μηδὲν διὰ τῶν
 ὄντων κρείττον ἐστι πάντων καὶ πάντων ὑπεραναβεβηκός. ἀνόμοιος οὖν ἡ
 διμοιότης· τοῦ μὲν γάρ ἐπὶ τὸ κρείττον ἡ ἀφαίρεσις τοῦ δὲ ἐπὶ τὸ χειρὸν,
 ἡ διμοιότης μὲν κατὰ τὸ ἀνείδεον, ἀνομοίως δὲ διὰ τὸ μὲν ὑπὲρ τὸ εἶδος,
 20 ἡ δὲ χειρῶν ἡ κατὰ τὸ εἶδος. εἰς μὲν οὖν τρόπος τῆς γνώσεως τῆς
 ὅλης οὗτος, δεύτερος δὲ διὰ τὸ αναλογίαν, φῶς καὶ Ἀριστοτέλης νῦν ἐχρή-
 σατο, διὰ διὸ λόγον ἔχει ὁ χαλκὸς πρὸς πάντα τὰ χαλκᾶ σκεύη καὶ τὰ 10
 ἔνδικα πρὸς πάντα τὰ ἔνδικα σκεύη, τὸν αὐτὸν λόγον ἔχει καὶ ἡ ὅλη πρὸς
 πάντα τὰ ὄντα· διὸ περ γάρ τρόπον τυφλῷ εἰ βουληθείημεν ὑπογράψαι τίς
 25 ἡ τοῦ ἔνδικου φύσις, ἡγομεν διὰ αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ ἔνδικου ἔννοιαν φάσκοντες
 διὰ ἐκεῖνό ἐστι ἔνδικον, διὰ οὔτε κλίνη ἐστὶν οὔτε θύρα οὔτε ἀβάκιον οὔτε
 ἔτερόν τι τῶν ἔνδικων σκευῶν, ἀλλ' διὰ πᾶσι τούτοις ὑποβέβληται καὶ αὐτὸν
 μηδὲν ᔁχον ἐν τῇ οὐσίᾳ τῶν τοιούτων εἶδος τι πέφυκε πάντα δέχεσθαι,
 τὸν αὐτὸν τρόπον ἀναγνησόμεθα καὶ εἰς τὴν τῆς ὅλης ἔννοιαν λέγοντες 15
 30 μηδὲμίαν εἶναι αὐτὴν τῶν φυσικῶν εἰδῶν, διὰ πᾶσι δὲ τούτοις ὑποβέβληται
 καὶ ὑπέστρωται, τοῦτο εἶναι τὴν ὅλην. διὸν ὁ Ἡλάτων καὶ "νόθῳ λογισμῷ"
 ληπτὴν αὐτὴν εἰπε, διότι ἐπιβαλλεῖν μὲν τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς καὶ γνῶναι τί

3 δὲ οὐ. M 4 ἐπικαλεῖν K τὴν γνῶσιν L 5 διὰ διὰ πλάτων πρὸ αὐτοῦ Mt
 [Ἡλάτων] cf. ad p. 72, 13 sqq. 6 τὸν Lt: τῶν KM 7 καθόλου Kt: καθόδ LM
 8 ὑπόκειται K 8, 20 τούτῳ τῷ τρόπῳ—κατὰ τὸ εἶδος οὐ. K 9 καὶ πρῶτον γίνε-
 σθαι (οὐ. τὸ εἰ αἴτιον) L 11 ἀλλο τι] τέλος L 12 πάντα M 13 καὶ ὡμοιῶ-
 σθαι οὐ. L 13, 14 ἀμφότερα ποστ ὄντων τραίτ. Mt 14 ἀνομοίως δὲ L 15 μη-
 δὲν LM: μηδὲ τὸ φαμέν τι L: τὸ φαμέν Mt 16 δὲ καὶ L: καὶ Mt 17 an ὑπόκει-
 ται? 19 ἀνομοίως LM: ἀνόμοιος τι 18 ὑπὲρ τὸ εἶδος L: ὑπὲρ εἶδος Mt 20 ἡ δὲ L:
 ἡ δὲ ὅλη Mt 20, 21 εἰς μὲν οὖν τῆς γνώσεως τῆς ὅλης δὲ τρόπος οὗτος Mt 21 δεύ-
 τερον L: δύο K 22 χαλκὸς M 24 εἰ τυφλῷ L: κολουθείημεν K 26 διὰ
 οὐ. K ἀκάκιον K: ἀβάκιον L 27, 28 καὶ αὐτὸς μὴ δὲν ᔁχον M 30 μηδὲμίαν
 KM: μηδὲν de conjectura (L.)t αὐτὴν ποστ εἰδῶν τραίτ L διὰ πᾶσι δὲ LK: δὲ δὲ
 πᾶσι Mt 31 εἶναι τοῦτο L δὲ LK: καὶ Mt 32 Ἡλάτων Tim. p. 52 B

ἀνευ εἰδους ἐπινοῆσαι δυνατόν, ὡσπερ τὸν χαλχὸν ἀνευ τῶν τεχνητῶν οἱ εἰδῶν. καὶ δοσον γε ἐπὶ τῷ ἴδιῳ λόγῳ ή διλη ὑπέστη καθ' αὐτήν· τοῦ γὰρ εἰδους οὐκ εἰς τὸ εἶναι δεῖται, ἀλλ' εἰς τὸ κοσμηθῆναι.

p. 190b29 Διὸ ἔστι μὲν λεκτέον ὡς δύο εἶναι τὰς ἀρχάς, ἔστι
5 δὲ ὡς τρεῖς.

Δύο μέν, ἦτοι τὴν διλην καὶ τὸ εἶδος, ὡς εἴρηται, η τὰ ἐναντία. καὶ εἰ τὰ ἐναντία, δόξειν ἀν σύμφωνον εἶναι τὸ ἐπαγόμενον καὶ ἔστι μὲν ὡς τὰ ἐναντία, ἔστι δὲ ὡς οὕτι διότι μὲν γὰρ η γένεσις καὶ η φθορὰ τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν γίνεται, δόξει τὰ ἐναντία ἀρχαὶ εἶναι (τὰ γὰρ ἐναντία τὰ ποιεῖντα καὶ πάσχοντα), ὥστε δύο ἀρχαὶ τὰ ἐναντία. δόξει δὲ πάλιν 10 μὴ εἶναι τὰ ἐναντία ἀρχαὶ, διότι αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς αἱ ἐναντιότητες οὐ πεφύκαι ποιεῖν εἰς ἀλλήλας. ἀλλὰ καὶ ταῦτην, φησί, τὴν ἀπορίαν ἐλύσα-
μεν ὑποθέντες τρίτην τινὰ φύσιν τοῖς ἐναντίοις, περὶ ην τὰ πάθη καὶ αἱ 15 γενέσεις καὶ αἱ φθοραὶ μὴ οὖσαν αὐτὴν ἐναντίαν· ὥστε δῆλον ἐκ τούτων διτι κατὰ τι μὲν τρεῖς ἀρχαὶ τὰ ἐναντία καὶ τὸ ὑποκείμενον, κατὰ τι δὲ δύο τὸ εἶδος καὶ η διλη, διπερ εἶδος τῇ ἀπουσίᾳ καὶ τῇ παρουσίᾳ ποιήσει 20 τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν.

15

p. 190b35 Ὡστε οὕτε πλείους τῶν ἐναντίων αἱ ἀρχαὶ τρόπου
τινά.

20 Οὐ τοῦτό φησιν διτι τὰ ἐναντία μόνον ἀρχαὶ, ἀλλ' διτι κατὰ τὸν ἀριθμὸν πλείους τῶν ἐναντίων οὐκ ἔσονται αἱ ἀρχαὶ κατὰ τινα τρόπου, τουτέστι 25 κατὰ τὸ ποσόν. πλείους ἀντὶ τοῦ πλείω δύο κατὰ τινα τρόπου οὐκ εἰσί. καὶ διτι τοῦτο φησι, δῆλον ἐξ ὧν ἐπήγαγεν ἀλλὰ δύο μόνον ὡς εἰ-
πεῖν τῷ ἀριθμῷ, οὕτε παντελῶς δύο διὰ τὸ ἔτερον ὑπάρχειν τὸ

1 ἐπινοῆσαι K: ἐστὶ νοῆσαι LMt τεχνιτῶν K 2 τὸν διον λόγον η διλη καὶ διπέστη καθ' ἑαυτὴν K τοῦ τοῦ L 4 λεκτέον ὡς δύο LM: ὡς δύο λεκτέον Kt cum Aristotele 5 δ' ὡς t 7 δόξειν ἀν L: δόξει ἀν K: δόξει Mt σὰν ἔστι (x rubro addendum) K 8 -ναντία—οὐ om. K ante ἔστι δὲ omisit Philoponus Aristotelea olov εἰ τις λέγοι—ἀνάρμοστον 9 τὸ πάσχειν M: τῷ πάσχειν τ γίνονται recte L ἀρχαὶ (ita scriptum ut syllaba αι simillima sit compendio σ h. e. ὧν) M: ἀρχῶν t 9. 10 τὰ γὰρ ἐναντία ἔστι τὰ K 11 τὰ ἐναντία ἀρχαὶ (αἱ parum clare M) KM: ἀρχαὶ τὰ ἐναντία L: τὰ ἐναντία ἀρχαὶ t καθ' αὐτὰς L ἐναντιώτητες K 13 τρι (h. e. τρίτην) M: τριτήν t περὶ] περὶ K 14 ἐναντίαν LKM: ἐναντίαν emendavit t 15 τι μὲν LK: τινα μὲν τρόπου Mt γ' ἀρχαὶ K τὰ ὑποκείμενα L τι δὲ LK: τινα δὲ Mt 16 τῇ παρουσίᾳ καὶ (om. τῇ) ἀπουσίᾳ Mt 18. 19 ἐναντίων—τινά om. K 21 εἰ K: om. LMt 22 post πλείους add. τῶν ἐναντίων t: fort. πλείους (δὲ τῶν ἐνα-
τίων) πλείω LKM: πλείους t fort. δυοῖν 23 δύο μόνον LK: μόνον (om. δύο) M: μόνον δύο t: δύο (om. μόνον) Aristot. 24. p. 166, 1 οὕτε—αὐτοῖς om. K οὐτ' οὐ Aristoteles

τὸ μὲν γὰρ τόδε τι ὄν τί ἐστιν, δὲ μὴ ἔστι τόδε τι, οὐκ ἀν εἰη κυρίως οἱ
ἄν. ἡ μὲν οὖν διάκρισις αὐτῶν αὕτη, ἔχεις δὲ ἐντεῦθεν καὶ δπως ἑκάτε-
ρον ἀρχή· ἡ μὲν γὰρ ὅλη τόδε τι οὖσα καὶ συμπληροῦσσα τὸ σύνθετον
καθ' αὐτὸν εἰη ἀρχή, τὸ δὲ στέρησις οὐ καθ' αὐτὸν μέν (οὐ γὰρ δρᾶται
5 ἐν τῷ συνθέτῳ, οὐδὲ ἔστι τόδε τι τοῦ συνθέτου ὥσπερ ἡ ὅλη), διότι δὲ
τῇ καθ' αὐτὸν ἀρχῇ συμβέβηκε, λέγω δὴ τῇ ὅλῃ, κατὰ συμβεβηκός ἀν εἰη 40
ἀρχῆ· εἰπὼν δὲ ὁ ἀνθρωπὸς καὶ ὁ χρυσός, ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸ καθόλου
προσθεῖς καὶ δλως ἡ ὅλη. τὸ δὲ εἰπεῖν τόδε γάρ τι μᾶλλον ἡ μᾶλ-
λον τόδε τι τοῦ εἰδους ἡ ὅλη φησίν, (ἢ), ὡς ἤδη εἴπομεν, ἡ σύγκρισις
10 πρὸς τὴν στέρησιν, διὰ μᾶλλον τῆς στέρησεως ἡ ὅλη τόδε τι. τοῦτο δέ
φημι διὰ τὴν πρώτην· ἔκεινη γὰρ οὐκ οὖσα καθ' αὐτὴν ἀριθμητή, δμως
μᾶλλον ἔστιν ἀριθμητὴ τῆς στέρησεως· διότι γὰρ τῷ συνθέτῳ, δπερ ἔστι
κυρίως τύδε τι, μᾶλλον ἡ ὅλη συνεργεῖ ὑπομένουσα καὶ θεωρουμένη πως
ἐν αὐτῷ, τῆς στέρησεως τῇ παρουσίᾳ τοῦ εἰδους ἀφανιζομένης, μᾶλλον ἡ
15 ὅλη τῆς στέρησεως ἀριθμητή. ἡ δὲ στέρησις καὶ ἡ ἐναντίωσις συμ- 45
βέθηκεν. οὐχ ὡς ἐπερόν τι σημαίνων παρὰ τὴν στέρησιν ἐπήγαγε τὸ
καὶ ἡ ἐναντίωσις, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀμφω ἡ στέρησις ἦτις ἔστι καὶ
ἐναντίωσις'.

p. 190b28 "Ἐν δὲ τὸ εἶδος, οἷον ἡ τάξις ἡ ἡ μουσική.

20 Συνεχὲς τοῦτο τῷ ἀνωτέρῳ "ἔστι δὲ τὸ μὲν ὑποκείμενον ἀριθμῷ
μὲν ἐν, εἰδεὶ δὲ δύο", εἰτα ἐφεκῆς ἐν δὲ τὸ εἶδος, τὰ δὲ μέσα κατα-
σκευαστικά ἔστι τοῦ προτέρου. φησὶν οὖν διὰ ὥσπερ τὸ ὑποκείμενον
δύο ἔστι τῷ λόγῳ, οὔτως καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τοῦτο καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῷ 50
ἀριθμῷ ἐν ἔστιν. ἀλλ' εἰ ἐν τὸ εἶδος, δῆλον διὰ καὶ ἀριθμητὸν καὶ τόδε
25 τι, καὶ κατὰ ἄλλο μὲν μᾶλλον τόδε τι τῆς ὅλης τὸ εἶδος (κατὰ αὐτὸν γὰρ
ἔκαστον λέγεται τόδε τι, οἷον ἀνθρωπὸς ἵππος), κατὰ ἄλλο δὲ μᾶλλον ἡ
ὅλη τοῦ εἰδους, εἰ γε πᾶν τὸ τόδε τι αὐθυπόστατόν ἔστι καὶ οὐκ ἐν ἄλλῳ
νιφεστηκός, τὸ δὲ αὐθυπόστατον τὸ σύνθετον ἐκ τῆς ὅλης μᾶλλον ἡ ἐκ
τοῦ εἰδους, εἴπερ τὸ μὲν εἶδος ἀνεύ ὅλης είναι οὐ δύναται, τὴν δὲ ὅλην

2 ἐντεῦθεν καὶ δπως] εὐθέως καὶ πῶς K	3 οὖσα Mt: δν LK	6 ἀρχὴ K
7 ἡ ἀρχὴ K	8 fort. τῷ δὲ εἰπεῖν	8. 9 ἡ μᾶλλον τόδε τι LK: om. Mt
εἰδους ἡ ὅλη φησὶν LK: τὸ εἶδος ἡ ὅλη φη M: τὸ εἶδος ἡ ἡ ὅλη, ἔστιν τι ἡ (ante ώς) addidi ἡ σύγκρισις κτλ.] cf. Themist. p. 148,15 σύγκρησις K		9 τοῦ την ὅλην K at cf. p. 172,14 κατ' αὐτὴν K
15 τῆς στέρησεως] τίς τε (h. e. τῆς στ.) K	16 συμβέβηκεν LKM: συμβεβηκός recte ex Aristotele t	17 ἔστι om. superscr. M
15. 16	17 ἡ om. M	20 τοῦτο τῷ] τούτω L
συμβέβηκεν LKM: συμβεβηκός recte ex Aristotele t	21. 22 κατασκευαστικά K	25 καὶ LK: compendium
19 ἡ ἡ μουσικὴ om. K	21. 22 κατασκευαστικά K	mibi aliunde non notum M: 8 t τὸ εἶδος om. (L)t
20 τοῦτο τῷ] τούτω L	25 καὶ LK: compendium	26 ἔκαστον om. superscr. M
21 εἰδὴ δὲ K	27. 28 καὶ οὐκ—αὐθυπόστατον om. K	27 ἔστι om. Mt
22 κατασκευαστικά K	28 τὸ σύνθετον] aut τῷ	28 τὸ σύνθετον] aut τῷ
25 καὶ LK: compendium	29 τὴν ὅλην δὲ Mt	29 τὴν ὅλην δὲ Mt

ἀνευ εἰδούς ἐπινοῆσαι δυνατόν, ὥσπερ τὸν χαλκὸν ἀνευ τῶν τεχνητῶν εἰδῶν. καὶ δοῦν γε ἐπὶ τῷ ιδίῳ λόγῳ ἡ ὅλη ὑπέστη καθ' αὐτήν· τοῦ γάρ εἰδούς οὐκ εἰς τὸ εἶναι δεῖται, ἀλλ' εἰς τὸ κωσμηθῆναι.

p. 190b29 Διὸ ἔστι μὲν λεκτέον ὡς δύο εἶναι τὰς ἀρχάς, ἔστι
5 δὲ ὡς τρεῖς.

Δύο μέν, ἣτοι τὴν ὅλην καὶ τὸ εἶδος, ὡς εἱρηται, ἡ τὰ ἐναντία. καὶ εἰ τὰ ἐναντία, δόξειν δὲ σύμφωνον εἶναι τὸ ἐπαγόμενον καὶ ἔστι μὲν ὡς τὰ ἐναντία, ἔστι δὲ ὡς οὗ· διότι μὲν γάρ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν γίνεται, δόξει τὰ ἐναντία ἀρχαὶ εἶναι (τὰ γάρ ἐναν-
10 τια τὰ ποιοῦντα καὶ πάσχοντα), ὥστε δύο ἀρχαὶ τὰ ἐναντία. δόξει δὲ πάλιν 10
μὴ εἶναι τὰ ἐναντία ἀρχαὶ, διότι αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς αἱ ἐναντιότητες οὐ πεφύκασι ποιεῖν εἰς ἀλλήλας. ἀλλὰ καὶ ταύτην, φησί, τὴν ἀπορίαν ἐλύσα-
μεν ὑποθέντες τρίτην τινὰ φύσιν τοῖς ἐναντίοις, περὶ ἣν τὰ πάθη καὶ αἱ γενέσεις καὶ αἱ φθοραὶ μὴ οὖσαν αὐτὴν ἐναντίαν· ὥστε δῆλον ἐκ τούτων
15 διτι κατά τι μὲν τρεῖς ἀρχαὶ τὰ ἐναντία καὶ τὸ ὑποκείμενον, κατά τι δὲ δύο τὸ εἶδος καὶ ἡ ὅλη, διπέρ εἶδος τῇ ἀπουσίᾳ καὶ τῇ παρουσίᾳ ποιήσει
τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθοράν.
15

p. 190b35 Ὡστε οὕτε πλείους τῶν ἐναντίων αἱ ἀρχαὶ τρόπον
τινά.

20 Οὐδ τοῦτο φησιν διτι τὰ ἐναντία μόνον ἀρχαὶ, ἀλλ' διτι κατὰ τὸν ἀριθμὸν πλείους τῶν ἐναντίων οὐκ ἔσονται αἱ ἀρχαὶ κατά τινα τρόπον, τουτέστι 20 κατὰ τὸ ποσόν. πλείους ἀντὶ τοῦ πλείω δύο κατά τινα τρόπον οὐκ εἰσί. καὶ διτι τοῦτο φησι, δῆλον ἐξ ὧν ἐπήγαγεν ἀλλὰ δύο μόνον ὡς εἰ-
πεῖν τῷ ἀριθμῷ, οὕτε παντελῶς δύο διὰ τὸ ἔτερον ὑπάρχειν τὸ

1 ἐπινοῆσαι K: ἔστι νοῆσαι L^{Mt} τεχνητῶν K 2 τὸν ίδιον λόγον ἡ ὅλη καὶ δύο εἰστη
καθ' ἑαυτὴν K τοῦ] τοῦτο L 4 λεκτέον ὡς δύο LM: ὡς δύο λεκτέον Kt cum
Aristotele 5 δ' ὡς τ 7 δόξειν δὲ L: δόξει δὲ K: δόξει Mt ἀν δέ τοι (x rubro
addendum) K 8 -ναντία—οὐ om. K ante δέ omisit Philoponus Aristotelea
ίον εἰ τις λέγοι—ἀνάρμοστον 9 τὸ πάσχειν M: τῷ πάσχειν τ γίνονται recte L
ἴρχει (ita scriptum ut syllaba αι simillima sit compendio τ h. e. ὧν) M: ἀρχῶν t
). 10 τὰ γὰρ ἐναντία ἔστι τὰ K 11 τὰ ἐναντία ἀρχαὶ (αἱ parum clare M) KM: ἀρχαὶ

τὰ ἐναντία L: τὰ ἐναντία ἀρχαὶ τ καθ' αὐτὰς L ἐναντιώτητες K 13 τρι (h. e.
τρίτην) M: τριτην τ περὶ] περὶ K 14 ἐναντίαν LKM: ἐναντίον emendavit t 15 τι
μὲν LK: τινα μὲν τρόπον Mt γ' ἀρχαὶ K τὰ ὑποκείμενα L τι δὲ LK: τινα
καὶ Mt 16 τῇ παρουσίᾳ καὶ (om. τῇ) ἀπουσίᾳ Mt 18. 19 ἐναντίων—τινά om. K
ἢ αἱ K: om. L^{Mt} 22 post πλείους add. τῶν ἐναντίων t: fort. πλείους (δὲ τῶν ἐνα-
ντίων) πλείω LKM: πλείους t fort. δυοῖν 23 δύο μόνον LK: μόνον (om. δύο)
M: μόνον δύο t: δύο (om. μόνον) Aristot. 24. p. 166, 1 οὕτε—αὐτοῖς om. K οὐτ'
ιο Aristoteles

είναι αὐτοῖς· εἰ γάρ καὶ δύο ἀρχαὶ ἡ ὄλη καὶ τὸ εἶδος, ἀλλ’ οὖν, ἐπειδὴ εἰ¹
τὸ εἶναι τῇ ὄλῃ οὐ ταῦτόν (κατὰ ἄλλο γάρ ἔχει τὸ ὄλη εἶναι, καὶ κατὰ
ἄλλο τὸ ἐστερῆσθαι τοῦ εἴδους) * * * καὶ πείθει τοῖς παραδείγμασιν· ἄλλο
γάρ ἐστι, φησί, τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι καὶ ἄλλο τὸ ἀμούσῳ. διὸ καὶ μετὰ τὸ
5 δέξασθαι τὴν μουσικὴν ἀνθρωπος μὲν ἔτι ἐστίν, ἀμούσος δ’ οὐκέτι· ὑπεξί·
σταται γάρ τῷ εἶδει ἡ στέρησις.

p. 191a3 Πόσαι μὲν οὖν αἱ ἀρχαὶ τῶν περὶ γένεσιν φυσικῶν,
εἰρηται

Οὐκ εἶπε φυσικῶν μόνον, ἵνα μὴ καὶ τὰ οὐράνια περιλάβῃ, ἀλλὰ
10 τῶν περὶ γένεσιν φυσικῶν· ἐν γάρ τοῖς οὐρανίοις οὐκ ἐστιν ἐν ἀρχῇς²⁰
λόγιῳ ἡ στέρησις, ἀλλὰ μόνον τὸ εἶδος καὶ τὸ ὑποκείμενον. τὸ μὲν οὖν
περὶ γένεσιν διὰ τοῦτο εἶπε, τῶν φυσικῶν δὲ διὰ τὰ προαιρετά· οὐ
θεωρεῖται γάρ ἐπ’ αὐτῶν οὔτε ὄλη οὔτε εἶδος, εἰ μὴ κατὰ ἀναλογίαν,
οἷον τοῦ συλλογισμοῦ ὄλη μὲν αἱ προτάσσεις εἶδος δὲ τὸ συμπέρασμα· καὶ
15 τὰ ἐναντία δύο εἶναι. εἰκότως· τὸ γάρ ἐναντίον τινὶ ἐναντίον, οὐδὲν δ’
ἐστιν αὐτὸ ἔχωτῷ ἐναντίον. τρόπον δέ τινα ἄλλον οὐκ ἀναγκαῖον·
τὸ γάρ εἶδος ἀποπληροῦν τὴν χώραν τῆς στέρησεως ἀπὸν μὲν ποιήσει τὴν
φθοράν, παρὸν δὲ τὴν γένεσιν. ίκανὸν ἅρα καὶ τὸ ἔτερον τῶν ἐναντίων²⁵
μετὰ τῆς ὄλης εἰς τὸν τῆς ἀρχῆς λόγον παραλαμβανόμενον.

20 p. 191a7 'Η δ' ὑποκειμένη φύσις ἐπιστητὴ κατὰ ἀναλογίαν.

'Εντεῦθεν τίς ὁ τρόπος τῆς γνώσεως τῆς ὄλης ὑποτίθεται, ὅτι κατὰ⁴⁰
ἀναλογίαν, εἴπομεν δ' ὅτι ὁ Πλάτων καὶ τῷ ἐξ ἀφαιρέσεως τρόπῳ
κέχρηται. οὕτως αὕτη πρὸς οὐσίαν ἔχει καὶ τόδε τι καὶ τὸ ὄν.
εἰπὼν πρὸς οὐσίαν καὶ τόδε τι, ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸ καθολικώτερον εἰπὼν
25 καὶ τὸ ὄν· ὑποκειμένη γάρ ἡ ὄλη τῇ οὐσίᾳ, δι’ αὐτῆς δηλονότι καὶ
τὸν συμβεβηκόσιν ὑπόκειται. καὶ συλλογίσῃ αὐτὸ οὕτως· ἡ ὄλη τῇ οὐσίᾳ

1 ἀρχὴ K: αἱ ἀρχαὶ L 2 ὄλη] ὄλη (LKM)t 3 ἐστερῆσθαι K post εἴδους
indiravi lacunam (excidit οὐ παντελῶς δύο sim.) 4 φησιν έστι Mt τῶν ἀνθρώπων
et τῶν ἀμούσων K 7 αἱ M superser. K: om. (L)t cf. Aristotelis libri et Themist.
p. 149,5 7. 8 περὶ—εἰρηται om. K 8 καὶ πῶς πόσαι, εἰρηται ex Arist. t
9 περιλάβῃ LK: παραλάβῃ (sed M praepositionis incerto compendio) Mt 11 μὲν
οὖν οἱ. L: οὖν om. M 12 περὶ LKM: τῶν περὶ τὸ εἶπεν M 14 οἷον τοῦ
LK: om. Mt 15. 16 τὸ γάρ ἐναντίον—ἔχωτῷ ἐναντίον om. K 15 οὐδὲν δ' Mt:
οὐδὲν (om. δ') L 16 ἄλλον] ἄλλα M 18 ἅρα] γάρ L 19 τῆς (ante ὄλης)
om. Mt 20 post φύσις addit οὐκ M: del. M² ἐπιστητὴ κατὰ ἀναλογίαν om. K
21. 22 ὑποτίθεται, ὅτι κατὰ ἀναλογίαν in ras. K 22 εἴπομεν p. 162,5 23 πρὸς οὐ-
σίαν—καὶ τὸ ὄν om. K καὶ τόδε L: καὶ τὸ τόδε Mt Aristoteles at cf. v. 24
24 ἀνῆλθεν LK: ἀνίγγεν Mt at cf. p. 158,27. 164,7 al. τοῖς καθολικῶν K 25 ὑπο-
κειμένη γάρ κτλ.] cf. Themist. p. 149,16 ὑποκειμένον K δι’ ἔχωτῶν L 26 συλ-
λογίσῃ LK: συλλογίσαις M: συλλογίσαιο t

ύπόκειται, ή οὐσία τοῖς συμβεβηκότιν ύπόκειται, καὶ ἡ ὅλη ἄρχη τοῖς συμ- ε 1^η
βεβηκόσιν ύπόκειται.

p. 191 a 12 Μία μὲν οὖν ἀρχὴ αὗτη, οὐχ οὕτως μία οὐσία οὐδὲ ἐν 45
ώς τὸ τόδε τι.

5 Ἀπαρίθμητιν πάλιν τῶν ἀρχῶν ποιεῖται. ἔστιν οὖν τέως ἡ ὅλη ἀρχὴ
μία, ἀλλ' εἰ καὶ λέγεται μία, οὐχ οὕτως ἔχει τὸ εἶναι ἐν τι καὶ ἀριθμητὴ
ώσπερ τὸ τόδε τι, τοῦτο δ' ἔστι τὸ σύνθετον (τοῦτο γάρ ἔστι καὶ τὸ με-
ρικὸν καὶ τὸ κυρίως ἀριθμητόν). εἰ γάρ καὶ τῷ συνθέτῳ ύπάρχειν ἐλέγο-
μεν τὸ τόδε τι ἐκ τῆς ὅλης, ἀλλ' οὖν μᾶλλον τόδε τι καὶ ἀριθμητὸν τὸ 50
10 σύνθετον. καὶ θαυμαστόν γε οὐδέν, ἐπεὶ (εἰ) καὶ τὸ παθητικὰ εἶναι τὰ σώματα
ἐκ τῆς ὅλης ἔχει (διὰ γάρ τὴν τῆς ὅλης ἐπιτηδεύστητα τοιαῦτά ἔστι τὰ
σώματα), ἀλλ' οὖν αὐτῇ καθ' αὐτὴν θεωρουμένη ἡ ὅλη πάντῃ ἔστιν ἀπα-
θήτης. δυνατὸν δὲ καὶ τὸ οὐχ οὕτως μία οὐσία οὐδὲ ἐν ᾧ τὸ τόδε τι
ἐπὶ τοῦ εἰδούς λαμβάνειν, ἵνα τόδε τι λέγῃ τὸ εἶδος (έκαστου γάρ τὸ εἶναι
15 κατὰ τὸ εἶδος), ἵνα τὸ ἐν καὶ τὸ τόδε τι ἐπὶ τοῦ εἰδούς μᾶλλον φέρῃ.
τοῦτο δὲ διότι τὸ μὲν εἶδος ἐν ἔστιν ἀεὶ καὶ τὸ αὐτὸ οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν
ἐπιδεχόμενον, ἡ δ' ὅλη | ποικιλῶς ἀλλοιοῦται καὶ μεταβάλλεται κατὰ τὴν ε 2^η
διάφορον ύποδοχὴν τῶν εἰδῶν. τῷ οὖν τὸ μὲν εἶδος τὸ αὐτὸ μένειν,
τὴν δ' ὅλην ποικιλῶς ἀλλοιοῦσθαι, ταύτη μᾶλλον τῆς ὅλης ἐν τὸ εἶδος εἰ-
20 πεν· ἀνωτέρω δ' ἡμεῖς κατὰ ἄλλον τρόπον μᾶλλον εἶναι τόδε τι τὴν ὅλην
τοῦ εἰδούς, καθὸδος δὲ δεῖται ἡ ὅλη ἐπέρου ύποκειμένου πρὸς τὸ εἶναι, ὡσπερ
τὸ εἶδος τῆς ὅλης, ἀλλ' αὐτάρκης ἔστι καθ' ἑαυτὴν ύποστῆναι. εἴρηται 5
δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν κατὰ τίνα μὲν τρόπον ἡ ὅλη μᾶλλον τόδε τι,
κατὰ τίνα δὲ πάλιν τὸ εἶδος. μία δὲ ἡ διάφορος. τὸ δὲ καὶ τὸ ὁ ἀμφό-
25 τερα ἄρθρα ἀμφα ἔστι, λόγον δ', ὡς πολλάκις εἴρηται, τὸ εἶδος φησιν.
εἰπὼν οὖν τὴν ἀρχὴν τὴν ὄλικήν, λέγει καὶ τὴν εἰδικήν, καὶ φησιν ὅτι
ἔστι καὶ τὸ εἶδος μία ἀρχή. ἔταξε δὲ τὰ δύο ἄρθρα κατὰ τοῦ αὐτοῦ, κα-
θότι διάφορος ἡ ὅλη τοῦ ἀρχῆς τοῦ οὐσίας μία ἀρχή. διὰ
τοῦτο οὖν τὰ δύο ἄρθρα κατὰ τοῦ αὐτοῦ ἔταξε τὸ τε θηλυκόν καὶ τὸ ἀρσε-

3. 4 οὐχ—τόδε τι ομ. K 3 οὕτως L: οὕτω Mt at cf. v. 13 οὐδὲ ἐν M: οὐδὲ οὕτως
ἐν δν t: οὐδὲ ἐν δν (si modo recte nihil adnotatum ad vocem δν) L: οὐδὲ οὕτως ἐν vel
οὐδὲ οὕτως δν Aristotelis libri 4 τὸ ομ. M 5 ποιεῖται πάλιν τῶν ἀρχῶν Mt
ἔστιν (ν del.) M: Εστι τὴν ὅλη τέως K 6 ἀριθμητὴ LK: ἀριθμητὸν Mt 8. 9 ἐλέ-
γομεν ύπάρχειν K ἐλέγομεν p. 160, 24 sqq. 9 μᾶλλον (τὸ add. K) τόδε τι LK: τόδε
τι μᾶλλον Mt 10 ἐπειδὴ Mt εἰ addidi 11 διά] διεὶ K ἐπιτιθείστητα K
ἴστι] γάρ K 12 ἑαυτὴ Mt 12. 13 πάντι (sic) εἶναι ἀπαθής· δυνατὸν δὲ ίσως καὶ K
13 οὕτω τι οὐδὲν ᾧς K τὸ (ante τόδε) ομ. Mt 14 λαβεῖν K τι ομ. Mt
ἴκαστω K 18 τῷ] τὸ K οὖν τὸ μὲν LK: μὲν οὖν τὸ Mt 20 ἀνωτέρω p. 137, 27 sqq.
22 αὐταρκές (sic) LK ἑαυτὴ compend. M 23 ἔμπροσθεν p. 164, 25 23. 24 κατά
τίνα utrobiique K 24 δὲ διὰ Lt: δὲ διὰ K: δὲ (ομ. διὰ) M cf. p. 6, 16 et Arist. libri (cod. E
δε γη pr., δε διὰ rec.) τὸ διὰ καὶ τὸ διὰ K 25 ἀμφα K: ομ. L Mt 26 τὴν (ante ὄλικήν)
ομ. L εἰδικήν L: ίδικήν K Mt καὶ (ante φησιν) ομ. L 27 δὲ ομ. superscr. L
τὸ αὐτὸ (at cf. v. 29) K 28. 29 ἀρσενικόν—θηλυκόν καὶ τὸ ομ. L

νικόν, τὸ μὲν θηλυκὸν πρὸς τὴν ἀρχὴν τὸ δὲ ἀρσενικὸν πρὸς τὸν λόγον, εἰτὲ
ώς ἂν εἰ ἐλεγεν 'ἡ δ' ἔτερα ἀρχὴ ὁ λόγος ἐστί, τουτέστι τὸ εἶδος'. 11

p. 191-15 Πρῶτον μὲν οὖν ἐλέχθη δτὶ ἀρχὴ τὰ ἐναντία.

'Εντεῦθεν ἀνακεφαλαιοῦται πάντα τὰ εἰρημένα. καὶ πῶς ἔχουσιν 16
5 αἱ ἀρχαὶ πρὸς ἄλλήλας. δτὶ αἱ μὲν αὐτῶν εἰσὶ καθ' αὐτὸν ἀρχαῖ, αἱ
δὲ κατὰ συμβεβηκός· καὶ ή μὲν ὅλη καὶ ή στέρησις ἀριθμῷ μὲν ἐν λόγῳ
δὲ δύο, τὸ δὲ εἶδος καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῷ ἀριθμῷ ἐν· καὶ ή μὲν θηλεῖ
ἀναλογεῖ τὸ δὲ ἄρρεν, καὶ δσα ἄλλα περὶ αὐτῶν εἶπε.

p. 191-19 Πότερον δ' οὐσία τὸ εἶδος η τὸ ὑποκείμενον, οὕπω
10 δῆλον.

Τὴν περὶ τούτων θεωρίαν ἐν τῇ Μετὰ τὰ φυσικὰ ὑπερτίθεται, ἐνθα
ζητεῖ εἴτε οὐσία ἐστὶ τὸ εἶδος εἴτε μή, καὶ δπως τὸ εἶδος ἀρχὴ, καὶ εἴτε 20
πᾶν ἀφθαρτὸν εἴτε ἐστὶ τι καὶ φθαρτόν, καὶ εἰ μή ἀπαν εἶδος ἀφθαρτὸν,
πῶς ἀπαν ἀρχῆ. καὶ ἵνα συντόμως εἴπωμεν τὰ ἐκεῖσε αὐτῷ περὶ τούτου
15 εἰργμένα, φησὶν δτὶ ἐκάτερον ἔχει τι πλεονέκτημα κατὰ τοῦ λοιποῦ εἰς τὸ
εἰναι μᾶλλον οὐσία· μᾶλλον μὲν γάρ οὐσία τοῦ εἶδους ή ὅλη, διότι ή μὲν
ὅλη αὐθυπόστατόν τι πρᾶγμά ἐστι, τὸ δ' εἶδος ἀνευ ὅλης είναι οὐ δύνα-
ται, τῆς ὅλης μηδὲν δειμένης τοῦ εἶδους εἰς τὸ είναι· μᾶλλον δὲ πάλιν
τὸ εἶδος οὐσία ἡπερ ή ὅλη, διότι ή μὲν κοσμεῖται καὶ τάττεται καὶ δρίζε-
20 ται τῇ παρουσίᾳ τοῦ εἶδος, τὸ δ' δρίζει καὶ κοσμεῖ, καὶ δτὶ ἔκαστον τῶν
οὗτων οὐ κατὰ τὴν ὅλην ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος χαρακτηρίζεται ὥστε κατὰ
τι μὲν μᾶλλον οὐσία ή ὅλη ἡπερ τὸ εἶδος, κατὰ τι δὲ πάλιν μᾶλλον οὐσία
τὸ εἶδος ἡπερ ή ὅλη.

p. 191-20 'Αλλ' δτὶ αἱ ἀρχαὶ τρεῖς καὶ πῶς τρεῖς.

25 Τὸ πῶς τρεῖς ἀντὶ τοῦ ποιαὶ τρεῖς, δτὶ [ἥ] ὅλη εἶδος στέρησις. καὶ 20
τις δὲ τρόπος αὐτῶν. εἴπομεν δτὶ αἱ μὲν καθ' αὐτὸν ἀρχαὶ αἱ δὲ κατὰ

2 δὲ ἀρσενικὸν] δ' ἀρθρὸν K 3 δτὶ ἀρχὴ τίναντία om. K ἀρχὴ LM: ἀρχαὶ
recte ex Arist. t τὰ ἐναντία M: τίναντία (L) 4 ἀνακεφαλαιοῦται M 5 αἱ
(ante ἀρχαὶ) om. L εἰσὶν ἀρχαὶ καθ' αὐτό L 6. 7 λόγῳ δὲ—ἀριθμῷ ἐν K: om.
LMt 7 καὶ τι] καὶ εἰ K 7. 8 θήλει, ἀναλογίᾳ K 8 τὸ δὲ ἀρρέν t: τοδέρεν
K: το δὲ (δ' L) ἄρρεν LM 9. 10 τὸ εἶδος—δῆλον om. K 11 sqq. cf. Simplic.
p. 234. 2 sqq. 11 Μετὰ τὰ φυσικά Z 3 12. 14 καὶ δπως—ἀπαν ἀρχὴ εἰ
Theopist. p. 149. 19. unde conicias post καὶ εἰ excidisse μὲν ἀπαν εἶδος ἀφθαρτὸν, πῶς οὐκ
ἀδιοι ἀπαν, εἰ δὲ 14 εἴπομεν K 14. 15 εἰργμένα περὶ τούτου K 17 αὐθυ-
πόστατόν (sic) M 19 ἡπερ M: εἰπερ (item v. 22 εἰ 23) K 20 δτὶ om. K
21 ὄντων] οὗτων K ἀλλὰ om. superser. L 22 μᾶλλον (ρωτ πάλιν) om. L 24 αἱ
om. K καὶ πῶς τρεῖς om. K 25 Τὸ πῶς τρεῖς om. t ή delevi 26 μὲν]
ἀρχαὶ L

συμβεβηκός, καὶ δτι ἡ μὲν ὅλη τὸ ὑποκείμενον τὸ δὲ εἰδος τὸ κοσμοῦν εἴτε
καὶ ὄριζον αὐτήν, ὥσπερ τὸ τοῦ ἀνδριάντος εἰδος τὸν χαλκόν.

p. 191-23 Ὅτι δὲ μοναχῶς οὗτως λύεται καὶ ἡ τῶν ἀρχαίων ἀπορία, λέγομεν μετὰ ταῦτα.

- 5 Τεκμήριόν ἐστι τῶν καλῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἀποδεδομένων λόγων,
ὅταν τοιοῦτοι ὁσιν οἱ ἀποδοθέντες περὶ τοῦ πράγματος λόγοι, ώς καὶ τὴν ²⁵
αὐτοῦ τοῦ πράγματος φύσιν ἴκανῶς παραστῆσαι καὶ τὰς φερομένας πρὸς
αὐτὸν ἀπορίας ἐπιλύσασθαι. τοιοῦτοί εἰσι καὶ οἱ ἀποδοθέντες λόγοι περὶ³⁰
τῶν ἀρχῶν τῶν φυσικῶν πραγμάτων ὑπὸ Ἀριστοτέλους· τάς τε γάρ ἀρχὰς
10 τὰς κοινοτάτας τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἴκανῶς ἡμῖν παρέστησε, καὶ τὰς
φερομένας ἀπορίας πρὸς αὐτὰ δὲ αὐτῶν ἐπιλυσόμεθα, διπερ καὶ νῦν δὲ
Ἀριστοτέλης ποιεῖ. φέρονται δὲ ἀπορίαι περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων, ὡν
ἥδη ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς πρὸς Ἀναξαγόραν λόγοις, εἰσὶ δὲ αὐταὶ αἱ τὴν γέ- ⁴⁰
νεσιν ἀναιροῦσαι.
- 15 Ζητοῦντες γάρ, φησίν, οἱ πάλαι τὴν τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν, ὑπὸ⁴⁵
ἀπειρίας διαλεκτικῆς ἐξετράπησαν τῆς ἀληθείας καὶ ἐνόμισαν μηδὲ δλως
εἶναι γένεσιν. εἰ γάρ γίνοιτο τι, φασίν, ἡ ἐξ ὄντος γίνεται ἡ ἐκ μὴ ὄντος·
ἄλλ’ οὔτε ἐξ ὄντος δυνατὸν γενέσθαι (πῶς γάρ ἀν τὸ δὲ γένοιτο; ἔσται γάρ
πρὶν γενέσθαι), οὔτε ἐκ μὴ ὄντος (ἀδύνατον γάρ ἐκ μὴ προϋποκειμένου
20 τινὸς γενέσθαι τι). καὶ κοινὴ δόξα ἐστὶν αὐτῇ πάντων τῶν φυσικῶν τὸ
μηδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι· δεῖ γάρ τὸ γενησόμενόν
τι πρὶν γενέσθαι δύναμιν τινὰ καὶ ἐπιτηδειότητα ἔχειν εἰς τὸ γενέσθαι· εἰ
γάρ πρὶν γένοιτο τι μὴ δύναιτο γενέσθαι, οὐδὲ ἀν γένοιτο. ἀνάγκη οὖν
πρὶν γενέσθαι ἔχειν δύναμιν τοῦ γενέσθαι· τὸ δὲ δυνάμενον γενέσθαι δὲν τί
25 ἐστι, καὶ αὐτῇ ἡ δύναμις· οὐδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνε-
ται. ἔοικεν οὖν μηδὲ δλως εἶναι ἡ γένεσις, διὰ τοῦτο οὖν τὴν γένεσιν
ἀναιροῦντες, ἐκκρίσει καὶ συγκρίσει καὶ θέσει τοῖς τοιούτοις τὰ πράγματα ⁵⁰
ἐποίουν. ἐκ δὲ ταύτης, φησί, τῆς ἀρχῆς ὄρμώμενοι, καὶ τὸ πλῆθος ἀνή-
ρουν. ἐκ τῶν ὄντων· “ἐνδὲ γάρ ἀπόπου δοθέντος”, ώς αὐτός φησι, μυρία
30 ἔψεται. ἐξ οὐ γάρ ἀνήρουν τὴν γένεσιν τῷ μὴ δύνασθαι τὸ μὴ δὲν ὑπο-
κείσθαι τοῖς γινομένοις ἐξ οὐ γίνονται (εἰ γάρ ὑποκέοιτο αὐτοῖς τὸ μὴ

1 συμβεβυκός t 2 δρίζων K 3 lemma om. K 4 λέγομεν M: λέγομεν L: λέγωμεν t
7 τοῦ iterat K 7. 8 πρὸς αὐτὸν φερομένας Mt 9 ὑπὸ (ὑπ' t) LKt: ὑπὲρ M
ἀριστοτέλ⁸ M 9. 10 ἀρχὰς τὰς (τε pro τὰς L) κοινοτάτας LK: κοινοτάτας ἀρχὰς Mt
10 παρέστησαν concinnius Mt 11 πρὸς αὐτὰς Mt καὶ om. L 13 ἐμνή-
σθημεν p. 89,3 sqq. 94,18 sqq. 14 ἀναιροῦσι: L 16 διαλεκτικῆς] τοῦ διαλέγεσθαι
Themist. p. 150,2 17 γίγνοιτο t ἡ (pro ἡ) utrobius K 18 γένοιτο LKM:
γίγνοιτο t 19 γάρ om. K μὴ om. superscr. L 21. 22 γίνεσθαι—εἰς τὸ om. K
23 γένοιτο τι KM: γίγνοιτο τι (L)t 24 δύναμιν τινὰ τοῦ L 25 αὐτῇ L: αὐτῇ KMt at cf.
p. 52,3 26 διὰ τοῦτο κτλ.] cf. Themist. p. 150,7 27 ἐκκρίσει LK: ἐνκρίσει (sic) M: δια-
κρίσει t 29 φησι] cf. Phys. A 2 p. 185-11 vel 3 p. 186-9 (cl. Philop. p. 30,5. 59,11.
174,26) 30 τῷ] τὸ K 31 γίγνονται LK: γίγνοντο Mt ὑποκέοιντο M

ον, συμβήσεται τὸ μὴ ὃν εἰναι), ἐκ τούτου καὶ τὸ πλήθος ἀνήρουν. | εἰ γάρ ε²·
ἔστι πλῆθος, ἔστι καὶ ἑτερότης, εἰ δὲ τοῦτο, ἔστι καὶ τὸ μὴ ὃν· οὐχ ἔστι
γάρ Σωκράτης ὅπερ Πλάτων. ὥστε ἔστι Σωκράτης μὴ ὃν· οὐ γάρ ἔστι
Πλάτων. ἔστι δὲ καὶ ὃν· Σωκράτης γάρ ἔστι. τὸ αὐτὸ ἄρα καὶ ὃν καὶ μὴ
δὲ ὃν ἔσται, δπερ ἀδύνατον. εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, καὶ πλῆθος εἰναι ἐν τοῖς
οὖσι ἀδύνατον. ἐν ἄρα τὸ ὃν καὶ ἀκίνητον. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἐκ τούτων
ἀνήρουν τὴν γένεσιν δὲ ἀπειρίαν τῆς διαλεκτικῆς μεθόδου· καλῶς μὲν γάρ ε³
περὶ γενέσεως ζητοῦντες ἐκ διαιρέσεως προήγαγον τὸν λόγον καὶ διαιρέ-
σεως τῆς κατ' ἀντίφασιν, λέγοντες δὲτο εἰ γίνεται τι η ἐξ ὃντος γίνεται
10 η ἐκ μὴ ὃντος (ἀντίφασις γάρ τὸ δὲ ὃν καὶ τὸ μὴ ὃν), κακῶς δὲ διτελῶς
ἐχρήσαντο τῇ διαιρέσει· οὐδὲ γάρ τὸ δὲ ὃν ἐνός τινος πράγματος ἔστι σημαν-
τικόν, ὅμοίως δὲ οὐδὲ τὸ μὴ ὃν. ἔστι οὖν καὶ τούτων ἐπιδιαιρέσειν ποιῆ-
σασθαι, καὶ οὕτως πάντα τὰ μόρια τῆς διαιρέσεως ἐπισκοπῆσαι, εἰ ἐνδέ-
χεται κατά τι αὐτῶν γενέσθαι τὴν γένεσιν· ὁμώνυμος γάρ φωνὴ καὶ τὸ
15 ὃν, ὅμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ ὃν. ἀπλῶς μὲν γάρ δὲ ὃν οὐδέν ἔστιν· οὐδὲ γάρ ἔστι
κοινή τις φύσις τοῦ ὃντος, ἀλλ' ἔστιν ὁμώνυμος φωνὴ, κατά πλειόνων γενῶν
κατηγορούμενη· η γάρ οὐσία ἔστι τὸ δὲ ὃν η ποσὸν η ποιὸν η τὸ τῶν ἀλλων.
ὅμοίως οὐδὲ τὸ μὴ ὃν ἐν τι καὶ ἀπλοῦν σημαίνει, ἀλλ' η τοι τὸ ἀπλῶς μὴ
ὅν, δπερ μηδὲν τῶν ὄντων ἔστιν, η τὸ δὲ μὴ ὃν· η γάρ οὐσία τι μὴ ὃν.
20 οὐδὲ γάρ ἔστιν δπερ τὸ ποσὸν η τὸ ποιόν. ὅμοίως καὶ τῶν ἀλλων ἔκαστον
καὶ ὃν ἔστι καὶ μὴ ὃν κατὰ ἄλλο καὶ ἄλλο. ἄλλο μὲν δὲ μὴ ὃν.
Ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τὴν ἀπειρίαν τῆς διαιρέτικῆς μεθόδου εἰς ταύτην
τὴν ἀποτάξιν ἔξεχενταν, ὥστε τὰ ἐντροπής οὕτως τὸνετείν θιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ
λόγου, τὴν τα γένεσιν φημι καὶ τὸ πλήθος. ἐπιλύεται δὲ ὁ Ἀριστοτέλης
25 τὰς ἀπορίας ἐκ τῶν ἀποδεδουμένων λόγων περὶ τῶν ἀρχῶν· εἴρηται γάρ
ὅτι τῶν ἀρχῶν αἱ μὲν εἰς τὸν καθ' αὐτὸ ἀρχὴν η πλη καὶ τὸ εἶδος, η δὲ
κατὰ τυψιερήκαδες η ταρχήσεις. καὶ ἐκ τοῦ καθ' αὐτὸν οὖν καὶ ἐκ τοῦ κατὰ
τυψιερήκαδες ἐπιλύεται τὴν ἀπορίαν. καὶ ἐκ τοῦ δυνατοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἐνεργείας,
30 αἱ μὲν γάρ ἀπλῶς ἔχεται τι, δῆλον οὐτο καὶ ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὃντος ἔτι-
ατι ιστο ἀν· τὸν δὲ τὸ γνώματον τὸ ἔστιν (οὐδὲν γάρ ἀπλῶς γίνεται). εἰ δὲ
τὸ γνώματον τὸ ἔστιν, δῆλον οὐτο καὶ ἐκ τοῦ μὴ ὃντος γίνεται· ως γάρ

1. 2 γάρ εἰσιν Ιε 2 περίτες Κ 4. 5 ἡρα καὶ μὴ ὃν καὶ δὲ ἔστιν Μι 5 εἰναι]
τὸντες Κ 6. 6 πλῆθος δὲ τοῦ δύον οὖν πλήθεται Μι 6 δὲ ἡρα τὸ δὲ Κ: ἀρα τὸ δὲ
δι Ιε: ἡρα τὸ δὲ οὖν Ιε Μι 7 ἐκ τούτων οὐτι superest Μ 8 κατ' ἀντίφασιν in textu,
κατ' ἀντίφασιν in textu Μ 9. 10 η γήρασις Κ 11 εἰναι οὐτι Κ 12 ἐπιδιαι-
ρέσεις scriptis in textu Κ 13 εἰναις et 14 εἰναις et 15 εἰναις Κ καὶ οὐτι Κ

16 μὴ γήρασις superest ΛΤ 17 Ιε ΙΚ: αἱ γήρασις δὲ Μι 17 κατηγορούμενη Κ
18 γήρασις ΛΤ 18 εἰναι Κ 19 γήρασις Κ 20 τοι τοι οὐτι Κ
21 διατάξεις ΛΤ διατάξεις εἰναι Ιε 22 μὲν Ιε 23 ἔστιν ΛΤ:
εἰναι Μι 24 διατάξεις ΛΤ διατάξεις Μι 25 τοι τοι ΙΚ: γήρασις Μι
26 διατάξεις ΛΤ διατάξεις ΛΤ 27 εἰναι τοι τοι Ιε 28 τοι
29 διατάξεις ΛΤ διατάξεις ΛΤ 30 εἰναι τοι τοι Ιε 31 τοι τοι ΙΚ: έκ
γήρασις ΛΤ διατάξεις ΛΤ 32 εἰναι τοι τοι Ιε 33 τοι τοι ΙΚ: γήρασις ΛΤ 34 post δῆλον
εἰναις ΛΤ Μι

τὸ ἀπλῶς ὃν ἔξ ἀπλῶς μὴ ὅντες γίνεται, οὗτοι καὶ τὸ τὶ ὃν ἐκ τινὸς μὴ εἰς
ὅντος γίνεται. τὸ μὲν οὖν ἀπλῶς ὃν αἰδύνατον γενέσθαι· γένοιτο γὰρ ἀν ἐκ
τοῦ πάντη μὴ ὅντος, καὶ ἐνταῦθα ὑγιῆς ὁ παρ' αὐτῶν λεγόμενος λόγος.
ἐπειδὴ δὲ τὸ γινόμενον οὐχ ἀπλῶς γίνεται ἀλλὰ τὶ, καὶ τὸ ἔξ οὖ γίνεται
5 τὶ μὴ ὃν ἔσται· τὸ δὲ τὶ μὴ ὃν καὶ τὶ ὃν ἔστι, τοῦτο δὲ σύνθετόν 25
ἔστιν ἔξ ὅλης καὶ εἰδούς· πᾶν γὰρ τὸ ἐνεργείᾳ ὃν τοιοῦτον. δται οὖν λέ-
γωμεν δτι γίνεται τὸ γινόμενον ἔξ ὅντος, οἷον τὸ πῦρ ἔξ ἀέρος, ἐκ καθ'
αὐτὸ μὲν ὅντος τοῦ ἀέρος δηλούντι λέγομεν γίνεσθαι τὸ πῦρ (καθ' αὐτὸ
γὰρ ὃν ὁ ἀήρ), ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸ ὡς ἔξ ὅντος, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός·
10 καθ' αὐτὸ γὰρ ἔμπροσθεν ἐλέγομεν εἶναι ἀρχὴν τοῦτο δ μέρος γίνεται τοῦ
γινομένου, ὡς ἡ ὅλη καὶ τὸ εἰδός.. εἰ οὖν δ ἀήρ οὐ γίνεται μέρος τοῦ
πυρός, δηλον δτι οὐ καθ' αὐτὸ ἔξ ὅντος τοῦ ἀέρος γίνεται τὸ πῦρ, ἀλλ' δτι 30
συνέβη τὸ ἔξ οὐ καθ' αὐτὸ γίνεται, λέγω δὴ τὴν ὅλην, τὸ τοῦ ἀέρος εἰδός
ἔχειν. οὐδὲν γὰρ συμβαλλεται εἰς τὴν τοῦ πυρὸς γένεσιν τὸ ἀέριον εἰδός·
15 γίνεται γοῦν οὐδὲν ἡττον καὶ ἔξ ὅδατος καὶ γῆς καὶ ἐκ πάντων τῶν συνθέ-
των πῦρ. εἰ μὲν οὖν ἐκ τῆς ὅλης θεωροῦμεν γινόμενον, ἐκ ταύτης ὡς ἐκ
καθ' αὐτὸ ὅντος γίνεται (καθ' αὐτὸ γὰρ ὃν ἡ ὅλη καὶ καθ' αὐτὸ ὡς ἔξ
ὅντος· μέρος γὰρ αὐτοῦ γίνεται ἡ ὅλη. καὶ οὐδέν γε ἄτοπον· οὐ γὰρ δπερ
ἔστιν ἡ ὅλη τοῦτο γίνεται, ἀλλὰ ἀλλο μέν εἰστιν, ἀλλο δὲ γίνεται), ἀλλ' 25
20 ἐκεῖνοι τὴν ἐκ τῆς ὅλης γένεσιν οὐδὲν ἐνενόουν, ἀλλ' ἐκ τῶν μερικῶν γε-
νέσεων τὰς ἀπορίας ἔφερον, δτι φαίνεται ὁ ἀήρ γινόμενος πῦρ· εἰ οὖν
ἔστιν ὁ ἀήρ, οὗτος δὲ γίνεται πῦρ, τὸ δὲ ἄρα γίνεται. φαμὲν οὖν ἡμεῖς
πρὸς τὴν αὐτῶν ἀπορίαν ἀπαντῶντες, δτι εἰ καὶ ἔξ ἀέρος γίνεται, ἀλλ' οὐχ
ἡ ἀήρ οὗτος ἔξ αὐτοῦ γίνεται, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ συνέβη τὸ
25 ὑποκείμενον τὸ ἀέριον εἰδός ἔχειν. ὥστε εἰ καὶ ἔξ ὅντος γίνεται τὸ γινό-
μενον, ἀλλ' οὐχ ἡ ὃν ἔστιν, ἀλλ' ἡ συμβέβηκε τὸ ἔξ οὐ καθ' αὐτὸ γίνε-
ται [τουτέστιν ἡ ὅλη] δν εἰναι, τουτέστιν εἰδοπεποιησθαι. παλιν καὶ δται 40
ἐκ μὴ ὅντος λέγωμεν γίνεσθαι, οὐχ ἡ μὴ ὃν ἔστιν οὕτως γίνεται ἔξ αὐτοῦ
γινόμενον· οὐ γὰρ ἡ στέρησις τοῦ πυρὸς μέρος αὐτοῦ γίνεται. λέγομεν
30 οὖν τὸ πῦρ ἐκ μὴ ὅντος γίνεσθαι, ἀλλ' οὐχ ἀπλῶς ἐκ μὴ ὅντος, ἀλλ' ἐκ
τινὸς μὴ ὅντος (γίνεται γὰρ ἔξ οὐ πυρός), ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸ ἐκ τοῦ οὐ

2 post ἀν addit καὶ L 3 πάντι (sic) K 4 ἀπλῶς Γ^α (h. e. γίνεται) λέγεται K 5 τὶ
δν K: τὸ τὶ δν LMt 6. 7 λέγομεν KM 8 μὲν LK: μὴ Mt 10 καὶ καθ' αὐτὸ γὰρ M
ἔμπροσθεν p. 154,18 sqq. 164,3 sqq. 12 ἔξόντας K 13 τὸ τοῦ LK: τὴν τοῦ Mt 14 τὸ
ἀέριον ὕδωρ L 16 θεοροῦμεν K γινόμενον (γινόμ^εν) K: τὸ γινόμενον L: γινομένην Mt
ώς (post ταύτης) Mt: καὶ LK 19 ἀλλο μὲν γὰρ (ομ. ἀλλὰ) L 20 οὐδὲν ἐνενόουν M:
οὐδὲ (ἐ εκ ἐν) ἐν ἐνόουν K: οὐδὲν ἐνενόουν L: οὐδὲν ἐνόουν t 21 ἐφέρομ^ε M
γινόμενος L 22 οὗτος δὲ LMt: αὐτὸς δὲ K 23 ἀπαντῶντες K ἀλλ' οὖν (sic) οὐχ K
24 οὕτως] οὗτε L 25. 26 τὸ γινόμενον K: τὰ γινόμενα LMt 26 ἀλλ' ἡ M 26. 27 τῷ
ἴξ οὐ καθ' αὐτὸ γίνεται, τούτεστι τῇ ὅλῃ t: malui τουτέστιν ἡ ὅλη inducere quam describere
τουτέστι τὴν ὅλην 27 εἰδοπεποιεσθαι K 28 οὐχ ἡ K: οὐχὶ M οὕτως K: οὕτω
L: οὗτε Mt 29 γινόμενον LM: γίνεται K: τὸ γινόμενον coniecit t 31 γὰρ ἔξο
πυρός K

πυρὸς γίνεται, ἀλλὰ καθ' αὐτὸ μὲν ἐκ τοῦ ὑποκειμένου, ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ε²⁷ ἔχει τὴν στέρησιν τοῦ πυρός, διπερ ἐστὶ καθ' αὐτὸ μὴ ὅν, λέγομεν τὸ πῦρ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι, κατὰ συμβεβήκος δὲ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος. καὶ τὴν προ-²⁸ σεχῆ δὲ γένεσιν σκοπήσωμεν, ἐστὶ δηλονότι ἐν τῷ ἀέρι ἡ τοῦ πυρὸς στέ-⁵ ρησις· ἐστὶ γάρ οὐ πῦρ, τουτέστι τὸ μὴ ὅν. γίνεται οὖν ἐκ τοῦ τὸ μὴ ὄντος οὐ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβήκος, μόνως δὲ καθ' αὐτὸ ἐκ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς ὥλης γίνεται. ἀλλ' εἰ καὶ ἐκ καθ' αὐτὸ ὄντος τῆς ὥλης γίνεται καὶ καθ' αὐτὸ ὡς ἐξ ὄντος, (οὐ) συνάγεται ἀποπον τὸ τὸ γινόμενον ἤδη εἶναι πρὶν γενέσθαι· οὐδὲ γάρ τοῦτο γίνεται διπερ ἤδη ἐστίν, ἀλλὰ 10 ἀλλο μέν ἐστιν ἀλλο δὲ γίνεται. ὥσπερ δὲ χαλκὸς γινόμενος ἀνδριάς οὐ τοῦτο γίνεται διπερ ἤδη, ἀλλὰ ἀλλο μέν ἐστιν ἀλλο δὲ γίνεται, οὕτως καὶ ε²⁹ ἐπὶ πάντων τῶν φύσει γινομένων, ὅταν τὴν ἐκ τῆς ὥλης καὶ τοῦ τριχῆ διαστατοῦ γένεσιν αὐτῶν θεωρήσωμεν, τοῦτο συμβαίνει. ἐστιν οὖν ἐπὶ πάσῃς γενέσεως καὶ ἐκ τῆς πρώτης καὶ ἐκ τῆς προσεχοῦς καὶ τὸ ἐξ ὄντος 15 καὶ τὸ ἐκ μὴ ὄντος, καὶ τοῦτο οὐκ ἐστιν ἀντίφρασις· οὐ γάρ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐξ ὄντος καὶ ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλ' ἐξ ὄντος μέν, | ἐπειδὴ ἔτερόν τι ἐστιν, ἐκ ε³⁰ μὴ ὄντος δέ, ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἐστιν δὲ γίνεται. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς ἐκ τῆς ὥλης γενέσεως ἐκ καθ' αὐτὸ μὲν ὄντος γίνεται, οὐχὶ δὲ ἐκ καθ' αὐτὸ μὴ ὄντος (οὐ γάρ μέρος γίνεται ἡ στέρησις τοῦ γινομένου, ὥσπερ ἡ ὥλη), ἐπὶ 20 δὲ τῆς προσεχοῦς γενέσεως, οἷον δεῖται γίνηται ἐξ ἀέρος πῦρ, οὗτε ὡς ἐκ καθ' αὐτὸ ὄντος γίνεται, οὗτε ὡς ἐκ καθ' αὐτὸ μὴ ὄντος (οὗτε γάρ οὐ ἀέρη οὔτε ἡ στέρησις τοῦ πυρὸς μέρος γίνεται τοῦ πυρός), ἀλλὰ καὶ ἐξ ὄντος 5 καὶ ἐκ μὴ ὄντος καὶ κατὰ συμβεβήκος γίνεται ἐκ τοῦ ἀέρος τὸ πῦρ, ἐξ ἀλλού δέ τινος ὄντος γίνεται καθ' αὐτὸ τῆς ὥλης κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον.

25 Καθ' ἔνα μὲν οὖν τρόπον οὕτως ἐπιλύεται τὰς ἀπορίας, ἐκ τοῦ καθ' αὐτὸ καὶ τοῦ κατὰ συμβεβήκος· ἀπερ ἐν τῷ τῶν ἀρχῶν λόγῳ παρειληφεν· εἴπε γάρ τῶν ἀρχῶν τὰς μὲν εἰναι καθ' αὐτὸ τὴν ὥλην καὶ τὸ εἰδος, τὴν δὲ κατὰ συμβεβήκος τὴν στέρησιν. ὃντες ἐξ οὐ γίνεται οὐ πάντως ἐκ καθ' αὐτὸ ὄντος γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κατὰ συμβεβήκος ὄντος. ἐλύθησαν 10 οὖν αἱ ἀπορίαι ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἀρχῶν ἀποδεδομένου λόγου, ἐπιλύεται δὲ αὐτὰς καὶ ἐκ τοῦ δυνάμει καὶ ἐκ τοῦ ἐνεργείᾳ. ἐπεὶ γάρ ἐστι τῶν πραγμάτων τὰ μὲν δυνάμει τὰ δὲ ἐνεργείᾳ. δεῖται λέγωμεν ἐξ ὄντος γίνεσθαι, ἐκ

1 ἐπειδὴ I. 4 δῆλον K ἢ οὐ. K 5 τὸ μὴ δν K: τὸ μὴ δν LMt τὸ (post τοῦ) οὐ. Mt 6. 7 ἐκ τῆς ὥλης καὶ τοῦ ὑποκειμένου L 7 ὥλης λέγεται ἀλλαγὴ καὶ μὴ (οὐ), ἐκ) καθ' K 8. 9 καὶ καθ' αὐτὸ ὡς—τοῦτο γίνεται οὐ. K 8 οὐ addidi τὸ τὸ I.: τὸ Mt 10 fort. ὥσπερ γάρ δι cf. p. 38,25 11 ἢν LK: ἐστιν Mt 12, 13 ἢ καὶ τοῦ τριτῆ διαστατοῦ K 14 post πεπεχός addit ὥλης t at cf. p. 164,11 15. 17 καὶ τοῦτο δὲ γίνεται ex Themist. p. 152,15 17 ἐπιζήσει K 18 οὐχ ἢ, I. 19 τοῦ γινεμένου Kl.: τοῦ ἀντιταχούντος Mt 20 γίνεται t: γίνεται KM: γέ-
νεται I. πῦρ, οὐδὲ “ἐκ ἀ. ο. plane εἶτε ὡς ἐκ” Mt: omisit tamen ὡς t 22 ἐξέν-
τος K 23 καὶ (ante κατὰ) recte om. I. 24 γίνεται ὄντος fort. recte Mt
26 κατὰ συμβεβήκοτος K λόγῳ comprehend. Mt παρειληφεται K 27 εἴπε κατὰ] cf.
Arist. e. 7 p. 190D 24 sqq. 28 τὸν οὐ. Mt 31 ἐκ τοῦ (ante ἐνεργείᾳ) οὐ. K

δυνάμει μὲν ὄντος λέγομεν ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄντος. ὅμοίως καὶ ὅταν ἔκ τοῦ οὗτοῦ μὴ ὄντος, οὐχ ἔκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος, ἀλλ᾽ ἔκ τοῦ ἐνεργείᾳ μὲν μὴ ὄντος δυνάμει δ' ὄντος· δυνάμει γάρ ἐστιν ἡ ὥλη πάντα τὰ φυσικὰ εἰδῆ, ἐνεργείᾳ δ' οὐδέν, διότι οὐδὲ χωρὶς τῶν εἰδῶν ὑπάρχειεν ποτε. οὐχ 15
 5 ἔστι δὲ ταῦτὸν τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ, καὶ τὸ καθ' αὐτὸν καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός· ἔστι γάρ καὶ δυνάμει εἶναι καὶ καθ' αὐτό, καὶ δυνάμει καὶ κατὰ συμβεβηκός, ὅμοίως δὲ καὶ ἐνεργείᾳ καὶ καθ' αὐτό, καὶ ἐνεργείᾳ καὶ κατὰ συμβεβηκός. ὅταν γάρ εἴπω δτι ὁ ἱατρὸς ἱατρεύει, ἐνεργείᾳ εἴπον καὶ καθ' αὐτό, ὅταν δὲ ὁ ἱατρὸς ἱατρεύει, δυνάμει εἴπον καὶ καθ' αὐτό· καὶ 10 πάλιν ὅταν μὲν εἴπω δτι ὁ ἱατρὸς οἰκοδομεῖ, ἐνεργείᾳ εἴπον καὶ κατὰ συμβεβηκός (οὐ γάρ ἡ ἱατρὸς οἰκοδομεῖ, ἀλλ' ἡ συνέβη οἰκοδόμον ὄντα αὐτὸν καὶ ἱατρὸν εἶναι· τοῦ οἰκοδόμου οὖν καθ' αὐτὸν οἰκοδόμοιοῦντος λέγεται κατὰ 20 συμβεβηκός; ὁ ἱατρὸς οἰκοδομεῖν, διότι ἐν εἰσι τῷ ὑποκειμένῳ ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ οἰκοδόμος), ὅταν δὲ εἴπω δτι ὁ ἱατρὸς οἰκοδόμησει, δυνάμει εἴπον καὶ 15 κατὰ συμβεβηκός. ὥστε ἔκ μὲν τῆς ὥλης καθ' αὐτὸν μὲν ὄντος γίνεται τὰ γινόμενα, δυνάμει δ' ὄντος καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ, διότι καθ' ἕαυτὴν οὐχ ὑφέστηκεν ἡ ὥλη ἐνεργείᾳ ἐκτὸς εἰδῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἴδιον λόγον δυνάμει ἔστι πάντα ἐνεργείᾳ δὲ οὐδέν, ἐπειδὴ ἐνεργείᾳ ὑπάρχειν λέγεται τὸ εἰδοπεποιημένον. πάλιν καὶ ἔκ τῆς στερήσεως ἔξι ἐνεργείᾳ μὲν μὴ ὄντος γίνε- 25
 20 ται, δυνάμει δ' ὄντος. τίς οὖν ἡ διαφορὰ τῆς ὥλης πρὸς τὴν στέρησιν, εἰ γε ἔξι ἀμφοῖν ἔκ δυνάμει μὲν ὄντος γίνεται, ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄντων; δτι ἐπὶ μὲν τῆς ὥλης τὸ μὲν δὲν καθ' αὐτό ἔστι (καθ' αὐτὸν γάρ δὲν ἡ ὥλη, τὸ δὲ μὴ δὲν κατὰ συμβεβηκός, διότι συνέβη τὴν στέρησιν αὐτὴν ἔχειν), ἐπὶ δὲ τῆς στερήσεως ἔμπαλιν ἐπὶ μὲν τοῦ μὴ ὄντος τὸ καθ' αὐτό, ἐπὶ δὲ τοῦ 25 δυντος τὸ κατὰ συμβεβηκός· καθ' αὐτὸν γάρ μὴ δὲν ἡ στέρησις, κατὰ συμβεβηκός δὲ δὲν, διότι συνέβη αὐτὴν ἐν τῇ ὥλῃ εἶναι. ὥστε εἰ τὸ γινόμενον γίνεται ἔκ τοῦ δυνάμει μὲν δυντος ἐνεργείᾳ δὲ μὴ δυντος, οὐκ ἄρα τὸ γινό- 30 μενον ἦν πρὶν γενέσθαι· οὐ γάρ ἦν ἐνεργείᾳ. καὶ πάλιν ὅταν ἔκ μὴ δυντος λέγωμεν γίνεσθαι τὸ δὲν, οὐκ ἔκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς δυντος λέγομεν, ἀλλ' 30 ἔκ τοῦ ἐνεργείᾳ (μὲν) μὴ δυντος δυνάμει δὲ δυντος. ὥστε καὶ διὰ τοῦ δυνάμει καὶ τοῦ ἐνεργείᾳ ἐπιλέλυνται αἱ ἀπορίαι, καὶ τούτου δὲ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιλύσεως οἱ ἀποδεδομένοι περὶ τῶν ἀρχῶν λόγοι αἰτιοι· ἡ γάρ στέρησις ἐνυ-

1 post λέγομεν add. γίνεσθαι Mt δόμοιος (sic) K δὲ καὶ L 2 μηδαμῶς δυντος K 2. 3 μὲν μὴ δυντος] μὲν μὴ δὲν K 4 ὑπάρχει L: scribe ὑπάρχειεν ἀν-

4. 5 οὐκ ἔστι LK: οὐκέτι Mt 5 τὸ exterrum om. superscr. M 7. 8 δόμοιος— συμβεβηκός om. K 9 post δὲ add. δτι Mt ἱατρεύει K: ἱατρεύση LMt καὶ (post εἰπον) om. K 9. 10 καὶ πάλιν] πάλιν δ' K 10 δτι om. K 11 ἀλλ' ἢ] ἀλλ' ἢ M: ἀλλα (sic) K οἰκοδόμον αὐτὸν δυντα K 11. 12 malim ἱατρὸν δυντα αὐτὸν καὶ οἰκοδόμον cl. p. 175,10 13 καὶ δὲν ἱατρὸς (priore loco) fort. recte K ἐν εἰσι K: 8v M: ἐν (L)t τῶν ὑποκειμένων LM: τὸ ὑποκειμένον K: τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ τὸ 14 δτι om. Mt οἰκοδόμηση M 16 καθ' αὐτὴν (sic) K 17. 18 δυνά (sic) ἔστι K 21 μὲν om. superscr. M δτι K: δπερ LMt: fort. δτιπερ cf. ad p. 4,2 26 αὐτῇ L 27 γίνεται om. L 28 οὐ γάρ ἡ ἐνεργεία K 29 λέγωμεν Lt: λέγομεν KM 30 μὲν addidi 31 ἐπιλύνονται Mt καὶ τούτου κτλ.] cf. Themist. p. 152,27 τούτο (sic) K

πάρχουσα τῇ ὥλῃ δυνάμει αὐτὴν εἶναι ποιεῖ καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ. ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὸ δεχόμενον τὸ εἰδός τοῦτο καὶ τὴν στέρησιν πέφυκε δέχεσθαι, καὶ οὐκ ἀν δέξαιτο τὴν στέρησιν τὸ μηδὲ τὸ εἰδός πεφυκὸς δέχεσθαι, ὡς εἰρηται ἐν Κατηγορίαις, διὰ τοῦτο ἐπειδὴ ἔστιν ἐν τῇ ὥλῃ ἡ στέρησις, πέφυκε δήπου 5 καὶ τὸ εἰδός εἶναι ἐν αὐτῇ. ἐπειδὴ οὖν πέφυκε μὲν ἐν αὐτῇ εἶναι, οὕπω δὲ ἔστιν (ἀδύνατον γὰρ ἄμμα εἶναι τὴν στέρησιν καὶ τὸ εἰδός), διὰ τοῦτο δυνάμει λέγεται εἶναι καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ. πρόδηλον δὲ δήπου ἔκεινο, διὰ καὶ τὴν στέρησιν ἐνταῦθα λαμβάνομεν μεταβάλλουσαν εἰς τὸ εἰδός, καὶ οὐχ ὡς ἐν Κατηγορίαις τὴν ἔξιν μόνην εἰς τὴν στέρησιν, οὐχέτι δὲ καὶ ἔμπαλιν.⁴⁰ 10 τοῦτο δὲ διότι ἔκει μὲν ἔξιν καὶ στέρησιν ἐν εἰδόπεποιγμένῳ πράγματι ἐλαμβάνομεν γινόμενα, ἐνταῦθα δὲ περὶ τὸ ἀνείδεν καὶ πρῶτον ὑποκείμενον τὸ εἰδός γινόμενον καὶ τὴν στέρησιν θεωροῦμεν.

p. 191•24 Ζητοῦντες γὰρ οἱ κατὰ φιλοσοφίαν πρῶτοι τὴν ἀλήθειαν.

15 Πρώτους φησὶ κατὰ φιλοσοφίαν οὐ τῷ ἀξιώματι πρώτους, ἀλλὰ τῷ χρόνῳ, τὴν δὲ ἀλήθειάν φησι καὶ τὴν φύσιν ἀντὶ τοῦ τὴν ἐν τῇ φύσει ἀλήθειαν. ἐξετράπησαν οἷον ὅδόν τινα ἀλλην ἀπωσθέντες ὑπὸ ἀπειρίας. ὑπὸ ἀπειρίας, φησί, διαλεκτικῆς ἐκ τῆς ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν ὅδοῦ ἐξετράπησαν· εἰ γὰρ ἤδεισαν διαστελλασθαι τὸ δὸν ποσαχῶς λέγεται καὶ τὸ μὴ ὄν, καὶ ἔτι τὸ καθ' αὐτὸν καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός, καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ, οὐκ ἀν δὲν ἐνόμισαν ἀδύνατον εἶναι γενέσθαι τι καὶ ἐξ ὄντος καὶ ἐκ μὴ ὄντος. ἐκ τε μὴ ὄντος οὐδὲν ἀν γενέσθαι· ὑποκείσθαι γάρ τι δεῖ. δεῖ δὲν τῷ γινομένῳ ὑποκείσθαι τι ἐξ οὐ γίνεται, τὸ δὲ μὴ δὲν οὐδὲν δυνατὸν ὑποκείσθαι τῷ ὄντι· ἐν ταύτῳ γὰρ ἀν εἴη τὸ εἰς τὸ δὲν καὶ τὸ μὴ ὄν. καὶ οὕτω δὴ τὸ ἐφεξῆς συμβαῖνον αὔξοντες. τῷ δοθέντι, φησίν, ἀτόπῳ δεῖ τὰ ἐπισυμβαίνοντα αὔξοντες (ἐνι γὰρ δοθέντι ἀτόπῳ μυρία ἀκολουθεῖ), καὶ τὸ πλῆθος ἐκ τῶν ὄντων ἀναιροῦσιν ἐν εἶναι μόνον λέγοντες τὸ ὄν, οἵτινες ἡσαν οἱ περὶ τὸν Παρμενίδην καὶ Μέλισσον. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ταύτην ἐλαβον τὴν δόξαν διὰ τὰ εἰρημένα. τὴν δόξαν τὴν τε λέγουσαν μὴ εἶναι γένεσιν καὶ τὴν τὸ πλῆθος ἀναιροῦσαν ἐκ τῶν ὄντων, διὰ τὸ νομίσαι τὸ μὴ δὲν μηδαμῆ μηδαμῶς δύνασθαι ὑπαρκεῖν

1 αὐτῇ L ποιεῖ post ἐνεργείᾳ colloc. Mt 2 alterum τὸ om. L πέφυκε δέχεσθαι om. K 4 Κατηγορίαι c. 10 p. 12•26 sqq. 5 ἐπει οὖν L μὲν εἶναι ἐν αὐτῇ Mt 6 γὰρ ex corr. L 7 εἶναι om. Mt κάκεῖνο L 8 μεταβάλλουσαν μὲν K καὶ οὐχ] οὐ γὰρ L 9 ἐγκατηγορίαις K καὶ om. L 16 τοῦ τὴν K: τοῦ (om. τὴν) L M t τῇ om. superser. L 17 ἀποσθέντες K 18 ὑπὸ ἀπειρίας (altero loco) scripsi: ὑπὸ ἀπορίας L M: omittit (adhibita distinctione post ἀπωσθέντες) t et, si silentio fides, K 21. 22 ἡ ἐξ ὄντος ἡ ἐκ K 22. 23 ἐκ τε—τι δεῖ om. K 23 τι (post ὑποκείσθαι) K: δεῖ L M: δεῖ τὸ t 24 οὐ δύναται Mt 25 δῆ] δεῖ L αὔξοντας ante corr. L: om. K 28 ἡσαν] ἐστησεν K 29 ταῦτην—εἰρημένα om. K

έχειν· διὰ γάρ τοῦτο οὗτ' ἀν γενέσθαι τι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, μήτε πλήθος οὕτω
εἶναι ἐν τοῖς οὖσι διὰ τὸ τὸ αὐτὸ συμβαίνειν καὶ ὅν εἶναι καὶ μὴ ὅν.

p. 191-34 Ἡμεῖς δὲ λέγομεν δτι τὸ ἐξ ὄντος η ἐκ μὴ ὄντος γί-
νεσθαι, η τὸ μὴ ὅν η τὸ ὅν ποιεῖν τι η πάσχειν.

5 Ήμεῖς, φησίν, ἐπιλυόμενοι τὴν ἀπορίαν φαμὲν δτι τὸ ὅν καὶ μὴ ὅν 18
διττῶς λέγεται, η καθ' αὐτὸ καὶ κατὰ συμβεβηκός, η δυνάμει καὶ ἐνερ-
γείᾳ. καὶ τίθησι τοῦ πρώτου τρόπου παράδειγμα τοιοῦτον. λέγομεν, φησί, 15
τὸν ἰατρὸν ἰατρεύειν, λέγομεν δὲ παλιν τὸν ἰατρὸν οἰκοδομεῖν, ἀλλὰ τὸ μὲν
ἰατρεύειν τὸν ἰατρὸν καθ' αὐτὸ φαμεν (καθὸ γάρ ἰατρὸς ἰατρεύει), τὸ δὲ
10 τὸν ἰατρὸν οἰκοδομεῖν κατὰ συμβεβηκός, διότι συνέβη τῷ ἰατρῷ οἰκοδόμῳ
εἶναι· οὐδὲ γάρ η ἰατρὸς οἰκοδομεῖ, ἀλλ' η οἰκοδόμος. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τοῦ
ποιεῖν τι τὸν ἰατρὸν τὸ μὲν ἔστι καθ' αὐτὸ τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οὕτως
καὶ ἐπὶ τοῦ πάσχειν· λέγομεν γάρ τὸν ἰατρὸν ἀνίατρον γενέσθαι, λέγομεν
δὲ παλιν λευκαίνεσθαι τὸν ἰατρόν, ἀλλ' ἀνίατρος μὲν γίνεται καθ' αὐτό
15 (καθὸ γάρ ἰατρός ἔστιν ἀνίατρος γίνεται), λευκαίνεται δὲ οὐ καθὸ 20
ἀλλὰ καθὸ μέλας, διότι συνέβη τῷ ἰατρῷ μέλανι εἶναι· διὰ τοῦτο τοῦ μέ-
λανος λευκαίνομένου δὲ ἰατρὸς κατὰ συμβεβηκός λέγεται λευκαίνεσθαι.
ὥσπερ οὖν ἐπὶ τοῦ ἰατροῦ ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος·
λέγομεν γάρ ἐξ ὄντος γίνεσθαι καὶ ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸ οὔτε
20 ἐξ ὄντος οὔτε ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· οὐδὲν ἄτοπον τὸ γί-
νεσθαι τὸ ὅν ἐξ ὄντος ἐξ ἀλλού ὄντος ἀλλοὶ ὄντος (πολλαχῶς γάρ τὸ ὅν), ἀλλ'
οὐ καθὸ ὄντος ἐστιν, ἀλλὰ καθὸ κατὰ συμβεβηκός ὄν. διμοίως δὲ καὶ ἐκ μὴ 25
ὄντος οὐχ η μὴ ὄν, ἀλλ' η κατὰ συμβεβηκός μὴ ὄν. τὸ αὐτὸ μὲν γάρ
ὅν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄντος οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός γένοιτ' ἄν, οἷον ὅδωρ ἐξ
30 ὅδοτος, ἐξ ἀλλού μέντοι ὄντος ἀλλοὶ ὄν γένοιτο ἀν κατὰ συμβεβηκός. εἰ-
ρηται δὲ ἡμῖν περὶ τούτου ἀχριβέστερον ἡδη. η μὲν οὖν διάνοια τῶν
ρήτων αὐτῇ, τὰ δὲ κατὰ τὴν λέξιν, ἐπειδὴ εἴρηται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν δτι
ἐπὶ μὲν τῆς στερήσεως φέρομεν ἀμφότερα τὰ προσρήματα καὶ τὸ ἐκ τοῦδε
καὶ τὸ τόδε, ἐπὶ δὲ τῆς ὅλης ἀμφότερα μέν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' οὐ
35 ἐπ' ἀλλού μὲν τὸ ἐκ τοῦδε (ἐκ γάρ τοῦ σπέρματος καὶ τοῦ καταμηνίου
φαμὲν τὸν ἄνθρωπον γενέσθαι, οὐ τὸ σπέρμα καὶ τὸ καταμηνίον ἄνθρωπον

3. 4 δτι—πάσχειν οι. K	3 ἐκ οι. cum vulg. Arist. (habet cod. E) t	3. 4 γί-
γνεσθαι t	5 ἀπορίαν] ἀπόφασιν M. nimurum vox ἀπορία saepissime ^π vel ^α etiam sine signo compendii scribitur	6. 7 ἐνεργία K
10 τὸν οι. K	οἰκοδόμῳ Mt: οἰκοδόμον L: καὶ οἰκοδόμῳ K	7 λέγομεν γάρ φησι K
12 τι post ἰατρὸν ponit L	15 οὐ καθὸ] οὐ καθ' d L	11 οὐ γάρ η K
19 γενέσθαι K	20 distinctionem ante οὐδὲν om. (LM)t: οὖν post οὐδὲν inserit K: probabilius rescribas οὐδὲ vel οὐδὲν (δὲ)	18 τοῦ ante μὴ) om. K
20. 21 γενέσθαι Mt	22 καθὸ (post ἀλλὰ) om. superscr. M	23 ἀλλ' η] ἀλλὰ K
25 ἀλλο ἀν γένοιτο ἀν K	26 ἀχριβέστερον ἡδη om. K	27 ἐν τοῖς ἔμπροσθεν
3. 144, 27 sqq.	31 γίνεσθαι L	

γενέσθαι, τὸν δὲ χαλκὸν φαμεν ἀνδριάντα γενέσθαι οὐχ ἐκ τοῦ χαλκοῦ εἰ;
 τὸν ἀνδριάντα) * * * ἐπεὶ οὖν καὶ τὸ ἐκ τοῦδε καὶ τὸ τόδε φέρομεν
 ἐπὶ τῆς ὅλης καὶ ἐπὶ τῆς στερῆσεως, διὰ τοῦτο νῦν αὐτὸς καὶ ἐπὶ τοῦ
 ὄντος καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος ἀμφοτέροις ἔχρησατο τοῖς προσρήμασιν. νῦν
 δὲ γάρ λέγομεν, φησίν, διτι τὸ ἐξ ὄντος ἡ ἐκ μὴ ὄντος· λόου ἐπὶ τοῦ
 ὄντος καὶ τοῦ μὴ ὄντος τὸ ἐκ τοῦδε. πάλιν δὲ καὶ τὸ τόδε ἐπίγαγεν ἐπὶ¹⁰
 τῶν αὐτῶν· ἡ τὸ μὴ δὲ γάρ φησιν ἡ τὸ δὲ ποιεῖν τι ἡ πάσχειν.
 εἰπὼν δὲ διτι τὸ ἐξ ὄντος ἡ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἐπὶ τὸ καθολικώτερον
 προάγει τὸν λόγον· ἡ τὸ μὴ δὲ γάρ φησιν ἡ τὸ δὲ ποιεῖν τι ἡ πά-
 σχειν. ἐπὶ πλέον γάρ τοῦ γίνεσθαι τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν. καὶ γάρ
 τὸ γίνεσθαι πάσχειν τί ἐστιν, αἱ δὲ κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας μεταβολαὶ
 γενέσεις μὲν οὐκ εἰσί, ποιήσεις δέ τινες καὶ παθήσεις μόνον· μόνη γάρ ἡ.
 κατὰ τὴν οὐσίαν μεταβολὴ γένεσις. ἀλλ’ ἐπειδὴ λέγεται καὶ κοινότερον ἡ¹⁵
 γενέσις ἐπὶ πάσης μεταβολῆς (λέγομεν γάρ καὶ λευκὸν γίνεσθαι, ἡ ἄνω ἡ
 κάτω γίνεσθαι), διὰ τοῦτο πάλιν προϊὼν ἐπὶ τὸ καθολικώτερον προῆλθεν.
 εἰπὼν γάρ ἡ τὸ δὲ μὴ δὲ ποιεῖν τι ἡ πάσχειν ἐπίγαγεν ἡ
 δύτιον τόδε γίνεσθαι, ἵνα μὴ μόνον ἐπὶ τῆς κατ’ οὐσίαν γενέσεως,
 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ ποσὸν καὶ ποιὸν καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον ἀκούσω-
 μεν τῶν εἰργμένων.

20 p. 191b2 Φοτε ἐπειδὴ τοῦτο διχῶς λέγεται.

Τὸ τὸν ἴατρὸν ποιεῖν τι ἡ πάσχειν· λέγεται γάρ ἡ καθ’ αὐτὸ ποιεῖν ἡ²⁰
 κατὰ συμβεβηκός, ὅμοίως; δὲ καὶ τὸ πάσχειν ἡ καθ’ αὐτὸν ἡ κατὰ συμβεβηκός·
 ἀμφότερα γάρ καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν τοῦ αὐτοῦ ἐστὶ παραδείγματα,
 τοῦ καθ’ αὐτὸν λέγον καὶ τῷ κατὰ συμβεβηκός. ὥστε περ οὖν ἐπὶ τοῦ ἴατροῦ
 τὸ ποιεῖν ἡ τὸ πάσχειν διχῶς λέγεται ἡ καθ’ αὐτὸν ἡ κατὰ συμβεβηκός,
 οὐτε τὸ καὶ τὸ ἐξ ὄντος γίνεσθαι ἡ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, καὶ τὸ τὸ μὴ δὲ γίνε-
 σθαι ἡ τὸ δὲ διχῶς ἀν λέγοντο ἡ καθ’ αὐτὸν ἡ κατὰ συμβεβηκός.

1 τὸν δὲ οὐδὲ τὸν I. εὐκαὶ εὐκαὶ M¹ ἐκ τοῦ χαλκοῦ K¹M¹: ἐκ τοῦ χαλκοῦ δὲ L¹
 1. 2 superscriptis vocabulis ἀνεν. μουσικὸν etc. commendat conjecturam τὸν δὲ δινθρεόπον
 φανερούς μουσικὸν γενεσθαι καὶ τὸν ἐκ τοῦ ἀνθρεόπου τὸν μουσικὸν M². patet L et M² absurdia
 quidem sustulisse, nec tamen emendas locum lacuna nam deest quod deesse non debuit εἰ² Allo δὲ τὸ τελεῖον et interpolatione graviter laborantem 2 ἐστι οὖν καὶ τὸ
 ἐκ K 3 τὸ καὶ παραχρήτον I. 8 εἰπόντες K¹: εἰπόντες L¹ τὸ ποστ ἐπιτί οὐκ. K μὴ] ἐκ
 μὴ 1. 3 (cf. v. 26) et p. 173,2 et videtur hic Philoponus Themistium (p. 150,16) sequi
 ἐστι τὸ K: ἐστι τὸ L¹M¹ at cf. v. 13 et p. 166,24 9 προστάτες LK: ἐντάξει M¹ 10 ἐπι-
 πίστεις ποστ καὶ in oasis K ποστ ποστ καὶ οὐκ. superscrip. L 12 παθεῖσις K
 13 οὐκ. om. I. 16 2 τὸ δὲ ἡ τὸ μὴ N ita hoc libet at cf. v. 7. 9. Nisq. p. 173,4 ἡ (ante
 παραχρήτον οὐκ. K 20 οὐκ. M¹ 21 1 τὸ παραχρήτον οὐκ. K: fort. (λεγόες λέγεται)
 τὸ τὸν καὶ τὸν τὸν τὸν I παραχρήτον οὐκ. Κ 22 τὸ deleverim
 οὐκ. εἶπον K παραδείγματα K 24 λέγον ποστ παρεξηγήσεις τραϊς. M¹ κατὰ
 παρεξηγήσεις K εἴποντα καὶ K τὸ ποστ παρεξηγήσεις τὸ K 26 τὸ ante E¹) οὐκ. K
 οὐκ. οὐκ. παρεξηγήσεις K

p. 191^b6 Ἐπεὶ δὲ μάλιστα λέγομεν χυρίως τὸν ἵατρὸν ποιεῖν τι οὐδὲ
ἡ πάσχειν.

Εἰπὼν δτι διχῶς λέγεται τὸ ἔξ ὄντος ἡ ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ὥσπερ 5
καὶ τὸ ἔξ ἵατροῦ γίνεσθαι τι, διαστέλλεται νῦν ποιῶν μάλιστα τῶν δύο ση-
5 ματινομένων χυριώτατον λέγεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου. καὶ φησιν· ὥσπερ
χυρίως μάλιστα λέγεται ὁ ἵατρὸς ποιεῖν τι ἡ πάσχειν, δταν ἡ ἵατρὸς ποιῆ-
τι ἡ πάσχῃ (οἷον ἵατρεύει ἡ ἀνίατρος γίνεται), οὔτως, φησί, καὶ τὸ ἔξ ὄντος
ἡ μὴ ὄντος γίνεσθαι τι ἡ τὸ δν ἡ τὸ μὴ δν γίνεσθαι χυρίως δν λέγοιτο,
δταν μὴ δν ἡ μὴ δν γίνηται τι, τουτέστι δταν ὑπομένον | καὶ μένον ἔτε- e 4:
10 ρόν τι γίνηται. τότε οὖν χυρίως ἐκ μὴ ὄντος γίνοιτο ἀν τι, δταν ὑπομένον
τὸ μὴ δν οὔτως δέχοιτο τὸ δν, δπερ ἔστιν ἀδύνατον. οὐκέτι δὲ χυρίως
ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, δταν ὑποχωρῇ τὸ μὴ δν τῷ ὄντι.
οἱ οὖν πρότεροι τὰ διττὰ ταῦτα σημαινόμενα μὴ διελόντες ἐνόμισαν, φησίν,
δταν λέγηται τι ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι, χυρίως ἐκ μὴ ὄντος γενέσθαι· οὐ-
15 δὲν γάρ ἀλλο τί ἔστι σημαινόμενον τοῦ ἐκ μὴ ὄντος ἡ τὸ χυρίως. διὰ 5
τοῦτο καί, φησίν, ἀπέστησαν τοῦ δλως γένεσιν εἶναι ὑποτίθεσθαι, καὶ ἀπε-
φήναντο μηδὲν γίνεσθαι. δῆλον δτι καὶ τὸ μὴ ἔξ ὄντος γίνεσθαι
τοῦτο σημαίνει. [ἡ τὸ δν ἡ τὸ μὴ δν γίνεσθαι χυρίως δν λέγοιτο, δταν
μὴ δν γίνηται τι ἡ μὴ δν.] οὐ μόνον τὸ χυρίως μὴ δν τοῦτο σημαίνει τὸ
20 ἡ. μὴ δν, ἀλλὰ καὶ τὸ χυρίως δν τὸ ἡ δν. δπερ ἔκεινοι μὲν οὐ διε-
λόντες ἀπέστησαν. μὴ διελόντες τὸ δν εἰς τὸ κατὰ συμβεβηκός καὶ 17
τὸ καθ' αὐτό. μηδὲν τῶν ἀλλων, τουτέστι μὴ εἶναι πλῆθος τι, ἀλλ'
δὲν εἶναι μόνον τὸ δν καὶ μηδὲν εἶναι τῶν ἀλλων τι τῶν παρὰ τὸ δν. ταῦτα
δὲν εἶναι δν τὰ τινὰ μὴ ὄντα, ἀπερ οὐκ εἶναι φασιν.

1 lemma (ἐ)πεὶ δὲ μάλιστα nec plura K μάλιστα λέγομεν χυρίως L: μάλιστα χυρίως
λέγομεν M: λέγομεν χυρίως μάλιστα t 4 νῦν iterat in principio novas paginae L
4. 6 τῶν δύο—μάλιστα om. K 6 χυρίως compend. M: καθὼς t ἡ] ἡ K 7 τι
om. K ⁷ ἵατρεύει M: ἵατρεύῃ et mox γίνηται fort. recte t 8. 9 ἡ τὸ δν—γίνηται τι
K: omittunt (addito ἔστι post γίνεσθαι τι) LMt cf. ad v. 18sq. 9 ἡ et γίνηται scripsi:
ἡ et γίνεται K καὶ μένον libri: fort. τὸ μὴ δν 10 γίνηται L: γίνεται K: γένη-
ται Mt γένοιτο Mt ὑπομένων K 12 κατὰ scriptum compendio simillimo ei
quo νοο χυρίως significatur M: χυρίως t ὑποχωρήση L 13 διττά] διαιτά L
ταῦτα] πάντα K 14 λέγεται K γενέσθαι LKM: λέγεσθαι coniecit t 14. 15 οὐ-
δὲν LKM: οὐδὲ t at cf. v. 23 et ad p. 151,26 15 τι ἔστι LKM: immo τι εἶναι cum t
15. 16 διατοῦτο οὖν φησιν K 16. 17 ἀπέφηναν αὐτὸ L 17 μηδὲν] μὴ δὲ LM
post δῆλον addit δὲ et ante ἔξ om. μὴ t 18. 22 τοῦτο σημαίνει—μηδὲν τῶν ἀλλων
om. K 18 τοῦτο σημαίνει ἡ τὸ δν ἡ τὸ μὴ δν γίνεσθαι M: ἡ τὸ δν τοῦτο σημαίνει ἡ
τὸ μὴ δν γίνεσθαι L: ἡ τὸ δν, ἡ τὸ μὴ δν γίνεσθαι, τοῦτο σημαίνει t 18. 19 ἡ τὸ
δν—γίνηται τι ἡ μὴ δν huc delata ex v. 8 (ubi ea recte servavit K) unciis inclusi
18 καὶ χυρίως δν t 18. 19 δταν μὴ δν γίνηται τι ἡ μὴ δν scripsi: δταν μὴ δν ἡ, γέ-
νηται τὸ ἡ μὴ δν M: δταν μὴ δν ἡ γίνηται τι εἶναι ἡ μὴ δν L: δταν ἡ δν, ἡ ἡ μὴ δν
γίνηται t 19 post οὐ μόνον inserit γάρ t 22 μηδὲν τῶν ἀλλων] μηδὲν οἰεσθαι
γίνεσθαι μηδὲ εἶναι τῶν ἀλλων Aristoteles 23 μηδὲν KLM: μηδὲ (L)t περὶ τὸ
δν L 24 τὰ τινὰ—φασιν om. K

p. 191 b 15 Ἐξ γὰρ τῆς στερήσεως, δὲ εστι καθ' αὐτὸ μὴ ὅν, οὐδὲ εἴη
ἐνυπάρχοντος γίνεται τι.

Λέγομεν, φησί, καὶ ἡμεῖς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸ ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· γίνεται γὰρ ἐκ τῆς στερήσεως,
5 ἥτις εστὶ καθ' αὐτὸ μὴ ὅν, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸ ἐκ τῆς στερήσεως γίνεται (οὐκ ἐνυπάρχει, γὰρ ἐν τῷ γινομένῳ οὐ στέρησις), ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός·
καθ' αὐτὸ γὰρ μόνως ἐκ τῆς ὅλης· δύναται δὲ καὶ ἐκ μὴ ὄντος ἐκ τῆς ὅλης γίνεσθαι λέγομεν, διότι κατὰ συμβεβηκός μὴ ὅν η ὅλη διὰ τὸ
ἐνυπάρχειν αὐτῇ τὴν στέρησιν. οὕτως δὲ δύναται καὶ ἐνυπάρχειν τὸ μὴ ὅν
10 τοῖς γινομένοις, ἀλλ' οὐ τὸ καθ' αὐτὸ μὴ ὅν ἀλλὰ τὸ κατὰ συμβεβηκός;
μὴ ὅν, η ὅλη, φ' συμβέβηκε τὸ μὴ ὅν. θαυμάζεται δὲ τοῦτο καὶ ἀδύνατον οὕτως δοκεῖ, γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος. ἐπειδὴ εἰπεν διτι 'λέγομεν
ἐκ μὴ ὄντος καὶ ἡμεῖς γίνεσθαι, ἐκ μὴ ὄντος δ' οὐ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός', τοῦτο, φησίν, αὐτὸ θαυμαστὸν δοκεῖ εἶναι καὶ ἀδύνατον, τὸ
15 γίνεσθαι τι ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλ' οὐκέτι ἀδύνατον δόξειν εἶναι κατὰ τὰς ἡμετέρας ὑποθέσεις. ὡσαύτως δὲ οὐδὲ ἐξ ὄντος οὐδὲ τὸ δὲ ὅν γίνεσθαι,
πλὴν κατὰ συμβεβηκός. τοῦτο συνεχὲς πρὸς τὸ ἄνω "ἡμεῖς δέ φαμεν γίνεσθαι μὲν οὐδὲν ἀπλῶς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, δημας μέντοι γίνεσθαι
20 καὶ ἐκ μὴ ὄντος κατὰ συμβεβηκός", εἴτα ἐφεκῆς ὡσαύτως δὲ οὐδὲ
ἐξ ὄντος οὐδὲ τὸ δὲ ὅν γίνεσθαι, πλὴν κατὰ συμβεβηκός. ὥσπερ,
φησίν, ἐκ τοῦ μὴ ὄντος λέγομεν γίνεσθαι, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸ ἐκ τοῦ
μὴ ὄντος ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, οὕτως καὶ ἐκ τοῦ ὄντος κατὰ συμβεβηκός γίνεται τὰ γινόμενα. τοῦτο δ' ἐπὶ τῆς προσεχοῦς γενέσεως· γίνεται γὰρ ἐξ ὄντος τοῦ ἀέρος τὸ πῦρ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ἐξ ὄντος
25 δέ, διότι συνέβῃ ἀέρα εἶναι τὸν εἰς πῦρ μεταβαλλοντα. πῶς δὲ κατὰ συμβεβηκός εἴπομεν, διὰ τὸ μηδὲν συντελεῖν τὸ ἀέριον εἰδος εἰς τὴν τοῦ πυρὸς γένεσιν (γίνεται γοῦν καὶ ἐκ τῶν ἀλλων πάντων), καὶ διτι οὐ γίνεται μέρος τοῦ πυρὸς ὁ ἀέρος ἀλλ' ὑπεξίσταται. οἷον εἰ ἐκ τοῦ ζῷου ζῷον γίγνοιτο καὶ τινὸς ζῷου τὸ ζῷον. διτι τὸ δὲ δταν λέγωμεν ἐξ ὄντος γίνεσθαι, οὐ

1 lemma om. K 6 ἐνυπάρχον Mt 7 δὲ] γὰρ L 9 αὐτὴ K οὕτως K: οὕτως L:
οὕτω Mt οὐ δύναται L καὶ ἐνυπάρχειν LK: ὡς ἐνυπάρχον Mt 11 φ] fort. η
οὕτω Aristoteles εἰπαν (sic) K
11. 12 καὶ—όντος om. K 12 οὕτω Mt γίνεσθαι τι Aristoteles εἰπαν (sic) K
12. 13 λέγομεν καὶ ἡμεῖς ἐκ μὴ ὄντος K 13 ἀλλὰ] καλὰ K 14 θαῦμαστον K
post δοκεῖ εἶναι addit (ex v. 15) κατὰ τὰς ἡμετέρας ὑποθέσεις L τὸ οὐ. K 16 δὲ
οὐδὲ L: δ' οὐδὲ K: οὐδὲ Mt 16. 17 οὐδὲ τὸ δὲ—συμβεβηκός om. K 17 ἡμεῖς
δὲ καὶ αὐτοὶ Arist. 18 τοῦ om. Aristoteles 19 καὶ ἐκ K: ἐκ τοῦ L: ἐκ Mt
Aristot. οἷον κατὰ Arist. 20 ἐξ οὗτως K οὐδὲ τὸ δὲ—συμβεβηκός om. K
21 φησίν om. L 25 εἰς τὸ πῦρ L 26 εἴπομεν p. 171, 6 sqq. 27 ἐκ om.
superscr. K 28 οἷον εἰ Mt: οἷον (om. εἰ) LK τοῦ (post ἐκ) om. Arist. et ipse
Philoponus p. 179, 14 at cf. p. 180, 8 γίγνοιτο Mt 29 καὶ τινὸς ζῷου τὸ ζῷον om. K
καὶ τινὸς LM: καὶ ἐκ τινὸς τι Aristoteles (praeter cod. E) διτι τὸ δὲ δταν LK: διτι τὸ
ζῶν (om. δταν) M: διτι δταν τὸ δὲ t λέγομεν K

καθὸς ὅν ἐστιν ἐξ οὐ γίνεται οὕτως λέγομεν ἐξ αὐτοῦ γίνεσθαι αὐτό, ἀλλὰ εἰ τοῦ
 κατὰ συμβεβηκός ἐξ ὄντος, πιστοῦται νῦν διὰ τῶν παραδειγμάτων. λέγομεν
 γάρ, φησί, ζῷον ἐκ ζῷου γίνεσθαι, ἐκ ζῷου δὲ νῦν λέγομεν, ὡς ἐξ ὑλῆς.⁴⁰
 κοῦ αἰτίου· περὶ τούτου γάρ νῦν ὁ λόγος. οὐδὲ γάρ ὡς ἐξ ἀνθρώπου ἄν-
 5 θρωπον, ὡς ἐκ ποιητικοῦ αἰτίου, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ ἕππου μὲν σφῆκας, ἐκ ταύρου
 δὲ μελίσσας· ἕπποι μὲν σφηκῶν γενέσεις, ταῦροι δὲ μελισσῶν. δταν οὖν
 λέγωμεν ζῷον ἐκ ζῷου γίνεσθαι, οἷον ἐξ ἕππων σφῆκες, οὐ δήπου τοῦτο
 λέγομεν, δτι ἡ ζῷον ὁ ἕππος μεταβάλλει εἰς ζῷα τοὺς σφῆκας (οὐδὲ γάρ
 ὑπόκειται τοῖς σφηγεῖν ὡς ὑλὴ ὁ ἕππος), ἀλλὰ τοῦτο λέγομεν, δτι ἐκ τινος
 10 φυσικῆς ζῷψιν εἶναι ἄλλο τι γίνεται φυσικῆς ζῷψιν εἶναι ὑπάρχει.⁴⁵
 οὕτως οὖν καὶ εἰ γίνοιτο ὅδωρ ἐξ ἀέρος, τὸ δὲ ἐξ ὄντος γίνεσθαι λέγομεν,
 οὐχ δτι τὸ ἥδη δν γίνεται, οὐδὲ δτι τὸ γινόμενον ἔστι πρὸν γενέσθαι, ἀλλ᾽
 δτι ἐκ τινος οὐ τὸ ὄν κατηγορεῖται, κατὰ συμβεβηκός γίνεται ἔτερόν τι δ
 καὶ αὐτὸ δν ὑπάρχει. εἰπὼν δὲ εἰ ἐκ ζῷου ζῷον γίνοιτο, ἐπειδὴ οὐ-
 15 δὲν ἀπλῶς ὡς ζῷον γίνεται, ἀλλὰ τὸ γινόμενον πάντας τὶ ζῷόν ἐστιν,
 ἐπῆγαγε καὶ τινὸς ζῷου τὶ ζῷον. γίνοιτο γάρ δν οὐ μόνον ἐκ τι-
 νὸς ζῷου κύρων, ἀλλὰ καὶ ἐκ ζῷου· οὐχ ἡ γάρ ζῷον ὑπάρχον
 γάρ ἥδη τοῦτο. ὥσπερ γάρ ἀληθές ἔστι τὸ εἰπεῖν δτι γίνεται ἐξ ἕππου
 20 κύρων τυχὸν ἡ σφῆκες ἡ ἔτερόν τι, οὕτως ἔστιν ἀληθές εἰπεῖν δτι καὶ ἐκ
 ζῷου γέγονε κύρων. ἀλλ᾽ εἰ καὶ λέγομεν ἐκ ζῷου ζῷον γεγονέναι, οὐχ ἡ
 ζῷον λέγομεν τὸ ἐξ οὐ γίνεται, οὕτως γεγονέναι ἐξ αὐτοῦ τὸ ζῷον. εἰ γάρ
 ἡ ζῷον τὸ ἐξ οὐ οὕτως γίνεται, οὐδὲ δν ἐγένετο· ἥδη γάρ ὑπάρχον ἐν
 τῷ ἐξ οὐ τὸ ζῷον. δῆλον ἄρα δτι οὐχ ἡ ζῷον τὸ ἐξ οὐ, οὕτως ἐξ αὐ-
 τοῦ γίνεται ζῷον, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός ἐκ ζῷου, ὥσπερ εἰπομεν. |

25 p. 191b23 Εἰ δέ τι μέλλει γίνεσθαι ζῷον μὴ κατὰ συμβεβηκός, εἰ τοῦ
 οὐχ ἐκ ζῷου ἔσται.

Εἰ γίνεται, φησίν, ἐκ τινὸς ζῷου μὴ κατὰ συμβεβηκός ἐξ ἐκείνου ἀλλὰ
 καθ' αὐτό, οὐχ ἐκ ζῷου ἔσται γινόμενον ἀλλ' ἐκ μὴ ζῷου, οἷον ἐκ τοῦ

1 αὐτοῦ LKM: αὐτοῦ t 2 λέγωμεν K 3 ἐκ τοῦ ζῶου priore loco L 4 γάρ νῦν] νῦν
 γάρ K 6 μελίσσας K γένεσις K et Simplic. p. 239,19 ubi recte γάρ (pro μὲν) δταν
 μὲν οὖν Mt 7 λέγομεν K γίνεται K ἕππων compend. M: ἕππου t σφῆκες LK:
 σφῆκας Mt 8 ᾧ] εἰ L 9 τοῖς] ταῖς L σφῆκιν ante corr. L 9. 14 δτι—ὑπάρχει
 ad verbum fere ex Themist. p. 152,3 sqq. 11 οὖν δὲ γένοιτο ὅδωρ K 12 ἥδη om.
 superscr. M: post δν ponit Themistius 13 δ] δν L 13. 14 φ καὶ αὐτῷ τὸ δν Themistius
 14 γίγνοιτο K 14. 15 οὐδὲν K: οὐδὲ LMt 15 ὡς om. L 16 καὶ τινὸς] καὶ ἐκ τινὸς K
 at cf. p. 178,29 16. 18 γίγνοιτο—τοῦτο om. K 16 μὲν γάρ δν Aristoteles 17 δ
 κύρων ετ ἀλλ' οὐχ ἡ ζῷον Arist. ὑπάρχει t ex Aristotele 18 ἥδη om. su-
 perscr. M δτι] οὐ K ἐξ ἕππου om. L 19 ἔστιν] εἶναι K 20 post καὶ λέγομεν addit
 δτι K γεγονέναι (post ζῷον) eiusmodi compendio scriptum in M ut proclivi errore legas,
 quod visus est sibi legere t, γενόμενον 21 εἰ LK: οὐ Mt 22 οὕτως K: δντος LMt
 ὑπάρχει K 22. 23 ἐν τῷ] δν τὸ L 23 ζῶον τὸ ἐξ Kt: τὸ ζῶον ἐξ M: ζῶον ἐξ L οὕτως]
 δντος L 25. 26 γίνεσθαι—ἔσται om. K 27 γίνεται] γάρ K fort. ζῷου (ζῷον)

σπέρματος ἡ ἐκ τῆς ὄλης. ὁσπερ οὖν, φησίν, ἐπὶ τούτων ἔχει, οὔτες καὶ εἰς·
 ἐπὶ τοῦ ὄντος εἰ γίνοιτο τι ἀπλῶς ὅν, οὐκ ἔξι ὄντος γενήσεται (ἥδη γὰρ εἴ-
 στιν), ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ πάντη μὴ ὄντος. ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐκ μὴ ὄντος ἀπλῶς δυνα-
 τὸν γενέσθαι· τὸ γὰρ κυρίως ἐκ μὴ ὄντος εἰπομένην σημαίνει τὸ οὐ μὴ ὅν,
 5 τὸ δὲ καὶ αὐτὸν εἴρηται τὸ μέρος γινόμενον τοῦ ὑποκειμένου· ἀδόνατον
 ἄρα γενέσθαι τὸ ἀπλῶς ὅν, ἀλλὰ τὸ τί ὃν γίνεται ἐκ τινὸς μὴ ὄντος οὐ
 καθὸ μὴ ὅν (οὐδὲ γὰρ ὑπομένει τὸ δὲ τὸ μὴ ὅν), ἀλλ᾽ οὐ κατὰ συμβεβη-
 κός μόνον. ζητήσεις δὲ εἰ καλῶς εἴρηται τὸ ἐκ τοῦ ζώου ζῷον γίνε-
 σθαι, οἷον εἰ ἔξι ἵππου χώρων γίνοιτο ἡ σφῆκες ἡ ἐκ ταύρων μελισ-
 10 σαι· οὐδὲ γὰρ ἐκ ζώου ὄντων ταῦτα γίνεται, ἀλλ᾽ ὁσπερ καὶ ἔξι ἄλλης
 τινὸς ὄλης φυλαρέντος τοῦ ζώου καὶ τῆς ὄλης αὐτοῦ ἀναλυθείσης καὶ οὔτες
 ἄλλο εἰδὸς προσλαβιόνσης ζῷου. ὕστε ἐπὶ τούτων πάντων οὐχ ὡς ἐκ ζῷου
 ζῷον γέγονεν, ἀλλ᾽ ἐκ μὴ ζῷου ζῷον. ὕστε' ἐπὶ τούτων περιττὴ [ἢ]
 ἐπεξεργασία τὸ λέγειν διτι οὐχ οὐ οὐ ζῷον γέγονεν (ἐνυπῆρχε γάρ), ἀλλ᾽ οὐ τὶ
 15 ζῷον, οἷον ἵππος. καὶ γὰρ ἀληθῶς καὶ οὐ ζῷον ἐκ τούτων γέγονεν· οὐ
 γάρ ἐκ ζῷου γέγονεν. εἰ δὲ λέγοι τις διτι ποτὲ γέγονε ζῷον, τί μᾶλλον
 ἐπὶ τούτου ἔρεις ἡ ἐφ' ἡστινοσῶν ἄλλης ὄλης; ἔκαστον γὰρ δύναται ποτε
 20 ὄλη γεγενῆσθαι ζῷον. εἰ οὖν δεῖ πρὸς τὰ νῦν λεγόμενα οἰκειοτέροις
 χρήσασθαι παραδείγμασι, χρησόμεθα τοῖς ἐκ σκωλήκων καὶ καμπῶν γινο-
 μένοις πτηγοῖς· κάμπαι γάρ τινες πρότερον οὖσαι καὶ σκωληκες μὴ φθα-
 ρεῖσκαι ἔξι εἰδός εἰς εἰδός μεταβάλλουσι. καὶ ἔστιν ἐνταῦθα γένεσις ἐκ ζῷου
 εἰς ζῷον· μειναν γὰρ ζῷον γέγονεν ἐπερον ζῷον. καὶ δῆλον διτι ἐνταῦθα
 οὐχ οὐ ζῷον οὐ γένεσις. ἦν γὰρ ζῷον μηδὲν παρατρέψαν τῆς τοῦ ζῷου·
 οὐσίας· τὸν γὰρ αὐτὸν ὄρισμὸν τοῦ ζῷου καὶ δῆτε ἦν κάμπη η σκωληκή
 25 ἐπεδέχετο, καὶ μετὰ ταῦτα δῆτε γέγονε πτηγον. γέγονεν οὖν οὐχ ἐκ ζῷου
 ζῷον οὐδὲ οὐ ζῷον, ἀλλ᾽ ἐκ τινὸς ζῷου τὶ ζῷον. τινὸς δὲ διταν εἰπω, τὸ
 εἰδός λέγω· οἷον ἐκ τοιωῦδε εἰδός ζῷου τοιωῦδε εἰδός ζῷου. εἰ δὲ οὐ
 ζῷόν ἔστιν ἐγένετο, οὐκ οὐ ζῷον διν ἐγένετο (οὐδὲ γὰρ ἔστι πρὶν γενέσθαι),
 οἷον ὡς οἱ ἐκ τῶν σπερμάτων γινόμενοι σκωληκες· γίνονται γάρ οὐ ζῷα,
 30 ἀλλ᾽ οὐκ ἐκ ζῷων.

2 γίνοντο K 2. 3 post ἥδη γὰρ ἔστιν addit ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ τὸ μὲν δύντος τὸ δὲ μὴ δύντος·
 ἡ γὰρ ὄλη ἔστι μὲν αὐτὸν δὴ τοῦτο δ (h. e. δ) ἔστιν· σύνος δὲ οὐκ ἔστιν L 3 ἀλλ'
 ἔκ] ἀλλ' οὐκ L. ceterum cf. Themist. p. 152, 11 sqq. πάντι (sic) K 4 εἰπομέν
 p. 177, 5 sqq. 7 ἀλλ' οὐ LM: ἀλλ' εἰ K: ἀλλὰ τ 8 μόνον om. K ζητήσεις
 Kt: ζητήσει LM 8. 9 γίνεσθαι ζῶον L 9 εἰ om. superscr. M ἔξι ἵππου γί-
 νοντο κάρων K: κάρων οὐκ ἰππου Aristotelis libri γίνοντο L ταύρου τ
 10 ἐκ om. Mt ἔξι om. L 11 καὶ ἐκ τῆς ὄλης L ἀναλυθῆσης K 12 προλα-
 βούσης L τούτων πάντων KMt: πάντων τούτων L 13 η delevi 14 τὸ LKM:
 τοῦ τ 14. 15 διν ὑπῆρχε γάρ· ἀλλήτι ζῶον K 16 λέγοι L: λέγει KMt γέγονε
 ζῶον LK: ζῶον γέγονε M: ζῶον γέγονε τ 17. 18 γάρ ποτὲ δύναται γεγενῆσθαι ὄλη Mt
 18 γεγενεῖσθαι K λεγόμενα om. Mt 19 χρησόμεθα K σκωλήκων K
 20 κάμπαι K πρῶτον L 24 η] η M 25 οὖν K: om. LMt 28 ἐγένετο
 priore loco K οὐ ζῶα L post alterum ἐγένετο addit διν L οὐδὲν γάρ K
 29 γίνονται scripsi: γίνεται libri

p. 191b26 Ἐτι δὲ καὶ τὸ εἶναι ἀπαν η μὴ εἶναι οὐκ ἀναιροῦμεν. ε4·

Ἐπειδὴ εἰπεν 'οὔτε ἔξ ὄντος γίνεται οὔτε ἐκ μὴ ὄντος', δοκεῖ δὲ τοῦτο ²⁵ τὸ ἀξίωμα τῆς ἀντιφάσεως ἀναιρεῖν, οὐκ ἀναιροῦμεν, φησί, τοῦτο· λέγομεν γάρ καὶ ἔξ ὄντος καὶ ἐκ μὴ ὄντος, καὶ οὐκ ἀντιφάσει περίπιπτομεν.

5 οὐ γάρ κατὰ ταύτα η ἔξ ὄντος καὶ μὴ ὄντος λέγομεν, η μήτε ἔξ ὄντος μήτε ἐκ μὴ ὄντος· ἔξ ὄντος μὲν γάρ, ἐπειδὴ ἔτερόν τι ἔστιν ἔξ οὐ γίνεται, ἐκ μὴ ὄντος δέ, ἐπειδὴ μὴ ἔστι τοῦτο δί γίνεται. καὶ συντόμως εἰπεῖν, διὰ τὴν στέρησιν οὔτε ἔξ ὄντος η δί γίνεται, διότι συνυπάρχει τῇ ὅλῃ η στέρησις καὶ ταύτη ἐκ μὴ ὄντος (καθ' αὐτὸ γάρ μὴ διη η στέρησις), ²⁰ 10 οὔτε ἐκ μὴ ὄντος η μὴ διη, διότι οὐκ ἔστι συνουσιωμένη η στέρησις τῇ ὅλῃ, ἀλλ' ὑποχωρεῖ τὸ εἰδος ἐπιόν.

p. 191b27 Εἰς μὲν δὴ τρόπος οὗτος, ἄλλος δὲ διτι ἐνδέχεται τὰ αὐτὰ λέγειν κατὰ τὴν δύναμιν καὶ ἐνέργειαν.

Ἐλέγξας ἐκ τοῦ καθ' αὐτὸ καὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός τὰς περὶ τῆς ¹⁵ γενέσεως φερομένας ἀπορίας, νῦν ἐλέγχει καὶ ἐκ τοῦ δυνάμει καὶ ἐκ τοῦ ²⁵ ἐνεργείᾳ. λέγομεν γάρ ἔξ ὄντος γίνεσθαι τὰ γινόμενα ἐκ τοῦ δυνάμει μὲν ὄντος ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄντος, τοιοῦτον δ' η ὅλη, ὥστε εἰ λέγομεν ἔξ ὄντος γίνεσθαι, οὐ φαμεν εἶναι τὸ γινόμενον πρὶν γενέσθαι· οὐ γάρ ἐκ τοῦ ἐνεργείᾳ ὄντος φαμὲν τὸ ἐνεργείᾳ δι γίνεσθαι, ἀλλ' ἐκ τοῦ δυνάμει μὲν ὄντος ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄντος. οὕτως καν ἐκ μὴ ὄντος λέγωμεν, οὐκ ἐκ τοῦ μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντος φαμέν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐνεργείᾳ μὲν μὴ ὄντος δυνάμει δὲ ὄντος. ὥστε διὰ τούτων οὔτε τὴν γένεσιν ἀναιροῦμεν, καὶ τὰς ἀπορίας δι' ⁴⁰ ὃν ἀναιρεῖσθαι ἐδόκει η γένεσις ἐπιλυόμεθα.

p. 191b29 Τοῦτο δ' ἐν ἄλλοις διώρισται δι' ἀκριβείας.

²⁵ 25 Ἐν τῷ Θ τῆς Μετὰ τὰ φυσικά· δλον γάρ τὸ βιβλίον ἐκεῖνο εἰς τοῦτο ἀναλωσε, λέγων τι ποτέ ἔστι τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ. ὥστε (δπερ ἐλέγομεν) αἱ ἀπορίαι λύονται δι' ἀς ἀναγκαζόμενοι ἀναιροῦσι

1 ἀπαν—ἀναιροῦμεν οι. K ἀπαν iterat post εἰναι M η LM: η τὸ ex Arist. vulgata t
2 εἰπεν διτι οὔτε Mt τοῦτο ούτο (sic) K: an οὗτο? 4 ἐκ οι. K οὐκαντιφαστ K
5 ταύτα K καὶ μὴ LK: καὶ ἐκ μὴ Mt η μήτε] εἰ μήτε L 6 μήτε ἐκ K:
μήτε δὲ ἐκ LMt ἐπειδὴ (αντο ἔτερόν) LK: διτι Mt at cf. Themist. p. 152, 15 sqq.
8 η] η K συνυπάρχον Mt 11 τοῦ εἰδούς ἐπιόντος L: possis etiam (cl. p. 177, 12.
185, 29 al.) τῷ εἰδει ἐπιόντι, sed neutrum necessarium videtur 12. 13 ἄλλος—ἐνέργειαν
οι. K 12 δ' διτι i 13 καὶ L: καὶ τὴν Mt Arist. 14 ἐκ τοῦ οι. K κατὰ
συμβεβηκότος K 15 ἐκ alterum οι. Mt 16 et 19 μὲν L: οι. K Mt 17 δ' η
LK: δη η M: δὲ η t 19 δν Kt: εἰναι δν LM 20 λέγομεν K μηδαμῇ οι. su-
perser. L 23 η γένεσις] ἐγένετο L 24 μετ' ἀκριβείας L 25 θ t: θήτα LK: θήτα M
26 ωσθ' Kt 27. p. 182, 1 ai ἀπορίαι—έντα οι. K

τῶν εἰρημένων ἔνια. τῶν εἰρημένων, τῶν φυσικῶν πραγμάτων, ἔνια εἰν
ἀναιροῦσι, τὰ γενητὰ καὶ τὰ φθαρτά. αὐτῇ γάρ δν δφθεῖσα ἡ φύσις ⁴⁷
πᾶσαν ἔλυσεν αὐτῶν τὴν ἀπορίαν. αὐτῇ ἡ φύσις ἡ τοῦ καθ' αὐτὸ⁴⁸
καὶ τοῦ κατὰ συμβεβήκος καὶ τοῦ δυνάμει καὶ τοῦ ἐνεργείᾳ ἀναφανεῖσα.
δ εἰ γάρ ἐπέστησαν τῇ διαιρέσει ταύτῃ τῶν πραγμάτων, λελυκότης ἤσαν δν
τὰς ἀπορίας δι' ᾧ τὴν γένεσιν ἀνήρουν.

p. 191b35 'Ημμένοι μὲν οὖν καὶ ἔτεροί τινές εἰσιν αὐτῆς, ἀλλ'
οὐχ ἵκανῶς.

'Αποδεδωκάς τὸν περὶ τῆς ὑλῆς λόγον καὶ δεῖξας δπι ταύτῃ μόνον
10 λύσιντο δν αἱ τῶν παλαιῶν περὶ τῆς τῶν φυσικῶν πραγμάτων γενέσεως
ἀπορίαι, νῦν βιώλεται δεῖξαι δπι τῶν πρὸ αὐτοῦ οὐδεὶς διηρθρωμένως οὕτως
τὸν περὶ αὐτῆς ἀποδέδωκε λόγον. φησίν οὖν δτι ταύτης τῆς ὑλῆς, ἡς ἡμεῖς
τὸν λόγον ἀποδέδωκαμεν, ἥψαντο μὲν καὶ ἔνιοι τῶν πρὸ ἡμῶν, οὐχ ἵκα- ⁴⁹
νῶς δέ. διοι μὲν γάρ ἐν τῷ στοιχείῳ ὑποτιθέμενῳ εἰδοπεποιημένον τοῦτο
15 ἐλεγον ἡ τῶν τετσάρων ἐν ἡ ἔτερον τι μεταξὺ τούτων, οὐδ' ὅλως εἰς ἔν-
νοιαν ἡλθον τῆς ὑλῆς, Ηλάτων δ' ἤλθεν εἰς τὴν ἔννοιαν τὴν περὶ τῆς
ὑλῆς. εἰ γάρ. φησί, πιθηκὴν αὐτὴν καὶ δεξαμενὴν τῶν εἰδῶν ἐτέραν αὐτὴν
πάντων τῶν εἰδῶν εἰναί φησι, σαφῶς οὖν λέγει αὐτὸν τοῦτο· 'δέχεται γάρ',
φησί, 'πάντα καὶ μορφὴν οὐδενὶ ποτε τῶν εἰτίστων τὴν αὐτὴν εἰληγεν οὐ-
20 δαμῆ οὐδεμῶς'. ὕστε ἥψατο τῆς φύσεως τῆς ὑλῆς δτι τὸ ἀνειδέον ἐστι
καὶ πᾶσιν ὑποκείμενον. οὐχ ἵκανῶς δὲ τὸν περὶ αὐτῆς ἀποδέδωκε λό-
γον· οὐ γάρ διέκρινεν αὐτὴν τῆς στερήσεως. ως περ ἡμεῖς. ἡμεῖς μὲν γάρ
φαμεν. δτι εἰ καὶ τῷ ὑποκείμενῷ τούτον ἔσται τῇ στερήσει, ἀλλ' οὖν τῷ
λόγῳ διακρίνεται, καὶ διεκρίναμεν αὐτὴν καὶ ἐκ τῆς ἡμετέρας χρήσεως,
25 καὶ δτι ἡ μὲν ὑλὴ ὑπομένει τῷ εἴδος ἐπάνω ἡ δὲ στέρησης οὐχ ὑπομένει,
ο δὲ Ηλάτων εἰ καὶ φαίνεται λέγων καὶ αὐτὸς φεντες ἀρχὰς τὸ τε μέγα καὶ τὸ
τὸ μικρὸν καὶ ἔπει τὸ ἐν. ὅπερ τὸ εἴδος ἐλεγεν. ἀλλ' οὖν τὸ μέγα καὶ τὸ
μικρὸν ἐπὶ τῆς ὑλῆς ἀμφώ ἔφεσεν (ὑνόμωται γάρ δύο καθ' ἐνδικής πράγματος

2 γεννητὰ εἰ γέρας ἀναγνωθεῖσα K 3 πέπτων KM: πέπτεται Lt αὐτῶν om. K
ἀπεριαν KM: ἀρνοῖσθαι L: ἀνοιαν εἰ πέπτεται τὸν ἀρνοῖσθαι vel πέπτεται θύεται
αὐτῶν τεττεραὶ τὴν ἀρνοῖσθαι Aristotelis libri 4 καὶ τὸ πέπτεται K 5 τῶν πραγμάτων
τεττεραὶ Lt lemma om. K πέπτεται εἰ πέπτεται M 10 λύσιντο K
παλαιῶν LK: ἀργατῶν Mt 10. 11 ἀπεριαντες πέπτεται colloc. Mt 11 οὕτως com-
pend. K: ὄντως LMt at cf. p. 184. 10 12 πέπτεται L ἡς K: om. LMt

13 πάντες L: δὲ K: μετεται Mt 13 καὶ τὸν L 15. 16 εἰς
ἴσχειν εἰδεις οὐδὲ περὶ τῆς ὑλῆς εἰδεις. πέπτεται εἰ L 16 ἔλθειν K τὴν
post εἰς om. K 17 τεττερής πέπτεται καὶ εἰ p. 182B et ad p. 5.9 18 εἰναι K:
εἰν L: εἰς Mt 18. 19. L: δὲ K: om. Mt 19. 20 εἰναι καὶ εἰ. Πιπ. p. 50B ubi δέχεται τε
γάρ δὲ τὰ τεττα, καὶ μορφὴν εἰδειται τοῖς εἰδέναι τῶν εἰδειτων εργασιαν εἰληφεν καὶ.
20 εἰτεί εἶδε K 22 αἰτεῖται εἰς om. K 23 τὸ πεποιημένον hic et p. 183. 3.
4 ση K 25 ἔπειται μετεται Μt 26 καὶ εἰναι om. K 27 οὐτε εἰ L
28 πέπτεται K

κατηγορεῖ· τὴν γὰρ ὥλην μέγα καὶ μικρὸν ἔκαλει). ὅστε οὐχ ὁμοίως οὗτοῖς τὴν τριάδα τῶν ἀρχῶν εἰσέφερεν· ἡμεῖς μὲν γὰρ τὴν ὥλην καὶ τὴν στέρησιν εἴ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ τὸ αὐτὸ λέγομεν, ἀλλ’ οὖν τῷ λόγῳ διάφορα εἶναι φαμεν, αὐτὸς δὲ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν οὐ μόνον τῷ ὑποκειμένῳ ἔλεγεν, ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ, δύναματι δὲ μόνον τὴν διαφορὰν εἶναι, ¹⁵ ὃς ἔχει ἐπὶ τῶν πολυωνύμων πραγμάτων. εἰ δέ τις εἴποι μὴ ταῦτὸ σημαίνειν τῷ Πλάτωνι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ἀλλ’ ἐπὶ διαφόρων κατηγορεῖσθαι, οὐ δῆπου δεῖξει δτι τὸ μὲν ἔτερον ἐπὶ τῆς ὥλης ἔφερε τὸ δὲ λοιπὸν ἐπὶ τῆς στερήσεως, ἀλλ’ εἰ καὶ συγχωρήσομεν ἔτερον σημαίνειν τῷ Πλάτωνι τὸ μέγα καὶ ἔτερον τὸ μικρόν, ἀλλ’ οὖν πάντως δύο ὄλῶν ἀν εἰναι σημαντικά, ὅστε οὐδὲν ἡπτον οὐ διακέχειται τῆς ὥλης ἡ στέρησις. τὸ μὲν γὰρ νομίζειν, δτι οὐδὲ δλως εἶναι ἐνόμιζεν ὁ Πλάτων τὴν στέρησιν, εὔηθες· ²⁰ οὐτος γοῦν ἔστιν ὁ λέγων εἶναι τι μὴ ὄν, δη μὴ παρ’ ἐλαττόν ἔστι τοῦ δντος, καὶ εἰ μηδὲν εἰδός φησιν ἔχειν τὴν ὥλην, ζδει δῆπου τὴν στέρησιν ²⁵ τῶν εἰδῶν ἐνοῦσαν αὐτῆς, ὅστε οὐκ ἡγούσει δτι ἔστιν ἡ στέρησις. πάλιν γοῦν φησιν αὐτὸς εἶναι μὲν πάντα κατὰ τὸ εἰδός, γίνεσθαι δὲ κατὰ τὴν μεταληψιν, φθείρεσθαι δὲ κατὰ ἀποβολήν, ὅστε τὸ ἀποβαλλον τὸ εἰδός στέρησιν ἔχει τοῦ εἰδούς. εἰ οὖν ἔστι μὲν ἡ στέρησις, μηδὲν δέ φησι περὶ αὐτῆς, ζτοι διὰ τὸ τὴν αὐτὴν εἶναι νομίζειν τῷ εἰδεῖ τῇ τὴν αὐτὴν τῇ ὥλῃ. ³⁰ ἀλλὰ τῷ μὲν εἰδεῖ οὐκ ἀν εἶναι τὴν αὐτὴν ἐνόμισεν (ἥν γὰρ ἀν ἄμα τὰ ³⁵ ἐναντία), ὅστε εὐλογον τῇ ὥλῃ τὴν αὐτὴν εἶναι νομίζειν. εἰ δὲ τὴν αὐτὴν τῇ ὥλῃ, ἡ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ λόγῳ τὴν αὐτὴν, ἡ λόγῳ μὲν ἔτεραν ὑποκειμένῳ δὲ μόνῳ τὴν αὐτὴν. εἰ μὲν οὖν ἔτεραν τῷ λόγῳ αὐτὴν ὑπελαμβάνειν, ὕσπερ καὶ ἡμεῖς, ἔδει αὐτὸ τοῦτο διορίσαι καὶ διαστείλασθαι, ⁴⁰ εἰ δὲ μὴ φαίνεται τοῦτο ποιῶν, δῆλον δῆπου δτι καὶ τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ λόγῳ τὴν αὐτὴν ὑπελάμβανεν εἶναι αὐτὴν τῇ στερήσει.

‘Ο μὲν οὖν Ἀριστοτέλης ταῦτα. δ δὲ Πλάτων δτι μὲν τὴν ὥλην οὐ ταῦτὸν εἶναι τῇ στερήσει ὑπετίθετο, σαφῶς οὖτως οὐκ ἔστιν αὐτὸν εύρειν λέγοντα, δτι δὲ ἔτεραν ζδει οὖσαν τῆς ὥλης τὴν στέρησιν, σαφὲς ἐκ τῶν εἰρημένων· εἰ ⁴⁵ γὰρ λέγει τὴν ὥλην μητέρα καὶ τιθηνὴν καὶ δεξαμενὴν τῶν εἰδῶν καὶ μηδὲν εἰδός ἔχειν τῶν εἰσιόντων, δῆλον δτι στέρησιν είχε τῶν εἰδῶν. δταν οὖν δέχηται τὰ εἰδη, οὐ δῆπου ἄμα καὶ τὴν στέρησιν αὐτῶν ὥν δέχεται ἔχειν

1 κατηγόρει corrīgendum putavit t 5 Ελεγεν ἐν fort. recte Mt malim δύνματος μόνω K 6 εἶπη M 7 τῷ Πλάτωνι πλάτων L 8 οὐ δεῖπου δεῖξαι K ζφερε LKM: φέρει t 9. 10 τὸ πλάτωνι K: τὸν πλάτωνα L 13 οὖν Mt λέγων κτλ.] cf. Plat. Soph. p. 258 A sq. (supra p. 82, 26) εἶναι om. K 14 φησιν Tim. p. 50 D sq.

ζδει (ει corr.? M) LM: η K: ηδη t 15 αὐτὴ K ηγνόει δ ἔστιν. δτι ἔστι στέρησις K δτι recepi ex K: τις L: ει Mt 16 φησιν] nescio ubi. cf. p. 184, 3 sqq. ο αὐτὸς K εἶναι μὲν αὐτὸς L 17 κατὰ τὴν ἀποβολήν recte Mt fort. τὸ ἀποβαλὸν 18 δὲ οω. L post περὶ deleit τῆς M 19 τὸ νομίζειν τὴν αὐτὴν εἶναι Mt 19. 20 utrobiique τὸ (pro τῷ) K 20 ἀν alterum om. LK 21 τὴν αὐτὴν (post ὥλῃ) et v. 23 (post μόνῳ) K: ταυτὴν utrobiique (L)Mt 24 et 26 ὑπελάμβανον K 24 καὶ (post ὕσπερ) om. K 28. 29 ὑπετίθετο—τὴν στέρησιν om. L 29 ἔτερον K 30 καὶ μηδὲν κτλ.] v. ad p. 182, 18

δύναιτ' ἄν· συμβῆσεται γὰρ τὸ αὐτὸ δίμα καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι· ὥστε εἴη
 ἐν τῷ δέχεσθαι τὰ εἰδῆ ἀποβάλλει τὴν τούτων στέρησιν, εἰ δὲ τοῦτο, ^{καὶ}
 ἑτέρα ἀν εἴη παρὰ τὴν στέρησιν. καὶ εἰ φησιν εἶναι πάντα κατὰ τὸ εἶδος,
 γίνεσθαι μὲν κατὰ τὴν μεταληψιν τοῦ εἰδούς, φθείρεσθαι δὲ κατὰ τὴν τού-
 5 τοῦ ἀποβολήν, τὸ δ' ἀποβάλλον τὸ εἶδος ἡ ὅλη, καὶ ἡ ἀποβολὴ τοῦ εἰδούς
 οὐδὲν ἔτερόν ἐστιν ἡ στέρησις εἰδούς, πρὶν ἅρα ἀποβάλῃ τὸ εἶδος ἔκεχώ-
 ριστο αὐτῆς ἡ στέρησις· ὥστε ἔτερον εἶναι τὴν ὅλην τῆς στερήσεως ἐνό-
 μιζεν. εἰ δὲ μὴ σαφῶς οὕτως ἐπὶ λέξεως λέγει ὥσπερ ὁ Ἀριστοτέλης,
 διτι ἔτερόν ἐστι τῷ λόγῳ ἡ στέρησις τῆς ὅλης, οὐδὲν θαυμαστόν· αὐτὸς ^{τοῦ}
 10 γάρ ἐστιν ὁ Ἀριστοτέλης ὁ εἰπών, διτι οὐκ ἀνήκεις οὗτως διηρθρωμένην
 περὶ τῶν πραγμάτων ἔχειν τὴν γνῶσιν ἡδυνήθημεν, μὴ παρὰ τῶν παλαιο-
 τέρων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ σπέρματα τῆς ζητήσεως εἰληφότες· καὶ οὐδέν τε
 θαυμαστὸν τῶν ἀλλων ἡμῖν τὰς ἀφορμὰς τῆς τῶν πραγμάτων γνώσεως δε-
 δωκότων αὐτοὺς ἡμᾶς τὰ παρ' ἔκεινων πλατύνειν καὶ διαρθροῦν.

15 p. 191b36 Πρῶτον μὲν γὰρ ὁ μοιλογοῦσιν ἀπλῶς γίνεσθαι τι ἐκ μὴ
 ὄντος, ^ἡ Παρμενίδην δρθῶς λέγειν.

"Οτι ἡψαντο μὲν τοῦ περὶ τῆς ὅλης λόγου οὐχ ἕκανῶς δέ, πρῶτον μὲν οὖν ^{τοῦ}
 δείκνυσιν ἐκ τοῦ ἀποδέχεσθαι τοὺς Παρμενίδου λόγους. εἰ γὰρ συνεχώρουν
 τὸ δὲ ἐν σημαίνειν, τοῦτο δὲ ἀγένητον εἶναι, ἔλεγον δὲ καὶ γίνεσθαι τινα,
 20 ἀνάγκη πᾶσα ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος γίνεσθαι· τὸ γὰρ ὄπωσοῦν δὲν δὲν
 εἶναι καὶ ἀγένητον. καὶ πάλιν, εἰ συνεχώρουν τὸ παρὰ τὸ δὲν οὐκ δὲν εἶναι,
 τὸ δὲ ἀγένητον εἶναι, τὸ γινόμενον ἅρα ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος ἔλεγον
 γίνεσθαι. ὥστε διὰ μὲν τοῦ τὸ γινόμενον ἐκ μὴ ὄντος λέγειν γίνεσθαι,
 ἐπειδὴ τὸ μὴ δὲν τὴν ὅλην ἔκάλουν (ἐκ γὰρ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος ^{τοῦ}
 25 κοινὴ δόξα τῶν φυσικῶν μηδὲν δὲν γίνεσθαι), εἰς ἔννοιαν τῆς ὅλης ἥλθον
 ητις οὐδέν ἐστι τοιοῦτον οἷον τὰ γινόμενα, διὰ δὲ τὸ ἀπλῶς μὴ δὲν καλεῖν
 τὴν ὅλην οὐ κατωρθωμένην ἔσχον αὐτῆς τὴν ἔννοιαν· οὐ γάρ ἐστιν ἀπλῶς
 μὴ δὲν, ἀλλὰ πῃ μὴ δὲν (κατὰ συμβεβγκός γὰρ μὴ δὲν διὰ τὸ τὴν στέρησιν
 ἔχειν), καὶ ἐνεργείᾳ μὲν μὴ δὲν δυνάμει δ' δὲν. ἀπλῶς δὲ μὴ δὲν ἔλεγον

1 αὐτὸ om. K	2 ὑποβάλλει L	3 ἑτερα K	4 μετάλ ^ο L	6 ἀποβάλη
M ² : ἀποβάλλει LKM	6. 7 κεχώριστο αὐτοῦ K	7 εἶναι om. K	τῆς στερή-	
τεως τὴν ὅλην Mt	9 ἡ στέρησις τῆς ὅλης LK: ἡ ὅλη τῆς στερήσεως Mt			
9. 10 ἐστι γὰρ αὐτὸς δ L	10 εἰπών] notum est Aristotelem ubique τῶν ἀρχαίων			
opiniones magni facere ad inveniendum verum, neque certum locum respicere Philoponus				
videtur. velim in primis conferas Metaph. A 10. a 1. Λ 8 p. 1074-38-14 al.				διηρ-
θρωμένην οὕτως L	11 μὴ παρὰ K: μήπως L: μὴ Mt	11. 12 παλαιῶν Mt		
12 εἰληφότων ut. vid. ante corr. L	12. 13 θαυμαστὸν οὐδὲν (om. καὶ ετ γε) L			
14 αὐτούς] αὐτοῦ L	τὰ om. L	ἐπιδιαρθροῦν K	15. 16 ἀπλῶς—λέγειν	
om. K	15 τι om. Aristotelis libri. (praefer I)	16 ἡ M	17 οὖν om. Kt.	
19. 21. 22 ἀγένητον t	20 ήν om. L	22. 23 γίνεσθαι ἔλεγον inverso ordine K		
23 τοῦ] οὖν K: fort. τὸ	24 ἔκαλει K	τοῦ om. superscr. M	25 ἥλθον τῆς	
ὅλης Mt	26 διὰ δὲ τοῦ ἀπλῶς K	καλεῖν LK: λέγειν Mt	26. 28 καλεῖν—	
ἀπλῶς μὴ δὲν iterat K	27 κατορθωμένην K			

τὴν ὄλην, ἡ συνεχώρουν ταῖς Παρμενίδου προτάσεσι τῇ τε λεγούσῃ τὸ δὲ ἐδί¹
Ἐν σημαίνειν καὶ τῇ λεγούσῃ τὸ | παρὰ τὸ δὲ οὐκ ὅν εἰ γάρ ἐν τὸ δὲ ἐδί²
Ἐλεγεν ὁ Παρμενίδης, πᾶν δ' εἴ τι παρὰ τοῦτο μὴ δὲ εἶναι οὐ τὶ μὴ δὲ
ἀλλ' ἀπλῶς μὴ δὲ, ἀνάγκη πᾶσα τὸν ἀποδεχόμενον τὴν δόξαν ταύτην τὴν
5 λέγουσαν τὸ δὲ ἐν εἶναι καὶ ἀγέντον, λέγοντα δὲ γένεσιν εἶναι, ἐπειδὴ ἐκ
τοῦ ὄντος οὐδὲν δύναται γενέσθαι (ἀμετάβλητον γάρ τοῦτο), ἐκ τοῦ ἀντι-
κειμένου αὐτῷ λέγειν γίνεσθαι, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ἀπλῶς μὴ δὲ, καν μὴ
διαρρήδην τοῦτο λέγη. ὥστε οὐ σφέζει Πλάτων τὴν ὄλης φύσιν ἀπλῶς 5
μὴ δὲ αὐτὴν λέγων ἐξ ἡς γίνεται τὰ γινόμενα, ἣτις πῆ μὲν ἐστι πῆ δ'
10 οὐ· δυνάμει μὲν γάρ ἐστιν ἐνεργείδι δὲ οὐ, καὶ καθ' αὐτὸν μὲν δὲ κατὰ
συμβεβήκδε δὲ οὐκ δὲ διὰ τὸ ἔχειν τὴν στέρησιν, ἣτις ἐστὶ καθ' αὐτὸν οὐκ
δὲ. εἴρηται δὲ καὶ περὶ τούτων ἴχανῶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, διτὶ τὸ δὲ ὁ
Πλάτων τὸ νοητὸν ἐλεγεν, καὶ διτὶ οὐ τὸ μηδαμῆ μηδαμῶς δὲ εἰσῆγεν, ἀλλὰ
τὸ κατὰ τὴν ἑτερότητα μὴ δὲ.

15 p. 192a1 Εἴτα φαίνεται αὐτοῖς, εἴπερ ἐστὶν ἀριθμῷ μία, καὶ δυ- 10
νάμει μόνον μίαν εἶναι.

Οὐ γάρ φαίνονται διαστελλόμενοι ταῦτα, ὥσπερ ὁ Ἀριστοτέλης. καὶ
ἄλλως εἰ ἐλεγον ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος γενέσθαι τὰ γινόμενα ἐκ τῆς ὄλης
λέγοντες κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, δῆλον διτὶ διὰ τὸ δὲ τὸ λαμβάνειν τὴν
20 ὄλην μετὰ τῆς στέρησεως, ἣτις ἡ στέρησις ἀπλῶς μὴ δὲ ἐστι.

p. 192a2 Τοῦτο δὲ διαφέρει πλεῖστον.

Οὐ τὸ τυχὸν διαφέρει τὸ λέγειν καὶ ἀριθμῷ καὶ λόγῳ μίαν εἶναι τοῦ 17
λέγειν ἀριθμῷ μὲν μίαν εἶναι λόγῳ δὲ δύο διὰ τὴν στέρησιν, ἀλλὰ πολλὴ
τούτων ἐστὶν ἡ διαφορά. πόση δὲ ἡ διαφορὰ ἐπιφέρει· καὶ τὴν μὲν
25 ἐγγὺς οὐσίαν πως, τὴν ὄλην, τὴν δὲ στέρησιν οὐδαμῶς. ἐγγὺς
οὐσίαν τὴν ὄλην φησίν, διτὶ τε μέρος γίνεται τῆς οὐσίας καὶ διτὶ, ὥσπερ ἡ 20
οὐσία ὑπόκειται ταῖς λοιπαῖς κατηγορίαις, οὕτως καὶ ἡ ὄλη ταῖς οὐσίαις.
διὰ τοῦτο οὐσία πως ἡ ὄλη, ἡ δὲ στέρησις οὐδαμῶς, ἐξισταμένη καὶ
ὑποχωροῦσα τοῖς εἰδεσιν.

1 ἡ γ̄ scripsi: ἡ K: εἰ ἡ L: οἱ corr. ex οἱ vel ex η̄ M: οἱ t̄ τε om. I 2. 8 εἰ γάρ—
λεγη] cf. Themist. p. 153, 23 sqq. 3 δ' εἴ τι LMt: δέ τι K 4 ἀλλὰ πλῶς κὴ δὲ K
5 καὶ ἀγέντον om. add. L² ἀγένητον t̄ 6 inter τοῦ et δύτος deleit μὴ M 7 αὐτῷ
K: αὐτῷ LMt 8 διαρρήδην et λέγη (ex λέγει) K 9 ἐξῆς K 12 δὲ om. L τού-

τοῦ Mt 10 ιχανῶς om. K 11 τοῖς τῷ L 12 ἔμπροσθεν p. 81, 31 sqq. 14 τὴν στέρο K
15. 16 αὐτοῖς—εἶναι om. K 16 μόνον μίαν LM et Arist. cod. I: μίαν μόνον t̄: μία
μόνον Arist. at cf. Simplic. p. 244, 23 17 διαστελλόμενα K 18 γίνεσθαι K

20 ἡ στέρησις deleverim 21 lemma om. K 22 διαφ M: διαφέρειν L τοῦ] τὸ M
23 μίαν μὲν ἀριθμῷ εἶναι Mt 25 οὐσίαν—οὐδαμῶς om. K οὐσίαν πως (cf. Simplic.
p. 246, 23) L et Arist. cod. I: καὶ οὐσίαν πῶς Mt 26 φασιν K 28 πῶς libri

p. 192^a6 Οἱ δὲ τὸ μὴ ὅν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ὄμοίως, ἢ τὸ εἴναι συναμφότερον ἢ τὸ χωρὶς ἐκάτερον.

Ημεῖς μέν, φησίν, οὕτως χωρίζομεν τῆς ὥλης τὴν στέρησιν, ἐκεῖνοι δὲ τὴν ὥλην τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν λέγουσιν, εἴτε δ' ἐν τι σημαίνει²⁵ 5 αὐτοῖς ἀμφότερα τὰ δύναματα εἴτε διάφορα, δμως γοῦν ὥλης σημαντικὰ αὐτοῖς ἔστι τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. ὥστε, φησίν, ἑτέρως ἡμεῖς τρεῖς ἀρχὰς ὑποτιθέμεθα καὶ ἑτέρως ἐκεῖνοι ἡμεῖς μὲν γάρ τρία πράγματα φαμεν ὥλην εἰδός στέρησιν, ἐκεῖνοι δ' δύναματα μὲν τρία, πράγματα δὲ δύο· τὸ γάρ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τῆς ὥλης αὐτοῖς ἔστι σημαντικόν, εἴτε μία αὐτοῖς εἴη³⁰ 10 ἡ ὥλη εἴτε δύο. μέχρι μὲν γάρ δεῦρο προτῷλθον, δτι δεῖ τινα ὑπο-³⁵ κεῖσθαι φύσιν. μέχρι μέν, φησίν, τοῦ ὑποτιθέμεθαι φύσιν τινὰ ὑποκειμένην τοῖς εἶδοις πᾶσι καλῶς αὐτοῖς προτῷλθεν ὁ λόγος, τὸ δ' ἑτῆς οὐκέτι· ταῦτην γάρ τὴν φύσιν οὐ μίαν ἀριθμῷ μόνον φασίν, ἀλλὰ καὶ λόγῳ, καὶ οὐχ ὡς ἡμεῖς δύο τῷ λόγῳ. ἀναλαμβάνει δὲ τὰς δεῖξεις ἐφεξῆς, δτι ἑτέρα τῆς⁴⁰ 15 ὥλης ἡ στέρησις.

p. 192^a13 Ἡ μὲν γάρ ὑπομένοντα συναιτία τῆς μορφῆς τῶν γινομένων ἐστίν, ὥσπερ μήτηρ.

Καλῶς καὶ Πλατωνικῶς τὸ συναιτία· τὸ γάρ κυρίως αἵτιον ἐξηγρῆσθαι δεῖ τοῦ ἀποτελέσματος, ὥσπερ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ παραδειγματικόν, συναί-²⁰ 20 τινον δ' ἡ ὥλη, ὡς συντελούσα εἰς τὴν γένεσιν καὶ μέρος γινομένη τοῦ πράγματος. μήτηρ δέ, διότι ὥσπερ ἡ μήτηρ δέχεται τὸ σπέρμα καὶ φυλάττει καὶ τελεσφορεῖ, οὕτω καὶ ἡ ὥλη δέχεται τὰ εἰδη καὶ φυλάττει καὶ⁴⁵ 25 εἰς τὸ τέλειον ἄγει τῇ ἑαυτῇς χορηγίᾳ, ἀεὶ τῇ παρ' ἑαυτῇς προσθήκῃ ὑποβάθμηραν τῷ εἶδει ποιοῦσα τῆς τελείας παρουσίας.

25 p. 192^a14 Ἡ δὲ ἑτέρα μοίρα τῆς ἐναντιώσεως πολλάκις ἀν φαντασθείη τῷ πρὸς τὸ κακοποιὸν αὐτῆς ἀτενίζοντι τὴν διάνοιαν οὐδὲ⁵⁰ εἰναι τὸ παράπαν.

"Ωσπερ ἀπολογίαν ὑπὲρ Πλάτωνος ταύτην προσέθηκεν, ἀποδιδοὺς τὴν

-
1. 2 τὸ μέγα—ἐκάτερον οι. K	3 χωρίζωμεν K	5 δμως γοῦν LK: οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον· εἰ (sic M: εἰ τ.) γάρ Mt at cf. Themist. p. 154,14	6 εἰναι K	ώστε ἑτέρως φησίν Mt 7 ὑποτιθέμεθα οι. K
		μὲν οι. K	8 μὲν οι. L	γάρ οι. K
		εἰναι LK: ἐστιν Mt	10. 11 δεῦρο — φύσιν οι. K	9 ὥλης αὐτῆς ἔστι L
		11 δεῦρο — φύσιν οι. K	13 μόνον ἀριθμῷ Mt	14 τὰς δέξας L
16. 17 -μένοντα — μήτηρ οι. K	16 τῆς μορφῆς (cf. Simplic. p. 248, 21) M: τῆς μορφῆς L:	τῆς μορφῆς L:	τῆς μορφῆς L:	τῆς μορφῆς L:
	τῇ μορφῇ t Arist. 18 πλατωνικῶς] πλάτωνι ἡ K	αἵτιον LK: δν Mt	21 μήτηρ δὲ διότι om. in mrg. add. L	21 μήτηρ δὲ διότι om. in mrg. add. L
		23 ἑαυτοῦ priore loco L	χορηγεῖα K	χορηγεῖα K
		25 δὲ MK: δ' Lt	μοίρα bis scripserset K	μοίρα bis scripserset K
		26 τῷ] τὸ L,	26 τῷ] τὸ L,	26 τῷ] τὸ L,
		ἐνατενίζοντι t	ἐνατενίζοντι t	ἐνατενίζοντι t
		28 ταύτην προσέθηκεν LK: προσέθηκε ταύτα Mt		

αἰτίαν διὰ τί μὴ διέκρινε τὴν ὥλην τῆς στερήσεως. εἰ γάρ ἀποθλέψειέ τις, οἱ 5 φησίν, εἰς τὸ κακοποιὸν τῆς στερήσεως, δόξειεν ἂν μηδ' εἶναι τὸ παράπαν.⁴⁸ ἦν δὲ δοκεῖ τις μηδ' εἶναι, πῶς ἂν διακρίνειε τοῦ ὄντος; διακρίσεως γάρ δεῖ καὶ διαστολῆς ἐν τοῖς οὖσιν, οὐχ ἐν τοῖς μὴ οὖσι. κακοποιὸν δέ φησι 5 τὴν στέρησιν, διότι τῆς φθορᾶς αὗτη ἐστὶν αἰτία, ὡσπερ τὸ εἶδος τῆς γενέσεως καὶ τοῦ εἶναι, ἔκαστηφ δὲ τὸ εὖ καὶ τὸ ἀγαθὸν κατὰ τὸ εἶναι. ἐπει 10 οὖν ἡ κοινὴ πάντων ἀρχὴ τάγαθόν ἐστι, δῆλον ὅτι πᾶν διπερ ἐστιν ἀγαθόν ἐστιν· οὐδὲν γάρ δύναται εἶναι μὴ μετέχον τοῦ ἀγαθοῦ. τὸ εἶναι ἄρα 15 ἔκαστηφ ἀγαθόν, ἐπειδὴ τὸ εἶναι ἐκ τῆς πρώτης ἀρχῆς, αὗτη δὲ τάγαθόν. 10 εἰ δὲ τὸ εἶναι ἀγαθόν, τὸ μὴ εἶναι κακόν, τὸ τοῦ μὴ εἶναι αἰτίου κακοποιὸν ἀν εἴη. ἐπει οὖν οὐδὲν εἶναι δύναται τὸ μὴ μετέχον τοῦ ἀγαθοῦ, κακοποιὸς ἄρα οὖσα ἡ στέρησις οὐδὲν ἀν εἴη δλως, εἰ γε τὸ δὲ πάντως καὶ ἀγαθόν. διὰ τοῦτο οὖν, φησί, δόξει μηδὲ εἶναι δλως ἡ στέρησις, πάλιν δ' αὐτὸν εἶναι καὶ αὐτὴν ἀνάγκη, ἐπειδὴ οὐκ ἄνευ 15 ταύτης ἡ γένεσις· τῷ γάρ ὄντι, ως ὁ Θεμίστιος φησι, “θαυμαστὸν μὲν εἰ 20 ἐστι φθείρουσα | τὸ εἶναι, θαυμαστὸν δὲ εἰ μὴ ἐστι ποιοῦσα τὸ γίνεσθαι”⁴⁹ οὐ γάρ ἀν γίνοιτο τι μὴ φθειρομένου τινός, ἀλλ' ἣν ἀπαντα ἀδια.

p. 192a 16 Ὁντος γάρ τινος θείου καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἐφετοῦ.

Πῶς κακοποιὸς ἡ στέρησις διὰ τούτων κατασκευάζει. ὄντος γάρ,⁵ 20 φησί, θείου τινός, λέγει δὲ τοῦ εἰδούς τοῦ ἐνύλου· οὐχ ως ἃν τις γάρ ὑπολάβοι περὶ τοῦ πρώτου φησὶ τοῦ θείου καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἐφετοῦ· τούτῳρ γάρ φησιν ἐναντίον εἶναι, τῷ πρώτῳ δὲ οὐδὲν ἐναντίον. θείον οὖν 10 φησι τὸ ἔνυλον εἶδος, θείον δὲ ως παρὰ θεῖον προϊόν, ἀγαθοῦ δέ, διότι τὸ εἶναι ἔκαστηφ ἀγαθόν. τὴν μὲν στέρησιν ἐναντίον φαμὲν τῷ εἶδει, διότι 25 τὸ μὴ εἶναι αἰτία ἡ στέρησις, εἰ δὲ τῷ ἀγαθῷ ἐναντίον ἡ στέρησις, κακὸν ἄρα ἡ στέρησις. ἡ δὲ ὄλη οὐχ ἐναντία τῷ εἶδει· ἐφίεται γάρ αὐτοῦ, φησίν, ως αἰσχρὸν καλοῦ καὶ θῆλυ ἄρρενος. ως γάρ μετέχουσα τῆς αἰσχρότητος, λέγω δὴ τῆς στερήσεως, οἵτις ἐφίεται τοῦ καλοῦ· κοινεῖται γάρ οὐκ' αὐτοῦ. εἰ τοίνυν ἐφίεται τοῦ εἰδούς ἡ ὄλη, οἱ ἄρα ἐν τὴν ὥλην 15 30 καὶ τὴν στέρησιν νομίζοντες τὴν στέρησιν λέγουσι τοῦ εἰδούς ἐφίεσθαι, εἰ γε ταύτὸν ἡ ὄλη καὶ ἡ στέρησις· τὸ ἐναντίον ἄρα τοῦ ἐναντίου ἐφίεται. τὸ δὲ ἐφιέμενον τοῦ ἐναντίου τῆς αὐτοῦ φθορᾶς ἐφίεται· φθαρτικὰ γάρ

2 δόξειν ἂν μηδὲν εἶναι αὐτὴν τὸ K 3 ἦν] εἰ K μηδὲν LK: μὴ Mt 5 αὐτῇ ex αὐτῇ K 6 ἔκαστηφ κτλ.] cf. Themist. p. 154, 26 7 τὸ ἀγαθόν (post ἀρχῆ) K
διπερ K 9 πρώτης L: προτέρας K Mt δὲ τὸ ἀγαθόν K 11 οὐδὲν scripsi:
οὐδὲν libri τὸ om. K 12 οὐδὲν ἀν LK: οὐδὲν ἀν Mt 13 τὸ δὲ πάντως LK:
πᾶν τὸ δὲ Mt οὖν om. Mt μηδὲν εἶναι K 15 Θεμίστιος p. 154, 27 17 γέ-
νοιτο Mt καὶ φθειρομένου Themistius (at καὶ om. ed. Ald.) 18 ἀγαθοῦ] θαυμα-
στοῦ K καὶ (ante ἐφετοῦ) om. L καὶ ἐφετοῦ om. K 19 Πῶς—στέρησις om. K
21 ὑπολάβοι M φησὶ τοῦ] fort. φησὶ τὸ 23 ἀγαθοῦ] ἀγαθόν K 24 fort. τὴν
μὲν (οὖν) 25 ἐναντίον] ἐναντία K 26. 27 γάρ φησιν αὐτοῦ Mt 32 αὐτοῦ scripsi:
αὐτοῦ L: ἐαυτοῦ K Mt 32. p. 188, 1 φθαρτικὰ—ἄρα τῆς ἐαυτοῦ φθορᾶς ἐφίεται om. Mt

ἀλλήλων τὰ ἐναντία· αὐτὸς τι ἄρα τῆς ἑαυτοῦ φθιρᾶς ἐφίεται, ὅπερ εἴη
ἀδύνατον· οὐδὲν γάρ τῆς ἑαυτοῦ φθιρᾶς ἐφίεται. καίτοι εἰ ἐφετὸν τὸ εἶδος
δύντι καὶ τοῦ εἶναι αἴτιον, τὸ δὲ εἶναι ἀγαθόν, ἀνάγκη πᾶσα ἡ αὐτὸς ἑαυ-
τοῦ ἐφίεσθαι ἡ τὸ ἐναντίον αὐτοῦ ἐφίεσθαι, τὴν στέρησιν λέγω ἡ τὴν ὥλην·
5 ἀλλ' οὔτε αὐτὸς ἑαυτοῦ ἐφίεται (ἀνενδεές γάρ ἑαυτοῦ, ἐφίεται δέ τις τοῦ
ἀπόντος καὶ δι μή, ἔχει) οὔτε ἡ στέρησις (τῆς ἑαυτῆς γάρ δι φθιρᾶς ²⁰
ἐφίοιτο). λείπεται ἄρα τὴν ὥλην ἐφίεσθαι τοῦ εἶδους· εἰ δὲ ἡ ὥλη τοῦ εἰ-
δους ἐφίεται, ταῦτὸν δὲ τῇ στερήσει ἡ ὥλη, τῆς ἑαυτῆς φθιρᾶς ἐφίοιτο
ἄν. καὶ ἄλλως εἰ ταῦτὸν ἡ ὥλη τῇ στερήσει, πῶς σφίζοιτο δι τὸ τινὸς
10 εἶδους αὐτὴν μεταλαμβάνειν; εἰ μὲν γάρ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ὥλη ταῦτὸν τῇ
ἀνθρωπείᾳ στερήσει, καὶ ἀπλῶς εἰ ἡ τις ὥλη τῇ τινὶ στερήσει ταῦτόν, φθει-
ρομένης τῆς στερήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ γενέσει τοῦ ἀνθρώπου φθαρείῃ
διν καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ὥλη· τὸ δὲ φθαρὲν πῶς διν δέξαιτο τὸ εἶδος; οὐδὲ ²⁵
ἥλη ἄρα τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος. καὶ εἰ ἡ τις ὥλη (τῇ) τινὶ στερήσει ταῦτόν,
15 καὶ ἡ ἀπλῶς ὥλη τῇ ἀπλῶς στερήσει ταῦτόν· καὶ ἔμπαλιν εἰ ἡ ἀπλῶς τῇ
ἀπλῶς, καὶ ἡ τις τῇ τινὶ. εἰ τοίνυν ἡ ἀπλῶς ὥλη ταῦτὸν τῇ ἀπλῶς στε-
ρήσει, δῆλον δτι καὶ τινὸς μὲν εἶδους μεταλάβοι, τινὸς δὲ μή, φθείροιτ' δι
καὶ οὐδὲ δι εἰη ἀφθαρτος. ὥστε εἰ ταῦτὸν τῇ ὥλη ἡ στέρησις, οὔτε ἀφθαρ-
τος διν εἰη, οὔτε τὰ εἰδη ἐν ὥλῃ σχήσουσι τὸ εἶναι διὰ τὸ φθαρτὴν αὐτὴν
20 εἶναι· ὡς γάρ ἡ στέρησις ὑπεξίσταται τῷ εἰδει, οὕτως καὶ ἡ ὥλη ταῦτὸν
οὖσα τῇ στερήσει. θεῖον μὲν οὖν τὸ εἶδος, ὡς παρὰ θεοῦ προϊόν, ἀγα- ³⁰
θὸν δέ, ἐπειδὴ τὸ εἶναι ἔκαστῳ ἀγαθόν, δι' αὐτὸς δὲ καὶ ἐφετόν· καὶ πᾶσι
γάρ ἐφετὸν τὸ ἀγαθόν. πῶς δέ φησι τὸ εἶδος μή εἶναι ἐνδεές, τὸ δὲ
ἐνδεές τῆς ὥλης ὑπάρχει; οὐδὲ δτι οὐ δεῖται τῆς ὥλης πρὸς τὸ εἶναι, ἀλλ'
25 δτι ἡ μὲν ὥλη αἰσχρὰ οὖσα καὶ ἀόριστος δεῖται τοῦ ὄριζοντος καὶ εἰδο-
ποιοῦντος, τὸ δὲ εἶδος αὐτὸς καλλος δὲν καὶ δρος οὐ δεῖται τινος εἰς τοῦτο·
τὸ γάρ ἐνδεές δεῖ πρῶτον εἶναι, εἴται ἐνδεές ἡ ἀνενδεές εἶναι. ἡ μὲν οὖν
ἥλη καὶ δεῖται τοῦ εἶδους εἰς τὸ εἶναι δσον ἐπὶ τῷ αὐτῆς λόγῳ, ἀλλ' ³⁵
οὖν οὖσα ἐνδεής ἐστι καὶ δεῖται τοῦ ὄρισθηναι καὶ κοσμηθῆναι, τὸ δ'
30 εἶδος ἔστι καὶ οὐκέτι δεῖται τινος τοῦ εἰς τάξιν ἡ εἰς δρον τῶν ἀγοντος. οὐ

2 εἰ (K)t: om. LM 3 καὶ om. L αὐτὸς Lt: αὐτὸς M: τὸ K 4 ἐφίεται altero

ἡ τῇ ^{τῇ} ὥλης M: λέγωντην ὥλην K: λέγων (ceteris omissis) L: λέγω, τῆς ὥλης t
5 γάρ αὐτοῦ K 7 ἐφίοιτο LM: ἐφίοντο K: ἐφίετο τ εἰ δὲ ἡ Mt: ἡ δ' ἡ K: ἡ
δὲ L 7. 8 τοῦ εἶδους ἐφίεται LK: ἐφίεται τοῦ εἶδους Mt 8 τῆς στερήσεως Mt
ἑαυτῆς K: ἑαυτοῦ t ad quod nihil adnotatum ex LM 9 εἰ LK: εἰ μή Mt πῶς
διν οώζοιτο Mt at cf. Themist. p. 155, 19 10 ἡ μὲν γάρ ἡ K 11 καὶ ἀπλῶς
om. K εἰ ἡ τις t: εἰτε M: εἰ τις ἡ L: ἡ τις K 11. 12 φερομένης L
13 δεῖτο K 14 εἶδους K τῇ addidi 15 εἰ ἡ Mt: εἰτε K: ἡ L 16 ἡ
τις τῇ Mt: εἰ τις τῇ L: εἰ τις K εἰ τοῖνυν εἰ ἀπλῶς L 22 καὶ (ante πᾶσι) de-
let t 23 πῶς γάρ L τὸ δὲ LK: δ Mt 24 ὑπάρχειν K οὐδὲ δτι δὲ
οὐ L 26 δρος K 27 ἡ] καὶ K εἰ μὲν K 28 τῷ LMt: τὸ K
αὐτῆς scripsi: αὐτῆς LK: ἑαυτῆς Mt

καθ' αύτὸν δέ φησι τὴν ὥλην αἰσχράν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· αἰσχρότης εἴη· μὲν γάρ ή στέρησις, αἰσχρὸν δ' ή ὥλη διὰ τὸ μετέχειν τῆς στέρησεως. αἰσχρὸν δὲ κατὰ συμβεβηκός· οὐ γάρ τῷ ἑαυτῆς λόγῳ (ή γάρ στέρησις τῷ ἑαυτῆς λόγῳ αἰσχρόν), ἀλλ' διὰ συνέβη ἐν στέρησει τῶν εἰδῶν αὐτὴν 5 εἶναι· καὶ εἰ πέφυκε τὰ εἰδῆ ἐπιδέχεσθαι, οὐκ ἀν εἴη καθ' αύτὴν αἰσχρά· οὐ γάρ ἄν ποτε τὸ ἐναντίνην ἔδειξατο. ὡσάντως δὲ καὶ θῆλυ κατὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ παθητικὸν μὲν τὸ θῆλυ, ποιητικὸν δὲ τὸ ἄρρεν καὶ εἰδοποιόν· καὶ ή ὥλη δὲ παθητικόν, ποιεῖ δ' εἰς αὐτὴν τὸ εἶδος.

p. 192a25 Φθείρεται δὲ καὶ γίνεται ἔστι μὲν ὁς, ἔστι δ' ὡς οὗ.

10 Δείκνυσι δὲ ἐντεῦθεν διὰ καὶ ἀγένητος καὶ ἄφθαρτος ή ὥλη, ἀγένητος 48 δὲ οὐ κατ' αἰτίαν, ἀλλὰ κατὰ χρόνον· καὶ τοῦτο δῆλον μὲν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπιχειρημάτων ἐξ ὧν δείκνυσιν αὐτὴν καὶ ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον, δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀλλαχοῦ αὐτῷ εἰρημένων (περὶ γάρ τοῦ πρώτου λέγων φησὶν “ἐκεῖθεν γάρ τοῖς πᾶσι τὸ εἶναι τε καὶ ζῆν, τοῖς μὲν τρανέστερον τοῖς δὲ ἀμυδρότερον”, ὥστε καὶ τῇ ὥλῃ, καὶ πάλιν “ἐκ τοιαύτης ἄρα 50 ἀρχῆς ἐξήρτηται δὲ τε οὐρανὸς καὶ ὁ κόσμος”, ὥστε καὶ τὸ τοῦ κόσμου ὑποκείμενον) * * * ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτῶν, διὰ τὴν κατὰ χρόνον γένεσιν ἀναιρεῖ τῆς ὥλης. τί γάρ φησιν; διὰ εἰ μὴ εἴη ἀγένητος ἀλλὰ γίνοιτο, ὑποκείσθαι τι δεῖ πρῶτον ἐξ οὐ γίνεται καθ' αύτὸν καὶ μὴ κατὰ 20 συμβεβηκός, καὶ ταύτῃ τῇ ὑποθέσει δεῖξας ἀποτόπον τι ἐπόμενον, ἀναιρεῖ μὲν ταύτην, εἰσάγει δὲ τὴν ἐναντίαν. εἰ δὲ λέγει διὰ εἰ γενητὴ εἴη ή ὥλη, δεῖ τι αὐτῆς πρότερον ὑποκείσθαι, δῆλον διὰ τὴν κατὰ χρόνον γενητὴν ὑποτίθεται, εἰ γε καὶ | προϋποκείσθαι τι αὐτῆς ἀνάγκη· ταύτην δὲ τὴν ὑπόθεσιν ἀνα- 67 ρεῖ· τὸ ἄρα κατὰ χρόνον γενητὸν εἶναι τὴν ὥλην ἀναιρεῖ, οὐ τὸ κατ' αἰτίαν. 25 τὸ δὲ τῷ κατὰ χρόνον γενητῷ ἀντικείμενον τὸ κατὰ χρόνον ἔστιν ἀγένητον· κατὰ χρόνον ἄρα ἀγένητον εἶναι βούλεται τὴν ὥλην οὐ κατ' αἰτίαν. ἔστιν οὖν, φησί, καὶ ἀγένητος καὶ ἄφθαρτος, φθείρεσθαι δὲ καὶ γίνεσθαι λέγοιτο ἀν κατὰ συμβεβηκός· ἐπεὶ γάρ ή στέρησις ἐν τῇ ὥλῃ οὖσα τῇ πα-

1 αἰσχρὸν K 3 ἑαυτῆς] ἐν αὐτῆς K 4 αὐτὴν L: αὐτὸν K: αὐτὴ M: αὐτῇ t
 5 δέχεσθαι K αἰσχρὸν M 8 καὶ om. Mt παθητικὰ L 9 ἔστι μὲν—οὐ
 αἰτίαν L 10 δείκνυσι δὲ LK: δείκνυσιν Mt ἀγένητος,
 γενητὸς sim. constanter invitatis libris manuscriptis t, idque hinc non amplius adnotaboo
 11 αἰτίαν] οὐσίαν L 14 φησὶν] cf. De cael. A 9 p. 279•28 διθεν καὶ τοῖς ἀλλοις ἐξήρτηται,
 τοῖς μὲν ἀκριβέστερον τοῖς δὲ ἀμαρτῶς, τὸ εἶναι τε καὶ ζῆν 14. 15 τρανότερον Mt
 cf. ad p. 97,2 15 πάλιν] Metaph. Λ 7 p. 1072b13 ubi ἤρτηται εἰ τὴ φύσις (pro δ κόσμος)

17 ἐκ LM: καὶ ἐκ K: δῆλον δὲ καὶ ἐκ t: lacunam indicavi 18. 19 γένοιτο L
 21 εἰσάγοι K γενητὴ εἴη K: γενητὴ L: εἴη γενητὴ Mt 22 τι om. L αὐτῆς
 LM: αὐτοῖς K: αὐτῇ t. eadem varietas v. 23 24 γενητὴν K 25 τὸ δὲ τῷ scripsi:
 τῷ δὲ τῷ LK: τῷ δὲ Mt ἀντικείμενω K τὸ κατὰ χρόνον ἔστιν ἀγένητον LK:
 τὸ κατ' αἰτίαν ἔστι γενητὸν Mt 26 ἀγένητον LK: γενητὸν Mt

ρουσίᾳ τοῦ εἰδούς φθείρεται καθ' αὐτό, λέγοιτο δν καὶ αὐτὴ κατὰ συμβε- ο 6^η
βηκὸς φθείρεσθαι· εἰ γὰρ ἀνείδεος ἡ ὥλη, τὸ δ' ἀνείδεον τοῦτο στερητικόν
ἐστι τῶν εἰδῶν, ἐπειδὴ τῶν εἰδῶν παραγενομένων φθείρεται τὸ ἀνείδεον
τῆς ὥλης (εἰδοποιεῖται γάρ), διὰ τοῦτο καὶ αὐτὴ κατὰ συμβεβηκὸς λέγεται
5 φθείρεσθαι· οὐ γὰρ αὐτὸ τὸ εἰναι αὐτῆς καί, ἵνα οὕτως εἶπω, οὐχ ἡ φύσις
καὶ ἡ οὐσία αὐτῆς φθείρεται, ἀλλὰ μόνον τὸ ἀνείδεον. ὥσπερ καὶ τοῦ κη-
ροῦ καθ' αὐτὸ ἀσχηματίστου ὄντος, δταν σχηματισθῆ, τὸ μὲν ἀσχηματίστον 10
αὐτοῦ ἔφθαρται (καὶ ταύτῃ λέγοιτο δν καὶ ὁ κηρὸς ἔφθαρθι κατὰ συμβε-
βηκός), οὐ μέντοι αὐτῇ ἡ τοῦ κηροῦ οὐσία ἔφθαρται, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς
10 ὥλης ἔστιν εἰπεῖν· δτι γὰρ ἡ στέρησις ἐν αὐτῇ οὕτα καθ' αὐτὸ φθείρεται,
λέγοιτο δν καὶ αὐτὴ κατὰ συμβεβηκὸς φθείρεσθαι, γίνεσθαι δὲ πάλιν, δταν
ἀποβαλοῦσα τὸ εἰδός προσλάβῃ τὴν στέρησιν. τῷ γὰρ τὴν στέρησιν ἐν
αὐτῇ γενέσθαι καὶ αὐτῇ δν γίνεσθαι λέγοιτο κατὰ συμβεβηκός, ἐπεὶ καὶ
τῷ ἑαυτῆς λόγῳ ἀνείδεος ἔστιν· ὥσπερ δν εὶ τὸν ἀμφορέα φθείρεσθαι λέγοι
15 τις φθαρέντος τοῦ ἐν αὐτῷ οἴνου, ἡ τὸν λευκὸν ἓππον φθαρέντος τοῦ λευ- 16
κοῦ, γίνεσθαι δὲ πάλιν ἐγγινομένου.

Οὗτω μὲν οὖν φθείρεσθαι καὶ γίνεσθαι λέγοιτο δν ἡ ὥλη οὐ καθ'
αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, καθ' αὐτὸ δέ, φησί, καὶ ἀγένητόν ἔστι
καὶ ἄφθαρτον. καὶ ἵνα τοῦτο δεῖξῃ, ἀποδίδωσι τὸν τῆς ὥλης ὄρισμὸν
20 ἐξ οὐ δείκνυσιν ἀδύνατον αὐτὴν ἡ γενέσθαι ἡ φθαρῆναι. ὥλην γάρ,
φησί, λέγω τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἔκαστψ, ἐξ οὐ γίνεται τι
· ἐνυπάρχοντος μὴ κατὰ συμβεβηκός. τὸ πρῶτον μὲν εἶπε διὰ τὸ 20
τριχῇ διαστατόν· ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο ὑποκείμενον πᾶσι τοῖς λοιποῖς
· ἀλλ' οὐ πρῶτον, καὶ ἔτερον ἔτερψ μερικῶτερόν ἔστιν ὑποκείμενον ἀλλ' οὐ
25 πρῶτον, πρῶτον δ' ὑποκείμενον πᾶσιν ἡ ὥλη. τὸ δὲ ἐξ οὐ ἐνυπάρχοντος,
δτι γίνεται καὶ ἐκ τῆς στερήσεως τὰ γινόμενα, ἀλλ' οὐκ ἐνυπάρχοντος,
ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ἐκ τῆς ὥλης δὲ καθ' αὐτό· ἐνυπάρχον γάρ. καὶ
ἔχεις ἐντεῦθεν ἐκ τίνος καθ' αὐτὸ γίνεται τὰ γινόμενα. τοῦ δρου οὖν τῆς 25
ὥλης οὕτως ἔχοντος, δείκνυσι τέως δτι ἀγένητος οὕτως· εὶ γὰρ γίνεται, ἐκ
30 τίνος ὑποκειμένου γενύσεται (οὐδὲν γὰρ ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γί-
νεται), τοῦτο δ' ἔστιν ἡ τῆς ὥλης φύσις, δ πρῶτον ἔστιν ὑποκείμενον· ὥστε
ἔσται ὥλη πρὶν γενέσθαι ὥλην. καὶ πάλιν εὶ φθείρεται, εἰς τὸ φθαρήσεται,
εἰς δὲ ἐσχατον φθείρονται τὰ φθειρόμενα ἡ ὥλη ἔστιν· ὥστε ἔφθαρμένη

2 στερητικόν] στέρησις K 3 παραγενομένων L 4 αὐτὴ LK: αὐτῇ Mt 6 ἡ
οὐσία αὐτῇ K 8..9 καὶ ταύτῃ —έφθαρται om. K 8 ἔφθαρθαι] ἔφθαρται L
9 αὐτὴ ἡ τοῦ κηροῦ L: ἡ τοῦ κηροῦ αὐτὴ Mt οὕτω M: om. t 10 καθ' αὐτῇ
(sic) K 11 δὲ om. L 12 ἀποβαλοῦσα LK: ἀποβάλλουσα Mt 13 αὐτὴ (post
καὶ) LK: αὐτὴ Mt γίνεσθαι δν K γίνεσθαι M 14 τῷ] τὸ K ὥσπερ δν
ἡ M ὥσπερ κτλ.] cf. Themist. p. 156,7. Simplic. p. 253,20 16 ἐγγενομένου K
17. 18 ἀγένητός ετ ἄφθαρτος K 20 prius ἡ om. L 20. 21 ὥλην γάρ, φησί, λέγω LM:
λέγω γὰρ ὥλην Kt Aristot. 21. 22 ἔκαστψ—συμβεβηκός om. K 21 ἔκαστψ LM:
ἔκαστου t 24 ἀλλ' οὐ πρῶτον (priore loco) L: ἀλλ' οὐ πρῶτως Mt: ἀλλὰ K
27 κατὰ συμβεβηκό K ἐνυπάρχον LM: ἐνυπάρ K: ἐνυπάρχοντος t 30 γεννή-
σεται t 32 ἔσται LK: ἔστιν Mt 33 ἔφθαρμένα K

ἔσται πρὸν φθαρῆναι. εἰ γάρ εἰς δοφθείρεται τοῦτο ὅλη ἔστι, πρὸν δὲ οὐδὲ φθαρῆναι ὅλη ἦν, πρὸν φθαρῆναι ἄρα ἐφθαρμένη ἔσται καὶ μετὰ τὸ φθαρῆναι πάλιν ἔσται. καὶ πάλιν περὶ ἑκείνης τῆς ὅλης ἔξι ἡς γίνεται καὶ εἰς ἦν φθείρεται ἐφθατέρους εἰς ἀγένητος ἡ οὖ. εἰ μὲν γάρ 5 καὶ αὐτὴ γίνοιτο καὶ φθείροιτο, καὶ αὐτῆς δηλονότι δεῖ προϋποκείσθαι ἐτέρων, καὶ ἡ ἐπ' ἀπειρονούσιν δεῖ προσέναι, διπερ ἀποτον, ἡ στήναι εἰς τι ἀγένητον καὶ ἀφθαρτον. ἑκεῖνο οὖν ἔσται ἡ πρώτη ὅλη. καὶ διὰ τί ἐπὶ τῆς πρώτης τοῦτο ἐλέγομεν; περὶ γάρ τῆς πρώτης ἡμῖν ὁ λόγος.

Οὖτως οὖν δείκνυται ἡ ὅλη καὶ ἀγένητος οὖσα καὶ ἀφθαρτος ἀξιώματος 10 τούτου κειμένου, διτο οὐδὲν γίνεται ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος. εἰ δέ τις μὴ συγχωρήσει τῷ ἀξιώματι; καὶ γάρ κατ' αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλην τὰ εἰδῆ οὐκ ἐκ τῶν κράσεων ὄντα ἔξωθεν ἐπιγίνεται ταῖς κράσεσιν· οὐ γάρ ἡ τῶν στοιχείων κράσις ποιεῖ τὴν ἀλογον ψυχὴν ἡ ὅλως τὰς ζωάς, ὃπότε οὐδὲ τὸ λοιπά εἰδη, τὸ τῆς σαρκὸς λέγω καὶ τὸ τοῦ δστοῦ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' 15 ἔξωθεν ἐκ τῆς ὅλης δημιουργίας ἐπιγίνεται ταῖς κράσεσιν οὐκ ὄντα πρότερον. δῆλον δήποτε διτο καὶ ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος ἐπιγίνεται, οὐχ ὡς ἔξι ὅλικοῦ λέγω αἰτίου· οὐ γάρ προϋποκείμενόν τι ὅλικὸν αἴτιον οὔτω 20 τραπέν ἐποίησε τὴν ἀλογον ψυχὴν. ἡ δὲ κράσις ἐπιτήδειον μόνον ποιεῖ τὸ σῶμα εἰς τὸ δέξασθαι αὐτὴν, οὐ μέντοι ἡ κράσις ψυχὴ ἔστιν. ὥσπερ γάρ 25 ὁ τὰς χορδὰς τῆς λύρας κατασκευάζων ἐπιτηδεῖας αὐτὰς ποιεῖ εἰς τὸ καταδέξασθαι τὸ εἶδος τῆς ἀρμονίας, καὶ οὐχ αἱ χορδαὶ ἀρμονίαι εἰσίν, ἀλλ' ἔξωθεν ὑπὸ τοῦ τεχνίτου ἡ ἀρμονία ταῖς χορδαῖς ἐπιτίθεται, οὔτως καὶ ἐπὶ τῆς τῶν σωμάτων τῶν ζωῶν κράσεως ἔχει· τῇ γάρ ἐπιτηδειότητι τῆς κράσεως ἔξωθεν αἱ ζωαὶ ἐπιτίθενται ὑπὸ τῆς δημιουργίας· οὐ γάρ δὴ τὸ χεῖρον τοῦ 30 κρείττονος εἴη διν αἴτιον καὶ τῆς ψυχῆς τὸ ἄψυχον καὶ τῆς ζωῆς τὸ ἄζων. ὥστε εἰ τὰ τοιαῦτα μὴ αἰδία ὄντα, ἀλλὰ γινόμενα καὶ ἀπογινόμενα, μὴ ἐκ τίνος προϋποκειμένης ὅλης τὴν οὐσίαν καὶ τὴν εἰς τὸ εἶναι ὅπαρκεν δέχεται, πῶς ἄν τις παραδέξαιτο τὸ μηδὲν ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος γίνεσθαι, ἀλλ' ὡς ἐκ προϋποκειμένου ὅλικοῦ αἰτίου; ταῦτα δέ φημι ὡς πρὸς 35 τὴν πρώτην τῆς ὅλης ὑπόστασιν, διτο οὐδὲν κωλύει ἐκ τοῦ μηδαμῆ μηδαμῶς ὄντος αὐτὴν ὑποστῆναι, εἰ γε καὶ νῦν τὰ εἰδη πάντα αὐτὴν τὴν οὐσίαν αὐτῶν οὐκ ἐκ τίνος προϋποκειμένου ἔχουσι· τὸ γάρ σύνθετόν ἔστι τὸ γινόμενον ἐκ τῆς ὅλης. νῦν μέντοι ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος γινομένων, διτο ἡ ὅλη ἑκάστου οὔτε γίνεται οὔτε φθείρεται, σαφές. ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦ-

1 τοῦτο ἡ ὅλη Mt	2 ἐφθαρμένη ἄρα Mt	3 καὶ ἔξι ἡς K	5 καὶ (ante αὐτὴν)
om. L αὐτὴν] αὐτὴν M γένοιτο L	καὶ αὐτῆς om. L αὐτῆς KM: αὐτῆς		
(cf. ad p. 189, 22) t δηλονότι om. Mt	6 καὶ εἰ ἐπ' L 9 οὖσα om. Mt		
12 ὄντα] οὗτο (sic) K 13 ἀνάλογον K	14 τὸ τῆς scripsi: τὸ LMt: τῆς K τὸ		
τοῦ L: τοῦ K: τὸ Mt 15 γίνεται L δντα Kt: δντος LM 16 διτι om. LM μη-	18 κράσις LMt: διάκρισις K 20 δ		
δαμῶν] μηδαμῶν K ἐπίγίνεται M: γίνεται t om. superscr. K λύρας] ὅλης K 21 καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ χορδαὶ ἀρμονίαι Mt 22 τοῦ K: om. LMt 23 τὴν γάρ ἐπιτηδειότητα Mt 24 δὴ] δεῖ M 26 μὴ (ante ἔξι)	om. M: οὐκ inser. M't 28 τὸ om. K 29 fort. ἀλλ' ἡ ὡς 32 αὐτῶν libri		

τον ὡς πρὸς τὸν παρόντα λόγον, πλειόνων εἰς τὸν τόπον ὅντων ἐπιχειρη- ο δι-
μάτων.

Ζητήσειε δ' ἂν τις ἐν τούτοις εἰκότως, πῶς τῆς ὥλης ὄρισμὸς ἀποδέ-
δοται· εἰ γὰρ μὴ ἔστιν ἐλεῖν ἐπιβλητικῶς τὴν τῆς ὥλης οὐσίαν, καὶ διὰ
5 τοῦτο τὴν γνῶσιν αὐτῆς κατ' ἀναλογίαν ἡ ἐξ ἀποφάσεως ἵσχομεν, πῶς οἱ
νῦν ὄρισμὸν τῆς ὥλης ἀποδιῶσιν; οἱ γὰρ ὄρισμοὶ καταφατικοί. τῆς δὲ ὥλης
οὐκ ἔστι τι καταφῆσαι φαμὲν οὖν ὅτι ὁ νῦν ἀποδεδομένος τῆς ὥλης ὄρι-
σμὸς οὐ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἔστι δηλωτικός (οὐ γὰρ καταφάσκει τι αὐτῆς),
ἀλλὰ τῆς σχέσεως αὐτῆς ἦν ἔχει πρὸς τὰ εἰδῆ· καὶ ὥσπερ τῶν γενῶν οἱ
10 ὄρισμοὶ οὐκ ἄλλο τι αὐτῶν καταφάσκουσιν, ἀλλὰ μόνον τὴν σχέσιν λέγουσιν
ἢ ἔχουσι πρὸς τὰ ὑπὸ αὐτά (ὅταν γὰρ εἴπω “γένος ἔστι τὸ κατὰ πλειόνων 5
καὶ διαφερόντων τῷ εἶδει ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορούμενον”, οὐ τίς ἡ οὐσία τοῦ
γένους εἴπον, ἀλλὰ τίνα σχέσιν ἔχει πρὸς τὰ ὑπὸ αὐτό· καὶ ἔστιν οὐ κυρίως
οὗτος ὄρισμός, ὑπογραφή, δὲ μᾶλλον), οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς ὥλης φαμὲν ὅτι
15 οὐχ ὄρισμός ἔστιν ὁ νῦν αὐτῆς ἀποδεδομένος, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπογραφή, δη-
λῶν ποίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὰ ὑλικὰ πράγματα.

‘Ως δὲ κατὰ δύναμιν οὐ καθ' αὐτό. τοιτέστιν ὡς κατὰ τὴν οἰκείαν
δύναμιν καθ' αὐτὴν ἀφίηπτός ἔστιν· ἀεὶ γάρ ἔστι δυνάμει πάντα. τὴν μὲν 10
γάρ στέρησιν οὐκ ἀεὶ ἔχει, τὸ μέντοι δυνάμει πάντα εἶναι ἀεὶ ἔχει, τοῦτο
20 δέ ἔστιν αὐτῆς ἡ φύσις.

p. 192a34 Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς, πότερον μία ἡ πολ-
λαὶ καὶ τίς ἡ τίνες εἰσί, δι' ἀκριβείας τῆς πρώτης φιλοσοφίας
ἔργον ἔστι διορίσασθαι.

Περὶ τῆς ἀρχῆς, φησί, τῆς κατὰ τὸ εἶδος, λέγει δὲ τοῦ χωρὶ- 10
25 στοῦ εἰδούσιν καὶ αἰτίου τοῖς ἐνταῦθα εἰδεσι τοῦ εἶναι, οὐ περὶ τοῦ ἐν τοῖς
πολλοῖς· περὶ τούτου γάρ τοῦ φυσικοῦ διαλαβεῖν ἔστι. πότερον δὲ ἐν ἔστι
τοῦτο ἡ πλείνα, καὶ εἰ ἐν τί ποτε τοῦτο ἔστι, καὶ εἰ πλείνα τίνα ταῦτα
καὶ πόσα, τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἔργον ἔστι διορίσασθαι, διὸ
30 ὑπερτίθεται ἐν ἔκεινοις τὸν περὶ τούτων λόγον. διαλέγεται δὲ περὶ αὐτῶν
πολλὰ πόσα ταῦτα, καὶ διπολλὰ πρὸς τὸ ἐν ἔχουσιν, διτοῦτα ἔκειθεν

1 τὸν (post πρὸς) om. superser. L 3 ζητήσειν L 3. 4 ἀποδέδοται KMt: ἀποδίδοται L
7 οὐκ ἔστι τι L: οὐδέν ἔστι KMt 7. 8 τῆς ὥλης ὄρισμὸς KMt: ὅρος τῆς ὥλης L 9 οἱ om. L 11 γένος κτλ.]
Ar. Top. A 5 p. 102a31. cf. p. 129, 15 10] τῷ K 13 ἀλλὰ τίνα σχέσιν ἔχει K:
ἀλλά τίνα σχέσιν (om. ἔχει) LMt αὐτὸς K: αὐτὰ L.Mt οὐ] ἡ L κυρίως K:
κύριος LMt 14 ὁ ὄρισμὸς Mt ὑπογράφει K 15 αὐτῆς om. K 15. 16 δη-
λῶν K: δῆλον L: δηλοῦσα Mt 18. 19 τὴν μὲν γάρ στέρησιν K: τῇ μὲν γάρ στέρησει L.Mt
20 δέ om. M αὐτῆς] αὐτὸς 21. 23 πότερον—διορίσασθαι om. K 23 ἔργον om. M
διορίσαι Aristoteles 25 εἶναι iterat operarum errore t 26. 27 ἔστι τοῦτο om. Mt
27 τίνα καὶ L 28 πρότης (sic) K 30 ἢ M: λάβδα L: λάμβδα K: τριακοστῷ t.
ceterum cf. Bonitzii Ind. Arist. p. 98a29 sqq. 31 πάντα κτλ.] cf. p. 189, 13 sqq.

ἥρτηται· “οὐκ ἀγαθόν” γάρ φησι “πολυκοιρανίη”. ὅστε οὖδε καὶ αὐτὸς εἰ τι
κατὰ Πλάτωνα καὶ τὰ χωριστὰ καὶ ἐξηρημένα εἰδὴ καὶ αἴτια τῶν ἐνταῦθα,
καὶ οὐ μάτην ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγχειν, διτὶ τὸ “τὰς ἀρχὰς αἱ θεῖ μέ-
νειν” περὶ τούτων ἔλεγε τῶν εἰδῶν. περὶ δὲ τοῦ φυσικοῦ εἰδούς, διπερ ἐστὶ²⁵
5 γενητὸν καὶ φθαρτόν, ἐν τῷ ἐφεξῆς λόγῳ διαλέξεται καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις
πάσαις φυσικαῖς πραγματείαις, οἷον περὶ τῶν εἰδῶν τῶν ζῴων ἢ τῶν με-
τεώρων καὶ τῶν ἄλλων ἀπλῶς φυσικῶν. διτὶ μὲν οὖν εἰσὶν ἀρχαί. ἐδεί-
κεμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, διτὶ εἰ τὰ φυσικὰ πράγματα σύνθετα, τῶν δὲ
συνθέτων τὰ ἀπλᾶ ἀρχαί, τὰ φυσικὰ ἄρα πράγματα ἀρχὰς ἔχει. καὶ τί-
10 νες καὶ πόσαις τὸν ἀριθμόν. διτὶ ἡ ὥλη καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ στέρησις,
καὶ διτὶ πῃ μὲν τρεῖς αἱ ἀρχαὶ αἱ ἀπτηριθμημέναι, πῃ δὲ δύο αἱ κυρίως
καθ' αὐτὸν ἀρχαί, ἡ ὥλη καὶ τὸ εἶδος· ἡ γάρ στέρησις οὐ καθ' αὐτὸν ἀρχή,
ἄλλα κατὰ συμβεβηκός.

1 φησι Metaph. A 10 p. 1076-4 ex Hom. B 204	πολυκοιρανία L	2 πλάτω ^γ K:
πλάτωνος L	ἐξηρημένα K: ἐξηρημένα L Mt	3 εἰλέγομεν] immo hoc negaverat
p. 133,25 sqq.	τὸ om. K	τὰς ἀρχὰς κτλ.] c. 6 p. 189-19
6 πραγματεῖαι (sic) invenit in M neque correxit t	8 ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου K: τοῦ λόγου	5 διαλέγεται L
L: τῷ λόγῳ Mt	εν ἀρχῇ p. 4,12 sqq.	el καὶ τὰ Mt
ἀρχαί] ἀρχαί K	11 δύο αἱ κυρίως K: κυρίως δύο L Mt	9 ἄρα om. K
πρώτου τῶν φυσικῶν ἀριστοτέλους σύνοψις τοῦ πρώτου βιβλίου ἔνταῦθα subscribit L	13 τέλος σὺν θῷ τοῦ	

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΟ Β ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ε 7.
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ.

p. 192^a8 Τῶν ὅντων τὰ μέν ἔστι φύσει, τὰ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας. 21

Προκείμενον ἡνὶ ἐξ ἀρχῆς τῷ Ἀριστοτέλει ἐκθέσθαι τὰς ἀρχὰς τῶν
5 φυσικῶν πράγματων, καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ λόγῳ διελέχθη περὶ τῆς ὥλης
καὶ τοῦ εἰδους, ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς ὥλης πολὺν κατέτεινε λόγον, τάς τε
τῶν παλαιοτέρων ψευδεῖς περὶ αὐτῆς δόξας ἀνακαθιστόμενος καὶ τὴν ἔχουτον 25
ἐκθέμενος, καὶ εἰπὼν ὅτι ἔστιν ὥλη τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ταῖς οὐσίαις,
καὶ διτὶ μία μέν ἔστι τῷ ἀριθμῷ λόγῳ δὲ οὐ μία, καὶ διτὶ ἐρχόμενα εἰς
10 ἔννοιαν αὐτῆς τῷ κατ' ἀναλογίαν τρόπῳ χρώμενοι, καὶ διτὶ αὐτῇ ἐφίεται
τοῦ εἰδους ὡς αἰσχρὸν καλοῦ καὶ θῆλυ ἀρρενοῦ, ἀλλ' αἰσχρόν ἔστι καὶ
θῆλυ οὐ καὶ¹ αὐτὸ δὲ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· περὶ δὲ τοῦ εἰδους βραχέα
διαλεχθεὶς ὅτι ἔστι θεῖον καὶ ἐφετὸν καὶ ἀνενδεές, οὐ μέντοι τί ποτέ ἔστι
τὸ εἶδος εἰρηκώς, ἐπήγαγε πρὸς τῷ τέλει ὅτι περὶ μὲν τοῦ χωριστοῦ εἰδους 40
15 καὶ αἰδίου τῆς πρώτης ἔστι φιλοσοφίας διαλαβεῖν, περὶ δὲ τοῦ γενητοῦ καὶ
φύταρτοῦ ἐν τοῖς ἑξής ἐροῦμεν. πρόκειται οὖν αὐτῷ ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ
περὶ τοῦ εἰδους διαλαβεῖν, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ εἶδος τὸ ἔκαστου ἡ φύσις ἔστιν
ἡ ἔκαστου (ἡ τε γάρ φύσις ή ἔκαστου οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἡ τὸ ἔκαστου
εἶδος, καὶ τὸ εἶδος οὐδέν εστιν ἄλλο ἡ ἡ φύσις ἡ ἔκαστου), διὰ τοῦτο
20 βιουλάμενος περὶ τοῦ εἰδους διδάξαι ζητεῖ τί ποτέ ἔστιν ἡ φύσις· ἐδὲ γάρ
εὑρωμένη τί ἔστιν ἡ φύσις, εὑρηκότες δὲ εἴημεν τί ἔστι τὸ εἶδος. ζητεῖ οὖν 45

1 De titulo cf. praeafat. εἰς τὸ δεύτερον τῶν φυσικῶν σὺν ἦω L: ἀργὴ τοῦ δευτέρου τῶν φυσικῶν τῆς ἑξηγήσεως M: om. K: φυσικῆς ἀκροάσεως βιβλίον δεύτερον t 3 lemma om. K
5 διελέχθη scripsi: διειλέχθη (cf. ad g 5^a25) L: διηλέχθη K 7 περὶ αὐτῆς ψευδεῖς Mt
7. 8 καὶ τὴν ἔαυτοῦ ἐκθέμενος iterata del. K 9 οὐ μάζα οὐδὲμίτι K 10 ἀναλογίαν] ἔναντιας L αὐτῇ LK: αὐτῇ Mt 12 καθ' αὐτὸ L: καθ' αὐτὸ K: κατ'
αὐτὸ Mt βραχέα K: βραχέως L: om. Mt 14 πρὸς τῷ τέλει c. 9 p. 192^a36
15 ἔστι φιλοσοφίας LK: φιλοσοφίας ἔστι Mt δὲ om. K 18 ἡ τὸ] ἡ τὸ K 19 οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἡ ἡ φύσις (om. η) ἔκαστου L

ἐν ἀρχῇ τί ποτέ ἐστιν ἡ φύσις, εἴτα περὶ τῶν παρωνύμων ἀπὸ τῆς φύσεως οἱ 7^{οι}
λεγομένων, τί τὸ ἔχον φύσιν τί τὸ φύσει τί τὸ κατὰ φύσιν. ἀλλ’ ἐπειδὴ
ἡ φύσις οὐ μόνον εἰδικόν ἐστιν αἵτιον, ἀλλὰ καὶ ποιητικὸν καὶ τελικόν, ὡς οἱ 7^{οι}
αὐτὸς προτὸν ἐρεῖ διτὶ ἔρχεται πολλάκις τὰ τρία εἰς ταῦτὸν τὸ εἶδος τὸ
5 ποιητικόν τὸ τελικόν, διὰ τοῦτο ἐπανατρέχει εἰς τὴν τῶν ἀρχῶν διαιρεσὶν
καὶ διαιρεῖ ποσαχῶς αἱ ἀρχαὶ καὶ ἀποδίδωσι τριτὴν τὴν τῶν ἀρχῶν διαι-
ρεσὶν οὖσαν, διτὶ τῶν ἀρχῶν αἱ μὲν εἰσὶ προσεχεῖς αἱ δὲ διὰ μέσων, καὶ
αἱ μὲν καθ’ αὐτὸν αἱ δὲ κατὰ συμβεβηκός, καὶ αἱ μὲν ἀπλαῖς αἱ δὲ συμ-
πεπλεγμέναι, πᾶσαι δὲ αἱ μὲν δυνάμει αἱ δὲ ἐνεργείᾳ. ἐνθα καὶ παρεισ-
10 κυκλεῖ πάλιν τὸν περὶ τῆς ὥλης λόγον καὶ διαιλέγεται περὶ αὐτῆς, διαιλέ-
γεται δὲ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν πάντων αἵτιων ἐνταῦθα καὶ περὶ τύχης καὶ
αὐτομάτου, καὶ ἐρεῖ πῶς ἐστιν αἵτια ὡν λέγεται εἶναι αἵτια, ἐπειδὴ καὶ
λέγονταί τινα ἐκ ταύτομάτου γίνεσθαι καὶ ἀπὸ τύχης. ἐστιν οὖν ὡς συντό-
μως εἰπεῖν τῶν δύο βιβλίων ὁ σκοπὸς περὶ ὥλης καὶ εἶδους, ἀλλὰ τὸ μὲν
15 πρότερον μᾶλλον περὶ ὥλης ἡ περὶ εἶδους, τὸ δὲ δευτέρον μᾶλλον περὶ εἰ-
δους ἡ περὶ ὥλης, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν πάντων αἵτιων τῶν φυσικῶν τῶν 10
ἡ καθ’ αὐτὸν λεγομένων αἵτιων ἡ κατὰ συμβεβηκός. καὶ τέως ἐν ἀρχῇ περὶ⁵
τοῦ εἶδους. καὶ ἐπειδὴ, ὡς εἰπον, τὸ εἶδος ἐκάστου οὐδὲν ἔτερόν ἐστιν ἡ
ἡ φύσις ἡ ἐκάστου, διαιλέγεται πρότερον τί ἐστι φύσις. οὐν οὖν εὑρῃ τί
20 ἐστι φύσις, λαμβάνει τίνι διαφέρει τὰ φυσικὰ πράγματα τῶν μὴ φυσικῶν.
ἡ γὰρ ἀν διαφορῇ διαφέρει τῶν μὴ φυσικῶν τὰ φυσικά, ταῦτη ἀν εἰη
φυσικά. οὗτα καὶ ἐν τῇ Ηερὶ ψυχῆς θέλων λαβεῖν τί ἐστιν ἡ ψυχή, ἐξή-
τησε τίνι διαφέρει τὰ ἔμψυχα τῶν ἀψύχων, καὶ καθ’ δ διαφέρουσι τοῦτο 15
εἰπεν εἶναι ψυχήν. τίνι οὖν διαφέρει τὰ φυσικὰ τῶν μὴ φυσικῶν; διτὶ τὰ
25 μὲν φυσικὰ φαίνονται τῆς κινήσεως ἑαυτῶν καὶ τῆς ἡρεμίας τὴν ἀρχὴν ἐν
έαυτοῖς ἔχοντα· τά τε γὰρ ζῷα δταν κινῆται οὐκ ἔξωθεν ὑπό τινος κινε-
ται, ἀλλ’ ἐν έαυτοῖς ἔχει τὸ κινοῦν, καὶ τὰ ἀψύχα δέ· οἷον οἱ λίθοι ἀφιέ-
μενοι οὐδὲ ὑπὸ τοῦ ἀφιέντος ἐπὶ τὸ κάτω κινοῦνται (έκεινος γάρ μόνον
ἀφῆκεν), ἀλλ’ ἡ ἐν αὐτοῖς φυσικὴ ῥοπὴ κατήνεγκεν αὐτούς· οὗτα καὶ τὸ
30 πῦρ ἀφεύνειν κάτωθεν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ φύσεως ἡνέχθη ἐπὶ τὸ ἄνω· εἴτα οὐ
ἐνεγχθέντα εἰς τὰς οἰκείας ὀλότητας καὶ τοὺς οἰκείους τόπους ὑπὸ τῆς ἐν
αὐτοῖς φύσεως ἡρεμεῖ. οὐ μόνον δὲ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως τὰ φυσικὰ
ἐν έαυτοῖς ἔχουσι τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ ἀλλοίωσιν καὶ αὐξήσιν.

1 τί ποτέ ἐστιν ἡ φύσις ἐν ἀρχῇ Mt 2 ἔχον φύσει (οὐ. φύσιν, τί τὸ) K 3 Ιδικόν K
4 ἐρεῖ c. 7 p. 198^a 24 τὸ (ante εἶδος) om. Mt 6. 7 οὖσαν διαιρεσὶν K 9. 10 πα-
ρεισκυλοὶ L at cf. r1^a 22 11. 16. 17 αἵτιων K 11 καὶ (post τύχης) om. L
12 αἵτια utrobiique t: αἵτιον L: αἵτια K: αἵτια priore et ἐναντία altero loco M 14 καὶ
εἶδους] καὶ εἶδος L 14. 15 fort. τοῦ μὲν πρώτου εἰ τοῦ δὲ δευτέρου 15 περὶ ὥλης
μᾶλλον Mt περὶ (inter ἡ et εἶδους) om. Mt 18 οὐδὲν ἔτερόν ἐστιν ἡ εἰ 19 ἡ ἐκάστου
(post φύσις) K: om. L Mt 19 πρότερον K: πρῶτον L Mt 20 ἐστιν ἡ φύσις K
21 διαφορᾶς K διαφέρει LK: διαφέρει M: διαφέροι τ 21. 22 τοῦτο ἀν εἰη ἡ φύσις K:
τοῦτο ἀν εἰη φύσις Themist. p. 157, 16 22 τῇ] τῷ K Περὶ ψυχῆς A 2 p. 403^a 24 sqq.
24 εἰπεν om. Mt 25 αὐτῶν K 27 οἷον οἱ scripsi: οἷον K: οἱ L Mt 29 αὐτούς
L: αὐτὰ K: αὐτά Mt 33 ἔχωσι K

τό τε γάρ αὐξέντιον ἔστιν ὅλη γράμμενον τῇ τροφῇ καὶ τὸ κατὰ ποιό- 87
 τῆτα μεταβάλλον ἐκ μελάνων λευκοὺς ποιοῦν ἡ ψυχροτέρους ἡ θερμοτέ-
 ρους, ἡ ὑγραινον ἡ ἕγραινον. ὅτι γάρ οὐχ ὑπό τινος ἔξωθεν αἰτίας, ἀλλ'
 ὑπὸ τῆς φύσεως ὅλη γραμμής τῇ τροφῇ ἀλλοιούμεθα καὶ αὐξανόμεθα,
 5 πρόδηλον· καὶ ἔξαιρατούσα δὲ τὴν τροφὴν καὶ μεταβάλλουσα πρὸς ἔκαστον 25
 τῶν μορίων ἀλλοιώσει χρῆται. οὗτω μὲν οὖν πάντα τὰ φυσικὰ ἐν ἑαυτοῖς
 ἔχει τὴν κίνησιν, τὰ δὲ μὴ φυσικά, οἷον τὰ ἀπὸ τέχνης, τὸ τῆς κινήσεως
 αἴτιον ἔξωθεν ἔχει. τῆς γάρ κλίνης ἔξωθεν τὸ αἴτιον, ὁ τέκτων· οὐ γάρ
 ἐν τῷ ἔύλῳ ἡ ποιήσασα τὴν κλίνην αἰτία, ἀλλ’ ἔξωθεν. ὄμοιώς καὶ τὸ
 10 κινῆσαν τὴν οὐκίαν εἰς τὸ τοιόνδε εἶδος ἔξωθεν, ὁ οἰκοδόμος. εἰ τοίνυν
 ταύτη διαφέρει τὰ φυσικὰ τῶν μὴ φυσικῶν τῷ τὰ μὲν ἀρχὴν ἔχειν ἐν ἑαυ-
 τοῖς κινήσεως καὶ στάσεως, τὰ δὲ τεχνητὰ ἔξωθεν, ἔσικε τοῦτο εἶναι ἡ 30
 φύσις ἀρχὴ κινήσεως καὶ στάσεως. οὐ γάρ μόνον κινήσεως ἔστιν ἀρχὴ ἡ
 φύσις, ἀλλὰ καὶ στάσεως· κινεῖ μὲν γάρ ἵνα εἰς τὸ εἶδος ἀγάγῃ, ἴστησαι
 15 ὅτε ἵνα φυλάξῃ ἐν τῷ εἶδοι. ἀποδιδώσιν οὖν ἐνθεν τὸν ὄρισμὸν τῇ; φύσεως,
 ὅτι ἔστιν ἡ φύσις ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ἐν φῷ ὑπάρχει πρώτως
 καθ’ αὐτὸν καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. ἡρεμία δέ μοι νοείσθω νῦν οὐ
 μόνον ἡ ἀντιδιαιρουμένη τῇ κινήσει, ἀλλὰ καὶ ἡ στάσις· οὐ μόνον γάρ τῇ;
 μετὰ τὴν κίνησιν ἡρεμίας ἡ φύσις αἰτία, ἀλλὰ καὶ τῶν ὄπωσοῦν ἀνευ τοῦ 25
 20 κινεῖσθαι ἔστωταν αἱ, ὡς ἐπὶ τῶν κέντρων καὶ τῆς τῶν πόλων στάσεως
 ἐροῦμεν. ὁ μὲν οὖν ὄρισμὸς τοιοῦτος. ἀρχὴ δὲ οὐ μόνον κινήσεως ἡ φύσις
 ἀλλὰ καὶ ἡρεμίας, διότι τέλους τινὸς στοχάζεται ἡ φύσις· οὐ γάρ ἀπλῶς
 δο’ αὐτὸν τοῦτο ἵνα κινῆται τὰ κινούμενα διὰ τοῦτο κινεῖ, ἀλλ’ ἵνα εἴς τι
 τέλος καὶ εἰδὸς ἐλθῃ. ἐπεὶ οὖν τούτου στοχάζεται, εἰκότως δταν ἀγάγῃ εἰς
 25 τοῦτο ἴστησι τὸ κινούμενον τετυγχηκός τοῦ τέλους, ἵνα φυλάξῃ ἐν τούτῳ,
 δο’ δ καὶ ἐκίνησε. τὸ δὲ πρώτως προσέθηκε, διότι καὶ ἡ λογικὴ ψυχὴ 40
 κινεῖ τὸ ζῷον καὶ ἔστιν ἡ τοιαύτη ἀρχὴ τῇ; κινήσεως οὐκ ἔξωθεν, ἀλλ’
 ἐν αὐτῷ τῷ κινούμενῳ, ἀλλ’ οὐ πρώτως κινεῖ ἡ λογικὴ ψυχή, ἀλλὰ διὰ
 τῆς ἀλόγου, καὶ οὐδὲ αὕτη πρώτως κινεῖ τὸ ζῷον, ἀλλὰ τῷ τὴν φύσιν
 30 κινεῖν. αὕτη οὖν ἡ πρώτως κινοῦσα· ἐκίνησε μὲν γάρ ἡ αἰνῆσις ἐπί τι,
 ἥτοι ἡ ὄψις ἡ ἡ ἀκοὴ ἡ τῶν ἀλλων τις (ἐωρακότες γάρ τι κινούμεθα ἐπ’
 αὐτό), ἀλλ’ οὐ πρώτως ἡ ὄψις ἐκίνησε τὸ ζῷον (λέγω δὲ πρώτως τὸ
 προσεχῶς), ἀλλ’ ἡ ὄψις μὲν τὴν ὅρεσιν κινεῖ, αὕτη δὲ τὰς φυσικὰς δυνά- 45

2 ante ἐκ nonnulla intercidisse videntur ποιοῦν scripsi: ποιῶν libri 3 αἰτίας ἔξωθεν L
 4 ἀλλοίμεν καὶ αἴσχομεν K 5 ἔξαιρατούσα in ras. L 6 κέχρηται L τὰ φυσικὰ
 πάντα L 13 οὐ γάρ K: ἀλλ’ οὐ LMt, quod si verum est, deleas oportet in praecedentibus
 καὶ στάσεως 15 ἐντεῦθεν fort. recte K τὸν ὄρισμὸν in ras. L 16 πρώτως (cf.
 v. 26, p. 198.1. 204,25) t et, si silentio fides, L: πρώτων KM cf. h 5r26. Diels ad Simplic.
 p. 266,4 20 τῶν πόλων] ὅλων (sic) K 21 δρός K τοιοῦτος LK: οὗτος Mt
 22 διότι] δι’ ἦν δτι M 23 ἵνα κινεῖται K 24 τούτου] τοῦτο K 26 διδ-
 καὶ M πρώτως (L)Mt: πρώτων K 28 τῶν κινούμενον K 29 et 33 αὕτη scripsi=
 αὕτη libri 29 πρώτων L 30 γάρ] οὖν L ἡ (post γάρ) οὐκ. K 31 ἡ ἡ Mt=

ἡ L: ἡ K 32 οὐ πρώτων K

μεις, αὗται δὲ τὸ ζῷον. εἰ τοίνυν μηδέ ἡ ἀλογίης ψυχὴ πρώτως κινεῖ τὸ εἴη
 ζῷον, πολλῷ μᾶλλον οὐδὲ ἡ λογική· ὅστε καὶ κινήτικὸν τοῦτο αἴτιον ἐν τῷ κινουμένῳ, ἀλλ’
 καὶ ἡ ἀλογίης, καὶ ἔστι τὸ κινητικὸν τοῦτο αἴτιον ἐν τῷ κινουμένῳ, ἀλλ’
 ἐπειδὴ οὐ πρώτως κινεῖ, τούτεστι προσεχῶς, οὐδὲ τοῦτο οὐκ ἔστι φύσις ἡ
 5 ψυχὴ. καὶ ἡ ναῦς δὲ τὸ κινοῦν ἐν ἑαυτῇ ἔχει, τὸν κυβερνήτην δις αὐτὴν
 κινεῖ, ἀλλ’ οὐ φύσις ὁ κυβερνήτης· οὐ γάρ πρώτως κινεῖ, ἀλλὰ διὰ τοῦ
 πηδαλίου, τὸ δὲ πηδαλίου ἔξωθεν κινεῖ. καὶ οὐδέ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως
 καὶ ἡ αἰτία ἐν τῷ πηδαλίῳ, ἀλλ’ ἐν τῷ κυβερνήτῃ, καὶ κινεῖ δι’ ὄργάνου 50
 τοῦ πηδαλίου τὴν ναῦν. εἰ δὲ καὶ ἡ φύσις δι’ ὄργάνων κινεῖ, ἀλλ’ ἐνυπάρ-
 10 χει τούτοις ἀ καὶ πρώτως κινεῖ, ὃ δὲ κυβερνήτης οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς πη-
 δαλίοις, ἀλλ’ ἔξωθεν αὐτὰ κινεῖ, καὶ τὴν ναῦν δ’ ἔξωθεν κινεῖ, εἰ γε διὰ
 τοῦ πηδαλίου, τοῦτο δ’ ἔξωθεν.

Μήποτε δὲ δυνατὸν λέγειν, διτὶ καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ζῴων καθόλικός ἔστι ζῷα
 φύσις ἔστιν. εἰ γάρ τῆς τῶν ζῴων κινήσεως ἡ ζῷα ἔστιν ἡ ψυχὴ αἰτία
 15 πρώτως καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός καὶ ἔστιν ἐν αὐτοῖς, καὶ μὴ μόνον τὰ
 ἀψυχα φυσικά, ἀλλὰ καὶ τὰ ζῷα καὶ ἀπλῶς τὰ ἔμψυχα, ἵστικεν ἄρα φύσις οἱ 8^ο
 εἰναι καὶ αὐτή, εἰ μὴ μέλλοιμεν οὐ φυσικά λέγειν τὰ ἔμψυχα ἡ ἔμψυχά
 20 ἔστι. ψυχὴν δ’ οὐ τὴν λογικήν, ἀλλὰ τὴν λοιπὴν πᾶσαν· αὐτῇ γάρ ἔστιν
 ἡ προσεχῶς κινοῦσσα τὰ φυσικά. καὶ μήποτε δυνατὸν διὰ ταύτην εἰρησθαι
 τὸ πρώτως· κινεῖ γάρ καὶ ἡ διάνοια ἐν τῷ κινουμένῳ οὖσα, ἀλλ’ οὐ
 πρώτως, ἀλλ’ ἐν τῇ λογικῇ ψυχῇ. τὸ δὲ καθ’ αὐτὸν καὶ οὐ κατὰ συμ-
 25 βεβηκός προσέθηκε, διότι καὶ οὐ νοσῶν λατρὸς ὑγιάσοι ἀνέστον, ἀλλ’ δ
 οὐχ ἡ νοσῶν τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως τῆς εἰς ὑγείαν ἐν ἑαυτῷ ἔχει, ἀλλὰ
 κατὰ συμβεβηκός ἡ συμβεβηκός τὸν νοσοῦντα καὶ λατρὸν εἶναι. διτὶ γάρ οὐχ
 30 ἡ νοσῶν ἔστιν οὐδέ ἡ ὑγιαζόμενος τὴν ἀρχὴν τῆς ὑγιάνσεως ἐν ἑαυτῷ
 ἔχει, δῆλον ἐξ ὧν οὐκ ἀεὶ ταῦτα συντρέχουσιν ἀλλήλοις· οὐ γάρ πᾶς
 ὑγιαζόμενος ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς ὑγιάνσεως, ὅστε κατὰ συμβε-
 35 βηκός ὁ λατρὸς ὑγιάζει ἑαυτόν. διμοίως καὶ διεπειρός τις τῶν ἐπιστημόνων
 κινήτην ἑαυτὸν εὑρίσκων αὐτὸς θεωρήματα.
 10

‘Ο μὲν οὖν δρός τῆς φύσεως οὗτος, ἐπιστάσεως δὲ ἀξιον, διτὶ οὖτος ὁ ἕρι-
 σμὸς οὐκ ἔστι τοῦ τί ἔστιν ἡ φύσις σημαντικός, ἀλλὰ τῆς ἐνεργείας τῆς φύσεως·
 οὐ γάρ τί ἔστιν ἡ φύσις ἔμμάθημεν διὰ τοῦ μαθεῖν διτὶ ἀρχὴ ἔστι κινήσεως καὶ
 ἡρεμίας, ἀλλὰ τί ποιεῖ. ξένα οὖν καὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς τὸν ὄρισμὸν ἀποδῶμεν,
 λεχτέον οὐτως, διτὶ ἔστιν ἡ φύσις ζῷη ἥτοι δύναμις καταδεδυκυτα διὰ τῶν σω-
 35 μάτων, διαπλαστικὴ αὐτῶν καὶ διοικητική, ἀρχὴ κινήσεως οὖσα καὶ ἡρεμίας

2 κινήτην Μ ἡ extreum om. superscr. L 3 κινητικὸν] κινοῦν L 6 ἀλλ’ οὐ—
 πρώτως κινεῖ K: om. LMt 8 καὶ κινεῖ] fort. δις κινεῖ 9 ὄργάνου t 13 μήποτε
 δὲ L: ἡ μήποτε δὲ K: ἡ μήποτε (om. δὲ) Mt 14 ἡ ζῶα ἔστιν ἡ ψυχὴ K 15 τὰ
 om. superscr. L 16 ἄρα] γάρ K 17 καὶ αὐτὴ K: αὐτῇ (om. καὶ) LMt 18 fort.
 λογικὴν (λέγω) 19 διὰ ταύτα L 21 οὐ] μὴ p. 196, 17. h 5r26. Aristoteles at cf.
 p. 198, 1 22 ὑγιάση ἀν M. de futuri cum ἀν usu cf. m 6r6, o 3v27, q 5r32 al., Diels
 ad Simplic. p. 5, 5 23 ἡ νοσῶν ετ ὑγείαν K 24 ἡ συμβεβηκε K 27 ἐν αὐτῷ L
 28 ἑαυτὸν LK: αὐτὸν t 29 κινήτην L 30 οὖν om. LM δρός K
 31 τοῦ τῇ τοῦτο L 35 αὐτῶ K καὶ ἡρεμίας οὖσα Mt

έν φύπαρχει πρώτως καὶ αὐτὸς καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκός. διτι ε^{8r}
δὲ οὐ μόνον τῶν ἐμψύχων ἐστὶ διοικητικὴ ή φύσις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀψύχων, 15
δῆλον (ἔχει γάρ ἔκαστον δύναμιν φυσικὴν συνεκτικὴν τοῦ εἰναι· ἔφθαρτο
γάρ ἀν καὶ εἰς τὸ μὴ ὅν μετέστη μηδενὸς ὄντος τοῦ συνέχοντος), ἀλλὰ
5 δῆλον διτι ὥσπερ τὸ εἰδὸς ἐν τοῖς ἐμψύχοις τρανέστερον, οὗτοι καὶ ή τῆς
φύσεως πρόνοια. δῆλον οὖν καὶ ἐντεῦθεν, διτι συμπεριλήψεται ὁ δρός καὶ
τὴν τῶν ἐμψύχων φύσιν, ητίς ἐστιν ή ψυχή· ή γάρ τῶν ἐμψύχων ζωὴ
οὐδὲν ἀλλο ἐστὶν ή ψυχή.

Απορήσεις δ' ἄν τις πρὸς τὸν δρισμὸν τῆς φύσεως. πῶς φαμεν αὐτὴν
10 εἶναι ἀρχὴν κινήσεως καὶ θρεμάτις· εἰ γάρ καὶ τὰ οὐράνια σώματα φυσικά,²⁰
ἐκεῖνα δὲ στάσεως ἐν ἑαυτοῖς ἀρχὴν οὐκ ἔχει (αἰεικήτα γάρ ἐστιν), ἐσικε
μὴ κοινὸς εἶναι πάσης φύσεως ὁ δρισμὸς οὐτος. ἀλλὰ καὶ αἱ ὀλότητες τῶν
στοιχείων ἀκίνητοι. τὸ γάρ πῦρ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ οὐ κινεῖται, ἀλλὰ μο-
νῶς ἐστιγκεν· ή γάρ ἐγκύκλιος αὐτοῦ κίνησις καὶ ἐστὶ τοῦ προσεχοῦς ἀέρος
15 οὐ φυσική, ἀλλ' ὑπὲρ φύσιν, διὰ τὸ συμπεριάγεσθαι τῇ περιφράξῃ τῶν οὐ-
ρανίων. διτι δὲ τῷ οἰκείῳ λόγῳ ἀκίνητοί εἰσιν αἱ ὀλότητες, δῆλοιν ἐκ τῶν
λοιπῶν δύο στοιχείων, ὅμοιοις λέγω καὶ γῆς, ἀπερ ὡς θλα ακίνητά ἐστιν.²⁵
ώστε εἰ αἱ ὀλότητες ἀκίνητοι, πῶς φαμεν τὴν φύσιν ἀρχὴν εἰναι κινήσεως
καὶ θρεμάτις; φαμὲν οὖν πρὸς τούτο, διτι μᾶλιστα μὲν ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν
20 οὐρανίων οὐ μόνον κινήσεως ή ἐν αὐτοῖς φύσις αἰτία, ἀλλὰ καὶ στάσεως·
ἐστιγκεν γάρ ή ὀλότητος τὰ κέντρα οἱ πόλοι, τῆς δὲ στάσεως ταύτης ή φύσις
τῶν οὐρανίων αἰτία. ἀλλως τε ἐπειδὴ ή φύσις εἰς τι τέλος ἀφορῶσα κινεῖ,
ἴνα τύχῃ τούτου, καὶ τυχοῦσα ἵστησιν ἐν ἐκείνῳ, τὰ δὲ οὐράνια ἀεὶ ἐν
τέλει ἐστὶ καὶ ἀεὶ ἐν ἀργῇ (καθ' ἔκαστον γάρ νῦν καὶ ἀργή ἐστι καὶ ἀπο-³⁰
25 κατάστασις· δι γάρ θλιος ἐν Κριψινῦν ὧν καὶ ἀποκατάστασιν ἔχει τῆς ἐξ
αὐτοῦ περιόδου ἐπὶ τὸ αὐτὸς καὶ ἀρχὴν πάλιν ἑτέρας περιόδου, καὶ οὗτοι
καὶ ἔκαστον σημεῖον ἔχει, καὶ τούτο καὶ ἐπὶ τῶν μερῶν καὶ ἐπὶ τῶν
ὅλων σφαιρῶν ἐστιν εἰπεῖν). ὡστε εἰ ἐκεῖνα ἀεὶ ἐν τέλει καὶ οὐκ ἐξ-
σταται τούτου, θρεμόνη ἀν κατὰ τούτο, καθὸ οὐδέποτε τοῦ ἐν τέλει εἰναι
30 ἐξίσταται. ὡστε ή ἐν αὐτοῖς φύσις οὐ μόνον κινήσεως αὐτοῖς ἐστιν αἰτία,
ἀλλὰ καὶ τῆς τοιαύτης θρεμάτις τοῦ ἀεὶ ἐν τέλει εἰναι καὶ ἐν τούτῳ θρε-³⁵
μεν. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ στοιχείων, λέγω δὴ τῆς ὀλότητος τοῦ πυρὸς
καὶ γῆς καὶ τῶν λοιπῶν, εἰ καὶ μὴ κινεῖται ως θλα ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς
φύσεως κατὰ τόπον, ἀλλ' οὖν τὴν ἀλλοιωτικὴν κίνησιν κινοῦνται θερμαινό-
μενα ή ψυχόμενα, ἔτι τε βλαστάνουσα ή γῆ· εἰ γάρ καὶ μὴ αἱ ὀλότητες

2 δὲ om. superser. K 3 τοῦ om. K 4 μὴ et proximum διτι superser. M δν]
οὐ K 5 ἐν τῶν ἐμψύχων (sic) K 5. 6 τῆς φύσεως] φύσις L 7 γάρ τῶν] γάρ
τὰ L 8 ψυχὴ in ras. L 9 αὐτὴν Mt: αὐτὴν K: αὐτὸν L 10 φυσικὰ σώ-
ματα Mt 12 εἰναι] ἐστιν K 13. 14 μόνον t 21 πόλοι (litterae oīoi in ras.) L

22 εἰς (om. τι) L 24 καθέκαστο μοχ ή ἀργὴ K 27 μερικῶν K 28. 29 οὐκ
ἐξίσταται K: οὐκ ἐξίστανται L Mt 29 ἀν κατὰ] ἀνά z: (= καὶ) τὰ K 30 ὡστε εἰ
ἐν αὐτοῖς K 31 τῆς] τοῖς K 33 καὶ τῆς γῆς Mt καὶ (post εἰ) om. superser. L
35 έτι τε LK corr. M: έτι τε ut vid. ante corr. M: έτι θὲ (sic) t

μίαν ἀλλοιώσιν ἀλλοιοῦνται ἀθρόν, ἀλλὰ τοῖς μέρεσι πᾶσα μεταβάλλει ἡ ο 8^η
ὅλότης ἀλλοι ἀλλως ἀλλοιούμενου. εἰ δέ τις εἶποι ὅτι ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα ἔξω-
θεν ἔχει τῆς ἀλλοιώσεως τὸ αἴτιον, τὸν ἥλιον λέγω, ἵστω διτὶ οὐδὲ τὰ ζῆτα 40
ἄνευ τοῦ ἥλιου κινήσείη διὰ τὰς φυσικὰς κινήσεις, ἐπεὶ μηδὲ εἶναι δύναν-
ται, ἀλλ' ἔστιν ὡς ἐν τοῖς ζῷοις τὸ αἴτιον ἐντός, εἰ καὶ βοηθεῖται ὑπὸ τῆς
τροπῆς τῆς ἔξωθεν τοῦ ἥλιου, οὕτω καὶ ἐν τοῖς στοιχείοις· εἰ γάρ καὶ τὸ
ἔμφυτον θερμὸν καὶ αἱ ἄλλαι φυσικαὶ κινήσεις ἀλλοιότεραι γίνονται κατὰ
τὰς τῶν κατιρῶν τροπάς, ἀλλ' δικαὶος τῶν ἀλλοιωτικῶν τοῦ ζῷου κινήσεων
τὴν φύσιν αἰτιώμεθα. καὶ μὴ συγχωρήσῃ δέ τις τῆς ἀλλοιωτικῆς τῶν
10 στοιχείων κινήσεως ἐν αὐτοῖς εἶναι τὴν αἰτίαν, τῆς γοῦν τοπικῆς ἐν αὐτοῖς 45
προφανῶς ἔστι τὸ αἴτιον· οὐ γάρ πασῶν τῶν ἐν ἕκαστῳ κινήσεων ἡ φύσις
αἰτία. δυνατὸν δὲ τοῦ ὄρισμοῦ καὶ οὕτως ἀκούειν, διτὶ ἔστιν ἀρχὴ κινήσεως
καὶ ἡρεμίας, οὐ πάντως διτὶ ἐν φύσεις ἀρχὴ κινήσεως, ἐν τούτῳ ἔστι καὶ
ἡρεμίας ἡ ἔμπαλιν, ἀλλ' διτὶ καὶ τῆς κινήσεως καὶ τῆς ἡρεμίας τῆς ἐν
15 τοῖς φυσικοῖς ἡ φύσις ἔστιν αἰτία, εἴτε ἀμφω ἔστιν ἐν τῷ αὐτῷ εἴτε θά-
τερον. καὶ ἄλλως λέγομεν καὶ ταῖς ὁλότησι τῶν στοιχείων κατὰ τὰ μέρη
τὴν φύσιν ἀρχὴν εἶναι κινήσεως καὶ ἡρεμίας· πάντα γάρ τὰ μέρη τῶν
20 στοιχείων πέφυκε κινεῖσθαι καὶ ἡρεμεῖν, ὥσπερ καὶ τὸν οὐρανὸν φαμεν
ὅλον κατὰ τὰ μέρη κινεῖσθαι. τινὲς δέ φασι τὴν τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν 50
φύσιν ὄρισασθαι τὸν φιλόσοφον, οὐ πᾶσαν ἀπλῶς φύσιν, ὅπερ οὐκ εὔλογον
ἔμοιγε φαίνεται· περὶ τῶν κοινῶν γάρ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς παραχολουθούν-
των ἔστι τὸ προκείμενον βιβλίον.

Τί μὲν οὖν ἔστι φύσις, εἰρηται. φύσιν δὲ ἔχον ἔστι, φησίν, δσα τὴν
τοιαύτην ἀρχὴν ἐν ἑαυτοῖς ἔχει, τουτέστιν ἀρχὴν κινήσεως καὶ ἡρεμίας.
25 ταῦτα δέ ἔστι, φησίν, οὐσίαι, καὶ δηλονότι αἱ σωματικαὶ καὶ ἔνυλοι. καὶ
κατασκευαζεῖι αὐτὸν τοῦτον τὸν τρόπον· τὰ ἔχοντα φύσιν ὑπόκειται τῇ ο 8^η
φύσει (ἥ γάρ φύσις ἐν ὑποκειμένῳ ἔστι), τὰ ὑποκείμενα συμβεβηκότα εἶναι
οὐ δύνανται (οὐδὲν γάρ τῶν συμβεβηκότων ὑποκείμενον), τὰ δὲ μὴ δύντα
συμβεβηκότα οὐσίαι εἰσίν, ὥστε τὰ ἔχοντα φύσιν οὐσίαι εἰσί. κατὰ φύσιν
30 δέ ἔστι, φησί, τὸ τε ἔχον φύσιν· λέγομεν γάρ διτὶ τὸ πῦρ κατὰ φύσιν
ἔστιν οὐ κατὰ τέχνην, ὁμοίως καὶ ἀνθρωπὸν καὶ ἵππον καὶ πάντα τὰ φυ-

ἀθρόν, ἀλλ' οὖν τοῖς K 2 ἀλλ' οὐ ἀλλ' ὡς ἀλλ' οἰουμένου K ἀλλοιωμένου L εἰπτη M
; τῆς ἀλλοιώσεως τὸ (τὸν K) LK: τὸ τῆς ἀλλοιώσεως Mt 5 ἔστιν malim abesse
ντέσι om. Mt ει om. L 6 οὕτω δὲ καὶ K καὶ (post γάρ) om. L 7 ἀλλοιό-
ερπ K 8 τῶν prius om. K 9 συγχωρήσει ante correct. K 10 ἐν prius om. K
0. 11 προφανῶς ἐν αὐτοῖς K 11. 12 κινήσεων—ἀρχὴ om. K 13. 14 οὐ πάντως—
εστι καὶ ἐρημίας exhibet K: om. L Mt 15 τοῖς αὐτοῖς φυσικοῖς t 16 ὁλότησιν t
7 τὴν corr. ex τῶν M 18 post πέφυκε addit καὶ K καὶ (post ὥσπερ) om. L
1 ἐμοὶ γε K 22 τὸ προκείμενό ἔστι βιβλίον Mt 23 ἔχον LK: ἔχοντα obscuro com-
pendio M: ἔχοντά t 23. 24 τὴν τοιαύτην ἀρχὴν ἐν ἑαυτοῖς LK: ἐν αὐτοῖς τὴν τοιαύτην
ρρήγη Mt 25 fort. ταῦτα δέ εἰσι cl. p. 204,14 δῆλον δὲ τοῦ καὶ αἱ ἔνυλοι L
16 ὑποκειμένοι K 27 ἐν ὑποκειμένῳ] ἐνυποκειμένοι K τὰ δὲ ὑποκείμενα Mt 28 δύ-
αται K ὑποκείμενα K 29 εἰσίν] ἔστιν K ὥστε—εἰσί om. K 31 ἀνθρωπὸς
καὶ ἵππος coniecit t [ἵππον] εἰπον L

σικά· λέγονται δέ, φησί, κατὰ φύσιν καὶ αἱ καθ' αὐτὸν φυσικαὶ καὶ τελειω- 8^τ
τικαὶ τῶν φύσιν ἔχοντων ἐνέργειαν, οἷον τῷ πυρὶ ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω φυρὰ καὶ 9
τῇ γῇ ἡ ἐπὶ τὸ κάτω. ταῦτα γάρ, φησίν, οὔτε φύσις ἐστίν, οὔτε φύσιν
ἔχει· φύσις μὲν γάρ οὐκ ἐστί, διότι ἡ φύσις ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας,
5 ταῦτα δὲ κινήσεις; μέν εἰσι κινήσεως δ' αἵτια οὐκ εἰσίν· ἀλλ' οὐδὲ φύσιν
ἔχει, εἴ γε τὰ μὲν ἔχοντα φύσιν ὑποκείμενά εἰσι, ταῦτα δὲ ἐν ὑποκει-
μένῃ ἐστὶ καὶ οὐχ ὑποκείμενα· ὥστε ἐπὶ πλέον τοῦ ἔχοντος φύσιν τὸ κατὰ
φύσιν. τὸ δὲ φύσει λέγεται, φησί, καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ φύσιν, λέγεται δὲ καὶ 10
ἐπὶ τοῦ ἔχοντος φύσιν· ἀρχόμενος γοῦν φῆσιν, διτι φύσει δὲ λέγομεν τά
10 τε ζῷα καὶ τὰ μέρη αὐτῶν. ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης οὗτος, ταύτη δὲ
εἰς ταῦτὸν ἀξεῖ τὸ φύσει τῷ κατὰ φύσιν, εἴ γε ἀμφότερα ἐπὶ τῶν αὐτῶν
λέγεται. ἐστι δὲ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, διτι τὸ μὲν κατὰ φύσιν ἐπὶ μόνων
τῶν τελειωτικῶν ἐνεργειῶν λέγεται, τὸ δὲ φύσει καὶ ἐπὶ τῶν τελειωτικῶν,
τῶν ἀπὸ φύσεώς φημι. ἐνεργειῶν, ἐν αἷς τὸ κατὰ φύσιν, καὶ ἐπὶ τῶν οὐ-
15 σιπον, καὶ ἀπλὺς τῶν ἔχοντων φύσιν καὶ ἀπὸ φύσεως καὶ μὴ ἔξωθεν γι-
νομένων, καὶ παρὰ τὸν σκιπὸν τῆς φύσεως γίνεται· ὡς καὶ φυσικὸν λέγο-
μεν θάνατον καὶ νοσηδὲς φύσει σῶμα καὶ τὸ γῆρας πάλιν φυσικὸν λέγομεν
καὶ φύσει, ἀπερ οὐ κατὰ σκιπὸν τῆς φύσεως γίνεται, ἀλλὰ δι' αἰσθένειαν●
τῶν σωμάτων καὶ παρὰ φύσιν.

20 Κηροῦσιν δὲ περὶ τοῦ παρὰ φύσιν καθύλου, οἷον ἐπὶ τῶν τεράτων καὶ
ἐπὶ τῶν φερούμενων ἐκ τοῦ παντὸς κούφων σωμάτων παρὰ φύσιν ἐπὶ τὸ
κάτω, πότερον φύσει αὐτὰ καλεῖν δεῖ ἢ οὐ, καὶ εἰ μὴ φύσει εἰσὶ τὰ παρὰ
φύσιν, πότερον τέχνῃ ἐστὶν ἡ αὐτομάτῳ ἡ λογισμῷ ἡ νῷ ἡ πνι ἀπλῶς 20
ἄλλῳ παρὰ τὴν φύσιν. καὶ οἱ πολλοὶ μὲν καὶ κλειστοὶ τῶν ἔξηγητῶν τοῦ
25 φιλοσόφου φάσι καὶ τὰ παρὰ φύσιν φύσει εἰναι· οὐ γάρ δη, τὰ πέρατα τέχνη
ποιεῖ ἡ λογισμὸς ἡ νῷ· μόνη μέρα φύσει καὶ ταῦτα γίνεται. φαμὲν οὖν
ἥμας πόθεν τούτο διὰ ἐπειδὴ, ἡ φύσις τέλος ἔχει τὸ σταθμὸν καὶ πόθεν τοῦτο
ἀπορᾷ, διὸ καὶ ὡριζωμένα ἔχει τὰ ἕργα (ἢ γάρ δύο ὁριζόμενα; θεῖται ποιῆσαι
τὴν ἀνθερώπῳ καὶ γείρᾳ δύο καὶ τῶν ἄλλων ἔκπατνον. ὡς ἔχει). τὰ δὲ παρὰ
30 φύσιν ἀρρώστα ἐστον. τὸν δὲ εἰσὶ φύσει τὰ παρὰ φύσιν. εἴ γε τὰ μὲν φύσει
Ἄριστος εἰπεῖται ἐπειδὴ τὰ δὲ παρὰ φύσιν ἀρρώστα. ἐπειτα ἐπειδὴ μηδεῖται αὐτὶ τὴν
φύσιν ἡ τέχνη, ἴσωμεν εἰπεῖ τῶν τεχνητῶν τὸ τέχνῃ καὶ τὸ παρὰ τέχνην
ἔπος ἔχει, καὶ οὐδὲ δὲ εὑρεσιν εἰπεῖ τὸν τεχνητόν. οὐτας ἀπορητικαὶ μεθα-

1. 2 καὶ αἱ τελειωτικαὶ Μι 2 ἡ Κ ἐπὶ τὰ ἵπτα Λ 3 εἰσι] ἐστον Κ
εἰσιν] ἐστον 2 λιτ. εἰσι] Κ 4 ἡ οὐσιατικαὶ ἐπὶ τοῦτο δὲ ἐνυποτείμεναι ἐστον Κ
7 ἐπειδὴ εἰσι] 1. ἀστερικαὶ cf. Themist. p. 192,27 9 ἐπειδὴ p. 192,29 δὲ λέρο-
μεν· δὲ εργαταὶ εἰσι; cf. p. 202,22. 20 λιτ. τοῦ μὲν Arist. libri 10 εἰσι οὐ. Μι
13. 14 τὸ Ν τελειωτικὸν τὸν μὲν εἰσι] Κ 14 φραζ Κ 15 καὶ τῶν ἄπον Κ
16 εἰνὶ καὶ] γρατα. Μι 17 καὶ ταῦτα I. 17. 18 λιτ. εἰπεῖται φραζ Κ: λέρομεν
διατάξει καὶ εἰσι] Λι 20 λιτ. Κ: λέρομεν I. εἰ συνεργά. Μ: λέρομεν I
22 εἰσι. εἰσι Κ εἰσι εἰσι Λ: εἰσι εἰσι Μ: εἰσι εἰσι Κ 23 ἡ τοῦ LK:
3 Λι 24 εἰσι οὐ I 25 εἰσι καὶ I τετρατα I. 26 ἡ νοῦς Κ 27 ὡρι-

Ζωνον Κ τετρατα Μι 28 ἡ νοῦς Κ εἰσι I. 31 ἀστερικαὶ Κ
τελειωτικαὶ Κ εἰσι Λι 29 ἐπειδὴ εἰπεῖται LKM

- καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν. φημὶ οὖν ὅτι τέχνην καλεῖν εἰώθαμεν τήν τε ἐπι- 8^v
στήμην αὐτήν, οἷον τεκτονικὴν ἡ ἄλλην τινά, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τέχνης·
φαμὲν γάρ πολλάκις θεασάμενοι καλῶς εἰργασμένην εἰκόνα, ὅτι πολλὴν ἔχει
τὴν τέχνην. ἐπειδὸν τὸ κατὰ τέχνην εἰργασθέν, ἀλλ’ ὡς ἔτυχεν οὐδὲ ὑπὸ τεχνίτου, παρὰ
τέχνην καλοῦμεν. εἰ τοίνυν τὸ παρὰ τέχνην οὐ τέχνη γέγονεν, ὡς δ’ ἔχει
ἐπὶ τῆς τέχνης οὗτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς φύσεως, καὶ τὸ παρὰ φύσιν ἄρα
οὐ φύσει ἔσται. οὗτω μὲν οὖν δόξει εὐλόγως τὰ παρὰ φύσιν μὴ εἶναι
φύσει.
- 10 Μήποτε δὲ μηδὲ ταῦτα ἀπλῶς παρὰ φύσιν εἰσίν, ἀλλὰ τῇ μὲν μερικῇ
φύσει οὐ φύσει ἀλλὰ παρὰ φύσιν, τῇ δὲ καθόλου καὶ φύσει καὶ κατὰ
φύσιν· ἡ μὲν γάρ μερικὴ φύσις ἐνὸς εἰδῶς στοχάζεται καὶ μίαν στέρησιν 25
φεύγει, ἡ δὲ ὀλικὴ φύσις καὶ παντὸς εἰδῶς στοχάζεται καὶ πᾶσαν στέρησιν
φεύγει. διὰ τοῦτο τῇ μὲν τοῦ ἀνθρώπου φύσει τὸ τέρας οὗτε φύσει ἔστιν
15 οὗτε κατὰ φύσιν, τῇ δὲ ὀλικῇ φύσει, ἐπειδὸν ἐν τῷ παντὶ παρὰ φύσιν
(οὐδὲν γάρ κακὸν ἐν τῷ παντὶ), οὐχ ἔστι παρὰ φύσιν, ἀλλὰ φύσει καὶ κατὰ
φύσιν· γίνεται γάρ καὶ ταῦτα ὑπὸ τῆς ὀλικῆς φύσεως μεταβαλλούσης τὴν
ὑποκειμένην ὅλην καὶ ἀνεπιτήδειον ποιούσης πρὸς τὸ καταδέξασθαι τῆς με-
ρικῆς φύσεως τὸ εἶδος. οἵον τι λέγω· εἰ τὸ περιέχον τοιῶσδε κραθὲν
20 ὑπὸ τῆς κυκλοφορίας τῶν οὐρανίων δράσεις τι εἰς τὴν ὅλην τοῦ γινομένου 40
ἀνθρώπου, ὥστε ἀνάρμοστον γενέσθαι πρὸς τὸ καταδέξασθαι τὸ εἶδος ὅπερ
ἡ φύσις ἐπιτιθέναι πέφυκεν, ἀποτελεῖται μὲν ἡ ἀνθρωπεία φύσις τοῦ σκο-
ποῦ διὰ τὴν τῆς ὅλης ἀνεπιτήδειότητα, ἔτερον δὲ γενήσεται εἶδος, ὅπερ παρὰ
φύσιν μὲν ἔστι τῇ μερικῇ φύσει, ὡς δὲ πρὸς τὴν ὅλην φύσιν κατὰ φύσιν καὶ
25 φύσει· οὐδὲν γάρ αὐτῇ παρὰ φύσιν, ἐπειδὴ μηδὲ ἡ φθηρὰ παρὰ φύσιν, εἰ
γε ἡ γένεσις κατὰ φύσιν, τῆς δὲ γενέσεως κατὰ φύσιν οὐσῆς, καὶ ἡ φθηρὰ
ἔξι ἀνάγκης κατὰ φύσιν ἔσται, εἴ γε ἡ ἀλλού γένεσις ἄλλου ἔστι φθορά. 45
παραδείγματι δέ τινι χρήσομαι, ἔξι οὖσας ήμεν ἔσται τὸ συμβαῖνον ἐπὶ
τῶν παρὰ φύσιν γινομένων· ὑποκείσθω γάρ τις κιθαριφόδες ἀρμόσας λύραν
30 κατὰ τινα τῶν ἀρμονιῶν, εἴτα ἀνακρουέσθω τι μέλος, ἔξωθεν δέ τις ἐπι-
χανυόντω τινάς ἡ πάσας τὰς χορδάς, ἡ γοῦν, ἵνα ἐγγυτέρω γενώμεθα τοῦ
παραδείγματος, ὑγρότητι ἡ Ἑηρότητι τοῦ περιέχοντος παθοῦσαι μεθαρμοῦ-
σθωσαν αἱ χορδαί, εἴτα ὁ κιθαριφόδες κινείτω τὰς χορδὰς τοῖς δακτύλοις
οὗτως, ὡς μέλος τι τεχνικὸν ἀποτελέσαι ἄν, εἴ γε ἡσαν ἡρμοσμέναι κατὰ 50

1 καλεῖν iteratum delet K 5 εἰργασθῶν (sic) K 5. 6 ὑπὸ τοῦ τεχνίτου καλοῦμεν
παρὰ τέχνην L 10 εἰσίν] ἔστιν K 11 καὶ (ante φύσει) om. L 13. 14 ἡ δ'
όλικὴ—φεύγει om. Mt 15 μηδὲν ἐν L: μὴ δὲ ἐν M: μηδὲν (om. ἐν) Kt παντὶ
παρὰ τὴν φύσιν L 18 ὑποκειμένης (compend.) et ἀνεπιτήδειαν K 18. 19 τῆς με-
ρικῆς φύσεως τὸ (τὸ om. L) εἶδος LK: τῆς φύσεως τῆς μερικῆς τὸ εἶδος Mt 20 οὐ-
ρανῶν Mt δράσει ἔτι K 25 αὐτῇ L ἐπεὶ Mt 28 χρήσομαι compend.
M: γρήσεται τ ἔξι οὖ K 29 γινομένων ex κινουμένων corr. M 30 ἀρμο-
νίων K ἀνακρούεσθαι t 31 ἡ γοῦν ex ἡγουν corr. M ἐγγυτέρῳ t 32 πα-
θοῦσα (L)t 34 οὗτω L ἀποτελέσαιν K

λόγιον αἱ γηρδαί. ὕσπερ οὖν ἐνταῦθα ὁ μὲν κιθαρῳδὸς χρούει ὡς πέφυκε ε 8^η
τὴν λύραν, ἡ μέντοι ὑποκειμένη τῶν χωρῶν ὅλη τὸ μὲν μέλος δὲ προῦθετο
ὅ κιθαρῳδὸς οὐκ ἀποτελεῖ, ἀτεχνὸν δέ τινα καὶ ἀρρύθμιστον καὶ ἀόριστον
ἡχον, οὗτος ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς φύσεως· τῆς γάρ ὑποκειμένης ὅλης τῷ
5 εἰδεῖ τῷ ἀνθρωπείῳ ἡ ἀλλωρ τινὶ ζῷῳ ὑπὸ τῆς περιφορᾶς καὶ συμπλοκῆς
τῶν οὐρανίων ἀνεπιτηδείου γινομένης, συμβαίνει τὴν γινομένην περὶ αὐτὴν
ὑπὸ τῆς φύσεως ἐνέργειαν | ἡμαρτημένην γενέσθαι, καὶ ὕσπερ τὸν ἡχὸν ήτι
τὸν γινόμενον ὑπὸ τοῦ κιθαρῳδοῦ ἐκ τῆς ἀναρμόστου κιθάρας οὐ φαμεν
τέχνη γενέσθαι οὐδὲ κατὰ τέχνην, καίτοι οὐπὸ τεχνίτου γενόμενον, οὕτω καὶ
10 ἐπὶ τῆς φύσεως οὐ φαμεν φύσει γενέσθαι, ἐπεὶ μηδὲ κατὰ τὸν ὥρισμένον
τῆς φύσεως λόγιον γέγονε, πρὸς μέντοι τὴν τοῦ παντὸς φύσιν φύσει φαμὲν
γενέσθαι, διότι κατὰ φύσιν τῷ παντὶ τὸ ἄλλα φθείρειν ἐν τῷ γεννᾶν ἄλλα. ἡ
οὕτως οὖν διὰ τὴν τοῦ ὅλου κίνησιν ἔφθειρε μὲν τὴν ὑποκειμένην ἀρρυ-
νίαν τῆς κράσεως τῆς ὅλης τοῦ ζώου, ἀλλην δ' ἐποίησεν, ητίς διὰ τὴν
15 ἀνεπιτηδείτητα ἑαυτῆς οὐ κατεδέξατο τὸ εἶδος τὸ φυσικόν, ἀλλ' ἔτερον τι
ἀρρύθμιστον καὶ ἀόριστον, ὡς δὲ ἔτυχεν ἐπιτηδείότητος ἔχουσα ἡ ὅλη.

Τῶν δοντων τὰ μέν ἔστι φύσει, τὰ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας. οὐχ
ἀπλῶς πάντων τῶν δοντων, ἀλλ' ἡτοι τῶν γινομένων καὶ φυειρομένων, ἡ
καὶ πάντων τῶν φυσικῶν τε καὶ περὶ τὰ φυσικὰ γινομένων· καὶ γάρ τὰ
20 ἀπὸ τέχνης καὶ ἀπὸ ταῦτομάτου περὶ τὰ φυσικὰ συνίσταται. δι' ἄλλας; 10
δὲ αἰτίας εἰπεν, οἷον τέχνην τύχην προαιρεσιν αὐτόματον λογισμὸν νοῦν.

p. 192b9 Φύσει δέ φαμεν εἰναι τά τε ζῷα καὶ τὰ μέρη αὐτῶν.

Τὰ μέρη προσέμηχε, διότι οὐχ ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν τεχνητῶν, οὕτως 16
ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν. ἐπὶ μὲν γάρ τῶν φυσικῶν πάντως καὶ τὰ ὅλα
25 καὶ τὰ μέρη φύσει (καὶ γάρ καὶ ἔστι τὸ ὅλον ζῷον φύσει καὶ γείρες καὶ
πόδες ὄμοιώς, καὶ οὐ μόνον τὰ ἀνομοιομερῆ, ἄλλα καὶ τὰ ὄμοιομερῆ, καὶ
οὐ μόνον ταῦτα ἄλλα καὶ τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν ταῦτα συνέστηκε, καὶ ἀπλῶς
τῶν φύσει δὲ τι ποτέ ἔστιν εἴτε μέρος εἴτε στοιχεῖον πάντως φύσει ἔστιν), 20
ἐπὶ δὲ τῶν τεχνητῶν εἰ καὶ τὰ ὅλα τέχνη ἔστιν, οἷον οὐκία κλίνη ἀβάκιον,

1. 2 ὠπέφυκε ετ ὑποκειμένοι K 3 ἀρρύθμιστον K 4 ἔχει om. L 5 περὶ^ο
φορᾶς K 6 γενομένης fort. recte K γινομένην περὶ αὐτὴν LK: περὶ αὐτὴν γινο-
μένην Mt 7 ὑπὸ recte videtur omittere K 9 γινόμενον ante corr. M: γινόμενον^ο
(^{superser. nescio quid?}) L οὕτω] ἔντω K, ubi haec et quae sequuntur usque ad
φύσει γενέ- in erasis 10 ἐπειδή K 11 λόγον compendio non satis perspicuo M:
λόγως (sic) t 13. 14 ἀρμονίην K 15 ἑαυτῆς LK: αὐτῆς Mt 16 ἀρρύθμι-
στον K ἔχουσα KMt: ἔχουσα L 17 τὰ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας om. K 20 καὶ τὰ
ἀπὸ ταῦτομάτου K et excerpta cod. Paris. 1853 21 δὲ om. K 22 δὲ φαμὲν εἰναι
LKM: μὲν ε vulg. Arist. t at cf. p. 200,9 τά τε—αὐτῶν om. K 23 τεγνιτῶν K
25 φύσει· καὶ γάρ καὶ ἔστιν K: φύσει καὶ ἔστι καὶ L: φύσει ἔστι, καὶ Mt 28 δὲ τι ποτέ—
πάντως φύσει om. add. mrg. K 29 ὅλα K τέχνη K: τεγνιτά LMt ἀβά-
κιον t: ἀβάκιον K: ἀββάκιον LM. item p. 203,16

ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ τυγχόντα μέρη τῆς στοιχεῖα· οὐ γάρ δὴ ἔνδικα καὶ φίλοι μέρη οὗτα τῆς οἰκίας, μᾶλλον δὲ στοιχεῖα, τέχνη εἰσίν, ἀλλὰ φύσει. τούτων μὲν γάρ ἔκαστον ἐν ἑαυτῷ ἔχει ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως· τῶν φυσικῶν δηλούντι, κινήσεως μὲν τῆς ἐπὶ τὸ εἶδος εἰς δικινεῖται, στάσεως δὲ τῆς εἰς τὸ εἶδος ἐφ' δὲ ἔκινήθη. καὶ τὰ μὲν ζῷα φανερῶς πάσης κινήσεως ἐν αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν ἔχει (καὶ γάρ γενέσεως καὶ αὐτήσεως καὶ τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς), τὰ δὲ φυτὰ τὰς μὲν ἄλλας ἔχει, 25 τῆς δὲ μεταβατικῆς τῆς κατὰ τόπον ἐστέργηται, ὥσπερ τὰ ἀπλά τῶν σωμάτων μόνην ἐξ ἑαυτῶν ἔχει τὴν μεταβατικήν. οὐ μόνον δὲ κινήσεως αἱ 10 τίαν ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τὰ φυσικά, ἀλλὰ καὶ στάσεως, πλὴν τῶν οὐρανίων· ταῦτα γάρ κινήσεως μὲν ἐν ἑαυτοῖς ἀρχὴν ἔχει, στάσεως δ' οὐ, εἰ μὴ τὸν εἰργμένον τρόπον.

p. 192b16 Κλίνη δὲ καὶ ίμάτιον καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο γένος ἔστιν.

15 Γένος φησὶ πάλιν αὐτὴν τὴν οὐσίαν ὡς ὑποκείμενον, οὐχ ὡς κατὰ 21 πλειόνων κατηγορούμενον. τὰ οὖν τεχνητὰ πάντα εἰδῆ, οἷον οἰκία ἀβάκιν, καὶδὲ μὲν ἔκαστον τοιοῦτον τι λέγεται, οἷον οἰκία ἡ κλίνη, διπερ αὐτῷ συμβέβηκεν ἀπὸ τέχνης οὐχ ἀπὸ φύσεως, οὐδὲμιάν ἔμφυτον ὄρμὴν ἔχει μεταβολῆς· ἔχει μὲν γάρ καὶ αὐτὰ αἰτίαν τῆς μεταβολῆς, ἀλλ' οὐχ ἔμφυτον, ἀλλ' ξέωθεν τὸν ἐργασάμενον τεχνίτην, ἐν αὐτοῖς δὲ οὐδὲμιάν ἔχει 28 τῆς κατὰ τὸ εἶδος κινήσεως αἰτίαν. ἡρεμεῖ γάρ ἀεὶ τὸ εἶδος; τὸ ἐκ τῆς τέχνης ἐπιτεθέν, ἢ δὲ τούτων ἔκαστον συμβέβηκε φυσικόν τι ἔχειν τὸ ὑποκείμενον, ἢ λίθιος ἡ ἔνδικα ἡ τι τοιοῦτον, κατὰ τοῦτο ἀρχὴν ἔχει κινήσεως ἐν αὐτοῖς· φέροιτο γάρ ἀν ἐπὶ τὸ κάτω ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς φυσικῆς αἰτίας 25 καὶ σήποιτο.

1 post ἀλλ' addit οὖν K οὐχὶ LK: οὐ Mt 2 τέχνη εἰσίν (ἔστιν K) LK: τεχνητά εἰσίν Mt 3 μὲν om. Mt 3. 4 ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως om. K ἀρχὴν
ἔχει κινήσεως ἐν ἑαυτῷ καὶ στάσεως traic. Mt. ceterum cf. Aristotelis libri 5 ἐφ' 8 (δ
ex corr.) M 6 κινήσεως (κινη in ras.) K αὐτοῖς] αὐτοῖς L: αὐτὸν K: ἑαυτοῖς Mt
γενέσεως K 7 τῆς om. K τὰς] τὰ K 8 μετάβατοι K ὥσπερ καὶ τὰ L
11 αὐτοῖς K ἔχει ἀρχὴν Mt 12 εἰργμένον p 198, 10 sqq. 13 καὶ εἴ τι τοιοῦτον
om. K 14 ἔστι M 15 πάλιν] cf. p. 25, 14 sqq. αὐτὸν L: αὐτῶν cod. Paris.
1853 15. 16 ὡς κατηγορούμενον κατὰ πλειόνων Mt at cf. p. 129, 15. 192, 11
18 ὄρμὴν] ἀρχὴν (cf. Themist. p. 158, 9. Simplic. p. 265, 15. Aristotelis cod. E ante corr.) L
at cf. p. 204, 4 20 ἐργασάμενον LK: εἰργασμένον Mt αὐτοῖς t: αὐτοῖς LKM
21. 22 ἡρεμεῖ—ἐπιτεθέν ex Themist. p. 158, 10 21 ἡρεμεῖν t εἶδος τὶ ἐκ K
22 ἐπιτιθὲν L ἦ] K: εἰ L 23 τοῦτο] τοῦ K 24 αὐτοῖς Mt: αὐτοῖς
L: ἑσυτῶ K 24. p. 104, 1 ὑπὸ—γηνοὶς om. superscr. L 24 τῆς ἐν αὐτοῖς
φυσικῆς M

p. 192b19 Ἡι δὲ συμβέβηκεν αὐτοῖς λιθίνοις ηγηνοῖς η μικτοῖς οὐκ ἔκ τούτων.

Μικτοῖς φησιν ἐκ τῶν ἀπλῶν, πυρὸς γῆς καὶ τῶν λοιπῶν. τῷ δὲ ⁴³ ἔχει κατὰ τοσοῦτον προσυπκούστεον κατὰ κοινοῦ τὸ ὄρμὴν μεταξὺ βολῆς ἐμφυτον.

p. 192b26 Διὸ καὶ γωρίζεται ποτε ἀλλήλων.

Συντόμως κατεσκεύασεν διτι κατὰ συμβεβήκος ὁ νοσῶν λατρὸς αἴτιος ⁴⁵ ἑαυτῷ τῇς ὑγείᾳ; γίνεται· εἰ γάρ καθ' αὐτὸν ὁ νοσῶν ἑαυτὸν ὑγίαζεν, οὐδέποτε διὸ ἐγωρίσθη τοῦ νοσοῦτος τὸ ὑγίαζον (τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ καθ' 10 αὐτό), νῦν δὲ γωρίζεται ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων· οὐ γάρ πᾶς νοσῶν ὑγίαζει ἑαυτόν.

p. 192b27 Όμοιώς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἔχαστον τῶν ποιουμένων.

Ποιουμένων φησὶν ἀντὶ τοῦ δημιουργουμένων ἀπὸ τέχνης. 51

p. 192b32 Φύσιν δ' ἔχει ὅσα τοιαύτην ἀρχὴν ἔχει, καὶ εἰσὶ ταῦτα πάντα οὐσίαι ¹⁵

Εἶπαν τί ἔστι φύσις λέγει πί τὸ φύσιν ἔχον. καὶ φησιν δια ὅσα ἐν ¹⁷ ἑαυτοῖς ἀρχὴν τοιαύτην ἔχει οἷς εἰρήκαμεν. λέγω δὲ κινήσεως καὶ ἡρεμίας, πίνα δὲ ταῦτα ἔστιν ἀπόγονοι εἰπών δια οὐσίαις πόθεν δ' οὐ ποιεῖσθαι, διὰ τῆς προτελέκτης ὑπέμνησεν εἰπών δια ὑποκείμενόν τι ἔστι 20 τούτων ἔχαστον, οὐδὲν δὲ τῶν συμβεβήκων ἔστιν ὑποκείμενον. ἀλλὰ μόνον ἡ οὐσία. εἰτα πόθεν δια ὑποκείμενον, δείκνυσθαι εἰπών δια ἐν ὑποκειμένῳ ἡ φύσις ἔσται. εἰ τόντον ἡ φύσις ἐν ὑποκείμενῳ, ὑπόκειται δὲ τὸ ἔχον φύσιν, ἂν δὲ δια ὑποκείμενον οὐσία ἔσται, τὸ ἔχον ἀρχὴν φύσιν οὐσία ἔσται. δια δὲ ἐν ὑποκείμενῳ ἡ φύσις, ἐκ τοῦ ὁρίσαντος ἔχει ὀνοματεύσην· ἀρχὴ γάρ κινήσεως καὶ ἡρεμίας ἐν τῷ ὑπάρχει πράστας καὶ καθ' αὐτό. εἰ δὲ ἐν τοις πάντας 25 ὑπάρχει οὐσία καὶ τῆς κινήσεως ἀρχὴ ἔσται καὶ τῆς ἡρεμίας, διότον δια ἐν

1 Ἡι om. (rubr. addend.) K λιθίνη K 1. 2 ἡ γῆνος—τούτων om. K 1 πρίνεται εἰπειν τοις εἰπειν post τούτων μενειν Philoponus? cf. Aristotelis libri 3 μετροῖς δὲ L φρεστοὶ M τοῖς τοῖς I. 4 ἤγει LK: ἤγει M: ἤγει καὶ κατὰ Aristotelis cod. E κατὰ κανόναν τοῖς κανοῖς K ἐπιτρέπει τοῖς τοῖς cf. v. 10 Aristotelis libri praeclar. D 8 φρεστοὶ K καθ' εποῖς M: 12 λεπτα om. K 13 fort. οὐδὲ 14. 15 ἤγει τοῦτον om. K 14 τοῖς τοῦτον ἤγει λεπτα cf. p. 212.11. 199, 23 sq. εἰπειν LK: ἤγει I. 14. 15 ποτε τοῦτα Aristotelis cod. E cf. p. 212.12 15 οὐσίαι M: τοῦτα LK et Aristoteles 16 φρεστοὶ LK: τοῦτο M: 16. 17 ἤνεσται K 20 δὲ om. L ποτε τοῖς τοῖς I. M: 21 δὲ φρεστοὶ LK: τοῖς M: 23 ἀρχα post φρεστοὶ ποτε K 24 θεομηνοὶ K 25 καθ' εποῖς τοῦτο τοῦτο K

ὑποκειμένῳ ἔστιν. οὐχ οὕτως δὲ ὡς τὰ συμβεβηκότα λέγεται ἐν ὑποκειμένῳ¹ εἶναι, ἀλλ’ ὡς εἰδος² ἐν ὅλῃ συμπληροῦν μίαν οὐσίαν μετὰ τοῦ ὑποκειμένου. κατὰ φύσιν δὲ ταῦτά τε καὶ δσα τούτοις ὑπάρχει καθ’³ αὐτά. λοιπὸν τί τὸ κατὰ φύσιν, διτι τά τε ἔχοντα τὴν φύσιν, τουτέστιν 5 αἱ οὐσίαι, καὶ δσαι αὐτῶν τῶν οὐσιῶν εἰσι καθ’ αὐτὸν ἐνέργειαι, οἷον τοῦ πυρὸς ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω φορὰ τὸ θερμαῖνεν τὸ φωτίζειν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὀσκύτως.

p. 192v36 Τοῦτο γάρ φύσις μὲν οὐκ ἔστιν, *(οὐδὲν ἔχει φύσιν)*, φύσει δὲ καὶ κατὰ φύσιν ἔστιν.

10 Εἰπὼν τί ἔστι τὸ κατὰ φύσιν, ἵνα μή τις εἴπῃ ‘διὰ τὶ γάρ μὴ καὶ¹⁵ τοῦτο φύσις ἔστι;’ δείκνυσιν διτι οὐκ ἔστιν οὕτε φύσις οὕτε φύσιν ἔχον. διτι μὲν φύσις οὐκ ἔστι, δῆλον ἐντεῦθεν· ἡ φύσις ἀρχή² ἔστι κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ταῦτα δὲ πάντα κινήσεις τινές εἰσιν, οὐκ ἀρχαὶ κινήσεως οὐδὲ³ ἡρεμίας, οὐκ ἄρα φύσις τὰ τοιαῦτα. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ φύσιν ἔχει· τὰ γάρ φύσιν 15 ἔχοντα ὑποκειμένα εἰσι καὶ οὐσίαι, ταῦτα δὲ ἐν ὑποκειμένῳ, οὐκ ἄρα οὐδὲ φύσιν ἔχει, ἀλλ’ ἔστι κατὰ φύσιν καὶ φύσει. * * * οὐεικνὺς διτι καὶ τὸ φύσει λέγεται καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ φύσιν· φαμὲν γάρ φύσει τὸ πῦρ φωτίζειν.²⁰ διτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἔχόντων φύσιν λέγεται τὸ φύσει, ἔδεικν ἐν ἀρχῇ εἰπών “τῶν ὄντων τὰ μέν ἔστι φύσει”, περὶ τῶν ἐνυποστάτων πραγμάτων λέγων, ἀπερ ἔστι τὰ φύσιν ἔχοντα, καὶ πάλιν “φύσει φαμὲν εἰναι τὰ τε ζῷα καὶ τὰ μέρη αὐτῶν.” εἴπομεν δ’ διτι κυρίως τὸ κατὰ φύσιν ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἐνεργειῶν λέγεται, τὸ δὲ φύσει καὶ ἐπὶ τούτων καὶ ἐπὶ τῶν ἔχόντων φύσιν.

p. 193a3 ‘Ως δὲ ἔστιν ἡ φύσις, πειρᾶσθαι δεικνύναι γελοῖον.

25 Αὐτὸς εἶπεν ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς, διτι τεσσάρων ὄντων προβλημάτων²⁸ τῶν περὶ ἔκαστου πράγματος ζητεῖσθαι διφειλόντων, τοῦ εἰ ἔστι τοῦ τί ἔστι τοῦ ὄποιόν τι ἔστι τοῦ διὰ τί ἔστι, προγρεῖται πάντων τὸ εἰ ἔστιν· ἐπεὶ οὖν ἔδεικν τί ἔστιν ἡ φύσις μὴ πρότερον δεῖξας εἰ ἔστιν δλως, τοῦτο αὐτὸν²⁹ ἀπολογεῖται διὰ τούτων, διτι τὸ πειρᾶσθαι δεικνύναι διτι ἔστιν ἡ φύσις

1 ὑποκειμένης compendiose K 1. 2 ἐν ὑποκειμένον K 3 δὲ om. Mt τε
om. L 3. 4 καὶ δσα—αὐτά om. K 5 τῶν L: om. KMt ἐνεργεία M
6 ἐπὶ τὰ ἄνω Mt ἀλλων om. t 8 ἔστιν Kt: ἔστι LM οὐδὲ³ ἔχει φύσιν addidit
ex Arist. t 9 φύσει—ἔστιν om. K ἔστιν L: om. M: ἔστι t 10 εἰποι K
10. 11 γάρ καὶ μὴ τοῦτο K 11 ἔστιν οὗτε K: ἔστι (om. οὗτε) LMt 12 ἀρχὴ κινήσεως ἔστι Mt 13 τινὲς κινήσεις L 13. 14 οὐδὲ³ ἡρεμίαι KM 14. 16 τὰ γάρ—
ἔχει om. L 15 ἐν ὑποκειμένῳ⁴ K 16 ante δεικνὺς lacunam signavi 17 τὸ πῦρ Mt:
τῷ πυρὶ τὸ L: τὸ πυρὸς φῶς K 21 εἴπομεν p. 200, 12 sqq. 24 lemma om. K
δὲ³ ἔστιν t 25 Ἀποδεικτικοῖς] Anal. Post. B 1? cf. Simplic. p. 271, 26 27 ποιόν L
28 πρότερον K: πρώτως L: πρώτον Mt

γελοιήν ἔστιν, οὗτως ἐναργοῦς οὔσης αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως, ἐν οἷς δὲ τὸ φίν
είναι φανερὸν οὐ δεῖ πειρᾶσθαι δεικνύναι ὅτι ἔστιν, ἀλλὰ περὶ τὸ τί ἔστι
καὶ τὰ λοιπὰ κατατείνειν τοὺς λόγους. οὗτω γοῦν καὶ ὅτι ἔστιν ὁ χρόνος
καὶ ὁ τόπος ἐναργὲς πᾶσι, τί ποτε μέντοι ταῦτα ἔστιν ἔργον εὑρεῖν. ὡσπερ
οὖν ὁ πειρώμενος ἀποδεικνύναι διτὶ τὸ πῦρ καίει αἰσθήσεως δεῖται, οὗτως
ὅ ἀποδεικνὺς διτὶ ἔστιν ἡ φύσις; λογισμῷ δεῖται· φανερὸν γάρ διτὶ πολλά
ἔστι τὰ ὑπὸ φύσεως διοικούμενα ἐν τοῖς οὖσιν, οὐ δεῖ δὲ τὰ φανερὰ ἀπο-
δεικνύειν, οὐδὲ διλας πάντων ζητεῖν ἀπόδειξιν, εἰ μὴ τῶν ἀμφιβόλων. ὡς
γάρ αὐτὸς ἔδειξεν ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς, ἀδύνατον πάντων εἶναι ἀπόδειξιν.
10 εἰ γάρ ἦν πάντων ἀπόδειξις, οὐδενὸς ἀν ἦν ἀπόδειξις· δεὶ γάρ τὰς ἀρχὰς
δι’ ὧν ἀπόδειξαμεν ἀποδεικνύναι σπουδάζοντες ἐπ’ ἀπειρον ἥξομεν, καὶ
ἐπεὶ τὸ ἀπειρον ἀδιεῖτητον, οὐδὲν ἀποδειχθῆσται τῶν ἀρχῶν μὴ ἀπο-
δειχθεῖσῶν τῶν πρώτων. οὐκ ἄρα παντὸς ζητητέον ἀπόδειξιν· εἰσὶ γάρ 40
πολλὰ ἀπερὶ κρείττον πάσης ἀπόδειξεως τὴν πίστιν ἐκ τῆς ἐναργείας πα-
15 ρέχεται, οἷον τὰ χρώματα διτὶ ἔστι καὶ τὰ σώματα. τοιοῦτον καὶ τὸ κατὰ
τὴν φύσιν ἔστι, καὶ ὁ τῶν τηιούτων ἀποδεῖξις παρέχειν βουλόμενος τοῦ
ἐσφάλματοι αὐτῷ τὸ κριτήριον τῆς διανοίας ἐλεγχον παρέχεται, μὴ δυνάμενος
διακρῖναι τί μέν ἔστιν ἀσαφέστερον, τί δὲ σαφέστερον, καὶ τὶ μὲν οὔκοθεν
ἔχει τὴν πίστιν, τί δ’ οὐκ οἴκυθεν ἀλλ’ ἐξ ἑτέρων ἀρχῶν τὰς ἀποδεῖξεις
20 ἔχει. ἀνάγκη γάρ τὸν τοιοῦτον διὰ τῶν ἀσαφῶν τὰ σαφῆ κατασκευάζειν, 45
οἷος ἦν Ἀντιφῶν πειραθεὶς δι’ ἀποδεῖξεως δεῖξαι, διτὶ τῷ αὐτῷ ἵσα καὶ
ἀλλήλοις ἔστιν ἵσα, δις καὶ ἐν τῷ τετραγωνισμῷ τοῦ κύκλου ἔσωτὸν παρε-
λογίσατο· τὰ γάρ τῷ αὐτῷ, φησίν, ἵσα τὸν αὐτὸν τόπον κατέχει, τὰ τὸν
αὐτὸν τόπον κατέχοντα καὶ ἀλλήλοις ἵσα, τὰ τῷ αὐτῷ ἄρα ἵσα καὶ ἀλλή-
25 λοις ἔστιν ἵσα. οὗτω γάρ σαφὲς πρᾶγμα δι’ ἀσαφεστέρων πολλῶν ἐπει-
ράθη δεικνύναι· τί ποτε γάρ ἔστιν ὁ τόπος καὶ ὅποιαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὰ
ἐν τῷπῳ, πολλῶν καὶ μακρῶν γρείᾳ ἔστιν εἰς τὸ μαθεῖν ἀποδεῖξεων. ἐοί- 50
κασιν οὖν οὔτοι, φησί, τυφλοῖς ἐκ γενετῆς πειρωμένοις ἀποδεικνύναι διτὶ ἔστι
τὰ χρώματα· ὡσπερ γάρ οὔτοι, εἰ ἐώρων, οὐκ ἀν ἐδεήθησαν τῆς διὰ λό-
30 γων ἀπόδειξεως, κρείττον πάσης ἀπόδειξεως τὴν δι’ αἰσθήσεως πίστιν
ἔχοντες (οὐ γάρ λόγῳ, ἀλλ’ αἰσθήσει τῶν χρωμάτων τὸ εἶναι κρίνεται),
οὗτω καὶ οἱ τὰ φανερὰ ἀποδεικνύειν σπουδάζοντες, εἰ τὸ κριτήριον τῆς δια-
νοίας ἐρρωμένον εἶχον, οὐκ ἀν τὰ φανερὰ διὰ τῶν ἀφανῶν κατεσκευάζον.

1 γέλοιον K αὐτῆς οὔσης Mt 3 οὗτω γοῦν καὶ διτὶ] διτὶ γοῦν L 4 μέντοι
ἔστι ταῦτα Mt 5 οὖν ο. K 9 Ἀποδεικτικοῖς] Anal. Post. A 3 p. 72b5 sqq. cf.

Bonitzii Index p. 79b25 11 σπουδάζομ^ε (sic) οινίσσις ἐπ’ ἀπειρον ἥξομεν K
14 πάσης ἀπόδειξεως κρείττονα L ἐναργείας K: ἐνεργείας LMt 16 τὴν L superscr.

K: om. Mt 17 αὐτὸ L δυνάμενος I: δυνάμη K: δυνάμενον Mt 20 τῶν corr.
ex τὸν K τὰ σαφῆ] τὰς ἀφῇ K 21 ἀντιφωνῶν ante corr. L 22 ἀλλήλων
compend. K δις καὶ κτλ.] cf. p. 31,9 sqq. 23 οὕτος γάρ σαφὲς οὗτω πρᾶγμα δια-
σαφεστέρων K πολλῶν LK: πολλῶ Mt 26 ἀποδεικνύναι K ὁποῖαν K
28 φησί K: om. LMt γενέτης K πειρώμενοι M 32 εἰ Mt: ἀν L: εἰ δ'
ἀν K: fort. εἰ δὴ cf. ad h 6•40 33 κατεσκεψάζον K

καὶ ὥσπερ τοῖς τυφλοῖς λόγους μὲν συμβαίνει λέγειν, | πρᾶγμα δὲ νοεῖν ^{τὸ γένος}
μηδέν (οὐδέποτε γάρ ἐπιστῆσεται ἡ διάνοια αὐτῶν τῇ τῶν χρωμάτων φύσει),
οὕτως καὶ τοὺς πγροὺς καὶ διεστραμένους τὸ χριτήριον τῆς ψυχῆς εἰ
πειραθείμεν διὰ τῶν συλλογισμῶν πείθειν, λόγους μὲν αὐτοὺς διδάχομεν,
5 πρᾶγματα δὲ οὐδαμῶς. ὥστε ἀκολουθοῦντας ἡμᾶς τῇ φύσει τῶν πραγμάτων
δεῖ θέσθαι τοῦτο ἄνευ λόγου, μᾶλλον δὲ χρεῖττον παντὸς λόγου, διτὶ ἔστιν
ἡ φύσις. φανερὸν γάρ διτὶ τοιαῦτα τῶν ὄντων ἔστι πολλά. τοι-
αῦτα, ἀ φύσει ἔστιν. διτὶ δὲ ἐνδέχεται τοῦτο πάσχειν, τουτέστιν
διτὶ ἐνδέχεται τινα διεστραμένον ἡ τὰς αἰσθήσεις ἡ τὸν λογισμὸν μὴ γινώ-
10 σκειν τίνα τῶν πραγμάτων ἔστιν αὐτόπιστα καὶ τίνα δεόμενα ἀποδείξεως.
τούτου οὖν παράδειγμα ἐκτίθεται ἐκ γενετῆς τυφλὸν λόγοις ἀποδεικνύειν
πειρώμενον, διτὶ ἔστι τὰ χρώματα. ὁ οὖν τοιοῦτος περὶ δινομάτων μὲν δια-
λέξεται, νοήσει δ' οὐδέν. οὐ γάρ λόγοις γινώσκεθαι τὰ χρώματα, ἀλλ'
αἰσθήσει πέφυκε.

15 p. 193+9 Δοκεῖ δὲ ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία τῶν φύσει ὄντων ἐνίοις ^{τοῦτον} 10
εἰναι τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον ἔκάστιψ ἀρρύθμιστον καθ' αὐτό.

Εἶπὼν τί ποτέ ἔστιν ἡ φύσις, διαλεχθεὶς δὲ καὶ περὶ τῶν παρωνύμως
ἀπὸ τῆς φύσεως λεγομένων τί τὸ ἔχον φύσιν τί τὸ φύσει τί τὸ κατὰ φύσιν, ¹⁵
ἐντεῦθεν ζητεῖ πότερον μοναχῶς ἡ φύσις λέγεται ἡ πλεοναχῶς. καὶ φησιν
20 διτὶ τριχῶς λέγεται ἡ φύσις· λέγεται γάρ καὶ τὸ πρῶτον ἔκάστιψ ὑποκεί-
μενον φύσις, ὡς τοῖς περὶ Ἀντιφῶντα δοκεῖ καὶ τοῖς παλαιοτέροις τῶν φυ-
σικῶν, οἵτινες τὴν ὥλην ἔκάστου φύσιν ἔκάστου εἰναι ἔλεγον· λέγεται καὶ
τὸ εἰδὸς ἔκάστου φύσις, ὡς τῷ Ἀριστοτέλει καὶ τῷ δρυψὶ λόγῳ δοκεῖ· λέ-
γεται δὲ κατὰ τρίτον σημανόμενον καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ ὄδδος ἡ ἐπὶ τὸ
25 εἰδὸς φύσις. δοκεῖ οὖν, φησίν, ἡ ὥλη τισὶ μᾶλλον εἰναι φύσις· κατεσκεύαζε ²⁰
γοῦν Ἀντιφῶν τοῦτο τοῦτον τὸν τρόπον, διτὶ τὸ ἐν ἔκάστιψ ὑποκείμενον καὶ
μὴ ἄλλοτε εἰς ἄλλο μεταβάλλον τοῦτο ἔστιν ἡ ἔκάστου φύσις, τὰ δὲ ἄλλα
καθ' ἀ μεταβάλλει γινόμενα καὶ φθειρόμενα πάθη τούτου εἰσὶ καὶ οὐ φύ-
σις. οὕτως οὖν τοῦ μὲν ἀνδριάντος φύσις οὐ τὸ σχῆμα, ἀλλ' ὁ χαλκός,
30 καὶ τῆς κλίνης τὸ ἔύλον, διότι τὸ μὲν σχῆμα πάθος τί ἔστι γινόμενον καὶ

1 post τυφλοῖς delet litteras πραγμ M 3 πηροὺς scripsi cl. Themist. p. 160,17: πονηροὺς
libri 4 παραθείμεν K λόγῳ L 5 πράγ K: πράγματι L οὐδὲ ἀμῶς K
6 δεῖ δὲ ἔσθαι (sic) K ἄνευ λόγου in M invenit neque correxit t 7 πολλὰ τῶν ὄντων
ἔστι τραί. Mt 8 φύσει LK: φύσεως Mt at cf. Themist. p. 160,6 sq. ἔστιν om. K
τοῦτο πάσχειν om. K 10 τίνα τῶν LK: τινὰ τῶν Mt ἔστιν LK: ἡ ἔστιν Mt καὶ
τίνα LK: καὶ μὴ Mt 11 ante ἐκ γενετῆς add. τὸν (L)t γενέτης K 13. 14 ἄλλα
(in exitu versus) σθήσει πέφυκεν K 15 lemma om. K ἡ οὐσία L: ἡ οὐσία ἡ Mt
at cf. p. 212,5 16 post πρῶτον addit ὑποκείμενον (cf. v. 20) M ἀρρύθμιστον καὶ M
ἔσχετο t 17 ποτέ om. K 20 πρῶτον Mt: α' K: πρῶτως L 24 δὲ om. Mt
25 οὖν] τε K 25. 26 κατεσκεύαζε γοῦν LK: κατεσκευάζειν οὖν Mt 29 μὲν corr.
ex μηδὲν L 30 τί om. K

ἀπογινόμενον, ὁ δὲ γαλούς καὶ τὸ ξύλον ἀεὶ μένει. σημεῖον δὲ τοῦ τὸ ^{τὸ}
 ξύλου φύσιν είναι τῆς κλίνης ὁ Ἀντιφῶν ἔλεγεν, ὅτι ἐὰν κατορύζῃς κλίνην ^{καὶ}
 σαπτῇ, εἰτα τὴν γεννητικὴν δύναμιν ἡ σηπεδὼν λάβοι, οὐχ ἀν βλαστή-
 σεις κλίνην, ἀλλὰ ξύλον, ὡς δὴ τοῦ μὲν σχήματος τῆς κλίνης πάθους τινὸς
 5 ὄντος. φύσεως δὲ τοῦ ξύλου, δπερ ἐστιν ἡ ὥλη τῆς κλίνης· τὸ γάρ ἐν ἑκά-
 στεφ γεννητικὸν καὶ κινητικὸν τοῦτο ἐστιν ἡ φύσις ἑκάστου. δὲ ἐπὶ τῶν
 τεχνητῶν συμβαίνει, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν, ἐπειδὴ μιμεῖται τὴν φύσιν
 ἡ τέχνη. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν τεχνητῶν εὑρομεν ὅτι φύσις ἑκάστου ἐστιν
 οὐ τὸ εἶδος, ἀλλ’ ἡ ὥλη, διὰ τὸ τὴν μὲν ὑπομένειν, τὴν ὥλην. τὸ δὲ εἶδος
 10 οὕ, οὗτο δῆπου καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἀν εἴη ἡ μὲν ἑκάστου ὥλη φύσις, ^{πάθος}
 πάθος δὲ τὸ εἶδος. ὥστε εἰ καὶ ἡ τῆς κλίνης ὥλη, τὸ ξύλον λέγω, μὴ ἐστιν
 ἀπλοὺν τι πρᾶγμα, ἀλλὰ σύγκειται ἐξ ὑποκειμένου καὶ εἶδους, καὶ πέπονθε
 τὸν αὐτὸν λόγον ὅνπερ τὸ ξύλον πρὸς τὴν κλίνην, τὸ μὲν ὑποκειμένον καὶ
 ἡ ὥλη τοῦ ξύλου φύσις αὐτοῦ ἀν εἴη, εἴτε ὕδωρ εἴη τοῦτο εἴτε γῆ εἴτε ὄτι-
 15 δήποτε ἄλλο, τὸ δὲ τοῦ ξύλου εἶδος πάθος τι τῶν γινομένων καὶ ἀπογινο-
 μένων, διότι μεταβάλλοι ἀν τὸ ὑποκειμένον, τὸ ξύλον, εἰς ἔτερον εἶδος, οἷον
 ἡ γῆ. ὥστε εἰ τὸ μὲν ὑπομένει, τὰ δ' εἶδος μεταβάλλουσιν εἰς ἄλληλα, ^{καὶ}
 τὸ δὲ ὑπομένον φύσις ἀν εἴη μᾶλλον ἡ τὸ μεταβάλλον, ἔοικε καὶ τῶν φυ-
 σικῶν ἡ ὥλη μᾶλλον είναι φύσις ἡ τὸ εἶδος. διὰ τοῦτο γοῦν, φησίν, δπερ
 20 ἑκάστῳ ἔδιξεν ὑλικὸν είναι αἵτιον τῶν πραγμάτων, εἴτε ἐν εἴτε πλείω,
 τοῦτο τὴν φύσιν είναι τῶν ὄντων ἔθετο, καὶ τοῦτο μὲν ὑπομένει, τὰ δ'
 εἶδος ἄλλοτε ἄλλο ἐπιγίνεσθαι. εἰ οὖν καέντος τοῦ ξύλου ὑπομένει ἡ τέφρα
 ἥτις ἐστὶ γῆ, ἔοικεν ἡ γῆ φύσις είναι τῶν ξύλων, καὶ τῶν τηκτῶν μετά-
 λων τὸ ὕδωρ, διότι ἐν τῇ τήξει ὑπομένει τὸ ὕδωρ. καὶ τὸ ὕδωρ δ' εἰ ^{το} 40
 25 μὴ ἐστιν ἀπλοὺν, ἀλλ' εἰ τυχὸν ὑποκειμένον ἔχει τὸν δέρα, οὗτος ἀν αὐ-
 τοῦ εἴη φύσις, διότι ἐν τῇ φυτῷ τοῦ ὕδατος οὗτος ὑπομένει. ὥστε δοι
 μὲν ἐν τὸ ὑλικὸν αἵτιον εἰρήκασιν, εἴτε δέρα εἴτε ὕδωρ εἴτε ὄτιδηποτοῦν
 ἄλλο, τοῦτο είναι καὶ τὴν φύσιν τῶν ὄντων ἀπεφήναντο, δοι δὲ πλείω,
 πλείονα.

30 Ότι μὲν οὖν ἡ ὥλη φύσις, οὗτο δεδείχθω, διότι δὲ τὸ εἶδος φύσις
 μᾶλλον τῆς ὥλης, διὰ πλειόνων ἐπιχειρημάτων ἀποδείκνυσι, καὶ πρῶτον
 μὲν ἐκ τοῦ κατὰ τὰς τέχνας παραδείγματος. τότε, φησίν, ἔκαστον τῶν
 τεχνητῶν λέγεται είναι καὶ ἔχειν τὴν ἑαυτοῦ τέχνην, δται ἐνεργείᾳ ^ἡ τοιοῦ- ^{το} 45

1. 2 δὲ τοῦτο ξύλον φύσις είναι K 3. 4 βλαστάσει τ 4 κλίνην LK: κλίν ^η M:
 κλίνη t ἀλλά] ἡ ἄλλο K τῆς κλίνης (post σχήματος) K: τῆς ὥλης L: τῆς γῆς
 M: om. fort. recte t 6 γεννητικὸν M ἡ φύσις ἡ ἑκάστου K 9 οὐ om. su-
 perser. L² 10 οὖ] οὐκ t post φύσις addit αὐτοῦ ἐστιν K 11 ἡ τῆς ὥλης
 κλίνης ὥλη L 16 μεταβάλοι Mt 17 εἶδος] ἥδη t 18 δὲ ὑπομένον K: ὑποκειμένον
 (om. δὲ) LMt ἔοικε δὲ καὶ Mt 20 ἔδιξεν K αἵτιον είναι Mt 22 ἄλλο
 Kt: ἄλλω M: ἄλλα L καέντος τοῦ ξύλου] καὶ ἐν τῷ ξύλῳ L 24 διότι ἐν τῇ ἔξι
 ὑπομένει τὸ ὑγρόν K 25 εἰ τύχοι K 26 δσον K 27 ἐν K: om. LMt
 εἰρήκασι t διότιδηποτοῦν L: διότιδηποτε οὖν K: διότιδηποτε (om. οὖν) Mt 28 δντων
 LK: ἄλλων Mt 30 οὖν Kt: om. LM 31 καὶ K: om. LMt πρῶτον L: α' K:
 πρῶτου Mt 32 παραδείγματα K

τον οίνον καὶ λέγεται, οὐχ δταν δυνάμει. λέγεται γάρ τὴν τέχνην τοῦ 12° ἀνδριάντος ἔχειν ἡ τῆς κλίνης οὐ τὸ δυνάμει ἀνδριάς, ἡ τὸ δυνάμει κλίνη,
οίον ὁ χαλκὸς δεῖ εστιν ὅλη τοῦ ἀνδριάντος, ἡ τὸ ἕνδον δπερ εστιν ὅλη
τῆς κλίνης· οὐ γάρ ἐπειδὴ τὸ ἕνδον δυνάμει εστὶ κλίνη, τὴν τέχνην φαμὲν
5 αὐτὸ δέχειν τὴν τῆς κλίνης, ἀλλ’ δταν ἀπολάβῃ τὸ τῆς κλίνης εἶδος, τότε
λέγεται ἔχειν τὴν τῆς κλίνης τέχνην. ὥσπερ τῶς καὶ διὰ τοῦ τῆς κλίνης τέχνης
ἀπολάβῃ τὸ εἶδος τοῦ ἀνδριάντος, τότε ἔχει τὴν τέχνην τὴν ἀνδριάντος, οὐχ 50
δταν δυνάμει ἡ ἀνδριάς, καὶ τὴν γραμματικὴν δὲ τέχνην ἀπειληφέναι λέ-
γεται οὐχ δυνάμει γραμματικὸς ὄν, ἀλλ’ ὁ ἐνεργείᾳ. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν
10 τεχνητῶν οὐ τῆς ὅλης κατηγορεῖται ἡ τέχνη (τὸ γάρ δυνάμει ὅλη εστὶ τοῦ
ἐνεργείας), ἀλλὰ τοῦ εἶδους, οὕτω δήπου καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν οὐ τῆς ὅλης
κατηγορηθῆσεται ἡ φύσις, ἀλλὰ τοῦ εἶδους· εἰ γάρ λέγεται ἀνθρώπου φύσις
καὶ ἑπτου φύσις, οὐ δήπου τὸ δυνάμει ἀνθρωπὸς ἡ τὸ δυνάμει ἑπτος ἔχοι 12°
ἀν τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἡ τοῦ ἑπτου φύσιν, ἀλλ’ ὁ ἐνεργείᾳ ἀνθρωπὸς καὶ
15 ἀπειληφὼς τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος. καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ὥσπερ τῶς
τὸ εἶδος ἀν εἴη ἡ φύσις ἡ ἑκάστου. δεύτερον ἐπιχείρημα τίθησι τοιοῦ-
τον. τότε, φησίν, ἔκαστον λέγεται εἶναι τοιοῦτον, δταν ἀπολάβῃ τὴν ἑαυτοῦ
φύσιν, λέγεται δὲ ἀνθρωπὸς εἶναι δὲ ἀπειληφὼς τὸ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος.
ἔσοικεν ἄρα τὸ εἶδος φύσις εἶναι ἑκάστου. καὶ ἔστιν δ συλλογισμὸς ἐν τρίτῳ 5
20 σχήματι οὕτω· τότε λέγεται ἔκαστον εἶναι, δταν ἔχῃ τὸ ἑαυτοῦ εἶδος·
τότε λέγεται ἔκαστον εἶναι, δταν ἔχῃ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν· τὶ ἄρα εἶδος φύσις
ἔστι. καὶ ἔστιν ἐνταῦθα τὸ μερικὸν οὐ δι’ ἔχυτό, ἀλλὰ διὰ τὸ καθόλου
ἀληθεύον. συλλογίσαιο δ’ ἀν καὶ οὕτως· οὐ τῇ παρουσίᾳ τὰ φύσει ὄντα
ἔστι τοῦτο ἔστι φύσις, τῇ δὲ τοῦ εἶδους παρουσίᾳ τὰ φύσει ὄντα ἔστι, τὸ
25 εἶδος ἄρα φύσις ἔστι. τοῦτο δὲ τὸ ἐπιχείρημα τῷ πρώτῳ ταῦτον ἔστι·
κάκει γάρ ἔλεγεν δτι, ὥσπερ τὸ τεχνητὸν δταν ἀπολάβῃ τὸ ἑαυτοῦ εἶδος 10
τότε ἔχει τὴν ἑαυτοῦ τέχνην, οὕτω καὶ τὸ φυσικὸν δταν ἀπολάβῃ τὸ ἑαυτοῦ
εἶδος τότε ἔχει τὴν φύσιν, καὶ ἐνταῦθα δὲ τὸ αὐτὸ λέγεται, δτι ἔκαστον
λέγεται τοιοῦτον εἶναι, δταν ἀπολάβῃ τὸ ἑαυτοῦ εἶδος. ἀλλ’ οἱ ἐξηγηταὶ
30 διαιροῦσι τὰ ἐπιχειρήματα, καίτοι οὐδὲ αὐτὸς δ Ἀριστοτέλης φαίνεται σα-
φῶς διαιρῶν ταῦτα, ἀλλ’ ὡς ἐν προάγων. τὸ δὲ τρίτον ἐπιχείρημα, δ τί-
θησιν, ἀπάντησίς ἔστι τοῦ ἐπιχειρήματος, δ’ οὐ τὴν ὅλην φύσιν λέγουσι.
δι’ ὄν γάρ κατεσκεύασαν δτι ἡ ὅλη φύσις, διὰ τῶν αὐτῶν καὶ αὐτὸς κατ- 15
σκευάζει, δτι τὸ εἶδος φύσις. δσον γάρ, φησίν, ἐπὶ τῷ ἐπιχειρήματι, δ’

2 ἀνδρεῖς K	3 δ ομ. K	6. 7 ἀπολάβῃ (η εχ οι corr.) K	7 τὴν (post τέχνην) KMt: τοῦ L: fort. τὴν τοῦ
τέχνην) KMt: τοῦ L: fort. τὴν τοῦ	7. 8 οὐδὲ δυνάμει ἡ K	10 ὅλη εστὶ] ὅλης ἔστιν K	11 ἀλλὰ LK superscr. (γρ.) M ² : ἀλλ’ οὐ Mt
11 ἀλλὰ LK superscr. (γρ.) M ² : ἀλλ’ οὐ Mt	12 ἡ φύσις ομ. Mt	12 ἡ φύσις ομ. Mt	13 εστὶν K
14 δ ἐνεργείᾳ καὶ ἀνθρωπὸς καὶ K	15 τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος L	15 τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος L	16 alterum ἡ ομ. K
15 τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος L	16 alterum ἡ ομ. K	16 alterum ἡ ομ. K	16 δεύτερον δὲ L
16 alterum ἡ ομ. K	17 δεύτερον δὲ L	17 δεύτερον δὲ L	17 19. 21. 25 ἄρα] γάρ K
17 δεύτερον δὲ L	18 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	18 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	18 21. 25 ἄρα] γάρ K
18 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	19 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	19 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	19 21. 25 ἄρα] γάρ K
19 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	20 εἶναι ομ. K	20 εἶναι ομ. K	20 εἶναι ομ. K
20 εἶναι ομ. K	21 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	21 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	21 23 ἀλη-
21 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	22 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	22 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	22 23 ἀλη-
22 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	23 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	23 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	23 24 τοῦτο
23 καὶ ἔστιν καὶ ἐνταῦθα K	24 τοῦτο	24 τοῦτο	24 τοῦτο
24 τοῦτο	25 κατεσκεύασαν τὰ φύσει δντα ἔστιν itērat K	25 κατεσκεύασαν τὰ φύσει δντα ἔστιν itērat K	25 κατεσκεύασαν τὰ φύσει δντα ἔστιν itērat K
25 κατεσκεύασαν τὰ φύσει δντα ἔστιν itērat K	26 κάκει] κα- λει L	26 κάκει] κα- λει L	26 κάκει] κα- λει L
26 κάκει] κα- λει L	33 κατεσκεύασαν τὰ φύσει δντα ἔστιν itērat K	33 κατεσκεύασαν τὰ φύσει δντα ἔστιν itērat K	33 κατεσκεύασαν τὰ φύσει δντα ἔστιν itērat K
33 κατεσκεύασαν τὰ φύσει δντα ἔστιν itērat K	34 δσον] δς L	34 δσον] δς L	34 δσον] δς L

οὐ ἐδείξατε τὴν ὥλην φύσιν, δειχθῆσται καὶ τὸ εἶδος οὐδὲν ἡττον φύσις.¹ εἰ γάρ διότι ἐκ κλίνης οὐ γέγονε κλίνη ἀλλὰ ἔύλον, δπερ ἡν ὥλη τῆς κλίνης,
διὰ τοῦτο, ὡς ὑπομένουσαν τὴν ὥλην τῆς κλίνης ἐν τῷ γινομένῳ, τὴν ὥλην
φύσιν εἶναι φασιν, ἐπειδὴ γίνεται καὶ ἀνθρώπος ἐξ ἀνθρώπου, καὶ ἔστι τὸ
5 εἶδος ὁ ἀνθρώπος, τοῦτο δὲ εἴη φύσις. εἰ γάρ ἐπειδὴ μὴ τὸ γινόμενον ἐκ
τῆς κλίνης κλίνη ἔστιν ἀλλ' ἡν τῆς κλίνης ὥλη τὸ ἔύλον, διὰ τοῦτο ἡ
ἥλη φύσις ἔστιν, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐξ ἀνθρώπου γινόμενον ἀνθρωπός ἔστι καὶ²
οὐχ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ὥλη, δῆλον ἄρα διὰ τὸ εἶδος ἔστιν ἡ φύσις. τοῦτο
γάρ ἔστι τὸ γινόμενον, ὡσπερ ἐπὶ τῆς κλίνης ἡ ὥλη. συμβαίνει οὖν δυσον
10 ἐκ τῶν λόγων τούτων ἡ ἀμφότερα εἰναι φύσιν, καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν ὥλην,
ἡ μηδὲ ἔτερον. ὥστε ἡ καὶ ἡμῖν συγχωρησάτωσαν τὸ εἶδος φύσιν δεικνύ-
ουσιν, ἡ μηδὲ αὐτοὶ τὴν ὥλην φύσιν λεγέτωσαν. διὰ τῶν αὐτῶν γάρ ἀμφο-
τέροις ἡ ἐπιχείρησις. ἀμφότερα μὲν οὖν φύσιν λέγειν ἀδύνατον· οὐ γάρ
δὴ ἐπ' ἄλλων μὲν ἡ ὥλη φύσις δὲ εἴη, ἐπ' ἄλλων δὲ τὸ εἶδος· δεῖ γάρ³
15 καθ' ἐν καὶ τὸ αὐτὸν ἐπὶ πάντων εἰναι τὴν φύσιν· τίς γάρ ἡ ἀποκλήρωσις
τούτοις μὲν τὴν ὥλην φύσιν εἰναι, ἄλλοις δὲ τὸ εἶδος; ἔστιν οὖν δυσον ἐπὶ
τούτοις μηδέτερον εἰναι φύσις· οὔτε γάρ ἀμφω δυνατὸν διὰ τὰ νῦν εἰρη-
μένα, οὔτε θάτερον μόνον διὰ τὴν ἐπιχείρησιν· δυσον γάρ ἐπ' αὐτῇ, ἀμφο-
τέρα ἔσται, τοῦτο δὲ ἀδύνατον· οὐδὲν ἄρα τούτων φύσις. ἀλλ' ἡμεῖς φαμεν
20 δτι τῷ ὅντι οὐχ ἔστι φύσις τὸ τεχνητὸν εἶδος, καὶ διὰ τοῦτο, ἐπει μὴ φύσις
ἔστιν, οὐδὲ γίνεται ἐκ τῆς κλίνης κλίνη, τὸ μέντοι ἔύλον εἶδος δὲ φυσικὸν⁴
καὶ οὐχ ὥλη εἰκότως ἔύλον ποιεῖ· ὥστε εἰ ἐκ τούτου στοχάζονται δτι ἡ
ἥλη φύσις, ἐκ τοῦ τὸ γινόμενον μὴ τὸ εἶδος εἰναι ἀλλὰ τὴν ὥλην, ὡς ἐπὶ
τῶν τεχνητῶν ἔχει, ἐπειδὴ δέδεικται καὶ ἡμῖν δτι τὸ εἶδος ἔστι τὸ γινό-
25 μενον ἐξ εἶδους (εἶδος γάρ ὁ ἀνθρώπος καὶ ὁ ἵππος καὶ οἱ καρποὶ πάντες,
γίνεται δὲ ἀνθρώπος ἐξ ἀνθρώπου καὶ σίτος ἐκ σίτου καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν
όμοιών), τὸ εἶδος δὲ εἴη φύσις καὶ οὐχ ἡ ὥλη· τοῦτο γάρ ἔστι τὸ γεν-
νητικὸν καὶ τὸ γεννώμενον. ὥστε τοῦτο μόνον δὲ εἴη φύσις καὶ ἐξ ὃν⁵
30 ἔκεινοι κατασκευάζειν ἐπεχείρησαν, δτι ἡ ὥλη φύσις· διὰ τοῦτο γάρ καὶ ἡ
κλίνη οὐ γεννᾷ κλίνην ἀλλὰ ἔύλον, ἐπειδὴ ἡ μὲν κλίνη οὐκ ἔστι φυσικὸν εἶδος
ἀλλὰ τεχνητόν, τὸ δὲ ἔύλον τῆς μὲν κλίνης ὥλη ἔστιν ὡς τεχνητή, αὐτὸ δὲ
καθ' αὐτὸ φυσικόν ἔστιν εἶδος, ὡσπερ ἀνθρωπός καὶ σίτος καὶ τὰ λοιπά.

Τρίτον τῆς φύσεως ἔστι σημαινόμενον τὸ ἐπὶ τῆς γενέσεως καὶ τῆς

1 post δειχθῆσται distinguit t 2 ἐκ om. L 3 ἡν L: ἔστιν ἡ Mt
4 φασιν LK: φατὲ fort. recte Mt 5 γίνεται] γάρ K 6 ἔστι om. superscr. K
6 ἀλλ' ἡν LM: ἀλλὰ ἡ K: ἀλλ' ἡ t 7 ἔστι M 8 ἔπειδὴ καὶ αὐτὸ δξ K 9 ἔστι
(post ἀνθρωπός) om. Mt 10 φύσις K 11 ἡ (post ὥστε) K: om. LMt 12 αὐτοὶ⁶
bis scripserat δτι) K 13 φύσις LK: φύσις Mt 14 δὴ φύσις δὲ εἴη ἐπ' ἄλλων ἡ ὥλη (om. μὲν) L 15 καθ' ἐν
LK: ἐν (om. καθ') Mt 16 αὐτὸ om. K 17 φύσις LK: φύσιν Mt 18 ἄρα] γάρ K
20 ἐπειδὴ L 21 ἐκ] ἐπὶ K 22 στοχάζονται t: στοχάζεται (Antiphon?) LKM at
cf. v. 29 et ad p. 209,33 23 τοῦ τὸ] τοῦτο K 24 ἔχειν K 25 γάρ καὶ
δ Mt 26 δὲ] εἰ K 27 εἴη
φύσις K: εἴη ἡ φύσις LMt

όδιοῦ τῆς ἐπὶ τὸ εἶδος (τὴν γάρ βλάστην καὶ ἔκφυσιν τῶν καρπῶν φύσιν ¹ 2^ο
χαλεῖν εἰώθαμεν), ἐξ οὐ πάλιν δείκνυται, διτὶ τὸ εἶδος ἐστι φύσις, οὐχ ἡ
ὑλη. πᾶσα γάρ γένεσις παρωνύμως ἀπὸ τοῦ εἶδους ἐφ' δικινεῖται τὴν ² 4^ο
ἐπωνυμίαν ἔχει· λεύκανσιν γάρ λέγομεν τὴν ἐπὶ λευκότητα ὁδόν, ἐκ τοῦ
5 τέλους ἐφ' δικινησις δινομάζοντες τὴν ὁδόν, καὶ οὐχ ἐξ οὐ κεκίνηται
μέλανσιν. ὄμοιώς δὲ καὶ τὴν ἐπὶ θερμότητα ὁδὸν θέρμανσιν. καὶ ἐπὶ τῆς
γενέσεως οὖν τῶν φυτῶν ἀπὸ τοῦ τέλους ἡ γένεσις κληθήσεται. ἐπεὶ οὖν
6 ἐπὶ φύσιν σπεύδει, οὐχ ἡδυνήθη δὲ παρωνύμως ὠνομάσθαι φύσανσις διὰ
τὴν κακοφωνίαν, ὄμωνύμως τῷ τέλει φύσις ἐκλήθη. δῆλον οὖν καὶ ἐντεῦ-
10 θεν, διτὶ τὸ εἶδος φύσις· εἰ γάρ ἐπὶ εἶδος κινεῖται, αἱ δὲ κινήσεις ἐκ τῶν ⁴ 15
τελῶν καλοῦνται, καλεῖται δὲ ἡ κινησις αἵτη φύσις, δῆλον διτὶ ἐπειδὴ εἰς
φύσιν ὁδεύει, ὁδεύει δὲ ἐπὶ εἶδος, τὸ εἶδος ἄρα φύσις. καθόλου γάρ, ὡς
εἴποι, πᾶν τὸ γινόμενον τοῦτο καλεῖται ἐφ' δικινεῖται τὴν γένεσιν ἔχει, καὶ οὐχ
ἀφ' οὐ· βάθρον γάρ λέγεται ὑπὸ τοῦ τέκτονος γενέσθαι καὶ οὐδὲ ξύλον,
15 διτὸν σχηματίζεται εἰς βάθρον, καὶ διτὸν τὸ ὅδωρ μεταβάλλῃ εἰς δέρα, δέρα
φαμὲν γίνεσθαι καὶ οὐχ ὅδωρ, καὶ ἐξαέρωσιν τὸ τοιοῦτον παρωνύμως λέ-
γομεν. οὗτως οὖν εἰ τὴν τῶν φυτῶν γένεσιν φύσιν φαμέν, δῆλον δήπου ⁵ 20
διτὶ τὸ εἶδος φύσις ἐστίν, εἰ γε ἐκ τοῦ τέλους πᾶσαι αἱ γένεσεις προσα-
γορεύονται.

20 Τριχῶς οὖν τῆς φύσεως λεγομένης, τῆς μὲν πρώτης καὶ κυριώτατα
τοῦ εἶδους, κατὰ δεύτερον δὲ λόγιον τῆς ὑλης, καὶ τρίτον τῆς γενέσεως τῆς
ἐπὶ τὸ εἶδος, δυνατὸν οὖν ἐπὶ ἔκάστου τούτων τὸν δρισμὸν τῆς φύσεως
ἀποδοῦναι. ἐστι γάρ καὶ ἡ ὑλη ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας τὸν τρόπον
τοῦτον. τοῦ γάρ εἶδους ἀδιαιρέτου ὄντος κατὰ τὸν ἑαυτοῦ λόγον ἡ ὑλη
25 διαιρέσεως αὐτῷ καὶ διαστάσεως αἰτίᾳ γίνεται, ἡ δὲ | διάστασις κίνησίς ¹ 3^ο
ἐστιν, ἐπειδὴ δὲ διίστησι μὲν τὸ εἶδος, οὐκ ἐπ' ἀπειρον δὲ διίστησιν ἀλλὰ
μέχρι τινός, διὰ τοῦτο καὶ στάσεώς ἐστιν ἀρχὴ. καὶ τὸ εἶδος δὲ ἀρχὴ ἐστι
κινήσεως καὶ ἡρεμίας. ἐπεὶ γάρ οὐ πάντα τὰς αὐτὰς κινεῖται κινήσεις,
ἀλλὰ ἄλλα ἄλλας (τὰ μὲν γάρ πάσας κινεῖται τὰ δέ τινας, καὶ τὰ μὲν
30 ταῦτας τὰ δέ ἄλλας), τούτου δὲ οὐχ ἡ ὑλη αἰτίᾳ (χοινὴ γάρ πάντων ἡ
ὑλη), εὐδόλον δήπου διτὶ τῆς διαφορᾶς τῶν κινήσεων τὸ εἶδος ἐστιν αἴτιον. ⁵ 35
εἰ δὲ κινήσεως αἴτιον τὸ εἶδος, καὶ στάσεως δηλονότι· οὐκ ἐστι γάρ κίνη-
σις ἀπειρος μία καὶ ἡ αὐτὴ τῷ ἀριθμῷ. καὶ ἡ δόδος δὲ ἡ ἐπὶ τὸ εἶδος
δύναται λέγεσθαι ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ἀρχὴ δὲ οὐχ ὡς αἰτίᾳ

1 ἔκφυσιν M cf. ad p. 216,30 3 ἐφῶ K 5 ἡ om. L δινομάζοντο K
κεκίνησται t 6 τὴν om. L 7 θέρμασιν K 7 φυσικῶν L ἡ γένε-
(sic) K 8 ὀνόμασθαι (sic) K 9 καὶ om. L 10 κινεῖται
LK: κινοῦνται Mt 12 ἐπὶ τὸ εἶδος L ἄρα] γάρ K 13 πᾶν τὸ γινόμενον κτλ.]
cf. Themist. p. 163,29 sqq. τοῦτο καλεῖ· τὸ ἐφ' K 17. 18 οὗτως—εἰ γε om. L
17 οὗτω Mt 21 τῆς τε ὑλης (om. καὶ) αἱ τῆς γενέσεως K 22 οὖν om. fortasse recte K
ἐπὶ ἔκάστω τοῦτον (om. τὸν) δρισμὸν L 23 ἡ om. superser. M 26 ἐπειδὴ δὲ ἐστι
μὲν K δὲ (post ἐπειδὴ) om. L 29 ἄλλα] ἄλλα K τὰ μὲν (ante γάρ) K: τὸ
μὲν LMt 30 ταῦτα K τοῦτο L γάρ ἐστι L 31 εἰ δῆλον K δὲ δήπου L
τὸ om. K 32 οὐκ ἔτι στιν γάρ (sic) K 34 οὐχ ὡς] οὐκ L

κινήσεως (αὐτὸς γάρ κίνησίς ἔστιν), ἀλλὰ κατὰ μέρη, ὡς ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ 13·
καὶ τὸ πρῶτον τῆς κινήσεως μόριον, αὐτὴν λέγω τὴν πρώτην βλάστην, καὶ
τὸ τέλος τῆς κινήσεως, ἐν ᾧ τὸ φυτὸν ἀπολαβόν τὸ τέλειον ἑαυτοῦ εἶδος
ἡρέμησε λοιπὸν καὶ οὐκέτι ὡς γινόμενον ἔκινήθη. 10

5 Δοκεῖ δὲ ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία τῶν φύσει ὅντων ἐνίοις εἰναι
τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον ἀρρύθμιστον καθ' αὐτό, τουτέστιν ἡ ὄλη·
τοῦτο γάρ ἔστι τὸ κατὰ τὸν ἑαυτοῦ λόγον ἀρρύθμιστον. ἡ γάρ διοκειμένη
ἐκάστῳ ὅλῃ, κανὸν προσεχῆς ἦ καὶ εἰδοπεποιημένη, ἀλλ' οὖν ἀρρύθμιστός
ἔστιν, ὡς πρὸς τὸ ἐπιγινόμενον εἶδος, οἷον τὰ ἔντα ὡς πρὸς τὸ τοῦ ἀβα-
10 κίου καὶ τὸ τῆς κλίνης ἀρρύθμιστόν ἔστιν. Κητῆσαι δ' ἄξιον πῶς ἀνωτέρω
εἰπάνω διτὶ φύσιν ἔχειν ἐκεῖνα λέγεται “δσα τοιαύτην ἀρχὴν ἔχει, καὶ εἰσὶ¹⁵
ταῦτα πάντα οὐσίαι” (διὰ γάρ τούτων οὐσίας μὲν δηλονότι τὰ τῇ φύσει οὐ-
ποκειμένα εἶναι λέγει, τὴν δὲ φύσιν οὐκ οὐσίαν, ἀλλ' ἐν ὑποκειμένῳ τῇ
οὐσίᾳ τὸ εἶναι ἔχειν), νῦν φησι δοκεῖ δ' ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία τῶν
φύσει ὅντων, ὡς εἰς ταῦτὸν ἄγων τῇ φύσει τὴν οὐσίαν. λέγω οὖν διτὶ
ἄνω μὲν οὐσίαν ἐκάλει αὐτὸν τὸ αὐθυπόστατον σῶμα, νῦν δὲ τὸ εἶδος καθ'
δ' ἐκάστη τῶν μερικῶν οὐσιῶν τὸ εἶναι ἔχει· τὸ γάρ εἶναι ὅδατι οὐ καθίσ-
15 ἔστι σῶμα ὑπάρχει, ἀλλὰ καθὸ τοιάνδε ἰδέαν ἥγουν φύσιν ἔχει. οὗτος γάρ
αὐτὸς δ' Ἀριστοτέλης πολλαχῶς τὸ τῆς οὐσίας ὄνομα· τριτῆν γάρ εἶναι 20
φησι τὴν μὲν κατὰ τὴν ὄλην, ὡς εἰ τις λέγοι οὐσίαν κλίνης τὰ ἔντα καὶ
χαλκὸν τοῦ ἀνδριάντος, τὴν δὲ κατ' εἶδος, ὡς δταν εἴπωμεν οὐσιῶσθαι τὸ
πῦρ κατὰ τὸ θερμὸν καὶ ἡρόν, ἢ τὸ συναμφότερον, ὡς δταν εἴπωμεν σύν-
θετον εἶναι τὴν οὐσίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ φυχῆς καὶ σώματος. ἐνταῦθα
γοῦν τὴν φύσιν οὐσίαν εἰπε τὴν κατὰ τὸ εἶδος, καθ' ἣν ἐκαστον τὸ εἶναι
25 ἔχει, πρότερον δὲ τὸ αὐθυπόστατον, τουτέστι τὸ σῶμα τὸ ἀπλῶς ὄλης λόγον
ἔχον πρὸς τὰ τῶν στοιχείων εἶδος, ἢ καὶ τὸ εἰδοπεποιημένον σῶμα καὶ 28
σύνθετον· ἐν τούτῳ γάρ ἡ φύσις θρυται.

p. 193*14 Ὡς τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχον, τὴν κατὰ νόμον
διάθεσιν καὶ τὴν τέχνην.

30 Οὐ φησι τὸ σχῆμα εἶναι φύσιν· κατὰ συμβεβηκὸς γάρ ὑπάρχειν τὸ

1 κατὰ τὸ μέρη K: κατὰ μέρος L 5 ἔχουσαν M 10 λέγω τὴν βλάστην τὴν πρώ-
την Mt 6 τὸ om. K 11 ἡ (ante φύσις) om. K 12 πρώτων ante corr. K
ἐνυπάρχον ἐκάστῳ p. 207,16 et Aristoteles 13 ἀρρύθμιστον constanter K 14 ἡ LK:
ὄλη Mt 15 εἰδοπεποιημένη et 26 εἰδοπεποιημένον K 16 αὐτὸν addit εἶδος K

9. 10 ἀκακίου K: ἀβακίου L 10 ἀρρύθμιστά t 11. 12 εἰσιν πάντα ταῦτα K at cf. p. 204,14 sq. 13 ἐν
p. 192b32 11 δσα] d K 12 εἰσιν πάντα ταῦτα K at cf. p. 204,14 sq. 13 ἐν

ὑποκειμένῳ L: ἐν ὑποκειμένῳ K 15 εἰς om. superscr. K 16 ἔχειν (littera erasa) K
16 ἐκάλει K 17 ἔχειν (h. e. ἔχειν) M 18 ἔχειν LK: ἔχειν Mt 20 φησι εἰς gr.
Metaph. Z 10 p. 1035*2 vel Λ 3 p. 1070*9 19 λέγει Mt 21 οὐσίαν om. K 22 ήν] ἡ K
25 πρότερον K: πρῶτον LMt 26 εἶδος] ἡδη K 27 θρυται M 28. 29 τὴν κατὰ—
τέχνην om. K 29 διαιρεσιν M 30 φησι] φύσιν K 31 ὑπάρχον L

σχῆμα, καὶ πάθος τι εἶναι τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς ὥλης γινόμενον καὶ ^{13:}
 ἀπογινόμενον καὶ ἄλλοτε ἄλλο ὑπάρχον, τὴν δ' ὥλην εἶναι τὴν φύσιν διὰ
 τὸ διαμένειν δὲ ταῦτα πάσχουσαν καὶ ἄλλοτε ἄλλο σχῆμα καὶ πάθος δε- ²⁰
 χομένην. εἰπὼν δὲ ὡς τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχον, τί τοῦτο
⁵ φήσας ἐπήγαγε τὴν κατὰ νόμον διάθεσιν καὶ τὴν τέχνην, τὸ εἰδος
 λέγω τῆς κλίνης; διτι διατίθεται ὡς ἀν τοῖς τῆς τέχνης νόμοις δοκῇ. γρά-
 φεται δὲ καὶ τὴν κατὰ ῥυθμὸν διάθεσιν· κατὰ τινα γὰρ συμμετρίαν
 τῆς τῶν μερῶν πρὸς ἄλληλα ἀναλογίας τὸ εἰδος ἀποτελεῖται τῆς κλίνης.
 εἰ δὲ εἴη τὴν κατὰ νόμον, σημαίνει τὴν θέσει καὶ μὴ φύσει διάθεσιν.
¹⁰ ὡς γὰρ δοκεῖ τῷ τεχνίτῃ, διατίθησι τῶν τεχνητῶν τὰ σχήματα οὐ φύσει ²⁵
 ὅντα, ἀλλ' ἐπινοίᾳ καὶ νόμῳ προσαιρέσεως γινόμενα.

p. 193a17 Εἰ δὲ καὶ τούτων ἔκαστον πρὸς ἔτερόν τι τὸ αὐτὸν τοῦτο
 πέπονθεν.

"Ο ἄν τις ἡπόρησε πρὸς τοὺς λέγοντας τὴν ὥλην εἶναι τὴν φύσιν, τοῦτο ⁴⁸
¹⁵ καὶ ἀπορεῖ καὶ ἐπιλύεται. εἰπε γὰρ ἄν τις 'εἰ τοῦτο φατε ὥλην τὸ ἐπι-
 διαμένον, καὶ διὰ τοῦτο τὰ μὲν ἔνδια φύσις τὸ δ' εἰδος ⁴⁵
 ὡς φθειρόμενον οὐκέτι, οὐδὲ τὰ ἔνδια φύσις ἀν εἴη τῆς κλίνης οὐδὲ δ'
 χαλκὸς τοῦ ἀνδριάντος· καὶ γὰρ τὰ ἔνδια φθειρόμενα εἰς γῆν τυχὸν ἀνα-
 λύεται κάκεινο ἐπιδιαμένει, τὸ δ' εἰδος τοῦ ἔνδιου ἀφανίζεται, οἷον ἐν τῇ
²⁰ καύσει, καὶ ὑπολιμπάνεται ἡ τέφρα ἥτις γῆ ἐστιν. δροίως καὶ δ χαλκὸς
 φθειρόμενος εἰς ὕδωρ ἀναλύεται, ἐπεὶ καὶ τηκόμενος ὑγρὸς γίνεται. ὡστε
 οὐδὲ δ' χαλκὸς τοῦ ἀνδριάντος ὥλη, οὐδὲ τῆς κλίνης τὰ ἔνδια.' φησίν οὖν
 διτι τοῦτο ἀληθές ἐστι· τοῦ μὲν γὰρ ἀνδριάντος ἡ τῆς κλίνης ὥλη τὸ ἔνδιον ⁵⁰
 ἡ δ χαλκός, αὐτῶν δὲ πάλιν τούτων ἔτερα τίς ἐστιν ὥλη. ὡστε τῆς μὲν
²⁵ κλίνης καὶ τοῦ ἀνδριάντος φύσις τὸ ἔνδιον καὶ δ χαλκός, τούτων δ' αὐτῶν
 πάλιν ἔτερόν τι ἐστι φύσις· διό, φησί, τῶν φυσικῶν οἱ μὲν τὴν γῆν
 ἐνόμισαν εἶναι φύσιν τῶν ὅντων, οἱ δὲ τὸ ὕδωρ, οἱ δὲ ἄλλο τι τῶν
 στοιχείων ἡ ἐν ἡ πλείονα, διπερ ἄν τις ὡς ὥλην ὑποκεῖσθαι τοῖς γινομένοις
 ἐνόμισε. |

1. 2 γινόμενον καὶ ἀπογινόμενον ³ K: γινομένης καὶ ἀπογινομένης LMt 2 ἄλλο ὑπάρχον LK:
 ἄλλω ὑπάρχειν Mt 3 πάσχουσαν K: πασχούσης LMt 3. 4 δεχομένην K: δεχομένα
 L: δεχομένης Mt 5 φήσας τι: φησὶν LM: φέρεται K 6 λέγων
 Brandis Scholl. p. 346b43 ὡς ἀτοῖς ετ δοκεῖ K 8 μερῶν LK: μελῶν Mt
¹² ταυτὸν (K)t 14 Ὁ om. (rubr. addend.) K 15. 16 τὸ διαμένον ετ διαμέ-
 νοντα L 17 οὐκέτι LK: οὐκ ἔστιν Mt 19 διαμένει L 22 οὖν om. I
²⁴ ἔτερα KM: ἔτερα (L)t 25 τὸ ἔνδιον καὶ δ χαλκὸς in ras. K post χαλκός
 iterant αὐτῶν δὲ τούτων (sic) πάλιν ἔτερα (sic ut videtur M: ἔτερά τι) τις ἐστιν ὥλη·
 ὡστε τῆς μὲν κλίνης—χαλκός Mt τούτων in ras. K 26 διό K: διότι LMt
²⁸ τῶν (sic) γινομένοις compendiose K

p. 193*26 Καὶ τούτων μὲν ὄτιοῦν ἀίδιον· οὐ γὰρ εἶναι μεταβολὴν τὸν
αὐτοῖς ἐξ αὐτῶν.

"Οπερ ἂν τις ἐνόμισεν ὑποκεῖσθαι ὡς ὅλην τοῖς ἄλλοις, τοῦτο καὶ ἀίδιον
εἶναι ὑπέθετο ἐξ ἀνάγκης· δεῖ γὰρ τὴν πρώτην ἀρχὴν ἀίδιον εἶναι καὶ
5 ἀμετάβλητον, τὰ δὲ ἄλλα πάντα τὰ ἐκ ταύτης γενητὰ εἶναι καὶ φθαρτά. ε
καὶ οἱ πλείους δὲ τὰς ὅλικὰς ἀρχὰς ὑποτιθέμενοι, ἀίδιους καὶ αὐτὸς ταύτας
ὑπέθεντο· καὶ μεταβάλλειν μὲν καὶ τὰ πάθη καὶ τὰς διαθέσεις εἰς τὰ ἐξ
αὐτῶν συγχείμενα, αὐτὰρ μέντοι ἀμετάβλητα εἶναι εἰς ἄλληλα. οὐδὲν γὰρ
10 τῶν τεσσάρων στοιχείων Ἐμπεδοκλῆς, ἀπέρ πρώτας ἀρχὰς ὑπετίθετο, με-
ταβάλλειν ἔλεγεν εἰς ἄλληλα· ἀμετάβλητα γὰρ εἶναι.

p. 193*28 "Ἐνα μὲν οὖν τρόπον ἡ φύσις οὕτω λέγεται, ἡ πρώτη
ἐκάστῳ ὑποκειμένη ὅλη τῶν ἔχοντων ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν κινή- 10
σεως καὶ μεταβολῆς.

Συμπεραίνεται τὰ εἰρημένα, διτι καθ' ἔνα τρόπον φύσις λέγεται εἶναι
15 ἡ πρώτη ἐκάστῳ τῶν φυσικῶν ὑποκειμένη ὅλη. τὸ γὰρ τῶν ἔχον-
των ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν κινήσεως καὶ μεταβολῆς σημαίνει τῶν φυσι-
κῶν· ταῦτα γάρ ἔστι τὰ ἔχοντα ἐν αὐτοῖς ἀρχὴν κινήσεως καὶ μεταβολῆς.
τίθησι δὲ ἐφεξῆς καὶ τὸ δεύτερον σημαινόμενον, τὸ κατὰ τὸ εἶδος, διπέρ
καὶ κυρίως ἔστι φύσις.

20 p. 193*31 "Ωσπερ γὰρ τέχνη λέγεται τὸ κατὰ τέχνην καὶ τὸ τεχνητόν.

Τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα, διτι ὥσπερ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν τότε λέγεται 20
ἐκαστὸν ἀπολαβεῖν τὴν ἑαυτοῦ τέχνην, ὅταν ἀπολάβῃ τὸ τεχνητὸν εἶδος,
οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν τότε ἔχει ἐκαστὸν τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, ὅταν ἀπο-
25 λάβῃ τὸ φυσικὸν εἶδος· οὐ γὰρ τὰ ἕνα τὰ ἀρρύθμιστα καὶ ὁ χαλκός,
ἐπειδὴ δυνάμει πλοιόν εἰσιν ἡ ἀνδριάς, ἔχει πω τὸ τοῦ ἀνδριάντος ἡ τὸ

1 τούτων Κ διτοῦν εἶναι ἀίδιον t Aristoteles (praeter pr. E) 1. 2 οὐ γὰρ — αὐ-
τῶν om. K 2 ἐξ αὐτῶν t: ἐξ αὐτῶν L: om. M 3 Ὁπερ] Ὁπερ (litt. rubr. addend.,
ut saepe) K 4 ὑπετίθετο L 6 ὑποτιθέμενοι LM: ὑποθέμενοι Kt 7 ὑπέθετο K
καὶ (post μὲν) Mt: κατὰ LK εἰς om. K 9 Ἐμπεδοκλῆς] cf. Zeller l⁴ p. 694,3
10 ἔλεγεν· εἰς ἄλληλα γὰρ ἀμετάβλητα εἶναι t 11 μὲν οὖν Kt: οὖν (om. μὲν) LM
11. 13 ἡ φύσις — μεταβολῆς om. K 11 οὕτως ἡ φύσις Aristotelis cod. E 12 αὐ-
τοῖς] αὐτοῖς LM: ἑαυτοῖς t 16 αὐτοῖς] αὐτοῖς LK: ἑαυτοῖς Mt 17 αὐτοῖς t:
αὐτοῖς LKM 18 σημαίνον L τὸ (ante εἶδος) om. K 20. 21 τὸ κατὰ —
τεχνητόν om. K 20 τὴν τέχνην Arist. cod. E 21 τεχνητόν LM: τεχνικὸν recte ex
Arist. t 22 λέγεται iterat M 23 ἑαυτῶν LM 24 post καὶ tres litterae
erasae K 25 alterum τὰ om. L 26 πλοιόν LKM: κλίνη emendavit t

τῆς κλίνης εἰδος, ἀλλὰ τὸ σχῆμα καὶ ἡ μορφή· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ κατὰ f 3^v τέχνην γενόμενον. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἔχει· οὐ γὰρ τὸ δυνάμει σάρκει τοῦτο ἔχει τὴν φύσιν τῆς σαρκός, ἀλλὰ τὸ 25 ἐνεργεία γενόμενον σάρκη, εἰ δὲ ἄμα τῷ τὸ εἶδος λαβεῖν καὶ τὴν ἑαυτοῦ 5 φύσιν ἔκαστον λαμβάνει, τὸ εἶδος ἀν εἴη σάρκη. πρὶν δὲ λάβῃ τὸ εἶδος τὸ κατὰ τὸν λόγον. ἐπειδὴ λέγομεν εἶδος τὸ ἐπὶ τῆς μορφῆς, καθ' δ 10 δυσειδεῖς ἡ εὐειδεῖς τινάς φαμεν, διὰ τοῦτο προσέμθηκε τὸ κατὰ τὸν λόγον, καθ' διν δριζόμενοι ἀποδιδόμεν τὸ τί ἐστιν ἔκαστον. ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος, οὐ 15 χωριστὸν δὲν ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν λόγον. τοῦτο τὸ εἶδος, 20 φησίν, διὰ τὸν φάμεν φύσιν εἶναι, οὐ φάμεν χωριστὸν τῇ ὑποστάσει εἶναι, ἀλλὰ μόνον τῷ ὄριστικῷ λόγῳ καὶ τῇ ἐπινοίᾳ. τὸ δὲ ἐκ τούτων φύσις μὲν οὐκ ἔστι, φύσει δέ, οἷον ἄνθρωπος. τὸ ἐκ τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἶδούς συγχειμένον οὐκέτι λέγεται φύσις, ὥσπερ ἔκατερον τῶν ἀπλῶν, ἀλλὰ φύσει.

15 p. 193a6 Καὶ μᾶλλον αὗτη φύσις τῆς ὕλης· ἔκαστον γάρ τότε 25 λέγεται δταν ἐντελεχείᾳ ἡ, μᾶλλον ἡ δταν δυνάμει.

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα. ἔκαστον τότε λέγεται εἶναι, δταν ἀπολάβῃ τὸ ἑαυτοῦ εἶδος· ἔκαστον τότε. λέγεται εἶναι, δταν ἀπολάβῃ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν· τὸ ἀπειληφός ἄρα τὸ ἑαυτοῦ εἶδος ἀπειληφε τὴν ἑαυτοῦ φύσιν. 20 ἔστι δὲ τὸ ὥριδον τοῦτο πρὸς τὸ ἀνωτέρω συνεχές· εἰπὼν γάρ δτι 'ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος φύσις', ἐπῆγαγε καὶ μᾶλλον αὗτη φύσις τῆς ὕλης, 25 τουτέστιν ἡ μορφή. τὰ δὲ ἄλλα διὰ μέσου "τὸ δὲ ἐκ τούτων φύσις μὲν οὐκ ἔστι, φύσει δέ, οἷον ἄνθρωπος".

25 p. 193a8 Ἐτι γίνεται ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου, ἀλλ' οὐ κλίνη ἐκ κλίνης.

Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα. δι' ὧν κατεσκεύασαν αὐτοὶ δτι ἡ ὕλη φύσις, 25 διὰ τούτων αὗτὸς κατασκευάζει δτι μᾶλλον τὸ εἶδος ἡ ἡ ὕλη, ὥσπερ εἰ-ρήκαμεν. ἔτι ἡ φύσις ἡ λεγομένη ὡς γένεσις ὁδός ἐστιν εἰς φύσιν.

1. 8 ἀλλὰ—ἔκαστον] cf. Themist. p. 162,14 sqq. 2 τὴν τέχνην K γενόμενον L
 3 ἔχει prius om. Mt 4 τῷ Mt: μὲν τῷ L: om. K 5 σάρκη] φύσις Themistius
 7 τινάς ἡ εὐειδεῖς φαμεν L προστέθειε Mt 8 ἔκαστου K ἡ μορφὴ] praeponit
 Aristoteles ὥστε — ἀρχὴν t 9. 14 οὐ χωριστὸν—φύσει om. K 9 τὸν om. M
 10 χωριστὸν L: τὸ χωριστὸν Mt at cf. Themist. p. 163,3 12 μὲν] φαμὲν L δ ἀν-
 θρωπος L cf. ad v. 23 15. 16 Καὶ μᾶλλον—λέγεται ετ μᾶλλον ἡ δταν δυνάμει om. K
 17 ἔκαστον γάρ Mt 19 ἀρα] γάρ K 20 πρὸς τῷ L ἀνότερον K συνε-
 χές K: προσεχές L Mt: an συνεχές, (οὐ πρὸς τὸ προσεχές) cl. p. 49,14. h 5r18? 21 αὗτη
 K: αὗτη L 23 ἄνθρωπος K: δ ἄνθρωπος L Mt 24. 25 ἀλλ' οὐ κλίνη ἐκ κλίνης
 om. K 26. 28 τὸ τρίτον—εἰς φύσιν om. K 26 δι' ὧν L: δι' ὧν γάρ Mt
 27 ἡ L: om. Mt 28 Ἐτι δ' ἡ Aristoteles

δτι καὶ ἔχ τοῦ τρίτου σημαινομένου τῆς φύσεως, τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκφύσεως, 13· δείκνυται μᾶλλον χυριώτερον τὸ εἶδος φύσις ὃν η̄ ή ὅλη.

p. 193b13 Οὐ γὰρ ὥσπερ ή λάτρευσις λέγεται οὐδὲ εἰς λατρικὴν
οὐδός, ἀλλ' εἰς ὑγείαν.

5 Οὐδὲν ὥσπερ, φησίν, ή λάτρευσις οὐδός μέν ἐστιν εἰς ὑγείαν, καλεῖται τοῦ δὲ οὐκ ἀπὸ τοῦ τέλους ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ποιοῦντος τῆς λατρικῆς, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς γενέσεως τῆς ἐπὶ τὸ εἶδος ἔχει, ἀλλ' ὥσπερ ή ὑγίανσις ἔχ τοῦ τέλους ὀνομάζεται, οὕτω δὲ καὶ ή φύσις ἀπὸ τοῦ εἰς φύσιν ἄγειν ὀνομάσθη. ἄγει δὲ εἰς εἶδος· τὸ εἶδος ἄρα φύσις. ἀλλ' οὐδὲ τὸ τὴν ὑγίανσιν καλεῖσθαι καὶ ἀπὸ τοῦ ποιοῦντος λάτρευσιν ἐναντίον τι ἔχει τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις, ἀρμόζει δὲ μᾶλλον· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν κατὰ τέχνην, ἐπειδὴ ἀλλοὶ ἔστι τὸ | ἀποτελοῦν καὶ ἀλλοὶ τὸ ἀποτελούμενον, εἰκότως 14· δὲ ἔκατέρου ἐκλήθη ή γένεσις καὶ ή οὐδός ή ἐπὶ τὸ εἶδος (οἷον ή ἐπὶ ὑγείαν οὐδός καὶ ἀπὸ τοῦ ποιοῦντος λάτρευσις καὶ ἀπὸ τοῦ τέλους ὑγίανσις), 15 ἐπὶ δὲ τῶν φυσικῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ ταῦτον ἐστιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ποιοῦν τῷ γινομένῳ (ώς καὶ αὐτὸς ἐφεξῆς ἐρεῖ 'πολλάκις τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ εἰδικὸν καὶ τὸ τελικὸν εἰς ταῦταν ἔρχεται· ἀνθρωπος γὰρ ἀνθρωπον γεννᾷ'), εἰκότως μίαν ἔσχει τὴν ἐπωνυμίαν ή γένεσις. εἴτε οὖν ἐκ τοῦ ποιοῦντος ἐκλήθη εἴτε ἐκ τοῦ γινομένου, ἐπειδὴ ταῦταν τὸ ποιοῦν τῷ γινομένῳ, 20 πλὴν τῶν ἐκ σήψεως καὶ δσα ἐπινοίᾳ ἀνθρώπων νοθεύεται, ὡς ἐπὶ ἡμιόνων ἔχει (καὶ τούτων δὲ τοῖς ποιοῦσι ταῦταν πως τὸ γινόμενον), οὐδὲν ἡττον δείκνυται δτι ἐπὶ τοῦ εἶδους φέρεται μᾶλλον τὸ ὄνομα η̄ ἐπὶ τῆς ὅλης.

p. 193b15 Ἀνάγκη μὲν γὰρ ἀπὸ λατρικῆς οὐδὲ εἰς λατρικὴν εἶναι τὴν λάτρευσιν.

25 Ὁ λέγει τοιοῦτον ἐστιν· ἐπειδὴ αἱ γενέσεις καὶ αἱ οὐδοὶ καὶ ἀπὸ τῶν τελῶν καλοῦνται καὶ ἀπὸ τῶν ἀφ' οὐ γίνονται αἱς ποιητικοῦ αἵτίου, τὴν μὲν λάτρευσιν ἀπὸ λατρικῆς φαμεν οὐδόν, οὐκ εἰς λατρικήν· οὐ γὰρ τὴν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν οὐδὸν σημαίνει, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς· ὥστε καὶ ή λάτρευσις τὴν ἀπὸ τινος μὲν ἐπὶ τι οὐδὸν σημαίνει καλούμενην ἀπὸ τοῦ ἀφ' οὗ, ὥσπερ καὶ ή φύσις. ἀλλ' οὐχ οὕτως η̄ φύσις, λέγω δη̄ τὴν ἐκφυσιν. 16

1 ἐx (cf. p. 211,2) K: ἐπὶ LMt τοῦ ἐπι] τὸ ἐπὶ K 2 η̄ om. L 3 η̄ om. M

3. 4 οὐκ — ὑγείαν om. K 4 οὐδόν L 5 οὐγέιαν Aristoteles 5 οὐγέιαν (sic) K

8. 9 ὀνομάσθη] ὀνομάσθαι L 9 εἰς τὸ εἶδος τὸ ἄρα] γὰρ K τὸ (ante τὴν) K: om. L Mt 10 τι ἔχει L: τι ἔχειν K: ἔχει (om. τι) M: ἔστι τὸ 12 ἀποτελοῦν] ἀποτελούμενον ante corr. M 13 η̄ (post οὖν) om. L 16 ἐφεξῆς] cf. c. 7 p. 198*24 sqq.

ἐρεῖ ἐφεξῆς Mt 17 τὸ ἰδικὸν (sic) K: εἰδικὸν (om. τὸ) L Mt 18 ἔσχεν K: ἔχει (sic)

M: ἔχει (L)t 20 ἐπινοίᾳ LK: ἐπινοίᾳ Mt 23. 24 οὐκ — λάτρευσιν om. K

23 οὐκ ἀν εἰς L 25 η̄ om. (rubr. addend.) K 25. 26 καλοῦνται bis exhibent

(post οὐδοὶ et post τελῶν) LK 27 μὲν] μὲν γὰρ L 28 οὐδὸν iterat initio versus L

30 et p. 217,4 ἐκφυσιν M cf. ad p. 211,1

καὶ αὐτὴ γὰρ ὁδὸς οὖσα ἀπό τινος εἰς τι, οὐχ ἐκ τοῦ ἀφ' οὐ ἔσχε τὴν 14^τ
ἐπωνυμίαν, ἀλλ' ἐκ τοῦ εἰς δ. οὐχ οὗτως δ' ἡ φύσις ἔχει πρὸς τὴν
φύσιν. οὐχ ὥσπερ ἡ λάτρευσις ἔχει πρὸς τὴν λατρικήν, οὗτως ἡ φύσις,
λέγω δὴ τὴν ἔκφυσιν, πρὸς τὴν φύσιν· ἡ μὲν γὰρ λάτρευσις οὐ τὴν ἐπὶ⁵
λατρικήν, ἀλλὰ τὴν ἀπὸ λατρικῆς σημαίνει ὁδόν, ἡ μέντοι φύσις οὐ τὴν
ἀπὸ φύσεως, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ φύσιν σημαίνει ὁδόν.

p. 193 b 16 Ἐλλὰ τὸ φυόμενον ἔχ τινος εἰς τι ἔρχεται η̄ φύεται·
εἰς τί οὖν φύεται;

Τὸ η̄ δύναται καὶ παραδιαζευκτικὸς εἶναι, ἵνα ἡ οὗτω ‘τὸ γινόμενον 21
10 ἔχ τινος εἰς τι ἔρχεται η̄ γουν φύεται’ (ταῦτὸν γὰρ ἀμφότερα), δύναται δὲ
καὶ ἐπίρρημα εἶναι προσγραφομένου τοῦ ἂντι τοῦ καθὸ φύεται· καθὸ γὰρ
φύεται, εἰς τι ἔρχεται. εἰς τί οὖν φύεται; φησίν, οὐχὶ εἰς τὸ ἐξ οὗ,
τουτέστιν εἰς τὴν θλην, ἀλλ' εἰς τὸ εἰς δ, τουτέστι τὸ εἰδός. εἰ τοίνυν
καθὸ φύεται εἰς εἰδός ἔρχεται, ἔοικεν ἐκ τοῦ τέλους οὗτως ὠφημάσθαι,
15 ὥσπερ ἡ ὑγίανσις καὶ ἡ λεύκανσις· εἰ δὲ τοῦτο, τὸ εἰδός ἄρα φύσις διὸ 26
εἴη, ὥσπερ οὖν καὶ τὸ τῆς ὑγιάνσεως τέλος ὑγεία καὶ τὸ τῆς λευκάνσεως
λευκότης.

p. 193 b 18 Ἡ δὲ μορφὴ καὶ ἡ φύσις διχῶς λέγεται· καὶ γὰρ ἡ
στέρησις εἰδός πώς ἔστιν.

20 Δείξας δτι τὸ εἰδός μᾶλλον φύσις, βούλεται εἰπεῖν ποσαχῶς τὸ εἰδός
λέγεται, καὶ φησιν δτι διχῶς· λέγεται γὰρ πάλιν πως, φησί, καὶ ἡ στέ-
ρησις εἰδός, η̄ τοι στέρησιν λέγων τὸ χεῖρον τῶν ἐναντίων (πολλαχοῦ γὰρ
καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ τὸ μὲν κρείττον τῶν ἐναντίων εἰδός καλεῖ, 20
τὸ δὲ χεῖρον στέρησιν· διὸ καὶ τὴν ἐκ μέλανος μὲν εἰς λευκὸν μεταβολὴν
25 ἀπλῶς γένεσιν καλεῖ τινὰ δὲ φθοράν, τὴν δ' ἐκ λευκοῦ εἰς μέλαν ἀπλῶς
μὲν φθορὰν τινὰ δὲ γένεσιν), ἡ οὖν τοῦτο φησιν, ἡ καὶ τὴν κυρίως στέ-
ρησιν εἰδός καὶ μορφὴν ἐκάλεσε διὰ τὸ διάθεσιν εἰναὶ τινα τοῦ ὑποκειμέ-
νου. εἰ μὲν γὰρ μὴ πάντα τὰ δύντα εἰδῆ ἔστιν ἀλλ' ἔστι τινὰ καὶ ἀνείδεα,
δῆλον δτι οὐκ εἰδός η̄ στέρησις, εἰ δὲ πᾶν τὸ διπάσον δὲ εἰδός καλοῦμεν

1 αὐτὴ LM: αὐτὴ K: αὐτὴ t 2 οὗτω Mt δὲ η̄ K 2. 3 πρὸς τὴν φύσιν om. K
3 ὥσπερ] ὡς L οὗτω LK 4 λάτρευσις Mt: λατρικὴ LK 5 λατρικῆς ὁδὸν σημαί-
νει Mt 6 ἐπὶ LK: ἐπὶ τὴν Mt φύσιν] φύσει K 7 φυόμενος L 7. 8 ἔχ τινος—
οὖν φύεται om. K 7 η̄] η̄ L: η̄ γουν M: η̄ t 8 εἰς τί οὖν φύεται om. M εἰς τί]

εἰς τι (L)t 9 η̄ Lt: η̄ KM καὶ om. Mt 10 ἡγοῦν K ἀμφο K 12. 13 εἰς
τὸ utrobiique om. Aristoteles (praeter I) 13 εἰς (ante τὴν) om. fort. recte K
14 οὗτω LMt 15 ἄρα] γὰρ K 16 οὖν om. K ὑγίεια L 18 η̄ δὲ LKM: η̄
δὲ γε e vulgato Aristotele t 18. 19 διχῶς—ἔστιν om. K 19 et 21 πᾶς M 21 πά-
λιν om. K 22 πολλαχοῦ] cf. p. 91, 33 23 ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ L καλλεῖ K
25 δ' ἐκ LK: δὲ (om. ἐκ) Mt 27 ἐκάλεσεν K 29 δὲ LK: om. Mt

εις ταύτὸν ἄγοντες τῷ ὄντι τὸ εἶδος, δῆλον δτὶ ἐπειδὴ οὐκ ἔστι τῶν μη- 14^τ
δαμῇ μηδαμῶς ὄντων ἡ στέρησις ἀλλὰ τῶν πῃ ὄντων, καὶ πῃ εἶδος ἀν
εῖη. διάκειται γάρ καὶ μεμόρφωται πῶς καὶ αὐτὴν τὸ ὑποκείμενον· δια- 20
τίθησι γάρ πῶς καὶ ἡ τυφλότης τὸ ὑποκείμενον καὶ πᾶσα στέρησις. ἐπειδὴ
5 οὖν πᾶσαν διάθεσιν τοῦ ὑποκείμενου ἔστιν δτε μορφὴν τοῦ ὑποκείμενου
καὶ εἶδος λέγομεν, διὰ τοῦτο αὐτὸ τοῦτο ἐπεσημήνατο.

p. 193b20 Εἰ δέ ἔστιν ἡ στέρησις καὶ ἐναντίον τι περὶ τὴν ἀπλῆν
γένεσιν ἡ μὴ ἔστιν, ὅστερον ἐπισκεπτέον.

Περὶ τὴν ἀπλῆν γένεσιν φησιν ἀντὶ τοῦ τὴν οὐσιώδη. ἐν μὲν γάρ 40
10 τῷ πρώτῳ λόγῳ, δτὶ ἐξ ἀντικειμένων ἡ γένεσις ἔδειξεν ἡ οὐσιώδης· ἐξ
ἀσυνθεσίας γάρ φησι τὴν σύνθετον οὐσίαν καὶ ἐξ ἀναρμοστίας, ἀπερ στέ-
ρησις οὐκ ἐναντίον ἔστιν. εἰ τοίνυν αἱ στερήσεις, ἐξ ὧν αἱ οὐσίαι γίνον-
ται, ἐναντίαι εἰσὶ τοῖς γινομένοις, ὅστερον ἐπισκεψόμενα· καὶ ὑπερτίθεται
τοῦτο ἐν τῷ Περὶ γενέσεως καὶ φυλορᾶς βιβλίῳ, ἐν τῷ δείκνυσιν δτι πάντως
15 πᾶσα γένεσις ἐξ ἐναντίων, καὶ τίνα τὰ ἐναντία καὶ πόσα ἐξ ὧν αἱ γενέσεις.
ίνα οὖν ἡ μὴ ἀποδεῖξαι ἐν τούτοις δτὶ ἐξ ἐναντίων, ἀλλὰ μόνον ἐξ ἀντὶ 45
κειμένων, ἡ μὴ ἵχανῶς ἀποδεῖξαι, ὑπερτίθεται τοῦτο ἐν τῷ Περὶ γενέσεως
καὶ φυλορᾶς βιβλίῳ.

p. 193b22 Ἐπεὶ δὲ διώρισται ποσαχῶς λέγεται ἡ φύσις, μετὰ
20 τοῦτο θεωρητέον τι διαφέρει ὁ μαθηματικὸς τοῦ φυσικοῦ.

Εἰπὼν δτι τριχῶς ἡ φύσις λέγεται, καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὥλη καὶ ἡ
γένεσις ἡ ἐπὶ τὸ εἶδος, καὶ δτι μᾶλλον κυριώτερον τὸ εἶδος φύσις, καὶ 50
αἱ ἀλλαὶ δὲ δύο ἡ τε ὥλη καὶ ἡ γένεσις διὰ τὸ εἶδος ἔχουσι τὸ φύσεις
εἰναι, ἡ μὲν ὥλη διὰ τὸ ἐπιτηδεία εἰναι εἰς τὸ δέξασθαι τὸ εἶδος ἡ δὲ
25 γένεσις ὡς εἰς αὐτὸ ἄγουσα, ἐπειδὴ ἡ φυσιολογία μόριόν ἔστι τοῦ θεωρη-
τικοῦ μέρους τῆς φιλοσοφίας, τὸ δὲ θεωρητικὸν διαιρεῖται εἰς φυσιολογίαν

3 μεμόρφωται L 4 τυφλώτης K 6 λέγωμεν K 7 ἀπεσημήνατο L 7 εἰ
δ' ἔστην K 8 καὶ ἐναντίον—ἐπισκεπτέον ομ. K 10 τῷ πρώτῳ λόγῳ c. 5

p. 188b8 sqq. πρώτῳ λόγῳ] ἀλόγῳ K 11. 12 στέρησις L: στερή-
σεις Mt 12 καὶ οὐκ L 13 ἐναντίον LK: ἐναντία Mt 13 ἐναντίαι] ἐναντίον K
14 πάντων compend. K 16 τούτων compend. K 17 ἡ μὴ ἵχανῶς ἀποδεῖξαι K
19 lemma ομ. K 21 καὶ ἡ ὥλη ante καὶ τὸ εἶδος traic. Mt: omittit (iterato λέγεται post
Aristoteles 22 μᾶλλον καὶ K at cf. p. 216,2 κυριώτερον scripsi: κυριώ L:
καὶ τὸ εἶδος) K 24 εἰς τὸ LK: τὸ (ομ. εἰς) M: ομ. t
κυριώ K: κυριώτατα (cf. p. 211,20) Mt 25 ἡ φύσις λογία K 26 διαιρεῖται κτλ.] cf. p. 1,6 φυσιολογίαν (corr. ex φύσις λο-
γίαν) K: φυσιο L: φυσιολογία M: φυσιολογικὸν t

εἰς μαθηματικὴν εἰς θεολογίαν, βιούλεται ἐντεῦθεν διακρίναι τὸ φυσιολογικὸν 14^τ
 τοῦ μαθηματικοῦ καὶ τοῦ θεολογικοῦ· ἐπιστήμων γάρ ἔστι τὸ διαλαβόντα
 περὶ τῶν ὑποβεβλημένων αὐτῷ πραγμάτων ἀποκρίνειν τὰ δοκοῦντα μὲν 14^τ
 ὑποβεβλῆσθαι, μὴ ὑποβεβλημένα δέ. ἐπεὶ οὖν αἱ ἐπιστῆμαι αὐτῆς γνώσεις
 5 τινές εἰσιν, αἱ δὲ γνώσεις εἰδῶν εἰσι γνώσεις (χάν γάρ ἔστι τῶν ἀνειδέων
 γνῶσις, καὶ ταύτην ἐκ τῆς τῶν εἰδῶν γνώσεως γινώσκομεν· η̄ γάρ κατὰ
 ἀναλογίαν η̄ κατὰ ἀφαίρεσιν, ὡς εἴρηται πρότερον, τὸ ἀνεῖδεον γινώσκομεν),
 διὰ τοῦτο οὖν εἰκότως τὴν διάκρισιν τῶν ἐπιστημῶν τούτων ποιεῖται. δια-
 κρίνει δ' οὐ πάσις ἀλλήλων, ἀλλὰ τῆς φυσιολογίας μόνης τὰς λοιπάς, 5
 10 οὐδέποτε δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀστῶν. καὶ διακρίνει πρῶτον τὴν μαθηματικὴν
 ἐπιστήμην τῆς φυσιολογίας, καὶ φησιν διτὶ οὐ ταύτῃ διακρίνεται η̄ φυσιο-
 λογία τῆς μαθηματικῆς, η̄ δοκεῖ τοῖς πολλοῖς. καὶ ἐντεῦθεν δείκνυσι τὸ
 ἀναγκαῖον τῆς διακρίσεως τῶν ἐπιστημῶν τούτων· εἰ γάρ η̄ δοκοῦσα αὐτῶν
 διάκρισις δύμας οὐκ ἔστι διάκρισις, δῆλον δήπου διτὶ ἀναγκαῖος ὁ τῆς δια-
 15 κρίσεως λόγος αὐτῶν. νομίζουσι δὲ διακρίνεσθαι φυσιολογίαν μαθηματικῆς,
 τῷ τὴν μὲν φυσιολογίαν περὶ τὰς οὐσίας τῶν πραγμάτων καταγίνεσθαι, 10
 μαθηματικὴν δὲ περὶ τὰ πάθη καὶ τὰ σχήματα, τοῦτο δέ, φησίν, οὐκ ἔστιν
 ἀληθές· καὶ οἱ φυσιολόγοι γάρ φαίνονται μὴ μόνον περὶ τῶν οὐσιῶν δια-
 λεγόμενοι, ἀλλὰ καὶ περὶ σχημάτων καὶ παθῶν. αὐτὸς γοῦν ἐν τῇ Περὶ
 20 οὐρανοῦ οὐ μόνον περὶ τῆς οὐσίας τῶν οὐρανίων ἀπέδεικν, διτὶ ἔστιν ἐτέ-
 ρας τινὸς παρὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἀλλ' διτὶ καὶ σφαιρικὸν ἔχει κατὰ
 φύσιν τὸ σχῆμα, καὶ διτὶ κυκλοφορικόν, καὶ περὶ τῶν στοιχείων δὲ διε-
 λέχθη οὐ μόνον ποίας ἔκαστον ἔστιν οὐσίας, ἀλλ' διτὶ καὶ σφαιρικὰ πάντα, 15
 ἐν οἷς χαριέστατα γραμμικῶς ἀποδείκνυσι καὶ περὶ τοῦ ὅδατος καὶ τῆς
 25 τῆς διαλέγονται σφαιρικά. ὥστε εἰ καὶ οἱ φυσιολόγοι διαλέγονται οὐ μόνον περὶ
 τῶν οὐσιῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν συμβεβηκότων ταῖς οὐσίαις, ἔοικε μὴ δια-
 κρίνεσθαι ταύτη τοῦ φυσιολόγου ὁ μαθηματικός. τίνι οὖν διακρίνεται; φημὶ
 οὐ τῷ περὶ διαφόρων διαλέγεσθαι, ἀλλὰ τῷ τρόπῳ τῆς διδασκαλίας, διτὶ ὁ
 μὲν μαθηματικὸς διαλέγεται περὶ τῶν σχημάτων καὶ τῶν συμβαινόντων
 30 αὐτοῖς μηδὲν προσεπινοῶν ἐν ὑποιδῆτοιο ὅλῃ ταῦτα ὑπάρχει, ἀλλὰ χω-
 ρίσας αὐτὰ πάσης ὅλης τῇ διανοίᾳ οὕτω τὰ συμβαίνοντα αὐτοῖς θεωρεῖ,
 δι μέντοι φυσικὸς ἐπινοῶν τὸ σχῆμα καὶ τὰ λοιπὰ τῶν παθῶν, ὡς ἐν ὅλῃ
 αὐτὰ θεωρεῖ· η̄ γάρ ἐν οὐρανῷ η̄ ἐν ἡλίῳ η̄ ἐν γῇ η̄ ἐν ἀλλφ τινὶ τῶν

1 εἰς μαθηματικὴν εἰς θεολογίαν L: εἰς θεολογίαν (ομ. εἰς μαθηματικὴν) K: εἰς μαθηματικὴν
 τετραε τ adhaeret compendiose ix). εἰς θεολογίαν M: εἰς μαθηματικὸν, εἰς θεολογικὸν τὸ τὸν K
 4 ἐπιστήμαι ita scriptum in M non correxit τὸν αὐτῆς non intellego: num αὗται (cf. v. 8, 13)?
 5 χάν LK: εἰ Mt 6 ταύτην] ταύτης K: αν ταύτα? γάρ ομ. K 7 πρότερον
 p. 162, 4 sqq. 8 post εἰκότως delet ἔκαστον M διάκρισιν KM: διάκρισιν (L)t
 11 διτὶ οὐτανή K 12 τοῖς λοιποῖς K 14 δύμας ομ. L: fort. δητῶς οὐκ ἀν
 15 έστι K ἀναγκαῖως L 15 αὐτῶν λόγος K 16 τὴν μὲν L: τῇ μὲν K: τὴν (ομ.
 μὲν) Mt 19 ἐν τῇ ομ. L 19. 20 Περὶ οὐρανοῦ A 3 p. 270b 20 sqq. B 4. Γ 3 sqq.
 22. 23 κυκλοφορητικὸν ετ διηλέχθη K 23 έστιν ομ. L σφαιρικάντα (sic) K
 25 σφαιρικὴ ut vid. L εἰ ομ. K 26 ταῖς οὐσίαις LK: τῆς οὐσίας Mt 28 δια-
 φορῶν K 32 τὰ σχήματα K

φυσικῶν σωμάτων. ὁ γοῦν Θεοδόσιος ἐν τοῖς Σφαιρικοῖς διδάσκων τὰ συμ- 14·
βαίνοντα πάθη τῇ σφαιρᾷ οὐδὲν προσλογίζεται ὅλην, ἀλλὰ χωρίσας πάσης
οὐσίας τὸ σφαιρικὸν σχῆμα οὕτω τὰ συμβαίνοντα αὐτῷ ἐπισκέπτεται, διτὶ
ἐὰν σφαιρα ἐπιπέδῳ τμηθῇ κύκλου ποιεῖ, καὶ δσα ἀλλα. ὁ δὲ Αὐτόλυχος 25
 5 Περὶ κινούμενης σφαιράς γράψας καὶ δσα συμβαίνει τῇ κινούμενῃ σφαιρᾳ,
μερικώτερός ἐστι τοῦ Θεοδοσίου καὶ μᾶλλον τῷ φυσικῷ προσεγγίζων (ἢ
γάρ κίνησις ἐγγύς πως ἐστι τῆς οὐσίας). εἰ γάρ καὶ μὴ ἐπινοεῖ οὐσίαν τινὰ
ἐν τῇ κινούμενῃ σφαιρᾳ, ἀλλ’ οὖν σύνθεσίν τινα λαμβάνει τοῦ σχήματος
καὶ τῆς κίνησεως, καὶ ταύτῃ ἐγγύς πως ἐστι τῆς οὐσίας. ἔτι τούτου μερι-
 10 κώτερα τὰ Εὐκλείδου Φαινόμενα καὶ ἀπλῶς πᾶσα ἀστρονομία· ἐνταῦθα γάρ
καὶ ἡ οὐσία αὐτῇ συνεπινοεῖται. οὐρανοῦ γάρ κίνησιν καὶ ἥλιον καὶ τῶν 20
λοιπῶν ἀστέρων προσλογίζεται· οὐ γάρ ἀπλῶς κίνησιν σφαιράς ἐπισκοπεῖ,
ἀλλὰ τῆς ἀπλανοῦς ἢ τῆς Κρονίας ἢ ἀλλης τινός, καὶ τὴν σχέσιν αὐτῶν
τὴν πρὸς ἀλλήλας. καὶ ἐστι τὸ μὲν ἀκρότατον τῆς μαθηματικῆς εὐδιά-
 15 κριτον καὶ κεχωρισμένον τῆς φυσιολογίας (οἱά ἐστι τὰ Θεοδοσίου Σφαιρικά,
τὰ Εὐκλείδου ιγ' βιβλία, τὰ ἀριθμητικά· παντελῶς γάρ ἐν τούτοις ὅλης
οὐδεμία μνήμη), τὸ δὲ περιπέξιον αὐτῆς πως ἐγγύς ἐστι τῆς φυσιολογίας·
καὶ γάρ ὁ ἀστρονόμος ὡς ἥλιον σχῆμα θεωρεῖ καὶ ὡς ἥλιον κίνησιν καὶ 25
μεγέθη αὐτῶν, καὶ ὁ φυσιολόγος δ’ ὡσαύτως. τίς οὖν ἡ διαφορά; διτὶ εἰ
 20 καὶ περὶ τῶν αὐτῶν διαιλέγονται καὶ ὡς τοῖς αὐτοῖς ὑπαρχόντων, ἀλλ’ ὁ
μὲν φυσιολόγος ὅτι τὰ τοιαῦτα σχήματα καὶ αἱ κίνησεις αἱ τοιαῦται οἰκεῖα
καὶ συμφυῇ τῇ τοιαύτῃ οὐσίᾳ, λέγω δὴ τῇ πέμπτῃ (διὰ τοῦτο γάρ σφαι-
ρικά τε καὶ κυκλοφορικά, ἐπειδὴ μήτε ἐξ ἐνὸς μήτε ἐκ πάντων τῶν σπο-
χείων, ἀλλ’ ἐτέρους τινὸς τοῦ πέμπτου σώματος εἰσι, καὶ διτὶ βέλτιον αὐ-
 25 τοῖς τὸ τοιοῦτον σχῆμα καὶ ἡ κίνησις), ὁ δὲ μαθηματικὸς ἀπλῶς κινούμενον 40
ἥλιον θεωρεῖ, μὴ προσλογίζομενος εἴτε προσφύῃς ἢ κίνησις αὐτοῦ ἢ τὸ
σχῆμα τῇ οὐσίᾳ, ἢ μή, ὥστε κανὸν ὅποιας ποτὲ ἢ οὐσίας τὰ οὗτας ἐσχη-
ματισμένα καὶ κινούμενα, τὰ αὐτὰ δὲν συμβαίνειν. ἀλλ’ οὐδὲ εἰ βέλτιον
αὐτοῖς ἢ μὴ τὸ τοιοῦτον οἶδεν, ἀλλ’ ἐν αὐτοῖς μὲν θεωρεῖ τὰς κίνησεις
 30 καὶ τὰ σχήματα, οὕτω δὲ κανὸν εἰ πύρινα ἦν τὰ κινούμενα ἢ ἄλλης τινὸς
οὐσίας, ἀμέλει τὰ δεδειγμένα ἐν τῇ καθολικωτέρᾳ μαθηματικῇ ἐπιστήμῃ
προσαρμόζουσι τούτοις· οἷον διτὶ, ἐπειδὴ δεδειχταὶ διτὶ πᾶσα σφαιρα τοιῶσδε
τεμνομένη τάδε πάσχει, καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης ἄρα σφαιρας τὸ αὐτὸ-
 35 τοῦτο ἀρμάσει. οὗτας ἐκτὸς ὅλης αὐτὰ σκοποῦσι, κανὸν ὡς ἐν τοῖς οὐρα- 45

1 σωμάτων LK: πραγμάτων Mt τοῖς σφαιρικοῖς LK: τῇ σφαιρικῇ Mt 4 αὐτόσκλυ-
τος K 6 μετωρικώτερός (sic) M 7 γάρ (post εἰ) om. ut vid. I. 10 κάνταῦθα L
 15 οἵτι εἰσι Mt 16 ιγ' LK: δεκατρία Mt τῆς ὅλης Mt 17 ἐγγύς πῶς K
 19 ὡσαύτως errorre typogr. t 19. 20 διτὶ εἰ καὶ LK: διτὶ καὶ M: διτε καὶ (sublata
distinctione post διαφορά) t 21 τὰ (ante τοιοῦτα) et 22 τῇ (ante τοιαύτῃ) K: om. LMt
at cf. Themist. p. 165, 21 sqq. αἱ (post κίνησεις) om. Mt 21. 22 οἰκεῖαι καὶ συμ-
φυεῖς K 23 κυκλοφορητικά K 25 ἡ deleverim 27. 28 ὥστε—συμβαίνειν
(verbα κανὸν—οὗτας εναν. I.) LK: om. Mt 29 μὲν libri: fort. μόνον 30 τὰ prius
om. L πύρινα K: πύρρια M: πυρινὰ (L)t ἄλλης ἡστινοσοῦν K 33 ἄρα σφαιρας]
γάρ σφαιρας K 34 ἐν K Mt: om. I.

νίοις θεωρῶσι γινόμενα. καὶ ὁ μὲν φυσικὸς τὸ ποιὸν μόνον τῆς κινήσεως ¹⁴ ἐπισκοπεῖ, δὲ μαθηματικὸς καὶ τὸ ποσόν. ὥσπερ οὖν καὶ ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς δεῖξας δτὶ ἡ ἀπόδειξις τῶν καθόλου ἔστι καὶ οὐδέν ἔστι τῶν μερικῶν ἀποδεικτικόν, ἡμέρησε μήποτε οὖν ἡ ἀστρονομία οὐχ ἔστιν ἀποδεικτική· δσα γάρ περὶ ἐκλείψεως ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἀστέρων κινήσεως λέγεται, περὶ μερικῶν τινων λέγεται περὶ ἡλίου ἡ σελήνης ἡ ἄλλου τινὸς τῶν ἀστέρων ἡ τῆσδε τῆς σφαίρας. ἐπιλυόμενος οὖν ⁵ τὴν ἀπορίαν φησὶν δτὶ, εἰ καὶ περὶ μερικῶν ποιεῖται τοὺς λόγους ὁ ἀστρονόμος, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς περὶ μερικῶν, ἀλλ᾽ ὡς καθολικῶν τινων τὰ συμβατικά ¹⁰ νοντα αὐτοῖς ἐξετάζει· δειχνὺς γάρ, φέρε εἰπεῖν, δτὶ ἡ σύνοδος μὲν ἡλίου καὶ σελήνης ποιεῖ ἡλιακὴν ἔκλειψιν, καὶ ἡ τοιάδε αὐτῶν σχέσις σεληνιακήν, οὐχ οὕτω ταῦτα ἀποδείχνυσιν, δτὶ ἐπειδὴ εἰς ἡλίους ἔστιν καὶ μία σελήνη, ταῦτα οὕτω συμβαίνει, ἀλλ᾽ εἰ καὶ μύριοι ἡσαν ἡλιοι καὶ σελῆναι τοσαῦται, τὰ αὐτὰ δὲ συνέβῃ. | ὥσπερ οὖν ἐν τούτοις περὶ μερικῶν ποιούμενος τὸν ¹⁵ λόγον ὁ ἀστρονόμος καὶ ἔνα ἡλιον ἐξετάζων καὶ μίαν σελήνην, οὐχ ὡς περὶ μερικῶν ἀλλ᾽ ὡς καθολικῶν τινων ποιεῖται τοὺς λόγους, οὕτω καὶ ὡς ἡλιακὴν σφαῖραν ἡ κίνησιν ἐξετάζῃ, οὐχ ἀπλῶς ὡς τῇ ἡλιακῇ οὐσίᾳ ὑπάρχουσαν ἐξετάζει, ἀλλ᾽ ἀπλῶς τοιῶσδε κινουμένη σφαίρᾳ τὰ συμβαίνοντα ἐξετάζει, χωρίζων τῇ ἐπινοίᾳ τὰ σχήματα καὶ τὰς κινήσεις τῆς οὐσίας. ²⁰ καὶ οὗτοι μὲν, φησίν, οὐδὲν ἀτοπὸν ποιοῦσι χωρίζοντες τῇ ἐπινοίᾳ τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν· πεφύκασι γάρ κατ' ἐπίνοιαν τοῦ ὑποκειμένου διαιρεῖσθαι. εἰ μὲν γάρ χωρίζοντες ὑπόστασιν αὐτοῖς ἐδίδοσαν, ψεῦδος δὲν αὐτοῖς καὶ ἀδύνατον ἡκαλούμενος, ἐπειδὴ δὲ τῇ ἐπινοίᾳ μόνον τὴν διάκρισιν αὐτῶν ποιοῦνται πεφυκότων γε τῇ ἐπινοίᾳ χωρίζεσθαι, οὐδὲν ἀτοπὸν ἔψεται τῇ τοιαύτῃ διακρίσει. οὗτοι μὲν οὖν, φησίν, οὐδὲν ἀτοπὸν ποιοῦσιν, οἱ δὲ τὰ εἶδη, φησίν, χωρίζοντες, ἀπερὶ οὐδὲν κατ' ἐπίνοιαν χωρίζεσθαι πέφυκε, καὶ μὴ ¹⁰ μόνον τῇ ἐπινοίᾳ χωρίζοντες ἀλλὰ καὶ ὑπόστασιν αὐτοῖς καθ' αὐτὰ παρέχοντες, οὗτοι μάλιστα ἀμαρτάνουσι τὰ ἀδύνατα ὑποτιθέμενοι· τὰ μὲν γάρ πάθη οὐδὲν συντελοῦντα εἰς τὸν τῆς οὐσίας λόγον, ἀλλ' ἵδιον ἔχοντα τὸν τοῦ εἰναι ἔαυτῶν λόγον καὶ χωρίζομενα τῇ ἐπινοίᾳ κατὰ τοῦτο τῶν οὐσιῶν, οὐδὲν ἀτοπὸν εἰ χωρίζοιτο ὑπὸ τῶν μαθηματικῶν τῇ ἐπινοίᾳ οὐ τῇ ὑπόστασει, τὰ μέντοι φυσικὰ εἶδη, οἷον τὸ ἀνθρώπου τὸ ίππου τὸ λίθου καὶ τῶν λοιπῶν, οὐδὲ κατ' ἐπίνοιαν τῆς ὑποκειμένης ὅλης χωρισθῆναι δύνανται· δταν γάρ ἐπινοήσω τὸ εἰδός τῆς σαρκός, εὐθὺς μετὰ τῆς τοιᾶσδε ²⁵

1 θεωροῦσι K 2. 3 Ἀποδεικτικοῖς] Anal. Post. A 31 p. 87 b 38 sqq. 5 γάρ Kt: om. LM 6 λέγεται (altero loco) LK: διαλέγεται Mt 7 τῆς φαῖρας K 8 περὶ] τῶν K 10 δειχνὺς γάρ] δειχνὺς γάρ (K)t: δειχνυσι (om. γάρ) LM 12 ἐπειδὴ εἰς ἡλιος ἔστιν Kt: εἰς ἡλιος ἔστιν ἐπειδὴ LM καὶ om. L 13 οὕτω ταῦτα L 16 περὶ ετ ἀλλ' ὡς καθολικῶν om. L 17 ἐξετάζῃ] ἐξετάζει K ἀπλῶς ὡς LK: ὡς ἀπλῶς ὡς M: ὡς ἀπλῶς t: ἀπλῶς induxerim 21 κατένοιαν (sic) K 23 ἐπει K δὲ om. L 24 γε M: τὲ L: om. Kt cf. p. 224,4 26 post ἐπίνοιαν repet. φησι Mt 30 ἔαυτῶν LK: αὐτῶν Mt fortasse τοῦτο 31 χωρίζοντο K ὑπὸ K: ἐπὶ L: ἀπὸ Mt ^{στ} τῶν μα K 32 ἀνθρώπου τὸ ὑπὸ τοῦ λίθου K 33. 34 δύνανται K

κράσεως τῶν στοιχείων ἐπινοῶ τὸ ὑγρὸν αὐτῆς τὸ αἵματῶδες τὸ μαλακόν, ¹⁵ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσπύτως. δῆλον δέ, φησίν, ἐκ τῶν ὄρισμῶν· σφαιρικοῦ μὲν γάρ σχήματος ἡ κινήσεως ἢ ἀλλού τινὸς τῶν παθῶν, οἶον καρπούδητος ἡ εὐθύτητος, τὸν ὄρισμὸν ἀποδίδούς τις οὐδὲν μεμνήσεται τῆς ⁵ ὥλης, σαρκὸς δὲ ἡ δστοῦ ἡ τινος ἀλλού τῶν φυσικῶν εἰ θελήσει τις ἀποδύναι τὸν ὄρισμόν, πάντως μεμνήσεται τῆς ὑποκειμένης ὥλης, διτὶ ἡ τοσῆσε ὑγρότητος ἡ θερμότητος μετέχουσα καὶ μαλακότητος καὶ τῶν τοιούτων, ²⁰ ἀπέρ τὴν ὑποκειμένην κρᾶσιν τῶν στοιχείων τῷ εἶδει τῆς σαρκὸς δηλοῖ. εἰ δὲ ἀδύνατον κατ' ἐπίνοιαν χωρὶς ὥλης λαβεῖν τὰ οὖσιώδη ¹⁰ εἶδη, σχολῆ γε δήπου καθ' ὑπόστασιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ ὑποτίθεσθαι εἰναι.

p. 193b 24 Καὶ γὰρ ἐπίπεδα καὶ στερεὰ ἔχει τὰ φυσικὰ σώματα καὶ μήκη καὶ στιγμάτις, περὶ ὧν σκοπεῖ ὁ μαθηματικός.

'Ο φυσικός, φησί, περὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων διαλέγεται, ἐν δὲ τοῖς ²⁵ φυσικοῖς σώμασιν ἐπίπεδα καὶ στερεά εἰσι καὶ γραμματὶ καὶ σημεῖᾳ, περὶ τούτων δὲ σκοπεῖ καὶ ὁ μαθηματικός· ἐοίκασιν οὖν περὶ τὰ αὐτὰ ἀμφότεραι αἱ ἐπιστῆμαι καταγίνεσθαι. ἔτι δὲ ἡ ἀστρολογία ἐτέρα ἡ μέρος τῆς φυσικῆς. ἀστρολογίαν φησὶν ἦν ἰδίας νῦν ἀστρονομίαν καλοῦμεν· οὐδὲν διεκέριτο γάρ περὶ τοῖς παλαιοῖς τὰ δύνατα, ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ²⁰ ἀμφι φέρεοντο. εἰπὼν δὲ καθόλου περὶ τῆς μαθηματικῆς, εἰδικώτερον 20 ἀστρονομίας ἐμνήσθη, διότι πολλὴ συγγένεια αὐτῇ πρὸς τὴν φυσικήν· οὐδὲν γάρ παντελῶς ἀνευ ὥλης δοκεῖ τὰ συμβεβηκότα τοῖς οὐρανίοις ἐπισκέπτεσθαι, ὡς ἡδὴ εἴπομεν.

p. 193b 26 Εἰ γὰρ τοῦ φυσικοῦ τὸ τί ἔστιν ἥλιος ἡ σελήνη εἰδέναι, τῶν δὲ συμβεβηκότων καθ' αὐτὰ μηδέν, ἀτοπον.

25 Τὴν δοκοῦσαν τοῖς πολλοῖς διάκρισιν τῶν ἐπιστημῶν τούτων δείχνειν, ³⁰ σιν οὐκ ἀληθεύουσαν, ἦν δὲ ἡ διάκρισις διτὶ ἡ μὲν φυσικὴ περὶ τῶν οὖσιῶν, ἡ δὲ μαθηματικὴ περὶ τῶν καθ' αὐτὰ συμβεβηκότων. τὸ οὖν νομίζειν, φησίν, διτὶ οὐδαμῶς φυσικοῦ ἔστι τὸ διαλέγεσθαι περὶ τῶν καθ' αὐτὰ συμ-

3 τινὸς] οὗτονος K 5 ἡ τινος ἀλλου LK: ἡ ἀλλου τινὸς Mt θελήσοι K

6 ἡ scripsi: ἡ (LMK)t 6. 7 τέσης δὲ K 9 εἰ δὲ K: εἰδῶν οὖν (L)οὐν: fort. εἰ δ' οὖν 10 σχολῆ K καθ' ὑπόστασιν LK: καὶ ὑπόστασιν M: καὶ ὑποστάσει t 11. 12 καὶ στερεὰ—μαθηματικός om. K 13 τῶν om. K 14 γραμματὶ (L)t: γραμμὴ KM 16 δὲ ἡ KM: δὲ (om. ἡ) L: δ' ἡ t: ἡ Aristoteles 16. 17 ἡ μέρος τῆς φυσικῆς om. K 16 ἡ μέρος M 17 ἀστρολογίαν κτλ.] cf. p. 227, 15 φησὶν LK:

καλεῖ Mt 18 διεκέρι (αι compend.) K: διεκρίνετο L τοὺς παλαιοὺς L ἀλλ' K:

ἀλλ' ἡν (L)Mt 19 ἐφέροντο scripsi: ἐφετρ L: ἐφερον K: om. Mt ίδικώτερον K

20 αὐτῇ Mt: αὐ τῇ K: αὐτῆς L 22 ἡδη om. Mt 23. 24 τὸ τί—ἀτοπον om. K

23 τὸ τί] τοῦτο L 24 δὲ om. M 26 ἀληθῆ οὖσαν K

βεβηκότων ταῖς οὐσίαις, πρῶτον μὲν καὶ αὐτόθιν ἄτοπον, εἰ μὴ διαλέξεται ^{ἴ ὅ}
περὶ βαρύτητος καὶ κουφότητος ὁ φυσικός, ἢ περὶ ἀπείρου καὶ πεπερα- ⁴⁰
σμένου σχημάτων τε τῶν φυσικῶν σωμάτων (εἰ γὰρ περὶ μηδενὸς τούτων
διαλέξεται, συμβῆσται αὐτῷ περὶ μαθηματικοῦ σώματος εἶναι τὸν λόγον·
ἢ πῶς δὲ καὶ γνώσεται τὴν ἔκάστου οὐσίαν, καὶ τίνι διενηρόχασιν ἀλλήλων;
οὔτε γὰρ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν ἴκανὸν εἰς τὸ γνῶναι τὴν ἔκάστου φύσιν τὸ λέ-
γεν ^ἔ οὐλῆς καὶ εἰδούς αὐτὰ συγκεῖσθαι, οὔτε ἐπὶ τῶν συνθέτων τὸ λέγειν
ἀπλῶς διὰ ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων συνεστήκασιν), ἀλλως τε καὶ φαί-
νονται, φησί, πάντες οἱ περὶ φύσεως διαλεγόμενοι καὶ περὶ τοῦ σχῆματος ⁴⁵
10 τοῦ κόσμου καὶ τῶν καθ' ἔκαστα πραγματευσάμενοι. ὥστε οὔτε ἐκ τοῦ
λόγου οὔτε ἐκ τῆς ἐναργείας εὐλογον τὸ νομίζειν, διτι οὐκ ἔστι φυσικοῦ τὸ
περὶ τῶν καθ' αὐτὰ συμβεβηκότων τοῖς φυσικοῖς πράγμασι διαλέγεσθαι,
ἀλλὰ περὶ μόνων τῶν οὐσιῶν· οὐκ ἄρα αὕτη διάκρισις ἔστι τοῦ φυσικοῦ
πρὸς τὸν μαθηματικόν.

15 p. 193b31 Περὶ τούτων μὲν οὖν πραγματεύεται καὶ ὁ μαθηματι-
κός, ἀλλ' οὐχ ἡ φυσικοῦ σώματος πέρας ἔκαστον. ⁵⁰

'Εντεῦθεν αὐτὸς τὴν ἀληθῆ διάκρισιν τῶν ἐπιστημῶν τούτων ἔκτιθε-
ται, διτι εἰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν ἀμφότεροι, ἀλλ' ὁ μὲν φυσικὸς ἐν οὐλῇ
θεωρεῖ τὰ τοιαῦτα ὑπάρχοντα, ὁ δὲ μαθηματικὸς χωρίσας αὐτὰ τῶν ὑπο-
20 κειμένων αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἐπισκέπτεται χωρὶς πάστης οὐσίας, μηδὲν φρον-
τίζων εἴτε ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας τοῖς γενητοῖς ἡ ὑποκειμένη αὐτοῖς φύσις
εἴτε ὄθενδήποτε, καὶ εἴτε φυσικὸν τοῖς ὑποκειμένοις τὸ σχῆμα εἴτε μή. |

p. 193b34 Χωριστὰ γὰρ τῇ νοήσει κινήσεώς ἔστιν.

⁵⁵

Οὐδὲν ἀδύνατον, φησί, ποιεῖ ὁ γεωμέτρης χωρίζων τῶν ὑποκειμένων
25 τὰ τοιαῦτα πάθη καὶ σχῆματα· πεφύκασι γὰρ κατ' ἐπίνοιαν χωρίζεσθαι·
διπέρ οὖν αὐτοῖς πεφύκος ἔστι, τοῦτο ποιεῖ. κινήσεως δέ φησιν ἀντὶ τοῦ
τῆς φυσικῆς αὐτῶν οὐλῆς, ἣτοι τοῦ ὑποκειμένου· ἐν τούτῳ γὰρ ἡ αἰτία τῆς
κινήσεως. εἴρηται δ' ἡμῖν πρότερον, δπως οὐδὲν τὸ φυσικὸν σῶμα, ⁵
ἀλλὰ καὶ ἡ οὐλὴ δοκεῖ κινήσεως αἰτία εἶναι.

1 αὐτόθιν] ἀλλο (Ἀλλοθεν?) L 2 καὶ (post ἀπείρου) LK: τὲ καὶ Mt 3 fort. σχη-
μάτων τε καὶ παθῶν τῶν 4 μαθηματικοῦ] παθητικοῦ K πράγματος L 5 ἔκα-
στον K 6 ἴκανόν ἔστιν Mt 7 αὐτὴν L 9 φησί om. Mt 10 ὥστε] ὥτε K
11 ἐναργεῖας t: ἐνεργείας LKM εὐλογον K: ἀλογον LMt τὸ (post φυσικοῦ) om. L
12 αὐτὸ K τοῖς] τῆς K 13 αὐτη (sic) K 15 μὲν om. L 15. 16 καὶ—ἔκαστον
om. K 16 πέρας ἔκαστον om. L 19. 20 χωρίσας αὐτὰ τῶν ὑποκειμ. K 21 ἡ
ὑποκειμ. et mox τοῖς ὑποκειμ. sine accentu K φύσις om. L 22 εἴτε καὶ μή Mt
24 Οὐδὲν om. L χορίζων K 25 γὰρ] οὖν M 26 οὖν om. M 27 αὐτῶν K
28 πρότερον p. 211,23 φυσικὸν om. L σῶμα] απ σχῆμα? 29 εἰναι om. K

p. 193b35 Λανθάνουσι δὲ τοῦτο ποιοῦντες καὶ οἱ τὰς ἰδέας λέ- 15
γοντες.

Οπερ οἱ μαθηματικοὶ ποιοῦσι πεφυκὸς γίνεσθαι (τί δὲ ποιοῦσι; τὸ 10
χωρίζειν τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν κατ' ἐπίνοιαν, πεφυκότα οὖτα χωρίζεσθαι),
5 τοῦτο καὶ οἱ τὰς ἰδέας τιθέμενοι ποιοῦσι, λανθάνοντες ἑαυτοὺς διτι οὐδαμῶς
χωρίζεσθαι πεφύκε τὰ οὐσιώδη εἰδῆ τοῦ ὑποκειμένου ἑαυτοῖς, ὥσπερ τὰ
σχήματα καὶ τὰ πάθη· τὸ γὰρ ἡττον ὄντα χωριστὰ ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς
ὄντα χωριστά. καὶ ἔτι τὸ ἄτοπον ἐπαύξουσιν διτι οὐ μόνον κατ' ἐπίνοιαν
χωρίζουσι τὰ εἰδῆ, ὥσπερ τὰ σχήματα καὶ τὰ πάθη οἱ μαθηματικοί, ἀλλὰ
10 καὶ ὑπάρχειν αὐτοῖς καθ' αὐτὰ διδόσαι τοῖς μηδὲ κατ' ἐπίνοιαν χωρίζεσθαι 15
πεφυκόσιν. διτι δὲ οὐδὲ κατ' ἐπίνοιαν χωρίζεσθαι πέρυκε τὰ οὐσιώδη εἰδῆ
τοῦ ὑποκειμένου ἑαυτοῖς καὶ τῆς ὅλης, ὥσπερ τὰ σχήματα καὶ τὰ πάθη,
δῆλον, φησίν, ἐκ τῶν δρισμῶν ἐκατέρων· τρίγωνον μὲν γὰρ καὶ κύκλον καὶ
σφαῖραν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα δυνατὸν δρίσασθαι μὴ ἐπιμνησθέντα ὅλης
15 (κύκλος μὲν γάρ ἔστι σχῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον,
ἄρτιον δ' ἀριθμὸς διαιρούμενος δίχα· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἔστιν δρισ-
σθαι μηδαμῶς ὅλης ἐπιμνησθέντα, ὡς δὴ πεφυκότων τῷ λόγῳ καὶ τῇ ἐπι-
νοίᾳ χωρίζεσθαι, εἰ καὶ μὴ τῇ ὑποστάσει), σάρκα δὲ καὶ δστοῦν καὶ νεῦρον
καὶ πᾶν εἶδος οὐσιώδες ἀδύνατον δρίσασθαι μὴ ἐπιμνησθέντα τῆς ὅλης
20 τῆς ὑποκειμένης, ὡς δὴ μὴ πεφυκότων μηδὲ τῷ λόγῳ καὶ τῇ ἐπινοίᾳ
χωρίζεσθαι. τῆς γὰρ σάρκος ἔχούστης τὸ εἶναι τῷ μαλακὴν φέρε εἰπεῖν καὶ
ὑγρὰν εἶναι καὶ ἐνεργείας ἔχειν τοιάσδε ἢ τοιάσδε, πῶς ἐγχωρεῖ τὰ τοιαῦτα
πάντα ὅλης χωρίσαντα αὐτὰ καθ' αὐτὰ ἢ φαντασθῆναι ἢ λογισθῆναι ἢ
δρισμὸν αὐτῶν ἀποδοῦναι; αὐτὸν γὰρ τὸ εἴπειν ὑγρὸν καὶ θερμὸν τὴν κρᾶσιν 25
25 τῶν ὑποκειμένων στοιχείων. ἀπέρ ἔστι τῆς σάρκος ὅλη, εἰπεῖν ἔστιν. οὐδὲ
γὰρ ὥσπερ ἐπινοῶ σχῆμα μηδὲν προσεπινῶν ἐν ποιά ὅλῃ ἔστι τὸ τοιοῦ-
τον, οὖτα καὶ σάρκος εἶδος ἢ δστοῦ δύναμαι ἐπινοῆσαι· εὐθὺς γὰρ τὸ ἔγρδον
καὶ λευκὸν τοῦ δστοῦ ἐπινοῶ καὶ δσα ἀλλα αὐτῷ προσυπάρχει. καν δρισ-
σθαι θελήσω τὴν σάρκα, ἐρῶ τυχόν διτι ἔστι σῶμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν αἱ-
30 ματῶδες μαλακὸν τοιάσδε ἐνεργείας ἔχον, εὐθὺς δὲ τοῦτο εἰπῶν τὴν ὑπο-
κειμένην ὅλην εἰρήκα. ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀπλῶν ἔστι τι ἐπινοῆσαι ἀνευ ὅλης. 35
εὐθὺς γὰρ τῷ ἐπινοῆσαι ὅδωρ, τὸ ὑγρὸν αὐτοῦ τὸ χυτὸν ἐπινοῶ τὸ ψυχρόν,

1 ante λανθάνουσι exhibet •ύ (h. e. οὐ) K	1. 2 ποιοῦντες—λέγοντες om. K	3 οἱ
μαθηταὶ K	5 εἰδέας ὑποτιθέμενοι K	8 ξτι] ἐπὶ K
ita saepe K	11 δτι δὲ K: διτι (L)Mt	9 οἱ μα atque
δῆλον Mt	ἐκ τῶν δρισμῶν iterat M	12 ἑαυτοῖς om. K
		13 δῆλον LK: καὶ
		κύκλον] δ (errore ex compendio O orto) K
14 ἐπιμνησθέντος K	15 μὲν om. K	16 ἀρτὶ M
διαιρούμενον L	22 ὑγρὸν K	δ' K: om. LMt
25 σάρκος ἢ ὅλη t	27 εἶδος ἢ δστοῦ LK: καὶ δστοῦ εἶδος Mt	ἀριθμὸν
29 ἐρῶ K: ἐτέρως (L)Mt	30 εὐθὺς δὲ LK: εὐθὺς (om. δὲ) om. Mt	δύναμιν K
τὸ K	τὸ χυτὸν KM: τυχόν L: τὸ τυχόν t	32 τῷ]
		καὶ τὸ ψυχρόν Lt

τοῦτο δ' ἐπινοήσας τὸ σύνθετον ἐπενόησα, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτὸς καθ' αὐτὸν ἕν¹
χυτόν τι ἐπινοῆσαι ἡ ὑγρόν. πόσον οὖν ἔστιν ἀπότοπον τὰ μηδὲ κατ' ἐπί-
νοιαν χωρίζεσθαι πεφυκότα καὶ καθ' ὑπόστασιν χωρίζειν;

Τὰ μὲν οὖν παρὰ Ἀριστοτέλους καὶ ἡ τὸ πιθανὸν ἔχουσιν εἰρηται,
5 καὶ διὰ πρὸς Πλάτωνα αὐτῷ ἡ ἀπότασις δῆλον. ἐγὼ δέ φημι διὰ εἰ μὲν
τοῦτο αὐτῷ ἐνεκάλει τὸ καθ' ὑπόστασιν χωρίζειν ἰδίᾳ τὰ εἰδῆ τῶν φυ-²⁵
σικῶν, εἰλέγε τὸ εὔλογον ἡ ἔχηλησις (ἀδύνατον γάρ τὰ ἐν ὑποκειμένῳ τὸ
εἶναι ἔχοντα αὐτὰ καθ' αὐτά ποτε ὑποστῆγαι), εἰ δὲ τοῦτο φησιν διὰ αὐτού-
νατον τῷ λόγῳ ἡ τῇ ἐπινοίᾳ χωρίζει τῆς ὄλης τὸ εἶδος, οὐκ εὔλογον
10 ἔμοιγε εἶναι δοκεῖ· εἰ γάρ καὶ δυσφάνταστά εἰσιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ τὰ οὐ-
σιώδη εἰδῆ, ἀλλ' οὖν ὁ λόγος καὶ ταῦτα χωρίζειν πέφυκε. λέγομεν γοῦν
διὰ τὸ εἶδος ἔτερόν ἔστι τῆς ὄλης, καὶ ἡ αὐτὴ μένουσα καὶ μία ὄλη δέχε-
ται ἀνὰ μέρος διάφορα, ὡς δὴ ἔτερων ὄντων παρ' αὐτὴν τῶν εἰδῶν. καὶ
τί λέγω ἡ ὄλη; τὸ δεύτερον γοῦν κατ' αὐτὸν ὑποκειμένον, τοῦτο δ' ἔστι⁴⁰
15 τὸ τριχῆ διαστατόν, ἔτερόν ἔστι σαρκὸς καὶ δστοῦ καὶ τῶν λοιπῶν πάντων
εἰδῶν, ἀποιον δὲ καθ' αὐτό. πῶς οὖν φησι μηδὲ κατ' ἐπινοιαν δύνασθαι
χωρίζεσθαι τοῦ ὑποκειμένου τὰ εἰδῆ; αὐτὸς γοῦν ἐν τῇ Περὶ γενέσεως
φησι τὴν σάρκα καὶ τὸ δστοῦν καὶ πάντα τὰ φυσικὰ τριχῶς λέγεσθαι,
ποτὲ μὲν ἐπὶ τῆς ὄλης, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ εἴδους, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ συναμ-
20 φοτέρου, ὡς δὴ χωρίσας κατ' ἐπινοιαν τὰ εἰδῆ τῆς ὄλης. ὡς γάρ τοῦτο
ποιήσας, οὗτω φησὶ τριχῶς λέγεσθαι τὴν σάρκα καὶ τῶν ἀλλων ἔκαστον.⁴⁵
ποτὲ μὲν γάρ ἐπὶ τῆς ὄλης φέρεσθαι τὸ τῆς σαρκὸς ὄνομα, ποτὲ δὲ ἐπὶ⁵⁰
τοῦ εἴδους, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ συναμφοτέρου. καὶ αὐτὸς δ' ἐφεξῆς χωριστὰ
εἶναι εἰδῆ τῶν φυσικῶν ὑποτίθεται, περὶ δὲ καὶ καταγίνεσθαι φησι τὸν
25 θεολόγον. ὅστε δόξειν (Δν) οὐ καλῶς λέγειν, διὰ τὰ εἰδῆ οὐκ εἰσὶ χω-
ριστὰ τῷ λόγῳ καὶ τῇ ἐπινοίᾳ, εἰ μὴ τὰ εἰδῆ οὗτω λέγοι ὡς οὐσίας, εἰ
δὲ τὰ εἰδῆ τὰς οὐσίας λέγοι, αἱ δὲ φυσικαὶ οὐσίαι σύνθετοι ἐκ τοῦ ὑπο-
κειμένου καὶ τοῦ εἴδους, ἀδύνατόν ποτε χωρὶς ὄλης τὰς τοιαύτας οὐσίας⁵⁵
ἐπινοῆσαι. τοῦτο δὲ δοκοῦσι ποιεῖν οἱ τὰς ἴδεας ὑποτιθέμενοι· λέγουσι γάρ
30 αὐτοάνθρωπον καὶ αὐτοίππον, ἀμα δὲ τῷ ἐπινοῆσαι ἄνθρωπον ἐν ὑποστά-
σει εἶδος ἐν ὄλῃ ἐνόησα καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῦν σύνθετον. ὅστε ἐπειδὴ οἱ τὰς
ἴδεας ὑποτιθέμενοι οὐχ ἀπλῶς ἀνθρώπου λόγον ἡ ἵππου λόγον ὑπειθεντο

1 καθ' αὐτὸν M 2 ἡ Mt: ἡ K: om. L πῶς οὖν K 4 καὶ ἡ τὸ πειθανὸν
 ἔχων K 5 ἡ ἀπότασις δῆλον om. K ἀπότασις M 6 ἐνεκάλειτο L⁷ Mt χωρίζειν LK: ἐγχωρίζειν Mt ίδια τὰ εἰδῆ K: τὰ εἰδῆ (om. ίδια) L: τὰ
 ίδια εἰδῆ Mt 9 οὐκ εὔλογον κτλ.] at cf. p. 138, 24 10 ἔμοι γε K 12 καὶ
 αὐτὴ (h. e. αὐτὴ om. ἡ) K μὲν οὖσα L 13 διάφορα εἰδῆ fortasse recte K
 16 δν L: δν K: οὖν Mt 17 Περὶ Γενέσεως A 5 p. 321v19 ad quem locum cf. Phi-
 lopon. f. 24v39 sqq. Ald. 18 λέγεται Mt 20 ὡς δὴ LK: πῶς δὴ Mt τοῦτο]
 τοῦ K 21 φησι λέγεσθαι τριχῶς L 22 ἐπὶ τῆς ὄλης post ὄνομα traic. Mt
 23 ἐφεξῆς p. 194v12 cf. infra p. 244,1 sqq. 24 εἰδῆ K: τὰ εἰδῆ LMt 25 δν addidit t
 26 λέγοι LK: λέγοι M: λέγει t 27 λέγοι L: λέγει Mt 29 εἰδέας et 32 εἰδέας K
 30 et p. 226,1 αὐτὸς ἄνθρωπον καὶ αὐτὸς ἵππον (sic) K 30 ὑπονοῆσαι K

Comment. Arist. XVI. Philop. in Phys.

χωρὶς τῆς ὥλης, ἀλλ’ αὐτοάνθρωπον καὶ αὐτόιππον, καλῶς εἰρηκεν διτὶ τὰ 5·
τοιαῦτα εἰδῷ, τουτέστι τὰς συνθέτους οὐσίας, οὐκ ἔστιν οὐδὲ κατ’ ἐπίνοιαν
χωρίσαι τῆς ὥλης, ἀλλὰ καν τις ἐπινοῆσαι | ταῦτα θελήσῃ καν τε ὄρίσα- 10·
σθαι, εὐθὺς ἀνάγκη καὶ τὴν ὥλην ὑπολαμβάνειν. οὗτως οὖν, ὡς εἶπον,
5 ἀκούστεον αὐτὸν λέγειν εἰδῇ τὰς οὐσίας, οὐχ ὡς αὐτῷ δοκοῦν τοῦτο, ἀλλ’
ώς συναγόμενον ἐκ τῶν τὰς ιδέας ὑποτιθεμένων· λέγοντες γάρ αὐτοάνθρωπον
καὶ αὐτόιππον, τί ἄλλο ἡ οὐσίαν ἀνθρώπου καὶ οὐσίαν ἦππου καὶ τῶν
λοιπῶν ὑποτίθενται; λέγουσι δὲ τὰς τοιαύτας οὐσίας χωρὶς τῆς ὥλης ἐν
10 ὑποστάσει ιδίᾳ εἶναι, ἀπέρ μηδὲ κατ’ ἐπίνοιαν ἐκ τῆς ὥλης δυνατὸν ἐπινοῆσαι, 5
οὓς εἰρήκαμεν· τὰ ἄρα μηδὲ κατ’ ἐπίνοιαν χωριστὰ τῆς ὥλης καθ’ ὑπό-
στασιν χωρίζουσι τῆς ὥλης, δπερ ἄποπον.

p. 194a4 *Ἐτι δὲ ἀριθμὸς καὶ γραμμὴ καὶ σχῆμα ἀνευ κινήσεως.

Τουτέστιν ἀνευ ὥλης· ἐλέγομεν γάρ αἰτίαν τῆς κινήσεως τὴν ὥλην ἐίναι·
διίσταται γάρ ἐπ’ αὐτῇ τὸ εἶδος ἀδιάστατον ὄν. σάρξ δὲ καὶ δστοῦν 10
15 καὶ ἀνθρωπὸς οὐκέτι, ἀλλὰ ταῦτα ὡς περ σιμή ρίς. οὐχ ὡς περ
ὅριζόμενοι τὸ εὖθὺς ἡ τὸ καμπόλον ἡ τὸν κύκλον οὐ προσχρώμεθα τῇ ὥλῃ,
οὗτως καὶ ἐπὶ σφρκὸς καὶ δστοῦ καὶ τῶν λοιπῶν· ἀλλ’ ὡς περ σιμότητα
ὅριζόμενοι παραλαμβάνομεν καὶ τὸ ὑποκείμενον τὴν ρίνα (λέγομεν γάρ
διτὶ σιμότης ἐστὶ κοιλότης ἐν ρίνῃ), οὗτως δὲ καὶ σάρκα δριζόμεθα καὶ
20 δστοῦν καὶ τὰ λοιπὰ τὸ ὑποκείμενον συμπαραλαμβάνοντες ἐν τῷ δρισμῷ.
ὡς περ δὲ εἰ μὴ τὴν σιμότητα, ἀλλ’ ἀπλῶς τὴν κοιλότητα ὅριζόμεθα, οὐ 15
μεμνήμεθα παντελῶς ὥλης, οὗτως καὶ τὰ συμβεβηκότα δριζόμενοι οὐ παρα-
ληφόμεθα ἐν τῷ δρισμῷ τὸ ὑποκείμενον.

p. 194a7 Δηλοῖ δὲ καὶ τὰ φυσικάτερα τῶν μαθημάτων.

25 *Οτι, φησί, τὰ φυσικὰ εἰδῇ οὔτε ἐπινοῆσαι οὔτε δρίσασθαι δυνατὸν ἀνευ
ἥλης, δηλοῦσι καὶ τῶν μαθημάτων ὅσα ἐγγύς πώς εἰσι φυσιολογίας, ἀστρο-
νομία λέγω καὶ δπτικὴ καὶ ἀρμονική. ἡ τε γάρ δπτικὴ τὰ συμβαίνοντα 20

4 παραλαμβάνειν fort. recte K 5 αὐτὸν K 6 εἰδέας K 6. 7 αὐτὸς ἀνθρωπὸν
καὶ αὐτὸς ἕπτον K 8 χωρὶς τῆς K: χωριστὰς LMt 9 ἀπέρ LK: om. M: δὲ t: fort.
δπερ ἐκ τῆς LKM: ἀνευ τῆς t: scribendum ἐκτὸς (cf. p. 220,34. ad q 5r53) 10 ἄρα]
γάρ K 12. 14 *Ἐτι δὲ—δν om. K 12 *Ἐτι δὲ M: ἔστι δὲ (L)t καὶ ἀριθμὸς καὶ t
13 λέγομεν L at cf. p. 211,23. 223,28 14. 15 καὶ δστοῦν—ρίς om. K 15 σιμή ρίς
LM: ρίς σιμή ex Aristotele t 16 δριζόμενοι t: δριζόμενος LM: δριζόμεν K εὐθή K
κύκλον LK: κύβον Mt 17 οὗτως δὲ καὶ K τὴν σιμότητα K 19 κοιλότης LK:
κοιλανσίς Mt 20 τῶν ὑποκείμεν K συμπαραλαμβάνον K 21 δριζόμεθα K
22 μεμνήμεθα LK: μεμνῆμη (sup. η accent. delet.) M: μεμνημένοι (post ὥλης repetito
δριζόμεθα) t 24 τῶν μαθημάτων LM: τῶν μαθηματικῶν t: om. K 25 φησί]
φύσις K ἐπινοῆσαι LK: ἐπινοῆσαι M: ἐπινοῆσασθαι t 26 δηλοῦσι δὲ καὶ L
πώς L: πώς K: που Mt 27 ἤτε γάρ K: εἴτα γάρ L

περὶ τὰς ὄψεις ἐπισκοποῦσα, τάς τε τῶν εὐθεῖῶν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν συνι- 16
σταμένων καὶ ἐκπεμπομένων κώνων ἐκπομπὰς καὶ ἀνακλάσεις καὶ γωνίας
καὶ δσα ἀλλα γεωμετρικῶς ἐπὶ αὐτῶν ἐξετάζει, τῆς γεωμετρίας τὰ τοιαῦτα
πάθη χωρὶς ὅλης ἐπινοούσης, ἡ δπτικὴ ὑφεστώσας λαμβάνει τὰς τοιαύτας
5 γραμμὰς καὶ τὰ παραχολουθοῦντα αὐταῖς πάθη οὐκ ἄνευ κινήσεως καὶ
ὅλης· ὅμοίας καὶ (ἢ) ἀστρονομίας τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ σχήματα καὶ δσα ἀλλα
ἐπὶ τῆς κινήσεως αὐτῶν μαθηματικῶς δείκνυσιν, ἐπειδὴ ἐνεργείᾳ ὑφεστη- 25
κότα ταῦτα λαμβάνει, μετὰ τῆς ὅλης αὐτὰ θεωρεῖ· πάλιν τὲ αὖ γεωμετρίας
καὶ ἀριθμητικῆς ἀπλῶς διπλάσιον ἡμιόλιον καὶ τὰ τοιαῦτα χωριστῶς σκο-
10 πούσης, ἐπειδὴ ὁ ἀρμονικὸς ἐνεργείᾳ ὑπάρχοντας τοὺς τοιούτους θεωρεῖ
λόγους, οὐδὲ ἐπινοῆσαι αὐτοὺς ἄνευ ὅλης δύναται. εἰ οὖν καὶ δσα τῷ λόγῳ
χωρίζειν δυνατόν, δταν ἐνεργείᾳ ὑφεστηκότα λαμβάνηται, οὐδὲ τῷ λόγῳ
χωρίζεται, πόσῳ μᾶλλον τὰ μηδὲ τῇ ἐπινοίᾳ χωρίζεσθαι δυνάμενα οὐκ
εὑλιγον δῆπον τῇ ὑποστάσει χωρίζειν; ταῦτα δέ ἔστι τὰ οὐσιώδη εἰδη. 30
15 ἀστρολογίαν δὲ κοινότερον οἱ παλαιοὶ ἔκάλουν, ἦν ἡμεῖς νῦν εἰδικώτερον
ἀστρονομίαν καλοῦμεν. φυσικῶτερα δὲ εἶπε τῶν μαθημάτων ταῦτα,
διότι ἀπέρ μαθηματικῶς δείκνυται, ταῦτα οὗτοι ὡς ἐν φυσικοῖς θεωροῦσι
σώμασιν.

p. 194^a9 'Ανάπαλιν γάρ τρύπον τινὰ ἔχουσι τῇ γεωμετρίᾳ.

20 "Ο φησι διὰ τούτων τοῦτο ἔστιν, δτι γεωμετρία μὲν λαβοῦσσα ἐκ τῶν φυσικῶν σωμάτων τὰς γραμμὰς (πέρατα γάρ φυσικῶν σωμάτων αἱ γραμμαὶ), οὐχ ὡς περὶ φυσικῶν σωμάτων οὔτως σκοπεῖ περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ χωρίσασα αὐτὰς τῷ λόγῳ τῶν φυσικῶν σωμάτων οὔτως σκοπεῖ περὶ αὐτῶν ὡς μαθηματικῶν, οὐχ ὡς φυσικῶν, ἀστρονομία δὲ καὶ ἀρμονικὴ καὶ 40 δπτικὴ ἀνάπαλιν ἔχουσι τῇ γεωμετρίᾳ· λαμβάνουσαι γάρ τὰ ἀποδεδειγμένα τῇ γεωμετρίᾳ οὐκέτι οἵ εἶλαβον μαθηματικοῖς οὖσιν ὡς μαθηματικοῖς κέχρηνται, ἀλλ' ὡς φυσικοῖς, οὐ χωριστὰ αὐτὰ ἐπινοοῦσαι ἀλλ' ἐν ὅλῃ. ὕστε εἰ αὗται αἱ ἐπιστῆμαι, ἐπειδὴ τὰ τῇ ἐπινοίᾳ χωριστὰ ὡς ὑφεστη-
κότα ἔλαβον, εὐθὺς καὶ τὴν ὅλην ἐπενόησαν (ἢ μὲν γάρ τὰ οὐράνια σώ-

2 καὶ ἐκπεμπομένων οι. K 3 ἐξετάζειν K post τῆς interpolat γάρ t 4 ὅλης
om. Mt τὰς τοιαῦτας λαμβάνει Mt 5 αὐταῖς K 6 η addidit t τὰ
om. M 7 αὐτῶν K 7. 8 ταῦτα ὑφεστηκότα Mt 8 μετὰ LK: καὶ μετὰ Mt
8. 9 γεωμετρίας τε καὶ L 9 διπλασίον K χωριστὰ L 10 ἐπειδὴ om. t
11 καὶ οὐδὲ Mt εἰ οὖν κτλ.] cf. Themist. p. 167, 1 sqq. 12 λαμβάνηται ὑφεστη-
κότα K 13 χωρίζεται Kt Themistius: χωρίζεται LM. adamat quidem Philoponus εἰ
cum coniunctivo iunctum, hic tamen praecedens λαμβάνηται librarios codicum LM fefel-
lissee videtur πόσω γε μᾶλλον L 15 παλαιοὶ κοινότερον (om. οἱ) K. ceterum cf.
p. 222, 17 sqq. ἦν νῦν ἡμεῖς Mt 16 φυσικῶ K 18 σώ-
μασιν εἶναι L 22 οὐχ ὥσπερ φυσικῶν (οἱ. σωμάτων, οὔτως) σκοπεῖ (οἱ. περὶ αὐτῶν)
ἀλλὰ K 23 αὐτὰς t: αὐτὰ LKM 25 ὑποδεδειγμένα Mt 26 ἔλαβεν t
27 κέχρηνται t: κέχρηται LKM ἐπινοοῦσαι t: ἐπινοοῦντες LKM 28 αἱ οἱ. Mt
29 συνεπενόησαν K

ματα, ή δὲ τὰς χορδάς, ή δὲ τὰς ὅψεις), σχολῇ γε τὰ φυσικὰ εἰδη χωρι- 16
σθείη ποτ' ἀν τῶν ὑποκειμένων, διπερ ποιοῦσιν οἱ τὰς ἴδεας ὑποτιθέμενοι.

p. 194^a12 Ἐπειδὴ η φύσις διχῶς, τό τε εἶδος καὶ η ὥλη, ως ἀν 15
εἰ περὶ σιμότητος τί ἐστι σκοποῖμεν, οὗτω θεωρητέον.

5 Διακρίνας τὸν μαθηματικὸν τοῦ φυσιολόγου εἰπὼν δτι διὸ μὲν μαθη-
ματικὸς ἐπισκέπτεται τὰ ἐν τοῖς φυσικοῖς εἰδῃ, ἀλλ' οὐχ ὡς φυσικὰ
ἀλλ' ὡς μαθηματικά, χωρίζων αὐτὰ τῶν ὑποκειμένων, διὸ δὲ φυσικὸς ὡς
ἀχώριστα αὐτὰ σκοπεῖ καὶ μετὰ τῆς ὥλης, ἀκολούθως ἐνταῦθα σκοπεῖ πό-
τερον φυσικοῦ ἐστι τὸ περὶ ἀμφοτέρων διαλέγεσθαι η οὖ. ἐπεὶ γάρ καὶ 50
10 δέδεικται ἔμπροσθεν δτι η φύσις καὶ κατὰ τῆς ὥλης λέγεται καὶ κατὰ τοῦ
εἶδους, πότερον, φησί, περὶ ἀμφοτέρων φυσικὸς διαλέξεται, καὶ ἀποδιδοὺς
τοὺς ὄρισμοὺς τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἐκ θατέρου τὸν ὄρισμὸν ἀποδώσει
η ἐξ ἀμφοῖν; καὶ φησιν δτι τὸ μὲν εἶναι τῶν πραγμάτων χαρακτηρίσει
κατὰ τὸ εἶδος καὶ μαλιστα τὸν ὄρισμὸν ἐκ τοῦ εἰδοῦς ἀποδώσει, οὐ πα-
15 ραλείψει δὲ οὐδὲ τὴν ὥλην ἀλλὰ συμπεριλήψεται καὶ ταύτην. ἐξήτησε δὲ
τοῦτο αὐτὸ καὶ ἐν | τῇ Περὶ ψυχῆς πραγματείᾳ· τριχῶς γάρ, φησί, τῶν 16
ὄρισμῶν ἀποδιδομένων, η ἐκ τοῦ εἰδοῦς η ἐκ τῆς ὥλης η ἐκ τοῦ συναμ-
φοτέρου (οἷον ως ἐπὶ θυμοῦ ἐκ μὲν τῆς ὥλης δτι ἐστὶ ζέσις τοῦ περὶ καρ-
δίαν αἴματος, ἐκ δὲ τοῦ εἶδους δτι ὅρεις ἀντιλυπήσεως, ἐκ δὲ τοῦ συναμ-
20 φοτέρου ζέσις τοῦ περὶ καρδίαν αἴματος δι' ὅρειν ἀντιλυπήσεως), τριχῶς
οὖν, φησί, λεγομένου τοῦ ὄρισμοῦ, δι φυσικὸς οὔτε ἐκ τῆς ὥλης μόνης ὄρει-
ται οὔτε ἐκ τοῦ εἰδοῦς μόνου, ἀλλ' ἐκ τοῦ συναμφοτέρου· ἀλλ', ως εἶπον,
τὸ μὲν εἶναι τῶν πραγμάτων ἀποδώσει κατὰ τὸ εἶδος, οὐ παραλείψει δὲ 5
οὐδὲ τὴν ὥλην. δσον μὲν γάρ, φησίν, ἐπὶ τῇ τῶν ἀρχαίων φυσιολογίᾳ
25 δόξειεν (ἄν) τοῦ φυσικοῦ εἶναι περὶ τῆς ὥλης μόνον διαλέγεσθαι· τῆς μὲν
γάρ ὥλης πολὺ ἐφρόντισαν πάντες οἱ παλαιοί, τοῦ δὲ εἰδοῦς οἱ μὲν οὐδένα
ἐποιήσαντο λόγον, δσοι δὲ καὶ ἐμνήσθησαν εἰδικοῦ αἰτίου ἐπὶ βραχὺ τούτου
ἐφρόντισαν, οὗτοι δέ εἰσι Δημόκριτός τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς. δι μὲν γάρ Δη-
μόκριτος ὥλην λέγων τὸ ὑποκείμενον ταῖς ἀτόμοις εἰδοποιοὺς αἰτίας ἔλεγε

2 ὑποκειμένων t: ὑποκειμένων K: οὐ π' ἐκεῖνο LM εἰδέας K 3 lemma om. K ἐπειδὴ
LM: ἐπειδὴ δὲ t: hoc vel ἐπεὶ δὲ Aristotelis libri (praeter pr. E) cf. p. 234,1 4 τί om. M
ἐστιν t σκοποῖμεν M: σκοπῶμεν L: ἐσκοπῶμεν t 5 καὶ εἰτῶν Mt 6 τὰ ἐπὶ^e
τοῖς K 7 τῆς ὑποκειμένων (sic) K 8 αὐτὰ K 8. 9 σκοπεῖ πότε φυσικόν K
10 ἔμπροσθεν c. 1 p. 193^a9 sqq. καὶ κατὰ τῆς ὥλης λέγεται L: λέγεται καὶ κατὰ τῆς
ἥλης Mt: λέγεται καὶ κατὰ τῆς ὥλης λέγεται K 10. 11 τὸ εἶδος K 11 πότερον ἄρα
M: πότερον ἄρα t φησί, περὶ ἀμφοτέρων om. K 12 ἐκ θατέρου] ἐκατέρου L
14. 15 παραλείψει L: παραλήψει K Mt 16 Περὶ ψυχῆς A 1 p. 403^a29 sqq. 17 ἀπο-
διδομένων K 18 ἐπὶ τοῦ θυμοῦ K 18. 19 περὶ καρδίαν LK: περικαρδίου (cf. i 4^a23)
Mt. eadem varietas in Arist. libris l. c. a30 19. 20 ἐκ τοῦ συναμφοτέρου — ἀντιλυπή-
σεως LK: om. Mt 22 μόνου] μόνον K 23 παραλείψει LM: παρὰ λείψει K: παρα-
λήψει t 24 γάρ om. et ποκ τῇ om. superser. K 25 δόξειεν Kt: δόξεις L: δόξει M
ἀν addidit t τοῦ] ἐκ τοῦ M 26 πολὺ] πολλοὶ M

τὰ σχῆματα τῶν ἀτόμων· τὰς μὲν γὰρ σφαιρικὰς εἰδοποιεῖν τὸ πῦρ, τὸ δὲ ^{τὸ} ^ν
 ὄνδωρ τυχὸν τὰς κυβικάς, καὶ ἄλλο ὑπ’ ἄλλων σχημάτων εἰδοποιεῖσθαι. 11
 ὁμοίως δὲ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὸ νεῖκος καὶ τὴν φιλίαν εἰδοποιούς αἰτίας τῶν
 δυτῶν ἔλεγεν· εἰ γὰρ καὶ ποιητικὰς ἐλάμβανεν αἰτίας τὸ νεῖκος καὶ τὴν
 5 φιλίαν, ἀλλ’ οὖν εἰδοποιεῖσθαι δι’ αὐτῶν τὸν τε σφαιρὸν διὰ τῆς φιλίας
 καὶ τὸν κόσμον τοῦτον διὰ τοῦ νείκους. ὥστε ποιητικὸν αἴτιον λέγοντες,
 οὐ πάντη τοῦ εἰδους ἡμέλησαν· ποιοῦσι γὰρ ταῦτα οὐ τὴν ὅλην, ἀλλὰ τὰ
 εἰδη. Ἀναξαγόρου δέ, καίπερ καὶ αὐτοῦ τὸν νοῦν αἰτιασαμένου τῆς εἰδοῦ-
 15 ποιίας τῶν δυτῶν, δμως οὐκ ἐμνήσθη, ἵσως διὰ τὰ εἰρημένα περὶ αὐτοῦ
 10 ἐν τῷ Φαιδνῷ, διτι εἰ καὶ γέτιάσατο τὸν νοῦν τῆς γενέσεως τοῦ παντός,
 ἀλλ’ οὖν ἐν τῇ ἀποδόσει τῆς τῶν κατὰ μέρος γενέσεως οὐκέτι τῷ νῷ
 ἐχρήσατο, ἀλλ’ εἰς ὄλικὰς πάλιν κατέπεσεν αἰτίας· τὰς γὰρ ὄμοιομερείας
 σαρκὸς καὶ δυτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν γέτιάσατο, ἀπερ ὡς ὄλικὸν ὑπετίθετο
 αἴτιον. δσον μὲν οὖν ἐπὶ τῇ τῶν ἀρχαίων δόξῃ, περὶ τῆς ὅλης δόξειν ἀν
 15 εἶναι τοῦ φυσικοῦ διαλέγεσθαι, διτι δὲ περὶ ἀμφοτέρων δεῖ τὸν φυσικὸν
 ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, δείκνυσι διὰ πλειόνων ἐπιχειρημάτων· καὶ πρῶτον ²⁰
 γε ἐκ τῆς ἀναλογίας τῆς τέχνης πρὸς τὴν φύσιν, ἐπειδὴ καὶ εἰκὼν ἐστι τῆς
 φύσεως ἡ τέχνη. εἰ τοίνυν ὄρῶμεν, διτι τῆς αὐτῆς τέχνης ἐστὶν εἰδέναι
 καὶ τὴν ὅλην καὶ τὸ εἶδος (ὅ γὰρ οἰκοδόμος οὐ μόνον τὸ εἶδος τῆς οἰκίας
 20 οἶδεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὅλην τὴν ἐπιτηδείαν εἰς τὸ καταδέξασθαι τὸ τῆς οἰ-
 κίας εἶδος, καὶ ὁ τέκτων εἶδὼς τὰ εἰδὴ τῶν σκευῶν, κλίνης θρόνου καὶ
 τῶν λοιπῶν, οἶδε καὶ ποία ὅλη πρὸς ποιὸν εἶδος ἐπιτηδεία ἐστίν), εἰ τοίνυν
 τοῦ αὐτοῦ τεχνίτου ἐστὶ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν ὅλην τὴν οἰκείαν τῷ εἶδει ²⁵
 γνῶναι, καὶ τοῦ φυσικοῦ ἄρα τοῦ αὐτοῦ καὶ ἡ τοῦ εἶδους καὶ ἡ τῆς ὅλης
 25 [προσήκει] ἐπίσκεψις.

Δεύτερον ἐπιχείρημα. τῆς αὐτῆς, φησίν, ἐστὶ τέχνης καὶ τὸ τέλος εἰ-
 δέναι καὶ δσα τοῦ τέλους ἔνεκα γίνεται· εἶδὼς γὰρ ὁ οἰκοδόμος ὅποιόν τι
 ἐστι τὸ τῆς οἰκίας εἶδος, δπερ σκοπὸν τῆς τέχνης καὶ τέλος ποιεῖται, οἶδε
 καὶ τὴν ὄδον δι’ ἣς ἐπὶ τὸ τέλος τοῦτο ἀφίεται. καὶ ἐιατρὸς εἶδὼς τὴν
 30 ὑγείαν, οἶδε καὶ τὴν ὄδον τὴν ἐπὶ τὴν ὑγείαν· εἰ γὰρ εἰδείη μὲν ὁ τεχνίτης
 τὸ τέλος τὴν ὄδον δὲ ἀγνοοῦ, οὐδέποτε ἀφίεται εἰς τὸ τέλος. εἰ δὲ τοῦ ³⁵

4 οὐδάμβανεν scripsi: ἐλάμβανον libri 5 διὰ τῆς] διτῆς K 6 κόσμον διὰ τοῦτον
 τοῦ νίκους K 7. 8 τὴν ὅλην ἀλλὰ (2 litterae eras. K) τὰ εἶδη LK: τὰ εἶδη ἀλλὰ τὴν
 ὅλην Mt 8 καὶ (post καίτερον) om. Mt 8. 9 εἰδοποιίας K 10 Φαιδνων
 Platonis p. 97C sqq. cf. Zeller I⁴ p. 893,2 εἰτιάσατο K: γέτισατο M τὸν om. Mt

11 τῶν om. Mt 13 ἀπερ LMt: ἀσπερ recte K 14 ὅλης] ὅλης K 15 δὲ
 et τὸν φυσικὸν om. K ἀμφωτέρων K 17 γε] μὲν K 21 τέκτων]
 τοῦτον K θρόνου om. K 23 prius καὶ om. superser. L τὴν ὅλην]
 τῆς ὅλης (alterum c ex v factum) K 24 τῷ φυσικῷ τὸν αὐτοῦ LK: om. Mt
 at cf. p. 234,17 καὶ ἡ τῆς ὅλης καὶ ἡ τοῦ εἶδους L prius ἡ om. K
 25 προσήκει delevi 26 ἐπιχείρημα] ἐπὶ K 27 δσα ἀλλα Mt 28 οἰ-
 κίας K: οἰκείας LMt οἴδα L 30 ὑγιαν et ὑγείαν K 31 τὴν ὄδον δὲ
 LK: τὴν δὲ ὄδον Mt ἀγνοοῖ scripsi: ἀγνοεῖ libri εἰ δὲ KMt: εἰ δὲ καὶ L
 τοῦ] τὸ M

αύτοῦ καὶ τὸ οὖ ἔνεκα (τουτέστι τὸ τέλος) εἰδέναι καὶ τὸ ἔνεκα τούτου ^{φίν.}
 (τουτέστι τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὸ τέλος), ἔνεκα δὲ τοῦ εἰδούς ή ὑλη καὶ ὁδὸς
 ἐπὶ τὸ εἶδος ή τῆς ὄλης ἐπιτηδειότης, καὶ ὁ φυσικὸς ἄρα ἀμφότερα εἴσε-
 ται καὶ τὸ τέλος καὶ τὸ ἔνεκα τούτου, τοῦτο δέ ἐστιν ή ὑλη· ὥστε ἀμ-
 5 φότερα τοῦ φυσικοῦ ἐπισκέψασθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ τέλος διτόν, τὸ μὲν
 οὖ τὸ δὲ ϕ̄ (οἷον τὸ μὲν εἶδος τῆς θύρας ὡς οὖ τέλος· τούτου γάρ δὲ
 τεχνίτης στοχάζεται, τοῦτο δὲ καὶ σκοπὸν καλοῦσι). τὸ δὲ ϕ̄ γίνεται γάρ ²⁵
 ή θύρα οὐ δι' αὐτὸν τοῦτο, ἵνα τοιόνδε τὸ εἶδος γένηται, ἀλλ' ἵνα ταῖς τοῦ
 ἀνθρώπου χρείαις ἐπαρκέσῃ, ὥστε τῷ ἀνθρώπῳ τέλει πως ὅντι γίνεται ή
 10 θύρα, ἵνα φυλάξῃ τὸν οἰκον), καὶ ὁ εἰδὼς οὖν τὸ ὡς οὖ τέλος, τουτέστι
 τὸ τῆς θύρας εἶδος, οἶδεν εὐθὺς καὶ τὰ ἔνεκα τούτου, τοῦτο δέ ἐστιν ή
 ὑλη, καὶ δὲ τὸ ὡς ϕ̄ τέλος εἰδὼς (οἷον δὲ ἀνθρώπος δὲ εἰδὼς διτι εἰς τὴν
 αὐτοῦ χρείαν γέγονε· τοῦτο γάρ τελικώτατον τῆς θύρας τέλος ή τοῦ ἀν-
 θρώπου χρεία), καὶ δὲ τὸ τοιοῦτον οὖν τέλος εἰδὼς οἶδε καὶ τὰ ἔνεκα τούτου ⁴⁰
 15 τους γινόμενα· διὰ γάρ εἰδὼς διτι δεῖ ἀσφαλῶς ἔχειν τὰ σκευάρια, οἶδεν διτι
 πρὸς τὸ τυχεῖν τούτου δεῖ τίνος στερεοῦ καὶ ἀντιτύπου σώματος τοῦ εἰρ-
 γοντος τοὺς ἐπηρεάζειν βιολομένους. ὥστε κανὸν διχῶς λέγεται τὸ τέλος, δὲ
 εἰδὼς διποιοῦν τῶν τελῶν καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος εἰσεται, ὃν ἐστι καὶ ή
 ὑλη· ὥστε καὶ τοῦ φυσικοῦ οὐ μόνον τὰ εἰδή γνῶναι, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑλην.
 20 Ἐπὶ τούτοις οὖν ὅπερίαν τινὰ ἐπιφερομένην ἐπιλύεται. ἡ πόρησε
 γάρ ἄν τις, διτι εἰ τοῖς τεχνητοῖς ἀξιοῖς ἐξομιοῦν τὰ φυσικά, ἐπειδὴ ὁρῶ- ⁴⁵
 μεν διτι αἱ μὲν τῶν τεχνῶν τὴν ὄλην κατασκευάζουσιν, αἱ δὲ τὸ εἶδος ἐπι-
 τιθέασι τῇ ὄλῃ, καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἄρα ἐτέρας δὲν εἴη τὸ γνῶναι τὴν
 ὄλην τῶν φυσικῶν ἐπιστήμης, ἐτέρας δὲ τὸ εἶδος. ή μὲν γάρ κυβερνητικὴ
 25 οἶδε τὸ εἶδος τὸ πηδαλίου ὅποιον δεῖ εἶναι, καὶ ἐπιτάττει τῷ ναυπηγῷ ἔτι
 'βιούμαι ὄργανον κατασκευαζόμενοι μοι εἰς τὸ περιάγειν τὴν ναῦν, καὶ διὰ
 τούτο δεῖ αὐτὸν τυχὸν κυλινδροειδὲς εἶναι, ἵνα εὐγερῶς περιάγηται, δεῖ δὲ
 καὶ κάτωθεν εἰ τύχοι πλάτος ἔχειν, ἵνα πλείονι προσπίπτον ὅδατι τῇ πρὸς ⁵⁰
 αὐτὸν ἀντερείσει ὡθῆ τὴν ναῦν.' τὸ μὲν οὖν εἰδὸς ἐπιτάττει ὁ κυβερνήτης,
 30 τὴν δὲ ὄλην ἐκ ποίων ποτὲ ἔιλων εἶναι δεῖ οὐκέτι οἶδεν, ἀλλὰ παρα-
 χωρεῖ τὴν ταύτης εἰδῆσιν τῷ ναυπηγῷ. ἀλλὰ καὶ ὁ ναυπηγὸς εἰδὼς τὸ
 εἶδος τὸ τοιόνδε τοῦ πηδαλίου, τὴν ἐργασίαν τῆς ὄλης ἀλλω ἐπιτάττει.
 ἀπλῶς μὲν γάρ τὴν ὄλην εὐτρεπίζει ή δρυτομικὴ τῇ τεκτονικῇ, εὐεργὸν δὲ
 ταύτην ποιεῖ ή πριστική, εἴτα τὸ εἶδος ἐπιτίθησιν ή ναυπηγική· καὶ τῷ
 35 οἰκοδόμῳ ἀλλη μὲν τέχνη τὴν ὄλην ἀπλῶς εὐτρεπίζει ή λατομική, ἀλλη |

1 τὸ οὖ] τοῦ οὖ K τούτου om. K 2 εἶδος LK: τέλος Mt 4 τὸ (ante τέλος)
 om. L ἔνακά του (h. e. ἔνεκα του) K 6 τούτου] τούτον (sic) K 8 τοιόνδε
 τι εἶδος K 9 ἐπαρκέσει M τέλει Mt: τέλος LK 13 fortasse αὐτοῦ 15 τὰς
 κωάρια εἰδεν διτι K 16. 17 τοῦ εἰργοντος mang. M²: τοὺς εἰργοντας M: om. L
 17 διχῆ L 18 τὸ (post πρὸς) om. K 19 εἰδει K 21 τεχνιτοῖς K
 25 τὸ εἶδος τοῦ πηδαλίου fort. recte K δει] δὲ M 28 τόχη M πλάτ
 (h. o. πλάτως) K προσπίπτων K 30 δει ἔιλων εἶναι K 32 ἀλλα K
 33 δρυτομικη (omisso articulo et accentu) K cf. p. 238,11 ἔνεργον K
 35 τέχνης L

δὲ εὐεργὸν ποιεῖ, ὡς ή τοὺς λίθους ἐπιτηδείους εἰς οἰκοδομίαν παρασκευάζει. ¶ 7^ο
 ἀποξένουσα καὶ εἰς θέσιν εὔθετον παρασκευάζουσα· καὶ ἄλλη μὲν τὸν χαλκὸν
 προευτρεπίζει, οἷον ἡ περὶ τὴν τοῦ μετάλλου συναγωγὴν ἀσχολούμενη, ἄλλη
 δὲ εἰδός τι τῷ χαλκῷ ἐπιτίθησιν, οἷον ἡ χαλκευτική. διὰ τί οὖν μὴ καὶ
 5 ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἄλλης μὲν ἔστι τὸ περὶ τῆς ὅλης διαιλέγεσθαι, ἄλλης δὲ
 τὸ περὶ τοῦ εἴδους; φησὶν οὖν ἐπιλυόμενος τὴν ἀπόριαν, διὰ ἐπὶ μὲν τῶν 5
 τεχνητῶν οὐκ ἐνυπάρχει ἐν αὐτοῖς ἡ ὅλη αὐτῶν, ἀλλ’ ἔξωθεν αὐτὴν πα-
 ραλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς αὐτὴν ἐπινοῦμεν· καὶ διὰ τὸ μὴ ἔξισχύειν τὴν
 φύσιν τὴν ἡμετέραν ἀμά πάντα ποιεῖν, ἄλλη μὲν τέχνη περὶ τὴν ὅλην
 10 καταγίνεται ἄλλη δὲ περὶ τὸ εἶδος, ἐπὶ δὲ τῆς φύσεως οὐκ ἔξωθεν χορη-
 γεῖται ἡ ὅλη τῇ φύσει, ἀλλ’ αὐτὴ καὶ τὴν ὅλην ἔσωτῇ εὐτρεπίζει καὶ τὸ
 εἶδος ἐπιτίθησιν. ὅλην δὲ φημὶ τὴν προσεχῆ· ἡ γὰρ ἀνθρώπου φύσις εἰ
 καὶ μὴ αὐτῇ τὰ στοιχεῖα ποιεῖ, ἀλλ’ οὖν αὐτῇ κίρνησιν αὐτὰ οὐκ ἔξωθεν
 λαβοῦσα, ἀλλ’ ἐν ἔσωτῇ ἔχουσα, τοῦτο δέ ἔστιν ἡ προσεχῆς ὅλη τοῦ ζῴου. 10
 15 καὶ τοῦτο ἐπὶ ἑκάστης τῶν κατὰ μέρος φύσεων. εἰ τοίνυν ἡ φύσις καὶ τὸ
 εἶδος ποιεῖ καὶ τὴν προσεχῆ τοῦ εἴδους ὅλην, καὶ διὰ τὰ εἶδη ἄρα τὰ φυ-
 σικὰ ἐπισκεπτόμενος ἐπισκέψεται καὶ τὴν ὑποβλημάτην αὐτοῖς ὅλην· εἰ
 γὰρ ἐπειδὴ μὴ ποιεῖ ἡ χαλκευτικὴ τέχνη τὴν ὅλην (οἷον τὸ μέταλλον
 αὐτό), ἀλλ’ ἐτέρα ἔστιν ἡ τοῦτο ἐργαζομένη, διὰ τοῦτο οὐδὲ γινώσκει αὐτὸ-
 20 δὲ χαλκεὺς (οὐδὲ γὰρ οἶδε τὴν τοῦ μετάλλου φύσιν, διοῦ τε καὶ δπως κα-
 τασκευάζεται), ἀκόλουθον δήπου, ἐπειδὴ ἡ φύσις καὶ τὴν προσεχῆ ἔσωτῇ
 ὅλην καὶ τὸ εἶδος ποιεῖ, καὶ τὸν φυσικὸν ἀμφότερα εἰδέναι. ὥστε δὲ μὲν 15
 ἀπλῶς φυσικὸς τὴν ἀπλῶς ὅλην καὶ τὸ ἀπλῶς εἶδος ἐπισκέψεται, ἐπειδὴ
 καὶ ἡ ἀπλῶς φύσις τὴν ἀπλῶς ὅλην καὶ τὸ ἀπλῶς εἶδος δημιουργεῖ, δὲ
 25 δὲ τὶς φυσικὸς τὴν τινὰ ὅλην καὶ τὸ τὸ εἶδος, ἐπειδὴ καὶ ἡ τὶς φύσις τὸ
 τὸ εἶδος καὶ τὴν τινὰ ὅλην δημιουργεῖ.

Δόξεις δὲ δὲ δὴ ἐναντίον εἰναι τοῖς ἄνω εἰρημένοις τὸ νῦν προβληθέν·
 εἰ γὰρ οὐχ ἡ αὐτὴ τέχνη καὶ τὴν ὅλην καὶ τὸ εἶδος ποιεῖ, πῶς ἄνω ἐλέ-
 γομεν διὰ τῆς αὐτῆς ἔστι τέχνης καὶ τὴν ὅλην καὶ τὸ εἶδος εἰδέναι; Ιδοὺ
 30 γοῦν ἡ κυβερνητικὴ τὸ μὲν εἶδος τοῦ πηδαλίου οἶδε, τὴν δὲ ὅλην ἐκ ποίων 20
 δεῖ αὐτὸ δύλων εἰναι οὐκέτι. φημὶ οὖν διὰ τὸ πρότερόν ἔστιν ἀληθὲς
 καὶ τὸ δεύτερον· ἐπειδὴ γὰρ τοῦ αὐτοῦ πλείους εἰσὶν ὅλαι, αἱ μὲν προσε-

1 εὐεργὸν Κ ὡς ή] δοι M ή] ή K οἰκοδομῆν (sine accentu) K cf. ad
 h 6r38, παρασκευάζει] παρασκευάζουσα L 2 εἰσθεσιν K 3 εὐτρεπίζει K
 ἀσχολού M: ἀσχολούμενην τ 3. 4 ἀλλ’ ή δὲ K 4 τὸ εἶδος (ομ. τι) L
 6 τὸ] τῆς K 9 ἀμά πάντα] ἀπαν τ 10. 11 ἔξοθεν χορεγεῖται K 11 ἔσωτῇ
 ομ. Mt 12 φησὶ L 14 ἐν αὐτῇ L 15 ἐπὶ LK: οὖν Mt 16 προσε-
 χῆν K ἄρα K: ομ. LMt 17 ὑποβλημάτην L 17. 18 εἰ γὰρ — τὴν ὅλην
 ομ. Mt 20 οὐ γὰρ εἰδεν K 21 ἔσωτῇ LK: αὐτῇ Mt 23 καὶ τὴν ἀπλῶς ὅλην
 καὶ τὸ ἀπλῶς ὅλην καὶ τὸ ἀπλῶς εἶδος K 23. 26 ἐπισκέψεται — ὅλην δημιουργεῖ
 ομ. L 23 ἐπισκέψεται K: ἐπισκέπτεται Mt 27 δέξει Mt δὲ K: ομ. LMt
 28 ποιεῖ M 28. 29 πῶς ἄνως λεγενμὲν K 29 ἔστι ομ. L 30 τοῦ
 ομ. K ποιῶν K 31 δύλων αὐτὸ Mt εἰναι K: ομ. LMt

χέστεραι αί δὲ πορρώτεραι (οἵν τοῦ ἀνθρωπείου σώματος ἔστι μὲν προσε- 17·
χεστάτη ὥλη τοῦ ὅλου σώματος τὰ ἀνομοιομερῆ, ὡς αὐτός φησιν, ἔστι δὲ
πρὸ τούτων ὥλη τὰ δμοιομερῆ· ταῦτα γὰρ ἐν ὥλης τάξει ὑπόκεινται τοῖς
δργανικοῖς· καὶ πρὸ τῶν δμοιομερῶν οἱ χυμοί, καὶ πρὸ τῶν χυμῶν τὰ
5 στοιχεῖα, καὶ πρὸ τῶν στοιχείων τὸ τριχῆ διαστατόν, καὶ πρὸ τούτου ἡ²⁶
πρώτη ὥλη), τὴν μὲν οὖν προσεγεστάτην ὥλην ἀνάγκη πᾶσα ἕκαστον εἰδέ-
ναι τεχνίτην (δ τε γὰρ τέκτων οἶδε τὴν προσεχεστάτην τῶν σκευῶν ὥλην,
καὶ αὐτὸς αὐτὴν δημιουργεῖ ἀποκέων τοιῶσδε ἡ τοιῶσδε τὰ ξύλα καὶ
τέμνων κατὰ μόρια, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς ὑποδοχήν τοῦ εἰδούς εὐτρεπίζων,
10 ἀτίνα τὸν αὐτὸν λόγον ἐπέχουσι πρὸς τὸ εἶδος, δηνπερ τὰ τοῦ ζφου μόρια
πρὸς τὸ τοῦ ζφου εἶδος· τῇ γὰρ τούτων συνθέσει ἐπιγίνεται τὸ εἶδος. καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν ὅμοίως· καὶ γὰρ ἡ κυβερνητικὴ ὁσπερ οἶδε τὸ τοῦ 20
πηδαλίου εἶδος, οὗτως οἶδε καὶ τὴν ὥλην· οἶδε γὰρ ἀπλῶς διτὶ ἐκ ξύλων
δεῖ τοῦτο εἶναι, τὸ δὲ ἐκ ποίων ξύλων τοῦ ναυπηγοῦ ἔστιν εἰδέναι, ἐπειδὴ²⁷
15 αὐτοῦ ἔστι καὶ τὸ ἐργάσασθαι τὸ εἶδος· ὡς οὖν τὸ εἶδος ἐργαζόμενος,
οἶδε ποίᾳ ὥλη δεκτικὴ αὐτοῦ ἔστι), τὴν μὲν οὖν προσεχῆ ἑαυτῷ ὥλην πᾶς
τεχνίτης οἶδε, τὴν δὲ πορρωτέρω οὐχ ἐξ ἀνάγκης· διὰ τοῦτο ὁ χαλκεὺς
τὴν μὲν φύσιν τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χαλκοῦ οἶδε, καὶ ποῖος χαλκὸς πρὸς
ποῖον εἶδος πεποίηται, οὐ μέντοι καὶ δπως μεταλλεύεται οἶδεν, δπερ ἔστι²⁸
20 πορρωτέρω ὥλη, ἀλλὰ τοῦτο τῆς περὶ τὸ μέταλλον ἐνεργούσης τέχνης ἔστιν.
εὶ τοίνυν πᾶσα τέχνη τὴν μὲν προσεχῆ ὥλην οἶδε, τὴν δὲ πορρωτέρω
οὐκέτι, ἀλλ’ ἔτερας ἔστι τὸ ταύτην εἰδέναι, καὶ τὰ πρότερα ἄρα ἀληθῆ ἡν
διτὶ τῆς αὐτῆς τέχνης καὶ τὸ εἶδος γνωρίζειν καὶ τὴν ὥλην τὴν προσεχῆ,
καὶ τὰ δεύτερα διτὶ ἄλλη περὶ τὸ εἶδος ἐνεργεῖ καὶ ἄλλη περὶ τὴν ὥλην,
25 οὐ τὴν προσεχῆ ἀλλὰ τὴν πόρρω. δθεν καὶ αὐτὸς δ Ἀριστοτέλης εἰπὼν
διτὶ τῆς αὐτῆς ἔστιν ἐπιστήμης εἰδέναι καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν ὥλην,
ἐπῆγγαγε μέχρι του· οἶδε γὰρ δ ἵατρός, διτὶ ἐκ τῶν τέσσαρων στοιχείων²⁹
τὰ σώματα καὶ διτὶ ὥλη αὐτῶν ἔστι ταῦτα, οὐ μέντοι ἡ ἵατρὸς εἰσεται διτὶ
οὐκ ἔστι ταῦτα ἡ πρώτη ὥλη, ἀλλ’ ἔστι καὶ πρὸ τούτων ἔτερα ὥλη τῶν
30 σωμάτων ἡ ἀνείδεος.

Μετὰ δὲ τὸ ἀπορῆσαι ταῦτα τίθησι τρίτον ἐπιχείρημα δ Ἀριστοτέλης,
διτὶ τοῦ αὐτοῦ φυσικοῦ ἀμφότερα γνῶναι. ἡ ὥλη γάρ φησι καὶ τὸ εἶδος
τῶν πρός τι ἔστιν (ἡ γὰρ ὥλη εἶδους ἔστιν ὥλη, καὶ οὐχ ἡ τυχοῦσα ὥλη

1 ἀνθρωπίνου Mt 2 τοῦ ὅλου ὡς ὅλου K ἐφεξῆς φησιν K φησιν velut De gen.
anim. A 1 p. 715*9 3 γὰρ ὡς ἐν Mt 4 prius πρὸ om. L τούτων τῶν δμοιο-
μερῶν K 5 τριχῶς διάστατον K 6. 7 τεχνίτην εἰδέναι Mt 7 δ γὰρ (om. te) L
8 δμιουργεῖ et ποκ τοιῶς ἡ τοιῶς et τέμνον K 9 alterum τὰ delendum videtur
τοῦ om. Mt 10 δηνπερ Mt: ἀπερ K 12 ὥσπερ LK: ὡς Mt τὸ om. K
14 τοῦτο δεῖ K 14. 15 ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐργάσασθαι τὸ εἶδος αὐτοῦ ἔστιν Mt 15 ὡς οὖν
LKM: ὡς δ t 17 δὲ K: om. LMt 19 ὅπερ ἔστιν t 20 πορρωτέρω LM: οἷον
πορρωτέρω K: ἡ πορρωτέρω t περὶ τὸ μέταλλον] περὶ μᾶλλον L 21 τὴν δὲ] τὰ
δὲ K 26 καὶ (ante τὸ εἶδος) om. cum Aristotele K 27 μέχρι του t: μέχρι του M:
μέχρι ποῦ K: μέχρι τοῦδε L 28 ὥλη ἔστιν αὐτῶν Mt 30 ἀνδεος M 31 δὲ
om. K 33 ἡ γὰρ ὥλη (ante εἶδους;) LK: ἡ ὥλη γὰρ Mt at cf. Themist. p. 170,1

τοῦ τυχόντος ἔστιν εἰδούς, ἀλλὰ τίς ὅλη τινός ἔστιν εἰδούς), εἰ δὲ τῶν πρός 17· τι ἡ ὅλη καὶ τὸ εἰδός, ὁ δὲ τὸ ἔτερον τῶν πρός τι εἰδώς καὶ τὸ λοιπὸν 45 οἶδεν (ἅμα γάρ τὰ πρός τι γινώσκονται), δῆλον ἄρα δτὶ τοῦ αὐτοῦ ἔστι φυσικοῦ περὶ τῆς ὅλης καὶ τοῦ εἰδούς διαλαβεῖν. ταῦτα εἰπών διαχρίνει τὸν 5 φυσικὸν καὶ τοῦ θεολόγου, καὶ φησιν δτὶ ὥσπερ ὁ ἱατρὸς ἐπισκεπτόμενος τὰς ὅψεις καὶ περὶ αὐτῶν ποιούμενος τὸν λόγον, οὐ περὶ πάσης αὐτῶν ἐνεργείας ἡ ἱατρὸς διαλέκται, ἀλλ’ αὐταρκεῖς τὸ μαθεῖν ἡγεῖται, δτὶ πεφύκασι μὲν ὑπὸ τῶν τοιῶνδε χρωμάτων διαχρίνεσθαι, συγχρίνεσθαι δὲ ὑπὸ ἀλλων, καὶ εἰ τινα ἄλλην ἐνέργειαν ἔχουσιν ἡ πάθος προσεχὲς τῷ ἱατρῷ, 10 50 10 καὶ οὐδὲν ἄλλο περὶ αὐτῶν ἐπισκέψεται (οἵον πῶς πεφύκασιν ἐκ τῶν διφθαλμῶν ἔξιέναι, καὶ τίς ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἡ περὶ τὰ ὄρατά, διὸ τί πόρρωθεν ἐλάττονα δρῶσι καὶ τὰ καθ’ ὅδατος μείζονα, τίς τε ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἡ περὶ τὰ κάτοπτρα, καὶ πότερον ἀνακλᾶσθαι πεφύκασιν ἡ οὐ, καὶ πρὸς τίς τινάς γνωίας ἡ οὐ, καὶ δσα ἄλλα μυρία οἱ δπτικοὶ περὶ αὐτῶν ἐπισκέπτονται), 15 15 δομοίως δὲ καὶ ὁ χαλκεὺς τὰς τοῦ χαλκοῦ ἐνέργειας μέχρι τινὸς ἐπισκέψεται (ὅτι τυχὸν δεῖ εἰς τὴν τῶν κυμβάλων κατασκευὴν τὸν εὔηχον παρα- 17· λαβεῖν, εὔηχος δὲ ὁ τοιόσδε, καὶ ἐν ἑκάστῳ εἴδει τὸν προσήκοντα· εἰ μέντοι ἔχει τινὰ δύναμιν εἰς θεραπείαν ἡ καιόμενος ἡ ἀπλούμενος, καὶ πόθεν ἔχει τὸ εὔηχον ἐν τῷ μετέχειν πνεύματος, καὶ δσα ἀπλῶς μὴ συμβάλλεται πρὸς τὴν ὑποκειμένην αὐτῷ τέχνην, οὐκ ἐπισκέψεται), οὕτως οὖν, 20 5 φησί, καὶ ὁ φυσικὸς ἀποδιδοὺς τὰς αἰτίας τῶν φυσικῶν πραγμάτων, ταῦτας ἀποδώσει ἀς φυσικῷ ἀποδιδόναι οἰκεῖον. αὐταὶ δέ εἰσιν δσαι μὴ ἄνευ τῆς 5 ὅλης. καν γάρ μὴ μόνον προσεχῇ αἰτια ἀποδιδῷ, ἀλλὰ καὶ πρῶτα καὶ ἐξηρημένα τῶν γινομένων, ἀλλ’ οὖν οὐδὲ ταῦτα ἄνευ ὅλης· ἀποδώσει γάρ 25 τυχὸν οὐ μόνον τὸν πατέρα αἰτιον τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως καὶ τὴν ἐν αὐτῷ φύσιν, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ ἡλίου περιφοράν (καὶ ὁ ἡλίος δῆλον δτὶ οὐκ ἔστι χωριστὸν ὅλης πρᾶγμα, ἀλλ’ ἐν ὅλῃ τὸ εἶναι ἔχον), εἰ δέ τινά εἰσιν ἔτερα χωριστὰ ὅλης αἰτια τῶν φυσικῶν εἴτε εἰδικὰ εἴτε ποιητικὰ εἴτε τελικά, τίνα τε ταῦτα ἔστι καὶ πόσα καὶ δπως ἔχουσι πρὸς ἄλληλα, οὐκέτι 10 30 10 φυσικοῦ ἄλλα θεολόγου ἔστιν ἐπισκέψασθαι. ταύτη οὖν ὁ θεολόγος τοῦ φυσικοῦ διαφέρει, τῷ τὸν θεολόγον περὶ τῶν παντάπαισι χωριστῶν τῆς ὅλης εἰδῶν διαλέγεσθαι, τοῦ φυσικοῦ περὶ μόνων τῶν ἐν ὅλῃ τὸ εἶναι ἐχόντων διαλεγομένου.

3 δῆλον δτὶ K	δτὶ om. M	5 καὶ τοῦ K: ἐκ (at cf. p. 239, 25) τοῦ LM:
οὐ t 7 ἡγεῖται τὸ μαθεῖν Mt	8 τοιούτων L	συγχρίνεσθαι om. K
πε		
0 φύκασιν K	12 ἀλλάττονα K	13 πρότερον M
5 τίνος K	16 τὸν] τὸ K	17 τοιούτος L
1 δπτούμενος L: om. Mt	19 ἐν τῷ] ἐν τῷ (LM)t: δτὶ K	18 ἡ ἀπλούμενος (sic) K:
20 αὐτοῦ K cf. p. 240, 12	21 φησί om. Mt	19. 20 συμβά-
ποδοῦναι Mt	23 αἰτία K	22 ἀποδόναι LK:
26 αὐτῷ K	24 γάρ deletum M: om. t	25 ἀνθρωπεῖον L
29 τε] δὲ M	27. 28 τινὰ ἔστιν ἐπερεαχριστ K	28 ιδικὰ K
LK: φυσιολόγου Mt	εἰσὶν καὶ πόσα καὶ πῶς ἔχουσι πρὸς ἄλληλα (sic) K	31 φυσικοῦ

Ἐπειλ δὲ ἡ φύσις διχῶς, τό τε εἶδος καὶ ἡ ὅλη. τὸ δὲ πρῶτον ¹⁷ σημαινόμενον παρῆκε τὸ κατὰ γένεσιν, ἐπειδὴ ἔκείνη ὅδός ἐστι καὶ μετα-
βολὴ ἐπὶ τὴν φύσιν παρωνύμως; ἀπ' αὐτῆς κληθεῖσα, ὡς ἀπὸ τῆς λευκό-
τητος ἡ λευκανσις. ἐπειλ οὖν διχῶς, φησίν, ἡ φύσις, οὕτως ὄριεται τὰ ¹⁸
5 φυσικὰ ὁ φυσικός, ὥσπερ ὅριζεται τὸ σιμόν, τὸν ὄρισμὸν μὲν καὶ τὸ εἶναι
τῇ σιμότητι κατὰ τὴν κοιλότητα ἀποδίδοντος, μεμνημένος δὲ καὶ τοῦ ὑπο-
κειμένου τῆς ρινός· λέγομεν γάρ διτι κοιλότης ἐν ρινί. ὕστε οὖ κατὰ τὴν
ὅλην τὸ εἶναι τῶν φυσικῶν ἀποδώσει ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος, ὥσπερ καὶ τῇ
σιμότητι τὸ εἶναι κατὰ τὴν κοιλότητα, οὕτως ἀμνημονήσει τῆς ὅλης, ὡς οὐδὲ
10 ἐνταῦθα τῆς ρινός.

p. 194•15 Καὶ γὰρ δὴ καὶ περὶ τούτου ἀπορήσειεν ἀν τις.

Ἐπειδὴ εἰπεν διτι περὶ ἀμφοτέρων ὁ φυσικὸς διαλέξεται, βούλεται δεῖξαι ²²
διτι ἀναγκαίως τὸν περὶ τούτου προχειρίζεται λόγον ἔχοντα ἀπορίας εὐλό-
γους. τὸ δὲ ἡ περὶ τοῦ ἐξ ἀμφοτοῦ ἐν ἐπικρίσει ἐπήγαγεν, ἀντὶ τοῦ ἡ
15 δηλονότι περὶ τοῦ ἐξ ἀμφοτοῦ. εἰ δὲ περὶ τοῦ ἐξ ἀμφοτοῦ ὁ φυσικὸς δια-
λέξεται, δῆλον διτι καὶ περὶ ἔχατέρας τῶν ἀπλῶν· καὶ εἰ περὶ ἔχατέρας ²³
διαλέξεται ὁ φυσικός, ἀρα εἰς καὶ ὁ αὐτὸς φυσικὸς περὶ ἀμφοτέρων διαλέξε-
ται, ἡ ἄλλος μὲν περὶ τῆς ὅλης ἄλλος δὲ περὶ τοῦ εἶδους;

p. 194•18 Εἰς μὲν γὰρ τοὺς ἀρχαίους ἀποβλέψαντι δόξειεν ²⁴
20 εἶναι τῆς ὅλης.

Οσον, φησίν, ἐπὶ τοῖς ἀρχαίοις φυσικοῖς δόξειεν ²⁵ διν εἶναι τῆς φυσικῆς
ἐπιστήμης τὸ περὶ τῆς ὅλης διαλέγεσθαι· ἔκεινοι γὰρ ταύτης μὲν πολὺν ²⁶
ἐποιήσαντο λόγον, τοῦ δὲ εἶδους ἡ οὐδένα ἡ ἐπὶ βραχὺ ἐφρόντισαν.

p. 194•21 Εἰ δὲ ἡ τέχνη μιμεῖται τὴν φύσιν.

25 Ἐνθεν τὸ πρῶτον ἐπιχείρημα ἔχ τῆς ὅμοιότητος τῆς τέχνης πρὸς τὴν ²⁶
φύσιν. καλῶς δὲ προσέθηκεν διτι οἰδεν ὁ τεχνίτης τὴν ὅλην οὐχ ἀπλῶς,
ἀλλὰ μέχρι τούτου ὁ γὰρ ἴατρὸς μέχρι τῶν στοιχείων ἀνελθὼν καὶ ταῦτα

1 τὸ τε εἶδος καὶ ἡ ὅλη ομ. K

2 παρῆκε post γένεσιν traicit L

τὴν γένε-

σιν K 5 καὶ ομ. L 6 ἀποδίδωσι L 7 οὐ libri: fortasse οὗτε 11 τούτου διχῶς Aristotelis vulgata at cf. Themist. p. 167,13. Simplic. p. 299,28 ἀπορήσειεν ἀν τις ομ. K
13 τούτου LK: τούτων Mt 14 ἐν ἐπικρίσει ἐπήγαγεν LK: ἐπήγαγεν ὡς ἐν ἐπικρί-
σει Mt 16 ἔχατέρου ετ τῷ (vel τῶν) ἔχατέρου L 17 εἰς K 19. 20 ἀποβλέ-
ψαντι—ὅλης ομ. K 19 ἀποβλέψαντι Lt: ἀποβλέψειεν M 21 [Οσον] ἢ (littera
rubr. addenda) K ἀν ομ. K 22 μὲν γὰρ ταύτης L 24 μιμεῖται τὴν φύσιν
ομ. K 27 ἀλθῶν K

λέγων ὅλην είναι τῶν σωμάτων, οὐκέτι περαιτέρω χωρεῖ. ὡσαύτως δὲ καὶ §7^r
ἐπὶ τῶν ἀλλων τεχνῶν.

p. 194a27 "Ετι τὸ οὖ ἔνεκα καὶ τὸ τέλος τῆς αὐτῆς, καὶ δσα τού-
των ἔνεκα.

5 Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα. τὸ δὲ οὖ ἔνεκα καὶ τὸ τέλος ἐκ παραλ- 40
λήλου ἀντὶ τοῦ 'τὸ οὖ ἔνεκα, δπερ ἐστὶ τέλος'. οὖ δὲ ἔνεκα ἐστιν ἐν τοῖς
φυσικοῖς τὸ εἶδος· τούτου γὰρ ἔνεκεν πάντα πράττει ἡ φύσις, ἐξ ἀρχῆς
μὲν ἵνα γεννήσῃ μετὰ ταῦτα δὲ ἵνα φυλάξῃ, ἔνεκα δὲ τοῦ τέλους ἐστὶν
ὅλη ὄργανα καὶ εἰ τι παραπλήσιον. ὃν γὰρ συνεχοῦς τῆς κινήσεως
10 οὔσης ἐστι τι τέλος, τοῦτο ἔσχατον καὶ τὸ οὖ ἔνεκα. μικρὸν δεῖ
τὴν λέξιν μεταρρυθμίσαι 'ὃν γὰρ συνεχοῦς τῆς κινήσεως οὔσης ἐστι τι
ἔσχατον, τοῦτο τέλος καὶ τὸ οὖ ἔνεκα'. ὃ δὲ νοῦς τῶν προκειμένων οὗτος·
ἐπειδὴ εἶπε τὸ οὖ ἔνεκα τέλος, αὐτὸ τοῦτο προέθετο δεῖξαι. δταν οὖν, 45
φησί, κινούμενόν τι συνεχῶς εἴτα ἀφικόμενον εἰς τι ἔσχατον παύσηται
15 τῆς εἰς τὸ πρόσθεν ὁδοῦ, τοῦτο τῆς κινήσεως τέλος ἐστί, καὶ τούτου ἔνε-
κεν ἡ κίνησις γέγονεν. ὥστε τό τε οὖ ἔνεκα τέλος, καὶ τὸ τέλος οὖ ἔνεκα.
νύει δέ μοι τὴν κίνησιν ἀνεμποδίστως προϊοῦσαν καὶ περατουμένην καθ'
αὐτὴν οὐδεμιᾶς ἔξωθεν αἰτίας τινὸς αὐτὴν ἐπισχούσης· εἰ γὰρ διακοπεῖη,
οὐκ ἐστι τέλος τῆς κινήσεως ἡ στάσις ἔκεινη καθ' ἣν διεκόπη. οἵνι τι
20 λέγω· εἰ ἐπιθήσει φάρμακον ἰατρός, εἴτα μεταξὺ ἐμπόδιον τι γένηται καὶ 50
χειρὸν σχοίη, τὸ πάθος, εἴτα παλιν ἐπιθήσεις ἔτερον φάρμακον ὑγιάσει, τὸ
τέλος τούτου, τὴν ὑγείαν λέγω, οὐκ ἔρεις τέλος είναι, οὐδὲ οὖ ἔνεκα τῆς
προτέρας κινήσεως. ἀλλ' οὐδὲ τὴν χειρὸνα διάθεσιν τέλος είναι τῆς προτέ-
ρας κινήσεως τοῦ φαρμάκου· οὔτε γὰρ σκοπὸν τοῦτο εἰχεν, οὔτε ἐξ αὐτοῦ,
25 εἴ τινος δὲ συμπτώματος ἔξωθεν ἡ χειρῶν διάθεσις γέγονεν. δταν οὖν
ἀδιάκοπος γένηται ἡ κίνησις ἡ ἐπὶ τὴν ὑγείαν, τὸ τέλος τῆς κινήσεως ταύ-
της καὶ εἰς δ ἔσχατον ἀπεπαύσατο τοῦτο ἐστι τὸ οὖ ἔνεκα ἡ κίνησις §8r

1 ὅλην ομ. superscr. K 3. 4 καὶ τὸ τέλος—ἔνεκα ομ. K τούτων LM: τούτου t
5 δεύτερον] ω (h. e. ἄρα vel ἄρα, errore ex forma ὑ h. e. β' orto; cf. ad p. 249,5) K
6 ἀντὶ τοῦ τὸ οὖ L: ἀντὶ τοῦτο οὖ K: ἀντὶ τοῦ οὖ M: τὸ μὲν οὖν οὖ t δπερ ἐστὶν
τέλος. οὖ δὲ ἔνεκα K: ομ. LMt 7 ἔνεκεν] ἔνεκα L πράττειν K 9 ἡ
ὅλη Mt 10 ἐστι τι K: ἐστι (ομ. τι) LMt μικρὸν κτλ.] cf. Alexander ap. Simplic.
p. 302,18. Diels z. *Textgesch.* p. 31 11 μεταρρυθμίσαι K ὧν] ὡς L τῆς
ομ. L 11. 12 ἐστι τι ἔσχατον LK: ἐστιν ἔσχατον τι Mt 12 προυποκειμένων L
οὗτως primitus K 13 ἐπει K 13. 18 ὀπαν—ἐπισχούσης] cf. Themist. p. 168,8 sqq.
16 οὖ ἔνεκεν priore loco L 18 αὐτὴν] ἔαυτὴν Mt 20 δ ἰατρός K ante ἐμπόδιον
addit καὶ L τι ομ. K γένηται LK: γένοιτο Mt. ceterum haec omnia barbare sunt
composita; sed quid ipsi Philopono, quid librariis debeatur videant alii 22 τούτου]
τοῦτο K ὑγιεῖαν (sic) et mox ἔρει τις K οὐδὲ τὸ οὖ ἔνεκα t 24 ἐξ αὐτοῦ
τὸ L LM: ἔξαυτοῦ K: ἐξ αὐτοῦ t: fortasse ἐξ αὐτῆς (scil. ἐξ τῆς προτέρας κινήσεως τοῦ
φαρμάκου) 26 ἀδιάκοπος M³t: ἀδιάκοπον M: ἀδιάσκοπος L: ἀδιάσκοπας K γένηται]
γεγονεῖται K 27 δ] τὸ M

πᾶσα γέγονε, τοῦτο δέ ἐστιν ἡ ὑγίεια· εἰ γάρ μὴ διακοπῆ, ἡ τοῦ ἴατροῦ 18· ἐνέργεια οὐχ ἵσταται μέχρις ἂν εἰς τὴν ὑγίειαν φθάσῃ. ἐπεὶ οὖν καὶ τῆς κινήσεως τῆς κατὰ τὴν γένεσιν, εἰ μή τις ἐμποδίσου, τέλος ἐστὶ τὸ εῖδος εἰς δὲ ἄγει, τοῦτο ἂν εἴη καὶ οὐ ἔνεκα.

5 p. 194-30 Διὸ καὶ διοιητὴς γελοίως προήχθη εἰπεῖν “ἔχει τε λευτήν, ἷσπερ οὖνεκ’ ἐγένετο”.

Ποιητὴν τὸν Εὔριπιδην λέγει. δτι, φησί, καλῶς ὠρισάμεθα τὸ τέλος 8 καὶ τὸ οὐ ἔνεκα ‘τὸ ἔσχατον τῆς συνεχοῦς καὶ ἀδιακόπου κινήσεως’, πι-
στοῦται καὶ Εὔριπιδης ἔκ κοινῆς μὲν ἐννοίας τοῦτο λαβὼν δτι τῆς συνε-
10 χοῦς κινήσεως τὸ ἔσχατον τέλος οὐ ἔνεκα ἐστι, γελοίως δὲ τὴν κοινήν ταύτην ἐννοιαν καὶ καθολικὴν ἐφαρμόσας τοῖς κατὰ μέρος. ἐπεὶ γάρ συνε-
χοῦς τινος τῆς ζωῆς τέλος ἐστὶν ὁ θάνατος, ἐνόμισε τοῦτο τέλος καὶ οὐ
15 ἔνεκα εἶναι· δθεν ἐπειδὴ τὰ πρὸ τοῦ τέλους πρὸς τὸ τέλος ἀναφέρεται 10 πάντα, ὑπενόησε διὰ τοῦτο γίνεσθαι τὸν ἀνθρωπὸν ἵνα ἀποθάνῃ. τὸ δέ,
φησίν, οὐχ οὖτως ἔχει· οὐ γάρ πᾶν ἀπλῶς τέλος καὶ οὐ ἔνεκα ἐστιν, ἀλλὰ
τὸ μὲν οὐ ἔνεκα πᾶν τέλος, τὸ δὲ τέλος οὐ πάντως οὐ ἔνεκα, ἀλλὰ τὸ
βέλτιστον τέλος οὐ ἔνεκα· βέλτιον δὲ τὸ εἶναι τοῦ μὴ εἶναι· οὐκ ἄρα
οὐ ἔνεκα ὁ θάνατος. ἀλλ’ οὐδὲ συνεχοῦς τῆς ἀπὸ τῆς γενέσεως κινήσεως
ἔσχατόν τι καὶ τέλος ἐστὶν ὁ θάνατος· κινεῖται γάρ ἡ φύσις ἔως τῆς τε-
20 λείας ἀκμῆς τοῦ ζώου, καὶ ἀγαγοῦσα εἰς τὸ τέλειον ἴστησι. τοῦτο οὖν 15
τέλος τῆς συνεχοῦς κατὰ τὴν γένεσιν κινήσεως· τὸ δὲ μετὰ τοῦτο, ἐπειδὴ
μὴ πέφυκε στέγειν διόλου τὸ εῖδος ἡ ὅλη, ἐπὶ τὸ ἀσθενέστερον χωρεῖ τὸ
ζῷον οὐχ ὑπὸ τῆς φύσεως, ἀλλ’ δτι ἔξ ἐναντίων συνέστηκε τὸ ζῷον, τῆς
φύσεως μηκέτι ἐξισχούσης εἰς ἀρμονίαν ἀγαγεῖν τὰ ἐναντία ἐπικρατέστερον
25 γίνεται θάτερον, καὶ οὗτῳ κατὰ μικρὸν τῆς ἀρμονίας διαλυομένης τὸν θά-
νατον συμβαίνει γίνεσθαι. βούλεται γάρ οὐ πᾶν εἶναι τὸ ἔσχατον
τέλος, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον. βούλεται οὐχ ὁ ποιητής, ἀλλ’ ἡ τῶν 20
πραγμάτων φύσις. ἐπεὶ οὖν τὸ βέλτιστον τοῦτο τέλος καὶ οὐ ἔνεκα, καὶ
τῆς γενέσεως ἄρα τὸ βέλτιστον τέλος. βέλτιστον δὲ ἡ ἀκμή· ἐν αὐτῇ γάρ
30 γενόμενον τὸ ζῷον πάσας ἐνεργεῖ τὰς φυσικὰς ἐνεργείας, καὶ μάλιστα τὰς

1 διακοπῆ Μ: διὰ κοπῆ Κ: διασκοπῆ L: διακοπέη τ 2 οὐκ LK 3 ὑγείαν L
3 τῆς κατὰ] τὴν κατὰ Κ εἰ μὴ τὸ ἐμποδίσει Κ 4 ἀν εἴη LK: ἐστι Μt 5. 6 γε-
λοίως—ἐγένετο οὐκ. K 5 προστήχθη ετ 6 ἷσπερ οὐ ἔνεκα L 7 Εὔριπιδην] cf. p. 237,
29. h 6v 2 at v. Nauck Trag. gr. fr. praef. p. X. Moineke Com. gr. fr. V p. 123 (395).
Bonitz Index Ar. p. 607 b 26 δτι φησι δτι καλῶς ὑρισάμεθα K 8 τὸ ἔσχατον τῆς
συνεχοῦς K: om. L Mt ante ἀδιακόπου interpolant δτι ἐπὶ τῆς Mt 9 τούτε K
10 τέλος καὶ οὐ recto Mt 11 γάρ LK: γοῦν Mt 12 τοῦτο τὸ K καὶ τὸ
οὐ L 14 γίγνεσθαι τ 16 πάντως (compend. incert. M) LKM: πᾶν τ 18 γε-
νήσεως L 19 τι] τε K 22 μὴ LK: om. Mt ἡ ὅλη LK: τῇ ὅλῃ Mt
23 vel δτι (ἐπει) ἔξ vel mox τῆς (δὲ) φύσεως ἐναντίου K 24 ἐξισχύουσα L
25 οὖτω] τοῦτο K διαλυόμενον K 26. 27 τὸ ἔσχατον—βέλτιστον om. K

γεννητικάς, δπερ καὶ κυρίως τέλος τῆς φύσεως τὸ ἀγαγεῖν εἰς τοῦτο τὸ §8^r ζῷον, ὡστε γεννῆσαι ἔτερον οἶον αὐτό· ἐπεὶ γάρ πάντα τοῦ ἀγαθοῦ ἐφί-
ται, ἀγαθὸν δὲ ἔκαστῳ τὸ εἶναι, δσα μὴ ἡδουνήθη κατ' ἀριθμὸν μεῖναι τὰ
αὐτά, ἡγάπησε τὴν κατ' εἶδος ἀιδιότητα. ἐπεὶ οὖν τοῦτο ἔστι τὸ βέλτιστον, ²⁵
μέχρι τοσούτου κινεῖ ἡ φύσις τὸ ζῷον κατὰ συνέχειαν, μέχρις ἂν εἰς τοῦτο
ἀγάγῃ, ὡστε τὰς τοιαύτας ἐνεργεῖν ἐνεργείας, τὸ δὲ ἐντεῦθεν λοιπὸν πάνε-
ται μὲν ἡ προτέρα κίνησις ἀπε τοῦ σκοποῦ τυχοῦσα, ἀρχὴν δὲ λαμβάνει
ἡ παρὰ φύσιν καὶ ἐπὶ φθοράν, καθ' δν εἴπομεν τρόπον.

p. 194•33 Ἐπεὶ καὶ ποιοῦσιν αἱ τέχναι τὴν ὅλην αἱ μὲν ἀπλῶς
10 αἱ δὲ εὑεργόν, καὶ χρώμεθα ὡς ἡμῶν ἔνεκα πάντων ὑπάρ-
χόντων.

Μεταξὺ τῆς συντάξεως τῶν παρόντων χωρίων πολλὰ παρεμβαλῶν ²⁵
ἀσαφεστάτην ἐποίησε τὴν λέξιν. δεῖ οὖν, ἵνα ἡ συνέχεια τῶν ῥητῶν φυ-
λαχθείη, ὑπερβιβάσαι ἡμᾶς τὰς λέξεις, καὶ ἔκαστῳ τόπῳ τὸ οἰκεῖον
15 ἀποδοῦναι. τὸ μὲν οὖν καὶ χρώμεθα ὡς ἡμῶν ἔνεκα πάντων ὑπαρ- ²⁵
χόντων τοῖς ἀνωτέρω συντακτέον οὕτως· “ἔτι τὸ οὐ ἔνεκα καὶ τὸ τέλος
τῆς αὐτῆς, καὶ δσα τούτων ἔνεκα· ἡ δὲ φύσις τέλος καὶ οὐ ἔνεκα”, εἰτα
σύναψον· καὶ χρώμεθα ὡς ἡμῶν ἔνεκα πάντων ὑπαρχόντων μέχρι
τοῦ εἴρηται δὲ ἐν τοῖς Περὶ φιλοσοφίας. ἡ μὲν οὖν σύνταξις τούτου
20 τοῦ χωρίου αὕτη, ὁ δὲ νοῦς· ἐπεὶ διττὸν τὸ τέλος τὸ τε οὐ καὶ τὸ φῶ, εἰ-
πὼν τὸ τέλος τὸ ὡς οὐ διὰ τοῦ εἰπεῖν “ἡ δὲ φύσις τέλος καὶ οὐ ἔνεκα”
προσέθηκε καὶ τὸ ἔτερον τοῦ τέλους σηματινόμενον, λέγω δὴ τὸ φῶ, διὰ τοῦ ⁴⁰
εἰπεῖν καὶ χρώμεθα ὡς ἡμῶν ἔνεκα πάντων ὑπαρχόντων. διθεν
σαφέστερον ποιῶν ἐπήγαγεν ἐσμὲν γάρ πως καὶ ἡμεῖς τέλος· δι-
25 χῶς γὰρ τὸ οὐ ἔνεκα. εἰρῆσθαι δέ φησι τὴν διαίρεσιν ταύτην τοῦ οὐ
ἔνεκα καὶ ἐν τοῖς Περὶ φιλοσοφίας, λέγει δὲ τοῖς Ἡθικοῖς, ἀπερ Περὶ⁴⁵
φιλοσοφίας ἔκαλεσε, διότι τὸ φιλόσοφον ἥθος δι' αὐτῶν παραδίδοται. αὕτη
μὲν οὖν ἡ σύνταξις, τὰ δὲ μεταξὺ τὰ μέν ἔστι πρὸς κατασκευὴν τοῦ δτι τὸ οὐ
ἔνεκα τέλος, τὰ δὲ πρὸς ἔλεγχον τοῦ Εὑριπίδου. τῷ δὲ ἐπεὶ καὶ ποιοῦ-
30 σιν αἱ τέχναι τὴν ὅλην αἱ μὲν ἀπλῶς αἱ δὲ εὑεργόν συναπτέον τὸ ⁴⁵

2 γὰρ οἱ. K 3 δὲ ἐν ἔκαστῳ Mt 6 ἐνεργεῖν ἐνεργείας K: ἐνεργεῖ μὲν ἐνεργείας
L: ἐνεργείας ἐνεργεῖ μὲν Mt 6. 7 πάβεται K 9. 11 τὴν ὅλην—ὑπαρχόντων
μέρα ^τ
οἱ. K 12 παρελῶν K 15. 16 ὑπάρχον K 16 οὕτως] οὐ τῶ K
17 ἡ δὲ φύσις τέλος καὶ οὐ ἔνεκα οἱ. L 18. 19 μέχρι τοῦ τ: μέχρις οὐ M: μέχρις
(οἱ. οὐ) K: μέχρι τοῦδε L 19 τούτου οἱ. K 22 τὸ (απέ φ) οἱ. superser. L
23 ὑπαρχόντων Mt: γενομένων L: γενομένα (sic) compend. K 26 καὶ
οἱ. K 27 ἐν τοῖς Περὶ φιλοσοφίας] v. Bonitz Index p. 98•32 sqq. Ἡθικοὶ Nicom.
A 1 at cf. Spengel ad Themist. p. 169, 5 ἀπερ LK: δ Mt 27 ἔκαλεσε οἱ. Mt
28 πρὸς κατασκευὴν scripsi: πρὸς κατασκευὴν K: προσκατασκευὴ L: προκατασκευὴ Mt
28. 29 δτι ἔστιν τὸ (οἱ. οὐ) ἔνεκα K 30 et p. 238, 11 εὑεργον K

δύο δὲ καὶ αἱ ἄρχουσαι τῆς ὅλης καὶ γνωρίζουσαι τέχναι καὶ § 8^r
τὰ ἔξῆς. ἔστι δὲ ἐντεῦθεν ἡ ἀπορία ἣν εἴπομεν, διτι μήποτε ὥσπερ τῶν
τεχνῶν αἱ μὲν περὶ τὴν ὅλην καταγίνονται αἱ δὲ περὶ τὸ εἶδος, οὕτω καὶ
ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ἔχει, καὶ ἄλλῃ μὲν ἡ τοῦ εἰδοῦς γνωριστικὴ
5 ἄλλῃ δὲ ἡ τῆς ὅλης. καὶ διτι ὡς ἀπορίαν προφέρει ταῦτα, δείκνυσιν ἐφεῖδης
ὥσπερ λύσιν ἀπορίας ἐπενεγκάν τὸν οἷς φησιν “ἐν μὲν οὖν τοῖς κατὰ τέχνην
ἡμεῖς ποιοῦμεν τὴν ὅλην τοῦ ἔργου ἔνεκα”, τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς λέγων 50
τοῦ τὴν μὲν τέχνην μὴ πάντας τὴν αὐτὴν περὶ ἀμφότερα καταγίνεσθαι, τὴν
δὲ φύσιν περὶ ἀμφότερα. ἔστιν οὖν ἡ διλη τοῦ ῥήτοροῦ διάνοια τοιαύτη· τῶν
10 τεχνῶν αἱ μὲν ποιοῦσι τὴν ὅλην, αἱ δὲ ἄρχουσιν αὐτῆς· καὶ τῶν τὴν ὅλην
ποιοῦντων ἡ μὲν ἀπλῶς ὅλην ποιεῖ, ὡς ἡ δρυτομική, ἡ δὲ εὐεργόν· καὶ
τῶν ἀρχουσῶν τῆς ὅλης (ἄρχουσι δὲ τῆς ὅλης δσαι περὶ τὸ εἶδος κατα-
γίνονται τέχναι· ἐπιτάπτει γάρ ὁ ναυπηγὸς τῷ δρυτόμῳ ὅποια ἔνδικα αὐτῷ
εὐτρεπίσει, καὶ τῷ πρίστη εὐεργάτῃ αὐτῷ ταῦτα ποιῆσαι καὶ ἡ εὐεργά), τῶν § 8^r
15 ἀρχουσῶν οὖν τῆς ὅλης, αἱ τινες καὶ ἀρχιτεκτονικαὶ καλοῦνται, ἡ μὲν τὸ
εἶδος ἐπιτίθησιν ἡ ναυπηγική, ἡ δὲ χρῆται αὐτῷ ἡ κυβερνητική. καλῶς
δὲ εἴπομεν καὶ τὴν κυβερνητικὴν ἀρχιτεκτονικήν. καὶ γάρ μᾶλλον ἀρχι-
τεκτονικὴ αὐτῇ τῆς ναυπηγικῆς· αὐτῇ γάρ τῇ ναυπηγικῇ ἐπιτάπτει, ὅποιον
δεῖ αὐτῇ ποιῆσαι τὸ τοῦ πηδαλίου εἶδος. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων αἱ περὶ 5
20 τὸ εἶδος αὐτὸ καταγίνεμεναι τέχναι, αἱ τινες καὶ ἀρχιτεκτονικαὶ εἰσι, τῷ
τὴν μὲν ποιητικὴν εἰναι εἶδος τὴν ναυπηγικήν, τὴν δὲ γνωστικὴν μόνον
οὐ ποιητικήν, καὶ τὴν μὲν κεχρῆσθαι αὐτῷ τὴν δὲ μή. ὥστε τέσσαρες
εἰσι περὶ τὸ αὐτὸ καταγίνεμεναι, ὃν αἱ μὲν δύο περὶ τὴν ὅλην καταγίνον-
ται, αἱ δὲ δύο περὶ τὸ εἶδος. ἐπεὶ οὖν ταῦτα εἰπών οὐ προσέθηκε τὸ
25 λοιπὸν τῇ ἀπορίᾳ, τοῦτο δὲ ἡν διτι μήποτε οὖν καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν οὐ
τῆς αὐτῆς ἔστι φυσικῆς ἐπιστήμης περὶ τὴν ὅλην καὶ τὸ εἶδος καταγίνε-
σθαι, ἄλλα ἄλλης μὲν περὶ τὸ εἶδος ἄλλης δὲ περὶ τὴν ὅλην, διὸ τοῦτο 10
ἀσάφειαν ἐνεποίησεν, διτι ἀπορίας ἐνεκεν ταῦτα ἔξεθετο, ἄλλα τῷ τὴν ἐπί-
λυσιν ἐπαγγεῖν. ὥσπερ εἴρηται, δῆλην ἐποίησε τὴν ἐαυτοῦ διάνοιαν. εἰπών
30 δὲ διτι καὶ ἡ κυβερνητικὴ ἀρχική ἔστι, μετά τίνος προσδιορισμοῦ τοῦτο
εἰπεν, εἰπών ἀρχιτεκτονικὴ πῶς. προσέθηκε δὲ τό πως, διὰ τὸ μὴ
τεκταίνεσθαι τὴν κυβερνητικήν· ἄρχει μὲν γάρ μᾶλλον τῆς ναυπηγικῆς, οὐ
τεκταίνεται δέ. πρὸς τὸ τεκταίνεσθαι οὖν τό πως, οὐ πρὸς τὸ ἄρχειν.

1 αἱ οἱ. K 3 οὕτω] ἔντω K 5 προφέρει ταῦτα K: προφέρονται ταῦτα L: ταῦτα
προφέρει Mt 6 φησιν p. 194b7 7 ποιοῦμεν ἡμεῖς Mt 8 τοῦ
LKM: τὸ t ἀμφοτέρα (LM)t 9 διάνοια τοῦ ῥήτοροῦ Mt 11 δρυτοτόμικὴ K
cf. ad p. 230,33 14 εὐτρεπίζῃ K 10 τῷ πρίστη LK: πρός τι M: πρός τι i
εὐεργα utrobiique K αὐτῷ K 11 ἡ om. K 17 post ἀρχιτεκτονικὴν add. εἰ-
ναι Mt 18 αὐτῇ] αὐτῇ K 19 αὐτῇ om. Mt 20 τοῦ iterat initio novae pa-
ginac M 20 αὐτὸ L: αὐτῆς KMt 21 τοῦ εἶδους K 24. 25 τὸ λοιπὸν (λεi-
πον) K: τῇ ἀπορίᾳ LK: τῇ ἀπορίᾳ τὸ λοιπὸν Mt 25 οὖν om. K 26. 27 κατα-
γενέσθαι Mt 27 ἄλλα καὶ L 28 ἀπορίας ταῦτα ἔξεθετο ἐνεκεν Mt 29 ἀγ-
γεῖν L 30 διτι καὶ L: καὶ διτι Mt: διτι (om. καὶ) K 31 εἰπεν om. L 32 ἀρχιτεκτονικὴ K
προσδιορισμένου L 31 εἰπεν om. L 32 ἀρχιτεκτονικὴ πῶς K 33 διτι om. L

p. 194b5 'Ο μὲν γὰρ κυβερνήτης ποιόν τι τὸ εἶδος τοῦ πηδαλίου §8^v
γνωρίζει καὶ ἐπιτάττει, ὁ δὲ ἐκ ποίων ξύλων καὶ ποίων κινή- 16
σεων ἔσται.

'Αμφότεραι μὲν οὖν περὶ τὸ εἶδος καταγίνονται, οὐκ ἀγνοοῦσι δὲ οὐδὲ
5 τὴν ὅλην, ἀλλ' ἡ μὲν κυβερνητικὴ μᾶλλον οἰδε τῆς ὅλης τὸ εἶδος καὶ ἐπι-
τάττει τοῦτο τῷ ναυπηγῷ, ἡ δὲ ναυπηγικὴ μανθάνει μὲν παρὰ τοῦ κυβερ-
νήτου τὸ εἶδος, οἷοθεν δὲ τὴν ὅλην ἐπινοεῖ. ἀντιλαμβάνουσιν οὖν παρ'
ἀλλήλων ἡ μὲν ναυπηγικὴ παρὰ τῆς κυβερνητικῆς τὸ εἶδος, ἡ δὲ κυβερ- 20
νητικὴ παρὰ τῆς ναυπηγικῆς τὴν ὅλην. τὸ δὲ ἐκ ποίων κινήσεων ἀντὶ²⁰
10 τοῦ ἐκ ποίων φυσικῶν ῥοπῶν καὶ δυνάμεων οὐ γὰρ τὸ τυχόν ξύλον εἰς
τὴν κατασκευὴν τοῦ πλοίου ἡ τοῦ πηδαλίου παραλήψεται.

p. 194b7 'Εν μὲν οὖν τοῖς κατὰ τέχνην ἡμεῖς ποιοῦμεν τὴν ὅλην
τοῦ ἔργου ἔνεκα, ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς ὑπάρχει οὖσα.

'Η ἐπίλυσις τῆς ἀπορίας, διτὶ ἐν μὲν τοῖς κατὰ τέχνην ἔξωθεν ὁ τεχνί- 25
15 τῆς παραλαβών τὴν ὅλην, οὕτως αὐτῇ τὸ εἶδος ἐπιτίθεσι, καὶ διὰ τοῦτο
ἄλλης τέχνης ἔστι τὴν ὅλην καὶ ἄλλης τὸ εἶδος εἰδέναι, ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς
οὐκ ἔξωθεν τῇ φύσει ἡ ὅλη διδοται, ἀλλ' ἐν αὐτῇ ὑπάρχει καὶ ὑπὸ αὐτῆς
δημιουργεῖται. εἰ δὲ τοῦτο, ὁ ἄρα τῆς τοιαύτης φύσεως ἐν ἐπιστήμῃ γενό-
μενος καὶ τὸ εἶδος εἰσεται καὶ τὴν ὅλην ἀμφοτέρων γὰρ ἡ φύσις ἔργατις,
20 καὶ οὐκ ἐγχωρεῖ μὴ ἀμφω ἐγνωκότα ἐν ἐπιστήμῃ τῆς φύσεως γενέσθαι,
εἴ γε ἀμφοτέρων ἔργατις ἡ φύσις. 30

p. 194b8 "Ετι τῶν πρός τι ἡ ὅλη.

Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα, διτὶ ἀμφότερα τοῦ φυσικοῦ γνῶναι.

p. 194b9 Μέχρι δὴ πόσου δεῖ τὸν φυσικὸν εἰδέναι τὸ εἶδος;

25 'Εντεῦθεν διακρίνει τοῦ θεολόγου τὸν φυσικόν. περὶ μὲν οὖν τῆς ὅλης, 27
φησίν, οὕτως ὁ φυσικὸς ἐπισκέψεται ὡς εἰρήκαμεν, τὸ δὲ εἶδος μέχρι
πόσου ἐπισκέψεται; τουτέστιν, ἐπειδὴ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἔστι λαβεῖν
πλείονα εἰδὴ (ἔστι γὰρ τοῦ Σωκράτους, ὡς ἀνθρώπου, εἶδος καὶ τὸ ζῷον

δ δ' Kt: δ δὲ L: δ δὲ τέκτων M ποίων ξύλων LKM: ποίου ξύλου ex Aristotele t
μὲν οἱ. L ἀγνωστοὶ K οὐδὲ K: καὶ LMt 6 ναυπηγῶν K: κυβερνήτη LMt
2 οὖν] γὰρ τὸ κατὰ τὴν τέχνην τὸ at cf. p. 238, 6 12. 13 ἡμεῖς—οὓςα οἱ. K
5 παρὰ λαμβάνων K αὐτὴ K 16 τὴν ὅλην οἱ. Mt 19 ισεται K 22 lemma
m. K 24 δὴ] μὲν δεῖ (οἱ. δεῖ in proximis) M δεῖ—εἶδος οἱ. K δεῖ τὸν
υσικὸν L: τὸν φυσικὸν δεῖ τὸ 25 οὖν οἱ. Mt 26 φησίν comprehend. K: οἱ. LMt
πισκέψεται ὁ φυσικὸς Mt ὡς LK: ὡσπερ Mt 27. 28 πλείονα λαβεῖν ἔστιν εἰδὴ Mt
29] τὸ L

λογικὸν θυητὸν καὶ πρὸ τούτου οὐσίᾳ ἔμψυχος αἰσθητική· εἰσὶ δέ τινα καὶ 18·
χωριστὰ εἶδη τῶν φυσικῶν, εἴτε οἱ ἀριθμοὶ κατὰ τοὺς Πυθαγορείους εἴτε
τὰ πρὸ τῶν πολλῶν, καὶ τούτων εἴτε κατὰ Πλάτωνα τὰ αὐτὰ καθ' αὐτὰ 11
ὑφεστῶτα, λέγω δὴ τὸ αὐτοῖς θρωπός καὶ αὐτοῖς φῶν, εἴτε τοὺς λόγους τῶν
5 πραγμάτων τοὺς ἐν τῷ δημιουργῷ), ἀρα, φησί, περὶ παντὸς εἶδους ἀπλῶς
δὲ φυσικὸς διαιλέξεται, η̄ μέχρι τιὸς προσέει τὴν διαιλεκταλίαν; φησὶν οὖν
δτὶ οὐκ ἔστι φυσικοῦ περὶ παντὸς εἶδους διαιλεχθῆναι, ἀλλὰ μέχρι τιὸς
προκόψει δὲ φυσικός· καὶ ὥσπερ δὲ χαλκεὺς οὐ πάσας τὰς τοῦ χαλκοῦ ἐπι- 25
σκέψεται ἐνεργείας, φέρε εἰπεῖν εἰ τι πρὸς ἴατρικὴν συμβάλλεται, ἀλλ' δτὶ
10 τυχὸν τητός ἔστι καὶ ἐλατός, καὶ οὗτα πρὸς τὰ ὑποβεβλημένα αὐτῷ συν-
τελεῖ πράγματα· καὶ δὲ ἴατρὸς περὶ νεύρου σκοπῶν τὰς συμβάλλομένας
αὐτῷ ἐνεργείας εἰς τὴν ὑποκειμένην αὐτοῦ τέχνην σκοπήσει, φέρε εἰπεῖν
δτὶ κινήσεως αἴτιὸν ἔστιν, οὐ μέντοι ζητήσει εἰ ἔστι τι εἶδος αὐτοῦ παρὰ
τῷ δημιουργῷ, η̄ ἐξ ὅλης καὶ εἶδος συνέστηκεν, ἀλλ' δτὶ τῶν ἀλλων τυχὸν
15 ἕηρότερὸν ἔστιν η̄ ψυχρότερον· οὗτα καὶ δὲ φυσικὸς οὐ περὶ παντὸς ἀπλῶς 20
εἶδους διαιλέξεται, ἀλλὰ μέχρι τιὸς, τοῦτο δέ ἔστιν οὗτον μὴ τῆς ὅλης κε-
χώρισται. ἐρωτώμενος γάρ τίνος ἔνεκεν, εἰ τόχοι, ἀνθρωπος ἔστιν, οὐκ
ἐρεῖ δτὶ 'ἔστι τὸ ἐν τῷ δημιουργῷ τοῦ ἀνθρώπου εἶδος, δεῖ δὲ τοῦτο
ἐνεργὸν εἶναι καὶ γόνιμον, διὰ τοῦτο ἔστι καὶ τὸ ἐνταῦθα εἶδος', ἀλλ' ἀρκεῖν
20 ἡγήσεται τὰ μὴ ἄνευ ὅλης αἴτια ἀποδούναι, δτὶ ἀνθρωπος ἀνθρωπὸν
γεννᾷ καὶ ἡλιος· τῷ γάρ ἀπίεναι η̄ προσέναι δὲ ἡλιος γεννάσεως η̄
φθορᾶς τοῖς τῆσδε γίνεται αἴτιος, γεννᾶται δὲ προσεχῶς οὐ τὸ τυχὸν ἐκ
τοῦ τυχόντος, ἀλλὰ τὸ | δμοιον ἐκ τοῦ δμοίου. ταῦτη οὖν τὴν αἴτιαν g 1.
ἀποδιδούς ἐρεῖ δτὶ ἀνθρωπος ἀνθρωπὸν γεννᾷ καὶ ἡλιος, ἀμφοτέρων δὲ
25 ἐν ὅλῃ τὸ εἶναι ἔχει. οὐδὲ ἐρεῖ τυχὸν δτὶ (ἐπει) δεῖ μέσα τινὰ εἶδη εἶναι
ἐν τῷ παντὶ (τοιοῦτον δὲ η̄ ψυχὴ η̄ ἡμετέρα ἀνίοντας καὶ κατιοῦσα), διὰ
τοῦτο ἔστιν ἐν τῷ κόσμῳ ὁ ἀνθρωπός. θεολόγων γάρ ταῦτα καὶ τὰ τοι-
αῦτα ἔκεταζεν ιδιον, οἷον τίνα τε καὶ πόσα τὰ χωριστὰ εἶδη, καὶ τίς η̄
σχέσις αὐτῶν η̄ τε πρὸς ἑαυτὰ καὶ η̄ πρὸς τὰ τῆδε. δὲ τοίνυν φυσικὸς οὐ 5
30 πᾶσαν αἴτιον ἀποδώσει ἐρωτώμενος οὔτε εἰδικὴν οὔτε ποιητικήν, ἀλλὰ ταῦ-
τας μόνας οὗται μὴ ἄνευ ὅλης εἰσὶ.

1 καὶ πρὸς τὸν L 1. 2 εἰσὶν δὲ καὶ χωριστὰ τὰ K 2 οἱ ἀριθμοὶ K: ἀριθμοὶ LMt
τοὺς οὐ. K 3 Πλάτωνα τὸν πλάτων (compend.) τὰ τὰ K 4 τὸ ἀντὸν καὶ αὐτὸν ζῶον
K: δὲ αὐτοῖς θρωπός καὶ τὸ αὐτοῖς L 4. 5 scribendum οἱ λόγοι—οἱ ἐν τῶν πραγμάτων
των οὐ. Mt 5. 7 ἀπλῶς—εἶδους οὐ. K 5. 6 ἀπλῶς δὲ φυσικὸς διαιλέξεται L: διαιλέξεται
ται ἀπλῶς δὲ φυσικὸς M: traectionis signa neglexit t 8. 9 πάσας ἐπισκέψεται τὰς τοῦ
χαλκοῦ Mt 10 τυχὸν οὐ. Mt θεατὸς K 12 fort. αὐτῷ cl. p. 233, 20
ἐπισκοπήσει L 13 εἰ οὐ. superset. L 14 τυχὸν τῶν ἀλλων Mt 17 ἐρωτώμενοι
μενοι M 18 fortasse δτὶ (ἐπει) ξεῖται τὸ οὐ. K 19 ἐνεργὸν καὶ γνώριμον K
21 τῷ] τὸ K τῷ γάρ κατελ.] cf. Philoponea ad Θ 6 p. 259 b 32 η̄] καὶ ut
biique K προσέναι I. KM: προσέναι t 23 post αἴτιον addit τοῦ εἰ (scrib. elv
ἄνον K 24 ἐρεῖ ξεῖται L. 25 τὸ τυχὸν L εἰπεῖ addidi εἶδη iteratu-
eras. K 26) ιδιοχὴν K

p. 194b 16 Διωρισμένων δὲ τούτων ἐπισκεπτέον περὶ τῶν αἰτίων, γιγνόμενα τὰ καὶ πόσα τὸν ἀριθμόν ἔστι.

Διαλεχθεὶς περὶ τῶν συναιτίων, ταῦτα δέ ἔστιν ἡ ὥλη καὶ τὸ εἶδος, βούλεται νῦν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν δύο διαλεχθῆναι τοῦτε ποιητικοῦ καὶ 5 τοῦ τελικοῦ, ἀπέρι χυρίως ἔστιν αἴτια. ἐπει γάρ, φησί, σκοπὸς ἡμῖν γνῶναι τὰ φυσικὰ πράγματα, οὐ πρότερον δὲ γινώσκομέν τι πρὶν ἀντὶ τὰς ἀρχὰς 10 καὶ τὰ αἴτια πάντα τούτου γνῶμεν, ἀνάγκη καὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων πάντα τὰ αἴτια γνῶναι, εἴ γε τῆς γνώσεως αὐτῶν ἐφιέμεθα. ἐπει οὖν βούλεται περὶ τῶν λοιπῶν αἰτίων εἰπεῖν τοῦτε ποιητικοῦ καὶ τοῦ τελικοῦ, 15 ἀναλαμβάνει καθόλου τὸν περὶ (τῶν) αἰτίων λόγον, καί φησιν διτὶ παντὸς πράγματος τέσσαρά ἔστι τὰ αἴτια, ἡ ὥλη τὸ εἶδος τὸ ποιητικὸν αἴτιον τὸ τελικόν· οἷον οἰκίας ὥλη μὲν λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ἔύλαι, εἶδος δὲ τὸ τοιόνδε σχῆμα, ποιητικὸν δὲ αἴτιον δὲ οἰκοδόμος, τελικὸν ἡ χρεία τοῦ ἀνθρώπου 20 δι' ἣν γίνεται (λέγω δὴ τὸ εἶναι σκέπασμα κωλυτικὸν ὅμβρων καὶ καυ- 15 μάτων) καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως. καλεῖ δὲ τὴν μὲν ὥλην ἐξ οὗ, τὸ δὲ εἶδος καθ' δ, τὸ δὲ ποιητικὸν αἴτιον διθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, τὸ δὲ τελικὸν δι' δ. εἰσὶ δὲ καὶ ἔτερα δύο αἴτια τῶν γινομένων τὸ τε δργανικὸν καὶ τὸ παραδειγματικόν, ἀπέρι καὶ ὁ Πλάτων ἐν τοῖς αἰτίοις ἀπαριθμεῖται, ἀλλ' ὁ Ἀριστοτέλης ὡς φυσικὸς οὐ προσποιεῖται ταῦτα, τὸ μὲν παραδειγματικὸν 25 διότι τοῦτο κρείττον ἔστιν ἡ κατὰ φύσιν (οὐ γάρ πρὸς παράδειγμα ἡ φύσις ἀποβλέπουσα ποιεῖ· εἰ γάρ ἔχει τοὺς λόγους τῶν γινομένων, ἀλλ' οὐ γνωστικῶς ὥσπερ ὁ τέκτων, ζωτικῶς δὲ μόνον, διότι πεποίωται κατ' αὐτούς), τὸ δὲ δργανικὸν αἴτιον συμπεριλαμβάνει τῷ ὄλικῳ. ἔστι μὲν γάρ οἶνον δργανον τῆς φύσεως τὸ ἔμφυτον θερμόν, ἀλλὰ τοῦτο, ὡς εἶπον, συν- 30 αναλαμβάνει τοῖς ὄλικοῖς, ἐπειδὴ δλως τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἐν οἷς αἱ τέσσαρες ποιότητες, ὄλικὸν αἴτιον οὐδὲ τῶν γινομένων· ποιὸν δ' ἀν δργανον τοιοῦτον αὐτῆς τῆς τῶν τεσσάρων στοιχείων γενέσεως παραληφθεί; δὲ μὲν οὖν Πλάτων θεολογῶν ποιητικὸν μὲν αἴτιον τὸν δημιουργὸν λέγων, δργα- 35 νικὸν εἶναι τὴν ὥλην φησίν, δὲ μέντοι Ἀριστοτέλης φυσιολογῶν εἰκότως ταύτην μὲν ποιητικόν φησιν εἶναι αἴτιον, δργανικὸν δὲ ἀνάλογον οὐκ ἔχει· καὶ γάρ τὰ δργανα καθόλου χωριστὰ εἶναι θέλει καὶ τῶν ποιητικῶν καὶ

1 lemma om. K 2 πόσα τε τὸν ἀριθμὸν καὶ ποῖα ἔστι M 5 φησι
 om. Mt 6 τὰς ἀνάγκας K 9. 10. et p. 242, 9 αἰτίων K 10 τὸν] τῶν K
 τῶν addidi λόγων K 11 τέσσαρά ἔστι κτλ.] cf. p. 5, 6 sqq. 11. 12 καὶ
 τὸ τελικόν K 12 τὸ om. K 18 ἀπέρι LK: & Mt 21 εἰ γάρ καὶ ἔχει fort.
 recte Mt 22. 23 διότι – αὐτούς om. L 22 πεποίηται K: πεποίηται Mt
 23 ἔστι μὲν γάρ K: εἰ μὲν γάρ L: εἰπερ Mt 24. 25 fort. συμπεριλαμβάνει 25 τοῖς
 ὄλικοῖς] τὴν ὄλικὴν K οἵς] αἵς K 26 ἀν om. L 27 τοιοῦτον αὐτῆς L: αὐτῆς
 τοιοῦτον K: αὐτῆς (om. τοιοῦτον) Mt 28 ποιητικὸν μὲν K: μὲν ποιητικὸν L: ποιητικὸν
 (om. μὲν) Mt λέγων KL. λέγει Mt 29 εἶναι τὴν ὥλην φησίν LK: δὲ τὴν ὥλην
 (marg. φύσιν M²) Mt 30 ποιητικὴν comprehend. K ὄργανικῶ fort. recte L
 31 καθόλου τὰ δργανα K

τῶν ἀποτελεσμάτων, τὸ δὲ ἔμφυτον θερμὸν οὐ κεχώρισται τῆς δημιουρ-^g 1.
 γούσης φύσεως, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τῶν ὑποκειμένων ἐστὶ τῇ φύσει, ἐν ᾧ
 διχούμενη δημιουργεῖ τὸ ζῷον. δυνατὸν δὲ παράδειγμα ἐπὶ τῶν φυσικῶν
 αὐτὴν τὴν φύσιν εἰπεῖν, εἴ γε τὸ δύμοιον τοῦ δύμοιον γεννητικὸν καὶ σκοπὸς ²⁰
 5 τῇ φύσει τῇ ἐν τῷ πατρὶ ἡ τῇ μητρὶ τὸ ποιῆσαι δύμοιν αὐτῇ, ἀλλ’ οὕτε
 γνωστικῶς, διπέρ εἰπον, εἰς ἕαυτὴν ὡς πρὸς παράδειγμα ἀφορᾶ· κεχωρί-
 σθαι τε θέλει κατ’ οὐσίαν τοῦ ποιητικοῦ τὸ παράδειγμα. ταῦτα εἰπών,
 ἐφεξῆς δσα παρακολουθεῖ τοῖς αἰτίοις παραδίδωσι, καὶ πρῶτον διτὶ πολλῶν
 ὄντων τῶν αἰτίων συμβαίνει τοῦ αὐτοῦ πλείονα εἶναι αἴτια καθ’ αὐτό, τὰ
 10 αἴτια μημένα τέσσαρα. πάντα γάρ καθ’ αὐτὸν αἴτιά εἰσιν, ἀλλ’ οὐ κατὰ
 τὸ αὐτό· ἀλλως γάρ ἡ ὥλη αἴτιον, καὶ ἀλλως τὸ ποιητικόν. καὶ ἐπὶ τῶν
 λοιπῶν ὥσαύτως. ἔτι, φησί, τινὰ ἀλλήλων ἐστὶν αἴτια, οἷον οἱ πόνοι τῆς;²⁵
 εὐεξίας εἰσὶν αἴτιοι, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐεξία τῶν πόνων· ἀλλ’ οὐ κατὰ τὸν
 αὐτὸν τρόπον, ἀλλ’ οἱ μὲν πόνοι τῆς εὐεξίας αἴτιοι ὡς ποιητικοί, ἡ δὲ
 εὐεξία τῶν πόνων αἴτια ὡς τελική. διὰ γάρ τὸ τυχεῖν εὐεξίας καὶ ὑγείας
 πινοῦμεν· ‘διὰ τί’ γάρ ‘θαδίζεις;’ ἐρωτηθείεις, λέγω ‘ἴνα ὑγιάνω’. ἔτι, φησί,
 τὸ αὐτὸν τῶν ἐναντίων δύναται εἶναι αἴτιον· ὁ γάρ κυβερνήτης παρὸν μὲν
 αἴτιος γίνεται τῆς σωτηρίας τῆς νεώς, ἀπὸν δὲ ἀπωλείας αὐτῇ αἴτιος γί-
 νεται. καὶ φασιν διτὶ οὐ καθ’ αὐτὸν ὁ κυβερνήτης ἀπὸν ἀπωλείας αἴτιος ³⁰
 20 γίνεται τῇ νηὶ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· καὶ σωθείη γάρ ἡ ναῦς ἀπόντος
 τοῦ κυβερνήτου. διό, φασίν, οἰκειότερον παράδειγμα διν εἴη τὸ κατὰ τὸν
 ἥλιον, δις παρὸν μὲν φωτὸς γίνεται αἴτιος ἀπὸν δὲ σκότους, καὶ ἀμφότερα
 καθ’ αὐτό· εἰ γάρ κατὰ συμβεβηκός ἀπὸν σκότους αἴτιος ἐγίνετο καὶ μὴ
 καθ’ αὐτό, καὶ ἀπὸν ἦν διτὶ οὐκ ἐγένετο σκότους αἴτιος· τοιαῦτα γάρ τὰ
 25 κατὰ συμβεβηκός αἴτια. φημὶ δὲ διτὶ εἰ καὶ ἡ τοῦ κυβερνήτου ἀπουσία οὐ πάν-
 τως ἀπωλείας τῇ νηὶ αἴτια γίνεται, οὐ παρὰ τοῦτο νομιστέον κατὰ συμβεβηκός
 αὐτὴν αἴτιαν εἶναι τῆς ἀπωλείας, ἐπεὶ καὶ ἡ παρουσία αὐτοῦ οὐ πάντως ³⁵
 σωτηρίας αἴτια γίνεται, καὶ οὐ παρὰ τοῦτο, ἤνικα δὲ σφέζῃ, οὐ καθ’ αὐτὸν
 ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός σφέζει. οὕτως οὖν, καὶ ἀπόντος τοῦ κυβερνήτου
 30 ποτὲ σωθείη ἡ ναῦς, κατὰ τύχην ἐροῦμεν τὴν σωτηρίαν γενέσθαι, ὥσπερ
 τὴν ἀπωλείαν τὴν ἐπὶ τῆς παρουσίας τοῦ κυβερνήτου βίᾳ γενέσθαι φαμέν
 (αἱ γάρ τέχναι τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ), τῆς μέντοι ἀπωλείας τῆς ἐπὶ τῇ

1 τὸ δέμφυτον K	οὐκ ἔχωρισται K	3 διχούμενη οὕτω δημιουργεῖ K	4 τοῦ
τὸ L	5 αὐτῇ libri	6 πρὸς om. L	7 ποιητικοῦ αἰτίου Mt
(sic) K	10 ἀπηρριμμένα M	13. 15 ἀλλ’ οὐ—πόνων om. L	9 πλεόν
(cf. p. 268,24) M:	ὑγιαίνω (cf. Ar. p. 194b34) K: ὑγιανῶ t et, si silentio fides, L		16 ὑγιάνω
νεῶς (sic) LK:	τῶν νεῶν Mt	αὐτῇ scripsi: ab L: om. K: αὐταῖς Mt	18 τῇ
φασιν—αἴτιος γίνεται om. K		19 φασιν] cf. Simplic. p. 319,10	20 κα
οὐκ LK: ἦν, οὐκ δὲ Mt	ἐγίνετο fort. recte L	24 τῇ (ἢ K) δι	
λεῖας τῇ νηὶ αἴτια (incertum utrum αἴτια an αἴτια M; αἴτια, si silentio fides, L)		25. 26 οὐ πάντως om. t	26 ἀπω-
LKM: αἴτια τῇ νηὶ γίνεται ἀπωλεῖας t	27 αὐτὴν] αὐτὸν L	28 ἡ νίκη δὲ L	λεῖας
30 ποτὲ om. Mt	γίνεσθαι K	30. 31 ὥσπερ καὶ τὴν Mt	31 παρουσίας] σω-
τηρίας L	τῶς (sic) K	ἀπολεῖας τῇ ἐπὶ K	32. p. 243,1 τῇ ἀπου-
σίζ] fort. τῇ; ἀπουσίας			

ἀπουσίᾳ τοῦ κυβερνήτου γινομένης καθ' αὐτὸν ἐν εἴη αἰτία ἡ ἀπουσία αὐτοῦ· γινότοι· ὥστε καθ' αὐτὸν ὁ κυβερνήτης τῇ παρουσίᾳ καὶ ἀπουσίᾳ τῶν ἐναντίων 50 αἰτίος γίνεται, σωτηρίας φημὶ καὶ ἀπωλείας.

p. 194b18 Εἰδέναι δὲ οὖ πρότερον οἰόμεθα πρὶν ἀν λάβωμεν τὸ
5. διὰ τί περὶ ἔκαστον. |

Τὸ διὰ τί ἀντὶ τοῦ τὰς περὶ ἔκαστον αἰτίας, ὃν ἔνεκεν ἔστιν· γινότοι· ἔρωτῷμενοι γάρ ‘διὰ τί ἄνθρωπος ἔστιν;’ ἀποδίδομεν ἡ τὸ ποιητικὸν ἡ τὸ τελικὸν ἡ ἐν ταῖς ἄλλων ἡ πάντα. δῆλον δτι καὶ ἡμῖν τοῦτο ποιητέον καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς καὶ περὶ πάσης τῆς φυσικῆς 10 μεταβολῆς, τουτέστι τὰ αἰτία γενέσεως καὶ φθορᾶς καὶ καθόλου πάσης φυσικῆς μεταβολῆς. ὥστε καὶ ἐντεῦθεν ἔχεις, δτι περὶ τῶν κοινῶν παρακολουθούντων τοῖς γινομένοις καὶ φθειρομένοις ἔστιν ὁ λόγος. δπως εἰ- 15 δότες αὐτῶν τὰς ἀρχὰς ἀνάγειν εἰς αὐτὰς πειρώμεθα τῶν ζητουμένων ἔκαστον. εἰδότες γάρ δτι πάντων τῶν φυσικῶν αἱ τέσσαρες εἰσιν αὗται αἰτίαι, ἔκαστον τῶν ζητουμένων εἰς τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀνάγομεν· οἷον ζητοῦντες περὶ κλίνης λέτομεν δτι ποιητικὴ μὲν αὐτῆς ἡ τεκτονικὴ τέχνη, εἶδος δὲ τὸ τοιόνδε σχῆμα, ὄλικὸν αἰτίον τὰ ἔντα, τελικὸν ἡ τοῦ ἄνθρωπου χρεία.

p. 194b23 "Ενα μὲν οὖν τρόπον αἰτίον λέγεται τὸ ἐξ οὖ γίνεται
20 τι ἐνυπάρχοντος.

Τὸ ὄλικὸν αἰτίον φησι· τοῦτο γάρ καλεῖ τὸ ἐξ οὖ· λέγομεν γάρ ἐκ 11 οὐλῶν τὸ ἀβάκιον, καὶ ἐξ ὅλης καὶ εἰδούς τὰ πράγματα. εἰ δὲ ἐλέγομεν ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ, δτι τὸ ἐξ οὖ τῇ στερήσει μᾶλλον οἰκείον ἔστι τῇ δὲ ὅλῃ τὸ τόδε, οὐκ ἐναντία φαμέν· ἔκει μὲν γάρ διαιροῦντες τῷ λόγῳ 25 τὴν στέρησιν ἀπὸ τῆς ὅλης, διὰ τὸ ὑπομένειν τὸ τόδε αὐτῇ προσήπτομεν, νῦν δὲ ἐπειδὴ τοῖς τέτρασιν αἰτίοις ᾗδιν ἀφορίσαι βιολόμεθα πρόσρημα, οἰκειότερον δῆπου πάντων τὸ ἐξ οὖ τῇ ὅλῃ ἀρμόσει· αὕτη γάρ ἔστιν ἡ 30 μεταβάλλουσα καὶ ἀλλοιουμένη, οὔτε δὲ τὸ ποιητικὸν αἰτίον οὔτε τὸ τελικὸν οὔτε τὸ εἶδος κινεῖται. ἐνυπάρχοντος δέ φησιν ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ πράγματι αὐτῷ τῷ γινομένῳ ὅντος τοῦ ὄλικοῦ αἰτίου καὶ στοιχείου αὐτοῦ

1 γενομένης K 2 ἐναντίον K: ἐναντί (sic) M 4. 18 om. K 4 lemma plenius exhibet praemissis ἐπειδὴ γάρ τοῦ εἰδέναι χάριν τὰ φυσικὰ ἡ πραγματεία τὸ οἰόμεθα LM: οἰόμεθα ἔκαστον ex Aristotele t. 9 περὶ alterum om. Aristotelis cod. E 11 καὶ ἐντεῦθεν κτλ.] cf. p. 151,17 (1,22. 2,13. 199,21. 243,11. i 4*29) 13 τὰς ἀρχὰς αὐτῶν Aristot. cod. E εἰς ἑαυτὰς M 14. 15 αἱ τέσσαρες εἰσιν αὗται αἰτίαι L: αἰτίαι αὗται αἱ τέσσαρες οὖσιν Mt 15 τῶν ζητουμένων L: om. Mt 16 ποιητικὴ L: ποιητικὸν fort. recte Mt 19. 20 αἰτίον—ἐνυπάρχοντος om. K 19 αἰτίον λέγεται Lt: λέγεται αἰτίον M 21 λέγομεν ἀρ K: λέγομεν (om. γάρ) L: οἷον λέγομεν Mt 22 ἀβάκιον K: ἀβάκιον LM: ἐλέγομεν i. 145,2 sqq. 26 τέτρασιν] cf. ad p. 2,16 27 fort. οἰκειότατον 28 ἀλλοιουμένη L 28. 29 οὔτε τὸ τελικὸν οὔτε K: οὐδὲ τὸ τελικὸν οὐδὲ LM: 30 ὄλικοῦ marg. M²: τελικοῦ M 16*

γινομένου, καὶ οὐχ ὥσπερ τὸ ποιητικὸν ἔξωθεν ὅντος· ἔξωθεν γάρ ὁ τεχνί-^{g 17}
 της τοῦ τεχνητοῦ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ υἱοῦ καὶ ἡ περιφορὰ τῶν οὐρανίων
 τῶν γενητῶν πάντων, ἡ δὲ ὑλὴ ἐν αὐτοῖς ἐστι. καὶ τὰ τούτων γένη.
 ἐπειδὴ τὰς προσεχεῖς ὑλας ἀποδέδωκε, διὰ τοῦτο προσέθηκε καὶ τὰ τού-²⁰
 των γένη, τουτέστι καὶ τὰ τούτων καθολικώτερα, ἦτοι γένη τὰ ὑποκείμενά
 φησι· τοῦ γάρ ἀνδριάντος προσεχῆς μὲν ὑλὴ ὁ χαλκός, ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτῳ
 ὑπόκειται ἔτερόν τι, οἷον τὸ ὄδωρ, καὶ τὸ ὄδωρ ἄρα ὑλὴ τοῦ ἀνδριάντος·
 ἀλλὰ καὶ τὸ τριχῆ διαστατόν, δπερ ὑπόκειται τῷ ὄδωτι, καὶ ἡ πρώτη ὑλὴ,
 ἣτις προσεχῶς τῷ τριχῇ διαστατῷ ὑπόκειται. εἴτε οὖν ἐξ ὄδωτος τις ἡγούτο
 10 εἰναι τὸ τοῦ χαλκοῦ μέταλλον εἴτε ἐκ γῆς, οὐ δὸν ἡ ὑλὴ ὁ χαλκός,
 τούτου καὶ τὰ τῷ χαλκῷ ὑποκείμενα εἴτε προσεχῶς εἴτε καὶ διὰ μέσων
 πλειόνων ὑλη ἀν εἴη.

p. 194b26 Ἀλλον δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸ παράδειγμα.

25

*Ἀλλον τρόπον, φησίν, ἀρχή ἐστι τὸ εἶδος. παράδειγμα δὲ εἰπεν,
 15 οὐχ ὡς οἱ τὰς ἰδέας ὑποτιθέμενοι, οὐδὲ ὡς οἱόμενοι φυσικοῦ εἰναι παρα-
 δειγματικὸν ἀποδιδόναι αἰτιον (οὐ γάρ πρὸς παραδείγμα δρῶσα ἡ φύσις
 ποιεῖ, ἐπειδὴ μὴ γινώσκουσα ποιεῖ, ἀλλ' ἀνεπιστάτως τοὺς λόγους τῶν γι-
 νομένων ἔχουσα), ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ πρὸς παραδείγμα ποιοῦντες ὠρισμένα
 ποιοῦσι μῆτε ὑπερπίπτοντες μῆτε ἐνδεέστερον τοῦ παραδείγματος ἐργαζό-²⁰
 μενοι τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ τὰ ὑπὸ φύσεως δὲ γινόμενα ὠρισμένα ἐστίν (ἅρι-²⁰
 σται γάρ τὸ ἀνθρώπου εἶδος τὸ βιός τὸ συκῆς τὸ ἀμπέλου καὶ τῶν λοιπῶν,
 καὶ μέχρι τοσούτου κινεῖ ἡ φύσις τὴν ὑλην μέχρις ἀν εἰς τὸ εἶδος Ἐλθῃ),
 διὰ τοῦτο τὸ εἶδος παράδειγμα εἰπε. τοῦτο δέ ἐστιν ὁ λόγος ὁ τοῦ τί
 ἦν εἰναι καὶ τὰ τούτου γένη. οἶν τοῦ ἀνδριάντος εἶδος οὐχ ὁ χαλκός
 25 (τοῦτο γάρ ὑλη), ἀλλ' ἡ ἀνδρείκελος μορφή, τούτου δὲ γένος ἡ εἰκὼν
 (πᾶς μὲν γάρ ἀνδριάς εἰκὼν, οὐ πᾶσα δὲ εἰκὼν ἀνδριάς), εἰκόνος δὲ γένος
 ἀν εἴη τὸ τεχνητόν· καὶ ἐπὶ φυσικῶν δὲ εἶδος μὲν ἀν εἴη ὁ δριστικὸς
 λόγος τοῦ πράγματος, γένη δὲ τούτου τὰ μέρη αὐτοῦ, ὡς αὐτὸς εὑθέως ²⁵
 ἐρει. γένος γάρ τοῦ λόγου τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῆψιν τὸ λογικὸν καὶ τὸ θνη-

1 ὥσπερ τοῦ ποιητικοῦ L 2 καὶ (ante δ) om. superscr. K 3 καὶ τὰ τούτων γένη
 om. K 4 προσεχῆς K 5 γένη τὰ scripsi: γενητὰ (γενητὰ, ut solet, t) libri at cf.
 ad p. 25, 17 6 ἐπει K 7 δὲ K: om. IMt 8 ἀλλὰ — πρώτη in eras. K
 τὸ corr. ex τῷ M τριχῶς K 9 καὶ τῇ K 10 ἡγέτο K 11 καὶ τὰ] κατὰ K 12 μέσον K 13 ἄλλο (ut Aristotelis
 ἀν libri cf. ad m 1 v 25 11 καὶ τὰ] κατὰ K μέσον K 13 ἄλλο (ut Aristotelis
 cod. I) t, ubi nihil enot. ex LKM: patet tamen Philoponum ἄλλον legisse idque reposui
 15 οὐχ ὡς κτλ.] cf. Themist. p. 170, 27 sqq. 14 οἱ om., superscr. K 15 οἱόμενοι ut vid. M
 17 ἐπειδὴ μὴ K: ἐπει.... (oblitter.) L: ἐπει μηδὲ Mt 16 ἀναπιστάτως K 20 ὑπὸ²⁰
 LKM²: ὑπὲρ Mt δρισμένα K εἰστιν ut vid. L 21 τὸ ἀμπέλου om. K
 22 τοσοῦτον K 23 τὸ om. K 24 οὐχ ἀλκός K 25 ἀνδρείκελος Mt 26 δὲ
 γένος om. K 29 καὶ τὸ λογικὸν καὶ K

τόν· ἐπὶ πλέον γὰρ ἔκαστον τούτων τοῦ ἀνθρωπείου λόγου. εἴρηται δὲ ὅτι *g 1v*
τὰ γένη οἷον ὅλη ἐστὶ τῶν ὄρισμάν.

p. 194b27 Οἶον τοῦ διὰ πασῶν τὰ δύο πρὸς ἓν, καὶ δλως ὁ ἀριθ-
μὸς καὶ τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ.

5 Παράδειγμα τίθησι τοῦ εἰδοποιὰ εἶναι αἴτια μὴ μόνον τὸ προσεχὲς
εἰδος, ἀλλὰ καὶ τὰ γένη αὐτοῦ τά τε ἔγγὺς καὶ τὰ πορρωτέρω. τῆς οὖν
διὰ πασῶν ἀρμονίας εἰδος ἀν εἴη τὰ δύο πρὸς ἓν· ἐστι δὲ ἡ διὰ πασῶν
ἀρμονία ἐν τῇ ἡ ὑπάτῃ δις ἔχει τὴν νεάτην, τουτέστι διπλασίονα αὐτῆς.⁴⁰
φθόγγον ἔχει. ἐστιν οὖν εἰδος ταύτης τὰ δύο πρὸς ἓν· δν γὰρ λόγον ἔχει
10 τὰ δύο πρὸς ἓν, τοῦτον τὸν λόγον ἡ ὑπάτη πρὸς τὴν νεάτην. ἀλλὰ καὶ τὸ
γένος τῶν δύο πρὸς ἓν εἰδοποιοῖ ἀν τὴν διὰ πασῶν, τοῦτο δέ ἐστι τὸ δι-
πλασίον· ἐπὶ πλέον γὰρ τοῦτο τῶν δύο πρὸς ἓν· ἐπὶ πάντων γὰρ ἀρμόζει
τῶν διπλασίων ἀριθμῶν. ἀλλὰ καὶ τούτου γένος ὁ ἀριθμός· ἐπὶ πλέον
γὰρ τοῦ διπλασίου ὁ ἀριθμός· εἰ τι μὲν γὰρ διπλασίον, τοῦτο καὶ ἀριθμός,
15 οὐκ εἴ τι δὲ ἀριθμός, τοῦτο διπλασίον. τὸ δὲ καὶ τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ⁴⁵
λόγῳ ἐξήγγησίς ἐστι τοῦ τίνα λέγει τὰ τοῦ λόγου γένη. φησὶν οὖν ὅτι τὰ
μέρη τοῦ ὄρισμοῦ, ταῦτα γένη αὐτοῦ φημι. ἐπεὶ γὰρ ὡς ἐν παραδείγματι
τοῦ εἰδούς τοῦ τε προσεχοῦς καὶ γένους τούτου παρέλαβε τὰ δύο πρὸς ἓν
ώς εἰδος καὶ τὸν ἀριθμὸν ὡς γένος, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προκειμένου μεταφέρων
20 τὸν λόγον ἐπήγαγε καὶ τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ.

p. 194b29 Ἐτι δθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ἡ πρώτη ἡ τῆς ἡρε-
μήσεως. |

Τὸ ποιητικὸν αἴτιον· δταν γὰρ ἐρωτήσωμεν τίς τοῦ πολέμου αἴτιος, *g 2r*
ἐροῦμεν δτι ὁ βιολεύσας, καὶ τίς αἴτιος τοῦ υἱοῦ, δτι ὁ πατήρ. τὴν πρώ-
25 την δὲ εἰπεν, δτι δοκοῦσι καὶ τὰ ὅργανα κινεῖν, ἀλλ ὡν πρῶτα κινεῖ. οὐκ
οὖν ποιητικὰ αἴτια ταῦτα· τὸ γὰρ ποιητικὸν τὸ δθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως
ἡ πρώτη. ὥσπερ δὲ κινήσεως ἀρχὴ τὸ ποιητικόν, οὗτω καὶ ἡρεμήσεως·

1 τοῦτο *t* δτι] δ K εἴρηται p. 130,11 sqq. 2 δη^β οἰον^α M 3. 4 τὰ δύο—
λόγῳ om. K 5 προσεχεῖt K 8 νεάτην L: νέτην^α K: νεάτην M: νήτην t 10 νεά-
την LKM: νήτην t 11 εἰδοποιοῖ ἀν] εἰδειποιοῖ compend. M: εἰδοποιοῖ
(sine ἀν) t, ubi nihil enot. ex L 11. 12 διπλασίον t 15 οὐχ K δὲ ἀριθμός
L: ἀριθμός (om. δὲ) K: ἀριθμός δὲ Mt 16. 17 τὰ μέρη—ταῦτα γένη K: τὰ γένη—
ταῦτα μέρη LMt 18 τοῦ τε LMt: τούτου K καὶ γένους K: τοῦ γένους LM: γένους t:
fort. καὶ τοῦ γένους 20 λόγον] λόγων compend. K 21. 22 τῆς μεταβολῆς—ἡρε-
μήσεως om. K 21 ἡ τῆς L: ἡ ἡ τῆς Mt 23 ἐρωτήσωμεν LKM: ἐρωτησώμεθα t:
scribendum ἐρωτηθῶμεν cl. p. 242,16. 243,7. 258,19. ad p. 254,4 24 δ βασιλεύσας
ante corr. K αἴτιος om. Mt 25 δοκοῦσι K πρῶτα K: πρῶ L: πρώτως Mt
at cf. Themist. p. 171,9 κινεῖt K: κινεῖn LMt 25. 26 οὐκουν libri 27 δὲ (K)t:
om. LM τὸ om. K

δ γάρ συμβουλεύσας εἰρήνην, οὗτος τῆς ἡρεμήσεως τῆς τοιαύτης αἴτιος. ^{εἰρ.}
καὶ δσα δὴ κινήσαντος ἄλλου μεταξὺ γίνεται τοῦ τέλους. ταῦτα ⁵
πάντα, φησί, ἔνεκα τού ἐστι καὶ διὰ τὸ τέλος ἔχει τὸ εἶναι, δσα κινήσαν-
τός τινος μεταξὺ ἐστι τοῦ κινητικοῦ τούτου αἴτιον καὶ τοῦ τελικοῦ, τουτέστι
.5 πάντα τὰ μεταξὺ τοῦ ποιητικοῦ αἴτιον καὶ τοῦ τελικοῦ πάντα τοῦ τέλους
ἔνεκα γίνονται, καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου τῶν μεταξὺ γίνηται. οἰον ὑπὸ τῶν πό-
νων ἡ ἴσχυνσία· οὐ γάρ μόνον οἱ πόνοι διὰ τὴν ὑγείαν, ἀλλὰ καὶ ἡ
ἴσχυνσία· ὥστε πάντων τούτων τέλος ἡ ὑγεία. ἀλλὰ καὶ αὐτή, εἰ τόχοι,
διὰ τὸ ἀναγινώσκειν· διὰ τοῦτο γάρ ὑγιαίνειν βουλόμεθα, ¹⁰ ήνα ἀναγινώσκων-
10 μεν. ἀλλὰ καὶ τοῦτο δι' ἔτερόν τι· διὰ γάρ τὴν εὑδαιμονίαν. καὶ ἐστι
πάντων τοῦτο τελικώτατον αἴτιον, καὶ τὰ ἄλλα πάντα τούτου ἔνεκεν γέ-
γονε. διαφέρει δὲ ἀλλήλων ὡς ὅντα τὰ μὲν ἔργα τὰ δὲ ὅργανα.
διαφέρει, φησί, τὰ πρὸς τὸ τέλος τῷ τὰ μὲν ἔργα εἶναι, οἰον βάδισιν ἴσχυν-²²
σιν κάθαρσιν, ὅργανα δὲ φάρμακα φλεβότομα καὶ τὰ λοιπά.

15 p. 195a4 Συμβαίνει δὲ πολλαχῶς λεγομένων τῶν αἰτίων καὶ
πολλὰ τοῦ αὐτοῦ αἴτια εἶναι.

Ἄπαριθμησάμενος τὰ αἴτια βούλεται λοιπὸν δσα παρακολουθεῖ τοῖς ²³
αἰτίοις παραδοῦναι. καὶ πρῶτον φησιν, δτι τοῦ αὐτοῦ πολλὰ ἔσονται αἴτια
καθ' αὐτὸ καὶ οὐ κατὰ συμβεβήκος, οὐ μὴν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον· οἰον τοῦ
20 ἀνδριαντος αἴτιος καὶ δ χαλκὸς καὶ δ ἀνδριαντοποιός, οὐ καθ' ἄλλο τι ἡ καθὸ
ἀνδριάς, ἀλλ' ὁ μὲν ὡς ποιητικὸν αἴτιον, δ δὲ ὡς ὑλικόν.

p. 195a15 Ἀπαντα δὲ τὰ νῦν εἰρημένα αἴτια εἰς τέτταρας τρό-
πους πίπτει τοὺς φανερωτάτους.

Ἀνακεφαλαιοῦται τὰ εἰρημένα ἐν συντόμῳ, δτι τέσσαρές εἰσι τῶν
25 ἀπηριθμημένων αἰτίων οἱ τρόποι, τὸ ὑλικὸν τὸ εἰδικὸν τὸ ποιητικὸν ²⁶

2 κινήσαντα M ἄλλου—τέλους οι. K 2. 3 πάντα ταῦτα K 3 διὰ τι τέ-
λος L ἔχειν K 3. 4 κινήσαντός οι. L 4 κινητικοῦ (K)t: κινητοῦ LM
5 τέλου K 6 γίνονται ετ γίνηται] compend. ^{τας} Γ K ἄλλου τοῦ μεταξὺ L
7. 8 ἴσχαστα priore loco, ἴσχαστα altero loco L: ἴσχαστα utrobiique t 7 ὑγείαν (sic) et
v. 8 ὑγεία K 8 αὐτὴ LKM: αὐτὴ recte t 11 τοῦτο K: τούτων LM: τούτον τ
τούτου οι. K 12 διαφέρει K δ' ἀλλήλων t 13. 14 διαφέρει—λοιπά
οι. K 13 τῷ τὰ] ταῦτα L 14 φλεβότομα LM: φλεβοτομία t 15. 16 λε-
γομένων—εἶναι οι. K 17 ἀπαριθμησάμενος M: ἀπαριθμησάμενος t 18 τοῦ
οι. L 20 αἴτιος οι. K ἡ καθὸ K: ἡ καθ' αὐτὸ L: ἡ καθ' αὐτὸ τὸ Mt
22. 23 εἰς—φανερωτάτους οι. K 22 τέτταρας L: τέσσαρας Mt 22. 23 τρόπου—
πίπτει] πίπτει τόπους Arist. cod. E 24 τέσσαρές (L)t: δ' K: τέσσαρα M. 25 ἀπηρ-
ριθμημένων M αἰτιῶν K τὸ (ante ὑλικὸν) Kt: οι. LM

τὸ τελικόν. εἴτα πλείονα τοῦ ὄλικοῦ τίθησι παραδείγματα, διτὶ τὰ στοιχεῖα γ 2^τ ὡς ὅλη αἵτιά ἔστι τῶν συλλαβῶν, καὶ τὸ ὑποκείμενον αἵτιόν ἔστι τοῖς σκευαστοῖς ὡς ὅλη (οἷον θυμίαμασι καὶ τοῖς τοιούτοις, καὶ ἀπλῶς τοῖς τεχνητοῖς πᾶσι), καὶ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ὅλη ἔστι τῶν συνθέτων σωμάτων, καὶ τὰ μέρη ὄλικὰ αἵτιά ἔστι τοῦ διου, καὶ αἱ προτάσεις αἵτιαι τοῦ συμπεράσματος ὡς ὅλῃ.

Τούτων δὲ τὰ μὲν ὡς τὸ ὑποκείμενον, οἷον τὰ μέρη. τοῦτο τῷ ἀνωτέρῳ ἔστι συνεχὲς ἀπαντα δὲ τὰ νῦν αἵτια εἰς τέσσαρας ^{αἱ} τρόπους πίπτει τοὺς φανερωτάτους, εἴτα συναπτέον τὸ προκείμενον ¹⁰ τούτων δὲ τὰ μὲν ὡς τὸ ὑποκείμενον καὶ τὰ ἔξῆς. τὰ δὲ μεταξὺ παραδείγματά ἔστι τοῦ ὄλικοῦ αἵτιου. ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὰ παρέθετο παραδείγματα, διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνει πάλιν τὸν λόγον, ἀπαριθμεῖται δὲ πάλιν τὸν τέσσαρας τρόπους τοὺς εἰρημένους τῶν αἵτιων.

Τὰ δὲ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι, τό τε δλον καὶ ἡ σύνθεσις καὶ τὸ εἶδος. ὡς τὸ τί ἦν εἶναι ἀντὶ τοῦ ὡς τὸ εἶδος· κατὰ τοῦτο γάρ ἔστιν ἔκαστω τὸ εἶναι. τὸ οὖν εἶδος τοῦτο λέγεται καὶ ἡ σύνθεσις ἡ τῶν μερῶν, λέγεται καὶ ἡ ὄλότης αὐτῶν, λέγεται καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐπικείμενον ⁴⁰ αὐτοῖς εἶδος.

. p. 195a21 Τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὁ βουλεύσας καὶ ὁ ἱατρὸς καὶ ὅλως ²⁰ τὸ ποιοῦν, πάντα δύεν ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ἡ στάσεως ἡ κινήσεως.

Τὸ σπέρμα ποιητικὸν αἵτιον, φησί, διότι τοὺς φυσικοὺς λόγους ἐν ἑαυτῷ ἔχει, καὶ τὸ μὲν καταμήνιον ὑπέστρωται αὐτῷ ὡς ὅλη, οἱ δὲ τοῦ εἰδούς λόγοι ἐκ τούτου προίσταινει εἰς ἔκεινο. ἔμπροσθεν δὲ τὸ σπέρμα ὡς ²⁵ ὅλην ἐλάβθιμεν ὡς πρὸς τὴν τῶν γονέων φύσιν, ἢ τὸ τε σπέρμα καὶ τὸ ⁴⁵ καταμήνιον ὡς ὅλη ὑπέστρωται. καὶ ἀλλως εἰ ἡ φύσις ὡς ποιοῦσα ἐν τῷ κινουμένῳ ἔστιν, εἴη δὲ τὸ σπέρμα ὅλη τῷ ἐν αὐτῷ λόγῳ, ὥσπερ καὶ τὸ ζῷον ὑπόκειται ὡς ἐν ὅλῃς τάξει τῇ ἐν αὐτῷ φύσει ἐν ταῖς φυσικαῖς μεταβολαῖς αὐξήσει καὶ ἀλλοιώσει καὶ ταῖς λοιπαῖς.

1 εἰ τὰ πλείονα K 3 σκευαστοῖς K: σκευαστικοῖς LMt 5 ὄλικά ἔστιν αἵτια M^t
αἵτιαι K: αἵτιαι LMt 7 τὰ μὲν—μέρη om. K 8. 9 ἀπαντα—φανερωτάτους] cf.
p. 246,22 sq. 8 νῦν αἵτια] συνατία K 9 εἰτα] διτὶ K 12 ἀπαριθμεῖται M
12. 13 πάλιν τοὺς εἰρημένους δ' τρόπους τῶν αἵτιων K 14. 15 εἶναι—εἶδος om. K
14 τό τε] ἦν τότε M 15 ὡς τὸ τί] ώ (sic) τὸ τί K 17 ὑποκείμενον L et ante
corr. M 18 αὐτοῖς K: αὐτῷ LMt: αἱ αὐτῇ? 19. 21 καὶ ὁ βουλεύσας—κινήσεως
om. K 19 καὶ ὁ βουλεύσας καὶ ὁ ἱατρὸς L: καὶ ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ βουλεύσας Mt Arist.
20 πάντοθεν M 24 προίσταινει (sic) K: προίσταν LMt 25 τὸ (post καὶ) om. K
26 ἡ φύσις ἡ ὡς L ποιοῦσα LK: π/ (?) M: ποῖον t 27 τῷ—λόγῳ LMt: τῷ—
λόγῳ K 29 σύμμεταβολαῖς K

p. 195-23 Τὸ δὲ ὡς τὸ τέλος καὶ τἀγαθὸν τῶν ἄλλων.

ε 2

Τὸ δέ ἔστιν αἴτιον, φησίν, ὡς τέλος τῶν ἄλλων, καὶ ὡς ἀγαθὸν καὶ εἰ
οὐ ἔνεκα πάντα γίνεται. τὸ γὰρ τελικὸν αἴτιον τὸ βέλτιστον καὶ τὸ ἀγαθὸν
θέλει εἶναι· πᾶν γὰρ δὲ γίνεται διὰ τὸ ἀγαθὸν γίνεται. εἴτα ἐπειδὴ μὴ
5 πάντα τὸ τέλος ἀγαθὸν ἔχει, μηδέν, φησί, τοῦτο διαφερέτω, εἴτε ὅντως
ἔστιν ἀγαθὸν τὸ τέλος, εἴτε φαινόμενον· προφανὲς γὰρ τοῦτο, διτὶ πάντα
ἀγαθοῦ τίνος ἔνεκα γίνεται, εἰ καὶ περὶ τὴν αἰρεσιν τοῦ ὅντως ἀγαθοῦ
ἔστιν | δτε πλάνη γίνεται, πλὴν διτὶ πάντα σκοπὸν καὶ τέλος τίθεται τοῦτο. ε 2

p. 195-26 Τὰ μὲν οὖν αἴτια ταῦτα καὶ τοσαῦτα τῷ εἴδει ἔστι·
10 τρόποι δὲ τῶν αἰτίων ἀριθμῷ μὲν πολλοῖ, κεφαλαιούμενοι δὲ
καὶ οὗτοι ἐλάττους.

'Ἐπεξελθόν τὸν περὶ τῶν καθ' αὐτὸν αἰτίων λόγον, ἐπειδὴ ἐν ταῖς
ἀποδόσεσι τῶν αἰτίων οὐ μόνον τὰ καθ' αὐτὸν αἴτια εἰώθαμεν ἀποδιδόναι, 5
ἄλλ' ἔστιν δτε καὶ τὰ κατὰ συμβεβήκος (λέγομεν γὰρ τὸν φαλακρὸν φύκο-
15 δομητικέναι ἢ τὸν σιμὸν φιλοσοφεῖν), διὰ τοῦτο μέλλων παραδιδόναι καὶ τὰ
κατὰ συμβεβήκοδις ἀναλαμβάνει καθόλου τὸν περὶ τῶν αἰτίων λόγον καὶ
διαιρέσιν αὐτῶν ποιεῖται καθολικήν. τῶν γὰρ αἰτίων, φησί, τὰ μὲν ἔστι
καθ' αὐτὸν τὰ δὲ κατὰ συμβεβήκος, καὶ τὰ μὲν προσεχῆ τὰ δὲ πόρρω, καὶ
τὰ μὲν ἀπλᾶ τὰ δὲ συμπεπλεγμένα. καθ' αὐτὸν μὲν οὖν αἴτιον τοῦ ἀν-
20 δριάντος ὁ ἀνδριαντοποιός, κατὰ συμβεβήκοδις δὲ ὁ φαλακρὸς ἢ ὁ μουσικός· 10
καὶ προσεχὲς μὲν καθ' αὐτὸν ὥσαύτως δόδε ὁ ἀνδριαντοποιὸς τοῦδε τοῦ ἀν-
δριάντος, πόρρω δὲ ὁ τεχνίτης· καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ συμβεβήκοδις προσεχὲς
μὲν αἴτιον ὁ λευκός, πόρρω δὲ ὁ κεχρωσμένος· καὶ ἀπλοῦν μὲν δὲ τεχνί-
της ἢ ὁ ἀγαλματοποιὸς ἢ ὁ φαλακρός, συμπεπλεγμένον δὲ ὁ φαλακρὸς
25 ἀγαλματοποιὸς ἢ δὲ τεχνίτης ἀγαλματοποιός· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ προτέρου
συνέπλεξα τὸ καθ' αὐτὸν τῷ κατὰ συμβεβήκος, ἐπὶ δὲ τοῦ ὑστέρου τὸ
προσεχὲς τῷ πόρρω. τριῶν οὖν ἀντιθέσεων οὐσῶν, μορίων δὲ δηλονότι ξέν, 15
καθ' ἔκαστον τούτων συμπλεχόμενον τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ διπλα-

1 τὸ δ' ὡς τ: τὰ δ' ὡς (τὰ δὲ ἄλλα ὡς cod. E) Aristotelis libri at cf. Simplic. p. 321,
17 sq. καὶ—ἄλλων ομ. K τὸ ἀγαθὸν M 6 γὰρ LMt: γοῦν K πάντα
LK: πᾶν Mt 7 τοῦ ομ. K δόντως L: δόντος KMt 8 πλὴν ομ. K
9 lemma ομ. K τῷ εἴδει ἔστι LM: ἔστι τῷ εἴδει εχ Arist. t 10 μὲν εἰσι πολλοὶ¹
Aristoteles cf. p. 254,24 συγκεφαλαιούμενοι t 12 ἐπεξελθόντων περὶ M τὸν
ομ. K λόγων KM 13 αἰτιῶν, ut fere semper in eis quae sequuntur, K

14. 15 ὠκοδομημε K 16 συμβεβήκοδις αἴτια L τὸν] τῶν K λόγων ante
corr. Mε 21 προσεχῆς L 22. 23 πρὸς ἔχωμεναίτος K 24. 25 ἢ δὲ ἀγα-
λματοποιός· σύνθετος δὲ ἦτοι συμπεπλεγμένος καὶ δὲ τεχνίτης ἀγαλματοποιός· ἐπὶ L
25 ἢ δὲ τεχνίτης ἀγαλματοποιός ομ. K τοῦ] τὸν K 26 συνέπλεξετο (sic; ομ. τὸ
καθ' αὐτὸν) K 27 δὲ ομ. K 28 συμπεκόμενον K

σιάζει τὸν ἀριθμόν, ὡς γίνεσθαι τὰ πάντα μόρια τῶν αἰτίων δώδεκα. ἔστι γ^{2*} γάρ καθ' αὐτὸν ἐνεργείᾳ μὲν οἷον ὁ ἀνδριαντοποιὸς οἰκοδομεῖ, δυνάμει δὲ δὲ ἀνδριαντοποιὸς οἰκοδομήσει· πάλιν κατὰ συμβεβηκός ἐνεργείᾳ μὲν δὲ φαλακρὸς οἰκοδομεῖ, δυνάμει δὲ δὲ φαλακρὸς οἰκοδομήσει· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων 5 δὲ ὥσπερ τοιούτων. δώδεκα οὖν γινομένων τμημάτων καθ' ἔκαστον αἴτιον, ἐπεὶ τέσσαρα τὰ γένη τῶν αἰτίων, τὸ ποιητικὸν τὸ εἰδίκον τὸ τελικὸν τὸ ὑλικόν, 20 τῶν δώδεκα τρόπων τῶν αἰτίων συμπλεκομένων πρὸς τὰ τέσσαρα γένη τῶν αἰτίων δὲ πᾶς ἀριθμὸς αἰτίων γίνεται μηδ'.

'Απορήσει δ' ἄν τις πρὸς τὸν συναχθέντα ἀριθμὸν τῶν αἰτίων, διτι 10 εἰ θελήσομεν καθ' ἔκαστον τῶν αἰτίων τοὺς δώδεκα τρόπους ἔχεινδηναι, οὐχ εὐρήσομεν εὐδοῦντα ἡμῖν τὸν λόγον. ἔστω γάρ ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ ἡ ζήτησις· εἰπὼν γάρ διτι δὲ ὁ ἀνδριαντοποιὸς αἴτιος τοῦ ἀνδριαντος, εὐθὺς καὶ καθ' αὐτὸν εἰπον καὶ ἀπλοῦν καὶ προσεχές· ὥστε οὐδὲ δυνατὸν τρεῖς ἀντιθέσεις ποιῆσαι κεχωρισμένας ἀλλήλων, καὶ μὴ ἐπικοινωνοῦσαν ἀλλῃ ἄλλην. 25 15 πάλιν τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ συμπεπλεγμένον εἰ μὲν καθ' αὐτὸν μόνον τὸ σημανόμενον τῶν αἰτίων καὶ μὴ κατὰ τὰς τῶν φωνῶν συμπλοκὰς ἔχεινδηναι· ἀδύνατον δῆλος ἀπλοῦν εἶναι τι κατὰ σημανόμενον αἴτιον (ἄμα γάρ τῷ εἰπεῖν 'ἀνδριαντοποιός' καὶ καθ' αὐτὸν εἰπον αἴτιον καὶ προσεχές· πῶς οὖν ἀπλοῦν; δύοις καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων), εἰ δὲ κατὰ τὴν τῶν φωνῶν 20 προφορὰν τὸ ἀπλοῦν λαμβάνομεν καὶ τὸ σύνθετον, ὥσπερ οὖν καὶ Ἀριστοτέλει δοκεῖ (ώς διὰ τῶν ὑποδειγμάτων ἐδεῖξε· συμπλέκοντες γάρ φαμεν 25 Πολύχλειτος ἀνδριαντοποιός), πάλιν οὐδὲν ἡττον καὶ ἐν τοῖς ἀπλοῖς καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις συνεπινοεῖται καὶ τὸ καθ' αὐτὸν ἡ κατὰ συμβεβηκός, καὶ τὸ προσεχές ἡ πόρρω. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἀπλῶν ἐδείχαμεν, ἐπὶ δὲ τῶν 30 συνθέτων, οἷον ἐὰν εἴπω Πολύχλειτος ἀνδριαντοποιός· ἄμα γάρ ἐν τούτῳ θεωρεῖται καὶ τὸ καθ' αὐτὸν καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός (δὲ μὲν γάρ ἀνδριαντοποιὸς καθ' αὐτὸν αἴτιος τοῦ ἀνδριαντος, δὲ δὲ Πολύχλειτος κατὰ συμβεβηκός), καὶ ἔτι τὸ προσεχές. ἐνδέχεται δὲ καὶ ἄμα πάντα εὑρεθῆ· 35 ναὶ, οἷον εἰ οὕτως εἴπω 'ἄνθρωπος ἀγαλματοποιός'. ἐν μὲν γάρ τῷ ἄνθρωπος ἔστι καὶ τὸ πόρρω καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκός, ἐν δὲ τῷ ἀγαλματοποιὸς τὸ προσεχές καὶ τὸ καθ' αὐτό. οὐκ ἄρα ἐνδέχεται διακεκριμένα ταῦτα εὑρεῖν ἀλλήλων.

? ἐνεργείᾳ μὲν scripsi: μὲν ἐνεργείᾳ LMt: ἐνέργεια (sic; om. μὲν) K 2. 3 ἀνδριαντοποιὸς libri: immo οἰκοδόμος utroque loco 3 ἐνέργεια K 5. 7. 10 δώδεκα] τῷ corruptum ex τῷ b. e. ἰβ, ut recte ipse K scripsit v. 1 et p. 250, 19. 30) K cf. ad p. 235, 5. 268, 7 6 ὕλικόν K τὸ ὑλικόν ante τὸ τελικόν ponit K 7 τῶν τῷ τρεπόντων αἰτίων συμπεκόμεν K 8 ἀριθμὸς τῶν αἰτίων K 11 οὐχ εὐρήσομεν τι: οὐκ ὑρήσομεν K: οὐχ εὐρίσκομεν LM 9 ἐστω K: ἐστιν L: ἔστι Mt 13 εἰπον] εἰπόν τοιούτοις K 14 ἄλλην ἄλλη K 15 καταυτὸν K 16 τὰς om. K 18 εἰπον] τῷ τοιούτον L 20. 21 ἀριστοτέλει K: ἀριστο M: ἀριστοτέλης (L)t 21 ὑπομνημάτων K 23 ἡ τὸ κατὰ συμβεβηκός ετ 24 ἡ τὸ πόρρω K 25 συνθέτων, οὐκ· οἷον interpolat t 26 κατὰ] τοιούτον L 28 καὶ (ante ἔτι) om. K 29 οὕτως LKt: οὗτος M γάρ ιψι] γάρ τὸ K

Φαμὲν οὖν πρὸς τὴν ἀπορίαν, διτὶ οὐχί ως διηρημένου ὑπάρχοντος τοῦ ^{εἰδήσθεντος}²⁷ ἀριθμοῦ τῶν τριῶν ἀντιθέσεων τῶν τρόπων τῶν αἰτίων, οὕτως αὐτὰς ἐκτίθεται ὁ Ἀριστοτέλης (τοῦτο γάρ τῷ ὅντι ἀδύνατον), ἀλλὰ τὰς ἰδιότητας τῶν αἰτίων ἡμῖν ἔκθεσθαι βουλγήθεις· καὶν γάρ μυρτάκις μὴ ἔστιν ἔκαστον ⁴⁰ τούτων κατ' ἴδιαν θεωρῆσαι, ἀλλ' οὖν τῷ λόγῳ χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων.

Δταν γάρ εἴπων 'ἀνδριαντοποιόν', εἰ καὶ ἐν τι πρᾶγμα εἰπον τῷ ὑποκειμένῳ, ἀλλ' οὖν τῷ λόγῳ οὐχί ἔστιν ἐν. τῷ γάρ ἀνδριαντοποιῷ οὐ ταῦτα τὸ αἰτίῳ εἶναι καὶ προσεχεῖ αἰτίῳ· εἰ γάρ ταῦτα ἦν αἰτιον εἰπεῖν καὶ προσεχές, πᾶν αἰτιον προσεχές ἀντὶ. τὸ δὲ ἀπλοῦν καὶ τὸ συμπεπλεγμένον, ἵνα συμπλέκωμεν ἢ τῷ καθ' αὐτὸν τὸ κατὰ συμβεβηκός ἢ τῷ προσεχεῖ τὸ πόρρω, καὶν ἄμφω ἢ καθ' αὐτὰ ὑπάρχει ἢ κατὰ συμβεβηκός. ὥστε ⁴⁵ ἰδιότητας αἰτίων παραδέδωκεν ἡμῖν διὰ τούτων, καὶ οὐχί ἀπλῶς χωρίζεσθαι δυνάμενον ἀριθμὸν αἰτίων. καὶ οὐδέν γε διαφέρει τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ συμπλέκειν ταῖς ἀλλαῖς τρισὶν ἀντιθέσειν, ἢ ἀλλην τινὰ συμπλέκειν ⁵⁰ μετὰ τῶν λοιπῶν τῇ κατὰ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ· ἀπλῶς γάρ τὰς συμπλοκὰς αὐτῶν τὰς πρὸς ἀλλήλας ζητοῦμεν.

Τῷ λόγῳ οὖν ἔκάστην ἰδιότητα τῶν λοιπῶν χωρίσας, καθ' αὐτὸν κατὰ συμβεβηκός προσεχές πόρρω ἀπλοῦν σύνθετον, εὑρίσκει τούτων τὰς διαφορὰς ⁵⁵ ἔξι, ὧν ἔκάστη συμπλεκομένη τῷ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ δώδεκα αἰτίων ⁶⁰ ἀριθμὸν ποιεῖ. εἰ δέ τις μὴ λόγῳ μόνῳ θεωρεῖν ταύτας τὰς διαφορὰς βούλεται, ἀλλὰ τὰς ἐν ὑπάρχει δυναμένας ἀποδίδοσθαι ζητοίη, εὗροι ἀν οὕτως· τῶν γάρ καθ' αὐτὸν αἰτίων ἢ προσεχῶν ὅντων ἢ πορρωτέρω, καὶ τῶν κατὰ συμβεβηκός ὄμοιώς, γίνονται τέσσαρα μόρια ἀπλᾶ τὰ ὑποκείμενα, ἀνδριαντοποιὸς καθ' αὐτὸν προσεχές, τεχνίτης καθ' αὐτὸν πορρωτέρω, ὁ ²⁵ λευκὸς κατὰ συμβεβηκός προσεχές, ὁ κεχρωσμένος κατὰ συμβεβηκός πορρωτέρω. καὶ τούτων πλείονα ἀπλᾶ γίνεσθαι ἀδύνατον. εἰ δὲ ταῦτα συμπλέκειν ἀλλήλοις βουλγήθειμεν, γένοιντ' | ἀν αἱ πᾶσαι ἐκ τούτων συμπλοκαὶ ⁶⁵ ~~εἰδήσθεντος~~ ²⁸ ἔξι κατὰ τὴν ἐν Εἰσαγωγῇ παραδεδομένην ἡμῖν μέθοδον· εἰ γάρ λάβοιμεν τὸν τρία ἀριθμὸν μονάδι τῶν τεσσάρων λείποντα, καὶ πολλαπλασιάσωμεν ⁷⁰ τὸν τρία ἐπὶ τὸν τέσσαρα, καὶ τῶν γενομένων δώδεκα τὸν ἡμίσυν λαβθωμεν,

1 δτι ομ. K διηρημένως K 3 δ om. Mt 4 ἡβουλγήθη (sic) K 5 καθε—
δτεν K 6 δταν γάρ K: δταν οὖν L M t fort. ἀνδριαντοποιός 8 τὸ] τῷ K
προσεχεῖ] πρὸς έχει K 9 τὸ (post καὶ) om. K 10 προσέχει K 11 καὶn L ~~τῷ~~
καὶ Mt fort. ὑπάρχοι 13 δυνάμι K: δυναμένων τῷ γε om. K 16 αὐτῷ
et ζητῶμεν K 17 χωρισάμενος ut vid. L 18 εὑρίσκω L 19 ἐξ M τῷ K
τῶν M: τῷ L καὶ τῷ ἐνεργείᾳ K 19. 20 ποιεῖ ante δώδεκα traicit K: om. M
20 τὸν ἀριθμὸν Mt μόνον K 21 βούλοιτο recte (L)t ἀποδίδοσθαι hic et p. 25
19 K 24. 26 ὁ λευκὸς—πορρωτέρω om. Mt 24. 25 δὲ λευκὸς et mox
προσεχές et πορρωτέρω ἐστι L 26 τούτῳ γενέσθαι K 27 δυνηθείμεν an
corr. M γένοιτ' L 28 Εἰσαγωγὴ Porphyrii c. 11 p. 5^a36 Brandis εἰσαγ—
γαῖς K fort. λάβωμεν 29 λίπον K πολλαπλασιάσωμεν L: πολλαπλασιάζομεν ~~K~~
πολυπλασιάσομεν M: πολυπλασιάσωμεν τῷ 30 δώδεκα] τῷ (cf. ad p. 249,5) K: τέσσαρα L
τὸν ἡμίσυν L: τοημίσυ (sic) K λαβθωμεν L: λαβοιμεν K: λαβοιμεν Mt

τουτέστι τὸν έξ, τοσαύτας μόνας εὑρήσομεν τῶν αἰτίων τὰς συμπλοκὰς γ 3^η
γινομένας. εἰσὶ δὲ αἱ ὑποκείμεναι τεχνίτης ἀνδριαντοποιός (αὗτη καὶ⁵ αὐτὸ⁶
προσεχές τε ἄμα καὶ πόρρω), ἀνδριαντοποιὸς λευκός (καθ'⁷ αὐτὸ⁸ ἄμα καὶ⁹
κατὰ συμβεβηκός καὶ προσεχές), ἀνδριαντοποιός κεχρωσμένος (προσεχές
5 καὶ πόρρω, καὶ καθ'¹⁰ αὐτὸ¹¹ καὶ κατὰ συμβεβηκός), τεχνίτης λευκός (πάλιν
προσεχές καὶ πόρρω, καὶ καθ'¹² αὐτὸ¹³ καὶ κατὰ συμβεβηκός· ὥστε ἡ τετάρτη
καὶ ἡ τρίτη αἱ αὐταὶ μέν, διαφέρουσι δὲ διτὶ ἐν μὲν τῇ τρίτῃ τὸ μὲν καθ'¹⁴
αὐτὸ¹⁵ ἦν τὸ προσεχές ὁ ἀνδριαντοποιὸς τὸ δὲ συμβεβηκός τὸ πόρρω ὁ
κεχρωσμένος, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ ἀνάπαλιν τὸ μὲν καθ'¹⁶ αὐτὸ¹⁷ πόρρω ὁ
10 τεχνίτης τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός προσεχές ὁ λευκός), πέμπτη συμπλοκὴ¹⁸
κεχρωσμένος τεχνίτης (καθ'¹⁹ αὐτὸ²⁰ ἄμα καὶ κατὰ συμβεβηκός καὶ πόρρω),
ἕκτη κεχρωσμένος λευκός (κατὰ συμβεβηκός προσεχές ἄμα καὶ πόρρω).
δεῖ οὖν εἰς τὸ καθ'²¹ αὐτὸ²² καὶ κατὰ συμβεβηκός διελόντας καὶ εἰς τὸ προ-
σεχές καὶ πόρρω μηκέτι ταῦτα διελεῖν εἰς τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ συμπεπλεγ-
15 μένον, ἀλλ' εὐθὺς εἰς τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ· καὶ οὕτως οὕτε δις τὰ
αὐτὰ ληψόμεθα, καὶ σωθήσεται ὁ τῶν δώδεκα τρόπων ἀριθμός.

"Ισως δὲ ἔτι προσαπορήσει τις τῇ διαιρέσει ἐκ τῶν εἰρημένων λαβὼν²³
τὰς ἀφορμάς, διτὶ τοῦ προσεχοῦς καθ'²⁴ αὐτὸ²⁵ διηρημένου εἰς τὸ ἀπλοῦν καὶ
τὸ συμπεπλεγμένον οὐκ ἔδει τὸ καθ'²⁶ αὐτὸ²⁷ πόρρω πάλιν εἰς τὰ αὐτὰ διαι-
20 ρθῆναι, εἴ γε τὸ προσεχές καθ'²⁸ αὐτὸ²⁹ συμπλέκεται ἡ τῷ κατὰ συμβεβηκός
ἡ τῷ πόρρω. φημὶ οὖν διτὶ μάλιστα μὲν ὕσπερ τὸ καθ'³⁰ αὐτὸ³¹ συμπλέκε-
ται τῷ κατὰ συμβεβηκός, οὕτω καὶ τὸ πόρρω καθ'³² αὐτὸ³³ τῷ κατὰ συμ-
βεβηκός, καὶ ἔδει διὰ ταῦτα καὶ τοῦτο διαιρεθῆναι· ἄλλως τε δταν λέγομεν
τὸ καθ'³⁴ αὐτὸ³⁵ προσεχές συμπλέκεσθαι τῷ πόρρω, οὐ πάντας τοῦτό φαμεν³⁶
25 διτὶ τῷ καθ'³⁷ αὐτὸ³⁸ πόρρω συμπλέκεται, ἀλλὰ μάλιστα τῷ κατὰ συμβεβη-
κός, οὐν' οὕτως ἢ τὸ προσεχές καθ'³⁹ αὐτὸ⁴⁰ συμπλεκόμενον τῷ κατὰ συμβε-
βηκός. (τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός) ἡ τῷ πόρρω συμπλέκεται ἡ τῷ προσεχεῖ·
ἄλλ' δταν τῷ προσεχεῖ συμπλέκηται, οὐκ ἔστιν ἡ συμπλοκὴ πρὸς τὸ
προσεχές (ἄμφω γάρ ἐν καὶ ταῦτὸν κατὰ τοῦτο), ἀλλὰ πρὸς τὸ κατὰ συμ-
30 βεβηκός μόνον. ὕσπερ οὖν καὶ δταν τὸ προσεχές καθ'⁴¹ αὐτὸ⁴² τῷ πόρρω

2 γινομένων L	3 προσεχής τε LK	8 τὸ πόρρω] τῷ πόρρω L	9 ἀνά-
πασαν (cf. ad p. 252,4) L	11 καὶ (post συμβεβηκός) K: οὐ. LMt	12 ἔκτη] ἐκ	
τῇ K	κεχρωσμένου K	13 δεῖ οὖν—καὶ εἰς Mt: δεῖ οὖν ἐπὶ τῆς τὸν (l. τῶν)	
κατὰ συμβεβηκός διαιρέσεως διελόντας (οὐ. καὶ) εἰς K: δεῖ οὖν εἰς τὰ καθ' ⁴³ αὐτὸν κτλ. (consentit in ceteris cum M) L	14 καὶ τὸ πόρρω K	17 Ισως δέτι K	
15 διτὶ τὸ πόρρω τῷ προσεχεῖ τις] cf. ad p. 16,10	18 εἰς] εἰ K	19 ἔδειτο (sup. o accent. eras.) K	
19. 21 καθ' ⁴⁴ αὐτὸ ⁴⁵ πόρρω—ἡ τῷ πόρρω οὐ. K	20 εἰς τὰ αὐτὰ L:	21 εἰς τὸ αὐτὸ ⁴⁶ M: εἰς τὸ αὐτὸ ⁴⁷ t	21 ἡ τῷ πόρρω] οὕτω καὶ τὸ
πόρρω L	21. 22 φημὶ—πόρρω οὐ. marg. add. L	21. 22 φημὶ—πόρρω οὐ. marg. add. L	πόρρω L
τῷ Mt	22 συμπλέκεται τῷ K: συμπλέκεται τῷ LMt	22 τὸ (post καὶ) corr.	
M ² : τῷ M	τῷ (post αὐτὸ ⁴⁸) KMt: τῷ L	23 ἀλλ' ὕστε δταν λέγομεν K	
25 δτι τῷ L	συμπλέκεσθαι, ἀλλὰ K	26 ἢ] ἡ L: ἡ L	27 τὸ δὲ κατὰ συμ-
βεβηκός addidi	29 καὶ ταῦτὸν (εἰ καὶ τούτων corr.) K: καταυτὸ ⁴⁹ L: καὶ ταῦτὸ ⁵⁰ Mt	27 δταν προσεχές καὶ καθ' ⁵¹ K	30 δταν προσεχές καὶ καθ' ⁵² K
	τῷ L	τῷ L	τῷ L

καθ' αύτὸν συμπλέχηται, ἡ συμπλοχὴ οὐ πρὸς τὸ καθ' αύτὸν ἀλλὰ πρὸς γε
τὸ πόρρω, οὗτας οὖν καὶ τὸ πόρρω καθ' αύτὸν δταν λέγωμεν συμπεπλέχθαι
ἡ πρὸς τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ πρὸς τὸ προσεχές, τῷ κατὰ συμβεβηκὸς ἡ τοῦ
προσεχεῖ ἡ πόρρω λέγομεν συμπεπλέχθαι (καὶ πάλιν ἐπὶ τούτου ἡ συμ-
5 πλοκὴ ἡ πρὸς τὸ κατὰ συμβεβηκὸς πόρρω οὐκ ἔστι πρὸς τὸ πόρρω, ἀλλὰ
πρὸς τὸ κατὰ συμβεβηκὸς μόνον), εἰ δὲ καὶ τῷ καθ' αύτὸν προσεχεῖ συμ-
πλέχεται, ως προσεχεῖ οὐχ ὡς καθ' αύτό. εὐλόγως ἄρα ἐπὶ τε τοῦ προσε-
χοῦς καθ' αύτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ πόρρω λαμβάνομεν τὴν κατὰ τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ
10 συμπεπλεγμένον διαιρεσιν, τοῦ συμπεπλεγμένου σημαίνοντος κοινῆ μὲν
τὴν πρὸς τὸ κατὰ συμβεβηκὸς συμπλοχὴν ἐπ' ἀμφοτέρων, ἕδιξ δὲ ἐπὶ μὲν
τοῦ προσεχοῦς τὴν πρὸς τὸ πόρρω, τὸ πόρρω τοῦτο εἴτε καθ' αύτὸν εἴη
εἴτε κατὰ συμβεβηκός, ἐπὶ δὲ τοῦ πόρρω τὴν πρὸς τὸ προσεχές, εἴτε
πάλιν καθ' αύτὸν εἴη εἴτε κατὰ συμβεβηκός· εἰς γενικώτερα γάρ κατέληξεν
ἡ διαιρεσίς, οὐκ εἰς εἰδικώτατα.

15 Οἱ μὲν οὖν τρόποι τῶν αἰτίων τοσοῦτοι. δσαχῶς οὖν τὰ αἰτία λέγε-
ται, τοσαυταχῶς καὶ τὰ αἰτιατά· καὶ ἐπὶ τῶν αἰτιατῶν γάρ εὑρήσεις τὰ
μὲν καθ' αύτὸν τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, καὶ τὰ μὲν προσεχῆ τὰ δὲ πόρρω,
καὶ τὰ μὲν ἀπλᾶ τὰ δὲ συμπεπλεγμένα, πάντα δὲ ταῦτα τὰ μὲν δυνάμει
τὰ δὲ ἐνεργείᾳ. αἰτιατὰ δέ φησιν εἶναι ὑλικόν τε καὶ εἰδικόν· εὔδηλον γάρ
20 ώς οὔτε ποιητικὸν οὔτε τελικὸν αἰτιατόν ἔστιν, ἀλλ' εἰδικὸν μὲν οἷον δὲ
ἀνδριάς, ὑλικὸν δὲ οἷον δὲ χαλκός. μᾶλλον δὲ οὐδὲ δὴ δηλητή εἰστιν αἰτιατόν,
ἀλλὰ μόνως τὸ εἶδος· πᾶν γάρ τὸ γινόμενον εἰδός τί ἔστι καὶ οὐδὲν ώς
δηλητή γίνεται· ἡ γάρ κυρίως δηλητή οὔτε γίνεται ὑπὸ φύσεως οὔτε φύείται. 40
ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ώς δηλητή γίνεται, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ αἱ προσεχεῖς δηλαι εἰδη
25 τινά εἰσι καὶ γίνονται πολλὰ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν τεχνητῶν οὐδὲ δι' αὐτὰ
ἐκεῖνα ἀλλ' ἵνα ἄλλων δηλητή ἡ (οἷον δὲ χαλκός καὶ τὰ λοιπὰ τῶν μετάλλων),
διὰ τοῦτο καὶ τὴν δηλητήν εἰπεν, οὐχ δηλητή μένοντος τοῦ γινομένου,
ἀλλ' εἶδους. διότι δὲ συμβέβηκε τὴν προσεχῆ δηλητήν εἰναι, διὰ τοῦτο
λέγων τὴν δηλητήν γίνεσθαι, εἰσὶν οὖν, φησί, καὶ ἐπὶ τούτων πάντες οἱ τρόποι
30 τῶν αἰτίων. δταν μὲν γάρ εἴπω εἰκόνα Σωκράτους γεγονέναι, καθ' αύτὸν
εἰπον αἰτιατὸν καὶ προσεχές, δταν δὲ εἰκόνα ἀπλῶς ἡ δημιώματα, καθ' αύτὸν
καὶ πόρρω· καὶ δταν μὲν εἴπω δίπτηχυν εἰκόνα ἡ δεκάπτηχυν, κατὰ συμβε-

1 συμπλέχεται L et ante corr. M ἡ συμπλοχὴ (οι. οὐ) πρὸς L 4 πάλιν] πάσαν (sic)
L cf. ad p. 251,9 τοῦτο (sic) K 6 μόνον] μέσον L τῷ] τὸ L 7 ώς προ-
σεχεῖ οι. K 8 αύτὸν δὲ καὶ L 9 σημαίνοντα M: σημαίνοντες t 11 τὸ πόρρω
alterum οι. K 13 γενικωτέραν L κατέλαβεν L 14 εἰδικώτατα K: fort. εἰδικώ-
τερα 15. 16 δσαχῶς δὲ (sic) φησι τὰ αἰτιατὰ καὶ ἐπὶ κτλ. K 15 ποσαχῶς L et
ante corr. M 16 ἐπὶ οι. L 18 καὶ οι. M 19 δηλικὸν et 20 ἀλλ' εἰδικόν (corr.
ex ἀλλὰ δηλικὸν) K 20 δὲ οι. K 21 μᾶλλον δὲ (οι. οὐδὲ) δὴ δηλητή (sic) K
23. 24 ἡ γάρ—ώς δηλητή οι. L 23 φύσιν M 24 μηδὲν ώς] μηδενὸς K 25 fort.
πολλάκις τεχνητῶν K: τεχνητῶν L Mt 27 τὴν δηλητήν τῆς δηλητῆς K μὲν δηλος K
28 προσεχεῖ L 29 λέγει corr. M et t 31 αἰτιατοῦ K 32 δίπτηχυν scripsi: διπτηχυ
L: διπτηχη K: διπτηχη (cf. p. 257,15) Mt qui post εἰκόνα collocant 32 et p. 253,2 δεκά-
πτηχυν scripsi: δεκαπτῆ L: δὲ κάπηχη (δεκαπτῆχη altero loco) K: δεκαπτῆχη Mt

βηκὸς εἰπον καὶ προσεχές, δταν δὲ μικρὸν ἡ μεγάλην, κατὰ συμβεβηκὸς καὶ γ 3^τ
πόρρω, δταν δὲ δεκάπτηχυν εἰκόνα ἡ μεγάλην εἰκόνα, συμπεπλεγμένον εἰπον
αἰτιατόν· καὶ δταν μὲν εἰκόνα γενήσεσθαι, δυνάμει, δταν δὲ γενέσθαι, ἐνεργείᾳ.
καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης ὕστατης, ὡς δταν εἴπω χαλκὸν γεγενῆσθαι ἡ μέταλλον, ἡ
5 ἑρυθρὸν χαλκὸν ἡ εὔγχον χαλκόν, καὶ ἐπὶ πάντων οὕτω. ἀλλως δὲ δῆλον 50
δτι ἐπὶ τῶν αἰτίων τὸ εἶδος εἰλήφαμεν, καὶ ἀλλως ἐπὶ τῶν αἰτιατῶν· αἱ-
τιον μὲν γὰρ λέγεται τὸ εἶδος, δταν ὡς συμπληρωτικὸν τοῦ συνθέτου θεω-,
ρῆται, ὡς δὲ ἀποτέλεσμα ὃν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου αἰτιατὸν λέγεται.

Λαβὼν δὲ τῷ εἰρημένῳ τρόπῳ πάντας τῶν αἰτίων τοὺς τρόπους,
10 ἐφεξῆς παρακολουθοῦντά τινα θεωρήματα τοῖς αἰτίοις παραδίδωσι πλείονα.
καὶ πρῶτον γε τοῦτο, δτι δητῶν τῶν ἐνεργείᾳ αἰτίων καὶ τῶν δυνάμει,
δημοίως δὲ καὶ τῶν ἐνεργείᾳ αἰτιατῶν καὶ τῶν δυνάμει, οὐχ ὕσπερ ἔχουσι γ 3^τ
τὰ ἐνεργείᾳ αἰτία πρὸς τὰ ἐνεργείᾳ αἰτιατά, οὕτως ἔχουσι καὶ τὰ δυνάμει
15 αἰτία πρὸς τὰ δυνάμει αἰτιατά· τὰ μὲν γὰρ ἐνεργείᾳ αἰτία καὶ αἰτιατά
ἀμα ἡ εἰσὶν ἡ οὐκ εἰσὶν (ἄμα γὰρ ὁ ἐνεργείᾳ πρίων ἐστὶ καὶ τὸ ἐνεργείᾳ
πριζόμενον, καὶ ὁ ἐνεργείᾳ οἰκοδομῶν καὶ τὸ ἐνεργείᾳ οἰκοδομούμενον· καὶ
εἰ παύσεται τῆς ἐνεργείας ὁ οἰκοδομῶν, εὐθὺς καὶ τὸ οἰκοδομούμενον παύ-
σεται), ἐπὶ δὲ τῶν δυνάμει οὐχ οὕτως· οὐ γὰρ συμφύεται τῷ οἰκοδόμῳ 5
ἡ οἰκία, ἀλλ’ ἐστι καὶ μετὰ τὸ φτιαχνᾶι τὸν οἰκοδόμον· καὶ ὁ μὲν δυ-
20 νάμει οἰκοδόμος οὐκ ἐστι, τὸ δὲ δυνάμει οἰκοδομούμενον ἐστιν. Ιστέον δὲ
δτι δυνάμει νῦν λέγει οὐ τὸ σύνηθες (λέγω δὴ τὸ μῆτρα μὲν ἡγμένον εἰς
τὴν ἐνέργειαν, δυνάμενον δὲ ἀχθῆναι), ἀλλὰ τὸ πεπαυμένον τῆς ἐνεργείας;
καὶ μηκέτι δην ἐν κινήσει, οἷον τὴν φύκοδομημένην οἰκίαν, δυνάμει οἰκοδο-
μητὸν λέγων αὐτὴν παρὰ τὸ μὴ νῦν οἰκοδομεῖσθαι. ἐπει οὖν [ζτι] οἰδε
25 καὶ αὐτὸς δτι τὸ κυρίως δυνάμει ἄμα ἡ ἐστιν ἡ οὐκ ἐστι μετὰ τοῦ
αἰτίου, ὕσπερ καὶ τὸ ἐνεργείᾳ, εὐθὺς ἐφεξῆς λέγει, δτι δεῖ ἀποδιδόναι τὰς 10
μὲν δυνάμεις τῶν δυνατῶν, τὰ δὲ ἐνεργοῦντα πρὸς τὰ ἐνεργού-
μενα. οὕτως ἄρα οἰδεν δτι ὡς ἔχουσι τὰ αἰτία, οὕτως ἔχουσι καὶ τὰ αἰτιατά
ἐπὶ τῶν δυνάμει καὶ τῶν ἐνεργείᾳ.

30 Μετὰ τοῦτο φησιν, δτι δεῖ τὰς αἰτίας ἑκάστου ἀποδιδόντα τὰς κυριω-
τάτας καὶ προσεχεστάτας ἀποδιδόναι· τοῦτο δὲ ἐστιν, ἐφ' φι παύεται ἡ
ζήτησις τοῦ διὰ τί. οἷον τί τῆς οἰκίας αἰτιον; οὐ δεῖ λέγειν δτι ὁ ἀνθρω-
πος ἡ ὁ τεχνίτης, ἀλλὰ τὸ προσεχεστατὸν αἰτιον δτι ὁ οἰκοδόμος, καὶ ὁ 15

σμικρὸν L 3 αἰτιον K γενήσεσθαι] γενήσεται compend. M δὲ εἰκόνα, γίνεσθαι ἐνέρ-
εια K 5 οὕτως t 7 συμπτηρωματικὸν K 7. 8 θεωρεῖται K 10 τοῖς αἰτίοις
εωρήματα K 11 γε οι. superscr. L 12 οὐχ οι. superscr. M 15 ἡ prius
m. Mt πριων (sic) K: ποιῶν LM: πρίων t Themist. p. 174,9 16. 17 καὶ τὸ ἐνερ-
γείᾳ—ἐνεργείας ὁ οἰκοδομῶν K: οι. LMt 18 τῶν] τοῦτων K 20 οἰκοδόμος] οἰκο-
δομούμενος L 21 νῦν λέγει K: μὲν λέγεται LMt δὴ LK: δὲ Mt ιμένον L
ις LK: πρὸς Mt 22 δυνάμενον διαχθῆναι K 23 οἰκοδομημένην L: οἰκοδομούμενην
K Mt 24 λέγω αὐτὴν K οὖν K: οι. LMt δὲ delevit t οἰδα L 25 ει-
στιν K 26 λέγων t 28 οὕτως corr. M et t 29 καὶ ἐπὶ τῶν K 30 τοῦ-
των L 30. p. 254,1 δεῖ—ἔχει] cf. Themist. p. 174,13 sqq. 30 ἀποδιδόντας K
31 ἐφῶ (sic) K: ἐφ' δ LMt 33. p. 254,1 ὁ οἰκοδομούμενος utrobiique L

οἰκοδόμος οὐ καθὸ ἄλλο τί ἔστιν, ἀλλὰ καθὸ τὴν οἰκοδομικὴν ἔχει· οὐ γάρ γε 3^ο
καθὸ φέρε εἰπεῖν φαλακρός ἔστιν ἡ μουσικὸς ἡ ὅλως ἀνθρωπος. ἔτι, φησί,
δεῖ τὰ μὲν γένη τῶν γενῶν ἀποδιδόναι, τὰ δὲ καθ' ἔκαστον τῶν
καθ' ἔκαστον. οἶον ἐρωτῶντα με τί τοῦ τεχνητοῦ πράγματος αἴτιον, οὐ
5 δεῖ λέγειν διτὶ δι τὸ οἰκοδόμος οὐδὲ δι τὸ γεωμέτρης, ἀλλὰ τὸ γενικὸν αἴτιον
ἀποδιδόναι διτὶ δι τὴν οἰκίας τί τὸ αἴτιον, διτὶ δι τὸ οἰκοδόμος,
τῆσδε δὲ τῆς οἰκίας, δῆς δι τὸ οἰκοδόμος· καὶ ἀπλῶς εἰ μὲν τὸ αἴτιατὸν
γενικώτατον ἡ, καὶ τὸ αἴτιον γενικώτατον ἀποδιδόναι, εἰ δὲ μερικώτα-²⁰
τον ἡ καὶ καθ' ἔκαστον, καὶ τὸ αἴτιον ὡσαύτως. ἔτι φησὶ τῶν μὲν
10 δυνάμει αἰτιατῶν τὸ δυνάμει αἴτια ἀποδοτέον, τῶν δὲ ἐνεργείᾳ τὰ ἐνερ-
γείᾳ· οἶον τῆς ἐνεργείᾳ οἰκίας τὸν ἐνεργείᾳ οἰκοδόμον, τῆς δὲ δυνάμει τὸν
δυνάμει.

Ταῦτα δὲ τὰ θεωρήματα παραδέδωκεν, ἵνανά πάνυ ὅντα τεχνῶσαι
τὴν ψυχὴν πρὸς τὰς φυσικωτάτας τε καὶ λογικωτάτας τῶν πραγμάτων
15 αἰτιολογίας. καὶ ἐκ τούτων καὶ ἡ ἐν Κατηγορίαις περὶ τῶν πρὸς τι ἀπορία
ἐπελύθη· ἐζητεῖτο γάρ πῶς ἄμα τῇ φύσει ἔστι τὰ πρὸς τι, εἰ γε δι τοῦ ²⁵
κύκλου τετραγωνισμὸς ἐπιστητὸν μέν ἔστιν, ἐπιστήμη δὲ τούτου οὐκ ἔστιν.
ἔχεις οὖν ἐντεῦθεν τὴν τούτου ἐπίλυσιν, διτὶ δεῖ οὐ τὰ τυχόντα αἴτια τῶν
τυχόντων αἰτιατῶν ἀποδίδοσθαι, ἀλλὰ τὰ σύστοιχα. δι γάρ τοῦ κύκλου τε-
20 τραγωνισμὸς δυνάμει ἔστιν ἐπιστητὸν οὐκ ἐνεργείᾳ· ἔστιν οὖν τούτου καὶ ἡ
δυνάμει ἐπιστήμη, καὶ εἰ ἐνεργείᾳ γένοιτο ἐπιστητόν, πάντως καὶ ἐνεργείᾳ
αὐτοῦ ἐπιστήμη ἔσται. καὶ ἡ ἀπορία συνέβη ἐκ τοῦ τοῦ δυνάμει ἐπιστη-
τοῦ ἐνεργείᾳ ζητεῖν τὴν ἐπιστήμην.

Τρόποι δὲ τῶν αἰτίων ἀριθμῷ μέν εἰσι πολλοί, κεφα-²⁰
25 λαὶ οὐμενοί δὲ καὶ οὗτοι ἐλάττους. ἔκαστον, φησί, τῶν αἰτίων
κατὰ πολλοὺς τρόπους γίνεται· οἶον τὸ ποιητικὸν καὶ τῶν ἄλλων ἔκαστον,
τὸ ὑλικὸν φημι καὶ εἰδικὸν καὶ τελικόν. ἀριθμῷ δὲ πολλούς φησιν,
οἶον τὸ οἰκοδομικὸν ἡ τὸ γεωμετρικὸν ἡ τεκτονικὸν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
τῶν κατὰ μέρος τεχνῶν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα συγχεφαλαιούμενα ἀνά-
30 γονται ὑπὸ τὸ καθ' αὐτὸν αἴτιον. λέγομεν πάλιν τὸ λευκὸν αἴτιον ἡ
τὸ φαλακρὸν ἡ τὸ σιμὸν καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ὄμοιών, ἀλλὰ πάντα τὰ ²⁵
τοιαῦτα ἀνάγονται ὑπὸ τὸ κατὰ συμβεβήκος αἴτιον. ὄμοιώς καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων.

1 τὴν οἰκοδομὴν M 2 ἔτι] ἤτε K 3 δεῖ τε μεν L 4 ἐρωτῶντα με τὸ LM:
ἐρωτῶν τὸ K: ἐρωτῶντος με τονος τι: scribendum (cf. ad p. 245, 27) ἐρωτηθέντα με τὸ
5 τὸ om. L 8 ἡ LK: εἴη Mt 9 ἡ L: ἡ KM: ἡ t τῶν μὲν] τὴν μὲν L
11 τῆς ἐνεργείας L: τῆς ἐνεργείας K: τῆς ἐν ἐνεργείᾳ Mt 11. 12 τῶν δυνάμει L 13 πάνω
LK: πάντη Mt 14 τὴν om. K 15 Κατηγορίαις c. 7 p. 7b31 cf. Simplic. p. 326,
34 sqq. παρὰ τῶν L 17 ἐπιστήμῃ δὲ τούτου (τούτου K) KM²t: ἐπιστητὸν δὲ (καὶ
pro δὲ L) τούτῳ LM 20. 21 ἡ δύναμις ἐπιστήμη L 21 γένηται M 22 τοῦ τοῦ
Mt: τούτου K: τοῦ L 23 τὴν om. L 24 αἰτιῶν K 24. 25 ἀριθμῷ—ἐλάτ-
τους om. K 27 τὸ εἰδικός (sic) φημὶ καὶ ὑλικὸν traicit L καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ τὸ
τελικὸν K ἀριθμῶν L 28 ἡ (om. τὸ) γεωμετρικὸν K sort. ἡ τὸ τεκτονικὸν
29 πάντα ταῦτα K 31. 32 ταῦτα πάντα ἀνάγονται K

p. 195•29 Λέγεται γάρ αἴτια πολλαχῶς, καὶ αὐτῶν τῶν ὅμοιει- γ^{3ν}
δῶν προτέρως καὶ ύστέρως.

Ομοιειδῶν, οἷον τῶν ποιητικῶν ἡ τῶν ύλικῶν· ἔκαστον γάρ τούτων,
φησί, πολλαχῶς λέγεται. ἐκτίθεται δὲ τὴν τοῦ καθ' αὐτὸν καὶ [τὴν] τοῦ κατὰ
5 συμβεβηκός ἀντίθεσιν, καὶ τὴν τοῦ προσεχοῦς καὶ τοῦ πόρρω συμπεπλεγμένην. 40
ἔκθέμενος γάρ τὸ καθ' αὐτὸν εὐθὺς συμπλέκει αὐτῷ τὸ προσεχές καὶ τὸ
πόρρω, καὶ παλιν τὸ κατὰ συμβεβηκός θεῖς παλιν συμπλέκει αὐτῷ τὸ προ-
σεχές καὶ τὸ πόρρω.

p. 195•30 Οἷον ύγειας ὁ ἱατρὸς καὶ ὁ τεχνίτης, καὶ τοῦ διὰ πα-
10 σῶν τὸ διπλάσιον καὶ ὁ ἀριθμός.

Τοῦ καθ' αὐτὸν παράδειγμα καὶ τοῦ ἐν τούτῳ προσεχοῦς καὶ τοῦ
πόρρω πόρρω μὲν γάρ αἴτιον καὶ καθ' αὐτὸν ὁ ἱατρός, προσεχές δὲ καὶ 45
πόρρω ὁ τεχνίτης, καὶ ἔτι πορρωτέρω ὁ ποιός, καὶ τῆς διὰ πασῶν ἀρμο-
νίας προσεχές μὲν αἴτιον τὰ δύο πρὸς ἓν, πορρωτέρω δὲ τὸ διπλάσιον, καὶ
15 ἔτι πορρωτέρω ὁ ἀριθμός. καὶ ἀεὶ τὰ περιέχοντα πρὸς τὸ καθ'
ἔκαστον, τουτέστι τὰ περιέχοντα τὰ προσεχῆ αἴτια· ταῦτα γάρ εἶπε καὶ
ἔκαστα, τὰ προσεχῆ, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι εἰς μερικώτερα διαιρεθῆναι.

p. 195•32 Ἐτι δὲ ὡς τὸ συμβεβηκός καὶ τὰ τούτου γένη.

Δεῖξας ἐπὶ τοῦ καθ' αὐτὸν τὸ προσεχές καὶ τὸ πόρρω, βούλεται καὶ 52
20 ἐπὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός τὸ αὐτὸν δεῖξαι, καὶ πρὸν τοῦτο δεῖξει, πρότερον
τὴν διαφορὰν δείκνυσι τοῦ καθ' αὐτὸν καὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός. οἷον ἀν-
δριάντος ἄλλως Πολύκλειτος καὶ ἄλλως ἀνδριαντοποιός. ὁ μὲν
γάρ ἀνδριαντοποιός | καθ' αὐτὸν αἴτιος τοῦ ἀνδριάντος, ὁ δὲ Πολύκλειτος 47
κατὰ συμβεβηκός· συμβέβηκε γάρ τὸν ἀνδριαντοποιὸν Πολύκλειτον εἶναι.
25 δῆλον δὲ διὰ οὗτως ἐνταῦθα λέγεται τῷ ἀνδριαντοποιῷ συμβεβηκέναι ὁ
Πολύκλειτος, ὥσπερ ἐν Κατηγορίαις τῷ δεσπότῃ ὁ ἀνθρωπός. καὶ τὰ πε-

1 πολλαχῶς K qui καὶ αὐτῶν—ύστέρως om. 3. 4 γάρ φησι τούτων Mt 4 ἐντίθε-
ται K τὴν alterum delevi 5 προσεχῶς L συμπεπλεγμένως compendiose K
5 ύγειας Mt Aristoteles ὁ ante ἱατρὸς om. Arist. cod. E (add. rec. E), et ante τεχνίτης
om. Arist. codd. EF 10 καὶ ὁ ἀριθμός om. K: δὲ om. primitus Arist. cod. E
12 μὲν om. L αὐτὸν δὲ μὲν ἱατρὸς L δὲ om. L 13 δὲ ποιός scripsi: δποίος L Mt:
ποιός (sic) K 16 τὰ περιέχοντα LK: om. Mt 16. 17 τὰ προσεχῆ αἴτια—διαιρεθῆ-
ται om. K 17 μερικώτερα L: μερικώτατα Mt 18 δὲ ὡς Lt τὸ] τὰ L καὶ τὰ
οὔτου γένη om. K τούτου LM: τούτων ex Aristotele t 19 τὰ προσεχῆ L 20 δεῖξει
.K: δεῖξη Mt 21 οἷον LM: οἷον τὸ τοῦ K 21. 22 ἀνδριάντος K: ἀνδριαντοποιός L Mt
22 ἄλλος utrobiique Mt 25 δῆλος K δὲ διὰ LK: δέ ἐστιν (cf. ad p. 256,3) M: δέ ἐστιν
τι t οὗτως ἐνταῦθα LKM: ἐνταῦθα οὗτω t 26 Κατηγορίαις] cf. e. 7 p. 7 a 29
επόπτη] πᾶ L

ριέχοντα δὲ τὸ συμβεβηκός. εἰπὼν δὲ τὴν διαφορὰν τοῦ καθ' αὐτὸν γὰρ
καὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκός, βούλεται λοιπὸν εἰπεῖν τὸ προσεχὲς καὶ τὸ πόρρω. ἕστι
ἔστι γάρ προσεχὲς μὲν κατὰ συμβεβηκός αἴτιον τοῦ ἀνδριάντος ὁ ἄνθρωπος,
πορρωτέρω δὲ τὸ ζῷον ἦ τὸ ἐμψυχον· οὐ καθ' αὐτὸν γάρ ὁ ἄνθρωπος
αἴτιος τοῦ ἀνδριάντος ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, διίτι συμβέβηκε τῷ ἀνδριαν-
τοποιῷ ἀνθρώπῳ εἶναι.

p. 195b1 Ἔστι δὲ καὶ τῶν συμβεβηκότων ἄλλα ἄλλων πορρώ-
τερον καὶ ἐγγύτερον, οἷον εἰ δὲ λευκὸς καὶ δὲ μουσικὸς λέγοιτο
αἴτιος τοῦ ἀνδριάντος.

10 Ηἱ εἰς κατασκευὴν τοῦ προτέρου τοῦτο ἐπήγαγεν, διτὶ ἔστι τοῦ συμβε- 10
βηκότος τὸ μὲν προσεχὲς τὸ δὲ πόρρω, ἵνα τὸν δὲ αὐτὸν γάρ ἀκούσω-
μεν, ἢ βούλεται διὰ τούτων δεῖξαι, διτὶ καὶ τῶν τῆς αὐτῆς ταξεως; συμβε-
βηκότων τὰ μὲν οἰκείτερα μᾶλλον ἔστι τοῖς καθ' αὐτὸν αἴτιοις, τὰ δὲ ἡττον,
ἵνα τὸ πορρωτέρον καὶ ἐγγύτερον ἀντὶ τοῦ οἰκείτερον καὶ ἀνοικεό-
τερον ἀκούσωμεν. ὅμεν καὶ τὰ παραδείγματα τὰ τοιαῦτα ἔθηκε τὸν λευκὸν
καὶ τὸν μουσικόν, ὃν οὐδέτερον περιεκτικώτερόν ἔστιν, ἀλλὰ τὸ μὲν μου-
σικὸν οἰκείτερον, ὅπερ οὐδὲν ἀλλιψ συμβαίνει ἢ τῷ ἀνθρώπῳ, ὅπερ καθ' εἰ-
αὐτὸν τῷ μουσικῷ συμβεβηκεν, ἡττον δὲ οἰκεῖον τὸ λευκόν· καὶ γάρ ἄλλοις
πολλοῖς παρὰ τὸν ἀνθρώπον.

20 p. 195b3 Παρὰ πάντα δὲ τὰ οἰκείως λεγόμενα.

"Οτι καὶ ἔστι τρίτη ἀντίθεσις τοῦ τρόπου τῶν αἰτίων ἡ κατὰ τὸ δυ-
νάμει καὶ κατὰ τὸ ἐνεργείᾳ, ἑτέρᾳ οὖσα τοῦ καθ' αὐτὸν καὶ τοῦ κατὰ συμ- 20
βεβηκός· οἰκείως γάρ λεγόμενα εἰπε τὸ καθ' αὐτό.

p. 195b6 'Ομοίως δὲ λεχθήσεται καὶ ἐφ' ὃν αἴτια τὰ αἴτια τοῖς
εἰρημένοις.

"Οσα, φησίν, ἐπὶ τῶν αἰτίων εἰπομεν, τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τούτων ἐροῦ-
μεν ὃν τὰ αἴτια αἴτια εἰσὶ, λέγω δὴ τὰ αἰτιατά. τὰ δὲ ἔξης· ὅμοίως δὲ

1 δὲ recte om. K 3 ἔστι] διτὶ M 4 πορρωτέρων L 6 εἶναι om. K
7 ἄλλα] ἄλλα M 7. 9 πορρώτερον—ἀνδριάντος om. K 8 εἰ om. L λέγοιτο
om. L: post αἴτιος traiciunt Aristotelis libri 10 ἢ εἰς L: ἢ M: εἰς (K)t τού-
του K 11. 12 ἀκούσομεν K 12 διὰ om. L 15 τὰ alterum om. K 17 ἀνοι-
κείτερον (sic) K οὐδὲν ἀν ἄλλω συμβαίτη K 17. 18 ὅπερ καθ' αὐτὸν K: ὡς περ
καθ' αὐτὸν LM: ὥστερ καὶ αὐτῷ t 20. p. 257, 26 Παρὰ—αἴτιον om. K 20 Παρὰ
πάντα] cf. Diels z. *Textgesch.* p. 18 δὲ LM: δὲ καὶ ex Aristotele t 21 καὶ ἔστι
L: ἔστι καὶ Mt ἢ t: ἢ LM 22 κατὰ (post καὶ) et mox τοῦ (ante κατὰ) ex-
hibet L: om. Mt 22. 23 συμβεβηκότος L 24 αἴτια τὰ αἴτια t: αἴτια τὰ L:
αἰτιατὰ M 27 αἴτια εἰσὶ Mt: αἰτιατὰ εἰσὶ L τὰ δὲ L: τὸ δὲ Mt

τοῖς εἰρημένοις λεχθῆσται ταῦτα· δ ἀνδριαντοποιὸς αἴτιος τοῦ ἀνδριάντος, γ 4·
 δὲ ἀνδριὰς αἴτιαν ἔστιν, δπερ ὡς εἶδος δοκεῖ αἴτιον, πλὴν ἐπεὶ ἐκ τοῦ
 ἀνδριαντοποιοῦ ὡς αἴτιον γέγονε, δοκεῖ αἴτιαν εἶναι. καὶ ἐνταῦθα γοῦν
 τοὺς προειρημένους τρόπους, τὸν καθ' αὐτὸν κατὰ συμβεβηκὸς τὸν πόρρω
 5 τὸν προσεχῆ τὸν συμπεπλεγμένον τὸν ἀπλοῦν, εὑρήσεις χώραν ἔχοντας,
 καὶ ἔτι τῶν ὄλικῶν αἴτιων οὕτω τέξεις εἰρημένης ἐφ' ὅν τὰ αἴτια αἴτια εἰσιν.
 οἷον τοῦδε τοῦ ἀνδριάντος η ἀνδριάντος η δλως εἰκόνος· τοῦ εἰ· 25
 δους ὡς αἴτιαν παραδείγματος. προσεχέστατον μὲν οὖν αἴτιον δοκεῖ δὲ ὁ ἀν-
 δριὰς (οἷον ὁ "Ομηρος"), πορρωτέρω δὲ ἀνδριὰς ἀπλῶς, καὶ τούτου πορρώ-
 10 τερον η εἰκὼν· τὸν δὲ χαλκὸν εἰς παράδειγμα τοῦ ὄλικοῦ αἴτιου ὡς
 αἴτιαν τέθεικεν, εἰπομεν δὲ δτι οὐδὲν ὡς ὄλη γίνεται, ἀλλὰ τὸ αὐτὸν γι-
 νόμενον εἶδός ἐστι. καὶ ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων ὁσαύτως. ἐπειδὴ 20
 τῶν καθ' αὐτὸν αἴτιαν παραδείγματα εἶπε, φησὶν δτι καὶ τὸ κατὰ συμ-
 βεβηκὸς τὸν αὐτὸν ἀποδώσομεν τρόπον ἐπὶ τῶν αἴτιαν, ὡς δταν εἰπω
 15 τριπτήγη γενέσθαι εἰκόνα η μεγάλην, καὶ τὰ δμοια.

p. 195b10 Ἐτι δὲ συμπλεκόμενα κάκεῖνα καὶ ταῦτα λεχθῆσεται.

Τὴν ἑτέραν τῶν ἀντιθέσεων τὴν κατὰ τὸ ἀπλοῦν καὶ τὸ συμπεπλεγμένον
 προστίθησι νῦν. ταῦτα οὖν, φησί, τὰ ἀπλῶς εἰρημένα συμπεπλεγμένα 25
 λεχθῆσται, φημι δὴ τὰ καθ' αὐτὸν καὶ κατὰ συμβεβηκός· συμπλέκεται γάρ
 ταῦτα ἀλλήλοις καὶ ταῦτα πρὸς τὸ προσεχές καὶ τὸ πόρρω.

p. 195b12 Ἀλλ' δμως ἀπαντά ἐστι τὸ μὲν πλῆθος ἔξ, λεγόμενα
 δὲ διχῶς.

'Απαριθμεῖται πάλιν τὰ εἰρημένα, δτι ἔξ εἰσιν· οἱ τρόποι καθ' ἔκαστον 40
 τῶν αἴτιων κατὰ τὰς εἰρημένας τρεῖς ἀντιθέσεις, λέγονται δὲ διχῶς κατὰ
 25 τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείζ, ὥστε συμβαίνειν δώδεκα τοὺς τρόπους εἶναι
 καθ' ἔκαστον τῶν αἴτιων. η γάρ ὡς τὸ καθ' ἔκαστον, η ὡς τὸ γένος,
 η ὡς τὸ συμβεβηκός, η ὡς τὸ γένος τοῦ συμβεβηκότος. δοκεῖ μὲν
 λέγων η ὡς τὸ καθ' ἔκαστον, η ὡς τὸ γένος, τὴν τοῦ προσεχοῦς καὶ

1 ταῦτα L: καὶ ταῦτα M: καὶ ταῦτα t 1. 6 δ ἀνδριαντοποιὸς—ἐξελάβειν L: om. Mt
 6 έτι L: immo ἐπὶ οὕτω ἐξελάβειν (sic) L: fortasse ὡσαύτως ξεστι λαβεῖν
 αἴτια εἰσὶν Mt: αἴτιατά εἰσιν L 7 οἷον—εἰκόνος] cf. Aristotelis libri 8 αἴτιατοῦ
 scripsi: αἴτια τοῦ libri δ om. L 9 δὲ hic et v. 11 om. L 11 εἰπομεν
 p. 252,22 13 αἴτιαν corr. ex αἴτιων M καὶ τὸ LM: καὶ τῶν t 15 scri-
 bendum τρίπτηγυν cf. ad p. 252,32 16 κάκεῖνα καὶ ταῦτα λεχθῆσται L: καὶ ταῦτα λεχ-
 θῆσται κάκεῖνα M: καὶ ταῦτα κάκεῖνα λεχθῆσται ex Arist. t 17 τὸ ἀπλοῦν λεχθῆσ-
 ται καὶ L 18 προστίθησι νῦν L: προστίθησιν αὐτὸν 21 ἀπαντά ταῦτά ἐστι ex
 Arist. t 24 αἴτιων] αἴτιων η γάρ ὡς τὸ καθέκαστον η ὡς τὸ γένος τὴν τοῦ προσεχοῦς
 καὶ τοῦ πόρρω ἀντιθέσιν M 26 η γάρ κτλ.] hinc rursus K ubi lemma «γάρ ὡς τὸ
 καθέκαστον (omissis 26. 27 η ὡς τὸ γένος—συμβεβηκότος) 28 τὴν om. superscr. K

τοῦ πόρρω ἀντίθεσιν λέγειν, τῷ δὲ ἐπαγαγεῖν ἡ ὡς τὸ συμβεβηκός ἐδή· ^{g4r}
λωσεν δτι τοῦ καθ' αὐτὸν ἦν ἡ προτέρα ἀντίθεσις ἡ ἀντιδιέστειλε τὸ κατὰ ⁴⁵
συμβεβηκός. ἀλλ', ὡς καὶ ἔμπροσθεν εἶπον, τὴν τοῦ προσεχοῦς καὶ τοῦ
πόρρω ἀντίθεσιν συνέπλεξεν ἑκατέρῳ, καὶ τῷ καθ' αὐτό φημι καὶ τῷ κατὰ
5 συμβεβηκός, ἐφεῖς δὲ προστίθησι καὶ τὴν τοῦ ἀπλοῦ καὶ τοῦ συμπεπλεγμέ-
νου, καὶ τοῦ δυνάμει καὶ τοῦ ἐνεργεία.

p. 195b16 Διαφέρει δὲ τοσοῦτον, δτι τὰ μὲν ἐνεργοῦντα καὶ τὰ
καθ' ἔκαστον ἄμα ἔστι καὶ οὐκ ἔστι καὶ ὥν αἴτια.

"Οτι τὰ μὲν ἐνεργείᾳ πάντως ώσαύτως ἔχουσι τά τε αἴτια καὶ τὰ αἰ- ⁵¹
10 τιατά (ἄμα γάρ ἡ εἰσὶν ἡ οὐκ εἰσὶ), τὰ δὲ δυνάμει οὐ πάντως, ἀλλὰ δυνατὸν
τὸ ἔτερον μὲν εἶναι τὸ δὲ ἔτερον οὖ. εἴπομεν δὲ περὶ ποίου δυνάμει λέ-
γει. ἡ δὲ λέξις· διαφέρει, φησί, τὰ δυνάμει τῶν ἐνεργείᾳ, δτι τὰ μὲν ἐνεργείᾳ
αἴτια καὶ προσεχῇ (τοῦτο γάρ αὐτὸν σημαίνει τὸ καθ' ἔκαστον, τὸ προ-
σεχές) ἄμα ἡ εἰσὶν ἡ οὐκ εἰσὶ τούτοις ὥν ἔστιν αἴτια. |

15 p. 195b21 Δεῖ δὲ δεῖ τὸ αἴτιον ἔκαστου τὸ ἀκρότατον ζητεῖν. ^{g4r}

"Οτι τὸ αἴτιον ζητοῦντας δεῖ τὸ ἀκρότατον ζητεῖν, τουτέστι τὸ
προσεχέστατον· τεχνικὸν γάρ τὸ αἴτιον ἀποδιδόντας μὴ τὸ τυχὸν ἀποδιδό- ⁵
ναι, ἀλλὰ τὸ κυριώτατον, κυριώτατον δὲ τὸ προσεχέστατον. οἷον διὰ τὸ ὁ
ἀνθρωπὸς οἰκοδομεῖ ἐρωτηθέντας οὐ δεῖ λέγειν δτι τεχνίτης ἔστιν, ἀλλ'
20 δτι οἰκοδόμος· διὰ τὸ δὲ οἰκοδόμος, διότι ἔχει τὴν οἰκοδομικὴν τέχνην.
περαιτέρω δὲ προβαίνειν εὔηθες· πρῶτον γάρ καὶ προσεχέστατον αἴτιον τῆς
οἰκίας ἡ οἰκοδομικὴ τέχνη.

p. 195b25 "Ετι τὰ μὲν γένη τῶν γενῶν, τὰ δὲ καθ' ἔκαστον τῶν
καθ' ἔκαστον.

25 "Ετερον θεώρημα καὶ αὐτὸν τεχνικὸν πάνυ· ἀπαιτούμενον αἴτιαν τινός, ¹¹
εὶ μὲν τὸ γενικώτατον εἴη, γενικὴν καὶ τὴν αἴτιαν ἀποδιδόναι. οἷον τὶς
αἴτιος τῆσδε τῆς εἰκόνος; δὲ δεῖνα ζωγράφος. ἀπλῶς δὲ εἰκόνος; ζωγράφος,

1 τῶ δ' ἐπαραγαγεῖν K 2 ἡ (sic) ἀντιδιέστειλεν K: ἀντιδιέστειλε γάρ L: ἀντιδιαστέ-
λας Mt 4 ἐν ἔκατέρῳ K καὶ τὸ καθ' αὐτὸν L καὶ τὸ κατὰ ante corr. L
5 προστίθησι K: προτίθησι LMt 7. 8 δτι—αἴτια om. K 10 καὶ ἄμα γάρ K
11 μὲν om. K τὸ ἔτερον δὲ οὖ Mt εἴπομεν p. 253, 20 sqq. ποιοὺ K 12 τὰ
(priorē loco) K: τὸ (L)Mt τῶν LK: καὶ τὸ Mt 13 αὐτὸν LK: αὐτῷ Mt 15 Δεῖ
δὲ] Εἰ δὲ K omisssis δεῖ—ζητεῖν δ' δεῖ t 16 "Οτι] #δ ἀκρότατον ζητεῖν δτι K
"Οτι—ζητεῖν om. L qui μοχ προσεχέστερον 19 τεχνίτης scripsi: δ τεχνίτης L: τέχνη
τις (K)Mt 20 δτι] ἔστιν L δὲ δ L: δις K: δὲ (om. δ) Mt cf. Themist. p. 174, 17
quo hic utitur Philoponus 21 περετέρω K 23. p. 259, 8 Τεῖ—τῶν αἴτιων om. K
23. 24 καθέκαστα utrobiique e vulg. Arist. t 25 ἀπαιτούμενον L: ἀπαιτούμενοι Mt
26 τὸ LMt: fortasse τοῦτο vel τὸ αἴτιον (cl. p. 254, 6) 27 δ δεῖνα ζωγράφος L: δ
δεῖνα δ ζωγράφος Mt

οὐχ ὁ δεῖνα ἀλλ' ἀπλῶς. καὶ τὰς μὲν δυνάμεις τῶν δυνατῶν, τὰ δὲ γὰρ 4^ν
ἐνεργοῦντα πρὸς τὰ ἐνεργούμενα. ἔτερον θεώρημα διὰ τῶν δυνάμεις 15
αἰτιατῶν αἴτια ἀποδοτέον τὰ δυνάμει, οἷον τῆς οἰκοδομηθησομένης οἰκίας
τὸν οἰκοδομήσοντα οἰκοδόμον, τῶν δὲ ἐνεργείᾳ αἰτιατῶν τὰ ἐνεργείᾳ αἴτια,
5 τῆς οἰκοδομουμένης τὸν οἰκοδομοῦντα.

p. 195b28 "Οσα μὲν οὖν τὰ αἴτια καὶ δν τρόπον αἴτια, ἔστω ήμιν
διωρισμένα ἵκανῶς. λέγεται δὲ καὶ ή τύχη καὶ τὸ αὐτόματον
τῶν αἰτίων.

Διαλεχθεὶς περὶ τῶν καθ' αὐτὸν αἰτίων καὶ τῶν κατὰ συμβεβηκός, καὶ 20
10 διαστελλάμενος αὐτὰ ἀπ' ἄλληλων καὶ ἀκριβῶς τὸν περὶ αὐτῶν διεξελθὼν
λόγον, ἐπειδὴ τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων ἔστι καὶ ή τύχη καὶ τὸ αὐτό-
ματον, βιώλεται καὶ περὶ αὐτῶν διαλεχθῆναι· καὶ γάρ πολλά φαμεν καὶ
εἶναι καὶ γίνεσθαι ἀπὸ τύχης καὶ ἀπὸ ταῦτομάτου. καὶ ζητεῖ περὶ αὐτῶν,
15 ήνα ἀνάπταλιν τῇ τάξει τῆς ἀπαριθμήσεως τῶν προβλημάτων εἴπωμεν ὅσπερ
καὶ αὐτός, ἐν τίνι τῶν αἰτίων ἀποθετέον τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον, 25
πότερον ἐν τῷ ποιητικῷ ή ἐν τῷ εἰδίκῳ ή τινι τῶν ἄλλων, ἐπειτα τί δια-
φέρουσιν ἄλληλων ή τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, καὶ τί ποτε δλως; ἔστιν ή
τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, καὶ τέταρτον εἰ δλως ἔστιν ή τύχη καὶ τὸ αὐτόματον,
διπερ ἔδει τῶν προβλημάτων πρότερον ἐκθέσθαι. ἐν γοῦν τῷ διαιτᾶν περὶ
20 τῶν προβλημάτων τούτων ἀνάπταλιν ἄρκεται, καὶ πρῶτον ζητήσει εἰ ἔστιν
δλως ή τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, ἐπειτα τί ποτε ἔστι ταῦτα, ἐπειτα τί δια-
φέρουσιν ἄλληλων, καὶ τέταρτον ἐν ποιώ τῶν αἰτίων αὐτὰ ἀποθετέον.
πρότερον οὖν ζητήσει εἰ δλως ἔστιν ή τύχη καὶ τὸ αὐτόματον· ἀπο-
ρήσει γοῦν εἰς τούταντίον, διὰ μήποτε οὐκ ἔστιν δλως ή τύχη καὶ τὸ αὐ-
25 τόματον, ἀλλ' δνόματα μόνον ἔστι ταῦτα κενά ἐν τῇ συνηθείᾳ κατὰ μηδενὸς
πράγματος κατηγορούμενα. καὶ γάρ τῶν λεγομένων ἀπὸ τύχης γίνεσθαι 30
ἔστι, φησίν, εὑρεῖν ώρισμένα τινὰ αἴτια τῆς γενέσεως. οἷον προηλθέ τις
εἰς ἀγορὰν ἐπὶ τινα χρείαν, εἴτα ἐλθὼν καταλαμβάνει ἐκεῖσε τὸν φίλον ἐξ
ἀποδημίας ἐπανήκοντα, δν ἐβούλετο μὲν θεάσασθαι, οὐκ φέτο δὲ τηνικαῦτα

1. 2 καὶ τὰ ἐνεργοῦντα πρὸς ἐνεργούμενα L at cf. p. 253,27 4 τὸν οἰκοδομήσαντα (correxi
οἰκοδομήσοντα) οἰκοδόμον L: δο οἰκοδομήσων οἰκοδόμος Mt αἴτια L: αἴτιατά Mt 7 καὶ
(post δὲ) om. L at cf. v. 11 9 hinc rursus K καὶ τῶν LK: καὶ περὶ τῶν Mt
12 παρὰ L 13 καὶ (ante γίνεσθαι) om. K 14 εἰπομεν K 15 ἀποδοτέον L
16 δικῶ K 17 τί ποτε LK: εἰ ποτε Mt 18. 21 καὶ τέταρτον εἰ δλως—εἰ ἔστιν δλως
τύχη καὶ αὐτόματον om. Mt 18 καὶ (ante τέταρτον) K: om. L 18. 19 καὶ τόματον
διπερ K 19 ἐν K: εἰ L 20 ἀνάπταλιν K: ἀν=π L 21 καὶ αὐτόματον L ποτέ
om. L ἐπειτα τι altero loco t 22 τῶν αἰτίων αὐτὰ ἀποθετέον (ἀπο=τέον L) LK: ἀπο-
θετέον ταῦτα τῶν αἰτίων Mt 23 ζητεῖ L εἰ δλως ἔστιν L: δλως εἰ ἔστιν K: εἰ ἔστιν
δλως Mt 23. 24 ἀπορεῖ L 24 τὸ ἐναντίον L διὰ om. L 25 δνόματι K
εἰσι L 27 φησίν om. L ώρισμένω τινὶ L 29 ἐβούλεύετο K

ἢ ἔξ ἀποδημίας ἐπανήσειν ἢ εἰς ἀγορὰν εὐρίσκεσθαι· οὗτος λέγεται μὲν ^{g 4*}
 ἀπὸ τύχης τῷ φίλῳ περιτευχηκέναι, κενὴ δέ τις ἔοικεν αἰτίας εἶναι ἀπό-
 δοσις ἡ τύχη. ἔστι γάρ ἐπὶ τι ὡρισμένον αἴτιον ἀναγαγεῖν τὴν αἰτίαν
 τούτου, τὴν κινήσασαν προσάρεσιν εἰς ἀγορὰν ἐλθεῖν· εἰ γάρ καὶ μὴ διὰ ²⁵
 5 τούτο ἡ πρόδοσις εἰς ἀγορὰν γέγονεν, ἀλλ’ οὐδὲν ἔπειρον αἴτιον ἔστι τῆς τοῦ
 φίλου ἔντυχίας, ἡ τὸ βιουληθῆναι εἰς ἀγορὰν ἐλθεῖν. εἰ τοίνυν τὴν μὲν
 τύχην ἀόριστον εἶναι αἴτιον καὶ οἱ τιθέμενοι λέγουσιν, ἔστι δὲ τῶν ἀπὸ
 τύχης λεγομένων γίνεσθαι ὡρισμένον τι αἴτιον ἀποδοῦναι, ἔοικε κενὸν εἶναι
 μόνον ὄνομα ἡ τύχη. δομοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτομάτου. ἐν πολέμῳ γάρ
 10 διψήσας τις ἵππος κατέβαλε τὸν ἐπιβάτην καὶ ἔδραμεν ἐπὶ τὸ ὅδωρ, καὶ
 συμβολῆς γενομένης ἡττήθησαν καὶ ἀπώλοντο· λέγεται οὖν ὁ ἵππος ἐκ ⁴⁰
 ταῦτομάτου σεσῶσθαι. λίθος κατηνέχθη ἀνωθεν, καὶ περιθραυσθεὶς τὰ ἔξ-
 χοντα τέργονεν εἰς καθέδραν ἐπιτίθειος· καὶ λέγεται ἐκ ταῦτομάτου γενέ-
 σθαι. ἀλλὰ τούτων ἔστιν ὡρισμένα αἴτια ἀποδοῦναι τὴν τε φυσικὴν τοῦ
 15 λίθου ὄρμὴν τὴν ἐπὶ τὸ κάτω κινήσασαν, καὶ τὴν τοῦ ἵππου δίψαν δι’ ἣν
 ⟨ἐκ⟩ τῆς παρατάξεως ἔφυγεν· ὥστε οὐχ ἔστιν ἡ λεγομένη τύχη καὶ τὸ
 αὐτόματον τινῶν αἴτια. ἐπειτα, φησίν, εἰ ἦν τι αἴτιον ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτό-
 ματον, τί δῆποτε οὐδεὶς τῶν πάλαι σοφῶν τῶν γινομένων ἀποδίδοὺς τὰς ²⁵
 αἰτίας τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον ἐν τοῖς αἰτίοις ἀπηριθμήσατο;

20 Αἱ μὲν οὖν ἀπορίαι αἱ ἀναιροῦσαι ἐκ τῶν αἰτίων τὴν τύχην αὗται,
 ἐπιλύεται δὲ αὐτὰς ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ τέως τὸν πρότερον λόγον, ἔξ αὐ-
 τῶν ὡν οἱ ἀναιροῦντες τὴν τύχην φασι· τὰ γάρ εἰς ἀναίρεσιν τῆς τύχης
 προφερόμενα τούναντίον κατασκευαστικά ἔστι τοῦ εἶναι τινῶν αἰτίαν τὴν
 τύχην. εἰ γάρ δυνατὸν ἀεὶ πάντα τὰ γινόμενα εἰς τινας ὡρισμένας αἰτίας
 25 ἀνάγειν, ὡς οἱ ἀποροῦντες φασι καὶ ἡ ἀλήθεια ἔχει, δημος δὲ κατὰ κοινὴν ³⁰
 ἔννοιαν πάντες ἀνθρώποι τὰ μὲν ἀπὸ τύχης γίνεσθαι φασι τὰ δὲ οὐχ ἀπὸ
 τύχης, καίτοι οὐχ ἀποροῦντες καὶ τὰ ἀπὸ τύχης λεγόμενα γίνεσθαι ἀνάγειν
 εἰς ὡρισμένας αἰτίας, ἔοικεν ἄρα καὶ ἡ τύχη τινῶν εἶναι αἰτία παρὰ τὴν
 ὡρισμένην ἀρχήν· τῷ γάρ ὄντι εἰς ⟨μὴ⟩ ἀπὸ ὡρισμένης ἀρχῆς ἀνῆγον οἱ
 30 ἀνθρώποι τινα ἐπὶ τὴν ἀόριστον αἰτίαν τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον, καὶ
 ἔδοξάν τι λέγειν οἱ ἀποροῦντες, εἰ δὲ προφανῆς μὲν ἐπὶ τῶν ἀπὸ τύχης
 λεγομένων γίνεσθαι ἡ ὡρισμένη αἰτία, ὥσπερ δὲ ὑπ’ αὐτῆς τῆς ἀληθείας ³⁵
 καὶ τῶν κοινῶν ἔννοιῶν ἀναγκαζόμενοι πάντες ἀνθρώποι οὐ τὴν ὡρισμένην
 αἰτίαν, ἀλλὰ τὴν τύχην τῶν οὕτω γινομένων αἰτιῶνται, πῶς οὐ τούναντίον

1 λέγεται corr. ex ἄγεται M 2 κενὰ L 4. 6 εἰ γάρ — ἐλθεῖν ομ. L 7 καὶ
 οἱ τιθέμενοι in ras. K δὲ] καὶ L 8 ὡρισμένον αἴτιον ἀναγαγεῖν τὴν αἰτίαν τούτου
 τὴν κινήσασαν προσάρεσιν ἀποδοῦναι L 9 δὲ ομ. Mt 11 ἀπώλλοντο L οὖν]
 δὲ L 12 τοῦ αὐτομάτου L 15. 16 δι’ ἦν ἐξ τῆς (cf. p. 287, 25) τ: δι’ ἦν τῆς
 KM: δι’ ἦ; τῆς ἀπὸ L 17 εἰ ἦν] εἰν K 18 ἀποδοὺς L 21 ἐπιλύεται διαυ-
 τὰς K 21 λόγους L 23 εἰσι L αἰτίων L 24 τὰ ομ. L αἰτίας ὡρισμέ-
 νας Mt 29 μὴ addidit t. ceterum totam hauc argumentationem ex Themist. p. 175,
 26 sqq. sumpsit et dilatavit Philoponus (cf. Simplic. p. 329, 25 sqq.) ἀρχῆς LK: αι-
 τίας Mt ἀντίον K 31 τι λέγειν LK: λέγειν τι Mt ἐπὶ ομ. L 32 ἀπ'
 αὐτῆς L 33 ὄρισμένην K

οὐ ἔθουσλήθη κατεσκεύασεν ἡ ἀπορία; οὐδεν καὶ συγγνώμης ἀξιοῦμεν πάντες γ 5^τ
ἄνθρωποι τοὺς πρᾶξιν τινα τῶν ἀπηγορευμένων ἐκ τοιαύτης αἰτίας ἐνεργήσαν-
ταις. οἶον δισκεύων τις ὥσε κατὰ τοῦ φιλοῦ τὸν δίσκον μὴ βουλόμενος, ὁ δὲ
πληγεὶς τέθυνηκε, καὶ συγγνώμης παρὰ πάντων ἀξιοῦται ὁ φονεύσας.
5 ἀπὸ τούχης γάρ τὸν φόνον γενέσθαι φαμέν, οὐκ ἀπὸ προαιρέσεως. καίτοι
ἔχεστι καὶ τούτων εἰπεῖν δτὶς ἡ προαιρέσις αἰτία τοῦ φόνου (εἰ γάρ μὴ
προείλετο ἀφεῖναι τὸν δίσκον, οὐκ ἀν ἐπλήγη ὁ φιλος), ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς
τὴν προαιρέσιν αἰτιάται, ἐπειὶ ἔδωκεν ἀν τὴν τῆς τοιαύτης προαιρέσεως
δίκην· ἀλλὰ τῆς μὲν ἀφέσεως ἡ προαιρέσις, τῷ φόνου δὲ οὐχ ἡ προαι-
10 ρεσις, ἀλλ' ἡ τούχη. ἔστιν ἄρα καὶ ἡ τούχη τινῶν αἰτία. ἡ μὲν οὖν πρὸς
τὴν προτέραν ἀπορίαν ἀπάντησις αὕτη.

Πρὸς δὲ τὴν δευτέραν ἀπορίαν φησίν, δτὶς οὐκ ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν
ἀρχαίων αἰτίαν τινῶν εἴπειν εἶναι τὴν τούχην, παρὰ τοῦτο ἀνήργηται ἡ τούχη,
ἀλλ' ἐπειδὴ ἔστιν ἡ τούχη, κακῶς οἱ πρότεροι παρῆκαν τὴν αἰτίαν ταύτην
15 καὶ οὐδὲν περὶ αὐτῆς εἰρήκασιν. ἐγκαλεῖ δὲ καὶ τοῖς πρότερον φυσιολόγοις,
δτὶ, καίτοι τινὰ ἀπὸ τούχης λέγοντες γίνεσθαι, οὐδὲν περὶ τούχης διελέχθησαν,
τίς τέ ἔστι καὶ πῶς αἰτία τῶν ἐξ αὐτῆς γίνομένων. ὁ γοῦν Ἐμπεδοκλῆς
ἀπὸ τούχης φησὶ τὸν ἀέρα τὴν ἄνω χώραν κατειληφέναι· συγκεχυμένων γάρ 15
ὅντων πάντων ἄμα ἐν τῷ σφαιριφ πρότερον, διακριθέντα ὑπὸ τοῦ νείκους
20 ἔκαστον ἐνεχθῆναι εἰς τὸν τόπον ἐν φυῖ νῦν ἔστιν, οὐκ ἀπό τινος προνοίας,
ἀλλ' ὅπως ἔτυχε. λέγει γοῦν περὶ τῆς τοῦ ἀέρος ἐπὶ τὸ ἄνω κινήσεως.
ώς οὗτω συνέκυρσε θέων τότε, πολλάκι δ' ἄλλως.

νῦν μὲν γάρ ὑπὲρ τὴν γῆν εἴναι καὶ τὸ ὅδωρ, ἀλλοτε δ' εἰ τούχοι ἐν ἐτέρᾳ
κοσμοποιίᾳ, ἡνίκα πάλιν ἀπὸ τοῦ σφαιρίου γίνεται κόσμος, ἀλλην τινὰ τάξιν
25 καὶ τόπον ἀπολαβεῖν. καὶ τὰ μόρια δὲ τῶν ζῴων κατὰ τούχην οὗτω τὰ 20
πλεῖστα γενέσθαι φησὶν ὡς ἀν εἰ ἀπὸ προνοίας ἐγένοντο, τοὺς μὲν ἐμπρο-
σθίους ὁδόντας δέεις πρὸς τὸ τέμνειν ἐπιτηδείους, τοὺς δὲ γομφίους πρὸς
τὸ λεσαίνειν. ὥστε κατηγορίας ἀξιοι, διότι διωρίζοντες εἴναι ἀπὸ
τούχης οὐδὲν περὶ τῆς τούχης διωρίκασιν. ἀλλ' ὁ μὲν Ἐμπεδοκλῆς μικρῶν
30 τινῶν τὴν τούχην αἰτιασάμενος, εἰ μηδένα αὐτῆς πεποίηται λόγον, ήττονος
ἀν εἴη κατηγορίας ἀξιος· εἰσὶ δέ τινες, φησὶ, λέγει δὲ τοὺς περὶ Δημόκρι-

1 οὖ] οὖν K κατεσκέβασεν K 2 ἀπειγορευμένων K 2. 3 ἐνεργοῦν-
τας Mt 3 ὥσε] ὥσε ἐν K 5 καὶ τι L 8 ἔδωκεν Mt: δέδωκεν (cf. ad
p. 18, 23) LK: απ δεδώκει? τὴν τῆς Mt: τὴν K: τῆς L 9 ἀλλὰ τῆς κτλ.] cf.
Themist. p. 176, 18 ἀφέσεως K δ προαιρέσιν priore loco L 10 ἄρα]
γάρ K 11 ἀπορίαν L: αἰτίαν KMt 15 προτέροις L 16 παρὰ L διελέχ-
θησαν L: διηλέχθησαν KMt 17 ἔστι] δτὶς K γίνομένων K δ μὲν οὖν Mt
18 ἀπὸ τούχης om. L 19 ὄντων] οὗτων K ante πρότερον distinguit t 20 νῦν]

οὖν L 21 λέγει οὖν K 22 Emped. v. 167 St. 204 K. ὡς οὗτω] cf. Diels
ad Simplic. p. 358, 11 πολλάκις LM δι ἄλλως K 23 καὶ om. t
25 ζώον (sic) K 26 γίνεσθαι L φησὶν comprehend. K: φασὶν LMt cf. Arist.
p. 196^a-24 28 λέγοντες εἴναι τινα L 29 διωρίκασιν L: διωρίσασιν K: διωρί-
σαντο Mt 30 λόγους L 31 ἀν εἴη om. Mt at cf. Themist. p. 177, 17
φασί M

τον, οἱ τοῦ οὐρανοῦ τοῦδε καὶ τῶν θειοτάτων ἐν τοῖς φανεροῖς αἰτίαν γένεται· αὐτὴν ἡγησάμενοι, οὐδὲ ἐπὶ σμικρόν τι περὶ αὐτῆς διελέχθησαν. ἀπείρους ²⁵ γὰρ κόσμους ὑποτιθέμενος δὲ Δημόκριτος, κατὰ τύχην μὲν ἔλεγεν ἐν τῷδε τῷ μέρει τοῦ κενοῦ ἀπείρου ὅντος τὸν κόσμον τοῦτον γενέσθαι, ἐν ἀλλῳ 5 δὲ ἄλλον. ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς τῶν ὄντων διακοσμήσεως τὴν τύχην αἰτίαν φησὶν εἶναι· τάς τε γὰρ ἀτόμους κατὰ τύχην κινουμένας συνελθεῖν καὶ ποιῆσαι ἔκωτέρω μὲν τοῦ κόσμου παντὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐφεῖχες ὡς ἔχει τάξεως τὰ λοιπά, καὶ τὴν γῆν δὲ κατὰ τύχην ἐστάναι· τὴν γὰρ τοῦ οὐρανοῦ δίνην συμπεριάγειν ἔστι τὴν ἐντὸς ἀέρα. οὗτος δ' δὲ ἀὴρ διὰ τὸ ²⁰ 10 συνεχῆς εἶναι τῇ γῇ πανταχόθεν αὐτῆς ἀπτόμενος τῇ δέειται περιδινήσει οὐκ ἐξ αὐτὴν καταπίπτειν, ἀλλ' ἀκίνητον φυλάττει, ὥσπερ οἱ τὰς φιάλας πεπληρωμένας ὕδατος περιάγοντες καὶ μὴ ἐκχέοντες τι τοῦ ὕδατος διὰ τὴν δέειται περιαγωγήν· ταχυτέρα γὰρ οὖσα ἡ κίνησις καὶ ἡ περιαγωγὴ τοῦ περιέχοντος τῆς κατὰ φύσιν τοῦ ἐντὸς κινήσεως φθάνει περιελθεῖν πρὸς ἐκεῖνο ²⁵ 15 τῆς οἰκείας ἐκπεσεῖν ἔδρας. διθεν καὶ μέρμφεται τῷ Δημοκρίτῳ, διτι τῶν μὲν μερικῶν οὐδὲν ἀπὸ τύχης γίνεσθαι φῆσιν (οὐ γὰρ ἐκ τοῦ τυχόντος τὸ ³⁰ τυχόν γίνεσθαι), καὶ ἐν τῇ τῶν κατὰ μέρος ἀποδόσει (οἷον διὰ τί τὰ θερμὰ διακρίνει καὶ τὰ λευκά; ἢ διὰ τί τὸ μέλι γλυκύ;) τὴν θέσιν καὶ τὴν τάξιν καὶ τὸ σχῆμα τῶν ἀτόμων αἰτιᾶται, αὐτῆς δὲ τῆς τῶν διλων γε-³⁵ 20 νέσεως τὸ αὐτόματον αἴτιον εἶναι φῆσι. καίτοι, φησί, τὸ ἐναντίον ἔδει ἐν μὲν τοῖς οὐρανίοις καὶ ταῖς τῶν στοιχείων ὄλότησι μηδὲν ἀπὸ τύχης μηδὲ ἀπὸ ταύτημάτου εἶναι λέγειν, ἐν τοῖς κατὰ μέρος δέ, δην ἄρα, τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον αἰτιᾶσθαι. ἐν μὲν γὰρ τοῖς οὐρανίοις οὐδὲν ἐνδεχομένως ⁴⁰ γίνεται, οὐδὲ ποτὲ μὲν ἔστι ποτὲ δὲ οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἀεὶ ὥσαύτως ἔχουσι ⁴⁵ 25 τά τε οὐράνια καὶ αἱ τῶν στοιχείων ὄλότητες, τὰ δὲ κατὰ μέρος οὐκ ἔχουσι τὸ ἀναγκαῖον· οὐ γὰρ ἀεὶ πενταδάκτυλον ἡ φύσις ποιεῖ, ἀλλ' ἔστιν δτε καὶ ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ. εἰ τοίνυν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον οὐ τῶν ἐξ ἀνάγκης γινομένων, ἀλλὰ τῶν ὡς ἐπ' ἔλαττον, εὐλογώτερον τῶν κατὰ μέρος αὐτὴν αἰτιᾶσθαι ἀπερ οὐκ ἔχει τὸ ἀναγκαῖον, ἡ τῶν διλοτή-⁵⁰ 30 τῶν ἐν αἷς ἔστιν ἀεὶ τὸ ἀναγκαῖον· ἀλλ' δῆμως τύχην καὶ τὸ αὐτόματον ⁵⁵

1 ἐν τοῖς φανεροῖς ομ. Mt 2 μικρὸν (ομ. τι) L 3 διελέχθησαν scripsi: διελέχθησαν L: διηλέχθησαν K Mt cf. ad p. 194, 5. 261, 16. 264, 8. 18 al. 4 ἀλλων L 5 τῶν ομ. K 6 κατὰ τὴν τύχην L 7 παντὸς τοῦ κόσμου L 8 δίνην Mt: δινὴν K: διαφορὰν L
 ἔστιν K 10 συνεχὲς K: συνεχ L 11 τὴν γῆν L 12 αὐτῆς Mt: αὐτὸς K: γὰρ
 αὐτῆς L 13 ταχυτέρα t: ταχὺ M: ταχύτερα K: ταχύτερον L 15 μέρφεται K
 14 γενέσθαι φῆσιν L 16. 17 τὸ τυχόν γίνεσθαι LK: γίνεσθαι τὸ τυχόν Mt
 17 τῇ τῶν K: τῷ τῶν L: τῇ (ομ. τῶν) Mt 18 ἀπόδοσιν L 19 τὰ σχήματα L 20 φασι utroque L 21 τὸ ἐναντίον LK: τούναντίον Mt 22 τοῦ αὐτομάτου K 23 ἔαν ἄρα L 24 τε ομ. Mt 25 δτε καὶ K Mt: καὶ δτε L
 26. 27 οὐ τῶν L: οὐ K: οὐκ ἐκ τῶν Mt 28 δῆμως τύχην καὶ τὸ αὐτόματον LK: δῆμως καὶ τὸ αὐτόματον καὶ τὴν τύχην Mt

τῶν τηλικούτων αἰτιασάμενος, οὐδένα λόγον ἡμῖν περὶ τύχης καὶ αὐτομάτου γένετο.

p. 195b33 Τίνα οὖν τρόπον ἐν τούτοις ἔστι τοῖς αἰτίοις ἡ τύχη
καὶ τὸ αὐτόματον. |

5 Ἐν τούτοις· τοῖς ἀπηριθμημένοις, πότερον ὡς ποιητικὸν ἢ τι τῶν γένετον τριῶν. ἀπαριθμεῖται δὲ τὰ προβλήματα ἀνάπαλιν ὥσπερ εἴρηται.
αἰτίον τὸ βιούλεσθαι ἀγοράσαι ἐλθόντα. ἀγοράσαι, τουτέστιγ τοις
ἀγοράν διατρῆψαι. Ἀριστοφάνης·

ποῦ δῆτα Κλεισθένης ἀγοράσει καὶ Στράτων;
10 ἐπεὶ εἴ γέ τι ἦν ἡ τύχη, ὡς ἀληθῶς ἦν ἀπορία ἐξ ἐνδόξων προσώπων·
πων ἔχουσα τὸ εὐλόγον, διτι μηδεὶς τῶν σοφῶν τὰς αἰτίας τῶν γινομένων
ἀποδίδοντα τύχην καὶ αὐτόματον μετὰ τῶν αἰτίων κατηρίθμησεν, ἀλλ' ἡ
νεῖκος καὶ φιλίαν ἢ πῦρ ἢ νοῦν ἢ τι τῶν ἄλλων.

p. 196a11 Ἄλλὰ καὶ τοῦτο θαυμαστόν.

15 Ἐνθεν ἡ ἐπίλυσις τῶν ἡπορημένων, καὶ τέως τὴν προτέραν ἐπιλύεται
ἀπορίαν. αὐτό, φησί, τοῦτο ἐξ οὐ τὴν ἀπορίαν κατασκευάζετε θαυμαστὸν
ἄν εἰη, τί δή ποτε δυνατὸν διν εἰς ὠρισμένας αἰτίας ἀναγαγεῖν τὰ λεγό-
μενα ὑπὸ τύχης γίνεσθαι, διμως οὐ πάντα τὰ γινόμενα εἰς ὠρισμένας αἰτίας 10
ἀνάγουσιν οἱ ἀνθρωποι, ἀλλ' εἰναὶ τινά φασι καὶ ἀπὸ τύχης γινόμενα.
20 τοῦτο δὲ οὐκ ἀν ἔπασχον (λέγω τὸ σαφοῦς οὐσης τῆς ὠρισμένης αἰτίας,
εἰς ἦν δυνατὸν τὰ ἀπὸ τύχης ἀναγαγεῖν, διμως τύχην τῶν τοιούτων αἰτι-
σθαι), εἰ μή τις ἦν παρὰ τὴν ὠρισμένην αἰτίαν ἡ τύχη τὴν μαρτυρίαν ἐξ
αὐτῆς τῶν πραγμάτων τῆς φύσεως ἔχουσα· διτι, ὡς ἔφην, τοὺς κατὰ
τοιαύτην αἰτίαν ἀμαρτάνοντας καὶ συγγράμμης πάντες ἀξιοῦμεν. ἀ οὐκ 15
25 ἀγνοοῦντες διτι ἔστιν ἐπανενεγκεῖν ἔκαστον ἐπὶ τι αἰτίον τῶν
γινομένων. οὐκ ἀγνοοῦντες πάντες οἱ ἀνθρωποι διτι τὰ ἀπὸ τύχης
λεγόμενα δυνατὸν ἐπὶ τι αἰτίον ὠρισμένον ἀνενεγκεῖν, ὥσπερ καὶ οἱ ἀναι-
ροῦντες τὴν τύχην φασίν, διμως οὐκ ἀναφέρουσι.

1 οὐδέν ^a ἀλόγου K λόγους L 2 κατεβάλετο Mt 3 ἔστιν K 5 τοῖς ἀπηριθμη-
μένοις L: ἀπηριθμημένα KMt 7 ἀγορᾶς priore loco, ἀγορᾶσθαι altero loco L 8 Ἀριστο-
φάνης Eqq. 1374 9 δηται (sic) K στράτων t: στράτω L: στρατῶν K: στρατῶν M
10 ἐπείτε τι K: ἐπεὶ εἴτε τι L ἢ om. Mt δευτέρᾳ ἀπορίᾳ L ἐνδόξων] εὐ-
αὐ
λόγων L 12 τόματον K 12. 13 ἡ νεῖκος scripsi: ἦν εἰκός KMt: ἢ εἰκός L
13 τι om. L 15 ὑπωριημένων L 16 κατασκευάζετε (κατὰ compend.) K: κατασκευά-
ζετε L: κατεσκευάζετε Mt 17 ἀνάγειν L 18 τύχην K γίνεσθαι εἰς λέγεσθαι
corr. M τὰ γινόμενα LK: τὰ λεγόμενα Mt 20 λέγω δη̄ Mt 21 τὰ ἀπὸ K: τὸ
ἀπὸ LMt ἀνάγειν L 24 ἀξιοῦσι L at cf. p. 261,1 24. p. 264,6 ἀ οὐκ—διαλεχ-
θῆναι om. K 25 ἐπενεγκεῖν t 26 τὰ] τὸ L 27 λεγόμενον (om. δυνατὸν) L

p. 196-16 Διὸς καὶ ἀμῶς γέ πως ἦν ποιητέον αὐτοῖς μνεῖαν. g 5^v

Τῆς δευτέρας ἀπορίας ἡ ἐπιλυσις, διτὶ ἔδει τὸν περὶ φυσικῶν αἰτίων ²⁵ διαλεχθέντας καν κατὰ μικρὸν γοῦν περὶ αὐτῶν διαλεχθῆναι· οὐ γάρ διὰ τὸ μὴ διαλεχθῆναι αὐτοὺς περὶ τούτων ἀνήρηται ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόμα-
5 τον, ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ κοινὴν ἔννοιαν πάντες εἶναι ταῦτα ὁμολογοῦμεν,
ἔδει καὶ τὸν ἀρχαίους καν βραχὺ γοῦν περὶ αὐτῶν διαλεχθῆναι. ἀλλὰ
μὴν οὐδὲ ἐκείνων γέ τι φόντο εἶναι τὴν τύχην. ἵνα μὴ τις εἴπῃ
διτὶ διελέχθησαν περὶ τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου (τὴν γάρ φιλίαν δὲ Ἐμπε-
δονικῆς καὶ τὸ νεῖκος ταῦτα εἶναι φέτο, ἥγουν τὸ πῦρ Ἡράκλειτος, ἡ τὸν ²⁰
10 νοῦν Ἀναξαγόρας), φησὶν οὖν 'οὐ ταῦτα τύχην ἢ τὸ αὐτόματον ὑπελάμ-
βανον', πρῶτον μὲν διτὶ οὐδὲ διώρισαν αὐτὸ τοῦτο, ἐπειτα τὰ μὲν παρ' αὐτῶν
ἀποδιδόμενα αἰτία ώρισμένα τε καὶ ώρισμένων ποιητικά (τῆς γάρ φιλίας
ἔργον τὸ συγκρίνειν καὶ τοῦ νείκους τὸ διαχρίνειν, καὶ τοῦ κατὰ Ἀναξα-
γόραν νοῦ ἔργον τὸ βουλεύεσθαι διαχρίνειν τὰς ὁμοιμερείας), ἡ δὲ τύχη
15 καὶ τὸ αὐτόματον ἀόριστά τε καὶ ἀόριστων ποιητικά. ἄτοπον οὖν εἴτε
μὴ φόντο, εἴτε οἱόμενοι παρελίμπανον· εἴτε γάρ μὴ φόντο εἶναι τὴν ²⁵
τύχην, ἔδει αὐτὸ τοῦτο εἰπεῖν ὅρωντας πολλὴν ἐν πᾶσιν οὖσαν τὴν περὶ²⁵
αὐτῆς δόξαν, εἴτε φόντο μὲν μηδὲν δὲ περὶ αὐτῆς διελέχθησαν, οὐκ ἀν
ἐκφύγοιεν τὸ ἔργον. καίτοι μνησθέντες αὐτῆς ἐν τοῖς ἑαυτῶν λόγοις,
20 οὔτε τί ποτέ ἐστιν εἰρήκασιν, οὔτε ποίαν τάξιν ἔχει ἐν τοῖς αἰτίοις.

p. 196-24 Εἰσὶ δέ τινες οἱ καὶ τοῦ οὐρανοῦ τοῦδε καὶ τῶν κα-
σμῶν ἀπάντων αἰτιῶνται τὸ αὐτόματον.

Θαυμαστικῶς κεῖται τὸ τοῦδε, διτὶ τῶν τηλικούτων καὶ τῶν τοιούτων ¹⁵
καὶ τῶν ἐν τοῖς φανεροῖς θειοτάτων ἀλογον καὶ ἀόριστον αἰτίαν τοῦ εἶναι
25 ἔθεντο. ἀπὸ ταύτομάτου γάρ φασι γίνεσθαι τὴν δίνην καὶ τὴν
κίνησιν τὴν διαχρίνασαν καὶ καταστήσασαν εἰς ταύτην τὴν τάξιν
τὸ πᾶν. ἐπειδὴ ἔκαστον τῶν στοιχείων ἰδίαν κίνησιν ἔχει, ἥτις αὐτὸ δια-

1 ἀμωμαγέπως libri 2 φυσικῶν L: τῶν φυσικῶν Mt 5 ἐπειδὴ L: ἐπεὶ Mt
ante ἔννοιαν exponuntur αἰτίαν L 6 βραχὺ γοῦν L: πρὸς μικρὸν Mt ἀλλὰ κτλ.]
hinc rursus K 7 γέ τι—τύχην om. K εἰποι K 8 διελέχθησαν K: διει-
λέχθησαν L: διηλέχθησαν Mt ὁ om. L 9. 10 ἡτονοῦν K 11 τὰ μὲν] τὰ
εἰ μ. K 13. 14 ἀναξαγονοῦ ἔργον τοῦ L 15. 16 εἴτε μηδῶντον εἴτε τοιόμενοι K
16 γάρ μηδῶντο et 18 ὀντό K 18 δὲ om. L διελέχθησαν L: διηλέχθη-
σαν K Mt ἀν L: om. K Mt 19 ἑαυτοῦ L 20 οὔτε τῇ οὐκ ἔτι K
ἔχει τάξιν L ἔχοι M τοῖς L: om. K Mt 21 οἱ om. L 21. 22 καὶ
τῶν—αὐτόματον om. K κάσμων ἀπάντων (cf. Simplic. p. 331, 18) L: κοσμικῶν πάν-
των Mt et Arist. vulg.: κάσμων πάντων infra p. 293, 12 et Arist. cod. E 23 τῶν (ante
τοιούτων) om. L 24 θειοτάτων scripsi cl. p. 262, 1: θειοτέρων libri τοῦ εἶναι
αἰτίαν Mt 25 ἀπαντομάτου γάρ et ποχ δινὴν K φησι γενέσθαι L: φασι om. Ari-
stoteles (praetor I qui γίνεσθαι φασι) at cf. Simplic. p. 331, 20 27 αὐτὸς L

- κρίνει τῶν ἀλλων (ἄμα γάρ τῷ συστῆγαι πῦρ κάτω, χωρεῖ εἰς τὸν οἰκεῖον γ 5^ν τόπον καὶ διαχρίνεται τῶν ἔτερογενῶν· ὁμοίως καὶ ἄνω συστῆ 6δωρ ἡ τῇ, εὐθὺς εἰς τὸν οἰκεῖον χωρεῖ τόπον· καὶ τὸ 6δωρ δὲ πέφυκεν εἰς τὰ 5
 κοιλώματα τῆς τῇ, συρρεῖν, καὶ ἡ τῇ 6ψίστασθαι τῷ 6δωρι, καὶ ἅμφω 10 ταῦτα τῷ 6δέρι, τὴν τοιαύτην οὖν αὐτῶν κίνησιν, ἐξ ἣς διαχρίνονται ἀλλήλων, κατὰ τύχην αὐτοῖς γίνεσθαι φασι. καὶ τὴν δίνην δὲ τὴν εἰς τοιαύτην τάξιν τὸ πᾶν καταστήσασαν ὅπως ἔχει νῦν, ὥστε συμπεριάγεσθαι τῷ οὐρανῷ τὸν ἀέρα, διὰ τὴν δέεταιν δὲ περιδίνησιν τὴν τῇ ἐν τῷ μέσῳ φυλάττεσθαι, δμοίως ἐκ ταύτομάτου φασὶ γενέσθαι καὶ ἀπὸ τύχης. δπερ;
 15 φησί, καὶ θαυμάσσαι ἐστὶν ἄξιον, ὅπως ἐπὶ ζῷων μὲν | καὶ φυτῶν καὶ γ 6^ν τῶν μερῶν αὐτῶν οὐδὲν ἀπὸ τύχης φασὶ γενέσθαι οὐδὲ ἀπὸ ταύτομάτου, ἐν οἷς ἔστι καὶ τὸ μὴ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχειν, τὰ δὲ θειότατα τῶν φανερῶν καὶ τὰ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντα τῷ αὐτομάτῳ ἀνέθεσαν, δπερ οὐδὲ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινομένων ἐστὶν αἴτιον, ἀλλὰ μόνον τῶν ἐπ' ἔλαττον.
 20 15 πολλῆς οὖν ἐμβριοντησίας ἀν εἴη τῶν μὲν ἀεὶ ὡσαύτως ἔχόντων τὸ αὐτόματον αἴτιασθαι, τῶν δὲ μὴ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχόντων ἀλλ' ἔστιν δτε καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ φυσικοῦ ἀποτυγχανόντων, οἴλα ἔστι τὰ ἐν γενέσει, τούτων πρόνοιάν τινα καὶ μὴ τὸ αὐτόματον αἴτιασθαι, εἰ μὴ τις διὰ τὸ ἀνόητον τοῦ λόγου ἀπολογούμενος ὑπὲρ αὐτῶν εἴποι δτι αὐτόματον ἐλεγον τὴν ύλικήν αἰτίαν, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς φαμεν τὰς πόσας ἐκ ταύτομάτου γίνεσθαι,
 25 ἐπειδὴ μὴ ἔστι μερικόν τι τῆς γενέσεως αὐτῶν αἴτιον, ἀλλ' ἐκ τῆς ύλικής αἰτίας τὴν γένεσιν ἔχουσι.

p. 196a35 Καίτοι γε εἰ οὗτως ἔχει, τοῦτό γε αὐτὸς ἀξιον ἐπιστά- 10 σεως, καὶ καλῶς ἔχει λεχθῆναί τι περὶ αὐτοῦ.

25 Εἰ οὗτως ἔχει ταῦτα, φησίν, ἄξιον ἔστιν αὐτὸς τοῦτο ἐπιστάσεως διὰ τὸ ἀλογον τοῦ πράγματος, καὶ οὐκ ἔδει αὐτοὺς οὗτως ἀνεξετάστως παρελθεῖν, ἀλλ' εἰπεῖν τι περὶ τοῦ αὐτόματου τούτου, τί ποτε ἔστιν δ τῶν τηλικούτων ἔστὶν αἴτιον. 15

p. 196b3 Ἐν δὲ τοῖς οὐκ ἀπὸ τύχης πολλὰ συμβαίνοντα ἀπὸ τύχης.
 30

Οὐκ ἀπὸ τύχης φησὶ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορῇ· ταῦτα γάρ ἔκεινοι

1 τῷ] τὸ L κάτω] ἄνω L 2. 3 καὶ διαχρίνεται—τόπον om. add. marg. M
 2 καὶ] εἰ L στῇ L 3 εὐθεῖς K 4 κυκλώματα et mox ὑψίσταται L
 5 τὰ τοιαύτα οὖν L διαχρίνοντα et 6 αὐτῆς γενέσθαι L 7 νῦν] νοῦν L 9 φασὶ]
 φ^τ K 10 φησὶ K: φασὶ LMt ἐπὶ ζῶ L 13 τῶν αὐτόματων L 14 γιγνομένω
 (sic) K μόνον K: μέσον L: μόνων Mt anto ἐπ' add. ὡς Mt ἐφέλαττον
 (constanter sic vel ἐφέλλαττον) K 15 ἐμβριοντησίας L 17 ἐν τῇ γενέσει L
 19 λέγων L 20 τὰς] τὰς L πολας Mt 23. p. 266, 17 Καίτοι—πολὺ^ν
 om. K 23 καίτοι γε L et Arist. cod. I: καίτοι (om. γε) Mt ἔχοι τοῦτό τε
 αὐτὸς L 24 τι om. L αὐτοῦ LM (ita etiam me teste Arist. cod. E): αὐτοῦ τούτου t cf. Diels z. *Textgesch.* p. 20 25 φασιν L 29 οὐκ om. t 31 φασὶ L

οὐκ ἀπὸ τύχης εἰναι ἔλεγον. ἐν οἷς οὖν ἔκεινοι λέγουσι μὴ εἰναι ἀπὸ γε τύχης, πολλὰ φαίνονται ἀπὸ τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου (οἵσα ἔστι τὰ παρὰ φύσιν τικτόμενα· τὰ γὰρ ἀπὸ τύχης ἐπ' Ἐλαττον, τοιαῦτα δὲ τὰ παρὰ φύσιν), ἐν δὲ τοῖς οὐρανίοις οὐδέν ἔστιν ἐπ' Ἐλαττον, ἀπέρ ἔκεινοί φασιν ²⁰ 5 ἀπὸ τύχης.

p. 196b5 Εἰσὶ δέ τινες οἵσι δοκεῖ εἰναι μέντοι ἡ τύχη, ἄδηλος δὲ ἀνθρωπίνη διανοίᾳ ὡς θεῖόν τι οὖσα καὶ δαιμονιώτερον.

Ἐτεροι δέ τινες, φησίν, εἰναι μέντοι τὴν τύχην λέγουσι, θεῖόν τι ἡ δαιμόνιον οὖσαν χρῆμα, ἄδηλον δὲ εἰναι τοῦτο τῇ ἡμετέρᾳ διανοίᾳ, ²⁵ 10 καὶ δρίζονται ταύτην ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ἀγνοίας, τύχην λέγοντες εἰναι τὸ ἀδηλὸν ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ· τοῦτο δὲ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τί ποτέ ἔστιν ἡ τύχη, ἀλλὰ τί οὐκ ἔστιν. ὥστε σκεπτέον καὶ τί ἔχατερον. ἐπειδὴ ἔδειξεν διτι ἔστι, δεῖ, φησίν, ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν προβλημάτων μετελθεῖν, καὶ δεῖξαι τί ἔστιν ἔκατερον καὶ τί διαφέρουσι καὶ ἐν ποίοις τῶν αἰτίων ¹⁵ 15 αὐτὰ ἀνακτέον.

p. 196b10 Πρῶτον μὲν οὖν, ἐπειδὴ δρῶμεν τὰ μὲν ἀεὶ ὥστας γινόμενα, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.

Δεῖξας διτι ἔστιν ἡ τύχη τῷ λῦσαι τὰς φερομένας εἰς αὐτὴν ἀπορίας ²⁵ καὶ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν καὶ τὰς κοινὰς πάντων ἐννοίας μαρτυρά-
μενος, μέτεισιν ἐπὶ τὰ προτεθέντα προβλήματα, καὶ ζητεῖ τί ποτέ ἔστιν ἡ ³⁰ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. πρότερον δὲ διδάσκει τί ὑπάρχει αὐτοῖς κοινόν,
ἔπειτα τί διαφέρουσιν ἀλλήλων, καὶ ἐπειδὴ ἔστι τι τὸ κοινῶς λεγόμενον αὐτόματον, διατηγορεῖται κατὰ τε τύχης καὶ κατὰ τοῦ ἴδιας λεγομένου αὐτομάτου, διαλέγεται καὶ περὶ αὐτοῦ· εἰτα ἐφεῆς περὶ τοῦ ἴδιας λεγομέ-
νου αὐτομάτου. ἵνα οὖν εὑρῃ τί ποτέ ἔστιν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, ³⁵
ἐπειδὴ πολλαχοῦ σαφέστερά ἔστι τὰ αἰτία τῶν αἰτίων καὶ ἐκ τῶν αἰτια-
τῶν γινώσκομεν τὰ αἰτία, διὰ τοῦτο πρῶτον διδάσκει τίνα λέγεται εἰναι ἀπὸ ⁴⁰
τύχης καὶ ἀπὸ ταυτομάτου· δῆλον γὰρ διτι εἰ ἔγνωμεν τίνα ποτέ ἔστι
ταῦτα, ἐκ τούτων καὶ εἰς τὸ ποιητικὸν αὐτῶν αἰτίον ἀναγράψῃς δυνάμεθα. ⁴⁵
ἵνα οὖν γνῷ τίνα ἔστι ταῦτα, λαμβάνει τῶν γινομένων πλείους διαιρέσεις,

2 φαίνοντα L οἴσι L: οἴσι (charta perforata) M: οἴσι t 6 εἰναι post μέντοι
πονιτ M μέντοι LM: μὲν αἰτία e vulg. Arist. t: scribendum μέν τι ἄδηλον M
8 δέ om. L μέντοι LM: μέν τι recte t 12 τί (post καὶ) L: τί ἔστιν Mt
14 τί ἔστιν L: τί τέ ἔστιν Mt πολοὶς τῶν αἰτίων L: πολοὶς τῶν αἰτίων Mt
18 hinc rursus K 19 ἐννοίας] αἰτίας L 19. 20 μαρτυράμενος L: μαρτυρά-
μενον K Mt 20 προτιθέντα L 22 τι (post ἔστι) om. L 23 τε] τι τῆς L
κατὰ (post καὶ) om. Mt 26 ἐπειδὴ Mt αἰτίατά] αἰτία K 27 διδάσκει] γινώ-
σκει L εἰναι om. L 28 καὶ τίνα ἀπὸ ταυτομάτου L αὐτομάτου Mt
γνῶμεν L 29. 30 ἐκ τούτων—ταῦτα om. L

ἔξ ὧν συνάγει τί ἔστιν ἔκατερον καὶ τὸν δρισμὸν αὐτῶν ἀποδῆσαι. τῶν γένερων γάρ γινομένων, φησί, τὰ μὲν ἀεὶ ὡσαύτως γίνεται, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ, τὰ δὲ ὡς ἐπ’ ἔλαττον. ἀεὶ μὲν γάρ ὡσαύτως γίνεται τὰ οὐρανία· ἀεὶ γάρ ὁ ἥλιος κατὰ τήνδε μὲν ἡμέραν ἐν Κριψὶ γίνεται, κατὰ τήνδε (δὲ) ἐν 5 Ταύρῳ. καὶ ἐπὶ πάντων ὄμοιώς τῶν οὐρανίων. ἐπὶ πολὺ δὲ γίνεται τὰ φυσικά· ὡς ἐπὶ πολὺ γάρ πενταδάκτυλον ἡ φύσις ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ τὰ ἀντικείμενα [ἔχοντα] τούτοις τὰ ἐπ’ ἔλαττον γινόμενα· ἐπεὶ γάρ ἔστι τινὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γινόμενα καὶ μὴ ἔχοντα ἀναγκαίαν ἀεὶ τὴν ἔκβασιν, ἀπέραντα τὰ φυσικὰ καὶ τὰ τεχνητὰ (ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γάρ καὶ ἡ φύσις 10 καὶ ἡ τέχνη τοῦ σκοποῦ τυγχάνει), ἔξ ἀνάγκης δεῖ εἶναι τινα καὶ ἐπ’ ἔλαττον, ἢ τὴν ἀναγκαίαν ἔκεινων γένεσιν διακόπτει. παραλιμπάνει δὲ τὰ ἐπ’ ἵσης δ’ Ἀριστοτέλης, ἢ τινα ἐπὶ μόνῃ τῇ προαιρέσει τῇ ἡμετέρᾳ τὸ 50 εἶναι ἔχει, ὡς προδῆλου ὅντος δτι τὰ ἀπὸ τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου τῶν οὐκ ἐφ’ ἡμῖν εἰσι, τὰ δὲ ἐπ’ ἵσης τῶν ἐφ’ ἡμῖν. ἐπεὶ οὖν τὰ ἔξ ἀνάγκης 15 καὶ τὰ ἐπὶ πολὺ καὶ τὰ ἐπ’ ἔλαττον τῶν οὐκ ἐφ’ ἡμῖν, καὶ τὰ ἀπὸ τύχης δὲ τῶν οὐκ ἐφ’ ἡμῖν, ζητεῖ ἐν ποιῷ τούτων θετέον τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον. καὶ οὐκ ἄν τις ἀπορήσει, διὰ τί μὴ τῶν ἀδυνάτων ἐμνήσθη· δῆλον γάρ δτι τῶν γινομένων ποιεῖται τὴν διαιρέσιν, τὸ δὲ ἀδύνατον οὐκ ἀν γένοιτο· ὥστε εἰκότως οὐκ ἐμνήσθη τῆς ἀδυνάτου ὄλης. ἐν μὲν οὖν γένερων 20 τοῖς ἔξ ἀνάγκης καὶ δεῖ γινομένοις οὐκ ἄν τις θείη τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον· οὐδέποτε γάρ ἀν εἴποι κατὰ τύχην ἐν Κριψὶ γίνεσθαι τὸν ἥλιον, ἢ τὴν σελήνην κατὰ τύχην τοὺς φωτισμοὺς δέχεσθαι, ἀλλ’ οὐδὲ ἐκ ταύτομάτου καὶ οὐ κατὰ τινα λόγον. ἀλλ’ οὐδὲ ἐν τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θετέον τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον· τις γάρ ἀν εἴποι ἐκ τύχης ἢ ἐκ ταύτομάτου Σωκράτην πενταδάκτυλον γενέσθαι; λείπεται οὖν ἐν τοῖς ἐπ’ 25 Ελαττον τιθέναι τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον· καὶ γάρ τὰ ἀπὸ τύχης συμβαίνοντα σπάνια ἔστιν ἢ ἐπ’ ἔλαττον, καὶ τὰ σπάνια καὶ ἐπ’ ἔλαττον ἀπὸ τύχης καὶ ἀπὸ ταύτομάτου. ἔχομεν οὖν ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης, δτι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἐπ’ ἔλαττόν ἔστι. πάλιν τῶν γινομένων τὰ μὲν 30 ιο ἔνεκά του γίνεται (τοιαῦτα δέ ἔστι καὶ τὰ φυσικὰ πάντα καὶ τὰ τεχνητά),

^{τε} τι (b. e. τί τέ) L 2 γάρ ομ. τι et, ut videtur, primitus M 2. 3 τὰ δὲ ὡς ἐπὶ τολό—ώσαύτως γίνεται ομ. K 2 ἐπὶ τὸ πολὺ constanter L 3 ὡς ομ. L

ιεὶ γάρ LK: ἀεὶ μὲν γάρ Mt 4 τήνδε μὲν ἡμέρα K: τήνδε μὲν τὴν (ομ. ἡμέραν) L: τὴν μέραν τήνδε Mt δὲ addidi 5 οὐρανίων· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ γίνονται L

ι γάρ ομ. L ἢ ομ. K 7 ἀντικείμενα M: ἀντικείμενας τι et, si silentio fides, L: equidem illud recepi et proximum ἔχοντα (quod librario aberranti ad 8. 8 deberi videtur) delevi cl. Themist. p. 178,27, ex quo et sequentia sumpsit Philo-
ponus τινὰ ομ. superscr. L 9 τὰ τεχνητὰ καὶ τὰ φυσικὰ L 10 ἡ τέχνη
ι: τέχνη K Mt δεῖ] δὲ L καὶ τὰ ἐπ’ L 11 παραλιμπάνει κτλ.] cf. Simplic.
i. 334,19 12 et 14 ἑφτῆς K: ἑπτῆς ceteri 13 εἶναι] εἰ K 14 οὐκ ἴφη-
ῖτν L 16 τούτον K 17 ἀπορήσῃ M 19 γένηται· ὥστε εἰκότος L
9. 20 τοῖς ἔξ ἀνάγκης οὖν L 20 γινομένοις K 24 ἐκ τύχης LK: ἀπὸ τύχης
ιτ at cf. Themist. p. 179,5 27 ἦ] καὶ L 29 τῷ ἐπ’ ἔλαττόν L 30 ἔνε-
ιει K ἔστι τὰ τε φυσικὰ (cf. p. 268,10) L

τὰ δὲ οὐδενὸς ἔνεκα, οἷον ὡς τὸ κινεῖν τὴν χεῖρα διαλεγόμενον ἢ τὸ Ἐλκειν ^{εἰς}
 τῆς κεφαλῆς ἢ τοῦ γενείου τρίχας· ταῦτα γάρ συνηθείᾳ τινὶ οὐδενὸς ἔνεκα ¹⁰
 γίνεται. τούτων οὖν ἐν τοῖς ἔνεκα του θετέον αἰτίαν τὴν τύχην, οὐχ ἐν
⁵ τοῖς οὐδενὸς ἔνεκα γινομένοις, ἐν τοῖς ἔνεκα δέ του ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτό-
 ματον οὐχ ὡς αὐτῶν ἔνεκα του ποιούντων, ἀλλ' ὡς παραχολουθούντων
 τοῖς ἔνεκα του. ἔχομεν οὖν δτι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον καὶ ἐν τοῖς
¹⁵ ἔνεκα του διὰ τὴν δευτέραν διαίρεσιν, καὶ ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον διὰ τὴν
 προτέραν. διαιρεῖ δὲ καὶ τὸ ἔνεκα του εἰς τὰ κατὰ προαιρέσιν καὶ εἰς
 τὰ μὴ κατὰ προαιρέσιν· κατὰ προαιρέσιν μὲν εἰσι τὰ ἐφ' ἡμῖν πάντα, οὐ ²⁰
¹⁰ κατὰ προαιρέσιν δὲ τὰ τε φυσικὰ καὶ τὰ τεχνητά· ὑπὸ μὲν οὖν τὰ κατὰ
 προαιρέσιν ἀνάκεις τὴν τύχην, ὑπὸ δὲ τὰ μὴ κατὰ προαιρέσιν τὸ αὐτόματον.
 τὰ γάρ τεχνητὰ ἐκ διανοίας μὲν γίνεται, ἐκ προαιρέσεως δὲ οὔ· ἡ γάρ προαι-
 ρέσις αἴρεσίς ἐστι τοῦδε πρὸ τοῦδε, ὁ δὲ τεχνίτης οὐχ αἴρειται διούλεται,
²⁵ ἀλλ' διπερ ἀνή τέχνη ἀπαιτῇ, καὶ θουλεύεται δὲ ἐστιν δτε, οὐχ ὡς τεχ-
 νίτης θουλεύεται· ἡ γάρ θουλή, ὡς αὐτὸς φησι, γίνεται δι' ἔνδειαν φρο-
 νήσεως. ὥστε ἐὰν παρῇ ἡ τέχνη, θουλής οὐ δεῖ. ὥστε οὐδὲ τῶν ἐφ' ²⁰
 ἡμῖν ἡ τέχνη· τὰ γάρ ἐφ' ἡμῖν κατὰ προαιρέσιν, ὡς τὸ λούσασθαι καὶ
 μῆ, καὶ τὰ παραπλήσια. τρίτη κέχρηται διαιρέσει, μᾶλλον δὲ τὸ ἔνεκα
 του ἄλλως ἐπιδιαιρεῖ· τῶν γάρ ἔνεκα του, φησί, τὰ μὲν ἀπὸ διανοίας γί-
³⁰ νεται τὰ δὲ ὑπὸ φύσεως, ὑπὸ διανοίας μὲν τὰ τε κατὰ προαιρέσιν καὶ
 κατὰ τέχνην (ἐπὶ πλέον γάρ ἡ διάνοια τῆς προαιρέσεως), ὑπὸ φύσεως δὲ
 τὰ φυσικά. πάντα δὲ ἔνεκα του· ἡ τε γάρ φύσις ἔνεκα του ποιεῖ (τυχεῖν
 γάρ θέλει τοῦ φυσικοῦ εἰδούς), καὶ ἡ διάνοια δμοίως. καὶ γάρ καὶ τὰ κατὰ
 τέχνην καὶ τὰ κατὰ προαιρέσιν ἔνεκα του γίνεται· οἷον λούσματι ἵνα ὑγιαίνω, ²⁵
²⁵ καὶ ἀναγινώσκω ἵνα ἐλλόγιμος γένωμαι. ἀνάκεις οὖν ὑπὸ μὲν τὰ κατὰ
 διάνοιαν τὴν τύχην, ὑπὸ δὲ τὰ κατὰ φύσιν τὸ αὐτόματον· τῶν γάρ κατὰ
 διάνοιαν καὶ τῶν κατὰ φύσιν ἔνεκα του γινομένων, δταν μὲν τοῦ οἰκείου
 ταῦτα τύχωσι σκοποῦ, οὐδὲν λέγεται συμβεβήκεναι ἀπὸ τύχης ἡ ἀπὸ ταῦ-
 τομάτου, δταν δὲ ἡ μὴ τοῦ σκοποῦ ταῦτα τύχωσιν ἡ καὶ τυχόντων τῷ
³⁰ προαιρετικῇ καὶ φυσικῇ δρμῇ ἔξωθεν τι κατὰ συμβεβήκδες παραχολουθήσῃ,
 διηδαμῶς προέκειτο τῷ σκοπῷ τῆς φύσεως ἡ τῆς προαιρέσεως, τοῦτο

2 τρί^χ M: τρίχα K 4 ἔνεκα δὲ του KM: ἔνεκα του δὲ (L)t 4. 5 αὐτόματον
 ἐν τοῖς ἔνεκα του M 5 ἔνεκα τι ποιούντων L παραχολουθουσῶν K: παραχο—
 σαν M 6 ἐν om. superscr. K 7 δευτέραν Mt: ώ (cf. ad p. 249,5) K: κυ—
 κήν L 9 οὐ] καὶ οὐ L 12 μὲν om. L 13 οὐχαιρεῖται K 14 τέχνη L

↑

τύχη Mt κανθουλέβεται K 14. 15 τεχνή M: τεχνίτας t 15 φησι] cf. Eth. Nic. cc
 Γ 5 p. 1112-34 sqq. 15. 16 φρονήσως (sic) compend. M et t 16 έὰν LK: ἀν ~~τεχνητό~~
 17 ἡ] δ K 18 κέχρηται K διαιρέσις L 19 δὲλλ' ως K φησι om. M— t
 ἀπὸ] fort. ὑπὸ 20 ὑπὸ φύσιν L 20. 21 ὑπὸ διανοίας—φύσεως om. L καὶ
 κατὰ KM: καὶ τὰ κατὰ t 24 τὰ om. L 25 γίνομαι ante corr. L 27 καὶ
 τῶν κατὰ φύσιν] τὴν τύχην· ὑπὸ δὲ K γινομένω K δταν μὲν οὖν M
 28 ταῦτα om. L 29 τῶν τυχόντων L: τῶν ante corr. M 30 προαιρετική
 τε καὶ L παραχολουθήσει LK 31 προῦκειτο Mt

λέγεται ἡ κατὰ τύχην συμβῆναι εἰ τῇ προαιρετικῇ ὄρμῃ ἐπηκολούθησεν, ^{g 6v}
 ἡ ἐκ ταῦτομάτου εἰ τῇ φυσικῇ. οἶον προσῆλθε τις λοισόμενος, εἴτα πρὶν
 λούσασθαι ὑπαντήσας δὲν οὐ προσεδόκησεν ὑπέδειξεν αὐτῷ πιπρασκόμενα
 βιβλία, ἀπέρ ἐζήτει μὲν πάλαι ἀγοράσαι οὐκ δὲ ἤλπισε νῦν εὑρηκέναι,
 5 καὶ περιφρονήσας τοῦ λουτροῦ ἀπῆλθεν ἐπὶ τὴν ὧντην τῶν βιβλίων. λέγε-
 ται οὖν ἡ ὧντην τῶν βιβλίων κατὰ τύχην γενέσθαι· ἐπηκολούθησε γάρ ὄρμῃ
 προαιρετικῇ τῇ ἐπὶ τὸ λουτρὸν προσδώψ. ἐνταῦθα τοῦ μὲν σκοποῦ ἡ προαι-
 ρεσις ἀπέτυχεν, ἔτερον δέ τι τέλος τῇ τοικύτῃ ὄρμῃ κατὰ συμβεβηκός
 ἐπηκολούθησε. πάλιν προελθών τις λούσασθαι κατενεχθέντος λίθου ἐπλήγη,
 10 καὶ οὐκ δὲν ἔτι ἐλούσατο. εἰ δὲ προέλθοι τις ἐπὶ τῷ διατρῖψαι εἰς ἀγοράν,
 εἴτα ἐλθὼν περιτύχοι ἐκεῖ τῷ ἐξ ἀποδημίας ἐλθόντι φίλῳ δὲν οὐκ δὲν ἥλ-
 πισε, τῷ σκοπῷ καὶ τῷ τέλει τῆς προαιρέσεως λέγεται κατὰ συμβεβηκός
 ἐπηκολούθησεν τὰ ἀπὸ τύχης. δροίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν· οἶον
 ἔπεσε λίθος ἐξ ὕψους οὐκ ἀσφαλῶς ἡωρημένος, καὶ κατηνέχθη ὑπὸ τῆς ⁴⁰
 15 φυσικῆς ὄρμῆς εἰς τὸν οἰκεῖον καὶ κατὰ φύσιν τόπον, καὶ κατενεχθεὶς προ-
 σερράγη τισὶ στερεοῖς σώμασι καὶ ἐθραύσθη τὰς ἔξοχὰς καὶ γέγονεν εἰς
 καθέδραν ἐπιτήδειος· ἐκ ταῦτομάτου λέγεται γεγενῆσθαι τοῦτο, τῇ φυσικῇ
 ὄρμῃ καὶ τῷ σκοπῷ τῆς φύσεως κατὰ συμβεβηκός παρακολουθῆσαν. τὸ δὲ
 γενέσθαι ἔξαδάκτυλον, καὶ ἀπλῶς πάντα τὰ τέρατα, ἐκ ταῦτομάτου μὲν διὰ
 20 τὸ ὄρμῃ φυσικῇ ἐπακολουθῆσαι, οὐ τῷ τέλει δὲ τῷ φυσικῷ ἐπηκολούθησεν, ⁴⁵
 ἀλλ’ ἐκείνου διαμαρτούσης τῆς φύσεως συνέβη ταῦτα γενέσθαι· ὥστε καὶ ἐκ
 τούτων ἔχομεν, δτὶ τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον.
 Τὰ δεδειγμένα οὖν ἐκ πάντων τούτων συναγαγάνων ὄρίζεται τὴν τύ-
 χην, δτὶ ἐστιν αἰτία κατὰ συμβεβηκός ἐν τοῖς ἐπ’ ἐλαττον κατὰ
 25 προαιρέσιν τῶν ἔνεκά του. Ινα δὲ σαφέστερος γένηται ὁ δρισμός, δεῖ
 οὔτως εἰπεῖν ὑπερβιβάσαντα τὴν λέξιν, δτὶ ‘ἐστιν ἡ τύχη τῶν ἔνεκά του
 ἐν τοῖς κατὰ προαιρέσιν τῶν ἐπ’ ἐλαττον γινομένων αἰτία κατὰ συμβεβηκός’.
 δροίως δὲ καὶ τοῦ αὐτοτομάτου τὸν δρισμὸν ἀποδώσει, λέγων δτὶ ‘ἐστι τὸ ⁵⁰
 αὐτόματον τῶν ἔνεκά του ἐν τοῖς κατὰ φύσιν τῶν ἐπ’ ἐλαττον γινομένων
 30 αἰτία κατὰ συμβεβηκός’. ὡς γάρ εἴπον, δταν μὲν τοῖς κατὰ προαιρέσιν ἀλλα
 τινὰ ἀπαντήσῃ παρὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν, τούτων τῆς ἐκβάσεως αἰτία
 λέγεται εἰναι ἡ τύχη, δταν δὲ τοῖς κατὰ φύσιν, τὸ αὐτόματον. ἐν τοῖς
 ἔνεκα δὲ του, δτὶ τοῖς ἔνεκα του κατὰ συμβεβηκός παρέπεται τῇ φύσει

2 εἴτε φυσικῇ K 3 λούσασθαι (sic) K δν] δν K αὐ⁷ M 6 γεγενῆ-
 σθαι L γάρ] οὖν L 6. 7 ὄρμῃ προαιρετικῇ (προαιρετικῇ etiam M) K qui saepissime
 huiusmodi errores admisit 7 τῇ om. K 8 τῇ om. Mt 10 δν om. (L)t
 11 περιτύχη M 12 τῶν σκοπῶν L κατὰ τὸ συμβεβηκός Mt 13 ἐπακολου-
 θησέναι L δροίως δὲ L 14 ἡωρημένος K 15 τὸν] τὸ L 16 τισὶ] τισις
 (sic) K στερροῖς Mt ἐθραύσθη L 19 τὰ om. Mt 20 ἐπηκολούθησαν L
 22 αἰτίῶν libri τὸ om. K 23 ἐξ τούτων πάντων L καὶ τὴν L 24 ἐπ’ ἐλα-
 ττον om. Aristoteles (at superscr. cod. E) 25 του] οὔτως L 27 αἰτία t: compend.
 αἰτί^σ M: αἰτία K: αἰτίῶν L: eadem varietas v. 30 28 ἀποδώσει] cf. c. 6 30 εἴπων
 (sic) L 31 ἀπαντῇ M 33 ἔνεκα δὲ του KM: ἔνεκα του δὲ (L)t cf. p. 268,4

καὶ τῇ προσιρέσει. τούτων δὲ τῶν ὄρισμῶν ἐὰν ἀφέλης τοῦ μὲν τὸ ‘ἐν τοῖς | γ⁶’
 κατὰ προαιρεσιν’ τοῦ δὲ τὸ ‘ἐν τοῖς κατὰ φύσιν’, ποιήσεις τὸν τοῦ κοινοῦ γ⁷·
 αὐτομάτου ὄρισμόν, δς καὶ κατὰ τῆς τύχης καὶ κατὰ τοῦ ἴδιας λεγομένου
 αὐτομάτου κατηγορεῖται. τί οὖν διαφέρει ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον τῶν
 5 ἄλλων κατὰ συμβεβηκός αἰτίων λεγομένων, οἷον τοῦ φαλακροῦ ἢ τοῦ λευ-
 κοῦ; λέγεται γάρ ὁ φαλακρὸς ἢ ὁ λευκὸς οἰκοδομῆσαι ἢ αἴτιος εἶναι τοῦ
 υἱοῦ, εἰ δὲ πατὴρ τοιοῦτος εἴη καὶ δὲ οἰκοδόμος. διτι τῶν ἄλλων κατὰ συμ-
 βεβηκός αἰτίων λεγομένων ἔκαστον ἔτερον δὲ παρὰ τὸ καθ’ αὐτὸν αἴτιον
 ἔκεινφ ἐπισυμβέβηκε, καὶ ἐνδε καὶ τοῦ αὐτοῦ τέλους τὸ μὲν καθ’ αὐτὸν
 10 λέγεται αἴτιον τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός (τῆς γάρ οἰκίας καθ’ αὐτὸν μὲν ὁ
 τέκτων κατὰ συμβεβηκός δὲ ὁ φαλακρός, ἔτερος δὲ τοῦ τέκτονος ὁ φαλακρὸς
 τῷ λόγῳ καὶ συμβέβηκεν ὁ φαλακρὸς τῷ τέκτονι), ἐπὶ δὲ τῆς τύχης καὶ
 τοῦ αὐτομάτου ἔμπαλιν· ἐν γάρ καὶ ταῦτα αἴτιον ἄλλου μὲν τέλους ἔστι
 καθ’ αὐτὸν αἴτιον, ἄλλου δὲ κατὰ συμβεβηκός. ἡ γάρ εἰς ἀγορὰν πρόδοδος ¹⁰
 15 μία καὶ ἡ αὐτὴ οὖσα καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῷ ἀριθμῷ, τῆς μὲν εἰς ἀγορὰν
 διατριβῆς καθ’ αὐτό ἔστιν αἰτία, τοῦ δὲ περιτυχεῖν τῷ φίλῳ κατὰ συμβε-
 βηκός· καὶ ἡ φορὰ τοῦ λίθου ἡ ἐπὶ τὸ κάτω τοῦ μὲν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ
 γενέσθαι καθ’ αὐτὸν αἰτία, τοῦ δὲ πλῆξαι τὸν παριόντα ἡ γενέσθαι τὸν
 λίθον πρὸς καθέδραν ἐπιτήδειον κατὰ συμβεβηκός. ὥστε ἐνταῦθα μὲν δύο
 20 τὰ τέλη τὸ δὲ αἴτιον ἐν, ἔκει δὲ ἔμπαλιν δύο μὲν τὰ αἴτια κατὰ τὴν
 ἑαυτῶν φύσιν ἐν δὲ τὸ τέλος· ἄλλος γάρ ὁ τοῦ φαλακροῦ λόγος, καὶ ἄλλος ¹⁵
 δὲ τοῦ οἰκοδόμου. ὥστε τὴν τύχην ἐρεῖς εἶναι γενικώτερον μὲν κατὰ συμ-
 βεβηκός αἴτιον ἐνεργοῦσαν περὶ τι περὶ δ μὴ προέμετο ἐνεργῆσαι, εἰδικώ-
 τερον δὲ καὶ προσεχέστερον μυρία καὶ ἀόριστα· καὶ γάρ ἡ ἐπὶ λουτρὸν
 25 πρόδοδος τοῦ αὐτοῦ δύναται· ἀν αἰτία εἶναι καὶ ἡ ἐπὶ ιερὸν καὶ ἄλλα μυρία.
 ὥσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτομάτου γενικώτερον μὲν τὴν φύσιν ἀποδώσεις
 παλιν κατὰ συμβεβηκός ἐνεργοῦσαν περὶ τι δ μὴ σκοπὸς καὶ τέλος ἔστι
 τῶν φυσικῶν λόγων, εἰδικώτερον δὲ ὥσαύτως μυρία καὶ ἀόριστα τὰ αἴτια. ²⁰

Πρῶτον μὲν οὖν, ἐπειδὴ ὄρωμεν τὰ μὲν ἀεὶ ὥσαύτως γινό-
 30 μενα. ἡ πρώτη διαιρεσις ἡ εἰς τὰ ἐξ ἀνάγκης καὶ δεῖ, καὶ τὰ ἐπὶ πολύ,
 καὶ τὰ ἐπ’ ἔλαττον.

p. 196 b 13 'Αλλ' ἐπειδὴ ἔστι τινὰ δὲ γίνεται καὶ παρὰ ταῦτα.

Παρὰ τὰ ἐξ ἀνάγκης καὶ τὰ ὡς ἐπὶ πολύ, ταῦτα δέ ἔστι τὰ ἐπ' ἔλα-

1 τῶν ὄρισμῶν LK: τὸν ὄρισμὸν Mt τὸ ἐν Mt: om. L: τὸν τὸ ἐν εἰς τοῦ τὸ ἐν corr. K

2 προαιρεσιν—κατὰ om. K τὸν τὸν] τὸ L: om. K 9 ἔκεινω (sic) K 13 ταῦτα—
 τὸν L: ταῦτα K: τὸ αὐτὸν Mt τέλους K: τέλος L Mt 16 παρατυχεῖν L

17. 19 καὶ ἡ φορὰ—συμβεβηκός om. L 17 φορὰ scripsi: φθορὰ libri 18 αἴτια K 21 αὐτῶν L 23. 24 et 28 θεικώτερον LK 24 μυρία] μυρία (sic) K

ἐπὶ τὸ λουτρὸν Mt 25 αἴτια K 28 τὰ om. Mt 29. 30 γινόμενα M 30 ἐπ—
 πολὺ scripsi cum L (ubi ὡς ἐπὶ πολὺ et in proximis ὡς ἐπ’ ἔλαττον): ἐπίσης (ἐφίσης K) KM~~—~~
 at cf. p. 267, 2 sqq. 32 τινὰ om. Arist. cod. E: ἔστι et δ om. cod. F 32. p. 271, 1 καὶ—
 παρὰ ταῦτα—τύχης τοιαῦτα om. K

τον. τά τε γάρ τοιαῦτα ἀπὸ τύχης καὶ τὰ ἀπὸ τύχης τοιαῦτα. ^{g 7r}
 ἐπειδὴ ἔστι, φησί, τὰ ἐπ’ ἔλαττον, ἔστι δηλονότι καὶ τὰ ἀπὸ τύχης καὶ
 τοῦ αὐτομάτου· ἀντιστρέφουσι γάρ ταῦτα ἀλλήλοις, καὶ τὰ ἐπ’ ἔλατ-
 5 τον. Ιστέον δὲ διτὶ οὐ πάντως τὰ ἐπ’ ἔλαττον ἀπὸ τύχης εἰσὶν ἡ ἀπὸ
 ταῦτομάτου· οὐδὲ γάρ εἰ τις ὅφον τι σπανίως ἐσθίει δι’ ἔνδειαν ἡ διὰ τὸ
 μὴ ἥδεσθαι αὐτῷ, ἀπὸ τύχης ἀνὸ τοιοῦτος ἐσθίοι τὸ ὅφον, διὸ γε αὐτὸς
 ἔκῶν ὠνησάμενος ἔφαγεν. καὶ οἱ μεγάλοι πάνυ μαργαρῖται τῶν ἐπ’ ἔλατ-
 10 τόν εἰσιν εὐρισκομένων, ἀλλ’ ὅμως οὐδὲ οὗτοι ἐκ ταῦτομάτου γεγόνασιν
 ἄλλ’ ἀπὸ φύσεως, οὕτε ὁ ἀγρεύσας ἀπὸ τύχης ἥγρευσεν· ἐπὶ τούτῳ γάρ ²⁰
 ἤλθεν, ἐπὶ τῷ μαργαρίτας εὑρεῖν. καὶ πολλὰ τοιαῦτά ἔστιν ἔτερα.

p. 196b17 Τῶν δὲ γινομένων τὰ μὲν ἔνεκά του γίνεται, τὰ δὲ οὐ·
 τούτων δὲ τὰ μὲν κατὰ προαίρεσιν, τὰ δὲ οὐ κατὰ προαίρεσιν,
 ἄμφω δὲ ἐν τοῖς ἔνεκά του.

15 ‘Η δευτέρα διαίρεσις ἡ εἰς τὰ ἔνεκά του καὶ εἰς τὰ μηδενὸς ἔνεκα.
 ἄμφω δέ, φησί, τὴν τε τύχην καὶ τὸ αὐτόματον ἐν τοῖς ἔνεκά του θετέον.
 σημείωσαι δὲ διτὶ, διελὼν τὸ ἔνεκά του εἰς τὰ κατὰ προαίρεσιν καὶ μῆ, οὐκ ²⁵
 ἀνήγαγεν ὑπὸ ταῦτα τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον, ἀλλ’ εἰς τὸ γένος·
 ἄμφω γάρ φησιν ἐν τοῖς ἔνεκά του. ἡ ἐν τοῖς ἔνεκά του ἀκουσόμενθα
 20 τὰ κατὰ προαίρεσιν καὶ τὰ μὴ κατὰ προαίρεσιν, ὑφ’ ἂν ἀνάγεσθαι φησι
 τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον, τὴν μὲν εἰς τὰ κατὰ προαίρεσιν, τὸ δὲ εἰς
 θάτερα. μὴ κατὰ προαίρεσιν δὲ λέγεται τά τε φύσει καὶ τὰ τέχνῃ γι-
 νόμενα.

p. 196b19 “Ωστε δῆλον διτὶ καὶ ἐν τοῖς παρὰ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ
 25 ὃς ἐπὶ πολὺ ἔστιν ἔνια περὶ ἂνδέχεται ὑπάρχειν τὸ ἔνεκά του. ⁴⁰

Λαβὼν ἐκ τῶν διαιρέσεων τῶν δύο διτὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον καὶ
 ἐν τοῖς ἐπ’ ἔλαττον καὶ ἐν τοῖς ἔνεκά του, συλλογίσασθαι βούλεται τὸ ἐκ

1 post prius τύχης addit καὶ τοῦ αὐτομάτου L τοιαῦτα (altero loco) LM: τοιαῦτα
 ήσμεν τ 2 ἔστι φησί Mt: ἔστιν φύσις K: φασιν ἔστιν L δῆλον (ομ. διτὶ) M
 4 καὶ (ante ἐκ) ομ. L 5 δὲ εἰ οὐ πάντως ομ. L 6 γάρ ομ. L ἡ δι’
 ἔνδειαν ἡ L 7 ἥδεσθαι αὐτῷ scripsi: εἰδεσθαι αὐτῷ L: δέεσθαι (cf. ad p. 138,4) αὐ-
 τῶν (αὐτοῦ τ) KMt ἔσθοι] ἔσθει L δὲ τε L 8 ὠνησάμενοι M ἔφαγεν]
 ἔφαμεν K μεγάλοι πάνυ ομ. t 9 οὐδὲ KM: οὖτε recte (L)t at cf. p. 143,23
 αὐτοῖ L 10 ὑπὸ φύσιν L δ ομ. L 12 γιγνομένων εἰ γίγνεται t
 12. 14 τὰ μὲν ἔνεκά του—τοῖς ἔνεκά του ομ. K 12 τὰ δ’ οὐ t 13. 14 δὲ οὐ εἰ δὲ
 δὲ L: δ’ οὐ εἰ δ’ ἐν Mt 15 τὰ (ante ἔνεκά) Kt: τὸ M: τ L 15. 16 καὶ εἰς—
 ἐν τοῖς ἔνεκά του ομ. L 17 σημείωσ L τὸ KM: τὰ (L)t 20 καὶ τὰ μὴ t:
 καὶ μὴ τὰ LM: καὶ μὴ (ομ. τὰ) K 21 τὰ (post εἰς) ομ. L τὸ δὲ t: τὴν δὲ
 KM: τὰ δὲ L 22 φύσεως L 24 διτὶ ομ. M τοῖς ομ. K 24. 25 καὶ
 τὸ—ἔνεκά του ομ. K 25 ἐπιπολὺ M: ἐπὶ τὸ πολὺ (L)t 26 •ακῶν δὲ ἐκ τῶν K

τούτων ἀναφαινόμενον, τοῦτο δέ ἐστιν ὅτι τινὰ τῶν ἐπ' ἔλαττον τῶν ἔνεκά g 7· τού ἐστιν. ἔστι δὲ ἐν τρίτῳ σχήματι ὁ συλλογισμός· ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτό- ματον τῶν ἐπ' ἔλαττον, ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον τῶν ἔνεκά του, τὸ ἄρα ἐπ' ἔλαττον ἔνεκά τού ἐστιν. ὥστε οὐ δεῖ θαυμάζειν εἰ τὴν τύχην καὶ 5 τὸ αὐτόματον τῶν ἔνεκά του καὶ τῶν ἐπ' ἔλαττον φαμεν εἶναι. δόξει δὲ 45 ὁ συλλογισμὸς τὰ αὐτὰ διὰ τῶν αὐτῶν συλλογίζεσθαι· ἔχομεν γὰρ ἐν ταῖς προτάσεσιν, δτι τὸ αὐτὸ καὶ ἔνεκά τού ἐστι καὶ ἐπ' ἔλαττον, ὥστε δόξει περιττὸν εἶναι τὸ αὐτὸ δπερ ἐν ταῖς προτάσεσιν εἰλήφαμεν, τοῦτο πειρᾶ- σθαι συμπεραίνεσθαι. φημὶ οὖν δτι ἐν ταῖς προτάσεσιν οὐκ εἰληπταὶ τὸ 10 ἐπ' ἔλαττον ἔνεκά του, ἀλλ' ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον καὶ ἐπ' ἔλαττον οὖσα καὶ ἔνεκά του, καὶ τοῦτο ἀνὰ μέρος ἐδείχθη· ὁ οὖν συλλογισμὸς συνάγει οὐχ δτι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἐν τοῖς ἔνεκά του καὶ ἐν τοῖς 15 ἐπ' ἔλαττον, ἀλλ' δτι τὸ ἐπ' ἔλαττον ἔνεκά του.

p. 196b21 Ἐστι δὲ ἔνεκά του δσα ἀπὸ διανοίας ἀν πραχθείη καὶ 50
15 δσα ἀπὸ φύσεως.

‘Η τρίτη διαιρεσις. διελῶν δὲ τὸ ἔνεκά του εἰς τὰ κατὰ προαιρεσιν καὶ μῆ, κατὰ ἄλλην ἐπιδιαιρεσιν προσεχεστέραν μᾶλλον τὸ αὐτὸ διαιρεῖ· τῶν γὰρ ἔνεκά του τὰ μὲν ἀπὸ διανοίας τὰ δὲ ἀπὸ φύσεως, είτα διέλοις ἀν κατὰ τὴν πρώτην διαιρεσιν τὰ ἀπὸ διανοίας, δτι τῶν ἀπὸ διανοίας τὰ μὲν 20 κατὰ προαιρεσιν ἐστι τὰ δὲ οὐ κατὰ προαιρεσιν. |

p. 196b23 Τὰ δὲ τοιαῦτα δταν κατὰ συμβεβηκὸς γένηται, ἀπὸ g 7· τύχης φαμὲν εἶναι.

‘Οταν, φησί, τὰ ἀπὸ διανοίας ἡ ἀπὸ φύσεως ἀν γεγενημένα μὴ ἐκ διανοίας ἡ ἀπὸ φύσεως προγρουμένως πράττηται, ἀλλὰ τὴν γένεσιν ἔχοι 25 κατὰ συμβεβηκός, τὰ τοιαῦτά φαμεν εἶναι ἀπὸ τύχης καὶ ἀπὸ ταύτομάτου. οἷον τὸ περιτυχεῖν φίλω ἡ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ χρεωστοῦντος διανοίας ἔργον ἐστίν· δταν οὖν τοῦτο, δπερ διανοίας ἔργον ἐστί, μὴ ἐκ δια- 5 νοίας γένηται καθ' αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς ἔχοι τὴν ἔκβασιν, ἀπὸ τύχης λέγεται γεγενημέναι. πάλιν φύσεως ἔργον τὸ ἐκ τοῦ δμοίου τὸ δμοίον

2. 3 καὶ τὸ αὐτόματον—ἡ τύχη om. K

ἀρα ceteris omissis Mt

3. 5 τὸ (τὸ L) ἄρα—καὶ τὸ αὐτόματον LK: τινὰ

5 δόξεις L 6 σύλλογος hic et v. 11 (sed σύλλ/ v. 2) K

8. 9 εἰλήφαμεν—προτάσεσιν L: om. KMt

10. 11 ἀλλ' ἡ—καὶ ἔνεκά του om. L 11 οὖσα

KM: εἰσ t 12 συνάγεται L 13 τὸ] fort. τὸ 14 ἔστιν K

δσα LKM Simplic. p. 335, 21 et Aristotelis cod. F: δσα τε ο vulg. Arist. t 16 διελ-

θῶν L τὰ om. L 17 ἐπιδιαιρεσιν προσχεστέραν K 18 διελούσαν L

19 τῶν] τὰ L 21 δὲ KM: δη (L)t Aristoteles 21. 22 γένηται—εἶναι om. K

23 γεγενημένα LKM: γενέμενα fortasse recte (cf. m 6v30) t 24 προγρουμένω K ἔχοι

LM: ἔχοιν K: ἔχη t 25 τὰ om. L μὲν M 26 κομή-

σασθαι K 28 ἔχοι LKM: ἔχη t

γεννᾶσθαι, οἷον ἐξ ἀμπέλου ἄμπελον καὶ ἐξ ἑλαίας ἑλαίαν· δταν οὖν τι τούτων γ⁷ μὴ ἐκ τοῦ ὄμοιού γένηται, ἐκ ταύτομάτου φαμὲν αὐτὸν γεγενῆσθαι. διὰ τοῦτο τὰς πόας ἐκ ταύτομάτου φαμὲν βλαστάνειν, διότι μὴ ἐξ ὄμοιών κατὰ τὸν νόμον τῆς φύσεως· οὐ γὰρ δὴ πάντας σπέρματα ἐκ τῆς ἐν τῷ προ- 5 τέρῳ χρόνῳ πόας ἐγκαταλιμπανόμενα ἐν τῇ γῇ οὔτως ποιεῖ τὰς παρούσας ¹⁰ πόας, ἀλλὰ κανὸν μηδὲ δλως ἔχῃ σπέρματα βλαστήσειν ἀν. καὶ δηλοῦσι τά τε ἀμπελοφόρα χωρία ἀεὶ μὲν εἰς ἀπαντὸν ὑπὸ τῶν γεωργῶν καθαιρόμενα, ἀεὶ δὲ βλαστάνοντα· καὶ ἡ πατουμένη δὲ καὶ πολὺν χρόνον μὴ βλαστήσασα μηδέν, εἰ ἀφεθείη τοῦ πατεῖσθαι, βλαστήσειν ἀν ἀεὶ πόας. κανὸν μὴ 10 φυσικὸν δὲ εἴη τὸ ἀποτελούμενον, ἀλλ' ὡς φυσικῇ δρμῇ παρηκολουθηκός ἐκ ταύτομάτου λέγεται γενέσθαι, ὡς ὁ κατενεχθεὶς λίθος καὶ γενούμενος ἐπι- τήδειος εἰς καθέδραν (οὐ γὰρ φυσικὸν τοῦτο τέλος), καὶ ὁ ἥππος ὁ διψήσας ¹⁵ ἐν τῷ πολέμῳ καὶ καταβαλὼν τὸν δεσπότην καὶ συμβολῆς γενομένης καὶ τοῦ δεσπότου ἀποθανόντος αὐτὸς σωθείς· λέγεται γὰρ ἐκ ταύτομάτου σε- 15 σῶσθαι, οὐχ δτι φυσικὸν τέλος ἔσχεν ἐκ ταύτομάτου, ἀλλ' δτι φυσικῇ δρμῇ πάρηκολούμησεν.

p. 196b24 "Ωσπερ γὰρ καὶ ὅν ἔστι τὸ μὲν καθ' αὐτὸν τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός.

"Οτι ἔστιν αἵτια τινα κατὰ συμβεβηκός, διὰ τούτων κατασκευάζει. εἰ ²⁴ 20 γάρ ἔστι, φησί, τινὰ τῶν ὄντων κατὰ συμβεβηκός ὄντα, δῆλον δτι καὶ τὰ ²⁵ τούτων αἵτια κατὰ συμβεβηκός ἀν εἰεν αἵτια· καθ' αὐτὸν μὲν γὰρ εἰς τὴν ἀγορὰν προῆλθε, κατὰ συμβεβηκός δὲ τῷ ἀπὸ ἔνης ἐλθόντι περιέτυχε φίλων. εἰ οὖν ἔστι τὰ κατὰ συμβεβηκός ὄντα, ἔστι δηλονότι καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκός τούτων αἵτια, ὅπότε καὶ τῶν καθ' αὐτὸν ὄντων λέγεται εἶναι ²⁵ 25 καὶ κατὰ συμβεβηκός αἵτια· τῆς γοῦν οἰκίας καθ' αὐτὸν μὲν ὁ οἰκοδόμος αἵτιος, κατὰ συμβεβηκός δὲ ὁ φαλακρός. ἔστι δέ, φησί, τὰ κατὰ συμβε- ³⁰ 30 βηκός αἵτια ἀόριστα· δύναται γὰρ καὶ ὁ λευκὸς καὶ ὁ σιμὸς καὶ ὁ μουσι- κὸς καὶ μυρία ἀλλα, τὸ δὲ καθ' αὐτὸν ὄρισται· ἀεὶ γὰρ τῆς οἰκίας ὁ οἰκοδόμος αἵτιος καὶ τοῦ πλειούς ὁ ναυπηγός. δταν οὖν, φησί, τὰ κατὰ συμβεβηκός αἵτια τοῖς ἔνεκά του αἵτιοις παρακολουθήσῃ, τότε λέγεται τὸ ³⁵ κατὰ τύχην καὶ τὸ ἐκ ταύτομάτου. ἔχεις οὖν ἐντεῦθεν τὴν ἔννοιαν καθ' ἣν ἐλέγετο μικρὸν ἐμπροσθεῖν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἐν τοῖς ἔνεκά

1 γεννᾶσθαι L et compend. M: γεννάσθαι K: γεννᾶται t [ἀμπελον] ἄμπελος L
ἑλαίαν KM: ἑλαίας (L)t 2 et 3 μὲν pro φαμὲν utroque loco L 4 τὸ νόμον K
5 ἐν τῇ K: ἐκ (sic) τῇ L: τῇ (om. ἐν) Mt 6 ἔχῃ LK: εἴτε M: ἔχει t σπέρμα t
7 ἀμπελόφορα K 9 ἀφεθῆ L ἀν om. K ἀεὶ om. L 12 ἥππον L 14. 15 γ⁹-
νεσθαι σεσῶσθαι M 17 ἔστιν K 19 αἵτια K τούτων L: τοῦτο K: τούτου Mt
20 φησί om. superscr. M καὶ τὰ] κατὰ L 21 εἰεν LK: εἰη Mt αἵτια (post εἰεν)
K: ἔναντια M: αἵτια (L)t γὰρ om. L 22 προῆλ et ποι περιέτυχον L 24 δόπτε
καὶ τῶν] ποτὸν καὶ τὸν L 25 καὶ κατὰ LK: καὶ τὰ κατὰ Mt 25. 26 τῆς γοῦν—
αἵτιος om. L 25 δ (ante οἰκοδόμος) om. K 29 τοῦ πλειού (sic) L

του είναι, διτι λέγονται ἐν τοῖς ἔνεκά του διὰ τὸ τοῖς ἔνεκά του παραχο-^{g7}
λουθεῖν, τοῖς κατὰ φύσιν, φημί, καὶ τοῖς κατὰ διάνοιαν. ταῦτα μὲν οὖν ^{εἰς}
αὐτοῖς κοινῶς ὑπάρχει, τὸ ἐν τοῖς ἐπ' ἄλλαττον εἶναι τὸ ἐν τοῖς ἔνεκά του
τὸ κατὰ συμβεβηκός, τίς δὲ ἡ πρὸς ἄλληλα αὐτῶν διαφορὰ ἐρεῖ μικρὸν
5 ὅστερον, ἣν ἡμεῖς φθάσαντες εἴπομεν, διτι ἡ μὲν τύχη τοῖς κατὰ διάνοιαν
ἀκολουθεῖ, ἥγουν τοῖς κατὰ προαιρεσίν, τὸ δ' αὐτόματον τοῖς κατὰ φύσιν.

p. 196b33 Ἔνεκα τοῦ ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον ἥλθεν ἀν κομιζο-
μένου τὸν ἔρανον, εἰ τῇδε· ἥλθε δὲ οὐ τούτου ἔνεκα, ἀλλὰ ^{καὶ}
συνέβη ἐλθεῖν καὶ ποιῆσαι τοῦτο τοῦ κομίσασθαι ἔνεκα.

10 Ὅτι ἐν τοῖς ἔνεκά του ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, αὐτὰ οὐκ ὄντα
ἔνεκά του, δείχνυσιν. διτι μὲν οὖν εἰσὶν ἔνεκά του ἡ τύχη καὶ τὸ
αὐτόματον, δῆλον· τοῦ γὰρ δεδανεισμένου κομιζομένου τὸν ἔρανον, εἰ τῇδε
δι χρεωστούμενος, ἥλθεν ἀν ἐπὶ τούτῳ, ἐπὶ τῷ ἀπολαβεῖν· οὐκ ἥλθεν δὲ
ἐπὶ τούτῳ· οὐκ ἄρα ἡ αἰτία τῆς ἀπολήψεως, ἣν φαμεν εἶναι τὴν τύχην,⁴⁵

15 τῶν ἔνεκά τού ἔστιν, ἀλλὰ τῶν κατὰ συμβεβηκός. ἀλλ' ἐπειδὴ προηλθε
μὲν τοῦ λούσασθαι ἔνεκεν, ἀπέλαβε δὲ τὸ ἀργύριον περιτυχών τῷ δεδανει-
σμένῳ κομιζομένῳ τὸν ἔρανον, λέγεται αἰτίον κατὰ συμβεβηκός τῆς ἀπο-
λήψεως ἡ ἐπὶ τὸ λουτρὸν πρόδοσ· ἣν δὲ καὶ τῶν ἔνεκά του (τοῦ γὰρ
λούσασθαι ἔνεκεν ἡ πρόδοσ)· τὸ κατὰ συμβεβηκός ἄρα αἰτίον τῷ καθ'
20 αὐτὸν καὶ ἔνεκά του παρηκολούμενος· τοῦτο δὲ τύχην καλοῦμεν· ἡ τύχη
ἄρα ἐν τοῖς ἔνεκά τού ἔστιν, αὐτὴ κατὰ συμβεβηκός οὖσα αἰτία. τὸ δὲ ^{καὶ}
κομιζομένου γράφεται καὶ κομισόμενος μέλλοντος, ἵνα ἐπὶ τοῦ χρεω-
στούμενου ἡ· μᾶλλον δὲ τὸ πρότερον. τὸ δὲ συνέβη ἐλθεῖν καὶ ποιῆ-
σαι τοῦτο τοῦ κομίσασθαι ἔνεκα ἀντὶ τοῦ ὡσανεὶ τοῦ κομίσασθαι
25 ἔνεκα. τοῦτο δὲ οὕτε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φοιτῶν εἰς τὸ χωρίον· οὕτε
ἐξ ἀνάγκης. τὸ φοιτῶν ἀντὶ τοῦ φοιτῶντος· οὐδὲ γὰρ εἰ σύνηθες ἣν
τῷ χρεωστοῦντι ἡ ἀεὶ ἡ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φοιτῶν εἰς τὸ χωρίον, ἔνθα πε-
ριτυχών δι χρεωστούμενος ἀπέλαβε τὸ ἀργύριον, ἀπὸ τύχης λέγεται ἡ ἀπό-

1 τὸ] τὸ K 2 φημὶ] φῆ L καὶ τοῖς] καὶ τοὺς K 4 ἡ] οἱ L 5 εἴπομεν

p. 268, 10 sqq. 7 Οἷον ἔνεκα εχ Aristotele t 7. 9 τὸ ἀργύριον—κομίσασθαι ἔνεκα

ομ. K 7. 8 κομιζομένου Mt: κομισόμενος L et Arist. vulg. 8 ἥλθεν δὲ t

9 αὐτῷ ἐλθεῖν Arist. cod. E 10. 12 αὐτὰ—αὐτόματον ομ. L 11 οὖν] γὰρ K

12 κομιζομ sine accentu K 13 χρεωστούμενος K ἐπὶ τούτῳ recte videtur omit-

tere L ἐπὶ τῷ (τει sic L) ἀπολαβεῖν LK: ἐπὶ τῷ M: ομ. t 16 ἔνεκεν Mt: ἔνηκεν K:

ἔνεκα L 16. 17 δεδανεισμένων L 17 τῆς L et compend. M: δὲ t: ομ. K 19 ἔνε-

κεν] ἔνεκα K 20 αὐτὸν L 21 ἐν ομ. M αὗτη M κατὰ τὸ συμβεβηκός

αἰτία οὖσα Mt 22 κομισόμενος] κομισάμενος K 23 τὸ δὲ] τὸ γὰρ L 24 κομισ-

μένου ἔνεκα priore loco L 24. 25 ἀντὶ—ἔνεκα L: ομ. KMt 25 ὡς L: ομ. KMt

at cf. p. 275, 6 25. 26 φοιτῶν εἰς—ἀνάγκης ομ. K 25 φοιτῶν εἰς M: φοιτῶν εἰς

L: φοιτῶν τ' εἰς t 26 τὸ φοιτῶν L 27 εἰς χωρίον (ομ. τὸ) I. 28 ἀπέλαβε L:

ἀπέλλαβεν K: Ἐλαβε Mt ἀπὸ τύχης γὰρ λέγεται Mt

ληψίς, εἰ μὴ ἄρα ὡς πρὸς τὴν πρόθεσιν τοῦ ἀπειληφότος, δτι | οὐ τοῦτο γε 8^ο
προθέμενος, τὸ ἀπολαβεῖν, ἐφοίτησεν ἔκει· ἀλλὰ κυρίως τὴν τύχην καὶ
μάλιστα τούτων φαμὲν εἰναι αἰτίαν, ἐφ' ὃν μηδὲν εἴωθεν τῶν ἐπὶ πολὺ⁵
εἰναι. εἰ δὲ σύνηθες ἦν τῷ χρεωστοῦντι φοιτᾶν εἰς τὸ χωρίον, οὐκ ἔστι
τῶν παραλόγων τὸ ἐλθόντα ἔκει τὸν χρεωστούμενον ἀπολαβεῖν, ἢ δὲ τύχη
παραλογος. τὸ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φοιτῶν δυνατὸν ἔξακούειν καὶ ἐπὶ¹⁰
τοῦ ἀπειληφότος· δεῖ γὰρ τὸν περιτυχόντα τῷ χρεωστοῦντι μὴ ἐπὶ τὸ πολὺ⁵
φοιτᾶν ἐν τῷ χωρίῳ, ἔνθα αὐτῷ περιέτυχεν· εἰ γὰρ εἰθισμένῳ αὐτῷ
ώς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔν τινι τόπῳ εὑρίσκεσθαι περιτύχοι ὁ χρεωστῶν, οὐ δῆ-¹⁵
που παραλογον ἦν τὸ ἐλθόντα ἔκει τὸν χρεωστοῦντα ἀποδοῦναι, δεῖ δὲ δεῖ
τὴν τύχην παράλογον εἶναι.

p. 197a1 Ἐστι δὲ τὸ τέλος, ἢ κομιδή, οὐ τῶν ἐν αὐτῷ αἰτίων.

Τουτέστιν οὐκ ἔστι τῶν φυσικῶν ἡ κομιδὴ τοῦ ἀργυρίου· φυσικὰ γάρ¹²
ἔστι τὰ ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντα τὸ αἴτιον, ἢ δὲ κομιδὴ ἔξωθεν ἔχει τὸ αἴτιον,¹⁵
τὴν διάνοιαν τὴν ἐπὶ τὸ λουτρὸν κινήσασαν. τὸ δ' δλον, δτι ἡ κομιδὴ τοῦ
ἀργυρίου τῶν ἀπὸ τύχης ἔστιν, οὐ τῶν ἀπὸ ταύτομάτου· τὰ γὰρ ἀπὸ ταύ-
τομάτου ἐν ἑαυτοῖς ἔχει τὸ αἴτιον, ἐν ἑαυτοῖς δὲ δηλονότι κατὰ συμβεβηκός,¹⁵
ἐπειδὴ καὶ ἡ φύσις κατὰ συμβεβηκός αἰτία τῶν ἐκ ταύτομάτου, ὥσπερ καὶ
ἡ διάνοια κατὰ συμβεβηκός αἰτία τῶν ἀπὸ τύχης. ὥστε καὶ τὰ ἀπὸ τύχης
δὲν λέγωνται ἀπὸ διανοίας εἶναι, κατὰ συμβεβηκός δηλονότι ἀπὸ διανοίας
εἰσίν, οὐ καθ' αὐτό· ως γὰρ ἔχει τὸ αἴτιον, οὗτως ἔχει καὶ τὸ αἴτιατον,
καὶ ἔμπαλιν. ταῦτα εἰπών, ἐφεῆς διορίζεται τὴν τύχην τὸν ὄρισμὸν ἀθροί-
σας ἐκ τῶν δεδειγμένων.

p. 197a6 Διὸ περὶ τὸ αὐτὸ διάνοια καὶ τύχη.

20

25 Περὶ τὸ αὐτό, οἷον περὶ τὴν κομιδὴν τοῦ ἀργυρίου· ἀλλ' ἢ μὲν
διάνοια καθ' αὐτό, ἢ δὲ τύχη κατὰ συμβεβηκός.

1. 2 δτι δ τούτου προθέμενος ἀπολαβεῖν L 3 τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ L 4 ἐν τῷ χωρίῳ L
5 et 9 χρεωστούμενον ετ χρεωστῶν K 6 τὸ (post ἐπὶ) om. K φοιτᾶν L ἔξακούειν
K: ἔξακούει L: ἔξακούσαι Mt 8 ἔνθα αὐτῶν L εἰθισμένων L: ηθι-
σμένω K 9 ἐν τινι] ἐστὶ L περιτύχει K 10 ἐλθέτ M: ἐλθέντα t 10. 11 δεῖ
δεῖ εἶναι τὴν τύχην δεῖ παράλογον Mt 12 ἐστι M: *στιν K: ἐτι (L)t et Arist. cod. E
post corr. οὐ—αἰτίων om. K αἰτίων M 13. 14 γάρ ἔστι ταῦτα τὰ M
14 αὐτοῖς L: αὐτοῖς (εχ αὐτοῖς) M 17 αὐτοῖς utrobique L 18. 20 ἐπειδὴ — εἶναι,
κατὰ συμβεβηκός om. K 18 ἐπειδὴ καὶ ἡ φύσις κατὰ συμβεβηκός om. L 20 λέγον-
ται L 21 εἰσὶν om. Mt καὶ om. t 22 ὄριζεται L 24. 26 om. K
24 Διάτι t καὶ ἡ τύχη L 26 οἷον περὶ τὴν L: οἷον τὴν Mt

p. 197*8 Ἀόριστα μὲν οὖν τὰ αἴτια ἀνάγκη εἰναι, ἀφ' ὧν ἀν γέ- g 8^r
νοιτο τὸ ἀπὸ τύχης.

Εἶπὼν τί ἔστιν ἡ τύχη, διὰ κατὰ συμβεβηκός αἴτια ἔστι τῶν ἐπ'
ἔλαττον γνωμένων παραχολουθοῦσα τοῖς ἔνεκα του, νῦν βιόλεται δεῖξαι
5 διὰ πάντα δσα κατὰ κοινὴν ἔννοιαν λέγονται ὑπάρχειν τῇ τύχῃ, σύμφωνά
εἰσι τῷ ἀποδεδομένῳ περὶ αὐτῆς λόγῳ· λέγεται γὰρ ἡ τύχη ἀόριστος καὶ 25
ἀδηλος εἰναι τοῖς ἀνθρώποις (φαμὲν γὰρ ἀδηλα εἰναι τὰ τῆς τύχης), λέγε-
ται δὲ καὶ παράλογος εἰναι καὶ ἀβέβαιος καὶ μηδενὸς εἰναι αἴτια, καὶ δσα
ἄλλα περὶ αὐτῆς λέγεται, σύμφωνως τῷ ἀποδεδομένῳ παρ' ἡμῶν περὶ
10 αὐτῆς λόγῳ λέγεται. ἀόριστος μὲν οὖν λέγεται εἰκότως, ἐπεὶ τῶν κατὰ
συμβεβηκός αἴτιων τὴν τύχην εἰναι ὥρισμέθα, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός
αἴτια ἀόριστα. τὰ μὲν οὖν καθ' αὐτὸν αἴτια ὥρισται (τῆς γὰρ οἰκίας ὥρι-
σμένον τὸ αἴτιον ὁ οἰκοδόμος, καὶ τῆς νεώς ὁ ναυπηγός), τὰ μέντοι κατὰ 20
συμβεβηκός αἴτια ἀόριστά ἔστι· δύναται γὰρ τῆς οἰκίας κατὰ συμβεβηκός
15 αἴτιος εἰναι καὶ ὁ φαλακρὸς καὶ ὁ σιμὸς καὶ ὁ μουσικὸς καὶ ὁ νέος καὶ
ἄλλα μυρία, καὶ τοῦ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον προελθόντα μὴ διὰ τοῦτο
καὶ ἡ ἐπὶ τὸ λουτρὸν πρόδοσις καὶ ἡ ἐπὶ ιερὸν καὶ ἄλλα μυρία, καὶ τοῦ
δρύξαντα θήσαυρὸν εὑρεῖν τὸ ἐπὶ φυτείᾳ σκάπτειν καὶ θεμελίους θεῖναι καὶ
φρεωρυχεῖν καὶ ἄλλα μυρία. δι' αὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ ἀδηλος ἡ τύχη λέγε-
20 ται διὰ τοῦτο καὶ ἀόριστος, ἀόριστος δὲ διότι κατὰ συμβεβηκός· τῆς μὲν γὰρ 25
οἰκίας ὥρισται τὸ καθ' αὐτὸν ὁ οἰκοδόμος, τί δὲ τῆς οἰκίας τὸ κατὰ
συμβεβηκός αἴτιον ἀδηλον ἀνθρώπῳ, ἀδηλον δὲ διότι καὶ ἀόριστον. καὶ
παράλογος δὲ εἰκότως ἡ τύχη· ὁ γὰρ λόγος τῶν ἐστώτων ἔστι, ταῦτα δ'
ἔστιν ἡ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἡ τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἡ δὲ τύχη τῶν ἐπ' ἔλαττον.
25 δι' αὐτὸν δὲ τοῦτο πάλιν καὶ ἀβέβαιος· τὸ γὰρ βέβαιον ἡ τῶν αἱ ὁσαύ-
τως ἔστιν ἡ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὸ δ' ἐπ' ἔλαττον οὐ βέβαιον, ἡ τύχη
δὲ τῶν ἐπ' ἔλαττον. λέγομεν δὲ ἔστιν δτε καὶ τὴν τύχην οὐδενὸς αἴτιων 30
. εἰναι (οὐδὲν γὰρ γίνεσθαι ἀπὸ τύχης), καὶ τοῦτο σύμφωνως τῷ περὶ τῆς
τύχης ἀποδεδομένῳ λόγῳ· κυρίως γὰρ αἴτια τὰ ξαθ' αὐτὸν αἴτια, τὰ δὲ
30 κατὰ συμβεβηκός αἴτια ὁμωνύμως ἡ φευδωνύμως αἴτια ἔστι· κατὰ συμ-
βεβηκός δὲ αἴτιον ἡ τύχη, οὐδὲν δὲ αἴτιον ἄρα κυρίως ἡ τύχη. οὐδενὸς δὲ

1 οὖν ταῦτα τὰ M 1. 2 ἀνάγκη—τύχης ομ. K γένοντο primitus M 2 τὸ L:
ομ. Mt 3 τῶν εχ τὸν corr. K 6 ἀποδειγμένῳ Mt 6. 7 εἰναι ἀόριστος καὶ
ἀδηλος L 8 δὲ ομ. L 10 λόγους L οὖν εἰκότως λέγεται L 11 αἴτιων
L: αἴτιων K: αἴτιαν Mt 12 οὖν LK: γὰρ Mt 17 ἡ (ante ἐπὶ ιερὸν) ομ. L
18 δρύξαντος L φυτείας κάπτειν K θεμελίους θεῖναι (syllaba ους compendio lit-
terae α simillimo) M: θεμελίου σθεῖναι K: θεμελίους εἰναι L: θεμελία (sic) θεῖναι t
19 ἀδηλος t 20 δτι] διότι L 22 ἀνθρώπῳ (ἀνῶ) LK: αὐ M: ομ. t
23 παραλόγοις L 24 τῶν] τὸν L 27 ἔστιν δτε] δτι (ομ. έστιν) L 28 τοῦτω
primitus K τῷ] τῶν L 29 ἀποδεογμένῳ M έσατὸ L 30 ψευδονύ-
μως t 30. 31 συμβεβηκός (ομ. δὲ) αἴτιον (ἐστι expunct.) L 31 οὐδὲ έτιον ἄρα L
δὲ (post οὐδενὸς) LK: ομ. M: γὰρ t

φαμεν αἰτίαν εἶναι τὴν τύχην, διότι τὰ κατὰ τύχην γινόμενα ἀναίτιά φαμεν ^{g 8*}
εἶναι διὰ τὸ μὴ ἔχειν καθ' αὐτὸν ὡρισμένον, εἰ δὲ τὰ κατὰ τύχην
ἀναίτια, ἡ τύχη ἀρά οὐδενός ἐστιν αἰτία εἰ γάρ ἐστι, τῶν κατὰ τύχην ⁴⁵
ἐστὶν αἰτία, εἰ δὲ μὴ τούτων ἐστὶν αἰτία, οὐδὲ διλας ἐστὶν αἰτία τινός.

5 ⁵ Ἀόριστα μὲν οὖν τὰ αἴτια ἀνάγκη εἶναι, ἀφ' ὧν δὲ γένοιτο
τὸ ἀπὸ τύχης ἐπειδὴ τῶν ἀπὸ τύχης συμβαινόντων οὐδὲν ἔχον ἐστὶν
αἰτίαν ὡρισμένην, δῆλον δτι καὶ ἡ τύχη ἀόριστός ἐστι, διὰ τοῦτο δὲ καὶ
ἄδηλος ἀνθρώπῳ.

p. 197*11 Πάντα γάρ ταῦτα δρθῶς λέγεται, δτι εὐλόγως. ⁵⁰

10 Πάντα, φησίν, δσα περὶ τῆς τύχης λέγεται, δρθῶς λέγεται, διότι
καὶ εὐλόγως, τουτέστιν ἀρμόζει τῷ ἀποδεδομένῳ περὶ αὐτῆς ὄρισμῷ,
καὶ ἐστὶν ἐκ τοῦ ἀποδεδομένου περὶ αὐτῆς ὄρισμοῦ ἑκάστου τῶν περὶ αὐ-
τῆς λεγομένων τὴν αἰτίαν ἀποδοῦναι· οὗτος δὲ ὄρισμὸς ἀριστος, φτιν
ἔφαρμόζει πάντα τὰ περὶ τοῦ πράγματος κατὰ κοινὴν ἔννοιαν λεγόμενα. ^{g 8*}

15 p. 197*14 Ως δ' ἀπλῶς οὐδενός.

Κατά τι μέν, φησίν, αἰτία τινῶν ἐστιν ἡ τύχη, κατά τι δὲ οὐδενός· ⁵
ἀπλῶς μὲν γάρ, τοῦτο ἐστι χωρίως καὶ καθ' αὐτό, οὐδενός ἐστιν αἰτία,
κατὰ συμβεβηκός δὲ τῶν ἐπ' ἔλαττον γινομένων ἐστὶν αἰτία.

p. 197*19 Η δὲ τύχη ἐν τοῖς γινομένοις παρὰ ταῦτα.

20 Παρὰ τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ταῦτα δέ ἐστι τὰ ἐπ' ἔλαττον. ¹⁰
ἐπεὶ οὖν τὰ αἴτια τῶν ἐπ' ἔλαττον γινομένων ἀόριστα, καὶ ἡ τύχη ἀόριστος.

p. 197*21 Ὁμως δὲ ἐπ' ἐνίων ἀπορήσειεν ἀν τις, ἀρά οὖν τὰ
τυχόντα αἴτια δν γένοιτο τῆς τύχης.

“Ο ζητεῖ διὰ τούτων, τοῦτό ἐστιν· ἐπειδὴ ἡ τύχη τῶν κατὰ συμβεβη-

1 αἰτίαν τὴν τύχην εἶναι L 2 αὐτὸν τι αἴτιον L 4 μὴ LKM: μηδὲ t [διλας] οὖλως
ex oītōws corr. L 5. 22 Ἀόριστα—ἀόριστος om. K 5. 6 Ἀόριστα—τὸ ἀπὸ τύχης LM:
Aristoteles δθεν δοκεῖ ἡ τύχη τοῦ ἀορίστου εἶναι καὶ—δν γίγνεσθαι substituit t 6 ἔχον
ἐστιν] ἔχει τὴν L 7 δτι] ἔστι L 11 ἀποδεδομένω ante correct. M περὶ αὐτῆς
ὄρισμῷ L: λόγῳ περὶ αὐτῆς ὄρισμοῦ Mt 12 ὄρισμοῦ M: ὄρισμῷ L: om. t 13 ἀόριστος L

15 δὲ M 16 αἴτια τινῶν Mt: αἴτιῶν^a L 17 τοῦτο L: τούτων ἀν Mt αὐτό L:
αὐτὸς (M)t 18 κατὰ συμβεβηκός—ἐστιν αἴτια iterat L ἐστιν αἴτια L: αἴτια ἐστὶν Mt
19 plenius lemma καὶ τὸ εἶναι τι φάναι κτλ. t γινομένοις t 20 Παρὰ ταῦτα παρὰ t
at cf. p. 270,33 ἐπιτοποὺ L: ἐπιτοπὸ Mt ἐστι τὰ L: ἐστιν Mt 22 δμως
κτλ.] hinc rursus K δ' ἐπ' Mt 22. 23 ἀπορήσειεν—τύχης om. K 22 ἀρά (sic)
L: ἀρ' Mt 23 δν γένοιτο L: γένοιτ' (γένοιτο t) δν Mt cf. Simplic. p. 351,28 24 Ὅ
ζητεῖ] *ζητεῖ K

κός ἔστιν αἰτίων, ἐλέγομεν δὲ εἶναι καὶ ἐν τοῖς κατὰ συμβεβηκός αἰτίοις ^{g 8*}
 τὰ προσεχέστερα καὶ πορρώτερα, ἀρά ὁμοίως ἀπαντα αἰτιά ἔστι τοῦ
 ἀποτελέσματος; οἶόν τι λέγω προῆλθέ τις εἰς τὴν ἀγοράν, εἴτα πρὶν εἰς ¹⁵
 τὴν ἀγορὰν ἐμβαλεῖν ὑπαντήσας τινὶ συνέτυχε καὶ προσδιέτριψεν ἐν τῷ
⁵ συντυχίᾳ χρόνον, εἴτα μετὰ τοῦτο ἐλθὼν εἰς τὴν ἀγορὰν περιέτυχε τῷ
 ἔχοντι τὸ ἀργύριον καὶ ἀπειλήφεν. ἐπεὶ οὖν ἔστιν αἰτιον κατὰ συμβεβηκός
 τοῦ περιτυχεῖν τῷ χρεωστοῦντι καὶ αὐτὴ ἡ πρόοδος καὶ ἡ μεταξὺ συντυχίᾳ
 (εἰ γάρ μὴ προσδιέτριψε, θᾶττον ἐμβαλὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ἵσως οὐ περιέ-
 τυχεν ἀν τῷ χρεωστοῦντι) καὶ αὐτὸν τὸ ἐμβαλεῖν εἰς τὴν ἀγοράν, ἔστι δὲ
¹⁰ προσεχές μὲν τὸ εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβαλεῖν, μέσον δὲ τὸ περιτυχεῖν τῷ φίλῳ, ²⁰
 πορρωτέρω δὲ ἡ πρόοδος αὐτή· ἀρά ὁμοίως ὄτιον τούτων αἰτιον εἶναι
 φαμεν τῶν ἀπὸ τύχης συμβαινόντων; φαμὲν οὖν ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὸ κατὰ
 τύχην αἰτια εἶναι οὐδὲν διαφέρει τὸ προσεχές εἰπεῖν ἡ πόρρω (όμοίως γάρ
 πάντα ταῦτα κατὰ τύχην αἰτια), ὡς δὲ πρὸς τὴν ἔκβασιν διαφέρει πλεῖστον.
¹⁵ αἰτιώτερον γάρ τῆς ἐκβάσεως τὸ προσεχέστερον. τοῦ γάρ ἀπολαβεῖν τὸ
 ἀργύριον ἔστι μὲν καὶ ἡ πρόοδος αὐτὴ αἰτια κατὰ συμβεβηκός (εἰ γάρ μὴ
 προῆλθεν, οὐχ ἀν περιτυχῶν ἐλαβεν), μᾶλλον δὲ αἰτιώτερα ἡ πρὸς τὸν
 φίλον ἐν τῷ μεταξὺ συντυχίᾳ (εἰ γάρ μὴ συνέτυχεν, θᾶττον ἀπελθὼν οὐχ ²⁵
 ἀν εὑρε), καὶ ἔτι τούτου αἰτιώτερον ἡ εἰς τὴν ἀγορὰν ἀφίξις. ἀπορεῖται
²⁰ οὖν, φησίν, ἐπὶ τούτων, εἰ δεῖ τὰ τυχόντα ὡς αἰτια ἀποδίδονται (τῆς τύ-
 χης). τύχην δὲ τὸ ἀπὸ τῆς τύχης ἀποβάν ἀποτέλεσμα ἐκάλεσεν.

p. 197 a 23 Οἷον ὑγιείας ἡ τὸ πνεῦμα ἡ ἡ εἰληθέρησις, ἀλλ' οὐ
 τὸ ἀποκείρασθαι.

Ἐστι γάρ προσεχέστερον μὲν τῆς ὑγιείας ἐν τούτοις ἡ τὸ πνεῦμα ἡ (ἡ)
²⁵ εἰληθέρησις, τουτέστιν ἡ ἐκ τοῦ ἥλιου θερμασία, πορρωτέρω δὲ τὸ ἀπο-

1 αἰτίων Lt: αἰτῶν MK ἐν] ὡς οὐ L 2 προσεχέστερα K: προσεχετέρα (LM)t
 ἀπαντά ἔστιν αἰτια Mt 3 τὴν om. Mt 4 ὑπαντίσας K 6 αἰτιον LK:
 om. Mt 7 τοῦ L: τῷ K: τῷ Mt χρεωστοῦντι K: στρεψωστοῦντι L 8 προσέ-
 τριψε ante correct. M 10 τὴν om. L 11 αὐτὴ K ἀρά (sic) L: comprehend.
 sine accentu (hic et v. 2) K: ἀρ' M: ἀρ' t 12. 13 τῷ ἀπὸ τύχης—εἶναι LK: om. M:
 ὡς μὲν οὖν πρὸς τὸ ἀπὸ τύχης interpolat t 13 αἰτια K: αὐτοῦ L ἡ τῷ πόρρω L
 14 πάντα ταῦτα LK: ταῦτα πάντα Mt αἰτια M: αἰτια (LK)t τὴν om. Mt
 16 αὐτὴ K 17 Ἐλαβεν KMt: ἐπέλαβε L: fortasse ἀπέλαβεν cf. ad p. 274,28 αἰτιώτερα
 LK: αἰτια M: αἰτιώτερον (ex v. 19) t 18 μὴ om. L δ ἀπελθὼν L 19 τούτου
 LK et ante corr. M: τούτων corr. M et t ἀπορεῖται M: ἀποριτικῶς (sic) t 20 εἶδει
 τὰ K τὰ] τὲ L 20. 21 τῆς τύχης addidi 21 τῆς om. L 22 ὑγιείας L
 22. 23 ἡ ἡ—ἀποκείρασθαι om. K 22 ἡ ἡ t: η ἡ L: ἡ (om. ἡ) M εἰληθέρησις
 M: εἰληθέρησις τουτέστι ἡ ἐκ τοῦ ἥλιου θερμασία πορρω (ex v. 25) L: εἰλησις ex Arist. t
 23 ἀποκείρασθαι L: ἀποκείρεσθαι M: ἀποκεκάρθαι ex Aristotele t cf. Themist. p. 183,23 sq.
 24 *στιν γάρ K: ἔτι γάρ M μὲν om. L ὑγιείας K 25 ἡ prius addidi
 εἰληθέρησις M: εἰληθέρησις LK: εἰλησις t ἐκ om. Mt

κείρασθαι· ἀσθενῶν γάρ τις ἀπεκείρατο οὐ τοῦ ὑγιᾶναι ἔνεκεν, ἀλλὰ τοῦ ^g 8^v ἀποθέσθαι τὴν κόμην, εἴτα πνεύματος πνεύσαντος ἢ ὑπὸ ἡλίου θερμανθεῖς τὴν κεφαλὴν οὐ τοῦ ὑγιᾶναι ἔνεκεν, ἀλλὰ προελθὼν τυχὸν ἐπὶ τινα ἄλλην γρείαν, ὑπὸ τῆς θέρμης δὲ τοῦ ἡλίου ἢ τοῦ πνεύματος ἀραιωθείσης τῆς 5 κεφαλῆς, διεφορήθη καὶ ὑγίανε μῆδὲν τούτων διὰ τὴν ὑγείαν ποιήσας. ἔστιν οὖν προσεχέστερον τῇ ὑγείᾳ ἢ εἰληθέρησις, οὐ τὸ ἀποκείρασθαι· ὡς μὲν οὖν πρὸς τὴν ἔκβασιν τὸ προσεχὲς αἰτιώτερον, ὡς δὲ πρὸς τὸ ἀπὸ 25 τύχης ἀπλῶς οὐδὲν διοίσει τὸ προσεχὲς ἢ πόρρω εἰπεῖν.

p. 197-24 Ἐστι γάρ ἄλλα ἄλλων ἐγγυτέρω τῶν κατὰ συμβεβηκός
10 αἰτίων.

‘Η ἐπιλυσις τῆς ἀπορίας, ὡς ἀν εἰ ἔλεγεν· ἐπειδὴ τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων ἄλλα ἄλλων εἰσὶν ἐγγυτέρω τοῦ αἰτιατοῦ, ὡς μὲν πρὸς τὸ κατὰ συμβεβηκός αἰτία εἶναι οὐδὲν διαφέρει τὸ ἐγγυτέρω τοῦ πορρωτέρω,
ώς δὲ πρὸς τὴν ἔκβασιν τοῦ πράγματος τὸ προσεχέστερον αἰτιώτερον.’

15 p. 197-25 Τύχη δὲ ἀγαθὴ μὲν λέγεται, δταν ἀγαθόν τι ἀποβῆ, ²⁰
φαύλη δέ, δταν φαῦλόν τι.

‘Οταν τοιοῦτον τέλος ἀπαντήσῃ μὴ προελομένῳ, οἷον ἀν προείλετο,
ἀγαθὴ τύχη τὸ τοιοῦτον τέλος λέγεται, κακὴ δὲ τύχη τὸ ἐναντίον· εὐτυχῆς
δὲ καὶ δυστυχῆς, δταν ἢ μέγα κακὸν ἢ μέγα ἀγαθὸν κατὰ συμβεβηκός
20 ἀπαντήσῃ τέλος.

p. 197-27 Διὸ καὶ τὸ παρὰ μικρὸν ἀγαθὸν ἢ κακὸν λαβεῖν μέγα ²⁵
ἢ ἀτυχεῖν ἢ εὐτυχεῖν ἔστιν, δτι ὡς ὑπάρχον λέγει ἢ διάνοια·
τὸ γάρ παρὰ μικρὸν ὕσπερ οὐδὲν ἀπέχειν δοκεῖ.

‘Οταν τις περιτυχῶν μεγάλῳ κινδύνῳ ἐγγὺς γένηται τοῦ κινδυνεῦσαι

1 ἀπεκείρατο LKM: ἀπεκάρθη τ 2 θερμανθεῖς (θερμαν M) LKM: ἐθερμάνθη τ
3 ὑγιαίνειν K 5 τὴν ὑγείαν ετ 6 τῇ ὑγείᾳ (sic) K 6 εἰληθέρησις τ ubi nihil enot.
ex LKM 7 τὸ (post ἔκβασιν) om. KM αἰτιώτερον K 9 ἔστιν K γάρ om. M
ἐγγυτέρω KM: ἐγγυτέρων L: ἐγγύτερα ex Aristotele t 10 αἰτῶν hic et v. 12 KM
13 αἰτία K τὸ] τῷ L πορρωτέρου K et ut videtur M 14 προσεχὲς primitus M
15. 20 om. K 15 ἀγαθὴ] ἀγαθὸν M δτε ἀγαθόν τι M 16 φαύλη]
φαῦλον L 17 οἷον ἀν κτλ.] non invenit Philoponus in Aristotele quae codex E
exhibit εὐτυχία δὲ ἔστιν δταν ὡς προείλετο κτλ. (cf. Diels z. Textgesch. p. 36 sqq.), sed
utitur Themistii paraphrasi p. 184 6 illa verba explicantis 18 τέλος λέγεται L:
λέγεται τέλος Mt κακὴ] κακεῖ L 19 δυστυχεῖς L 20 τέλος] ἄλλος L
21. 22 ἀγαθὸν—ἔστιν om. K 21 ἀγαθὸν ἢ κακὸν LM: κακὸν ἢ ἀγαθὸν t Aristoteles
22 ἀτυχεῖν ἢ εὐτυχεῖν LM: δυστυχεῖν ἢ εὐτυχεῖν e vulg. Aristot. t: εὐτυχεῖν ἢ ἀτυχεῖν
Arist. cod. E (ubi etiam μέγα λαβεῖν) et SimPLIC. p. 344,29 24 τις δ M περιπεσῶν L
24 τις δ M περιπεσῶν L

καὶ μεγάλῳ περιπεσεῖν κακῷ, οἷον ναυαγίῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ, εἴτα μικροῦ λεί· ^{g 8v}
 ποντος εἰ τὸν κίνδυνον ἐκφύγῃ, εὐτυχῆ τὸν τοιοῦτον καλοῦμεν, διότι παρ'
 δλίγον τῷ κινδύνῳ προσομιλήσας ἐξέφυγεν. ὅμοίως δὲ καὶ δυστυχῆ τὸν
 παρὰ μικρὸν μέγα ἀγαθὸν κτησάμενον· οὕτως γάρ δυστυχῆς, φαμέν, ἐστὶν ⁵⁰
 5 ὁ δεῖνα, ὥστε εἰς αὐτὸν τὸ τυχεῖν τῶνδε ἡ τῶνδε τῶν καλῶν ἐλθών, εἴτα
 δι’ δλίγον ἀπέτυχεν. ἐπειδὴ γάρ τὸ παρὰ μικρὸν οὐδὲν δοκεῖ τοῦ τέλους
 ἀπέχειν, οὐδὲ λογιζομένη τὸ μικρὸν τοῦτο ἡ διάνοια, ὥσπερ ἐκβεβηκότων
 τούτων, οὕτως εὐτυχῆ ἡ δυστυχῆ τὸν πεσόντα καλεῖ· τὸν γάρ παρὰ μικρὸν
 μεγάλῳ κινδύνῳ διμιήσαντα, ὡς ἡδη ἐμπεπτωκότα εἰς τὸν κίνδυνον θεω-
 10 ροῦσα ἡ διάνοια διὰ τὸ μὴ λογίζεσθαι τὸ μικρόν, εἴτα ἐκ τοῦ κινδύνου
 αὐτὸν ἐκφέγοντα, οὕτως εὐτυχῆ | καλεῖ. καὶ δυστυχῆ ὅμοίως τὸν παρ’ ^{h 1r}
 δλίγον μεγάλων τυχόντα ἀγαθῶν· ὡς γάρ ἡδη τυχόντα τῶν ἀγαθῶν θεω-
 ροῦσα καὶ μὴ λογιζομένη τὸ μικρόν, εἴτα τούτων ἀποτυχόντα δυστυχῆ,
 καλεῖ. καὶ γάρ εὐτυχεῖς μὲν εἰώθαμεν λέγειν οὐ τοὺς ἐκ προγόνων πλου-
 15 σίους καὶ εὐδαιμονας, ἀλλὰ τοὺς ἐξ ἀφανῶν καὶ ἀτυχῶν ἐξαίφνης εἰς εὐ-
 δαιμονίαν μεταβαίνοντας, καὶ δυστυχεῖς ὅμοίως μάλιστα τοὺς ἐξ εὐδαιμονίας
 καταπίπτοντας.

p. 297-30 *Ἐτι ἀβέβαιος ἡ εὐτυχία εὐλόγως.

5

“Οτι κατὰ λόγον τοῦ ὄρισμοῦ τῆς τύχης ἀβέβαιος λέγεται ἡ εὐτυχία·
 20 τὸ γάρ βέβαιον ἡ ἐν τοῖς ἀναγκαῖοις ἐστὶν ἡ ἐν τοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἡ
 δὲ τύχη τῶν ἐπ’ ἑλαττον, οὐκ ἄρα βέβαιος ἡ τύχη. διὰ τοῦτο καὶ ἡ εὐ-
 τυχία ἀβέβαιος.

p. 197-32 *Ἐστι μὲν οὖν ἄμφω αἵτια, καθάπερ εἴρηται, κατὰ ¹⁰
 συμβεβηκός δέ, ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον.

25 Δεῖξας καὶ δι τοιοῦτον ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον καὶ τί ἐστι, καὶ ἐφαρ-
 μόσας τῷ ὄρισμῷ τῷ ἀποδεδομένῳ τῆς τύχης τὰ κατὰ κοινὴν ἔννοιαν
 ὑπάρχειν αὐτῇ δοκοῦντα, γέτεισιν ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν προβλημάτων· ταῦτα

1 περιπεσῶν L

ναβαγίω K

1. 2 λειπόντος (sic) K

2 εἰ KΜ: om. (L)t

3 δὲ om. L 4 οὗτω t ^{φα} μὲν M ἐστὶν t: εἰναι LKM
 5 δεῖνα K 6 δλίγων M et compend. K γάρ (L)t: om. KΜ 7 εἰ 10 ἡ
 om. K 7. 8 ἐκβεβηκότων τῶν οὗτως ἡ εὐτυχῆ ἡ L 8 περιπεσόντα L
 9. 10 θεωροῦ (sic) L 10 εἴτα τούτων ἀποτυχόντα ἐκ (ex v. 13) M 11 αὐτοῦ L
 ἐκφέγοντα KΜ: ἐκπεφευγότα L: ἐκφύγοντα fort. recte t 12 δλίγων compend. (cf. ad v. 6
 et p. 10, 32) K ὡς γάρ—ἀγαθῶν om. L 13 μικρόν] ἀγαθὸν L 15 ἐξέφνης K
 17 μεταπίπτοντας L 18. 24 om. K 18 ἀβέβαιος L: ἀβέβαιον Mt at cf. Themist.
 p. 184, 16 Simplic. p. 344, 35 19 λόγους L 20 ἐστὶν post ἀναγκαῖοις exhibet L:
 post πολὺ traic. Mt 21 βέβαιος L: ἀβέβαιος Mt ἡ τύχη τῶν ἐπ’ ἑλαττον εἰ δια-
 τοῦτο L 23 αἵτια L 24 δὲ ἡ L: ἡ M: καὶ ἡ recte t ex Aristotele cf. p. 283,
 17 sq. 25 καὶ (ante δt) KΜt: om. L 27 αὐτῶ L

δὲ ἦν τί τε διαφέρουσιν ἀλλήλων ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, καὶ ἐν ποίῳ ἡ τρόπῳ τῶν αἰτίων ἀνάγονται. πρὸ τούτων δὲ περὶ τοῦ κοινοῦ αὐτομάτου¹⁵ διαλέγεται, καὶ δείκνυσιν δτὶ ἐπὶ πλέον ἐστὶ τῆς τύχης, συλλογισμῷ χρώμενος ἐν τρίτῳ σχήματι τοιούτῳ· ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τὸ 5 αὐτόματον ὑπάρχει, ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τύχη οὐχ ὑπάρχει, τί ἄρα αὐτόματον τύχη οὐκ ἐστιν. ὁ μὲν οὖν συλλογισμὸς οὗτος, κατασκευάζει δὲ ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ὁ Ἀριστοτέλης, τὴν μὲν καταφατικὴν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· λέγομεν γὰρ δτὶ αὐτομάτως κατηγέθη ὁ λίθος, δταν μὴ ἀπό τινος προνοίας κατηγέθη, καὶ αὐτομάτως ἐσώθη ὁ ἵππος,
10 δτὶ κατέβαλε τὸν δεσπότην καὶ ἔφυγε διψήσας ἐκ τῆς φάλαγγος, συνέβη δὲ²⁰ συμβολῆς γενομένης τὸν δεσπότην τελευτῆσαι· λέγεται οὖν ὁ ἵππος ἐκ ταύτομάτου σωθῆναι. καὶ τὰ παιδία δὲ ἐκ ταύτομάτου παθεῖν τι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγοιτο ἄν, οἷον φέρε εἰ ἀποπλανηθέντα τῆς τροφοῦ μηδενὸς ἄγοντος οἶκαδε ἐπανέλθῃ, οὐ γινώσκοντα ποῦ φέρεται· λέγεται γὰρ
15 ἐκ ταύτομάτου ἐπανέλθειν. οὕτως καὶ ἐπὶ τελείων, δταν μὴ ἐφιστάνοντος τοῦ λογισμοῦ γίνηται κίνησις, αὐτομάτως φαμὲν κινεῖσθαι τοὺς πόδας·

αὐτομάτοις δὲ πόδεσσι θιῶς ἐπεβήσατ' ἀπήνης.²⁵

τὴν δ' ἀποφατικὴν κατασκευάζει διὰ συλλογισμοῦ ἐν δευτέρῳ σχήματι, λαμβάνων μέσον δρον τὴν εὐτυχίαν· ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων³⁰ εὐτυχία οὐχ ὑπάρχει, ἐφ' ὃν τύχη ὑπάρχει καὶ εὐτυχία ὑπάρχει, ἐπὶ παιδίων ἄρα καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τύχη οὐχ ὑπάρχει. πόθεν δὲ δτὶ ἡ εὐτυχία οὐδενὶ τῶν παιδίων ὑπάρχει καὶ τῶν ἀλόγων καὶ τῶν ἀψύχων; δείκνυσι πάλιν τοῦτο διὰ μέσης τῆς εὐδαιμονίας ἐν δευτέρῳ σχήματι· παισὶ καὶ ἀψύχοις καὶ ἀλόγοις εὐδαιμονία οὐχ ὑπάρχει, οἵς δημάρχει εὐτυχία³⁵ καὶ εὐδαιμονία ὑπάρχει, παισὶν ἄρα καὶ ἀψύχοις καὶ ἀλόγοις εὐτυχία οὐχ ὑπάρχει; πόθεν δὲ δτὶ παισὶ καὶ ἀψύχοις καὶ ἀλόγοις εὐδαιμονία οὐχ δημάρχει; δείκνυσι διὰ μέσης τῆς εὐπραξίας ἐν δευτέρῳ πάλιν· ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων εὐπραξία οὐχ ὑπάρχει, οἵς εὐδαιμονία ὑπάρχει καὶ εὐπραξία ὑπάρχει, ἐπὶ παιδίων ἄρα καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων εὐδαιμονία⁴⁰ οὐχ ὑπάρχει. πόθεν δὲ πάλιν δτὶ ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων

¹ δὲ ἦν L: δῆην K: δ' ἦν Mt διαλήλων post αὐτόματον traic. Mt 2 αἰτίων L:
αἰτίων KMt 3 ἐπὶ οι. L τῆς τύχης ἐστὶ Mt 5. 6 ἐπὶ—οὐχ ὑπάρχει οι. K
; σύλλογος K τοιοῦτος L 7 δ] εἰς τὸ (sic) K 8. 9 δτὶ αὐτομάτως—κατηγέθη,
; καὶ L: οι. KMt 9 δταν L: immo δτὶ αὐτομάτως ἐσώθη ὁ ἵππος KMt: δ ἵππος
; αὐτομάτως ἐσώθη L 10 κατέβαλε μὲν τὸν L 13 λέγοι ἄν K τῆς τροφοῦ
; K: τῶν τροφῶν t 14 οἶκαδε] εἴκαδε K ἐπανέλθη LK: ἐπανέλθοι Mt
; 6 γένηται L 17 αὐτομάτοις κτλ.] Apoll. Rhod. 3, 1152 ubi θοῆς πόδεσι LK
; οῶς sine accentu KM ἐπεβήσατ' Mt: ἐπεβήσατε K: ἐπιβήσατο L 18 διὰ συλλο-
; ισμοῦ] διάστυλλος K 19 λαβὼν L δρον K 21 δτὶ ἡ LK: ἡ M: δτὶ (οι.
;) t 22 τῶν (ante ἀψύχων) οι. Mt 24 καὶ ἀλόγοις καὶ ἀψύχοις L ἀλό-
; εὐτυχία
; οἱς K 25 ἄρα καὶ ἀλόγοις καὶ ἀψύχοις Mt εὐτυχία K: εὐδαιμονία L: εὐδαιμο-
; ητι. Mt 26 καὶ ἀλόγοις καὶ ἀψύχοις Mt 28. p. 282, 1 οἱς—εὐπραξία οὐχ ὑπάρχει LK:
; mītīt M: ἐφ' ὃν εὐπραξία, καὶ εὐδαιμονία ὑπάρχει· ἐπὶ παιδίων ἄρα καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων
; εὐδαιμονία οὐχ ὑπάρχει· πόθεν δ' δτὶ εὐπραξία οὐχ ὑπάρχει de conjectura supplevit t

εὐπραξία οὐχ ὑπάρχει; δείκνυσι τῷ αὐτῷ σχήματι διὰ μέσης τῆς πράξεως· ἡ ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων πρᾶξις οὐχ ὑπάρχει, ἐφ' ὧν εὐπραξία ²⁵ καὶ δυσπραγία ὑπάρχει πρᾶξις ὑπάρχει, ἐπὶ παιδῶν ἄρα καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων οὔτε εὐπραγία οὔτε δυσπραγία ὑπάρχει. δῆλον δὲ διὰ ἀκριβείας ⁵ ἔνεκεν καὶ ἐπὶ τῆς εὐτυχίας καὶ εὐδαιμονίας τὰ ἀντικείμενα δεῖ λαθεῖν· ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων εὐτυχία καὶ δυστυχία οὐχ ὑπάρχει, οἵς τόχη ὑπάρχει εὐτυχία ἢ δυστυχία ὑπάρχει * * * δύμοίως καὶ ἐπὶ τῆς εὐδαιμονίας· ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων εὐδαιμονία ἢ κακοδαιμονία οὐχ ὑπάρχει, οἵς εὐτυχία ἢ δυστυχία ὑπάρχει εὐδαιμονία ἢ κακοδαιμονία ⁴⁰ ¹⁰ ὑπάρχει, ἐπὶ παιδῶν ἄρα καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων εὐτυχία ἢ δυστυχία οὐχ ὑπάρχει. δύμοίως καὶ ἐπὶ εὐπράξιας· καὶ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης μέχρι τῆς πράξεως ἔστη, λαβὼν δύμολογούμενον διὰ ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων πρᾶξις οὐχ ὑπάρχει, κατασκευάσεις δὲ καὶ τοῦτο διὰ μέσης τῆς προαιρέσεως· ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων προαιρεσίς οὐχ ὑπάρχει ¹⁵ (οὐδὲν γάρ αὐτῶν αἱρεῖται τόδε τι πρὸ τοῦδε), ἐφ' ὧν πρᾶξις ὑπάρχει καὶ προαιρεσίς ὑπάρχει, ἐπὶ παιδῶν ἄρα καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων πρᾶξις οὐχ ⁴⁵ ὑπάρχει. συνθήσεις οὖν τὸν δλον συλλογισμὸν οὕτως· ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων προαιρεσίς οὐχ ὑπάρχει· ἐφ' ὧν προαιρεσίς οὐχ ὑπάρχει οὐδὲ πρᾶξις, ἐφ' ὧν πρᾶξις οὐκ ἔστιν οὐδὲ εὐπράξια, ἐφ' ὧν εὐπράξια οὐκ ἔστιν οὐδὲ εὐδαιμονία, ἐφ' ὧν εὐτυχία οὐκ ἔστιν οὐδὲ εὐτυχία, ἐφ' ὧν εὐτυχία οὐκ ἔστιν οὐδὲ τύχη, ἐπὶ παιδῶν ἄρα καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τύχη οὐχ ὑπάρχει· ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τὸ ⁵⁰ αὐτόματον ὑπάρχει (ώς ἐδείξαμεν διὰ τῆς ἐπαγωγῆς)· τὸ ἄρα αὐτόματον τύχη οὐκ ἔστιν, δπερ ἐξ ἀρχῆς προέκειτο δεῖξαι. λέγεται δέ, φησί, καὶ ἐπὶ τῶν τυχαίων τὸ αὐτόματον (τοῦτο γάρ λοιπὸν ἐκ τῆς χρήσεως λαμβάνει, διὰ λέγονται καὶ τὰ ἀπὸ τύχης ἐκβαίνοντα ἐκ ταύτομάτου γίνεσθαι), ἐπὶ πλέον ἄρα τῆς τύχης τὸ αὐτόματον· εἰ γάρ πᾶσα μὲν τύχη καὶ αὐτόματον (ώς ή τῶν ἀνθρώπων χρῆσις δῆλοι), οὐ πᾶν δὲ αὐτόματον καὶ τύχη (ώς δ συλλογισμὸς ἐδείκεν), ἐπὶ πλέον ἄρα τῆς τύχης τὸ αὐτόματον. εἰ δέ τις ⁵⁵ ἀπόδειξιν ζητοί τοῦ διὰ τὰ τυχαῖα λέγονται ἐκ ταύτομάτου, ιστω

1 fort. δείκνυσιν <ἐν> τῷ 2 πρᾶξις] πράξεις K οὐχ' ὑ (incipit nova pagina)
οὐχ' ὑπάρχει M 2. 3 ἐφ' ὧν εὐπραγία ἢ δυσπραγία οὐχ ὑπάρχει L 3 πρᾶξις

ὑπάρχει Mt: πρᾶξειν ὑπάρχει K: καὶ πρᾶξις οἵς ὑπάρχει L 4 εὐπραγία KMt: εὐπρα-
ξία L 5 εὐτυχίας τύχης L 7 ante δύμοις lacunam indicavi; exciderunt ἐπὶ παιδῶν ἄρα καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τύχη οὐχ ὑπάρχει 8. 9 εὐδαιμονία δὲ ἢ κακοδαι-
μονία (om. οὐχ ὑπάρχει) L 10 οὐχ ὑπάρχει L εὐτυχία καὶ δυστυχία L
11 εὐπράξιας LK: εὐπράξια (litteris lacis compendiose additis) M: εὐπραγίας t 13 τῆς L:
om. KMt 14 προαιρεσίς (sic) K 15 τι om. L cf. p. 268, 13 17 δλον συλλογισμὸν]

ὅλλ K 19. 20 οὐδὲ εὐπράξια — εὐδαιμονία οὐκ ἔστιν iterat L 20 εὐπράξια LK:
compend. (cf. v. 11) M: εὐπραγία t εὐδαιμονία (altero loco) LK: εὐτυχία Mt
21 εὐτυχία (priore loco) K: εὐπραξιατυχία (πρᾶξις del. eadem man.) L: εὐδαιμονία Mt
22 ἄρα καὶ ἀλόγων καὶ ἀψύχων K 23 ἐδείξαμεν K 24 δέ om. L
27. 29 εἰ γάρ πᾶσα — τῆς τύχης τὸ αὐτόματον om. Mt 27 καὶ (ante αὐτόματον) L:
om. K 30 διὰ] οὕτι L τύχαια K

μὴ περὶ πράγματος σημασίας, ἀλλὰ περὶ χρήσεως ἀνθρώπων ζητῶν ἀπόδειξιν, ἡ ἡ
χρήσεως δὲ ἀπόδειξις οὐδεμία ἀλλη ἡ ἡ τῶν ἀνθρώπων συνήθεια. πλὴν
φαίνεται ἡ χρῆσις οὐ μόνον | ἐπὶ τῶν κατὰ τύχην φέρουσα τὸ αὐτόματον ἡ ἡ
5 (φαμὲν γὰρ ὅτι ἐκ ταῦτομάτου συνέτυχον τῷ φίλῳ), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ
ταῦτομάτου τὸ κατὰ τύχην· λέγομεν γὰρ κατὰ τύχην σωθῆναι τὸν ἵππον
ἐκ τῆς φάλαγγος ἔνεκα τοῦ πιεῖν φυγόντα, καὶ ὅτι ἔτυχε πεσόντα τὸν
λίθον ἐπιτήδειον εἰς καθέδραν γενέσθαι· οὐδὲν δὲ πρᾶγμα περὶ χρήσεως
δυνομάτων ἐπὶ πολὺ διατείνεσθαι, τῆς σημασίας τῶν πραγμάτων μηδὲν βλαπτο-
μένης. μετὰ ταῦτα διαχρίνει τὸ ἴδικὸν αὐτόματον τοῦ ἀπὸ τύχης, λέγων 5
10 ἔχεινα ὅπερ πολλάκις εἰρήκαμεν, ὅτι ἡ μὲν τύχη τοῖς κατὰ προαιρέσιν γι-
νομένοις ἀκολουθεῖ, τὸ δὲ ἴδιας λεγόμενον αὐτόματον τοῖς κατὰ φύσιν. εἴτα
διαχρίνεις αὐτὰ ἀπὸ ἀλλήλων ζητεῖ τὸ ἔτι λειπόμενον πρόβλημα, ἐν ποίησις
τῶν αἰτίων αὐτὰ κατατακτέον, καὶ δείκνυσιν ὅτι ἐν τοῖς ποιητικοῖς· εἰ γὰρ
ἡ τῶν ἀπὸ φύσεως ἡ τῶν ἀπὸ διανοίας κατὰ συμβεβηκός γινομένων αἴτιον
15 ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, διάνοια δὲ καὶ φύσις ποιητικὰ αἴτια, καὶ ἡ τύχη
ἄρα καὶ τὸ αὐτόματον τῶν ποιητικῶν ἀν εἰεν αἰτίων.

Ἐστι μὲν οὖν ἄμφω αἴτια, καθάπερ εἴρηται, κατὰ συμβε-
βηκός, καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. κοινόν, φησί, τοῦτο τῇ τύχῃ
καὶ τῷ αὐτόματῳ ὑπάρχει τὸ εἰναι αἴτια κατὰ συμβεβηκός τῶν ἐπ' ἔλαττον
20 γινομένων οὐ πάντων, ἀλλ' ὅσα ἀν γένοιτο ἔνεκά του· ἔστι γάρ τινα
τῶν ἐπ' ἔλαττον καὶ μάτην γινόμενα, ὡς εἴ τις κινοίη τὴν τρίχα τοῦ γε-
νείου μὴ συνεχῶς· τοῦτο γὰρ οὔτε ἔνεκά τού ἔστι (μάτην γάρ), οὔτε τοῖς
ἔνεκά του γινομένοις παρακολουθεῖ. καὶ τούτων ὅσα ἀν γένοιτο ἔνεκά
του ἀντὶ τοῦ ὅσα ἀν παρακολουθήσει τοῖς ἔνεκά του γινομένοις· οὐ γὰρ 15
25 τὰ ἐκ ταῦτομάτου γινόμενα ἔνεκά του γίνεται. οὐδὲ γὰρ ἡ κομιδὴ τοῦ
ἀργυρίου ἔνεκά τού ἔστιν, ἀλλ', εἰ ἄρα, οὐ ἔνεκά ἔστι, καὶ τοῦτο κατὰ
συμβεβηκός· τῇ γὰρ προσδῷ φένεκα λοιποῦ γενομένη ἐπιγκολούθησε τοῦτο,
ώστε ἡ κομιδὴ κατὰ συμβεβηκός τέλος καὶ οὐ ἔνεκα τῆς προσδού, καὶ ἡ

1 μὴ παρὰ πραγμάτων L 2 δὲ οἱ. M 3 φαίνηται K 5 γὰρ κατὰ τύχην
scripsi: κατὰ τύχην γὰρ Mt: γὰρ οἱ. LK τὸν ἵππον τὸν K 6 ἔνεκα L

τὸ M: ἔτυχεν τὸ 7 ἐπιτήδειον εἰς καθέδραν LK: εἰς καθέδραν ἐπιτήδειον M: εἰς ἐπι-
τήδειον καθέδραν τὸ δὲ οἱ. Mt 8. 9 βλαπόμ (sic) K 9 ἴδικὸν K: εἰδι-
ὸν L Mt 11 αὐτόματον οἱ. Mt 12 αὐτὰ Mt: αὐτὰ K: ταῦτα L ζητεῖτο
τι K 13 αἰτιῶν hic et v. 16 KM κατατακτέον Mt: κατατακτέον LK at cf.
. 293, 4 καὶ δείκνυσιν ὅτι LK: οἱ. M: δηι τὸ 14 φύσεων L 15 ποιητικὰ
τοιητικὴ L Mt 17 αἰτία K 17. 18 καθάπερ—αὐτόματον οἱ. K 18 καὶ
L: ἡ Mt αὐτόματον, ἐν τοῖς ἐνδεχομένοις γενέσθαι μὴ ἀπλῶς· μηδ' ὡς ἐπὶ τὸ
οὖλον· καὶ τούτων ὅσα ἀν γένοιτο ἔνεκά του continuat ex Aristot. L κοινόν] κον"
sic) M φασι L τῇ τύχῃ οἱ. Mt 19 καὶ τὸ αὐτόματον L 21 μάτην]

τὸ (sic) L 22 γὰρ οὕθ' τὸ 23 τὸ ἄρα ante καὶ τούτων fortasse recte addit L

ἶνοιτο L 24. 25 οὐ γὰρ τὰ ἐκ ταῦτομάτου γι- in erasis K 25 οὐ γὰρ K
7 γινομένη L 28 τέλος οἱ. L τῆς] τοῦ L

πρόσδος κατὰ συμβεβηκός ἔνεκα τῆς κομιδῆς, ἵτις καὶ καλεῖται αὐτόματον **h1**
καὶ κατὰ συμβεβηκός αἰτίου τῆς κομιδῆς.

p. 197a36 Διαφέρει δὲ δτι τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλέον ἔστιν. **20**

Εἶπων κατὰ τὶ κοινωνοῦσι, λέγει καὶ τὶ διαφέρουσι· διαφορὰν δὲ αὐτῶν λέγει οὐ τῆς τύχης καὶ τοῦ ἴδιας λεγομένου αὐτομάτου τοῦ ἀντιδιαστελλομένου τῇ τύχῃ (τοῦτο γάρ ἐφεξῆς ποιεῖ), ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ αὐτομάτου, ὡσπερ δὲ εἰ καὶ ζῷου καὶ ἀνθρώπου τὴν διαφοράν τις ἔλεγεν, δτι **25** διαφέρει τὸ ζῷον τοῦ ἀνθρώπου τῷ ἐπὶ πλειόνων κατηγορεῖσθαι τὸ ζῷον.
τοῦτο οὖν φησι καὶ νῦν, δτι ταύτη διαφέρει τῆς τύχης τὸ αὐτόματον, δτι
10 ἐφ' ὃν μὲν ἡ τύχη κατηγορεῖται ἐπὶ τούτων καὶ τὸ αὐτόματον, ἐφ' ὃν
δὲ τὸ αὐτόματον οὐ πάντως τὸ ἀπὸ τύχης· ὅστε δῆλον δτι ἐπὶ πλέον τὸ
αὐτόματον τῆς τύχης. δτι μὲν οὖν ἐφ' ὃν ἡ τύχη ἐπὶ τούτων καὶ τὸ
αὐτόματον, λαμβάνει ὡμολογημένον ἐκ τῆς χρήσεως (χρήσεως γάρ ἥρτη-
ται ἡ τούτου ἀπόδειξις, οὐ λόγου), δτι δὲ ἐφ' ὃν τὸ αὐτόματον οὐ πάντως **20**
15 καὶ ἡ τύχη, κατασκευάζει διὰ συλλογισμοῦ, δν ἥδη προεκείθειται. ἔστι
δὲ οὗτος· ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τὸ αὐτόματον θεωρεῖται,
ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τύχη οὐ θεωρεῖται, τὶ ἄρα αὐτόμα-
τον τύχη οὐκ ἔστι. τούτων οὖν τῶν δύο προτάσεων τὴν μὲν κατηγορικὴν
ἔσχάτην τίθησι καὶ πιστοῦται ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς, ὡς ὑπομνήσομεν ἐν τῷ
20 τόπῳ, τὴν δ' ἀποφασιτικὴν πρότερον κατασκευάζει, εἴτα ἐκτίθεται· κατα-
σκευάσας γάρ πρότερον ἐπὶ ποίων δὲ ἡ τύχη κατηγοροῖτο τῶν ὅποιαν φύσιν **25**
ἐχόντων, τότε λοιπὸν ἐφαρμόζει τὰ εἰρημένα ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ
ἀλόγων, δτι μὴ ὑπάρχει αὐτοῖς τύχη, διότι μηδὲ ταῦτα περὶ ἡ τύχη
θεωρεῖται.

25 p. 197b1 Ἡ μὲν γάρ τύχη καὶ τὸ ἀπὸ τύχης ἔστιν ἐν οἷς καὶ τὸ
εὐτυχῆσαι δὲ ὑπάρχειε καὶ δλως πρᾶξις· διὸ ἀνάγκη περὶ τὰ
πρακτέα εἶγαι τὴν τύχην.

Εἰ ἡ τύχη διήρηται εἰς εὐτυχίαν καὶ δυστυχίαν, ἐν οἷς ἄρα μήτε

1 αὐτόματον compend. M: αὐτομάτως t 3 δτι—ἔστιν om. K τὸ LM:
μὲν τὸ πλέον LM: πλείστην t 4 καὶ τῇ κατὰ τὸ L δὲ om. superscr. K
5 οὐ] δτι L λεγομένου post αὐτομάτου colloc. Mt 6 ἀλλ' οὐ τοῦ L 11 ~~█~~
om. L 12 δτι μὲν] ἔστι μὲν L ἡ om. K 13 εἰ ὡμολογημένον L
alterum χρήσεως om. L 14 τούτων Mt ἀπόδοσις δ λόγος L 15 συλλογισμός ~~█~~
(ad διὰ nihil adnot.) L προεκείθειται L 16 δὲ καὶ οὗτος (corrupta fortasse ex
τοιοῦτος) L 16. 17 παιδῶν utrobius L 17 καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων LK: καὶ δι-
γων καὶ ἀψύχων Mt τὸ ἄρα KM: τὸ ἄρα τὸ L: τὸ ἄρα t 18 ἔσται L 19 ὑπάρχει
γάρ τὸ τόπῳ p. 287, 23 sqq. 20 ἀποφαντικὴ Mt 20. 21 καὶ
σκευάσαν γάρ M 22 ἐφαρμόζει L 23 post δ addit καὶ t 25. 27 καὶ
ἀπὸ—τύχην om. K 25 ἐν οἷς libri: οἷς Themistius p. 184, 24: δσοις vel ἐν δσοις A:
stotelis libri 26 διὸ L: διὸ καὶ Mt Aristoteles 27 πρακτά Aristoteles (cf. p. 286, ~~█~~
at cf. p. 285, 11)

εύτυχίαν δυνατὸν ὑπάρκαι μήτε δυστυχίαν, ἐν τούτοις δῆλον δτὶ οὐδὲ τύχην. *h 1v*
 θάτερον δὲ τῶν ἐναντίων αὐτὸς εἶπε μόνον, τὴν εὔτυχίαν, ὡς προδῆλου 40
 δντος δτὶ ἐφ' ὧν πέφυκε θάτερον τῶν ἐναντίων εἰναι, ἐπὶ τούτων καὶ τὸ
 λοιπόν· ὥστε ἐφ' ὧν εὔτυχίαν ἀδύνατον ὑπάρκαι, ἐπὶ τούτων καὶ δυστu-
 5 χίαν ἀδύνατον. δτὶ μὲν οὖν ἐφ' ὧν εὔτυχία ἐπὶ τούτων καὶ τύχη, πρό-
 δηλον, μαθεῖν δὲ λείπεται ἐπὶ τίνων ἡ εὔτυχία. φησὶν οὖν δτὶ ἐπὶ τούτων
 εὔτυχία λέγεται ἐφ' ὧν καὶ ἡ πρᾶξις· εὐπραγία γάρ τις ἐστιν ἡ εὔτυχία.
 δτὶ δὲ ἐφ' ὧν εὔτυχία ἐπὶ τούτων καὶ πρᾶξις, δείχνυσι διὰ μέσης τῆς εὐ-
 δαιμονίας. ἐπάγει οὖν οὗτως· σημεῖον δὲ δτὶ δοκεῖ ἡτοι ταῦτὸν 45
 10 εἰναι τῇ εὐδαιμονίᾳ ἡ ἐγγύς, ἡ δὲ εὐδαιμονία πρᾶξις· εὐπραξία
 γάρ. σημεῖον, φησί, τοῦ τὴν τύχην περὶ τὰ πρακτέα εἰναι, ὡς δὴ
 πρᾶξεως· τινος οὖσης τῆς τύχης καὶ τῆς μὲν εὔτυχίας εὐπραγίας τῆς δὲ 50
 δυστυχίας κακοπραγίας, δτὶ δοκεῖ ἡ εὔτυχία ἡ μηδὲν διαφέρειν τῆς εὐδαι-
 μονίας ἡ ἐγγύς αὐτῆς εἰναι· ἡ δ' εὐδαιμονία, φησί, πρᾶξις τις
 15 ἐστιν. εἰτα πόθεν δτὶ πρᾶξις; κατασκευάζει διὰ τῆς εὐπραξίας· ἡ γάρ εὐ-
 δαιμονία, φησίν, εὐπραξία τις ἐστιν, ἡ δὲ εὐπραξία πρᾶξις τις, ἡ εὐδαι-
 μονία ἄρα πρᾶξις τις· εἰ τοίνυν ἡ μὲν εὔτυχία ταῦτὸν τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἡ δὲ
 εὐδαιμονία πρᾶξις τις, καὶ ἡ εὔτυχία ἄρα πρᾶξις τις· | ἐστὶ δὲ ἡ εὔτυχία *h 2r*
 τύχη τις, ἡ τύχη ἄρα πρᾶξις τις. καὶ ἐστιν ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι ὁ
 20 συλλογισμός· πᾶσα εὔτυχία τύχη, πᾶσα εὔτυχία πρᾶξις τις, ἡ τύχη ἄρα
 πρᾶξις τις ἐστιν· εἰ τοίνυν ἡ τύχη πρᾶξις ἐστιν, ἐφ' ὧν ἄρα μὴ ἐστὶ
 πρᾶξις, ἐπὶ τούτων οὐδὲ τύχη ἀν εἴη. καὶ αὐτὸς μέν, ὡς ἔμπροσθεν εἰπον,
 μέχρι τῆς πράξεως προάγει τὸν λόγον, εἰ δὲ ζητεῖς ἐπὶ τίνων ἡ πρᾶξις,
 φημὶ ἐφ' ὧν καὶ προαιρεσίς. εἰ τοίνυν πᾶσα τύχη πρᾶξις ἐστιν, ἡ δὲ 5
 25 πρᾶξις ἐπὶ τούτων ἐστὶν ἐφ' ὧν προαιρεσίς, ἡ τύχη ἄρα ἐπὶ τούτων ἐστὶν
 ἐφ' ὧν καὶ ἡ προαιρεσίς· εἰ δὲ ἡ τύχη ἐπὶ τούτων ἐστὶν ἐφ' ὧν καὶ ἡ
 προαιρεσίς, ἐφ' ὧν ἄρα μὴ ἐστὶ προαιρεσίς ἐπὶ τούτων οὐδὲ τύχη ἐστὶν.
 οὗτως οὖν δείξας ἐν τίσιν ἐστὶν ἡ τύχη, δτὶ ἐν οἷς καὶ πρᾶξις καὶ δτὶ

3 ἐφ' ὧν Mt: ἐφὸν K: ἐφ' ὧ L 4 ὥστε ἐφὼν K 5 δτὶ μὲν] δ μὲν K
 καὶ ἡ τύχη K 6 ἐπὶ τίνων LK: δτὶ ἐπὶ τίνων M: τὸ ἐπὶ τίνων τ 7 λέγεται
 ὑτυχία L 8 δὲ om. K ἐφ' ὧν ἡ εὔτυχία Mt 9 δείχνυσι LK: δείχνυσι
 είχνυσι M: δείχνυσι· δείχνυσι δὲ t τῆς L: om. KMt 9 γοῦν L 9. 11 ἡτοι—
 ἄρα om. K 9 τὸ αὐτὸ L 10 τῇ εὐδαιμονίᾳ LM et Aristotelis cod. F: τῇ εὐδαι-
 μονίᾳ ἡ εὔτυχία ε vulg. Arist. t at cf. p. 286,9 11 δ' t πρᾶξις τις ex Aristot. t
 ὑπρᾶξια Mt: εὐπραγία L 11 τὴν om. L πρακταῖα K εἰναι ante περὶ^γ
 ταῖτι L 14 αὐτῆς K 15. 16 εἰτα—εὐπρᾶξια τις ἐστιν iterant LMt et in ite-
 atis τὸ pro πόθεν exhibit (L)t, εὐπραγίας pro εὐπρᾶξιας L 17. 18 εἰ τοίνυν—εὐδαι-
 μονίᾳ πρᾶξις τις om. L 18 δὲ ἡ K: δὲ (om. ἡ) L: δὴ Mt 19 πρᾶξις τις ἐστι Mt
 φ om. L 20 σύλλογ^ο K 21 ἐστιν (altero loco) om. L 22 ὡς ἐν τοῖς
 επροσθεν L 23 προάγει LK: προσηγα (sic) M: προσῆ-
 γει τοῦ λόγου L 24 φημὶ δτὶ ἐφ' L τύχη πρᾶξις τις
 τιν L 24 et 26 δὲ (post ἡ et post εἰ) om. L 25 ἐφ' ὧν καὶ προαιρεσίς L
 6 ἡ prius om. Mt 28 δείξαι M 28. p. 286,1 δτὶ ἐν οἷς καὶ ἡ πρᾶξις καὶ δτὶ—
 δεῖ τύχη om. L 28 καὶ ἡ K: om. Mt

πρόοδος κατὰ συμβεβηκὸς ἔνεκα τῆς κομιδῆς, ἵτις καὶ καλεῖται αὐτόματον **h 1.**
καὶ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον τῆς κομιδῆς.

p. 197•36 Διαφέρει δὲ διτὶ τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλέον ἐστίν. **20**

Εἰπὼν κατὰ τί κοινωνοῦσι, λέγει καὶ τί διαφέρουσι· διαφορὰν δὲ αὐτῶν λέγει οὐ τῆς τύχης καὶ τοῦ ἴδιας λεγομένου αὐτομάτου τοῦ ἀντιδιαστελλομένου τῇ τύχῃ (τοῦτο γάρ ἐφεξῆς ποιεῖ), ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ αὐτομάτου, ὡσπερ ἀν εἰ καὶ ζῷου καὶ ἀνθρώπου τὴν διαφοράν τις ἔλεγεν, διτὶ διαφέρει τὸ ζῷον τοῦ ἀνθρώπου τῷ ἐπὶ πλειόνων κατηγορεῖσθαι τὸ ζῷον.
τοῦτο οὖν φησὶ καὶ νῦν, διτὶ ταύτη διαφέρει τῆς τύχης τὸ αὐτόματον, διτὶ
10 ἐφ' ὃν μὲν ἡ τύχη κατηγορεῖται ἐπὶ τούτων καὶ τὸ αὐτόματον, ἐφ' ὃν δὲ τὸ αὐτόματον οὐ πάντως τὸ ἀπὸ τύχης· ὡστε δῆλον διτὶ ἐπὶ πλέον τὸ αὐτόματον τῆς τύχης. διτὶ μὲν οὖν ἐφ' ὃν ἡ τύχη ἐπὶ τούτων καὶ τὸ αὐτόματον, λαμβάνει ὠμολογημένον ἐκ τῆς χρήσεως (χρήσεως γὰρ ἤρτη-
ται ἡ τούτου ἀπόδειξις, οὐ λόγου), διτὶ δὲ ἐφ' ὃν τὸ αὐτόματον οὐ πάντως **20**
15 καὶ ἡ τύχη, κατασκευάζει διὰ συλλογισμοῦ, διν ἥδη προεξεθέμεθα. ἐστι δὲ οὗτος· ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τὸ αὐτόματον θεωρεῖται,
ἐπὶ παιδίων καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων τύχη οὐ θεωρεῖται, τὶ ἄρα αὐτόμα-
τον τύχη οὐκ ἔστι. τούτων οὖν τῶν δύο προτάσεων τὴν μὲν κατηγορικὴν
20 ἐσχάτην τίθησι καὶ πιστοῦται ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς, ὡς ὑπομνήσομεν ἐν τῷ τόπῳ, τὴν δ' ἀποφατικὴν πρότερον κατασκευάζει, εἰτα ἔκτιθεται· κατα-
σκευάσας γάρ πρότερον ἐπὶ ποίων ἀν ἡ τύχη κατηγοροῦτο τῶν ὅποιαν φύσιν **25**
ἔχοντων, τότε λοιπὸν ἐφαρμόζει τὰ εἰρημένα ἐπὶ παιδῶν καὶ ἀψύχων καὶ
ἀλόγων, διτὶ μὴ ὑπάρχει αὐτοῖς τύχη, διότι μηδὲ ταῦτα περὶ ἡ τύχη
θεωρεῖται.

25 p. 197 b1 Ἡ μὲν γὰρ τύχη καὶ τὸ ἀπὸ τύχης ἔστιν ἐν οἷς καὶ τὸ
εὐτυχῆσαι ἀν ὑπάρκειε καὶ δλως πρᾶξις· διὸ ἀνάγκη περὶ τὰ
πρακτέα εἶναι τὴν τύχην.

Εἰ ἡ τύχη διήρηται εἰς εὐτυχίαν καὶ δυστυχίαν, ἐν οἷς ἄρα μήτε

1 αὐτόματον compend. M: αὐτομάτως t 3 διτὶ—ἐστίν om. K τὸ LM: τὸ μὲν t πλέον LM: πλείστην t 4 καὶ τῇ κατὰ τὸ L δὲ om. superscr. K
5 οὐ] διτὶ L λεγομένου post αὐτομάτου colloc. Mt 6 δὲλ οὐ τοῦ L 11 διπ om. L 12 διτὶ μὲν] ἔστι μὲν L ἡ om. K 13 εἰ ὠμολογημένον L alterum χρήσεως om. L 14 τούτων Mt ἀπόδοσις δὲ λόγος L 15 συλλογισμῷ (ad διὰ nihil adnot.) L προεξέμεθα L 16 δὲ καὶ οὗτος (corrupta fortasse ex δὲ τοιοῦτος) L 16. 17 παιδῶν utrobiique L 17 καὶ ἀψύχων καὶ ἀλόγων LK: καὶ ἀλόγων καὶ ἀψύχων Mt τὸ ἄρα KM: τὸ ἄρα τὸ L: τὸ ἄρα t 18 ἔσται L 19 ὑπαγωγῆς 19. 20 ἐν τῷ τόπῳ p. 287, 23 sqq. 20 ἀποφατικὴν Mt 20. 21 κατα-
σκευάσαν γάρ M 22 ἐφαρμόττει L 23 post δ addit καὶ t 25. 27 καὶ τὸ ἀπὸ—τύχην om. K 25 ἐν οἷς libri: οἷς Themistius p. 184, 24: δσοις vel ἐν δσοις Aristotelis libri 26 διὸ L: διὸ καὶ Mt Aristoteles 27 πρακτά Aristoteles (cf. p. 286, 10)
at cf. p. 285, 11

ἀναγνωστέον 'ούδε, ὡσπερ φησὶ Πρώταρχος, εὐτυχία ἡ δυστυχία ὑπάρχει ἢ 27
τούτοις', εἰτα τὸ εἰ μὴ καθ' ὅμοιότητα αὐτοῦ ἐστιν ἐπίκρισις, πῶς
δυνατὸν καὶ ἐπὶ ἀψύχων εὐτυχίαν εἰπεῖν καὶ δυστυχίαν. Πρώταρχον δὲ
ἡτοι τὸν ἐν Φιλήβῳ φησὶν ἡ ἔτερόν τινα.

5 p. 197 b 11 Τὸ δὲ πάσχειν ὑπάρχει ἀπὸ τύχης πως καὶ τούτοις, 20
ὅταν ὁ πράττων τὶ περὶ αὐτὰ πράξῃ ἀπὸ τύχης· ἄλλως δὲ οὐκ
ἐστιν.

Δύναται, φησί, καὶ ἐπὶ ἀψύχων κατὰ ἀναλογίαν λέγεσθαι ἡ τύχη, οὐχ
ὡσπερ δὲ Πρώταρχος ἔλεγεν, ώς δταν δὲ πράττων τὶ περὶ τὰ ἀψύχα πράξῃ
10 ἀπὸ τύχης, τότε κάκενα πεπονθέναι ἀν λέγοντο ἀπὸ τύχης. οἶν ώς δταν
τις ῥίψας λίθον τοῦ πατάκαι τινὰ ἔνεκα ἔκεινον μὲν μὴ πατάξῃ, τὸν δὲ λί-
θον ποιησῃ τρίγωνον μὴ τοῦτο βιοληθεῖς ποιῆσαι· λέγεται γάρ οὗτος ἀπὸ
τύχης τοῦτο πεποιηκέναι, καὶ διὰ τὸν ἐνεργήσαντα καὶ δὲ λίθος ἀπὸ τύχης 25
τρίγωνος γενέσθαι. μόνως οὖν οὔτως, φησί, δυνατὸν ἐπὶ τῶν ἀψύχων τὸ
15 ἀπὸ τύχης λέγεσθαι. τί οὖν; οὐκ οἶδεν ἡ συνήθεια τὴν εὐτυχίαν ἐπὶ παι-
δίων; δταν γοὺν ἀρτιγενεῖ βρέφει τὶς τελευτῶν τῶν μὴ προσηκόντων κατὰ
γένος τὴν οὐσίαν καταλίπῃ, λέγομεν τὸ παιδίον τοῦτο εὐτυχές, καὶ οὐ δή-
που ἐκ ταύτομάτου φήσαιμεν ἀν τὸ κληρονομῆσαι γεγονέναι τῷ παιδίῳ.
οὐδὲ γάρ ὄρμῇ τινι φυσικῇ τοῦτο παρηκολούθησεν οὔτε τοῦ παιδίου οὔτε
20 τοῦ τὰ χρήματα καταλελοιπότος.

p. 197 b 13 Τὸ δὲ αὐτόματον καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ πολλοῖς 40
τῶν ἀψύχων.

Ἐνταῦθα τὴν καταφατικὴν τέθεικε πρότασιν, δτι τὸ αὐτόματον καὶ
ἀψύχοις καὶ παισὶ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις ὑπάρχει. καὶ παραδείγματι πείθει
25 δτι φαμὲν τὸν ἵππον ἐκ ταύτομάτου σωθῆναι τὸν φυγόντα ἐκ τῆς παρα- 45
τάξεως, ἡ διψῶντα ἡ ἐτέρως ὑπό τινος φυσικῆς ὄρμῆς κινηθέντα. οἶν δὲ
ἵππος αὐτόματος, φαμέν, ἥλθεν, δτι ἐσώθη μὲν ἐλθών, οὐ τοῦ

ἡ L: ἡ Mt 5 ὑπάρχει ἀπὸ τύχης LKM: ἀπὸ τύχης ὑπάρχει t et Aristotelis cod. F:
πὸ τύχης ὑπάρχει Arist. vulg.: ὑπάρχει tuetur etiam Themistius p. 185, 11 πῶς
ibri 5. 7 καὶ τούτοις—ἐστιν om. K 6 δὲ οὐκ Mt 11 μὴ πατάξει ^η M
2 ποιησῃ ^η M: ποιησει LK 14 μόνως LK et incerto compendio M: μό-
νον t φησὶν οὔτως L 15. 16 παθῶν L 17 καταλίπῃ L: κατα-
πέι M: καταλείπει t 19 τοῦτο t: τοῦ M: τοῦτον K: τὸ τοιοῦτο L παραχολούθησεν
τοτε typogr. t τοῦ παι L 21 δὲ Lt 21. 22 καὶ τοῖς—ἀψύχων om. K 21. 24 καὶ
ολλοῖς—ζώοις om. L 23 Ἐνταῦθα] cf. p. 284, 18 sqq. τέθηκε K 24 παρα-
είγματος (corr. ut vid. ex παραδείγμ) L 25 τῆς om. L 26 φυσικῆς ὑπό τινος ὄρμῆς
ενηθέντος L 26. p. 288, 4 οἶν δὲ πίπος—ἐλθόντα σωθῆναι om. K 27 αὐτόματος
ristoteles δτι] ἐστιν L οὐ] καὶ t hoc ipsum sibi in M legere visus

σωθῆναι δὲ ἔνεκεν ἡλθεν. δεῖ ὑπερβατῶς ἀναγνῶναι τὴν λέξιν ὅ ^{h 2-}
ἴπποις ἐλθών αὐτόματος ἐσώθη, διὰ τὸ μὲν οὐ τοῦ σωθῆναι δὲ ἔνεκεν
ἡλθεν· ἡλθὲ μὲν γάρ δι' ἄλλο τι ἡ τοῦ πιεῖν ἔνεκα ἢ ἄλλου τινός, συ-
νέβη δὲ ἐλθόντα σωθῆναι. καὶ ὁ τρίποντος αὐτομάτως κατέπεσεν.
5 ἔστη μὲν γάρ τοῦ καθῆσθαι ἔνεκεν, ἀλλ' οὐ τοῦ καθῆσθαι ἔνεκεν
κατέπεσεν. εἰ χρειάμενος ὁ τρίποντος πέσοι, καὶ πεσὸν σχοίη τοιαύτην ^{so}
θέσιν ὕστε εἰναι πρὸς καθέδραν τὴν θέσιν ἐπιτήδειαν, ἐκ ταύτομάτου λέ-
γεται τὴν τοιαύτην θέσιν ἔχειν, ἐπειδὴ ἔπεσε μὲν καὶ ἡνέχθη τῇ φυσικῇ
δρμῇ. ἔπεσε δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ὕστε καθέδρα γενέσθαι. εἰ γάρ λίθος πέ-
10 σοι κυρικὸν ἔχων τὸ σχῆμα, οὐκ αὐτομάτως λέγοιτο ἀν κεῖσθαι πρὸς τὸ
καθέδρεσθαι· ἐπιτήδειος γάρ ἦν τῇ φύσει αὐτοῦ τὸ πάντως, εἰ πίπτοι,
τούτον καταπεσεῖν τὸν τρόπον. διὰ τοῦτο οὐδὲ τὸ πῦρ αὐτομάτως λέγεται
ἐπὶ τὸ ἄνω φέρεσθαι· φύσις γάρ αὕτη τοῦ πυρός. |

p. 197b18 "Ωστε φανερὸν ὅτι ἐν τοῖς ἀπλῶς ἔνεκά του γινομένοις, ^{h 2-}
15 δταν μὴ τοῦ συμβάντος ἔνεκα γένηται ὃν ἔξω τὸ αἴτιον, τότε
ἀπὸ ταύτομάτου λέγομεν.

"Ορος τοῦ κοινοῦ αὐτομάτου ἐν τοῖς ἔνεκά του τοῖς τε κατὰ φύσιν καὶ
τοῖς κατὰ προσίρεσιν. ἀπλῶς δὲ ἀντὶ τοῦ καθόλου. ἔστιν οὖν τὸ αὐτό-
ματον ἐν τοῖς ἔνεκά του γινομένοις τοῖς τε κατὰ φύσιν καὶ τοῖς κατὰ προσί-
20 ρεσιν. ὅταν μὴ τοῦ συμβάντος ἔνεκα γένηται, οἶν τῆς κομιδῆς τοῦ ἀ-
ἀργυρίου· οὐδὲ γάρ διὰ τοῦτο προτῆνεν, ἵνα κομίσηται τὸ ἀργύριον, οὐδὲ
δὲ λίθος διὰ τοῦτο κατέπεσεν, ἵνα πρὸς καθέδραν γένηται ἐπιτήδειος. ὃν
ἔξω τὸ αἴτιον ἀντὶ τοῦ ὃν ἔνεκά του γινομένων τὸ αἴτιον τοῦ συμβε-
βηκότος ἔξω αὐτοῦ ἔστι. τὸ δὲ ἔξω ἀντὶ τοῦ μὴ πρὸς τὸ τέλος νενευκός,
25 ἀλλ' ἔξω τοῦ ἀποβάντος τὸ αἴτιον αὐτοῦ, καὶ ἄλλου ἔνεκα ὃν· οἶν τοῦ
συντυχεῖν τῷ φύλῳ αἴτιον κατὰ συμβεβηκός ἢ εἰς ἀγορὰν πρόσδος, ἀλλὰ
τὸ αἴτιον τοῦτο καὶ ἔξω ἔστι τοῦ ἀποβάντος, ἀντὶ τοῦ οὐ πρὸς τὸ ἀποβάντον
νένευκε καὶ ἄλλου ἔνεκεν ἔστι, οἶν τοῦ λούσασθαι. ἔστιν οὖν ἡ δλη ὀιά-
νοια συνελόντι εἰπεῖν αὕτη· αὐτόματον ἀπλῶς ἔστι τὸ παρακολουθοῦν τοῖς

1 δὲ om., ut videtur, L ἡλθε Mt ὑπερβάτως libri ἀναγνῶνται L 2 ἡλθε L
δὲ om. superscr. L 3 πιεῖν] ποιεῖν libri 4 τρίποντος L: τρόπους K αὐτόματος L
Aristoteles 4. 6 κατέπεσεν—κατέπεσεν om. K 4 κατέπεσε L 5 ἔστη L: ἔστι Mt
καθῆσθαι (priore loco) LM: καθῆναι t 6 τρίποντος K: τρίποντος L 7 θέσιν (ante ἐπι-
δελα) LK: φύσιν Mt 8 θέσιν σχεῖν fort. recte L 9 καθέδρα LK: καθέδραν Mt
9. 13 εἰ γάρ—πυρός ex Themist. p. 185,25 ad verbum fore translata cf. Simplic. p. 347,16
11 ἡν om. L scribendum ex Themistio καθέζεσθαι ἐπιτήδειως· ἐν τῇ φύσει γάρ ἦν
εἰ πίπτοι K 13 ἐπὶ τὸ ἄνω Mt αὐτῇ L 14. 16 δτι—λέγομεν om. K 14 δτ—
ἔστιν L 15 ὃν] cf. Diels, z. Textgesch. p. 17 16 ἀπὸ ταύτομάτου λέγομεν om. M
17 τε LK: ^{*τ} (charta perforata) M: τὰ t 18 τοῖς om. L 18. 19 ἀπλῶς δὲ—προσ—
ρεσιν om. Mt 21 ἡλθεν Mt 23. 24 συμβάντος L 25. 26 αἴτιον αὐτοῦ—φύ—
οιν. K 25 αὐτοῦ L: ἡ Mt 27 οὐ om. M: post ἀποβάντα inserit t 27. 28 προ—
τὸ συμβάντον ἔνεκεν L 29 παρακολουθοῦν L

ἔνεκά του γινομένοις, δταν γέγωνται μὴ αὐτοῦ τούτου τοῦ συμβάντος ἔνεκα, ^{h 2v}
ῶν ἔξω ἐστὶ τὸ τοῦ συμβάντος αἴτιον, διὰ τὸ μὴ ἐν τούτοις εἶναι καθ'
αὐτὸ τὴν τοῦ συμβάντος αἰτίαν. ἐν τούτοις γάρ οὐκ ἐστιν ἔξω τὸ αἴτιον
τοῦ συμβαίνοντος, ἐν οἷς καθ' αὐτό ἐστιν ἡ αἰτία τοῦ ἀποτελουμένου, οἷον
τὸ αἴτιον τῆς οἰκίας οὐκ ἔξω ἐστὶ τῆς οἰκοδομίας; ἀλλ' ἐν αὐτῷ πρὸς 15
γάρ τὴν οἰκίαν ἡ οἰκοδομία νέγευκεν.

p. 197 b 20 Ἀπὸ τύχης δὲ τούτων δσα ἀπὸ ταῦτομάτου γίνεται
τῶν προαιρετῶν τοῖς ἔχουσι προαιρεσιν.

'Ορισάμενος τὸ κοινὸν αὐτόματον ὄριζεται καὶ τὸ ἀπὸ τύχης, δτι ταῦτα
10 λέγω ἀπὸ τύχης, δσα ἀπὸ ταῦτομάτου τῶν προαιρετῶν γίνεται τούτοις οἱ-
τινες ἔχουσι πραίρεσιν· οἷον τὸ ἀπαιτήσαι τὸ ἀργύριον τῶν προαιρετῶν
ὑπάρχον, δταν ἐκ ταῦτομάτου παρακολουθήσῃ τοῖς ἔχουσι προαιρεσιν, ἀπὸ
τύχης λέγεται εἶναι· προαιρετῶν δὲ ἀντὶ τοῦ τῶν κατὰ προαιρεσιν γινο- 20
μένων, ητοι τῶν παρακολουθύντων τοῖς κατὰ προαιρεσιν γινομένοις. τῶν
15 προαιρετῶν μὲν οὖν εἶπεν, δτι γένοιτο δὲ ἐκ ταῦτομάτου τινὰ τοῖς ἔχουσι
προαιρεσιν οὐ τῶν προαιρετῶν, οἷον εἰ ἐσθίοντος ἐμπέσοι τι τῶν ἐσθιο-
μένων εἰς τὴν ἀρτηρίαν, ἡ βαδίζων πληγῇ τὸν πόδα (τῇ γάρ φυσικῇ
δρμῇ ἔξωθεν τι ἐκ ταῦτομάτου ἐπηκολούθησεν), ἡ πεσόντος ἀνωθέν ράγείη
τὸ ἀπόστημα καὶ θεραπευθείη· ταῦτα γάρ τοῖς ἔχουσι μὲν προαιρεσιν
20 συμβαίνει, οὐ προαιρετικαῖς δὲ αὐτῶν ἐνεργείαις ἐπακολουθήσαντα. τοῖς δὲ 25
ἔχουσι προαιρέσιν προσέθηκε, διότι λέγονται καὶ τὰ ἀψυχα πάσχειν τι
ἀπὸ τύχης, "δταν δὲ πράττων τι περὶ αὐτὰ ἀπὸ τύχης τι πράξῃ", ἀλλ'
οὐκ ἔχοντα προαιρεσιν πάσχει. διὸ οὐ κυρίως ἀπὸ τύχης τὰ τοιαῦτα λέγε-
ται, ἀλλὰ τὰ οὗτα συμβαίνοντα αὐτοῖς τοῖς ἔχουσι προαιρεσιν, ταῦτα κυρίως
25 ἀπὸ τύχης.

p. 197 b 22 Σημεῖον δὲ τὸ μάτην, δτι λέγεται δταν μὴ γένηται τὸ
ἔνεκα ἄλλου ἔκείνου ἔνεκα.

Σημεῖον, φησίν, δτι τὸ αὐτόματον τοιοῦτον ἐστιν οἷον εἰρήκαμεν, 81
τὸ παρακολουθοῦν τοῖς ἔνεκά του δταν μὴ αὐτοῦ ἔκείνου ἔνεκα γένωνται,

1 γιμένοις (sic) δταν γένονται K τούτου KM: om. (L)t 2. 3 μὴ ἐν αὐτοῖς εἶναι καθ'
κύτῳ τὰ τοῦ συμβάντος αἴτια L 4 συμβαίνοντος] συμβάντος L 5. 6 πρὸς γάρ τῆς οἰκίας·
οὐκ ἔξωθεν ἐστιν τῆς οἰκοδομίας ἔνεκεν L 7. 8 δσα—προαιρεσιν om. K 7 ταῦτομάτων
compend. M 9 //όρισάμενος M: δ δρισάμενος t αὐτόμον (sic) K 13 προαιρε-
τῶν K 16 οὐ om. L ἐμπέσοι LK: ἐμπέση Mt 17 πληγῇ K 19 ἀπόστημα K
20 προαιρετικῶς Mt 20. 21 τοῖς δέχουσι K 21 τὰ om. L 22 δταν κτλ.]
ο. 197 b 12 πράξῃ ἀπὸ τύχης (cf. p. 287, 6) vel πράξῃ τι ἀπὸ τύχης Aristotelis libri
23 πάσχει LK: πάσχῃ Mt 26. 27 δτι—ἔκείνου ἔνεκα om. K 26 λέγονται L 26. 27 τὸ
ἴνεκα (ἐν ἐκ sic L qui distinguit post ἄλλου) ἄλλου ἔκείνου Lt: ἔνεκα του (om. τὸ) ἀλλ' οὐκ
ἴκείνο M 29 παρακολουθεῖν L ἔκείνου LKM: ἔκάστου, t at cf. v. 1 γένωνται

K: γένωνται L: γε/ M: γένηται t

Comment. Arist. XVI. Philop. in Phys.

καὶ αὐτὴ ἡ τοῦ δινόματος ἐπυμολογία· παρῆχται γὰρ ἀπὸ τοῦ 'μάτην' ^{ἢ 27} (σύγκειται γὰρ παρὰ τὸ 'αὐτό' καὶ τὸ 'μάτην'), μάτην δὲ ἔκεινα λέγονται εἶναι, οἷς οὐκ ἀπαντᾷ τὸ τέλος οὐ δινέκα γίνεται. ὅταν γὰρ βαδίσῃ μὲν τις ²⁸ ὑπὲρ τοῦ τὴν γαστέρα λαπάξαι καὶ διαχωρῆσαι, τοῦτο δὲ μὴ συμβῇ, ⁵ μάτην φαμὲν κύτον βεβαῖκεναι. εἰ τοίνυν τοῦτο ἐστὶ μάτην, τὸ πεφυκός ²⁹ μὲν ἄλλου δινέκα γίνεσθαι, ἀποτυγχάνον δὲ τοῦ τέλους, καλῶς ἄρα τὸ αὐτόματον παρὰ τὸ 'αὐτὸν μάτην' εἶναι ἐσχημάτισται. λέγομεν γὰρ ἐκ ταῦτομάτου γενέσθαι τὸν λίθον ἐπιτήδειον πρὸς καθέδραν, ὡς δὴ τοῦ κύτομάτου αἰτίου αὐτῷ τούτου γενομένου· ἐπεὶ οὖν ἡ ἐπὶ τὸ κάτω φορὰ τοῦ ¹⁰ λίθου κατὰ συμβεβηκός αἰτία τοῦ τοιούτου σχῆματος γέγονε, λέγεται αὐτὴ αὐτόματον, ὡς αὐτὴ μάτην γεγονοῦα ως πρὸς τὸ ἐκβάν κατὰ συμβεβηκός τέλος. ἐπεὶ γὰρ ἄλλο μὲν ἦν τῆς ἐπὶ τὸ κάτω φορᾶς τὸ φυσικὸν τέλος, ³⁰ τὸ γενέσθαι ἐν τῇ οἰκείᾳ ὀλότητι, ἐπηκολούθηκε δὲ τῇ τοιαύτῃ ὄρμῇ ἔτερόν τι τέλος κατὰ συμβεβηκός, εἰ θεωρήσῃς τὴν φορὰν ως πρὸς τοῦτο τὸ τέλος καὶ λάβῃς ὅτι ἐσται αὐτῆς τοῦτο τὸ τέλος, εἴτα μάθῃς ὅτι οὐδὲ τοῦ τέλους τούτου δινέκεν ἐφέρετο, γνώσῃ ὅτι μάτην ἐκινεῖτο μὴ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον γινομένη, δις συνέβη αὐτῆς τέλος εἶναι. εἴτε οὖν ἐκβῆ εἴτε μὴ ἐκβῇ τὸ φυσικὸν ἢ προαιρετὸν τέλος, ἐπειδὴ συνέβη καὶ ἄλλο τέλος ἔχειν τὴν τοιαύτην κίνησιν, οὐ γίνεται δὲ διὰ τοῦτο, μάτην δὲν εἴη ως ³⁵ πρὸς τοῦτο γινομένη· οἶον εἰ τὸν λαβεῖν τέλος εἴη τὸ σημαίνειν ἀλλήλοις τὰ ἡμέτερα βουλεύματα, λαβεῖ δέ τις ἄσχημα καὶ μὴ πρὸς τοῦτο τὸ τέλος δρῶν, μάτην ὁ τοιούτος λαβεῖ. οὕτως οὖν ἐπειδὴ ἡ κίνησις ἡ ἐπεται τὸ ἐκ ταῦτομάτου, διπερ ἐστὶν αὐτῆς κατὰ συμβεβηκός τέλος, οὐ τούτου δινέκα τοῦ τέλους γίνεται, μάτην δὲν εἴη γινομένη. ως μὴ προθεμένη τοῦτο αὐτό, ⁴⁰ καὶ πρὸς ἄλλο μὴ ἡ μάτην. διαφέρει δὲ τὸ ἀπὸ ταῦτομάτου τοῦ μάτην ἡ καὶ τὸ τελικὸν τοῦ ποιητικοῦ, καθάπερ καὶ τὸ ἀπὸ τύχης τῆς τύχης. ⁴⁵ διλας γὰρ ὅταν τοιούτον τι ἀποβῇ τέλος, διπερ ἔχει μὲν οἰκεῖα ποιητικὰ αἰτία, γίνεται δὲ μὴ τῶν ποιητικῶν αἰτίων προϋπαρκέαντων, ἀλλ' ἔτέρων

1 ἐπομολογία K ἀπὸ τὸν μάτην K 5 αὐτὸν φαμεν L 6 ἀποτυγχάνων K

καλεῖ ἄρα L 7 αὐτὸν (αὐτὸν M) μάτην Mt: αὐτόματην (accent. in ras.) K: αὐτομάτην L

γὰρ L: om. KMt 8 τοῦ] τοῦτο K 9 τούτου] τοῦτο L γινομένου M 10 αἱ—
τοῦτοι L 11 αὐτόματοι K: fort. αὐτόματος ως αὐτῇ (om. μάτην) L 12 ἀλ—

μένην K τῆς] τῇ L φορᾶς K 13 οἰκεῖα L ἐπηκολούθησε L τῇ alterum
om. superscr. L 14 εἰ] δὲ t θεωρήσῃς scripsi: θεωρήσεις (θεωρήσ M) LM: θε—
ρήσειο K: θεωρήσῃ t 15 τὸ altero loco om. L 17 ἐς KM: δὲ L: δὲ t

αὐταῖς ante correct. L ante τέλος del. τὸ M 20 τοῦ λαβεῖν L ἀλλήλο—

primitus K 22 δ τοιούτος μάτην Mt . ᾧ] ἡ K: ἡ L 23 αὐτῆς compend. —

αὐτὸν L: αὐτὸν M: αὐτοῦ t οὐ] δὲ L δινέκεν L 25 ἡ L: ἡ K: εἴη Mt

25. p. 291, 9 διαφέρει—τέλος ad verbum fere translata ex Themist. p. 186, 26 sqq.

25 ἀπὸ ταῦτον (sic) K 26 ἡ ex Themistio scripsi: ἡ K: ἡ Mt: om. L ἀπὸ τύχης—

(om. τύχης τύχης) K 27 ἔχει μὲν Mt: μὲν ἔχει L: ἔχει (om. μὲν) K 28 αἰτίων —

αἰτίων KMt

τινῶν οἵς καὶ αὐτοῖς ἔτερον οἰκεῖον ἡχολούθει τέλος, τότε τὰ μὲν προῦπαρ- ^{h 2r}
 ἔντα μάτην λέγεται γεγονέναι, διτὶ μὴ γέγονεν ἐξ αὐτῶν δ προέκειτο τέ-
 λος, τὰ δὲ ἐπισυμβάντα ἐκ ταύτων, διτὶ μὴ προῦπαρκάσης ἐγένετο τῆς
 οἰκείας ἀρχῆς. οἶνον λίθος καταπεσών ἐπάταξε τὸν παριόντα· ἐνταῦθα γὰρ
 5 τὸ μὲν πατάξαι τέλος, τὸ δὲ πεσεῖν ποιητικὸν αἴτιον | εἰποιμεν ἄν. ἀλλὰ ^{h 3r}
 καὶ τὸ πατάξαι ἑτέραν εἰχεν οἰκείαν ἀρχὴν οὐ τὸ πεσεῖν, ἀλλὰ φέρε εἰπεῖν
 τὸ βληθῆναι ὑπό τινος ὥστε πατάξαι· καὶ τὸ πεσεῖν οὐ τὸ πατάξαι τέλος
 εἰχεν, ἀλλ' εἰς τὸν οἰκεῖον ἐνεχθῆναι τόπον. ἀλλήλων δ' ἐγένοντο κατὰ
 συμβεβήκος τὸ μὲν αἴτιον, τὸ δὲ τέλος.

10 Ζητήσεις δὲ πότερον καὶ τὰ τέρατα ἐκ ταύτων δεῖ καλεῖν η̄ οὔ.
 δόξει γὰρ καὶ αὐτὰ ἐκ ταύτων μάτην λίθοις ὅρμη τοῦ οἰκείου
 τέλους ἀποτυχοῦσα κατὰ συμβεβήκος τούτων αἴτια γέγονε. μῆποτε δὲ οὐδὲ
 5 δεῖ ταῦτα καλεῖν ἐκ ταύτων μάτην λίθοις ὅρμη τοῦ οἰκείου αἴτιαν προηγησαμένην
 ἐν έαυτοῖς· η̄ γὰρ ϕύειν η̄ ἔλλειψιν η̄ πλεονασμὸν τῆς ὥλης. ἀλλὰ φῆσειέ
 15 τις διτὶ καὶ ὁ πεσὼν λίθος ἔνδον εἰχε τὴν βαρύτητα, ἀλλὰ τοῦ πεσεῖν μὲν
 αὐτὴ ποιητική, τοῦ πλῆξαι δὲ οὐ, εἰ μὴ κατὰ συμβεβήκος. ἀλλὰ γὰρ καὶ
 ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ εἰς τὴν καθέδραν ἐπιτηδείου γενομένου ἔστι πάντως η̄
 ἔξοχή τις η̄ λίθος ἔτερος, ἐφ' ἂν προσραγεῖς ἐθραύσθῃ τὰ περιττά, καὶ
 οὕτως ἐπιτηδείότητα εἰς καθέδραν ἔσχεν· ἀλλ' δμως ἐκ ταύτων φαμὲν
 20 ταῦτα, διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιητικὸν τι αἴτιον ὠρισμένον τῆς τοιαύτης ιδέας
 τοῦ λίθου. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν τεράτων φημὶ διτὶ τὸ ψυχρὸν η̄ δ
 πλεονασμὸς τῆς ὥλης η̄ η̄ ἐνδεια ὑλικά εἰσιν αἴτια, ποιητικὸν δὲ ὠρισμένον
 αἴτιον τῶν τεράτων οὐκ ἀν εὑροίς· ὥστε καὶ ταῦτα ἐκ ταύτων μάτην λίθοις

p. 197b27 Ἐπεὶ εἴ τις λούσασθαι μάτην φαίη, διτὶ οὐκ ἐξέλιπεν
 25 δ ἥλιος, γελοῖος ἀν εἴη· οὐ γὰρ τοῦτο ἐκείνου ἔνεκα. 15

"Τι τοῦτό ἔστι μάτην τὸ μὴ τυχὸν τοῦ οἰκείου τέλους, διὰ τούτων
 δείκνυσι. καὶ γάρ, φησί, μὴ τύχῃ τελῶν ἄλλων μὴ δητῷ οἰκείων, 20
 οὐ λέγεται μάτην· οὐδὲ γὰρ εἰ. μὴ λουσαμένων ἐξέλιπεν δ ἥλιος, μάτην
 ἐλουσάμεθα, ἐπεὶ μηδὲ τέλος τοῦ λουτροῦ η̄ τοῦ ἥλιου ἔκλειψις, ἀλλ' η̄

4 καὶ τὸν L 7 ὥστε τὸ (sublata ante καὶ τὸ πεσεῖν distinctione) perperam
 Themistii libri 10 τὸ πότερον K 11 δόξεις L 12 ἀποτυχοῦσα om. L
 12. 16 μῆποτε—δὲ οὖ] compilat Philoponus Themist. p. 187, 22—27 13 γὰρ ἔχει
 γὰρ L προηγησαμένην et μοχ ϕύειν K 14 φύσειέ K: φῆσι Themistius: fort.
 φῆσει 15 δ L: om. K Mt pro ἔνδον proclivi errore legas in M δγκον quod de-
 lit t βαρύτατον L 16 αὐτῇ L: αὐτῇ K: αὐτῇ Mt 17 τοῦ (ante εἰς) om. L
 τὴν om. K 17. 18 πάντως η̄ ἔξοχή LM 18 ἐθραύσθη L 19 ἐπιτηδείότατος
 ἔσχεν εἰς καθέδραν L 20 τι om. L ειδέας K 21 φαμὲν L δ om. L
 22 εῦδεια K 24 Ἐπει] «ει K 24. 25 μάτην φαίη—ἔνεκα om. K 24 μάτην
 φαίη LM: φαίη (φαίη τ) μάτην t Aristoteles 25 γελῶ L οὐ—ἔνεκα om. M
 γάρ L: γὰρ η̄ τ Aristoteles 26 τοῦτο] τοῦ M: τοῦτ' t 28. 29 μάτην ἐλουσά-
 μεθα—ἥλιος om. K 29 η̄ τοῦ] η̄ τοῦ L η̄ (post ἀλλ') om. L

καὶ αὐτὴν ἡ τοῦ δινόρατος ἐτυμολογία· παρῆκται γὰρ ἀπὸ τοῦ 'μάτην' ¹ (σύγχειται γὰρ παρὰ τὸ 'αὐτό' καὶ τὸ 'μάτην'), μάτην δὲ ἔκεινα λέγονται εἶναι, οἷς οὐκ ἀπαντᾶ τὸ τέλος οὖν ἔνεκα γίνεται. ὅταν γὰρ βαδίσῃ μέν τις ὑπὲρ τοῦ τὴν γαστέρα λαπάξαι καὶ διαχωρῆσαι, τοῦτο δὲ μὴ συμβῇ,
 5 μάτην φαμὲν αὐτὸν βεβαδικέναι. εἰ τοίνυν τοῦτο ἔστι μάτην, τὸ πεφυκὸς ² μὲν ἄλλου ἔνεκα γίνεσθαι, ἀποτυγχάνον δὲ τοῦ τέλους, καλῶς ἄρα τὸ αὐτόματον παρὰ τὸ 'αὐτὸν μάτην' εἶναι ἐσχημάτισται. λέγομεν γὰρ ἐκ ταῦτομάτου γενέσθαι τὸν λίθον ἐπιτήδειον πρὸς καθέδραν, ὡς δὴ τοῦ αὐτομάτου αἴτιον αὐτῷ τούτου γενομένου· ἐπεὶ οὖν ἡ ἐπὶ τὸ κάτω φορὰ τοῦ
 10 λίθου κατὰ συμβεβηκὸς αἴτια τοῦ τοιούτου σχῆματος γέγονε, λέγεται αὐτὴ αὐτόματον, ὡς αὐτὴ μάτην γεγονοῦα ὡς πρὸς τὸ ἐκβάν κατὰ συμβεβηκὸς τέλος. ἐπεὶ γὰρ ἄλλο μὲν ἡνὶ τῆς ἐπὶ τὸ κάτω φορᾶς τὸ φυσικὸν τέλος, ³ τὸ γενέσθαι ἐν τῇ οἰκείᾳ ὄλότητι, ἐπηκολούθηκε δὲ τῇ τοιαύτῃ ὄρμῃ
 15 τοτερόν τι τέλος κατὰ συμβεβηκός, εἰ θεωρήσῃς τὴν φορὰν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ τέλος καὶ λάβῃς διὰ ἔσται αὐτῆς τοῦτο τὸ τέλος, εἴτα μάθῃς διὰ οὐ τοῦ τέλους τούτου ἔνεκεν ἐφέρετο, γνώσῃ διὰ μάτην ἐκινεῖτο μὴ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον γινομένη. δις συνέβη αὐτῆς τέλος εἶναι. εἴτε οὖν ἐκβῆ εἴτε μὴ ἐκβῆ τὸ φυσικὸν ἢ προαιρετὸν τέλος, ἐπειδὴ συνέβη καὶ ἄλλο τέλος
 20 ἔχειν τὴν τοιαύτην κίνησιν, οὐ γίνεται δὲ διὰ τοῦτο, μάτην δὲν εἴη ὡς πρὸς τοῦτο γινομένη· οἶνον εἰ τοῦ λαλεῖν τέλος εἴη τὸ σημαίνειν ἀλλήλοις τὰ ἡμέτερα βουλεύματα, λαλεῖ δέ τις ἄσημα καὶ μὴ πρὸς τοῦτο τὸ τέλος δρῶν, μάτην ὁ τοιούτος λαλεῖ. οὗτος οὖν ἐπειδὴ ἡ κίνησις ἡ ἔπειται τὸ
 25 ταῦτομάτου, διπερ ἔστιν αὐτῆς κατὰ συμβεβηκὸς τέλος, οὐ τούτου ἔνεκα τοῦ τέλους γίνεται, μάτην δὲν εἴη γινομένη, ὡς μὴ προθεμένη τοῦτο αὐτό, καὶ πρὸς ἄλλο μὴ ἡ μάτην. διαφέρει δὲ τὸ ἀπὸ ταῦτομάτου τοῦ μάτην
 30 ἢ καὶ τὸ τελικὸν τοῦ ποιητικοῦ, καθάπερ καὶ τὸ ἀπὸ τούχης τῆς τούχης· ⁴ διλας γὰρ δταν τοιούτον τι ἀποβῆται τέλος, διπερ ἔχει μὲν οἰκεία ποιητικὰ αἴτια, γίνεται δὲ μὴ τῶν ποιητικῶν αἴτιων προϋπαρξάντων, ἀλλ' ἐτέρων

1 ἐτυμολογία K ἀπὸ τὸν μάτην K 5 αὐτὸν φαμεν L 6 ἀποτυγχάνων K
 καλεῖ ἄρα L 7 αὐτὸν (αὐτὸν M) μάτην Mt: αὐτόματην (accent. in ras.) K: αὐτομάτην L
 γὰρ L: om. KMt 8 τοῦ] τοῦτο K 9 τούτου] τοῦτο L γινομένου M 10 αἴτια
 οὐ τοῦτοι L 11 αὐτόματοι K: fort. αὐτόματος ὡς αὐτὴ (όπι. μάτην) L 12 ἄλλο
 μένην K τῆς] τῇ L φορᾶς K 13 οἰκεία L ἐπηκολούθησε L τῇ alterum
 om. superscr. L 14 εἰ] δν t θεωρήσεις scripsi: θεωρήσεις (θεωρήσεις M) LM: θεω-
 ρήσειο K: θεωρήσῃ t 15 τὸ altero loco om. L 17 δς KM: δ L: δν t
 αὐταῖς ante correct. L ante τέλος; del. τὸ M 20 τοῦ λαβεῖν L ἀλλήλοιν
 primitus K 22 δ τοιούτος μάτην Mt η] ή K: ή L 23 αὐτῆς compend. K:
 αὐτὸν L: αὐτὸν t οὐ] δ L ἔνεκεν L 25 η L: ή K: εἴη Mt
 25. p. 291, 9 διαφέρει—τέλος ad verbum fere translata ex Themist. p. 186, 26 sqq.
 25 ἀπὸ ταῦτομάτου (sic) K 26 η ex Themistio scripsi: η K: η Mt: om. L ἀπὸ τούχης
 (om. τῆς τούχης) K 27 ἔχει μὲν Mt: μὲν ἔχει L: ἔχει (om. μὲν) K 28 αἴτιων L:
 αἴτιῶν KMt

p. 198a2 Τῶν δὲ τρόπων τῆς αἰτίας ἐν τοῖς ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς h3^τ κινήσεως ἔκατέρου αὐτῶν.

Τὸ λοιπὸν τῶν προβλημάτων προστίθησιν, ἐν ποίοις αἰτίοις αὐτὰ 43
κατατακτέον, καὶ φησιν δτι ἐν τοῖς ποιητικοῖς ποιητικοῖς γάρ αἰτίοις
5 παρακολουθοῦσι φύσει καὶ διανοίᾳ. ἀλλ' εἰ καὶ οἵς ἐπισυμβαίνει ὕρισται,
φύσις καὶ διάνοια, ἀλλ' οὖν γε αὐτὰ ἀόριστά ἔστι τὸ πλῆθος, ὡς πολλάκις
εἴπομεν· τοῦ γάρ αὐτοῦ μυρία ἀν εἴη κατὰ συμβεβηκός αἴτια. 45

p. 198a5 Ἐπειδὴ ἔστι τὸ αὐτόματον καὶ ἡ τύχη αἴτια ὅν δν ἡ
νοῦς γένοιτο αἴτιος ἡ φύσις.

10 Ἐπειδὴ βιουλόμενος δεῖξαι ἀγωτέρω δτι ἔστιν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτό-
ματον, εἶπεν δτι οὕτως εἰσὶ ταῦτα, δτι 'καὶ τινες τοῦ οὐρανοῦ τοῦδε καὶ
τῶν κόσμων πάντων αἴτιον φασι τὸ αὐτόματον', διὰ τοῦτο νῦν ἐπιφραπίζει
αὐτῶν τὴν ἀσεβῆ ταῦτην δόξαν ἐκ τῶν δεδειγμένων. εἰ γάρ τὸ αὐτόματον
καὶ ἡ τύχη κατὰ συμβεβηκός ἔστιν αἴτια (ἐν γάρ τοῖς ἐπ' ἔλαττον, ὡς 50
15 δέδεικται, ὄρῶνται), τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός αἴτια τοῖς καθ' αὐτὸν αἰτίοις
παρυφίστανται (διὰ τοῦτο γάρ καὶ κατὰ συμβεβηκός ἐκλήθη, ὡς ἀλλοις
ἐπισυμβαίνοντα), προηγεῖται ἄρα τῶν κατὰ συμβεβηκός αἴτιων τὰ καθ'
αὐτὸν αἴτια· τοῦ αὐτομάτου ἄρα καὶ τὴν τύχην τὰ καθ' αὐτὸν προηγεῖται
αἴτια. ταῦτα δ' ἔστι νοῦς καὶ φύσις, ὡς δέδεικται· προηγεῖται ἄρα τὴς
20 τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου νοῦς καὶ φύσις, ὅν τὰ μὲν καθ' αὐτό ἔστιν
αἴτια, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός. καν γάρ συγχωρήσωμεν ἄρα τοῖς περὶ h3^τ
Δημόκριτον καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκ ταύτομάτου τὸ πᾶν γενέσθαι, ἀνάγκη προη-
γεῖσθαι τὸ καθ' αὐτὸν αἴτιον τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν· ὥστε καὶ εἰ ἐκ
ταύτομάτου γέγονεν ὁ οὐρανός, πολλῷ πρότερον ὑπὸ νοῦ γένοιτ' ἀν καὶ
25 ὑπὸ φύσεως.

'Αλλ' ἐρεῖ τις πρὸς ταῦτα, δτι τῶν μὲν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων δεῖ
προηγεῖσθαι τὰ καθ' αὐτὸν αἴτια, καὶ διὰ τοῦτο τύχης καὶ αὐτομάτου δεῖ 5

1 τῶν δὲ τρόπων LK: τὸν δὲ τρόπον Mt cf. Aristotelis libri et Simplic. p. 353, 13
1. 2 ἐν τοῖς—αὐτῶν om. K 1 post τοῖς addit αἰτίοις t 2 ἔκατέρου Philoponi
libri et Aristot. cod. I: immo ἔκατέρον 3 λειπον L 5. 6 φύσεως utrobique L
6 διάνοια] διάνοια K γε LK: καὶ Mt ἐστι] ἔστιν ἔστιν (prius ἔστιν erasmus) K
7 μύρια K αἴτια K 8 ἐπειδὴ MK: ἐπει δ' (L)t et Aristoteles cf. p. 294, 30:
ἐπειδὴ δὲ Themistius p. 188, 9 ἔστιν K 8. 9 καὶ ἡ—φύσις om. K 8 αἴτια
scripsi ex Arist.: αἴτια (LM)t at cf. p. 294, 30 9 φύσεως (idem error v. 19 et
20) L 11 εἴπομεν L εἴπεν c. 4 p. 196a 24 sq. prius δτι om. K δτι καὶ
τινες] αν·ώστε τινες καὶ? 12 ἀπάντων p. 264, 22 νῦν πειράζει L 14 ἔστιν
αἴτια K 17 αἰτίων sine accentu L: αἴτιῶν K 18 αὐτὰ (ante προηγεῖται) Mt
20 ἔκατό Mt . 21 καν γάρ om. L συγχωρήσωμεν K περὶ] παρὰ τὸν L
22 ἐκ ταύτομάτου τὸ πᾶν γενέσθαι K: ἐκ ταύτομάτου γενέσθαι τὸ πᾶν Mt: τὸ πᾶν λέγουσι
ἐκ ταύτομάτου γενέσθαι L ἀνάγκη γάρ L 23 αἴτιον τὸ νοῦν K εἰ].οἱ L
24 δ om. superser. K πολλῶν L ὑπὸ γε νοῦ L

νγίεια ἡ τι τοιοῦτον· οὐ μάτην οὖν τὸ λουτρὸν μὴ ἐκλείποντός τοῦ ^{ἴ 3:}
ἡλίου, ἀλλὰ μὴ τοχὸν τοῦ οἰκείου τέλους. ἔνθεν οὖν τὸ αὐτόματον ἔχει
τὴν ἐτυμολογίαν, ἐκ τοῦ αὐτὸῦ μάτην γεγονέναι καὶ μὴ τοῦ οἰκείου τοχεῖν
τέλους. οὕτως οὖν τὸν πεσόντα λίθον μὴ τοῦ πατάξαι ἔνεκα αὐτομάτως
5 φαμὲν καταπεσεῖν καὶ πλήξαι, ἐπει μὴ πρὸς τὸ ἐκβάν αὐτῷ τέλος τὸν ²⁸
σκοπὸν ἔξ ἀρχῆς εἶχε· μάτην οὖν ὡς πρὸς τὸ τέλος κατέπεσεν, ἐπει μὴ
πρὸς αὐτὸν νένευκε.

p. 197b32 Μάλιστα δ' ἐστὶ χωριζόμενον τοῦ ἀπὸ τύχης ἐν τοῖς
φύσει γινομένοις.

10 'Η διάκρισις τοῦ τυχαίου ἀπὸ τοῦ ἴδιας λεγομένου αὐτομάτου, διτ τὸ
ἴδιας λεγόμενον αὐτόματον ἐν τοῖς φύσει γινομένοις συμβαίνει, τοῦ ἀπὸ
τύχης ἐν τοῖς προαιρετοῖς συμβαίνοντος. Ήταν γάρ γένηται παρὰ φύ-
σιν, τότε οὐχ ἀπὸ τύχης ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ ταύτομάτου γεγονέ-
γαι φαμέν. παρὰ φύσιν ἀντὶ τοῦ παρὰ τὴν φύσιν, τουτέστι παρὰ τὸν
15 σκοπὸν τῆς φύσεως. δταν οὖν παρὰ τὸν σκοπὸν τῆς φύσεως ἐκβῆ τι, ²⁰
• τότε διὰ τὸ φυσικὴ δρμῆ ἐπακολουθῆσαι κατὰ συμβεβήκδος οὐ κατὰ σκοπὸν
φυσικὸν ἐκ ταύτομάτου λέγεται τὸ τοιοῦτον.

p. 197b35 "Εστι δὲ καὶ τοῦτο ἔτερον· τοῦ μὲν γάρ ἔξω τὸ αἴτιον,
τοῦ δὲ ἐντός.

20 'Ἐπειδὴ εἰπεν διτ χωριζεται τὸ αὐτόματον τῆς τύχης τῷ τὸ αὐτό-
ματον ἐν τοῖς φύσει γινομένοις εύρισκεται, βιούλεται τοῦ φύσει χωρίσαι ²⁵
τὸ αὐτόματον, ἵνα μὴ δόξῃ τὸ αὐτὸν εἶναι. φησὶν οὖν διτ διακρίνονται ἀπ'
ἀλλήλων τῷ τοῦ μὲν φυσικοῦ τέλους ἐν αὐτῷ εἶναι τὸ αἴτιον τοῦ ἀπο-
θάντος, τοῦ δὲ αὐτομάτου ἔξωθεν τὸ αἴτιον. ἐντὸς δὲ τὸ αἴτιον τῶν φυ-
25 σικῶν τῷ τε ἐν αὐτοῖς εἶναι τὸ κινητικὸν καὶ τῷ πρὸς τὸ τέλος νενευ-
χέναι, ἐπὶ δὲ τῶν ἐκ ταύτομάτου γινομένων οὔτε ἐν αὐτοῖς τὸ αἴτιον ἀλλ'
ἔξω, καὶ οὐ πρὸς αὐτὰ νενευκδος ἀλλὰ πρὸς ἔτερα.

1 ὑγεία Mt	ἐκλίποντος (sic) L	2 μὴ τούτουχον (ον in ras.) K	3 τοῦ αὐτο-
μάτην (ην εχ ου) K: ταύτομάτου L	4 οὖν οιν. L	6 εἰλέτι: εἰπεν LM: εἰπεν K	
τὸ οιν. L	7 πρὸς οιν. L	αὐτὸν ἔνεκεν I: αὐτοῦ ἔνεκεν I.	8. 17 Μά-
τοιοῦτον οιν. K	8 τοῦ Mt: τὸ L et Aristotelis libri praeter E at cf. v. 20		λιστα—
9 γενομένοις L	12 γένηται τι Aristotelis libri praeter E	13. 14 τότε—παρὰ	
φύσιν οιν. L	16 παρακολουθῆσαι L	18 Ἐστι —ἔτερον οιν. K	
δὲ ἐντός οιν. K	δ' ἐντός t	19 τοῦ	
γιγνωμένοις K	23 αὐτῷ K	20 τὸ (post τῷ) οιν. K	21 φύσεως L
	24 ἔξωθεν] cf. Simplic. p. 352,28	26 δι	
οιν. L	27 αὐτὰ L: αὐτὰ K: αὐ M: αὐτὸν t		

p. 198a2 Τῶν δὲ τρόπων τῆς αἰτίας ἐν τοῖς δύεν ἡ ἀρχὴ τῆς h3^c
κινήσεως ἔκατέρου αὐτῶν.

Τὸ λοιπὸν τῶν προβλημάτων προστίθησιν, ἐν ποίοις αἰτίοις αὐτὰ¹²
κατατακτέον, καὶ φησιν δτι ἐν τοῖς ποιητικοῖς ποιητικοῖς γάρ αἰτίοις
5 παρακολουθοῦσι φύσει καὶ διανοῇ. ἀλλ’ εἰ καὶ οἵς ἐπισυμβαίνει ὕρισται,
φύσις καὶ διάνοια, ἀλλ’ οὖν γε αὐτὰ δόριστά ἔστι τὸ πλῆθος, ὡς πολλάκις
εἴπομεν· τοῦ γάρ αὐτοῦ μυρία ἀν εἴη κατὰ συμβεβηκός αἴτια.¹⁵

p. 198a5 Ἐπειδὴ ἔστι τὸ αὐτόματον καὶ ἡ τύχη αἴτια ὅν δν ἡ
νοῦς γένοιτο αἴτιος ἡ φύσις.

10 Ἐπειδὴ βιουλόμενος δεῖξαι ἀνωτέρω δτι ἔστιν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτό-
ματον, εἶπεν δτι οὕτως εἰσὶ ταῦτα, δτι ‘καὶ τινες τοῦ οὐρανοῦ τοῦδε καὶ
τῶν κύσμων πάντων αἴτιον φασι τὸ αὐτόματον’, διὰ τοῦτο νῦν ἐπιρραπίζει
αὐτῶν τὴν ἀσεβῆ ταύτην δόξαν ἐκ τῶν δεδειγμένων. εἰ γάρ τὸ αὐτόματον
καὶ ἡ τύχη κατὰ συμβεβηκός ἔστιν αἴτια (ἐν γάρ τοῖς ἐπ’ ἔλαττον, ὡς 50
15 δέδεικται, ὄρῶνται), τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός αἴτια τοῖς καθ’ αὐτὸν αἰτίοις
παρυφίστανται (διὰ τοῦτο γάρ καὶ κατὰ συμβεβηκός ἐκλήθη, ὡς ἀλλοις
ἐπισυμβαίνοντα), προηγεῖται ἄρα τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων τὰ καθ’
αὐτὸν αἴτια· τοῦ αὐτομάτου ἄρα καὶ τῆς τύχης τὰ καθ’ αὐτὸν προηγεῖται
αἴτια. ταῦτα δ’ ἔστι νοῦς καὶ φύσις, ὡς δέδεικται· προηγεῖται ἄρα τῆς
20 τύχης καὶ τοῦ αὐτομάτου νοῦς καὶ φύσις, ὡν τὰ μὲν καθ’ αὐτό ἔστιν
αἴτια, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός. καν γάρ συγχωρήσωμεν ἄρα τοῖς περὶ h3^c
Δημόκριτον καὶ τοῖς ἄλλοις ἐκ ταύτομάτου τὸ πᾶν γενέσθαι, ἀνάγκη προη-
γεῖσθαι τὸ καθ’ αὐτὸν αἴτιον τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν· ὥστε καὶ εἰ ἐκ
ταύτομάτου γέγονεν δὲ οὐρανός, πολλιῷ πρότερον ὑπὸ νοῦ γένοιτ’ ἀν καὶ
25 ὑπὸ φύσεως.

‘Αλλ’ ἐρεῖ τις πρὸς ταῦτα, δτι τῶν μὲν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων δεῖ
προηγεῖσθαι τὰ καθ’ αὐτὸν αἴτια, καὶ διὰ τοῦτο τύχης καὶ αὐτομάτου δεῖ 5

1 τῶν δὲ τρόπων LK: τὸν δὲ τρόπον Mt cf. Aristotelis libri et Simplic. p. 353, 13

1. 2 ἐν τοῖς—αὐτῶν om. K 1 post τοῖς addit αἰτίοις t 2 ἔκατέρου Philoponi

libri et Aristot. cod. I: immo ἔκατέρον 3 λείπον L 5. 6 φύσεως utrobique L

6 διάνοια] διάνοια K γε LK: καὶ Mt ἐστι] ἐστιν ἐστιν (prius ἐστιν erasmus) K

7 μύρια K αἴτια K 8 ἐπειδὴ MK: ἐπει δ’ (L)t et Aristoteles cf. p. 294, 30:

ἐπειδὴ δὲ Themistius p. 188, 9 ἐστιν K 8. 9 καὶ ἡ—φύσις om. K 8 αἴτια

scripsi ex Arist.: αἴτια (LM)t at cf. p. 294, 30 9 φύσεως (idem error v. 19 et

20) L 11 εἰπομεν L εἰπεν c. 4 p. 196a24 sq. prius δτι om. K δτι καὶ

τινες] ἀνώστε τινὲς καὶ? 12 ἀπάντων p. 264, 22 νῦν πειράζει L 14 ἐστιν

αἴτια K 17 αἰτίων sine accentu L: αἴτιῶν K 18 αὐτὰ (ante προηγεῖται) Mt

20 ἀντό Mt . 21 καν γάρ om. L συγχωρήσωμεν K περὶ] παρὰ τὸν L

22 ἐκ ταύτομάτου τὸ πᾶν γενέσθαι K: ἐκ ταύτομάτου γενέσθαι τὸ πᾶν Mt: τὸ πᾶν λέγουσι

ἐκ ταύτομάτου γενέσθαι L ἀνάγκη γάρ L 23 αἴτιον τὸ νοῦν K εἰ]. οἱ L

24 δ om., superser. K πολλῶν L ὑπὸ γε νοῦ L

προηγεῖσθαι νοῦν καὶ φύσιν οἷς ταῦτα ἐπισυμβαίνουσιν, οὐ μέντοι χῶν ^ἢ 3^τ
 αὐτῶν αἴτια ἀνάγκη εἶναι τὰ καθ' αὐτὸν αἴτια, τὸν νοῦν λέγω καὶ τὴν φύ-
 σιν, ὃν ἀν εἴη καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. ὁ μὲν γάρ νοῦς αἴτιός
 5 ἐστι τοῦ λούσασθαι καθ' αὐτό, οὐ μέντοι καὶ τοῦ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον,
 διπερ ἀπὸ τύχης γέγονεν, αἴτιός ἐστι καὶ τὸ αὐτὸν ὁ νοῦς· καὶ τὸ μὲν διψήσαι
 τὸν ἵππον αἴτιόν ἐστι τῷ ἵππῳ καθ' αὐτὸν τῆς ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἀνα-
 χωρήσεως, τοῦ μέντοι ἀναχωρήσαντα σωθῆναι, διπερ ἐκ ταύτης τοῦ γέ-
 γονεν, οὐκέτι ἡ δίψα ἡ ἡ ἀναχώρησις καθ' αὐτό ἐστιν αἴτια, ἀλλὰ κατὰ 10
 συμβεβηκός. ὥστε τὸ δεῖν μὲν τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν αἴτια καθ' αὐτὸν
 10 εἶναι ἄλλων τινῶν ἐκ τούτων δέδεικται, τοῦ μέντοι οὐρανοῦ εἰ τὸ αὐτό-
 ματον αἴτιόν ἐστιν, οὐκέτι καὶ τὸν νοῦν ἡ τὴν φύσιν ἐκ τούτων ἀνάγκη
 αἴτια εἶναι, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός· κατὰ συμβεβηκός γάρ τῶν μὲν κατὰ
 τύχην ὁ νοῦς αἴτιος τῶν δὲ ἐκ ταύτης τοῦ γέγονεν, καὶ τὸ αὐτὸν δὲ οὐκέτι.
 φημὶ οὖν ἐγὼ πρὸς ταῦτα· ἐπειδὴ ἔκεινοι ἐκ ταύτης τοῦ γέ-
 15 σμούς ἄλλον ἐν ἄλλῳ μέρει τοῦ κενοῦ γενέσθαι ἔλεγον, εἰ δέδεικται διτὶ 18
 πρὸ τύχης καὶ τοῦ αὐτόματου δεῖ τὰ καθ' αὐτὸν εἶναι αἴτια, τὸν νοῦν
 λέγω καὶ τὴν φύσιν, ἐροίμεθα αὐτοὺς τίνος ἀν εἴη νοῦς καὶ φύσις καθ'
 αὐτὸν αἴτια· εἰ γάρ τῶν κόσμων πάντων κατὰ συμβεβηκός, τίνος ἀν εἰσεν
 καθ' αὐτό; οὐ γάρ ἔστιν ἔτερόν τι παρὰ τοὺς ἀπείρους κόσμους. ὥστε ἡ
 20 οὐδὲ δλῶς ἔσονταί τίνος καθ' αὐτὸν αἴτια νοῦς καὶ φύσις, διπερ ἀδύνατον,
 ἡ εἰ εἰσί, τῶν κόσμων τῶν ἀπείρων εἰσὶ δηλονότι. καλῶς ἄρα συνηκται
 διτὶ καὶ κατὰ τὰς αὐτῶν ὑποθέσεις νοῦν καὶ φύσιν ἀνάγκη καὶ τούτου τοῦ 20
 κόσμου καὶ πάντων καθ' αὐτὸν ὑποτιθέναι αἴτιον· εἰ γάρ δέδεικται ἡμῖν
 διτὶ τύχη καὶ αὐτόματον ἐξ ἀνάγκης τοῖς καθ' αὐτὸν αἴτιοις παρουφίσανται
 25 τῷ νῷ καὶ τῇ φύσει, ἀνάγκη δὲ πρὸ τῶν κατὰ συμβεβηκός αἴτιῶν εἶναι
 τὰ καθ' αὐτὸν αἴτια, τίνος ἀν εἰσεν καθ' αὐτὸν αἴτια νοῦς καὶ φύσις, εἰ μὴ
 τῶν κόσμων εἰσεν αἴτια; ὥστε ἐξ τῶν παρ' ἡμῶν δέδειγμένων καὶ τῶν
 ὑποθέσεων τῶν ἔκεινων συνάγεται νοῦν καὶ φύσιν καθ' αὐτὰ εἰναι αἴτια
 τοῦ παντός, εἰ καὶ συγχωρηθείη καὶ τὸ αὐτόματον εἶναι αὐτοῦ αἴτιον. 25
 30 Ἐπεὶ δὲ ἔστι τὸ αὐτόματον καὶ ἡ τύχη αἴτια ὃν ἀν ἡ νοῦς
 γένοιτο αἴτιος ἡ φύσις, διτὸν κατὰ συμβεβηκός αἴτιόν τι γένηται
 τούτων αὐτῶν. ἡ τύχη, φησί, καὶ τὸ αὐτόματον αἴτια τούτων εἶναι λέγεται 31

1 φύσεως L 2 et 16 τὸ νοῦν K 3 εἴη] εἰ L 6 ἐστι L: εἶναι KMt
 7 τοῦ LK: τὸ Mt ἀναχωρήσαντας ὠθῆναι K ὕσπερ M 8 ἡ ἡ t: ἡ M:
 ἡ L: ἡ K 9 post ὥστε add. καὶ Mt 10 τούτου L 12 μὲν L: om. KMt
 13 αἴτιος LKM: αἴτιον t δὲ (post αὐτὸν) LK: om. Mt 15 δέδεικται (litterae δει
 ex corr.) K 17 ἐροίμεθα LKM: ἐρώμεθα t: fort. ἐροίμεθ] ἀν 18 εἰ γάρ καὶ
 τῶν L 20 οὐδὲλως M 21 ἡ εἴ] ἡ K 22 καὶ (post διτὶ) LK: om. Mt
 τὰς ex τῶν vel τῆς et ὑποθέσεις ex ὑποθέσεων vel ὑποθέσεως corr. L 23 τιθέναι M
 24 αὐτὰ K 25 τῷ ναῷ K αἴτιῶν K 26 τίνες L αἴτια νοῦς] αἴτια νοῦς
 (sic) K 27 τε om. K ἡμῶν LK: ἡμῖν Mt 29 συγχωρη (i.e. συγχωρηθῆ) L
 30. 31 καὶ—φύσις om. K 30 αἴτια Lt: αἴτια M 31 φύσει L

ῶν καὶ δ νοῦς καὶ ἡ φύσις αἴτιά εἰσι κατὰ συμβεβηκός. τῆς γὰρ κομιδῆς ^{h 3v}
 τοῦ ἀργυρίου αἴτια μὲν λέγεται εἶναι ἡ τύχη, πρὸ τῆς τύχης δὲ ὁ νοῦς ὁ
 κινήσας πολλῷ πρότερον αἴτιος κατὰ συμβεβηκός· εἰ γὰρ μὴ ἔκινησεν ἐπὶ¹
 τὴν ἀγορὰν ἦ ἐπὶ τὸ λουτρόν, οὐκ ἀν οὐδὲ συνέβαινεν ἡ ἀπαίτησις τοῦ
 5 ἀργυρίου. τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ φύσεως καὶ αὐτομάτου. ὥστε πρὸ τῆς τύχης ^{aa}
 καὶ τοῦ αὐτομάτου νοῦς καὶ φύσις αἴτια τοῦ αὐτοῦ κατὰ συμβεβηκός·
 πανταχοῦ δὲ τὸ καθ' αὐτὸν πρότερον τοῦ κατὰ συμβεβηκός· ὥστε εἰ κατὰ
 συμβεβηκός ὁ νοῦς τοῦ κόσμου αἴτιος, πολλῷ πρότερον καὶ καθ' αὐτὸν ἀν
 εἴη αὐτοῦ αἴτιος· εἰ μὴ γὰρ αὐτοῦ καθ' αὐτὸν αἴτιος, τίνος ἀλλού;
 10 ἔχει δὲ ἡ λέξις ἀκατάλληλον τι· εἰπὼν γὰρ τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν κατὰ
 συμβεβηκός αἴτια ὡν καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον αἴτια, ἐπειδή, φησί,
 πρότερα τὰ καθ' αὐτὸν αἴτια τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων, πρότερον ἄρα
 τοῦ αὐτομάτου καὶ τῆς τύχης νοῦς καὶ φύσις, καίτοι εἰ τὸν νοῦν καὶ τὴν ⁴⁰
 φύσιν κατὰ συμβεβηκός εἶπεν εἶναι αἴτια, τὰ αὐτὰ δὲ καὶ καθ' αὐτό εἰσιν
 15 αἴτια, αὐτὰ ἑαυτῶν ἄρα καὶ πρότερα ἀν εἴη καὶ ὄντερα, εἰ γε τῶν αὐτῶν
 καὶ καθ' αὐτό εἰσιν αἴτια καὶ κατὰ συμβεβηκός. εἰ γὰρ ἄλλων μὲν εἴη
 καθ' αὐτὸν ἄλλων δὲ κατὰ συμβεβηκός, οὐδὲν ὡν βιούλεται συνάγει· οὐ συνάγει
 γὰρ διτι ὁ νοῦς καθ' αὐτὸν τοῦ κόσμου αἴτιος. εἰ δὲ τὸ δταν κατὰ συμ-
 βεβηκός αἴτιόν τι γένηται πρὸς τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον ἔξακού-
 20 σωμεν, τουτέστιν δταν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον αἴτιόν τι γένηται τούτων ⁴⁵
 αὐτῶν, ὡν ἀν ἡ νοῦς ἡ φύσις καθ' αὐτὸν γένηται αἴτια, οὐκέτι ἀληθὲς τὸ
 τούτων εἰναι τὸν νοῦν αἴτιον καὶ τὴν φύσιν, ὡν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον
 κατὰ συμβεβηκός αἴτια· διτι μὲν γὰρ τοῖς ἄλλων καθ' αὐτὸν αἴτιοις, γῆ
 λέγω καὶ φύσει, παρέπεται τύχη καὶ αὐτόματον, ἐκ τῶν προλαβόντων
 25 ἔχομεν δεδειγμένον, τῶν μέντοι αὐτῶν καθ' αὐτὸν εἶναι τὸν νοῦν αἴτιον,
 ὡν καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, οὐκέτι. δῆλος δ' ἐστὶ τὸ κατὰ συμ-
 βεβηκός πρὸς τὴν τύχην λέγων καὶ τὸ αὐτόματον· εἰπὼν γὰρ διτι τὸ καθ' ⁵⁰
 αὐτὸν πρότερον τοῦ κατὰ συμβεβηκός, ἐπήγαγεν ὄντερον ἄρα τὸ αὐτό-
 ματον καὶ ἡ τύχη καὶ νοῦς καὶ φύσεως· εἰ γὰρ τὸ καθ' αὐτὸν πρό-
 30 τερον τοῦ κατὰ συμβεβηκός, πρότερον δὲ τύχης καὶ αὐτομάτου νοῦς καὶ
 φύσις, κατὰ συμβεβηκός ἄρα τύχη καὶ αὐτόματον. ἀλλ' εἰ τις λέγοι διτι
 οὐ τῶν αὐτῶν δώσομεν εἶναι τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν καθ' αὐτὸν αἴτια, ὡν
 καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον', λεγέτω τίνων ἄλλων· οὐ γὰρ ἐστὶ τι παρὰ

2 αἴτια μὲν K	3 πρότερος L	4 ἀπάντησις t	5 καὶ ἐπὶ αὐτομά-
του L	6 αἴτια corr. M et t	8. 9 πολλῷ—καθ' αὐτὸν αἴτιος om. L	του αὐτομά-
10 κατάλληλον L	11 ὡν (ῶν K) καὶ—αἴτια LK: om. Mt	12 πρότερα LK:	
πρότερον Mt	αἴτιῶν K	πρότερα ἄρα L	αἴτια K καὶ
om. L	13 καὶ (post ἄρα) om. L	14 εἶπον L	om. Kt
		πρότερον t	17 οὐδ' 8
βιούλεται L	οὐ συνάγει KM: οὐ συνάγει (L)t	18 δ om. L	αὐτὸν t M: αὐτὸν t
19. 20 ἔξακούσομεν t	21 αὐτῶν, ὡν om. L	γένηται αἴτια (αἴτια M) KMt:	
αἴτια γένηται L	23 ἄλλοις Mt	24 τῇ τύχῃ L	25 δεδειγμένων, τὴν
μέντοι L	μέν τι αὐτῶν K	26 ὡν] ὡ L	26. 27 συμβεβηκός] μβ ^ε
(sic) K	29 καὶ (ante φύσεως) om. K	32 οὐ LK: om. Mt	

τὸν πᾶν ἐν τοῖς φυσικοῖς, περὶ ὧν κἀκεῖνοι καὶ ἡμεῖς ποιούμεθα τὸν λόγον.

Καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ τοῦδε τοῦ παντός. ἄλλων πολλῶν, λόγων κατὰ μέρος· τῶν μὲν μερικῶν τὸν μερικὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν, τῶν δὲ καθόλου τὸν ἐπὶ πάντων νοῦν καὶ τὴν φύσιν.

p. 198*14 Ότι δὲ ἔστιν αἰτία, καὶ διτι τοσαῦτα τὸν ἀριθμὸν ὅσα φαμέν, δῆλον.

Εἰπὼν περὶ τῶν καθ' αὐτὸν αἰτίων καὶ περὶ τῶν κατὰ συμβεβηκός, καὶ τελείως διαρρήσας τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, τὸ χρήσιμον νῦν τοῦ περὶ 10 αὐτῶν λόγου ἔκτιθεται, διτι οὐ μάτην τὸν περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς διεῖπλις λόγον, ἀλλ' διτι ὁ φυσικὸς ἐρωτώμενος τὰς αἰτίας τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἢ πάσας ἡ τινας τῶν εἰρημένων ἀποδώσει. διὰ τοῦτο οὖν ἀναλαμβάνει τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, οὐχ ὡς ταυτολογῆσαι βιουλόμενος, ἀλλ', διπερ εἰπον, ἵνα δεῖξῃ διτι ἀναγκαίως τὸν περὶ αὐτῶν ἐποιήσατο λόγον. ἐρωτώμενος γάρ, 15 φησίν, ὁ φυσικὸς τὴν αἰτίαν ἔκάστου, ἡ τὰς τέσσαρας ἀποδώσει τὰς εἰρηγμένας, τὴν διληγον τὸ εἰδός τὸ ποιητικὸν τὸ τέλος, ἡ εἰ μὴ δυνατὸν ἐπὶ τινων πάσας εὑρεῖν, ἃς γοῦν δυνατὸν εὑρεῖν ἀποδώσει ἡ μίαν ἡ πλείους. ὥσπερ ἀμέλει καὶ οἱ μαθηματικοὶ ἐρωτώμενοι περὶ ἔκάστου τῶν ὑπαρχόντων τοῖς μαθήμασι, τὴν αἰτίαν εἰς τὸ εἰδός καὶ τὸν δρισμὸν ἀναφέροντες ἀποδιδόσιν. 20 οἶνον διὰ τί ἡ διτι εὐθεῖα τῆς εὐθείας ἔστιν ἴση; διτι ἐκ κέντρου. διὰ τί δὲ αἱ ἐκ κέντρου ἴσαι; διτι οὖτος ὁ δρισμὸς τοῦ κύκλου. σχῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον, πρὸς ἣν ἀφ' ἐνὸς σημείου τῶν ἐν- 25 τὸν σχῆματος κειμένων πᾶσαι αἱ προσπίπτουσαι εὐθεῖαι πρὸς τὴν τοῦ κύκλου περεφέρειαν ἴσαι ἀλλήλαις εἰσί. μόνῳ γάρ τῷ κύκλῳ τοῦτο ὑπάρχει, τὸ ἔχειν ἐν τι σημεῖον, τοῦτο δὲ ἔστι τὸ κέντρον, ἐξ οὐ αἱ πρὸς τὴν περιφέρειαν προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσί. καὶ οὖτως εἰς τὸν δρισμὸν ἔσχατον λήξας οἰεται τῇ ἐρωτήσει τὸ ἱκανὸν πεποιηκέναι, ὥσπερ δρισμὸς τοῦ κύκλου εἰδός ἔστιν αὐτὸν. ὥστε ἐρωτηθεῖς τὸ διὰ τί καὶ ἀποδός τὸ εἰδός, τὸ ἱκανὸν τῇ ἐρωτήσει πεποίηκε. πάλιν εἰ ἐρωτηθείη διὰ τί 30 τοῦ τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι τῆς λοιπῆς μείζονές εἰσιν, ἐρεῖ διτι δυσὶ ταῖς

1 κἀκεῖνο L	ἡμεῖς K	3. 5 om. K	3 τοῦ om. Aristotelis cod. E
6 lemma om. K	ἐστὶ L	8 αὐτὸν L ^a	αἰτίων K
9. 11 τὸ χρήσιμον—λόγον om. L		9 νῦν] νοῦν M	9 αὐτῶν corr. ex αὐ-
14 τὸν] τοῦ K	15 φρστν compend. K: om. LMt		13 ταυτὸν λογῆ-
αἰτίας L	17 εὑρεῖν altero loco om. Mt	20 ἡ om. L	15. 16 εἰρημένας
		ἴση ἔστιν Mt	20 et 21 ἐκ
		21. 22 ἐππόδον L	22 ἦν] τὴν K
23. 24 πρὸς τὴν τοῦ κύκλου περιφέρειαν delet t at cf. Simplie. p. 361,31. Heiberg ad Euclidis Elem. I def. 15	24 μονῇ L	τούτῳ ὑπάρχει K	27 ὥσπερ L
		27. 28 ὥσπερ	
30 τῆς λοιπῆς LKM: μιᾶς ὀρθῆς coniecit t: scribendum videtur τοῦ τρι-			
γώνου αἱ δύο πλευραὶ τῆς λοιπῆς μείζονές εἰσιν, ἐρεῖ διτι * * * καὶ διὰ τὸ τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι δύσι ταῖς εἰσίν, ἐρεῖ διτι δυσὶ ταῖς ἐφεξῆς κτλ.			εἰσιν δὲ ἐρεῖ L
διτι] δ K	ταῖς] τῇ L		

έφεκῆς ισαι εἰσί, δύο δὲ αἱ ἔφεκῆς δυσὶν δρθαῖς ισαι εἰσί. πάλιν ἐρωτηθεὶς ^{h 4r}
 διὰ τί αἱ δύο αἱ ἔφεκῆς δυσὶν δρθαῖς ισαι εἰσίν, ἐρεῖ δτι ώς ἀν εὐθεῖα
 ἐπ' εὐθεῖαν σταθῇ, η δύο δρθάς η δυσὶν δρθαῖς ισας ποιεῖ· καὶ εἰς ὄρι-
 σμὸν τελευτῆσας, τὸ ἕκανδν τῷ ἐρωτήσει πεποίκην. οὐ τοῦτο δέ φημι, δπ
 5 εἰς δρισμὸν αὐτοῦ τοῦ ἐρωτωμένου (οὐ γάρ δρισμὸν γωνίας η γωνιῶν ἀπο-
 δέδωκεν), ἀλλ' δτι ἀπλῶς εἰς δρισμὸν τινα ἀνάγει τὸ διὰ τί ἐστι. τοῦτο ²⁵
 δ' εἰπε παραδείγματος ἔνεκεν τοῦ δτι τὸ διὰ τί ἐρωτώμενοι, ἐστιν δτε τὸ
 εἰδος ἀποδιδόμεν, ὡσπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν πάντων· οὐ πρότερον γάρ
 ἀποπιπλῶμεν τὸν ἐρωτήσαντα διὰ τί τόδε, πρὶν εἰς δρισμὸν τὸ διὰ τί ἀνα-
 10 γάγωμεν, δὲ δρισμὸς εἰδός ἐστιν. ἀλλ' οἱ μὲν ἐν τοῖς μαθήμασιν εἰς τὸ
 εἰδος μόνον, τουτέστι τὸν δρισμόν, ἀνάγοντες καὶ τὸ διὰ τί ἀρχοῦνται (οὔτε
 γάρ ὅλην ὁ μαθηματικὸς ἐπισκέπτεται οὔτε ποιητικὸν αἴτιον οὔτε τέλος,
 ἀλλὰ μόνα τὰ εἰδη τῶν μαθηματικῶν), δὲ μέντοι φυσικὸς πάντα τὰ αἴτια ³⁰
 ἀποδιδόσει. οἷον διὰ τί Σωκράτης ἀνθρωπός ἐστιν; ἀποδιδόσει τὴν αἰτίαν
 15 καὶ εἰς τὸ εἰδος ἀνάγων, δτι ζῷον λογικὸν θνητόν, καὶ εἰς τὸ ποιητικὸν
 αἴτιον, διότι τὸ δμοιον τοῦ δμοίου αἴτιον· ἀνθρωπός γάρ ἐξ ἀνθρώπου. καὶ
 τὴν ὅλην δ' ἀποδιδόσει. οἷον διὰ τί τὸ μαχαίριον τέμνει; δτι σιδήρεον· η
 ἐκ τοῦ εἰδους, δτι δέξ. η ἐκ τοῦ τέλικον αἴτιου, διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων
 χρείαν. καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων, εἰ μὲν δυνατὸν πάσας τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι,
 20 ἀποδιδόσει, εἰ δὲ μὴ ἐπὶ πάντων δυνατὸν πάσας (οὐδὲ γάρ εἰκὸς τὴν προ- ³⁵
 σεχῇ ὅλην ἔκάστου εὑρίσκειν· τις η ἰδιότης τῆς τῶν στοιχείων κράσεως
 τῆς ὑποκειμένης Σωκράτει η καὶ τῷ Πλάτωνι; καὶ τῶν ἄλλων ὥσαύτως),
 τινὰς γοὺν η μίαν ἀποδιδόσει. ἐστι δ' ἐπὶ τινῶν καὶ πάσας ἀποδοῦναι.
 οἷον διὰ τί ὁ ἀνθρωπός ἀποθνήσκει; δτι ζῷον λογικὸν θνητόν, ἐκ τοῦ εἰδους·
 25 ἐκ δὲ τῆς ὅλης, δτι ἐξ ἐναντίων συνέστηκεν· ἐκ δὲ τοῦ ποιητικοῦ, δτι τὸ
 γεννητικὸν αὐτοῦ πρόσεισι καὶ ἀπεισιν· ἐκ δὲ τοῦ τέλους, δτι βέλτιον τῇ
 ψυχῇ τὸ μὴ ἐν σώματι εἶναι τοῦ ἐν σώματι διὰ τὰς ἐκ τοῦ σώματος ἐνο- ⁴⁰
 χλήσεις. εἰ τοίνυν τὰς αἰτίας ἀπαιτούμενος ὁ φυσικὸς εἰς τὰ εἰργμένα αἴτια
 ἀνάστει, καλῶς ἄρα τὸν περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς διεκήλθομεν λόγον, δτι τέσσαρά
 30 ἐστι μόνα, τὸ εἰδος η ὅλη τὸ ποιητικὸν τὸ τέλος. τούτων δέ, φησί, τὰ
 τρία πολλάκις ἔρχεται εἰς ταῦτον, τὸ ποιητικὸν τὸ εἰδος τὸ τέλος, εἰς

1 αἱ om. L 1. 2 πάλιν—ισαι εἰσὶν om. K 1 πάλιν ἐρωτηθεὶς Mt: om. L post
 ἐρωτηθεὶς addit δτι M 2 αἱ δύο αἱ] δύο L ^{αἱ} ώς ἀν (cf. p. 333, 11) LKM: δταν t
 η εὐθεῖα Mt 3 ισαι K εἰς om. K 7 εἰπεῖν L ἐρωτώμενος K δτε]
 ὥτε L 9 ἀποπιπλῶμεν LK: ἀποπιπλῶμεν M: ἀποπιπλῶμεν t: scribe ἀποπιπλῶμεν
 cf. p. 298, 28 10 ἐν om. L 11 τρυτέστι] τούτων L ἀνάγοντες τὴν αἰτίαν καὶ
 fort. recte L: an καὶ delendum? 11. 12 εὐτει[sic] γάρ K 16 διατὶ] διατὶ L
 17 στθήριον ante corr. K 19 εἰ μὲν om. L δυνατῶν ante corr. M 21 εὐρ-
 ίσκεν LK: εὐρίσκοι M: εὐρήσει t η om. L 22 η om. L πλάτω L
 23 τινᾶς] τινῶν compend. L 24 δ L et superscr. K: om. Mt cf. Themist. p. 189, 6.
 Simplic. p. 362, 8 ἀποθνήσει ante corr. K 26 πρόεισι L et Themistii libri l. c. 8
 27 τὸ] τὰ L 29 τὸν] τὰ L διήλθομεν Mt at cf. p. 296, 10 30 ἐστι LK: εἰσι Mt
 30. 31 τούτων—τέλος LK: om. non indicata lacuna M: λείπει τί in lac.

ταύτὸν δὲ λέγω οὐ τῷ ἀριθμῷ ἀλλὰ τῷ λόγῳ· ἀνθρωπος γάρ ἐξ ἀνθρώπου ^{h 4r}
καὶ ἵππος ἐξ ἵππου, καὶ ταύτη τὸ ποιεῦν τῷ γινομένῳ οὐ τῷ ἀριθμῷ
ἀλλὰ τῷ εἶδει. τῷ δὲ τέλει τὸ μὲν ποιητικὸν ὡσαύτως ἔτερον τῷ ἀριθμῷ,⁴⁵
τὸ δ' εἶδος ταύτον· ὡς μὲν γάρ μῆπω ὃν ἀλλὰ σκοπὸς ὃν τῆς φύσεως
5 (τούτου γάρ στοχάζεται), τέλος ἐστίν, ὡς δὲ γενόμενον ἥδη καὶ ἐν τῷ συν-
θέτῳ ὃν, εἶδος ἐστι. τῆς δὲ ποιητικῆς αἰτίας τῆς μὲν οὔσης ἀκινήτου τῆς
δὲ κινουμένης, καὶ τῆς κινουμένης τῆς μὲν ἀιδίως κινουμένης τῆς δὲ
γενητῆς καὶ φθαρτῆς, τρεῖς συμβαίνει γενέσθαι καὶ τὰς πραγματείας· διό,
φησί, καὶ ἡμῖν τρεῖς εἰσὶ γεγραμμέναι πραγματεῖαι περὶ τῶν αἰτιῶν τῶν
10 ποιητικῶν, περὶ μὲν οὖν τῆς ἀκινήτου ἡ Μετὰ τὰ φυσικὰ, περὶ δὲ τῆς
κινουμένης μὲν ἀιδίως δὲ κινουμένης ἡ Περὶ οὐρανοῦ, περὶ δὲ τῆς γενητῆς ⁵⁰
καὶ φθαρτῆς αἱ φυσικαὶ πᾶσαι πραγματεῖαι.

p. 198a15 Τοσαῦτα γάρ τὸν ἀριθμὸν τὸ διὰ τί περιείληφε.

Τὸ διὰ τί οὐ τὸ τέλος ἐνταῦθα φησιν, ἀλλὰ καθόλου τὴν αἰτίαν. τῶν
15 γάρ προβλημάτων τεσσάρων ὄντων, τοῦ εἰ ἐστι τί ἐστιν ὅποιόν τι ἐστι καὶ
διὰ τί ἐστιν, τὸ ἐν τῶν προβλημάτων, τὸ διὰ τί ἐστιν, εἰς τοσαῦτας αἰτίας
ἀνάγεται, τὴν ὅλην τὸ εἶδος τὸ ποιητικὸν τὸ τέλος· ἐρωτώμενοι γάρ διὰ
τί ἐστιν ἔκαστον, τὰς τέσσαρας ταύτας αἰτίας ἀποδιδόσμεν. |

p. 198a16 Ἡ γάρ εἰς τὸ τί ἐστιν ἀνάγεται τὸ διὰ τί ἔσχατον ^{h 4r}
20 τοῖς ἀκινήτοις.

Τὸ διὰ τί, φησίν, ἦ εἰς τὸ τί ἐστιν ἀνάγεται ἔσχατον, ἀντὶ τοῦ εἰς
τὸν ὄρισμὸν διπερ εἰδός ἐστι τοῦ ὑποκειμένου. ἀκίνητα δὲ τὰ μαθήματά
φησι, διότι τὰ μὲν φυσικὰ ἐν κινήσει θεωρεῖται (ἀρχὴ γάρ κινήσεως καὶ
ἡρεμίας ἡ φύσις), τὰ δὲ μαθηματικὰ ἐν τῇ ἐπινοίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ἔχοντα τὸ
25 εἶναι ἀκίνητά ἐστιν· οὐ γάρ ἀλλοιοῦται, οὐδὲ δλῶς μεταβάλλει, διτε μηδὲ
ἐν ὅλῃ ὄντα. εἰς ἔσχατον δὲ εἴπεν, διτε δταν ἐπὶ τῶν μαθημάτων ἐρωτη-
θέντες διὰ τί ἐστι τόδε εἴτα θελήσωμεν ἀποδοῦναι τὸ αἴτιον, οὐ πρότερον
ἀποπίμπλαμεν τὸν ἐρωτῶντα πρὶν ἀν εἰς ὄρισμὸν ἔσχατον καταντήσωμεν,
διπερ ἐστὶν εἶδος. καὶ οὕτως ἐν τοῖς μαθήμασιν ἔχει πᾶσι. διὰ τί ἔσται
30 αἱ δύο εὐθεῖαι; διτε ἐκ κέντρου ἔσται; διτε οὕτος

1 ἀνθρωπος γάρ Mt: ἀνθρωπος K: οἷον ἀνθρωπος L 2 ταῦτα ετοιχ τῷ εἶδῃ τῷ δὲ τί-
λος L 4 τῇ φύσει L 5 τέλος είναι (omissis 5. 6 ὡς δὲ—εἶδος; ἐστι) L γενόμενον
(cf. p. 301,25) t: γινόμενον KΜ 6 τῆς μενούσης K 8 et 11 γενητῆς K: γεννητῆς (sic;
cf. ad p. 189,10) LMt 8 γίνεσθαι Mt 8. 10 καὶ τὰς— ποιητικῶν om. L 10 οὖν
om. Mt τῆς (anto ἀκινήτου) t: τοῦ LKM 11 μὲν om. M 13 περιβλη-
φεν K 14 φασὶν L 15 καὶ om. L 16 τὸ ἐν (ἐν cod.) τῶν προβλημάτων
τὸ διὰ τί ἐστι L: om. KΜt 22 διπερ M: ὡσπερ L: διπερ (K)t εἶδος εἶστιν
τὸ ὑποκείμενό K ἀκίνητα· ἀκίνητα δὲ L 23 καὶ τῇ L 25 ἀκίνητα (sic)
ἐστιν L 27 θελήσωμεν LM 29 ἐστὶν εἶδος] ἐστι δὲ L 30 δὲ om. Mt

ό δρισμὸς τῶν ἐκ κέντρου τοῦ κύκλου, τὰς ἐκ τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου ^{h 4}
 πάσας εἰς τὴν περιφέρειαν ἀγομένας ἵσας εἶναι ἀλλήλαις· καὶ οὕτως τὸν 11
 δρισμὸν ἀκούσαντες ἀποπιμπλάμεθα. δοῦν φησι, τοῦτο ἔστι· τὸ διὰ τί
 ἐρωτώμενοι, ἦ εἰς τὸ τί ἔστιν, ὅπερ τὸ εἰδός φημι, ἀνάγομεν, ὥσπερ ἐπὶ⁵
 τῶν μαθημάτων ἔχει εἰς δρισμὸν γάρ ἔσχατον ἡ τῆς αἰτίας ἀπόδοσις
 λήγει ἐν τοῖς μαθήμασιν, ὁ δὲ δρισμὸς εἰδός ἔστι· παραδείγματος γάρ
 ἔνεκεν εἰρηται αὐτῷ τὰ μαθήματα. ἡ οὖν σύνταξις τῆς λέξεως οὕτως 'τὸ
 γάρ διὰ τί ἦ ὥσπερ ἐν τοῖς ἀκινήτοις εἰς τὸ τί ἔστιν ἀνάγεται ἔσχατον'¹⁵ προσυπακουστέον γάρ ἔξωθεν 'ώπερ'.

10 p. 198•17 Εἰς δρισμὸν γάρ τοῦ εὐθέος ἦ συμμέτρου.

Ἐὰν ἐν τῷ κύκλῳ λάβω δύο τινὰ σημεῖα, εἴτα εἴπω διτὶ ἀπέχουσιν
 ἀπ' ἄλληλων τὰ σημεῖα πέντε τυχὸν δακτύλους, εἴτα ἐρωτήσῃς· πόθεν τοῦτο;
 φημὶ διτὶ καὶ ἦ ἐκ τοῦ σημείου ἐπὶ τὸ σημεῖον ἀγομένη εὐθεῖα τοσούτων
 ἔστιν. εἴτα πάλιν ἐρωτῶντος· καὶ τί δήποτε μὴ κατὰ τὴν ἐξ αὐτῶν γρα-¹⁵
 φομένην περιφέρειαν ἡ ἑλικὰ μετρεῖς αὐτά; φημὶ διτὶ δεῖ τὸ μέτρον ὥρι-
 σμένον εἶναι, ὥρισται δὲ τὸ ἐλάχιστον, ἐλαχίστη δὲ ἡ εὐθεῖα· εὐθεῖα γάρ ²⁰
 ἔστιν ἡτις ἐλαχίστη ἔστι τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσῶν γραμμῶν. καὶ τὸν
 δρισμὸν ἀκούσαντες, οὐκέτι περαιτέρω χωροῦμεν. πάλιν λέγομεν διτὶ ἦδε
 ἡ πλευρὰ τῇ πλευρᾷ ἔστι σύμμετρος· διτὶ τί δὲ σύμμετροί εἰσιν; διτὶ²⁵
 λόγον ἔχουσι πρὸς ἄλλήλας διν ἀριθμὸς πρὸς ἀριθμόν, οἷον τυχὸν ὁ δύο
 πρὸς τὸν δικτώ. καὶ τί εἰ ἔχουσι λόγον πρὸς ἄλλήλας διν ἀριθμὸς πρὸς
 ἀριθμόν; φημὶ διτὶ δύτος ὁ δρος τῶν συμμέτρων· σύμμετρα γάρ ἔστι τὰ τῷ
 αὐτῷ μέτρῳ μετρούμενα. ὥσπερ οὖν ὁ δύο μετρεῖ τὸν δικτὼ τετράκις,²⁵
 οὕτως καὶ ἡ πλευρὰ τὴν πλευράν. καὶ εἰπὼν τὸν δρισμὸν ἔστησα τὴν ἀπο-³⁰
 25 ρίαν. καὶ καθόλου πᾶσα ἡ μαθηματικὴ μέθοδος ἦ εἰς δρισμὸν ἔσχατον
 ἀναφέρει τὰς αἰτίας, ἦ εἰς τὰς κοινὰς ἐννοίας.

p. 198•19 Ἡ εἰς τὸ κινῆσαν πρῶτον.

Ἐπίδων τὸ εἰδόκδον αἴτιον, μετῆλθεν ἐπὶ τὸ ποιητικόν· ἐρωτώμενοι γάρ,
 φησί, διὰ τί ἐπολέμησαν Φωκεῦσι Θηβαῖοι, ἀποκρινόμεθα τὸ ποιητικὸν

1 διο. LK at cf. p. 296,21 τὸ τὰς ἐκ (ομ. τοῦ) κέντρου L τοῦ extēmum
 ομ. K 3. ἀποπεμπλάμεθα L 6 παραδείγματα L 7 ἔνεκα Mt 9 τὸ
 ὥσπερ L 10 τοῦ εὐθέος ἦ συμμέτρου ομ. K 12 ὥπ' τ κατὰ δ (δ corr. ut
 id. in e) τυχὸν L δακτύλοις Mt ἐρωτήσῃς K: ἐρωτήσεις LM: ἐρωτήσῃ τ
 13 ἀγομένη ἡ εὐθεῖα K τοσοῦτον L 14 καὶ ομ. Mt 14. 15 γεγενημέ-
 πην L 15. 16 δρισμένον K 17 ἡτις ἐλαχίστης K 18 περετέρω K
 19 διατὶ (compend.) σύμμετρος (ομ. δὲ) ἔστιν L 20 πρὸς ἄλλήλοις L τυχὸν
 ομ. L δ β' L: οἱ δύο K Mt 21 δικτὼ et 23 δικτὼ K 22 δ addidi
 23 μέτρῳ] μέτρα ut vid. M συμμετρούμενα L 24 δικτὼ t 25 ἔστησεν L
 27 κινεῖσαν (ομ. πρῶτον) K 29 Φωκεῦσι κτλ.] cf. Themist. p. 188,27 sqq. (Simplic.
 p. 361,33 sqq.)

αίτιον, διτε έσύλησαν Φωκεῖς τὸν νεών. ἡ τὸ οὐ ἔνεκεν καὶ τὸ τέλος ἡ 4^η ἀποχρινόμεθα. οἶον διὰ τί ἐπολέμησε τοῖς Ἑλλήσιν ὁ βασιλεὺς; φαμὲν ἵνα 20 ἄρξῃ τῶν Ἑλλήνων.

p. 198a 20 Ἡ ἐν τοῖς γεννωμένοις ἡ ὥλη.

5 Εἰπὼν τὸ εἰδος, τὸ ποιητικόν, τὸ τελικόν, λέγει καὶ τὴν ὥλην. γεννώμενα δ' εἴπε πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν θείων καὶ παντάπασιν ἀμεταβλήτων, λέγω δὴ τῶν ἀσωμάτων· καὶ ὁ Πλάτων γάρ ταῦτα μὲν δεῖ ὅντα ἐκάλεσε, πάντα δὲ τὰ σωματικὰ οὐκ ὅντα ἄλλα. γινόμενα. ἐν τούτοις οὖν τοῖς γινομένοις ἀποδώσει ὁ φυσικὸς τὴν ὥλην· ἔχειν γάρ ἄντα, καὶ τὸ εἰδος μό^ν 10 νον ἐπ' ἔχειν ταῦτα θεολόγου ἀποδοῦναι, οὐ μέντοι τὴν ὥλην. ἡ ἐπειδὴ τῶν ἄλλων αἰτιῶν παραδείγματα ἔθηκε προαιρετὰ καὶ μαθηματικά, οὐδὲν δὲ τούτων κατὰ γένεσιν τὸ εἶναι ἔχει (τά τε γάρ μαθήματα ἀκίνητα, ὡς αὐτὸς εἴπε, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ γένεσις ἐπ' αὐτῶν θεωρεῖται· ἔνθα γάρ γένεσις πάντως καὶ κίνησις, τά τε κατὰ προαιρέσιν ἄνευ γενέσεως ἡ οὐκ 15 εἰσὶν ἡ εἰσὶν ἐν τῇ σχέσει τῆς προαιρέσεως τὸ εἶναι ἔχοντα), ἐπεὶ οὖν ἐν τούτοις ὥλη οὐ θεωρεῖται, ἐπειδὴ οὐδὲ γένεσις, διὰ τοῦτο πρὸς ἀντιδιαστο^{το} 20 λήν τούτων φησὶν διτε τὴν ὥλην ἐν τοῖς γινομένοις ἀποδώσει, γινόμενα λέγων τὰ τεχνητὰ καὶ τὰ φυσικά· ἐν τούτοις γάρ πάντως καὶ τὴν ὥλην ἀποδοτέον.

20 p. 198a 22 Ἐπεὶ δὲ αἰτίαι τέτταρες, περὶ πασῶν τοῦ φυσικοῦ εἰδέναι ἐστίν.

Οὐτι διὰ τοῦτο ἀνέλαβε τὸν περὶ τῶν αἰτιῶν λόγον, σαφῶς ἐνταῦθα ἐδήλωσε. τεσσάρων γάρ, φησί, τῶν αἰτιῶν οὐσῶν τὰς αἰτίας τῶν γινομένων εἰς τὰς τέσσαρας ταύτας ὁ φυσικὸς ἀνάγει, καὶ τὸ διὰ τί περὶ 25 ἔκαστον ἀποδίδοντος, ταύτας ἀποδώσει τὰς αἰτίας. καὶ εἰς πάσας ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει φυσικῶς. τὴν αἰτίαν, φησίν, ἔκαστου φυσικῶς ἀποδίδοντος, εἰς ταύτας τὰς τέσσαρας αἰτίας ἀνάγει. καλῶς δὲ εἴπε φυσικῶς· δυνατὸν γάρ ἀνάγειν εἰς τὰς αἰτίας ταύτας οὐ φυσικῶς. τὸ γάρ περὶ τῆς ἀκινήτου αἰτίας διαλέγεσθαι οὐκέτι φυσικοῦ ἄλλα θεολόγου, καὶ τὸ περὶ

1 νεῶν K 4 γεννωμένοις KM: γινομένοις (L) et al. cf. Simplic. p. 362, 2 qui vulga lectionem γινομένοις Alexandro tribuit p. 363, 15 5 καὶ τὸ τελικόν (K) t 5. 6 T nόμενα KM: γινόμενα L post γεννώμενα δ' εἴπε: intercidisse videtur explicatio ν γεννώμενα et mentio lectionis Alexandriae γινομένοις 7 Πλάτων Tim. p. 27D sq.

μὲν L ἔκάλει L 8. 9 γινομένοις hic et v. 17 libri omnes 10 τοῦ θεολόγου
ἐπ' ἔκεινων L ἐπει L 11 αἰτίων L παραδείγματος M μαθητὰ L
12 τε om. Mt 13 εἴπει] cf. p. 198a 17 14 τά τε LK: τά γε Mt 15 ἡ εἰς =
om. L 20 ἐπειδὴ (sic) αἰτίαι M: ἐπειδὴ δὲ αἱ αἰτίαι L at cf. Simplic. p. 363, 22
τέτταρες KM: τέσσαρες (L) t 20. 21 περὶ πασῶν — εἰδέναι ἐστίν om. K 21 εἰς =
L: om. Mt Aristoteles 23 αἰτίων L 24 τὰς om. L

τῶν χωριστῶν εἰδῶν τῶν φυσικῶν {οὐδὲ φυσικοῦ}. εἰ δὲ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἣν ληγεῖ ἐν ταῖς φυσικαῖς πραγματείαις ἔστιν δτε περὶ τῆς ἀκινήτου διαλέγεται 50 αἰτίας ὥσπερ ἐν τῷ δγδόφ τῆς Φυσικῆς, καὶ ἐν τῇ Περὶ φυχῆς περὶ τοῦ νοῦ τοῦ χωριστοῦ πάντῃ σωμάτων, καὶ ἐν τῇ Περὶ γενέσεως πάλιν περὶ τῆς 5 αἰκινήτου αἰτίας, ἐροῦμεν δτι τῷ ὄντι ὁ τέλειος φυσικὸς; κατὰ τὸ ἀκρότατον τὸ ἑαυτοῦ μεμνήσεται καὶ τῶν ἀκινήτων καὶ ὑπὲρ φύσιν.

p. 198-24 Ἐρχεται δὲ τὰ τρία εἰς ἐν πολλάκις. |

Τὸ εἶδος, τὸ τέλος, τὸ ποιητικὸν αἴτιον. καλῶς δὲ τὸ πολλάκις· ἡ 5
οὐ γάρ ἀεὶ εἰς ταῦταν ἔρχονται ταῦτα. οὐδὲ γάρ πᾶν τὸ ποιοῦν δμοιόν 10
ἔστι τῷ γινομένῳ· οὐδὲ γάρ ἐπειδὴ ποιεῖ ὁ ἥλιος εἰς τὸν ἀέρα, δμοιός
ἔστι τῷ ἀέρι. καὶ δλως τὰ ἀκινήτα καὶ θεῖα ποιοῦσι εἰς ἡμᾶς
ἔτερα ἡμῶν ὄντα καὶ τῇ οὐσίᾳ καὶ τῇ ἐνεργείᾳ. ἀλλ’ οὐδὲ ἐπὶ τῶν γινο-
μένων πᾶν τὸ ποιοῦν δμοιόν ἔστι τῷ γινομένῳ· ἡ γάρ κίνησις θερμαίνει
μὴ οὖσα θέρμανσις, καὶ ἡ φύσις πρήγνυσι μὴ οὖσα πηξίς, καὶ ἡ θέρμη 15
ἔξατμίζουσα τὸ ὅσωρ ποιεῖ ἀέρα (οἵον ἡ τοῦ πυρός) οὐδὲ οὖσα ἄήρ, καὶ
μυρία ἄλλα. τὰ δὲ τεχνητὰ καὶ προφανῶς τῶν ποιητικῶν ἔτερά ἔστι.

p. 198-25 Τὸ μὲν γάρ τι ἔστι καὶ οὖν ἔνεκεν ἔστιν.

Ὄτι τὸ εἶδος ταῦταν τῷ τέλει καὶ πᾶς, εἴπομεν. ἐπειδὴ δὲ τὸ τέλος
διττόν, ὡς εἴργηται ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, τὸ μὲν οὖν τὸ δὲ φῶς, οὐ παντὶ τέλει
τὸ εἶδος ταῦταν ἔστιν· οὐδὲ γάρ τῷ φῶτανόν, ἀλλὰ μᾶλλον τῷ οὖν, τοῦτο
δέ φημι οὐ στοχάζεται ἡ φύσις, στοχάζεται δὲ ἔκαστον εἰς τὸ τέλειον καὶ
κατὰ φύσιν εἶδος ἀγαγεῖν. ὥστε ταῦταν τῷ ἀριθμῷ τὸ τοιοῦτον τέλος καὶ 10
τὸ εἶδος τῇ σχέσει μόνῃ διαφέρον, ὡς εἴρηται, καὶ τῷ χρόνῳ· ὅταν μὲν
γάρ ὡς γινόμενον καὶ μήπω ὃν θεωρῆται, τέλος ἔστιν, ὅταν δὲ {ώς} ηδη
25 γινόμενον, εἶδος. τὸ δὲ διθεν ἡ κίνησις πρῶτον τῷ εἰδεῖ ταῦταν
τούτοις. πρῶτον ἀντὶ τοῦ προσεχές. τὸ οὖν προσεχές ποιητικὸν αἴτιον.

1 τῶν φυσικῶν LKM: τοῦ φυσικοῦ τοῦ φυσικοῦ addidit 3 ἐν τῷ δγδόφ τῆς θυσικῆς c. 5 sqq. Περὶ φυχῆς Γ c. 4 sqq. 4 σωμάτων L: ἀσωμάτων KMT
Περὶ γενέσεως καὶ φύσεως A c. 3 p. 318-1 sqq. cum Philopon. comm. f. 12-42 sqq. Ald.
ἢ αἰτίων L 7 εἰς ἐν πολλάκις om. K εἰς ἐν (Simplic. p. 363, 32. Themist. p. 189,
10) LM: εἰς τὸ ἐν εὐulg. Arist: t 8 Τὰ τρία τὸ εἶδος κτλ. t 10 ποιεῖ om. L
3 τῷ γινομένῳ LK: τῷ γινομένῳ Mt 14 θέρμασις K θέρμη K: θέρμη sine accentu
M: θέρμη (L)t 17 καὶ οὖν ἔνεκεν (ἔνεκα M) ἔστιν LM: om. K: καὶ τὸ οὖν ἔνεκα ἐν
στιν t et. Aristotelis libri (at ἐν om. primitus cod. E) 18 Ὄτι om. K καὶ
om. L 19 διττόν, ὡς] διττῶς L ἔμπροσθεν p. 230, 5 sqq. 20 τῷ φῶscripsi: τὸ
ἢ libri ἀλλὰ καὶ μᾶλλον L τῷ οὖν K: τὸ οὖν LMT 21 οὖν Lt: οὖν K: δ M
ante ἔκαστον addit τοῦ t 23 σχέση (LKM)t μόνον L 24 δν] οἱ (sic) K
εἶδος] εἰστέλος K: εἶδος L 24. p. 305, 24 ὅταν δὲ— ἀνάγκη τοιάνδε] in folio ab alia
quadam manu scripto L 24 ὡς (post δὲ) addidit t: om. LKM at cf. p. 298, 5
25 εἶδος] τέλος L 25. p. 302, 3 τὸ δὲ— ἀριθμῷ δ' οὐ ταῦταν om. K 25 ὅθεν]
ο (sic) M ταῦταν LM: τὸ αὐτὸν t

ταύτὸν τῷ τέλει καὶ τῷ εἶδει, ταύτὸν δὲ λέγω οὐκ ἀριθμῷ ἀλλ' εἶδει· ^{ἢ 5.}
Σωφρονίσκος γάρ τῷ Σωκράτει ταύτὸν τῷ εἶδει (ἄνθρωποι γάρ ἄμφω),
ἀριθμῷ δ' οὐ ταύτον.

p. 198a27 Καὶ δλως ὅσα κινούμενα κινεῖ· ὅσα δὲ μή, οὐκέτι φυ- 18
σικῆς.
5

Τοῦτο τὸ ῥῆτὸν ἡτοι πρὸς τὸ προσεχὲς συντακτέον, ἵνα λέγῃ ὅτι τὸ προσεχὲς ποιητικὸν αἴτιον ταύτον ἔστι τῷ εἶδει καὶ τῷ τέλει, καὶ καθόλου, φημί, ὅσα τῶν ποιητικῶν προσεχῆ ὄντα κινούμενα κινεῖ, ταῦτα τῷ εἶδει ²⁰ καὶ τῷ τέλει τὰ αὐτά εἰσιν (ἥ γάρ ψυχὴ καὶ προσεχῶς κινῆ τὸ ζῷον, 10 ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ μή κινούμενη κινεῖ, διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἡ αὐτὴ τῷ κινούμενῳ), ἥ, ὑπερ καὶ μᾶλλον, τοῖς ἀνωτέρῳ συνεχὲς διν εἶη τὸ ῥῆτὸν τοῦτο “καὶ εἰς πάσας ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει φυσικῶς, τὴν ὅλην, τὸ εἶδος, τὸ κινῆσαν”, εἰτα ἐφεξῆς καὶ δλως ὅσα κινούμενα κινεῖ, τουτέστιν ταῦτα τὰ αἴτια ἀποδώσει ὁ φυσικός, ὅσα τῷ αὐτὰ κινεῖσθαι οὗτος 15 κινεῖ. καὶ ὅτι τοῦτο ἔστιν ἀληθές, δῆλον ἐξ ὧν ἐπήγαγεν ὅσα δὲ μή, οὐκέτι φυσικῆς, τουτέστιν ‘ὅσα δὲ κινεῖ αὐτὰ ἀκίνητα ὄντα, οὐκέτι ἔστι ²⁵ φυσικῆς πραγματείας’, εἰ γέ περ φύσεως μέν ἔστι τοῦ φυσικοῦ διαλαβεῖν, φύσις δέ ἔστιν ἀρχὴ κινήσεως καὶ ἡρεμίας, ἐν τῷ ὑπάρχει πρώτως καθ' αὐτὸν καὶ μή κατὰ συμβεβηκός· ὥστε ὅσα φυσικὰ ὄντα κινεῖ, ἔχει ἐν ἔστιν ἀρχὴν κινήσεως καὶ ἡρεμίας, οὐκοῦν ὅσα μή ἔχει ἐν ἔστιν ἀρχὴν κινήσεως καὶ ἡρεμίας, οὐδὲ φυσικά· τοιαῦτα δέ ἔστιν ὅσα ἀκίνητα ὄντα κατὰ φύσιν κινεῖ· εἰ τοίνυν φυσικοῦ τὸ περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν διαλέγεσθαι, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐ φυσικά, οὐδὲ διαλέξεται δηλονότι περὶ τούτων ὁ φυσικός. περὶ ³⁰ μόνων ἄρα τῶν τῷ κινεῖσθαι κινουσῶν ἀρχῶν διαλέξεται.

25 p. 198a29 Διὸ τρεῖς αἱ πραγματεῖαι.

Ἐπειδὴ τῶν κινούντων, φησί, τὸ μὲν ἀκίνητὸν ἔστι τὸ δὲ κινούμενον,

2 τῷ σωκράτει L: om. Mt 4. 5 ὅσα δὲ μή, οὐκέτι φυσικῆς om. K οὐκέτι M: οὐκ
Ἑτι (L)t 4. 5 φυσικῶς M 6 ἡτοι t: ἥ τὸ M: ἥ K: καὶ L: fort. ἥ 7 ποιητι-
κὸν om. L post τέλει addit (ex v. 9) τὰ αὐτά εἰσι nec delevit M 8 φημὶ δτι δσα t
9 κινῆ (L)t: κινεῖ KM 10 οὐκ ἔστι LKM: οὐκέτι t 11 συνεχῆς (L)t: συνεχῶς KM
τὸ (ante ῥῆτὸν) om. L 12 καὶ εἰς κτλ.] p. 198a23 ἀνάγον LM διὰ τῇ δή
τι M 13 post κινῆσαν addo ex Aristotele τὸ οὐ ἔνεκα καὶ δλως K: δλως (om.
καὶ?) L: καὶ (om. δλως) Mt 16 φυσικά L ἔστι (post οὐκέτι) t: ἔστιν K: ἐπὶ M:
γάρ L 17 εἰ γέ LK: εἴτε M: εἰ γάρ t 17. 18 φύσις δέ] φύσεις δέ K: φησὶ γε L
18 ἀρχὴ κτλ.] cf. Ar. B 1 p. 192b20 sqq. καὶ (ante ἡρεμίας) om. K πρώτως
(K)t: πρώτα M: πρῶτα L cf. ad p. 196,16 19 κατὰ om. M ὥστε delet t, nimicrum
quia εἰ γάρ scripserat v. 17 ὄντα κινεῖς ἔχεις ἐν K 20 οὐκ οὖν libri
21 δσα κινητὰ K ὄντα om. L 23 διαλέξεται Mt: διαλέξονται K: διαλέγεται L
δηλονότι om. L 24 τῷ] τὸ L ἀρχῶν] τριχῶν L 25 διὸ KMt: διότι L
26 ἔστι] εἰναι K

καὶ τῶν κινούμενων τὸ μὲν δεικίνητον τὸ δὲ κινούμενον καὶ φθειρόμενον, ἡ δὲ τριττὰς ἐποιησάμεθα καὶ τὰς περὶ αὐτῶν πραγματείας, ἐν μὲν τῇ Μετὰ τὰς φυσικὰ περὶ τῶν ἀκινήτων διαλεχθέντες, ἐν δὲ τῇ Περὶ οὐρανοῦ περὶ τῶν δεικινήτων, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πάσαις φυσικαῖς πραγματείαις περὶ τῶν κινούμενών μὲν γενητῶν δὲ οὐδῶν καὶ φθαρτῶν. τὰ δὲ ἐφεξῆς ἀνάληψις ἔστιν ὡς ἐν συμπεράσματι τῶν αἰτίων, εἰ δὲ παρῆκε τὸ τελικόν, οὐδὲν πρᾶγμα· ἐφεξῆς γάρ εὐθὺς πρὸ δὲν αὐτὸν ἀπαριθμεῖται.

p. 198-33 Περὶ γενέσεως γάρ μάλιστα τοῦτον τὸν τρόπον τὰς ⁴⁰ αἰτίας σκοποῦσι, τί μετὰ τί γίνεται, καὶ τί πρῶτον ἐποίησεν ἡ τί ἔπαθεν.

10

Ἐπειδὴ εἴπεν διτὶ τὸ διὰ τί ἐρωτωμένους εἰς τὰς τέσσαρας δεῖ αἰτίας ἀνάγειν, τούτου τὸν λόγον ἀποδίδωσι· μάλιστα γάρ, φησί, τοῦτον τὸν τρόπον περὶ τῶν γινομένων σκοπεῖν εἰώθασιν, διπέρ καὶ μάλιστά ἔστι φυσικοῦ ἔργου, τὸ περὶ τῶν γινομένων ἔχειν τὴν πραγματείαν. περὶ ταῦτα γοῦν ⁴⁵ 15 πάντες οἱ φυσικοὶ μάλιστα ἡσχόληνται, καὶ τοὺς πλείονας περὶ τούτων κατα- βάλλουσι λόγους. περὶ τούτων οὖν σκοποῦντες, ταύτας ζητοῦσι τὰς αἰτίας τὰς τέσσαρας, δις καὶ ἀπαριθμεῖται πάλιν. τί μετὰ τί γίνεται; διπέρ ἔστι τὸ εἶδος καὶ τὸ οὖν ἔνεκα. σκοπεῖ γάρ ὁ φυσικὸς τί τίνος ἔνεκεν ἐργάζεται ἡ φύσις, ἀρά ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις ποιήσασα τὸ σπέρμα διὰ τὸν ⁵⁰ 20 ἀνθρωπὸν αὐτὸν ποιεῖ, ἵνα γένηται ἐξ αὐτοῦ ἀνθρωπός, ἡ ἔμπαλιν τὸν ἀνθρωπὸν ποιεῖ διὰ τὸ σπέρμα· καὶ ἀποδίδωσιν, διτὶ ἔνεκεν τοῦ ἀνθρωπείου εἶδους, ὡστε διαμένειν, τὸ σπέρμα ἡ φύσις ποιεῖ καὶ πάντα τὰ ἐφεξῆς, τέλος πάντων τούτων ἔχουσα τὸ ἀνθρώπειον εἶδος (ἀίδιον) ποιῆσαι (πάντα γάρ τοῦ εἶναι ἐφίεται). διὰ τὸ μὴ δύνασθαι οὖν τὰ ἐνταῦθα ἀδίαι εἶναι, κατὰ ἀριθμὸν ⁵⁵ 25 τῇ διαδοχῇ τὸ ἀίδιον ἐμηχανήσατο. καὶ τί πρῶτον ἐποίησε; τὸ ποιητικὸν αἴτιον. ζητεῖ γάρ τί ἔστι προεχῶς ἔκαστον τῶν φυσικῶν κινοῦν. καὶ τί ἔπαθε; τουτέστι τίς ἔστιν ἡ ὥλη ἡ ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ πάσχουσα καὶ ἄλλοιουμένη καὶ εἰς τὸ εἶδος ἀγομένη, πότερον τὸ σπέρμα ἡ τὸ κατα-

1 κινούμενον] γινόμενον K 4 δεικινήτων] ἀκινήτων L πραγματείαις ταῖς φυσι-

καῖς Mt 5 ἀνάληψις (ἀνάλ. M) LKM: ἀνάλυσίς t 6 αἰτιῶν K 7 πρὸ τῶν
ἄλλων L 8. 10 τοῦτον — ἔπαθεν om. K 9 τί μετὰ τί γίνεται ex Arist. t:
τί μετὰ τί γάρ M: τί μετ' αὐτῷ γίνεσθαι L 10 ἔπαθε t 11 ἐρωτώμενον t
12 τούτου (L)t: τοῦτον KM 14 ἔργον fortasse recte (L)t 15 μάλιστα om. Mt

15 ἡσχόλην M 16. 17 τὰς αἰτίας τὰς δ' LK: τὰς δ' (τέσσαρας t) αἰτίας Mt 17 γί-
νεται (compend. Γ K) LK: γάρ Mt 17. 18 ὅπέρ ἔστιν εἶδος Mt 18 καὶ om. K τί τίνος
LK: τὸ τίνος Mt 19 ἀρά (sic) L et compend. sine accentu K: ἔτι M: οἷον t 19. 21 διὰ
τὸν ἀνθρωπὸν — διὰ τὸ σπέρμα LK: om. Mt 22 διαμένειν τὰ σπέρματα L τέλος
(K)t: τέλει ut vid. L: τέ (sic) M post τέλος interpolat δὲ t 23 ἀπάντων M
ἀνέλου (h. e. ἀνθρωπείου) K εἶδος ἀίδιον (K)t: εἶδος LM 24 μὴ δύνασθαι] μή-
νασθαι K οὖν LK: om. Mt 26 ἔκαστον om. K

προηγεῖσθαι νοῦν καὶ φύσιν οἷς ταῦτα ἐπισυμβαίνουσιν, οὐ μέντοι χῶν ή 3·
αὐτῶν αἴτια ἀνάγκη εἶναι τὰ καθ' αὐτὸν αἴτια, τὸν νοῦν λέγω καὶ τὴν φύ-
σιν, ὃν ἀν εἴη καὶ η̄ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. ὁ μὲν γὰρ νοῦς αἴτιος
էστι τοῦ λούσασθαι καθ' αὐτό, οὐ μέντοι καὶ τοῦ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον,
5 ὥπερ ἀπὸ τύχης γέγονεν, αἴτιος ἐστι καθ' αὐτὸν ὁ νοῦς· καὶ τὸ μὲν διψήσαι
τὸν ἵππον αἴτιον ἐστι τῷ ἵππῳ καθ' αὐτὸν τῆς ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἀνα-
χωρήσεως, τοῦ μέντοι ἀναχωρήσαντα σωθῆναι, ὥπερ ἐκ ταύτομάτου γέ-
γονεν, οὐκέτι η̄ δίψα η̄ η̄ ἀναχωρησις καθ' αὐτό ἐστιν αἴτια, ἀλλὰ κατὰ 10
συμβεβηκός. ὥστε τὸ δεῖν μὲν τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν αἴτια καθ' αὐτὸν
10 εἶναι ἄλλων τινῶν ἐκ τούτων δέδεικται, τοῦ μέντοι οὐρανοῦ εἰ τὸ αὐτό-
ματον αἴτιον ἐστιν, οὐκέτι καὶ τὸν νοῦν η̄ τὴν φύσιν ἐκ τούτων ἀνάγκη
αἴτια εἶναι, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός· κατὰ συμβεβηκός γὰρ τῶν μὲν κατὰ
τύχην ὁ νοῦς αἴτιος τῶν δὲ ἐκ ταύτομάτου η̄ φύσις, καθ' αὐτὸν δὲ οὐκέτι.
φημὶ οὖν ἐγὼ πρὸς ταῦτα· ἐπειδὴ ἔκεινοι ἐκ ταύτομάτου πάντας τοὺς κό-
15 σμους ἄλλον ἐν ἄλλῳ μέρει τοῦ κενοῦ γενέσθαι ἔλεγον, εἰ δέδεικται διτὶ 16
πρὸ τύχης καὶ τοῦ αὐτόματου δεῖ τὰ καθ' αὐτὸν εἶναι αἴτια, τὸν νοῦν
λέγω καὶ τὴν φύσιν, ἐροίμεθα αὐτοὺς τίνος ἀν εἴη νοῦς καὶ φύσις καθ'
αὐτὸν αἴτια· εἰ γὰρ τῶν κόσμων πάντων κατὰ συμβεβηκός, τίνος ἀν εἰσεν
καθ' αὐτό; οὐ γὰρ ἐστιν ἔτερόν τι παρὰ τοὺς ἀπείρους κόσμους. ὥστε η̄
20 οὐδὲ διλας ἔσονταί τινος καθ' αὐτὸν αἴτια νοῦς καὶ φύσις, ὥπερ ἀδύνατον,
η̄ εἰ εἰσί, τῶν κόσμων τῶν ἀπείρων εἰσὶ διλανότι. καλῶς ἀρα συνηκται
διτὶ καὶ κατὰ τὰς αὐτῶν ὑποθέσεις νοῦν καὶ φύσιν ἀνάγκη καὶ τούτου τοῦ 25
κόσμου καὶ πάντων καθ' αὐτὸν ὑποτιθέναι αἴτιον· εἰ γὰρ δέδεικται ημῖν
διτὶ τύχη καὶ αὐτόματον ἐξ ἀνάγκης τοῖς καθ' αὐτὸν αἴτιοις παρυφίστανται
25 τῷ νῷ καὶ τῇ φύσει, ἀνάγκη δὲ πρὸ τῶν κατὰ συμβεβηκός αἴτιών εἶναι
τὰ καθ' αὐτὸν αἴτια, τίνος ἀν εἰσεν καθ' αὐτὸν αἴτια νοῦς καὶ φύσις, εἰ μὴ
τῶν κόσμων εἰεν αἴτια; ὥστε ἐξ τῶν παρ' ημῶν δέδειγμένων καὶ τῶν
ὑποθέσεων τῶν ἔκεινων συνάγεται νοῦν καὶ φύσιν καθ' αὐτὰ εἶναι αἴτια
τοῦ παντός, εἰ καὶ συγχωρηθείη καὶ τὸ αὐτόματον εἶναι αὐτοῦ αἴτιον. 26

30 Ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τὸ αὐτόματον καὶ η̄ τύχη αἴτια ὡν ἀν η̄ νοῦς
γένοιτο αἴτιος η̄ φύσις, ὥσταν κατὰ συμβεβηκός αἴτιον τι γένηται
τούτων αὐτῶν. η̄ τύχη, φησί, καὶ τὸ αὐτόματον αἴτια τούτων εἶναι λέγεται 27

1 φύσεως L 2 et 16 τὸ νοῦν K 3 εἰη] εἰ L 6 ἐστι L: εἶναι K M

7 τοῦ LK: τὸ Mt ἀναχωρήσαντας ὠθῆναι K ὥσπερ M 8 η̄ η̄ t: η̄ M:
η̄ L: η̄ K 9 post ὥστε add. καὶ Mt 10 τούτου L 12 μὲν L: om. K M
13 αἴτιος LKM: αἴτιον t δὲ (post αὐτὸν) LK: om. Mt 15 δέδεικται (litterae δει
ex corr.) K 17 ἐρούμεθα LKM: ἐρώμεθα t: fort. ἐρούμεθ' ἀν 18 εἰ γὰρ καὶ
τῶν L 20 οὐδόλως M 21 η̄ εἰ] η̄ K 22 καὶ (post διτὶ) LK: om. Mt

τὰς ex τῶν vel τῆς et ὑποθέσεις ex ὑποθέσεων vel ὑποθέσεως corr. L 23 τιθέναι M
24 αὐτὰ K 25 τῷ νῷ K αἴτιῶν K 26 τίνες L αἴτια νοῦς] αἴτια νοῦς

(sic) K 27 τε om. K ημῶν LK: ημῶν Mt 29 συγχωρη (h. e. συγχωρηθῆ) L
30. 31 καὶ—φύσις om. K 30 αἴτια Lt: αἴτια M 31 φύσει L

ῶν καὶ δ νοῦς καὶ ἡ φύσις αἰτιά εἰσι κατὰ συμβεβηκός. τῆς γὰρ κομιδῆς ^{h3v}
 τοῦ ἀργυρίου αἰτία μὲν λέγεται εἶναι ἡ τύχη, πρὸ τῆς τύχης δὲ δ νοῦς δ
 κινήσας πολλῷ πρότερον αἴτιος κατὰ συμβεβηκός· εἰ γὰρ μὴ ἐκίνησεν ἐπὶ
 τὴν ἀγορὰν ἡ ἐπὶ τὸ λουτρόν, οὐκ ἀν οὐδὲ συνέβαίνει ἡ ἀπαίτησις τοῦ
 5 ἀργυρίου. τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ φύσεως καὶ αὐτομάτου. ὥστε πρὸ τῆς τύχης ²⁵
 καὶ τοῦ αὐτομάτου νοῦς καὶ φύσις αἰτια τοῦ αὐτοῦ κατὰ συμβεβηκός·
 πανταχοῦ δὲ τὸ καθ' αὐτὸ πρότερον τοῦ κατὰ συμβεβηκός· ὥστε εἰ κατὰ
 συμβεβηκός δ νοῦς τοῦ κόσμου αἴτιος, πολλῷ πρότερον καὶ καθ' αὐτὸ δν
 εἴη αὐτοῦ αἴτιος· εἰ μὴ γὰρ αὐτοῦ καθ' αὐτὸ αἴτιος, τίνος δν εἴη ἄλλου;
 10 ἔχει δὲ ἡ λέξις ἀκατάλληλον τι· εἰπὼν γὰρ τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν κατὰ
 συμβεβηκός αἰτια ὅν καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον αἰτια, ἐπειδή, φησί,
 πρότερα τὰ καθ' αὐτὸ αἰτια τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων, πρότερον ἄρα
 τοῦ αὐτομάτου καὶ τῆς τύχης νοῦς καὶ φύσις, καίτοι εἰ τὸν νοῦν καὶ τὴν ⁴⁰
 φύσιν κατὰ συμβεβηκός εἰπεν εἶναι αἰτια, τὰ αὐτὰ δὲ καὶ καθ' αὐτό εἰσιν
 15 αἰτια, αὐτὰ ἔστιν ἄρα καὶ πρότερα δν εἴη καὶ ὄστερα, εἰ γε τῶν αὐτῶν
 καὶ καθ' αὐτό εἰσιν αἰτια καὶ κατὰ συμβεβηκός. εἰ γὰρ ἄλλων μὲν εἴη
 καθ' αὐτὸ ἄλλων δὲ κατὰ συμβεβηκός, οὐδὲν ὅν βούλεται συνάγει· οὐ συνάγει
 γὰρ δτ ὁ νοῦς καθ' αὐτὸ τοῦ κόσμου αἴτιος. εἰ δὲ τὸ δταν κατὰ συμ-
 βεβηκός αἴτιόν τι γένηται πρὸς τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον ἔξαχού-
 20 σωμεν, τουτέστιν δταν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον αἴτιόν τι γένηται τούτων ⁴⁵
 αὐτῶν, ὅν δη νοῦς ἡ φύσις καθ' αὐτὸ γένηται αἰτια, οὐκέτι ἀληθὲς τὸ
 τούτων εἰναι τὸν νοῦν αἴτιον καὶ τὴν φύσιν, ὅν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον
 κατὰ συμβεβηκός αἰτια· δτι μὲν γὰρ τοῖς ἄλλων καθ' αὐτὸ αἴτιοις, νῷ
 λέγω καὶ φύσει, παρέπεται τύχη καὶ αὐτόματον, ἐκ τῶν προλαβόντων
 25 ἔχομεν δεδειγμένον, τῶν μέντοι αὐτῶν καθ' αὐτὸ εἶναι τὸν νοῦν αἴτιον,
 ὅν καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, οὐκέτι. δῆλος δ' ἐστὶ τὸ κατὰ συμ-
 βεβηκός πρὸς τὴν τύχην λέγων καὶ τὸ αὐτόματον· εἰπὼν γὰρ δτι τὸ καθ' ⁵⁰
 αὐτὸ πρότερον τοῦ κατὰ συμβεβηκός, ἐπήγαγεν ὄστερον ἄρα τὸ αὐτό-
 ματον καὶ ἡ τύχη καὶ νοῦς καὶ φύσεως· εἰ γὰρ τὸ καθ' αὐτὸ πρό-
 30 τερον τοῦ κατὰ συμβεβηκός, πρότερον δὲ τύχης καὶ αὐτομάτου νοῦς καὶ
 φύσις, κατὰ συμβεβηκός ἄρα τύχη καὶ αὐτόματον. ἀλλ' εἰ τις λέγοι δτι
 'οὐ τῶν αὐτῶν δώσομεν εἶναι τὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν καθ' αὐτὸ αἰτια, ὅν
 καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον', λεγέτω τίνων ἄλλων· οὐ γὰρ ἐστι τι παρὰ

2 αἰτια μὲν K 3 πρότερος L 4 ἀπάντησις t 5 καὶ ἐπὶ αὐτομά-
 tou L 6 αἰτία corr. M et t 8. 9 πολλῷ—καθ' αὐτὸ αἴτιος om. L 10 πρότερα LK:
 11 ὃν (ῶν K) καὶ—αἰτια LK: om. Mt 12 πρότερα LK:
 πρότερον Mt αἰτιῶν K πρότερα ἄρα L 14 εἰπον L αἰτία K καὶ
 om. L 15 καὶ (post ἄρα) om. L πρότερον t ὄστερον Kt 17 οὐδ' δ
 βούλεται L οὐ συνάγει KM: οὐ συνάγει (L)t 18 δ om. L αὐτὸν t
 19. 20 ἔξαχούσομεν t 21 αὐτῶν, ὅν om. L γένηται αἰτια (αἰτια M) KMt:
 αἰτια γένηται L 23 ἄλλοις Mt 24 τῇ τύχῃ L 25 δεδειγμένων, τὴν
 μέντοι L μὲν τι αὐτῶν K 26 ὅν] ω L 26. 27 συμβεβηκός] μβ^ε
 (sic) K 29 καὶ (ante φύσεως) om. K 32 οὐ LK: om. Mt

τὸν πᾶν ἐν τοῖς φυσικοῖς, περὶ ὧν κακεῖνοι καὶ ημεῖς ποιούμεθα τὸν **ἢ** 3^ν λέγον.

Καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ τοῦδε τοῦ παντός. ἄλλων πολλῶν, **h 4r**
τῶν κατὰ μέρος· τῶν μὲν μερικῶν τὸν μερικὸν νοῦν καὶ τὴν φύσιν, τῶν
5 δὲ καθόλου τὸν ἐπὶ πάντων νοῦν καὶ τὴν φύσιν.

p. 198¹⁴ Ότι δὲ ἔστιν αἰτία, καὶ διὰ τοσαῦτα τὸν ἀριθμὸν διαφανέν, δῆλον.

Εἶπάν τε περί τε τῶν καθ' αὐτὸ οἰτίων καὶ περὶ τῶν κατὰ συμβεβηκός, εἰ καὶ τελείως διαρθρώσας τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, τὸ γρήσιμον νῦν τοῦ περὶ

• 10 αὐτῶν λόγου ἐκτίθεται, διὰ οὐ μάτην τὸν περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς διεῖχθε λόγον, ἀλλ' διὰ οὐ φυσικὸς ἐρωτώμενος τὰς αἰτίας τῶν φυσικῶν πραγμάτων ἡ πάσας ἡ τινας τῶν εἰρημένων ἀποδώσει. διὰ τοῦτο οὖν ἀναλαμβάνει τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, οὐχ ὡς ταυτολογῆσαι βουλόμενος, ἀλλ', διπερ εἰπον, ἵνα δεῖξῃ διὰ ἀναγκαίως τὸν περὶ αὐτῶν ἐποίησατο λόγον. ἐρωτώμενος γάρ,

15 φρεσίν, οὐ φυσικὸς τὴν αἰτίαν ἔκάστου, ἡ τὰς τέσσαρας ἀποδώσει τὰς εἰρη- 10 μένας, τὴν ὅλην τὸ εἰδος τὸ ποιητικὸν τὸ τέλος, ἡ εἰ μὴ δυνατὸν ἐπί τινων πάσας εὑρεῖν, διὰ γοῦν δυνατὸν εύρειν ἀποδώσει ἡ μίαν ἡ πλείους. ὥστε περ ἀμέλει καὶ οἱ μαθηματικοὶ ἐρωτώμενοι περὶ ἔκάστου τῶν ὑπαρχόντων τοῖς μαθήμασι, τὴν αἰτίαν εἰς τὸ εἰδος καὶ τὸν ὄρισμὸν ἀναφέροντες ἀποδιδόσαιν.

20 οἵον διὰ τί ἦδε η εὐθεῖα τῇ εὐθείᾳ ἐστιν ἴση; διὰ ἐκ κέντρου. διὰ τί δὲ αἱ ἐκ κέντρου ἴσαι; διὰ οὗτος οἱ ὄρισμὸι τοῦ κύκλου· σχῆμα ἐπί- πεδον ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον, πρὸς ἣν ἀφ' ἐνὸς σημείου τῶν ἐν- 15 τὸς τοῦ σχήματος κειμένων πᾶσαι αἱ προσπίπτουσαι εὐθεῖαι πρὸς τὴν τοῦ κύκλου περεφέρειαν ἴσαι ἀλλήλαις εἰσί. μόνῳ γάρ τῷ κύκλῳ τοῦτο ὑπάρχει,

25 τὸ ἔχειν ἐν τι σημεῖον, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ κέντρον, ἐξ οὐ αἱ πρὸς τὴν περι- φέρειαν προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι ἀλλήλαις εἰσί. καὶ οὕτως εἰς τὸν ὄρι- σμὸν ἕσχατον λήγειας οἰεται τῇ ἐρωτήσει τὸ ἱκανὸν πεποιηκέναι, διπερ ὄρι- σμὸς τοῦ κύκλου εἰδῆς ἐστιν αὐτοῦ. ὥστε ἐρωτήσεις τὸ διὰ τί καὶ ἀποδοὺς τὸ εἰδος, τὸ ἱκανὸν τῇ ἐρωτήσει πεποίηκε. πάλιν εἰ ἐρωτήθει διὰ τί

30 τοῦ τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίας τῆς λοιπῆς μεζίονές εἰσιν, ἐρεῖ διὰ δυσὶ ταῖς

1 κάκετον L	ὑμεῖς K	3. 5 om. K	3 τοῦ om. Aristotelis cod. E
6 lemma om. K	ἐστὶ L	8 αὐτὸ ^a L	αἰτιῶν K
τὸν K	9. 11 τὸ χρήσιμον—λόγον om. L		9 αὐτῶν corr. ex αὐ-
σαι K	14 τὸν] τοῦ K	15 φράσιν compend. K: om. LMt	9 νῦν] νῦν M
αἰτίας L	17 ἐώρειν altero loco om. Mt	20 ἡ om. L	13 ταυτὸ. λογῆ-
		ἴσην ἐστίν Mt	15. 16 εἰργμένας
		21. 22 ἐπίποδον L	20 et 21 ἐξ
			22 ἥν] τὴν K
23. 24 πρὸς τὴν τοῦ κύκλου περιφέρειαν delet t at cf. Simplic. p. 361,31. Heiberg ad Euclidis			
Elem. I def. 15	24 μονῇ L	τούτῳ ὑπάρχει K	27 ὕσπερ L
δὲ δρισμὸς Mt	30 τῆς λοιπῆς LKM: μιᾶς ὀρθῆς coniecit t: scribendum videtur τοῦ τρι-	27. 28 ὕσπερ	
	γώνων αἱ δύο πλευραὶ τῆς λοιπῆς μεζούνες εἰσιν, ἔρει ὅτι * * *		
	καὶ διὰ τί τοῦ τριγώνου αἱ		
τρεῖς γωνίαι δυσὶ δρθαῖς ξεινεῖσθν, ἔρει ὅτι δυσὶ ταῖς ἐφεξῆς κτλ.			
ὅτι] δὲ K	ταῖς] τῷ L		εἰσιν δὲ ἔρει L

έφεκῆς ίσαι εἰσί, δύο δὲ αἱ ἐφεκῆς δυσὶν δρθαῖς ίσαι εἰσί. πᾶλιν ἐρωτηθεὶς ^{h 4-}
 διὰ τὶ αἱ δύο αἱ ἐφεκῆς δυσὶν δρθαῖς ίσαι εἰσίν, ἐρεῖ ὅτι ὡς ἀν εὐθεῖα
 ἐπ' εὐθεῖαν σταθῇ, η̄ δύο δρθαῖς η̄ δυσὶν δρθαῖς ίσας ποιεῖ· καὶ εἰς ὄρι-
 σμὸν τελευτῆσας, τὸ ίκανὸν τῇ ἐρωτήσει πεποίηκεν. οὐ τοῦτο δέ φημι, δπι
 5 εἰς δρισμὸν αὐτοῦ τοῦ ἐρωτωμένου (οὐδὲ γάρ δρισμὸν γωνίας η̄ γωνιῶν ἀπο-
 δέδωκεν), ἀλλ' ὅτι ἀπλῶς εἰς δρισμόν τινα ἀνάγει τὸ διὰ τὶ ἔστι. τοῦτο ²⁵
 δ' εἰπε παραδείγματος ἔνεκεν τοῦ δτι τὸ διὰ τὶ ἐρωτώμενοι, ἔστιν δτε τὸ
 εἶδος ἀποδιδόαμεν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν πάντων· οὐ πρότερον γάρ
 ἀποπιπλῶμεν τὸν ἐρωτήσαντα διὰ τὶ τόδε, πρὶν εἰς δρισμὸν τὸ διὰ τὶ ἀνα-
 10 γάγωμεν, οὐ δὲ δρισμὸς εἶδός ἔστιν. ἀλλ' οἱ μὲν ἐν τοῖς μαθημασιν εἰς τὸ
 εἶδος μόνον, τουτέστι τὸν δρισμόν, ἀνάγοντες καὶ τὸ διὰ τὶ ἀρχοῦνται (οὕτε
 γάρ ὅλην δι μαθηματικὸς ἐπισκέπτεται οὔτε ποιητικὸν αἴτιον οὔτε τέλος,
 ἀλλὰ μόνα τὰ εἰδὴ τῶν μαθηματικῶν), οἱ μέντοι φυσικὸς πάντα τὰ αἴτια ³⁰
 ἀποδώσει οἰον διὰ τὶ Σωκράτης ἀνθρωπός ἔστιν; ἀποδώσει τὴν αἴτιαν
 15 καὶ εἰς τὸ εἶδος ἀνάγων, δτι ζῷον λογικὸν θνητόν, καὶ εἰς τὸ ποιητικὸν
 αἴτιον, διότι τὸ δμοίον τοῦ ὄμοίου αἴτιον· ἀνθρωπὸς γάρ ἐξ ἀνθρώπου. καὶ
 τὴν ὅλην δ' ἀποδώσει. οἰον διὰ τὶ τὸ μαχαίριν τέμνει; δτι σιδήρεον· η̄
 ἐκ τοῦ εἶδους, δτι ὅξυ· η̄ ἐκ τοῦ τελικοῦ αἴτιου, διὰ τὴν τῶν ἀνθρώπων
 χρείαν. καὶ οὗτως ἐπὶ πάντων, εἰ μὲν δυνατὸν πάσας τὰς αἴτιας ἀποδοῦναι,
 20 ἀποδώσει, εἰ δὲ μὴ ἐπὶ πάντων δυνατὸν πάσας (οὐδὲ γάρ εἰκὸς τὴν προ- ³⁵
 σεχῇ ὅλην ἐκάστου εὑρίσκειν· τὶς η̄ ἰδιότης τῆς τῶν στοιχείων κράσεως
 τῆς ὑποκειμένης Σωκράτει η̄ καὶ τῷ Πλάτωνι; καὶ τῶν ἄλλων ὁσαύτως),
 τινὰς γοὺν η̄ μίαν ἀποδώσει. ἔστι δ' ἐπὶ τινῶν καὶ πάσας ἀποδοῦναι.
 οἰον διὰ τὶ δ ἀνθρωπὸς ἀπομνήσκει; δτι ζῷον λογικὸν θνητόν, ἐκ τοῦ εἶδους·
 25 ἐκ δὲ τῆς ὅλης, δτι ἐξ ἐναντίων συγέστηκεν· ἐκ δὲ τοῦ ποιητικοῦ, δτι τὸ
 γεννητικὸν αὐτοῦ πρόσεσι καὶ ἀπεισιν· ἐκ δὲ τοῦ τέλους, δτι βέλτιον τῇ
 ψυχῇ τὸ μὴ ἐν σώματι εἶναι τοῦ ἐν σώματι διὰ τὰς ἐκ τοῦ σώματος ἐνο- ⁴⁰
 χλήσεις. εἰ τοίνυν τὰς αἴτιας ἀπαιτούμενος δι μαθηματικὸν αἴτιον
 ἀνάξει, καλῶς ἄρα τὸν περὶ αὐτῶν ἀκριβῶς διεκήλθομεν λόγον, δτι τέσσαρά
 30 ἔστι μόνα, τὸ εἶδος η̄ ὅλη τὸ ποιητικὸν τὸ τέλος. τούτων δέ, φησί, τὰ
 τρία πολλάκις ἔρχεται εἰς ταῦτον, τὸ ποιητικὸν τὸ εἶδος τὸ τέλος, εἰς

1 αἱ om. L 1. 2 πᾶλιν—ίσαι εἰσὶν om. K 1 πᾶλιν ἐρωτηθεὶς Mt: om. L post
 ἐρωτηθεὶς addit δτι M 2 αἱ δύο αἱ] δύο L ὡς ἀν (cf. p. 333, 11) LKM: δταν ^{αἱ} τ
 η εὐθεῖα Mt 3 ίσα K εἰς om. K 7 εἰπεῖν L ἐρωτώμενος K δτε]
 οὔτε L 9 ἀποπιπλῶμεν LK: ἀποπιπλῶμεν M: ἀποπιπλῶμεν t: scribe ἀποπιπλῶμεν
 cl. p. 298, 28 10 ἐν om. L 11 τρυτέστι] τούτων L ἀνάγοντες τὴν αἴτιαν καὶ
 fort. recte L: an καὶ delendum? 11. 12 οὔτε (sic) γάρ K 16 διότι] διατὶ L
 17 στήριον ante corr. K 19 εἰ μὲν om. L δυνατῶν ante corr. M 21 εὐδρ-
 σκειν LK: εὐρίσκοι M: εὐρήσει t η̄ om. L 22 η̄ om. L πλέτω L
 23 τινὰς] τινῶν compend. L 24 δ L et superscr. K: om. Mt cf. Themist. p. 189, 6.
 Simplic. p. 362, 8 ἀποθνήσει ante corr. K 26 πρέσει L et Themistii libri I. c. 8
 27 τὸ] τῷ L 29 τὸν] τῷ L διήλθομεν Mt at cf. p. 296, 10 30 ἔστι LK: εἰσι Mt
 30. 31 τούτων—τέλος LK: om. non indicata lacuna M: λείπει τὶ in lac. t

ταύτὸν δὲ λέγω οὐ τῷ ἀριθμῷ ἀλλὰ τῷ λόγῳ· ἀνθρωπος γάρ εἶς ἀνθρώπου **ἢ 4^τ**
καὶ ἵππος εἶς ἵππου, καὶ ταύτὸν τὸ ποιητικὸν ὡσαύτως ἔτερον τῷ ἀριθμῷ,**45**
ἀλλὰ τῷ εἶδος.
τῷ δὲ τέλει τὸ μὲν ποιητικὸν ὡσαύτως ἔτερον τῷ ἀριθμῷ,**45**
τὸ δὲ εἶδος ταύτὸν· ὡς μὲν γάρ μῆπω ὃν ἀλλὰ σκοπὸς ὃν τῆς φύσεως
5 (τούτου γὰρ στοχάζεται), τέλος ἐστίν, ὡς δὲ γενόμενον ἥδη καὶ ἐν τῷ συν-
θέτῳ ὃν, εἶδος ἐστι. τῆς δὲ ποιητικῆς αἰτίας τῆς μὲν οὔσης ἀκινήτου τῆς
δὲ κινουμένης, καὶ τῆς κινουμένης τῆς μὲν αἰδίως κινουμένης τῆς δὲ
γενητῆς καὶ φθαρτῆς, τρεῖς συμβαίνει γενέσθαι καὶ τὰς πραγματείας· διό,
φησί, καὶ ἡμῖν τρεῖς εἰσὶ γεγραμμέναι πραγματεῖαι περὶ τῶν αἰτιῶν τῶν
10 ποιητικῶν, περὶ μὲν οὖν τῆς ἀκινήτου ἡ Μετὰ τὰ φυσικὰ, περὶ δὲ τῆς
κινουμένης μὲν αἰδίως δὲ κινουμένης ἡ Περὶ οὐρανοῦ, περὶ δὲ τῆς γενητῆς **50**
καὶ φθαρτῆς αἱ φυσικαὶ πᾶσαι πραγματεῖαι.

p. 198 a 15 Τοσαῦτα γάρ τὸν ἀριθμὸν τὸ διὰ τί περιείληφε.

Τὸ διὰ τί οὐ τὸ τέλος ἐνταῦθα φησιν, ἀλλὰ καθόλου τὴν αἰτίαν. τῶν
15 γὰρ προβλημάτων τεσσάρων ὄντων, τοῦ εἰ ἐστι τί ἐστιν ὁποῖον τί ἐστι καὶ
διὰ τί ἐστιν, τὸ ἐν τῶν προβλημάτων, τὸ διὰ τί ἐστιν, εἰς τοσαῦτας αἰτίας
ἀνάγεται, τὴν ὅλην τὸ εἶδος τὸ ποιητικὸν τὸ τέλος· ἐρωτώμενοι γάρ δὰ
τί ἐστιν ἔκαστον, τὰς τέσσαρας ταύτας αἰτίας ἀποδιδόμεν. |

p. 198 a 16 Ἡ γάρ εἰς τὸ τί ἐστιν ἀνάγεται τὸ διὰ τί ἔσχατον ἐν **ἢ 4^τ**
20 τοῖς ἀκινήτοις.

Τὸ διὰ τί, φησίν, ἦτορ εἰς τὸ τί ἐστιν ἀνάγεται ἔσχατον, ἀντὶ τοῦ εἰς
τὸν ὄρισμὸν διπερ εἰδός ἐστι τοῦ ὑποκειμένου. ἀκίνητα δὲ τὰ μαθήματά
φησι, διότι τὰ μὲν φυσικὰ ἐν κινήσει θεωρεῖται (ἀρχὴ γάρ κινήσεως καὶ
ἡρεμίας ἡ φύσις), τὰ δὲ μαθηματικὰ ἐν τῇ ἐπινοίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ἔχοντα τὸ
25 εἶναι ἀκίνητα ἐστιν· οὐ γάρ ἀλλοιοῦται, οὐδὲ ὅλως μεταβάλλει, ἀτε μηδὲ
ἐν ὅλῃ ὄντα. εἰς ἔσχατον δὲ εἰπεν, διτε διταν ἐπὶ τῶν μαθημάτων ἐρωτη-
θέντες διὰ τί ἐστι τόδε εἰτα θελήσωμεν ἀποδοῦναι τὸ αἴτιον, οὐ πρότερον
ἀποπίμπλαμεν τὸν ἐρωτῶντα πρὶν διη εἰς ὄρισμὸν ἔσχατον καταντήσωμεν,
διπερ ἐστιν εἶδος. καὶ οὕτως ἐν τοῖς μαθήμασιν ἔχει πᾶσι. διὰ τί ἵσαι
30 αἱ δύο εὐθεῖαι; διτε ἐξ κέντρου ἵσαι; διὰ τί δὲ αἱ ἐκ κέντρου ἵσαι;

1 ἀνθρωπος γάρ Μt: ἀνθρωπος K: οἷον ἀνθρωπος L 2 ταῦτα et mox τῶν εἰδη τῶν δὲ τέ-
λος L 4 τῇ φύσει L 5 τέλος εἶναι (omissis 5. 6 ὡς δὲ—εἶδος ἐστι) L γενόμενον
(cf. p. 301,25) t: γενόμενον KM 6 τῆς μενούσης K 8 et 11 γενητῆς K: γεννητῆς (sic;
cf. ad p. 189,10) LMt 8 γίνεσθαι Mt 8. 10 καὶ τὰς—ποιητικῶν om. L 10 οὖν
om. M^t τῆς (anto ἀκινήτου) t: τοῦ IKM 11 μὲν om. M 13 περιελη-
φεν K 14 φασιν L 15 καὶ om. L 16 τὸ ἐν (ἐν cod.) τῶν προβλημάτων
τὸ διὰ τί ἐστι L: om. KMt 22 διπερ M: ὡσπερ L: διπερ (K)t εἶδος εἶδος ἐστιν
τὸ ὑποκειμένον K ἀκίνητα δὲ L 23 καὶ] καὶ ἡ L 25 ἀκινήτε (sic)
ἐστιν L 27 θελήσωμεν LM 29 ἐστιν εἶδος] ἐστι δὲ L 30 δὲ om. Mt

δόρισμὸς τῶν ἔκ κέντρου τοῦ κύκλου, τὰς ἔκ τοῦ κέντρου τοῦ κύκλου ^{h 4*}
 πάσας εἰς τὴν περιφέρειαν ἀγομένας ἵσας είναι ἀλλήλαις· καὶ οὕτως τὸν ¹¹
 δόρισμὸν ἀκούσαντες ἀποπιμπλάμεθα. δὲ οὖν φησι, τοῦτο ἐστι· τὸ διὰ τὸ
 ἐρωτώμενοι, ἵτε τὸ τί ἐστιν, ὅπερ τὸ εἰδός φημι, ἀνάγομεν, ὥσπερ ἐπὶ⁵
 τῶν μαθημάτων ἔχει εἰς δόρισμὸν γάρ ἔσχατον ἡ τῆς αἰτίας ἀπόδοσις
 λήγει ἐν τοῖς μαθήμασιν, ὁ δὲ δόρισμὸς εἰδός ἐστι· παραδείγματος γάρ
 ἔνεκεν εἰρηται αὐτῷ τὰ μαθήματα. ἡ οὖν σύνταξις τῆς λέξεως οὕτως ‘τὸ
 γάρ διὰ τὸ ἵτε ὥσπερ ἐν τοῖς ἀκινήτοις εἰς τὸ τί ἐστιν ἀνάγεται ἔσχατον’.¹⁵
 προσυπακουστέον γάρ ἔξωθεν ‘ὥσπερ’.

10 p. 198·17 Εἰς δόρισμὸν γάρ τοῦ εὐθέος ἵτε συμμέτρου.

Ἐὰν ἐν τῷ κύκλῳ λάβω δύο τινὰ σημεῖα, εἴτα εἴπω διτὶ ἀπέχουσιν
 ἀπὸ ἀλλήλων τὰ σημεῖα πέντε τυχὸν δακτύλους, εἴτα ἐρωτήσῃς· πόθεν τοῦτο;
 φημὶ διτὶ καὶ ἵτε ἐκ τοῦ σημείου ἐπὶ τὸ σημεῖον ἀγομένη εὐθεῖα τοσούτων
 ἐστίν. εἴτα πάλιν ἐρωτῶντος· καὶ τί δίποτε μὴ κατὰ τὴν ἐξ αὐτῶν γρα-¹⁵
 φομένην περιφέρειαν ἵτε ἐλίκα μετρεῖς αὐτά; φημὶ διτὶ δεῖ τὸ μέτρον ὥρι-
 σμένον εἶναι, ὧρισται δὲ τὸ ἐλάχιστον, ἐλαχίστη δὲ ἵτε εὐθεῖα· εὐθεῖα γάρ ²⁰
 ἐστιν ἥτις ἐλαχίστη ἐστὶ τῶν τὰ αὐτὰ πέρατα ἔχουσῶν γραμμῶν. καὶ τὸν
 δόρισμὸν ἀκούσαντες, οὐκέτι περαιτέρω χωροῦμεν. πάλιν λέγομεν διτὶ ἥδε
 ἡ πλευρὰ τῇδε τῇ πλευρῷ ἐστι σύμμετρος· διὰ τὸ δὲ σύμμετροί εἰσιν; διτὶ²⁵
 λόγον ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας διν ἀριθμὸς πρὸς ἀριθμόν, οἷον τυχὸν δὲ δύο
 πρὸς τὸν δικτώ. καὶ τί εἰ ἔχουσι λόγον πρὸς ἀλλήλας διν ἀριθμὸς πρὸς
 ἀριθμόν; φημὶ διτὶ δύοτος (^ό) δύος τῶν συμμέτρων· σύμμετρος γάρ ἐστι τὰ τῷ
 αὐτῷ μέτρῳ μετρούμενα. ὥσπερ οὖν δὲ δύο μετρεῖ τὸν δικτώ τετράκις,²⁵
 οὕτως καὶ ἡ πλευρὰ τὴν πλευράν. καὶ εἰπὼν τὸν δόρισμὸν ἔστησα τὴν ἀπο-³⁰
 πίαν. καὶ καθόλου πᾶσα ἡ μαθηματικὴ μέθοδος ἵτε εἰς δόρισμὸν ἔσχατον
 ἀναφέρει τὰς αἰτίας, ἵτε εἰς τὰς κοινὰς ἔννοιας.

p. 198·19 Ἡ εἰς τὸ κινῆσαν πρῶτον.

Εἰπὼν τὸ εἰδικὸν αἰτίον, μετῆλθεν ἐπὶ τὸ ποιητικόν· ἐρωτώμενοι γάρ,
 φησί, διὰ τὸ ἐπολέμησαν Φωκεῦσι Θηραῖοι, ἀποκρινόμεθα τὸ ποιητικὸν

1 δ om. LK at cf. p. 296,21 τὸ τὰς ἔκ (ομ. τοῦ) κέντρου L τοῦ extēmum
 om. K 3 ἀποπειράμεθα L 6 παραδείγματα L 7 ἐνεκα Mt 9 τὸ
 ὥσπερ L 10 τοῦ εὐθέος ἵτε συμμέτρου om. K 12 ὑπὸ τὸ κατὰ δ (δ corr. ut
 vid. in ε) τυχὸν L δακτύλοις Mt ἐρωτήσῃς K: ἐρωτήσεις LM: ἐρωτήσῃ t
 13 ἀγομένη ἡ εὐθεῖα K τοσούτον L 14 καὶ om. Mt 14. 15 γεγενημέ-
 νην L 15. 16 δόρισμένον K 17 ἥτις ἐλαχίστης K 18 περετέρω K
 19 διατὰ (compend.) σύμμετρος (ομ. δὲ) ἐστὶν L 20 πρὸς ἀλλήλοις L τυχὸν
 om. L δ β' L: οἱ δύο K Mt 21 δικτὰ et 23 δικτῶ K 22 δ addidi
 23 μέτρῳ] μέτρα ut vid. M συμμετρούμενα L 24 δύτω τὸ ἔστησεν L
 27 κινέσαν (ομ. πρῶτον) K 29 Φωκεῦσι κτλ.] cf. Themist. p. 188,27 sqq. (Simplic.
 p. 361,33 sqq.)

σημανούμενου, δπερ καὶ κυρίως ἔστι τέλος, οὐκ ἐπὶ τῶν φύσει ἥρμοσται ὑπὸ **ἢ 6v**
 τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀλλ' ἐπὶ τῶν τέχνη γνομένων ἐν οἷς καὶ ἀληθεύει.
 ὅντος γάρ τινος τέλους ἐν τοῖς τεχνητοῖς οὐ στοχάζεται ἡ τέχνη, πάντα τὰ
 πρὸ τοῦ τέλους τούτου τοῦ τέλους ἔνεκα ποιεῖ ἡ τέχνη. τοῦτο μὲν οὖν
 5 οὕτως διηγήσθω. τὸ δ' ἔξῆς οὐκέτι ἀληθές· οὐ γάρ ἐπειδή, εἰ τὰ τε-
 χνητὰ ὑπὸ φύσεως ἐγίνετο, οὕτως ἐγίνετο ὑπὸ φύσεως ὡς νῦν ὑπὸ τῆς **10**
 τέχνης, ἥδη που ἀνάγκη διὰ τοῦτο τῆς τέχνης ἔνεκα του ποιούσης καὶ τὴν
 φύσιν ἔνεκα του ποιεῖν. καὶ γάρ εἰ ἡ τέχνη ποιεῖ τέρας τι, πάντως μὲν
 πάντα τὰ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ τέλους ἔνεκα ποιεῖ, οὐ μὴν ἥδη διὰ τοῦτο,
 10 ἐπειδὴ νῦν γίνεται τέρας ὑπὸ τῆς φύσεως δὲ ἐποίησεν ἡ τέχνη, ἔνεκα
 τούτου πάντα τὰ πρὸ τούτου ποιεῖ ἡ φύσις· οὐ γάρ ἔστι σκοπὸς τῇ φύσει
 τὸ τέρας ποιῆσαι. παρὰ φύσιν γάρ τὸ τοιοῦτον καὶ ἀμάρτημα φύσεως ἔστιν,
 15 διὸν οὐδὲ οὐ ἔνεκα ἔστιν, οὐδὲ τέλος. οὐκάρα ἀνάγκη, εἰ ἡ τέχνη ἔνεκα **20**
 του ἐποίησε, τὸ αὐτὸν καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως εἰ ἐπεφύκει, ἔνεκα του ἀντί-
 νέσθαι.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον, ἐφεξῆς δὲ πάλιν φησὶν ὅτι εἰ ἡ τέχνη
 μιμεῖται τὴν φύσιν ἡ συνέριθμός ἔστι καὶ βοηθὸς αὐτῆς (μιμεῖται μὲν γάρ
 τὴν φύσιν οἷον ἡ ἀνδριαντοποιητική, συνέριθμος δὲ αὐτῆς ἔστιν οἷον ἡ
 20 λατρική· βουλομένης γάρ φέρε εἰπεῖν τῆς φύσεως τὰ περιττώματα ἀπο-
 κρίναι καὶ μὴ δυναμένης, συνεργεῖ ἡ τέχνη κλυστῆραι καὶ τοῖς τοιούτοις),
 εἰ τοῖνυν τὸ μίμημα καὶ ἡ συνέριθμος τῆς φύσεως ἔνεκα του ποιοῦσι, πολλῷ **25**
 μᾶλλον τὸ πρῶτον καὶ τὸ παράδειγμα, λέγω δὲ ἡ φύσις, ἔνεκα του ποιήσει.
 μήποτε δὲ δυνατὸν καὶ ἐνταῦθα τὸ αὐτὸν πάλιν εἰπεῖν· οὐκ εἰ μιμήσεται
 τὸ τέρας ἡ τέχνη, εἴτα πάντα τὰ πρὸ τοῦ μιμήματος ἔνεκα τούτου ποιήσει,
 25 τὸ δημητρίου καὶ ἡ φύσις σκοπὸν καὶ τέλος ἔχουσα τὸ τέρας ποιῆσαι πάντα
 τὰ πρὸ αὐτοῦ ἔνεκεν αὐτοῦ ἐποίησεν. εἰ δὲ ὅλως ἔστιν ὑπὸ τῆς τέχνης
 γνόμενόν τι, δπερ ἡ φύσις ποιοῦσα οὐχ ὡς οὐ ἔνεκα ποιεῖ, τί ἄτοπον καὶ
 τῆς λατρικῆς συνεργούσης τῇ φύσει καὶ πρὸς τοῦτο πάντα πραττούσης τὴν **30**
 φύσιν τὸ αὐτὸν μὴ ὠσαύτως ποιεῖν;

30 Τελευταῖον δὲ τίθησιν ἐπιχείρημα τὸ μάλιστα ἐναργῶς δεικνύον, ὅτι

1 σημανόμενον K 2 τῶν om. t 3 ἐν L: ἐξ ut videtur M et (K)t τὰ om. Mi
 5 διητείσθω L ἐπειδὴ, εἰ τὰ scripsi: ἐπειδὴ εἰς τὰ L: ἐπειδὴ εἰ δὲ ἀν. τὰ K: ἀν τὰ
 M: καν τὰ (addito εἰ post τεχνητὰ) t 6 ὑπὸ τῆς φύσεως (priore loco) Mt ἐγένετο
 utrobique L 7 ἡ δήπου K. item v. 25 8 et 13 εἰ τῇ εἶη K 8 ποιεῖ (L)t:
 ποιεῖ ἡ M: ποιεῖ ἡ K 10 ἐπειδὴ νῦν γίνεται L Mt: ἐπειδὴ γίνεται νῦν K 13 οὐδὲ
 ἄρα Mt 16 εἰ K: εἰ L: om. Mt 17 συνέργηθος ante corr. K ἔστι om. in
 exitu paginæ M et t αὐτῆς καὶ βοηθὸς traicit L μὲν om. L 18 οἷον
 alterum om. Mt 19 περιττώματα K 21 πο L 21. 22 πολλῷ μᾶλλον κτλ.]
 cf. p. 316, 23 sqq. Porphyrius ap. Simplic. p. 378, 17 22 δὴ] δὲ K 23 δὲ
 om. Mt 24 τοῦ μιμήματος in erasis K ἔνεκα τούτου (τοῦτο K) LK: ἔνεκα
 του Mt 26 ἔστιν om. L 27 ὡς σοῦ ἔνεκα obvio errore K 29 αὐτῶν ante
 corr. K 30 τελευτέον K

πάντα ἔνεκά του ποιεῖ ἡ φύσις. δρῶμεν γάρ, φησίν, ἐπὶ τινων ζώντων διτις ἕντες
 πάντα ἔνεκά του ποιοῦσιν οὔτε τέχνη οὔτε λογισμῷ ποιοῦντα, ἀλλὰ μόνη
 τῇ φυσικῇ ὄρμῃ· τῷ γὰρ ὅντι “φύσιες ζώντων ἀδίδακτοι”, ὡς καὶ Ἰππο-
 κράτει δοκεῖ. ὁ γοῦν ἀράχνης ποιεῖ τὸ ἀράχνιον οὐ μάτην ἀλλ’ ἔνεκά του,
 5 εἰς ἄγραν τε τροφῆς καὶ εἰς οἰκησιν, καὶ πάντα τὰ πρὸ τούτου ἔνεκα τού-
 του παραλαμβάνει. καὶ ἡ χειλιδῶν δὲ τῇ νεοττιάν οὐ μάτην δήπου ἐργά-
 ζεται ἀλλ’ ἔνεκά του, διόπερ διτις μαλιστα ἀσφαλῶς συνδεῖ τοῖς κάρφεσι
 τὸν πηλόν, καὶ σχῆμα πολυχωρητότατον καὶ ἴσχυρότατον ἐργάζεται. καὶ
 ἡ μέλισσα ὡσαύτως θαυμαστὴ τῆς τῶν ἑξαγώνων συνθέσεως μηδὲν μάτην
 10 ποιοῦσα. τῆς δὲ ἀλκυόνος πᾶς οὐ θαυμάσσει τις τὴν καλιάν, ἣν ἦκιστα
 διὸ διόπερ λυμαίνοιτο πάρ’ αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς οὖσαν; τὰ αὐτὰ καὶ περὶ μυρ-
 μήκων καὶ ἄλλων πολλῶν λέγειν ἔχομεν. καὶ τί λέγω, φησίν, ἐπὶ ζώντων,
 διόπτει καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν ἡ φύσις πάντα ἔνεκά του ποιεῖ; τά τε γὰρ φύλλα, 40
 φησίν, ἔνεκα τοῦ σκεπάσαι ποιεῖ τοὺς καρπούς, ὡς μήτε ὑπὸ ἀνέμων μήτε
 15 ὑπὸ καύματος λυμαίνεσθαι, καὶ τὰς ρίζας ἔνεκα τῆς τροφῆς ποιήσασα κάτω
 ταύτας φύειν οὐκ ἄνω ἐποίησεν, ἵνα ὥσπερ ὑπὸ τιθηνῆς τῆς γῆς τὴν τρο-
 φὴν ἀρύωνται. εἰ τοίνυν ταύτα φύει γινόμενα, οὐχ ᾧς ἔτυχεν οὐδὲ μά-
 την, ἀλλ’ ἔνεκά του γίνεται, εὐλογον τὸ καὶ ἐπὶ πάσης φύσεως τὸ αὐτὸ-
 τούτο εἶναι. ἔνεκά του ἄρα ἡ φύσις ποιεῖ, καὶ οὐχ ὅπερ ἔτυχεν. 45

20 p. 198b12 Εἰς γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀνάγουσι πάντες, διτις ἐπειδὴ
 τὸ θερμὸν τοιονδί πέφυκε καὶ τὸ ψυχρόν.

Δεύτερον, φησί, πρόβλημα προκείσθω ἡμῖν, πῶς ἔχει τὸ ἀναγκαῖον ἐν
 τοῖς φυσικοῖς, πότερον τῇ ὅλῃ τὸ εἶδος ἢ ἀνάγκης ἐπεται ἡ ἐμπαλιν. καὶ

I ante δρῶμεν exstat in codice L librarii adnotatiuncula qua Aristoteles contra Philo-
 ponii argumentationem p. 310,5 sqq. defenditur: ἀλλὰ τῶν τεχνῶν ἀποτελέσματα εἰσὶν δόσσα

τῇ π (?) τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα δόποια φῆς σὺ ὡς φιλόσοφε τέρατα ματαιοτεχνιῶν
 καὶ οὐ τεχνῶν εἰσὶν ἔργα· οὐκοῦν δρῶμεν φησιν διαταγμένης ὡς δοσα ὑπὸ τῆς τέχνης ἐγένετο
 οὖτας ἐγένετο καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐπὶ τινῶν] cf. Themist. p. 193,27 2 τέχναις τ
 οὐδὲ λογισμῷ L μόνον τ 3 φύσεις LK et obscuro compendio M: φύσεις τ
 3. 4 Ἰπποκράτει De Alim. II p. 23 Kühn (VI p. 294 Chart.), ubi πάντων pro ζώντων
 5 τῆς L 5. 6 ἔνεκά του παραλαμβάνει L 6 καὶ ἡ χειλιδῶν κτλ.] cf. Themist.
 p. 194,1sqq. νεοττιάν libri 7 διετίπερ (ομ. διτις) L 8 πολυχωρητάτον Themistius
 at cf. Simplic. p. 379,11 9 τῆς] τῇ K τῶν KL: τῷ Mt 10 ἀλκυόνος]
 ἀλκυόνος K: ἀλκιόνος LMt πῶς L: ἔστι πῶς KM: ἔστιν δπως t 11 λυμαίνοιτο
 ex Themistio (ita enim cod. Laur. 85,13) scripsi: λυμαίνοιτο (sic) t, ubi nihil enot. ex LKM.
 cf. Simplic. l. c. καὶ ante περὶ om. Mt 11. 12 μυρμύκων errore typogr. t .
 12 λέγειν LK: ἔχομεν λέγειν Mt ἐπὶ LK: περὶ Mt et Themist. p. 194,8 at cf.
 p. 317,6 13 ὑποτε (L)M nec correxit t 15 ἔνεκα τῆς L: ἔνεκα του τῆς (at cf.
 Themist. p. 194,11) KM: ἔνεκα τοῦ τῆς t, qui mox post τροφῆς interpolat ἀπολαύειν
 15. 16 ταύτας κάτω L 16 τιθηνῆς (sic) compend. K cf. ad p. 5,9 19 ἔνεκα του
 ἄρα — ἔτυχεν ad insequens lemma trahit t ὥσπερ L 20. 21 ἀνάγουσι — ψυχρόν
 om. K 21 post ψυχρόν addit καὶ τὰ ἔτης t 22 δεύτερον LK: πρῶτον Mt at cf.
 ad p. 306,17

εἰκότως γε τοῦτο ζητοῦμεν, φησί· καὶ γάρ οἱ παλαιοὶ πάντες τὴν ἀνάγκην ^{ἢ 6}
εἰς τὴν ὄλην ἀνάγουσιν, οὐχ εἰς τὸ εἶδος. εἰπὼν γάρ δὲ εἰς ταύτην ἀνά-
γουσι τὴν αἴτιαν, ποίειν ταύτην ἐπήγγαγε τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὰ ⁵⁰
τοιαῦτα, ἀπέρ ἐστιν ὅλικὰ αἴτια· ἐπειδὴ γάρ φασι τὸ θερμὸν τοιονδὲ
καὶ τὸ ψυχρὸν τοιονδέ, διὰ τοῦτο τόde ἐγένετο, ἢ δὲ ἐκ τῶν ἀτό-
μων συνέστηκε. καὶ ἔκαστος ἀπλῶς ἦν ὑπέθετο ὄλην, ταύτη τὰς αἴτιας
τῶν γινομένων ἀνέθηκε.

p. 198b14 Καὶ γάρ ἐὰν ἄλλην αἴτιαν εἰπωσιν, δσον ἀψάμενοι
χαίρειν ἐῶσιν. |

10 Τίνα μή τις εἰπῆι, δὲ τὸ μὴν Ἀναβαγόρας μὲν νοῦν ὑπετίθετο αἴτιον ^{ἢ 7}
τῶν γινομένων, νεῖκος δὲ καὶ φιλίαν Ἐμπεδοκλῆς, καὶ οὐχ ἀπλῶς τοὺς
ὄλικοῖς αἴτιοῖς τὸ πᾶν ἀπεδίδοσαν', διὰ τοῦτο φησιν, δὲ εἰ καὶ αἴτιας ποιη-
τικάς τινες ὑπετίθετο, ἀλλ' δσον ἀψασθαι τούτων μεμνημένοι μόνον, ἐν
τῇ γενέσει τῶν κατὰ μέρος οὐκέτι ταύτας ἥτιωντο, ἀλλ' εἰς τὴν παρ' ἑαυτῷ
15 ὄλην ἔκαστος κατεφέρετο, οὐ μὲν τὰς ὁμοιομερείας αἴτιαμενος ὃ δὲ ψυχρὸν ^ἢ
καὶ θερμόν. ταῦτα δὲ καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους ὁ Πλάτων ἐγκαλεῖ τῷ Ἀνα-
βαγόρᾳ, δὲ τῷ περ ἔξυπνοις θελεῖς τῶν ἄλλων καθευδόντων φυσιολόγων καὶ
νοῦν τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως αἴτιασάμενος, ἐν τῷ ποιεῖν τὰ πράγματα
ώσπερ ἐπιλελησμένος τοῦ νοῦ τὰς ὁμοιομερείας αἴτιαται, αἵπερ ὄλης αὐτῷ
20 λόγον ἐπεῖχον.

p. 198b16 Ἐχει δὲ ἀπορίαν τί κωλύει τὴν φύσιν. |

Ἐκθέμενος τὰ προβλήματα, ἀπορεῖ ἐντεῦθεν εἰς τὸ πρότερον, μήποτε ^ἢ
οὐχ ἔνεκά του ποιεῖ ἡ φύσις. ἀλλ' ὡσπερ ὅντες ὁ Ζεὺς οὐχ ἵνα σῖτον
αὐξήσῃ. ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης. τί οὖν φαμεν 'κατὰ συμβεβηκός αὔξεται ὁ
25 σῖτος, καὶ οὐχ ἔνεκά του ὁ ὄντες ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης. δὲ δεῖ ἀπλῶς ψυχθῆναι
τὸ ἀντιχθέν; καὶ εἰ ὅλως γίνεται τι κατὰ συμβεβηκός ὑπὸ τῆς προ-
νοίας ἡ ὅλως βλάπτεται τι ὑπὸ τῆς προνοίας, αἴσιον ζητῆσαι φαμὲν οὖν
προνοίας δίοικούσης τὸ πᾶν μηδὲν κατὰ τύχην μηδ' ὡς ἐτυχείς γίνεσθαι,
ἀλλὰ πάντα ἀγαθῶν τίνος ἔνεκα, μηδὲ μὴν τὴν πρόνοιαν ποιεῖν τι κατὰ ^ἢ
30 συμβεβηκός. ἔστιν οὖν καὶ ἐν τῷ ὑετῷ τὸ κοσμικὸν ἀγαθόν. διὰ γάρ τὴν

1 γε οἱ. K φησί οἱ. Mt 2 δὲ εἰς αὐτὴν Mt 3 ποίειν κτλ. corrupta 4 φησι L
θερμὸν τοιόνδε K 8. 9 εἰπωσιν—ἔάστιν οἱ. K 8 ζητ.; L 10 μὲν νοῦν εχ μὲν οὖν
εοιτ. K αἴτια et v. 11 νεῖκος δὲ L 12 ἀπέδεισαν Mt 14 ἔσυτῶ K: ἔσυτῶν L Mt
15 ἔκαστος ὄλην L τὸ ψυχρὸν L 16 Πλάτων Phaedon. p. 97 B εῷ. 17 φυ-
σιολόγως L 18 τοῦ κόσμου] τῶν ὄντων L 21 δὲ ποιεῖται τι—φύσιν
οἱ. K 23 et 25 οὐκ K ἀποτεῖ vel εὐποτεῖ M: voluit fortasse ποιεῖ ἢ ποιεῖ

^{εἰς}
[τί] οἶως L Aristoteles qui τὸν αἴτιον αἴτιον K 24 αὐξήσαι ἀνάγκης L 24. 25 τί
οὖν —ἀνάγκης iterat K 24 τί οὖν LKM: τί οὖν τὸ τι 27 βλέπεται errore typogr. t
ζητῆσαι αἴτιον L 28 τῆς προνοίας L 29 ζητῆσαι (L):

τοῦ κόσμου διαμονὴν καὶ σύστασιν ἡ τῶν στοιχείων κατὰ κύκλον γίνεται ^l 7°
 κίνησις· καὶ γάρ τὰ διαρκῆ τὴν διαμονὴν ἔχοντα, ταῦτα κινεῖται κατὰ
 κύκλον, λέγω δὴ τὰ οὐράνια. Ήνα οὖν καὶ τὰ στοιχεῖα διαμένη, τὴν κατὰ
 κύκλον κινεῖται κίνησιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ γῆς ὅδωρ, καὶ ἐξ ὕδατος ἀήρ,
 5 καὶ ἐκ τούτων πῦρ, καὶ πάλιν ἀήρ καὶ ὅδωρ καὶ γῆ, καὶ εἰς τὸ αὐτὸ δὲ
 ἀνάκαμψις ἐξ οὐ καὶ ἥρετο, ὑπέρ κυκλικῆς ἐστι κινήσεως, τὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ²⁰
 εἰς τὸ αὐτὸ ἀποκαθίστασθαι. ἐστι δὲ καὶ τὸ μερικὸν ἀγαθὸν κατανοῆσαι.
 διὰ γάρ τὴν ἑκάστου ἀξίαν τὰ ἔξωθεν τοίως ἡ τοίως ὑπὸ τῆς προνοίας
 διατίθεται. ὥστε ἡ μὲν πρόνοια καθ' αὐτὸ πάντα εὑρεγετεῖ, συμβαίνει δὲ
 10 διὰ τὴν ἡμετέραν ἀξίαν τοίως ἡ τοίως ἡμᾶς πάσχειν· τὸ οὖν κατὰ συμβε-
 βηκός ἐν τοῖς πάσχουσιν, οὐκ ἐν τοῖς ποιοῦσιν. καὶ τοῦτο οὐκ ἀδύνατον,
 τὸ μὲν ποιοῦν καθ' αὐτὸ ποιεῖν τὸ δὲ πάσχον μηκέτι καθ' αὐτὸ πάσχειν,
 ἀλλ' ἐστιν ὅτε καὶ κατὰ συμβεβηκός. οἷον εἰ Πλάτωνος ἐξηγουμένου λόγους ²⁵
 ὡφελίμους ἐπί γ' ἐκκλησίας, καὶ τοῦτο προθεμένου πάντας τοὺς ἀκροωμέ-
 15 νους ὡφελῆσαι, παριών τις ἐπί τινα χρείαν ἄλλην εἰσέλθοι, μὴ τοῦτον τὸν
 σκοπὸν προθεμένος ἀλλὰ κατὰ τύχην, καὶ ἀκροασάμενος ὡφεληθείη, ὁ τοι-
 ούτος κατὰ συμβεβηκός ὡφελεῖται, τοῦ Πλάτωνος καθ' αὐτὸ ὡφελῆσαντος.
 ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ὡφελεῖται ἀλλὰ κατὰ τύχην, Πλάτων δὲ ἀπὸ
 σκοποῦ ὡφελησε· τοῦτο γὰρ προϋθετο, πάντας δοῖ ποτὲ δὲν ἀκροάσασθαι
 20 βούλωνται ὡφελῆσαι. οὕτως οὖν καὶ τοῦ ἡλίου ἀνατείλαντος ἐπὶ τῷ πάν- ⁴⁰
 τας φωτίσαι, εἴ τις μὴ ἐπὶ τῷ φωτιζθῆναι ἀλλὰ δι' ἑτέραν χρείαν εἰς
 ἀγορὰν ἐμβάλλοι, κατὰ συμβεβηκός πεφώτισῃ, τοῦ ἡλίου καθ' αὐτὸ φωτί-
 σαντος. οὕτως οὖν οὐδὲ θαυμαστόν, καὶ τῆς προνοίας ἀπλῆς τινος οὔσης
 καὶ πάντας καθ' αὐτὸ εὑρεγετεῖν βουλομένης ἀλλ' οὐ κατὰ συμβεβηκός,
 25 κατὰ συμβεβηκός φθαρῆναι τὸν σῖτον ἡ αὐδηθῆναι· οὐ γὰρ τοῦτο προϋθετο
 ἀπλῶς αὐξῆσαι τὸν σῖτον ἡ φθείραι τὸν ἐν τῇ ἀλφ., ἀλλὰ διὰ τὴν ἀξίαν
 τῶν εὑρεγετουμένων κατὰ συμβεβηκός ταῦτα γίνεται. ⁴⁵

p. 198b29 Όπου μὲν οὖν ἀπαντα συμβαίνει, ὥσπερ καὶ εἰ ἔνεκά του
 ἐγίνετο, ταῦτα μὲν ἐσώθη ἀπὸ ταῦτομάτου συστάντα ἐπιτηδείως.

30 Τῆς φύσεως, φησίν, μηδὲν ἔνεκά του ποιούσγεις ἀλλ' ὅπως δὲν τύχῃ,

^{κίνησις}
 1. 2 γίνεται σύστασις L 5 τούτου L post καὶ ὅδωρ addit καὶ πῦρ L 6 καὶ om. L

τοῦ] τὸ M 8 et 10 τοίως ἡ τοίως libri 9 εὐρεγετεῖ KMt: εὐρεγετεῖ L at cf. v. 24 et 27
 12 μηκέτι] μη πάντως L 13 πλάτωνος ἐξηγουμένου L: πλάτων ἐξηγούμενος KMt
 14 ἐπιγεκκλησίας (sic) K: ἐπὶ ἐκκλησίᾳ L: ἐπὶ ἐκκλησίας Mt τοῦτο LK: τούτου Mt
 προθεμένου LMt: προθεμένον sine accentu K 17 τοῦ] καὶ L ὡφελῆσαντα (extremum
 α ex os, ut videtur) K 18 δὲ ἡ L 19 ποτὲ (ποτ' M) δὲν ἀκροάσασθαι LM: ποτὲ ἀνα-
 κρόσασθαι K: ποτ' δὲν ἀνακροάσασθαι t 20 βούλοιντο t τῶ (anto πάντας) L corr. M
 et t: τὸ K et ante corr. M 22 ἐμβάλλοι L: ἐμβάλλον (sic) K: ἐμβάλλει Mt 23 οὐδὲν K ·
 24 βούλομένους L 25 αὐξηθῆναι M 26 τῇ ἀλφ. K 27 ἐνεργουμένων L 28.29 συμ-
 βαίνει—ἐπιτηδείως om. K 28 συμβαίνει L: συνέβη Aristoteles 29 ἐγένετο t ἐσώθη
⁹
 t: ἐσω sine accentu M: ἐξωθεν L 30 τῆς φύσεως] δταν φύ (?) L

ένθα μὲν συμβαίνει οὕτως γενέσθαι τι ὑπ' αὐτῆς, ὥσπερ ἂν εἰ ἔξεπίτηδες ^h 7^v
ζένεκα τούτου αὐτὰ ἐποίει, ἵνα πάντα τὰ πρὸς τὴν σωτηρίαν ἔχοντα σφίζη-
ται, ταῦτα καὶ σφίζεται, φησίν, ἐκ ταύτομάτου ἐπιτήδεια πρὸς σωτηρίαν
γενόμενα. Έσα δὲ μὴ οὕτως συμβῇ γενέσθαι, ταῦτα ἀπόλλυται, οἵα ἔστι
5 τὰ τέρατα.

p. 198b31 Καθάπερ Θεμπεδοκλῆς λέγει τὰ βιουγενῆ ἀνδρόπρωρα. ^{so}

'Ο Θεμπεδοκλῆς ἐν τῷ σφαίρῳ πάντα λέγων τὰ εἰδη μεμιχθαὶ ἐν τῇ
πρώτῃ διακρίσει τοῦ σφαίρου καὶ τῇ ἀρχῇ τῆς κοσμοποιίας, πρὶν τελείως
τὰ εἰδη διακριθῆναι ἀπ' ἄλλήλων, γενέσθαι τινὰ ἔλεγε σύμμικτα ζῆται, οἷα
10 καὶ οἱ μῦθοι τοὺς Κενταύρους ὑποτίθενται, τὰ μὲν ἀλλα ἵππου ἔχοντας,
τὰ ἔμπροσθεν δέ, λέγω δὴ τὰ περὶ τὴν κεφαλήν, ἀνθρώπου· οὕτω καὶ ὁ
Θεμπεδοκλῆς, πρὶν τὸ νεῖκος τελείως ἀπ' ἄλλήλων διακρίναι τὰ εἰδη, ἔλεγε
γενέσθαι σύμμικτά τινα ζῆται, ἐν οἷς | καὶ τὰ βιουγενῆ ἀνδρόπρωρα. ^h 7^v
ἀνδρόπρωρα δέ φησι, τουτέστι τὰ ἔμπροσθεν, λέγω δὴ τὰ πρὸς τῇ
15 κεφαλῇ, ἀνδρὸς ἔχοντα (πρώτα γάρ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ πλοιού μέρος), τὰ
δὲ λοιπὰ βιός, ὡς δὴ μὴ μόνον τῶν στοιχείων ἐν ἄλλήλοις μεμιγμένων
ἐν τῷ σφαίρῳ, ἀλλὰ καὶ τῶν μορίων τῶν ζήτων. διακριθέντων οὖν πάν-
των, φέρεσθαι τὰ διακριθέντα ὡς ἔτυχε, καὶ πολλάκις βιός κεφαλὴν συνελ-
θεῖν στήθει ἀνδρείψῃ καὶ τοῖς ἀλλοις μορίοις, καὶ ἐπὶ πάντων ὡς ἀν
20 ἔτυχεν. δσα οὖν, φησί, τῶν μορίων οὕτως συνῆλθεν, ὡς ἀν εἰ ἔνεκα
τούτου συνῆλθεν (οἷον τὰ νῦν τοῦ ἀνθρώπου μόρια συμπαθόντα ἄλλήλοις,
δμοίως καὶ τὰ ἑκάστου τῶν ζήτων), καὶ διὰ τὸ συνεισάγειν εἰς τὴν σωτη-
ρίαν ἄλλήλων, ἐσώθῃ τὸ σύγχριμα, δσα δὲ οὕτως συνῆλθεν ὡς μηδὲ συμ-
βάλλεσθαι ἄλλήλοις εἰς σωτηρίαν, ταῦτα ἐφθάρη, οἵα τὰ βιουγενῆ ἀν-
25 δρόπρωρα, διὰ τὸ μηδὲν ἄλλήλοις τὰ τοιαῦτα εἰς σωτηρίαν συνεισάγειν.
ώσπερ οὖν οὗτος ἔλεγεν οὐχ ἔνεκα μέν του τὰ μόρια τῶν ζήτων ¹⁰
διατετάχθαι, οὕτω μέντοι συμβῆναι αὐτὰ ἔχειν κατὰ τύχην συνελθόντα ὡς
ἀν εἰ ἔνεκα τούτου ἔγειρνει, οὕτως, φησί, καὶ οἱ λέγοντες μὴ ποιεῖν τὴν

1 ἔξεπίτειδες M 2 ζένεκα του αὐτὰ K τὴν om. L 2. 3 compend. σρταν utrobiique
M: δρλαν altero loco L 3 φασλν libri 4. 5 γενέσθαι—τέρατα om. K 6 lemma
om. K βιουγενῆ hic et v. 13 M 7 'Ο L et K (ubi rubro addend.): om. Mt
ειναι λέγων L 8 καὶ τῇ] ἐν τῇ excerpta cod. Paris. 1853 9 ἀπ' K οἴα] οἱ L

10 ζέχοντας (L): ζέχον M: ζέχοντα K 11 ἔμπροσθια L 13 οἵς καταβουγένη ἀνδρόπρωρα
(o post p in ras. cf. v. 24 sq.) K 14 ἔμπροσθια L 16 μόνων excerpta cod. Paris.

1853 μεμιγμένην M neque correxit t 18 κεφαλὴν LK: comp. χ M: κεφαλὴ t
21 τοῦτον K 21. 22 distinxii post ἄλλήλοις: post δμοίως distinguit t 22 καὶ (ante
διὰ) abesse malim 23 ἔσω (cf. ad p. 313,29) M σύκρι K μηδὲ] δὲ μὴ M
24 οἴα L: οἴαι Mt 24. 25 αὐταβουγένη ἀνδρόπρωρα K 25 τὰ om. L ἀν-
γειν L 26 οὕτως L οὔκενενέκαμεν τοῦ (sic) K μὲν τοῦ M 28. p. 315,1 τοῦ
του—εἰ ζένεκα om. K 28 οὕτως φασι fort. recte L

φύσιν ἔνεκά του, διτὶ δσα μὲν οὖτως ποιεῖ ὡς ἀν εἰ ἔνεκά του ἐποίει; **h 7v**
 ταῦτα σφέσεται, δσα δὲ μῆ, ταῦτα φθείρεται, ὥσπερ φησὶν Ἐμπεδοκλῆς τὰ
 βουγένη ἀνδρόπρωρα· ταῦτα γάρ διὰ τὸ μῆ οὖτως γενέσθαι ὡς ἀν εἰ ἔνεκά
 τυνος ἀγαθοῦ ἐγένετο, διὰ τοῦτο οὐδὲ σφέσονται. τῶν οὖν τεράτων παρα-
 5 δείγματα ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους λεγόμενα λαμβάνουσιν, διτὶ κάκεινος τὰ τερα-
 τώδη γενόμενα ἐν τῇ κατ' ἀρχὴν συστάσει οὐ φησι σφέσθαι.

p. 198b34 Ταῦτα μὲν γάρ καὶ πάντα τὰ φύσει ἡ ἀεὶ οὖτως γίνε-
 ται ἡ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.

'Ο πρῶτος συλλογισμός, διτὶ ὑετοὶ καὶ δδόντες καὶ καθόλου τὰ μέρη
 10 τῶν ζώων ἡ ἀεὶ ὠσαύτως ἔχουσιν ἡ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὰ ἀπὸ τύχης καὶ
 αὐτομάτου οὔτε ἀεὶ ὠσαύτως ἔχουσιν οὔτε ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ταῦτα ἄρα 25
 οὐδὲ ἀπὸ ταύτομάτου.

p. 199a3 Εἰ οὖν ἡ ἀπὸ συμπτώματος δοκεῖ ἡ ἔνεκά του εἶναι.

'Ο δεύτερος συλλογισμὸς ὑποθετικὸς κατὰ διαιρέσιν· ὑετοὶ γάρ καὶ τὰ
 15 μέρη τῶν ζώων ἡ ἀπὸ συμπτώματος ἡ ἔνεκά του, ἀλλὰ μῆν οὐκ ἀπὸ 25
 συμπτώματος (δέδειχται γάρ), ἔνεκά του ἄρα. σύμπτωμα δὲ φησι τὸ ἐπι-
 συμβαῖνον εἴτε ἐκ ταύτομάτου εἴτε ἀπὸ τύχης, ὥστε κοινῶς ἐπὶ τύχης
 καὶ τοῦ αὐτομάτου σύμπτωμα.

p. 199a5 Αλλὰ μῆν φύσει γέ ἐστι τὰ τοιαῦτα πάντα, ὡς καν
 20 αὐτοὶ φαίνεν.

'Ο τρίτος ἐν τρίτῳ σχήματι· ταῦτα πάντα φύσει, ταῦτα πάντα ἔνεκά
 του, τινὰ ἄρα τῶν φύσει ἔνεκά του.

p. 199a8 *Ἐτι ἐν δσοις τέλος τί ἐστιν, ἔνεκα τούτου πράττεται 20
 τὸ πρότερον καὶ τὸ ἐφεξῆς.

25 Δεύτερον ἐπιχείρημα, προλαμβάνει δὲ τὰ εἰρημένα ἀξιώματα. ἐν

1 δσα μὲν L: μὲν δσα Mt 1. 2 ἐποίει, ταῦτα] ταῦτα ἐποίει L 2 φησὶν (φ^c K: φ^v M)
 LKM: φασὶν t 3 βουγένη ἀνδράπρωρα K 4 σώζεται Mt 5 ἐμπε-
 δοκλέος (KM)t 6 ἀρχὴν] ὅχην (sic) M 7 ἀεὶ οὐ. M 8 δντως (sic) K: οὖτω t
 10 τὸν ζῶον K 10. p. 316,5 ἡ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ—οὖτως πράττεται οὐ. K 10 τὰ
 ἀπὸ LM: τῶν δ' ἀπὸ ex Aristotele t. nimirum haec lemma esse voluit t, ideoque τοῦ ante
 αὐτομάτου inseruit et Aristotelea continuavit οὐθὲν· οὔτε γάρ ἀπὸ τύχης, οὔτε—ἀλλ' ἀν χει-
 μῶνος 13 ἀπὸ L: ὡς ἀπὸ Mt 14 continuant lemma ἡ (sic) μῆ οὖτον τε ταῦτα εἶναι—
 ἔνεκά του ἀν εἴη (M?)t 16. 17 ἐπισυμβαῖνον scripsi: ἐπισυμβαῖνον M: ἐπιβαῖνον L: ἐπισυ-
 μβὰν t 18 τὸ σύμπτωμα fort. recte Mt 19 γε post τοιαῦτα traicit t cf. Aristotelis
 libri κἀν t: οὐκ ἀν M: ἀν L at cf. p. 308,7 20 continuant lemma οἱ ταῦτα—καὶ
 οὖσιν Mt 23 τὸ τέλος τὸ M at cf. p. 308,16. 309,11 24 ἐστιν ἔνεκα του M: ἐστιν ἔνεκα του L:
 ἐστι, τούτου ἔνεκα ex Arist. t. quod L exhibet ἔνεκά του librarii fuerit error, non obliterata
 memoria lectionis Alexandriae, qua de cf. Simplic. p. 377,21 sqq. 24 τὸ πρῶτον L

οῖς, φησί, τῶν γινομένων τέλος ἐστὶν εἰ; δὸς περατοῦται ή κίνησις καὶ **h 7**
προϊόντα συνεχῶς τελευτῇ, ἐν τούτοις ἀπαντά τὰ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ τέ-
λους ἔνεκα πράττεται.

p. 199a9 Οὐκοῦν ὡς πράττεται, οὗτως πέφυκε, καὶ ὡς πέφυκεν,
5 . οὗτως πράττεται.

Τὸ δεύτερον ἀξίωμα, διτὶ τὸ τεχνητὸν εἰ ὑπὸ φύσεως ἐγίνετο, οὗτως **28**
ἐπεφύκει ὕσπερ καὶ ἐπράττετο ὑπὸ τῆς τέχνης. καὶ ἐμπαλιν τὰ ὑπὸ φύ-
σεως γινόμενα εἰ δὲν ὑπὸ τῆς τέχνης ἐγίνετο, οὗτως ἀν ἐπράττετο, ὕσπερ **40**
εἰ ἐπεφύκει ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεσθαι· εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἐγίνετο, οὐδὲ ἀν
10 ἐσφέστο. τὸ δὲν μή τι ἐμποδίζῃ προσέθηκε διὰ τὰς ἦν ἐκ τῆς ὅλης
ἦν ἐκ τῶν ἔξαθεν συμπτωμάτων γινομένας ἀμαρτίας καὶ τοῖς φυσικοῖς καὶ
τοῖς τεχνητοῖς. εἰ οὖν ἐπαλλάττουσιν ἡ τέχνη καὶ ἡ φύσις, ἡ δὲ τέχνη
ἔνεκα του πάντα ποιεῖ, καὶ ἡ φύσις ἄρα, εἰ γε τὰ τεχνητὰ ἐποίει, οὗτως
ἀν ἐποίησε. καὶ πάλιν εἰ ἡ τέχνη τὰ φυσικὰ ἐποίει, ἔνεκα του δηλονότι
15 πάντα ἐποίει· καθόλου γὰρ ἡ τέχνη πάντα ἔνεκα του ποιεῖ. ἐπεὶ οὖν νῦν
ἡ φύσις ταῦτα ποιεῖ ὡς ἀν ἡ τέχνη αὐτὰ ἐποίησε, καὶ αὐτὴ δηλονότι ἔνεκα **44**
του πάντα ποιήσει. ἔνεκα ἄρα θατέρου θάτερον. τουτέστιν ἔνεκα του
τέλους τὰ πρὸ τοῦ τέλους· οὗτως γὰρ ἡ τέχνη πάντα ἐργάζεται.

p. 199a15 Όλως δὲ ἡ τέχνη τὰ μὲν ἐπιτελεῖ ὥν ἡ φύσις ἀδυνατεῖ
20 ἀπεργάσασθαι, τὰ δὲ μιμεῖται.

"Ἐτερον ἐπιχείρημα. ὑγίειαν μὲν γὰρ καὶ διαχωρίσεις καὶ σάρκωσιν **51**
(ἢ) ιατρική, τῆς φύσεως ἔξασθενούσης ταῦτα ἐργάζεσθαι, (ἐργάζεται). μιμεῖται
δὲ τὴν φύσιν ἡ πλαστικὴ καὶ γραφική· εἰ τοίνυν ἡ συνέριθος τῆς φύσεως
καὶ τὸ ταύτης ἀπεικόνισμα πάντα ἔνεκα του ποιεῖ, πολλῷ γε δύπου τὸ
25 ἀρχέτυπον.

p. 199a20 Μάλιστα δὲ φανερὸν ἐπὶ τῶν ζώων τῶν ἄλλων. |

Ιπροίων ἐπὶ τὰ δραστικώτερα προβαίνει ἐπιχειρήματα· τί γὰρ λέγω, **h 8**

1 οἵ L: δοσίς Mt 4 et 5 οὗτως utrobique Mt 4 post ὡς πέφυκεν addit ἀν μή τι
ἐμποδίζῃ t, quae Philoponus et Simplicius p. 376,3 (cf. Arist. cod. E) post οὗτως πράττεται
ἔκαστον legebant 6 hinc rursus K εἰ om. L 7 ἐπράττεται M: πράττεται τ
7. 8 τὰ ἀπὸ φύσεως Mt 8 εἰ δὲν (sic) K: εἰ δὲν ἀν L: εἴη δὲν M: εἰ καν τ εἰ.
ad p. 308,21 9 πεφύκει K 11 γενομένας t 11. 12 τεχνητοῖς καὶ τοῖς φυσι-
κοῖς L 12 ἐπαλάττουσιν K 13 εἰ γε K: ἡγε L: εἴτε Mt 14 εἰ τ] εἴη K
ἔνεκα του δηλονότι LK: δῆλον ὅτι ἔνεκα του Mt 16 ταῦτα ἡ φύσις Mt 17 ποιήσει]
ποιεῖ fort. recte K ἄρα K 19 δὲ LMt: om. K: τε Simplic. p. 378,1 et Arist.
codd. FI at cf. Themist. p. 193,22 19. 20 τὰ μὲν—μιμεῖται om. K 19 ὥν
LM: ἀ ex Aristotele t 20 ἀπεργάσασθαι L: ἀπεργάζεσθαι Mt cf. Aristotelis libri
21 ὑγίειαν (sic) K διαχωρίσεις L 22 ἡ addidi ἐργάζεσθαι, ἐργάζεται scripsi:
ἐργάζεσθαι KM: ἐργάζεται (L)t 26 ἐπὶ τῶν ζώων τῶν ἄλλων om. K

φησίν, ἐπὶ τῶν λογικῶν ζώνων ἀ κατὰ τέχνην ποιεῖ, καὶ διὰ τούτων καὶ ἡ 8^ῃ
τὴν φύσιν φημὶ ἔνεκά του ποιεῖν; ἐπὶ γρῦν τῶν ἄλλων ζώνων φαίνεται 10
προφανῶς, ἡ φύσις πάντα ἔνεκά του ποιοῦσα. καὶ τεκμήριον ὁ ἀράχνης
ἡ χελιδὼν καὶ τὰ δημοια, ἀπέρ ἐκ φύσεως καὶ οὐ λογισμῷ ἐργαζόμενα,
5 δημως οὐδὲν μάτην ποιεῖ, διὸ καὶ ἀποροῦσί τινες μῆποτε οὐδὲ φύσει ταῦτα
ἐργάζεται, ἀλλὰ λογισμῷ τινι. καὶ τί λέγω, φησίν, ἐπὶ ζώνων, ὅπότε καὶ
ἐπὶ φυτῶν ὄρῶμεν τὴν φύσιν πάντα ἔνεκά του ποιοῦσαν; τὰς μὲν γάρ ρίζας
κάτω ἐποίησε τῆς τροφῆς ἔνεκεν πρὸς τῇ τιθηνῇ τὸ στόμα προσαρμό-
ζουσα, φύλλα δ' εἰς σκέπην τῶν καρπῶν καὶ σωτηρίαν. πῶς οὖν οὐχ ἐκ
10 πάντων τούτων δῆλον ὅτι πάντα ἔνεκά του ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεται; κατὰ 15
μικρὸν δὲ οὕτω προϊοῦσιν. πρῶτον γάρ ἐπὶ ἀνθρώπων ἐγύμνασε τὸν
λόγον, εἴται μετῆλθεν ἐπὶ τὰ ἄλογα ζώα, καντεῦθεν οὖδε προβαίνων ἐπὶ τὰ
φυτά.

p. 199-30 Καὶ ἐπεὶ ἡ φύσις διττή, ἡ μὲν ὡς ὅλη ἡ δὲ ὡς μορφή.

15 Ἐπειδὴ ἔδεικεν ὅτι ἡ φύσις ἔνεκά του πάντα ποιεῖ, βιούλεται νῦν δεῖξαι
τίνος ἔνεκα ποιεῖ πάντα καὶ τί ἐστιν οὐ στοχάζεται, καὶ φησιν ὅτι τοῦ
φυσικοῦ εἰδούς, διπέρ καὶ αὐτὸς φύσις ἐστίν. εἴρηται δὲ ὅτι τὸ ποιοῦν τὸ
εἶδος τὸ τέλος εἰς ταῦτὸν ἔρχεται πολλάκις. ὥστε ἡ ποιοῦσα φύσις καὶ 20
ἔνεκά του πάντα ποιοῦσα ἔνεκα τῆς φύσεως ποιεῖ τῆς ὡς εἰδούς οὔσης,
20 οὐ τῆς κατὰ τὴν ὅλην· ἐπει γάρ διττὴν εἰπεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τὴν φύσιν
(καὶ γάρ καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὅλη φύσις), ἐπισημειοῦται νῦν περὶ ποίας φύ-
σεως ἡν αὐτῷ ὁ λόγος, ὅτι οὐ τῆς κατὰ τὴν ὅλην, ἀλλὰ τοῦ εἰδούς καὶ
τῆς μορφῆς.

p. 199-33 Ἀμαρτία δὲ γίνεται καὶ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην· ἔγραψε
25 γάρ οὐκ ὀρθῶς ὁ γραμματικός, καὶ ἐπότισεν ὁ ἱατρὸς οὐκ ὀρθῶς τὸ
τὸ φάρμακον.

Δείξας ὅτι ἡ φύσις πάντα ἔνεκά του ποιεῖ, ἔχ τε τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ²⁰
εἶναι τὴν φύσιν καὶ ἐκ τοῦ τὰ μιμήματα τῆς φύσεως πάντα ἔνεκά του

2 φαμὲν L ἄλλων KM: ἀλόγων (L)t 3 ποιοῦσα LK: ποιῆσαι Mt 4 ἐκ φύσεως
LK: εἰς φύσεως (sic) M: φύσει superscr. M² et t καὶ (om. οὐ) λογισμοῦ ἐργαζόμεθα L
6 ἐπὶ τῶν ζώων L 8 κάτω] κατὰ K τὴν τιθηνήν L post tiθηnū intercederit
τῇ γῇ cf. p. 311, 16 9 φύλλα] σφάλλει L εἰς κέπην K 10 γίνεται (comp. K:

γίνεται M) KMT: γίνονται L 11 προίοντιν (sic) K: πρόειτι M: προϊόντι (L)t: hoc vel προϊόντα
Aristotelis libri ἀνθρώπων] τῶν ἄλλων L 14 ἡ μὲν—μορφή om. K 15 πάντα
ποιεῖ LK: ποιεῖ (om. πάντα) Mt 17 εἴρηται c. 7 p. 198-24 18 τὸ τέλος (L)t: τέ-
λος KM ἥ] οἱ K 19 εἶδος Lt: εἶδος (sic) K: εἶδος M 20 ἔμπροσθεν] cf. c. 1
p. 193-9 sqq. 21 καὶ (post γάρ) om. Mt 22 εἶδος (sic) K
24 lemma om. K γίνεται t 25 δ ἱατρὸς οὐκ ὀρθῶς LM: οὐκ ὀρθῶς ὁ ἱατρὸς ex
Aristotele t 26 τὸ om. M 27 ἔχ τε τοῦ τῶν ὡς fortasse recte L

ποιεῖν καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν, νῦν τὰς ἀπορίας τὰς φερομένας εἰς τὸ προκεί- ^{h 8r}
μενον θεώρημα ἐπιλύσασθαι βούλεται. ἀποροῦσι γάρ δι τοῦ ἔνεκά του ἡ
φύσις πάντα ποιεῖ, διὰ τί πολλάκις ἀποτυγχάνει καὶ οὐκ ἀεὶ κατορθοῖ;
φησὶν οὖν πρὸς τοῦτο, δι τοῦ διὰ τὸ ἀμαρτάνειν τὴν φύσιν, διὰ τοῦτο δεῖ
5 νομίζειν δι τοῦ ὡς ἔτυχε ποιεῖ καὶ οὐχ ἔνεκά του πάντα ποιεῖ, ὅπότε καὶ ἡ
τέχνη, ἣς προφανῶς πάντα ἔνεκά του ποιεῖ, ἀμαρτάνει πολλάκις διὰ τὴν
ἀνεπιτηδειότητα τῆς ὑποκειμένης ὅλης. καὶ γάρ ὁ γραφεὺς σκοπὸν ἔχων ²⁵
τοῦ καλῶς γράψαι, διὰ τὸν χάρτην πολλάκις μανύτερον ὄντα, ἢ διὰ πλεο-
νεξίαν ἡ ἀνεπιτηδειότητα τοῦ μέλανος ἀμαρτάνει τοῦ σκοποῦ. δύμοίως καὶ
10 ὁ ζωγράφος τὰ αὐτὰ ἀν πάθοι, ἢ διὰ τὴν τῶν χρωμάτων ἡ διὰ τὴν τῆς
σινδόνος ἐν ἥ γράψει ἀνεπιτηδειότητα. καὶ διὰ λατρὸς δὲ ὀφελῆσαι μὲν θέλων
καὶ ἀγαθοῦ τινος ἔνεκα ἔδωκε τὸ καθάρσιον, ἀπέτυχε δ' ἔστιν δι τοῦ ἡ διὰ τὴν
τοῦ ὑποκειμένου σώματος ἰδίωτητα, ἦν ἰδεῖν μὴ οἶδον τε ἦν, ἢ κατὰ τόχην τοῦ
περιέχοντος δυσχάρτου γενομένου· ἀλλ' ὅμως ἔκεινος ἀγαθοῦ τινος ἔνεκα δέ- ⁴⁰
15 δωκεν. οὕτως ἄρα καὶ *(εἰ)* ἡ φύσις ἔστιν δι τοῦ σκοποῦ διαμαρτάνει, οὐ διὰ
τοῦτο ἔξαιρετέον αὐτῆς τὸ ἔνεκά του, ἀλλ' ἐπεὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τυγχάνει τοῦ
σκοποῦ καὶ ὡς σπάνια ἔστιν αὐτῆς τὰ ἀμαρτήματα, διὰ τοῦτο πιστευτέον
αὐτῇ ἔνεκα του ποιεῖν. ἀλογον γάρ καὶ τῆς τέχνης ἀμαρτανούσης ὡσπερ
καὶ τῆς φύσεως, τῆς μὲν μὴ ἀφαιρεῖν τὸ ἔνεκά του διὰ τὴν ἀμαρτίαν τῆς
20 δὲ φύσεως ἀφαιρεῖν, ἀλλ' ἡ ἀμφοτέρων ἀφαιρετέον ἡ μηδεμιᾶς· εἰ οὖν τῆς
τέχνης οὐκ ἀφαιροῦμεν τὸ ἔνεκά του, οὐδὲ τῆς φύσεως ἄρα. ⁴⁵

'Επειδὴ δὲ οἱ ἀφαιροῦντες τῆς φύσεως τὸ ἔνεκά του ἔκέχρηντο τῷ
παραδείγματι τῷ κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα, ἔνθα ἐλέγεν ἔκεινος ἐν ταῖς ἐξ
ἀρχῆς συστάσεσι "τὰ βιουγενὴ ἀνδρόπρωρα" γενέσθαι, καὶ ἐξ αὐτῶν τούτων
25 ἐλέγγει τὸν λόγον. οὕτω γάρ, φησί, πάντα ἔνεκά του ποιεῖ ἡ φύσις,
ώστε καὶ δι τοῦ σκοποῦ διαμαρτάνῃ, οὐ μακράν που τοῦ σκοποῦ ἔαυτῆς
ἐκπίπτει, ἀλλ' ὡς οἶδον τέ ἔστι σύνεγγυς. οὐδέποτε γοῦν ἐξ ἀνθρώπου
πλάτανος γέγονεν ἡ λίθος ἡ συκῆ, ἀλλ' ἀεὶ ἀνθρώποις ἐξ ἀνθρώπου· ⁵⁰
εἰ δέ ποτε τοῦ σκοποῦ ἀποτύχῃ τοῦ ποιῆσαι ἀνθρώπον διὰ τὴν ἀνεπι-
30 τηδειότητα τῆς ὅλης, ζῷον γοῦν ποιεῖ καὶ οὐ φυτόν, ὡς εἶπον, ἡ λίθον,
καὶ εἰ μὴ ζῷον ὅμηρείη ποιῆσαι, τὸ σύνεγγυς γοῦν ποιεῖ, σάρκα. καὶ ἡ
συκῆ πάλιν συκῆν ποιεῖ, εἰ δὲ ἀποτύχῃ, ἐρινέον, οὐ δρῦν οὐδὲ πεύκην.

2. 3 πάντα ἡ φύσις ποιεῖ Mt 5 οὐκ K 7 ἀπειτηδειότητα M 8 τοῦ libri:
immo τὸ μανώτατον L 9 ἡ διὰ ἀνεπιτηδειότητα (ἀνεπιτηδειότητα M) Mt 10 ἀν
οι. L ἡ διὰ τὴν τῆς LK: ἡ διὰ τῆς M: ἡ τῆς t 11 δὲ om. L 12 ἔνεκα om. M
δέδωκε L 13 ἥγ] ἡ L ἥγ] ἡ ut vid. M 15 εἰ addidit t 16 τοῦτο] τὸ K
ἔξαιρετέον (L)t: ἔξαιρετον KM 17 ὡς om. L πάντα K 18 αὐτῇ LKM: αὐτὴν
coniecit t 20 μὴ δὲ μιᾶς KM: μηδεμίας (L)t 22 ἐπεὶ L τὸ om. K 24 βου-
γένη K τοῦτον L 25 ἐλέγχειν compend. M 27 ὡς οἶδον τέ ἔστι L: ὡσι διτές
ἔστιν K: ὡς οἶδον ἔστι Mt γοῦν LK: γάρ Mt at cf. Themist. p. 195,8 28 γέγονε πλά-
τανος L συκῆ libri 29 ἀποτύχῃ LK: ἀποτύχοι t. eadem varietas p. 319,1
31 δυνηθῆ L 31. 32 καὶ οὐ συκῆ πᾶσαν (cf. ad p. 252,4) συκῆν L 32 συκῆ et συ-
κῆν Mt ἀποτύχη L: ἀποτύχης K: ἀποτύχη M: ἀποτύχοι t ἐρινέου οὐ δρῦν K

καὶ ἡ ἐλαία πάλιν ἐλαίαν, εἰ δ' ἀποτύχῃ, κότινον, οὐκ ὅχνην οὐδὲ λεύκην. **h 8r**
 πανταχοῦ ἄρα ἡ φύσις πρόδηλος ἐστι μὴ ως ἔτυχεν ἐργαζομένη, ἀλλὰ
 πρός τι τέλος σκοπιμώτατον, οὐ ἐὰν ἀποτύχῃ ἀγαπᾶ γαῦν τοῦ σύνεργυς
 τυχεῖν. ὅσπερ, φησίν, εἰ καὶ συγχωρήσουμεν τῷ Ἐμπεδοκλείψ μύθῳ, δτι **h 8v**
5 ἐγίνοντο ζφά τινα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν βιουγενῆ καὶ ἀνδρόπρωρα,
 τῷ λόγῳ δήπου τούτῳ ἐγίνετο φῶς καὶ νῦν τὰ τέρατα, τῆς ὀλικῆς αὐτῶν
 ἀρχῆς λέγω δὴ τοῦ σπέρματος διαφθαρέντος, καὶ οὗτως ἥδει κακεῖνος τὴν
 φύσιν ἔνεκά του ποιοῦσαν· ὥστε καὶ τὴν ἀμαρτίαν αὐτῆς, ως ἥδη εἶπον,
 οὐ πόρρω τοῦ σκοποῦ πεσεῖν ἔφη. οὐ γάρ εἶπε βιουγενῆ ἐλαιόπρωρα γε-
10 νέσθαι, ἀλλὰ βιουγενῆ ἀνδρόπρωρα· οὗτως οὖδε καὶ αὐτὸς τὴν φύσιν σκο-
 πόν τινα ὠρισμένον ἔχουσαν, οἷον ἡ ἄνθρωπον ἡ βιῦν ποιῆσαι, καὶ τού-
 του ἀποτυχοῦσαν τὸ σύνεργυς ἀγαπῆσαι, λέγω δὴ τὸ ζφὸν ἀπλῶς ποιῆσαι.
 ἔπειτα καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν δόξαν ἔνισταται· τί γάρ δήποτε, φησίν, ἐν ταῖς ἐξ
15 ἀρχῆς συστάσεσι μὴ ὅσπερ βιουγενῆ ἀνδρόπρωρα γέγονεν ἐπὶ τῶν ζφῶν,
 οὗτως καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν ἀμπελογενῆ ἐλαιόπρωρα; καίτοι, φησίν,
 εὐλογῶτερον ἦν ἐπὶ τῶν φυτῶν τοῦτο γενέσθαι μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῶν ζφῶν·
 ἥττον γάρ ἐν τοῖς φυτοῖς τὸ ἔνεκά του ἡ ἐν τοῖς ζφοῖς, διότι καὶ διήρ-
 θρωται μᾶλλον τὸ εἶδος ἐν τοῖς ζφοῖς, ἔδει δὲ ἐν οἷς ἥττον τὸ ἔνεκά
 του διαφαίνεται, ἐν τούτοις μᾶλιστα τὴν παρεκτροπὴν γενέσθαι· οὐ γέγονε δὲ
20 ἐν τοῖς φυτοῖς (οὐδὲ γάρ φαίνεται τοῦτο λέγων), οὐδὲ ἐν τοῖς ζφοῖς ἄρα.
 ὥστε οἱ ἐκ τούτων τὸ ἔνεκά του τῆς φύσεως ἀφαιροῦντες, ἑαυτοὺς ἐλέγ-
 χοντες μᾶλλον ἵστωσαν ἢ τὴν φύσιν. εἴτα καὶ ἄλλοις ἐπιχειρήμασι τὸ αὐτὸν
 κατασκευάζει· εἰ γάρ μὴ ἔνεκά του πάντα ποιεῖ ἡ φύσις, διὰ τί μὴ εὐθὺς
25 ποιεῖ ἄνθρωπον, ἀλλὰ πρῶτον σπέρμα εἴτα σάρκα εἴτα ἄλλο καὶ ἄλλο ἐφε-
 ἔνης, μέχρις δὲ τοῦ σκοπιμωτάτου τέλους τύχῃ; διὰ τί γάρ μὴ πρότερον **15**
 ἔμβρυον, εἴτα σπέρμα; ἡ γάρ τάξις τῶν ἔνεκά του· ὥστε εἰ ἐν τάξει ἄλλο
 πρὸ ἄλλου παραλαμβάνει καὶ οὐδέποτε τῆς τάξεως μεθίσταται πρὶν δὲ
 φθείρη τὸ γινόμενον, δῆλη ἐστὶ πάντα ἔνεκά του ποιοῦσα. καὶ αὐτὸς δέ,
 φησίν, δὲ Ἐμπεδοκλῆς τὸ "οὐλοφυὲς" πρῶτον φησι γενέσθαι, τοῦτο δέ

1 κοτινον sine accentu K δγνην Themistius λευκην K 2 ἄρα L et com-
 pend. K: οὖν Mt μὴ ως ἔτυχεν LK: ως ἔτυχε μὴ Mt 3 σκοπιμώτατον K: σκο-

πιμω M: σκοπιμώτατα (L)t οὐδ] οἶον L ἀποτό M τοῦ] τοὺς compend. M

4 συγχωρήσωμεν (cf. δῶμεν p. 320,6) K 5 βιουγένη καὶ ἀνδρόπρωρα K 7 τὰ σπέρματα
 διαφθαρέντα L 9 πόρρω που τοῦ fort. recte L cf. p. 318,26. Themist. p. 195,7 (Simplic.

p. 381,1) βιουγενη sine accentu K 10 βιουγένη K 12 ἀποτυχοῦσα M 13 ἀνί-
 σταται L 14 βιουγένη ἀνδρόπρωρα (sic) K 15 δητως K: οὖτως t 15. 16 ἀμπελο-

γενῆ — ἦν ἐπὶ τῶν φυτῶν LK: οι. Mt 15 post ἐλαιόπρωρα addit γέγονε L 16 γενέσθαι
 LKM: ἐγένετο t 17 ἥττον γάρ κτλ.] Themist. l. c. 18 18 τὸ εἶδος μᾶλλον L

19 γίνεσθαι L 20 λέγω L 21 ἀφαιροῦντες L: ἀναιροῦντες (K)Mt. item p. 320,12. cf.
 ad p. 163,1 22 ἵστωσαν L: ἵστωσαν K: ἵσθισαν Mt 23 γάρ LK: δὲ Mt 25 τύχη

L: τὸ M: τόχοι Kt πρῶτον L 26 ἔμβριον M τῶν] τὸν K 27 πρὸς L

28 φθείρη LK: φθεῖ M: φθαρῇ t δῆλον L ποιοῦσαι K 29 οὐλοφυὲς t πρῶτον
 γίνεσθαι (οι. φησι) L

οὐδὲν ἄλλο σημαίνοι ἀν αὐτῷ η τὸ σπέρμα συνεστραμμένους καὶ θλους ^{ἢ 8^η}

ἄμα ἔχον ἐν ἑκατῷ τοὺς λόγους τοῦ φυμένου παρὰ γάρ τὴν τοῦ θλου
φύσιν περιέχειν τὸ ὄλοφυὲς αὐτῷ κέκληται. εἰ δὲ τὸ οὐλοφύὲς πρῶτον ²⁰
τῶν ζῷων καὶ φυτῶν γίνεται, ἔνεκα ἄρα τῶν φυτῶν καὶ ζῷων γίνεται,
5 εἰ δὲ τοῦτο, ἔνεκα τοῦ ἄρα η φύσις ποιεῖ. ἔνεκα γάρ τῶν ὑστέρων τὰ
πρήτερα. ἵπερ οὖν εἰπον, εἰ καὶ οὐλοφύὲς ἀληθῆ εἰναι τὸν Ἐμπεδοκλέους
μῦθον ὡς κατ' ἀρχὴν συνέστη τινὰ βουλευη ἀνδράπρωρα, τοῦ οὐλοφυοῦ;
τούτου φιλαρέντος δηλονότι συνέστη, ὥσπερ καὶ νῦν τὰ τέρατα γίνε-
ται τοῦ σπέρματος φιλαρέντος η πλεονάσαντος η ἐλλείψαντος. ὥστε η
10 μὲν φύσις ἔνεκα τοῦ ἀγαθοῦ τὴν προβολὴν τοῦ οὐλοφυοῦς ἐποιήσατο, συ-
νέβη δὲ φιλαρέντος αὐτοῦ ἀποτογεῖν τοῦ σκοποῦ τὴν φύσιν. ἔτι, φησίν, οἱ
ἀφαιροῦντες τῆς φύσεως τὸ ἔνεκα τοῦ λανθάνουσιν ἔαυτοὺς πολλῷ πρό-
τερον καὶ τὴν φύσιν θλως καὶ τὰ φυσικὰ ἀναιροῦντες. φύσει γάρ κατὰ
κοινὴν ἔννοιαν ταῦτα νομίζομεν εἰναι πάντες, ὅσα ἀπό τινος ἀρχῆς ἐν ἕαυ-
15 τοῖς ὑπαρχούσῃς συνεγώς καὶ κατὰ τάξιν κινούμενα ἀφικνεῖται εἰς τι τέλος,
ἄλλ' οὐχὶ ἐπὶ τὸ τυχὸν ἀπὸ τῆς τυχούσης ἀρχῆς (ταῦτα γάρ ἀπὸ τύχης
καὶ ἀπὸ ταῦτομάτου καλεῖν εἰώθαμεν), τὰ δὲ ἀπὸ φύσεως η δεὶ η ὡς ἐπὶ ²⁰
τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς διὰ τῆς αὐτῆς ὄδον τὰ αὐτὰ τέλη γίνεται.
οὐδέποτε γάρ ἀπὸ ἀνθρωπείου σπέρματος κύων γέγονεν η ἵππος. καίτοι
20 εἰ μὴ ἔνεκα τοῦ ἐποίει η φύσις, ἔδει τὸ τυχὸν ἐκ τοῦ τυχόντος γίνεσθαι,
νῦν δ' οὐ γίνεται. ὥστε εἰ μὴ ἔνεκα τού φασι τὴν φύσιν ποιεῖν, ἄλλ'
δπως ἀν τύχη, μάτην τὸ τῆς φύσεως περιβομβοῦσιν ὄνομα εἰς ταῦτον
ἀγοντες αὐτὴν τῇ τύχῃ καὶ συγχλώθηντες τὰ ἀσύγχλωστα. ὥστε εἰ μὴ
ταῦτον τύχη καὶ φύσις ἄλλᾳ πολλῷ ταῦτα διεστήκασι τῷ μέσῳ, τῆς τύχης
25 ἐκ τῆς τυχούσης ἀρχῆς τὸ τυχὸν ποιούσης, τῆς δὲ φύσεως ἐξ ὀρισμένης ²⁵
ώρισμένον, ἀδύνατον τὴν φύσιν μὴ ἔνεκα τοῦ πάντα ποιεῖν, ἐπεὶ εἰς ταῦ-
τὸν δὲ οὐτω τῇ τύχῃ συμφέροιτο.

Τελευταῖνον δὲ πάντων τὴν αἰτίαν τίθησιν ἐξ ης κινηθέντες ἐνόμισαν
τὴν φύσιν μηδὲν ἔνεκα τοῦ ποιεῖν. ἐσίκασι γάρ, φησί, διὰ τὸ μὴ ὄραν
30 τὴν φύσιν ἐν τῷ δημιουργεῖν βουλευομένην, διὰ τοῦτο αὐτῆς ἀφαιρεῖσθαι
τὸ ἔνεκα τοῦ ποιεῖν, ὡς δὴ δέον τὰ ἔνεκα τοῦ ποιούντα πάντως βουλεύ-

1 συνεστραμμένου t	όλως Mt	2 ἔχον Lt:	ἔχων KM	γάρ τὸ τὴν fort-
recte Mt	2. 4 θλοῦ — ἄρα om. K	3 οὐλοφύὲς] οὐλοφύὲς: t	4 ἔνεκεν M	
6 οὖν om. K	7 ὡς Lt: ὡς δτι (cf. ad p. 6,30) K: ὡς ἀν M.	κατὰ τὴν ἀρχὴν L		
άνδράπρωρα K	οὐλοφυοῦς L: οὐλοφυοῦς K: οὐλοφυοῦς Mt	8. 9 δηλονότι — φθα—		
ρέντος om. L	8 συνέστησεν K	9. 11 η ἐλείψαντος — φιλαρέντος om. K	9 ἐν	
M	10 οὐλοφυοῦς Mt	12 ἀφαιροῦντες] cf. ad p. 319,21	13. 14 κατ—	
κινὴν M	14. 15 ἔαυτοῖς t: ἔαυτῆς K: ἔαυτῆ M: αὐτοῖς L: αὐτοῖς Arist. cod. E			
16. 17 τύχης καὶ αὐτομάτου L	17 ὡς om. L	18 τέλη L: τε M: τέλει (K)t		
21 οὐ γίγνεται L	22 δπερ ἀν t	παραβομβοῦσιν L	23 συγχλώθηντες L: συγχλω	^{θτει,} —
M: συγχλώθηντες (si recte enotavi) K: συγχλωθέντες t		ἀσύγχλωτα K	26 ποιεῖ	
πάντα Mt	27 οὐτω om. L	30 βουλευομένην M	31 ποιεῖν om. L	δι—
om. t	δέοντα (om. τὰ) K	post πάντως add. καὶ K		

εσθαι. τοῦτο δέ, φησί, γελοῖν ἀν εἶη· ἔδει γάρ αὐτοὺς συνιδεῖν ὅτι οὐδὲ ή θνατός τέχνηι βουλεύονται· ἡ γάρ βουλὴ ἐνδειά ἐστι φρονήσεως, καὶ δταν ὁ τεχνίτης βουλεύηται. οὐχ ᾧς τεχνίτης βουλεύεται, ἀλλ' ᾧς ἐλλείπων κατὰ 41 τὴν τέχνην (ἐξ ἀγνοίας γάρ ἐπὶ τὴν βιούλευσιν ἔργεται), ὁ δὲ τεχνίτης 5 βουλῆς οὐ δεῖται. οὐ βουλεύεται γοῦν ὁ τέκτων εἰ δεῖ πρίειν τὰ ἔντα τῇ ἀποκείειν, καὶ ὁ οἰκοδόμος εἰ δεῖ πρῶτον τοὺς θεμελίους καταβάλλεσθαι, ἀλλ' οὐδὲ ὁ γραμματιστὴς βουλεύεται πῶς δεῖ τὸ αὐτὸν τὸ β γράψαι. οὐδὲ δταν γράψῃ τὸ Σωκράτης ὄνομα βουλεύεται ποῖον δεῖ πρῶτον τῶν στοιχίων 45 γράψαι, ποῖον δὲ δεύτερον καὶ τρίτον. ἀλλ' ἔκαστης τέχνης ὥρισται καὶ τὸ 10 τέλος καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ τὸ τέλος, ὥσπερ καὶ ἡ τῆς φύσεως, τὸ δὲ ὠρισμένα βουλῆς οὐ δεῖται· βουλευόμεθα γάρ ἡ περὶ τῆς ἀρχῆς ἡ περὶ τοῦ τέλους ἡ περὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ τέλος ἀγούσης, δταν ἀδηλα ταῦτα καὶ ἀριστα τῇ. ὥστε εἰ διὰ τὸ μὴ βουλεύεσθαι τὴν φύσιν ἀφαιροῦνται αὐτῆς τὸ ἔνεκά του, καὶ τῆς τέχνης ἀφαιρείτωσαν, εἰ δὲ μὴ 15 15 αφαιροῦνται τῆς τέχνης διὰ τοῦτο τὸ ἔνεκά του, εὐλογον δῆπου μηδὲ τῆς 50 φύσεως ἀφαιρεῖν. καὶ τί λέγω ἐπὶ τεχνῶν, ὅπότε καὶ τὸ θεῖον δημιουργοῦν οὐ βουλεύεται, ἀλλ' αὐτῷ τῷ εἰναι, δταν Θέλη, πάντα παράγει βουλῆς οὐ δεόμενον, εἴ γε ἡ βουλὴ, ὥσπερ εἰπον, δι' ἐνδειαν γίνεται φρονήσεως; ἤκιστα οὖν τῆς φύσεως διὰ τὸ μὴ βουλεύεσθαι ἀφαιρετέον τὸ ἔνεκά του, ἐπεὶ μηδὲ 20 τῆς τέχνης μηδὲ τοῦ θείου.

‘Αμαρτία δὲ γίνεται καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν τέχνην. ὡς δὴ τῆς ἀπορίας κατὰ τὸ σιωπώμενον δήλης οὐσης, ἀπὸ τῆς λύσεως ἀρχεται.

p. 199b1 Εἰ δὴ ἔστιν ἔνια κατὰ τέχνην ἐν οἷς τὸ δρθῶς ζνε|κά του. 11r

Εἰ ἐν τοῖς τεχνητοῖς, φησίν, ἔστι τὸ ἔνεκά του καὶ ἐν πολλοῖς ὁρῶμεν κα- 25 τορθούσας τὰς τέχνας τὸ τέλος καὶ τὸ οὖν ἔνεκα, εἰς ἔνια δὲ ἐπιχειροῦσι μὲν ἔνεκά του ποιεῖν ἀμαρτάνουσι δὲ τοῦ σκοποῦ διὰ τινας δῆποτε αἰτίας, οὐ παρὰ τὸ μὴ αὐτάς οὖτα προσθέσθαι ὥστε εἰς τι τέλος ἀγαθὸν λῆξαι, τί κωλύει καὶ ἐπὶ τῆς φύσεως τὸ αὐτὸν συμβαίνειν, καὶ τὰ ἀμαρτήματα αὐτῆς μὴ διὰ τὸ ὡς ἔτυχεν αὐτήν ποιεῖν νομίζειν γίνεσθαι, ἀλλὰ διὰ τὸ τοῦ ἐξ ἀρχῆς 5 30 ἔκκρούσθαι σκοποῦ τῇ διὰ τὴν ὥλην τῇ διὰ τὰ ἔξωθεν συμπτώματα;

3. 4 τεχνήτης ter M 4 βιούλησιν KM δ δὲ (όδε) K: δ δέ γε L: δ γάρ Mt: fort. ἡ δὲ 5 οὐ βουλεύεται κτλ.] cf. Themist. p. 196,15 οὐ (ante βουλεύεται) om. superscr. M γοῦν LK: γάρ Mt 6 πρώτως L 7 πῶς δὴ τὸ M α] δ L 7. 9 οὐδὲ δταν—γράψαι bis scripta altero loco delevit K 8 σωκρα KM: possit Σωκράτους ποῖον δὴ K πρῶτον Mt: πρὸ K: πρότερον L 10 ἡ (ante ἐξ) om. Mt 11 ἡ om. L γάρ ἡ] γάρ οὐ L 12 ἀρχῆς superscr. M²: τέχνης M 13 εἰ μὴ διὰ τὸ βουλεύεσθαι L 16 καὶ (ante τὸ) om. K 17 παράγη (om. πάντα) L 18 βιούλη t 21 καὶ ἐν—τέχνην om. K ώς] *ἡ (littera rubro addenda) K 22 κατὰ τὸ σιωπώμενον δήλης οὖσις LK: κατὰ τὸ σιωπώμενον δηλούσης M: προδήλου οὖσης. κατὰ τὸ σιωπώμενον t 23 δὴ] δὲ K 25 τὸ τέλος LK:

τὸ M: om. t 26 δά τινος t δήπο M: δήποται K: δήπου (I.)t 27 προσθέσθαι L et ut vid. M λῆξαι] δεῖται M 28 συμβαίνειν LK: σημαίνειν Mt 29 τοῦ οἰκ. Mt

Comment. Arist. XVI. Philop. in Phys.

p. 199b5 Καὶ ἐν ταῖς ἐξ ἀρχῆς ἄρα συστάσεσι τὰ βουγενῆ, εἰ μὴ ἡ ἡ
πρός τινα ὥρον καὶ τέλος δυνατὰ ἦν ἐλθεῖν.

Ἐκ τούτων ἄρα δῆλον, φησίν, ὅτι καὶ τὰ κατὰ Ἐμπεδοκλέα βουγενῆ
ἀνδρόπρωρα, ἵνα τις συγχωρήσῃ τῷ μάθῳ, εἰ μὴ δυνατὰ ἦν εἰς τινα ὥρον
5 καὶ τέλος ἐλθεῖν, τουτέστιν εἰς εἰδῆς τι τέλειον, ὥστε καὶ διαμείναι, πρός 10
δῆλον ὅτι τῆς ἀρχῆς αὐτῶν τοῦ σπέρματος διαφθερέντος τοιαῦτα γέγονεν.
ὅμεν οὐδὲ διέμεινεν, διπερ καὶ νῦν ἐπὶ τῶν τεράτων συμβαίνει.

p. 199b7 Ἔτι ἀνάγκη σπέρματα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλὰ μὴ εὐθὺς
τὰ ζῷα.

10 Εἰ μὴ ἔνεκά του πάντα ἡ φύσις ποιεῖ, διὰ τί τεταγμένη αὐτῆς ἐστιν
ἡ ὀγκιστρία ἄλλα πρὸς ἄλλων παραλαμβάνουσα; ἔδει γάρ καὶ ἄνευ σπέρ-
ματος τὰ ζῷα εὐθὺς ποιεῖν. εἰ δὲ παραλαμβάνει πρῶτον σπέρματα, εἶτα ἐξ 15
αὐτοῦ ποιεῖ σάρκα, καὶ οὕτως ἐφεῖχε μέχρι τοῦ τελείου εἰδούς, καὶ εἰς τὸ
τέλειον εἰδὸς ἐλθοῦσα παύεται λοιπὸν τῆς κινήσεως, πρόδηλον ἄρα ὅτι τὰ
15 πρὸ τοῦ τέλους πάντα τοῦ τέλους ἔνεκεν παρέλαβεν. ἐπεὶ τί δῆποτε ἐστη
εἰς τὸ εἰδός τὸ ἀνθρώπειον τυχὸν ἢ ἴππειον, καὶ μὴ ἐξ αὐτοῦ συνεχῶς κι-
νοῦσα ἄλλο τι, καὶ τοῦτο διπερ ἐτυχεῖν, ἐποίησεν;

p. 199b9 Ἔτι καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς ἔνεστι τὸ ἔνεκά του.

19

Ἐντεῦθεν, διπερ εἶπον, πρὸς αὐτὴν τὴν δόξαν ἐνίσταται, διὰ τὸ ἡττον
20 ἐν τοῖς φυτοῖς τὸ ἔνεκά του ἡ ἐν τοῖς ζῷοις, ἐν οἷς δὲ ἡττον τὸ ἔνεκά του 25
ἐν τούτοις μᾶλλον ἔδει τὰ τέρατα γενέσθαι, τί δῆποτε μὴ ὡσπερ ἐν τοῖς
ζῷοις τὰ βουγενῆ ἀνδρόπρωρα γέγονεν, οὕτω καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς ἀμπελο-
γένη ἐλαιί/πρωρα; εἰ δὲ μὴ γέγονεν ἐν τοῖς φυτοῖς (οὐδὲ γάρ φάνεται τοῦτο
λέγων), οὐδὲ ἐν τοῖς ζῷοις ἄρα. οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, ὡσπερ ἐν τοῖς ζῷοις
25 γίνεται τέρατα τινά, οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς γίνεσθαι, ἀλλ' ἡττὸν τῶν
ζῷων διαφαίνεται ἐν τούτοις τὸ παρὰ φύσιν, διὰ τὸ μὴ οὕτως διηρθρώσθαι
τὰ εἰδη καὶ διακεκρίσθαι ὡς ἐν τοῖς ζῷοις· ἐν οἷς γάρ ἀκριβέστερον τὸ εἰδός,

1 συτάτεσιν τὰ βουγένη K	2 καὶ τέλος—ἐλθεῖν ομ. K	3 ἐμπεδοκλέους primitus
M et t βουγένη K	4 δυνατὸν L	6 τοῦ L: καὶ τοῦ KMt at cf. p. 319, 7
τοῦ M	8 Ἔτι δὲ t	8. 9 γενέσθαι—ζῷα ομ. K
ἐστι M	11 γάρ ομ. L	10 τεταμένη et
15 ἔνεκα Mt	12 πρῶτον σπέρματα] ἀσπερματ K	14 πάβεται K
τί ποτέ ἐστιν L	16 ἀνθρωπείου compend. K	18 ἔνεστι τὸ
ἔνεκα τοῦ om. K	19 ἀντίσταται L	21 τὰ πέρατα L
24 λέγω K	22 διαφαίνεται t	22 βου-
οὔτοι t	οὐδὲν δὲ L: οὐδὲν KM: οὐδὲ t ζοῖς altero ^o	γένη ἀνδρόπρωρα K
οὕτω t	26 διαφαίνεται KM: διαφέρεται L: διαφαίνεται t	loco t
27 τὸ ἀκριβέστερον εἰδός; Mt		

ἐν τούτοις καὶ ἡ δλίγη ἐκτροπὴ πρόδηλος. καὶ ὥσπερ ἐν ἄλλοις αὐτός φησι, ι 1^τ
 τοῦ τεθνεῶτος τὴν μὲν γεῖτρα οὐχέτι ἀν εἴποι τις γεῖτρα εἰναι, εἰ μὴ δμω- 21
 νύμως, ὡς τὴν λιθίνην ἢ τὴν γεγραμμένην, διὰ τὸ ἐφθάρθαι αὐτῆς ἐναρ-
 γῆς τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐνέργειαν, τὴν μέντοι σάρκα τοῦ τεθνεῶτος νομίσειν
 5 ἄν τις μηδὲν ἔλαττον ἔχειν τῆς ζώστης διὰ τὸ μὴ ἐναργῆς ὁρᾶσθαι τὸ εἶδος
 αὐτῆς καὶ τὴν γρείαν, ἢν παρεῖχε τῷ θλιψίῳ, μετὰ θάνατον ἐφθαρμένην.
 τοῦτο δὲ διὰ τὸ ὑλικώτερα ὅντα τὰ ὄμοιοι μερῆ μὴ εἰλικρινὲς ἔχειν τὸ εἶδος.
 οὕτω δή, ἐπειδὴ καὶ τὰ φυτὰ πρὸς τῇ ὅλῃ μᾶλλον εἰσιν ἡπερ τὰ ζῷα καὶ 25
 διὰ τοῦτο ἀμυδρότερον ἔχει τὸ εἶδος, ἐν ταῖς παρεκτροπαῖς δὲ διαφορὰ οὐ
 10 διαφαίνεται, ὥσπερ οὐδὲ ἐν τῇ νεκρῇ σαρκὶ, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δοκεῖ τέ-
 ρατα γίνεσθαι ἐν τοῖς φυτοῖς. τοῦτο δὲ τὸ ἐπιγείρημα οὐκ ἔστι πραγμα-
 τειῶδες, ἀλλ’ ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἐμπεδοκλέους καὶ τὰ παρὰ αὐτοῦ,
 διὰ οὐκ ἔστιν ἔσωτον ἀκόλουθος, ἐν τοῖς ζῷοις μὲν τὰ τοιαῦτα τέρατα γεν-
 νᾶν, ἐν τοῖς φυτοῖς δὲ οὐκέτι· καίτοι εὐλογώτερον ἦν ἐπὶ τῶν φυτῶν
 15 τοῦτο ποιῆσαι. εἰ μὲν οὖν καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν ἐγίνετο, διὰ τί μὴ εἰπεν; 40
 εἰ δὲ διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι οὐκ εἰπεν, ἀποτονίᾳ ἐπὶ μὲν τῶν εἰλικρινεστέρων
 εἰδῶν καὶ ἐφ’ ὧν μᾶλλον τὸ ἔνεκά του διαφαίνεται καὶ ἡ τῆς φύσεως πρό-
 νοια, ἐπὶ τούτων ὡς ἔτυχε ταῦτα γίνεσθαι λέγειν, ἐπὶ δὲ τῶν φυτῶν μη-
 κέτι, ἐν οἷς ἡττόνι ἔστι διαδῆλος ἡ φύσις πάντα ἔνεκά του ποιεῦσα. ὃ δὲ
 20 ἀληθῆς ἔχει λόγος ἐν ἀμφοτέροις μὲν γίνεσθαι τὸ παρὰ φύσιν, σπάνιον δὲ
 τοῦτο καὶ κατὰ ἀπόπτωσιν τοῦ ἔνεκά του καὶ τοῦ κατὰ φύσιν, ὥσπερ καὶ
 ἐπὶ τῶν τεγνῶν τὸ παρὰ τέχνην.

p. 199b17 'Αφ' ἐκάστης δὲ οὐ τὸ αὐτὸν ἐκάστοις οὐδὲ τὸ τυχόν, 45
 ἀεὶ μέντοι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἀν μὴ τι ἐμποδίσῃ.

25 Ότι οὔτε ἡ αὐτὴ φύσις πλειόνων τελῶν ἔστι ποιητική, οὔτε πλείους
 φύσεις ἐν καὶ τὸ αὐτὸν ἀπεργάζονται εἶδος, ἀλλ’ ἐφ' ἐκάστης ὀρισμένον
 ἔστι τὸ εἶδος, εἰ μὴ τι τῶν ἔξωθεν ἐμποδίσῃ. συνάγομεν γάρ πολλάκις
 διάφορα ζῷα εἰς συνουσίαν, ὡς ἕπτον καὶ ὅνον εἰς ἡμίόνου γέννησιν, καὶ
 ποιηῦμεν ἐκ δύο εἰδῶν ἐν, ἀλλ’ οὖν καὶ ἐνταῦθα θυμαστὴ τῆς φύσεως
 30 ἡ πρόνοια τὰ τοιαῦτα ἄγονα ποιήσασα, ἵνα μάθης ὡς δσα μὲν ὑπ’ αὐτῆς

1 δλίγη] θλη L ἐν ἄλλοις] respicit Meteorol. Δ 12 p. 389b31 sqq. cf. Metaph. Z 10
 p. 1035b24 αὐτὸν φησιν αὐτὸς L 3 αὐτὴν vel αὐτῶν M 4 σάρκα ἐκ τοῦ L
 8 ἐπειδὴ καὶ τὰ φυτὰ K: ἐπειδὴ τὰ φυτὰ ἐπειδὴ L: καὶ τὰ φυτὰ ἐπειδὴ Mt μᾶλλον
 εἰναι διεπειδὴ L 9 ἀμυδρότερον Mt ἔχειν L διαφορὰ] φύσις L 10 post
 διαφαίνεται addit δὲ L 11 οὐκ ἔστι LK: οὐκέτι Mt 11. 12 πραγματιῶδες inventi
 in M neque correxit t 13 ἔστιν ἥλιος L. videtur ἥλιος nihil aliud esse quam
 compendium non intellectum vocis διτιν vel ἔστιν ἔσωτα fortasse recte K
 14 εὐλογότερον K 16 ἀποπος (K)t 18 λέγων compend. M et t 20 λε-
 γων L σπάνειον M 21 καὶ τοῦτο καὶ L ἀπόπτωσις (sic) K 23. 24 οὐ
 τὸ —ἐμποδίσῃ om. K 23 οὐδὲ M 24 μέν τοι γε t ἐδὲ t τις L.
 26 τὸ om. LK 27 τὸ εἶδος] τὸ τέλος K μὴ τις L 28 γέννεσιν ante corr. M:
 γένεσιν K 30 τὰ om. L μέν om. Mt

γίνεται μηδενὸς τῶν ἔξωθεν βιαζομένου ἡ διακόπτοντος, ταῦτα τοῦ σκο- 11 πυμωτάτου τέλους τυγχάνει, τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ διαδοχὴ τῶν εἰδῶν, δοσα δὲ εἰ μὴ οὕτως γίνεται, πηρώματά ἐστι καὶ οὐδὲ δλως διαμένει, ἡ διαμένοντα τοῦ φυσικωτάτου τέλους οὐ τυγχάνει. κάνταῦθι δὲ ἡ σύνοδος τῶν σύνεγ- 5 γυς, οὐ τῶν πόρρω.

p. 199b 18 Τὸ δὲ οὖ ἔνεκα, καὶ δ τούτου ἔνεκεν, γένοιτο ἀν καὶ ἀπὸ τύχης.

Ἐπειδὴ ἔδειξεν δτι ἐν τῇ φύσει τὸ ἔνεκά του, καὶ ἔχει τι τέλος οὐ 10 ἔνεκα πάντα πράττει, ἀρα, φησίν, ἐν | μόνῃ τῇ φύσει, ἡ καὶ ἐν τῇ τύχῃ 11 ἐστι τὸ ἔνεκά του καὶ τὸ οὖ ἔνεκα ταῦτα πράττεται; καὶ φησιν δτι ἐστι καὶ ἐν τῇ τύχῃ, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸν ἀλλὰ κατὰ συμβεβήκος. ἐλθῶν γάρ τις ἀπὸ ἔνηγρος ἐλούσατο, ἀλλ' οὐ τούτου ἔνεκεν ἦλθεν ἵνα λούσηται, ἐγένετο μέντοι ο πλούς ὡς ἔνεκα τούτου. κατὰ συμβεβήκος οὖν ἐν τῇ τύχῃ τὸ ἔνεκά του, οὐ καθ' αὐτό, δπερ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρηται.

15 p. 199b 20 Λέγομεν δτι ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὁ ἔνος καὶ λουσάμενος ἐπῆλθεν.

Γράφεται καὶ λυσάμενος ἀντὶ τοῦ λυτρωσάμενος. οἶν εἴ τις ἐν πάλει ἐλθῶν εῦροι τινὰ δέσμιν, είτα λυτρώσηται τοῦτον· λέγομεν γάρ ἐν τοῖς 10 τοιούτοις, δτι ἦλθεν ἵνα λυτρώσηται αὐτόν. καίτοι οὐ τούτου ἔνεκεν ἦλθεν, ἀλλὰ τὸ ἔκβαν οὗτα γέγονεν ὡς ἀν εἰ τούτου ἔνεκεν ἦλθεν, δπερ πεποίηκεν· ἀπερχόμενος γάρ ἀγωνίσασθαι Όλυμπια καὶ εύρων ἐν Αἰγίνη Πλάτωνα δεδεμένον, ἀγοράσας ἐλυτρώσατο εἰπών δτι οὐκ ἀν πολλὰς νίκας ἐν Όλυμπιᾳ ἀντηλλάξατο τῆς πράξεως ταύτης.

1 γίνονται L 2 έξοθεν K 3 οὕτω t 4 πληρώματά K 5 ἡ δια-
μένον M: ἡ διαμένοντος I 6. 7 καὶ δ—τύχης om. K 6 ἔνεκεν (post
τούτου) I.: ἔνεκα Mt 8. 10 καὶ ἔχει—ἔστι τὸ ἔνεκά του om. K 8 τι] τί L:
τὸ Mt 9 ὅρα M 9. 10 ἐν μόνῃ—καὶ φησιν om. L 13 ἔνεκα τούτου t:
ἔνεκά τουτ (sic) M: ἔνεκα του τοῦ K: ἔνεκα του L κατὰ συμβεβήκος· κατὰ συμ-
βεβήκος οὖν t οὖν om. K 14 δπερ] δυ K εἰρη K 15 Οὖν
λέγομεν εχ Arist. t 15. 16 ἦλθεν—ἀπῆλθεν om. K 17. 20 γράφεται—οὐ
τούτου ἔνεκεν ἦλθεν om. L 17 λυσάμενος KM: λυτρωσάμενος t λυτρωσάμενος
scripsi: λυτρωσάμενος M: λυτρωσόμενος K: λυσάμενος t, scilicet deceptus vocibus ἀντὶ τοῦ
quibus alteram lectionem designari putavit, at recte excerptor cod. Paris. 1853 (Scholl.
p. 355b 3) ἀντὶ τοῦ per ὃ ἐστι explicavit, ceterum cf. Diels z. Textgesch. p. 23 18 εῦροι
KM: εῦροι ἀν t: fort. εῦρη λυτρώσηται (post είτα) KM: λυτρώσαιτο t 20 εἰ
ἔνεκεν τούτου L 20. 21 δπερ πεποίηκεν om. Mt 21 ὀλυμ (= ὀλυμπία?) M
23 ἀντηλλάξατο t

p. 199b28 Καὶ εἰ ἐνῆν ἐν τῷ ἔύλῳ ἡ ναυπηγική, ὁμοίως δν τῇ i1· φύσει ἐποίησεν.

Ἄλογον, φησί, τὸ νομίζειν μὴ ἐνεκά του ποιεῖν τὴν φύσιν διὰ τὸ μὴ 17
ὑρᾶν αὐτὴν βουλευμένην, ὅπότε οὐδὲ ἡ τέχνη βουλεύεται· εἰ τοίνυν ἐπι-
5 νοήσας τὴν ναυπηγικὴν τέχνην ἐν τῷ ἔύλῳ καταδεδυκαῖαν, τί πλέον ἀν-
ἐποίησεν ἡ ὡς ἡ φύσις ἐποίει μὴ βουλευμένη; μὴ γάρ δὴ δι τὸν ἀνθρώπῳ
ἡ τέχνῃ σκόπει, ἀλλὰ ταῦτην τοῦ ἀνθρώπου χωρίσας ἐγκατάθεσε τῷ ἔύλῳ, 20
καὶ οὐδὲν ὄψει πλέον ποιοῦσαν ἡ ὡς νῦν ἔξωθεν οὖτα ἐργάζεται. ὥσπερ
οὖν νῦν ἔξω οὖσα ἐνεκά του πάντα ποιεῖ, καὶ ἐν τῷ ἔύλῳ δηλούντι οὖσα,
10 ὥσπερ ἡ φύσις ἐν τοῖς φυσικοῖς, ἐνεκά του δν πάντα ἐποίησε. διὰ τί οὖν
μὴ καὶ νῦν τὴν φύσιν οὗτως ποιεῖν φαμεν ἐν τοῖς φυσικοῖς ἐνυπάρχουσαν;

p. 199b30 Μάλιστα δὲ δῆλον, δταν τις ἰατρεύη αὐτὸς ἐσυτόν.

Ἐπειδὴ ὑπέθετο τὴν τέχνην ἐν τῷ ἔύλῳ ἐνυπάρχουσαν, ἵνα ἀπεικάσῃ 28
αὐτὴν τῇ φύσει ἐγγυτέρω φέρων τὴν εἰκόνα, τούτῳ ἐχρήσατο τῷ παραδεί-
15 ματι, φπερ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν. ἔστι τοις γάρ ὡς ἐν τεχνητοῖς ὁ ἰατρεύων
ἐσυτὸν ἰατρὸς τῇ φύσει· τὴν ἀρχὴν γάρ τῆς ὑγιείας ἐν ἐσυτῷ ἔχει, ἀλλὰ
συμβέβηκεν ἐνταῦθα τὸν ἰατρεύομενον ἅμα καὶ ἰατρὸν είναι.

p. 199b34 Τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης πότερον ἐξ ὑποθέσεως; ὑπάρχει ἡ
καὶ ἀπλῶς;

20 Τῶν δύο προβλημάτων ὡν προεβάλλετο δείξας τὸ ἔτερον, τοῦτο δ' 30
ἐστὶν δι τὴν φύσις ἐνεκά του πάντα ποιεῖ, νῦν ἐπὶ τὸ λοιπὸν μετέρχεται·
τοῦτο δὲ δὴ πῶς ἐστιν ἐν τοῖς φυσικοῖς τὸ ἀνάγκαιον, πότερον ἀπλῶς καὶ
κατὰ ἓντα τινὰ είρμῳ ἀνάγκη τῷ προτέρῳ τὸ δεύτερον ἐπεσθαι καὶ τούτῳ
τὸ τρίτον καὶ οὗτως ἐφεξῆς, ὥσπερ ἔχει ἐπὶ τῶν οὐρανίων (ἀνάγκη γάρ

1 plenius lemma Ἀτοπον δὲ καὶ (sic) τὸ — βουλεύεται. καὶ τοῦτο καὶ εἰ LKM et primitus Arist. cod. E: καὶ γάρ εἰ τοῦτο 1. 2 ἡ ναυπηγική — ἐποίησεν ομ. K 1 τῇ ομ. primitus Arist. cod. E 2 ἐποίησεν LM: ἐποίει τοῦ Aristoteles 4 ὅποτε (L)t: ὅποτε ἐστιν K: ὅποτε ἐστιν (sed ἐστιν del.) M 5 ἡ ομ. K 4. 5 ἐπινοήσας compend. M: ἐπινοήσεις tοῦτο 5 ναυτικὴν Mt 6 ἡ ομ. L 7 σκόπει L: σκοπεῖ K: σκοπεῖν compend. M: σκόπειν tοῦτο ante τοῦ ἀνθρώπου addit ἀνευ τοῦ χωρίσας LK: σκοπήσας Mt 8 ἐνκαταθετῶ et mox δῆλη K 9 οὖν LK: ομ. M: γάρ tοῦτο 10 δι τοῦ πάντα LK: ἀπαντα Mt 11 οὗτως tοῦτο φαμὲν ποιεῖν Mt 12 δταν — ἐσυτόν ομ. K 15 φπερ t: δπερ LKM 16 μπροσθεν c. 1 p. 192b 23 δ] ᾧς δ L 16 τὴν γάρ
17 συμβέβηκεν] κατὰ συμβεβήκας L 17 τὸν ομ. L είναι ομ. K
18 lemma ομ. K 18 δηλούντι ομ. M 20 προεβάλλετο tοῦτο 22 δὲ ἡν] δ' ἡ L 23 είρμῳ
hic et p. 326,2 K 19 ἀνάγκης L 20 tοῦτο L: ομ. KMt 21 επεσθαι LMt: εσεσθαι K
24 post γάρ interciderit propter compendia τὸν φλιον cf. p. 198,25. 330,15

ἀπὸ Κριοῦ γίνεσθαι ἐν Ταύρῳ, καὶ ἐκ τούτου ἐν Διδύμοις, καὶ οὕτως ι¹ ἐφεξῆς κατὰ ἓντα τινὰ καὶ ἀναγκαῖν εἰρηνὸν τοῖς προτέροις ἀεὶ τῶν δευτέρων ἐπομένων), ἡ οὐχ οὕτω τὸ ἀναγκαῖν ἐν τοῖς φυσικοῖς, ἀλλ’ ἐξ ὑπο-² θέσεως τῶν δευτέρων ὑποτεθέντων ἐξ ἀνάγκης τὰ πρότερα ἔπειται. οἵνι³ 5 τι λέγω· τῇ ὅλῃ ἐξ ἀνάγκης ἔπειται τὸ εἰδός, διπερ ἀν εἴη τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖν· διότι γάρ ἔχει τοιάνδε δύναμιν ἡ ὅλη, δεῖ πάντη τε καὶ πάντως ἔπειται καὶ τὸ εἰδός. ἡ οὐχ οὕτως, ἀλλ’ εἰ δεῖ γίνεσθαι τὸ εἰδός, δεῖ τοιάνδε ὅλην προϋποκείσθαι. οἱ μὲν οὖν φυσικοὶ τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖν ἐν τοῖς γινομένοις ὑπετίθεντο· πάντες γάρ ταῖς δυνάμεσι τῇς ὅλης ἐξ ἀνάγκης ἔπειται⁴ 10 τὰ εἰδη ἔλεγον. ὥσπερ ἀν εἰ καὶ τὴν οἰκίαν διὰ τοῦτο τοιάνδε εἶναι⁵ ἔλεγον, διὰ τὰς φυσικὰς τῇς ὅλης ἐξ τῆς σύγκειται δυνάμεις (οἵνιν διότι γάρ βαρεῖς μὲν οἱ λίθοι κουφότεραι δὲ τούτων αἱ πλίνθοι ἔτι δὲ κουφότερα τὰ ξύλα, διὰ τοῦτο γέροντες ἡ οἰκία ἔχουσα τὸ μὲν θεμέλιον κάτω, ἐφεξῆς δὲ τούτοις τὰς πλίνθους, καὶ ὑπεράνω πάντων τὰ ξύλα, διότι τῶν ἀλλων κουφότερα· πάντων γελοίων διὰ τὰς δυνάμεις τῇς ὅλης τοιάνδε σχῆμα ἔχειν τὴν οἰκίαν ὑποτιθέμενοι, οὐ διότι ἔστι τὴν οἰκίαν τοιάνδε εἶναι καὶ διὰ τοῦτο τοιάνδε ὅλην παρασκευασθῆναι· εἰ γάρ ἀπλῶς ταῖς δυνάμεσι τῇς ὅλης εἰ⁶ 15 πετο τοιάνδε εἰδός, ἔστι αὐτομάτως εἶναι τὴν οἰκίαν οὕσης τῇς ὅλης, καὶ μηδὲν τοῦ τάπτοντος δεῖσθαι), οὕτως δὲ καὶ οἱ φυσικοὶ τὸ ἀναγκαῖν ἐν 20 τοῖς γινομένοις ὑπάρχειν ἔλεγον· διὰ γάρ τὸ τὸ φυγρὸν εἶναι τοιάνδε καὶ τὸ θερμόν, γενέσθαι διτοῦν ἡ σάρκα ἡ τῶν ἀλλων διτοῦν, γήρουν διὰ τὸ τὰς ἀτόμους σφαιρικὰς εἶναι τὸ πῦρ καίειν, ἡ τὸ δῦωρ φύγειν διὰ τὸ ἐκ κυβικῶν εἶναι ἀτόμων· καὶ ἔκαστος ἀπλῶς τὰς αἰτίας τῇς τῶν εἰδῶν γενέσεως τῇ ύπ’ αὐτοῦ ἐπινεομένη ὅλη ἀνέθηκεν. ἔχει δὲ τὸ ἀναγκαῖον⁷ 25 οὐχ οὕτως ἐν τοῖς φυσικοῖς· οὐδὲν γάρ ἔστι φύσις τῇς ἐργαζομένης. οὐδὲ διότι τὴν ὅλην ἡ φύσις ἐργάζεται, ἀλλ’ οὐσῇ γρήγοραι εἰς τὴν τῶν εἰδῶν γένεσιν· τὰ γάρ στοιχεῖα ὄντα λαβήσα καὶ τοιάς ἡ τοιάς μίξασα, οὕτως ἄλλο καὶ ἄλλο ἐπιτίθησαν εἰδός. εἰ δ’ ἀπλῶς τῇ τῇς ὅλης δυνάμει εἰποντο τὰ εἰδη, τίς ἡν χρεία τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου, τῇς φύσεως φημί; 30 ἐξ ὑποθέσεως οὖν τὸ ἀναγκαῖον· διὰ γάρ τὸ δεῖν τοιάνδε εἰδός εἶναι, διὰ τοῦτο παραλαμβάνεται ἡ ὅλη, ἀμέλει, ως εἴπον, καὶ παραληφθείσης τῇς

1 γενέσθαι L 2 Ενα] Εναν K 3. 4 ἐπομένων—δευτέρων οι. K 4 ὑποτιθέντων M 5 ἐξ ἀνάγκη (sic) K 7 ἡ οὐχ οὕτως, ἀλλ’] διπερ ἀν· ἀλλὰ K
γίνεσθαι καὶ τὸ εἰδός L 10 ἀν οι. L 11 διὰ τὸ τὰς L 12 κουφότεραι K:
κουφό M: κουφότεροι Lt αἱ ut vid. M: οἱ LKt πλήρθοι εἰ τοιχοπλήνθους; K
14 τοὺς πλίνθους L τῶν ἀλλων οι. Mt 14. 15 κουφό M: κουφότερον t^{τού}
15 τὸ τοιάνδε L, 17. 18 εἰπετον (h. e. εἰπετο οὖν) K 19 οὕτω τ 20 Ελεγον ὑπάρχειν L alterum τὸ (ante φυγρὸν) οι. Mt 20. 21 καὶ τὸ iterabat ante
lituram K 22 τεσσαράκοντας K καίειν ἡ Mt: καὶ μὴ K: καὶ L
23 κυβικὸν K: κινητὸν M τῇς iterat L 24 ἐπινεομένη corr. L ἐνέθηκεν L 25 ἔστι] ἔχει L 26 τὴν (post γάρ) οι. L 27 τοιάς ἡ τοιάς libri,
sed τοιάς ἡ οι. K 28 εἰ δ’] οὖδε’ L 31 ἀμε M

οὐλης καὶ καλλιεργηθείσης καὶ προδρόμων εἰδῶν προγενημένων οὐ πάντως ἡ 2r
 τὸ σκοπιμώτατον ἐπιγίνεται εἰδος.² οὖτως ἄρα οὐ ταῖς τῆς οὐλης δυνάμεσιν
 ἐξ ἀνάγκης τὰ εἰδη ἔπονται, ἀλλ’ ἔμπαλιν, ὡς εἰπον, καὶ ἐξ ὑποθέσεως
 τὸ ἀναγκαῖον, εἰ δὲ τοιόνδε εἰδος εἶναι, θεὶ οὐλην παραληφθῆναι τοιάνδε,
 5 οἷον θερμήν μὲν τοσήνδε ψυχράν δὲ τοσήνδε. καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὄμοιώς.
 ἔχει οὖν, φησί, τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς φύσεις τρόπον τινά, ὥσπερ ἐν τοῖς δ
 μαθήμασιν· ἐξ ὑποθέσεως γάρ καὶ ἐν τοῖς μαθήμασι τὸ ἀναγκαῖον. μαθή-
 ματα δὲ λέγει τὰς δεῖξεις τὰς μαθηματικὰς συλλογιστικῶς προτίθεται, ὥστε
 καθολικώτερον ἔστιν εἰπεῖν ἀντὶ τῶν μαθημάτων τοὺς συλλογισμούς, ὅτι
 10 ὡς ἔχει ἐν τοῖς συλλογισμοῖς τὸ ἀναγκαῖον, οὖτως ἔχει καὶ ἐν τοῖς φυσι-
 κοῖς. ἐξ ὑποθέσεως γάρ καὶ ἐν τοῖς συλλογισμοῖς τὸ ἀναγκαῖον· ὑποθε-
 μένοις γάρ τὰς προτάσεις ἐξ ἀνάγκης ἔπειται τὸ συμπέρασμα, ὥσπερ καὶ
 ἐν τοῖς φυσικοῖς τοῦ εἰδούς ὑποτεθέντος ἐξ ἀνάγκης ἔσται καὶ ή οὐλη. τὸ
 μὲν οὖν ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον ὄμοιώς ἐπ’ ἀμφοῖν, ή δὲ τάξις τῆς ἀκο-
 15 λουθίας ἀντέστραπται· ἐπὶ μὲν γάρ τῶν συλλογισμῶν εἰς αἱ προτάσεις, καὶ
 τὸ συμπέρασμα (τουτέστιν εἰ τὸ πρῶτον, καὶ τὸ δεύτερον), οὐκέτι μέντοι
 εἰ τὸ συμπέρασμα, καὶ αἱ προτάσεις· ἀληθῶν μὲν γάρ οὐσῶν τῶν προτά-
 σεων, ἀληθὲς ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ συμπέρασμα, οὐκέτι μέντοι εἰ τὸ συμπέ-
 ρασμα, καὶ αἱ προτάσεις. τὸ γάρ αὐτὸ συμπέρασμα δυνατὸν ἀλλοτε ἄλλαις
 20 προτάσεσι συναγαγεῖν, καὶ οὐ μόνον ἐξ ἀληθῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ φευδῶν
 ἀληθές· εἰ μὲν γάρ εἴ καὶ εἴ, πάντως ι’, οὐ μέντοι εἰ ι’, πάντως εἴ καὶ εἴ, 15
 ἀλλὰ δύναται ζ’ καὶ γ’, καὶ σ’ καὶ δ’. καὶ ἐπὶ συλλογισμῶν δὲ ‘ο ἄνθρω-
 πος ζῷον, τὸ ζῷον οὐσία, ο ἄνθρωπος ἄρα οὐσία’, καὶ ἐκ φευδῶν δὲ τὸ
 αὐτὸ συνάττεις ‘ο ἄνθρωπος λίθος, ο λίθος οὐσία, ο ἄνθρωπος ἄρα οὐσία’.
 25 ὥστε πάντως μὲν ταῖς τοιαῖσδε προτάσεσιν ἔπειται καὶ τοιόνδε συμπέρασμα,
 οὐ μέντοι τοιῷδε συμπεράσματι πάντως ἔπονται τοιαῖδε προτάσεις. εἰ γάρ
 τις εἴποι διτι δυνατὸν ἐξ ἀληθῶν προτάσεων ψευδὲς συναγαγεῖν συμπέρασμα, 20
 οἷον ἔστιν ‘ο ἄνθρωπος ζῷον, τὸ ζῷον δισύλλαβθον, ο ἄνθρωπος ἄρα δισύλ-
 λαβθος’, ἴστω διτι οὐ σφέζει δ τοιοῦτος τὰς προτάσεις· δ γάρ μέσος δρος
 30 οὐκ ἔστι κοινός. ἄλλος μὲν γάρ ἔστιν δ κατηγορούμενος ἐν τῇ ἐλάττονι,
 καὶ ἄλλος δ ὑποκείμενος τῇ μείζονι· τῆς μὲν γάρ ἐλάττονος ζῷον τὸ οὐ-
 σιῶδες κατηγορεῖται, τῇ δὲ μείζονι ή φωνὴ αὐτὴ καὶ τὸ ὄνομα τὸ τοῦ

2 ἐπιγίνεται L: ἐπὶ γάρ K: γίνεται Mt οὖτως ἄρα οὐ LKM: visus sibi legere οὗτε in
 M dedit οὗτε ἄρα (om. οὐ) t δυνάμει Mt 3 καὶ om. L 8 συλλογικῶς
 ante corr. M 9 ἀντι] ἀν τὸ L 13 ὑποτιθέντος M 15 μὲν om. L τῶν
 συλλογισμῶν K 16 τουτέστιν—δεύτερον om. L οὐκέτι] οὐ L 17. 19 καὶ αἱ προτά-
 σεις ἀληθῶν—αὐτὸ συμπέρασμα om. K 21 ε καὶ ε utrobique LK: πέντε καὶ πέντε (sed
 altero loco καὶ πέντε om. M) Mt ι utrobique scripsi: δέκα libri 22 δύναται]
 δυνατὸν καὶ L ζ’ καὶ γ’ καὶ σ’ καὶ δ’ LK: ἐπτά καὶ τρεῖς καὶ δέκα καὶ τέσσαρες (sed
 δ’ M) Mt δὲ LK: μὲν Mt 23 δ om. L 25 ταῖς τοιαῖς δὲ K 26 τοιαῖδε K:
 τοιαῖδε (L)Mt²t 27 ψευδεῖς K 28 δ priore loco om. Mt 28. 29 δισύλλαβθον—δισύλλαβθος
 L: δισύλλαβθος—δισύλλαβθος K: δισύλλαβθον—δισύλλαβθος Mt 30 ἔστιν (post γάρ) om. L
 31 post ὑποκείμενος inserit ἐν t τῆς μὲν γάρ ἐλάττονος LKM: ἐν μὲν γάρ τῇ ἐλάττονι t:
 fort. τῇ μὲν γάρ ἐλάττονι 32 τῇ δὲ μείζονι LKM: ἐν τῇ μείζονι δὲ t

ζηίου. ὥστε οὐδὲ προτάσεις εἰςὶν αὗται συλλογισμοῦ (οὐδὲ γάρ συνεπλά-¹ κηρσαν κοινῷ δρψ), ἀλλὰ μόνον δύο εἰσὶν ἀποφάνσεις ἀπολλυμέναι. ἐπὶ²
 μέντοι τοῦ 'ἢ ἄνθρωπος λίθος, ἢ λίθος οὐσία', εἰ καὶ φευδῆς ἡ, ἐλάττων
 πρότασις, ἀλλ' οὖν ἡ συμπλοκὴ συλλογιστική ἔστι· κοινὸς γάρ ὁ μέσος
 5 δρος, καὶ σχῆμα³ ἔστι τὸ ἐκ τῆς συμπλοκῆς αὐτῶν ἀποτελούμενον. ἐπὶ⁴
 μὲν οὖν τῶν συλλογισμῶν, ὡς εἴπον, τῷ πρώτῳ, λέγω δὴ ταῖς προτάσεσιν
 αἰτινές εἰσιν ὅλη τοῦ συλλογισμοῦ ὑποτεθείσαις, τὸ δεύτερον ἀκολουθεῖ,
 λέγω δὴ τὸ συμπέρασμα, τῷ δὲ δευτέρῳ οὐκέτι τὸ πρῶτον· ἐπὶ δὲ τῶν
 φυσικῶν, καὶ καθόλου τῶν πρακτῶν πάντων εἴτε τεχνηῶν εἴτε προαιρε-
 10 τῶν, ἔμπαλιν, τοῦ μὲν ὑπέρτερου, λέγω δὴ τοῦ εἰδόντος, ὑποτεθέντος, ἀνάγκη⁵
 πᾶσα τὴν ὅλην, ὅπερ ἔστι πρότερον, ἔπειται, οὐ μέντοι εἰ ἡ ὅλη ὑπάρχει,
 πάντως ἔφεται καὶ τὸ εἰδός, ὡς εἴπομεν ἤδη. ἡ μὲν οὖν διαφορὰ τῶν
 φυσικῶν καὶ καθόλου τῶν πρακτῶν πρὸς τὰ μαθηματικά, αὕτη, ἡ δὲ
 κοινωνία, διτὶ τε ἐξ ὑποθέσεως ἐν πᾶσι τὸ ἀναγκαῖον (ἐνδε γάρ ὑποτεθέντος
 15 ἔπειται τὸ λοιπόν, ἐν μὲν τοῖς πρακτοῖς τοῦ εἰδόντος ὑποτεθέντος ἡ ὅλη
 ἔπειται, ἐν δὲ τοῖς μαθηματικοῖς τῆς ὅλης ὑποτεθείσης, ἔπειται τὸ εἰδός),
 καὶ διτὶ τρόπον τινὰ καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς τῷ πρώτῳ τὸ δεύτερον ἔπειται,
 ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς· τὸ γάρ εἰδός, διπερ ἔστι τῆς πράξεως⁶
 τέλος, ἀρχή⁷ ἔστι τῆς θεωρίας. εἰ οὖν ἡ θεωρία ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ
 20 εἰδόντος λήγει δὲ εἰς τὴν ὅλην, ἔπειται δὲ τῷ εἰδεῖ ἡ ὅλη, καὶ ἐν τοῖς φυ-
 σικοῖς; ἀρα τρόπον τινὰ τῇ ἀρχῇ⁸ ἐξ ἀνάγκης τὸ τέλος ἔπειται, ὥσπερ καὶ
 ἐν τοῖς μαθηματικοῖς. είτα καὶ τὴν αἰτίαν τούτου προστιθησι· διότι, φησίν,
 ἐν τοῖς μαθηματικοῖς πρᾶξις οὐκ ἔστι, θεωρία δὲ μόνη. εἰ μὲν γάρ ἡ
 πρᾶξις ἐν τοῖς μαθημασιν, ὄμοιως ἀν καὶ ἐν αὐτοῖς ἀνάπαλιν εἰχεν ἡ
 25 πρᾶξις τῇ θεωρίᾳ, καὶ ἡν ἀν ἡ τῆς πράξεως ἀρχὴ τέλος τῆς θεωρίας,
 νῦν δ' ἔπειδη θεωρία μόνη ἔστιν ἐν τοῖς μαθημασιν, καὶ ἔστιν ἐπ' αὐτοῖς⁹
 ἀρχὴ μὲν αἱ προτάσεις ταύταις δὲ ἐξ ἀνάγκης ἔπειται τὸ συμπέρασμα,
 διοιώς; δὲ καὶ ἐν τῇ τῶν φυσικῶν θεωρίᾳ πρῶτον μέν ἔστι τὸ εἰδός ἔσχα-
 τον δ' ἡ ὅλη, καὶ ἔπειται ἐξ ἀνάγκης τῷ εἰδεῖ ἡ ὅλη, ταύτῃ καὶ ἐν τοῖς
 30 φυσικοῖς τῷ πρωτέρῳ τὸ ὅστερον ἐξ ἀνάγκης ἔπειται. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ
 πάντως τῇ ὅλῃ ἔπειται τὸ εἰδός, ἀλλ' οὖν ἀδύνατον ἄνευ τῆς ὅλης γενέ-
 σθαι τὸ εἰδός. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν μαθημάτων, εἰ καὶ μὴ τῷ συμπερά-
 σματι πάντως ἔπονται αἱ προτάσεις, ἀλλ' οὖν μὴ ὄντος τοῦ συμπεράσματος¹⁰

2 μόνων ante corr. K ἀποφάνσεις K: ἀποφάσεις LMt ἀπολλυμέναι (sic) M
 3 fort. οὐσία, (ἢ ἄνθρωπος ἀρα οὐσία) ψευδεῖς ἡ ἐλλαττων K ὃ καὶ οὐ σχῆμα L

6 οὖν οι. M τῷ συλλογισμῷ K λέγει K 8 πρῶτον Mt: πρό K: πρότε-
 ρον L δὲ (post ἐπὶ) οι. M 9 εἰ (sic) τεχνηῶν K 10 ὑποτεθέντος LM
 11 πᾶσα οι. superser. K πρότερον] πρότασις L εἰηγει (h. e. εἰ ἡ ὅλη) K: εἰ
 ὅλη LMt 14 τε K: τε LM: τὸ t 15 ὑποτεθέντος corr. M²: ὑποτεθείσης M
 15. 16 ἡ ὅλη ἔπειται L: οι. KMt 16 ἐν δὲ—ὑποτεθείσης LK: οι. Mt τὸ εἰδός]
 ἡ ὅλη superser. M² 19 τέλος LK: εἰδός Mt 20 λέγει K 20. 21 τοῖς
 φυτοῖς M 23 μαθηματικοῖς recte L 24. 26 διοιώς—μαθημασιν οι. K
 26 ἔστιν] γάρ L. 29 δὲ ὅλη· καὶ ἔπαιτε K

οὐκ ἀν εἰεν αἱ προτάσεις· ἀδύνατον γὰρ μὴ ἀληθινὸς ὅντος τοῦ συμπερά· i 2r
σματος ἀληθεῖς εἶναι τὰς προτάσεις.

Ταῦτα εἰπὼν ἔπαγε· θτὶ ἀμφότεραι μὲν αἱ ἀρχαὶ αὗται τῷ φυσικῷ
λεκτέαι· διαλέκται γάρ καὶ περὶ εἰδούς καὶ περὶ ὅλης, ἀλλὰ τὸ μὲν εἰδός
5 λήψεται ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ, ἐκ δὲ τούτου περὶ τῆς ὅλης συλλογιεῖται, ὥσπερ
καὶ ὡς τεχνίτης λήψεται μὲν τὸ εἰδός τῆς οἰκίας ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ αὐτῆς, θτὶ⁵⁰
ἔστι σκέπασμα καλυτικὸν φυορᾶς ἀπὸ ὅμβρων καὶ καυμάτων, ἐκ τούτου
δὲ συλλογιεῖται καὶ περὶ τῆς ὅλης, θτὶ πρὸς τούτο δεῖ οὐ τῆς τυχούσης,⁵⁵
ὅλης (οὐ γάρ καλάμων τυχὸν ἢ παπύρων δεῖ), ἀλλὰ στερεᾶς ὅλης στεγού-
10 σης ὑετόν. οὕτως οὖν καὶ ὁ φυσικὸς λήψεται μὲν τὸ εἰδός ἐκ τοῦ ὄρι-
σμοῦ, οἷον ἄνθρωπός ἐστι ζῶντος λογικὸν θυητόν, ἐξ αὐτοῦ δὲ συλλογιεῖται
δτὶ δεῖ τῷ λογικῷ ἐσημένῳ οὐχ ἀπλῶς τῆς τυχούσης ὅλης, ἀλλ' ἐπεὶ οἱ
κείον τῷ λόγῳ τυχὸν τὸ ἀνώφορον, δεῖ τὸ ὑποδεξόμενον αὐτὸν σῶμα μὴ
κυπτάζειν, ἀλλ' ὅρθιον σίναι· πρὸς τὸ γενέσθαι οὖν τοιόνδε σῶμα δεῖ |
15 οὐ τὴν τυχούσαν ὅλην παραληγθῆναι, ἀλλ' ἐν ἧ τὸ θερμὸν λεπτομερέ- i 2r
στερόν ἐστι καὶ ἀνώφορον μᾶλλον, ἵνα οὕτως τυχὸν ἀνέχῃ τῇ ἐπὶ τὸ ἄνω
ριοπῆρ ὅρθιον τὸ σῶμα. καὶ ἐπεὶ τὸ εἰδός τοῦ χαλκοῦ χυτόν ἐστι καὶ
εὐηγχων, ἢ τούτου ὅλη οὐκ ἀν εἴη γεώδης, ἀλλ' ὑδατώδης μᾶλλον καὶ
πνευματώδης· ἐν τούτοις γὰρ τὸ χυτόν, καὶ τὸ φωνητικὸν δὲ μάλιστα ἐν
20 τῷ ἀέρι. καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων. τάχα δὲ εἰ τὸν τέλειον ὄρισμὸν τοῦ 5
πράγματος λαθοῖ, αὐτόθιν ἔχει καὶ τὴν ὅλην εἰλημμένην· εἰρηται γὰρ καὶ
ἐν τοῖς Ἀποδεικτικοῖς θτὶ τριτοῦ ὕντος τοῦ ὄρισμοῦ, τοῦ μὲν ἀπὸ τῆς ὅλης
τοῦ δὲ ἀπὸ τοῦ εἰδούς τοῦ δὲ ἀπὸ τὸ συναμφοτέρου (ώς ἐπὶ τοῦ θυμοῦ
ἔχει· ὄριζόμενα γὰρ αὐτὸν ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς ὅλης, θτὶ ἐστὶ ζέσις τοῦ
25 περικαρδίου αἷματος, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ εἰδούς, θτὶ ἐστὶν ὄρεξις ἀντιλυπή-
σεως, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ συναμφοτέρου, θτὶ ἐστὶ ζέσις τοῦ περικαρδίου
αἷματος δι' ὄρεξιν ἀντιλυπήσεως), τριτοῦ οὖν ὕντος τοῦ ὄρισμοῦ ὃ τέλειος
ὄρισμὸς καὶ τῷ φυσικῷ μάλιστα πρέπων ὃ ἀπὸ τοῦ συναμφοτέρου ἐστίν. 10
οὐ οὖν εἰληφώς, φησί, τὸν τοιούτον ὄρισμὸν οὐ δεήσεται ἐξ αὐτοῦ τὰ περὶ¹⁰
30 τῆς ὅλης συλλογίζεσθαι, ἀλλ' αὐτόθιν ἔχει τὴν ὅλην εἰλημμένην ἐν τῷ

6 ἐκ οι. M αὐτοῦ L 7 σκέπασμα κτλ.] cf. p. 335,5. 23. Arist. De An. A 1 p. 403b4
9 στερρᾶς Mt 10 ὕετον K 11 οἰον θτὶ L 12 τῆς οι. K 13 ὑποδεξό-
μενον L: ὑποδεξόμενος K: ὑποδεχόμενον M: ὑποδεχόμενον t αὐτῷ M 14 et 17 ὄρ-
θιον K οὖν LK: δὲ (εκ δὲν? M) Mt 15. 16 λεπτομερέτερόν (litterae τερ in
eras). K 16 οὕτω t ἀνέγη (L)t: ἀν ἔχει K: ἀν ἔχη M τῷ ἄνω Mt
18 εἶη] ἢ L 19 χυτὸν (K)t: τυχὸν LM φωνητικὸν δὲ LK: φωνητικὸν, ἢ Mt
20 τάχα LKM: τέχνη t 21 καὶ (post ἔχει) οι. Mt 22 Ἀποδεικτικοῖς] Anal. Post.
B 10 cf. De An. A 1 p. 403a29—b16 (supra p. 228,16 sqq.) 24 αὐ L ποτὲ
μὲν Lt: πρότερον μὲν KM 25 περικαρδίου K: περικαρ L: περὶ τὴν καρδίαν Mt at cf.
p. 228,18 sqq. 338,9 ὄρεξις] ὄρεξ L 25. 26 ἀντὶ λυπήσεως M 26 ἐστὶ οι. Mt
περικαρ L: περὶ καρδίαν KMt 27 οὖν οι. L 29 εἰληφός M 30. p. 330,1 συλ-
λογίζεσθαι—θνητὸν τῆς ὅλης οι. K 30 συλλογίζεσθαι L: συλλογί-
σασθαι t τῷ οι. L

όρισμα. καὶ ἐπὶ τὸν (τοῦ) ἀνθρώπου δὲ τὸ “θυγέτην” τῆς ὅλης ἐστὶ ὁ γλωττ. Ι² κόν. τὸν δὲ ὄρισμὸν ὁ γλωττί τῶν φυσικῶν πραγμάτων οὐκ ἄλλος τις ἀποδώσει τὴν αὐτὸν ὁ φυσικός, ὁργάνῳ τῇ διαιρετικῇ τε καὶ ὄριστικῇ μεθόδῳ κεχρημένος. διαιρεσιν δὲ τῶν φυσικῶν ποιήσεται λαμβάνων τῷ λόγῳ τὰ ἔκτης ἑναργείας ὑπάρχοντα τοῖς φυσικοῖς πράγματα, ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ζωῆς ¹⁵ μετέχει τὰ δὲ οὐ, καὶ τῶν ζωῆς μετεγύντων τὰ μὲν αἰσθήσεως μετέχει τὰ δὲ οὐ, καὶ οὗτοι περὶ πάντων τῶν ὑπάρχοντων αὐτοῖς· εἴτα συμπλέξας τὰ ἔκαστην τῶν γενῶν ἡ εἰδῶν κοινῇ τε καὶ ἴδιᾳ ὑπάρχοντα ἀποδώσει τὸν ἔκαστου ὄρισμόν.

10 p. 199b35 Νῦν μὲν γὰρ οἱονται τὸ ἐξ ἀνάγκης εἶναι ἐν τῇ γενέσει.

Οἱ φυσικοί, φησί, πάντες τὸ ἀπλῶς ἀναγκαῖον ἐν τῇ γενέσει εἰσά- ²⁰ γουσι, διὰ γὰρ τὰς τῆς ὅλης δυνάμεις γίνεσθαι τὰ γινόμενα λέγοντες. ἐστι δ' ἀπλῶς μὲν ἀναγκαῖον διχωρίς ὑποθέσεως ἀνάγκη εἶναι, ὥσπερ φαμὲν ἀνάγκη τὸν ἥλιον ἐν Κριῷ γενέσθαι, ἐξ ὑποθέσεως δὲ διαν τὸ μὴ διὰ ως διὰ ὑποθέμένων τῷ ὑποτεθέντι ἐξ ἀνάγκης ἔτερόν τι ἐπηγέται· ὥσπερ εἰ ἐν φωτὶ βαδίζοι τις, ἐπεται αὐτῷ πάντως τὸ καὶ σκιάν ποιεῖν, οὐ μὴν ἀπλῶς ἐπεται τῷ σώματι τὸ σκιάν ποιεῖν. ἡ δὲ γῆ ἄνω διὰ κουφότητα. ²⁵ γῆν ἀν λέγοι ισως τὴν ἐπικειμένην τοῖς θεμελίοις· ἐστι δὲ παραδείγματος ἔνεκεν τὸ λεγόμενον, οὐδὲ οὐκ ἀκριβολογητέον.

p. 200a5 Ἀλλ' ὅμως οὐκ ἄνευ μὲν τούτων γέγονεν, οὐ μέντοι διὰ ταῦτα πλὴν ὡς δι' ὅλην.

Οὐκ ἄνευ μὲν τῆς ὅλης, φησί, γένοιτο ἀν τὸ εἰδός, οὐ μὴν διὰ τὴν ³⁰ ὅλην γίνεται· οὐ γὰρ διὰ τὸ εἶναι λίθους καὶ ἕύλα οἰκία γίνεται, ἀλλ' ἐπειδὴ δεῖ γενέσθαι οἰκίαν, δεῖ ὑπάρχειν ἕύλα καὶ λίθους. ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἀν εἴη, οὐ μὴν ταῦτα αἰτία αὐτῆς, εἰ μὴ ᾧ ὡς ὅλη· ἐστι γὰρ καὶ ἡ ὅλη τῶν καθ' αὐτὸν αἰτίων, ἀλλ' οὐ διὰ ταύτην τὸ εἰδός, ἐπεὶ ἔδει καὶ δίχα τοῦ οἰκοδόμου οἰκοδόμηθῆναι τὴν οἰκίαν, εἴ γε αἱ δυνάμεις τῆς ὅλης αἰτιαι ἦσαν αὐτῆς. τούναντίν δὲ διὰ τὸ εἰδός ἡ ὅλη παραλαμβάνεται·

1 alterum τοῦ addidi cf. p. 338,11 2 ἀποδὸν ^{ο'} ετ 8 ἀποδέσει M 5 ἑνεργείας I. πρᾶγμα LK:

⁷ πράγμα M: πράγματι corrigit t 6. 7 καὶ τῶν ζωῆς—οὐ om. K 7 οὕτω τ 10. 11 τὸ
ἐξ—γενέσει om. K 13 διὰ γὰρ I.KM: διὰ γε τ 15 τὸν ἥλιον ἀνάγκη Mt δὲ διαν]

διαν δὴ L 16 ὑποθέμένων L: ὑποθέμένω M ἐπηγέται M: ἐπήγεται K: ἐπεται (L):

17. 18 οὐ μὴν—ποιεῖν om. Mt 18 διὰ τὴν κουφότητα τ 19 ἀν λέγει M

20 ἔνεκα (K)t οὐκ I.K: οὐδὲ Mt ἀκριβολογεῖται fort. recte L 21 lemma
om. LM 22 ᾧ δεύληγν K 23 γένοιτο] ἐγένετο ante ras. K 24 ξύλον L

26 ᾧ ἡ ὅλη Mt 27 τῶν] τὸ M οἰκίων superscr. M² οὐ δι' αὐτὴν L
29 αἰτιαι K: αἰτιαι LMt

διὰ γάρ τὸ κρύπτειν ἄττα καὶ σφίζειν (ὅπερ ἔστιν ὁ τῆς οἰκίας λόγος ἵ 2^ν
καὶ τὸ εἰδός), ταῦτα δὲ ἔστι τὰ τε σώματα ἡμῶν καὶ τὰ χρήματα, διὸ ἀ
δεῖμενα τῆς οἰκίας. ἐπεὶ οὖν διὰ τοῦτο χρέα τῆς οἰκίας, διὰ τοῦτο οὐ κα
τὴν τυχοῦσαν ὅλην παραληπτέον, ἀλλὰ τήνδε τοῦ εἰδούς ἄρα
5 ἔνεκα ἡ ὑλη. ἐπεὶ δὲ ἡ ὑλη τὸν τῶν ὧν οὐκ ἄνευ λόγου ἐπέχει, μὴ
οὕσης τῆς ὑλῆς εἰκότως οὐδὲ τὸ εἰδός ἔσται.

p. 200a7 Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ἐν οἷς τὸ ἔνεκα
τού ἔστιν.

'Ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι, τοῖς τεχνητοῖς καὶ τοῖς φυσικοῖς. προσέθηκε 41
ο δὲ ἐν οἷς τὸ ἔνεκα τοῦ διὰ τὰ τέρατα τὰ ἐν τοῖς φυσικοῖς, ὅσα πάντη
τοῦ κατὰ φύσιν ἐκβέβηκεν, καὶ διὰ τὰ ἄλλα ἀ μὴ ὑπὸ φύσεως μὲν γίνε
ται, ἀλλ' ὑπὸ διανοίας, μάτιν δὲ καὶ εἰς οὐδὲν τέλος. γέγονε γάρ, φησίν,
ὅ πρίν οὐ διότι σιδήρος ἦν, ἀλλ' ὅτι ἔδει πρίν λίθους καὶ ἔντα, τοῦτο
δὲ γενέσθαι οὐχ οὐδὲν τε ἦν, εἰ μὴ ὑλη τῷ εἶδει τοῦ πρίνονος ὑπέκειτο ὁ 45
σιδήρος. διὰ τοῦτο γοῦν μεταλλεύομεν σιδήρον, ἐπειδὴ βουλευόμενα πρίνα
ποιήσαι καὶ σκαπάνην καὶ ἄροτρον· οὐχ ἔτι ἔστι σιδήρος, διὰ τοῦτο ταῦτα
ποιοῦμεν, ἀλλ' ὅτι δεῖ τούτων, ταῦτα δὲ ἄνευ σιδήρου οὐκ ἀν εἴη, μεταλ
λευτέον σιδήρον. διὰ τὸ εἰδός ἄρα ἡ ὑλη, οὐ διὰ τὴν ὅλην τὸ εἰδός. ἐξ
ὑποθέσεως ἄρα τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς φυσικοῖς· τὰ αὐτὰ γάρ καὶ ἐπὶ τῶν
50 φυσικῶν ἐροῦμεν ἀπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν. οὐ διότι γάρ σπέρμα καὶ
καταμήνιον, διὰ τοῦτο ἀνθρωπος, ἐπεὶ ἔδει αἱ ἐκ τούτων τὸν ἀνθρωπὸν
γίνεσθαι, ἀλλ' ἐπεὶ δεῖ ἀνθρωπὸν γενέσθαι, ἄνευ δὲ τούτων οὐκ ἀν γένοιτο, 55
διὰ τοῦτο καὶ κατασκευάζει ταῦτα ἡ φύσις. διὰ τί ὁ πρίν τοιοσδι;
δπως τοδὶ καὶ ἔνεκα τοῦδι. τουτέστι διὰ τί σιδήρος καὶ ὀδοντωτός;
55 φαμὲν ὅπως πρίζῃ. πρίζει δὲ τίνος ἔνεκα; ἵνα γένηται θύρα. ἔνεκα ἄρα
τῆς θύρας ὁ πρίν, οὐ διὰ τὸν πρίνα ἡ θύρα. |

p. 200a13 Ἐξ ὑποθέσεως δὴ τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλ' οὐχ ὡς τέλος. 13^τ
ἐν γάρ τῇ ὑλῃ τὸ ἀναγκαῖον, τὸ δὲ οὖν ἔνεκα ἐν τῷ λόγῳ.

Εἰ μὲν γάρ πάντως τῇ ὑλῃ ἡχολούμει τὸ εἰδός, ἀπλῶς ἦν ἐν τοῖς

ἄττα libri ὃ ἄνευ] ἀν εὐ K 6 post οὕσης addit γάρ L εἰκότως (post quod
listinguit K) om. Mt 7 ἀπασιν (L)t 7. 8 ἐν οἷς—ἔστιν om. K 7 οἵ; LM:
σοις ex Arist. t 10 πάντῃ] παν L 11 ἄλλα LK: ἄλλα πάντα Mt 11. 12 γι
ονται L 12 ἀλλ' ἀπὸ Mt 13 πριεν, ut saepe, K ἔντα καὶ λίθους Mt
4 ὁ om. Mt 15 βουλόμεθα L 16 σκαπάνιον compend. M: σκέπαρνον t διὰ τοῦτο
m. Mt 20 γάρ om. Mt καὶ (post σπέρμα) qm. L 21 δει (quod αἱ scribunt LMt,
ιεῖ K) post τούτων colloc. Mt 22 ἐπεὶ δει t: ἐπειδὴ KM: ἐπειδὴ δει L? 23 Οἰον
ιατὶ κτλ. ex Arist. t τοιωσδὶ M: τοιοῦτος Arist. codex E 25 τίνος ἔνεκεν L
7 δη] δὲ K 27. 28 ἀλλ' οὐχ—λόγῳ om. K 28 τὸ δ' οὐ t 29 ἡχολού M: ἡχο
ούθησε t ἦν] τὴν K

φυσικοῖς τὸ ἀναγκαῖον (ῶσπερ ἐπειδὴ τῇ τῶν οὐρανίων οὐσίᾳ ἔπειται πάντως; 13· τὸ κύκλῳ κινεῖσθαι, ἀπλῶς ἐν ἐκείνοις τὸ ἀναγκαῖον καὶ οὐκ ἐξ ὑποθέσεως), 5 ἐπειδὴ δὲ ἐν τοῖς ἐν γενέσει οὔτε σιδήρου ὅντος πάντως ἔσται πρίων οὔτε σπέρματος καὶ καταμηνόντος, διχλον διτι ἐξ ὑποθέσεως ἔχουσι τὰ 5 φυσικὰ τὸ ἀναγκαῖον καὶ οὐχ ἀπλῶς. τὸ δὲ ἐν γάρ τῇ ὥλῃ τὸ ἀναγ-
καῖον, τὸ δὲ οὐ ἔνεκα ἐν τῷ λόγῳ τοῦτο φησιν, διτι οὐκ ἔχει τὸ εἶναι
ἐξ ἀνάγκης τὸ εἰδος τῆς ὥλης οὐσης, ἀλλ' ἔμπαλιν ἐνυποθεμένων ἡμῶν
τὸ εἰδος ἀνάγκης πᾶσα τὴν ὥλην ἔπειται. ὥστε τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἔπε-
σθαι ή ὥλη ἔχει τοῦ εἰδούς ὑποτεθέντος, τὸ δὲ εἰδος οὐ ἔνεκα ἔστι καὶ διὰ
10 τοῦτο οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἔπειται τῇ ὥλῃ· τῷ γάρ οὐ ἔνεκα τὸ ἔνεκα του ἔπε-
ται καὶ οὐκ ἔμπαλιν.

p. 200a15 Ἐστι δὲ τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς μαθήμασι καὶ ἐν τοῖς
κατὰ φύσιν γινομένοις τρόπον τινὰ παραπλησίως.

Ὅτι τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον ἔστι καὶ ἐν τοῖς μαθήμασιν ὕσπερ
15 καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς, ἀλλ' οὐ καθ' ἄπαν, ἀλλὰ κατά τι μὲν ἐσίκασιν κατά
τι δὲ διαφέρουσιν. εἰπὼν δὲ ὅτι ἔστι τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἐν τοῖς μα-
θήμασι καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς τρόπον τινὰ παραπλησίως, πρὶν 16
εἰπη τὴν κοινωνίαν κατὰ τί παραπλησίως ἔστιν ἐν αὐτοῖς τὸ ἀναγκαῖον,
πρότερον τὴν διαφορὰν αὐτῶν ἐκτίθεται. διαφέρουσι γάρ καθό δέπι μὲν
20 τῶν μαθημάτων ὑποτεθέσις τῆς ἀρχῆς ἔπειται τὰ δεύτερα, ἐπὶ δὲ τῶν
φυσικῶν συλλογισμῶν αἱ προτάσεις ἐπὶ δὲ τῶν γινομένων ή ὥλη, τέλος δὲ ἐκεῖ
μὲν τὸ συμπέρασμα ἐνταῦθα δὲ τὸ εἰδος. οὔτε δὲ ἐν τοῖς φυσικοῖς πάντως;
τῇ ὥλῃ ἔπειται τὸ εἰδος, οὔτε ἐν τοῖς συλλογισμοῖς τῷ συμπεράσματι αἱ 25
25 προτάσεις· ὡς γάρ εἰπον, ἀληθὲς συμπέρασμα οὐ μόνον δι' ἄλλων καὶ
δι' ἄλλων προτάσεων συναγθήσεται, ἀλλὰ καὶ ἐκ ψεῦδων τὸ αὐτὸ συναγθεῖν
ἄν. ή μὲν οὖν διαφορὰ αὐτῆς μαθήματα δὲ εἰπεῖ τὰς μαθηματικὰς δείξεις,
ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν τοὺς συλλογισμούς. πρώτον δὲ τὴν διαφορὰν αὐτῶν ἐκ-
τίθεται, ἔπειτα τὴν κοινωνίαν.

1 φυσικοῖς superser. M²: φυτοῖς M 2 τῷ κύκλῳ ante corr. M 3 δοντος] ἄνευ L 4 τὸ δὲ om. Mt 5 γάρ τῇ ὥλῃ] Ἡ ὥλη ἀρα L 6 δὲ οὐ K 7 ἐνυποθεμένων KM: ἐνυποτιθεμένων L: ὑποθεμένων t 8 τῶ — τὸ KM²t: τὸ — τῶ (ῷ ex δ) LM 12 δὲ] δὴ L 12. 13 ἐν τοῖς — παραπλησίως om. K 12 ἐν τε τοῖς μαθήμασι ex Arist. t 13 τρόποις L 15 καθάπαν LKM: κατὰ πᾶν t
16 ἔστιν (οιν. τὸ) Mt 16. 17 μαθήμασιν Mt 18 κοινωνίαν καὶ κατὰ K 19 πρότερον L: πρώτον KMt 20] ἐπὸ ex ὑπὸ M 23 μὲν om. Mt 24 οὔτε ἐν LK:
οὔτε M: οὐτ' ἐν t 26 συνεγθήσεται i 27 συναγθεῖη] συναγθήσεται L 27 ἀν
οιν. LM 28 ταυτὸν δὲ εἰπεῖν LK: ταυτόν δεῖο M: αὐτοὺς; δεῖπου (sic) t 28 τοὺς] τοῦς
K: om. M πρότερον δὲ L

p. 200a16 Ἐπεὶ γὰρ τὸ εὐθὺν τοδί ἐστιν, ἀνάγκη τὸ τρίγωνον δύο i 3r
δρθαῖς ἵσαι ἔχειν.

Παραδείγματος ἔνεκεν τοῦτο εἰπεν. λαμβάνει οὖν τὸ εὐθὺν ἀντὶ τῶν 25
προτάσεων, τὸ δὲ δύο δρθαῖς ἵσαι ἔχειν τὸ συμπέρασμα· διὰ γὰρ τοῦ
5 δρισμοῦ τῶν δρθῶν δείκνυται τὸ τὰς τρεῖς τοῦ τριγώνου γωνίας δύο δρθαῖς
ἵσαι εἶναι. φαμὲν γὰρ ἐπειδὴ αἱ τρεῖς δύο ταῖς ἐφεξῆς ἵσαι εἰσί, δύο δὲ
αἱ ἐφεξῆς δύο δρθαῖς ἵσαι εἰσί, διὰ τοῦτο αἱ τρεῖς δύο δρθαῖς ἵσαι εἰσί².
διὰ τί δὲ δύο αἱ ἐφεξῆς δύο δρθαῖς ἵσαι εἰσί; διὰ τοῦτο δύο δρθαῖς ἵσαι
εἰσίν, διότι δύο αἱ ἐφεξῆς δύο ταῖς ἐφεξῆς καὶ ἵσαις ἵσαι εἰσί, δύο δὲ αἱ
10 ἐφεξῆς ἵσαι δύο δρθαῖς εἰσί. διὰ τί δὲ δύο αἱ ἐφεξῆς ἵσαι δύο δρθαῖς εἰσί;
διότι οὐτός ἐστιν ὁ δρισμὸς δρθῆς, ὡς ἀν εὐθεῖα ἐπ' εὐθεῖαν σταθεῖσα
τὰς ἐφεξῆς γωνίας ἵσαις ἀλλήλαις ποιηῖ, δρθὴ ἑκατέρα τῶν γωνιῶν ἐστιν.²⁰
ώστε ἀναλύσαντι ὡς ἀπὸ προτάσεων τοῦ δρισμοῦ τῆς δρθῆς ἐσται κατα-
λήξαι εἰς συμπέρασμα τὸ τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν δρθαῖς ἵσαι εἶναι. ἐπεὶ
15 γάρ ὁ δρισμὸς τῆς δρθῆς ἐστιν ὁ εἰρημένος, δύο δὲ αἱ ἐφεξῆς δύο ταῖς
ἐφεξῆς καὶ ἵσαις ἵσαι εἰσί, δύο ἄρα αἱ ἐφεξῆς δύο δρθαῖς ἵσαι εἰσί· δύο
δὲ αἱ ἐφεξῆς τρισὶ ταῖς τοῦ τριγώνου ἵσαι εἰσίν· αἱ τρεῖς ἄρα τοῦ τριγώ-
νου δύο δρθαῖς ἵσαι εἰσίν.

p. 200a18 Ἄλλ' οὐκ εἰ τοῦτο, ἔχειν.

20 Οὐδὲ γὰρ εἰ τὸ συμπέρασμα, ἀνάγκη τὰς προτάσεις εἶναι· εἴπομεν 25
γὰρ διὰ διὰ πλειόνων τὸ αὐτὸ δυνατὸ δειχθῆναι, καὶ ἐπ' εὐθείας καὶ δι'
ἀδυνάτου, καὶ ἀλγήσει καὶ ψευδέσι προτάσειν. ἀλλ' εἰ γε τοῦτο μὴ
ἔστιν, οὐδὲ τὸ εὐθύν ἐστιν. εἰ μὲν οὖν ἔστι τὸ συμπέρασμα, φησίν, οὐ

1 γὰρ καὶ τὸ L 1. 2 τοδὶ—ἔχειν om. K 2 εἶναι M 3 τῶν οὐρθῶν εἰ
in proximiis δύο δρθαῖς K 6 εἶναι] ἔχειν L εἰσι om. t 7 αἱ φεξῆς
(sic) K δρθαῖς ἵσαι εἰσι LK: δρθαῖς εἰσι M: δρθαῖς ἵσαι t 8 αἱ ἐφεξῆς δύο δρ-
θαῖς ἵσαι L: δρθαῖς ἵσαι (om. αἱ ἐφεξῆς) K: αἱ ἐφεξῆς ἵσαι δύο δρθαῖς Mt 8. 9 διὰ
τοῦτο δύο δρθαῖς ἵσαι εἰσιν K: om. L: haec et quae sequuntur (9. 10) διότι δύο—διὰ τὶ δὲ
δύο αἱ ἐφεξῆς ἵσαι δύο δρθαῖς (δρθαῖς L) εἰσι; om. Mt 11 οὐτός LK: τοῦτό Mt
ἔστι M δρισμένος L 12 τὰς] τὰ L ποιεῖ KM ἐκ^{τρ} M: ἑκάτερον t
13 ἀναλύσαντι LK: ἀναλύσαν M: ἀναλύσαντα t ὡς om. t 14 κα-
λη τὰ ἵσαι M 14 ἐπει om. superscr. K 15 δ (post γὰρ) om. L 15. 16 δύο ταῖς (L: τὰς K)
ἐφεξῆς—δύο ἄρα αἱ ἐφεξῆς om. Mt 16. 18 δύο δὲ αἱ ἐφεξῆς τρισὶ—τοῦ τριγώνου δύο
δρθαῖς ἵσαι εἰσιν (sed v. 17 pro εἰσιν scripsit εἰνα: K) LK: om. hic M: δύο δὲ ταῖς ἐφεξῆς αἱ
τρεῖς τοῦ τριγώνου ἵσαι εἰσίν· αἱ τρεῖς ἄρα τοῦ τριγώνου δύο δρθαῖς ἵσαι εἰσιν supplevit t
19 οὐκ εἰ t: οὐχὶ LM: οὐχεὶ K post ἔκεινο irreprisit pars eorum quae suo loco (v. 16 sqq.)
omiserat τοῦ τριγώνου ἵσαι εἰσιν, αἱ τρεῖς ἄρα—ἵσαι εἰσιν M 20 γὰρ om. t 21 διὰ L:
εὶ KM: om. t 21. 22 διὰ ἀδυνάτου L: διὰ δυνάτου K: διὰ ἀδυνάτου Mt 22. 23 εἰ γε τοῦτο
μὴ ἔστιν LK: εὶ μὴ (εἴγε M: εἴμη M²) τοῦτό ἔστι Mt 23 οὐδὲ τὸ εὐθύν ἔστιν om. K

πάντως καὶ αἱ προτάσεις, ὡς ἐν τῷ πρὸ τούτου ῥῆτῷ εἴρηται, ἀναιρεθέντες·¹ τοῖς μέντοι τοῦ συμπεράσματος, ἐξ ἀνάγκης ἀναιροῦνται καὶ αἱ προτάσεις· εἰ μὴ γάρ ἀληθὲς; εἴη τὸ συμπέρασμα, οὐδὲ αἱ προτάσεις ἀληθεῖς. ἀδύνατον γάρ ἐξ ἀληθῶν προτάσεων ψεύδος τι συναχθῆναι, ὡς δέδεικται ἔμπορος.² εἰ μὲν δὲ τὴν τοῦ πράγματος φύσιν, ἐξ ἀληθῶν μέντοι ψεύδος ἀδύνατην συναχθῆναι.

p. 200a19 Ἐν δὲ τοῖς γινομένοις ἔνεκά του ἀνάπτατο.

Εἰπὼν διποτας ἔχει ἐν τοῖς μαθήμασι, λέγει διποτας ἔχει καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς, διτι ἀνάπτατον ἡ ἀκολούθησις, ὡς εἰπον, τὴν διαφορὰν πρῶτον ἐκτιθέμενος. γινομένοις δ' ἔνεκά του εἶπεν ἐν τοῖς φυσικοῖς, καὶ καθόλου τοῖς πρακτοῖς πᾶσιν· τὰ γάρ μαθήματα οὔτε γίνεται οὔτε ἔνεκά τού εἰσι. πῶς δὲ ἀνάπτατον ἡ ἀκολούθησις, εἰπομεν. εἰ τὸ τέλος ἔσται ἡ ἔστι, τὸ ἔμπροσθεν ἔσται ἡ ἔστιν. τέλος φησὶ τὸ εἶδος, ἐπειδὴ καὶ οὖ ἔνεκα, ἐμπροσθεν δὲ τὴν ὅλην, ἔνεκα γάρ του, ἀστ δὲ τὰ πρῶτα τῶν ὑστέρων ἔνεκα. εἰ δὲ μή, ὁσπερ ἔκει μὴ οὗτος τοῦ συμπεράσματος ἡ ἀρχὴ οὐχ ἔσται, καὶ ἐνταῦθα τὸ τέλος καὶ τὸ οὖ ἔνεκα. εἰπὼν διτι εἰ τὸ εἶδος ἔστιν, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἡ ὅλη, θέλει εἰπεῖν περὶ τῆς ἀντιστροφῆς πῶς ἔχει, διτι εἰ μὴ ἡ ὅλη εἴη, οὐδὲ τὸ εἶδος ἔσται. καὶ τὸν τὸ ἀκόλουθον εἰπεῖν 'εἰ δὲ μὴ ἡ ὅλη, οὐδὲ τὸ τέλος καὶ τὸ οὖ ἔνεκα', δὲ παραδείγματι τῷ κατὰ μαθήματα χρήσασθαι βουλήμενός φησιν διτι 'εἰ δὲ μὴ εἴη ἡ ὅλη, ὁσπερ ἔκει | ἐπὶ τῶν μαθημάτων μὴ οὗτος τοῦ i3^τ συμπεράσματος οὐδὲ αἱ προτάσεις ἡσαν, οὗτος καὶ ἐνταῦθα μὴ οὐσιης τῆς ὅλης οὐκ ἔσται τὸ εἶδος'.

25 p. 200a22 Ἀργὴ γάρ καὶ αὐτῇ, οὐτῆς πράξεως ἀλλὰ τοῦ λογισμοῦ· ἔκει δὲ τοῦ λογισμοῦ· πρᾶξις γάρ οὐκ ἔστιν.

Εἰπὼν τὴν διαφορὰν αὐτῶν τὴν πρὸς ἄλληλα, λέγει καὶ τὴν κοινωνίαν·

1. 2 ὡς—καὶ αἱ προτάσεις οἱ. K	3 προτάσεις ἀληθεῖς K	4 ψεύδοτι K	
4. 5 post ἔμπροσθεν addunt ἐξ ψεύδην μέν τοι (τοι add. M ²) προτάσεων ψεύδος τι συναχθῆναι ὡς δέδεικται ἔμπροσθεν ἐνδέχεται (hioe vocabulum add. M ²) Mt	5 εἰ καὶ μὴ LK: εἰ μὴ καὶ Mt	6 τὴν οἱ. M φύσιν] φησὶν M	6. 7 ἐδύνατον (sic) K
8 'Εν] οὐ (littera rubr. addenda) K	ἐνεκά του ἀνάπτατον οἱ. K	9 καὶ οἱ. L	11 ante γινομένοις inserit ἐν τοῖς πρακτικοῖς
πᾶσι L	13. 16 εἰ τὸ--ὑστέρων ἔνεκα οἱ. K	13. 14 τέλος ἔσται ἡ ἔστι (αι del.) M	
14 καὶ τὸ ἔμπροσθεν τὸ ἔστιν] έστι M	15 τοῦ] τούτου L	16. 18 μὴ οὗτος;—οὐ	
ἔνεκα οἱ. K	17 οὐκ ἔσται οἱ. M	21 ὃ τι K μαθῆ M: μαθήματι L	22 οὐ
L	23 καὶ οἱ. Mt εἰ μὴ οὖσις Mt	25 καὶ οἱ. KM at cf. p. 336,16 πράξεως	
L et qui quae sequuntur usque ad οὐκ ἔσται οἱ. M: πράξεως γάρ οὐκ εἰστιν t Aristoteles			27 αὐτὴν M
26 πράξις γάρ οὐκ ἔσται L.M: πράξεις γάρ οὐκ εἰστιν t Aristoteles			

νίαν, ὅτι κοίνον ἔστιν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀρχῆς ὑποτεθείσης ἔπεισθαι τὸ λοιπόν. 13^v
 εἰργται δ' αὐτῷ ἐν τοῖς Ἡθικοῖς, ὅτι ἡ πρᾶξεις τῇ θεωρίᾳ ἐναντίως ἔχει.
 ἡ μὲν γάρ θεωρία τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς πράξεως, ἡ δὲ 10
 πρᾶξις τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς θεωρίας τέλος μὲν γάρ τῇ:
 5 οἰκοδομικῆς πράξεως τὸ ποιῆσαι σκέπασμα κωλυτικὸν φύσιος ἀπὸ ὅμβρων
 καὶ καυμάτων, τοῦτο δὲ τῆς θεωρίας ἔστιν ἀρχή, τελευτὴ δὲ ἡ θεωρία εἰς
 τὴν ὄρυξιν τῆς γῆς, ὥπερ ἔστι τῆς πράξεως ἀρχή. εἰργται δὲ πολλάκις
 περὶ τούτων. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν
 οὕτως ἔχει· ὁ μὲν γάρ φυσικὸς θεωρῶν τὰ φυσικὰ ἀρχεῖται ἀπὸ τῶν
 10 εἰδῶν, είτα ἐκ τούτων εἰς τὰς ἑκάστου χωρεῖ ὅλας, ἡ δὲ φύσις ἀρχεῖται 15
 μὲν τοῦ ἔργου ἀπὸ τῆς ὅλης, τελευτὴ δὲ εἰς τὸ εἶδος. φησὶν οὖν ἐνταῦθα
 ὅτι εἰ καὶ διάφορος ἐν τῇ φυσικῇ θεωρίᾳ ἡ ἀκολουθησίς καὶ ἐν τοῖς μαθήμασιν
 (ἐν μὲν γάρ τοῖς φυσικοῖς τοῦ τέλους ὑποτεθέντος ἀκολουθεῖ τὸ πρῶτον καὶ ἡ
 ἀρχή, ἐν δὲ τοῖς μαθήμασι τῆς ἀρχῆς ὑποτεθείσης ἀκολουθεῖ τὸ τέλος· ἔστι
 15 γάρ ἀρχὴ ἐν μὲν τοῖς φυσικοῖς ἡ ὅλη τέλος δὲ τὸ εἶδος, ἐν δὲ τοῖς μα-
 θήμασιν ἀρχὴ μὲν αἱ προτάσεις τέλος δὲ τὸ συμπέρασμα· ἀλλ' ἔκει μὲν
 τοῦ τέλους ὑποτεθέντος, λέγω δὴ τοῦ εἰδούς, ἔπειται ἡ ὅλη καὶ ἐν ταύτῃ
 ἡ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ἀκολουθησίς, ἐν δὲ τοῖς μαθήμασι τῆς ἀρχῆς ὑποτε- 20
 θείσης, λέγω δὴ τῶν προτάσεων, ἀκολουθεῖ τὸ τέλος· ὥπερ ἔστι συμπέ-
 20 ρασμα), ἀλλ' οὖν κατὰ τι καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς τῆς ἀρχῆς ὑποτεθείσης
 ἔπειται τὸ τέλος· τὸ γάρ εἶδος ὥπερ ἔστι τῆς πράξεως τέλος, τοῦτο ἀρχή
 ἔστι τῆς θεωρίας. λαβὼν γάρ ὁ οἰκοδόμος τὸ δεῖν γενέσθαι οἰκίαν, τοῦτο
 δ' ἔστι σκέπασμα κωλυτικὸν ἀπὸ ὅμβρων καὶ καυμάτων, ὁδῷ βαδίζων, ὡς
 πολλάκις εἰργται, καταλήγει εἰς τὴν ὅλην τῆς οἰκίας. ὥστε εἰ τῷ μὲν
 25 εἰδεὶ ἔπειται ἡ ὅλη, τὸ δὲ εἶδος ἀρχὴ ἔστι τῆς θεωρίας τέλος δὲ ἡ ὅλη, καὶ
 ἐν τοῖς φυσικοῖς ἄρα τῇ ἀρχῇ τὸ τέλος ἔπειται, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς μαθή-
 μασι. ταύτῃ οὖν κοινωνοῖεν δὲν ἀλλήλοις. ταύτῃ οὖν οὐδὲ διάφορον ἀρχὴν 25
 λαμβάνει ὁ φυσικὸς καὶ ὁ μαθηματικός· οὔσης γάρ ἐπὶ τῶν φυσικῶν καὶ
 πράξεως καὶ θεωρίας, οὐχὶ τῇ τῆς πράξεως ἀρχῇ ὑποτεθείσῃ (αὗτη δ'
 30 ἔστιν ἡ ὅλη) ἔπειται τὸ ἔξης, λέγω δὴ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τῇ τῆς θεωρίας
 ἀρχῇ ὑποτεθείσῃ (αὗτη δὲ ἔστι τὸ εἶδος) ἔπειται ἡ ὅλη· ἐπὶ δὲ τῶν μα-
 θημάτων πράξεως μὴ οὔσης, ἀλλὰ μόνης θεωρίας, ἡ ὑπόθεσις κατὰ τὴν

2 αὐτὸς M Ἡθικοὶ EuDEM. B 11 p. 1227b32 ubi τῆς μὲν οὖν νοήσεως ἀρχὴ τὸ τέλος,
 τῆς δὲ πράξεως ἡ τῆς νοήσεως τελευτή. 4 μὲν om. L 6 θεωρίας superscr. M²:
 ἀπορίας M 7 διτικέρ L 11 ὅλης superscr. M²: τέχνης M 13 ὑποτεθέντος L
 14. 15 ἐν δὲ τοῖς μαθήμασι τῆς—φυσικοῖς ἡ ὅλη οἰκ. Mt 15 μὲν L: om. K

16 ἀρχὴ L: ἀρχαὶ Mt 17 καὶ ἐν ταύτῃ] καὶ αὐτῇ superscr. sed rursum de-
 levit M² 19 τῶν iterat in principio novae paginae M 19 ὥπερ ἔστι τὸ Mt

21 Επαύτε K τοῦτο] τοῦ K 24. 25 καταλήγει (καταλέγει K, qui mox εἶδη—τέλος
 δὲ ἡ ὅλη· καὶ LK: om. M: ἀφίενεται πρὸς τοῦτο παρ. M et t 26 ἄρρεν K τῇ

ἀρχῇ om. Mt ὥσπερ εἰς διάφορον M 27 ταύτη (priore loco) LK: ταῦ M: κατὰ
 ταῦτα t. κοινωνοῖεν δὲν (L)t: κοινωνία K: κοινωνεῖ ἐν M 28 φυσικῶν εἰς φυτῶν
 corr. K 29 οὐχὶ] οὐ K 31 ἢ ex τὸ corr. M 32 πράξεως L

τὴν ὄλην, ὅτι οὐκ ἀλλως τοῦτο γένοιτο, εἰ μὴ τὸ διαιροῦν σίδηρος εἴη ^{i 4r}
τοιῶσδε ἐσχηματισμένος· οὐ γάρ ἄλλη ὄλη τὰ τοιαῦτα διελεῖν δύναται.
ῶστε εἰ κυρίως ἀποδώσω τὸν ὄρισμὸν τοῦ πρίεν, μεμνήσομαι καὶ τῆς
ὄλης, ὅτι διαιρέσις ἔνδιλων καὶ λίθων ὑπὸ σιδήρου δύοντωτοῦ. ²⁰

5 p. 200b7 Ἐστι γάρ καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἔνια μόρια ως ὄλη τοῦ λόγου.

‘Περβατῶς ἀναγνωστέον ‘ἔστι γάρ ἐν τῷ λόγῳ, τουτέστι τῷ
ὄρισμῷ, ἔνια τοῦ λόγου μόρια ως ὄλη ὄντα’. τοῦτο δέ φησιν, ὅτι ἔστι
τινὰ μόρια τοῦ ὄρισμοῦ σημαντικὰ ὄντα τῆς ὄλης, ὡσπερ καὶ ἄλλα τοῦ
εἰδοῦς· ἐν γάρ τῷ ὄρισμῷ τοῦ θυμοῦ τὸ μὲν “ζέσις τοῦ περικαρδίου
10 αἷματος” τῆς ὄλης ἔστι σημαντικόν, τὸ δὲ “οἱ ὄρεῖν ἀντιλυπήσεως” τοῦ
εἰδοῦς· καὶ ἐν τῷ τοῦ ἀνθρώπου ὄρισμῷ τὸ “θυγήτον” τῆς ὄλης ἔστι δη̄²⁵
λωτικόν. ὡστε ἐν τῷ τελείῳ ὄρισμῷ καὶ ἡ ὄλη συμπερίεγεται καὶ εἰληπται.
ῶστε ἐπὶ μέν τινων ὄρισμῶν, ὅσοι κατὰ τὸ εἶδος μόνον εἰσὶν ἀποδιδόμενοι,
δύνατὸν ἔξι αὐτῶν ἔξι ἐπιλογισμῷ φυσικῶν σκοποῦντι τὴν ὄλην εύρειν, ἐφ’ ³⁰
15 ὧν δὲ τέλειος ὁ ὄρισμός, αὐτόθεν καὶ ἡ ὄλη ἐμπεριέχεται. |

1 διτι] δ K γίνοιτο Mt 2 ἄλλη] ἄλη M 3 μεμνήσομαι M 4 δύοντωτοῦ KM
ὅ καὶ om. K μόρια—λόγου om. K 6 *πέρ βάντως (* littera rubro addenda) K
6 γάρ καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἔνια μόρια τουτέστι L 6. 7 τῷ ὄρισμῷ dubitanter recepi ex Mt:
τοῦ ὄρισμοῦ LK 9 περικαρ LM cf. p. 228,18 sqq. 329,25 sqq. 10 σημαντικός K
δὲ om. K 11. 12 δηλωτικός K 12 ώστε L: ως K Mt τέλει L καὶ (ante
εἰληπται) iterat in principio novae paginae M 13 μὲν τινῶν LK: μὲν τῶν Mt
14 δύνατὸν LKM: δύναται t ἔξι αὐτοῦ K φυσικός Mt σκοποῦντι K: σκοποῦν-
τας L: σκοπῶντι ut vid. M: σκοπῶν t 15 δ om. Mt τέλος σὺν θῶ τοῦ δευτέρου
τῶν φυσικῶν subscrabit L

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΟΠΟΝΟΥ ΕΙΣ ΤΟ Γ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ i 4.
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ.

p. 200 b 12 Ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις μέν ἐστιν ἀρχὴ κινήσεως καὶ μετα-
βολῆς.

5 Πέντε τινῶν ὄντων τῶν παρακολουθούντων τοῖς φυσικοῖς πράγμασι, 5
περὶ ὧν ἔφαμεν (ἐν) τῷ βιβλίῳ τούτῳ εἶναι τῷ Ἀριστοτέλει τὸν λόγον,
ὅλης εἰδους κινήσεως τόπου χρόνου, περὶ μὲν ὅλης καὶ εἰδους διελέχθη ἐν
τοῖς πρὸ τούτου βιβλίοις (ἀλλὰ μᾶλλον μὲν περὶ ὅλης ἐν τῷ προτέρῳ,
μᾶλλον δὲ περὶ εἰδους ἐν τῷ δευτέρῳ), λείπεται οὖν αὐτῷ περὶ τῶν λοιπῶν
10 τριῶν διαλεχθῆναι καὶ τέως περὶ κινήσεως προτίθεται διαλαβεῖν, καὶ
συλλογίζεται διτὶ ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ κινήσεως λόγος, τοῦτον τὸν 10
τρόπον· ἐπειδή, φησίν, ὡρισάμεθα τὴν φύσιν ἀρχὴν εἶναι κινήσεως, ἀνάγκη
πᾶσα τὸν μέλλοντα εἰδέναι τί ἐστιν ἡ φύσις καὶ τὸν ὄρισμὸν τὸν ταύτης,
πολλῷ πρότερον εἰδέναι καὶ τί ἐστι κίνησις (δεῖ γὰρ δῆλα εἶναι τὰ πρὸς
15 ὄρισμὸν τίνος παραλαμβανόμενα). ὁ γὰρ ἀγνῶν τί ἐστι κίνησις, οὐδὲ τὸν
ὄρισμὸν τῆς φύσεως εἰσεται (ἐν τῷ ὄρισμῷ γὰρ τῆς φύσεως ἐστιν ἡ κί-
νησις). ἀναγκαῖος ἄρα τῷ φυσικῷ ὁ περὶ κινήσεως λόγος. ἄλλως τε ἐπειδὴ
πᾶσα κίνησις συνεχής, ὡς δείχνυται ἐν τοῖς τελευταίοις βιβλίοις ταύτης τῆς 15
πραγματείας (πᾶσα γὰρ κίνησις ἐν μεγέθει, πᾶν δὲ μέγεθος συνεχές, καὶ
20 πᾶσα ἄρα κίνησις συνεχής), ἐν δὲ τῷ τοῦ συνεχοῦς λόγῳ ἐστιν διτε ἐμ-
περιέχεται τὸ ἄπειρον (ὅριζόμενοι γὰρ τὸ συνεχές ἄπειρον οὕτως δρίζονται,

1 De titulo cf. praefat. ἵω φιλοπόνου εἰς τὸ τρίτον τῆς φυσικῆς ἀριστοτέλους M: om. L: εἰς τὸ τῶν φυσικῶν ἀριστοτέλους τρίτον L²: φυσικῆς ἀκροάσεως γάμμα (βιβλίον τρί-
τον t) Kt 3 μέν om. M post κινήσεως addit καὶ στάσις ε vulgato Aristotele t at cf. p. 344,8 sqq. 6 ἔφαμεν p. 2,15 ἐν addidit t τούτῳ] οὖτα L 7 τό-
πον K διελέχθη L: διηλεχθη KMt 8 μὲν περὶ LK: περὶ μὲν Mt ἐν] οὐ K
9 τοῦ εἰδους L 11 ἀναγκαῖως LK λόγος L: τόπος KMt 12 φησίν] φύσις com-
pend. K δρισάμεθα M 13 τὸν (ante ταύτης) om. Mt 14 καὶ om. Mt

18 συνέ M: συνεχὲς t ὡς δείχνυται κτλ.] cf. Arist. Δ 11 p. 219 a 10 sqq. 19 πραγμα-
τείας K 20 συνεχής] συνεχές L 21 ὥριζόμενοι LK: δριζόμενος Mt ἤριζονται K

ἵτι συνεγές ἔστι τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν), ἀνάρκη ἄρα τὸν γνωσόμενον ¹⁴ τί ἔστι κίνησις εἰδέναι καὶ τὸ ἄπειρον τί ἔστιν· ἀναρκαῖος ἄρα τῷ φυσικῷ καὶ ὁ περὶ ἄπειρου λόγος. παλιν ἐπειδὴ πᾶσα κίνησις ἐν τόπῳ ἦ, καὶ ἐν γρόνῳ· τὸ γάρ κινούμενον πᾶν σῶμα, ἅπαν δὲ σῶμα ἐν τόπῳ, καὶ ἡ κί-²⁰ νησις ἄρα ἐν τόπῳ δείκνυται δ' ἐν τοῖς τελευταῖς διτι καὶ ἐν γρόνῳ πᾶσα κίνησις (οὐδὲν γάρ ἀχρόνως κινεῖται). ἀναρκαῖος ἄρα καὶ ὁ περὶ τόπου καὶ γρόνου λόγος. ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν φυσικῶν τινες φῶντι διὰ κενοῦ τὴν κίνησιν γίνεσθαι (μή γάρ δὲ δύνασθαι διὰ πλήρους κινεῖσθαι τι· οὕτως γάρ δὲ δόντιν τῷ αὐτῷ σώματα τόπῳ εἶναι), διὰ τούτοις ἀναρκαῖος τῷ 10 φυσικῷ καὶ ὁ περὶ κενοῦ λόγος· εἴτε γάρ διὰ κενοῦ ἡ κίνησις, ἀναρκαῖος ὁ περὶ κενοῦ λόγος, εἴτε μὴ διὰ κενοῦ, καὶ οὕτως πρὸς ἑλεγχὸν ἀναρκαῖος; ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος· καὶ ἄλλως ἐπειδὴ τὸν τόπον ὥριζονται κενὸν εἶναι καὶ ἕργον σώματος.²⁵

Ἐστιν οὖν ὁ σκοπὸς τούτου τε τοῦ βιβλίου καὶ τοῦ ἐφεξῆς διαλαβεῖν 15 περὶ κινήσεως ἀπέιρου τόπου γρόνου κενοῦ, καὶ διαλέγεται ἐν μὲν τούτῳ τῷ βιβλίῳ περὶ κινήσεως καὶ ἀπέιρου, ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς περὶ τόπου γρόνου κενοῦ. οὐ μόνον δὲ ὡς συντελούντων εἰς τὸν περὶ κινήσεως λόγον διαλέγεται περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς παρακολουθούντων πᾶσι· τοῖς φυσικοῖς πράγμασι· τούτῳ δὲ ἐξ ἀρχῆς ἡν τὸ προκείμενον, περὶ τῶν κινιῶν πᾶσι 20 τοῖς φυσικοῖς πράγμασι παρακολουθούντων εἰπεῖν. τρῶτον δὲ περὶ κινή-²⁰ σεως διαλέγεται, καὶ ζητεῖ τὸ ποτέ· ἔστιν ἡ κίνησις, ἔπειτα ἐν τίσιν ἔστιν ἡ κίνησις, καὶ τρίτον πόσα εἰδη κινήσεως. πρὸ τούτων δὲ τέσσαρά τινα ἀξιώματα προλαμβάνει· συμβαλλόμενα αὐτῷ εἰς τὴν τούτων δεῖξιν, καὶ πρῶτον ὅτι τῶν ὅντων τὰ μέν ἔστι μόνως ἐνεργείᾳ, τὰ δὲ καὶ δυνάμει καὶ 25 ἐνεργείᾳ (μόνως δὲ δυνάμει εἶναι τὰ ἀδύναταν ἐν ὑποστάσει ὅν· οὐδέποτε γάρ γνωὴ εἶδος ἡ ὅλη γίνεσται). ἐνεργείᾳ μὲν οὖν μόνως ἔστι τὰ θεῖα καὶ αὐτάκτονα, περὶ ὧν καὶ ἐν τῷ Περὶ ἑρμηνείας εἰπεν διτι “ἄνευ δυνά-²⁵ μεως ἐνεργείᾳ εἰσι”. δυνάμει δὲ καὶ ἐνεργείᾳ πάντα τὰ φυσικά· ἐντε-³⁰ λεγείᾳ μὲν γάρ ἔστιν ὅτι ἔχει τινὰ μορφὴν [ἡ ἐνέργεια], δυνάμει δὲ διτι οἰά τε ἔστι δέξιαθαι καὶ ἐτέρον. ἀλλὰ τούτῳ μὲν ἐπὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ φύσει, τὸ δὲ αὐθέριον σῶμα κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν ἐντελεχείᾳ μόνον ἔστιν

- 1 τὸν εἰ τὸ εοιτ. Μ: 2 τί ποτέ ἔστι κίνησις L: ἀναρκαῖος K: 3 ἡ οὐ. L: 5 δεῖκνυ-
ται κτλ. cf. Arist. Δ 11 3. 7 ἐν γρόνῳ πᾶσα — τόπου καὶ οὐ. Μt: 6 οὐδὲν scripsi:
οὐδὲ LK καὶ δὲ K: δὲ οὐ. καὶ L: 7 γρόνῳ καὶ τόπῳ L: ωιντεις K: 8 γε-
νέσθαι L: οὐτεις! οὐτε K: 9 ἐν δύο ἐν τῷ πότῳ L: ἐν δύο αὐτῷ K: ἐν τῷ αὐτῷ
δύο Μt: 11 κενὸς (post περὶ scripsi: κενὸς sic) κινήσεως K et cod. Vatic. 250: κινή-
σεως L. Μt: 14 τε οὐ. L: 16 ἐν δὲ τῷ ἐφεξῆς Μ: 19 κενῶς K: κονῶν (L) Μt
21 ἡ οὐ. Μt: 22 πρὸ L: τε Μ: πρὸς K: 23 προλαμβάνει scripsi: προλαμβάνει libri
24 πρῶτον ἡντι αἱρετοῦ K: μόνως L. K: μόνως sic Μ: μόνων τε 26 εἶδος γνωὴ L: ἐνέρ-
γεια K: μόνως οὐ. Μt: 27 Ηεὶ τραγουδεῖ ε. 13 p. 23+23 28 ἐνεργείᾳ εἰσὶν K
28. p. 341.2 ἐντελεχεια ἔστι cf. Themist. p. 202.13 sqq. 28. 29 ἐντελεχεια μὲν L: ἐν-
τελεχεια ξανθοῦ K: ἐντελεχεια μὲν Μt: 29 ηεὶ K: ἡ τε ἡ οὐτ. Μ: ἐνέργεια LKM: ἡ ἐνέρ-
γεια τε δεῖλι αὔροτε ε glossemata ἡ ἐνέργεια τε νοεῖται ἐντελεχεια οὐτα: at cf. Simplic.
p. 398.6: ηεὶ ηεὶ 30 ηεὶ οὐ. Μt: 31 ηεὶ ηεὶ: 31 ηεὶ ηεὶ L: ἐντελεχεια K. M

(οὐ γάρ ἀν μεταβάλλοι ποτὲ κατ' οὐσίαν), μετέχει δέ πως καὶ τοῦ δυ-^{4v}
νάμει διὰ τὴν κίνησιν τὴν τοπικήν· οὐ γάρ πανταχοῦ ἄμα ἐστί. τάχα δὲ
οὐδὲ κατ' οὐσίαν ἀπῆλλαχται τοῦ δυνάμει. εἰ γάρ ἐξ ὅλης ἐστὶ καὶ εἴδους,
ἡ δὲ ὅλη ἐστὶν ἡ τὸ δυνάμει ἔχουσα, δῆλον ὅτι οὐδὲ κατὰ τὴν οὐσίαν ⁴⁰
5 ἀπῆλλαχται πάντη τὰ οὐράνια τοῦ δυνάμει· εἰ γάρ καὶ μὴ δυνάμει ἔχει ἡ
ὅλη αὐτῶν τὰ εἶδος, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ ὅλως ἡ ὅλη κατὰ τὸν αὐτῆς λόγον
δυνάμει ἐστί, διὰ τοῦτο οὐ παντάπασιν ἐστὶ τοῦ δυνάμει ἀπῆλλαχμένα
ῶσπερ τὰ ἄνθη, ἢ οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἔχει τὸ δυνάμει. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ
ὁ Πλάτων ἔκεινα μὲν ὄντας ὄντα καλεῖ, τὰ δὲ αἰσθητὰ πάντα οὐκ ὄντα,
10 ἀλλ' ἀεὶ γινόμενα.

Πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο προλαμβάνει, διὰ τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστι μόνως
ἐνεργείᾳ τὰ δὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, δεύτερον δὲ διὰ τῶν πρός τι τὰ μέν ⁴⁵
ἐστι καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν τὰ δὲ κατὰ τὸ κινοῦν καὶ κινούμενον.
οἷον καθ' ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν τὸ μεῖζον καὶ τὸ μικρότερον· τὸ γάρ
15 μεῖζον μικροτέρου ἐστὶ μεῖζον, ὃν τὸ μὲν μεῖζον ὑπεροχή, θάτερον δὲ
ἔλλειψις. καὶ τὸ κινοῦν δὲ κινούμενον κινεῖ, καὶ τὸ κινούμενον ὑπὸ κινοῦν-^{i 5v}
τος κινεῖται. τὰ λοιπὰ δὲ εἰδὴ, τοῦ πρός τι οὐ τίθησιν, οἷον τὸ κατ' ἵσο-
τητα τὸ καθ' ὄμοιότητα τὸ κατὰ τὸ αἴτιον καὶ αἰτιατόν, ἐπειδὴ τούτων
μόνον δεῖται, τοῦ μὲν κατὰ τὴν ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν, διὰ τινὲς ἐδόξασαν
20 ἐν τούτοις εἶναι τὴν κίνησιν, ἵνα ἐλέγῃ διὰ οὐ δυνατὸν ἐν τούτοις εἶναι κίνησιν,
τὸ δὲ κατὰ τὸ κινοῦν καὶ κινούμενον, ἵνα δεῖξῃ διὰ ἡ κίνησις ἐν τούτοις μόνον.

Τρίτον λῆμμα διὰ οὐκ ἐστι τις κίνησις αὐτῇ καθ' αὐτὴν χωρὶς τῶν ⁵
κινουμένων, τὰ δὲ κινούμενα ἡ οὐσίαι εἰσίν ἡ ποσὰ ἡ ἄλλο τι τῶν κατὰ
τὰς ἄλλας κατηγορίας, καὶ οὐκ ἐστιν αὐτό τι καθ' αὐτὸν κινούμενον, δ
25 μῆτε οὐσία ἐστὶ μῆτε ποσὸν μῆτε τῶν ἄλλων κατηγορημάτων μηδέν. καὶ
διὰ τοῦτο οὐδὲ κίνησις ἐστιν ἔπειρα παρὰ ταῦτα, ἄλλὰ πᾶσα κίνησις ἡ κατ'
οὐσίαν ἐστὶν ἡ κατὰ ποσὸν ἡ κατὰ ποιὸν ἡ κατὰ τόπον, διότι καθ' ἔκα-
στον τούτων κινούμενων, οἷον κατ' οὐσίαν κατὰ ποσὸν καὶ τὰ λοιπά,
διττή τις θεωρεῖται οὖσα ἡ κίνησις, ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ χειρόνος ἐπὶ τὸ κρείτ-
30 τον ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ κρείττονος ἐπὶ τὸ χειρόν· οἷον ἐπὶ τῆς οὐσίας ἡ ἀπὸ
τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ ὄντος εἰς τὸ μὴ ὄν, ἐπὶ δὲ τοῦ ποσοῦ ¹⁰
ἡ ἀπὸ τοῦ τελείου ἐπὶ τὸ ἀτελὲς καὶ ἀπλῶς ἀπὸ τοῦ μεῖζονος ἐπὶ τὸ ἔλατ-

3 et 5 ἀπῆλλαχται M 3 inter ἀπῆλλαχται et τοῦ δυνάμει punctis notata (cf. v. 5) πάντα τὰ οὐράνια M: nec tamen delevit t εἰ γάρ scripsi: εἰ γε libri ἐστὶ om. Mt 4 κατὰ τὴν οὐσίαν LK: κατ' οὐσίαν Mt 5 πάντη LMt: πάντα K 6 κατὰ τε L: fort. κατά γε αὐτῆς scripsi: ἐαυτοῖς K: αὐτῆς LMt 9 Πλάτων Tim. p. 27D 11 οὖν om. L προσλαμβάνει K εἰσι L μόνως LK: πρώτως Mt 14 μικρότερον LKM: μικρόν t 15 ὃν Lt: ὃν K: ὃν vel potius ὡς (ὡς cod. Paris. 2057) M 16 κινοῦν δὲ] κινοῦν καὶ τὸ (sed καὶ τὸ delevit L²) L ὑπὸ τοῦ L 17 τὰ δὲ λοιπὰ Mt 19 μόνων L 20 ἵνα ἐλέγῃ— κίνησιν L: om. KMt 21 τὸ δὲ libri: immo τοῦ δὲ 22 ἐαυτὴν Mt 23 τὰ κινούμενα δὲ τ οὐσίαι K et cod. Paris. 2057: οὐσία (LM)t 24 τι om. L 8] εἰ L 25 μηδέν om. L 26 παρὰ ταῦτην K 27. 28 ἡ κατὰ ποιὸν—ποσὸν LK: om. Mt 27 διότι L: δῆ K cf. ad p. 340, 24 28 τούτων L: τούτων τῶν K 29 διττὴ δὲ τις τ 31 εἰς τὸν μὴ ὄν primitus M et t 31. p. 342, l ἐπὶ δὲ—ἔμπαλιν om. K

τον ἡ ἔμπαλιν, ἐπὶ δὲ τοῦ ποιοῦ ἡ ἀπὸ τοῦ λευκοῦ ἐπὶ τὸ μέλαν ἡ ἀπὸ ἰδροῦ μέλανος ἐπὶ τὸ λευκόν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐναντίων ὥσαύτως, ἐπὶ δὲ τοῦ τόπου ἡ ἀπὸ τοῦ κάτω ἐπὶ τὸ ἄνω ἡ ἔμπαλιν. ἔστι δ' ἐν τοῖς ἐναντίοις ἀπασι τὸ μὲν χρεῖττον τὸ δὲ χειρον· τοῦ γάρ μη ὅντος τὸ δὸν 5 κρεῖττον καὶ τοῦ ἀτελοῦς τὸ τέλειον καὶ τοῦ μέλανος τὸ λευκόν καὶ τοῦ κάτω τὸ ἄνω, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὅμοίως κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν. συμβάλλεται δ' αὐτῷ ταῦτα οὐ μόνον εἰς τὸ ἀποδοῦναι τὸν ὄρισμὸν τῆς κινής¹⁵ σεως, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ δεῖξαι τίνα τῶν κινούντων καὶ ἀντικινεῖται, καὶ τίνα κινεῖ μὴ κινούμενα· διαλέκται γάρ καὶ περὶ τούτων ἐφεῖται.

10 Ταῦτα οὖν προλαβών, ἐφεῖται ἀποδίδωσι τί ἔστι κίνησις, ὄριζόμενος αὐτὸς οὕτως 'κίνησίς ἔστιν ἡ τοῦ δυνάμει ἐντελέχεια, ἢ τοιοῦτον ἔστιν'. τὸ μὲν οὖν τῆς ἐντελέχειας ὄνομα σημαίνει παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν τελείτητα· σύγκειται γάρ παρὰ τὸ 'ἴν' καὶ τὸ 'τέλειον' καὶ τὸ 'ἔχειν'. δταν οὖν ἔκαστον ἔχῃ τὴν ἑαυτοῦ τελειότητα, ἐντελέχεια²⁰

15 λέγεται εἶναι. προσέθηκε δὲ τὸ ἢ τοιοῦτον ἔστιν ἀντὶ τοῦ ἢ δυνάμει τόδε τί ἔστιν, ἵνα[ἢ] ἐντελέχεια γίνηται μενούσης ἔτι καὶ σφζομένης τῆς δυνάμεως, ἷσπερ ἦν ἢ, ἐντελέχεια. [Διετέλει γάρ ἐφ' ἔκαστου ἢ ἐντελέχεια, ἢ μὲν ἢδη τετελειωμένου τοῦ πράγματος καὶ ἀπαν τὸ δυνάμει ἀποβαλόντος, ἢ δὲ κινηθέντος ἐκ τῆς δυνάμεως καὶ κατὰ ταῦτην ἀλλοιουμένου τε καὶ ἐπὶ τὸ 20 εἶδος ἀγνοέντος. οἶνον ἐπὶ τοῦ γαλκοῦ τοῦ δυνάμει ἀνδριάντος· ἐντελέχεια γάρ αὐτοῦ ἔστι καὶ δταν γίνηται ἀνδριάς ὑπὸ τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ τοιῶσδε²⁵ σγήματος ὄψεως, καὶ δταν ἢδη γεγενημένος εἴη ἀνδριάς καὶ ἀπειληφώς τὸ τέλειον τοῦ ἀνδριάντος; εἶδος. ἀλλ' αὐτῇ μὲν ἢ ἐντελέχεια οὐκέτι σφζομένης ἔστι τῆς δυνάμεως, καθ' ἓν ἢδύνατο γενέσθαι ἀνδριάς· ἢδη γάρ 25 ἔστιν ἀνδριάς καὶ οὐκέτι ἔχει τὸ δυνάμει, διὸ καὶ τελειότης αὕτη οὐ τῆς δυνάμεως (πῶς γάρ ἢν φθείρει);, ἀλλὰ τοῦ πράγματος ἐν φῷ ἢ δύναμις ἦν. ἢ δὲ πρότερον ὥρθεῖσα ἐντελέχεια, καθ' ἓν ἐγένετο ἀνδριάς, ἔτι τὸ δυνάμει διαφυλάττει. τὴν οὖν τοιαύτην ἐντελέχειαν κίνησιν λέγει καὶ τε.³⁰ λειτότητα τῆς δυνάμεως· πᾶσα γάρ τελειότης σφέτερι τοῦτο δ τελειοῦ· ἔως μὲν γάρ ἢ δύναμις σφέται, καὶ ἡ κίνησις ἡ τελειωτικὴ τῆς δυνάμεως,

1 ἐπεὶ δὲ K 3 ἐπὶ τὰ ἄνω L 7 ταῦτα] τὰ πάντα (superscr. γρ. ταῦτα) L
8 καὶ (ante ἀντικινεῖται) om. L 9 ἐφεῖται] cf. Θ 5 10 προσλαβών K

11 αὐτὸς KMt: αὐτὴν recte, ut videtur, L κίνησις ἔστιν κτλ.] cf. Arist. Γ 1 p. 201 a 10 (v. infra v. 15. p. 350,10. 351,21. 353,5. 362,35. k 5^v8) 12 τῆς ἐντελέχειας et similiter saepere in proximis K 13 ἐν LKM: ἐν τ 14 ἔχει K ἐντελέχεια L:
ἐντελέχεια KMt 15 δὲ Lt: δὲ ἀν K: δ' ἀν M τοῦ om. K 16. p. 343,2 ἵνα
ἡ ἐντελέχεια — μορφὴ paucis immutatis ex Themist. p. 205,10 sqq. 16 γίνεται K
σωζόμενοις compend. M et t 17 ἡ (post ἓν) om. Themistius ἀφ' ἔκαστου L

18 τετελειωμένον (sic) τῶν πραγ K ἀποβαλλόντος (sic) K 20 τοῦ δυνάμει] τὸ δυνάμει M 22 εἴη L: εἴη δ K: ἡ ὁ τ 23 αὐτὴ K 25 καὶ prius om. L 26 πῶς om. superscr. K ἦν Lt et post correct. M: ἡ K 27 ἐπικτλ.] hinc Themistius emendandus 28 τοιούτην] δυνάμει L 30 δύναμις LK:
κίνησις Mt ante σφέται distinguunt (L)Mt: fortasse σφέται, (σφέται) cl. Themist. p. 205,24

παυσαμένης δὲ τῆς δυνάμεως παύεται καὶ ἡ κίνησις, παύεται δὲ ἡ δύ-
ναμις ἡνίκα ἂν τὸ εἶδος ἐπιγένηται καὶ ἡ μορφή. τοῦτο οὖν ἔστιν ἡ κί-
νησις, ἡ τοῦ δυνάμει ὄντος τελείστης καθὸ δυνάμει ἔστιν. δτὶ δὲ τοῦτό
ἔστιν ἡ κίνησις, δείχνυσι καὶ διά τίνος παραδείγματος. τὸ γάρ οἰκοδομητή
5 τόν, φησίν, δτὰν ἐνεργείᾳ ἡ τοιοῦτον, λέγω δὴ δτὰν οἰκοδομηταί, τότε
κινεῖται (σχετεῖται γάρ ἐπὶ τὸ τῆς οἰκίας εἶδος, καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον οἰκοδό-
μησις), τὸ δὲ οἰκοδομούμενον ἔτι ἔχει τὸ δυνάμει (ἔστι γάρ ἔτι οἰκοδο-
μητόν), ὡς δτὰν γε οἰκοδομηθῆ παντελῶς οὔτε τὸ δυνάμει σφύζει λοιπὸν
οὔτε κινεῖται. [εἰ τοιούν ἡ οἰκοδόμησις κίνησις, ἡ δὲ οἰκοδόμησις ἔτι ἐν
10 δυνάμει ἔστι, καλῶς ἄρα εἰργηται δτὶ ἡ τοῦ δυνάμει ὄντος ἐντελέχεια καθὸ
δυνάμει ἔστι κίνησις ἔστιν, δτὶ ἡ πρώτη ἐντελέχεια κίνησις καὶ τελείστης
ἔστι τῆς δυνάμεως.] συνεβάλλετο δὲ αὐτῷ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ δρισμοῦ 40
τῆς κινήσεως τὸ πρῶτον λῆμα, τὸ λέγον δτὶ τῶν ὄντων τὰ μὲν μόνως
ἐνεργείᾳ ἔστι τὰ δὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ· ἐντεῦθεν γάρ εὑρίσκει δτὶ ἡ
15 κίνησις ἔστιν ἐν τοῖς δυνάμει οὐσι, καὶ οὐκ ἐν τοῖς ἐνεργείᾳ. τὸ δὲ δεύ-
τερον ἀξίωμα, τὸ λέγον δτὶ τῶν πρός τι τὰ μὲν καθ' ὑπεροχήν ἔστι καὶ
ἔλλειψιν τὰ δὲ κατὰ τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον, συμβάλλεται αὐτῷ εἰς
τὸ ἐλέγχαι δτὶ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς καθ' ὑπεροχήν καὶ ᔭλλειψιν ἡ κίνησις,
ώς ἐδόκει τισίν, ἀλλὰ κατὰ τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον, τὴν μὲν ἀρχὴν
20 ἔχουσα ἐκ τοῦ κινοῦντος τὸ δὲ εἶναι ἐν τῷ κινούμενῳ· δεῖξει γάρ αὐτὸν 45
τοῦτο ἐν τοῖς ἔχης, δτὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ κινοῦντι ἡ κίνησις, ἀλλ' ἐν τῷ
κινούμενῳ. τὸ δὲ τρίτον ἀξίωμα, τὸ λέγον δτὶ οὐκ ἔστι κίνησις παρὰ τὰ
πράγματα, ἀλλὰ πᾶσα κίνησις ἡ ἐν οὐσίᾳ ἔστιν ἡ ἐν ποσῷ ἡ ἐν ποιῷ ἡ
ἐν τῇ ποὺ, συμβάλλεται αὐτῷ εἰς τὸ δεῖξαι πόσα ἔστιν εἰδῆ κινήσεως, καὶ
25 δτὶ μᾶλλον εἰς τὸ δεῖξαι δτὶ οὐκ ἔστι τι κοινὸν γένος κινήσεως, ἀλλ' εἰσὶν
ομάδωμοι αἱ κινήσεις κατὰ τὰ ἀρ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἐν· δεῖξει γάρ δτὶ πρώτη
μέν ἔστιν ἡ κατὰ τόπον κίνησις; ὅστεραι δὲ αἱ λοιπαί, καὶ δτὶ ἀναιρου- 50
μένη μὲν συνανακρεῖ τὰς λοιπάς, ἀναιρουμένων δὲ ἔχεινων αὗτη οὐ συναναι-
ρεῖται, ὥστε πρώτη τῇ φύσει· ἐν οἷς γάρ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὅστερον,
30 τούτων καὶ τὸ κοινῶς κατηγορούμενον οὐκ ἔστι γένος. ὥστε οὐδὲ κυρίως

1 πάβεται priore loco K 2 ἐπιγίνηται M 3. 4 ἡ τοῦ δυνάμει — ἡ κίνησις om. L:
iterant Mt, nisi quod in iteratis extrema δτὶ δὲ — ἡ κίνησις deleit t 3 ἡ τοῦ] ἡ τοῦ K

4 παραδειγμ/ (cf. ad p. 9,7) K 3. 9 δτὶ δὲ — κινεῖται paucis interiectis ex Themist.
p. 206,13 sqq. 5 ἐνέργεια K οἰκοδομεῖται M 8 ὡς δτὰν γε] δτὰν δὲ L at

v. Themist. l. c. 17 9. 10 ἐν τῷ δυνάμει L 10 δντος] δντη (?) M: δντος ἡ cod.
Paris. 2057 11. 12 δτὶ ἡ πρώτη — δυνάμεως L: om. KMt 12 συνεβάλλετο t

ἀπόδοσιν om. L 13 πρῶτον scripsi: a L: πρὸ K: πρότερον Mt λῆμμα] λλῃ
(sic) K μόνον K 14 ἡ om. Mt 15 οὐκ om. L 17. 18 εἰς τε τὸ L
19 τὸ (post καὶ) om. L 21 ἐν τοῖς ἔχης om. L ἔχης c. 3 p. 202*13 sqq. cl. Philopon.
k 2*45 sqq. 22 τρίτον om. L 22. 23 κίνησις παρὰ τὰ πράγματα in ras. K 24 ἐν
τῷ ποὺ τι πόσα εἰσὶν L 25 δτὶ in ras. K τι] τὸ primitus M et (K)t 26 ἐφ'
ἐνὸς M δεῖξει] Arist. θ 7 p. 260*23 sqq. 29 ὥστε] ὡς L

δρισμὸν ἀποδώσει τῆς κινήσεως, ἀλλ' ὑπογραφικὸν λόγον ἀριστέουντα ἐξ ιδίῳ
ἀναλογίας πάσῃ κινήσει, ὥσπερ καὶ ἐπὶ ψυχῆς ἐποίησε· καίτοι δεῖξας διτε
οὐκ ἔστιν ἐν κοινὸν γένος ψυχῶν τῷ καὶ ἐν αὐταῖς εἶναι τὸ πρότερον καὶ
τὸ δεύτερον, διμως φησὶν ἀποδῶμεν κοινὸν τινὰ λόγον ψυχῆς “εἰ δή τι ιδίῳ
5 κοινὸν ἔστιν ἐπὶ ψυχῆς λέγειν”. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ κινήσεως ἐποίησε. τὸ
δὲ λοιπὸν συμβάλλεται εἰς τὸ δεῖξαι διτεῖς καὶ κινήσις καθ' ἔκαστον τῶν
κινουμένων διπλῆ τίς ἔστιν.

'Ἐπει τὸ δέ τις μὲν ἔστιν ἀρχὴ κινήσεως καὶ μεταβολῆς.
ἀρχὴ μὲν κινήσεως καὶ ἡρεμίας τις φύσις, νῦν δὲ ἐπειδὴ μόνης κινήσεως
10 αὐτῷ χρεία, ταύτης ἐμνήσθη.

p. 200b 16 Τὸν αὐτὸν ἐπελθεῖν τρόπον περὶ τῶν ἐφεξῆς.

Τῶν ἐφεξῆς, ἀπέιρου τόπου χρόνου κενοῦ. ἐφεξῆς δὲ εἰπεν, ἦτοι
ὅσα ἐφεξῆς ὄντα τῷ τῆς κινήσεως ἐμφαίνεται λόγῳ (ἐπει γάρ περὶ κινή-
σεως ὁ λόγος, ἔπειται δὲ τῷ τῆς κινήσεως λόγῳ τὸ ἀπειρον ὁ τόπος ὁ
15 χρόνος τὸ κενόν, δεῖ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν), ἦ περὶ τῶν ἐφεξῆς τῇ κινήσει
κινῶν ἐπομένων πᾶσι τοῖς φυσικοῖς πράγμασι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον 10
ἀντὶ τοῦ τῇ αὐτῇ μεθόδῳ ζητοῦντες τί ἔστιν ἔκαστον, καὶ εἴτε ἔστιν δλῶς
εἴτε καὶ μή, καὶ πᾶς ἔστιν ἦ οὐκ ἔστι.

p. 200b 16 Δοκεῖ δέ τις κινήσις εἶναι τῶν συνεχῶν.

20 Τὸ δοκεῖ, ἦτοι τοῖς πολλοῖς δοκεῖ, ἦ δοκεῖ καθόλου πᾶσι καὶ αὐτῷ,
ἀντὶ τοῦ φαίνεται. δόξει γάρ τῷ μὴ ἀνάγειν ὁ Ἀριστοτέλης ὑπὸ τὸ συνεχὲς
τὴν κίνησιν, διότι μηδὲ ὑπὸ τὴν τοῦ ποσοῦ κατηγορίαν, μηδὲ δλῶς ὑπὸ
τινα τῶν κατηγοριῶν· ὥστε εἰ δύο μὲν εἰδῶν τοῦ ποσοῦ τὸ συνεχὲς καὶ
τὸ διωρισμένον, μὴ ἀνάγεται δὲ ὑπὸ τὸ ποσὸν τις κινήσις, πολλῷ γε δῆπου 15
25 οὐδὲ ὑπὸ τὸ συνεχές· ἐλέγοντο γάρ αἱ κατηγορίαι τῶν τελείων εἰδῶν καὶ
εἰδοπεποιημένων πραγμάτων, ἦ δὲ κίνησις ἀτελής ἔστιν ἐνέργεια. ὥστε ὅσον
ἐκ τῶν ἐν Κατηγορίαις εἰρημένων, τὸ δοκεῖ δέ τις κινήσις εἶναι τῶν
συνεχῶν ὡς πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐκληπτέον, ἀλλ' ἐπει ἐνταῦθα πολὺς
ἔστιν ὁ Ἀριστοτέλης κατασκευάζων διτεῖς κινήσις συνεχῆς ἔστι, δῆλον διτεῖς

1 δρισμὸς L 3 τῷ t: τὸ LKM 4 λόγον] λόγος K 4. 5 εἰ δή—λέγειν Arist.
de An. B 1 p. 412b 4: om. L 4 εἰ δή Arist.: εἰ δεῖ Mt: εἰδεῖ K 5 κοινὸν ἐπὶ πάσῃς
ψυχῆς δεῖ λέγειν Aristoteles 8 Ἐπει δέ τις sc̄ripsi cl. p. 339,3: ἐπειδὴ LK: ἐπειδὴ
ἡ Mt 11 Τὸν om. K: Διορισμένοις δὲ περὶ κινήσεως, πειρατέον τὸν αὐτὸν ἐπελθεῖν κατε.
plonius ex Arist. t τῶν] τὸν K 13 ὅντα τῷ τῆς in erasis K 14 ὁ τόπος;

I.: om. KMt 15 τῶν] τὸν et in proximis ἐπομένῳ K 17 τῇ αὐτῇ L: τοιαύτῃ M:
τῇ τοιαύτῃ (K)t εἴτε ἔστιν L: εἰ τις ἔστιν K: εἰ τι ἔστιν Mt 20 τὸ δοκεῖ LK:
δοκεῖ δὲ (om. τὸ) Mt 21 γάρ (ex γάρ M) τῷ Mt: γάρ τῷ K: γάρ ἀν τῷ I.
ἄγειν L 24 διωρισμένον K 25 ὑπὸ om. superser. K γάρ εἶναι αἱ L
28 ὥσπερ πρὸς I. ἐπειδὴ Mt

τὸ δοκεῖ δὲ ἡ κίνησις ἀντὶ τοῦ φαίνεται καὶ ἀρέσκει ἐχληψύμεθα· ἐν 15
γὰρ ταῖς Κατηγορίαις, εἰ καὶ μὴ ἀνήγαγεν ὑπὸ τὰ εἰδῆ τοῦ συνεχοῦς τὴν
κίνησιν, οὐ παρὰ τὸ μὴ εἶναι συνεχῆ, ἀλλ᾽, ὡς εἴπον, διὰ τὸ ἀτελῆ εἶναι 20
αὐτὴν ἐνέργειαν, ἔκει δὲ περὶ τῶν τελείων εἰδῶν εἶναι τὸν λόγον.

5 p. 200b17 Τὸ δὲ ἄπειρον ἐμφαίνεται πρῶτον ἐν τῇ συνεχείᾳ.

Τὸ πρῶτον, ἦτοι ἀντὶ τοῦ καθ' αὐτὸν εἴπε, κατὰ τὸ πρῶτον σημα-
νόμενον τοῦ καθ' αὐτό (τοῦτο δὲ ἡν διπερ ἐν τῷ τοῦ ὑποκειμένου λόγῳ
παραλαμβάνεται, ὥσπερ καὶ τὸ ἄπειρον· παραλαμβάνεται γὰρ ἐν τῷ δρι-
σμῷ τοῦ συνεχοῦς, διπερ ἐστὶν αὐτῷ ὑποκείμενον· λέγομεν γὰρ συνεχὲς 25
10 εἶναι τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν), ἡ τὸ πρῶτον ἀντὶ τοῦ προηγουμένως καὶ
κατὰ πρῶτον λόγον· ἔστι μὲν γὰρ καὶ ἐν τῷ διωρισμένῳ τὸ ἄπειρον,
οἷον ἐν τῷ ἀριθμῷ (αὔξεται γὰρ ἐπ' ἄπειρον δὲ ἀριθμός), ἀλλὰ πρώτως
μὲν ἐν τῷ συνεχεῖ, διὰ τὸ συνεχὲς δὲ καὶ ἐν τῷ διωρισμένῳ. τῷ γὰρ
ἐπ' ἄπειρον δύνασθαι τὸ συνεχὲς διαιρεῖσθαι, ταύτῃ καὶ δὲ ἀριθμὸς ἐπ'
15 ἄπειρον αὔξεται· ἡ γὰρ τοῦ συνεχοῦς ἐπ' ἄπειρον διαιρεσίς γεννᾷ τοῦ
ἀριθμοῦ τὴν ἐπ' ἄπειρον αὔξησιν. ὥστε πρώτως ἐν τῷ συνεχεῖ τὸ ἄπειρον, 20
διὰ τὸ συνεχὲς δὲ καὶ ἐν τῷ διωρισμένῳ.

p. 200b18 Διὸ καὶ τοῖς ὄριζομένοις τὸ συνεχὲς ἀνάγκη προσχρή-
σασθαι πολλάκις τῷ λόγῳ τοῦ ἄπειρου.

20 Καλῶς εἴπε πολλάκις· οὐ γὰρ ἀεὶ τὸ συνεχὲς ὄριζόμενοι τὸ ἄπειρον
ἐν τῷ ὄρισμῷ τοῦ συνεχοῦς παραλαμβάνομεν. πλείονας γὰρ ἀποδοῦνται τοῦ
αὐτοῦ δυνατὸν ὄρισμούς· αὐτὸς γοὺν ἐν Κατηγορίαις ὄριζεται τὸ συνεχὲς 25
λέγων διτὶ 'συνεχές ἐστιν οὐ τὰ μόρια πρός τινα κοινὸν δρον συνάπτει',
καὶ οὐ προσχρῆται ἐν τῷ ὄρισμῷ τούτῳ τῷ ἄπειρῳ.

5 p. 200b20 Πρὸς δὲ τούτοις ἀνευ τόπου καὶ κενοῦ καὶ χρόνου
κίνησιν ἀδύνατον εἶναι.

"Ανευ μὲν τόπου καὶ χρόνου μὴ εἶναι κίνησιν καὶ αὐτῷ δοκεῖ καὶ τῇ

φαίνεσθαι primitus M ἐκλειψόμεθα K 3^τ τελὴ (sup. ε accent. eras.) K 4 τε-
ίτην] τε L εἶναι] ἔστι ποιούμενος L 5 δὲ ἄπειρον τὸ ἐμφαίνεται (K) t: ἐπιφαίνεται L: ἐκ-
λειπεται M τῇ συνεχείᾳ KM: τῷ συνεχεῖσ L: τῷ συνεχεῖ recte ex Arist. t 6 κατὰ τὸ α (h.e.
τῶτον) L: κατὰ τὸ δεύτερον KMt at cf. ad p. 34, 22 sqq. Simplic. p. 396, 10 sqq. 7 ἡν L:
, K: om. Mt 10 εἶναι] ἔστι L 11 πρῶτον λόγον] τὸ εὖλογον L 12 δὲ ἀριθμῶς K
5 διαιρέσεις K 16 ἐπ' ἄπειρον om. L 18 ἀνάγκη LKM: συμβάλει ἀνάγκη Arist. cod. E:
ιμβάλει ε vulg. Arist. t 18. 19 προσχρῆσθαι Mt et Arist. cod. I 19 τοῦ LM: τῷ τοῦ
L t Arist. 21 τοῦ alterum om. K 22 οὐν Mt ἐν Κατηγορίαις c. 6 p. 4b20 sqq.
ατηγορίαις] κ/ (h. e. κατὰ) K ὄριζεται om. L 23 δρον K: δρμον L 24 τούτῳ LK:
ὑτου Mt 26 ἀδύνατον κίνησιν εἶναι ε vulg. Arist. t 27 χρόνου καὶ τόπου traic. L

ἀληθείᾳ· εἰ γάρ ἡ κίνησις κινουμένου ἐστὶ κίνησις, κινεῖται δὲ μόνως τὸ ιδιόν σῶμα, πᾶν δὲ σῶμα ἐν τόπῳ, ἄνευ τόπου ἄρχει κίνησις οὐκ ἀν εἶη. καὶ δῆτι μὲν ἡ κατὰ τόπον κίνησις ἄνευ τόπου οὐκ ἀν εἶη, αὐτόθεν δῆλον ^{καὶ} (αὐτὸν γάρ τοῦτο κατὰ τόπον κίνησις λέγεται), δείκνυσι δὲ ἐφεκῆς δῆτι οὐδεποτέ μίαν ἀλλήν κίνησιν δυνατὸν γενέσθαι ἄνευ τῆς κατὰ τόπον, διότι πρωτίστην εἰναι πασῶν τὴν κατὰ τόπον κίνησιν δείκνυσιν. ἀλλ' οὐδὲ ἄνευ χρόνου κίνησις ἀν γένοιτο, ὡς ἐν τοῖς τελευταῖς βιβλίοις δείκνυται· πᾶσα γάρ ἔχει τὸ πόθεν ποῖ. οὐχ ὡς αὐτῷ δὲ δοκοῦν τὸ μηδὲ ἄνευ κενοῦ κίνησιν εἰναι οὕτως εἰπεν, ἀλλ' ὡς δοκοῦν τοῖς φυσικοῖς.

10 p. 200b21 Δῆλον οὖν ὡς διὰ τε ταῦτα, καὶ διὰ τὸ πάντων εἰναι ^{καὶ} κοινὰ καὶ καθόλου ταῦτα πᾶσι, σκεπτέον προχειρισμένους περὶ ἔχαστου τούτων.

Διὰ δύο, φησίν, αἰτίας ἀναγκαῖος ὁ περὶ τούτων λόγος, πρῶτον μὲν διώτι ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ κινήσεως λόγος (ἡ γάρ φύσις ἀρχὴ 15 κινήσεως, ταῦτα δὲ τῇ κινήσει συνεμφαίνεται), ἔπειτα καὶ διότι τὸ προκείμενον [βιβλίον] ἡμῖν ἐστι διαλαβεῖν περὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς πράγμασι παραχολουθούντων· τοῦτο γάρ ἐξ ἀρχῆς ἐπηγγειλάμεθα. καὶ τοῦτο εὐδόγιος· ἀεὶ γάρ τῆς τῶν ἰδίων θεωρίας προηγεῖται ἡ περὶ τῶν κοινῶν. ἀδύνατον γάρ μαθεῖν τίς ἐστιν ὁ ἀποδεικτικὸς συλλογισμὸς τῶν 20 μὴ πρότερον μεμαθηκότα τί ἐστιν ἀπλῶς συλλογισμός· οὕτως οὖν καὶ φύσιν ζώων ἡ φύσιν φυτῶν ἀδύνατον μαθεῖν τὸν μὴ εἰδότα τί ποτέ ἐστιν ἀπλῶς φύσις. ἡ οὖν οὕτως ἀκουσόμεθα τὸ ὑστέρα γάρ ἡ περὶ τῶν ἰδίων θεωρία τῆς περὶ τῶν | κοινῶν, συμφώνως τῷ προοιμίῳ τῆς προχειρισμένης πραγματείας (καὶ γάρ ἀρχόμενος ἔλεγε δεῖν ἐκ τῶν σαφεστέρων 25 ἀρέσθαι, σαφέστερα δὲ εἰναι “τὰ συγκεχυμένα μᾶλλον”, ταῦτα δὲ εἰναι τὰ ὀλικώτερα· οὕτως οὖν καὶ νῦν πρότερον δεῖ εἰπεῖν τί ἐστιν ἀπλῶς κίνησις, ἔπειτα διαρθρῶσαι τίς ἐστιν ἡ κατὰ τόπον καὶ αἱ λοιπαὶ), ἡ οὖν οὕτως, διπερ εἰπον, τὸ ἡ περὶ τῶν κοινῶν θεωρία, ἡ, διπερ καὶ μᾶλλον, κοινὰ νῦν λέγει οὐ τὰ συγκεχυμένα καὶ πλείοσιν ἐφαρμόττοντα, ἀλλὰ τὰ 30 πλείοντα παραχολουθούντα. δεῖ οὖν πρώτως, φησί, περὶ τῶν κοινῶν πᾶσι τοῖς φυσικοῖς παραχολουθούντων εἰπεῖν, ἔπειτα περὶ τῶν ἰδίων τοῖς. καὶ δῆτι

1 εἰ γάρ ἡ LK: ἡ γάρ Mt μόνον t 4. 5 οὐδὲ μίαν M 8 ποῦ LK: ποῦ Mt 10 διάτε] δῆτι τε K διατὸ τὸ] διατὸ M: δῆτι τὸ K 11 πᾶσιν K προχειρισμένους LM: προχειρισμένους K: προχειρισμένοις t: προχειρισμένοις Aristoteles 13 πρῶτον] αἱ LK: πρώτως Mt 15 δὲ L: γάρ K Mt 16 βιβλίον delevit t 18 post τῆς τῶν delevit κοινὸν M ἰδίων] // iOρo, quod quid sit nescio, L προηγεῖται K Mt: προσδεται I. περὶ om. Mt 19. 20 τῶν μὴ πρότερον μεμαθηκότων K 20 τῇ τοῖς Mt ἀπλῶς L: δὲ ἀπλῶς K Mt σύλλογος K 23 κοινῶν ἐστίν Aristoteles; at cf. p. 347, 5 24 ἀρχόμενος A 1 p. 184-20 sqq. δεῖν t: δεῖ L K Mt 25 σαφεστέρα δὲ K τὰ συγκειμένα K Mt ταῦτα δὲ ξεῖν t: δεῖ L K: τὸ ἡ L: τὸν K: ἡ Mt μᾶλλον I.: μᾶλλα K: μᾶλα Mt 29 ἐφαρμόζοντα Mt τὰ (post ἀλλὰ) om. L

τοῦτο λέγει, δῆλον ἐξ αὐτῶν τῶν ρήτων· εἰπὼν γάρ οἵτις δῆλον οὖν ὡς ι 6^ο
διά τε ταῦτα, καὶ διὰ τὸ πάντων εἰναι κοινὰ καὶ καθόλου ταῦτα
πᾶσι (κοινὰ δηλούντι λέγων τὰ πᾶσι παραχολουθιῶντα), τὴν δὲ αἰτίαν
προστιθεὶς τοῦ νῦν περὶ αὐτῶν διαλέγεσθαι, ἐπῆγαγε τὸ ὑστέρα γάρ ή
5 περὶ τῶν ἴδιων θεωρία τῆς περὶ τῶν κοινῶν. καὶ ἄλλως οἵτις οὐδὲ 10
περὶ μερικοῦ χρόνου ή, τόπου διαλέγεται που. τὸ δὲ κοινὰ καὶ καθόλου
ταῦτα πᾶσιν ἀντὶ τοῦ κοινά ἔστι ταῦτα καὶ καθόλου πᾶσι τοῖς φυσικοῖς
παραχολουθεῖ· πᾶν γάρ σῶμα συνεχές· τέ ἔστι καὶ ἐν τόπῳ πάντως καὶ
ἐν χρόνῳ. ἀλλὰ καὶ τὸ κενὸν κατὰ τὴν τῶν φυσικῶν ὑπόληψιν πᾶσι πα-
10 ραχολουθεῖ, ἐπειδὴ καὶ τὸ κενὸν οὐδὲν ἄλλο οἴονται εἶναι ή τόπον ἐστεργ-
μένον σώματος.

p. 200b26 Ἐστι δὴ τὸ μὲν ἐντελεχείᾳ μόνον, τὸ δὲ δυνάμει καὶ 15
ἐντελεχείᾳ.

Ἐντεῦθεν τὰ ἀξιώματα προλαμβάνει, καὶ πρῶτον γε οἵτις τῶν ὄντων
15 τὰ μὲν μόνως ἐνεργείᾳ ἔστι τὰ δὲ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, καὶ τοῦτο οὐ
μόνον ἐπὶ τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. ἀλλὰ τὸ μὲν
μόνως ἐνεργείᾳ εἶναι ἐν μόνῃ τῇ οὐσίᾳ· ὡς γάρ ἔμπροσθεν εἴπομεν, οὐδὲν
ἄλλο πάντη τοῦ δυνάμει ἀπῆλλακται πλὴν τῶν ἀλλων καὶ θείων οὐσιῶν· 20
πᾶν γάρ σῶμα πάντη τε καὶ πάντως ἔξει κατά τινα τῶν εἰρημένων ἥμιν
25 τρόπων τὸ δυνάμει. εἰ δέ τις ἀξιώσει τὴν οὐσίαν τῶν οὐρανίων μόνως
ἐνεργείᾳ εἶναι λέγειν, διότι μὴ πέφυκεν εἰς ἄλλο τι μεταβάλλειν, οὐ μόνον
ἐν τῇ οὐσίᾳ ἀποθήσεται τὰ μόνως ἐνεργείᾳ ὄντα κατά γε τοῦτον τὸν
τρόπον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πόσῳ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς· καὶ γάρ δ ἀριθμὸς δ
τῶν οὐρανίων καὶ αἱ συμφυεῖς αὐτῶν ποιότητες μόνως ἐνεργείᾳ εἰσίν,
30 οὐδεμίαν κατ' αὐτὸν μεταβιλήν ἐπιδεχόμενα. 25

p. 200b28 Τοῦ δὲ πρός τι τὸ μὲν καθ' ὑπεροχὴν λέγεται καὶ
ἔλλειψιν.

Τὸ δεύτερον ἀξιώματα.

εἰπὼν οὖν οἵτις, δῆλον γάρ ὡς Μt 2 ταῦτα (post καθόλου) ομ. L 4 προτιθεὶς L
δ] τὸν L 9 ἀλλὰ καὶ] ἀλλά L 10 οἷον τε εἶναι L 12 δὴ LKM: δὴ τι τ
τ Aristotelis libri, at cf. Metaph. K 9 p. 1065b5 12. 13 ἐντελέχεια utrobiique K
4 προλαμβάνει (προ corr.) M 17 ἐνεργείᾳ εἶναι— ὡς γάρ ομ. L ἔμπροσθεν p. 340,
16 sqq. 17. 18 εἴπομεν ἔμπροσθεν, οὐδὲν ἄλλο πάντα L 20 τρόπων L 23 ταῖς
οιπαῖς L: τοῖς λοιποῖς KMt καὶ γάρ καὶ L 25 οὐδὲ μίαν libri 26. 27 καὶ
λλειψιν λέγεται ε vulg. Arist. t: λέγεται καὶ κατ' Ελλειψιν Arist. cod. E at cf. Simplic.
. 401,5 28 δεύτερον] δέ K ἀξιώματα I.

p. 200b31 Τὸ γὰρ κινητικὸν κινητικὸν τοῦ κινητοῦ.

16r

'Επειδὴ εἰπε τοῦ πρός τι εἶναι τὸ κινητικὸν καὶ τὸ κινητόν, τοῦτο ^{οὐ} αὐτὸν κατασκευάσαι διὰ τούτων ἡθέλγεσ' τὸ γὰρ κινητικόν, φησί, τοῦ κινητοῦ ἔστι κινητικόν, καὶ ἔμπαλιν τὸ κινητὸν κινητόν ἔστιν ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ. ὥστε πρός τι ταῦτα.

p. 200b32 Οὐκ ἔστι δέ τις κίνησις παρὰ τὰ πράγματα.

Τὸ τρίτον ἀξίωμα, ὅτι ἡ κίνησις ἐν τοῖς κινοῦσι καὶ κινούμενοις ἔστι, ^{οὐ} καὶ οὐ καθ' αὐτό τι ὃν οὐδὲ χωριστόν. ὥστε δισταχῶς ἀν εἴη τὰ κινούμενα, τοσαυταχῶς καὶ ἡ κίνησις· κινεῖται δὲ τὰ κινούμενα τετραχῶς, κατ'¹⁰ οὐσίαν κατὰ ποσὸν κατὰ ποιὸν κατὰ τόπον· ἐν τούτοις ἄρα καὶ ἡ κίνησις.

p. 200b34 Κοινὸν δὲ ἐπὶ τούτων οὐδὲν ἔστιν ὅν, ὡς ἔφαμεν,
λαβεῖν, δούτε τόδε οὔτε ποσὸν οὔτε ποιόν.

"Οὐτι οὐκ ἔστι κίνησις παρὰ τὰ πράγματα κατασκευάζει. εἰ γὰρ ἐν ταύταις ταῖς κατηγορίαις μόνον ἡ κίνησις, οὐκ ἔστι δέ τι ὃν ὑφεστηκὸς πράγμα κοινὸν τῶν κατηγοριῶν ἔτερον ὃν παρ' αὐτάς καὶ οἷον γένος αὐτῶν (ῶσπερ τῶν κατὰ μέρος ζώων τὸ ἀπλῶς ζῷον, ὅπερ ἔστιν οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ ἔτερον ὃν παρ' ἔκαστον τῶν κατὰ μέρος ζώων καὶ ἐν ἔκαστῳ θεωρούμενον· τὸ γὰρ ὃν ὁμοιόμως τῶν κατηγοριῶν κατηγορεῖται), δῆ⁴⁵ λον διτι οὐδὲ κίνησις ἀν εἴη παρὰ ταύτας τὰς κατηγορίας. ἐντεῦθεν δὲ 20 λαβόντες οἱ ἐέγγηται ἀφορμάς φασι μὴ εἶναι τὴν κίνησιν γένος, ἀλλ' ὁμονυμοὶ φωνῆν· εἰ γὰρ οὐκ ἔστι κίνησις παρὰ τὰς κατηγορίας, τῶν δὲ κατηγοριῶν κοινὸν γένος οὐκ ἔστι, δῆλον δήπου διτι οὐδὲ κινήσεως γένος ἀν εἴη. εἰ γὰρ ἦν τῶν κατηγοριῶν ἐν αἷς ἡ κίνησις κοινὸν γένος, ἐν ἐκείνῳ ἀν ἦν πρῶτον τῷ γένει ἐξ ἀνάγκης ἡ κίνησις, καὶ οὐκ ἀν ἐλέγετο πολλα²⁵ γάν. ἀλλ' ὡσπερ ἐκείνῳ γένος ὑπῆρχε τῶν κατηγοριῶν ἐν αἷς ἡ κίνησις, οὐτω καὶ ἡ ἐκείνῳ κίνησις γένος ἀν ἦν τῶν κινήσεων τῶν ἐν ταῖς ὑπ'⁵⁰

1 alterum κινητικὸν om. K

2 τοῦ] τῶν corrigit t

τὸ κινητὸν καὶ τὸ κινητικὸν L

^{a.}
3 κατασκευά ^{τὸ} 1. 4. 5 ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ K: ὑπὸ τοῦ κινητοῦ L 6 ἔστιν K
δε τις cf. p. 341, 22° LM: δε Kt et Arist. libri praeter I cf. Die's z. Textgesch. p. 19
7 sqq. ex Themist. p. 204, 3 sqq. 7 τοῖς κινοῦσι καὶ om. L 10 ἐν τούτοις—κίνησις
om. L 11 δὲ ἐπὶ τι 11. 12 οὐδὲν ἔστιν ὃν (όν om. L). ὡς ἔφαμεν, λαβεῖν KL:
ὧς λαβαμεν, οὐδὲν ἔστιν ὃν λαβεῖν M: οὐδὲν ἔστι λαβεῖν, ὡς φαμὲν ex Arist. t 12 τόδε]
όδε K 16. 17 τὸ ἀπλῶς ζῷον om. K 19 οὐδὲ γάρ L δε om. L 20 τῇ
κίνησις^o K 22 κίνησις K: κίνησις L 23 p. 349, 5 εἰ γάρ ἦν — λεγομένων ex
Themist. p. 204, 9 sqq. ad verbum fere desumpta 25 ὑπῆρχε τῶν κατηγοριῶν LK: τῶν
κατηγοριῶν ὑπῆργεν Mt

έκεινο τὸ γένος κατηγορίας· νῦν δὲ ωσαύτως ἔχει ἡ κίνησις, ωσπερ ἔχει οἱ βρ
τὰ πράγματα ἐν οἷς ἔστι· ἐπεὶ οὖν διαφέροντες οἱ λόγοι τῶν προειρη-
μένων γενῶν, δῆλον δτι καὶ τῶν ἐν αὐταῖς κινήσεων· ὅστε κανένα δρισμὸν
ἀποδῷ τῆς κινήσεως, δρώνυμος ἔσται καὶ οὗτος καὶ τῶν πολλαχῶς λεγο-
μένων. καὶ πολὺς ἔστιν ὁ Ἀλέξανδρος αὐτὸν τοῦτο κατασκευάζων, δτι ἡ
κίνησις οὐκ ἔστι γένος, ἀλλ ὁμώνυμος φωνῆ· μήποτε οὖν ἔστιν εἰπεῖν,
δτι οὐ τὸ μὴ εἶναι | κίνησιν παρὰ τὰ πράγματα. τοῦτο ἐλέγχει τὴν κίνησιν ι 6
μὴ οὖσαν γένος, ἀλλ ὡσπερ τὸ ἐπιστητὸν καθύθ μὲν ἐπιστητὸν τελεῖ ὑπὸ⁵
γένος τὸ ποιόν, ἔστι μέντοι οὐδέ μόνον ἐν τῷ ποιῷ ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις
10 κατηγορίαις (καὶ γάρ ἡ οὐσία ἐπιστητὸν καὶ ἔκαστη τῶν ἄλλων), οὗτω
φημὶ καὶ ἐπὶ κινήσεως· τελεῖ μὲν γάρ καὶ αὐτὴ ὑπὸ τὸ ποσόν (ἔστι γάρ
συνεχῆς, καὶ πανταχοῦ τοῦτο κατασκευάζει ὁ Ἀριστοτέλης δτι τῶν συνε-
χῶν ἡ κίνησις), ἐμφαίνεται δὲ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις. ὅστε εἰ δ
ὑπὸ τὸ ποσόν ἡ κίνησις ἀνάγεται, γένος δὲ τὸ ποσόν, καὶ αὐτὴ δὲν εἴη
15 γένος ὑπάλληλον. καὶ εὐλόγως γε τοῦτο συμβέβηκε, λέγω δὲ τὸ μὴ ἐν
μιᾷ κατηγορίᾳ εἶναι τὴν κίνησιν, ωσπερ οὐδὲ τὸ ἐπιστητόν, ἐπεὶ μηδὲ
διακεκριμέναι εἰσὶν ἀπ' ἄλληλων αἱ κατηγορίαι, ἀλλὰ πᾶσαι εἰσὶ συμπε-
πλεγμέναι· εἰ μὲν γάρ κεχωρισμέναι ἦσαν ἀπ' ἄλληλων, οὐκ ἢν δυνατὸν
εύρειν τὴν κίνησιν εἰ μὴ ἐν ποιῷ μόνην, ἐπειδὴ δὲ συμπεπλεγμέναι εἰσὶν,
20 εἰκότως τὸ ἐν πλείσι κατηγορίαις τὴν αὐτὴν εύρειν οὐκ ἔστιν ἔξω λόγου. 10
ἀπορήσεις δ' ἄν τις δτι, εἰ τῶν συνεχῶν ἡ κίνησις καὶ διὰ τοῦτο ὑπὸ τὸ
ποσόν ἀνάγεται, τί δήποτε ἐν Κατηγορίαις μὴ ἀνήγαγεν αὐτὴν ὁ Ἀριστο-
τέλης ὑπὸ τὰ τοῦ συνεχοῦς εἰδῇ; φαμὲν οὖν δτι αἱ κατηγορίαι εἰδῶν εἰσὶ¹⁵
τελείων καὶ εἰδοπεποιημένων πραγμάτων, εἰρηται δὲ δτι ἡ κίνησις ἀτελής
25 ἔστιν ἐνέργεια καὶ ὁδὸς ἀπὸ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν· διὰ τοῦτο οὖν οὐκ
ἡδύνατο συναριθμηθῆναι τοῖς εἰδέσι τοῦ συνεχοῦς.

p. 201 a 3 "Ἐκαστον δὲ διχῶς ὑπάρχει πᾶσιν, οἵον τὸ τόδε· τὸ μὲν 15
γάρ μορφή, τὸ δὲ στέρησις.

Τὸ τέταρτον λῆμμα, δτι ἐν ἔκαστῃ κατηγορίᾳ ἐν αἷς ἔστιν ἡ κίνησις,
30 οὐκ ἔστιν ἀπλῆ τις ἀλλὰ διττή· ἐν ἔκαστῃ γάρ, φησί, κατηγορίᾳ θεωρεῖ-

1 ἐν οἷς ἔστι K Themistius: ἐν οἷς ἡ L: om. Mt 3 δῆλον (om. δτι) L 4 fort. ἀποδῷ
τις] 5 δ] καὶ K Ἀλέξανδρος cf. Simplic. p. 403,13 sqq. 7 παρὰ] hinc alia
natus recentior et multo negligentior L 8 ἐπιστητὸν altero loco K 9 ἔστι τοιούτον
μονον L 11 αὐτῇ L ποιὸν M 12 τοῦτο Mt: τοῦ K: ἡ τοῦτο L 13 κάν
ται L εἰ om. Mt 14 αὐτῇ Lt 15 γε om. superser. M 17 διακεκριμέναι K
4 primitus M 18 ἀλλήλων αἱ κατηγορίαι L 19 τῷ ποσῷ Mt 20 κατηγορίαις
im. Mt 21 εἰ] ἡ L et primitus M 23 τὰ] τὸ t εἰδη KM: εἰδους L: εἰδος t
ποσόν
ιδῶν] εἰδη L 24 ἀτελής (sic) M: ἀτελές t 25 ἐνέργεια LK: ἐνεργή M: ἐνερ-
γεία t 26 συναριθμηθῆσαι (?) L 27 ὑπάρχειν M: ὑπάρχειν L τὸ (post oīov)
im. (L)t 28 μορφὴ αὐτοῦ ex Aristotele t 30 γάρ κατηγορίᾳ φησὶ L

ταὶ τὸ μὲν εἰδός τι τὸ δὲ στέρησις. καὶ γίνεται ἡ ὄδος ἡτοι ἀπὸ τοῦ εἰ- ^{ι 6*}
δους ἐπὶ τὴν στέρησιν ἦ, ἀπὸ τῆς στερήσεως ἐπὶ τὸ εἶδος. εἴρηται δὲ ὅτι
στέρησιν καλεῖ τὸ χείρον τῶν ἀντικειμένων, εἶδος δὲ τὸ χρεῖττον.

p. 201*9 Διηγημένου δὲ καθ' ἔχαστον γένος τοῦ μὲν ἐντελεχείᾳ
5 τοῦ δὲ δυνάμει

'Εκθέμενος τὰ εἰρημένα ἀξιώματα, βούλεται λοιπὸν τὸν ὄρισμὸν τῆς ²⁸
κινήσεως ἀποδοῦναι. καὶ ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὄρισμοῦ συμβάλλε-
ται αὐτῷ τὸ πρῶτον τῶν λημμάτων, ἀναλαμβάνει πάλιν τοῦτο, ὅτι ἔχαστον
τῶν τοῦ ὄντος γεῶν διέργηται κατὰ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ· ἔστιν οὖν,
10 φησίν. ἡ κίνησις ἡ τοῦ δυνάμει ὄντος ἐντελέχεια, ἢ τοιοῦτόν ἔστι,
τουτέστι καθὸ ἔχαστον ἔχει τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, ἔτι σφιζομένου τοῦ
δυνάμει.

p. 201*11 Τοῦ μὲν ἀλλοιωτοῦ, ἢ ἀλλοιωτόν, ἀλλοίωσις. ²⁹

'Ορισάμενος καθόλου τὴν κίνησιν, ἐφαρμόζει τὸν λόγον ἐπὶ τῶν κατὰ
15 μέρους κινήσεων. καὶ ὅτις οὖν φησι τὴν κατὰ ποιὸν κίνησιν ἀλλοίωσιν· ἔστι
γάρ τελιότης τοῦ ἀλλοιωτοῦ, καθὸ ἀλλοιωτόν. τὸ γάρ ἀλλοιωτὸν πρὶν
ἀρέγηται ἀλλοιωνύσθαι, οἷον λευκαίνεσθαι ἢ μελαίνεσθαι, πάτελῇ τὴν δύναμιν
ἔχει. τότε δὲ τελειωται τὸ ἀλλοιωτόν, διατελῇ τὴν κατὰ δύναμιν κίνησιν λαβή.

p. 201*12 Τοῦ δὲ αὐξῆτοῦ καὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῷ φθιτοῦ ³⁰
20 (οὐθὲν γάρ ὄνομα κοινὸν ἐπ' ἀμφοῖν) αὐξῆσις καὶ φθίσις.

Ὕδη ἀντερ. φησίν. ἐπὶ τῇς λευκανίσεως καὶ μελανίσεως, καὶ ψύξεως
καὶ θερμάνσεως, καὶ πάγης τῇς κατὰ τὰς ἐναντίας πινότητας μεταβολῆς
ἔχουσιν κοινὸν ὄνομα τῇς ἀλλοιωσιν, οὗτος καὶ ἐπὶ αὐξῆσεως καὶ φθίσεως,
τοῦτο δέ ἐστι τῇς κατὰ τὸ ποιὸν μεταβολῆς, ἀλλ' οὐδούς διόματιν αἱ κατὰ
25 τὰς ἐναντίας μεταβολαὶ ἀνομάληται. ἡ μὲν αὐξῆσις ἢ, δὲ φθίσις, κοινὸν ⁴⁰
μηδὲν ἔχουσαι ὄνομα.

1 εἰσεις ante corr. M 2 εἰργεται cf. p. 217.22, 361.5 2. 3 ἐπὶ τὸ χείρον τῶν ἀντικειμένων
καλεῖ στέρησιν L. 4 ἐντελεχεία K 6 τὸν ἀρχαῖον iterata delet M 8 τοῦτον L
9 ἀρχαῖον M 10 ἔτι K ἔστι L.1; om. Arist. cod. E. at cf. ad p. 342.11 11 καὶ
om. L. 13 θέων τοῦ μὲν ex Arist. i 15 κατὰ τὸ ποιὸν M 17 ἀρχεται L
18 τὴν κατὰ τὸ κατὰ τὴν L. 19 ἔτι αὐξῆσις M καὶ τοῦ εἰσαὶ ἀντικείμενον K
κατὰ τὸ ποιὸν L.M; αὐξανειν K; om. om. Arist. i 22 πασχεις τῇς πολὺν τῆς (corr. ex πᾶσι
τ...). L. 23 εἰσαν : 24 πασχεις K 25 τὰς ἐναντίας μεταβολαὶ K.Mt; τὰς ἐνα-
ντίας μεταβολαὶ L.

p. 201^a-16 "Οταν γάρ τὸ οἰκοδομητόν, ἢ τοιοῦτον αὐτὸν λέγομεν i 6v
εἶναι, ἐντελεχείᾳ ἢ, οἰκοδομεῖται, καὶ ἔστι τοῦτο οἰκοδόμησις.

Παραδείγματι πιστοῦται, δτι καλῶς ἀποδέδοται ὁ τῆς κινήσεως ὄρισμός.
οἱ λίθοι δυνάμει εἰσὶν οἰκοδομητοί· δταν οὖν οἰκοδομῶνται, τότε τελειό⁴⁵ 5
τηγα ἔχουσι τὴν κατὰ τὴν δύναμιν ἐνεργείᾳ ὄντες οἰκοδομητοί, καὶ καλεῖ-
ται ἡ τοιαύτη αὐτῶν ἐνέργεια οἰκοδόμησις, ἡ δὲ οἰκοδόμησις κίνησις· ὥστε
καὶ ἡ τοῦ αὐτῆτοῦ ἢ αὐτῆτον ἐνέργεια κίνησις ἀν εἴη αὔξησις καλουμένη,
καὶ ἡ τοῦ φορητοῦ ἢ φορητόν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὀσπάτως. ἀποδίδωσι
δὲ τὴν κίνησιν ὁ Θεμίστιος ὅλιγον μεταβαλών, δτι ἔστιν ἡ τοῦ δυνάμει
10 ὄντος πρώτη ἐντελεχεία, ἢ τοιοῦτόν ἔστιν· ὑστάτην μὲν γάρ εἴναι ἐντε-
λεχείαν τὴν εἰς τὸ εἰδός μεταβολὴν ἐν φῷ τῇρεμεῖ λιπόν, πρώτην δὲ τὴν⁵⁰
ἐπ' ἔκεινο πορείαν ἦτις ἔστι κίνησις. καὶ ἡ μὲν προτέρα ἐντελεχεία ἀτε-
λής; ἔστιν ἐνέργεια (όδεινε γάρ ἐπὶ τὸ εἰδός καὶ τὴν κυρίως τε καὶ ἀπλῶς
ἐντελεχείαν). ἡ δὲ ὑστέρα τελεία· τῇρεμεῖ γάρ ἐν αὐτῇ γενόμενον τὸ κινού-
15 μενον καὶ τοῦ δυνάμει παντελῶς ἀπαλλάττεται.

p. 201^a-19 Ἐπεὶ δὲ ἔνια τούτων καὶ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ ἔστιν. |

Εἰπὼν τί ποτε ἔστιν ἡ κίνησις, βούλεται νῦν δεῖξαι δτι ἔστι τινὰ ἀ i 7r
πρὸς τῷ κινεῖσθαι καὶ κινεῖ. ἂμφα δὲ καὶ ἀπορίαν τινὰ ἐπιλύεται ἐκ τούτων
φερομένην εἰς τὸν περὶ κινήσεως λόγον· εἰ γάρ ἔστι τὰ κινοῦντα ἄμφα καὶ
20 κινούμενα, τὸ δὲ κινοῦν καθόλον κινεῖ ἐνεργείᾳ ἔστι, τινὰ ἄρα τῶν κινούμενων
ἐνεργείᾳ ἔστιν· ἀλλ' ἐλέγετο ἡ κίνησις ἐντελεχεία εἶναι τοῦ δυνάμει, ἢ
τοιοῦτόν ἔστιν· ὥστε ἡ ὁ ὄρισμὸς τῆς κινήσεως ψευδῆς, ἢ τὸ εἶναί τινα⁵
τὰ πρὸς τῷ κινεῖσθαι καὶ κινοῦντα· ἀλλὰ μὴν τοῦτο ἀληθές· ὁ τῆς κινή-
σεως ἄρα ὄρισμὸς οὐκ ἀληθής. ἡ μὲν οὖν ἀπορία τοιαύτη, ἐπιλύεται δὲ
25 αὐτὴν ἐκ τῶν ἐνταῦθα εἰρημένων· δείκνυσι γάρ δπως τινὰ τῶν κινούντων
καὶ ἀντικινεῖται, καὶ πρότερόν γε δτι ἔστι τινὰ κινοῦντα τε ἄμφα καὶ κινού-
μενα. δείκνυσι δὲ τοῦτο ἀξιώματι χρησάμενος τῷ προειλημμένῳ, προεί-

1 plenius "Οτί δὲ τοῦτο — δῆλον· δταν κτλ. ex Arist. t. 7] ἡ K 2 ἐντελεχεία K
ἢ t: ἡ LM: ἡ K cf. Metaph. K 9 p. 1065^b 18 ἔστιν K 3 παραδίγματι K
ἀποδίδοται L 4 οἰκοδομῶνται L: οἰκοδομοῦνται (οὐ corr. ex ὁ vel viceversa) M: οἰκοδο-
μοῦνται (K)t 5 alterum τὴν om. L 6 ἐνεργείᾳ (cf. p. 343,5) t: ἐνεργείᾳ M: ἐνέργεια K:

ἐνέργειαν L 6 ἐνέργεια LK: ἐνεργείᾳ t 9 Θεμίστιος p. 206,22 sqq.

11 τὴν (post δὲ) om. superser. K 12 ἦτις ἔτι κίνησις ἔστιν Themistius 13 ἐνερ-
γεία K te om. L 15 τοῦ L: τὸ KMt at cf. p. 341,3 etc. 16 δ' ἔνια Mt

τούτων (cf. Simplic. p. 417,29 cod. F) LKM: τὰ αὐτὰ (cf. p. 354,13 ex Arist. t. 17 ἡ
om. Mt βούλεται νῦν KMt: νῦν βούλεται L 18 τῷ] τὸ K 19 τὰ] τὸ M

20 τίνα M κινούμενων corr. L² M² et t: κινούντων KLM 21 ἀλλ' ἐγένετο
(sic) M 22 δ om. LK 23 τοῦτο ἀληθεῖα L 24 οὖν om. t 25 αὐτὴν]
αὐτη̄ proclivi errore (cf. ad p 5r53) K

ληπται δὲ ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν μόνως; ἔστιν ἐνεργείᾳ τὰ δὲ δυνάμει καὶ ι⁷ ἐνεργείᾳ. πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα ἔξ αἰνάκης κινοῦντα καὶ κινηθῆσται, ἀλλ' ιο
οὐ κατὰ ταῦτα καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται, ἀλλὰ κινεῖται μὲν καθό ἔστι δυνάμει,
κινεῖ δὲ καθό ἔστιν ἐνεργείᾳ· οἷον τὸ πῦρ ἐνεργείᾳ μὲν θερμόν, δυνάμει
5 δὲ ψυχρόν, διὸ καὶ κινεῖ μὲν καθό ἔστιν ἐνεργείᾳ θερμαῖνον τὸ ὄδωρ,
ἀντιπάσχει δὲ καθό δυνάμει ἔστι ψυχρὸν ἀποσθενόμενον καὶ μεταβάλλον
ἡ εἰς γῆν ἡ εἰς ἀέρα· καὶ τὸ ὄδωρ ὥσπερ τῶς ψύχει μὲν καθό ἐνεργείᾳ
ἔστι ψυχρόν, θερμαῖνεται δὲ καθό δυνάμει ἔστι θερμόν. ὥστε ἐκ τούτων
καὶ ἡ ἀπορία ἐπιλέγεται, ἦν δὲ ἡ ἀπορία, διτὶ εἰ τὸ κινούμενον καὶ κινεῖ,¹⁵
10 πᾶν δὲ τὸ κινοῦν ἐνεργείᾳ ἔστι. τὸ κινούμενον ἄρα ἐνεργείᾳ ἔστιν· ἐλέγομεν
δὲ τὸ κινούμενον ἔτι ἐν τῷ δυνάμει εἶναι· αὕτη οὖν ἡ ἀπορία ἐπιλέγεται.
ἐκ τῶν εἰρημένων, διτὶ εἰ καὶ τὸ κινούμενον πάντως καὶ κινεῖ, ἀλλ' οὐ
καθό κινεῖται κατὰ τοῦτο καὶ κινεῖ, ἀλλὰ κινεῖται μὲν καθό δυνάμει ἔστι,
λέγω δὴ κατὰ τὴν ὄλην, κινεῖ δὲ καθό ἐνεργείᾳ ἔστι, λέγω δὴ κατὰ τὸ
15 εἶδος. οὐκ ἄρα εἰ τὸ κινούμενον καὶ κινεῖ, ἦδη γε τὸ κινούμενον ἐνεργείᾳ
ἔσται· οὐ γάρ κατὸ κινεῖται, κατὰ τοῦτο καὶ κινεῖ.

Ταῦτα εἰπών ἀναλαμβάνει τὸν περὶ τῆς κινήσεως ὄρισμὸν σαφέστερον αὐ-
τὸν ἐξηγήσασθαι βουλόμενος, ἐπὶ τέλει δὲ καὶ διαρθρῶσαι μᾶλλον, ἀμα δὲ δεῖ.²⁰
κνυσι πάλιν διτὶ οὐκ ἔστι ταῦτα τῷ ὑποκειμένῳ ἡ δύναμις, ἀλλὰ ἄλλο μὲν τί²⁵
20 ἔστιν ἔκαστι φαῖται τόδε τι λέγεται, ἀλλο δὲ καθό δυνάμει τόδε· οἷον οὐ ταῦτα
τῷ χαλκῷ τὸ χαλκῷ εἰναι καὶ δυνάμει ἀνδριάντι. διτὶ οὖν ἐτέρα ἡ δύναμις
παρὰ τὸ ὑποκειμένον, δείκνυσι μὲν καὶ πολλοῖς ἄλλοις παραδείγμασιν· οἷον
οὐ ταῦταν, φησί, τῷ χρώματι τὸ χρώματι εἰναι καὶ δυνάμει δρατῷ, ἀλλ'
ἔστι μὲν χρῶμα ἐνεργείᾳ καν μὴ δρᾶται, οἷον ἐν τῇ νυκτὶ, δρατὸν δὲ οὐκ
25 ἔστιν εἰ μὴ δύναμει· καὶ τὸ μὲν χρῶμα, καν τε δρᾶται καν τε μῆ, ἐνερ-²⁵
γείᾳ ἔστι, τὸ δὲ δρατὸν οὐκ ἀεὶ ὥσπερ τὸ χρῶμα. ὥστε οὐ
ταῦταν τῷ ὑποκειμένῳ ἡ δύναμις, ἐπεὶ ὅμοιως δὲ εἴχον ἀεὶ. καὶ δι χαλκὸς
ἀεὶ μὲν ἔστι χαλκὸς ἐνεργείᾳ, ἀνδριάς δὲ οὐκ ἀεὶ, ἀλλὰ ποτὲ μὲν δυνάμει
ποτὲ δὲ ἐνεργείᾳ. μᾶλιστα δὲ ἐκ τῶν ἐναντίων δυνάμεων δείκνυσιν, διτὶ³⁰
30 ἐτέρα ἔστιν ἡ δύναμις τοῦ ὑποκειμένου· ἐπεὶ γάρ τὸ ζῷον δύναται νοσεῖν,
καὶ οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ὄγκιανειν, εἰ γε ἦν ἡ δύναμις ταῦτα τῷ ὑποκει-
μένῳ, οὐ μία δῆπου δύναμις ταῦτα ἦν τῷ ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ πᾶσαι. ὥστε ³⁵
εἰ δὲ τοῦ νοσεῖν δύναμις ταῦτα τῷ ὑποκειμένῳ, δῆλον δῆπου διτὶ καὶ ἡ

2 ἐνέργεια τ 3 κινεῖ] κινεῖται ante corr. M 4 ἐνέργεια priore loco M πῦρ
ἔστι μὲν ἐνέργεια L 5 μὲν θερμαῖνον (sic) K 9 et 11 ἐπιλέγεται L 10 κινοῦν
L: κινούμενον K Mt ἐνέργεια utroque K τὸ κινούμενον ἄρα — ἔστιν om. L
14 ἐνέργεια K 15. 16 ἦδη γε — καὶ κινεῖ om. Mt 15 ἐνέργεια L: ἐνέργεια K
17 τῆς om. Mt 19 ἀλλὰ (ἀλλ' τ) ἀλλο L Mt: ἀλλὰ ἀλλον K 20 ἔστιν LK:
ἔσται Mt ἔκα M: ἔκαστου τ 21 τὸ χαλκῷ (ex γάλκον corr.) L: τῷ χαλκῷ KM:
om. t 23 φαῖ L τῷ LK: τῷ Mt καὶ om. L δρατοῦ L 24 δρα-
ται t τῇ νυκτὶ^{ος} primitus M 25. 26 ἐνέργεια K 27 εἴχεν Mt 29 μάλ-
λιστα M 30 ἐνύποκειμένου M 32 δύναμις ταῦτα ἦν L: ταῦτα ἦν δύναμις K:
ἦν δύναμις ταῦτα M 33 εἰ τῇ εἴ, K

τοῦ ὑγιαίνειν. εἰ δὲ ἄμφω τῷ ὑποκειμένῳ αἱ αὐταὶ, καὶ ἀλλήλαις δῆπου· ¹7· τὰ γάρ τῷ αὐτῷ ταύτᾳ καὶ ἀλλήλοις ταύτᾳ. εἰ δὲ οὐ τοῦ νοσεῖν δύναμις τῇ τοῦ ὑγιαίνειν ταύτον, καὶ τὸ νοσεῖν δῆπου τῷ ὑγιαίνειν ταύτον δὲ εἴη· ὅστε τὰ ἐνυντία ταύτᾳ δὲ εἰν. οὐκ ἄρα ταύτον η δύναμις τῷ ὑποκειμένῳ. εἰ δὲ οὐ ταύτον η δύναμις τῷ ὑποκειμένῳ, καλῶς ἄρα ἡμῖν ὁ τῆς κινήσεως δρισμὸς ἀπεδόθη, ὅτι “η τοῦ δυνάμει ὅντος ἐντελέχεια, η τοιοῦτον τὸν ἔστι”. τοῦτο οὖν κίνησις ἀκριβῶς, προσθέντων ἡμῶν τὸ “η τοιοῦτον ἔστι”. δεῖ γάρ τὸ κινούμενον κατ’ ἄλλο μὲν εἶναι ἐνεργείᾳ, κατ’ ἄλλο δὲ δυνάμει· οὐδὲν γάρ κινεῖται μόνως δυνάμει ὅν, διότι μηδέν ἔστι τι μόνως ²⁵ δυνάμει ὅν, διόπερ η ὥλη οὐδὲ κινεῖται καθ’ αὐτήν, διότι μηδὲ ἔστι καθ’ αὐτήν. δεῖ οὖν τὸ κινούμενον καὶ ἐνεργείᾳ εἶναι καὶ δυνάμει, ἀλλὰ κινεῖσθαι οὐ καθό ἔστιν ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ καθό ἔστι δυνάμει· οἷον ὁ χαλκὸς ἔστι μὲν καὶ ἐνεργείᾳ αὐτὸς τοῦτο χαλκός, ἔστι δὲ καὶ δυνάμει ἀνδριάς· ⁴⁰ δταν οὖν τὸ δυνάμει τοῦτο εἰς ἐνέργειαν ἄγηται ὑπὸ τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ, ⁴⁵ τότε φαμὲν κινεῖσθαι τὸν χαλκόν. ἀλλὰ κινεῖται οὐ καθό ἔστιν ἐνεργείᾳ, τοῦτο δέ ἔστιν οὐ καθό χαλκός (ἀκίνητος γάρ κατὰ τοῦτο· οὐ γάρ μεταβάλλει τὴν τοῦ χαλκοῦ οὐσίαν ἐν τῷ γίνεσθαι ἀνδριάς), ἀλλὰ καθό ἔστι δυνάμει, τοῦ δυνάμει τούτου τὴν ἐνέργειαν τὴν ἐστοῦ παραλαμβάνοντος καὶ ἀγομένου εἰς τὴν τελείαν ἐνέργειαν, ἕντα γενόμενον ἀφανίζεται λοιπὸν τὸ δυνάμει. η κίνησις ἄρα ἐνέργειά ἔστι τῆς δυνάμεως ἔτι σιρῖζομένης.

Οὗτω τὸν δρισμὸν τῆς κινήσεως ἔξηγγοσάμενος καὶ ἀποδείξας, ἐφεξῆς διὰ πλειόνων κατασκευάζει ὅτι οὐδὲ δυνατὸν ἄλλως ἀποδοῦναι τὸν περὶ κινήσεως λόγον· καὶ πρῶτον γε ἐκ τῆς τοῦ χρόνου διαφορᾶς τοῦ πράγματος, περὶ δὲ θεωρεῖται η κίνησις. ο γάρ χαλκὸς η δυνάμει ὡν ἀνδριάς διηργηται ⁵⁰ τριγῇ τῷ χρόνῳ· ποτὲ μὲν γάρ μόνως ἔστι δυνάμει ἀνδριάς, δταν μήπω σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ τεχνίτου, ποτὲ δὲ μόνως ἐνεργείᾳ οὐδαμῶς; δὲ δυνάμει, δταν ἡδη τὸ εἰδος τοῦ ἀνδριαντος ἀπολαβῇ, ποτὲ δέ ἔστιν ἐν τῷ πράγματι διαφορᾶς τοῦ χρόνου, δταν ἐκ τοῦ δυνάμει ἄγηται ἐπὶ τὸ εἰδος ἔτι τῆς δυνάμεως ἐνούσης. τριτῆς οὖν οὐσίης τῆς τοιαύτης διαφορᾶς τῶν χρόνων, ἐν ποιῷ δετέσιν τὴν κίνησιν; οὔτε γάρ δτε μόνως ἔστι δυνάμει κινεῖται, μήπω τῆς διαπλαστικῆς τέχνης δρασάσῃς τι εἰς τὸν χαλκόν, οὔτε μὴν δταν ἀπειληφώς εἰη τὸ τοῦ ἀνδριαντος εἰδος· οὐκέτι γάρ ἐνεργεῖ εἰς αὐτὸν η διαπλαστικὴ

^{ε α'}
1 ἄμφω τὸ ὑποκειμένῳ αὐταὶ καὶ καὶ ἀλλεν δῆπου K 2 τῷ αὐτῷ] τῶν αὐτῶν K
ταυτὰ καὶ ἀλλήλοις ταυτά L: τὰ αὐτὰ καὶ ἀλλοις ταυτά K: τὰ αὐτὰ καὶ ἀλλήλοις τὰ αὐτά Mt η LK: καὶ Mt 3 καὶ τὸ—ταῦτον om. K 5 ἡμῖν om. Mt

10 οὐδὲ] οὐ L 11 αὐτῇ] αὐτὸν ἐνεργείᾳ L 12 τὸ κινούμ/ (sic) K
11. 12 κινεῖσθαι LK: κινεῖται Mt 12 ἐνέργεια K 13 καὶ (ante ἐνέργειᾳ)
om. L ἀνδριάς K 14 ἀνάνδριαντοποιοῦ L 15 κινεῖται (post ἀλλὰ) LK et corr. M: κινεῖσθαι primitus M et t 16 ἀκίνητον L 18 ἀποπαραλαμβάνοντος K

19 γενόμ/ M: γενομένου τ 20 τὸ] τῇ K 24 τοῦ περὶ L δ om. superscr. K
25 ἔστιν ἀνδριάς δυνάμει Mt 26 σχηματίζεται K 27 ante δταν ἡδη delet ἀνδριάς
δὲ M 28 ἐπὶ] πρὸς L 32 εἰη KM: η corrigunt (L) τὸ εἰδος τοῦ ἀνδριάν-
τος L οὐκ ἔτι libri ηδηπλαστικὴ hic et p. 354, 2 K

τέχνη ἀπειληφότα γε ἅπαξ τὸ εἶδος. λείπεται οὖν ἐν τῷ μέσῳ χρόνῳ i 7· εἰναι τὴν κίνησιν, ἔνθα ἔκινει τὸν χαλκὸν ἡ διαπλαστικὴ τέχνη καὶ ἥγειν i 7· ἐκ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὸ εἶδος, ἕπι τοῦ δυνάμει σκινεῖσθαι φαμεν τὴν οἰκίαν οὔτε δτε 5 μόνως τὸ δυνάμει ἔχει τὸ οἰκοδομητόν (οἷον δτε ἔκειντο οἱ λίθοι καὶ τὰ ξύλα μηδὲν τοῦ οἰκοδόμου εἰς αὐτὰ ποιοῦντος), οὔτε δτε ἐγένετο τελείως ἡ οἰκία καὶ ἀπειληφε τὸ αὐτῆς εἶδος· οὐ γάρ οἰκοδομεῖται τότε, ἀλλ’ φύκοδόμηται ἥδη· ἡ γάρ οἰκοδόμησις ἔστι σιφζομένου ἔτι τοῦ οἰκοδομητοῦ. 5 ὥστε μόνως κατὰ τὸν μέσον χρόνον ἀν εἴη ἡ κίνησις, δτε καὶ ἡ οἰκοδό- 10 μησις· οὐ γάρ ἄλλο ἔστιν ἡ οἰκοδόμησις ἡ κίνησις ἐκ τῆς πρώτης δυνά- μεως εἰς τὴν τελείαν ἐνέργειαν, ἀλλ’ ἔστ’ ἀν ἡ ἡ οἰκοδόμησις, οὐπω ἀπήγλακται τοῦ δυνάμει τὸ οἰκοδομητόν, ἐπεὶ οὐδ’ ἀν ἔτι ἔκινεῖτο.

Ἐπεὶ δ’ ἔνια ταῦτα καὶ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ ἔστιν. ἔχο- 15 μεν τοῦτο εἰλημένον ἐκ τῶν πρότερον ἐκτεθέντων ἀξιωμάτων. τοιαῦτα δέ ἔστι πάντα τὰ ἐν γενέσει καὶ φθορῇ· ἄλλο μὲν γάρ εἰσιν ἐνεργείᾳ ἄλλο 20 δὲ δυνάμει, ἐπειδὴ πέφυκε πᾶν εἰς πᾶν μεταβάλλειν. οὐχ ἀμα δὲ ἡ οὐ κατὰ ταῦτον. εἰ μὲν ἀμα ἡ τι δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, οὐχ οἷόν τε κατὰ τὸ αὐτὸν εἶδος εἰναι δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ (ἐν γάρ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸ αὐτὸν καὶ δυνάμει εἰναι καὶ ἐνεργείᾳ ἀδύνατον, οἷον θερμὸν καὶ δυνάμει καὶ 25 ἐνεργείᾳ, ἀλλ’ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ θερμὸν μὲν ἔσται δυνάμει ψυχρὸν δὲ ἐνεργείᾳ), εἰ δὲ καθ’ ἐν καὶ τὸ αὐτὸν ἡ τι δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, ἀδύνατον κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀμφω εἰναι, ἀλλ’ ἔσται ἀλλοτε μὲν δυνάμει θερμὸν ἡ ψυχρόν, ἄλλοτε δὲ τὸ αὐτὸν ἐνεργείᾳ.

p. 201•23 "Απαν γάρ ἔσται ποιητικὸν καὶ παθητικόν.

25 "Απαν, φησίν, δπερ ἔχει καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ, ποιητικὸν ἔσται καὶ παθητικόν, ποιητικὸν μὲν κατὰ τὸ ἐνεργείᾳ (ποιοῦσι γάρ τὰ εἰδῆ), 15 παθητικὸν δὲ κατὰ τὸ δυνάμει· ἡ γάρ ὅλη παθητικόν, τὸ δὲ δυνάμει ἡ ὅλη.

1 ἀπειληφότος L 2 ἔκεινει ante corr. M 4 ἐπὶ δυνάμεως L οἰκίας· οὐ γάρ κινεῖσθαι φαμεν τ 7 καὶ om. M post ἀπειληφε iterat τελείως I. αὐτῆς scripsi: ἔκατης LK: αὐτῆς Mt 8 τοῦ οἰκοδομηματος L 10 οἰκοδόμησις ἡ scripsi:
οἰκοδομὴ (cf. ad p. 231, l. 254, 1) ἡ libri 11 τὴν τελείαν in marg. L²: τ τέλος in textu L 12 ἔστιν τοῦ τελείως L 13 δὲ ἔνια K ταῦτα scripsi ex Aristotele:
ταῦτα LK: τὰ αὐτὰ Mt: τούτων p. 351, 16 14 εἰλημένον K πρότερον compend. M:
προτέρων t 14. 15 ταῦτα δ’ ἔστι Mt 15 εἰσιν] ἔστιν L ἐνέργεια K
16 ἐπεὶ δὲ t μεταβαλειν (sine accentu) K οὐ L: om. KMt 17 κατ’ αὐτὸν K
ἡ τι scripsi: ἡτι, ut videtur, K: ἡ τῇ L: τῇ Mt 18 εἰναι καὶ δυνάμει καὶ L
19. 22 οἷον θερμὸν—ἀμφω εἰναι LK: κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀμφω εἰναι ceteris omissis
M: omnia om. t 21 ἡ τί L: ἡ τί K 22 αὐτὸν KM: om. L 24 ποιητικὸν
καὶ KM: τὸ ποιητικὸν τε καὶ L: ἀμα ποιητικὸν καὶ ex Arist. t 25. 26 Απαν, φησίν—
καὶ παθητικὸν om. Mt 27 ὅλη παθητική L

p. 201-23 Ὡστε καὶ τὸ κινοῦν φυσικῶς κινητόν.

i 7v

Τὸ φυσικῶς οὐ πρὸς τὸ κινούμενον ἀκουστέον, διτὶ τὸ κινούμενον
 ὑπὸ τοῦ κινοῦντος φυσικῶς ὑπ' αὐτοῦ κινεῖται καὶ οὐ βίᾳ· οὐ γάρ ἀνάγκη
 πᾶν τὸ οὖτας κινοῦν καὶ αὐτὸν κινεῖσθαι. καὶ ἡ ψυχὴ γάρ, ἡ λογικὴ λέγω,
 5 κινεῖ τὰ σώματα οὐ βίᾳ ἀλλὰ φυσικῶς, ἀλλ' ὅμως αὐτῇ οὐ κινεῖται.²⁰
 ὅμοίως καὶ ἐπὶ τῆς τὰ οὐράνια κινούσης δυνάμεως, καθάπερ καὶ αὐτὸς ἐν
 τοῖς ἔμπροσθεν εἴτεν διτὶ “δύο αἱ ἀρχαὶ (αἱ κινοῦσαι) φυσικῶς, ὃν ἡ ἐτέρα
 οὐ φυσική”. ἀλλὰ τὸ φυσικῶς πρὸς τὸ κινοῦν ἀκουστέον, διτὶ τὸ οὖτας
 κινοῦν, ὥσπερ τὰ φυσικὰ πράγματα κινεῖν πέφυκε, πάντας καὶ αὐτὸν κινη-
 10 τὸν ἔσται· οὐδὲν γάρ τῶν φυσικῶς κινοῦντων ἀκίνητον. καὶ αὐτῇ γάρ ἡ
 φύσις κινοῦσα τὰ σώματα καὶ αὐτῇ συγχινεῖται ἀλλοιουμένη καὶ ἀμυδρο-
 τέρα γινομένη, καὶ ἡ αὐτεγκή δύναμις καὶ ἡ ἀλλοιωτική καὶ ἡ γεννητική²⁵
 καὶ πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἐξασθενοῦσιν. εἰ μὲν οὖν περὶ τῶν ἐν γενέσει καὶ
 φθορῷ φησι μόνων διτὶ τὸ κινοῦν φυσικῶς κινητόν ἔστι, τὸ κινητὸν ἀντὶ
 15 τοῦ ἀντικίνητον ἀκουσόμεθα, διτὶ πᾶν τὸ κινοῦν καὶ ἀντικινεῖται· εἰ δὲ ἐπὶ
 πάντων ἀπλῶς τῶν φυσικῶν καὶ ἐπὶ τῶν οὐρανίων, τὸ κινητὸν μόνως τὸ
 κινούμενον ἀκουσόμεθα. καὶ γάρ τὰ οὐράνια οὐκ ἀκίνητα ὄντα κινεῖ, ἀλλὰ
 κινούμενα καὶ αὐτά, οὐ μέντοι ἀντικινούμενα· κινούμενα γάρ τὰ οὐράνια
 κινεῖ τὰ τῆδε, ὑπὸ μέντοι τούτων οὐκ ἀντιπάσχει.²⁶

20 p. 201-25 Δοκεῖ μὲν οὖν τισιν ἀπαν κινεῖσθαι τὸ κινοῦν, οὐ μὴν
 ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν ἐξ ἄλλων ἔσται δῆλον δπως ἔχει.

'Επειδὴ ἔδειξεν διτὶ ἔστι τινὰ κινούμενά τε καὶ κινοῦντα, φησὶν διτὶ²⁷
 τινὲς ὑπέλαβον διτὶ πᾶν τὸ κινοῦν πάντας καὶ αὐτὸν κινεῖται. διτὶ δὲ οὐχ
 οὖτας ἔχει, φησί, δῆλον ἔσται ἐν ἄλλοις, καὶ ὑπερτίθεται τὸν λόγον τοῦ-
 25 τον ἐν τῷ διγόνῳ ταύτης τῆς πραγματείας, ἐν φῷ δείκνυσιν διτὶ οὐ πᾶν τὸ²⁸
 κινοῦν καὶ κινεῖται. καὶ τέως τὸ δρεκτὸν κινεῖ αὐτὸν μὴ κινούμενον, ἡ εἰκὼν
 κινεῖ τὸν ἐρῶντα αὐτῇ μὴ κινουμένη, καὶ ὁ ἄρτος κινεῖ τὸν πεινῶντα αὐτὸς
 μὴ κινούμενος, καὶ ὁ χόρτος τὸν ὄνον.

ἢ δομοίως] δομιοίως (sic) K αὐτὸς LK: αὖτις²⁹ M: αὐτὸς t 7 ἔμπροσθεν B 7
 1. 108-35 αἱ (post δύο) om. L αἱ κινοῦσαι addidi 8 οὖτας] δοτας K:

ὅτω t 11. 12 ἀμυδρότερα (KM)t 14 μόνον L 15 τοῦ ἀκίνητον M³⁰

5. 16 διτὶ πᾶν—οὐρανίων iterat L 15 διτὶ τὸ πᾶν τὸ Mt 16 μόνον Mt

istinguunt libri, si silentio fides, non post οὐρανίων, sed post κινητὸν 17. 18 ἀλλὰ

ε. κινουμένα 18 ἀντικεινούμενα M 19 μέντοι τούτων LKM: δὲ τοιού-

ων t οὐ πάσχει M 20 δωκεῖ K 21 τούτων μὲν KM: τούτων (om. μὲν) L: μὲν

οὖτων t: variant Aristotelis libri 22 κινοῦντα καὶ κινούμενα (om. τε) L 24 ἔστιν L

5 ἐν τῷ διγόνῳ κτλ. c. 5 ταύτης τῆς φυσικῆς πραγματείας L 26 αὐτὸν κινεῖ μὴ L

αἱ ἡ εἰκὼν Mt 27 ἐρῶντα scripsi: ὄρῶντα libri at cf. p. 371, 2sq. αὐτῇ om. Mt

p. 201-27 Ἡ δὲ τοῦ δυνάμει ὄντος, δταν ἐντελεχείᾳ ὃν ἐνεργῇ 17.
 ⟨ἢ⟩ αὐτὸ ἡ ἄλλο, ἢ κινητόν, κίνησίς ἐστι.

Τὸν ὄρισμὸν τῆς κινήσεως ἀναλαμβάνει. διττὴ δὲ φέρεται ἡ γραφή, ⁴⁰
 μία μὲν αὐτῇ ἡ δὲ τοῦ δυνάμει ὄντος, δταν ἐντελεχείᾳ ὃν ἐνεργῇ,
 5 οὐδὲ ἡ αὐτὸ ἄλλ’ ἡ ἄλλο, κίνησίς ἐστι, τουτέστιν ἡ δὲ ἐνέργεια τοῦ
 δυνάμει ὄντος, δταν τοῦτο τὸ δυνάμει ἐντελεχείᾳ ἄλλο τι ὑπάρχον ἐνεργῇ,
 οὐχ ἡ ἐστιν ἐντελεχείᾳ ἄλλ’ ἡ δυνάμει, τοῦτο ἐστιν ἡ κίνησις. γράφει δὲ
 καὶ ἔτεραν γραφὴν ὁ Ἀλέξανδρος φερομένην ἐν τοῖς παλαιοτέροις τῶν ἀντι-
 γράφων· ἡ δὲ τοῦ δυνάμει ὄντος, δταν ἐντελεχείᾳ ὃν ἐνεργῇ αὐτὸ
 10 ἡ ἄλλο, ἢ κινητόν, κίνησίς ἐστι. ὑπερβατῶς δὲ ἀναγνωστέον ‘ἡ δὲ ⁴⁵
 τοῦ δυνάμει ὄντος ἐνέργεια, δταν ἄλλο τι ὃν ἐντελεχείᾳ ἐνεργῇ, ἢ κινητόν
 ἐστι, τοῦτο ἐστι κίνησις’. τὸ δὲ ἡ αὐτὸ ἡ ἄλλο, ἐπειδὴ τῶν κινούντων
 τὰ μὲν ἐν ἕαυτοῖς ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως ὡς τὰ φυσικά (οἷον τὰ
 αὐξόμενα ἡ ἀλλοιούμενα), τὰ δὲ ἔξωθεν ὡς τὰ τεχνητά, διὰ τοῦτο προσε-
 15 θηκε τὸ ἡ αὐτὸ ἡ ἄλλο, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν ‘ἐνεργείᾳ δὲ λέγω τὴν δύ-
 ναμιν, εἴτε αὐτὸ ἐνεργεῖ, τουτέστιν εἴτε ἐν ἕαυτῷ ἔχει τὴν κινητικὴν δύναμιν,
 εἴτε ἀλλαχούθεν, τουτέστιν ἔξωθεν’.

p. 201-29 Λέγω δὲ τὸ ἡ ὧδί.

50

Ἐξηγεῖται τὸν ὄρισμόν, διὰ τί προσέθηκε τὸ “ἢ κινητόν”. τουτέστι
 20 καθὸ κινητόν· ἔστι γάρ, φησίν, δ χαλκὸς δυνάμει ἀνδριάς, ἄλλὰ καὶ
 χαλκὸς ἐνέργειά. λέγω οὖν κίνησιν εἶναι οὐ τὸν τοῦ χαλκοῦ ἢ χαλκὸς
 ἐνέργειαν, ἄλλὰ τὴν τῆς δυνάμεως καθ’ ἡ δυνάμει ἐστὶν ἀνδριάς ἐνέργειαν,
 ταύτην κίνησιν λέγω. εἴτα ἵνα | μή τις ὑπολαβῇ ἔτι ‘τί διαφέρει χαλκῷ ⁸
 εἶναι ἡ δυνάμει ἀνδριάντι; ἐν γάρ καὶ ταῦτὸν τὸ χαλκῷ εἶναι καὶ τὸ δυνάμει
 25 ἀνδριάντι’, εἰκότως ἐφεξῆς αὐτὸ τοῦτο δείκνυσιν, δτι ἄλλο ἐστὶν ἑκάστῳ
 τὸ τόδε τι εἶναι καὶ ἄλλο τὸ δυνάμει κινητόν.

1 ὄντος] οὗτος (alterum o ex ω) K post ὄντος addit ἐντελέχεια τ ἐντελεχείᾳ]
 ἐντελέχεια hic et saepe K ἐνεργει L. item v. 4 et 6 2 ἡ αὐτὸ t: αὐτὸ KLM
 ἡ ἄλλο ἡ hic et v. 10 K ἔστιν K 5 ἐνέργεια om. add. marg. L 6 τὸ
 L: om. KMt 9 post ἐνεργῇ videtur excidisse ἡ ita ut et in lemmate (v. 2) excidit
 cf. Simplic. p. 422,23 10 ὑπερβάτως K 12 δὲ ἡ αὐτὸ L 13 τὸ μὲν M
 14 αὐξόμενα KMt: αὐξανόμενα L τεχνιτὰ ante corr. M 16 ἐνεργει L: ἐνερ-
 γῇ KMt ἔαυτῷ] ἔαυτῷ ante corr. M τὴν om. K 18 ωδί (sic) KM: ὠδε (L)t
 19 διὰ τῇ δαι τὶ K 20 δ χαλκὸς φησιν L ἀνδριάς K 21 ἐνερ ^γ M: ἐνέρ-
 γεια t 22 ἐνερ (priore loco) M: ἐνεργειαν (L)Kt ἡν δύναμιν L 23 τὶ L:
 οὐ γάρ KMt 24 ἐν γάρ ἔστι καὶ L τὸ K: τῷ LMt post χαλκῷ scripserat
 sed statim delevit καὶ χαλκῷ L: fort. τῷ χαλκῷ (τῷ χαλκῷ) cl. p. 352,21 εἶναι
 om. L τὸ δυνάμει Mt: τῷ δυνάμει K: δυνάμει fort. recte L

p. 201a32 Ἐπεὶ εἰ ταῦτὸν ἀπλῶς ἦν καὶ κατὰ τὸν λόγον, ἡ τοῦ i8r
χαλκοῦ, ἡ χαλκός, ἐντελέχεια κίνησις ἀν ἦν.

Ο δέ φησι τοῦτό ἐστιν· εἰ ἦν ταῦτὸν τὸ χαλκῷ εἶναι καὶ δυνάμει τοῦ
χινητῆρ, ἐπειδὴ τὸ χαλκὸς εἶναι ἐντελέχεια ἔχει, καὶ τὸ εἶναι κινητὸν ἐντε-
λεχείᾳ ἀν· εἰχε, τὸ δὲ ἐντελέχειᾳ κινητὸν κινεῖται, ὁ χαλκὸς ἄρα, ἡ χαλκός,
κινοῦτο ἄν. ὥστε ταῦτὸν ἦν εἰπεῖν ἐντελέχειᾳ χαλκὸν καὶ κίνησιν, ὅπερ
ἐστὶ προφανῶς ψεῦδος· ὁ γάρ τρίπους ὁ ἑστηκὼς ἐνεργείᾳ μὲν ἐστὶ χαλκός,¹⁰
κίνησις δὲ οὐκ ἐστιν ἐνεργείᾳ, ἀλλ’ οὐδὲ θλῶς κινεῖται, ἀλλ’ ἐστηκε καὶ
ἡρεμεῖ. τὸ δὲ ἀπλῶς καὶ κατὰ τὸν λόγον, τουτέστιν εἰ ταῦτὸν κα-
10 θόλου εἴη οὖτως, ὥστε μὴ μόνον κατὰ τὸ ὑποκείμενον εἶναι ταῦτὸν ἀλλὰ
καὶ κατὰ τὸν λόγον. τῷ μὲν γάρ ὑποκείμενῳ ταῦτὸν ὁ χαλκὸς καὶ τὸ
δυνάμει κινητόν, τῷ δὲ λόγῳ οὐκ ἐστὶ ταῦτὸν· ἀλλος γάρ ὁ ἐκατέρου
δηρισμός. δείκνυσθαι δὲ ἐφεξῆς ἐπὶ τῶν ἐναντίων δυνάμεων, τοῦ νοσεῖν φημι
καὶ ὑγιαίνειν, ἡ θερμακίνεσθαι καὶ φύγεσθαι, διτὶ ἀδύνατον ταῦτὸν εἶναι τῷ
15 ὑποκείμενῳ τὴν δύναμιν, ἐπεὶ καὶ τὰ ἐναντία τὰ αὐτὰ ἀν εἰσιν ἀλλήλοις·¹⁵
τὰ γάρ τῷ αὐτῷ ταῦτα καὶ ἀλλήλοις ταῦτα.

p. 201b1 Καὶ γάρ ἀν τὸ κάμνειν καὶ τὸ ὑγιαίνειν ταῦτὸν ἦν.

Εἰ αἱ δυνάμεις, φησί, τῶν ἐναντίων αἱ αὐταὶ εἰσι, καὶ αἱ ἐνέργειαι
δῆπου τῶν δυνάμεων αἱ αὐταὶ ἀν εἰσιν· νῦν δὲ οὐ μόνον ταῦτὸν οὐκ ἐστὶ²⁰
τὸ νοσεῖν τῷ ὑγιαίνειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον.

p. 201b2 Τὸ δὲ ὑποκείμενον καὶ τὸ ὑγιαίνον καὶ τὸ νοσοῦν, εἴτε ²⁰
ὑγρότης εἴτε αἷμα, ταῦτὸν καὶ ξν.

Τὸ ὑποκείμενον, φησίν, διπερ ἀνὰ μέρος ὑγιαῖνόν τε καὶ νοσοῦν ἐστιν,
ξν ἐστι καὶ ταῦτὸν· ὥστε εἰ αἱ μὲν δυνάμεις, τοῦ νοσεῖν φημι καὶ τοῦ
25 ὑγιαίνειν, οὐχ ἐν ἀλλὰ καὶ ἐναντίον, τὸ δὲ ταύταις ὑποκείμενον ἐν καὶ ταῦτὸν,
οὐκ ἄρα αἱ δυνάμεις τῷ ὑποκείμενῳ ταῦτόν.

1 ἐπειδὴ L ἀπλῶς ἦν (ἢ K) LKM: ἦν ἀπλῶς ex Arist. t 2 κίνησις ἀν ἦν
LK: κίνησις ἦν ἀν M: κίνησις (transpositis ἦν ἀν ante ἡ τοῦ e vulgato Aristotele) t
3 τὸ corr. M et t: τῶ KL et primitus M εἶναι om. L 4 ἐντελέχειᾳ ἔχει—
κινητὸν om. t ἔχει I.M: εἴχει K 5 ἀν om. I. 6 τὸ δὲ ἐντελέχεια K
κινητὸν κινητὸν κινεῖται ante rasur. L 7 ἡ χαλκὸς om. K 8 χαλκόν] χαλκός K
8 ἐνέργεια K 9 καὶ om. K cf. Arist. Metaph. K 9 p. 1065b27 τουτέστιν] ταυτὸν
ἐστιν τὸ 11 τὸν om. K καὶ τὸ] καὶ τῶ L 12 τῷ δὲ] τὸ δὲ K οὐκέτι
ταυτὸν fortasse recte K 14 ὑγιαίνειν τὸ 15 ὑποκείμενον M ἀν K: om. L Mt
17 τὸ (ante ὑγιαίνειν) om. L 18 ἐνέργειαι (sic) Mt 19 εἰσιν ἀν L ταυτὸν τ
20 τῷ] τὸ M 21. 22 εἴθ' ὑγρότης εἴθ' τὸ 23 ὅπερ LK: ὕσπερ Mt ἀνὰ]
ἀν L 24 αἱ μὲν] ἀἷμα L 25 ἐναντίαι K

p. 201b3 Ἐπεὶ δὲ οὐ ταῦτόν, ὥσπερ οὐδὲ χρῶμα ταῦτὸν καὶ i. 8^r
όρατόν.

Ἐπέριψ παραδείγματι κέχρηται. τὸ γάρ χρῶμα οὐ κατὰ ταῦτὸν χρῶμά ²⁷
τέ ἐστι καὶ ὄρατόν· τῷ μὲν γάρ ὑποκειμένῳ τὰ αὐτά, ὁ δὲ λόγος ἔκατέ-
5 ρου ἔτερος. τὸ μὲν γάρ χρῶμά ἐστι τὸ κινητικὸν τοῦ κατ' ἐνέργειαν δια-
φανοῦς, τὸ δὲ ὄρατὸν συμβέβηκεν αὐτῷ· τὸ γάρ χρῶμα οὐ τῶν πρός τι
(ποιότης γάρ), τὸ δὲ ὄρατὸν τῶν πρός τι (τὸ γάρ ὄρατὸν ὄρωντί ἐστιν
όρατόν), καὶ χρῶμα μέν ἐστι, καὶ μὴ ὄραται, ὄρατὸν δὲ οὐ, ἀν μὴ ὄραται. ²⁸
εἰ τοίνυν δέδειχται διτὶ ἔτεραι αἱ δύναμεις, καλῶς τὸν δρισμὸν ἀποδεδώ-
10 καμεν τῆς κινήσεως, διτὶ 'ἡ ἐντελέχεια τοῦ δυνάμει ὅντος η̄ δυνάμει ἐστίν,
οὐχ η̄ ἐνέργειά'.

p. 201b5 Ὄτι μὲν οὖν ἐστὶ τοῦτο.

Τουτέστιν διτὶ η̄ κίνησις τοῦτο ἐστιν διπερ η̄μεις εἰρήκαμεν, ἐντελέχεια
τοῦ δυνάμει η̄ τοιοῦτον ἐστι. καὶ διτὶ συμβαίνει τότε κινεῖσθαι, δταν
15 η̄ ἐντελέχεια η̄ αὐτῇ, τουτέστιν διτὶ τότε μόνον η̄ κίνησις γίνεται, δταν
τὸ δυνάμει, καθὼδ δυνάμει ἐστίν, ἀπολάβοι τὴν ἑαυτοῦ ἐνέργειαν, καὶ οὔτε
πρὶν ἀπολαβεῖν δταν μόνως ἐστὶ δυνάμει, οὔτε μετὰ τὸ ἀπολαβεῖν δταν ²⁹
μόνως ἐστὶν η̄ ἐνέργεια.

p. 201b7 Ἐνδέχεται γάρ ἔχαστον ὄτὲ μὲν ἐνέργειν ὄτὲ δὲ μή.

20 Ἐπειδὴ, εἰπεν διτὶ μόνως η̄ τοιαύτῃ ἐντελέχεια ἐστι κίνησις, λέγω δὴ ³⁰
η̄ τοῦ δυνάμει η̄ τοιοῦτον ἐστι, καὶ οὔτε πρὸ ταύτης οὔτε μετὰ ταύτην,
τοῦτο θέλει κατασκευάσαι, διτὶ οὔτε τὴν πρὸ ταύτης διάθεσιν ἐνδέχεται
κίνησιν είναι, οὔτε τὴν μετὰ ταύτην. τὸ γάρ δυνάμει, φησίν, ἐνδέχεται
ποτὲ μὲν ἐνέργειν ποτὲ δὲ μή· λίθοι γάρ καὶ ξύλα οἰκοδομητὰ ὅντα ποτὲ

1 δ' οὐ τ 4 τέ οι. Mt 4. 5 καὶ ὄρατόν—τὸ μὲν γάρ χρῶμά ἐστι LK: οι. M:
καὶ ὄρατὸν· ἀλλὰ χρῶμά ἐστι de conjectura t 4 τῷ μὲν γάρ ὑποκειμένῳ (correxi ὑπο-
κειμένῳ) τὰ αὐτά K: τὸ μὲν γάρ ὑποκειμένον ταῦτον L at cf. ad v. 15 5 τὸ μὲν γάρ
χρῶμά κτλ.] cf. Diels ad Simplie. p. 425,19 κινητὸν LK at vide infra ad v. 15
6 τὸ γάρ L: τὸ μὲν K: τὸ μὲν γάρ Mt 7 ὄρωντι M: ὄρων τῇ Kt: ὄρωντος L 8 μὲν
οι. Mt δρατὸν δὲ εἰ ὄραται L 9 ἔτεραι] αἴτεραι M 10 η̄ δύναμις εἰ τοι
η̄ ἐνέργεια L 12 ἐστὶ τοῦτο] ἐστιν αὕτη ex Arist. t at cf. Arist. cod. E 13 ὅπερ]
διτὶ διπερ L ἐντελέχεια L: sine accentu K: ἐντελέχεια Mt 14 διτὶ τότε συμβαί-
νει L 15 η̄ ἐντελέχεια η̄ (η̄ K) LK: η̄ η̄ ἐντελέχεια Mt αὕτη L: αὕτη KMt
post αὕτη iterat (ex v. 4 sq.) τῷ μὲν γάρ ὑποκειμένῳ τὰ αὐτά· ὁ δὲ λόγος— τὸ μὲν (γάρ
deletum) χρῶμα ἐστὶ τὸ κινητικὸν τοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν— συμβέβηκεν αὐτῷ L
15. 16 δταν τὸ LK: διτὶ τὸ M: διτὶ τὸ i 17 ὅταν—δταν] malum (cl. p. 353,30. 354,
4 sqq.) utrobique διτὶ cf. ad p. 13,2 19 διτὶ utrobique Kt 20 μόνως iteratum
post ἐντελέχεια delet M δη] δὲ i 22 διτὶ οι. L 23 τὴν μετ' αὐτήν L
24 δτὲ μὲν ἐνέργειν, δτὲ δὲ μή i

μὲν οὐκ ἔχει τὴν ἐνέργειαν ταύτην, ὡς ὅταν κεῖνται καθ' αὐτὰ μηδὲν τοῦ i 8^v
οἰκοδόμου εἰς αὐτὰ δρῶντος, ποτὲ δὲ ἔχει, ἥνίκα καὶ ἡ οἰκοδόμησις λέγε- 16
ται εἶναι. ὅτι μὲν οὖν πρὸς σχῆμα τὴν ἐνέργειαν οὐ κινεῖται, πρόδηλον· ἡ
γάρ κίνησις ἐνέργεια τίς ἐστι· λείπεται οὖν τὴν κίνησιν ἡ ὅτε οἰκοδόμει-
5 ται εἶναι, ἡ μετὰ τὸ οἰκοδομηθῆναι· ἀλλὰ μετὰ τὸ οἰκοδομηθῆναι ἡρεμεῖ,
κινεῖται δὲ τὸ οἰκοδομούμενον ἐν φῷ καὶ τὸ οἰκοδομητὸν ἔτι ἐστίν· ὥστε
ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἡ κίνησις μόνον ἐν φῷ οἰκοδόμησις, ἔτι τοῦ οἰκοδο-
μητοῦ φυλαττομένου· ἐλέγομεν γάρ τὴν κίνησιν ἐντελέχειαν τοῦ δυνάμει,
ἡ τοιοῦτον ἐστιν. διπερ δέ, φησίν, ἐπὶ τοῦ οἰκοδομητοῦ εἴπομεν, τοῦτο 50
10 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κινήσεων ἐροῦμεν, οἷον ἐπὶ λευκάνσεως καὶ θερ-
μάνσεως καὶ τῶν λοιπῶν.

p. 201b16 "Οτι δὲ καλῶς εἰρηται, δῆλον ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι περὶ
αὐτῆς λέγουσι, καὶ ἐξ τοῦ μὴ ῥάδιον εἶναι διορίσαι ἄλλως αὐτήν.

Τεκμήριον ποιεῖται τοῦ καλῶς ἀποδοῦναι τὸν τῆς κινήσεως δρισμὸν
15 τὸ πάντας τοὺς περὶ αὐτῆς εἰρηκύτας μὴ καλῶς εἰπεῖν, καὶ τὸ μηδὲ δὴ i 8^v
ἄλλως δυνηθῆναι τὸν δρισμὸν αὐτῆς ἀποδοῦναι· εἴπομεν δὲ καὶ ἔμπροσθεν
ὅτι οὐ μόνον ἡρκέσθη κατασκευάσαι τὸν δρισμὸν τῆς κινήσεως, ἀλλὰ
δείκνυσιν δὲ οὐδὲ οἱ ἄλλως ἀποδοῦναι τὸν λόγον αὐτῆς δυνατόν. καὶ νῦν
οὖν φησιν δὲ οὐδὲ οἱ ἄλλως περὶ αὐτῆς εἰρηκότες κατορθοῦσιν, οὔτε ἐν-
20 δέχεται ἄλλως εἰπεῖν περὶ αὐτῆς. ἔλεγον δὲ οἱ Πυθαγόρειοι τὴν κίνησιν
εἶναι ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὄν. φησὶν οὖν ὁ Ἀριστοτέλης 5
ὅτι τὴν κίνησιν ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὄν λέγοντες, ἦτοι ταῦτα
φασιν εἶναι τὴν κίνησιν, ἵνα ταῦτὸν λέγομεν κίνησιν καὶ ἑτερότητα καὶ
ἀνισότητα ἡ τὸ μὴ ὄν, ἡ δὲ ἐκ τούτων ἡ κίνησις, οἷον δὲ πᾶν τὸ κινού-
25 μενον ἡ ἐκ μὴ ὄντος κινεῖται ἡ ἐκ ἀνισότητος ἡ ἐκ ἑτερότητος. δὲ μὲν
οὖν οὐκ ἔστι ταῦτὸν κίνησιν εἰπεῖν καὶ ἀνισότητα ἡ ἑτερότητα ἡ τὸ μὴ ὄν,
δῆλον· ἐν πολλοῖς γάρ ἑτερότητας μὲν ἔστι, κίνησις δὲ οὐκ ἔστιν. ἐν πᾶσι
γάρ σχεδὸν τοῖς οὖσιν ἔστιν ἑτερότης, ἀλλ' οὖν οὐ πάντα τὰ ὄντα κι-
νεῖται· ἑτερότης γοῦν ἔστι τῇ γῇ πρὸς τὰ ἄλλα στοιχεῖα, καὶ οὐκ ἡδη γε 10
30 ἡ γῇ διὰ τοῦτο κινεῖται, καὶ Σωκράτει γε ἑτερότητας ἔστι πρὸς τὸν ἕππον,
καὶ οὐ διὰ τοῦτο γε κινεῖται Σωκράτης, δὲ ἑτερόν ἔστι τοῦ ἕππου. ἀλλὰ
καὶ ἀνισότητας ἔστι τοῖς ε' πρὸς τὰ ι' καὶ τῇ πλευρᾷ πρὸς τὴν διά-

1 πυν κένται? 2 τὴν κα M 6 κείνεται M 8 φυλασσομένου Mt 12 ἐξ
ῶν K et Arist. Metaph. K 9 p. 1066a8: ἐξ ὧν καὶ M: καὶ ἐξ ὧν (L)t et Arist. Phys.

13 αὐτῶν L διορίσασθαι M ἄλλως αὐτὴν διορίσαι L 15 τοὺς] τούτου K περὶ
αὐτὴν M εἰρηκύτος K μηδὲ] μη Mt 16 ἔμπροσθεν p. 353,21 sqq. 18 οὐδὲ'
ἄλλως LK: οὐδαμῶς Mt 19 οὖν foro exhaustum M: om. t δὲ διὰ M οὐδὲ] cf.
ad p. 271,9 21. 22 ἑτερότητα — κίνησιν om. L 22 ἀνισότητα καὶ ἑτερότητα K

23 ταῦτην scripsi: ταῦτην libri λέγοντες Mt 23. 24 καὶ μὴ ἀνισότητα K 25 ἐξ
(αντε ἑτερότητος) om. L 25. 26 δὲ μὲν οὖν — ἑτερότητα om. L 28 ἔστιν om. L

30 Σωκράτει scripsi: σωκράτ M: σωκράτ (hic et v. 31) K: σωκράτη (L)t παρὰ τὸν K
31 ἑτερόν I.K: ἑτερός Mt 32 τοῖς πέντε πρὸς τὰ δέκα Mt

μετρον, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀνάγκη ταῦτα κινεῖσθαι τὰ τὴν ἀνισότητα ἔχοντα. ¹ 8^ο
 καὶ τὰ μόρια δὲ τῶν ζῷων ἔτερα ἀλλήλων, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν δακτύλων
 ἀνισίς ἐστι πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τριγῶν, ἀλλ' οὖν οὐ τὰ μόρια τῷ ἔτερῳ
 εἰναι εὐθὺς καὶ κινεῖται, οὔτε ὁ ἀριθμὸς διὰ τὸ ἀνισός εἰναι κινεῖται. ὅμοίως ¹⁵
 5 δὲ οὐδὲ τὸ μὴ ὃν κίνησις. εἰ μὲν γάρ τὸ τὶ μὴ ὃν τοῦτο φαῖται τις εἶναι
 τὴν κίνησιν, ἐν πᾶσι μὲν τὸ τὶ μὴ ὃν ἐστι κίνησις δὲ οὐκ ἐν πᾶσι, εἰ
 δὲ τὸ ἀπλῶς μὴ ὃν κίνησις, ἔτι πλέον ψευδῆς ὁ λόγος· ἡ μὲν γάρ κίνησις
 τῶν ὄντων, τὸ δὲ ἀπλῶς μὴ ὃν οὐδαμῆς οὐδαμῶς ὄν. ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τούτων,
 οὐδὲ εἰς ταῦτα τὴν κίνησιν εἶναι δυνατόν. οὐ μόνον γάρ τὰ κινούμενα ἐξ
 10 ἔτερότητος καὶ ἀνισότητος κινεῖται, ἀλλὰ καὶ ἐκ ταὐτότητος· οὐ γάρ μόνον
 τὰ ἔτερα ἐκ τοῦ ἔτερα εἶναι κινεῖται καὶ ἐκ τοῦ ἀνισα σεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὰ
 αὐτὰ καὶ τὰ ἵσα οὐδὲ γε ἡττον ἐκ (τῆς) ταυτότητος καὶ τῆς ἰσότητος κινεῖται. ²⁰
 ὅπερες οὐδὲν ἡττον ἡ ἀνισότητας καὶ ἡ ἔτερότητας καὶ τὸ μὴ ὃν κίνησις, ἡ τὸ
 δὲ οὐ καὶ ἡ ἰσότητας καὶ ἡ ταυτότητας καὶ γάρ καὶ ἐκ ταὐτῆς καὶ ἐκ τούτων
 15 ἡ κίνησις.

Ταῦτα εἰπών, ἐφεξῆς λέγει ἐκ ποίας ἐννοίας οἱ Πυθαγόρειοι τὴν κί-
 νησιν ταῦτα εἶναι ἔλεγον. καὶ φησι, διότι ἀόριστος ἡ κίνησις, τὸ δὲ ἀόρι-
 στον στέργησις· εἰ γάρ τὸ εἶδος ὥρισται τε καὶ ὅρος ἐστί, δῆλον δῆμου ὅτι
 τὸ ἀόριστον στέργησις. ἐπεὶ οὖν ἡ κίνησις στέργησίς ἐστιν (ὅταν γάρ ὁριζθῇ
 20 καὶ εἰς εἶδος ἔλθῃ, οὐκέτι κινεῖται), ἀόριστα δὲ καὶ στεργητικὰ τὰ εἰργμένα
 ἀπαντα, διότι καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαὶ αἱ τῆς αὐτῆς συστοιχίας, εὐκότως ταῦτα
 εἶναι τὴν κίνησιν ἔλεγον. Ιστέον γάρ δι τοι εἰς δύο συστοιχίας τὰς ἀρχὰς τῶν
 ὄντων διήρουν οἱ Πυθαγόρειοι, οὐκέτι τισὶν ἀρχαῖς ἔκαστην συστοιχίαν πε- ²⁵
 ριορίζοντες, ὣν τὴν μὲν τῶν ἀγαθῶν συστοιχίαν τὴν δὲ τῶν κακῶν ἔλεγον.
 25 ἐκκείσθωσκεν δὲ ἰστορίας γάριν αἱ συστοιχίαι, ὡς αὐτὸς ἀλλαχοῦ ἰστορεῖ·
 ἀγαθὸν κακόν, πέρας ἀπειρον, περιττὸν ἀρτιον, ἐν πλήθης, δεξιὸν ἀριστερόν,
 φῶς ὀσκότος, ἄρρεν θῆλυ, θῆρεμον κινούμενον, εὐθὺς καμπύλον, τετράγωνον
 ἔτερόμηκες. τὰς μὲν οὖν ἀρχὰς τῶν ὄντων τοῦτον τὸν τρόπον εἰς δύο
 συστοιχίας διήρουν οἱ Πυθαγόρειοι, τὴν μὲν εἰς τὰ κρείττονα τῶν ἐναντίων
 30 διαιροῦντες τὴν δὲ εἰς τὰ γείρονα, ὑφ' ἦς ἀντίτον πάντα τὰ ὄντα. φησὶν ³⁰
 οὖν ὁ Ἀριστοτέλης δι τοι οὐδὲ τὸ στεργητικὸν εἶναι τὴν τῶν γείρονων συστοι-

1 τὴν ἰσότητα L 2 δὲ om. superser. K 3 οὖν οὐ LK: οὖν M: οὔτε t at cf.
 p. 234, 7 sqq. 4 δὲ om. Mt 5 τὶ om. Mt 6 μὲν
 τὸ τι K: μὴ τὸ τι L; μὲν τὸ Mt 6 δὲ om. superser. K 7. 8 ψευδῆς—οὐδαμῆ L:
 om. KMt 9 οὐδεὶς K ταῦτα] ταῦτην KM 9. 10 τὸ κινούμενον ἐξ ἀνισότητος καὶ
 ἔτερότητος Mt 11. 12 τὰ ταῦτα LK 12 prius τῆς addidi 13 οὐδὲ K ἡττον
 ἡ ἡ t ἔτερότητας καὶ ἡ ἀνισότητα Mt 13. 15 ἡ τὸ δύο—ἡ κίνησις om. Mt 14 καὶ
 (post γάρ) L: om. K ἐκ ταῦτης LK: imino εἰς ταῦτα 16 ἐνοτας K: αἰτίας (cf.
 p. 320, 28. 361, 23. 365, 21) L at cf. ad p. 89, 4. 264, 5. 266, 19. 364, 24. 366, 8
 17 δότε] ὅτι Mt ἀόριστος] δ ἀόριστος K 18. 19 εἰ γάρ—τὸ ἀόριστον στέργησις
 om. Mt 18 ὥρισται τε K: ὥρισται L 20 οὐκ ἔτι libri 21 πάντα L
 ἀρχαὶ αὐτῆς K συστοιχίας L 23 συστοιχίαν LK: συσυγκέντιον Mt 25 δὲ
 ἰστορίας γάριν] γάρ L at cf. Themist. p. 211, 19 ἀλλαχοῦ] Metaph. A 5 p. 986 a 22
 27 θῆριν K 28. 29 διήρουν οἱ πυθαγόρειοι εἰς δύο συστοιχίας L 29 et 30 εἰς
 τὰ] εἰς τὴν L

χίαν, στερητικήν δὲ οὖσαν ἀόριστον εἶναι, διὰ τοῦτο τὴν κίνησιν, ὡς ἀόρι- 1 8^ν
 στον, ὑπὸ ταύτην ἀνήγαγον. τὸν ὡς τῶν Πυθαγορείων δὲ εἰς εἰδικάς καὶ
 στερητικὰς ἀρχὰς διαιρούντων τὰς δύο συστοιχίας οὗτως εἶπεν ὁ Ἀριστο-
 τέλης στερητικὰς εἶναι τὰς τῆς ἔτερας συστοιχίας ἀρχὰς (αὐτοῦ γάρ ἐστιν
 5 ἡ εἰς εἰδος καὶ στέρησιν τῶν ἀρχῶν διαιρεσίς), ἀλλ’ ἐπεὶ εἴωθεν ὁ Ἀρι-
 στοτέλης τὰ μὲν χρείττονα τῶν ἐναντίων εἶδη καλεῖν τὰ δὲ γείρονα στε- 25
 ρήσεις, διὰ τοῦτο τὴν τῶν χειρόνων συστοιχίαν στερητικήν εἶπε. πόθεν
 μὲν οὖν τὴν κίνησιν ὑπενήγανταν ἔτερότητα εἶναι καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ
 ὄν, εὔρηκε· διότι, φησίν, ἡ κίνησις ἀόριστον τι δοκεῖ εἶναι. ἀλλὰ καὶ αἱ
 10 τῆς ἔτερας συστοιχίας ἀρχαὶ στερητικαὶ εἰσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀόριστοι. εἰκό-
 τως οὖν ὑπὸ τὰς ἀόριστους ἀρχὰς καὶ τὴν κίνησιν ἀνήγαγον· τὸ γάρ μὴ ὄν
 καὶ ἡ ἀνισότης καὶ ἡ ἔτερότης ὑπὸ τὴν τῶν χειρόνων συστοιχίαν, τηλικαῦ-
 ται δὲ κατ’ αὐτοὺς ἀρχαὶ τῆς κινήσεως. διὰ δὲ ἀόριστος ἡ κίνησις,⁴⁰
 15 δείκνυσιν ἐφεξῆς· τοῦ γάρ συλλογισμοῦ ὅντος διὰ ἡ κίνησις ἀόριστος, τὸ
 ἀόριστον στέρησις, ἡ κίνησις ἄρα στέρησις, τὴν μὲν ἔτεραν πρότασιν, λέγω
 δὴ τὴν μείζονα, κατασκευάσαμεν τῇ σὸν ἀντιθέσει ἀφιστροφῇ χρησάμενοι
 (εἰ γάρ τὸ εἰδος ὅρισται, τὸ ἀόριστον στέρησις ἀν εἴη), τὴν δὲ ἐλάττονα
 αὐτὸς κατασκευάζει, λέγω δὴ διὰ ἡ κίνησις ἀόριστος. τῶν γάρ ὅντων τῶν
 μὲν ὅντων δυνάμει τῶν δὲ ἐνέργειᾳ, εἰς οὐδέτερον ἀνάγεται ἡ κίνησις.
 20 οὔτε γὰρ τὰ μόνως δυνάμει ὅντα κινεῖται οὔτε τὰ μόνως ἐνέργειᾳ, ἀλλ’⁴⁵
 ἔστιν ἡ κίνησις εἰλικρινῶς μὲν οὐδέτερα τούτων, μετέχουσα δὲ ἀμφοτέρων,
 καὶ διὰ τοῦτο ἀόριστον, διὰ ἐν οὐδένι τῶν ὅντων ὥρισμένως ἔστιν ἀποθεῖναι.

Εἰπὼν οὖν τὴν αἰτίαν ἐξ ἣς εἰς τὰς στερητικὰς ἀρχὰς ἀνήγαγον τὴν
 κίνησιν, κατασκευάζει ἐφεξῆς, διὰ οὐδὲ ἐνδέχεται ἄλλως ὅρισασθαι αὐτήν.
 25 καὶν γάρ, φησί, συγγωρήσωμεν διαιρεῖσθαι τὰ ὅντα μὴ μόνον εἰς τὰ κατὰ
 δύναμιν ὅντα καὶ εἰς τὰ κατ’ ἐνέργειαν, ἀλλὰ καὶ εἰς στέρησιν, εἰς οὐδὲν
 τούτων δυνατὸν ἀναγαγεῖν τὴν κίνησιν. καὶ διὰ μὲν οὔτε εἰς δύναμιν
 οὔτε εἰς ἐνέργειαν, εὔρηται, διὰ δὲ οὐδὲ εἰς τὴν στέρησιν δυνατόν; δῆλον.⁵⁰
 οὐ γάρ δὴ τὸ στερήσεως μετέχον ἤδη κατ’ αὐτὸ τοῦτο καὶ κινήσεως με-
 30 θέζει, ἀλλὰ δυνατὸν ἐστερῆσθαι μὲν τοῦ εἰδούς μὴ κινεῖσθαι δέ, ἀλλ’
 γῆρεμεν. καὶ ἄλλως εἰ καλῶς εἴπομεν διὰ ἡ κίνησις ἐντελέχεια τῆς δυνά-
 μεως, ἡ δὲ στέρησις οὐκ ἔστιν ἐνέργεια, οὐκ ἄρα ἡ κίνησις στέρησις. ὥστε

1 δὲ οἱ. L 2 ἀνήγονος primitus M: ἀνήγονος corr. M et t [Πυθαγορείων] κατηγοριῶν τ
 3δικάς M: εἰδητικάς L 3 ἀρχάς οἱ. L 4. 5 αὐτὸν γάρ γίνεται εἶδος καὶ στέρησις
 τῶν ἀρχῶν L. 5 ἐπει εἴωθεν κτλ.] cf. ad p. 350, 2 6 κρείττω et ποκ χείρω L
 9 εἰρήκαμεν Mt δισ φησιν L. 10 ἀρχαὶ K 11 καὶ οἱ. L ἀνήγαγον L:
 ἀνήγονος K: ἀνήγονος Mt 12 post ἔτερότης ὑπὸ iterat κίνησιν ἀνήγαγον· τὸ γάρ—ἔτερότης K
 τὴν τῶν τῶν χειρόνων L 13 καὶ κατ’ αὐτοὺς αἱ ἀρχαὶ Mt 14. 15 τὸ ἀόριστον
 στέρησις ἔστιν L 16 μείζωνa K 20 κινεῖ L οὔτε ἀμόνως ἐνέργεια K
 22 ἀόριστος Mt ἔστιν] ἔστιν K: αὐτὴν ἔστιν L: ἔστιν αὐτὴν Mt ὑποθεῖναι L
 23 ἐξης M ἀρχάς οἱ. L 24 κατασκευάζεται K 25 καὶ M συγγωρή-
 μωμεν (sic) K 26 ὅντα οἱ. L 29 δὴ LK: δια M: διὰ τὸ μετέχον] μετέχειν
 (voluit μετέχειν) t 30 δυνατὸς K ἐστερῆσθαι I.: ἐστερῆσθαι K Mt 31 καλῶς]
 καὶ δι. K ἐντελεχεία K

εἰ ἐν μηδενὶ τούτων δυνατὸν θεῖναι τὴν κίνησιν, λείπεται ὁ εἰρημένος 18¹ τρόπος εἶναι ἀληθῆς μόνος, ἔστι δὲ οὐτος ἐνέργειαν μὲν αὐτὴν εἶναι, ἐνέργειαν δὲ οὐ τὴν τελείαν τὴν τὸ | εἶδος ἀπειληφεῖν, ἀλλὰ τὴν ἔτι τὸ κ.² δυνάμει φυλάττουσαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀτελῆ, μὲν ὡς ἔτι ἔχουσαν τὸ δυνά-⁵ μει, ἐντελέχειαν δὲ διύτι δλως κεκίνηται ἐκ τοῦ δυνάμει ἐπὶ τὴν τελείαν ἐνέργειαν.

Ταῦτα εἰπών, πρὶν τέλος ἐπιθῆ τῷ περὶ κινήσεως λόγῳ (ἐπιθήσει δὲ δείξας ἐπὶ τέλει θτι ἡ κίνησις οὐκ ἔστιν ἐν τῷ κινοῦντι, ἀλλ’ ἐν τῷ κι-¹⁰ νουμένῳ), ἀναλαμβάνει τὸν περὶ τῶν κινούντων καὶ κινουμένων λόγον, καὶ ζητεῖ ποιά ἔστι τῶν κινούντων ἂν κινοῦντα καὶ ἀντικινεῖται, καὶ ζητεῖ³ μὲν τούτων τελειότερον καὶ ἐν τῷ Περὶ γενέσεως πραγματεἴᾳ καὶ ἐν τῷ Περὶ ψυχῆς, καὶ ἐνταῦθα δέ φησιν δτι ταῦτα ἔστι τὰ κινοῦντα καὶ ἀντι-¹⁵ κινούμενα, ἀπός τῷ κινητικὰ εἶναι καὶ κινητά ἔστι. τίνα δέ ἔστι, φησί, ταῦτα; ὃν ἡ ἀκινησία, φησίν, ἡρεμία ἔστιν. οἷς γάρ ἡ κίνησις ὑπάρχει, ταῦτα ὅταν μὴ κινηται ἡρεμεῖν λέγεται· ἀλλὰ γάρ μὴ πέφυκε κινεῖσθαι,¹⁰ τούτων ἡ ἀκινησία, οὐδὲ λέγεται ἡρεμία, ἀλλ’ αὐτὸ τοῦτο ἀκινησία καὶ στάσις. εἰκότως δὴ τὰ τοιαῦτα καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται· ἔχει γάρ τὸ δυ-¹⁵ νάμει· δεῖ γάρ αὐτὰ ἐξ ἡρεμίας ἐνεργῆσαι ποτε καὶ κινηθῆναι. τίνι δὲ τὸ τρόπῳ τὰ τοιαῦτα καὶ κινεῖ καὶ κινεῖται; καί φησιν δτι δεῖ τὸ κινοῦν καὶ²⁰ κινούμενον θιγεῖν ἀλλήλων, θιγγάνοντα δέ, καθὸ μὲν ἐνέργειά ἐκάτερον ἔστι, ποιήσει εἰς τὸ ἔτερον, καθὸ δὲ δυνάμει, πείσεται. καὶ τὰ οὐράνια μὲν οὖν θίξει κινεῖ τὰ τῇδε, ἀλλ’ οὐκ ἀντιπάσχει ὑπ’ αὐτῶν, διότι μὴ²⁵ ἔστι δυνάμει κινητά, ἀλλ’ ἐνέργειά καὶ κινητά καὶ κινητικά, καὶ τοῦτο τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας κινήσεις οὔτε δυνάμει οὔτε³⁰ ἐνέργειά κινητά ἔστι τὰ οὐράνια. καὶ συντόμως εἰπεῖν, ὡς αὐτὸς ἐν τῷ Περὶ γενέσεως εἰπε, ταῦτα ἔστι τὰ ἐν τῷ κινεῖν ἀντιπάσχοντα, δσα ὁμόλογα³⁵ ἔστι· τῷ γάρ τὴν κινητὴν τῶν ἐν γενέσει ὅλην πάντα εἶναι δυνάμει, συμ-βαίνει τὸ ποιοῦν ἀπόδημον τοῦ πάσχοντος δρᾶν μὲν κατὰ τὸ ἐνέργειά τὸ⁴⁰ ἐν ἑαυτῷ δυνάμει δὲ τὸ ἐν ἑκείνῳ, πάσχειν δὲ καὶ αὐτὸ ὑπ’ ἑκείνου⁴⁵ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. οἷον τὸ θερμὸν ψυχρῷ παρασκείμενον θερμαίνει μὲν ἑκεῖνο καθὸ ἐνέργειά ἔστι θερμὸν ἑκείνου δυνάμει δντος θερμοῦ, ἀντιπάσχει δὲ ὑπ’ αὐτοῦ καθὸ αὐτὸ μὲν δυνάμει ἔστι ψυχρὸν ἑκεῖνο δὲ ἐνέργειά⁵⁰ μετὰ ταῦτα ὅριζεται τὴν κίνησιν τελειότερον, δτι ἔστιν ἡ κίνησις ἐντέ-⁵⁵ λεχεια τοῦ κινητοῦ ἡ κινητόν· ὁ μὲν γάρ πρότερος ὄρισμός, ὁ λέ-⁶⁰ γων δτι ἔστιν ‘ἐντελέχεια τοῦ δυνάμει, ἡ τοιοῦτον ἔστι’, περιλαμβάνοι

1 θεῖναι K: εἶναι LΜt at cf. p. 366,11. Arist. p. 201 b 34 2 ἀληθῆς· μόνον δὲ οὗτος L
3 ἀπειληφῆναν K 7 τῷ λόγῳ τῷ περὶ κινήσεως L ἐπιθέσει δὲ K 8 ἐπὶ τέλει c. 3
p. 202 a 13 sqq. 9 λόγον (λόγων pr. M) καὶ κινουμένων traic. Mt 10 ἀ κινοῦντα καὶ (καὶ
οιν. L?) LK: ἀ καὶ κινεῖται καὶ Mt 11 τελειότερον τούτων L Περὶ γενέσεως A c. 6sq.
Περὶ ψυχῆς Γ 10 p. 433 a 13 sqq. 12. 13 ἀντικινούμενον K 15 μὴ prius iterat K 17 εἰκό-
τως κτλ.] cf. Themist. p. 213, 17 sqq. 20 θιγεῖν scripsi: θίγειν LKt: θίγειν M θίγοντα L
21 πείσεσθαι L. 22 ἀλλ’ οὐκ οὐκ L 23 τοῦτο It: τούτου KM: τοῦτο κατὰ? 25 εἰσι L
τῇ] τῷ L 26 Περὶ γενέσεως I. e. p. 323 a 30 27 κινήτῳ pr. M 28 ἐνέργεια τῶν τὸ L
29 ἑαυτῷ ex ἑαυτῷ M 33 ἡ om. L 33. 34 ἐντελέχεια LΜt 34 πρώτος L

ἀν καὶ τὴν τελείαν ἐνέργειαν. καὶ γὰρ δύναμις καὶ ἡ προτέρα λέγεται, ἡ καὶ
κατὰ τὴν ἐπιτηδειότητα, καὶ ἡ δευτέρα, ἡ κατὰ τὴν τάξιν, ἡς ἡ ἐνέργεια
οὐ κίνησίς ἐστιν ἀλλὰ τελεία τοῦ εἰδούς ἀπόληψις, κίνησις δὲ ἡ ἐκ τοῦ
προτέρου δυνάμει εἰς τὸ πρότερον ἐνεργείᾳ μεταβολή. ὥστε κυριώτερος ὁ
5 νῦν ἀποδοθεὶς τῆς κίνησεως ὄρισμός, ὅτι ἐστὶν ἐντελέχεια τοῦ κίνη-
τοῦ ἡ κίνησίν· οὐκέτι γὰρ περιλαμβάνει οὗτος ὁ ὄρισμὸς τὴν δευτέραν
δύναμιν.

p. 201b 18 Οὔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ τὴν μεταβολὴν ἐν ἄλλῳ γένει ²⁸
θεῖναι δύνατο ἄν τις.

10 'Επειδὴ εἰς γένος τὴν ἐντελέχειαν ἀνήγαγε τὴν κίνησιν, φησὶν ὅτι οὐ
δυνατὸν ὑπὸ ἄλλο τι γένος ἀναγαγεῖν τὴν κίνησιν, ἡ ὑφ' δὲ ἡμεῖς ἀνη-
γάγομεν.

p. 201b 19 Δῆλον δὲ σκοποῦσιν ὡς τιθέασιν αὐτὴν ἔνιοι, ἔτε-
ρότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ δὲ φάσκοντες εἶναι τὴν κί-
15 νησιν.

'Ἐλλιπῶς εἰρηται· δύο γὰρ προβλήματα θείς, τό τε τοὺς ἄλλους μὴ ²⁹
χαλῶς περὶ κίνησεως εἰργάνει, καὶ τὸ μὴ ἀν ἄλλως ἀποδοῦναι δυνατὸν
τὸν περὶ αὐτῆς λόγον, ἐν τῇ εἰσβολῇ τῆς κατασκευῆς ἀνταποδιδόντος πρὸς
τὸ πρότερον πρόβλημα, καὶ εἰπὼν "οὔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ τὴν μετα-
20 βολὴν ἐν ἄλλῳ γένει θεῖναι δύνατο ἄν τις", μὴ ἀνταποδιδόντος δὲ πρὸς τὸ
δεύτερον, ἐπήγαγε τὴν κατασκευὴν ὡς ἀνταποδεδωκάς· δῆλον δέ, φησί,
σκοποῦσιν ὡς τιθέασιν αὐτὴν ἔνιοι, ἔτερότητα καὶ ἀνισότητα
καὶ τὸ μὴ δὲ φάσκοντες εἶναι τὴν κίνησιν. διὸ δεῖ προσθεῖναι τι ³⁰
ἔξωθεν, ἵνα ἀνελλιπῆ τὸν λόγον ποιήσωμεν· μετὰ γὰρ τὸ "οὔτε γὰρ τὴν
25 κίνησιν καὶ τὴν μεταβολὴν ἐν ἄλλῳ γένει θεῖναι δύνατο ἄν τις" προσθετέον
‘οὔτε οἱ ἄλλως εἰργάντες περὶ κίνησεως κατορθοῦσιν’, εἴτα συναπτέον τού-
του τὴν κατασκευὴν δῆλον δὲ σκοποῦσιν ὡς τιθέασιν αὐτὴν ἔνιοι
καὶ τὰ ἔξῆς.

2 τάξιν] ξεῖν L 3 ἀπόλειψις L 4 εἰς τὴν προτέραν ἐνέργεια μεταβολὴν L

ἐνέργεια μεταβολὴ M 5. 6 ὅτι ἐστὶν—δὲ ὄρισμὸς ομ. Mt 6 περιλαμβάνει K: περι-
λαμβάνοι L 9 θῆναι K δύναται' ἄν τις ¹³ αὐτὴν ένιοι LKM: ένιοι αὐτὴν
εἰ vulgato Aristotele t at cf. v. 22. 27 16 'Ἐλλιπῶς εἰρηται κτλ.] cf. Alexander ap.
Simplic. p. 429, 23 sqq. ἄλλεπτας K 20 γένει θεῖναι (γενηθῆναι K) δύνατο ἄν

τις LK: γένει δύνατο ἄν τις (τι M) θεῖναι Mt δὲ πρὸς (L)t: δὲ πρότερον K: δὲ πρό-
τερον (sed τὸ rursus delevit) M 24 ἀνελλιπῆ K γὰρ (post οὗτο) ομ. Mt
25 δύναται' ἄν L.

p. 201b21 Ὡν οὐδὲν ἀναγκαῖον κινεῖσθαι, οὐδ' ἂν ἔτερα εἴη οὐδ' κινεῖσθαι. ἀνισα οὐδ' ἀν οὐχ ὄντα.

Τὴν προτέραν ὑπόθεσιν ἐν τούτοις τίθησι καὶ ἐλέγχει, τὴν ὑποτιθεμένην γάρ την ταῦταν εἶναι κίνησιν τῇ ἔτερότητι καὶ ταυτότητι καὶ τῷ μὴ ὄντι. 40

5 p. 201b22 Ἄλλ' οὐδὲ ή μεταβολὴ οὗτ' ἀν εἰς ταῦτα οὕτ' ἀν ἐκ τούτων.

Αἱ λοιπαὶ δύο ὑποθέσεις, δτι οὔτε ή κίνησις ἐκ τούτων (οὐδὲν γὰρ μᾶλλον η ἐκ τῶν ἐναντίων), οὔτε εἰς ταῦτα μᾶλλον η εἰς τὰ ἐναντία. ἔστι δὲ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν τῷτο ἀπολογούμενον λέγειν, δτι οὐδὲν οὕτως 10 ἔλεγον τὴν κίνησιν ἔτερότητα εἶναι καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὄν, ὥσπερ νῦν ἐξειληφεν δὲ Ἀριστοτέλης, δτι η ταῦτα η ἐκ τούτων η εἰς ταῦτα 45 (εὐέλεγχτον γάρ τοῦτο, καὶ οὐκ ἡν εἰκὸς ἐμφρονας ἀνδρας τοῦτο ὑποθέσθαι), ἀλλ' ἐπειδὴ πάντα κίνησις ἔκστασίς ἔστι τοῦ ἀφ' οὐ κινεῖται. δῆλον δτι τὸ κινούμενον ἔξιστασμενόν πως ἔστι τῷ ἔξιστασθαι τοῦ προτέρου εἰδούς 15 δ είχεν αὐτὸν πρὸς ἔστι τὸ ἔτεροιοῦται η κατὰ ποιότητα η κατὰ τόπον μεταβάλλον, καὶ ἀνισοῦται πρὸς ἔστι τὸ ποσὸν μεταβάλλον, ἀλλὰ καὶ μὴ οὐν πως γίνεται, διότι τὸ πρότερον εἰδος, δηπερ είχεν, οὐκ ἔστιν. ἀνισότητης οὖν καὶ ἔτερότητος η κίνησις οὐ πρὸς ἄλλο ἀνίσου ὄντος η ἔτέρου τοῦ κινούμενου, ἀλλὰ πρὸς ἔστι τὸ οὐκτὸν δὲ καὶ μὴ οὐν, δτι πᾶν τὸ κινούμενον 20 οὐκ ἔστιν δηπερ πρότερον ην, καθόλικον κεχινησθαι λέγεται.

p. 201b24 Αἰτιον δὲ τοῦ εἰς ταῦτα θεῖναι, διότι ἀόριστον δοκεῖ εἶναι η κίνησις.

Ἐντεῦθεν τὴν ἔννοιαν αὐτῶν λέγει, ἐξ ης κινούμενοι ταῦτα εἶναι εἰπον

- 1 οὐδὲν Mt 1. 2 οὐδ' (οὐδὲ K) ἂν ἔτερα εἴη οὐδ' (οὐδὲ K) ἀνισα LKM: οὗτ' ἀν ἔτερα η, οὗτ' ἀν ἀνισα ex Arist. t 2 οὐδ' ἀν οὐκ ὄντα L: οὐδὲ ἀνίκοντα K: om. M: οὗτ' ἀν οὐκ ὄντα ex Arist. t 3 προτέτεραν M τίθησι καὶ ἐλέγχει] ἐλέγχει τίθεις L 4 ταῦτοτητι] ίννο μνισότητη τῷ M 5 οὐδὲ] οὐδὲ τ 5. 6 οὗτ' εἰς ταῦτα οὗτ' ἐκ τούτων μᾶλλον ἔστιν κτλ. ex Arist. t: probabilius statuas librarium de sententia securum inculcasse ἀν particulam ex proximo lemmate (v. 1 sq.), quam Philoponum leguisse in suo Aristoteles εἴη pro ἔστιν 7 δύο K: δὲ L.Mt οὐδὲ γὰρ L 8 η ἐκ t: καὶ ἐκ K.M: ἐκ L ταῦτα] ταῦτὸν L η εἰς οὗτε εἰς L 9 ἀπολογούμενον τοῦτο L 12 εὐθέλετον L 14 τῷ ἔξιστασθαι t 15 η (post ἔτεροιοῦται) Mt: οὐ K: καὶ η L 15. 16 μεταβάλλον priore loco Kt: μεταβάλλοι M: μεταβα L 18 ἄλλο Lt: ἄλλου K: ἄλλου^{ον}_{τον} superser. M² post ἄλλο quaedam (η ἐκάστου?) erasa L η ἔτέρου in marg. add. L² 19 ἄλλὰ πρὸς LK: ἄλλὰ καὶ πρὸς M: ἄλλὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ πρὸς τοῦ οὐτω] τοῦ K cf. p. 366,28 20 κεχινησθαι L: καὶ κινησθαι K.M: καὶ κινεῖσθαι t 21 θεῖναι διότι LKM: τιθέναι αὐτοὺς, δτι t: τιθέναι οὐ Aristoteles ἀόριστον τι (cf. p. 365, 1. 361,9) ex Arist. t at cf. Themist. p. 211,11 23 εἰπόν (sic) K

τὴν κίνησιν. καὶ φησι, διότι ἡ κίνησις ἀόριστον τί ἔστιν, ἡ δὲ ἑτέρα συ- καὶ στοιχία ὑφ' ἦν ἡ ἐπερότης καὶ ἀνισότης καὶ τὸ μὴ ὃν ἀνάγεται, ὑφ' ἀς τὴν | κίνησιν ἀνῆγον, καὶ αὐτὴ διὰ τὸ στερητικὴ εἶναι ἀόριστος. εἰκότως καὶ οὖν διὰ τὸ ἀόριστον εἶναι τὴν κίνησιν υπὸ τὴν ἀόριστον συζυγίαν ἀνήγαγον 5 αὐτήν. δυνατὸν δὲ τὸ μὴ ὃν λέγοντας εἶναι τὴν κίνησιν μᾶλλον ἀν αὐτῆς ἀπτεσθαι, εἰ μὴ ὃν αὐτὴν οὔτως λέγοιεν. οὐχί ὡς μηδαμῇ μηδαμῶς ὃν, ἀλλ' ὡς τοῦ κινουμένου μηδέπω τούτου κατ' ἐνέργειαν ὃντος ἐφ' ὁ κινεῖ- ται, ἀλλ' ἀτελοῦς ἔστι· τοιοῦτον γάρ καὶ ἡμεῖς τὸ δυνάμει λέγομεν.

p. 201 b 26 Οὕτε γάρ τόδε οὕτε τοσόνδε.

5

10 Ζητοῦσιν ἐνταῦθα οἱ ἐξηγηταὶ πῶς φησιν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν στέ-
ρητιν ἀόριστον εἶναι διὰ τὸ υπὸ μηδεμίαν τῶν κατηγοριῶν ἀνάγεσθαι, 10
καίτοι τῶν ἐναντίων τὰ αὐτά εἰσι γένη. καὶ φασιν ὅτι ἡ μὲν ἔκαστου
στέρησις τῷ ὄντι ἡ προσεχῶς ἀντικειμένη αὐτῷ, ἐξ ἣς καὶ ἡ, εἰς τὴν
ἔξιν γίνεται μεταβολή, ὑπὸ τὸ αὐτὸν γένος ἀνάγεται ὑφ' ἦν καὶ ἡ ἔξις,
15 ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ οὐχ ἀνθρωπος καὶ τὸ οὐχ ἥππος καὶ πάντα τὰ στερητικά
(νῦν γάρ τὴν ἀπόφασιν ἀντὶ τῆς στερήσεως λαμβάνω· οὐ γάρ ἔστιν ἐπὶ^{τούτων} στερητικῶς ὀνομάσαι τὸ ἀντικείμενον τῷ εἰδεῖ) ἐν μὲν ἀναιροῦσιν
εἰδός, οὐδὲν δὲ ὡρισμένον εἰσφέρουσιν οὐδὲν εἰδός ἀλλ' οὐδὲ στέρησιν,
διὰ τοῦτο φησιν ὅτι οὐκ ἔστιν ὑπ' οὐδεμίαν τῶν κατηγοριῶν ἀναγαγεῖν τὴν 15
20 στέρησιν, οὐχ ὅτι οὐκ ἀνάγεται, ἀλλ' ὅτι εἰς ὡρισμένον οὐκ ἔστιν ἀναγα-
γεῖν· τὸ γάρ οὐκ ἀνθρωπος δύναται εἶναι καὶ οὐσίᾳ ἀλλη παρὰ τὸν ἀν-
θρωπον καὶ ποσὸν καὶ ποιὸν καὶ ἔκαστη τῶν ἀλλων. φησὶν οὖν ὅτι ὑπ' οὐ-
δεμίαν δυνατὸν ὡρισμένως ἀναγαγεῖν. τοῦ δὲ διοκεῖν ἀόριστον εἶναι τὴν
κίνησιν αἴτιον. λαβὼν ὅτι ἀόριστος ἡ κίνησις, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς πλάνης
25 τοῖς ΙΙυθαγορείοις τοῦ περὶ κίνησεως λόγου ἐντεῦθεν εἰρηκώς εἶναι, νῦν
αὐτὸν τοῦτο κατασκευάζει, ὅτι ἀόριστος ἡ κίνησις, ἐκ τοῦ διαιρεῖν τὰ ὄντα ω-
εὶς τὰ δυνάμει καὶ τὰ ἐνεργεία, καὶ δεῖξας ὅτι ὑπ' οὐδέτερον χυρίως ἡ
κίνησις ἀναγνθήσεται. οὔτε γάρ τὸ ἐνεργεία ὃν οὐσίᾳ ἡ ποσὸν ἡ τῶν
ἀλλων τι εὐθὺς καὶ κινεῖται, οὔτε μὴν τὸ δυνάμει· οὐδὲ γάρ τὸ δυνάμει
30 λευκὸν ἀνάγκη εὐθὺς καὶ κινεῖσθαι. τούτων μὲν οὖν οὐδὲν ἡ κίνησις
οὔτε ἐνέργεια ἀπλῶς οὔτε δύναμις, ἀλλὰ μέσον τι τούτων, ἐνέργεια μέν

2 ὑφ' ἀς LKM: ὑφ' ἀ t 3 αὐτὴ Mt: αὐτὸς L διὰ τὸ (τὴν pro τὸ K)
τὸ

στερητικὴν (coiteraxi στερητικὴ) LK: στερητικὴν M: τῷ στερητικῇ t 4 ἀνήγαγον K: ἀγαγον
L: ἀνῆγον Mt 5 αὐτῆς om. L 6 οὕτω Lt 8 ἀτέλους K 9 τοιόνδε t Aristoteles (praeter cod. I.) 11 εἶναι om. L 12 εἰσι om. L
13. 14 ἐξ ἣς—ὑφ' ἦν καὶ ἡ om. L 13 ἡ εἰς K: εἰς (om. ἡ) Mt 14 ὑφ' ἦν KM:
ὑφ' δ t 15 τὸ οὐκίπτος K ante στερητικὰ αἰδιντοιαῖται M²t 16 λαμβάνω LKM:
λαμβάνει M²t 18 δὲ om. add. M² οὐδὲ στέρησις K 19 ὑφουδεμίαν (item 22. 23 et 27
ὑφουδέτερον) K ἀγαγεῖν (hic et v. 23) L 20 ἀνάγεται t: ἀνάγονται LKM 21 ἀλλη παρὰ

ἀλληπέρ K: ἀλληπ M 22 φασιν L 23 ὡρισμένων K 27 δεῖξας (sic diserte M) libri:
fort. δεῖξαι ὅτι om. L 29. 30 τὸ λευκὸν δυνάμει L 31 ἐνεργεία altero loco K

τις, ἀτελής δὲ καὶ οὐκ ἀπηλλαγμένη τοῦ δυνάμει. διὰ τοῦτο οὖν ἀόριστον, καὶ ἐπειὶ εἰς οὐδὲν τῶν ὄντων, τῶν τε δυνάμει φριξὸν ὄντων καὶ τῶν ἐνεργείᾳ τοῖς ταῦτα γάρ τὰ ὄντα ὀπήρηται), δυνατὸν αὐτὴν ἀναγαγεῖν εἰλιχρινῶς.

p. 201 b 33 Καὶ διὰ τοῦτο δὴ γαλεπὸν λαβεῖν αὐτὴν τί ἔστιν· τῇ
5 γάρ εἰς στέρησιν ἀναγκαῖον θεῖναι η̄ εἰς δύναμιν η̄ εἰς ἐνέρ-
γειαν ἀπλῆν.

Δεῖξας δὲτι οὐχ ὑγιῶς τὸν περὶ κινήσεως οἱ παλαιοὶ λόγοι ἀποδεδώ-
κασι, καὶ ἔκ ποιάς ἐννοίας εἰς τοῦτο ἥλθον, νῦν τὸ λοιπὸν τῶν προβλημά-
των κατασκευάζει, διὰ μηδὲ ἄλλως αὐτὴν δυνατὸν ὄρισαι· εἰ γάρ συγ-
10 χωρήσει τις εἰς δύναμιν καὶ ἐνέργειαν καὶ στέρησιν τὰ ὄντα διαιρεθῆναι, ²⁰
εἰς οὐδὲν τούτων δυνατὸν θεῖναι τὴν κίνησιν. καὶ διὰ μὲν οὕτε εἰς δύ-
ναμιν οὔτε εἰς ἐνέργειαν, δῆλον, διὰ δὲ οὐδὲ εἰς στέρησιν, τῷ αὐτῷ
τρόπῳ δῆλον ἂν εἴη· πολλὰ γάρ ἔστι στέρησες μὲν μετέχοντα, κινήσεως
δὲ οὐ.

15 p. 202 a 1 Ἐνέργειαν μέν τινα εἶναι, τοιαύτην δὲ ἐνέργειαν οἷαν
εἴπομεν.

Ἄνελῶν τὰς ητοι νομισθείσας δόξας περὶ κινήσεως ητοι νομισθῆναι ²⁵
δυναμένας, τῇ ἀναιρέσει πασῶν ἦν αὐτὸς εἰπεν ὡς ἀληθῆ οὕτων κατα-
λιμπάνει. διττῆς δὲ οὕσης τῇς ἐνέργειας, τῇς μὲν κατὰ τὴν ἀπόληψιν τοῦ
20 τελείου εἰδούς (οἷον η̄ ὁρατικὴ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐνέργεια, καθ' ἦν η̄ δηρὶ τῇ
ὄρδην καὶ ἐνέργειν ἀπειλητφε), τῇς δὲ τοῦ δυνάμει ἐν τῷ πράγματι σωζού-
σης αὐτοῦ τὸ δυνάμει (οἷον η̄ ἐπὶ τὸ ἄνω τοῦ πυρὸς κίνησις· καὶ γάρ
ὅταν φέρηται, ἔτι ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ἐπὶ τὸ ἄνω φορᾶς), τὴν μὲν
προτέραν οὕ φημι κίνησιν (στάσει γάρ καὶ ἡρεμίᾳ μᾶλλον ἀναλογεῖ). τὴν ⁴⁰
25 δευτέραν δὲ ἐνέργειαν μὲν οὕτων διότι δῆλος ἐκθέρζει τὸ δυνάμει, ἀτελῆ
δὲ διότι οὐκ ἀπῆλλαχται πάντῃ τοῦ δυνάμει. ἀλλ' ἔτι συνεφέλχεται αὐτῷ
τὸ γάρ κινούμενον ἐπὶ τὸ ἄνω ἔχον ἔτι τὴν δύναμιν τοῦ ἐπὶ τὸ ἄνω κι-
νεῖσθαι οὕτω κινεῖται..

1 ἀπηλλαγμένη K 2 φημι] φη̄ M 3 ταῦτα] ταῦτὸν L 4 αὐτὴν λαβεῖν
ex Aristotele t 5 γάρ om. I. θῆγαι K 6 οἱ παλαιοὶ τὸν περὶ κινή-
σεως L οἱ πάλαι K 15 plenius lemma. Λείπεται τοῖνυν κτλ. t δ' ἐνέρ-
γειαν Lt 16 εἰπαμεν vel εἰπωμεν primitus Arist. cod. E 17. 18 ητοι νομισθῆ-
ναι— αὐτὸς in ras. K 21. 22 ταῦτας M: t: ταῦτα LKM 22 αὐτοῦ τὸ K:
αὐτοῦ τοῦ M: αὐτὸ τὸ J. t at cf. Themist. p. 213 2 οἵον ἐπὶ τοῦ πυρὸς κίνησις Mt
23 φέρεται L τὴν μὲν] τὴν δὲ L 23 μὲν οὕτων] μένουσαν L διότι κτλ.]
cf. Themist. p. 213, 6 sqq. ἀτελῆς KLM 26. 27 συνεφέλχεται αὐτὸ ταῦτα LK at
cf. Themistius¹. το γάρ LKM: συνεφέλχεται αὐτὸ γάρ τὸ t 27 ἔτι om. I.
28 οὕτω] τοῦ K

p. 202-3 Κινεῖται δὲ καὶ τὸ κινοῦν, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν τὸ δυ-^{κλ}
νάμει ὃν κινητόν, καὶ οὖς ἡ ἀκινησία ἡρεμία ἐστίν.

Ἐντεῦθεν τὸν περὶ τῶν κινούντων καὶ κινουμένων ἀναλαμβάνει λόγον,⁴⁵
καὶ φησιν διτὶ πᾶν τὸ κινοῦν ὅπερ πρὸς τῷ κινεῖν καὶ δυνάμει ἐστὶ κινητόν,
5 τοῦτο πάντως κινοῦν καὶ αὐτὸς κινεῖται. ταῦτα δέ φημι τῶν κινούντων τὰ
δυνάμει κινητά, ὃν ἡ ἀκινησία ἡρεμία ἐστίν· δσαὶ γάρ δυνάμενα κινεῖσθαι
μήπω κινεῖται, τούτων ἡ ἀκινησία ἡρεμία ἐστίν. δεικνύει δὲ ταῦτα ἐν τοῖς
ὑστέροις τῆς πραγματείας ταύτης.

p. 202-5 Τὸ γάρ πρὸς τοῦτο ἐνεργεῖν, ἡ τοιοῦτον, αὐτὸς τὸ κινεῖν
10 ἐστι· τοῦτο δὲ ποιεῖ θίξει, ὥστε ἄμα καὶ πάσχει.

Εἰπὼν ποιά ἐστι τὰ κινοῦντα καὶ κινούμενα, διτὶ τὰ πρὸς τῷ κινη-
τικὰ εἶναι καὶ κινητὰ ὄντα, τοιαῦτα δέ εἰσιν ὃν ἡ ἀκινησία ἡρεμία, τίνι⁵⁰
τρόπῳ τὰ τοιαῦτα κινοῦντα καὶ ἀντικινεῖται διδάσκει. πρῶτον δέ φησι τί⁵⁵
ἐστι τὸ κινεῖν, διτὶ τὸ πρὸς τοῦτο ἐνεργεῖν, ἡ τοιοῦτον ἐστι, τοῦτ'
ἐστίν, οἷον τὸ ἐνεργεῖν περὶ τὸ θερμαντὸν καθὸ θερμαντόν, τοῦτο δ' ἐστι
τὸ θερμανεῖν αὐτό, τὸ δὲ πρὸς τοῦτο ἐνεργεῖν οὐκ ἄλλως ἡ θίξει γίνε-
ται τοῦ τε ἐνεργοῦντος καὶ τοῦ πάσχοντος. ἐπεὶ οὖν ἐστι τὸ ἐνεργοῦν οὐ
μόνον ἐνεργείᾳ τόδε τι, ἀλλὰ καὶ δυνάμει ἄλλο, ἀνάγκη τὸ δυνάμει τὸ
τῷ κινοῦντι θιγγανόντων ἀλλήλοις παθεῖν ὑπὸ τοῦ ἐνεργείᾳ τοῦ ἐν τῷ
50 κινουμένῳ· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ κίνησις· ὥστε πάντως ἀντικινηθήσεται,⁵⁵
ἀντικινεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ πάσχοντος, ἐπειδὴ ἔκαστον τῶν ἐναντίων δρᾶ μὲν κ. 2^τ
οὐκ εἰς ἄλλο τι ἡ εἰς τὸ ἐναντίον, ἐστι δὲ πάντως δυνάμει διπερ τὸ ἐναν-
τίον. ἐπεὶ οὖν τὸ θερμὸν δυνάμει ἐστὶ ψυχρόν, ποιεῖ δὲ τὸ θερμὸν εἰς τὸ
ψυχρὸν θιγγάνον αὐτοῦ, τὸ δὲ δυνάμει προσπελάσαν τῷ ἐνεργείᾳ ἄγεται
55 εἰς ἐνέργειαν, ἀνάγκη πᾶσα παθεῖν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τὸ δυνάμει ψυχρόν.
ώστε ἀνάγκη τὸ θερμὸν ποιεῦν καὶ ἀντιπάσχειν.

p. 202-7 Διὸ ἡ κίνησις ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ, ἡ κινητόν. 5

'Ως εἰπον, ἀκριβέστερον ἐκ τῶν εἰρημένων τὸν ὄρισμὸν τῆς κινήσεως
ἀποδίδωσιν, οὐ τοῦ δυνάμει ἀπλῶς ἐντελέχειαν εἶναι λέγων, ἀλλὰ τοῦ κι-

. 2 εἴρηται που, τὸ δυνάμει τ 3 λόγος K 4 τῷ] τὸ L ἐστὶ] εἶναι L
i. 7 δσα γάρ—ἡρεμία ἐστὶν I.K: om. Mt 7 δεικνύει κτλ.] cf. E 2 p. 226 b 12 sqq.

0 ἐστιν K 12 ἡρεμία ἐστὶν K 12. 13 τίνι τρόπῳ (τρό M) LKM: τίνα τρόπον t
3 τοιαῦτα om. L φησι] φα L 18 ἄλλοι] ἄλλοι K 19 ίστο ἄλλήλων cl.
i. 362, 20 19. 20 ὑπὸ (om. τοῦ ἐνεργείᾳ) τοῦ ἐν τῷ κειμένῳ L 20 καὶ ἀντι-
κινηθήσεται L 21 τῶν om. K 22 διπερ LK: ὥσπερ Mt 23 τὸ (post εἰς)
im. L 24 τῷ] τὸ M 27 ἡ κινητὸν τοῦ κινητοῦ M

νητοῦ. φαίη γάρ ἄν τις πρὸς τὸν πρότερον ὑρισμὸν ἐνιστάμενος, ὅτι τὸ κ 2^ο
 δυνάμει δεξιόν, ὅταν γένηται δεξιὸν ἐνεργείᾳ μεταστάντος ἐμοῦ φέρε πρὸς
 τὰ εὐώνυμα, μεταβάλλει μὲν εἰς ἐντελέχειαν ἐκ τοῦ δυνάμει, οὐδὲ κινεῖται
 δέ. λέγεται μὲν οὖν καὶ τοῦτο καλῶς πρὸς τοὺς τοῦτο ἀποροῦντας, ὅτι τὸ 10
 5 δυνάμει εὐώνυμον ἔκινηθῇ μόνον καὶ οὐ τὸ δυνάμει δεξιόν, ἕπει δὲ μία
 ἔστι τῶν πρὸς τι. ἡ δύναμις αὐτὴ γάρ ή σχέσις αὐτῶν ή πρὸς ἀλλήλα
 η δύναμις ἔστιν ἡ ἐνέργεια, ἐνέργεια μὲν αὐτῆς τῆς παρούσης σχέσεως
 δύναμις δὲ τῆς ἀντικειμένης, ἐφ' ὧν γε δλῶς τὴν ἀντιστροφὴν δυνατὸν
 γενέσθαι. ἐκ μὲν οὖν πατρὸς καὶ υἱοῦ, ἐπει μὴ δυνατὸν τὸν οὐδὲν πατέρα
 10 τοῦ πατρὸς γενέσθαι, οὐδὲ δυνάμει η ἀντικειμένη σχέσις ἔστι τῶν αὐτῶν,
 ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ καὶ ἀριστεροῦ καὶ τῶν ὄμοίων η μία σχέσις ἐνέργεια
 μὲν τῆς παρούσης ἔστι θέσεως, δύναμις δὲ τῆς ἀντικειμένης. εἰ τοίνυν 15
 μία ἔστι τῶν πρὸς τι η σχέσις, ἐν η καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν καὶ
 τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὄπισθεν προσάλληλα τέ ἔστι καὶ λέγεται, ἀνάγκη
 15 που πάντως, εἰ τὸ ἔτερον κινηθείη, καὶ τὸ λοιπὸν κινηθῆναι· τὸ γάρ
 δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ἐν τῇ τοιαύδε σχήσει τὸ εἶναι ἔχει· τῆς σχέσεως
 οὖν κινηθείσης. καὶ ἀμφω τὰ κατὰ ταύτην τὸ εἶναι ἔχοντα κεκινημένα ἀν
 εἰεν. δλῶς δέ φησιν ὁ Θεμίστιος τὴν κατὰ τὸ πρός τι ἐνέργειαν μὴ δια-
 σφέζειν τὸ δυνάμει, ὥσπερ η κατὰ τὴν ἀλλοίωσιν ἐνέργεια διασφέζει τὸ 20
 20 δυνάμει ἐν τῇ μεταβολῇ τῇ ἐκ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν τελείαν ἐνέργειαν,
 ἀλλ' ἀθρόαν γίνεσθαι τὴν μεταβολὴν τὴν ἐκ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἐντε-
 λέχειαν. μία γοῦν ἐπ' αὐτῶν ἐνέργεια θεωρεῖται η κυρίως τε καὶ ἀπλῶς,
 η δὲ ἀτελῆς οὐκέτι· οὐδὲ γάρ κατ' ὀλίγον δεξιὸν γίνεται τὸ ἀριστερὸν με-
 τακινούμενον πρὸς τὰ εὐώνυμα, ἀλλ' ἀχρόνως, καγὼ δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ
 25 μεθιστάμενος κινοῦμαι μὲν κατὰ τόπον, οὐ κινοῦμαι δὲ κατὰ τὸ πρός τι.
 πρῶτον οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων δεῖ τὴν ἐνέργειαν τὴν ἀτελῆ δεικνύναι, εἰτα
 οὗτως τὸν ὄρισμὸν ἐλέγχειν, διτι ἀγεται ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν οὐ διὰ
 κινήσεως.

'Αλλ' αὐτῇ μὲν η ἀπορία οὕτω διηγήσθω, ἐπειδὴ δὲ τὸ μὲν δυνάμει
 30 ἐν πάσαις ταῖς κατηγορίαις ἔστιν, η δὲ κίνησις οὐκ ἐν πάσαις, εἰκότως

1 φαίη γάρ κτλ.] compilat Philoponus Themist. p. 214,2sqq. πρῶτον L 2 δταν
 γένηται δεξιόν ἐνεργείᾳ KMt (qui tamen distinguunt post δεξιόν): ἐνεργεία δν ἀριστερὸν L
 4 οὖν ομ. L τοῦτο (post τοὺς) ομ. L 5. 6 μίλεστιν (sic) K 6 η τῶν πρὸς τι
 δύναμις L 7 η δυνάμει ἔστιν η ἐνεργεία L 8 ἐνέργειμὲν αὐτῆς (sic) K τῆς ομ. L
 9 ἔκ] fort. ἐπὶ τὸν υἱὸν] τὸ νῦν (h. e. τὸν οὐ) K 10 γενέσθαι ante corr. M
 12 ἔστι τῆς παρούσης Mt 14 προσάλληλα τὰ καὶ ἔστιν καὶ K 15 ποῦ libri
 κινηθείη] κινηθῆναι L 17 ταύτης L 18 δέ φησιν] γάρ φησιν L Θεμίστιος
 l. c. 11 sqq. τὸ ομ. Kt 19 τὸ δυνάμει] τῇ δυνάμει L 20 τῇ ἔκ] τὸ ἔκ L
 21 ἀθρόαν LK: ἀθρόον Mt γενέσθαι L τὴν (ante ἔκ) corr. ex τῆς M: ομ.
 Themistius 21. 22 ἔκ τοῦ δυνάμεως εἰς ἐντελέχειαν Themistius 23 οὐ κατ'
 ὀλὶ γάρ (sic) L 23. 24 μετακινούμενου μού scribendum ex Themistio 24 ἀλλὰ
 χρόνως K 25 κινοῦ μὲν L τὸ ομ. K 26 ἐντελῆ Mt εἰτα] εἰς' L:
 καθ' vel καὶ Themistii libri 27 οὕτω τ 29 αὐτὴ K διηγέσθω L
 ἐπειδὴ κτλ.] cf. Themist. p. 214,22 sqq.

μεθαρμόζει τὸν ὄρισμὸν ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ δι, δπερ ἥδη εἰπον, τὸ ἐκ κ 2^τ
 τοῦ δυνάμει εἰς ἐνέργειαν ἀγεσθαι οὐ μόνον ἐπὶ τῆς ἀτελοῦς ἐνεργείας
 λέγεται, λέγω δὴ τῆς ἐκ τοῦ προτέρου δυνάμει εἰς τὸ πρότερον ἐνέργεια,
 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς τελείας τῆς ἐκ τοῦ δεύτερου δυνάμει εἰς τὸ δεύτερον 20
 ἐνέργειά. καὶ μὴ τις ἐπιλάβηται τούτου τοῦ ὄρισμοῦ, διότι τὴν κίνησιν ἐκ
 τοῦ κινητοῦ πειρᾶται δεικνύναι· οὐ γάρ διὰ τῶν αὐτῶν τὰ αὐτὰ δείκνυσι.
 μαλιστα μὲν γάρ, ἐπειδὴ ἡ κίνησις τῶν πρός τι (ἔχομεν γάρ καὶ τοῦτο
 ὀμολογημένον ἐν τοῖς ἔμπροσθεν), καὶ ἔστι πρὸς τὸ κινητόν (ἡ γάρ κίνησις
 τοῦ κινητοῦ ἔστι κίνησις), ἀδύνατον αὐτὴν ἄλλως ὀρίσασθαι μὴ παραλα-
 10 βόντας τὸ πρὸς δὲ ἔστιν, ὥσπερ οὐδὲ πατέρα χωρὶς οὐδοῦ, οὐδὲ διπλάσιον
 χωρὶς ἡμίσεος· ἔπειτα καὶ γνωριμώτερον τὸ κινητὸν τῆς κινήσεως· οὐ
 γάρ ταῦταν εἰδέναι δι τοῦ κίνησις καὶ τί ἔστι· τὸ μὲν γάρ δι τοῦ 25
 ἀπασι γνώριμον, τὸ δὲ τί ἔστι καὶ ἡμεῖς νῦν ζητοῦμεν. ἀλλὰ μὴν δι τοῦ
 κίνησις, ἀπὸ τῶν κινουμένων γνώριμον, ταῦτα δὲ ἔστι τὰ κινητά, ὥστε ὁ
 15 τῷ κινητῷ πρὸς τὸν ὄρισμὸν τῆς κινήσεως χρώμενος τῷ γνωριμωτέρῳ
 πρὸς τὸ ἀγνωστότερον κέχρηται.

p. 202-9 Εἶδος δὲ ἀεὶ οἰστεται τὸ κινοῦν.

Τὸ κινοῦν, φησί, πάντως εἶδός τι ἔξει ἐν τῶν δέκα κατηγορῶν· τοῦτο 40
 γάρ ἔστιν αἴτιον καὶ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· ἡ μὲν γάρ ὅλη παθητικόν, ποιη-
 20 τικὸν δὲ τὸ εἶδος· ἀνάγκη ἄρα τὸ κινοῦν εἶδός τι ἔχειν, δπερ καὶ αἴτιον
 αὐτῷ τοῦ κινεῖν ἔστι.

p. 202-13 Καὶ τὸ ἀπορούμενον δὲ φανερόν, δι τοῦ κίνησις
 ἐν τῷ κινητῷ.

Τὸ προκείμενόν ἔστιν ἐν τούτοις ζητῆσαι, δι τοῦ κινοῦντος καὶ 45
 25 τοῦ κινουμένου καὶ τῆς κινήσεως, πότερον ἡ κίνησις ἐν τῷ κινοῦντι ἔστιν ἡ ἐν
 τῷ κινουμένῳ. * * * καὶ κατασκευάζει τοῦτο ἐκ τοῦ ὄρισμοῦ τῆς κινήσεως.
 ἔστι γάρ, φησίν, ἡ κίνησις ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ· εἰ
 τοίνυν ἡ κίνησις ἐντελέχειά ἔστι τοῦ κινητοῦ, ἡ δὲ ἐντελέχεια ἐκάστου ἐν
 ἐκείνῳ ἔστιν οὐ καὶ ἔστιν ἐντελέχεια, ἡ κίνησις ἄρα ἐν τῷ κινητῷ ἔστι·
 30 κινεῖται δὲ τὸ κινητόν, ἡ κίνησις ἄρα ἐν τῷ κινουμένῳ ἔστι, καὶ διλος
 ἐν τούτῳ ἔστι τὸ δυνάμει οὐ ἡ κίνησις ἐνέργεια ἔστιν. εἰ δὲ ἔστι καὶ τοῦ 50
 κινοῦντος ἐνέργειά τις, φησίν, ἀλλ' οὐχ ἐτέρα ἔστιν αὕτη παρὰ τὴν τοῦ

1 ὄρισμὸν LK: λόγον Mt εἰπον p. 362,34 5 ἐπιλάβοιται M 8 ὀμολογούμενον L
 9 ἄλλως αὐτὴν L 11 ἡμίσεως K cum Themist. p. 215,3 καὶ κι primitus M:
 om. L 12 δι τοῦ κίνησις LK Themistius: δι τοῦ κίνησις (sic) M: δι τοῦ κίνησις t γάρ δι τοῦ
 26 δι τοῦ κίνησις L: γάρ ἔστιν K: γάρ Mt 13 δι τοῦ L 17 οἰσται KM:
 οἰσται τι ε vulg. Arist. (L)t 18 τι K: τε LMt 19 παθητικός K: παθητική L
 21 αὐτῷ κινοῦν ἔστι L 22 Kal τὸ *ò (littera rubro addenda; h. e. om. καὶ) K δὲ]
 δη t 26 lacunam signavi; interciderint καὶ φησιν δι τοῦ κινουμένῳ 31 ἡ κίνησις
 ἐνέργειά (ἐνέργεια KM) ἔστιν Philoponi libri: κίνησις ἡ ἐνέργεια Themist. p. 215,18

κινουμένου ἐνέργειαν οὐδὲ ἀποτετμημένη αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἐν αὐτῷ τὸ εἶναι καὶ τῷ
ἔχουσα, γίνομένη μὲν ὑπὸ τοῦ κινοῦντος ὑπάρχουσα δὲ ἐν τῷ κινου-
μένῳ· οὐ γάρ ἀλλη μὲν γίνεται ὑπὸ τοῦ κινοῦντος ἄλλη δὲ ἔστιν ἐν τῷ
κινουμένῳ, ἀλλὰ μία οὐσία ἄμφα τὸ κινητικὸν κινοῦν ποιεῖ καὶ τὸ κινη-
τὸν κινούμενον. μία μὲν οὖν ἡ ἀμφοῖν ἐνέργεια, μία δὲ τῷ ὑποκειμένῳ οὐ
τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ ὥσπερ τὸ ἄναντες καὶ τὸ κάταντες ἐν μέν | ἔστι καὶ τὸ αὐτὸν καὶ τῷ
διάστημα, ἀλλ᾽ ἔνθεν μὲν ἀρχομένοις ἄναντες ἔνθεν δὲ κάταντες, οὕτω
καὶ ἐπὶ κινήσεως μία μὲν τῷ ὑποκειμένῳ ἀλλὰ τῇ σχέσει οὐ μία, ἀλλ᾽
ἀπὸ μὲν τοῦ κινοῦντος ἀρχομένη ποίησις καλεῖται, ἀπὸ δὲ τοῦ πάσχοντος
10 πάθησις. ἀλλ᾽ εἴτε ποίησις λέγοιτο, ἐν τῷ πάσχοντι δηλούντι θεωρεῖται
(τὸ γάρ ποιοῦν εἰς πάσχον ποιεῖ), εἴτε πάθησις, ἔτι μᾶλλον.

Ταῦτα εἰπών ἐπαπορεῖ τῷ λόγῳ, καὶ φρασιν διτι μῆποτε οὐδὲ μία ἔστιν ἡ, ἡ
ἀμφοῖν ἐνέργεια, ἀλλὰ δύο· ἀλλη γάρ ἡ τοῦ ποιητικοῦ ἐνέργεια καὶ ἄλλη ἡ
τοῦ παθητικοῦ. καὶ τοῦτο δῆλον καὶ ἐκ τῶν δημάτων καὶ ἐκ τῶν τελῶν.
15 ἡ μὲν γάρ τοῦ ποιητικοῦ ἐνέργεια λέγεται ποίησις, ἡ δὲ τοῦ παθητικοῦ
πάθησις, ἔργον δὲ καὶ τέλος τῆς μὲν ποίησεως τὸ ποίημα, τῆς δὲ παθή-
σεως τὸ πάθος· ὃν δὲ τὰ τέλη διάφορα, καὶ αἱ ἀργαὶ διάφοροι· ὥστε
δύο αἱ ἐνέργειαι καὶ δύο αἱ κινήσεις. εἰ οὖν δύο, ἡ ἡ μὲν ἐν τῷ κινοῦντι
ἔσται ἡ δὲ ἐν τῷ κινουμένῳ, ἡ ἄμφω ἐν τῷ κινουμένῳ. τὸ δὲ ἔτερον 10
20 τμῆμα τῆς διαιρέσεως οὐχ ὑποτίθεται, λέγω δὴ τὸ ἄμφω εἶναι ἐν τῷ κι-
νοῦντι, διὰ τὸ προφανές εἶναι τὸ ἄποπον ταύτης τῆς ὑποθέσεως· εἰ γάρ
ἄμφω ἐν τῷ κινοῦντι εἰν, συμβίσται τὸ μὲν κινοῦν δύο ἔχειν κινήσεις, τὸ
δὲ κινούμενον μὴ ἔχειν κίνησιν, διπερ ἀλογον. εἰ μὲν οὖν θατέρα ἐν θατέρῳ
ἔσται, οἷον ἡ μὲν ποίησις ἐν τῷ ποιοῦντι ἡ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι
25 (ἀνάπαλιν γάρ οὐκ ἐνδέχεται, λέγω δὲ τὴν μὲν πάθησιν ἐν τῷ ποιοῦντι τὴν
δὲ ποίησιν ἐν τῷ πάσχοντι· ἔσται γάρ οὕτω τὸ μὲν πάσχον οὐ πάσχον ἀλλὰ
ποιοῦν, τὸ δὲ ποιοῦν οὐ ποιοῦν ἀλλὰ πάσχον), εἰ τοίνυν ἡ μὲν ποίησις ἐν τῷ 15
ποιοῦντι ἡ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι, ἀνάγκη πᾶσα, ὥσπερ τὸ πάσχον
(ἔχον) τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν ἔχει κίνησιν ἐν ἑαυτῷ, οὕτω καὶ τὸ ποιοῦν
30 ἔχον τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν ἔχειν κίνησιν ἐν ἑαυτῷ. εἰ τοίνυν τὸ κινοῦν ἔχει
κίνησιν ἐν ἑαυτῷ, ἡ κινηθήσεται ἡ οὐ κινηθήσεται· εἰ μὲν οὖν κινηθή-

1 αὐτοῦ K αὐτῷ t: ἐαυτῷ LKM εἶναι] εὑ supscr. M² 4 κινουμένῳ] γενο-
μένῳ L κινοῦν] κινεῖν L 5 κινούμενον t: κινεῖσθαι LKM at cf. Themist. l. c. 24 sq.

ἀμφοῖν ἡ ἐνέργεια L et Themistius 6 καὶ (post ἔστι) om. L 7 ἔθεν M: ἔνθα L
ἀρχομένοις Mt: ἀρχομένων K: ἀρχόμενον L: ἀρχομένῳ Themistius 8 ἐπὶ κινήσεως]

ἐπινήσ K 9 ἀρχομένη (cf. Simplic. p. 440,6) Mt: ἀρχομένων K: ἀρχόμενον L: ἀρχο-
μένοις vel ἀρχόμενος Themistii libri 11 εἰς LM²t: εἰ KM 12 μῆποτε LK: μηδέ-
ποτε M: om. t 12. 13 ἡ ἐνέργεια ἀμφοῖν Mt 13 γάρ τοῦ ποιητικοῦ ἡ Mt
14 καὶ (post δῆλον) om. L 18 αἱ (ante ἐνέργειαι) om. Mt 19 ἐν (post δὲ) LK:
ἐπὶ (supscr. nescio quid M²) Mt 25. 28 ἀνάπαλιν—πάσχοντι om. L 29 ἔχον
addidi ἔχει KM: ἔχειν (L)M²t 29. 30 οὕτω καὶ—ἐν ἐαυτῷ L: om. KM: οὕτω καὶ
τὸ κινοῦν marg. M²: quatuor haec verba post πάσχον (v. 28) posuit t 30. p. 371,1 τὸ
κινοῦν—συμβίσται πᾶν om. K

σεται, συμβήσεται πᾶν τὸ κινοῦν καὶ κινεῖσθαι· πᾶν γάρ ἔσει τὴν ἑαυτοῦ κ 2^η
ἐνέργειαν ἐν ἑαυτῷ (τοῦτο δὲ ἐναργῶς φεῦδος· κινεῖ γάρ καὶ ή εἰκὼν τὸν
ἔραστὴν καὶ ὁ ἄρτος τὸν πεινῶντα καὶ ὁ χόρτος τὸν ὅνον, αὐτὰ ἀκίνητα
ὅντα), εἰ δὲ μὴ κινηθήσεται, ἔσται τι κίνησιν ἔχον μὴ κινούμενον, ὅπερ
5 ἀλογον. εἰ δὲ ἀμφω αἱ ἐνέργειαι ἐν τῷ κινουμένῳ εἰεν καὶ πάσχοντι, ²⁰
πρῶτον μὲν ἄτοπον τὸ τὴν ἄλλου ἐνέργειαν ἐν ἄλλῳ εἶναι, ἔπειτα, φησί,
συμβήσεται δύο κινήσεις διαφερούσας κατ' εἰδος εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸν τέλος
ἀγειν, ὅπερ ἀδύνατον· δύο μὲν γάρ κινήσεις κινεῖσθαι ἑτέρας τῷ εἰδει
ἐπὶ διάφορα ἀγούσας εἰδῇ οὐδὲν ἀδύνατον (τὸ γάρ αὐτὸν δυνατὸν κατὰ τόπον
10 κινεῖσθαι καὶ ἄλλοιούσθαι η̄ αὔξεσθαι η̄ μανθάνειν), δύο μέντοι κινήσεις
διαφερούσας κατ' εἰδος ἐπὶ ἐν καὶ τὸ αὐτὸν εἰδος ἀγειν ἀδύνατον. η̄ γάρ
ἐκ διαφόρων ἀρχῶν αἱ δύο κινήσεις εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸν πέρας ἀξουσιν, η̄ ²⁵
ἐκ τῆς αὐτῆς εἰς τὸ αὐτό· εἰ μὲν οὖν ἐκ διαφόρων, ἔπειδὴ ἐξ ἐναντίων
πάντως (πᾶσα γάρ μεταβολὴ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον), συμβήσεται δύο
15 τῷ αὐτῷ ἐναντία εἶναι, ὅπερ ἄτοπον (δει γάρ ἐν ἐναντίον), εἰ δὲ ἐξ
τοῦ αὐτοῦ, ἀεὶ αἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸν μεταβολαι διὰ τῶν αὐτῶν μέσων
γίνονται (οἷον η̄ ἐκ μελάνσεως εἰς λευκὸν μεταβολὴ ἀεὶ διὰ τοῦ φαιοῦ
μέσου, καὶ η̄ τοῦ οὐδατος εἰς ἀέρα μεταβολὴ διὰ μέσης τῆς ἀτμίδος, καὶ
ἐπὶ πάντων ὡσαύτως), ὥστε ἀδύνατον δύο κινήσεις διαφόρους ἐκ τοῦ αὐτοῦ
20 εἰς τὸ αὐτὸν ἀγαγεῖν. ἀδύνατον ἄρα δύο ὑποτίθεσθαι τὰς ἐνέργειάς, οὕτε ²⁰
θατέραν ἐν θατέρῳ τὴν δὲ ἑτέραν ἐν τῷ λοιπῷ, οὕτε ἀμφοτέρας ἐν ἐνί.

Μήποτε οὖν, φησί, μία τις ἐξ ἀμφοτέρων ἐνέργεια γίνεται, ἐκ τοῦ κι-
νοῦντός φημι καὶ κινούμενου. ἀλλὰ καὶ ταύτῃ τῇ ὑποθέσει ἔψεται τινα ἄτοπα·
πρῶτον μὲν γάρ, φησίν, αὐτὸν τοῦτο ἄτοπον τὸ δύο πράγματα διαφέροντα
25 κατ' εἰδος μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχειν ἐνέργειαν (ώσπερ γάρ τοῦ λευκαινο-
μένου καὶ θερμαινομένου οὐκ ἔσται μία τις καὶ η̄ αὐτὴ ἐνέργεια, οὗτως
εὐλογὸν μηδὲ τοῦ ποιοῦντος καὶ πάσχοντος τὴν αὐτὴν εἶναι ἐνέργειαν), ²⁵
ἔπειτα, φησίν, εἰ ἀμφοτέρων μία ἔσται η̄ ἐνέργεια, ἔσται καὶ η̄ δίδαξις τῇ
μαθήσει τὸ αὐτὸν καὶ ἔτι καθολικώτερον η̄ ποίησις τῇ παθήσει· ἐνέργειαι
30 γάρ καὶ αὐται· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ ποιεῖν τῷ πάσχειν, ὅπερ ἔστιν αὐτὸν
τὸ ἐνέργειν κατὰ τὴν ἐνέργειαν (δταν μὲν γάρ εἴπω λεύκανσιν η̄ δίδαξιν,
αὐτὴν εἴπον τὴν ἐνέργειαν, δταν δὲ λευκαίνειν η̄ διδάσκειν, αὐτὸν τὸ κινεῖ-

3 τὸν (ante πεινῶντα) ομ. KM	10 αὔξασθαι K	μανθάνειν errore typogr. t
11. 12 διαφερούσας—κινήσεις ομ. L	12 ἔξουσιν L	13 οὖν ομ. Mt 14 post
πάντως addunt εἰς ἐναντία M ² t	15 διτερό K	16 μεταβολαῑ M
ται L: γίνεται (K)Mt	post φαιοῦ addunt γίνεται Mt	17 γίνον-
19 ἐκ τοῦ αὐτοῦ ομ. L	20 εἰς ταυτὸν L	18 μέσου] μέσον K
25 γάρ LK: λέγεται M: ομ. t	26 καὶ τοῦ θερμαινομένου t	28 ἀμφοτέ-
βρων t δίδαξις LK: βάδισις Mt	29 καθολικώτερον M	30 τῷ LK: καὶ
τὸ Mt 30. 31 πάσχειν—δταν μὲν iterat K	30 ἔστιν ομ. L	31 κατὰ τὴν
ἐνέργειαν KMt: ἀπὸ τῆς ἐνέργειας L	μὲν LK: ομ. Mt	32 η̄
διδάσκειν LK: καὶ κινεῖσθαι Mt	λεύκασιν K	

σθαι καὶ ἐνέργειν κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἡ κίνησιν), τῆς οὖν ἐνέργειας μιᾶς κ²
καὶ τῆς αὐτῆς οὔσης, καὶ τὸ κατ' αὐτὴν ἐνέργειν ἐν ἔσται καὶ τὸ αὐτό· ⁴⁰
εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ὁ ἐνεργῶν εἰς ἔσται καὶ ὁ αὐτῆς οὐκοῦν καὶ ὁ διδάσκων
τῷ μανθάνοντι καὶ ὁ ποιῶν τῷ πάσχοντι ὁ αὐτὸς ἔσται· συμβήσεται οὖν
5 τὸν διδάσκοντα καθὸ διδάσκει μανθάνειν, καὶ τὸν ποιοῦντα πάσχειν, δπερ
ἀτοπιν. καὶ ἀλλως, δπερ αὐτὸς μὲν ἐν τῇ ἀπορίᾳ οὐ προστίθησιν, ὡς ἥδη
ἐν τῇ προτέρᾳ ὑποθέσει τῇ λεγούσῃ δύο ἐνέργειας είναι θεῖς αὐτό, ἐν
μέντοι τῇ λύσει, ὡς καὶ τοῦτο θεῖς τὸ ἀτοπον, ἐπιλύεται αὐτό· ἡ γὰρ
μία αὕτη ἐνέργεια ἐν τίνι ἔσται; ἡ γὰρ ἐν τῷ κινοῦντι, ἡ ἐν τῷ κινου-
10 μένῳ· ἀλλ' ἐν μὲν τῷ κινοῦντι ἀλογον (ἔσται γὰρ τὸ κινούμενον μὴ ἔχον ⁴⁵
κίνησιν· καὶ πῶς κινηθήσεται τι μὴ ἔχον κίνησιν;), εἰ δὲ ἐν τῷ κινούμενῳ,
·ἀτοπον πάλιν τὴν ἀλλου ἐνέργειαν ἐν ἀλλῳ είναι καὶ μὴ ἐν ἔκαστῳ τὴν
ἰδίαν ἔκαστου ἐνέργειαν είναι.

Οὕτως ἀπορήσας πρὸς τὸν λόγον ἐπιλύεται ἐφεξῆς τὰς ἀπορίας, καὶ
15 πρὸς μὲν τὴν ὑπόθεσιν τὴν ὑποτιθεμένην δύο είναι τὰς ἐνέργειας καὶ τὰ
ἐπόμενα ταύτη ἀτοπα οὐδέν φησι, διότι μηδὲ ἀληθῆς ἡ ὑπόθεσις καὶ τὰ
ἐπόμενα αὐτῇ ἀτοπα ἔλεγχός ἔστι καὶ οὐκ ἀπορία, τὰ δὲ ἐπόμενα ἀτοπα ⁵⁰
τῇ ἑτέρᾳ ὑποθέσει, τῇ λεγούσῃ μίαν είναι τὴν ἐνέργειαν ἀμφοῖν, ἐπιλύεται,
ἐπειδὴ καὶ ἀληθῆς αὐτῷ δοκεῖ είναι αὕτη ἡ ὑπόθεσις. καὶ πρῶτον γε
20 τὸν λόγον τὸν λέγοντα διτι ἡ, ἄλλου ἐνέργεια ἐν ἀλλῳ ἔσται ἐπιλύεται, δν
ἐν μὲν τῇ ἀπορίᾳ ὡς ἐπόμενον τῇ προτέρᾳ ὑποθέσει, τῇ λεγούσῃ δύο είναι
τὰς ἐνέργειας, καὶ ταύτας ἐν τῷ κινούμενῳ, ἔθηκεν, ἐν δὲ τῇ λύσει ὡς
ἐπόμενον καὶ τῷ λέγειν μίαν είναι ἐνέργειαν, καὶ ταύτην ἐν τῷ κινούμενῳ,
ἐπιλύεται· ὡς γὰρ εἶπον. | οὐδὲ λέγει τι πρὸς τὸν λόγον τὸν ἐλέγχοντα ⁵⁵
25 τὴν ὑπόθεσιν τὴν λέγουσαν δύο είναι τὰς ἐνέργειας, ἐπειδὴ μηδὲ δοκεῖ
αὐτῷ ἀληθῆς ἡ ὑπόθεσις. φησιν οὖν μηδὲν είναι ἀτοπον τὸ τὴν ἄλλου
ἐνέργειαν ἐν ἀλλῳ είναι, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον ἐπὶ τῶν πρὸς τι τοῦτο είναι·
ἔχομεν δὲ ἐξ ἀρχῆς κείμενον διτι τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον τῶν πρὸς
τι ἔστιν. ἤγουν ἡ ἐνέργεια ἡ τοῦ πατρὸς οὐκ ἐν ἀλλῳ τινὶ ἔστιν ἡ ἐν τῷ
30 υἱῷ· οὐ γὰρ ἀποτέμηται τοῦ υἱοῦ ἡ τοῦ πατρὸς ἐνέργεια, ἀλλ' ἐν τῷ ἐ⁶
νιψ τὸ είναι ἔχει, ἀρχομένη μὲν ἐκ τοῦ πατρός, συνισταμένη δὲ ἐν τῷ
υἱῷ. οὗτω καὶ τοῦ λευκαινόντος ἡ ἐνέργεια οὐκ ἐν ἀλλῳ τινὶ ἔσται ἡ ἐν
τῷ λευκαινομένῳ, καὶ τοῦ διδάσκοντος ἐν τῷ μανθάνοντι, καὶ καθόλου τοῦ

1 καταυτὴν τὴν ἐνέργειαν ἡ κίνησις K 2 τῆς αὐτῆς] ταύτης L 3 litteras δ ἐνερ- ει
corr. M οὐκούν M 4 πάσχοντι καὶ αὐτὸς ante lituram M 5 post ποιοῦντα exciderunt
καθὸ ποιεῖ 6 καὶ ὅτιπερ αὐτὸς ἐν (omissis ἄλλως et μὲν) L μὲν ἐν] fort. ἐν μὲν
8 καὶ om. Mt 11 τι LM: τὸ (K)t 13 ἐνέργειαν ἔκαστου L 14 ἀπορίας M καὶ
om. Mt 16 ἀληθὲς M 17 αὐτῇ L: αὐτῇ (sic) K Mt ἔλεγχων et mox ἀπορῶν L
οὐκ om. superscr. M 18 τῇ ἑτέρᾳ ὑποθέσει LK: τῇ ὑποθέσει τῇ ἑτέρᾳ Mt 19 ἀλη-
θὲς M αὐτῷ LK: αὐτῷ Mt πρῶτα L 20 ἐνέργεια et ἐπιλύεται om. L δν] δν M
23. 24 καὶ τὸ λέγειν μίαν—ώς γὰρ in ras. K 23 καὶ τῷ t: καὶ τῷ LKM μίαν λέ-
γειν Mt 24 τὸν λόγον om. L 25 μηδὲ δοκεῖ] μηδενὶ K 26 φασὶν L οὖν om. M
28 ἐξ ἀρχῆς κτλ.] cf. c. 1 p. 200b30 sqq. ὅτι LK: καὶ Mt 29 ἔστιν (priore loco)
LK: είναι t 31 conicias ἐφισταμένη et p. 374, 22 ἐφισταμένην

ποιοῦντος ἐν τῷ πάσχοντι· οὐδὲν γάρ ἄλλο πάσχει τὸ πάσχον ἢ διπερ ποιεῖ καὶ τὸ ποιοῦν· ἐνεργοῦντος γάρ του ποιοῦντος ἀμφα πάσχει τὸ πάσχον. εἰ τοίνυν δὲ ποιεῖ τὸ ποιοῦν τοῦτο πάσχει τὸ πάσχον, δὲ πάσχει τὸ πάσχον τοῦτο ἐν τῷ πάσχοντι ἐστιν (ἐν τῷ πάσχοντι γάρ τὸ πάθος), δὲ ποιεῖ ἄρα τὸ ποιοῦν, τοῦτο ἐν τῷ πάσχοντι ἐστιν. ἐν πρώτῳ σχήματι ὁ συλλογισμός. 10 ὥστε εἰ ἡ ποίησις ἐνέργεια τοῦ ποιοῦντος, αὐτὴ δὲ ἐν τῷ πάσχοντι ἐστιν, ἀνάγκη ἄρα ἐπὶ τῶν πρός τι τὴν ἔκατέρου ἐνέργειαν ἐν θατέρῳ εἶναι.

Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον ἀπόπον, τὸ λέγον διτι συμβῆσται δύο ἑτέρων τῷ εἰδεῖ μίαν εἶναι ἐνέργειαν, φησὶν διτι ἐπί τινων οὐδὲ τοῦτο ἀπόπον, 10 λέγω δὴ ἐπὶ τῶν πρός τι, διτι τὸ μὲν δυνάμει ἢ τὸ δὲ ἐνέργειᾳ κατὰ τὴν δύναμιν ταύτην, ἀλλὰ μία ἡ τούτων ἐνέργεια τῷ ὑποκειμένῳ οὐ τῷ λόγῳ· μία γάρ ἡ λεύκανσις ἦν λευκαίνει τὸ λευκαῖνον καὶ λευκαῖνον νεται τὸ λευκαινόμενον, καὶ τὸ θεώρημα ἐν δὲ διδάσκει ὁ διδάσκων καὶ μανθάνει ὁ μανθάνων. καὶ ἡ διδάξις οὖν τοῦ θεωρήματος μία ἦν διδάσκει 15 τὸ διδάσκον καὶ διδάσκεται τὸ διδασκόμενον· οὐ γάρ ἄλλο τί ἐστιν ἡ διδάξις, ἡ τὸ ἐκ τοῦ διδασκάλου μανθάνειν. ὑμοίως δὲ καὶ ἡ μάθησις. ἀλλὰ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ τὰ αὐτά, τῷ δὲ λόγῳ οὐ τὰ αὐτά, ὥσπερ ἡ ἀνάθασις καὶ ἡ κατάθασις, καὶ ἡ δόδος ἡ Θήβηθεν Ἀθήναζε καὶ ἡ Ἀθήνηθεν Θήβαζε. μία γάρ καὶ ἐπὶ τούτων ἡ διάστασις, ἡ κάτωθεν ἄνω καὶ 20 ἡ ἄνωθεν κάτω. ἀλλ' ὁ λόγος ἔτερος· ἔνθεν μὲν γάρ ἀρχομένῳ ἀνά-²⁰θασις, ἔνθεν δὲ κατάθασις. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ ποιοῦντος καὶ πάσχοντος μία μὲν ἡ ἐνέργεια ἀμφοῖν, ἀλλ' ἐκ μὲν τοῦδε ἀρχομένων ποίησις λέγεται, ἐκ δὲ τοῦδε πάθησις, καὶ ἐκ τοῦδε μὲν μάθησις, ἐκ τοῦδε δὲ διδάξις. καὶ τοῦτο εἰκότως συνέβη, ἐπειδὴ οὐδὲν ἔτερον ποιεῖ τὸ ποιοῦν, 25 ἡ διπερ ἐστὶ δυνάμει τὸ πάσχον. ἡ ἄρα ἐνέργεια τοῦ ποιοῦντος, αὐτὴ ἐστιν ἐνέργεια τῆς τοῦ πάσχοντος δυνάμεως· μία ἄρα ἡ ἀμφοῖν ἐνέργεια κατὰ τὸ ὑποκειμένον τῇ σχέσει μόνῃ τὸ διάφορον ἔχουσα.

Πρὸς δὲ τὸ τελευταῖον ἀπόπον, τὸ λέγον διτι εἰ μία ἀμφοῖν ἐνέργεια 25 ἐσται, καὶ ἡ διδάξις τῇ μαθῆσει ταύτων, καὶ εἰ τοῦτο, καὶ ὁ διδάσκων τῷ μανθάνοντι ὁ αὐτός, πρὸς τοῦτο οὖν ἀπαντῶν φησὶν διτι οὐδὲν ἀνάγκη, εἰ ἡ μάθησις τῇ διδάξει ταύτων εἴη, ἥδη καὶ τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν ταύτων

1 ποιεῖ ομ. K 2. 3 εἰ τοίνυν—τοῦτο πάσχει (sic in iteratis; πάσχειν priore loco) τὸ πάσχον iterat K 3 πάσχει τὸ (prioro loco) iterat M 4 πάσχον τί (pro πάσχοντι) hic et identidem in proximis Mt 5. 6 ἐν πρώτῳ—πάσχοντι ἐστιν ομ. L
 6 εἰ ἡ] εἰη K ἐνέργεια ἐστιν K fort. αὐτῇ 7 ἄρα] γάρ L 8 δεύτερον] β' K: ομ. M: δόδοι superscr. M² δόδοι L: δὲ K: δὲ δόδοι Mt 9 τὴν ἐνέργειαν L διτι] οὖν L 12 ἡ] L: ἡ] K: ἡ] Mt 14 ἡ] ἡ] K 16 μάθησιν L 17 ὥσπερ LK: εἰπερ Mt 18 ἡ δόδος K: ἡ δόδος καὶ L: ομ. Mt
 18. 19 καὶ ἀθήνηθεν (ομ. ἡ) K 19 καὶ ἡ ἐπὶ τούτων διάστασις traicit L
 21. 22 πάσχοντας K 22 τοῦδε] τοῦ γένους L ἀρχομένῳ K 23 τοῦδε δὲ (ante διδάξις) L: τούτου δὲ K: δὲ τοῦδε Mt 25 αὐτῇ ἐστιν L: αὐτῇ γάρ (K)Mt 26 ἡ ομ. L 27 διαφέρον L 28 διτι εἰ Lt: διτι ἡ KML 29 ταῦτὸν τῇ μαθῆσει L
 καὶ (ante δ') ομ. Mt 30. 31 ἡ μὲν μάθησις ante lituram L 31 ἥδη καὶ πρὸς τὸ διδάσκειν M

είναι καὶ τὸν διδάσκοντα τῷ μανθάνοντι. εἰ μὲν γὰρ κατὰ πάντα ταῦτα
 ήν ἡ διδαξίς καὶ ἡ μάθησις, ὥσπερ καὶ τὸ λόγιον καὶ ἴματιον, ἀνάγκη τῷ
 ὄντι ἐπεσθαι τὰ εἰρημένα, ἐπειδὴ δὲ οὐ κατὰ πάντα τὰ αὐτά ἔστιν, ἀλλὰ
 τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτα τῷ δὲ λόγῳ διάφορα, οὐκ ἀνάγκη τὸν αὐτὸν ²⁰
 5 εἶναι τὸν διδάσκοντα τῷ μανθάνοντι, οὐδὲ τὴν διδαξίν τῇ μαθήσει. ἐπεὶ
 καὶ τῆς ἀναβάσεως καὶ τῆς καταβάσεως οὕσης μᾶς κατὰ τὸ ὑποκείμενον,
 οὔτε τὸ ἀναβαίνειν τῷ καταβαίνειν ταῦτον ἔστιν οὔτε ὁ ἀναβαίνων τῷ
 καταβαίνοντι, οὐδὲ ἐπειδὴ μία ἡ διάστασις ἡ ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας καὶ
¹⁰ τῆς ἐξ Θηβῶν εἰς Ἀθήνας, ἡ δὲ ἐξ Θηβῶν εἰς Ἀθήνας ἐρχόμενος
 ὁ αὐτός ἔστι τῷ ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας ἀπιόντι. οὗτος οὖν κανεὶς εἰς ἡ δι-
 δαξίς τῇ μαθήσει ἡ αὐτὴ εἴη, οὔτε τὸ μανθάνειν ἀνάγκη τῷ διδάσκειν ²⁵
 ταῦτα εἶναι, οὔτε τὸν διδάσκοντα τῷ μανθάνοντι. ὅλως γὰρ οὐδὲ ταῦτα
 κυρίως καὶ κατὰ πάντα ἡ διδαξίς τῇ μαθήσει, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ ὑπο-
 15 κείμενον· ὥστε εἰ μὴ κατὰ πάντα ταῦτα ἡ διδαξίς τῇ μαθήσει, οὐδὲ τὸ
 διδάσκειν τῷ μανθάνειν, οὐδὲ ὁ διδάσκων τῷ μανθάνοντι. πρότερον μὲν
 γὰρ συνεχώρησε τὴν διδαξίν τῇ μαθήσει τὴν αὐτὴν εἶναι, εἰτα τὴν ἀκο-
 λουθίαν ἤλεγχεν ὡς ψευδῆ, λέγω δὴ διτὶ καὶ τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν
 ταῦτα καὶ ὁ διδάσκων τῷ μανθάνοντι, ὅστερον δὲ οὐδὲ τῇ ἀρχῇ συνε- ⁴⁰
 20 χώρησε, λέγω διτὶ οὐδὲ ἡ διδαξίς τῇ μαθήσει ἡ αὐτή· οὐδὲ γὰρ τῷ
 δρισμῷ ταῦτα, ἀλλὰ τῷ ὑποκειμένῳ. ὥστε οὐδὲν ἄτοπον μίαν εἶναι ἐνέρ-
 γειαν ἀμφοῖν, προϊούσαν μὲν ἐκ τοῦ ποιοῦντος ὑφισταμένην δὲ ἐν τῷ
 πάσχοντι· ὥστε εἰ ἡ ἐνέργεια τοῦ κινητοῦ κίνησίς ἔστι μία καὶ ἡ αὐτὴ
 οὖσα καὶ τοῦ κινητικοῦ, αὐτὴ δὲ ἐν τῷ κινητῷ ἔστι γιγνομένη ὑπὸ τοῦ
 25 κινητικοῦ, τὸ δὲ κινητόν ἔστι τὸ κινούμενον, ἐν τῷ κινουμένῳ ἄρα ἡ κί-
 νησις καὶ οὐκ ἐν τῷ κινοῦντι.

Καὶ τὸ ἀπορούμενον δὲ φανερόν. ἀπορεῖται γὰρ πότερον ἡ
 κίνησις ἐν τῷ κινοῦντι ἔστιν ἢ ἐν τῷ κινουμένῳ ⁴⁵

p. 202-14 Ἐντελέχεια γάρ ἔστι τούτου ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ.

30 Ὅτι ἐκ τοῦ δρισμοῦ τῆς κινήσεως δείχνυται διτὶ ἐν τῷ κινουμένῳ

1 τὸν διδάσκοντα] τὸ διδάσκον L.

2 καὶ τὸ ἴματιον L.

2. 3 τῷ δόντι om. L

3 ἐπεὶ δὲ Mt. πάντα om. K

4 ταῦτόν KM:

6 τῆς

om. K μᾶς οὖσης L

7 ἀναβαίνειν οὔτε τὸ καταβαίνειν M

(ante καταβάσεως)

οὖσης οὖσης L

8 Θήβας] θήκας K

9 ἡ addidi ἐξ θηβῶν et mox εἰς θήμας ιέναι K

που om. L

10 δὲ om. LK

11 ἔστιν ἡδη τῷ L.

οὖν κανεὶς εἰς τὴν scripsi: οὐκ ἀν εἰς ἡ (εἴη K) LK: οὖν ἀν ἡ Mt

12 εἴη]

ἡ τὸ ἀνάγκη om. I.

16 διδάσκων τὸ μανθάνοντι K

πρώτον L.

τὴν αὐτὴν L:

18 ἤλεξεν M

21 τὰ αὐτὰ Mt

ποιοῦντος deleatum αὐτὰ M

ὑφισταμένην] cf. ad p. 372, 31

22 post

δὲ L γιγνομένη K

27 προείρηται γὰρ L

23 ὥστε] οὐς L

lemma om. L

28 ἐν τῷ κινοῦντι — ἀμφοῖν om. L

p. 23 30 Ὅτι ἐκ] Ετι τὸ t

ἐν] οὐδὲ' ἐν L: ante τὸ tres litteras delevit M

ἐστὶν ἡ κίνησις οὐκ ἐν τῷ κινοῦντι· ἔστι γάρ, φησίν, ἡ κίνησις ἐντελέχεια **κ 3^ο**
 τοῦ κινητοῦ ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ. καὶ τελειότερον νῦν ἀποδίδωσι τὸν τῆς
 κινήσεως ὄρισμόν· συμπαραλαμβάνει γὰρ καὶ τὸ αἰτιον τῆς ἐνεργείας·
5 ἐντελέχεια γάρ, φησίν, ἔστι τοῦ κινητοῦ ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ. ὁ μὲν γὰρ
 πρότερος ὄρισμός, ὃ λέγων διτὶ ἐστὶν “ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ, ἡ κινητόν”, οὐ
 φησιν ὑπὸ τίνος ἡ ἐντελέχεια γίνεται, δὲ προκείμενος καὶ τοῦτο ἐμφαίνει **50**
 καὶ ἡ τοῦ κινητικοῦ ἐνέργεια οὐκ ἄλλη ἐστίν. εἰ γὰρ ἡ κίνησις ἐντελέ-
 χειά ἐστι τοῦ κινητοῦ ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ, οὐκ ἄρα ἐπέρα ἐστὶν ἡ τοῦ κινητικοῦ
 ἐνέργεια παρὰ τὴν τοῦ κινητοῦ, ἀλλὰ μία καὶ ἡ αὐτή, τελειοῦσα μὲν τὸ
10 ὑποκείμενον, λέγω δὴ τὸ κινούμενον, γινομένη δὲ ὑπὸ τοῦ κινοῦντος· αὕτη
 γάρ ἐστιν ἡ τοῦ κινητικοῦ ἐνέργεια, τὸ κινεῖν τὸ κινητόν, τὸ δὲ κινεῖν
 τὸ κινητὸν τοῦτο ἐστι, τὸ κινεῖσθαι τὸ κινούμενον.

p. 202-15 Δεῖ μὲν γὰρ εἶναι ἐντελέχειαν ἀμφοῖν. |

Ἐπειδὴ εἴπεν διτὶ ‘οὐκ ἄλλη ἐστὶν ἡ τοῦ κινητικοῦ ἐνέργεια’, διὰ τοῦτο **κ 3^ο**
15 εἴπεν διτὶ οὐ τοῦτο φῆμι, διτὶ οὐκ ἔχει ἔκατερον αὐτῶν ἐνέργειάν τινα· δεῖ δ
 γὰρ ἔχειν. καὶ διτὶ μὲν τὸ κινούμενον ἔχει, πρόδηλον, διτὶ δὲ καὶ τὸ κι-
 νοῦν ἔχει τινὰ ἐνέργειαν, κατασκευάζει· κινητικὸν μὲν γάρ ἐστι, φησί,
 τῷ δύνασθαι, κινοῦν δὲ τῷ ἐνεργεῖν. εἰ τὸ κινοῦν, φησί, ποτὲ μὲν
 τὴν κινητικὴν μόνον δύναμιν ἔχει, ποτὲ δὲ ἐνεργεῖ κατ’ αὐτήν, δῆλον διτὶ
20 ἔχει τινὰ καὶ τὸ κινοῦν ἐνέργειαν, καθ’ ἣν ἐκ τοῦ κινητικὸν εἶναι γίνεται
 ἐνέργειά κινοῦν. ἀλλ’ ἔστιν ἐνεργητικὸν τοῦ κινητοῦ, ὥστε δύοις
 μίᾳ ἡ ἀμφοῖν ἐνέργεια. εἰ καὶ ἐνεργεῖ, φησί, τὸ κινοῦν, ἀλλ’ ἐνεργεῖ
 οὐδαμῶς ἄλλως, ἀλλ’ ἡ ἐν αὐτῷ τῷ κινητῷ, καθὸ καὶ τὸ κινητὸν ἐνερ- **10**
 γείᾳ κινεῖται· ὥστε εἰ ἐν τῷ κινητῷ ἐνεργεῖ, καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ κινητικοῦ
25 τοῦτο ἐστιν ἡ τοῦ κινητοῦ κίνησις, μία ἄρα ἡ ἀμφοῖν ἐνέργεια. καὶ διτὶ
 οὐδὲν μαστὸν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν δύο εἶναι πραγμάτων τῇ σχέσει
 μόνον διαφέρουσαν, τοῖς παραδείγμασι πιστοῦται. ὥσπερ, φησί, τὸ αὐτὸ
 διαστῆμα ἐν πρὸς δύο καὶ δύο πρὸς δύο· ἐν γὰρ τοῦτῳ καὶ ταῦτα
 κατὰ τὸ ὑποκείμενον. τί γὰρ διαφέρει ἐκ τῶν δύο πρὸς τὸ ἐν κινηθῆναι,
30 καὶ ἐκ τοῦ ἐνδέ πρὸς τὰ δύο; οἷον τὸ λέγειν διτὶ δύο λόγον ἔχει τὰ δύο **15**
 πρὸς τὸ ἐν, οὐδὲν διαφέρει· τοῦ εἰπεῖν δύο λόγον ἔχει τὸ ἐν πρὸς τὰ δύο,

1 οὐδὲν] οὐδὲ L 5 πρῶτος L ἐντελέχεια κτλ. c. 2 p. 202-7 κινητοῦ LK: κινητικοῦ Mt 7 κινητοῦ libri at cf. v. 14 10 αὐτὴ K 11 κινητικοῦ] κινητοῦ L 13 γὰρ om. L 14 ἐνεργεία (L)t 16 κινούμενον ἔχειν πρόδηλον L τὸ (post καὶ) om. L

κινητικὸν
 17 κινητὸν M ἐστι om. Mt 18 τῷ (priore loco) Kt: τὸ LM δύνασθαι L: δύνα-
 σθαι κινεῖν KMt κινοῦν δὲ Aristoteles: κινεῖν δὲ Philoponi libri τῷ (post δὲ) K:

τὸ LMt 19 ἐνεργεῖ] ἐνεργεῖ γ' (h. e. ἐνέργεια γίνεται) L 20 εἶναι om. K 23 καθὸ
 Mt: καθ’ ἣν LK κινητὸν (L)t: κινητικὸν Kt 23. 24 ἐνεργεῖ] ἐνέργειαν L 24 εἰ] ἡ L
 ἐνεργεῖ] ἐνέργεια L 27 διαφέρουσαν K: διαφέρουσι L: διαφέρουσα Mt αὐτὸ
 om. L 29 πρὸς τὸ] τὸ πρὸς L 30 οἷον om. L 30. 31 ἔχει τὸ ἐν πρὸς τὰ δύο priore
 loco, ἔχει τὰ δύο πρὸς τὸ ἐν altero loco Mt

εὶ μὴ μόνον τῇ σχέσει, τῷ ὑποκειμένῳ δὲ ταῦτὸν καὶ ἐν. ἀλλ' εἰ καὶ ^{Κ 3^η μία ἡ διάστασις, ἀλλ' οὖν αἱ σχέσεις διάφοροι· τὰ μὲν γὰρ δύο πρὸς τὸ ἐν διπλασίονα λόγον ἔχει, τὸ δὲ ἐν πρὸς τὰ δύο τὸν ἥμισυ. ὅμοίως δὲ καὶ τὸ ἄναντες καὶ τὸ κάταντες σχέσεις μὲν διάφοροι, διάστασις δὲ μία.}

p. 202-21 Ἐχει δὲ ἀπορίαν λογικήν.

Λογικὴν ἀντὶ τοῦ ἀξίαν τινὰ λόγου, οἵνει πιθανὴν καὶ ἀξίαν οὐσαν ²¹ λόγου τυχεῖν καὶ ἀπιλούσεως. τίς οὖν ἡ ἀπορία; ὅτι μῆποτε οὐ καλῶς εἴρηται τὸ μίαν εἶναι ἀμφοῖν τὴν ἐνέργειαν, ἀλλὰ δεῖ ἔκατέρου ἰδίαν τινὰ ¹⁰ ἐνέργειαν εἶναι, ἔτεραν οὖσαν παρὰ τὴν ὑπατέρου ἐνέργειαν, ὡς δηλοῖ τὰ τε ὄντα διάφορα ὅντα ἐπὶ τῆς ἔκάστου ἐνέργειας τεταγμένα (ἡ, μὲν γὰρ ποίησις, ἡ, δὲ πάθησις), διάφορα δὲ καὶ τὰ ἀποτελέσματα· τῆς μὲν ²⁵ γὰρ ποιήσεως τὸ τέλος ποίημα, τῆς δὲ παθήσεως πάθος. εἰ τοίνυν καὶ τὰ δύνατα τῶν ἐνέργειῶν καὶ τὰ τέλη διάφορα, καὶ αὗται δήπου ἔτεραι ἀν ¹⁵ εἰεν ἀλλήλων.

p. 202-25 Εἰ οὖν ἀμφω κινήσεις, εἰ μὲν ἔτεραι, ἐν τίνι;

Εἰ δύο εἰσὶν αἱ ἐνέργειαι, φησίν, ἡ ἀμφότεραι κινήσεις εἰσὶν ἡ μία ἐξ ἀμφοῖν γίνεται κίνησις, εἰ δὲ ἀμφότεραι κινήσεις εἰσὶν, ἡ ἡ μέν ἐστιν ἐν τῷ κινοῦντι ἡ δὲ ἐν τῷ κινουμένῳ, ἡ ἀμφότεραι ἐν τῷ κινουμένῳ· τὸ ²⁰ γὰρ ἀμφοτέρας εἶναι ἐν τῷ κινοῦντι, ὡς εἰπον, οὐδὲ ὑποτίθεται. δυνατὸν δὲ ἡν τὴν διαίρεσιν οὕτως ποιήσασθαι, ὅτι εἰ δύο εἰσὶν ἐνέργειαι, ἡ ἀμφότεραι κινήσεις εἰσὶ διαφέρουσι δ' ἀλλήλων, ἡ μία ἐξ ἀμφοῖν γίνεται κίνησις, ἡ ἡ μὲν μία ἐνέργεια κίνησίς ἐστιν ἡ δὲ ἔτερα οὐκ ἔστι κίνησις· ἀλλὰ τὸ τρίτον οὐδὲ ὑποτίθεται, λέγω δὴ τὸ τὴν μὲν εἶναι κίνησιν τὴν δὲ μὴ εἶναι. ²⁵ φημὶ οὖν ὅτι οὐδὲ διλογία τὰς ἐνέργειας ὡς ἔτερας εἶναι παρὰ τὰς κινήσεις τίθεται ἡ ἀπορία, ἀλλὰ ταῦτὸν ἐνέργειαν εἶναι φρσι καὶ κίνησιν. Λνα οὕτω ²⁵ τὸ πιθανὸν ἔχῃ ἡ ἀπορία. πρόεισιν οὖν αὐτῷ ἡ διαίρεσις τοῦτον τὸν τρόπον· ὅντος τοῦ μὲν κινοῦντος τοῦ δὲ κινουμένου, ἡ δύο εἰσὶν αἱ ἐνέργειαι τούτων καὶ αἱ κινήσεις (ταῦτὸν γὰρ ἐνέργεια καὶ κίνησις), ἡ μία ³⁰ ἀμφοῖν ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ κίνησις. ὅτι δὲ εἰς ταῦτὸν ἀγει τὴν ἐνέργειαν καὶ

1 εἰ μὴ] πρὸς τὸ ἐν· οὐδὲν διὰ (instituerat scilicet διαφέρει scribere: cf. p. 375,31) εἰ μὴ K
2 σχέσεις] σχέσει (K)t τὸ (post πρὸς) οἰn. LK 3 δ λόγος K ἥμισυ t:
ἥμισυ KLM 6 δ' ἀπορίαn Lt 7 Λογικὴν om. L τινὸς t 7 et 8 λό-
γον K 9 δεῖ] δὴ M 10 οὖσαν LK: εἰναι M: om. t 12 καὶ om. L 16 εἰ
(ante οὖν) LM: ἐπεὶ (K)t et Aristotelis libri (praeter F et primitus E) κινήσεις εἰσὶν L
ἔτερα K ἔν τιν M 17. 18 ἡ μία— κινήσεις εἰσὶν (εἰσὶν scripsi: εἰναι codex) K:
om. LMt 19 inter κινοῦντι et ἡ δὲ delevit ὡς εἰπον M ἡ ἀμφότεραι ἐν τῷ κινου-
μένῳ om. L 20 ὡς εἰπον p. 370,19 sqq. 21 οὕτω t ὅτι] τὸ L αἱ ἐνέργειαι L
22 διαφέρουσαι L 24 λέγω LK: φημὶ Mt τὴν δὲ Mt: τῆς δὲ LK 25 οὖν
om. L οὐδὲ διλογία M 28 αἱ om. Mt 29 καὶ κίνησις] καὶ ἡ κίνησις L

τὴν κίνησιν ἡ ἀπορία, δῆλον ἐξ ὧν ἐνταῦθα εἰπών εἰ οὖν ἄμφω κινή- k 3^v
σεις, ἐν τῷ λοιπῷ μορίῳ τῆς διαιρέσεως φησιν “ἀλλὰ μία ἔσται ἡ ἐνέρ-
γεια”, τὴν αὐτὴν λαβὼν τὴν ἐνέργειαν τῇ κινήσει.

p. 202-27 Εἰ δὲ δεῖ καὶ ταύτην ποίησιν καλεῖν, ὅμωνυμος δν εἴη.⁴⁰

5 Ἐπειδὴ ἔχ τῆς διαφορᾶς τῶν δινομάτων κατεσκεύασε δύο εἶναι τὰς
ἐνέργειας, τῷ τὴν μὲν ποίησιν τὴν δὲ πάθησιν λέγεσθαι, ἵνα μή τις εἴποι
ὅτι ‘οὐ καλῶ διαφόροις δινόμασι τὴν τοῦ ποιοῦντος καὶ τοῦ πάσχοντος
ἐνέργειαν, ἵνα καὶ ἔχ τούτου δύο αὐτὰς δινομάζειν ἀναγκασθῶ· οὐδὲν γάρ
μοι διαφέρει καὶ τὴν τοῦ πάσχοντος ἐνέργειαν ποίησιν καλεῖν μίαν οὖσαν
10 καὶ τὴν αὐτὴν τῇ τοῦ ποιοῦντος ἐνέργειά, καὶ διτὶ οὐδὲ εὑρηται ὅλως ἐν 45
τῇ τῶν Ἑλλήνων χρήσει τὸ τῆς παθήσεως δόνομα, φησιν οὖν πρὸς τοῦτο
ὅτι κἄν τοῖς αὐτοῖς δινόμασι τὰς ἀμφοτέρων ἐνέργειας καλέσῃ τις, οὐ συνώ-
νυμοι ἔσονται δηλονότι ἀλλ’ διμώνυμοι· οὐ γάρ δὴ τὸν δρισμὸν τῆς τοῦ
ποιοῦντος ἐνέργειας ἐπιδέξαιτο δν ἡ τοῦ πάσχοντος ἐνέργεια, ἐπει ἔσται καὶ
15 τὸ ποιοῦν πάσχον καὶ τὸ πάσχον ποιοῦν. ὥστε τούτοις συνδιαιροῦνται καὶ
αἱ φύσεις τῶν ἐνέργειῶν, κἄν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ δινόματι καλέσῃς τὰς
ἀμφοτέρων ἐνέργειας.

p. 202-28 Ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο, ἡ κίνησις ἐν τῷ κινοῦντι ἔσται.⁴⁰

Εἰ δύο, φησίν, οὖσῶν τῶν κινήσεων ἡ μὲν ἔσται ἐν τῷ κινοῦντι ἡ
20 δὲ ἐν τῷ κινούμενῳ, ὥσπερ ἐν τῷ κινούμενῳ ἔστιν ἡ κίνησις, οὗτω καὶ
ἐν τῷ κινοῦντι ἔσται κίνησις. ὥσπερ γάρ τὸ κινούμενον ἔχει κίνησιν ἐν
έαυτῷ τὴν ἴδιαν ἐνέργειαν, οὗτω καὶ τὸ κινοῦν ἔχει κίνησιν ἐν έαυτῷ τῇν
ἴδιαν ἐνέργειαν· ὁ γάρ αὐτὸς λόγος ἐπ’ ἀμφοῖν. εἰ δὲ ἐν τῷ κινοῦντι k 4^v
κίνησίς ἔστιν, ἡ κινηθῆσεται ἢ οὐ κινηθῆσεται· εἰ μὲν οὖν κινηθῆσεται,
25 ἀνάγκη πᾶν τὸ κινοῦν εὐθὺς κινεῖσθαι, δπερ ἔστι γάρ τὸ
δρεκτὸν κινοῦν κινεῖται, οὔτε τὸ πρώτως κινοῦν κινεῖται, ὡς δεῖται ἐν τῷ
δγδόψῳ), εἰ δὲ μὴ κινηθῆσεται, ἀποπον ἔχον τι κίνησιν μὴ κινεῖσθαι.

1 δῆλον ἐξ ὧν] cf. ad p. 42, 6 δῆλοι L 2 φησιν p. 202-36 4 διμώνυμοι
ἀν εἰεν M cf. v. 12 sq. 6 εἰπη primitus M 7 διτὶ ἐγώ οὐ L τὴν] τὸν K
8 super ἵνα καὶ ἔχ τούτου scripsit ἄλλως μὴ ἐξ τούτου M² οὐδὲν γάρ L
9 οὖσαν om. Mt 10 ποιοῦντος LK: πάσχοντος Mt 11 παθή-
σεως LK et γρ. marg. M²: μαθῆσεως Mt 12 κἄν τοῖς αὐτοῖς] εἰ καὶ τοῖς ἀλλή-
λων L ἀμφοτέρας L καλέσῃ τις scripsi: καλέσοι τις L: καλέσηται KMt
12. 13 σύνώνυμοι (sic) K: συνώνυμα L 14 ἐνέργεια] ἐνέργεια K post καὶ
addit ἐν τῷ κειμένῳ L 16 καλέσεις K 20 ἡ om. L 21 ὥσπερ κτλ.]
ex Themist. p. 216, 21 24 εἰ μὲν οὖν κινηθῆσεται om. K εἰ μὲν οὖν L: καὶ
εἰ μὲν Mt 26 δέξει Mt 27 δγδόψ c. 5 sqq. ἔχον τι scripsi: ἔχοντι L:
ἔχοντα KMt

p. 202-31 Εἰ δὲ ἄμφω ἐν τῷ κινούμενῷ καὶ πάσχοντι

k 4r

Τὸν μὲν ἐν τῷ κινοῦντι τὴν δὲ ἐν τῷ κινούμενῳ, νῦν 8
ἄμφοτέρας τὰς κινήσεις ἐν τῷ κινούμενῳ ὑποτίθεται. συμβῆσεται οὖν,
φησί, τὴν δίδαξιν καὶ τὴν μάθησιν, καὶ τὴν ποίησιν καὶ τὴν πάθησιν ἐν
5 ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ εἶναι τῷ κινούμενῳ· εἰ δὲ τοῦτο, πρῶτον μὲν ἀτοπὸν 10
ἄλλου ἐνέργειαν ἐν ἄλλῳ εἶναι, ἔπειτα συμβῆσεται δύο κινήσεις διαφερούσας;
τῷ εἶδει εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸν τέλος ἄγειν, ὅπερ ἀδύνατον. οὐδέποτε γάρ
δύο ἄλλοισι εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸν εἰδός ἄγειν δύναντο ἄν, οἷον λεύκανσις
καὶ θέρμανσις εἰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸν εἰδός ἄγειν δύναντο ἄν, οἷον λεύκανσις
10 αἱ διάφοροι κινήσεις, ἀτοπὸν δύο τῷ ἐνὶ ἀντιστῆναι (ἀεὶ γάρ ή μεταβολὴ
οὐκ ἐκ τοῦ τυχόντος, ἀλλ’ ἐκ τοῦ ἐναντίου), ἔκ τε τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸν
ἀεὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἡ κίνησις· ἀεὶ γάρ ἐκ Θηβῶν εἰς Ἀθήνας διὰ τῶν 15
αὐτῶν μέσων ἡ κίνησις, οἷον δρῶν πανδοχείων καὶ τῶν λοιπῶν.

Ἄπορήσειε δ’ ἂν τις πρὸς τὸν λόγον· ἔκ τε γάρ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ
15 αὐτὸν μὴ διὰ τῶν αὐτῶν κινηθείη ἄν τις, καὶ ἐκ διαφόρων εἰς τὸ αὐτὸν
κινηθῆναι οὐδὲν ἀδύνατον. δύο γάρ ὅντων περάτων τῆς διαμέτρου τοῦ
κύκλου κινηθείη ἄν τις ἐξ ἑκατέρου πέρατος εἰς θάτερον καὶ διὰ τῆς διά-
μέτρου καὶ διὰ τοῦ ἡμικυκλίου· ὥστε διὰ διαφόρων κινήσεων, τῆς κατὰ
κύκλου φρημὸς καὶ τῆς κατ’ εὐθεῖαν, ἔκ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸν ἐκι-
20 νήθη· κινηθείη δ’ ἂν τις καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀέρος καὶ τὸ αὐτὸν καταλήψεται 20
τοῦ ἀέρος σημεῖον καὶ ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. πρὸς μὲν οὖν
τὴν πρώτην ἀπορίαν φημί διτὶ πρῶτον μὲν περὶ τῶν φυσικῶν κινήσεων
νῦν ὁ λόγος, οὐ περὶ τῶν ἀπὸ ψυχῆς γινομένων, ἀδύνατον δέ ἐστιν ἐπὶ²⁵
τῶν φυσικῶν κινήσεων τὸ κατ’ εὐθεῖαν κινούμενον τὴν κύκλῳ κινηθῆναι.
25 κανὸν γάρ κινηται τὸ ὑπέκκαυμα καὶ δι συνεγγῆς ἀγρῷ μετὰ τοῦ παντός, ἀλλ’
οὐ κατὰ φύσιν ἀλλ’ ὑπερφυῶς, ὥσπερ καὶ τὰ σώματα τῶν ζῴων βαρέα
ὄντα κατὰ φύσιν τὴν ἐπὶ τὰ πλάγια κίνησιν οὐχ ὑπὸ φύσεως, ἀλλ’ ὑπὸ³⁰
ψυχῆς κινοῦνται. ἀδύνατον οὖν ἐν καὶ τὸ αὐτὸν φυσικῶς κινούμενον εὐθεῖαν
καὶ περιφέρειαν κινηθῆναι· τὸ γάρ πῦρ ἀδύνατον ἄλλως τὸν ἄνω τόπον
35 οὐ καταλαβεῖν, εἰ μὴ δι’ εὐθείας μόνης, καὶ ταύτης πρὸς δρυθάς ἦτοι πρὸς
ἴσας ἀγομένης τὸ ἐξ οὗ καὶ εἰς δ. εἰ δὲ μύρμηχα δυνατὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ
εἰς τὸ αὐτὸν κινηθῆναι καὶ διὰ τῆς διαμέτρου καὶ διὰ τῆς περιφερείας,
οὐκ ἀν εἴη τοῦτο ἔτερον καὶ ἔτερον κινήσεως εἰδός, ἀλλ’ ἡ ὄδος μόνον

1 δ’ ἄμφω Lt 6 διὰ φορούσας K 8 δύναντο ἄν] δυνατόν L 8. 9 λεύκανσιν καὶ
2 θέρμανσιν Mt 9 διαφόρων ἀρχῶν L 10 τῷ] τῶν K ἀντιθεῖναι L 11 ἐκ
(ρωτ οὐκ) om. L 13 μέσον L ὀρῶν primitus M: ὀρῶν Lt corr. M: ορῶν K 18 διὰ
(ρωτ ὥστε) om. L 21 οὐρανοῦ] ἀνῶ M: sed ἄλλως οὐνοῦ marg. M² 22 φημί] φῆ
οὐ μ signo compendii L 23 ἀπό] ὑπὸ K 24 τὴν κύκλῳ κινηθῆναι om. L
25 καν M κινεῖται primitus M οἷον τὸ L δ om. L 28 τὸ αὐτὸν t:
τούτο LKM εὐθεῖαν (hoc accentu) LKM: κατ’ εὐθεῖαν coniecit t 31 ἀγομένας M:
ομέναν t 33 ἡ] ἡ L

πλείων καὶ ἐλάττων. ὥσπερ δὲ εἰς κινηθείη τις ἐκ τοῦ μέλανος εἰς τὸ ^{κ 4:}
λευκόν, ποτὲ μὲν ἐν πλείονι ποτὲ δὲ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ τῆς ἀλλοιώσεως
ἢ κατὰ μέρος; καὶ βραδυτέρας ἢ ταχυτέρας καὶ ἀθρωτέρας γενομένης, ²¹
οὕτω καὶ ἐνταῦθα φημι, εἰ γραφείη ἐν ἐπιπέδῳ κύκλος, καὶ ὁ μὲν τις
5 κινηθείη διὰ τῆς διαμέτρου ὁ δὲ διὰ τῆς περιφερείας ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐχ
ἔτερον καὶ ἔτερον εἰδος κινήσεως ἐκινήθησαν, ἀλλ' ἀμφότεροι τὴν ἐπὶ τὰ
πλάγια κίνησιν. ὥσπερ γε καὶ εἴ τις κινηθείη τὴν περιμετρον τῆς γῆς,
οὐκ ἀν λέγοιτο κυκλωφορικῶς κινεῖσθαι· οὕτω γάρ πάντα τὰ ζῷα κυκλο-²⁵
φορικῶς κινεῖσθαι διὰ ἐλέγοντο (ἐπὶ περιφεροῦς γάρ τῆς ἐπιφανείας τῆς
10 γῆς κινοῦνται), καὶ οὐκέτι ἀν ἡ ψυχὴ τὴν ἐπὶ τὰ πλάγια κίνησιν κινεῖν
ἐλέγετο. καὶ τί διέφερον κατὰ τοῦτο τῶν κύκλων κινουμένων; οὐκ οὖν
ἔτερα εἰδῆ ταῦτα κινήσεως· ὑπὸ μιᾶς γάρ ἀμφω δυνάμεως γίνεται, δια-
φέρουσι δὲ τῷ μήκει τῆς διαστάσεως μόνον. ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐπὶ τῶν συλ-
λογισμῶν συμβαῖνον ἐλέγχει τὸν λόγον, λέγω δὴ τὸ αὐτὸ δυμπέρασμα
15 δ' ἄλλων καὶ ἄλλων κατασκευῶν δείχνυσθαι (καὶ ἐπ' εὐθείας γάρ τὸ
αὐτὸ καὶ δι' ἀδυνάτου δείχνυται, καὶ ἐπ' εὐθείας δι' ἄλλων ⁴⁰ καὶ ἄλλων
προτάσεων, καὶ ἀληθῶν δὲ καὶ φευδῶν τὸ αὐτὸ δυνάζεις, ὡς καὶ αὐτὸς
ἐν τοῖς ἐμπροσθεν εἶπεν), ἄλλα δῆλον δτι οὐ φυσικαὶ κινήσεις οἱ συλλο-
γισμοί, ἄλλα λογικαὶ μέθοδοι, περὶ φυσικῶν δὲ κινήσεων δ λόγος. πρὸς
20 μὲν οὖν τὴν πρώτην ἀπορίαν ταῦτα, πρὸς δὲ τὴν δευτέραν φημὶ δτι τῷ
ὄντι ἀδύνατον εἰς τι φυσικὸν πέρας ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐκ διαφόρων ἀρχῶν
ἐλθεῖν· ὁ γάρ μεταξὺ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ τόπος οὔτε τῶν κούφων
οὔτε τῶν βαρέων ἐστὶ πέρας, ἀλλ' ὅδος ἐστὶ τῶν κούφων καὶ βαρέων, ⁴⁵
ἐπεὶ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία αἱ ὅδοι διὰ τῶν αὐτῶν μέσων,
25 οἵον ἡ ἐκ τοῦ λευκοῦ ἐπὶ τὸ μέλαν μεταβολὴ καὶ ἡ ἐκ τοῦ μέλανος εἰς
τὸ λευκὸν διὰ τῶν αὐτῶν μέσων, οἵον διὰ τοῦ φαιοῦ καὶ τῶν μεταξὺ⁵⁰
χρωμάτων.

p. 202•36 Ἀλλὰ μία ἔσται ἡ ἐνέργεια, ἀλλ' ἀλογον δύο ἐτέρων
τῷ εἶδει τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν εἶναι.

30 Ἐπὶ τὴν ἐτέραν ὑπόθεσιν μεταβαίνει, τὴν λέγουσαν μίαν εἶναι καὶ ⁵⁰
τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν τοῦ κινοῦντος καὶ τοῦ κινουμένου. ἀρα οὖν, φησί, μὴ

3 ἡ (ante κατὰ) LK: καὶ Mt καὶ (ante βραδυτέρας) om. (K)t 4 φησὶ primi-
tus L 5 prius διὰ iterat incipiente nova pagina L οὐκ K 6 κινήσεως εἰδος L
8. 9 οὕτω—κινεῖσθαι iterat K 9 ἐλέγοντο K: ἐλέγοντο L: λέγοιντο Mt 4 πρι-
φεροῦσα K 10 ἐπὶ τὰ om. L πλαγῇ (sic) M 11 οὐκ οὖν K: οὐκοῦν L: οὐκοῦν Mt
13 τῷ L: τῷ KMt μόνου K 14 δὴ τὸ αὐτὸ L συμπερὶ K 16 δι' ἄ (in
exitu versus) δύναται (om. δείχνυται) L 16. 17 δὲ addit ante δι' ἄλλων, omittit post
διληθῶν L 18 ἐν τοῖς ἐμπροσθεν B 9 p. 200•15 sqq. cf. Philop. p. 327, 19. 332, 25
20. 21 δτι τὸ δν τι M 21 πέρας φυσικὸν L 25. 26 οἵον ἡ—μέσων om. LK
25 μέλαν scripsi: μέλλον Mt 28 ἡ οἵον t at cf. p. 377, 2 ἀλλ' K 29 ἐνέρ-
γειαν εἶναι LKM: καὶ μέλαν εἶναι ἐνέργειαν ex Aristotele t 31 μὴ om. L

δει ὑποθέσθαι ἀμφοτέρων μίαν εἶναι τὴν ἐνέργειαν τοῦ τε ποιοῦντος καὶ **k 4:**
τοῦ πάσχοντος; ἀλλὰ τοῦτο, φησίν, ἀλογόν ἔστι, δύο πραγμάτων διαφε-
ρόντων κατ' εἶδος μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑποτίθεσθαι ἐνέργειαν.

p. 202a2 Καὶ ἔσται, εἰπερ ἡ μάθησις καὶ ἡ δίδαξις τὸ αὐτὸν καὶ
5 ἡ ποίησις καὶ ἡ πάθησις, καὶ τὸ διδάσκειν καὶ τὸ | μανθάνειν. **k 4:**

Τέσσαρα ταῦτα ἐφεξῆς ἔστιν, ὁ διδάσκων ἡ δίδαξις τὸ διδάσκειν τὸ
διδαγμα, καὶ ἔστι τὸ μὲν διδαγμα τὸ τέλος εἰς ὃ ἀγεῖ ἡ διδασκαλία (οἷον
τὸ οἰκοδόμημα, τούτο δέ ἔστιν ἡ οἰκία, οὕτως καὶ τὸ διδαγμα αὐτὸν τὸ 5
θεώρημα τὸ ἐγγενόμενον ἐν τῇ ψυχῇ), τὸ δὲ διδάσκειν καὶ ἡ δίδαξις δοκεῖ
10 μὲν τὰ αὐτὰ εἶναι, οὐκέτι δὲ κυρίως τὰ αὐτά, ἀλλὰ διενήγορασιν ἀλλή-
λων· ἡ μὲν γάρ διδαξις αὐτὴν τὴν κίνησιν ἐμφαίνει καὶ τὴν ἐνέργειαν
καθ' αὐτήν, τὸ δὲ διδάσκειν τὴν σχέσιν τῆς ἐνέργειας τοῦ διδασκαλοῦ
πρὸς τὸν μαθητήν. ὅσπερ οὖν ἡ κίνησις καὶ τὸ κινεῖν, οὕτω καὶ τὸ διδά-
σκειν καὶ ἡ δίδαξις καὶ ἀπλῶς ἡ ποίησις καὶ τὸ ποιεῖν. φησὶν οὖν ὅτι
15 εἰ τῶν δύο, φημὶ δὴ τοῦ διδασκοντος καὶ τοῦ διδασκομένου καὶ ἀπλῶς
τοῦ ποιοῦντος καὶ τοῦ πάσχοντος, μία εἴη ἡ ἐνέργεια, ταῦτὸν δὲ εἴη δη- 10
λονότι ἡ δίδαξις τῇ μαθήσει καὶ κοινότερον ἡ ποίησις τῇ παθήσει· ἀλλ'
εἰ ταῦτα ταῦτα εἰσὶν ἀλλήλοις, καὶ τὰ τούτων ἐφεξῆς δηλονότι, λέγω δὴ
τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν, καὶ συμβήσεται τὸν διδάσκοντα καθὸ διδάσκει
20 κατὰ τοῦτο μανθάνειν, καὶ τὸν ποιοῦντα καθὸ ποιεῖ κατὰ τοῦτο πάσχειν,
ὅπερ ἀτοπον. ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ μία ἐνέργεια εἰ μὲν ἐν τῷ κινοῦντι εἴη,
συμβήσεται τὸ κινούμενον μὴ ἔχειν κίνησιν, εἰ δὲ ἐν τῷ κινούμενῳ,
ἄλλου ἐνέργεια ἐν ἀλλῷ ἔσται.

p. 202a5 Ἡ οὕτε τὸ τὴν ἄλλου ἐνέργειαν ἐν ἑτέρῳ εἶναι ἀτοπον. 15

25 Ἐντεῦθεν ἐπιλύεται τὰς ἀπορίας, καὶ τέως τὴν ποσότην. τὴν λέγουσαν
δτι ἡ ἄλλου ἐνέργεια ἐν ἀλλῷ ἔσται, καί φησιν δτι τοῦτο οὐδὲν ἀτοπον,
ἐπὶ τινῶν τὴν ἄλλου ἐνέργειαν ἐν ἀλλῷ εἶναι· οὕτω γάρ ἔχει ἐπὶ πάντων
τῶν πρὸς τι. καὶ δύσει μὲν ταῦτην τὴν ἐπιμυσιν ὡς πρὸς τὴν προτέραν

1 δεῖν Mt τὴν] καὶ τὴν αὐτὴν L τε ποιοῦντος] κινοῦντος; L 2 τοῦ om. K
πάσχοντος ex corr. L 4 διδαξις] δάξις M 4. δ καὶ οἱ ποίησις; K 5 καὶ τὸ altero
loco (cf. p. 382,15) L: τῷ M: τῷ (K)t Aristoteles cf. v. 19 p. 371,30 6 τέταρτον L
εἰσὶν Mt διδάσκειν] διδασκόμενον L 7 ἀγεῖ LK: εἰσάγει Mt 8 ἡ corr. M: οἱ (LK)
pr. M et t οὕτω Lt 9 ἐγγενόμενον K δὲ om. L 11 ἐμφαίνει LK: ἐμφέ-
ρει Mt 13 οὖν LK: om. M: γάρ τὸ κινοῦν L 15 εἰ om. M 16 ἐνέργεια,
si silentio fides, libri ἀν om. Mt 17 κινοῦ K 18 ταῦτα ταῦτα εἰσὶν ἀλλήλοις
L: ταῦτα εἰσὶν ἀλλήλοις; K: ταῦτα εἰσὶν ἀλλήλοις; (ταῦτα addit t: om. M) Mt 20 μαν-
θάνει M 21 εἴη om. L 22 κινούμενον] κινοῦν L ἐν om. L 24 ἑτέρῳ]
ἄλλω L 25 πρώτην L: προτέραν KMt

νόποθεσιν θεῖναι, λέγω δὴ τὴν ὑποτιθεμένην δύο μὲν εἶναι τὰς ἐνεργείας, καὶ 4^ν
ἀμφοτέρας δὲ ἐν τῷ κινουμένῳ (ἔπεσθαι γάρ ἔλεγε ταύτῃ τῇ ὑποθέσει τὸ 21
τὴν ἄλλου ἐνέργειαν ἐν ἄλλῳ εἶναι), εὐλογώτερον δέ, ὡς εἴπομεν, ὡς ἐπό-
μενον αὐτῷ καὶ τῇ ὑποθέσει τῇ μίᾳ μὲν λεγούσῃ τὴν ἐνέργειαν, ταύτην
5 δὲ ἐν τῷ κινουμένῳ εἶναι· οὐδὲ γάρ ὅλως ἀληθῆ νομίζει τὴν ὑποθεσιν
τὴν ὑποτιθεμένην δύο εἶναι τὰς ἐνεργείας, ἵνα καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν φερο-
μένας ἀπορίας ἐπιλύσηται.

p. 202b7 "Εν τινι μέντοι, καὶ οὐκ ἀποτετμημένη, ἀλλὰ τοῦδε ²⁵
ἐν τῷδε.

10 Ἡ γάρ τοῦ διδασκάλου ἐνέργεια οὐκ ἀποτετμηται τοῦ μαθητοῦ, ἀλλ'
ἐξ αὐτοῦ μὲν πρόεισιν γίνεται δὲ ἐν τῷ μαθητῇ. δεῖ δὲ τὴν ἐνέργειαν
τοῦ διδασκάλου μὴ ἀπλῶς τὴν προσβιλὴν τῶν θεωρημάτων νομίζειν (καὶ
μὴ διδάσκων γάρ ἀλλὰ καθ' αὐτὸν ὥν προχειρίζεται τὰ θεωρήματα),
ἀλλὰ τὴν κίνησιν τὴν γινομένην ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ μαθητοῦ ἐκ τῶν θεωρη-
15 μάτων· ὡς εἰ γε καὶ παρόντος τοῦ μαθητοῦ εἴπη μὲν ὁ διδάσκαλος μὴ ²⁰
δράσῃ δὲ εἰς τὸν μαθητήν, οὐ λέγεται διδάξαι, οὔτως ἀρχή διδασκίας ἐστιν
οὐχ ἀπλῶς ἡ προσβιλὴ τῶν θεωρημάτων, ἀλλ' ἡ πειθώ ἡ ἐγγινομένη
ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ διδασκάλου τῷ μαθητῇ, ητις ἡ αὐτὴ κατ' ἄλλην σχέσιν
μάθησις λέγεται, δταν ἀρέχμενοι ἀπὸ τοῦ μαθητοῦ ἐπὶ τὸν διδάσκαλον
20 χωρήσωμεν, καὶ ἀπλῶς δταν μὲν ἀπὸ τοῦ αἰτιατοῦ εἰς τὸ αἴτιον ἀνέλ-
θωμεν, πάθησις, δταν δὲ ἔμπαλιν, ποίησις.

p. 202b8 Οὕτε μίᾳ δυοῖν τὴν αὐτὴν εἶναι κωλύει οὐδέν. ²⁵

Τὸ δεύτερον ἄποπον ἐπιλύεται. οὐδὲν κωλύει, φησί, δύο ἑτέρων τῷ
εἰδει μίᾳ ἐνέργειαν εἶναι, ἀλλὰ μίᾳ τῷ ὑποκειμένῳ, οὐ τῷ δρισμῷ.

25 p. 202b9 'Αλλ' ὡς ὑπάρχει τὸ δυνάμει δὸν πρὸς τὸ ἐνεργοῦν.

"Ἡτοι τοῦτο φησιν, δτι οὕτω λέγω μίᾳ δύο διαφερόντων κατ' εἶδος ⁴²
ἐνέργειαν εἶναι μηδὲν κωλύειν, οὐ κατὰ πάντα μίᾳ, ἀλλ' ὥσπερ ἐστι

1 θῆγαι primitus M: εἶναι L δύο ποθεμένην Mt 2 Ελεγε] Ελε (sic) L 3 ἐν ἄλλῳ
(sic) M εὐλογότερον K δὲ om. L εἴπομεν p. 372, 22 sqq. 4 αὐτὴν L: fort.
αὐτὸν καὶ τῇ βαΐ (i. e. δευτέρᾳ) ὑποθέσει τῇ μιᾷ L ταύτην] τὴν αὐτὴν L 8 μέντοι,
καὶ] μὲν καίτοι L 10 et 11 ἐνερ M: ἐνεργεῖα ετ ἐνεργεῖαν (L)t 11 μαθητὴ M
12 προβολὴν K 13 διδάσκον K 14 ἀλλὰ superser. M² γινομένην K: γε-
νομένην L Mt 15 εἴποι ετ μοι δράσοι t 16 ἐστιν LK et ante corr. M: εσται corr. M
et t 20 μὲν om. L 20. 21 Ελθωμεν L 21 πάθησις LK: μάθησις Mt 22 τὴν
τὴν αὐτὴν εἶναι κωλύει οὐδέν LK: τὴν κωλύει οὐδέν (om. εἶναι) M: κωλύει οὐδὲν τὴν αὐτὴν
εἶναι ε vulgato Aristotele t 25 ὡς τὸ δυνάμει δὸν ὑπάρχει t 27 οὐδέν L

τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ (ό γὰρ δυνάμει γραμματικὸς εἶται γενόμενος ^{κ 4}
ἐνεργείᾳ γραμματικός, οὗτος εἰς μὲν καὶ ὁ αὐτός ἔστι τῷ ὑποκειμένῳ, τῷ
μέντοι λόγῳ καὶ τῷ ὄρισμῷ οὐχ εἰς· ἀλλως γὰρ ὅριζομαι αὐτὸν δυνάμει ⁴⁵
ὅντα γραμματικόν, καὶ ἀλλως ἐνεργείᾳ. οὗτος οὖν φημι δυνατὸν εἶναι
5 μίαν δυοῖν ἐνέργειαν), ἦ οὖν τοῦτο φησιν, ἦ, ὡς ἥδη εἴπομεν, διτούτων
φημὶ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν δυνατὸν εἶναι τῶν διαφερόντων κατ'
εἶδος, οἷά ἔστι τὰ δυνάμει ὅντα καὶ τὰ ἐνεργείᾳ τὰ κατὰ τὴν δύναμιν
ταύτην καὶ ἄγοντα αὐτὴν εἰς ἐνέργειαν· τοιαῦτα δέ ἔστι καθόλου τὰ ποιοῦντα
καὶ πάσχοντα.

10 p. 202 b 10 Οὔτε ἀνάγκη τὸν διδάσκοντα μανθάνειν, οὐδὲ εἰ τὸ
ποιεῖν καὶ πάσχειν ταῦτον.

'Ἐπὶ τὸ ἔτερον ἄτοπον μετέβη. ἔλεγε γὰρ οὕτω· εἰ τῶν δύο μία ἡ ⁵⁰
ἐνέργεια, ἐπειδὴ τοῦ μὲν ἡ ἐνέργεια δίδαξις λέγεται τοῦ δὲ μαθήσις, ἔσται
ἡ διδαξις τῇ μαθήσει ταῦτον· εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὰ ἐπόμενα τούτοις ταῦτα,
15 τὸ διδάσκειν καὶ τὸ μανθάνειν· εἰ δὲ τοῦτο, συμβῆσται τὸν διδάσκοντα
πάντα μανθάνειν. καὶ αὐτὸς οὖν τῇ ἐπιλύσει κατ' ἀνάλυσιν κέχρηται, ἐκ
τῶν ὑστέρων ἀρχόμενος καὶ ἐπὶ τὰ πρότερα ἀνακάμπτων· οὐ γὰρ ἀνάγκη,
φησίν, εἰ τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν ταῦτὸν εἴη, καὶ τὸν διδάσκοντα μαν-
θάνειν κατ' αὐτὸν τὸ διδάσκειν, εἰ μὴ οὕτως εἴη τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν ⁵⁵
20 νειν ταῦτον, ὥστε καὶ τῷ ὑποκειμένῳ καὶ τῷ λόγῳ ταῦτὸν εἶναι. εἰ δὲ
μὴ οὕτως ὑπάρχει ταῦτον, δὲλλ' ὡς ἡ ὁδὸς ἡ ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θήβας καὶ
ἡ ἐκ Θηβῶν εἰς Ἀθήνας, οὐχ ἀνάγκη.

p. 202 b 14 Οὐ γὰρ ταῦτὰ πάντα ὑπάρχει τοῖς ὑπωστοῦν τοῖς αὐτοῖς,
ἀλλὰ μόνον οἷς τὸ εἶναι ταῦτον.

25 Οὐκ ἀνάγκη, φησίν, εἰ κατὰ τι λέγοιντο τινα ταῦτα εἶναι, ἥδη καὶ ⁵
πάντα τὰ ὑπάρχοντα τούτοις ἡ ἐπόμενα αὐτοῖς τὰ αὐτὰ εἶναι, ἀλλ᾽ ἔκεινά
ἔστι κατὰ πάντα ταῦτα, οἷς δὲ ὄρισμὸς δὲ αὐτός ἔστιν, ἡμεῖς δὲ νῦν ταῦτα
λέγομεν εἶναι τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν οὐ κατὰ τὸν ὄρισμόν (κατὰ

2 οὕτως L 3 δρίζομεν dedit t, id ipsum sibi in M legere visus 3. 4 αὐτὸν iterat
post δυτα L 4 γραμματικός K δυνατὸς L 5 ἐνεργείαν K τούτων ex τοῦτο

fecit M 7 ἐνεργείᾳ τὰ scriptum ἐνεργείᾳ in M: ἐνεργείᾳ (om. τὰ) t 11 ταῦτον] τὸ
αὐτὸν ἔστι Aristoteles 13 λέγηται L 18 τῷ] τὸ K 18. 20 εἴη — μανθάνειν
ταῦτὸν om. K 21 δὲλλα Lt 21. 22 ἡ ὁδὸς ἡ θήβηθεν ἀθήνας, καὶ ἡ ἀθήνηθεν εἰς
Θήβας ex Aristotele t 22 ἡ L: om. K et, si silentio fides, M 23 ταῦτα K:

ταῦ M: ταῦτὸν L: τὰ αὐτὰ t πάντα om. L τοῖς αὐτοῖς LM: τοῖς αὐτὰ K: ταῦ-
τοῖς t 24 μόνον οἷς M²t: μόνον εἰς M: μόνοις οἷς L: μόνοις (om. οἷς) K τὸ αὐτό t
25 λέγοιται (sic) L 26 ἐπόμενα M 27 ἔστι τὰ κατὰ K οἷς] ὃν L δ prius
L: om. KMt ταῦτὸν (post νῦν) L: ταῦτα KMt

τοῦτο γάρ ἔτερα), ἀλλὰ κατὰ τὸ ὑποκείμενον. ὥστε οὐκ ἀνάγκη, εἰ οὕτως καὶ εἴην τὰ αὐτά, καὶ τὸν διδάσκοντα ἡδη καὶ μανθάνειν.

p. 202b16 Ἀλλ' οὐδὲ εἰ ἡ δίδαξις τῇ μαθήσει ταῦτον, καὶ τὸ μανθάνειν τῷ διδάσκειν.

5 Κατὰ ἀναποδισμόν, ὥσπερ εἰπον, διεύσυν πρότερον μὲν ἔδεικεν δτὶ 11 οὐκ ἀνάγκη, εἰ τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν ταῦτον, τὸν διδάσκοντα εὐθὺς καὶ μανθάνειν, ἐπειδὴ δὲ συνήγαγεν ἡ ἀπορία τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν ταῦτὸν εἶναι ἐκ τοῦ λαμβάνειν δτὶ ἡ δίδαξις τῇ μαθήσει ταῦτον ἔστι, νῦν φησιν δτὶ οὐδὲ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης ἐπεταῖ· ἵδοι γάρ καὶ ἡ διάστασις μὲν 10 ἐκ Θηβῶν εἰς Ἀθήνας καὶ ἐξ Ἀθηγῶν εἰς Θῆβας μία ἔστι καὶ ἡ αὐτή, 15 τὸ μέντοι δισταθεὶς ἐντεῦθεν ἔκει ἡ ἔκειθεν δεῦρο οὐ τὸ αὐτό. οὕτως οὖν οὐδὲ ἐπεὶ ἡ δίδαξις τῇ μαθήσει ἡ αὐτὴ εἴη, ἀνάγκη ἡδη καὶ τὸ μανθάνειν τῷ διδάσκειν ταῦτὸν εἶναι.

p. 202b19 Ὄλως δὲ εἰπεῖν οὐδὲ ἡ δίδαξις τῇ μαθήσει καὶ ἡ 15 ποίησις τῇ παθήσει ταῦτὸν κυρίως, ἀλλ' φῶνάρχει ταῦτα, ἡ κίνησις.

'Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ὑποτίθεσθαι τὴν δίδαξιν τῇ μαθήσει ταῦτὸν εἶναι τὰ ἔξῆς συνήγετο, πρότερον μὲν συνεχώρησε τὴν δίδαξιν τῇ μαθήσει ταῦτὸν 20 εἶναι, καὶ ἔδεικεν δτὶ οὐκ ἀνάγκη τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν ταῦτὸν εἶναι, 20 ἀλλ' οὐδὲ εἰ ταῦτα ταῦτα, καὶ τὸν διδάσκοντα ἀνάγκη κατὰ τοῦτο εὐθὺς καὶ μανθάνειν· νῦν δέ φησιν δτὶ οὐδὲ δλως ταῦτὸν ἡ δίδαξις τῇ μαθήσει, 25 ἀλλ' ἔκεινον ἔστι τὸ ταῦτόν, φτινι ως ὑποκειμένῳ ὑπάρχει ἡ δίδαξις καὶ ἡ μάθησις. ὥσπερ οὐδὲ ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις ταῦτον, ἀλλ' ἡ κλίμαξ 30 ἢ ταῦτα ὑπῆρχεν, ἤγουν αὐτὴ ἡ κίνησις, λέγω δὴ αὐτὴ ἡ βασίσις καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν ποδῶν (αὐτὴ γάρ κυρίως ἡ αὐτὴ ἔστιν· ἔνα γάρ καὶ τὸν αὐτὸν ὄρισμὸν ἐπιδέχεται), ἡ μέντοι ἀνάβασις καὶ ἡ κατάβασις, ἥτις ως ἐν ὑποκειμένῳ ὑπάρχει τῇ τοιαύτῃ κινήσει, οὐ κυρίως αἱ αὐταί· διάφοροι γάρ οἱ τούτων ὄρισμοι. ἀλλ' φῶνάρχει ταῦτα, ἡ κίνησις. κίνησίν φησιν αὐτὴν τὴν μεταβολὴν τὴν γνωμένην ὑπὸ τῆς διδασκαλίας τῷ μαθητῇ·

1 τοῦτον fortasse recte L
οὐδὲ Lt εἰ τοῦτο εἰ K

7 συνήγειν ἡ (ομ. ἀπορία) L

7 ταῦτὸν εἶναι] ταῦτὸν τὰ ἔξῆς ἀνήγειρε, τὸ πρότερον (haec duo verba delecta).

τὸ πρότερον μὲν συνεχώρησε, τὴν δίδαξιν τῇ μαθήσει ταῦτὸν εἶναι L cf. ad v. 17 sq.

14 δὲ εἰπεῖν οὐδὲ τοῦτο εἶναι] ταῦτὸν τὰ ἔξῆς—καὶ om. L cf. ad v. 13

K: συνηγάγετο Mt 22 τὸ ταῦτόν LK: ταῦτὸν Mt 22. 23 καὶ ἡις μάθησις L: καὶ ἡ μάθησις (ex puncto altero μάθησις) L² 24 αὐτὴ (post δῆ) om. L ἡ (post καὶ) om. K 26 αὐτὸν om. L

επειδὴ M: ἔτερον τὸ οὐδὲ μὴν ἀλλ' εἰ Aristotele t

3. 4 καὶ τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν L 5 πρῶτον L

9. 10 μὲν ἡ ἐκ L 11 ἐνταῦθα L 12. 13 καὶ

τὸ μανθάνειν ἡδη Mt 13 ταῦτὸν εἶναι] ταῦτὸν τὰ ἔξῆς ἀνήγειρε, τὸ πρότερον (haec duo verba delecta).

ἀλλ' ω τινὶ ὑποκειμένῳ ὑπάρχουσι ταῦτα ἤγουν ἡ δίδαξις καὶ ἡ μάθησις, ἡ κίνησίς ἔστιν. τὸ πρότερον μὲν συνεχώρησε, τὴν δίδαξιν τῇ μαθήσει ταῦτὸν εἶναι L cf. ad v. 17 sq.

14 δὲ εἰπεῖν οὐδὲ τοῦτο εἶναι] ταῦτὸν τὰ ἔξῆς—καὶ LKM: οὐδὲ εἰ Aristotele t 15 τὸ

ταῦτὸν (?) L: τὸ αὐτὸν τοῦτο εἶναι] ταῦτὸν τὰ ἔξῆς—καὶ om. L cf. ad v. 13 18 συνηγάγετο

K: συνηγάγετο Mt 22 τὸ ταῦτόν LK: ταῦτὸν Mt 22. 23 καὶ ἡις μάθησις L: καὶ ἡ μάθησις (ex puncto altero μάθησις) L² 24 αὐτὴ (post δῆ) om. L ἡ (post καὶ) om. K 26 αὐτὸν om. L

αὐτή γάρ μία ἐστί καὶ ἡ αὐτή, καὶ ἀναφερομένη, μὲν ὡς πρὸς τὸν διεῖχ- **κ** 5^τ
σκαλὸν καλεῖται δίδαξις, πρὸς τὸν μαθητὴν δὲ μάθησις.

p. 202b21 Τὸ γὰρ τοῦδε ἐν τῷδε καὶ τὸ τοῦδε ὑπὸ τοῦδε ἐνέρ-^ω
γεισαν εἰναι, ἔτερον τῷ λόγῳ.

5 Ήτι ἔτερον ἢ μάθησις τῇ διδάξει κατὰ τὸν ὄρισμὸν δείκνυσιν. ἀλλως γάρ, φησίν, ὄριούμεθα τὴν τοῦδε ἐν τῷδε ἐνέργειαν, τουτέστι τὴν τοῦ ποιοῦντος ἐν τῷ πάσχοντι, καὶ τὴν τοῦδε ὑπὸ τοῦδε. τουτέστι καὶ τὴν τοῦ πάσχοντος ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ ποιοῦντος ἐγγίνομένην· τὴν μὲν γάρ τυχὸν ὄριούμεθα, διὰ ἐστὶν ἐντελέχεια τοῦ κινητικοῦ τελειωτικῆς τοῦ κινητοῦ⁵,
10 τὴν δὲ ὡς πάτερ τὸν ἐντελέχειαν τοῦ κινητοῦ ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ⁶.

Τὰ μὲν οὖν παρὸν Ἀριστοτέλους ταῦτα, ἡγεῖται δέ τις ισως εἰ εἶπε²⁵
παντὸς κινητὸν καὶ κινημένου ἀληθῆς ὁ λόγος ὁ λέγων τὴν κίνησιν ἐν
τῷ κινημένῳ μόνον εἶντι. οὐδὲκαῦτις δὲ ἐν τῷ κινητῷ καὶ εἴπει μὲν
ἀλλοιώτερος, ἢ, αὐξήσεως τῷ ὅντι κινεῖται οὐ τὸ ποιεῦν ἀλλὰ τὸ πάσχον
15 (λευκαῖνεται γάρ οὐ τὸ λευκαῖνον ἀλλὰ τὸ λευκαῖνόμενον, καὶ αὔξεται οὐ τὸ
αὔξον οὐδὲ τὸ αὔξανόμενον. τουτέστιν οὐ τὸ ποιεῦν ἀλλὰ τὸ πάσχον), εἴπει
μέντοι τῇς κατὰ τὸπον κινήσεως, ἐπ' ἣς τανα τῶν κινητῶν τὴν κινητίσθαι
εἶτα κινεῖ, οὐκέτι οὔσῃς ἀρμότειν ὁ λόγος· εἰ γάρ τῷ κινεῖσθαι οὐ οὐρανὸς⁴⁰
εἶτα κινεῖ τὸ ὑπέκτενον. πάς οὐ φύγεται τὸ κινοῦν καθὸν κινεῖ κατ'
20 συντὸν ταῦτα κινεῖσθαι, καὶ δύο δὲ εἶναι καὶ τὰς κινήσεις, τὴν μὲν τοῦ κι-
νοῦντος τὴν δὲ τοῦ κινημένου; καὶ ἀλλή μὲν κίνησις ἡ τοῦ οὐρανοῦ,
ἄλλη δὲ καθ' ἣν κινεῖται τὸ ἐντεῦθεν τοῖς τῇ τοῖς ὑπὸ τῆς ἐκείνου κινή-
σεως ἀλλοιούμενα· πότε δύο καὶ αἱ ἐνέργειαι· καὶ αἱ κινήσεις, οὐ μόνον
τῷ ὄργανῳ ἀλλὰ καὶ τῷ ὑπεκτενῷ· καὶ τὸ μὲν ὑπέκτενον τὴν σύντη-
25 τὴν κινητὰ κινεῖται κινήσιν (ὅπερα καὶ τὸ ἴματον κινημένῳ μωι τὴν⁴⁵
σύντην τρυχινεῖται κινήσιν), κινεῖται δὲ οὐ μόνον ταῦτα τὴν κίνησιν κινο-
μένων τῶν οὐρανίων τὰ πρώτητα, ἀλλὰ πολλὰς ταῦτα τὴν ἀλλοιωτικήν· ἡ
γάρ κατὰ τὸπον τοῦ τρίτου κινήσεις κατ' αὐτὸν ταῦτα καθ' ὁ κατὰ τὸπον
κινεῖται· τοῖς τῇ τοῖς ἀλλοιοῖ τὸ ἐντεῦθεν πότε δὲ τὴν ἀλλοιόταν ταῦτη
30 παρατίθεινται τρίτη οὐ ταῦτα τρίτη οὐ λαμβανοτελέτη· ταῦτα οὐδέντια εἰστι τῶν
κινοῦντων· δι τὸ ποιεῖσθαι τοῦτα κινεῖ (τρίτης γάρ τοις οὐδέντια οὐταντα τὰ
φύγετα τοιςτούτα τρίτη τοῦτα μήτε ἀλλα τὸν πότεται τοῖς τῷ κινεῖσθαι καὶ
ταῦται· ἀλλὰ τρίτη τῇ κινηταῖς οὐρανοῖς τῇ ἐντεῦθεντού ταῦτα τοῦ κινητῶν τῷ
κινημένῳ λέγεται δι τὸ ἔχεις τοῦτα καὶ τῇ ἐνέργειαν τοῦτο τὸν τοῦ κινεῖται·
35 θεοῦται ποιεῖται τὸν τελετεύματα τοῦτα τοῖς παρατίθεται περιστάζεις· αὕτη τοις οὐδέν-

6 XII ms K: illus: 7 xii cxi (ante titulus) hinc versus iterat L 8 ipe-
nomena L 10 ap. 18 - 20 etiam em. K 11 etiam ap. M: huncque (L)
11 vix intercesserat L 12 vix intercesserat em. 13 sicut pater L 20 xii (post
dicitur em. L 22 et 23 vnde f. vnde hoc 23 vix intercesserat em. K 24 vix intercesserat pot.
14 vix intercesserat em. A M: 20 ix p. 201 et 23 sqq. cl.
Praecepit K 24 15 xii 24 et 25 et 26 et 27 28 sicut L: sicut L KM

καὶ ἡ αὐτὴ τὴν μὲν ἀρχὴν ἔχει τῆς προόδου ἀπὸ τοῦ κινοῦντος, τὸ δὲ καὶ τέλος καὶ τὴν ἀποτελεύτησιν καὶ οἰον μονήν ἐν τῷ κινούμενῳ· οὐ γάρ ἔγγενομένη ἐν τῷ δυνάμει ἀφίγησιν αὐτό, ἀλλ' οἶον μένουσα τελειοῦ, τελείωσις δὲ ἡ τῆς δυνάμεως προαγωγή, τοῦτο δέ ἐστιν ἡ κίνησις. προβάλλεται μὲν γάρ | τὸ θεώρημα δὲ ἐπιστήμων καὶ μηδενὸς ὄντος τοῦ μαθήτα· καὶ νοντος, ἀλλ' ὅταν ἡ προβολὴ αὕτη γινομένη ἐν τῷ μαθητῇ δράσῃ εἰς αὐτόν, τὴν ὀραστήριον ταύτην δύναμιν καθ' ἣν πέπονθε, ταύτην φημὶ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἰναι, ἀρξαμένην μὲν ἀπὸ τοῦ διδασκάλου, γενομένην δὲ ἐν τῷ μαθητῇ καὶ κινήσασαν αὐτὸν καὶ τὸ ἐν αὐτῷ δυνάμει τελειώτα σασαν, ἡτις δηλονότι ἐν τῷ κινούμενῳ ἐστὶ καὶ οὐκ ἐν τῷ κινοῦντι· οὐ μετέβαλλε γάρ κατ' αὐτὴν τὸ κινοῦν.

5

p. 202b23 Τί μὲν οὖν ἐστι κίνησις εἴρηται· καὶ καθόλου καὶ κατὰ μέρος.

Πρῶτον μὲν γάρ ὠρίσατο τὴν κίνησιν ‘ἐντελέχειαν τοῦ δυνάμει ἦν τοιοῦτόν ἐστιν’, εἰτα ἐπειδὴ τὸ δυνάμει καὶ ἐπὶ τῆς ἔξεως ἐλαμβάνετο, ἀκριβέστερον δριζόμενος εἰπε τὴν κίνησιν εἰναι ‘ἐντελέχειαν τοῦ κινητοῦ ἦν κινητόν’. καθόλου μὲν οὖν, φησί, τῆς κινήσεως δρισμὸς οὔτος, ἐκ τούτου 10 δὲ δῆλον πᾶς καὶ ἔκαστον τῶν τῆς κινήσεως εἰδῶν δρισθήσεται· φήσομεν γάρ ἀλλοίωσιν εἰναι τὴν τοῦ ἀλλοιωτοῦ ἥτις ἀλλοιωτὸν ἐντελέχειαν, καὶ αὐξησιν 20 τὴν τοῦ αὐξητοῦ ἥτις αὐξητόν, καὶ φοράν τὴν τοῦ φρορητοῦ ἥτις φορητόν. εἰπὼν δὲ διτὶ ‘εἴπομεν τί ἐστι κίνησις καὶ καθόλου καὶ κατὰ μέρος’, ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶς εἰπε τοὺς δρους τῶν κατὰ μέρος κινήσεων, ἀλλ' οὕτως εἰπεν ως δυναμένων ἡμῶν τὸ καθόλου τοῖς κατὰ μέρος ἀρμόσαι, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν οὐ γάρ ἀδηλον πῶς δρισθήσεται τῶν εἰδῶν ἔκαστον αὐτῆς· διότι 25 σύνδεσμος γάρ δρισθήσεται αἰτίας, ἐστὶν ἀπόδοσις. διὰ τοῦτο, φησίν, εἰπον καὶ κατὰ μέρος, διότι ἐκ τοῦ ἀποδεδομένου καθόλου περὶ κινήσεως δρισμοῦ σαφὲς ἡμῖν ἐσται πῶς καὶ ἔκαστον τῶν τῆς κινήσεως εἰδῶν δρισθήσεται.

2 μόνον L	οὐ evanidum L	3 αὐτὸν L	4 προσαγωγή libri	6 δράσει
et 7 δραστήριον δύναμιν ταύτην L		8 γινομένην L	9 καὶ prius om. vel eras. L	
κινήσιαν εποτε typogr. t		10 καὶ om. L	11 μετέβαλε Mt	12 ἐστιν ἡ Kt
12. 13 εἴρηται καὶ καθόλου (haec duo verba om. L) καὶ κατὰ μέρος LKM: καὶ καθόλου				13 εστιν ἡ Kt
καὶ κατὰ μέρος, εἴρηται t		14 (ιστέον διτὶ?) τετραχῶς ὠρίσατο τὴν κίνησιν ἀριστοτέλης		
marg. L	14. 15 ἥτις τοιοῦτόν ἐστιν] cf. ad p. 342, 11		16 τὴν κίνησιν εἰπεν	
(om. εἰναι) L	17 φησιν δὲ τῆς L	18 φήσομαι K: φήσομαι M	19 τὴν K: om.	
LMt	ἀλλοιωτὸν] ἀλλοιωτὴν K	19. 21 ἐντελέχειαν—τί ἐστι iterat K	21 καὶ	
		22 οὐδὲν μᾶς L	23 ἡμῶν τὸ LK: τὸ (om. ἡμῶν)	
25 αἰτία K	27 ἔκασθον (sic) K	24 πῶς] ως Aristotelis libri praeter I		

Comment. Arist. XVI. Philop. in Phys.

p. 202b26 Ἐτι δὲ γνωριμώτερον, ή τοῦ δυνάμει ποιητικοῦ καὶ k 5^ν
παθητικοῦ, ή τούτον, ἀπλῶς τε καὶ πάλιν καθ' ἔκαστον.

Ἐτι, φησί, τὸν περὶ κινήσεως λόγον ἐκ τῶν εἰρημένων σαφέστερον 21
καὶ γνωριμώτερον ἀποδοῦναι δυνατόν, διτὶ ἐστὶν ἐντελέχεια τοῦ δυνάμει
5 ποιητικοῦ πρὸς τὸ παθητικόν (ἥ γάρ τοῦ ποιητικοῦ πρὸς τὸ παθητικὸν
ἐντελέχεια, αὕτη ἐστὶν ἡ κίνησις), ἥ, ὡς εἴπει μικρὸν ἐμπροσθεν, ή ἐντε-
λέχεια τοῦ κινητοῦ ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ. ἀρμόσει δέ, φησίν, ὁ τοιοῦτος
ὅρισμὸς καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἔκαστα κινήσεων, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν κατ' εἶδος·
φησὶ γάρ οἰκοδόμησιν εἶναι ἐντελέχειαν τοῦ οἰκοδομητικοῦ καὶ οἰκοδομητοῦ, 25
10 ἡ τοιοῦτον ἐστι. καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ὅσαύτως. οὗτος δὲ ὁ ὄρισμὸς ἀμά-
συνεμφαίνει καὶ τὸ μίαν εἶναι τὴν ἐνέργειαν τοῦ κινουόντος καὶ τοῦ κινου-
μένου· διὰ τοῦτο γάρ καὶ οὕτως αὐτὴν ὠρίσατο. εἰ γάρ ἐστιν ἐντελέχεια
τοῦ δυνάμει ποιητικοῦ καὶ παθητικοῦ, τῶν δύο ἄρα μία ἡ ἐνέργεια.

p. 202b30 Ἐπεὶ δέ ἐστιν ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη περὶ μεγέθη
15 καὶ κίνησιν καὶ χρόνον.

Εἴπομεν ἐξ ἀρχῆς τοῦ βιβλίου τούτου, διτὶ δύο ἐστὶν περὶ ὧν ἐν τούτῳ 21
τῷ βιβλίῳ τὸν λόγον ποιεῖται ὁ φιλόσοφος, περὶ κινήσεως καὶ ἀπείρου,
ῶσπερ ἐν τῷ ἐφεῆς περὶ χρόνου τόπου κενοῦ. ἀπαρτίσας οὖν τὸν περὶ
κινήσεως λόγον καὶ εἰπὼν τί τέ ἐστιν ἡ κίνησις καὶ ἐν τίσι θεωρεῖται καὶ
20 πόσα εἰδῇ κινήσεως, προτίθεται λοιπὸν ἐντεῦθεν περὶ τοῦ ἀπείρου δια-
λεχθῆναι. καὶ ὡσπερ εἰώθει σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς προβλήμασι, οὕτω καὶ 25
ἐνταῦθα ποιεῖ· πρότερον δείκνυσιν διτὶ ἀναγκαῖος τῷ σκοπῷ τῆς πραγμα-
τείας ὁ περὶ τοῦ προκειμένου προβλήματος λόγος. καὶ ἐνταῦθα μέλλων
διαλεχθῆναι περὶ τοῦ ἀπείρου εἴτε ἐστιν εἴτε μή, καὶ εἰ ἐστι, πότερον
25 οὐσία ἐστὶν ἡ συμβεβήκδες καὶ ἐν τίσι θεωρεῖται καὶ ἐν τίσι τὸ εἶναι ἔχει,
πρότερον δείκνυσιν διτὶ ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τοῦ ἀπείρου λόγος,
30 οὐσία συντονωτέρους ποιῆσῃ πρὸς τὴν ἀντιληψιν τοὺς ἐφιεμένους τῆς φυσικῆς
ἐν ἔξει γενέσθαι θεωρίας. διτὶ οὖν ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τοῦ ἀπεί-
ρου λόγος δείκνυσι διχόθεν, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ τὰ ὑποβεβλημένα ἀπαντα 40
τῷ φυσικῷ πράγματα διαιρεῖσθαι ἢ εἰς τὸ ἀπειρον ἢ εἰς τὸ πεπερασμένον,

4 τοῦ δυνάμει iterat M 4. 5 δυνάμει ποιητικοῦ πρὸς in ras. L

6 αὕτη L: αὐτῇ KMt
ἐμπροσθεν p. 202a14 7 ἀρμόσει Mt at cf. Themist. p. 219,26

δέ om. L

9 φημὶ γάρ L εἶναι post ἐντελέχειαν iterat K

10 ἀμα om. Mt 12 οὐ-
τος L εἰ γάρ ἐστιν L: ἡ γάρ KMt

14 lemma om. K 16 εἴπομεν
p. 340,14 sqq. 18 χρόνου τόπου καὶ (haec omnia in ras.) κενοῦ L ἀπαρτήσας L

19 λόγος K τίς τε ἐστιν K

20 ἐντεῦθεν om. L

21 σχεδὸν καὶ ἐν et mox

σχεδὸν εὗτα καὶ K

23 προβλήματος L

24 εἴτε ἐστιν] εἰ ἐστιν L

25 καὶ ἐν τίσι θεωρεῖται L: om. KMt

26 πρότερον οὖν Mt

τοῦ L: om. (cf. p. 409,10) KMt

at cf. v. 28. p. 390,26. 398,18. 406,18

27 συντονωτέρους K: συντομωτέρους LMt

ἀντι-
ληψιν αὐτοῦ L

ἐφιεμένως compend. L

28 τῷ φυσικῷ om. L

τοῦ om. Mt

καὶ ἔχ τοῦ πάντας τοὺς διπωσοῦν διαιλάμψαντας ἐν φιλοσοφίᾳ μὴ μόνον καὶ διαιλαβεῖν περὶ ἀπείρου, ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν αὐτὸν τῶν ὄντων εἶναι ὑποθέσθαι.
τίγα οὖν τὰ ὑποθεβλημένα τῷ φυσικῷ πράγματα περὶ ὧν ποιεῖται τὸν λόγον; μεγέθη, φησί, καὶ κίνησις καὶ χρόνος· περὶ τούτων γάρ πάντες οἱ 5 φυσικοὶ διαιλέγονται. ταῦτα δὲ πάντα ἀνάγκη πᾶσα ἡ πεπερασμένα εἶναι ἡ ἀπειρά, τά τε μεγέθη ὅμοιώς καὶ ἡ κίνησις καὶ ὁ χρόνος· ἐπὶ ἔκαστου 15 γάρ τούτων τοῦτο ζητεῖσθαι εἰώθεν. ὕστε εἰ ταῦτα γνῶναι βούλεται ὁ φυσικός, ταῦτα δὲ τὴν εἰς τὸ ἀπειρόν ἡ πεπερασμένον διαιρεσιν ἐπιδέχεται, ἀδύνατον ἄρα ταῦτα ἀκριβῶς γνῶναι τὸν μὴ ἐγνωκτά τί ποτε δλῶς ἔστι 10 τὸ ἀπειρόν, καὶ πρότερον γε, εἰ δλῶς ἔστιν ἡ μῆ. τεκμήριον δὲ τῷ καλῶς ἐν τῇ περὶ φύσεως πραγματείᾳ ζητεῖν ἡμᾶς τὸν περὶ τοῦ ἀπείρου λόγον, διτὶ πάντες δοσι αξίως λόγου τινὸς ηφαντο τῆς φυσικῆς θεωρίας οὐ μόνον εἶναι τὸ ἀπειρόν λέγουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι τῶν ὄντων 20 ὑποτίθενται.

15. Πλείστη δὲ τούτων ἡ πρὸς ἀλλήλους διαφορὰ περὶ τῆς τοῦ ἀπείρου δόξης κοινῆ τε καὶ ἴδια. οἱ μὲν γάρ φυσικοὶ πάντες ἀρχὴν καὶ αὐτὸν εἶναι τίθενται τὸ ἀπειρόν, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸν ἀρχὴν ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· ἀλλο μὲν γάρ τι εἶναι φασι τὴν καθ' αὐτὸν ἀρχήν, οἷον ἀέρα ἡ πῦρ ἡ τῶν ἀλλων τι ἡ πάντα ταῦτα ἡ τινὰ ἡ τὸ μεταξὺ τούτων, τούτῳ 20 μέντοι συμβεβηκέναι τὸ εἶναι ἀπειρόφ. ὕστε καθ' αὐτὸν μὲν ἀρχὴ τὸ ὄντωρ τυχὸν ἡ ὁ ἀήρ ἡ τὸ μεταξύ, | διότι δὲ συνέβη τὸν ἀέρα ἡ τὸ ὄντωρ ἀπειρόν καὶ 25 εἶναι τῷ μεγέθει, διὰ τούτο κατὰ συμβεβηκός ἀρχῆς λόγον ἐπέχει τὸ ἀπειρόν. Πλάτων δὲ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, φησί, καὶ καθ' αὐτὸν ἀρχὴν ὑποτίθενται εἶναι τὸ ἀπειρόν, οὐ γῆν τινα ἀπειρόν λέγοντες ἡ ἀέρα ἡ πῦρ ἡ 30 ἄλλο τι σῶμα, ἀλλ' αὐτούσιαν τινὰ εἶναι ἀπείρου ἐν τούτῳ οὐσιωμένην ἐν τῷ ἀπειρόν εἶναι, καὶ ταῦτην εἶναι ἀρχὴν καὶ αἰτίαν τῶν ὄντων. διαιφέρονται δὲ πρὸς ἀλλήλους 8 τε Πλάτων καὶ οἱ Πυθαγόρειοι· οἱ μὲν 5 γάρ Πυθαγόρειοι ἀριθμὸν λέγουσιν εἶναι τὸ ἀπειρόν, ἀριθμὸν δὲ οὐ χωριστόν τινα οὐδὲ ἀσώματον, ἀλλ' αἰσθητόν τινα καὶ στοιχεῖον ὄντα καὶ 35 ἀρχὴν πάντων τῶν αἰσθητῶν (πάντα γάρ ἔχ τῶν ἀριθμῶν ὡς ἔξ ἀρχῶν

1 inter καὶ et ἔχ inserit δεύτερον L² διαιλάμψαντας διπωσοῦν Mt 3 πράγματι L⁵ 5 φιλόσοφοι Mt 6 δλῶς εἶναι L⁶ 6 ἡ κίνησις καὶ ὁ χρόνος LKM: τὴν κίνησιν καὶ τὸν χρόνον recte corrigit t, quae enim ante τὰ τε in L leguntur καὶ πότερον (scribo πρότερον) γε εἰ ἡ (elev ab corr. L²) ἀπειρά aberranti librario ad v. 10 debentur 7 διούλεται γνῶναι L⁸ 8 δὲ om. add. L² 9 μῆ] μῆ K
9. 10 δλῶς ἔστι τὸ ἀπειρόν KL²: δλῶς L: ἔστιν δλῶς τὸ ἀπειρόν Mt 10 καὶ πρότερον—μῆ om. L¹¹ τὸν περὶ] τὸν πῶς compend. K¹² λόγου τινὸς ηφαντο LKt: ηφαντο λόγου τινὸς M¹⁶ κοινῶς L¹⁷ ἀρχὴν μὲν καὶ αὐτὸν L¹⁸ τίθενται (ὑποτίθενται L) τὸ ἀπειρόν LK: τὸ διπειρόν τίθενται Mt¹⁹ ἀρχὴ K ubi saepe ἀρχὴ indicat promiscue ἀρχὴ ἀρχῆς ἀρχῆ etc. 19. 21 τούτων—ἡ τὸ μεταξύ ite- rat K²² ἀρχὴν λόγου L²³ Πλάτων δὲ κτλ. paucis immutatis ex Themist. p. 220,13 sqq. tralata πυθαγόρειοι constanter K²⁴ ἔστιν L²⁵ et p. 388,15 αὐτὸν οὐσιαν K²⁶ ἀπειρον L²⁷ ἀλλ' αὐτὴν τινα φύσιν ἀπειρον Themistius

παράγουσι τὰ αἰσθητά, καντεῦθέν φασι “τῷ ἀριθμῷ δὲ πάντ’ ἐπέσικε”, **κ** 6^ο
 καὶ τὴν πηγὴν τῆς φύσεως τετρακτύν φησιν εἶναι), εἰναι δὲ μὴ μόνον ἐν
 τοῖς αἰσθητοῖς τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἄπειρον εἶναι,
 οὔτε δποῖόν ἐστι τοῦτο οὔτε εἰς δ τι χρήσιμον διαρίζοντες· Πλάτων δὲ 10
 5 εἶναι μὲν καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς τὸ ἄπειρον καὶ ἀρχὴν εἶναι τῶν
 αἰσθητῶν ἀπάντων, ἔξω δὲ τοῦ οὐρανοῦ οὐδὲν εἶναι παντάπασιν οὔτε σῶμα
 οὔτε ἀσώματον, τὸ μέντοι ἄπειρον μὴ μόνον ἐν τοῖς αἰσθητοῖς εἶναι ἀλλὰ
 καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις, τὰς δὲ ἰδέας μήτε ἐντὸς εἶναι τῷ οὐρανοῦ μήτε ἔκτος·
 μηδὲ γάρ ὅλως σῶμα εἶναι καὶ οἱ μὲν Πυθαγόρειοι τὸ ἄπειρον τὸ ἄρτιόν
 10 φασι, Πλάτων δὲ τὸ ἄπειρον δύο φησίν, δπερ καλεῖ μέγα καὶ μικρόν. δια-
 φέρουσιν οὖν πρὸς τοὺς φυσικοὺς ὁ Πλάτων καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τῷ τοὺς 15
 μὲν οὐσίαν ὑποτίθεσθαι τὸ ἄπειρον, τοὺς δὲ φυσικοὺς συμβεβηκός τι τῇ
 οὐσίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο οἱ μὲν καθ’ αὐτὸν ἀρχὴν ὑποτίθενται τὸ ἄπειρον, οἱ
 δὲ φυσικοὶ κατὰ συμβεβηκός. καὶ συμβαίνει τοῖς μὲν Πυθαγόρειοις καὶ τῷ
 15 Πλάτωνι καὶ τὸ μέρος τοῦ ἀπείρου ἄπειρον λέγειν, ἐπειδὴ αὐτοουσίαν εἶναι
 φασι τὸ ἄπειρον (ῶσπερ οὖν τὸ μέρος τῆς οὐσίας οὐσίᾳ, οὕτως τὸ μέρος
 τοῦ ἀπείρου ἄπειρον), τοῖς δὲ φυσικοῖς οὐκέτι τὸ μέρος τοῦ ἀπείρου
 ἄπειρον· τῷ γάρ ὅλῳ ἡτοι ἀσρι ἡ ὑδατὶ τὸ ἄπειρον ἐπισυμβέβηκεν, οὐ 20
 τῷ μέρει. καὶ οἱ φυσικοὶ δὲ πλεῖστον ὅσον διαφέρουσιν ἀλλήλων· κοινὸν
 20 μὲν γάρ πάντων τῶν φυσικῶν τὸ μεγέθει τὸ ἄπειρον ὑποτίθεσθαι ἡ πλήθει,
 καὶ εἰς δύο ταῦτα πάντες διίρηνται (οἱ μὲν γάρ τῷ μεγέθει, οἱ δὲ τῷ
 πλήθει τὸ ἄπειρον ὑποτίθενται), τίς δὲ ἡ διαφορὰ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους,
 τὴν λέξιν ἐπιόντες δύρμεθα.

Ιστέον δὲ δι τι ὥσπερ εἰώθεσαν οἱ Πυθαγόρειοι συμβολικῶς τὰς διδα-
 25 σκαλίας ἐκ τῶν ἀριθμῶν ποιεῖσθαι, οὗτω καὶ τὸ ἄπειρον συμβολικῶς ἐν 25
 ταῖς ἀρχαῖς ἀπειτίθεντο. καὶ δι τοῦτο ἐστι, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ὁρτῶν τοῦ
 Ἀριστοτέλους ἔστιν ἐλεῖν· τὸ γάρ ἄπειρον, φησί, τὸ ἄρτιον ἔλεγον, ὥσπερ
 • οὖν καὶ πέρας τὸ περιττόν· συγκεῖται οὖν πάντα ἐκ πέρατος καὶ ἀπε-
 30 ρίας. ὥσπερ οὖν τοὺς μέχρι δεκάδος ἀριθμοὺς ἄλλον ἄλλων σύμβολα
 εἶναι ἔλεγον (ἐκάλουν γάρ τὸν μὲν εἰ δίκην διὰ τὸ τοὺς μέχρι δεκάδος

1 φασι] φανερὸν L τῷ LK: τὸ Mt. rectius hoc sane, sed illud in Themistio suo
 videtur invenisse Philoponus ἀριθμῷ κτλ.] cf. Nauck, lamblich. Vit. Pythag.
 p. 234 sq. ἀριθμῷ] λόγος πυθαγορείων superscr. L πάντες K 2 πηγὴν
 κτλ.] cf. Carm. Aur. 47 sq. Nauck ib. p. 216 sq. τετρακτύν L: τετρακτῆν M: τετρα-
 κτῆν Kt fort. φασιν 4 ἐστι] εἶναι K 5 ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ αὐτὸς L
 6 πάντων L οὐδὲ KM 7 μὴ LK: καὶ compend. M: Themistii οὐ conjectura
 invenit t 10 δπερ καλεῖ om. L 11 πυθαγόριοι etiam t 12 τι om. Mt

14 τοῖς] τε K πῦθα^{γρ} (cum compendio syllabae οις) M 15. 16 τὸ μέρος τοῦ—οὕτως
 om. L 16 οὕτω t 18 ὑδατὶ LK: πορὶ Mt 20 τὸ μεγέθει] τῷ μεγέθει L

21 πάντες Lt: πᾶν K: πάντα M 23 ἐπίοντες (LKM)t 24 δὲ om. L 26 τῇ
 ἀρχῇ ὑπετίθεντο L 28 σύγκεισθαι (sic) K γοῦν ἀπαντά Mt 29 ἀριθμοὺς om. L
 ante ἄλλον addunt καὶ Mt σύμβολον L 30 γάρ om. L ε K: πέντε ceteri libri
 itemque in insequentibus numeris fere omnibus δεκάδος ex δυάδος fecit M²

ἀριθμοὺς δίχα διαιρεῖν, τὸν δὲ σ' γάμον διότι ἐκ τοῦ πρώτου ἀρτίου τοῦ κ 6^τ
 β' καὶ τοῦ πρώτου περιττοῦ τοῦ γ' πολλαπλασιαζομένων ἐφ' ἑαυτοὺς οἱ
 ἀποτελεῖται, ἀναλογεῖ δὲ τὸ μὲν ἀρτίον τῷ θήλει, τὸ δὲ περιττὸν τῷ
 ἄρρενι· ἐπεὶ οὖν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου γεννᾶται δὲ σ', γάμον αὐτὸν
 5 ἔχαλουν. καὶ ἄλλον ἄλλων τινῶν πραγμάτων σύμβολον ἐποιοῦντο), ὥσπερ
 οὖν τοὺς ἀριθμοὺς σύμβολα (ἄλλον) ἄλλων ἐποιοῦντο, οὕτω δὲ καὶ τὰ πάντα
 αὐτῶν, καὶ τὸ μὲν ἀρτίον σύμβολον ἐποιοῦντο τῆς ὅλης, τὸ δὲ περιττὸν τοῦ
 εἰδούς, ἐξ ᾧ συνδυαζομένων τὰ πράγματα γεννᾶσθαι. ἀπείκαζον δὲ τῷ
 μὲν ὅλῃ τὸ ἀρτίον, διότι ὥσπερ τὸ ἀρτίον πρὸς τῆς διαιρέσεώς ἐστι, τὸ
 10 δὲ περιττὸν πρὸς τοῦ ἀδιαιρέτου, οὕτω καὶ ἡ μὲν ὅλη διαιρέσεώς ἐστι καὶ
 ἀοριστίας αἰτία, πέρατος δὲ καὶ ὅρου τὸ εἶδος. διὰ τοῦτο μὲν οὖν ἀπειρον
 τὸ ἀρτίον ἔλεγον, διότι τῆς ἐπ' ἀπειρον τομῆς τὸ ἀρτίον αἴτιον· ἡ γάρ διχο-
 τομία τὴν ἐπ' ἀπειρον ποιεῖ τῶν μεγεθῶν τομήν. ἀπειρον δὲ καὶ ἡ ὅλη,
 διότι τοῖς μεγέθεσι καὶ πᾶσι τοῖς φυσικοῖς τῆς διαστάσεως καὶ ἀοριστίας
 15 καὶ τῆς ἐπ' ἀπειρον τομῆς καὶ πλήθους αὕτη ἐστιν αἰτία. διτὶ δὲ καὶ ὁ
 Πλάτων Πυθαγόρειος ὃν τὸ ἀπειρον τὴν ὅλην ἔλεγεν, αὐτῇ λέξει φησὶν ὁ
 Ἀριστοτέλης· Πλάτων γάρ φησι δύο τὰ ἀπειρα λέγει, τὸ μέγα καὶ
 τὸ μικρόν. διτὶ δὲ τὴν ὅλην τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἔλεγεν ὁ Πλάτων,
 σαφῶς εἰπεν ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ
 20 βιβλίῳ ταύτης τῆς πραγματείας, τὴν δὲ μονάδα τὸ εἶδος.

p. 202v 32 Εἰ καὶ μὴ πᾶν ἐστιν ἡ ἀπειρον ἡ πεπερασμένον.

'Ἐπειδὴ τὰ ὑποβεβλημένα τῷ φυσικῷ διεῖλεν εἰς τὸ πεπερασμένον καὶ
 τὸ ἀπειρον, οὐκ ἔστι δὲ καθολικὴ ἡ διαιρέσις ἡ κατὰ στέργησιν καὶ ἔξιν 45
 (μόνη γάρ ἡ κατὰ ἀντίφασιν διαιρέσις ἐπὶ πάντων ἀρμόζει τῶν ὄντων καὶ
 25 μὴ ὄντων), διὰ τοῦτο φησιν διτὶ πάντα τὰ ὑποβεβλημένα τῷ φυσικῷ διαι-
 ροῦνται εἰς τὸ ἀπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον, εἰ καὶ μὴ πάντα τὰ ὄντα ἡ
 ἀπειρά ἐστιν ἡ πεπερασμένα· ἐν οἷς γάρ ἀνάγκη πάντως ἡ τὴν ἔξιν
 ὑπάρχειν ἡ τὴν στέργησιν, ἐν τούτοις ἡ καθ' ἔξιν καὶ στέργησιν διαιρέσις
 ἰσοδυναμεῖ τῇ κατ' ἀντίφασιν διαιρέσει. ὥσπερ εἴ τις εἰπεν διτὶ τῶν

1 σ'] καὶ proclivi errore (cf. ad m 2v 17) K 2 πολυπλασιαζομένων Mt ἑαυτῶν L 3 τὸ
 θέλει K 4 συνδέσμου Mt τούτων fort. recte L 6 ἄλλον addidi ἄλλων] ἄλληλων L
 δὲ LK: δὴ Mt 7 τὸν μὲν L 8 διδυαζομένων M: συνδεξιαζομένων K 8 τῇ] τὴν K
 9 fort. ὥσπερ τὸ μὲν ἀρτίον 9 et 10 πρὸς] πρώτων L 10 περιττὸν] περὶ τὸν L ἀδιαι-
 ρέτου LK: διαιρετοῦ M: διαιρέτου t ἀδιαιρέσεώς t. nimirum & quod Trinacavellus
 voci διαιρετοῦ addi iusserat ut esset ἀδιαιρέτου, securus typotheta voci διαιρέσεώς prae-
 fixit 11 δορὶ L 13 τομὴν τῶν μεγεθῶν ποιεῖ L τομῆν] τολλῆ K 15 πλήθους
 scripsi: πάθους libri αὐτῇ L: αὐτῇ K: αὐτῇ Mt 16 αὐτῇ K 19 δ om. Mt
 19. 20 ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ex. gr. c. 4 p. 187a 17 21 μὴ εἴ prius ἡ (at cf. v. 26)
 om. M 23. 26 οὐκ ἔστι— πεπερασμένον om. L 23 τὴν στέργησιν Mt 26 πάντα
 supscr. L² 28 ὑπάρχειν LK: ἔχειν Mt 29 ἰσοδυναμοῖ L ὥσπερ γάρ εἴ t
 φησι

ἀνθρώπων οἱ μὲν ὅψιν ἔχουσιν οἱ δὲ τυφλοί εἰσι, περιελάμβανε πάντας τοὺς καὶ
ἀνθρώπους, διότι πέφυκεν ὁ ἄνθρωπος εὐθὺς ἡ ὅψιν ἔχειν ἡ τυφλότητα
καὶ ἴσοδυναμεῖ ἐπὶ τούτων ἡ κατὰ ἔξιν καὶ στέργησιν διαιρέσις τῇ κατὰ ^{εἰ}
ἀντίφασιν, εἰ μέντοι εἴπεν διτὶ τῶν κυνῶν οἱ μὲν ὅψιν ἔχουσιν οἱ δὲ τυφλοί
εἰσιν, οὐκέτι περιελάμβανε πάντας τοὺς κύνας ἡ διαιρέσις διὰ τὰ σκυλάκια.
οὖτω, φημί, ἐπειδὴ πάντα τὰ ὑποβεβλημένα τῷ φυσικῷ πεφύκασιν εὐθὺς
ἡ ἀπειρα ἡ πεπερασμένα εἶναι, διὰ τοῦτο εἴπεν διτὶ ἀνάγκη τὰ ὑποβεβλη-
μένα τῷ φυσικῷ ἡ ἀπειρα ἡ πεπερασμένα | εἶναι, εἰ καὶ μὴ πάντα τὰ καὶ
οὗτα περιλαμβάνει ἡ διαιρέσις αὕτη.

10 p. 202b33 Οἶον πάθος ἡ στιγμή· τῶν γὰρ τοιούτων ίσως οὐθὲν
ἀναγκαῖον ἐν θατέρῳ τούτων εἶναι.

Πάθος φησὶ λευκότητα ἡ μελανίαν καὶ ἀπλῶς ποιότητα. ταῦτα οὖν
οὔτε ἀπειρά ἔστιν οὔτε πεπερασμένα, ἐπειδὴ μηδὲ μεγέθη δλως. προσέ- ^ε
θηκε δὲ τὸ ίσως, διότι λέγεται ποτε πολλὴ καὶ ἡ λευκότης εἶναι καὶ
15 δλίγη, ὡς εἰργται καὶ ἐν Κατηγορίαις, οὐ καθ' αὐτὸν ἀλλὰ κατὰ συμβε-
βηκός, τῷ ἐν πολλῇ εἶναι ἐπιφανείᾳ. οὖτως οὖν λέγοιτ' ἀν καὶ ἀπειρος
εἶναι ποιότης ἡ πεπερασμένη, τῷ τὴν ἐπιφάνειαν ἐν ἦ ύπαρχει ἡ ἀπειρον
εἶναι ἡ πεπερασμένην. λεχθείη δ' ἀν καὶ τὸ σημεῖον ἀπειρον οὐ τῷ
ἀδιεξίτητον εἶναι, ἀλλὰ τῷ πέρας μὴ ἔχειν (αὐτὸν γὰρ πέρας ἔστιν), ὥσπερ
20 καὶ τὸν κύκλον ἀπειρόν φαμεν τῷ μὴ ἔχειν πέρατα, καὶ 'χιτῶνα ἀπειρόν'
φασι τὸν μὴ ἔχοντα διαιρέσιν, ἡ ¹⁰
πόσιν ἀπείρῳ περιβαλοῦσ' ύφάσματι.
ἐν θατέρῳ δὲ τούτων φησὶν ἐν τῷ ἀπείρῳ ἡ τῷ πεπερασμένῳ.

p. 202b36 Σημεῖον δὲ διτὶ τῆς ἐπιστήμης ταύτης οἰκεία ἡ θεωρία.

25 Τῆς φυσικῆς δηλονότι ἐπιστήμης. δείξας δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διτὶ οἰκείος τῷ φυσικῷ δὲ περὶ τοῦ ἀπείρου λόγος, νῦν δείκνυσι καὶ
ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν καὶ ἐπισήμων φιλοσόφων χρήσεως.

1 ἀνθρώπων επορει typogr. t περιελάμβανε LM: περιελάμβανεν K: περιελάμβανεν ἀν L²:
περιελαβε τ 2 δι' δ K 5 περιελαβε τ κύνας M 7 ἀπειρα εἶναι ἡ πεπερα-
σμένα L litterae τὸ ὑποβεβ- in ras. L 10 πάθος ὠστιγμὴ (sic) K οὐδὲν L

13 ἐπει L 15 Κατηγορίαι c. 6 p. 5b1 16 ἀπειρος L: ἀπειρο^ο M: ἀπειρον (K)t
19 αὐτὸ- ἔστιν om. Mt 20 καὶ (ante τὸν) om. Kt μὴ om. add. marg. M² χιτόνα K
21 φασι] cf. Soph. Fr. 481 Nauck διαιρέσιν] διέξιδον Orus ap. Etym. M. p. 120, 48
ἡ LKt: ἡ ML² 22 πόσιν κτλ.] Eurip. Or. 25 sq. ἡ πόσιν — ύφάσματι | ἔχετεν ποσὶν
Philoponi libri ἀπείρω L: ἀπειρα KMt περιβαλοῦσ' ύφάσματα Euripides: περιβαλοῦσα
ύφάσματα KMt: περιβάλλουσιν ύφάσμασιν L: περιβάλλουσ' ύφάσματα (superscr. εὐριπίδου) L²
23 φασιν L: φασιν δηλονότι L² τῷ utrumque om. L 24 τῆς ἐπιστήμης ταύτης LKM:
ταύτης τῆς ἐπιστήμης t cf. Aristotelis libri 27 παλαιῶν τὲ καὶ L

p. 203 a 6 Οὐ γὰρ χωριστὸν εἶναι λέγουσι τὸν ἀριθμόν.

k 6v

Οὐ τὸν ἀριθμὸν ἀπλῶς ἔλεγον εἶναι ἄπειρον, ἀλλὰ τὸν ἄρτιον ἀριθμόν.²¹
 τοῦτον οὖν τὸν ἀριθμὸν οὐ χωριστὸν ποιοῦσι, τουτέστιν οὐκ ἀσώματον
 οὐδὲ κεχωρισμένον παντελῶς τῶν αἰσθητῶν, ἀλλ’ ἐν αὐτοῖς οἷον στοιχεῖον
 5 αὐτῶν ὄντα. καὶ εἶναι δὲ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἄπειρον. ὡς δὴ ἄπειρον
 τι ποιούντων ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἥτοι κενὸν ἢ μᾶλλον ἵσως σῶμα, δπερ καὶ
 φασιν ἀναπνέοντας ἡμᾶς ζῆν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ ὁ Ἀριστοτέλης. φὶ καὶ
 δῆλον πάλιν συμβολικῶς ταῦτα παρ’ ἔκεινων λέγεσθαι· οὐ γὰρ δὴ τε²²
 τρῆσθαι τὸν οὐρανὸν ὑπενόουν, καὶ οὕτως ἔξαθεν εἰς τὸν κόσμον εἰσκρί-
 10 νεσθαι τὸ ἄπειρον, δπερ ἀναπνέοντας ἡμᾶς ζῆν, ἀλλὰ τὴν ἄπειρον ἵσως
 τοῦ δημιουργοῦ ἡγίτοντο δύναμιν, ἔξ ης τὸ εἶναι καὶ τὸ διαμένειν πᾶσιν
 ὑπάρχει. ἔξω δὲ τοῦ οὐρανοῦ ταύτην εἶναι οὐ τοπικῶς ἀκούστεον,
 ἀλλ’ οὐσιωδῶς, τουτέστιν ἐξηρημένην πάσης τῆς σωματικῆς οὐσίας. καὶ ὁ
 Πλάτων δὲ ἐν ταῖς ἰδέαις ἀποτιθέμενος τὸ ἄπειρον, τὸ κατὰ τὴν δύναμιν
 15 δῆπου ἄπειρον διν λέγοι, τῷ ἔχειν ἐπ’ ἄπειρον δύναμιν προακτικὴν²³
 τῶν τῇδε.

p. 203 a 10 Καὶ οἱ μὲν τὸ ἄπειρον εἶναι τὸ ἄρτιον· τοῦτο γὰρ
 ἐναπολαμβανόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ περιττοῦ περαινόμενον παρέχειν
 τοῖς οὖσι τὴν ἄπειρίαν.

20 Οἱ Πυθαγόρειοι, φησί, τὸ ἄπειρον τὸ ἄρτιον ἔλεγον· τοῦτο γὰρ αἴτιον
 ἔλεγον εἶναι τῆς ἄπειρίας τοῖς οὖσι· τὸ μὲν γὰρ περιττὸν περατωτικὸν
 καὶ ὄριστικὸν τῶν πραγμάτων (οὐ γὰρ δέχεται τὴν διάρεσιν), τὸ δὲ ἄρτιον
 ἄπειρον. τὸ οὖν ἄρτιον φησιν ἐναπολαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ περιττοῦ αἴτιον²⁴
 εἶναι τοῖς οὖσι τῆς εἰς ἄπειρον τομῆς τῶν τε εἰδῶν καὶ τῶν ἀτόμων, καὶ
 25 τῆς ἐπ’ ἄπειρον διαιρέσεως τῶν πραγμάτων· τὸ μὲν γὰρ περιττὸν περατοῦ
 καὶ ὄριζει, τὸ δὲ ἄρτιον τῆς ἐπ’ ἄπειρον τομῆς αἴτιόν ἐστιν ἀεὶ τὴν διχο-
 τομίαν δεχόμενον. ἔστιν οὖν καὶ ἐκ τούτων σαφὲς ὡς ἡγίτοντο διὰ μὲν
 τοῦ ἄρτιον τὴν ὅλην, διὰ δὲ τοῦ περιττοῦ τὸ εἰδός. ὄντος οὖν ἑκάστου
 εἰδούς καθ’ αὐτὸν ἀμεροῦς τε καὶ ἀδιαιρέτου, δταν μὲν *(ἐν)* τῇ ὅλῃ τοῦτο
 30 γένηται καὶ οἷον ἐναπολάβη δρίσαν αὐτήν, συμβαίνει εἰς πολλὰ ἄτομα κατα-²⁵

1 εἶναι λέγουσι KM: λέγουσιν εἶναι L: ποιοῦσι t 2 Οὐ τὸν—ἄρτιον ἀριθμόν om. L
 ἄρτιον marg. M²t: περιττὸν KM 5 αὐτῶν om. Mt καὶ εἶναι κτλ. cf. Aristote-
 telis libri 6 κενὸν] μένον L 7 ἐρεῖ Phys. Δ 6 p. 213 b 22 8 συμβολικῶς
 πάλιν λέγεσθαι ταῦτα παρ’ ἔκεινων L 10 ἵσως om. L 13 ἐξηρημένην scripsi:
 ἐξηρημένης mutatum in ἐξηρημένη L²: ἐξηρημένως compend. M et t καὶ
 om. L 14 τὸ ἄπειρον K: om. L: τὸ M: τοῦτο t τὴν om. L 15 πρακτικὴν M:
 πρακτικὴν L 18 παρέγειν LK: παρέχει Mt 19 οὖσιν K 23 οὖν LK: δὲ Mt
 ἄρτιον om. K 24 ἄπειρον Diels: ἄπειρα libri 26 τῆς om. superscr. M ἐπ’ ἄπειρα K
 27. 28 διὰ μὲν—περιττοῦ om. I. 29 ἐν addidi 30 δρίσασαν (δ- corr. ex ω-) L

μερισθῆναι, οὐ δι' ἑαυτόν (άπλοὺς γάρ ἔστι καὶ μονοειδῆς καὶ ἀδιάστατος ^{κ 6*}
δο τοῦ ἀνθρώπου λόγος τῆς οὐσίας), ἀλλὰ διὰ τὴν ὑλην ἐν τῇ γέγονεν· αὗτη
γάρ αἰτία τῆς ἐπ' ἄπειρον αἰδήσεως τοῦ πλήθους τῶν ἀτόμων. τοῦ εἶδος
ἐνδὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντος, ὥσπερ εἰς δακτύλιος εἰς κηρούς ἀλλοτε ἀλλούς
5 σφραγίζει. ἔστιν οὖν κάνταῦθα (αἴτιον) τῆς ἀπειρίας οὐχὶ τὸ εἶδος ἐν
τῷ δακτυλίῳ (ἐν γάρ τούτῳ καὶ τὸ αὐτό), ἀλλ' ἡ ὑλη, τουτέστιν ὁ
κηρός, θς ἀεὶ ὑπὸ αὐτοῦ ἐναπολαμβανόμενος ὅριζεται καθ' αὐτὸν ἀόρι-
στος ὥν.

p. 203*12 Σημεῖον δὲ εἶναι τούτου τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ἀρι-
10 θμῶν· περιτιθεμένων γάρ τῶν γνωμόνων περὶ τὸ ἐν καὶ χωρὶς
ὅτε μὲν ἄλλο γίνεται τὸ εἶδος, δὲ δὲ οὐ.

Κάνταῦθα ἐπισημειωτέον δτι καὶ αὐτὸς δ Ἀριστοτέλης οἶδεν αὐτοὺς
συμβολικῶς ταῦτα λέγοντας· ως γάρ δὴ τὸ ἄρτιον, δπερ ἔφη ὑπὸ τοῦ πε-
ριττοῦ περαίνεσθαι, μὴ ἐπὶ τοῦ κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς ἄρτιον καὶ περιττοῦ
15 λεγόντων, ἀλλὰ ἄλλα τινὰ διὰ τούτων σημαινόντων, ἐπῆγαγεν δτι σημεῖον
τῶν εἰρημένων ποιοῦνται τὸ συμβάν ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν, ως δὴ ἔκείνων, ⁵⁰
ών τινὸς ἀριθμοὺς σύμβολα εἰναί φασι, μὴ ὅντων ἀριθμῶν, καίτοι γε τὸ
περιττὸν ἦν καὶ τὸ ἄρτιον, ὃν τὸ μὲν ἔλεγον πέρας τὸ δὲ ἄπειρον· ἄλλα
τινὰ ἄρα διὰ τούτων γίνεται. τοῦτο μὲν οὖν εἰς τοσοῦτον, ἵνα δὲ μά-
20 θωμαίνει τὸ λεγόμενον, εἰπωμεν πρότερον τί καλοῦσι γνώμονα οἱ ἀριθμητικοὶ
καὶ οἱ γεωμετραι. ἐάν λαβῶν τετράγωνον χωρίον διέλῃ τοῦτο εἰς ἴσα
τέσσαρα τετράγωνα, τὰ τρία τετράγωνα σχῆμα ποιοῦντα ἐσικδε τῷ Γ στοι-
χείῳ γνώμων ὑπὸ τῶν γεωμετρῶν καλεῖται, δστις γνώμων περιτιθεμένος ^{κ 7*}
τῷ λοιπῷ τετραγώνῳ αὐξει μὲν αὐτό, ως ἐν Κατηγορίαις εἰργεται, ἄλλοι
25 τερον δὲ οὐ ποιεῖ· διὰ τοῦτο γάρ καὶ γνώμων προσγραφεύθη, δτι περιτ-

2 διὰ ομ. M αὐτὴ K 4 τοῦ ομ. L 5 αἴτιον addidit t 5. 6 ἐν τῷ] τῷ
ἐν τῷ L: fort. τὸ ἐν τῷ 7 δε] δ L καθ' αὐτὸ L 9 συμβένον K 10 περιτι-
θεμένων LK: παρατιθεμένων Mt: similis varietas v. 25 sq. p. 393,5 11 ὅτε (ante μὲν)

libri ἄλλο] ἐν ἄλλῳ L: ἄλλο δει et proxime γίγνεσθαι Aristoteles cf. p. 394,19 ὅτε
(sic) δὲ οὐ (ἐν L) LK: ομ. Mt 12 αὐτοὺς] αὐτοῦ KM 13. 14 ὑπὸ τοῦ περιττοῦ
περαίνεσθαι δπερ ἔφη L 14 ἐπὶ τοῦ] ἐπὶ τοὺς L 15 ἄλλα ομ. L διὰ
τούτων τινὰ L 16 τὸ συμβαῖνον L 17 γε] τε L 18 θλεγε M 19. μὲν]

δὲ μὲν K 19. 20 ἵνα δὲ θώμεν τὸ λεγόμενον εὔπομεν K 20 πρότερον τι (LKM)t
γνώμων

21 figuræ

appingit M

διέλη KM: διέλης (L)t

τοῦτο et ἴσα ομ. L.
p. 15*30 25 ὅτι] δ K

22 ἕστε L

23 ὅτι τις L

24 Κατηγορίαις c. 14

θέμενος τοῖς τετραγώνοις φυλάττει τὸ αὐτὸν εἶδος. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ k 7^τ τετραγώνων ὁ γνώμων τὸ αὐτὸν φυλάττει εἶδος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παντὸς παραλληλογράμμου· ἔστι γάρ γνώμων, ως ὁ γεωμέτρης δρίζεται, παντὸς παραλληλογράμμου τῶν περὶ τὴν διάμετρον παραλληλογράμμων ἐν ὀποιονοῦν 5 σὺν τοῖς δύο παραπληρώμασιν, διπερὶ περὶ τὸ αὐτὸν εἶδος περιτιθέμενος ἀεὶ τὸ αὐτὸν φυλάττει. καὶ οἱ ἀριθμητικοὶ δὲ γνώμονας καλοῦσι πάντας τοὺς περιττοὺς ἀριθμούς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἐὰν γάρ συνθῆς ἀπὸ μονάδος ἐφεξῆς πάντας τοὺς περιττοὺς ἀριθμούς, οἷον α' γ' ε' ζ' θ' ια' ιγ', καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον, εἴτα ἀρέσμενος συνθῆς τὸν γ' τῇ μονάδι, ποιεῖς τετρά- 10 γωνον ἀριθμὸν τὸν δ' (τετράγωνος δὲ καὶ ἡ μονάς· ἀπαξ γάρ ἡ μία· πάλιν μίαν ποιεῖ), εἴτα τῷ δ' ἐπισυνθεὶς τὸν ε' ποιεῖς τὸν θ' πάλιν τετράγωνον, καὶ τούτῳ τὸν ζ' ποιεῖς τὸν ιε', καὶ τούτῳ τὸν θ' ποιεῖς τὸν κε', καὶ τούτῳ τὸν ια' ποιεῖς τὸν λε', καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον τοὺς ἐφεξῆς περιτ- 15 τοὺς τοῖς γινομένοις συντιθεὶς τὸ αὐτὸν εἶδος φυλάττεις τῶν τετραγώνων.

15 καὶ ἀλλήγον δὲ γένεσιν τῶν τετραγώνων παραδίδοσιν, εἰ καὶ τοῦ προκειμένου μικρὸν παρεκβαίνομεν, τὴν λεγομένην κατὰ δίστολον, οὐ μόνον τὴν γενεσιν τὴν τῶν τετραγώνων ἀριθμῶν ἡμᾶς διδάσκουσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν πλευρὰν ἀφ' ἣς ἔκαστος ἀναγράφεται. ἐκθοῦ γάρ τὸ χύμα τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ μονάδος καὶ ἐπ' ἄπειρον, εἴτα ἀρέσμενος ἀπὸ μονάδος καὶ συντιθεὶς 20 τοῖς ἐφεξῆς ἀναπόδιζε μέχρι τῆς μονάδος, καὶ πάντας τοὺς γινομένους τε- 15 τραγώνους εύργεις, οἷον α' β' γ' δ' ε' ζ'. ζ' γ' θ' ι' ια' ιγ' καὶ ἐπ' ἄπειρον· σύνθεις τὴν μονάδα τῇ δυάδι, καὶ ἀνάχαρμψας ἐπισύνθεις τὴν μονάδα, καὶ ποιεῖς τὸν δ' τετράγωνον· πάλιν ἀρέσμενος μέχρι τοῦ γ' καὶ ἀνάχαρμψον πάλιν μέχρι τῆς μονάδος, καὶ ποιεῖς τὸν θ'. καὶ τὸν ἀριθμὸν 25 μέχρις οὐ ποιεῖς τὴν σύνθειν, τοῦτον εύργεις πλευράν τοῦ γενομένου τετραγώνου· ὁ γάρ β' τοῦ δ' πλευρά, ὅμοιώς τοῦ θ' ὁ γ' (ἔως γάρ τοῦ γ' συνθέντες ἀνεποδίσαμεν), καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον. τοῦτο μὲν οὖν ἔξω 20

2 τῶν τετραγώνων L	3 figuram		appingit L	3. 4 ἔστι—
--------------------	-----------	--	------------	------------

παραλληλογράμμου ομ. L 3. δ γεωμέτρης Euclid. Elem. II def. 2 γεομέτρης τ. 4 ἐνοποιοῦν M 5 διπερ L 7. 8 διὰ τὴν—ἀριθμούς ομ. Mt 7 immo ἐκθῆς νοι ἐκθῆ cl. v. 18 8 ἐφεξῆς πάντας K: ομ. L at cf. p. 394,6 9 εἴτα KM: εἰ L: εἰ γάρ τ. συνθεὶς K γ' τῇ K: τρία τῇ L: τρία τῇ M: α' τριτῇ t 10 τὸν δ LK: τὸν τέταρτον Mt τετράγωνως (sic) K καὶ ἡ μονάς LK: ομ. M: ἡ μονάς de conjectura t 10. 11 ἡ μία πάλιν μίαν ποιεῖ εἴτα LK: ἡ μία μία. εἴτα πάλιν Mt 12 prius τούτων ex τούτων K τὸν (ante ιε') ομ. K 13 οὕτω L τοὺς] τοῖς L 14 γενομένοις emendat t 15 τῶν] τὸν K 17 τὴν (ante τῶν) ομ. Mt 18 ἔκαστος t: ἔκαστ M: ἔκαστον LK ἐκθοῦ et χύμα scripsi: ἐκθοῦ et χύμα (cf. Lobeck, Paralipom. p. 417 sqq.) libri γάρ ομ. L 18. 19 ἀριθμῶν ἀπονάδος (sic) K 21 ζ' ομ. Mt 23 post ἀρέσμενος addit σύνθεις fortasse recte L 24 ἀνάχαρμψον LKM: ἀνάχαρμψας (sic) t post μονάδος (μοηάδος εrrōre typogr.) addit ἐπισύνθεις (sic) t 25 μέχρις οὐ K: μέχρις οὖν L 26 πλευρά LK 27 ἀνεποδίσαμεν K: ἐνεποδίσαμεν L

τοῦ προκειμένου, δέ φησιν ἐνταῦθα, τοῦτό ἐστιν· διτι, φησί, τὸ μὲν κ⁷ ἄρτιον ἀπειρον ὃν, διταν συμπλακῆ τῷ περιττῷ, ἀπειρίας αἰτίου γίνεται καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν γινομένοις, τὸ δέ περιττὸν διὰ τὸ περατωτικὸν εἶναι καὶ πέρας ὄρισμοῦ καὶ ταυτότητος αἰτίου γίνεται τοῖς ἐξ αὐτοῦ, σγμεῖον τὸ ἐπὶ 5 τῶν ἀριθμῶν τούτων τῶν ὀστητοικῶν συμβαῖνον. ἐὰν γάρ ἀπὸ μονάδος καὶ ἐφεξῆς πάντας τοὺς περιττοὺς ἐπισυνθῆς ἀλλήλοις, οὓς καὶ γνώμονας καλεῖ, δεῖ τοὺς γινομένους τετραγώνους εύρήσεις (οὗτως ὄρισμοῦ τινος καὶ 25 ἐνότητος τὸ περιττὸν αἰτίου, θεωρεῖται καὶ πέρας αὐτὸς ἐκάλουν), ἐὰν δὲ τοὺς ἄρτιος ἐπισυνθῆς τῇ τε μονάδι καὶ ἐφεξῆς πᾶσιν εἴτε ἀρτίοις εἴτε περιτ- 10 τοῖς, οὐδέποτε τὸ αὐτὸς ποιήσεις, ἀλλ' οὐδέσεις ἐπ' ἀπειρον τῇ ἐξαλλαγῇ τῶν γινομένων ἀριθμῶν· σύνθετες γάρ τὴν μονάδα τῇ δυάδι καὶ ποιήσεις [τὸν γ'] τρίγωνον, καὶ τούτῳ τὸν δ' καὶ ποιήσεις ἐπτάγωνον, τούτῳ τὸν σ' καὶ πάλιν ἔτερον εἰδος. οὐ μόνον δὲ ἑαυτοῖς ἐπισυντιθέμενοι οἱ ἄρτιοι ἀόριστα γεννῶσι καὶ ἀπειρα, ἀλλὰ καὶ τοῖς περιττοῖς. οὗτως 20 15 ἄρα τὸ ἄρτιον πρὸς τῆς ἀπειρίας ἐστὶ καὶ τοῦ ἀόριστου, τὸ δὲ περιττὸν πρὸς τοῦ ὅρου καὶ τοῦ πέρατος· καλῶς οὖν ἀπειρον τὸ ἄρτιον ἐκάλουν. ἔχει δὲ ἡ λέξις ἀσάφειάν τινα διὰ τὴν συντομίαν.

Περιτιθεμένων γάρ, φησί, τῶν γνωμόνων περὶ τὸ ἐν καὶ χωρὶς ὅτε μὲν δεῖ ἄλλο γίνεσθαι τὸ εἰδος, ὅτε δὲ ἐν. τῶν γνωμό- 20 νῶν, φησίν, ἡ περὶ τὸ ἐν συντιθεμένων αἵ, (ἢ) κατὰ τὸν εἰργμένον ἡμῖν τρόπον δεῖ ἄλλήλοις ἐπισυντιθεμένων, ἐν δεῖ καὶ τὸ αὐτὸς γίνεται εἰδος. 25 εἰ δὲ χωρὶς συντεθῶσι, τουτέστι μὴ ἑαυτοῖς ἐπισυντεθῶσιν ἀλλὰ τοῖς ἄρτίοις, οὐδέποτε τὸ αὐτὸς εἰδος γενῆσεται, ὡς εἰπομεν. τὸν β' σύνθετον τῇ μονάδι, είτα τῷ γ', είτα τῷ ε', ἥγουν ἔνα τῶν γνωμόνων δεῖ τοῖς 25 ἐφεξῆς ἀρτίοις οἷον τὸ γ' τῷ β' καὶ δ' καὶ σ'. κατ' οὐδένα γάρ τρόπον ὀρισμένον τι εἰδος γίνεται, ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον ἡ ἐξαλλαγὴ οὐδεύει. καλῶς ἄρα εἰπομεν διτι τὸ ἄρτιον ἐναπολαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ περιττοῦ καὶ περαινόμενον παρέχει τοῖς οὖσι τὴν ἀπειρίαν· δεῖ μὲν γάρ διὰ τὴν 40 εἰδοποιίαν τῆς συμπλοκῆς, τῆς δὲ ἀπειρίζεις μόνως τὸ ἄρτιον αἰτιον, ὡς 30 οὐδέεικται.

1 φησί et 2 γίνεται om. L 4 ὄρισμὸν K 5 δακτυλικῶν intelleges cl. p. 428, 14 6 ἐπισυνθῆς K: ἐπισύνθης M 7 τοῦ γινομένου primitus L ὄρισμού] ἀριθμοῦ L τινος om. Mt 9 prius εἴτε om. Mt 12 τὸν γ' delevi γ'] τρία L 14. 16 τοῖς περιττοῖς—ὅρου καὶ iterat L 15 πρὸ τῆς LM 16 ἄρτιον marg. M²: περιττὸν LKM 17 ἀσάφειαν marg. M²: ἀσφάλειαν M 18 φησί om. t 19 δὲ μὲν K δεῖ ἄλλο (post aliō add. τε L: expunxit L²) LKM: ἄλλο δεῖ ex Aristotele t γίγνεσθαι Lt δεῖ δὲ ἐν K 20 ἡ (ante περὶ) LM: om. (K) t δεῖ, ἡ scripsi: δεῖ KLM: τοῦτ' ἐστὶ t 21 γίνεται] compend. γ' L 22 συντεθῶσι L: συντεθῶστε M: συντεθῶσιν K: συνθετῶσι t ἐπισυντεθῶσιν KL: συντεθῶσιν M: ἐπισυνθετῶσιν t 24 ἥγουν ἔνα scripsi: ἥγούμενα LM et compend. K: ἥγουμένων t γνωμῶν KLM 25 τὸ γ' τῷ corr. M: τοῦ γ' τῷ pr. M et Kt: τὸ γ' τῷ L 27 δεῖ τὸ L: δεῖ K: καὶ τὸ Mt 28 παρέχειν t 29 μόνον Mt

p. 203-15 Πλάτων δὲ δύο τὰ ἄπειρα, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. k 7r

Διὰ τοῦτο δύο τὰ ἄπειρα, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, διότι ἐν τῇ τῶν μεγεθῶν διχοτομίᾳ τὸ μὲν τῶν μορίων ἐπ' ἄπειρον αὔξεται, τὸ δὲ ἔτερον ἐπ' ἄπειρον μειοῦται. τούτου δὲ τοῖς μεγέθεσι τὴν ὅλην αἰτίαν εἶναι 5 ἔλεγεν, ἣν καὶ μέγα καὶ μικρὸν ἔχαλει δι' αὐτὸ τοῦτο, διὰ τὸ τούτων αἰτίαν εἶναι· πρώτως γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ εἶδος γενόμενον εὐθὺς τὴν κατὰ τὸ μικρὸν καὶ μέγα ἵσχει διαφοράν.

p. 203-16 Οἱ δὲ περὶ φύσεως πάντες ὑποτιθέασιν ἔτέραν τινὰ φύσιν τῷ ἄπειρῳ τῶν λεγομένων στοιχείων.

10 'Αντιδιαστέλλει τοὺς φυσικοὺς τοῖς Πυθαγορείοις καὶ Πλάτωνι μᾶλλον περὶ θεολογίαν ἐσχολακόσι. πάντες οὖν οἱ φυσικοί, φησίν, οὐκ οὐσίαν εἶναι τὸ ἄπειρον ὑποτίθενται, ἀλλὰ συμβεβήκος μὲν εἶναι τὸ ἄπειρον 50 ἔτέραν δὲ οὐσίαν ὑποκείσθαι τούτῳ, ἀλλος δὲ ἀλλήν ὑπετίθετο, ἣν καὶ ἀρχὴν τῶν ὄντων ὑπενόει. κοινὸν οὖν αὐτοῖς τὸ τε συμβεβήκος καὶ 15 μὴ οὐσίαν εἶναι λέγειν τὸ ἄπειρον, καὶ διὰ τοῦτο μὴ καθ' αὐτὸ ἀρχὴν λέγειν αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβήκος· ἀρχὴ γὰρ ἐκάστῳ καθ' αὐτὸ ἀλλη. ἡτοι ὁ ἀλλος ἡ τὸ ὄντων ἡ ἔτερόν τι, τῇ δὲ ἀρχῇ συμβεβήκεναι τὸ ἄπειρον 55 ὑπέθεντο διὰ τὴν ἀειγενεσίαν. ή, μὲν οὖν κοινὴ τῶν φυσικῶν ὅόξα περὶ τοῦ ἄπειρου αὕτη, τίς δὲ ἡ πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν διαφορά, ἐφεξῆς δεῖ- 20 κνυσί, καὶ τέως ἀλλος ἀλλήν ὑπέθετο ὑποκειμένην τῷ ἄπειρῳ οὐσίαν. k 7v

p. 203-18 Τῶν δὲ πεπερασμένα ποιούντων τὰ στοιχεῖα οὐδεὶς ἄπειρα ποιεῖ.

Οὐδεὶς, φησί, τῶν ὑποθεμένων πλείονα εἶναι τὰ στοιχεῖα πεπερασμένα δὲ κατὰ ἀριθμόν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἄπειρα κατὰ 25 μέγεθος ποιεῖ οὐτε ἐν οὐτε πλείονα· εὐηθες γὰρ τοῦτο καὶ ἀδύνατον. εἴτε 5 γὰρ ἐν εἴη ἄπειρον, τὸν πάντα καθέξει τόπον καὶ τοῖς ἀλλοις οὐ δώσει χώραν εἰς τὸ εἶναι, εἴτε πλείω εἴη ἄπειρα, ἔπι ἀτοπωτέρα ή ὑπόθεσις· εἰ 50 γὰρ ἐν οὐ δυνατὸν ἄπειρον εἶναι πλείονων ὄντων τῶν στοιχείων, πολλῷ δῆπου πλείονα εἶναι ἄπειρα ἀδύνατον.

1 καὶ τὸ om. add. L² 3 αὔξεται LK: ἐπαύξεται Mt 4 οὗτος δὲ τοῖς μὲν εἶδει τὴν ὅλην L 5 ἔχαλλει K τούτων τὴν αἰτίαν Mt 7 μέγαν ἵσχει K 8 δῆτ πάντες LKM: ἀπαντεῖς δὲ e vulgato Aristotele t at cf. Diels, z. *Textgesch.* p. 21 13 ante ἔτέραν iterant ὑποτίθενται Mt ἀλλως K 15 post τοῦτο interciderit τὸ μὴ (ante καθ') K: οὐ μὴ (?) L: om. M: οὐ M²t 16 μὲν γὰρ ἐκάστου L 17 συμβεβήκεναι τὸ ἄπειρον L: συμβεβήκος τὸ ἄπειρον K: τὸ ἄπειρον συμβεβήκος Mt 21 τὰ om. t et Aristotelis libri 24. 25 κατὰ (τὸ addunt Mt) μέγεθος LMt: καὶ τὰ μεγέ K
27 χώραν K 28 πλειόνων] πλείω L 29 δήπου] δήπου μᾶλλον t at cf. p. 316, 24.
344, 24. 412, 5. 10. 414, 9. n 2^v2, unde conicias γε δήπου ἄπειρα εἶναι L

p. 203•19 Όσοι δὲ ἄπειρα ποιοῦσι τὰ στοιχεῖα, καθάπερ Ἀνα-¹⁰
ξαγόρας.

Οἱ ἀριθμῷ, φησίν, ἄπειρα ποιοῦντες τὰ στοιχεῖα (οὗτοι δὲ ἡσαν Ἀνα-¹⁰
ξαγόρας τε καὶ οἱ περὶ τὸν Δημόκριτον, ὁ μὲν ἄπειρους εἶναι λέγων τὰς
5 ὄμοιομερείας οἱ δὲ τὰς ἀτόμους) διαφέρουσι τῶν ἐν μὲν ὑποτιθεμένων τὸ
στοιχεῖον ἄπειρον δὲ τῷ μεγέθει (οὗτοι δὲ ἡσαν οἱ εἴτε τὸ ὅδωρ ἢ τὸ
ἀέρα ἢ τὸ μεταξὺ ὑποτιθέμενο), τῷ τοὺς μὲν συνεχὲς ποιεῖν τὸ ἄπειρον,
ἔπει τοι ἔν τι σῶμα, τοὺς δὲ τῇ ἀρχῇ τὸ ἄπειρον ποιεῖν· ἄπειρων γάρ
οὐσῶν τῶν ὄμοιομερειῶν κατὰ ἀριθμὸν συμβαίνει ἀπτομένων αὐτῶν ἐν τι
10 κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ ἄπειρον γενέσθαι σῶμα. πανσπερμίαν δὲ τῶν 15
σχημάτων φησίν, ὅτι τὰς ἀτόμους οἱ περὶ Δημόκριτον οὐδὲ μόνον κατὰ τὸν
ἀριθμὸν εἶναι ἔλεγον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σχήμασιν ἄπειρους.

p. 203•23 Καὶ οἱ μὲν ὄτιοῦν μόριον εἶναι μῆγμα ὄμοιώς τῷ παντὶ¹⁵
διὰ τὸ ὄραν ὄτιοῦν ἐξ ὄτουσιν γινόμενον.

Δημόκριτος καὶ Ἀναξαγόρας διαφέρουσι τῶν ἀλλων φυσικῶν τῷ ἔκει-²⁰
νους μὲν συνεχὲς εἶναι λέγειν τὸ ἄπειρον, τούτους δ' ἐξ ἀπτομένων ἄπειρων
κατὰ ἀριθμὸν συγκεισθαί, ὡς συμβαίνειν αὐτοῖς ἀρχεσθαι μὲν ἐκ τοῦ κατ'
ἀριθμὸν ἀπείρου, τελευτὴν δὲ εἰς τὸ κατὰ μέγεθος ἄπειρον, κοινωνοῦντες
οὖν κατὰ τοῦτο, διαφέρουσι τῷ τὸν μὲν Ἀναξαγόραν, ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν τῷ
25 ἔκκρισει τὰς ὄμοιομερείας, Δημόκριτον δὲ μὴ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν τὰς ἀτό-²⁰
μους. καὶ οἱ μὲν ὄτιοῦν μόριον εἶναι μῆγμα ὄμοιώς τῷ παντὶ διὰ
τὸ ὄραν ὄτιοῦν ἐξ ὄτουσιν γινόμενον. ὁ δὲ Ἀναξαγόρας, φησίν,
μέσπερ ἐν τῷ ὅλῳ κατὰ ἀρχὰς πάντα μεριχθαι ἔλεγε, καὶ εἶναι οἷον μίαν
ὄμοιομερειῶν μεγάλην ἔχουσαν πάντα ἐν ἑαυτῇ, οὗτοι καὶ ἐν ἔκάστῳ τῶν
30 κατὰ μέρος πάντα ἐνυπάρχειν ἔλεγεν. εἰς ταύτην δέ, φησί, τὴν δόξαν
ἡνέχθη διὰ τὸ ὄραν πάντα ἐκ πάντων γινόμενα, γίνεσθαι δὲ μηδὲν ἐκ τοῦ
μὴ οὗτος, μήτε ἐξ οὗτος μὲν ἐτεροειδῶν δέ, ἀλλὰ τὸ ὄμοιον ἐκ τοῦ ὄμοιον.²⁵
ῶστε ἐνυπῆρχεν ἐν τῇδε τῇ σαρκὶ πάντα κατ' ἐνέργειαν, καὶ ἔκκρινεται ἐξ
αὐτῆς διπερ ἀν τύχῃ πρότερον ἐπιτηδείως ἔχον πρὸς τὴν ἔκκρισιν. ἐνθεν
35 γάρ, φησίν, ἔοικε καὶ ὄμοιον πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι ποτε ἀποφῆνασθαι. εἰ

1 δ' ἄπειρα Lt 4 τὸν om. L 6 οἱ εἴτε M: οἱ ἥτε K: οἱ τε L: οἱ ἥτοι t τὸν]
τῶν errore typogr. t 8 ἐν τις K 9 οὗτων τῶν ὄμοιομερῶν L ὄμοιομε-
ριῶν t 10 γενέσθαι καὶ ἄπειρον L πανσπερμία L 11 τὸν om. L 13 οἱ
LM: δ ex Aristotele (K)t at cf. v. 21 τῶν μορίων Aristotelis libri praeter I et corr. E
όμοιώς μῆγμα ex Aristotelis vulgata t 14 γινόμενον t 16 λέγειν εἶναι L 17 ἀρ-
γεσθαι κτλ.] cf. Themist. p. 222, 21 21 μόριον obliteratum M: om. t 22 γινόμε-
νος K δὲ recte om. M 23 κατὰ ἀρχὴν L 23. 24 ὄμοιομερειῶν τὸ πᾶν (om. μίαν) L
24 πάντα (in exitu versus) τὰ ἐν M 25 δὲ LK: γάρ Mt 26 fort. μηδὲν (μήτε) ἐκ vel
v. 27 μηδὲ 28 ἐνυπῆρχον L ἔκκρινεσθαι LK 29 ἐπιδείως K 30 ὄμοιον κτλ.]
cf. p. 397, 21. Anaxag. fr. 1 Mull. 30 ἀποφῆνασθαι ποτὲ L

γάρ ήδε ἡ σάρκη, φησί, καὶ τόδε τὸ δστοῦν ἐκ πάντων ἀν γένοιτο καὶ ἔξ k 7^v
αὐτῆς πάντα, καὶ διούν ἔξ ὄτουσῦν γένοιτ' ἄν. ὥστε πάντα ἐκ πάντων.
εἰ δὲ πάντα ἐκ πάντων, ἔστι δὲ οὐ μόνον ἀρχὴ τῆς διακρίσεως τοῦδε τοῦ
δστοῦ καὶ τῆς διακρίσεως τῆς σαρκός, ἀλλὰ καὶ πάντων τῆς διακρίσεως ἔστιν ἀρχή. 25
5 ἔστικεν ἄρα πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι πρὶν ἀρέασθαι διακρίνεσθαι. εἰ γάρ πάν-
των τῆς διακρίσεως ἔστιν ἀρχή, πᾶν δὲ ἐκ παντὸς διακρίνεσθαι πέφυκε,
πρὶν ἄρα ἀρχὴν λαβεῖν τῆς διακρίσεως τὰ πράγματα, ὅμοι πάντα ἦν.
πᾶσα γάρ διάκρισις ἀπό τίνος χρόνου ἤρετο. δτι δὲ καὶ πάσης δια-
κρίσεως ἔστιν ἀρχή, ἐφεξῆς κατασκευάζει ὡς ἐκ προσώπου Ἀνακαγόρου,
10 τὰ μὲν λαμβάνων ὄμοιογύμενα ἐκ τῆς αὐτοῦ δύνης, τὰ δὲ κατὰ τὸ ἀκό-
λουθον ἐκ τῶν εἰλημμένων συλλογιζόμενος. δύνειε δὲ ἐναντίον τι λέγειν ἐν- 40
ταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ εἰρημένοις περὶ Ἀνακαγόρου.
ἔκει μὲν γάρ ἔλεγε βούλεσθαι μὲν τὸν νοῦν διακρίναι τὰς ὄμοιομερείας, μὴ
δύνασθαι δέ, διὸ καὶ ἀνόητον ἔλεγεν εἶναι τὸν νοῦν τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχει-
15 ροῦντα, ἐνταῦθα δέ φησιν ἔξ ἀρχῆς τίνος ἀρέασθαι τὸν νοῦν διακρίνειν
τὰς ὄμοιομερείας. λέγομεν οὖν δτι οὐκ εἰσὶ ταῦτα ἐναντία. ἔκει μὲν γάρ
περ ἐκάστης τῶν κατὰ μέρος ὄμοιομερεῶν ἔλεγεν δτι οὐ δύναται εἰλικρινῶς
ἐκάστην διακρῖναι ὄμοιομέρειν, οἷον σαρκός, μηδὲν ἔχουσαν ἐν αὐτῇ ἑτέρας 45
οὐσίας, ἐνταῦθα δέ φησιν δτι τὴν μίαν καὶ ἀπειρον τῷ μεγέθει ὄμοιομέ-
20 ρειαν, ἐν τῇ πάντα ἦν τὰ δύντα, διὸ τὴν καὶ ἔλεγε τὸ 'ἦν ὅμοι πάντα χρῆ-
ματα', διακρίνει εἰς μερικὰς ὄμοιομερείας, οὐκ εἰλικρινεῖς, ἀλλὰ πάντα καὶ
αὐτὰς ἔχούσας, φαινομένην δὲ καὶ δνομαζομένην ἀπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος.

p. 203-28. Ἐπεὶ γάρ τὸ γινόμενον ἐκ τοῦ τοιούτου γίνεται σώ-
ματος, πάντων δέ ἔστι γένεσις.

25 Βούλεται κατασκευάσαι δτι καὶ ἀρχὴ τῆς διακρίσεως ἔστι πάντων, 25
καὶ πρὶν διακριθῇ, πάντα ἦν ἐν πᾶσι. λαμβάνει οὖν δτι πᾶν τὸ γινόμενον.
ἐκ τοῦ ὄμοιου γίνεται (τοῦτο γάρ ἔστι τὸ ἐκ τοῦ τοιούτου) καὶ δτι πάν-
των ἔστι γένεσις, οὐχ ἀμα δέ, ἀλλὰ τοῦδε πρὸ τοῦδε, δπερ ἀν ἐπιτη- k 8^v
δειότερον ἦν πρὸς ἔκκρισιν. δεῖ δέ, φησί, καὶ ἀρχὴν τίνα τῆς γενέσεως
30 ποιητικὴν εἶναι, αὕτη δέ ἔστι κατ' Ἀνακαγόραν ὁ νοῦς· εἰ οὖν μηδέν ἔστιν
ἀγένητον, τὸ δὲ τῆς γενέσεως αἴτιον ὁ νοῦς ἀπό τίνος ἀρχῆς ἤρετο δια-
κρίνειν τὰ πράγματα, ἀρχὴ ἄρα ἔστι τῆς διακρίσεως ἀπάντων. ἀλλὰ μὴν
καὶ πᾶν ἐκ παντὸς γίνεται, ἀδύνατον δέ τὸ γινόμενον μὴ ἐκ τοῦ ὄμοιου 5

1 ἡδε] δη δε K ἐκ παντὸς L 2 αὐτῆς LK: αὐτοῦ Mt γένοιτ' οι. K
ῶστε καὶ L 3 εἰ—ἐκ πάντων οι. L 5 διακρίνασθαι L 7 ἄρα om. L 8 γάρ
ἡ διάκρισις t post δτι δὲ iterant (ex v. 7) τὰ πράγματα ὅμοι πάντα ἦν Mt 11 εἰλη-
μένων K δὲ LK: δ' M: δ' ἀν emendat t τι οι. K 12 πρώτῳ λόγῳ c. 4
p. 188-9 13 μὲν (ante τὸν) οι. Mt 16 λέγωμεν K οὖν καὶ δτι L
18 et 19 sq. ὄμοιομερεῖαν K 18 μηδὲν LK: μὴ Mt αὐτῆς libri 20. 21 πάντα τὰ
χρῆματα K 21 ὄμοιομερεῖς t εἰλικρινεῖν K 22 φαινομένας ετ δνομαζομένας emen-
dat t 24 δέ ἔστι M: δέ ἔστιν K: γάρ ἔστι L: δ' ἔστι t 29 ἦν] ἦ τινα οι. I.
29. 30 ποιητικὴν τῆς γενέσεως Mt 30 αὐτῇ K μηδὲν εἶναι L 31 ἀγέννητον Mt

γενέσθαι, ἀνάγκη ἄρα πᾶν ἐν παντὶ εἶναι, οὐαὶ οὕτως τὸ πᾶν ἐκ παντὸς ^{κ 8r}
ἐκκρίνηται. πρὶν δὲ ὁ νοῦς ἀρέηται διαχρίνειν, οὐδὲν ηὔ διαχεκριμένον.
οὐδὲν γάρ ἄλλο τι διαχρίσεως αἴτιον ηὔ νοῦς· ἀνάγκη ἄρα ὁμοῦ πάντα
εἶναι. εἰ γάρ ὁ νοῦς μὲν τῆς διαχρίσεως τῶν πραγμάτων αἴτιος, μὴ πᾶν
δὲ ἐκ παντὸς ἐπεφύκει γίνεσθαι, οὐχ ηὔ ποτε ὁμοῦ πάντα, εἴτε ἐπεφύκει
μὲν πᾶν ἐκ παντὸς γίνεσθαι, μὴ δὲ μόνος αἴτιος ηὔ τῆς διαχρίσεως,
οὐδὲ οὕτως ηὔ ἀνάγκη πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι, δυνατὸν δὲ καὶ ἄλλως κατὰ
μικρὰς ὁμοιομερείας διηγῆσθαι τὸ πᾶν, ὥσπερ καὶ νῦν. ¹⁰

p. 203a34 Ἀλλ' ὅμως γε αὐτῷ τὸ κοινὸν σῶμα ἐν πάντων ἐστὶν
10 κατὰ τὰ μόρια καὶ σχήματι διαφέρον.

Ο Δημόκριτος, φησί, τὰ πρῶτα σώματα λέγω δὴ τὰς ἀτόμους ἀγε-
νήτους φησίν (οὐδὲν γάρ ἐκ τοῦ ἑτέρου γίνεται, οἷον η σφαιρικὴ ἐκ τῆς ¹⁵
πυραμοειδοῦς), μίαν μέντοι κοινὴν φύσιν σώματος ὑποτίθησι τοῖς σχήμασι
πᾶσι, τούτου δὲ μόρια εἶναι τὰς ἀτόμους μεγέθει καὶ σχήματι διαφερούσας
15 ἀλλήλων· οὐ μόνον γάρ ἄλλο καὶ ἄλλο σχῆμα ἔχουσιν, ἀλλ' εἰσὶν αὐτῶν
καὶ αἱ μὲν μείζους αἱ δὲ ἐλάττους.

p. 203b4 Εὐλόγως δὲ καὶ ἀρχὴν αὐτὸν τιθέασι πάντες.

Δείξας δτι ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τοῦ ἀπείρου λόγος, ἐκ τε τοῦ
τὰ ὑποβεβλημένα τῷ φυσικῷ πράγματα διαιρεῖσθαι εἰς τὸ ἀπειρον καὶ τὸ
20 πεπερασμένον, καὶ ἐκ τοῦ πάντας τοὺς παλαιοτέρους μὴ μόνον ὑποθέσθαι ²⁰
εἶναι τὸ ἀπειρον, ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι τῶν ὄντων, νῦν βιούεται
δεῖξαι δτι εὐλόγως, ὑποθέμενοι εἶναι τὸ ἀπειρον, ἀρχὴν αὐτὸν ὑπέθεντο
εἶναι· εἰ γάρ δλως ἐστιν, ἀδύνατον μὴ ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι. ἀνάγκη γάρ
εἰ ἐστιν, η μάτην εἶναι η ἔνεκά του. μάτην μὲν οὖν οὐκ ἐστι· τὰ γάρ
25 μάτην σπάνια, τὸ δὲ ἀπειρον τῶν αἱ ὠσαύτως ἔχοντων (καὶ γάρ ἀφθαρ-
τον καὶ ἀγένητον)· οὐκ ἄρα μάτην, ἀλλ' ἔνεκά του. ἀλλ' εἰ ἔνεκά του, η

1 γίνεσθαι Mt ἐν παντὶ] ἐκ παντὸς L τὸ om. L 2 κρίνηται M δὲ τὸν
νοῦν t ἀρέηται LK: ἀρέεται superscr. M²: ἀρέεσθαι t 3 τι om. Mt 4 εἰ
ασθαι
LK: εἴτε (K)t 7 ἐν πᾶσιν] ἐκ πάντων L δὲ KM: γάρ (L)t 8 μικρὸν t
9 γε om. t αὐτῷ L: αὐτῷ (sic) K: αὐτῷ Mt cf. Diels z. *Textgesch.* p. 9 9 ἐν πάντων
KM: πάντων L: ἀπάντων e vulgato Aristotele t at cf. SimPLIC. p. 462,12 ἐστὶν KM:
ἐστὶν ἀρχή, μεγέθει εκ Aristotele Lt: scripscrim ἐστί, μεγέθει 10 τὰ om. M
σχήματα L 11 τὰ πρῶτα om. L ἀγένητος K: ἀγεννήτος M: ἀγενή (sic) L:
ἀγένητά t 12 οὐδὲ γάρ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας sine iusta causa t 13 σώματος
ὑποτίθησιν τοῖς σχήμασι K: σώματος τοῖς σχήμασιν ὑποτίθησι L: ὑποτίθησι σώματος τοῖς σχή-
μασι Mt 15 γάρ ἄλλης ἄλλο σχῆμα (om. ἔχουσιν) L . ἄλλο σχῆμα] ἄλλως σχῆμα K
16 καὶ om. Lt 17 lemma om. K αὐτὸν mut. in αὐτῷ M 18 τε om. L
22 κατέθεντο L 26 ἀγένητον Mt ἄλλ' ἔνεκά του om. t ἄλλ' εἰ ἔνεκά του
Lt: om. KM

ἀρχὴ ἔσται ἡ ἐξ ἀρχῆς· ἔκαστον γάρ τῶν ὄντων ἡ ἀρχὴ ἡ ἐξ ἀρχῆς. k 8r
 ἐὰν οὖν δεῖξαν ὅτι ἀδύνατον αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς εἶναι, λείπεται ἀρχὴν αὐτὸν
 ὑποτίθεσθαι. ἡ δὲ ἀρχὴ λέγεται πολλαχῶς· λέγεται γάρ καὶ κατὰ μέγεθος;
 ἀρχὴ, οἷον ἀρχὴ τοῦ πλοίου ἡ πρύμνα ἡ ἡ τρόπις, καὶ τῆς οἰκίας οἱ
 5 θεμέλιοι, λέγεται δὲ καὶ κατὰ χρόνον ἀρχὴ, οἷον ἀρχὴ τοῦ πολέμου ἥδε
 ἡ ἡμέρα, λέγεται δὲ καὶ πραγματικὴ ἀρχὴ, αἱ τε στοιχειώδεις, ἡ ὥλη
 φρημὶ καὶ τὸ εἰδός, καὶ αἱ λοιπαὶ δύο, τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ τελικόν. φρημὶ
 οὖν κατ’ οὐδὲν τῶν τῆς ἀρχῆς σημαινομένων δύνασθαι ἀρχὴν ἔχειν τὸ
 ἀπειρον. καὶ ἵδωμέν γε πρῶτον ἐπὶ τῆς κατὰ μέγεθος ἀρχῆς. εἰ γάρ 20
 10 ἔχοι τὴν κατὰ μέγεθος ἀρχὴν τὸ ἀπειρον, εὐθὺς ἔξει καὶ πέρας (ἡ γάρ
 ἀρχὴ καὶ πέρας ἔστιν), ὥστε οὐκέτι ἀν εἴη ἀπειρον· ἀπειρον γάρ φαμεν
 τὸ ἐστεργμένον πέρατος· κατὰ στέρησιν γάρ τοῦ πέρατος λέγεται. δῆλον
 δέ που πάντως, διτὶ οὐ ταῦτα πέρας εἰπεῖν καὶ ἀρχὴν εἰπεῖν ἡ τέλος· ἡ
 μὲν γάρ ἀρχὴ πρὸς τέλος, τὸ δὲ πέρας οὐ πρὸς ἀρχὴν οὐδὲ πρὸς τέλος,
 15 ἀλλὰ πρὸς τὸ περατούμενον. ἐπιφανείας γάρ πέρατα γραμμαῖ, καὶ γραμμῆς
 πέρατα σημεῖα, καὶ τὰ μὲν πέρατα φύσει ἔστιν, ἀρχὴ δὲ καὶ τέλος οὐ βι
 πάντως φύσει, ἀλλὰ θέσει· τὴν γάρ τῆς εὐθείας ἀρχὴν ἔξειν μοι ἀφ’ οἴου
 θέλω πέρατος ποιήσασθαι, καὶ πέρας μὲν ὅμοίως καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος,
 οὐ μέντοι τὸ πέρας πάντως ἀρχὴ ἡ τέλος. διτὶ μὲν οὖν τὴν κατὰ μέγεθος
 20 ἀρχὴν οὐχ ἔξει τὸ ἀπειρον, πρόδολον· δειχθήσεται δὲ διτὶ οὐδὲ τὴν κατὰ
 χρόνον, διότι μηδὲ τὴν πραγματειώδη. ίνα οὖν τοῦτο δεῖξαμεν, προσλά-
 βωμεν ἐκεῖνο· ‘πᾶν δ κατ’ οὐσίαν ἔστι γενητόν, εἰ τὴν χρονικὴν ἀρχὴν
 ἔχοι, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὴν πραγματειώδη ἀρχὴν ἔχειν.’ ὥστε τῇ σὺν 40
 ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ· ‘πᾶν δ μὴ ἔχει τὴν πραγματειώδη ἀρχὴν ἐξ ἀνάγκης
 25 οὐδὲ τὴν χρονικὴν ἔξει.’ έὰν οὖν δεῖξαμεν, διτὶ οὐ δύναται ἔχειν τὸ ἀπει-
 ρον τὴν πραγματειώδη ἀρχὴν, οὐδὲ τὴν χρονικὴν ἔξει δηλονότι· δέδεικται
 δὲ διτὶ οὐδὲ τὴν κατὰ μέγεθος ἔχειν δυνατόν· οὐδαμῶς ἄρα ἀρχὴν ἔξει
 τὸ ἀπειρον. ἀνάγκη δὲ ἡν αὐτὸν ἡ ἀρχὴν ἡ ἐξ ἀρχῆς εἶναι· μόνως ἄρα
 ἀρχὴ τὸ ἀπειρον. εἰπον δὲ τὸ κατ’ οὐσίαν, διότι τὰ μὴ ὡς οὐσία γινό-
 30 μεν, ἀλλὰ ἀλλοιούμενα, οὐ πάντως ἔχει τὴν πραγματικὴν ἀρχὴν, εἰ γε 5
 ἔστι καὶ ἀθρόα μεταβολή, τὰ μέντοι κατ’ οὐσίαν γινόμενα, εἰ χρονικὴν
 ἔξει τὴν ἀρχὴν, πάντως καὶ τὴν πραγματειώδη ἔχει· οὐδεμία γάρ οὐσία
 ἀθρόαν ἔχει τὴν γένεσιν, ἀλλὰ ἀλλο πάντως πρὸ ἀλλού γίνεται ἐν ταῖς
 κατ’ οὐσίαν γένεσεσι. πρότερον γάρ γίνεται τὸ σπέρμα, ὅπερ τοῦ δλου

2 οὖν οι. L ἀρχὴν αὐτὸν L: ἀρχὴ αὐτῶ K: αὐτὸν ἀρχὴν Mt 4 ante πλοίου dele-
 νιτ πολέμου ἥδε ἡ ἡμέρα L πρύμνη L τρόπις Lt 7 τὸ ποιητικὸν L: ποιη-
 τικαὶ KMt 8 δύνασθαι scripsi: δύναται libri 9 ἀρχῆς
 τὸ (ante τελικὸν) οι. L

ἀρχὴ K 11 οὐχ M 13 δέ που] δὲ καὶ ἐκ τούτου L 16 φύσει] φρηστ L δὲ
 om. superscr. L 18 πέρατος] πέρατα K 21 μὴ δὲ LK: οὐδὲ Mt πραγμα-
 τιώδη constanter K οὖν] δὲ L 21. 22 προλάβωμεν L 22 ἔστι] δν L
 γενητὸν Mt 27 κατὰ τὸ μέγεθος L 28 ἦν] οὖν, ut videtur, L ἡ ἀρχὴν]
 ἡ ἀρχὴ K μόνως comprehend. M: μόνον t 30. 31 ἀλλὰ—γινόμενα οι. K
 30 πάντα L 32 τὴν prius οι. L οὐ μία L 33 πρὸ] παρ’ L 34 γέ-
 νεσιν K γάρ οι. L

ζέφους ὥλη ἔστιν, εἴτα ἐκ τούτου σὰρξ καὶ ἐφεξῆς ἄλλο πρὸς ἄλλου· καὶ ^κ 8^η
 δεῖ γε κατεργασθῆναι τὴν ὥλην πρότερον καὶ εὐεργὸν καὶ ἐπιτηδείαν γενέ-
 σθαι. ὅστε καλῶς εἴρηται τὰ κατὰ οὐσίαν γινόμενα, εἰ κατὰ χρόνον γάρ-
 νοιντο, πάντως ἔχειν καὶ τὴν πραγματειώδη ἀρχήν, οὔτε δὲ εἰ τὴν πραγ-
 5 ματειώδη ἔχει, ἐπειταὶ τὸ καὶ τὴν κατὰ χρόνον ἔχειν, ὡς δηλοῦ τὰ οὐράνια,
 εἰ γέ ἔστιν ἀδιά· οὐτως εἰ μὴ ἔχοι τὴν κατὰ χρόνον, τὸ μηδὲ τὴν
 πραγματειώδη ἔχειν ἀκολουθεῖ. πόθεν οὖν διτι οὐκ ἔχει τὴν πραγματειώδη
 ἀρχὴν τὸ ἄπειρον; τούτου γάρ δεδειγμένου ἔχομεν διτι οὐδὲ τὴν χρονικὴν
 ἔχει· τεσσάρων γάρ οὐδῶν ἀρχῶν, ἐὰν δεῖξω διτι ἀδύνατον τὴν ὑλικὴν
 10 καὶ τὴν εἰδικὴν ἀρχὴν ἔχειν τὸ ἄπειρον, | ἔχομεν συναπόδεδειγμένον διτι ^κ 8^η
 οὐδὲ τὴν τελικὴν οὐδὲ τὴν ποιητικὴν. διτι μὲν οὖν οὐκ ἔχει τὴν ὑλικὴν
 ἀρχὴν τὸ ἄπειρον, δεῖξωμεν οὐτως. εἰ δέ εἰς ὥλην τὸ ἄπειρον, ἡ πεπερα-
 σμένη ἐξ ἀνάγκης ἔσται ἡ ἄπειρος· εἰ μὲν οὖν πεπερασμένη, καὶ τὰ ἐξ
 αὐτῆς συγκείμενα πεπερασμένα ἔσται (οὐδὲν γάρ πεπερασμένην ἔχον ὥλην
 15 ἄπειρόν ἔστιν), εἰ δὲ ἄπειρος ἡ ὥλη, ἔχομεν διτι ἀρχὴν τὸ ἄπειρον καὶ ἐξ
 αὐτοῦ τὰ ἄλλα, οὐκ αὐτὸς ἐκ τῶν ἄλλων. κανὸν ἔχοι δέ τι τὸ ἄπειρον, οὐ δι-
 δούσιν αὐτὸς ἔχει, ἀλλὰ τῷ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐξ ἡς συνέστηκεν ἄπειρον εἰναι.
 οὐκ ἄρα δυνατὸν ὑλικὴν ἔχειν ἀρχὴν τὸ ἄπειρον· εἴτε γάρ ἄπειρος εἴη,
 τὸ ζητούμενον ἔχομεν διτι ἀρχὴν τὸ ἄπειρον, εἴτε πεπερασμένη, καὶ τὸ ἐξ
 20 αὐτῆς πεπερασμένον ἔσται. ἀλλ' οὐδὲ εἰδικὴν ἀρχὴν ἔχειν δύναται· πρῶ-
 τον γάρ σὺν τῷ εἰδός περατωτικὸν καὶ ὄριστικὸν τῶν πραγμάτων ἀόριστον
 δὲ τὸ ἄπειρον, ἐπειταὶ τὸ εἰδός ἡ ἄπειρον ἔσται ἡ πεπερασμένον, καὶ
 πάλιν τὰ αὐτὰ ἔψεται. οὐκ ἄρα οὐδὲ εἰδικὴν ἀρχὴν ἔχειν δύναται τὸ ^{το} 10
 ἄπειρον. εἰ δὲ ταύτας οὐχ ἔχει, οὐδὲ τὴν ποιητικὴν καὶ τελικὴν· τὸ γάρ
 25 ποιητικὸν εἴ τι ποιεῖ, εἰς ὥλην καὶ εἰδός τι ποιεῖ· εἰ τοίνυν οὐκ ἔχει
 εἰδός οὐδὲ ὥλην, οὐδὲ ποιητικὸν ἔχει αἰτιον (νῦν δὲ δῆλον διτι οὐδὲν, ut
 φυσικῶν τὸν λόγον σχοποῦμεν, ἀ πάντως ἐξ ὥλης ἔστι), δι' αὐτὸς δὲ τοῦτο
 οὐδὲ τελικὸν ἔχει, διότι τὸ εἰδός πρὸς τὸ τέλος ἔστι καὶ ταῦτα τῷ εἰδοῖ
 τὸ τέλος κατὰ τὸ ὑποκείμενον, ὡς εἴρηται ἐμπροσθεν. ὅστε εἰ ἀδύνατον
 30 ἔχειν τὸ ἄπειρον τὴν πραγματειώδη ἀρχὴν, οὐδὲ τὴν χρονικὴν ἔχει· διλος; ¹⁵
 ἄρα ἀρχὴν οὐχ ἔχει. λείπεται οὖν αὐτὸς ἀρχὴν εἰναι.

2 ἐνεργον K: ἐνεργή M . . . 3. 4 κατὰ χρόνος γίνοιτο K 4 ἔχειν scripsi: ἔχει libri οὗτε] οὐτως L δὲ εἰς τὴν (hoc ex τὸν) K 5 ἔχοι (recte hoc), ἐπειται καὶ τὸ τὴν κατὰ τὸν χρόνον, ὡς δηλα L 6 τὸ] τῷ L 7. 8 οὖν διτι — διτι οὐδὲ om. L 8 δεδειγμένον, ut videtur, K 9 ἔχει L . . . ἐὰν LK: * (charta perforata) M: ἡ t 10 ίδικὴν K
 11 τελικὴν] ὑλικὴν sup̄ser. M² μὲν om. et mox ἔχειν L qui post ἀρχὴν inserit ἀνάγκη 12 δεῖξωμεν LK: δεῖξομεν Mt 13 ἔσται ἐξ ἀνάγκης L 13. 14 τὰ (τὸ L)
 ἐξ αὐτῆς LK: τὰ ἐξῆς Mt 14 συγκείμενον L πεπερασμένον utroque loco L
 15 ἀρχὴν K ἀρχὴ τὸ om. L 16 τἄλλα L κανὸν εἰ L ἔχει K 17 αὐτὸς libri τῷ] τὸ L 18 ἀρχὴν ἔχειν L ἄπειρος t: ἄπειρον LKM 21 αὐτὸς om. L 23 πάλιν] πάντα L ίδικὴν K 24 ταύτας Mt: ταύται K: ταύτα διτι L οὐκ ἔχει K 25 εἰ τι] εἴτε M: εἰς τὸ L 26 ὥλην οὐδὲ εἰδός traic. L 27 σχο-
 ποῦμεν (L)t: σχοποῦμεν KM 28 εἰδός] τέλος L 29 ἐμπροσθεν B 7 p. 198 a 24 sqq.
 31 οὐχ ἔχει — εἰναι om. K

Τὰ μὲν οὖν δεικνύντα δτι ἀρχὴ τὸ ἄπειρον καὶ δτι οὐδὲ δυνατὸν ἀρχὴν ^{κ 8*}
 αὐτὸ ἔχειν, ταῦτα. ἔχει δὲ ἀπορίαν ὁ λόγος· πρῶτον μὲν πᾶς ἔφη τὴν
 ὅλην τοῦ ἀπέρου ἐξ ἀνάγκης η̄ πεπερασμένην εἶναι η̄ ἄπειρον; εἰ γὰρ
 δεῖ τὴν ὅλην παντελῶς ἀνείδεσθαι εἶναι ἀμεγέθη τε καὶ ἀποσον, οὔτε πεπε-
 5 ρασμένη δηλονότι ἔσται οὔτε ἄπειρος, ἀλλ ἔκφεύξεται τὴν διαιρεσιν, ὡςπερ
 οὐδὲ τὸ σημεῖον ἀνάγκη η̄ πεπερασμένον εἶναι η̄ ἄπειρον· οὐδὲ γὰρ κατὰ
 ἀντίφασιν η̄ διαιρεσις. πῶς δὲ εἰ ὅλως καὶ πεπερασμένη η̄ ὅλη, καὶ τὸ ²⁰
 ἐξ αὐτῆς πεπερασμένον ἔσται; οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴ καὶ η̄ ὅλη δσώματος καὶ
 ἀμεγέθης καὶ τὰ εἶδη καθ' αὐτὰ ἀσώματα καὶ ἀμεγέθη, ηδη καὶ τὸ ἐξ
 10 αὐτῶν συγκείμενον ἀσώματον ἔσται καὶ ἀμέγεθες. καὶ ὡςπερ εἰ γένοιτο
 τοῦτο τὸ αἰσθητὸν σῶμα, ἐξ οὐδώντος γενήσεται, ἐπειδὴ καὶ πᾶν τὸ
 γινόμενον ἐκ τῆς στερήσεως ἐαυτοῦ γίνεται (ἐξ οὐ τοιοῦτο γάρ), οὕτω δὲ
 δηλονότι καὶ εἰ τὸ ἄπειρον γενητὸν ἔστι, εἴτε κατὰ χρόνον εἴτε καὶ' αλ-
 15 τίαν, ἐξ οὐ τοιοῦτο γενήσεται· ὡστε ἐξ οὐκ ἀπέρου γενήσεται. γίνεται ²⁵
 15 δὲ ἐκ τῆς ὅλης καὶ τοῦ εἶδους, ἐπειδὴ καὶ πάντα τὰ ἄλλα· οὐκ ἄρα
 ἀνάγκη ταῦτα ἄπειρα εἶναι. ἀλλ ὡδὲ πεπερασμένα διὰ τὴν εἰργμένην
 αἰτίαν.

'Επιλύουσι δὲ τὴν ἀπορίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ. οὐδέν, φασίν, ἔστιν ἐν
 τοῖς συνθέτοις δ μὴ ὑπάρχει τοῖς ἀπλοῖς· εἰ γὰρ καὶ η̄ ὅλη μέγεθος οὐκ
 20 ἔστιν, ἀλλ ὡν τὸ εἶδος τοῦ σώματος, δ ἀγρόνως ἐπιγίνεται τῇ ὅλῃ,
 τοιοῦτόν ἔστιν ἐξ οὐ τῷ συνθέτῳ ὑπάρχει τὸ μεγέθει εἶναι, καὶ οὐ τοῦτο
 φημι ὅτι μέγεθός ἔστιν αἰσθητὸν τὸ εἶδος τοῦ σώματος, ἀλλ δτι τῷ οἰκείῳ ²⁰
 λόγῳ χωριστὸν ὅλης ἔστι μέγεθος, δσπερ λόγος ἐγγενόμενος τῇ ὅλῃ τὸ
 αἰσθητὸν ποιεῖ μέγεθος. οὕτως καὶ εἰ ἔστι τι ἄπειρον ἐξ ὅλης καὶ εἶδους,
 25 δεῖ τὸ ἄπειρον τοῦτο ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι· μὴ γὰρ ἔχουσῶν τῶν ἀρχῶν
 τοῦτο, οὐδὲν τὸ ἐξ αὐτῶν ἔχοι· ὡστε εἰ καὶ μὴ ἐν τῇ ὅλῃ δυνατὸν ὑπο-
 θέσθαι τὸ ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον, ἀλλ ὡν ἐν τῷ εἶδει γε ἀνάγκη.

Πρὸς τοῦτο δὲ πάλιν ἔρει τις δτι εἰ πάντα τὰ ἐν τῷ συνθέτῳ
 ἀνάγκη καὶ ἐν τοῖς ἀπλοῖς εἶναι, ἔστι δὲ τὸ σῶμα ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν,
 30 ἔχει καὶ ἥτοι η̄ ὅλη η̄ τὸ εἶδος τὸ εἰς ἄπειρον διαιρετόν· ἀλλ ὡτε τὸ ²⁵
 εἶδος διαιρετόν ἔστι (λέγομεν γοῦν ἀμερὲς εἶναι τὸ εἶδος τῷ οἰκείῳ λόγῳ,
 μερίζεσθαι δὲ καὶ διίστασθαι ἐν τῇ ὅλῃ γενόμενον), ἀλλὰ καὶ αὐτὴν πάλιν
 τὴν ὅλην φαμὲν ἀμεγέθη εἶναι καὶ ἀδιάστατον· οὐκ ἄρα ἐν τοῖς ἀπλοῖς
 τὸ διαιρετόν, εἰ μὴ ἄρα δυνάμει. ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον· περὶ
 35 γὰρ τοῦ κατ' ἐνέργειαν ἄπειρου νῦν ἡμῖν δ λόγος. πάλιν ἔστι τὸ λευκόν,

1. 2 Τὰ μὲν—ἔχειν om. K 2 πῶς om. L 5 οὔτε] τοῦ K qui scriptum ou invenerit
 cf. ad p. 364, 19. 402, 2. 4 al. 7 πεπερασμένη] τὸ πεπερασμῦ K καὶ alterum om. L
 10 ἀσώματον ἔστι L 12 τῆς τερήσεως K 13 εἰ om. L γενητὸν LM 15 τὰλλα L
 16 ταῦτα ἀνάγκη L 18 τοιούτω τρόπῳ L φησιν L et compend. K ἔστιν K:
 εἶναι L: om. Mt 20. 22 δ ἀγρόνως—σώματος om. L 23 ὡςπερ superscr. M²: ὡςπερ L
 24 οὕτω τ ἔστιν ἄπειρον τί L 27 ἀνάγκη ἀνάγκη L 30 Εἰ—εἰς ἄπειρον διαι-
 ρετόν om. L 31 οὖν L 35 γὰρ om. K τὸ μὲν λευκόν L

ἐν σώματί φημι, διακριτικὸν ὅψεως, καὶ δύμας αὐτὸν καθ' αὐτὸν τὴν εἰδος καὶ δύναμην λευκοῦ οὔτε τὸ στοιχειῶδες, μῆπω δὲ συμπλακὲν τῇ ὄλη, οὔτε τὸ ἐν τῷ δημιουργῷ τοιοῦτόν ἐστι. πάλιν δεῖται ὁ ἄνθρωπος ζῆν λογικὸν θνητόν, ἀλλ' δύμας οὔτε ἡ ἰδέα αὐτῆς τοῦ ἀνθρώπου θνητή ἐστιν, οὔτε δὲ ἡ ὄλη. Θλως δὲ τὰ ἐν τῷ δημιουργῷ εἶδος οὐ τοιαῦτα φαμεν, οἷον τὸ τοῦ σώματος εἰδός οὐ τριγή διαστατόν, οὐδὲ τὸ τοῦ ποιοῦ εἰδός συνεχὲς ἡ διωρισμένη, ἡ ζῶν λογικὸν θνητὸν τὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ λόγους τούτων καὶ αἰτίας.

Ιἱρδες ταῦτα φασιν διτι πάντων μέν ἐστι τις ὄμοιότης κατ' οὐσίαν ἐν 10 τοῖς εὑνέσι τοῖς ἐν τῷ δημιουργῷ καὶ ἐν τοῖς ἐξ αὐτῶν προϊοῦσι μέχρι 45 τῆς ὄλης (οὐδὲ γάρ ἀπλῶς ὄμωνύμως ἀνθρωπος τοῦτο κάκεῖνο, ἀλλ' ὡς ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἓν), ἐν οἷς ἐστι καὶ οὐσιώδης τις κοινωνία πρὸς τὰ ἀφ' ὧν ἐστι καὶ διαφορά, ὥσπερ ἀπὸ τῆς ὑγιείας τὸ ὑγιεινὸν σιτίον. εἰ γάρ πρὸς ἑκεῖνο ἀφορῶν ὁ δημιουργὸς ποιεῖ τὰ ἐνταῦθα, δεῖ δέ που πολλὴν 15 τὴν κατ' οὐσίαν κοινωνίαν είναι (οὐ γάρ δὴ ὡς ζωγράφος ἀφορῶν εἰς τὸν ἀνθρώπον, ἀνθρωπὸν μὲν τῷ ὄντι οὐ ποιεῖ, ἀπομιμεῖται δὲ τὰ κατὰ συμβεβηκός τῷ σώματι ὑπάρχοντα, οἷον χρώματα καὶ σχήματα, οὕτω καὶ ὁ 20 δημιουργὸς μιμήματα μόνον ἀπλῶς καὶ μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχοντα πρὸς τὰ ἑκεῖ εἰδῆ ποιεῖ τὰ ἐνταῦθα, ἀλλ' οὐσιώδῶς ἑκεῖνα ἐν τούτοις ἀπομάτ- 25 τονται, ὥσπερ καὶ ἡ σφενδόνη ἐν τῷ κηρῷ τὸν ἐν αὐτῇ χαρακτῆρα), οὕσης οὖν ἐν αὐτοῖς τῆς κατ' οὐσίαν ὄμοιότητος, εἴ τι μὲν τοῖς συνθέτοις ὑπάρχει συμπληρωτικὸν τῆς οὐσίας καὶ οἵνει στοιχεῖον καὶ πλήρωμα τοῦ δλού συγχρίματος, πάντως ἐκ τῶν ἀπλῶν ὑπάρχει, τῶν δὲ εἰδῶν προϊόντων ἑκεῖθεν μέχρι τῆς ὄλης, ἐπειδὴ ἀνάγκη πάντως ὑψεσίν τινα τοῦ | παρά- 30 11· γοντος καὶ τοῦ παραχωμένου είναι, ἐπισυμβαίνει τινὰ τοῖς προϊοῦσιν ἀπέρ μὴ ὑπάρχει τῷ παράγοντι. οἴον τι λέγω· τὸ φῶς τὸ ἐν τῷ ἀέρι πρό- εισιν ἐκ τοῦ ἡλίου, καὶ δῆλον διτι ἐστί τις πολλὴ (ἢ) ὄμοιότης καὶ ἡ κατ' οὐσίαν κοινωνία τούτου πρὸς τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ (οὐ γάρ δὴ ὄμωνυμά ἐστι μόνα τὰ φῶτα ταῦτα), ἀλλὰ ἐν τῇ προόδῳ ἐπισυμβαίνει τινὰ πάθη τῷ προϊόντι φωτί, ἀπέρ οὐκ ἐστιν ἐν τῷ ἡλίῳ, οἷον τὸ συσχηματίζεσθαι τοῖς ἐ- 35 τόποις οὓς φωτίζει, τὸ ἔχειν ἀντιτεταγμένον τὸν σχότον, καὶ ἄλλα μυρία. ὥσπερ οὖν ἐνταῦθα τῷ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φωτὶ προϊόντι ἐπισυμβαίνει μὲν ἐξ διάγκης τινά, οὐ μέντοι διὰ τοῦτο τὰ συμπληρωτικὰ τῆς οὐσίας αὐτοῦ οὐκ

1 ἐν] τὸ ἐν L 2 οὔτε τὸ (post λευκοῦ) Lt: οὔτε M: οὐ K οὔτε τῶ ἐν L: τοῦτο ἐν K
 4 δύμας τοῦ ἡ ἰδέα K αὐτῇ LM: αὐτῇ Kt 5 δὲ prius om. L 6 τὸ om. K
 7 οὐδὲ ζῶν λογικὸν (om. θνητὸν) L ἀλλ' ἀλόγους K 9 διτι πάντως ἐστι μὲν τίς L
 11 ἀνθρωπὸς om. superscr. M 12 τὰ] τὸ L 13 ὑγιείας (om. τῆς) L ὑγιαίνον
 (sic) K 14 ἑκεῖνα L 15 ὡς δ L 16 τῶ δητι οὐ K: τι οὐ (οὐ ex corr.) L: τῷ
 δητι (om. οὐ) Mt 17 τοῦ σώματος L καὶ prius om. L 19. 20 ἀπομάτονται K:
 ἀπομάττεται emendat t 20 χαρακτῆρα t 21 τοῖς om. L 24. 25 πραγὸν K
 26 παράγοντι L: προάγαγόντι K: προαγαγόντι Mt 27 διτι ἐστι om. L πολλὴ (ἢ ex
 corr.) L ἡ addidi 28 ἐστι Mt: είναι K: om. L 29 μόνον emendat t
 30 σχηματίζεσθαι L 33 αὐτοῦ t: αὐτοῦ I.KM οὐκ om. t

ἔκειθεν ἐκ τοῦ ἡλίου ἔχει, οὗτω φημὶ καὶ ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐν τῇ ὥλῃ· 11 τοιούτην δὲ τῇ προσδιφή στὸν τὴν ὥλην τοῦτον τῇ ὥλῃ τινὰ ἂ μη ἐν τοῖς πρωτότυποις ὑπάρχει, οἷον τὸ διαιρετὸν τὸ φιλαρτὸν καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐδὲν 10 5 ἀδύνατον. εἰ τοίνου τὸ ἄπειρον, ἢ ἄπειρόν ἐστι, γίνεται ἐξ ἀρχῶν τινων, οἷον τῆς ὑλικῆς τε καὶ εἰδικῆς, ἀνάγκη πᾶσα τὰ κατ' οὐσίαν αὐτῷ ὑπάρχοντα ἐν τινι τῶν ἀπλῶν εἶναι, ἢ ἐν τῇ ὥλῃ ἢ ἐν τῷ εἴδει. ὥστε κανένα 15 ἐκ τῆς ὥλης μὴ ἔχῃ τὸ ἄπειρον αὐτὸν τοῦτο τὸ ἄπειρον εἶναι, ἀνάγκη πᾶσα ἐκ τοῦ εἰδούς αὐτὸν ἔχειν· οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῦ ἀπλῶς πάθιος τι, ἀλλ' ἐν 20 τούτῳ τὸ εἶναι ἔχει. οὕτων δὲ λέγωμεν διτὶ τὸ γινόμενον ἐξ οὐ τοιοῦτο γίνεται καὶ διτὶ τὸν ἐκ τῆς στερήσεως αὐτοῦ γίνεται, ἐπειδὴ τὸ γινόμενον ἡ ὥλη ἐστίν, δὲ γίνεται τὸ εἶδος, διὰ τοῦτο οὗτως φαμέν· ἐπεὶ τοί γε εἰ 25 πρὸς τὸ εἶδος τὸ χωριστὸν ἀποβλέψουμεν καὶ τὴν τούτου πρόσδον καὶ Ἑλλαχμψιν τὴν ἐν τῇ ὥλῃ γινομένην, ἀνάγκη πᾶσα τὸ δμοιον ἐκ τοῦ ὁμοίου 30 γίνεσθαι. ἀλλ' ἐπεὶ, ὡς εἰπον, τὸ γινόμενον ἀλλοιοῦται (ἀλλοίωσις γάρ τις καὶ μεταβολὴ ἡ γένησις), ἀλλοιοῦται δὲ οὐ τὸ εἶδος ἀλλ' ἡ ὥλη ἐπιτηδεία γινομένη εἰς τὴν τοῦ εἰδούς ὑποδοχήν, ἡ δὲ ὥλη ἀεὶ ἐν στερήσει, διὰ τοῦτο ἀλληλές τὸ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ οὐ τοιοῦτο τοιόνδε γίνεσθαι. ἀλλὰ πάλιν τῷ λόγῳ τὰ παραδείγματα μάχεται· διτὶ μὲν γάρ ἐκ τῶν τεσσάρων 35 20 στοιχείων τὰ σύνθετα πάντα κιρραμένων ἀλλήλοις, κοινὸν ὁμολόγημα, τὰς μέντοι φυσικὰς ἴδιότητας τὰς ἐν τοῖς συνθέτοις ἐνυπαρχούσας ἀδύνατον λόγῳ ταῖς δυνάμεσι τῶν ἀπλῶν ἀποδοῦνται. οἷον κατὰ ποίαν δύναμιν τῶν ἀπλῶν ἡ ὁ μαγνήτης λίθος ἔλκει τὸν σῖδηρον, ἡ δ τούτῳ ἀντιπαθής λεγόμενης ἔκφυσῆς καὶ ἀπωθεῖ; καὶ πολλάκις ἀμφότερα ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ 40 25 βώλῳ καὶ ἔτερον καὶ ἔτερον μόριον. καὶ τῶν βιοτανῶν καὶ λίθων αἱ ἄπειροι δυνάμεις, ἕτι τε καὶ τῶν μορίων τῶν ζῴων, καὶ ἐπὶ πάντων καὶ 30 θόλους τῶν ἀντιπαθείᾳ τινὶ τῇ ἀφῇ μόνον δρώντων. ἀλλὰ πάλιν πρὸς τοῦτο τις τῶν ἐκ φιλοσοφίας ἔρει μή, ὡς τοῖς ἰατροῖς δοκεῖ, τὰς δυνάμεις πάσας τοῖς συνθέτοις ἐκ τῶν ἀπλῶν εἶναι, ἀλλ' ὥλης λόγον ἐπέχειν τὴν τῶν 45 ἀπλῶν κρᾶσιν, ταύτη δὲ τῇ ὥλῃ τοιῶς ἡ τοιῶς κραθείσῃ ἐπιγίνεται ἐκ τῆς ὥλης δημιουργίας τὰ εἶδον.

Ταῦτα μὲν οὖν πέρα τοῦ μέτρου τῶν προκειμένων ἐξέβημεν, διόπερ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν συνέχειαν τῶν προκειμένων. δείξας δὲ Ἀριστοτέλης

1 ἐπὶ οι. L 3 ἐπισυμβαίνει L 6 εἰδικῆς τε καὶ ὑλικῆς Mt 11 εἰδικῆς K
αὐτῷ L: αὐτῇ KMt 7 ἡ ἐν τῇ ὥλῃ οι. K 8 prius erasmus L 8 ἔχῃ
Mt: ἔχον K: ἔχοι L 10 λέγομεν K 11 καὶ δ πᾶν K
αὐτοῦ scripsi: ἔαντοῦ K: αὐτοῦ LMt 12 δὲ οι. superscr. L οὗτως τ 13 τὸ
εἶδος iterat K ἀποβλέψωμεν (L)t 15 ἐπειδὴ L 18 τὸ prius οι. L
ἔξδύτουθδε M 19 τὸ οι. Mt 20 κινναμένων K τὰς corr. ex τ L
22 λόγον L 23 ἡ ὁ μαγνήτης scripsi: ἡ δ μαγνήτης KM: ἡ μάγνης L ἡ δτι
τούτων L 24 αὐτῇ οι. K 26 post ἐτι littera erasa K 26. 28 μορίων—
τις τῶν iterat K 30 ἀπλουστέρων L ταύτην K τοιῶς ἡ τοιῶς libri
fort. ἐπιγίνεσθαι 32 τῶν προκειμένων ἐξέβημεν LK: τῶν ἐξέβημεν (sic) M: παρεξέβημεν t 33 δεῖξαι K

p. 203-19 Όσοι δὲ ἄπειρα ποιοῦσι τὰ στοιχεῖα, καθάπερ Ἀνα-^κ7·
ξαγόρας.

Οἱ ἀριθμῷ, φησίν, ἄπειρα ποιοῦντες τὰ στοιχεῖα (οὗτοι δὲ ἡσαν Ἀνα-¹⁰
ξαγόρας τε καὶ οἱ περὶ τὸν Δημόκριτον, ὁ μὲν ἀπείρους εἶναι λέγων τὰς
5 ὄμοιομερείας οἱ δὲ τὰς ἀτόμους) διαφέρουσι τῶν ἐν μὲν ὑποτιθεμένων τὸ
στοιχεῖον ἄπειρον δὲ τῷ μεγέθει (οὗτοι δὲ ἡσαν οἱ εἴτε τὸ ὅδωρ ἡ τὸν
ἀέρα ἡ τὸ μεταξὺ ὑποτιθέμενον), τῷ τοὺς μὲν συνεχὲς ποιεῖν τὸ ἄπειρον,
ἐπεὶ καὶ ἐν τι σῶμα, τοὺς δὲ τῇ ἀφῇ τὸ ἄπειρον ποιεῖν· ἄπειρων γὰρ
οὐσῶν τῶν ὄμοιομερειῶν κατὰ ἀριθμὸν συμβαίνει ἀπτομένων αὐτῶν ἐν τι
10 κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ ἄπειρον γενέσθαι σῶμα. πανσπερμίαν δὲ τῶν 15
σχημάτων φησίν, διτὶ τὰς ἀτόμους οἱ περὶ Δημόκριτον οὐ μόνον κατὰ τὸν
ἀριθμὸν εἶναι ἔλεγον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σχήμασιν ἀπείρους.

p. 203-23 Καὶ οἱ μὲν ὄτιοῦν μόριον εἶναι μῆγμα ὄμοίως τῷ παντὶ¹
διὰ τὸ ὄραν ὄτιοῦν ἐξ ὄτουσιν γινόμενον.

15 Δημόκριτος καὶ Ἀναξαγόρας διαφέρουντες τῶν ἀλλων φυσικῶν τῷ ἔκει-²¹
νους μὲν συνεχὲς εἶναι λέγειν τὸ ἄπειρον, τούτους δὲ ἐξ ἀπτομένων ἄπειρων
κατὰ ἀριθμὸν συγκείσθαι, ὡς συμβαίνειν αὐτοῖς ἀρχεσθαι μὲν ἐκ τοῦ κατ'
ἀριθμὸν ἀτέίρου, τελευτᾶν δὲ εἰς τὸ κατὰ μέγεθος ἄπειρον, κοινωνοῦντες
οὖν κατὰ τοῦτο, διαφέρουσι τῷ τὸν μὲν Ἀναξαγόραν, ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν τῷ
20 ἔκκρισει τὰς ὄμοιομερείας, Δημόκριτον δὲ μὴ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν τὰς ἀτο-²²
μους. καὶ οἱ μὲν ὄτιοῦν μόριον εἶναι μῆγμα ὄμοίως τῷ παντὶ διὰ
τὸ ὄραν ὄτιοῦν ἐξ ὄτουσιν γινόμενον. ὁ δὲ Ἀναξαγόρας, φησίν,
ῶσπερ ἐν τῷ ὅλῳ κατὰ ἀρχὰς πάντα μεμήχθαι ἔλεγε, καὶ εἶναι οἷον μίαν
ὄμοιομερειῶν μεγάλην ἔχουσαν πάντα ἐν ἑαυτῇ, οὗτοι καὶ ἐν ἔκάστῳ τῶν
25 κατὰ μέρος πάντα ἐνυπάρχειν ἔλεγεν. εἰς ταύτην δέ, φησί, τὴν δόξαν
ἡγέχθη διὰ τὸ ὄραν πάντα ἐκ πάντων γινόμενα, γίνεσθαι δὲ μηδὲν ἐκ τοῦ
μὴ ὄντος, μήτε ἐξ ὄντος μὲν ἑτεραιδοῦς δέ, ἀλλὰ τὸ ὄμοιον ἐκ τοῦ ὄμοίου.²³
ῶστε ἐνυπῆρχεν ἐν τῇδε τῇ σαρκὶ πάντα κατ' ἐνέργειαν, καὶ ἔκκρινεται ἐξ
αὐτῆς ὅπερ ἀν τούχῃ πρότερον ἐπιτηδείως ἔχον πρὸς τὴν ἔκκρισιν. ἔνθεν
30 γάρ, φησίν, ἔσικε καὶ ὄμοιον πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι ποτε ἀποφῆγασθαι. εἰ

1 δ' ἄπειρα Lt 4 τὸν om. L 6 οἱ εἴτε M: οἱ ἡτε K: οἱ τε L: οἱ ἡτοι t τὸν]
τῶν errore typogr. t 8 ἐν τις K 9 δοτων τῶν ὄμοιομερῶν L ὄμοιομε-
ρειῶν t 10 γενέσθαι καὶ ἄπειρον L πανσπερμία L 11 τὸν om. L 13 οἱ
LM: δ ex Aristotele (K)t at cf. v. 21 τῶν μορίων Aristotelis libri praeter I et corr. E
ὄμοίως μῆγμα ex Aristotelis vulgata t 14 γινόμενον t 16 λέγειν εἶναι L 17 ἀρ-
γεσθαι κτλ.] cf. Themist. p. 222, 21 21 μόριον obliteratum M: om. t 22 γινόμε-
νος K δὲ recte om. M 23 κατὰ ἀρχὴν L 23. 24 ὄμοιομερειῶν τὸ πᾶν (om. μίαν) L
24 πάντα (in exitu versus) τὰ ἐν M 25 δὲ LK: γάρ Mt 26 fort. μηδὲν (μήτε) ἐκ νε
v. 27 μηδὲ 28 ἐνυπῆρχον L ἔκκρινεσθαι LK 29 ἐπιδείως K 30 ὄμοιον κτλ.]
cf. p. 397, 21. Anaxag. fr. 1 Mull. 30 ἀποφῆγασθαι ποτὲ L

ἔστι λαμβάνειν ἔχ τῆς ὑποτεινούσης ἵστην τῇ ἐλάττονι, καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον 11^τ
 ἐντὸς καταγράφειν τρίγωνα. ἐὰν δὲ ἔχ τῶν δύο ἀφέλης ἀμμα, καὶ ἐπὶ
 παντὸς τριγώνου ὑγῆς ἔσται ὁ λόγος. τρίτη αἰτία τοῦ νομίσαι αὐτὸὺς
 εἶναι τὸ ἄπειρον τὸ δεῖν εἶναι τὴν ἀειγενεσίαν (εἰ μὴ γάρ εἴη ἄπειρόν τι 50
 5 ἔξ οὖ ἀφαιρεῖται τὰ γινόμενα, ἐπιλείψει ἡ γένεσις), διὰ τὸ μὴ ἐπιστῆσαι
 διτὶ οὐδὲν εἰς τὸ μηδαμῆ μηδαμῶς ὃν φθείρεται, ἀλλ' ἡ ἄλλου φθορᾶ ἄλλου
 ἔστι γένεσις καὶ εἰς ἄλληλα ἡ τῶν στοιχείων ἀνάλυσις. τετάρτη, φησί, τὸ .
 νομίζειν διτὶ πᾶν τὸ πεπερασμένον δεῖ πρός τι περαίνει, τουτέστιν διτὶ πᾶν
 τὸ πεπερασμένον ὑπό τίνος περατοῦται, ὥστε τὸ περαῖνον καὶ αὐτὸ πεπέ-
 10 ρανται | ἡ ἄπειρον ἔστιν. εἰ μὲν οὖν ἄπειρον, αὐτόθεν ἔστι τὸ ἄπειρον, 11^τ
 εἰ δὲ πεπερασμένον, ὑπό τίνος περανθήσεται, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον· εἰ γάρ
 τὸ λαμβανόμενον ὑπό τίνος ἄλλου περατοῦται, ἀνάγκη μηδὲν εἶναι πέρας
 τῶν λαμβανομένων, εἰ δεῖ τὸ λαμβανόμενον πεπέρανται. ὥστε ἀνάγκη
 ἔκατερωθεν τὸ ἄπειρον εἰσάγεσθαι. πέμπτη, δ καὶ κυριώτατόν ἔστιν αἵτον
 15 διπέρ καὶ μάλιστα τοῖς εἰρημένοις παρέχει τὴν πιθανότητα, τὸ τὴν νόησιν,
 φησί, μὴ ἐπιλείπειν, τουτέστι μὴ προσίσθαι πέρας καὶ τέλος, μηδὲ ὑπο- 5
 λιμπάνειν τῷ δεῖ τοῦ ληφθέντος ἔξω τι ἄλλο φαντάζεσθαι. διὰ γάρ τοῦτο
 καὶ τὸν ἀριθμὸν ἄπειρον ὑπολαμβάνομεν καὶ τὴν τῶν σωμάτων τομὴν ἐπ'
 ἄπειρον καὶ τὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ· οὐδὲν γάρ ἔχει στάσιν ἡ φαντασία, ἀλλ'
 20 διπέρ τὸν οὐρανόν, ζητεῖ κενὸν ἔκαθεν ἄπειρον ἡ σῶμα, καὶ εἰ μὲν
 σῶμα ἄπειρον ἐπινοήσεις, αὐτόθεν τὸ ἄπειρον εἶναι μέγεθος ὑπέθετο, εἰ δὲ
 κενὸν ἄπειρον ἐπινοήσεις, εὐθὺς καὶ σῶμα ἄπειρον ἀνάγκη συνάγεσθαι.
 ἔνθεν γάρ καὶ ὁ Δημόκριτος ἄπειρος; εἶναι κόσμους ὑπετίθετο, ὑποτιθέμενος 10
 κενὸν εἶναι ἄπειρον· τίς γάρ ἡ ἀποκλήρωσις τόδε μὲν τὸ τοῦ κενοῦ μέρος
 25 ὑπὸ κόσμου πληρωθῆναι, ἀλλα δὲ μή; ὥστε εἰ ἔν τινι μέρει τοῦ κενοῦ
 κόσμος ἔστι, καὶ ἐν παντὶ ἄρα τῷ κενῷ. ἄπειρου οὖν δύτος τοῦ κενοῦ,
 ἄπειροι ἔσονται καὶ οἱ κόσμοι. οὐ μόνον δὲ τὸ ἀλογον τῆς ἀποκληρώσεως
 ἐλέγχει τὸ εἶναι τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ καὶ ἔχ τοῦ λόγου· τὸ γάρ κενὸν οὐδὲν
 ἔτερόν φασιν ἡ τόπον ἔστερημένον σώματος, εἰ δὲ τοῦτο, πᾶς δὲ τόπος

2 ἐντὸς] τὸ L qui mox τρίγωνον 3 ὑγῆς K
 6 ἡ ἄλλου φθορᾶ 5 ἔξ οὗ κτλ.] cf. Themist. p. 223, 26 7 τετάρτη] δ' libri 8 δεῖ]
 εἰ K περαίνειν L ubi quae sequuntur τουτέστιν—ὑπὸ τὸ iñ erasis sunt 9 παραίνον
 primitus K 9. 10 πεπέρανται L: πεπέρασθαι Mt 10 τὸ om. Mt

12 ἀνάγκηδὲν primitus M: ἀνάγκη // (?)δὲν corr. M²: ἀνάγκη οὐδὲν τ 13 πεπέρασται libri
 14 ἐ LKM: πέμπτον t 15 κυριώτατά K 16 Ἐλλείτειν Mt 16. 20 μὴ προσίσθαι—
 17 η σῶμα ad verbum fere ex Themist. p. 224, 2 sqq. 17 λειφθέντος L ἄλλο Lt: ἀλλα
 (sic) K: ἀλλὰ M 18 ἀριθμὸν ἐπ' ἄπειρον L 21 ἐπινοήσης K: ἐπινοήσειν t
 num ὑπέθου? 22 καὶ κενὸν L 23 γάρ om. Mt 24 πληρωθῆναι scriptum in M ea litterae δ
 25 πληρωθῆναι scriptum in M ea litterae δ
 forma quae et librarios et conlatores saepe sefellit (eodem modo βουληθῆ p. 410, 16): πλη-
 ρωθῆναι t et, si silentio fides, L 26 παντὶ L: ^{παντας} t K: πᾶσιν Mt
 τῷ κενῷ LK: τὸ κενὸν Mt 27 τὸ ἀλογον] τῷ ἀλογῷ emendat t cf. p. 408, 12
 28 τὸ (post εἶναι) om. L

γενέσθαι, ἀνάγκη ἄρα πᾶν ἐν παντὶ εἶναι, οὐαὶ οὕτως τὸ πᾶν ἐκ παντὸς καὶ γενέσθαι, πρὶν δὲ ὁ νοῦς ἅρξεται διαχρίνειν, οὐδὲν τὴν διακεχιριμένον· οὐδὲν γάρ ἄλλο τι διαχρίσεως αἴτιον ἡ ὁ νοῦς· ἀνάγκη ἄρα ὅμοῦ πάντα εἶναι. εἰ γάρ ὁ νοῦς μὲν τῆς διαχρίσεως τῶν πραγμάτων αἴτιος, μὴ πᾶν δὲ ἐκ παντὸς ἐπεφύκει γίνεσθαι, οὐκ ἡνὶ ποτε ὅμοῦ πάντα, εἴτε ἐπεφύκει μὲν πᾶν ἐκ παντὸς γίνεσθαι, μὴ ὁ νοῦς δὲ μόνος αἴτιος τὴν τῆς διαχρίσεως, οὐδὲ οὕτως τὴν ἀνάγκη πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι, δυνατὸν δὲ καὶ ἄλλως κατὰ μικρὰς ὄμοιοι μερείσας διηγῆσθαι τὸ πᾶν, ὥσπερ καὶ νῦν.

p. 203-34 Ἀλλ' ὅμως γε αὐτῷ τὸ κοινὸν σῶμα ἐν πάντων ἔστιν
10 κατὰ τὰ μέρια καὶ σχῆματι διαφέρον.

‘Ο Δημόκριτος, φησί, τὰ πρῶτα σώματα λέγω δὴ τὰς ἀτόμους ἀγενήτους φησίν (οὐδὲν γάρ ἐκ τοῦ ἑτέρου γίνεται, οἷον ἡ σφαιρικὴ ἐκ τῆς πυραμοειδοῦς), μίαν μέντοι κοινὴν φύσιν σώματος ὑποτίθησι τοῖς σχήμασι πᾶσι, τούτου δὲ μόρια εἶναι τὰς ἀτόμους μερέθει καὶ σχῆματι διαφερούσας 15 ἀλλήλων· οὐ μόνον γάρ ἄλλο καὶ ἄλλο σχῆμα ἔχουσιν, ἀλλ’ εἰσὶν αὐτῶν καὶ αἱ μὲν μείζους αἱ δὲ ἐλάττους.

p. 203b4 Εὐλόγως δὲ καὶ ἀρχὴν αὐτὸν τιθέασι πάντες.

· Δεῖξας δτι ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τοῦ ἀπείρου λόγος, ἔκ τε τοῦ
τὰ ὑποβεθλημένα τῷ φυσικῷ πράγματα διαιρεῖσθαι εἰς τὸ ἀπειρον καὶ τὸ
20 πεπερασμένον, καὶ ἔκ τοῦ πάντας τοὺς παλαιοτέρους μὴ μόνον ὑποθέσθαι ^{αὐτούς}
εἶναι τὸ ἀπειρον, ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι τῶν ὄντων, νῦν βιώλεται
δεῖξαι δτι εὐλόγως, ὑποθέμενοι εἶναι τὸ ἀπειρον, ἀρχὴν αὐτὸν ὑπέθεντο
εἶναι· εἰ γάρ δλως ἔστιν, ἀδύνατον μὴ ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι. ἀνάγκη γάρ
εἰ ἔστιν, η̄ μάτην εἶναι η̄ ἐνεκά του. μάτην μὲν οὖν οὐκ εἴστι· τὰ γὰρ
25 μάτην σπάνια, τὸ δὲ ἀπειρον τῶν δεὶς ὠσαύτως ἔχόντων (καὶ γάρ ἀφθαρ-
τον καὶ ἀγένητον) οὐκ ἄρα μάτην, ἀλλ' ἐνεκά του. ἀλλ' εἰ ἐνεκά του, η̄

1 γίνεσθαι Mt	ἐν παντι] ἐκ παντὸς L	τὸ om. L	2 κρίνηται M	δὲ τὸν
	<i>αρθροῦ</i>			
νοῦν t	ἀρέσηται LK: ἀρέσεται superscr. M ² : ἀρέσασθαι t	3 τι om. Mt	4 εἰ	
LM: εἴτε (K)t	7 ἐν πᾶσιν] ἐκ πάντων L	δὲ KM: γὰρ (L)t	8 μικρὸν t	
9 γε om. t	αὐτῶ L: αὐτώ (sic) K: αὐτὸ Mt cf. Diels z. <i>Textgesch.</i> p. 9	Ἐν πάντων		
KM: πάντων L: ἀπάντων e vulgato Aristotele t at cf. Simplic. p. 462,12		ἐστὶν KM:		
ἔστιν ἀργή, μεγέθει ex Aristotele Lt: scripserim ἔστι, μεγέθει	10 τὰ om. M			
σχῆματα L	11 τὰ πρῶτα om. L	ἀγενήτους K: ἀγεννήτους M: ἀγενή (sic) L:		
ἀγέννητα t	12 οὐδὲ γὰρ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας sine iusta causa t	13 σώματος		
ὑποτιθέσιν τοῖς σχήμασι K: σώματος τοῖς σχήμασιν ὑποτιθῆσι L: ὑποτιθῆσι σώματος τοῖς σχήμασι Mt				
15 γὰρ ἄλλης ἄλλο σχῆμα (om. ξεχουσιν) L . ἄλλο σχῆμα] ἄλλως σχῆμα K				
16 καὶ om. Lt	17 lemma om. K	αὐτὸ mut. in αὐτῶ M	18 τε om. L	
22 κατέθεντο L	26 ἀγέννητον Mt	ἄλλ' ἔνεκά του om. t	ἄλλ' εἰ ἔνεκά του	
Lt: om. KM				

ὅτι αἰσθητοῦ, τουτέστι φυσικοῦ τοῦ κατὰ τὰς φυσικὰς ποιότητας πέποιω- 12·
μένου. εἴτε γάρ ἔστι τι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔτερόν τι οὐ φυσικὸν σῶμα
ἀποιον ἢ τι τοιοῦτον, ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ ζητήσει καὶ δείξει διτὶ ἀδόνατον 20
· δλως ἔξω τοῦ οὐρανοῦ σῶμα εἶναι, νῦν δὲ ζητεῖ εἰ δύνατὸν φυσικὸν τι
5 σῶμα ἐπ' ἄπειρον ἔκτετάσθαι. περὶ δὲ τοῦ κατὰ πλῆθος ἀπείρου, διτὶ οὐ
δύνατὸν εἶναι, δείξει καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τοῖς πρὸς Ἀνακαγόραν
καὶ Δημόκριτον λόγοις, δείξει δὲ ἀκριβέστερον καὶ ἐν τῇ Περὶ γενέσεως
καὶ φθορᾶς.

p. 204*2 Πρῶτον οὖν διοριστέον ποσαχῶς λέγεται τὸ ἄπειρον.

10 Δείξεις διτὶ ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ διπερὶ (τοῦ) ἄπειρου λόγος, καὶ διτὶ εἰκό- 28
τως οἱ θέμενοι τὸ ἄπειρον ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι ὑπέθεντο τῶν ὄντων, ἐντεῦθεν
λοιπὸν εἰσιθάλλει εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ σκέψιν. ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶς τὸ
ἄπειρον λέγεται, πρότερον ἔκτιθεται τὰ σημανόμενα τοῦ ἄπειρου, εἰτί²
οὖτως δείκνυσι ποῖα μὲν τοῦ ἄπειρου σημανόμενά ἔστι, ποῖον δὲ οὐκ ἔστιν.
15 ἐπιστήμονος γάρ τὸ τὰ σημανόμενα τῶν ὄμωνύμων φωνῶν διορίζεσθαι 40
καὶ λέγειν ποίφ μὲν συγχωρεῖν, ποίφ δὲ οὐ. λέγεται, φησί, τὸ ἄπειρον
πενταχῶς. καθ' ἔνα μὲν τρόπον ἄπειρον λέγεται τὸ μηδὲ πεφυκός δλως
ἔχειν πέρας, ἀλλ' οἷον ἀπόρευτον δν καὶ ἀδιεξίτητον τῷ μηδὲ δλως ᔁχειν
πορείαν διὰ τὸ μηδὲ ποσὸν δλως εἶναι, ὥσπερ καὶ τὴν φωνὴν ἀόρατον
20 λέγομεν τῷ μηδὲ δλως πεφυκέναι ὑποπίπτειν τῇ ὅψει τοιοῦτον δέ ἔστι
τὸ σημεῖον καὶ αἱ ποιότητες· ἄπειρα γάρ ταῦτα, τὸ μὲν σημεῖον διτὶ πέρας
δν αὐτὸν πέρας οὐκ ᔁχει, τῷ παντελῶς ἀμέγεθες εἶναι (οὐ γάρ δὴ τῷ μὴ
καταλαμβάνεσθαι αὐτοῦ τὰ πέρατα διὰ τὴν ἐπ' ἄπειρον ἔκτασιν), ὄμοιῶς 45
δὲ καὶ τὸ λευκὸν καὶ καθόλου ἡ ποιότης τῷ μηδ' δλως πόρον ᔁχειν.
25 δεύτερον δὲ ἄπειρον λέγεται τὸ διέξιδον ᔁχον ἀτελεύτητον, οὐπερ οὐκ
ἔστι ποτὲ πέρας εὑρεῖν, οὐ τῷ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς αὐτὸν διεξελθεῖν, ἀλλὰ
τῷ αὐτὸν μηδέποτε ἀπολήγειν κατὰ τὴν ἔκτασιν μηδὲ περατοῦσθαι τὸ μέ-
γεθος, περὶ οὐ καὶ πρόκειται ἐπισκέψασθαι, εἰ ἔστι τοιοῦτον τι μέγεθος
ἐν τοῖς οὖσιν ἡ μῆ. τρίτον δὲ λέγομεν ἄπειρον, δ πέρας μὲν ᔁχει, ἡμῖν
30 δὲ διὰ δυσχέρειαν οὐ κατεύληπται. τοῦτο δὲ συμβαίνει διχῶς, ἡ διὰ τὸ 50

2. 4 ἔτερόν τι—τοῦ οὐρανοῦ ομ. K 3 Περὶ οὐρανοῦ A 9 p. 278b 20sqq. 6 ἐν τῷ πρώτῳ
βιβλίῳ c. 4 p. 187b 13sqq. 7 δὲ] δὴ K καὶ ομ. superser. L τῇ LK: τοῖς Mt
7. 8 Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς A 2 sq. 9 lemma ομ. K οὖν ομ. M (non ομ. codex
huic simillimus Paris. 2057) 10 ἀναγκαῖως K τοῦ addidi cf. ad p. 386, 26
12 δὲ ομ. L 14 οὖτα τ 15 γάρ ἔστι τὸ L ὄμωνύμων Mt 16 συγχωρεῖν LKM
et Paris. 2057 (cf. ad p. 51, 14): συγχωρεῖ τ λέγεται οὖν φησί ετ ποκ μὲν οὖν τρό-
πον L 17 ἄπειρον λέγεται K: τὸ ἄπειρον τρόπον λέγεται (sic) L: λέγεται ἄπειρον Mt
μὴ δὲ KMK: μὴ Lt 18 δὲ δλως K 19 ποσὸν αὐτὸν δλως L ἀόρατος K
22 τὸ παντελῶς ἀμέγεθες K μὴ LK: ομ. Mt 23 ἐπ' ομ. L 27 ἀπολέ-
γειν K ὥσπερ φασί (compr. φά) τὸν ώκεανὸν ἄπειρον εἶναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς διὰ
τὸ πολλὴν εἶναι τὴν ἔκτασιν (quae pertinent ad p. 410, 6 sq.) in marg. L² 29 ἡ LK:
εἴτε καὶ Mt τρίτον] ἡ K: οὐ L 30 κατεύλεπται errore typogr. t

ζώου ὥλη ἔστιν, εἰτα ἐκ τούτου σάρξ καὶ ἐφεκῆς ἄλλο πρὸ ἄλλου· καὶ ^{κ 8^a}
 δεῖ γε κατεργασθῆναι τὴν ὥλην πρότερον καὶ εὐεργὸν καὶ ἐπιτηδείαν γενέ-
 σθαι. ὡστε καλῶς εἴρηται τὰ κατὰ οὐσίαν γνόμενα, εἰ κατὰ χρόνον γή-
 νοιντο, πάντως ἔχειν καὶ τὴν πραγματειώδη ἀρχήν, οὔτε δὲ εἰ τὴν πραγ-
 5 ματειώδη ἔχει, ἐπειταὶ τὸ κατὰ χρόνον ἔχειν, ὡς δηλοῦ τὰ οὐράνια,
 εἰ γέ ἔστιν ἀΐδια· οὐτως εἰ μὴ ἔχοι τὴν κατὰ χρόνον, τὸ μηδὲ τὴν
 πραγματειώδη ἔχειν ἀκολουθεῖ. πόθεν οὖν ὅτι οὐκ ἔχει τὴν πραγματειώδη
 ἀρχὴν τὸ ἄπειρον; τούτου γάρ δεδειγμένου ἔχομεν ὅτι οὐδὲ τὴν χρονικὴν
 ἔχει· τεσσάρων γάρ οὐσῶν ἀρχῶν, ἐὰν δεῖξω ὅτι ἀδύνατον τὴν ὥλικὴν
 10 καὶ τὴν εἰδίκὴν ἀρχὴν ἔχειν τὸ ἄπειρον, | ἔχομεν συναπόδεδειγμένον ὅτι ^{κ 8^b}
 οὐδὲ τὴν τελικὴν οὐδὲ τὴν ποιητικὴν. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔχει τὴν ὥλικὴν
 ἀρχὴν τὸ ἄπειρον, δεῖξωμεν οὕτως. εἰ ἔξει ὥλην τὸ ἄπειρον, ἢ πεπερα-
 σμένην ἢ ἀνάγκης ἔσται ἢ ἄπειρος· εἰ μὲν οὖν πεπερασμένη, καὶ τὰ ἐξ
 αὐτῆς συγκείμενα πεπερασμένα ἔσται (οὐδὲν γάρ πεπερασμένην ἔχον ὥλην
 15 ἄπειρόν ἔστιν), εἰ δὲ ἄπειρος ἢ ὥλη, ἔχομεν διὰ τὴν ἀρχὴν τὸ ἄπειρον καὶ ἐξ
 αὐτοῦ τὰ ἄλλα, οὐκ αὐτὸν ἐκ τῶν ἄλλων. καὶν ἔχοι δέ τι τὸ ἄπειρον, οὐ δὲ
 δι' αὐτὸν ἔξει, ἀλλὰ τῷ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐξ ἡς συνέστηκεν ἄπειρον εἶναι.
 οὐκ ἄρα δυνατὸν ὥλικὴν ἔχειν ἀρχὴν τὸ ἄπειρον· εἴτε γάρ ἄπειρος εἴη,
 τὸ ζητούμενον ἔχομεν διὰ τὴν ἀρχὴν τὸ ἄπειρον, εἴτε πεπερασμένη, καὶ τὸ ἐξ
 20 αὐτῆς πεπερασμένον ἔσται. ἀλλ' οὐδὲ εἰδίκὴν ἀρχὴν ἔχειν δύναται· πρῶ-
 τον γάρ δεῖ τὸ εἰδός περατωτικὸν καὶ ὄριστικὸν τῶν πραγμάτων ἀόριστον
 δὲ τὸ ἄπειρον, ἐπειταὶ τὸ εἰδός ἢ ἄπειρον ἔσται ἢ πεπερασμένον, καὶ
 πάλιν τὰ αὐτὰ ἔψεται. οὐκ ἄρα οὐδὲ εἰδίκὴν ἀρχὴν ἔχειν δύναται τὸ ¹⁰
 ἄπειρον. εἰ δὲ ταύτας οὐχ ἔξει, οὐδὲ τὴν ποιητικὴν καὶ τελικὴν· τὸ γάρ
 25 ποιητικὸν εἴ τι ποιεῖ, εἰς ὥλην καὶ εἰδός τι ποιεῖ· εἰ τοίνυν οὐκ ἔχει
 εἰδός οὐδὲ ὥλην, οὐδὲ ποιητικὸν ἔξει αἰτιον (νῦν δὲ δηλοῦν διὰ ἐπὶ φυ-
 σικῶν τὸν λόγον σκοποῦμεν, ἀ πάντως ἐξ ὥλης ἔστι), δι' αὐτὸν δὲ τοῦτο
 οὐδὲ τελικὸν ἔξει, διότι τὸ εἰδός πρὸς τὸ τέλος ἔστι καὶ ταῦτα τῷ εἰδοῖ
 τὸ τέλος κατὰ τὸ ὑποκείμενον, ὡς εἴρηται ἔμπροσθεν. ὡστε εἰ ἀδύνατον
 30 ἔχειν τὸ ἄπειρον τὴν πραγματειώδη ἀρχὴν, οὐδὲ τὴν χρονικὴν ἔξει· δλως ¹⁵
 ἄρα ἀρχὴν οὐχ ἔξει. λείπεται οὖν αὐτὸν ἀρχὴν εἶναι.

2 ἐνεργον K: ἐνεργή M . 3. 4 κατὰ χρόνος γίνοιτο K 4 ἔχειν scripsi: ἔχει libri οὔτε]
 οὕτως L δὲ εἰς τὴν (hoc ex τὸν) K 5 ἔχοι (recte hoc), ἐπειταὶ καὶ τὸ τὴν κατὰ τὸν
 χρόνον, ὡς δηλα L 6 τὸ] τῷ L 7. 8 οὖν ὅτι—ὅτι οὐδὲ om. L 8 δεδειγμένον, ut
 videtur, K 9 ἔξει L 10 LK: * (charta perforata) M: ἢ t 10 ἰδικὴν K
 11 τελικὴν] ὥλικὴν sup̄scr. M^a μὲν om. et mox ἔχειν L qui post ἀρχὴν inserit
 ἀνάγκη 12 δεῖξωμεν LK: δεῖξομεν Mt 13 ἔσται ἐξ ἀνάγκης L 13. 14 τὰ (τὸ I.)
 ἐξ αὐτῆς LK: τὰ ἔξῆς Mt 14 συγκείμενον L πεπερασμένον utroque loco L
 15 ἀρχὴν K ἀρχὴ τὸ om. L 16 τἄλλα L καὶν εἰ L ἔχει K 17 αὐτὸ
 libri τῷ] τὸ L 18 ἀρχὴν ἔχειν L ἄπειρος t: ἄπειρον LKM 21 δεῖ
 om. L 23 πάλιν] πάντα L ἰδικὴν K 24 ταῦτα Mt: ταῦτα K: ταῦτα διὰ L
 οὐκ ἔξει K 25 εἰ τι] εἴτε M: εἰς τἱ L 26 ὥλην οὐδὲ εἰδός traic. L 27 σκο-
 ποῦμεν (L)t: σκοποῦμεν KM 28 εἰδός] τέλος L 29 ἔμπροσθεν B 7 p. 198^a24 sqq.
 31 οὐχ ἔξει—εἶναι om. K

διτι αἰσθητοῦ, τουτέστι φυσικοῦ τοῦ κατὰ τὰς φυσικὰς ποιότητας πέποιω- 12·
μένου. εἴτε γάρ ἔστι τι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔτερόν τι οὐ φυσικὸν σῶμα
ἀποιον ἢ τι τοιοῦτον, ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ ζητήσει καὶ δείξει διτι ἀδύνατον 20·
· δλως ἔξω τοῦ οὐρανοῦ σῶμα εἶναι, νῦν δὲ ζητεῖ εἰ δύνατὸν φυσικὸν τι
5 σῶμα ἐπ' ἄπειρον ἔκτετάσθαι. περὶ δὲ τοῦ κατὰ πλῆθος ἀπείρου, διτι οὐ
δύνατὸν εἶναι, ἔδειξε καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τοῖς πρὸς Ἀνακαγόραν
καὶ Δημόκριτον λόγοις, δείξει δὲ ἀκριβέστερον καὶ ἐν τῇ Περὶ γενέσεως
καὶ φθορᾶς.

p. 204•2 Πρῶτον οὖν διοριστέον ποσαχῶς λέγεται τὸ ἄπειρον.

10 Δείξας διτι ἀναγκαῖς τῷ φυσικῷ διπερὶ (τοῦ) ἄπειρου λόγος, καὶ διτι εἰκό- 28
τως οἱ θέμενοι τὸ ἄπειρον ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι ὑπέθεντο τῶν ὄντων, ἐντεῦθεν
λοιπὸν εἰσβάλλει εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ σκέψιν. ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶς τὸ
ἄπειρον λέγεται, πρότερον ἔκτιθεται τὰ σημαινόμενα τοῦ ἄπειρου, εἰτ'
οὖτως δείκνυσι ποῖα μὲν τοῦ ἀπείρου σημαινόμενά ἔστι, ποῖον δὲ οὐκ ἔστιν.
15 ἐπιστήμονος γάρ τὸ τὰ σημαινόμενα τῶν ὄμωνύμων φωνῶν διορίζεσθαι 40
καὶ λέγειν ποίωφ μὲν συγχωρεῖν, ποίωφ δὲ οὐ. λέγεται, φησί, τὸ ἄπειρον
πενταχῶς. καθ' ἔνα μὲν τρόπον ἄπειρον λέγεται τὸ μηδὲ πεφυκὸς δλως
ἔχειν πέρας, ἀλλ' οἰον ἀπόρευτον δν καὶ ἀδιεξίτητον τῷ μηδὲ δλως ἔχειν
πορείαν διὰ τὸ μηδὲ ποσὸν δλως εἶναι, ὥσπερ καὶ τὴν φωνὴν ἀόρατον
20 λέγομεν τῷ μηδὲ δλως πεφυκέναι ὑποπίπτειν τῇ ὅψει τοιοῦτον δέ ἔστι
τὸ σημεῖον καὶ αἱ ποιότητες ἄπειρα γάρ ταῦτα, τὸ μὲν σημεῖον διτι πέρας
δν αὐτὸν πέρας οὐκ ἔχει, τῷ παντελῶς ἀμέγεθες εἶναι (οὐ γάρ δὴ τῷ μὴ
καταλαμβάνεσθαι αὐτοῦ τὰ πέρατα διὰ τὴν ἐπ' ἄπειρον ἔκτασιν), ὁμοίως 45
δὲ καὶ τὸ λευκὸν καὶ καθόλου ἡ ποιότης τῷ μηδ' δλως πέρον ἔχειν.
25 δεύτερον δὲ ἄπειρον λέγεται τὸ διέξιδον ἔχον ἀτελεύτητον, οὐπερ οὐκ
ἔστι ποτὲ πέρας εὑρεῖν, οὐ τῷ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς αὐτὸν διεξελθεῖν, ἀλλὰ
τῷ αὐτὸν μηδέποτε ἀπολήγειν κατὰ τὴν ἔκτασιν μηδὲ περατοῦσθαι τὸ μέ-
γεθος, περὶ οὐ καὶ πρόκειται ἐπισκέψασθαι, εἰ ἔστι τοιοῦτον τι μέγεθος
ἐν τοῖς οὖσιν ἡ μῆ. τρίτον δὲ λέγομεν ἄπειρον, δ πέρας μὲν ἔχει, ἡμῖν
30 δὲ διὰ δυσχέρειαν οὐ κατεύληπται. τοῦτο δὲ συμβαίνει διχῶς, ἡ διὰ τὸ 50

2. 4 ἔτερόν τι—τοῦ οὐρανοῦ ομ. K 3 Περὶ οὐρανοῦ A 9 p. 278b 20sqq. 6 ἐν τῷ πρώτῳ
βιβλίῳ c. 4 p. 187b 13sqq. 7 δὲ] δη K καὶ ομ. superser. L τῇ LK: τοῖς Mt
7. 8 Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς A 2 sq. 9 lemma ομ. K οὖν ομ. M (non ομ. codex
huic simillimus Paris. 2057) 10 ἀναγκαῖς K τοῦ addidi cf. ad p. 386, 26
12 δὲ ομ. L 14 οὖτα τ 15 γάρ ἔστι τὸ L δύονύμων Mt 16 συγχωρεῖν LKM
et Paris. 2057 (cf. ad p. 51, 14): συγχωρεῖ τ λέγεται οὖν φησί ετ ποκ μὲν οὖν τρό-
πον L 17 ἄπειρον λέγεται K: τὸ ἄπειρον τρόπον λέγεται (sic) L: λέγεται ἄπειρον Mt
μὴ δὲ K: μὴ Lt 18 δὲ δλως K 19 ποσὸν αὐτὸν δλως L ἀόρατος K
22 τὸ παντελῶς ἀμέγεθες K μὴ LK: ομ. Mt 23 ἐπ' ομ. L 27 ἀπολέ-
γειν K ὥσπερ φασί (compr. φά) τὸν ωκεανὸν ἄπειρον εἶναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς διὰ
τὸ πολλὴν εἶναι τὴν ἔκτασιν (quae pertinent ad p. 410, 6 sq.) in marg. L² 29 ἡ LK:
εἴτε καὶ Mt τρίτον] ἡ K: οὐ L 30 κατεύλεπται errore typogr. t

ἐν σώματί φημι, διακριτικὸν ὄψεως, καὶ ὅμως αὐτὸς καθ' αὐτὸς τὸ εἰδός καὶ τοῦ λευκοῦ οὔτε τὸ στοιχεῖῶδες, μήπω δὲ συμπλακὲν τῇ ὄλῃ, οὔτε τὸ ἐν 40 τῷ δημιουργῷ τοιωτόν ἔστι. πάλιν ἔστιν ὁ ἀνθρωπός ζῶν λογικὸν θνητόν, ἀλλ' ὅμως οὔτε ἡ ἕδεα αὕτη τοῦ ἀνθρώπου θνητή ἔστιν, οὔτε 5 δὲ ἡ ὄλη. ὅλως δὲ τὰ ἐν τῷ δημιουργῷ εἰδὴ οὐ τοιωτά φαμεν, οἷον τὸ τοῦ σώματος εἶδος οὐ τριχῇ διαστατόν, οὐδὲ τὸ τοῦ ποιοῦ εἶδος συνεχὲς ἡ διωρισμένην, ἡ ζῶν λογικὸν θνητὸν τὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ λόγους τούτων καὶ αἰτίας.

Ιἱρὸς ταῦτα φασιν ὅτι πάντων μέν ἔστι τις ὄμοιότης κατ' οὐσίαν ἐν 10 τοῖς εἰδέσι τοῖς ἐν τῷ δημιουργῷ καὶ ἐν τοῖς ἐξ αὐτῶν προϊόντι μέχρι 45 τῆς ὄλης (οὐδὲ γάρ ἀπλῶς ὁμονύμως ἀνθρωπος τοῦτο κάκενο, ἀλλ' ὡς ἀρ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν), ἐν οἷς ἔστι καὶ οὐσιώδης τις κοινωνία πρὸς τὰ ἀρ' ὄντα ἔστι: καὶ διαφορά, ὥσπερ ἀπὸ τῆς ὑγείας τὸ ὑγεινὸν σιτίον. εἰ γάρ πρὸς ἐκεῖνο ἀφορῶν ὁ δημιουργὸς ποιεῖ τὰ ἐνταῦθα, δεῖ δέ που πολλὴν 15 τὴν κατ' οὐσίαν κοινωνίαν είναι (οὐ γάρ δὴ ὡς ζῳγράφος ἀφορῶν εἰς τὸν ἀνθρωπόν, ἀνθρωπὸν μὲν τῷ ὄντι οὐ ποιεῖ, ἀπομιμεῖται δὲ τὰ κατὰ συμβεβηκόδε τῷ σώματι ὑπάρχοντα, οἷον χρώματα καὶ σχήματα, οὗτα καὶ ὁ 20 δημιουργὸς μιμήματα μόνον ἀπλῶς καὶ μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχοντα πρὸς τὰ ἐκεῖ εἰδὴ ποιεῖ τὰ ἐνταῦθα, ἀλλ' οὐσιώδῶς ἐκεῖνα ἐν τούτοις ἀπομάτ-25 τονται, ὥσπερ καὶ ἡ σφενδόνη ἐν τῷ κηρῷ τὸν ἐν αὐτῇ χαρακτῆρα), οὐσης οὖν ἐν αὐτοῖς τῆς κατ' οὐσίαν ὄμοιότητος, εἴ τι μὲν τοῖς συνθέτοις ὑπάρχει συμπληρωτικὸν τῆς οὐσίας καὶ οἵονει στοιχείον καὶ πλήρωμα τοῦ δλου συγχρίματος, πάντως ἐκ τῶν ἀπλῶν ὑπάρχει, τῶν δὲ εἰδῶν προϊόντων ἐκεῖθεν μέχρι τῆς ὄλης, ἐπειδὴ ἀνάγκη πάντως ὑφεσίν τινα τοῦ | παρά-30 11^τ γοντος καὶ τοῦ παραχομένου είναι, ἐπισυμβαίνει τινὰ τοῖς προϊόντιν ἀπέρ μὴ ὑπάρχει τῷ παράγοντι. οἵον τι λέγω· τὸ φῶς τὸ ἐν τῷ ἀέρι πρό-35 εισιν ἐκ τοῦ ἡλίου, καὶ δῆλον δτι ἔστι τις πολλὴ (ἢ) ὄμοιότης καὶ ἡ κατ' οὐσίαν κοινωνία τούτου πρὸς τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ (οὐ γάρ δὴ ὁμονυμάτιον ἔστι μόνα τὰ φῶτα ταῦτα). ἀλλὰ ἐν τῇ προόδῳ ἐπισυμβαίνει τινὰ πάνη τῷ 40 προϊόντι φωτὶ, ἀπέρ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἡλίῳ, οἷον τὸ συσχηματίζεσθαι τοῖς ὅ τόποις οὓς φωτίζει, τὸ ἔχειν ἀντιτεταγμένον τὸν σκότον, καὶ ἄλλα μυρία. ὥσπερ οὖν ἐνταῦθα τῷ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φωτὶ προϊόντι ἐπισυμβαίνει μὲν ἐξ 45 ἀνάγκης τινά, οὐ μέντοι διὰ τοῦτο τὰ συμπληρωτικὰ τῆς οὐσίας αὐτοῦ οὐκ

1 ἐν] τὸ ἐν L 2 οὗτε τὸ (post λευκοῦ) Lt: οὗτε M: οὐ K οὗτε τῷ ἐν L: τοῦτο ἐν K
 4 ὅμως τοῦ ἡ εἰδέα K αὕτη LM: αὐτὴ Kt 5 δὲ prius om. L 6 τὸ om. K
 7 οὐδὲ ζῶν λογικὸν (om. θνητὸν) L ἀλλ' ἀλόγους K 9 δτι πάντως ἔστι μὲν τίς L
 11 ἀνθρωπός om. superscr. M 12 τὰ L 13 ὑγείας (om. τῆς) L ὑγιαίνον
 (sic) K 14 ἐκεῖνα L 15 ὡς δ L 16 τῷ ὄντι οὐ K: τί οὐ (οὐ ex corr.) L: τῷ
 δντι (om. οὐ) Mt 17 τοῦ σώματος L καὶ prius om. L 19. 20 ἀπομάτονται K:
 ἀπομάτεται emendat t 20 χαρακτῆρα t 21 τοῖς om. L 24. 25 πραγὸν K
 26 παράγοντι L: προάγαγόντι K: προαγαγόντι Mt 27 δτι ἔστι om. L πολλὴ (ἢ ex
 corr.) L ἢ addidi 28 ἔστι Mt: είναι K: om. L 29 μόνον emendat t
 30 σχηματίζεσθαι L 33 αὐτοῦ t: αὐτοῦ I.KM οὐκ om. t

δτι αἰσθητοῦ, τουτέστι φυσικοῦ τοῦ κατὰ τὰς φυσικὰς ποιότητας πέποιω- 12·
μένου. εἴτε γάρ ἔστι τι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔτερόν τι οὐ φυσικὸν σῶμα
ἀποιον ἢ τι τοιοῦτον, ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ ζητήσει καὶ δεῖξει δτι ἀδόνατον 20
· δλως ἔξω τοῦ οὐρανοῦ σῶμα εἶναι, νῦν δὲ ζητεῖ εἰ δυνατὸν φυσικόν τι
· 5 σῶμα ἐπ' ἄπειρον ἔκτετάσθαι. περὶ δὲ τοῦ κατὰ πλῆθος ἄπειρου, δτι οὐ
δυνατὸν εἶναι, ἔδειξε καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τοῖς πρὸς Ἀναταγόραν
καὶ Δημόκριτον λόγοις, δεῖξει δὲ ἀκριβέστερον καὶ ἐν τῇ Περὶ γενέσεως
καὶ φθορᾶς.

p. 204•2 Πρῶτον οὖν διοριστέον ποσαχῶς λέγεται τὸ ἄπειρον.

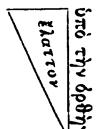
10 Δεῖξας δτι ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ δ περὶ (τοῦ) ἄπειρου λόγος, καὶ δτι εἰκό- 26
τως οἱ θέμενοι τὸ ἄπειρον ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι ὑπέθεντο τῶν ὄντων, ἐντεῦθεν
λοιπὸν εἰσβάλλει εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ σκέψιν. ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶς τὸ
ἄπειρον λέγεται, πρότερον ἔκτιθεται τὰ σημανόμενα τοῦ ἄπειρου, εἰθ' 40
οὗτοις δείκνυσι ποῖα μὲν τοῦ ἄπειρου σημανόμενά ἔστι, ποῖον δὲ οὐκ ἔστιν.
15 ἐπιστήμονος γάρ τὸ τὰ σημανόμενα τῶν ὄμωνύμων φωνῶν διορίζεσθαι 45
καὶ λέγειν ποίφ μὲν συγχωρεῖν, ποίφ δὲ οὐ. λέγεται, φησί, τὸ ἄπειρον
πενταχῶς. καθ' ἓν μὲν τρόπον ἄπειρον λέγεται τὸ μηδὲ πεφυκός δλως
ἔχειν πέρας, ἀλλ' οἰον ἀπόρευτον ὃν καὶ ἀδιεῖτυτον τῷ μηδὲ δλως ἔχειν
πορείαν διὰ τὸ μηδὲ ποσὸν δλως εἶναι, ὥσπερ καὶ τὴν φωνὴν ἀόρατον
20 λέγομεν τῷ μηδὲ δλως πεφυκέναι ὑποπίπτειν τῇ ὅψει τοιοῦτον δὲ ἔστι
τὸ σημεῖον καὶ αἱ ποιότητες· ἄπειρα γάρ ταῦτα, τὸ μὲν σημεῖον δτι πέρας
ὅν αὐτὸν πέρας οὐκ ἔχει, τῷ παντελῶς ἀμέγεθες εἶναι (οὐ γάρ δὴ τῷ μὴ
καταλαμβάνεσθαι αὐτοῦ τὰ πέρατα διὰ τὴν ἐπ' ἄπειρον ἔκτασιν), ὁμοίως 45
δὲ καὶ τὸ λευκὸν καὶ καθόλου ἡ ποιότης τῷ μηδὲ δλως πέρον ἔχειν.
25 δεύτερον δὲ ἄπειρον λέγεται τὸ διέξιδον ἔχον ἀτελεύτητον, οὐπερ οὐκ
ἔστι ποτὲ πέρας εὑρεῖν, οὐ τῷ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς αὐτὸν διεῖλθεν, ἀλλὰ
τῷ αὐτὸν μηδέποτε ἀπολήγειν κατὰ τὴν ἔκτασιν μηδὲ περατοῦσθαι τὸ μέ-
γεθος, περὶ οὐ καὶ πρόκειται ἐπισκέψασθαι, εἰ ἔστι τοιοῦτον τι μέγεθος
ἐν τοῖς οὖσιν ἡ μῆ. τρίτον δὲ λέγομεν ἄπειρον, δ πέρας μὲν ἔχει, ἡμῖν
30 δὲ διὰ δυσχέρειαν οὐ κατεῖληπται. τοῦτο δὲ συμβαίνει διχῶς, ἡ διὰ τὸ 50

2. 4 ἔτερόν τι—τοῦ οὐρανοῦ οὐ. K 3 Περὶ οὐρανοῦ A 9 p. 278 b 20 sqq. 6 ἐν τῷ πρώτῳ
βιβλίῳ c. 4 p. 187 b 13 sqq. 7 δὲ] δὴ K καὶ οὐ. superser. L τῇ LK: τοῖς Mt
7. 8 Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς A 2 sq. 9 lemma οὐ. om. M (non οὐ. codex
huic simillimus Paris. 2057) 10 ἀναγκαῖως K τοῦ addidi cf. ad p. 386, 26
12 δὲ οὐ. L 14 οὕτω τ 15 γάρ ἔστι τὸ L δύονύμων Mt 16 συγχωρεῖν LKM
et Paris. 2057 (cf. ad p. 51, 14): συγχωρεῖ τ λέγεται οὖν φησι ετ ποχ μὲν οὖν τρό-
πον L 17 ἄπειρον λέγεται K: τὸ ἄπειρον τρόπον λέγεται (sic) L: λέγεται ἄπειρον Mt
μὴ δὲ KMK: μὴ Lt 18 δὲ δλως K 19 ποσὸν αὐτὸν δλως L ἀόρατος K
22 τὸ παντελῶς ἀμέγεθες K μὴ LK: οὐ. Mt 23 ἐπ' οὐ. L 27 ἀπολέ-
γειν K ὥσπερ φασί (compr. φά) τὸν ωκεανὸν ἄπειρον εἶναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς διὰ
τὸ πολλὴν εἶναι τὴν ἔκτασιν (quae pertinent ad p. 410, 6 sq.) in marg. L² 29 ἡ LK:
εἴτε καὶ Mt τρίτον] ἡ K: οὐ L 30 κατεῖληπται errore typogr. t

δτι ἀναγκαίως ὑποτιθέμενοι τὸ ἄπειρον καὶ ἀρχὴν αὐτὸν ὑπέθεντο, εἰναὶ 11^ο
 φησι καὶ ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον. καὶ τοῦτο εἰκότως· εἴτε γάρ γένοιτο, οἱ
 πάντως ἀπό τινος ἀρχῆς ἄρχεται γίνεσθαι (οἷον πρότερον εἰ τύχοι τῶν
 δμοιομερῶν ἡ σάρκη καὶ τῶν δραγανικῶν ἡ καρδία, καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν αἱ
 5 βίζαι), τοῦ δὲ ἄπειρου ἀρχὴ οὐκ ἔστι (πέρας γάρ, ὡς ἥδη εἴρηται, ἡ
 ἀρχὴ), εἴτε φθείροιτο, πάντως εἰς τὸ τελευταῖον φθαρήσεται· τὰ γάρ φθει-
 ρόμενα πάντα οὕτως φθείρεται, πρότερον μὲν τῶν εὐπαθεστέρων φθειρο-
 μένων είτε τῶν ἡττον εὐπαθεστέρων καὶ τελευταῖον τῶν δυστάθεστέρων, 25
 καὶ οὕτως μέχρις οὐ εἰς τι ἔσχατον καταντήσῃ τὸ φθειρόμενον. ὥστε καὶ
 10 ἀγένητον ἀνάγκη εἶναι τὸ ἄπειρον καὶ ἄφθαρτον. ταῦτα εἰπών, ἐφεξῆς
 τὰς αἰτίας λέγει δι’ ἀς ἡναγκάσθησαν ἐν τοῖς οὖσιν ὑποθέσθαι τὸ ἄπειρον,
 εἰσὶ δὲ αὗται πέντε. πρώτη μὲν ὁ χρόνος ἐπ’ ἄπειρον αὐξόμενος. δευτέρα
 ἐκ τῆς ἐπ’ ἄπειρον τομῆς τῶν μεγεθῶν· δέδειχται γάρ τοῖς γεωμέτραις
 πᾶσαν δὴ τὴν δοθεῖσαν εὐθεῖαν δίχα τεμεῖν, εἰ δὲ τοῦτο, δυνατὸν ἐπ’
 15 ἄπειρον τῇ διχοτομίᾳ χρήσασθαι. δείχνυται δὲ δτι ἐπ’ ἄπειρον ἡ τομὴ,
 τῶν μεγεθῶν καὶ ἐκ τοῦ τὸ τρίγωνον τὰς δύο πλευρὰς τῆς λοιπῆς μεί-
 ζονας ἔχειν· εἰ γάρ ἀφέλοις ἐκ τῶν δύο πλευρῶν ἵσην τῇ μιᾷ καὶ ἀγάγοις
 ἐκ τοῦ στημένου, καθ’ δ ἔτεμες τὴν ἵσην τῇ ἐλάσσονι, παράλληλον εὐθεῖαν 40
 τῇ ἐλάσσονι, ἡς τὴν ἵσην ἐκ τῶν δύο ἀφεῖλες, ποιεῖς ἐλαττὸν τρίγωνον.
 20 πάλιν ἐπειδὴ τούτου αἱ δύο πλευραὶ τῆς λοιπῆς μείζονες, τὸ αὐτὸν ποιήσας
 ποιήσεις πάλιν ἐλαττὸν τρίγωνον, καὶ τοῦτο ἐπ’ ἄπειρον. ὥστε ἡ τομὴ¹
 τῶν μεγεθῶν ἐπ’ ἄπειρον. δεῖ δὲ δρθογώνιον τὸ τρίγωνον ποιῆσαι δηλονότι,
 μήποτε ἐπὶ τῶν ἀλλων ἡ ἀφαίρεσις ποιήσῃ ἴσοτλευρον τρίγωνον, καὶ
 οὐκέτι ἔστιν ἀπὸ τῆς ἑτέρας τὴν ἑτέραν· οὐκέτι γάρ πίπτει ἐντὸς
 25 τοῦ τριγώνου ἡ τομὴ, μὴ πιπτούσης δὲ οὐκ ἔστιν ἀεὶ γράφειν ἐντὸς τρί-⁴⁵
 γωνον. εἰ δὲ λάβωμεν δρθογώνιον τρίγωνον καὶ τὴν ἀφαίρεσιν ἐκ τῆς ὑπο-
 τεινούσης τὴν δρθὴν γωνίαν ποιησώμεθα, ἀεὶ τε ἡ διαίρεσις ἐντὸς τοῦ
 τριγώνου πεσεῖται (μείζων γάρ ἔστιν ἀεὶ ἡ ὑποτείνουσα τὴν δρθὴν γωνίαν
 ἔκατέρας τῶν λοιπῶν), καὶ οὕτως ἀεὶ τοῦ γινομένου δρθογώνιου ὅντος ἀεὶ

1 ὑποθέμενος εἶναι τὸ L αὐτῷ L 2 ἀγέννητον (hic et v. 10) M et t cf. ad p. 189,10
 εἴτε γίνοιτο (om. γάρ) L 3 τύχη M 7 ἀπαγτά K οὕτω t 9 εἰς τι post καταντήσῃ
 ponit L ἔσχατον scripsi: ἔκστον K Mt: om. L καταντήσει Mt 11 ὑποθέσθαι ἐν τοῖς
 οὖσι L 12 εἰσὶν δὲ — χρόνος in ras. K a et β K: πρῶτον et β' or (= δεύτερον) L
 ἀρξάμενος L 13 fort. ἡ ἐκ 13. 16 δέδειχται γάρ—μεγεθῶν om. Mt 14 δὴ L: om. K
 δίχα τεμεῖν L: ἵσα τεμεῖν K at cf. m 4v25. p. 408,3. 98,13 unde conicias v. 13 δέδοται
 14. 15 ἐπ’ ἄπειρον τῇ K: τῇ ἐπ’ ἄπειρον L 15 δτι L: om. K 16 τοῦ (om. τὸ) τρί-
 γωνον L 17 ἀγάγης K M 19 ἀφεῖλεν, ποιῆς K 21 ποιήσεις K

22 post ἄπειρον figuram

inserit L

22 δηλονότι scripsi: δηλον γάρ libri

23 μήποτε LKM: δτι ποτὲ t ποιήσῃ LKM: ποιήσει t [ἴσοτλευρον] πλευράν L
 24 έστιν LK: έσται Mt 25 τοῦ om. L 26 γράφειν ἐντὸς τρίγωνα K 26 δρθ-
 γωνον priinitus M: δρθογώνιον K 27 τρίγωναν K ποιησώμεθα recte t
 29 δρθωγωνίου K

δτι αἰσθητοῦ, τουτέστι φυσικοῦ τοῦ κατὰ τὰς φυσικὰς ποιότητας πέποιω- 12·
μένου. εἴτε γάρ ἔστι τι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔτερόν τι οὐ φυσικὸν σῶμα
ἀποιον ἢ τι τοιοῦτον, ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ ζητήσει καὶ δείξει δτι ἀδόνατον 20
δλως ἔξω τοῦ οὐρανοῦ σῶμα εἶναι, νῦν δὲ ζητεῖ εἰ δυνατὸν φυσικόν τι
5 σῶμα ἐπ' ἄπειρον ἔκτετάσθαι. περὶ δὲ τοῦ κατὰ πλῆθος ἄπειρου, δτι οὐ
δυνατὸν εἶναι, δείξει καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τοῖς πρὸς Ἀνακαγόραν
καὶ Δημόκριτον λόγοις, δείξει δὲ ἀκριβέστερον καὶ ἐν τῇ Περὶ γενέσεως
καὶ φθορᾶς.

p. 204*2 Πρῶτον οὖν διοριστέον ποσαχῶς λέγεται τὸ ἄπειρον.

- 10 Δείξας δτι ἀναγκαῖος εῷ φυσικῷ δ περὶ (τοῦ) ἄπειρου λόγος, καὶ δτι εἰκό- 26
τως οἱ θέμενοι τὸ ἄπειρον ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι ὑπέθεντο τῶν ὄντων, ἐντεῦθεν
λοιπὸν εἰσβάλλει εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ σκέψιν. ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶς τὸ
ἄπειρον λέγεται, πρότερον ἔκτιθεται τὰ σημαινόμενα τοῦ ἄπειρου, εἰθ'
οὗτος δείκνυσι ποῖα μὲν τοῦ ἄπειρου σημαινόμενά ἔστι, ποῖον δὲ οὐκ ἔστιν.
15 ἐπιστήμονος γάρ τὸ τὰ σημαινόμενα τῶν ὄμωνύμων φωνῶν διορίζεσθαι 40
καὶ λέγειν ποίφ μὲν συγχωρεῖν, ποίφ δὲ οὐ. λέγεται, φησί, τὸ ἄπειρον
πενταχῶς. καθ' ἔνα μὲν τρόπον ἄπειρον λέγεται τὸ μηδὲ πεφυκός δλως
ἔχειν πέρας, ἀλλ' οἰον ἀπόρευτον δν καὶ ἀδιεῖτητον τῷ μηδὲ δλως ᔁχειν
πορείαν διὰ τὸ μηδὲ ποσὸν δλως εἶναι, ὥσπερ καὶ τὴν φωνὴν ἀόρατον
20 λέγομεν τῷ μηδὲ δλως πεφυκέναι ὑποπίπτειν τῇ ὅψει τοιοῦτον δὲ ἔστι
τὸ σημεῖον καὶ αἱ ποιότητες· ἄπειρα γάρ ταῦτα, τὸ μὲν σημεῖον δτι πέρας
δν αὐτὸν πέρας οὐκ ᔁχει, τῷ παντελῶς ἀμέγεθες εἶναι (οὐ γάρ δὴ τῷ μὴ
καταλαμβάνεσθαι αὐτοῦ τὰ πέρατα διὰ τὴν ἐπ' ἄπειρον ἔκτασιν), ὄμοιώς 45
δὲ καὶ τὸ λευκὸν καὶ καθόλου ἡ ποιότης τῷ μηδὲ δλως πέρον ᔁχειν.
25 δεύτερον δὲ ἄπειρον λέγεται τὸ διέξιδον ᔁχον ἀτελεύτητον, οὔπερ οὐκ
ἔστι ποτὲ πέρας εὐρεῖν, οὐ τῷ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς αὐτὸν διεῖλθεῖν, ἀλλὰ
τῷ αὐτὸν μηδέποτε ἀπολήγειν κατὰ τὴν ἔκτασιν μηδὲ περατοῦσθαι τὸ μέ-
γεθος, περὶ οὐ καὶ πρόκειται ἐπισκέψασθαι, εἰ ἔστι τοιοῦτον τι μέγεθος
ἐν τοῖς οὖσιν ἢ μή. τρίτον δὲ λέγομεν ἄπειρον, δ πέρας μὲν ᔁχει, ἡμῖν
30 δὲ διὰ δυσχέρειαν οὐ κατεληπται. τοῦτο δὲ συμβαίνει διχῶς, ἢ διὰ τὸ 50

2. 4 ἔτερόν τι—τοῦ οὐρανοῦ ομ. K 3 Περὶ οὐρανοῦ A 9 p. 278b 20 sqq. 6 ἐν τῷ πρώτῳ
βιβλίῳ c. 4 p. 187b 13 sqq. 7 δὲ] δὴ K καὶ ομ. superscr. L τῇ LK: τοῖς Mt
7. 8 Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς A 2 sq. 9 lemma ομ. K οὖν ομ. M (non ομ. codex
huic simillimus Paris. 2057) 10 ἀναγκαῖος K τοῦ addidi cf. ad p. 386, 26
12 δὲ ομ. L 14 οὕτω τ 15 γάρ ἔστι τὸ L δύονύμων Mt 16 συγχωρεῖν LKM
et Paris. 2057 (cf. ad p. 51, 14): συγχωρεῖ τ λέγεται οὖν φησι ετ ποχ μὲν οὖν τρό-
πον L 17 ἄπειρον λέγεται K: τὸ ἄπειρον τρόπον λέγεται (sic) L: λέγεται ἄπειρον Mt
μὴ δὲ KMK: μὴ Lt 18^η δὲ δλως K 19 ποσὸν αὐτὸν δλως L ἀόρατος K
22 τὸ παντελῶς ἀμέγεθες K μὴ LK: ομ. Mt 23 ἐπ' ομ. L 27 ἀπολέ-
γειν K ώσπερ φασὶ (compr. φά) τὸν ώκεανὸν ἄπειρον εἶναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς διὰ
τὸ πολλὴν εἶναι τὴν ἔκτασιν (quae pertinent ad p. 410, 6 sq.) in marg. L² 29 ἢ LK:
εἴτε καὶ Mt τρίτον] ἢ K: οὐ L 30 κατελειπται errore typogr. t

δεκτικός ἐστι σώματος, καὶ τὸ κενὸν ἄρα πᾶν πέφυκε δέγεσθαι· εἰ δὲ πέ- 11
φυκεν, ἀνάγκη πᾶσα ἡ δεδέχθαι ηδη ἡ δέξασθαι· ἀπείρου οὐν ὅντος τοῦ 16
κενοῦ ἀπειρον ἔσται καὶ τὸ ἐν αὐτῷ σῶμα. ἐπὶ γὰρ τῶν ἀιδίων, φησίν,
οὐδὲν διαφέρει τὸ δυνάμει τοῦ ἐνέργεια· ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν γινομένων καὶ
5 φύειροι μὲν δυνατὸν μὴ ἀχθῆναι τὸ δυνάμει εἰς τὴν ἐνέργειαν, φύάσαντος
φύαρχναι τοῦ πράγματος πρὶν τελειωθῆ ἡ ἐν αὐτῷ δύναμις ἀχθῆσα εἰς
τὴν ἐνέργειαν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀιδίων, εἰ τί ἔστιν ὅλως δυνάμει, ἀνάγκη πᾶσα
καὶ ἐνέργεια αὐτὸν γενέσθαι· ματαίαν γὰρ ἀν δέξει τὴν δύναμιν, εἰ μηδέ- 20
ποτε ἀχθείη εἰς ἐνέργειαν. ὥστε εἴ τι τῶν ἀιδίων δυνάμει ἔστι, πάντως;
10 ἔσται ποτὲ καὶ ἐνέργεια, ὡς εἰ μηδέποτε γένοιτο, οὐδὲν δένδέχετο γενέ-
σθαι. ὥστε οὐδὲ δυνάμει ἦν· τὸ γὰρ δυνάμει τοῦτο ἔστιν, δένδέχεται
γενέσθαι ἐνέργεια, διόπερ οὐδὲ κυρίως ἐπὶ τῶν ἀιδίων τὸ ἐνδεχόμενον·
οὐδὲν γὰρ ἔχει τὴν ἐπ' ἀμφω ῥοπήν, ἀλλὰ ἐξ ἀνάγκης ἔστιν ἀεί. τὸ γὰρ ἐν-
δέχεσθαι ἐπὶ τούτων τοῦ εἰναι οὐδὲν διαφέρει· οὐδὲν γὰρ ἔχει τὸ ἀλλοτε
15 ἄλλως. ὥστε εἰ ἀπειρόν ἔστι κενόν, καὶ σῶμα ἀπειρον ἐξ ἀνάγκης ἔσται. 25
οὐτω γοῦν καὶ λέγουσιν δέ μὲν κόσμους, οἱ δὲ ἀέρα ἀπειρον ἡ ὅδωρ ἡ τὸ
μεταξύ.

Ταῦτα εἰπών, ἐφεκῆς φησιν δι τὸ δὴ ἀπορίας πολλὰς ἔχει ὁ περὶ τοῦ
ἀπείρου λόγος, εἴτε θείμεν εἰναι [τὸ κενὸν] ἡ καὶ μή· εἴτε γὰρ μὴ ἔστιν
20 [ἀπειρον], ἀναιρήσομεν τὴν ἐπ' ἀπειρον τοῦ χρόνου πρόσοδον καὶ τοῦ ἀριθμοῦ
τὴν αὐξῆσιν καὶ τὴν ἐπ' ἀπειρον τῶν μεγεθῶν τομήν, εἴτε ἔστι, ζητήσεως
ἄξιον πότερον οὐσία ἔστιν ἡ συμβεβηκός, καὶ εἰ συμβεβηκός, καθ' αὐτὸν
συμβεβηκός ἡ οὐ καθ' αὐτὸν ἀλλὰ ἀπλῶς συμβεβηκός. ἀφορίζεται δὲ καὶ 20
περὶ ποίου ἀπείρου ποιεῖται τὸν λόγον, δι τοῦ κατὰ μέγεθος ἀπείρου· τοῦτο
τὸ γάρ ἔστι μάλιστα φυσικοῦ ζητῆσαι, εἴτε ἔστι σῶμα ἀπειρον κατὰ τὴν
ἔκτασιν εἴτε μή.

p. 203^b6 "Απαν τὸ γὰρ ἡ ἀρχὴ ἡ ἐξ ἀρχῆς.

"Απαντα τὰ ὄντα, δσα μὴ μάτην ὑπέστη καὶ κατὰ συμβεβηκός, ἡ
ἀρχῆς λόγοιν ἐπέχουσιν ἡ ἐξ ἀρχῆς εἰσι (τὰ γὰρ μάτην ὄντα δύναται μη-

1 δὲ om. L 2 δεδέχθαι K et corr. L: δέγεσθαι Mt 3 ηδη om. L 3 φασίν L
5 ἀναγκήναι L 6 τελειωθῆναι L ἡ (sic) om. superscr. K 8 ἔξει LM: ἔξη K: ἔξει (quod
aeque ac ἔξη nihil est) t: fort. ἔξει (cf. ad p. 197, 22. 412, 5); nam dubium videtur indicativi
futurum cum ἀν coniunctum, quo de cf. ad p. 414, 27. 14-50 10. 15 ὡς—ἔσται] cf.
Themist. p. 224, 18 sqq. 10 ὡς εἰ καὶ L ἐνδέχετο L: ἐνδέχεται K: ἐνδέχεται M:
ἐνδέχοιτο t 11 ὥστε οὐ δυνάμει L 12 ἀδύτω K 13 οὐδὲ γὰρ L 14 οὐδὲν
διαφέρει τοῦ εἰναι Mt οὐ γὰρ L 15 ἀλλος K 16 ἡ ὅδωρ LK: οἱ δὲ ὅδωρ Mt
18 ὅτι K ἀπορίας δὴ Mt 19 τὸ κενὸν et 20 ἀπειρον delevi ἡ scripsi: ἡ KM:
εἴτε (L)t 20 ἀναιρήσωμεν K πρόσοδον (cf. Simplic. p. 469, 1) L: περίσσον (K)Mt
21 τῶν μεθῶν primitus L 22. 23 καὶ εἰ—ἀπλῶς συμβεβηκός om. L 23 ἀπλῶς] coni-
cias ἄλλως πως (cl. Alexandro ap. Simpl. p. 469, 13. Themist. p. 225, 10), at cf. p. 408, 19

25 ζητῆσαι φυσικοῦ M 27 ἀπαν (cf. ξεκαστον p. 399, 1?) LM: ἀπαντα (K)t Arist.
28 καὶ κατὰ K: ξεκαστα M: κατὰ (L)t 29 λόγου K

δτι αἰσθητοῦ, τουτέστι φυσικοῦ τοῦ κατὰ τὰς φυσικὰς ποιότητας πεποιω- 12·
μένου. εἴτε γάρ ἔστι τι ἔξω τοῦ οὐρανοῦ ἔτερόν τι οὐ φυσικὸν σῶμα
ἀποιον ἢ τι τοιοῦτον, ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ ζητήσει καὶ δεῖται δτι ἀδύνατον 20
δλως ἔξω τοῦ οὐρανοῦ σῶμα εἶναι, νῦν δὲ ζητεῖ εἰ δυνατὸν φυσικόν τι
5 σῶμα ἐπ' ἄπειρον ἐκτετάσθαι. περὶ δὲ τοῦ κατὰ πλῆθος ἀπείρου, δτι οὐ
δυνατὸν εἶναι, ἔδειξε καὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ ἐν τοῖς πρὸς Ἀνακαγόραν
καὶ Δημόκριτον λόγοις, δεῖται δὲ ἀκριβέστερον καὶ ἐν τῇ Περὶ γενέσεως
καὶ φθορᾶς.

p. 204*2 Πρῶτον οὖν διοριστέον ποσαχῶς λέγεται τὸ ἄπειρον.

10 Δείξας δτι ἀναγκαῖος εῷ φυσικῷ δ περὶ (τοῦ) ἄπειρου λόγος, καὶ δτι εἰκό- 26
τως οἱ θέμενοι τὸ ἄπειρον ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι ὑπέθεντο τῶν ὄντων, ἐντεῦθεν
λοιπὸν εἰσβάλλει εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ σκέψιν. ἐπειδὴ δὲ πολλαχῶς τὸ
ἄπειρον λέγεται, πρότερον ἐκτίθεται τὰ σημαινόμενα τοῦ ἀπείρου, εἰθ' 5
οὗτος δείκνυσι ποιὰ μὲν τοῦ ἄπειρου σημαινόμενά ἔστι, ποῖον δὲ οὐκ ἔστιν.
15 ἐπιστήμονος γάρ τὸ τὰ σημαινόμενα τῶν ὅμων μωμων φωνῶν διορίζεσθαι 40
καὶ λέγειν ποίφ μὲν συγχωρεῖν, ποίφ δὲ οὐ. λέγεται, φησί, τὸ ἄπειρον
πενταχῶς. καθ' ἔνα μὲν τρόπον ἄπειρον λέγεται τὸ μηδὲ πεφυκός δλως
ἔχειν πέρας, ἀλλ' οἷον ἀπόρευτον δν καὶ ἀδιεξίτητον τῷ μηδὲ δλως ᔁχειν
πορείαν διὰ τὸ μηδὲ ποσὸν δλως εἶναι, ὥσπερ καὶ τὴν φωνὴν ἀόρατον
20 λέγομεν τῷ μηδὲ δλως πεφυκέναι ὑποπίπτειν τῇ ὄψει τοιοῦτον δέ ἔστι
τὸ σημεῖον καὶ αἱ ποιότητες· ἄπειρα γάρ ταῦτα, τὸ μὲν σημεῖον δτι πέρας
δν αὐτὸν πέρας οὐκ ᔁχει, τῷ παντελῶς ἀμέγεθες εἶναι (οὐ γάρ δὴ τῷ μὴ
καταλαμβάνεσθαι αὐτοῦ τὰ πέρατα διὰ τὴν ἐπ' ἄπειρον ἔκτασιν), ὁμοίως 45
δὲ καὶ τὸ λευκὸν καὶ καθόλου ἡ ποιότης τῷ μηδὲ δλως πόρον ᔁχειν.
25 δεύτερον δὲ ἄπειρον λέγεται τὸ διέξιδον ᔁχον ἀτελεύτητον, οὖπερ οὐκ
ἔστι ποτὲ πέρας εὑρεῖν, οὐ τῷ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς αὐτὸν διεξελθεῖν, ἀλλὰ
τῷ αὐτὸν μηδέποτε ἀπολήγειν κατὰ τὴν ἔκτασιν μηδὲ περατοῦσθαι τὸ μέ-
γεθος, περὶ οὐ καὶ πρόκειται ἐπισκέψασθαι, εἰ ἔστι τοιοῦτον τι μέγεθος
ἐν τοῖς οὖσιν ἢ μῆ. τρίτον δὲ λέγομεν ἄπειρον, δ πέρας μὲν ᔁχει, ἡμῖν
30 δὲ διὰ δυσχέρειαν οὐ κατεληγεῖται. τοῦτο δὲ συμβαίνει διχῶς, ἢ διὰ τὸ 50

2. 4 ἔτερόν τι—τοῦ οὐρανοῦ οι. K 3 Περὶ οὐρανοῦ A 9 p. 278b 20sqq. 6 ἐν τῷ πρώτῳ
βιβλίῳ c. 4 p. 187b 13sqq. 7 δὲ] δὴ K καὶ οι. superscr. L τῇ LK: τοῖς Mt
7. 8 Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς A 2 sq. 9 lemma οι. K οὖν οι. M (non οι. codex
huic simillimus Paris. 2057) 10 ἀναγκαῖος K τοῦ addidi cf. ad p. 386, 26
12 δὲ οι. L 14 οὖτα τ 15 γάρ ἔστι τὸ L δμονύμων Mt 16 συγχωρεῖν LKM
et Paris. 2057 (cf. ad p. 51, 14): συγχωρεῖ τ λέγεται οὖν φησι et ποιὸ μὲν οὖν τρό-
πον L 17 ἄπειρον λέγεται K: τὸ ἄπειρον τρόπον λέγεται (sic) L: λέγεται ἄπειρον Mt
μὴ δὲ K: μὴ Lt 18 δὲ δλως K 19 ποσὸν αὐτὸν δλως L δόρατος K
22 τὸ παντελῶς ἀμέγεθες K μὴ LK: οι. Mt 23 ἐπ' οι. L 27 ἀπολέ-
γειν K ὥσπερ φασὶ (compr. φά) τὸν ωκεανὸν ἄπειρον εἶναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς διὰ
τὸ πολλὴν εἶναι τὴν ἔκτασιν (quae pertinent ad p. 410, 6 sq.) in marg. L² 29 ἢ LK:
εἴτε καὶ Mt τρίτον] ἢ K: οὐ L 30 κατελειπται errore typogr. t

p. 203b17 Χρῶνται γάρ καὶ οἱ μαθηματικοὶ τῷ ἀπείρῳ.

12r

Τουτέστι τῇ ἐπ' ἀπειρον τῶν μεγεθῶν τομῇ. ἔχουσι γάρ πᾶσαν τὴν δοθεῖσαν εὐθεῖαν δίχα τεμεῖν, καὶ ἀπὸ τῆς δοθείσης εὐθείας ἐλάττονα 10 ἀφελεῖν· ἐπεὶ οὖν τοῦ τριγώνου τῶν δύο πλευρῶν ἐλάττων ἡ λοιπή, ἀεὶ 5 ἔστιν ἀφαιροῦντα ἀπὸ τῆς μείζονος τὴν ἐλάττων ἄγειν ἐκ τῆς τομῆς τῇ ἐλάττονι παραλλήλον εὐθεῖαν καὶ ποιεῖν τρίγωνον, καὶ τοῦτο ἐπ' ἀπειρον.

p. 203b27 Ὡστε εἴπερ μοναχοῦ, καὶ πανταχοῦ εἶναι τὸν δγκον.

Τίς ἡ ἀποκλήρωσις ἐν ἐνὶ μὲν μέρει τοῦ κενοῦ εἶναι σῶμα, μὴ καὶ πανταχοῦ δὲ εἶναι, εἴπερ τὸ κενόν τόπος ἔστιν ἐστεργμένος; 15

10 p. 203b28 Ἀμα δὲ καὶ εἰ ἔστι κενὸν καὶ τόπος ἀπειρος, καὶ σῶμα ἀναγκαῖον εἶναι.

Ἐπειδὴ πρότερον τῷ ἀποκληρωτικὸν μόνον εἶναι τὸν λόγον ἡλεγχε, 20 νῦν καὶ κατασκευάζει αὐτὸ τοῦτο, διτι ἀνάγκη εἶναι ἀπειρον κενοῦ ἀπείρου ὑποκειμένου. οὐδὲν γάρ ἄλλο φασὶν εἶναι τὸ κενὸν ἡ τόπον ἐστεργμένον 15 σώματος· πᾶς δὲ τόπος σώματός ἔστι δεκτικός. εἰ δὲ αἰδιος οὗτος, οὐδὲν μᾶλλον δυνάμει ἔστι σώματος δεκτικὸς ἡ ἐνεργεία.

p. 203b34 Ἄλλ' οὐδὲν ἡττόν ἔστιν ἀπειρον καὶ ἀπειρα τῷ πλήθει

Οὐκ ἀναιρεῖ, φησί, τὸ ἀπειρον τὸ ὑποτίθεσθαι αὐτὸ ἡ οὐσίαν, ἡ συμ- 25 βεβήκδ; καθ' αὐτὸ ἡ ἀπλῶς· δπως γάρ δν αὐτὸ ὑποθάμεθα, οὐδὲν κω- 20 λύει εἶναι τὸ κατὰ τὴν ἔκτασιν ἀπειρον, δπερ διαιρούμενον ποιεῖ τὸ κατὰ πλήθος ἀπειρον.

p. 204a1 Μάλιστα δὲ φυσικοῦ ἔστι σκέψασθαι, εἰ ἔστι μέγεθος αἰσθητὸν ἀπειρον.

*Εγεις ἐνταῦθα τὸν σκοπὸν τῶν ἐφεῆς, περὶ ποίου ἀπείρου διαλέγεται,

1 καὶ om. L μαθητικοὶ K 2 τομῇ] τὸ μὴ K 4 ἐπεὶ οὖν K: ἐπει L: ἐπεὶ γοῦν Mt 5 ἀφαιροῦνται L ἀπὸ τῆς] ἀπὸ τοῦ L 6 fort. (Ἐλάττον) τρίγωνον 7 ἀνάγκη εἶναι τ 8 μὴ καὶ LK: καὶ μὴ M: μὴ t 10 δὲ καὶ εἰ LKM: δ' εἰ καὶ ex Aristotele t καὶ τόπος δ' ἀπειρος t σῶμα LKM et Aristotelis cod. E: σῶμα ἀπειρον ex Aristot. vulgata t 12 τῷ] τὸ L 13 καὶ om. L post κενοῦ inducit δὲ L

14 ὑποκείμ K οὐδὲ et paulo post φησὶν L κενὸν] κενοῦ K 16 σώματος δεκτι- κὸς LK: δεκτικὸς σώματος Mt ἡ ἐνέργεια K 17 καὶ (ἡ pro καὶ, si silentio fides, L) ἀπειρο τῷ LKM Paris. 2057: ἡ ἀπειρο καὶ t 18 ὑποθέσθαι L 19 δπερ γάρ K 22 ἔστιν utrobiique K

197 35
τὸν γάρ
μήν
οὐδὲ
δεῖξαι
τὸν κατί^τ
ζεισούν.

I. 2 ἀλλ ἀδέδ
I. 9 εἰναι
εἴπειν L
at rursus infra
ἀδεξηγητον pri-
στιν. an. (ὑπαρχον)
γ. om. I. πρός
18. 20 λέγο-
21. 25 αὐτὸ
νίν L 27 τῶν]
32 ἐπειδήσις] τοῖ

πισσὸν ἡ διὰ τὸ πιούν· ἀν τε γάρ ἡ τραχεῖα ἡ ὁδὸς καὶ δύσβατης καὶ 12^τ
σκολιότητα ἔχουσα, λέγομεν τὴν τοιαύτην ὁδὸν ἄπειρον, τῷ μὴ δύνασθαι
ἡμᾶς πορείαν ἐπ' αὐτῆς ποιεῖσθαι (οὕτως οὖν ἄπειρον λέγομεν τὸν λα-
βύρινθον, οὐ τῷ μὴ ἔχειν πέρας τι τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ τῷ σκολιὸν εἶναι καὶ
5 διὰ τοῦτο δυσέκβατον), λέγομεν καὶ διὰ τὸ πολλὴν εἶναι τὴν ἔκτασιν ἄπειρον
τὴν ὁδόν, ὥσπερ φαμὲν τὸν ὠκεανὸν ἄπειρον εἶναι διὰ τὸ μὴ δύνασθαι
ἡμᾶς διὰ τὸ πολλὴν εἶναι τὴν ἔκτασιν | διεξελθεῖν αὐτόν, αὐτοῦ γε πάντως 12^τ
ἀποπερατουμένου καὶ ὑπὸ γῆς πανταχοῦ περιεγόμενου. ὅμοίως καὶ ἡ
Ἐρυθρὰ θαλασσα ἄπειρος διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. λέγομεν γοῦν καὶ ἡμεῖς,
10 ὅπηγίκα μαρκάν ὁδὸν ὀδεύομεν, ἄπειρος εἴη ἡ ὁδός. λέ-
γεται δὲ κατὰ τέταρτον τρόπον ἄπειρον, διέφυκε μὲν ἔχειν πέρας, οὐκ ἔχει
δέ. τοιούτον δ' ἐστίν ὁ κύκλος· δυνατὸν μὲν γάρ λαβεῖν κατ' ἐνέργειαν
σημεῖον ἐν αὐτῷ, κακεῖθεν τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι, ἀλλ' αὐτὸς οὐκ ἔχει 6
ώρισμένον τι σημεῖον κατ' ἐνέργειαν· δύνεν γάρ ἂν βουληθῶ λαμβάνω τὴν
15 ἀρχὴν, ἐπει τοι ὁ γράφων τὸν κύκλον κέντρῳ καὶ διαστήματι οὐκ ἔξ
ώρισμένον σημεῖον τὴν ἀρχὴν ποιεῖται, ἀλλ' δύνεν ἀν βουληθῆνται τῆς κινή-
σεως. οὗτως οὖν ὁ κύκλος ἄπειρος μὴ ἔχων μὲν οἰκοθεν πέρας, καὶ διὰ
τοῦτο λεγόμενος ἄπειρος, δυνάμενος δὲ ἐν τῇ πρὸς ἄλλον σχέσει λαβεῖν.
20 πέμπτον ἐστὶ τοῦ ἄπειρου σημαινόμενον τὸ κατὰ πρόσθεσιν, φησίν, ἡ διαι-
ρεσιν, ἡ ἀμφότερα· κατὰ πρόσθεσιν μὲν ὡς ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ χρό- 10
νου (λέγομεν γάρ ἄπειρον εἶναι τὸν ἀριθμὸν τῷ ἐπ' ἄπειρον αὐξεσθαι
δύνασθαι· ἔστι γάρ παντὸς τοῦ ληφθέντος ἀριθμὸν μείζονα λαβεῖν· δι'
αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ τὸν χρόνον αὐξῆσαι δυνατόν), κατὰ διαιρεσιν δὲ διὰ τὴν
25 ἐπ' ἄπειρον τῶν μεγεῖῶν διχοτομίαν, ἀμφοτέρως δὲ ὡς εἰ νοήσαις μίαν
εὐθεῖαν, εἴτα ταύτην διχοτομουμένην, καὶ πάλιν τὸ ἔτερον μέρος διχοτο-
μούμενον, καὶ τὸ μέρος τῷ (μὲν) μέρει προστιθέμενον τοῦ δὲ ἀφαιρούμενον.
οὗτω γάρ ἐπ' ἄπειρον τὸ μὲν αὔξεται τὸ δὲ μειοῦται.

Τοσαυταχῶς οὖν τοῦ ἄπειρου λεγομένου, ζητεῖ νῦν ὁ λόγιος περὶ τοῦ δευ- 15
30 τέρου σημαινόμενου τοῦ κατὰ τὴν ἔκτασιν ἄπειρου, εἰ ἔστιν ἡ μὴ τοιοῦτόν τι
ἄπειρον ἐν τοῖς οὖσιν, οἷον καὶ οἱ φυσικοὶ εἶναι ὑποτίθενται. εἰ γάρ τις κατὰ
τὰ λοιπὰ σημαινόμενα λέγοι εἶναι τὸ ἄπειρον, οὐ διοισόμεθα (διδόμεν γάρ
καὶ ἡμεῖς τὰ τοιαῦτα εἶναι τοῦ ἄπειρου σημαινόμενα), διτὶ δὲ τὸ κατὰ τὴν
ἔκτασιν ἄπειρον οὐκ ἔστι, πρόκειται διελέγεσθαι. καὶ πρότερον τοὺς οὖσίαν αὐτὸ

3 ἡμᾶς Mt et Paris. 2057: ἡμῖν LK ποιεῖσθαι ἐπ' αὐτῆς L 5. 6 ἄπειρον τῇ
(τὴν οἰκ. Mt) ὁδὸν KMt: οἰκ. L 6 φασὶ L τὸν ἐλεανὸν K διὰ τὸ μὴ KM:
διὰ τὸ μὴ ἔχειν μὴ δὲ (at v. ad p. 409,27) L: διὰ τῷ (sic) t 8 ἀπὸ γῆς L
περιεχομένου LK: περισχίζομένου Mt 12 μὲν (οἰκ. γάρ) κατ' ἐνέργειαν λαβεῖν L
16 καὶ et mox δὲ οἰκ. L 17 κύκλον K βούληται LK: βουληθῆ Mt
19 λέγομεν K 20 ἔστι LM: ἔτι (K)t σημαινόμενον τοῦ ἄπειρου L 21 μὲν
LK: δὲ Mt 27 καὶ τὸ μέρος (sic) K qui tum iterat (25.27) δὲ ὡς εἰ νοήσαις—καὶ
τὸ μέρος (sic in iteratis) μὲν addidi cf. Themist. p. 225,25 30 ἔκτασιν τοῦ ἄπει-
ρου M 30. 34 ἄπειρου—ἔκτασιν iterat K 32 λέγει t δίδομεν K

λέγοντας εἶναι τὸ ἄπειρον διελέγχει (μὴ ἀλλο τι ὅν εἴτα ἄπειρον, ἀλλ' αὐτο- 12v
άπειρον), καὶ οὐσίαν εἶναι τοιαύτην ὥσπερ ἀέρος καὶ πυρὸς οὗτω δὲ καὶ ω
ἀπείρου. τοῦτο οὖν, φησίν, ἡ διαιρετὸν ἔσται ἡ ἀδιαιρέτον. εἰ μὲν οὖν
διαιρετόν, ἡ κατὰ μέρθιος ἔσται διαιρετὸν ἡ κατὰ πλῆθος (πᾶν γάρ τὸ
5 διαιρούμενον κατὰ ἐν τούτων τῶν εἰδῶν διαιρεῖται), εἰ δὲ τοῦτο, ποσὸν
ἔσται, οὐκ οὐσία (τοῦ γάρ ποσοῦ ἀμφω ταῦτα ἐτόη, τὸ συνεχὲς καὶ τὸ
διωρισμένον), ὥστε οὐκ οὐσία ἔσται καθ' αὐτὴν τὸ ἄπειρον. εἰ δὲ ἀδιαι-
ρετον, οὐκ ἀν εἴη ἄπειρον, οἷον ἡμεῖς ζητοῦμεν καὶ οἷον οἱ φυσικοὶ πάντες
10 ὑποτίθενται εἶναι τὸ κατὰ τὴν ἔκτασιν ἄπειρον, διπερ διαιρετὸν πάντως ἔστι
μέρεθιος τι ὅν, εἰ μὴ ἄρα ως τὴν στιγμὴν καὶ τὴν ποιότητα ἄπειρον εἶναι ω
φαμεν. ἀλλ' ἡμῖν περὶ τοῦ τοιούτου οὐδὲ εἰς λόγος, ἀλλ' εἰ ως ἀδιεξίτη-
τον καὶ ἀτελεύτητον κατὰ τὴν ἔκτασιν εἶναι ἄπειρον· οὐκον δυνατὸν τοιοῦ-
τον ἄπειρον οὐσίαν εἶναι.

Ταῦτα εἰπὼν μεταβαίνει ἐν μέσῳ πρὸς τοὺς συμβεβηκόδις ἀλλιῷ εἶναι
15 λέγοντας τὸ ἄπειρον, εἴτα εἰδόθεις ἀνατρέχει πρὸς τὸ προκείμενον. εἰ γάρ
συμβεβηκός, φησίν, εἴη τὸ ἄπειρον ἀλλιφ, οὐκ ἀν εἴη τῶν ὄντων ἀρχὴ τὸ
ἄπειρον, ἀλλ' ἔκεινο φ τὸ ἄπειρον συμβεβηκεν. ὥσπερ γάρ λέγομεν τὴν
φωνὴν στοιχεῖον μὲν εἶναι τῆς διαλέκτου, λέγομεν δὲ τὴν φωνὴν εἶναι ω
ἀόρατον, καὶ οὐκέτι ἀναγκαῖόμεθα λέγειν καὶ τὸ ἀόρατον στοιχεῖον εἶναι
20 τῆς διαλέκτου, διότι μὴ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκόδις ὑπάρχει τῇ
φωνῇ τὸ ἀόρατον, οὕτω φημὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἄπειρου· οὐκ ἐπειδὴ συμβε-
βηκεν ἀλλιφ, οἷον ἀέρι ὄντα, διπερ καθ' αὐτὸ ἔστιν ἀρχὴ τῶν πραγμάτων,
διὰ τοῦτο φήσαιμι ἀν καὶ τὸ ἄπειρον τῶν ὄντων ἀρχὴν εἶναι. εἰ γάρ καὶ
κατὰ συμβεβηκόδις αὐτὸ τις εἴποι εἶναι ἀρχὴν, οὐδὲν μᾶλλον ἀρχὴν αὐτὸ
25 δείκνυσι· τὰ γάρ κατὰ συμβεβηκόδις τίνος αἰτία, οὐδὲ διώς εἰσὶν αἰτία.
ὥσπερ λέγεται καὶ τὸ φαλακρὸν αἰτίον εἶναι τῆς οἰκίας, οὐδαμῶς δὲ αἰτίον· ω
οὐ γάρ ἡ φαλακρὸς δὲ οἰκοδόμος φχοδόμησεν. θειεν καὶ εἰ paulo post μεγέθους γε ὅν L 11 ξφαμεν L
οὐδεὶς L 11. 12 ως ἀδιεξίτητον κτλ.] ex Themist. p. 226, 12; at rursus infra
p. 413, 2 ἀδιεξίτητον pro eo quod Arist. vulgata exhibet ἀδιέξοδον (sed αδιεξίτητον pri-
mitus cod. E) cf. Diels z. Textgesch. p. 17 12 εἶναι] ίμμο ἔστιν. an <δυνατὸν>
κατὰ? τὸ ἄπειρον L 12. 13 τοιούτον om. L 14 ἐν μέσῳ om. L πρὸς
τοῦ συμβεβηκόδις ἀλλιφ (ante εἶναι) Lt: ἀλλο KM 18 μὲν om. L 18. 20 λέγο-
μεν δὲ τὴν φωνὴν—διαλέκτου iterat K 23 ὄντων] πραγμάτων L 24. 25 οὐτὸ
δείκνυσιν LK: ἀποδείκνυσι Mt 26 τὸ φαλακρὸν KMt: τὸν φαλακρὸν L 27 καὶ]
καὶ K 29 οὐδὲ ἄρα] οὐκέτι L 30 κατὰ συμβεβηκεν K 32 ἐπιχείρησις] ἐπὶ

(sic) K cf. ad p. 414, 6 sq.

μερισθῆναι, οὐ δι' ἑαυτόν (ἀπλοῦς γάρ ἔστι καὶ μονοειδής καὶ ἀδιάστατος **k 6.**
ό τοῦ ἀνθρώπου λόγος τῆς οὐσίας), ἀλλὰ διὰ τὴν ὥλην ἐν ἦ γέγονεν· αὗτη
γάρ αἰτία τῆς ἐπ' ἄπειρον αἰδήσεως τοῦ πλήθους τῶν ἀνόμων. τοῦ εἶδος
ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντος, ὡςπερ εἰ δακτύλιος εἰς κηρύξ αἱλοτε ἄλλους
5 σφραγίζει. ἔστιν οὖν κάνταῦθα (αἴτιον) τῆς ἀπειρίας οὐχὶ τὸ εἰδός; ἐν
τῷ δακτύλιῳ (ἐν γάρ τοῦτο καὶ τὸ αὐτό), ἀλλ' ἡ ὥλη, τουτέστιν ὁ
κηρύξ, ὃς ἀεὶ ὑπὸ αὐτοῦ ἐναπολαμβανόμενος δρίζεται καθ' αὐτὸν ἀσρι· **10**
στος ὥν.

p. 203a12 Σημεῖον δὲ εἶναι τούτου τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ἀρι-
10 θμῶν· περιτιθεμένων γάρ τῶν γνωμόνων περὶ τὸ ἐν καὶ χωρὶς
δὲ μὲν ἄλλο γίνεται τὸ εἶδος, δὲ δὲ ἐν.

Κάνταῦθα ἐπισημειωτέον δτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης οἶδεν αὐτοὺς
συμβολικῶς ταῦτα λέγοντας· ως γάρ δὴ τὸ ἄρτιον, ὅπερ ἔφη ὑπὸ τοῦ πε-
ριττοῦ περαίνεσθαι, μὴ ἐπὶ τοῦ κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς ἄρτιον καὶ περιττοῦ
15 λεγόντων, ἀλλὰ ἄλλα τινὰ διὰ τούτων σημαινόντων, ἐπήγαγεν δτι σημεῖον
τῶν εἰργμένων ποιοῦνται τὸ συμβάν ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν, ως δὴ ἐκείνων, **20**
ῶν τοὺς ἀριθμοὺς σύμβολα εἶναι φυσι, μὴ διὰ τῶν ἀριθμῶν, καίτοι γε τὸ
περιττὸν ἦν καὶ τὸ ἄρτιον, ὃν τὸ μὲν ἔλεγον πέρας τὸ δὲ ἄπειρον· ἄλλα
τινὰ ἄστρα διὰ τούτων ἤνττοντο. τοῦτο μὲν οὖν εἰς τοσοῦτον, ἵνα δὲ μά-
25 θωμαψεν τὸ λεγόμενον, εἰπωμεν πρότερον τί καλοῦστ γνώμονα οἱ ἀριθμητικοὶ
καὶ οἱ γεωμέτραι. ἐάν λαβῶν τετράγωνον χωρίον διέλῃ τοῦτο εἰς ἴσα
τέσσαρα τετράγωνα, τὰ τρία τετράγωνα σχῆμα ποιοῦντα ἐοικός τῷ Γ στοι-
χείῳ γνώμων ὑπὸ τῶν γεωμετρῶν καλεῖται, δοτις γνώμων περιτιθέμενος **k 7.**
τῷ λοιπῷ τετραγώνῳ αὔξει μὲν αὐτό, ως ἐν Κατηγορίαις εἰργται, ἄλλοι·
τερον δὲ οὐ ποιεῖ· διὰ τοῦτο γάρ καὶ γνώμων προσγηρεύθη, δτι περιτ-

2 διὰ om. M αὐτὴ K 4 τοῦ om. L 5 αἴτιον addidit t 5. 6 ἐν τῷ] τῷ
ἐν τῷ L: fort. τὸ ἐν τῷ 7 δε] δ L χαθ' αὐτὸ L 9 συμβένον K 10 περιτι-
θεμένων LK: παρατιθεμένων Mt: similis varietas v. 25 sq. p. 393,5 11 δτε (ante μὲν)

libri ἄλλο] ἐν ἄλλῳ L: ἄλλο δεῖ εἰ proxime γίγνεσθαι Aristoteles cf. p. 394,19 δτε
(sic) δὲ ἐν (ἐνί L) LK: om. Mt 12 αὐτοὺς] αὐτοῦ KM 13. 14 ὑπὸ τοῦ περιττοῦ
περαίνεσθαι δπερ ἔφη L 14 ἐπὶ τοῦ] ἐπὶ τοὺς L 15 ἄλλα om. L διὰ
τούτων τινὰ L 16 τὸ συμβαῖνον L 17 γε] τε L 18 ἔλεγε M . 19. μὲν]

δὲ μὲν K 19. 20 ἵνα δὲ θώμεν τὸ λεγόμεν εἰπομεν K 20 πρότερον τι (LKM)t

γνώμων

21 figuræ

appingit M

διέλη KM: διέλης (L)t

τοῦτο εἰ om. L. 22 ἔστε L p. 15a30 25 δτι] δ K

23 δτι τις L

24 Κατηγορίαις c. 14

θέμενος τοῖς τετραγώνοις φυλάττει τὸ αὐτὸν εἶδος. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ κ. 7· τετραγώνων ὁ γνώμων τὸ αὐτὸν φυλάττει εἶδος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παντὸς παραλληλογράμμου· ἔστι γάρ γνώμων, ως ὁ γεωμέτρης δρᾷ^{ται}, παντὸς παραλληλογράμμου τῶν περὶ τὴν διάμετρον παραλληλογράμμων ἐν ὅποιονοῦν δὲ 5 σὸν τοῖς δύο παραπληγώμασιν, δισπερ περὶ τὸ αὐτὸν εἶδος περιτιθέμενος ἀεὶ τὸ αὐτὸν φυλάττει. καὶ οἱ ἀριθμητικοὶ δὲ γνώμονας καλοῦσι πάντας τοὺς περιττοὺς ἀριθμοὺς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἐὰν γάρ συνθῆς ἀπὸ μονάδος ἐφεξῆς πάντας τοὺς περιττοὺς ἀριθμούς, οἷον α' γ' ε' ζ' θ' ια' ιγ', καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον, εἴτα ἀρέαμνος συνθῆς τὸν γ' τῷ μονάδι, ποιεῖς τετρά- 10 γωνον ἀριθμὸν τὸν δ' (τετράγωνος δὲ καὶ ἡ μονάς· ἀπακ γάρ ἡ μία· πάλιν μίσχιν ποιεῖ), εἴτα^{τῷ} δ' ἐπισυνθεῖς τὸν ε' ποιεῖς τὸν θ' πάλιν τετράγωνον, καὶ τούτῳ τὸν ζ' ποιεῖς τὸν ιε', καὶ τούτῳ τὸν θ' ποιεῖς τὸν κε', καὶ τούτῳ τὸν ια' ποιεῖς τὸν λε', καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον τοὺς ἐφεξῆς περιτ- 15 τοὺς τοῖς γινομένοις συντιθεὶς τὸ αὐτὸν εἶδος φυλάττεις τῶν τετραγώνων. 15 καὶ ἀλληγ δὲ γένεσιν τῶν τετραγώνων παραδιδόσαιν, εἰ καὶ τοῦ προκειμένου μικρὸν παρεκβαίνομεν, τὴν λεγομένην κατὰ δίσταλον, οὐ μόνον τὴν γένεσιν τὴν τῶν τετραγώνων ἀριθμῶν ἡμᾶς διδάσκουσαν, ἀλλὰ καὶ τὴν πλευρὰν ἥφ' ἡς ἔκαστος ἀναγράφεται. ἐκθοῦ γάρ τὸ χύμα τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ μονάδος καὶ ἐπ' ἄπειρον, εἴτα ἀρέαμνος ἀπὸ μονάδος καὶ συντιθεὶς 20 τοῖς ἐφεξῆς ἀναπόδιζε μέχρι τῆς μονάδος, καὶ πάντας τοὺς γινομένους τε- 16 τραγώνους εύρήσεις, οἷον α' β' γ' δ' ε' ζ'. ζ' η' θ' ι' ια' ιγ' καὶ ἐπ' ἄπειρον· σύνθετες τὴν μονάδα τῇ διαδί, καὶ ἀνάκαμψας ἐπισύνθετες τὴν μονάδα, καὶ ποιεῖς τὸν δ' τετράγωνον· πάλιν ἀρέαμνος μέχρι τοῦ γ' καὶ ἀνάκαμψον πάλιν μέχρι τῆς μονάδος, καὶ ποιεῖς τὸν θ'. καὶ τὸν ἀριθμὸν 25 μέχρις οὖν ποιεῖς τὴν σύνθεσιν, τοῦτον εύρήσεις πλευρὰ τοῦ γενομένου τετραγώνου· ὁ γάρ β' τοῦ δ' πλευρά, δύοις τοῦ θ' ὁ γ' (ἔως γάρ τοῦ γ' συνθέντες ἀνεποδίσαμεν), καὶ οὕτως ἐπ' ἄπειρον. τοῦτο μὲν οὖν ἔξω 20

α	α	α	α
α	α	α	α
α	α	α	α
α	α	α	α

2 τῶν τετραγώνων L 3 figuram

appingit L 3. 4 ξστι—

παραλληλογράμμου ομ. L 3. δ γεωμέτρης Euclid. Elem. II def. 2 γεομέτρης τὸ 4 ἐνοποιοῦν M 5 διπερ L 7. 8 διὰ τὴν—ἀριθμούς ομ. Mt 7 immo ἐκθῆς vel ἐκθῆ cl. v. 18 8 ἐφεξῆς πάντας K: ομ. L at cf. p. 394,6 9 εἴτα KM: εἰ L: εἰ γάρ τὸ συνθεῖς K γ' τὴν K: τρία τὴν L: τρία τὴν M: α' τριτῆ τὸ 10 τὸ δ LK: τὸν τέταρτον Mt τετράγωνως (sic) K καὶ ἡ μονάς LK: ομ. M: ἡ μονάς δε conjectura t 10. 11 ἡ μία πάλιν μίλιν ποιεῖ. εἴτα LK: ἡ μία μίλια. εἴτα πάλιν Mt 12 prius τούτων ex τούτων K τὸν (ante ιε') ομ. K 13 οὕτω L τοὺς] τοῖς L 14 γενομένοις emendat t 15 τῶν] τὸν K 17 τὴν (ante τῶν) ομ. Mt 18 ἔκαστος t: ἔκαστος M: ἔκαστον LK ἐκθοῦ et χύμα scripsi: ἔκθου et χύμα (cf. Lobeck, Paralipom. p. 417 sqq.) libri γάρ οιν. L 18. 19 ἀριθμῶν ἀπονάδος (sic) K 21 ιε' οιν. Mt 23 post ἀρέαμνος addit σύνθετες fortasse recte L 24 ἀνάκαμψον LKM: ἀνάκαμψας (sic) t post μονάδος (μοηδός errore typogr.) addit ἐπισύνθετες (sic) t 25 μέχρις οὖν K: μέχρις οὖν L 26 πλευρά LK 27 ἀνεποδίσαμεν K: ἀνεποδίσαμεν L

τοῦ προκειμένου, δέ φησιν ἐνταῦθα, τοῦτο ἔστιν· διτι, φησί, τὸ μὲν κ⁷ ἄρτιον ἀπειρον ὅν, δταν συμπλαχῇ τῷ περιττῷ, ἀπειρίας αἰτιον γίνεται καὶ τοῖς ἐξ αὐτῶν γνωμένοις, τὸ δὲ περιττὸν διὰ τὸ περατωτικὸν εἶναι καὶ πέρας ὄρισμον καὶ ταυτότητος αἰτιον γίνεται τοῖς ἐξ αὐτοῦ, σημεῖον τὸ ἐπὶ 5 τῶν ἀριθμῶν τούτων τῶν δικτυλικῶν συμβαίνον. ἐὰν γάρ ἀπὸ μονάδος καὶ ἐφεῖχες πάντας τοὺς περιττοὺς ἐπισυνθῆς ἀλλήλωις, οὓς καὶ γνώμονας καλεῖ, δεῖ τοὺς γνωμένους τετραγάνους εύρήσεις (οὗτως ὄρισμον τινος καὶ 25 ἑνότητος τὸ περιττὸν αἰτιον, διτεν καὶ πέρας αὐτὸ ἐκάλουν), ἐὰν δὲ τοὺς ἄρτιος ἐπισυνθῆς τῇ τε μονάδι καὶ ἐφεῖχες πᾶσιν εἴτε ἄρτιοις εἴτε περιτ- 10 τοῖς, οὐδέποτε τὸ αὐτὸ εἰδός ποιήσεις, ἀλλ' ὁδεύσεις ἐπ' ἀπειρον τῇ ἐξαλλαγῇ τῶν γνωμένων ἀριθμῶν. σύνθες γάρ τὴν μονάδα τῇ δυάδι καὶ ποιήσεις [τὸν γ'] τρίγανον, καὶ τούτῳ τὸν δ' καὶ ποιήσεις ἐπτάγανον, τούτῳ τὸν σ' καὶ πάλιν ἕτερον εἰδός. οὐδὲ μόνον δὲ ἑαυτοῖς ἐπισυντιθέμενοι οἱ ἄρτιοι ἀόριστα γεννῶσι καὶ ἀπειρα, ἀλλὰ καὶ τοῖς περιττοῖς. οὗτως 20 15 ἄρα τὸ ἄρτιον πρὸς τῆς ἀπειρίας ἔστι καὶ τοῦ ἀόριστου, τὸ δὲ περιττὸν πρὸς τοῦ δρου καὶ τοῦ πέρατος· καλῶς οὖν ἀπειρον τὸ ἄρτιον ἐκάλουν. ἔχει δὲ ἡ λέξις ἀσφειάν τινα διὰ τὴν συντομίαν.

Περιτιθεμένων γάρ, φησί, τῶν γνωμόνων περὶ τὸ ἐν καὶ χωρὶς ὅτε, μὲν δεῖ ἄλλο γίνεσθαι τὸ εἰδός, ὅτε δὲ ἐν. τῶν γνωμό- 20 νῶν, φησίν, ἡ περὶ τὸ ἐν συντιθεμένων αἱ, (γ') κατὰ τὸν εἰρημένον ἡμῖν τρόπον αἱ ἀλλήλοις ἐπισυντιθεμένων, ἐν δεῖ καὶ τὸ αὐτὸ γίνεται εἰδός. 25 εἰ δὲ χωρὶς συντεθῶσι, τουτέστι μὴ ἑαυτοῖς ἐπισυντεθῶσιν ἀλλὰ τοῖς ἄρτιοις, οὐδέποτε τὸ αὐτὸ εἰδός γενήσεται, ὡς εἴπομεν. τὸν β' σύνθες τῷ μονάδι, εἰτα τῷ γ', εἰτα τῷ ε', ἥγουν ἐνα τῶν γνωμόνων αἱ τοῖς 25 ἐφεῖχες ἄρτιοις οἷσιν τὸ γ' τῷ β' καὶ δ' καὶ σ'. κατ' οὐδένα γάρ τρόπον ὡρισμένον τι εἰδός γίνεται, ἀλλ' ἐπ' ἀπειρον ἡ ἐξαλλαγὴ ὁδεύει. καλῶς ἄρα εἴπομεν διτι τὸ ἄρτιον ἐναπολαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ περιττοῦ καὶ περατινόμενον παρέχει τοῖς οὖσι τὴν ἀπειρίαν. δεῖ μὲν γάρ διὰ τὴν 40 εἰδοποιίαν τῆς συμπλοκῆς, τῆς δὲ ἀπειρίας μόνως τὸ ἄρτιον αἰτιον, ὡς 30 δέδεικται.

1 φησί et 2 γίνεται om. L 4 ὄρισμὸν K 5 διακτυ-
λικῶν intelleges cl. p. 428, 14 6 ἐπισυνθῆς K: ἐπισυνθῆς M 7 τοῦ γνωμένου prī-
mitus L 8 ὄρισμον] ἀριθμοῦ L 9 prius εἴτε om. Mt 12 τὸν
γ' delevi γ'] τρία L 10 ἐπτάγανον L 14. 16 τοῖς περιττοῖς—δρου καὶ ite-
rat L 15 πρὸ τῆς LM 16 ἄρτιον marg. M²t: περιττὸν LKM 17 ἀσφειάν
marg. M²: ἀσφάλειαν M 18 φησί om. t 19 δτε μὲν K 20 δεῖ ἄλλο (post ἄλλο
add. τε L: expunxit L²) LKM: ἄλλο αἱ ex Aristotele t 21 γίνεσθαι Lt 24 ἥγουν ἐνα
ἐν K 20 ἡ (ante περὶ) LM: om. (K)t 22 συντεθῶσιν K: συνθε-
τῶσι t 23 ἐπισυντεθῶσιν KL: συντεθῶσιν M: ἐπισυνθετῶσιν t 25 ἥγουν ἐνα
scripsi: ἥγουμενα LM et compend. K: ἥγουμένων t 26 γνωμῶν KM 27 δτε τὸ L: δτε K: καὶ τὸ Mt
corr. M: τοῦ γ' τῷ pr. M et Kt: τὸ γ' τῷ L 28 παρέχειν t 29 μόνον Mt

p. 203•15 Πλάτων δὲ δύο τὰ ἄπειρα, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. k 7r

Διὰ τοῦτο δύο τὰ ἄπειρα, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, διότι ἐν τῇ τῶν μεγεθῶν διχοτομίᾳ τὸ μὲν τῶν μορίων ἐπ' ἄπειρον αὐξεται, τὸ δὲ ἔτερον ἐπ' ἄπειρον μειοῦται. τούτου δὲ τοῖς μεγέθεσι τὴν ὅλην αἰτίαν εἶναι 5 ἔλεγεν, ἣν καὶ μέγα καὶ μικρὸν ἐκάλει δι' αὐτὸ τοῦτο, διὰ τὸ τούτων αἰτίαν εἶναι· πρώτως γάρ ἐν αὐτῇ τὸ εἶδος γενόμενον εὑθὺς τὴν κατὰ τὸ μικρὸν τὸ καὶ μέγα ἵσχει διαφοράν.

p. 203•16 Οἱ δὲ περὶ φύσεως πάντες ὑποτιθέασιν ἔτέραν τινὰ φύσιν τῷ ἄπειρῳ τῶν λεγομένων στοιχείων.

10 'Αντιδιαστέλλει τοὺς φυσικοὺς τοῖς Πυθαγορείοις καὶ Πλάτωνι μᾶλλον περὶ θεολογίαν ἐσχολακόσι. πάντες οὖν οἱ φυσικοί, φησίν, οὐκ οὐσίαν εἶναι τὸ ἄπειρον ὑποτίθενται, ἀλλὰ συμβεβηκός μὲν εἶναι τὸ ἄπειρον 50 ἔτέραν δὲ οὐσίαν ὑποκείσθαι τούτῳ, ἀλλος δὲ ἀλλην ὑπετίθετο, ἣν καὶ ἀρχὴν τῶν ὄντων ὑπενόει. κοινὸν οὖν αὐτοῖς τὸ τε συμβεβηκός καὶ 15 μὴ οὐσίαν εἶναι λέγειν τὸ ἄπειρον, καὶ διὰ τοῦτο μὴ καθ' αὐτὸ ἀρχὴν λέγειν αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· ἀρχὴ γάρ ἐκάστῳ καθ' αὐτὸ ἀλλη, . ἥτοι ὁ ἀὴρ ἡ τὸ ὄντων ἡ ἔτερόν τι, τῇ δὲ ἀρχῇ συμβεβηκέναι τὸ ἄπειρον 55 ὑπέθεντο διὰ τὴν ἀειγενεσίαν. ἡ, μὲν οὖν κοινὴ τῶν φυσικῶν ὅσα περὶ τοῦ ἄπειρου αὗτη, τίς δὲ ἡ πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν διαφορά, ἐφεξῆς δεῖ· 20 κνυσί, καὶ τέως ἀλλος ἀλλην ὑπέθετο ὑποκειμένην τῷ ἄπειρῳ οὐσίαν. k 7v

p. 203•18 Τῶν δὲ πεπερασμένα ποιούντων τὰ στοιχεῖα οὐδεὶς ἄπειρα ποιεῖ.

Οὐδεὶς, φησί, τῶν ὑποθεμένων πλείονα εἶναι τὰ στοιχεῖα πεπερασμένα δὲ κατὰ ἀριθμόν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, ἄπειρα κατὰ 25 μέγεθος ποιεῖ οὔτε ἐν οὔτε πλείονα· εὐηθες γάρ τοῦτο καὶ ἀδύνατον. εἴτε 5 γάρ ἐν εἴη ἄπειρον, τὸν πάντα καθέξει τόπον καὶ τοῖς ἄλλοις οὐ δώσει χώραν εἰς τὸ εἶναι, εἴτε πλείω εἴη ἄπειρα, ἔπι ἀτοπωτέρα ή ὑπόθεσις· εἰ 10 γάρ ἐν οὐ δυνατὸν ἄπειρον εἶναι πλείονων ὄντων τῶν στοιχείων, πολλῷ δῆπου πλείονα εἶναι ἄπειρα ἀδύνατον.

1 καὶ τὸ om. add. L² 3 αὐξεται LK: ἐπαύξεται Mt 4 οὕτος δὲ τοῖς μὲν εἶδεις τὴν ὅλην L 5 ἐκάλει K τούτων τὴν αἰτίαν Mt 7 μέγαν ἵσχει K 8 δὴ t πάντες LKM: ἀπαντεῖς δὲ e vulgato Aristotele t at cf. Diels, z. *Textgesch.* p. 21 13 ante ἔτέραν iterant ὑποτίθενται Mt ἀλλως K 15 post τοῦτο interciderit τὸ μὴ (ante καθ') K: οὐ μὴ (?) L: om. M: οὐ M²t 16 μὲν γάρ ἐκάστου L 17 συμβεβηκέναι τὸ ἄπειρον L: συμβεβηκός τὸ ἄπειρον K: τὸ ἄπειρον συμβεβηκός Mt 21 τὰ om. t et Aristotelis libri 24. 25 κατὰ (τὸ addunt Mt) μέγεθος LMt: καὶ τὰ μεγέ K
27 χώραν K 28 πλείονων] πλείω L 29 δῆπου] δῆπου μᾶλλον t at cf. p. 316, 24.
344, 24. 412, 5. 10. 414, 9. n 2^v2, unde conicias γε δῆπου ἄπειρα εἶναι L

p. 203-19 Όσοι δὲ ἄπειρα ποιοῦσι τὰ στοιχεῖα, καθάπερ Ἀνα-^κ₇ Ἑαγόρας.

Οἱ ἀριθμῷ, φησίν, ἄπειρα ποιοῦντες τὰ στοιχεῖα (οὗτοι δὲ ἡσαν Ἀνα-¹⁰ Ἑαγόρας τε καὶ οἱ περὶ τὸν Δημόκριτον, ὁ μὲν ἀπείρους εἶναι λέγων τὰς
5 ὄμοιομερείας οἱ δὲ τὰς ἀτόμους) διαφέρουσι τῶν ἐν μὲν ὑποτιθεμένων τὸ
στοιχεῖον ἄπειρον δὲ τῷ μεγέθει (οὗτοι δὲ ἡσαν οἱ εἴτε τὸ ὅδωρ ἢ τὸν
ἀέρα ἢ τὸ μεταξὺ ὑποτιθέμενοι), τῷ τοὺς μὲν συνεχὲς ποιεῖν τὸ ἄπειρον,
ἐπεὶ καὶ ἐν τι σῶμα, τοὺς δὲ τῇ ἀφῇ τὸ ἄπειρον ποιεῖν ἄπειρων γάρ
οὐσῶν τῶν ὄμοιομερειῶν κατὰ ἀριθμὸν συμβαίνει ἀπτομένων αὐτῶν ἐν τι
10 κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ ἄπειρον γενέσθαι σῶμα. πανσπερμίαν δὲ τῶν
σχημάτων φησίν, διτι τὰς ἀτόμους οἱ περὶ Δημόκριτον οὐ μόνον κατὰ τὸν
ἀριθμὸν εἶναι ἐλεγον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σχήμασιν ἄπειρους.

p. 203-23 Καὶ οἱ μὲν ὄτιοῦν μόριον εἰναι μῆγμα ὄμοίως τῷ παντὶ¹
διὰ τὸ ὄραν ὄτιοῦν ἐξ ὄτουοῦν γινόμενον.

15 Δημόκριτος καὶ ἈναἙαγόρας διαφέροντες τῶν ἀλλων φυσικῶν τῷ ἐκεί-²¹
νους μὲν συνεχὲς εἶναι λέγειν τὸ ἄπειρον, τούτους δὲ ἐξ ἀπτομένων ἄπειρων
κατὰ ἀριθμὸν συγκεῖσθαι, ὡς συμβαίνειν αὐτοῖς ἄρχεσθαι μὲν ἐκ τοῦ κατ'
ἀριθμὸν ἀπείρου, τελευτᾶν δὲ εἰς τὸ κατὰ μέγεθος ἄπειρον, κοινωνοῦντες
οὖν κατὰ τοῦτο, διαφέρουσι τῷ τὸν μὲν ἈναἙαγόραν, ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν τῷ
20 ἔκκρισει τὰς ὄμοιομερείας, Δημόκριτον δὲ μὴ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶν τὰς ἀτομούς.²²
καὶ οἱ μὲν ὄτιοῦν μόριον εἰναι μῆγμα ὄμοίως τῷ παντὶ διὰ
τὸ ὄραν ὄτιοῦν ἐξ ὄτουοῦν γινόμενον. ὁ δὲ ἈναἙαγόρας, φησίν,
μησπερ ἐν τῷ ὅλῳ κατὰ ἀρχὰς πάντα μεμιχθαι ἐλεγε, καὶ εἶναι οἷον μίαν
ὄμοιομέρειαν μεγάλην ἔχουσαν πάντα ἐν ἑαυτῇ, οὗτα καὶ ἐν ἑκάστῳ τῶν
25 κατὰ μέρος πάντα ἐνυπάρχειν ἐλεγεν. εἰς ταύτην δέ, φησί, τὴν δόξαν
ἡγεθη διὰ τὸ ὄραν πάντα ἐκ πάντων γινόμενα, γίνεσθαι δὲ μηδὲν ἐκ τοῦ
μὴ ὄντος, μήτε ἐξ ὄντος μὲν ἑτεραιδοῦς δέ, ἀλλὰ τὸ ὄμοιον ἐκ τοῦ ὄμοίου.²³
ῶστε ἐνυπῆρχεν ἐν τῇδε τῇ σαρκὶ πάντα κατ' ἐνέργειαν, καὶ ἔκκρινεται ἐξ
αὐτῆς ὅπερ ἀν τόχῃ πρότερον ἐπιτηδείως ἔχον πρὸς τὴν ἔκκρισιν. ἔνθεν
30 γάρ, φησίν, ἔοικε καὶ ὄμοιο πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι ποτε ἀποφήνασθαι. εἰ

1 δ' ἄπειρα Lt 4 τὸν om. L 6 οἱ εἴτε M: οἱ ἡτε K: οἱ τε L: οἱ ἡτοι t τὸν]
τῶν errore typogr. t 8 ἐν τις K 9 δητῶν τῶν ὄμοιομερῶν L ὄμοιομε-
ρῶν t 10 γενέσθαι καὶ ἄπειρον L πανσπερμία L 11 τὸν om. L 13 οἱ
LM: δ ex Aristotele (K)t at cf. v. 21 τῶν μορίων Aristotelis libri praeter l et corr. E
ὄμοίως μῆγμα ex Aristotelis vulgata t 14 γινόμενον t 16 λέγειν εἶναι L 17 ἄρ-
γεσθαι κτλ.] cf. Themist. p. 222, 21 21 μόριον obliteratum M: om. t 22 γινόμε-
νος K δὲ recte om. M 23 κατὰ ἀρχὴν L 23. 24 ὄμοιομέρειαν τὸ πᾶν (om. μίαν) L
24 πάντα (in exitu versus) τὰ ἐν M 25 δὲ LK: γάρ Mt 26 fort. μηδὲν (μήτε) ἐκ νε-
v. 27 μηδὲ 28 ἐνυπῆρχον L 29 ἔκκρινεσθαι LK 29 ἐπιδείως K 30 ὄμοιο κτλ.]
cf. p. 397, 21. Anaxag. fr. 1 Mull. 30 ἀποφήνασθαι ποτὲ L

γάρ ήδε ή σάρξ, φησί, καὶ τόδε τὸ διστοῦν ἐκ πάντων ἀν γένοιτο καὶ ἔξ k 7^v
αὐτῆς πάντα, καὶ διοιῶν ἔξ ὄτουσοῦν γένοιτ' ἄν. ὅστε πάντα ἐκ πάντων.
εἰ δὲ πάντα ἐκ πάντων, ἔστι δὲ οὐδ. μόνον ἀρχὴ τῆς διακρίσεως τοῦδε τοῦ
διστοῦ καὶ τῆσδε τῆς σαρκός, ἀλλὰ καὶ πάντων τῆς διακρίσεως ἔστιν ἀρχή, ss
5 ἔστιν ἄρα πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι πρὶν ἀρέασθαι διακρίνεσθαι. εἰ γάρ πάν-
των τῆς διακρίσεως ἔστιν ἀρχή, πᾶν δὲ ἐκ παντὸς διακρίνεσθαι πέφυκε,
πρὶν ἄρα ἀρχὴν λαβεῖν τῆς διακρίσεως τὰ πράγματα, ὅμοιοι πάντα ἡν·
πᾶσα γάρ διάκρισις ἀπὸ τίνος χρόνου ἤρετο. διτὶ δὲ καὶ πάσης δια-
κρίσεως ἔστιν ἀρχή, ἐφεξῆς κατασκευάζει ὡς ἐκ προσώπου Ἀνακαγόρου,
10 τὰ μὲν λαμβάνων ὄμοιογούμενα ἐκ τῆς αὐτοῦ δόσης, τὰ δὲ κατὰ τὸ ἀκό-
λουθον ἐκ τῶν εἰλημμένων συλλογίζομενος. δόξειε δὲ ἐναντίον τι λέγειν ἐν- 40
ταῦθα ὁ Ἀριστοτέλης τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ εἰρημένοις περὶ Ἀνακαγόρου·
ἔκει μὲν γάρ ἔλεγε βούλεσθαι μὲν τὸν νοῦν διακρίναι τὰς ὄμοιομερείας, μὴ
δύνασθαι δέ, οὐδὲ καὶ ἀνόρτον ἔλεγεν εἶναι τὸν νοῦν τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχει-
15 ροῦντα, ἐνταῦθα δέ φησιν ἔξ ἀρχῆς τίνος ἀρέασθαι τὸν νοῦν διακρίνειν
τὰς ὄμοιομερείας. λέγομεν οὖν διτὶ οὐκ εἰσὶ ταῦτα ἐναντία· ἔκει μὲν γάρ
περὶ ἐκάστης τῶν κατὰ μέρος ὄμοιομερεῶν ἔλεγεν διτὶ οὐδόναται εἰλικρινῶς
ἐκάστην διακρίναι ὄμοιομερεῖαν, οἷον σαρκός, μηδὲν ἔχουσαν ἐν αὐτῇ ἑτέρας ss
οὐσίας, ἐνταῦθα δέ φησιν διτὶ τὴν μίαν καὶ ἀπειρον τῷ μεγέθει ὄμοιομε-
20 ρεῖαν, ἐν τῇ πάντα ἡν τὰ ὄντα, διτὶ ἡν καὶ ἔλεγε τὸ 'ἡν ὄμοιο πάντα χρή-
ματα', διακρίνει εἰς μερικὰς ὄμοιομερείας, οὐκ εἰλικρινεῖς, ἀλλὰ πάντα καὶ
αὐτὰς ἔχούσας, φαινομένην δὲ καὶ διομαζομένην ἀπὸ τοῦ ἐπικρατοῦντος.

p. 203-28. Ἐπεὶ γάρ τὸ γινόμενον ἐκ τοῦ τοιούτου γίνεται σώ-
ματος, πάντων δέ ἔστι γένεσις.

25 Βούλεται κατασκευάσαι διτὶ καὶ ἀρχὴ τῆς διακρίσεως ἔστι πάντων, ss
καὶ πρὶν διακριθῇ, πάντα ἡν ἐν πᾶσι. λαμβάνει οὖν διτὶ πᾶν τὸ γινόμενον.
ἐκ τοῦ ὄμοιού γίνεται (τοῦτο γάρ ἔστι τὸ ἐκ τοῦ τοιούτου) καὶ διτὶ πάν-
των ἔστι γένεσις, οὐχ ἀμά δέ, ἀλλὰ τοῦδε πρὸ τοῦδε, διπέρ ἀν ἐπιτη- k 8^r
δειότερον ἡν πρὸς ἔκκρισιν. δεῖ δέ, φησί, καὶ ἀρχὴν τίνα τῆς γενέσεως
30 ποιητικὴν εἶναι, αὕτη δέ ἔστι κατ' Ἀνακαγόραν ὁ νοῦς· εἰ οὖν μηδέν ἔστιν
ἀγένητον, τὸ δὲ τῆς γενέσεως αἴτιον ὁ νοῦς ἀπὸ τίνος ἀρχῆς ἤρετο δια-
κρίνειν τὰ πράγματα, ἀρχὴ ἄρα ἔστι τῆς διακρίσεως ἀπάντων. ἀλλὰ μὴν
καὶ πᾶν ἐκ παντὸς γίνεται, ἀδύνατον δὲ τὸ γινόμενον μὴ ἐκ τοῦ ὄμοιού 5

1 ἢδε] δὴ δὲ K ἐκ παντὸς L 2 αὐτῆς LK: αὐτοῦ Mt γένοιτ' οὐ. K
ῶστε καὶ L 3 εἰ—ἐκ πάντων οὐ. L 5 διακρίνασθαι L 7 ἄρα οὐ. L 8 γάρ
ἡ διάκρισις t post διτὶ δὲ iterant (ex v. 7) τὰ πράγματα ὄμοιο πάντα ἡν Mt 11 εἰλη-
μένων K δὲ LK: δ' M: δ' ἀν emendat t τι οὐ. K 12 πρώτῳ λόγῳ c. 4
p. 188-9 13 μὲν (ante τὸν) οὐ. Mt 16 λέγωμεν K οὖν καὶ διτὶ L
18 et 19 sq. ὄμοιομερεῖαν K 18 μηδὲν LK: μὴ Mt αὐτῆς libri 20. 21 πάντα τὰ
χρήματα K 21 ὄμοιομερεῖας t εἰλικρινεῖν K 22 φαινομένας εἰς διομαζομένας emen-
dat t 24 δὲ ἔστι M: δὲ ἔστιν K: γάρ ἔστι L: δ' ἔστι t 29 ἡν] ἡ t τίνα οὐ. I.
29. 30 ποιητικὴν τῆς γενέσεως Mt 30 αὐτῇ K μηδὲν εἶναι L 31 ἀγέννητον Mt

γενέσθαι, ἀνάγκη ἄρα πᾶν ἐν παντὶ εἶναι, οὐτας τὸ πᾶν ἐκ παντὸς ^{κ 8r}
 ἔκχρινηται. πρὶν δὲ ὁ νοῦς ἀρέηται διαχρίνειν, οὐδὲν τὴν διαχειριμένον.
 οὐδὲν γάρ ἄλλο τι διαχρίσεως αἰτιον ἢ ὁ νοῦς· ἀνάγκη ἄρα ὅμοιος πάντα
 εἶναι. εἰ γάρ ὁ νοῦς μὲν τῆς διαχρίσεως τῶν πραγμάτων αἰτιος, μὴ πᾶν
 5 δὲ ἐκ παντὸς ἐπεφύκει γίνεσθαι, οὐκτὸν ποτε ὅμοιος πάντα, εἴτε ἐπεφύκει
 μὲν πᾶν ἐκ παντὸς γίνεσθαι, μὴ δὲ μόνος αἰτιος τὴς διαχρίσεως,
 οὐδὲ οὗτος τὴν ἀνάγκη πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι, δυνατὸν δὲ καὶ ἄλλως κατὰ
 μικρὰς ὁμοιομερίας διηρήσθαι τὸ πᾶν, ὥσπερ καὶ νῦν. ¹⁰

p. 203a34 'Αλλ' δμως γε αὐτῷ τὸ κοινὸν σῶμα ἐν πάντων ἐστὶν
 10 κατὰ τὰ μόρια καὶ σχήματι διαφέρον.

'Ο Δημόκριτος, φησί, τὰ πρῶτα σώματα λέγω δὴ τὰς ἀτόμους ἀγε-
 νήτους φησίν (οὐδὲν γάρ ἐκ τοῦ ἑτέρου γίνεται, οἷον ἡ σφαιρικὴ ἐκ τῆς ¹⁵
 πυραμοειδοῦς), μίαν μέντοι κοινὴν φύσιν σώματος ὑποτίθησι τοῖς σχήμασι
 πᾶσι, τούτου δὲ μόρια εἶναι τὰς ἀτόμους μεγέθει καὶ σχήματι διαφερούσας
 15 ἀλλήλων· οὐ μόνον γάρ ἄλλο καὶ ἄλλο σχῆμα ἔχουσιν, ἀλλ' εἰσὶν αὐτῶν
 καὶ αἱ μείζους αἱ δὲ ἐλάττους.

p. 203b4 Εὐλόγως δὲ καὶ ἀρχὴν αὐτὸν τιθέασι πάντες.

Δείξας δτι ἀναγκαῖος τῷ φυσικῷ ὁ περὶ τοῦ ἀπείρου λόγος, ἐκ τε τοῦ
 τὰ ὑποβεβλημένα τῷ φυσικῷ πράγματα διαιρεῖσθαι εἰς τὸ ἄπειρον καὶ τὸ
 20 πεπερασμένον, καὶ ἐκ τοῦ πάντας τοὺς παλαιοτέρους μὴ μόνον ὑποθέσθαι ²⁰
 εἶναι τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι τῶν ὄντων, νῦν βιούεται
 δεῖξαι δτι εὐλόγως, ὑποθέμενοι εἶναι τὸ ἄπειρον, ἀρχὴν αὐτὸν ὑπέθεντο
 εἶναι· εἰ γάρ δῆλος ἔστιν, ἀδύνατον μὴ ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι. ἀνάγκη γάρ
 25 εἰ ἔστιν, ἡ μάτην εἶναι τὴν ἔνεκά του. μάτην μὲν οὖν οὐκ ἔστι· τὰ γάρ
 τον καὶ ἀγένητον· οὐκ ἄρα μάτην, ἀλλ ἔνεκά του. ἀλλ' εἰ ἔνεκά του, ἡ

1 γίνεσθαι Mt ἐν παντὶ] ἐκ παντὸς L τὸ οὐ. L 2 κρίνηται M δὲ τὸν
 νοῦν t ἀρέηται LK: ἀρέεται superscr. M²: ἀρέεσθαι t 3 τι οὐ. Mt 4 εἰ
 LM: εἴτε (K)t 7 ἐν πᾶσιν] ἐκ πάντων L δὲ KM: γάρ (L)t 8 μικρὸν t
 9 γε οὐ. t αὐτῷ L: αὐτῷ (sic) K: αὐτῷ Mt cf. Diels z. *Textgesch.* p. 9 9ν πάντων
 KM: πάντων L: ἀπάντων e vulgato Aristotele t at cf. SimPLIC. p. 462,12 ἔστιν KM:
 ἔστιν ἀρχή, μεγέθει ex Aristotele Lt: scripserim ἔστι, μεγέθει 10 τὰ οὐ. M
 σχήματα L 11 τὰ πρῶτα οὐ. L ἀγενήτους K: ἀγενήτους M: ἀγενή (sic) L:
 ἀγενήτα t 12 οὐδὲ γάρ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας sine iusta causa t 13 σώματος
 ὑποτίθησιν τοῖς σχήμασι K: σώματος τοῖς σχήμασιν ὑποτίθησι L: ὑποτίθησι σώματος τοῖς σχή-
 μασι Mt 15 γάρ ἄλλης ἄλλο σχῆμα (οὐ. ἔχουσιν) L . ἄλλο σχῆμα] ἄλλως σχῆμα K
 16 καὶ οὐ. Lt 17 lemma οὐ. K αὐτὸν mut. in αὐτῷ M 18 τε οὐ. L
 22 κατέθεντο L 26 ἀγέννητον Mt ἀλλ' ἔνεκά του οὐ. t ἀλλ' εἰ ἔνεκά του
 Lt: οὐ. KM

ἀρχὴ ἔσται ἡ ἐξ ἀρχῆς· ἔκαστον γάρ τῶν ὅντων ἡ ἀρχὴ ἡ ἐξ ἀρχῆς. k 8r
 ἐὰν οὖν δείκω ὅτι ἀδύνατον αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς εἶναι, λείπεται ἀρχὴν αὐτὸν 25
 ὑποτίθεσθαι. ἡ δὲ ἀρχὴ λέγεται πολλαχῶς· λέγεται γάρ καὶ κατὰ μέρεμης
 ἀρχὴ, οἷον ἀρχὴ τοῦ πλοίου η̄ ἡ τρόπις, καὶ τῆς οἰκίας οἱ
 5 θεμέλιοι, λέγεται δὲ καὶ κατὰ χρόνον ἀρχὴ, οἷον ἀρχὴ τοῦ πολέμου ἡδε
 ἡ ἡμέρα, λέγεται δὲ καὶ πραγματικὴ ἀρχὴ, αἱ τε στοιχειώδεις, ἡ ὥλη
 φημὶ καὶ τὸ εἰδός, καὶ αἱ λοιπαὶ δύο, τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ τελικόν. φημὶ
 οὖν κατ’ οὐδὲν τῶν τῆς ἀρχῆς σημαινομένων δύνασθαι ἀρχὴν ἔχειν τὸ
 10 ἀπειρον. καὶ ἴδωμέν γε πρῶτον ἐπὶ τῆς κατὰ μέρεμος ἀρχῆς. εἰ γάρ 20
 ἔχοι τὴν κατὰ μέρεμος ἀρχὴν τὸ ἀπειρον, εὐθὺς ἔξει καὶ πέρας (ἡ γάρ
 ἀρχὴ καὶ πέρας ἐστίν), ὥστε οὐκέτι ἀν εἴη ἀπειρον· ἀπειρον γάρ φαμεν
 τὸ ἐστερημένον πέρατος· κατὰ στέρησιν γάρ τοῦ πέρατος λέγεται. δῆλον
 δέ που πάντως, διτὶ οὐ ταῦτον πέρας εἰπεῖν καὶ ἀρχὴν εἰπεῖν ἡ τέλος· ἡ
 μὲν γάρ ἀρχὴ πρὸς τέλος, τὸ δὲ πέρας οὐ πρὸς ἀρχὴν οὐδὲ πρὸς τέλος,
 15 ἀλλὰ πρὸς τὸ περατούμενον. ἐπιφανείας γάρ πέρατα γραμματί, καὶ γραμμῆς
 πέρατα σημεῖα, καὶ τὰ μὲν πέρατα φύσει ἐστίν, ἀρχὴ δὲ καὶ τέλος οὐ 25
 πάντως φύσει, ἀλλὰ θέσει· τὴν γάρ τῆς εὐθείας ἀρχὴν ἔξειν μοι ἀφ’ οἴου
 θέλω πέρατος ποιήσασθαι, καὶ πέρας μὲν δυοῖς καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος,
 οὐ μέντοι τὸ πέρας πάντως ἀρχὴ ἡ τέλος. διτὶ μὲν οὖν τὴν κατὰ μέρεμος
 20 ἀρχὴν οὐχ ἔξει τὸ ἀπειρον, πρόδηλον· δειχθήσεται δὲ διτὶ οὐδὲ τὴν κατὰ
 χρόνον, διότι μηδὲ τὴν πραγματειώδη. ίνα οὖν τοῦτο δεῖξαμεν, προσλά-
 βωμεν ἐκεῖνο· ‘πᾶν δ κατ’ οὐσίαν ἐστὶ γενητόν, εἰ τὴν χρονικὴν ἀρχὴν
 25 ἔχοι, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τὴν πραγματειώδη ἀρχὴν ἔχειν.’ ὥστε τῇ σὺν 40
 ἀντιθέσει ἀντιστροφῇ· ‘πᾶν δ μὴ ἔχει τὴν πραγματειώδη ἀρχὴν ἐξ ἀνάγκης
 οὐδὲ τὴν χρονικὴν ἔξει.’ ἐὰν οὖν δείξωμεν, διτὶ οὐ δύναται ἔχειν τὸ ἀπει-
 ρον τὴν πραγματειώδη ἀρχὴν, οὐδὲ τὴν χρονικὴν ἔξει δηλονότι· δέδεικται
 δὲ διτὶ οὐδὲ τὴν κατὰ μέρεμος ἔχειν δυνατόν· οὐδαμῶς ἄρα ἀρχὴν ἔξει
 τὸ ἀπειρον. ἀνάγκη δὲ ἡν αὐτὸν ἡ ἀρχὴν ἡ ἐξ ἀρχῆς εἶναι· μόνως ἄρα
 ἀρχὴ τὸ ἀπειρον. εἰπον δὲ τὸ κατ’ οὐσίαν, διότι τὰ μὴ ᾧ οὐσία γινό-
 30 μεν, ἀλλὰ ἀλλοιούμενα, οὐ πάντως ἔχει τὴν πραγματικὴν ἀρχὴν, εἰ γε 45
 ἔστι καὶ ἀθρόα μεταβολή, τὰ μέντοι κατ’ οὐσίαν γινόμενα, εἰ χρονικὴν
 ἔξει τὴν ἀρχὴν, πάντως καὶ τὴν πραγματειώδη ἔχει· οὐδεμία γάρ οὐσία
 ἀθρόαν ἔχει τὴν γένεσιν, ἀλλὰ ἀλλο πάντως πρὸς ἄλλου γίνεται ἐν ταῖς
 κατ’ οὐσίαν γενέσεσι. πρότερον γάρ γίνεται τὸ σπέρμα, διπερ τοῦ δλου

2 οὖν οι. L ἀρχὴν αὐτὸν L: ἀρχὴ αὐτῶ K: αὐτὸν ἀρχὴν Mt 4 ante πλοίου dele-
 vit πολέμου ἡδε ἡ ἡμέρα L πρύμνη L τροπὶς Lt 7 τὸ ποιητικὸν L: ποιη-
 τικαὶ KMt τὸ (ante τελικὸν) οι. L 8 δύνασθαι scripsi: δύναται libri 9 ἀρχῆς]

ἀρχὴ K 11 οὐχ M 13 δέ που] δὲ καὶ ἐκ τούτου L 16 φύσει] φησὶν L δὲ
 om. superscr. L 18 πέρατος] πέρατα K 21 μὴ δὲ LK: οὐδὲ Mt πραγμα-
 τιώδη constanter K οὖν] δὲ L 21. 22 προλάβωμεν L 22 ἐστὶ] ὃν L
 γεννητὸν Mt 27 κατὰ τὸ μέρεμος L 28 ἡν] οὖν, ut videtur, L ἡ ἀρχὴν]
 ἡ ἀρχὴ K μόνως compend. M: μόνον t 30. 31 ἀλλα—γινόμενα οι. K
 30 πάντα L 32 τὴν prius οι. L οὐ μία L 33 πρὸς παρ’ L 34 γέ-
 νεσιν K γάρ οι. L

ζέφους ὥλη ἔστιν, εἴτα ἐκ τούτου σάρξ καὶ ἐφεξῆς ἄλλο πρὸς ἄλλου· καὶ ἡ 8^ο
 δεῖ γε κατεργασθῆναι τὴν ὥλην πρότερον καὶ εὐεργὸν καὶ ἐπιτηδείαν γενέ-
 σθαι. ὥστε καλῶς εἴρηται τὰ κατὰ οὐσίαν γινόμενα, εἰ κατὰ χρόνον γή- 50
 νοιντο, πάντως ἔχειν καὶ τὴν πραγματειώδη ἀρχήν, οὗτε δὲ εἰ τὴν πραγ-
 5 ματειώδη ἔχει, ἐπειταὶ τὸ κατὰ χρόνον ἔχειν, ὡς δηλοῖ τὰ οὐράνια,
 εἰ γέ ἔστιν ἀΐδια· οὕτως εἰ μὴ ἔχοι τὴν κατὰ χρόνον, τὸ μηδὲ τὴν
 πραγματειώδη ἔχειν ἀκολουθεῖ. πόθεν οὖν διτι οὐχ ἔχει τὴν πραγματειώδη
 ἀρχὴν τὸ ἄπειρον; τούτου γάρ δεδειγμένου ἔχομεν διτι οὐδὲ τὴν χρονικὴν
 ἔχει· τεσσάρων γάρ οὐσῶν ἀρχῶν, ἐὰν δείξω διτι ἀδύνατον τὴν ὥλικήν
 10 καὶ τὴν εἰδίκην ἀρχὴν ἔχειν τὸ ἄπειρον, | ἔχομεν συναπόδεδειγμένον διτι ἡ 8^ο
 οὐδὲ τὴν τελικήν οὐδὲ τὴν ποιητικήν. διτι μὲν οὖν οὐκ ἔχει τὴν ὥλικήν
 ἀρχὴν τὸ ἄπειρον, δείξωμεν οὖτως. εἰ δέ εἶ οὐλην τὸ ἄπειρον, ἡ πεπερα-
 σμένη ἔξι ἀνάγκης ἔσται ἡ ἄπειρος· εἰ μὲν οὖν πεπερασμένη, καὶ τὰ ἔξι
 αὐτῆς συγκείμενα ἔσται (οὐδὲν γάρ πεπερασμένην ἔχον οὐλην
 15 ἄπειρόν ἔστιν), εἰ δὲ ἄπειρος ἡ οὐλη, ἔχομεν διτι ἀρχὴν τὸ ἄπειρον καὶ ἔξι
 αὐτοῦ τὰ ἄλλα, οὐκ αὐτὸν ἐκ τῶν ἄλλων. καὶν ἔχοι δέ τι τὸ ἄπειρον, οὐ δι'
 δι' αὐτὸν ἔχει, ἀλλὰ τῷ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἔξι ἡς συνέστηκεν ἄπειρον εἰναι.
 οὐκ ἄρα δυνατὸν ὥλικήν ἔχειν ἀρχὴν τὸ ἄπειρον· εἴτε γάρ ἄπειρος εἴη,
 τὸ ζητούμενον ἔχομεν διτι ἀρχὴν τὸ ἄπειρον, εἴτε πεπερασμένη, καὶ τὸ ἔξι
 20 αὐτῆς πεπερασμένον ἔσται. ἀλλ' οὐδὲ εἰδίκην ἀρχὴν ἔχειν δύναται· πρῶ-
 τον γάρ διτι τὸ εἰδός περατωτικὸν καὶ ὄριστικὸν τῶν πραγμάτων ἀόριστον
 δὲ τὸ ἄπειρον, ἐπειταὶ τὸ εἰδός ἡ ἄπειρον ἔσται ἡ πεπερασμένον, καὶ
 πάλιν τὰ αὐτὰ ἔψεται. οὐκ ἄρα οὐδὲ εἰδίκην ἀρχὴν ἔχειν δύναται τὸ 10
 ἄπειρον. εἰ δὲ ταύτας οὐχ ἔχει, οὐδὲ τὴν ποιητικήν καὶ τελικήν· τὸ γάρ
 25 ποιητικὸν εἴ τι ποιεῖ, εἰς οὐλην καὶ εἰδός τι ποιεῖ· εἰ τοίνυν οὐκ ἔχει
 εἰδός οὐδὲ οὐλην, οὐδὲ ποιητικὸν ἔχει αἰτιον (νῦν δὲ δῆλον διτι οὐδὲν, ut
 εσικῶν τὸν λόγον σκοποῦμεν, ἀ πάντως ἔξι οὐλης ἔστι), δι' αὐτὸν δὲ τοῦτο
 οὐδὲ τελικὸν ἔχει, διότι τὸ εἰδός πρὸς τὸ τέλος ἔστι καὶ ταῦτα τῷ εἰδοῖ
 τὸ τέλος κατὰ τὸ ὑποκείμενον, ὡς εἴρηται ἐμπροσθεν. ὥστε εἰ ἀδύνατον
 30 ἔχειν τὸ ἄπειρον τὴν πραγματειώδη ἀρχήν, οὐδὲ τὴν χρονικὴν ἔχει· διλως 15
 ἄρα ἀρχὴν οὐχ ἔχει. λείπεται οὖν αὐτὸν ἀρχὴν εἰναι.

2 ἐνεργον K: ἐνεργή M . 3. 4 κατὰ χρόνος γίνοιτο K 4 ἔχειν scripsi: ἔχει libri οὔτε] οὗτως L δὲ εἰς τὴν (hoc ex tὸν) K 5 ἔχοι (recte hoc), ἐπειταὶ καὶ τὸ τὴν κατὰ τὸν χρόνον, ὡς δηλα L 6 τὸ] τῷ L 7. 8 οὖν διτι—διτι οὐδὲ om. L 8 δεδειγμένον, ut videtur, K 9 ἔχει L ἐὰν LK: * (charta perforata) M: ἡ t 10 ιδικήν K
 11 τελικήν] ὥλικήν sup̄scr. M² μὲν om. et mox ἔχειν L qui post ἀρχὴν inserit ἀνάγκη 12 δειξωμεν LK: δειξομεν Mt 13 ἔσται ἔξι ἀνάγκης L 13. 14 τὰ (τὸ L)
 ἔξι αὐτῆς LK: τὰ ἔξης Mt 14 συγκείμενον L πεπερασμένον utroque loco L
 15 ἀρχὴν K ἀρχὴ τὸ om. L 16 τὰλλα L καὶν εἰ L ἔχει K 17 αὐτὸ
 libri τῷ] τῷ L 18 ἀρχὴν ἔχειν L ἄπειρος t: ἄπειρον LKM 21 διτι
 om. L 23 πάλιν] πάντα L ιδικήν K 24 ταύτας Mt: ταῦτα K: ταῦτα διτι L
 οὐκ ἔχει K 25 εἰ τῇ εἴτε M: εἰς τἱ L 26 οὐδὲ εἰδός traic. L 27 σκο-
 ποῦμεν (L)t: σκοποῦμεν K 28 εἰδός] τέλος L 29 ἐμπροσθεν B 7 p. 198 a 24 sqq.
 31 οὐχ ἔχει—εἰναι om. K

Τὰ μὲν οὖν δεικνύντα δτι ἀρχὴ τὸ ἄπειρον καὶ δτι οὐδὲ δυνατὸν ἀρχὴν ^{κ 8}
 αὐτὸ δέχειν, ταῦτα. ἔχει δὲ ἀπορίαν ὁ λόγος· πρῶτον μὲν πῶς ἔφη τὴν
 ὅλην τοῦ ἄπειρου ἐξ ἀνάγκης η̄ πεπερασμένην εἶναι η̄ ἄπειρον; εἰ γάρ
 δεῖ τὴν ὅλην παντελῶς ἀνείδεον εἶναι ἀμεγέθη τε καὶ ἀποσον, οὔτε πεπε-
 5 ρασμένη δηλονότι ἐσται οὔτε ἄπειρος, ἀλλ ἐκφεύξεται τὴν διαιρεσιν, ὥσπερ
 οὐδὲ τὸ σημεῖον ἀνάγκη η̄ πεπερασμένον εἶναι η̄ ἄπειρον· οὐ γάρ κατὰ
 ἀντίφασιν η̄ διαιρεσις. πῶς δὲ εἰ διλας καὶ πεπερασμένη η̄ ὅλη, καὶ τὸ 20
 ἐξ αὐτῆς πεπερασμένον ἐσται; οὐδὲ γάρ ἐπειδὴ καὶ η̄ ὅλη ἀσώματος καὶ
 ἀμεγέθης καὶ τὰ εἰδῆ καθ’ αὐτὰ ἀσώματα καὶ ἀμεγέθη, ξῆδη καὶ τὸ ἐξ
 10 αὐτῶν συγχείμενον ἀσώματον ἐσται καὶ ἀμέγεθες. καὶ ὥσπερ εἰ γένοιτο
 τοῦτο τὸ αἰσθητὸν σῶμα, ἐξ οὐ σώματος γενήσεται, ἐπειδὴ καὶ πᾶν τὸ
 γιγνόμενον ἐκ τῆς στερήσεως ἔαυτοῦ γίνεται (ἐξ οὐ τοιοῦτο γάρ), οὕτω δὲ
 δηλονότι καὶ εἰ τὸ ἄπειρον γενητὸν ἐστι, εἴτε κατὰ χρόνον εἴτε καὶ αι-
 15 τίαν, ἐξ οὐ τοιοῦτο γενήσεται. ὥστε ἐξ οὐκ ἄπειρου γενήσεται. γίνεται ²⁵
 δὲ ἐκ τῆς ὅλης καὶ τοῦ εἰδους, ἐπειδὴ καὶ πάντα τὰ ἄλλα· οὐκ ἄρα
 ἀνάγκη ταῦτα ἄπειρα εἶναι. ἀλλ ὡδὲ πεπερασμένα διὰ τὴν εἰρημένην
 αἰτίαν.

Ἐπιλόγουσι δὲ τὴν ἀπορίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ. οὐδέν, φασίν, ἐστὶν ἐν
 τοῖς συνθέτοις δ μὴ ὑπάρχει τοῖς ἀπλοῖς· εἰ γάρ καὶ η̄ ὅλη μέγεθος οὐκ
 20 ἐστιν, ἀλλ ὡν τὸ εἰδὸς τοῦ σώματος, δ ἀχρόνως ἐπιγίνεται τῇ ὅλῃ,
 τοιοῦτόν ἐστιν ἐξ οὐ τῷ συνθέτῳ ὑπάρχει τὸ μεγέθει εἶναι, καὶ οὐ τοῦτο
 φῆμι ὅτι μέγεθός ἐστιν αἰσθητὸν τὸ εἰδὸς τοῦ σώματος, ἀλλ’ δτι τῷ οἰκείῳ ³⁰
 λόγῳ χωριστὸν ὅλης ἐστὶ μέγεθος, διπερ λόγος ἐγγενόμενος τῇ ὅλῃ τὸ
 αἰσθητὸν ποιεῖ μέγεθος. οὕτως καὶ εἰ ἐστι τὸ ἄπειρον ἐξ ὅλης καὶ εἰδους,
 25 δεῖ τὸ ἄπειρον τοῦτο ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι· μὴ γάρ ἐχουσῶν τῶν ἀρχῶν
 τοῦτο, οὐδ’ ἀν τὸ ἐξ αὐτῶν ἔχοι· ὥστε εἰ καὶ μὴ ἐν τῇ ὅλῃ δυνατὸν ὑπο-
 θέσθαι τὸ ἄπειρον καὶ τὸ πεπερασμένον, ἀλλ ὡν ἐν τῷ εἰδει γε ἀνάγκη.

Πρὸς τοῦτο δὲ πάλιν ἔρει τις δτι εἰ πάντα τὰ ἐν τῷ συνθέτῳ
 ἀνάγκη καὶ ἐν τοῖς ἀπλοῖς εἶναι, ἐστι δὲ τὸ σῶμα ἐπ’ ἄπειρον διαιρετόν,
 30 ἔξει καὶ ἦτοι η̄ ὅλη η̄ τὸ εἰδὸς τὸ εἰς ἄπειρον διαιρετόν· ἀλλ’ οὔτε τὸ ³⁵
 εἰδὸς διαιρετόν ἐστι (λέγομεν γοῦν ἀμερὲς εἶναι τὸ εἰδὸς τῷ οἰκείῳ λόγῳ,
 μερίζεσθαι δὲ καὶ διίστασθαι ἐν τῇ ὅλῃ γενούμενον), ἀλλὰ καὶ αὐτὴν πάλιν
 τὴν ὅλην φαμὲν ἀμεγέθη εἶναι καὶ ἀδιάστατον· οὐκ ἄρα ἐν τοῖς ἀπλοῖς
 τὸ διαιρετόν, εἰ μὴ ἄρα δυνάμει. ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον· περὶ
 35 γάρ τοῦ κατ’ ἐνέργειαν ἄπειρου νῦν ἡμῖν ὁ λόγος. πάλιν ἐστὶ τὸ λευκόν,

1. 2 Τὰ μὲν—ἔχειν ομ. K 2 πῶς ομ. L 5 οὗτε] τοῦ K qui scriptum ou ^τ invenierit
 cf. ad p. 364, 19. 402, 2. 4 al. 7 πεπερασμένη] τὸ πεπερασμένη K καὶ alterum om. L
 10 ἀσώματον ἐστι I. 12 τῆς τερήσεως K 13 εἰ ομ. L γενητὸν LM 15 τἄλλα L
 16 ταῦτα ἀνάγκη L 18 τοιούτω τρόπῳ L φησιν L et compend. K ἐστὶν K:
 εἶναι L: om. Mt 20. 22 δ ἀχρόνως—σώματος ομ. L 23 ὥσπερ superscr. M²: ὥσπερ L
 24 οὕτω τ τετραπλότον τὸ I. 27 ἀνάγκη ἀνάγκη L 30 ξεῖ—εἰς ἄπειρον διαι-
 ρετόν ομ. L 31 οὖν L 35 γάρ ομ. K τὸ μὲν λευκόν L

ἐν σώματί φημι, διακριτικὸν ὑψεως, καὶ ὅμως αὐτὸν καθ' αὐτὸν τὸ εἰδός καὶ 8^ο
τοῦ λευκοῦ οὔτε τὸ στοιχειῶδες, μήπω δὲ συμπλακὲν τῇ ὄλῃ, οὔτε τὸ ἐν 10
τῷ δημιουργῷ τοιωτόν ἐστι. πάλιν ἐστὶν ὁ ἀνθρωπὸς ζῷον λογικὸν
θνητόν, ἀλλ' ὅμως οὔτε ἡ ἰδέα αὐτῇ τοῦ ἀνθρώπου θνητή ἐστιν, οὔτε
5 δὲ ἡ ὄλη. ὅλως δὲ τὰ ἐν τῷ δημιουργῷ εἰδῆ οὐ τοιωτά φαμεν, οἷον τὸ
τοῦ σώματος εἰδός οὐ τριγῆ διαστατόν, οὐδὲ τὸ τοῦ ποιοῦ εἰδός συνεχὲς
ἡ διωρισμένην, ἡ ζῷον λογικὸν θνητὸν τὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ λόγους
τούτων καὶ αἰτίας.

Πρὸς ταῦτα φασιν ὅτι πάντων μέν ἐστί τις ὄμοιότης κατ' οὐσίαν ἐν
10 τοῖς εἴδεσι τοῖς ἐν τῷ δημιουργῷ καὶ ἐν τοῖς ἐξ αὐτῶν προϊούσι μέχρι 45
τῆς ὄλης (οὐδὲ γάρ ἀπλῶς ὁμονύμως ἀνθρωπὸς τοῦτο κάκενο, ἀλλ' ὡς
ἀφ' ἑνὸς καὶ πρὸς ἓν), ἐν οἷς ἐστὶ καὶ οὐσιώδης τις κοινωνία πρὸς τὰ
ἀφ' ὧν ἐστι: καὶ διαφορά, ὥσπερ ἀπὸ τῆς ὑγείας τὸ ύγεινὸν σιτίον. εἰ
γάρ πρὸς ἑκεῖνο ἀφορῶν ὁ δημιουργὸς ποιεῖ τὰ ἐνταῦθα, δεῖ δέ που πολλὴν
15 τὴν κατ' οὐσίαν κοινωνίαν είναι (οὐ γάρ δὴ ὡς ζωγράφος ἀφορῶν εἰς τὸν
ἀνθρωπὸν, ἀνθρωπὸν μὲν τῷ ὄντι οὐ ποιεῖ, ἀπομιμεῖται δὲ τὰ κατὰ συμ-
βεβηκόδει τῷ σώματι ὑπάρχοντα, οἷον χρώματα καὶ σχήματα, οὗτω καὶ ὁ 50
δημιουργὸς μιμήματα μόνον ἀπλῶς καὶ μηδεμίαν κοινωνίαν ἔχοντα πρὸς
τὰ ἐκεῖ εἰδῆ ποιεῖ τὰ ἐνταῦθα, ἀλλ' οὐσιώδως ἐκεῖνα ἐν τούτοις ἀπομάτ-
20 τονται, ὥσπερ καὶ ἡ σφενδόνη ἐν τῷ κηρῷ τὸν ἐν αὐτῇ χαρακτήρα),
οὕσης οὖν ἐν αὐτοῖς τῆς κατ' οὐσίαν ὄμοιότητος, εἰ τι μὲν τοῖς συνθέτοις
ὑπάρχει συμπληρωτικὸν τῆς οὐσίας καὶ οἵονει στοιχεῖον καὶ πλήρωμα τοῦ
δλοῦ συγχρίματος, πάντως ἐκ τῶν ἀπλῶν ὑπάρχει, τῶν δὲ εἰδῶν προϊόντων
ἐκεῖθεν μέχρι τῆς ὄλης, ἐπειδὴ ἀνάγκη πάντως ὑφεσίν τινα τοῦ | παρά- 11^ο
25 γοντος καὶ τοῦ παραγομένου είναι, ἐπισυμβαίνει τινὰ τοῖς προϊούσιν ἀπερ
μὴ ὑπάρχει τῷ παράγοντι. οἴον τι λέγω· τὸ φῶς τὸ ἐν τῷ ἀέρι πρό-
εισιν ἐκ τοῦ ἡλίου, καὶ δῆλον ὅτι ἐστί τις πολλὴ (ἢ) ὄμοιότης καὶ ἡ κατ'
οὐσίαν κοινωνία τούτου πρὸς τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ (οὐ γάρ δὴ ὁμώνυμός ἐστι
μόνα τῷ φῶτα ταῦτα). ἀλλὰ ἐν τῇ προϊόῳ ἐπισυμβαίνει τινὰ πάθη τῷ
30 προϊόντι φωτὶ, ἀπερ οὐκ ἐστιν ἐν τῷ ἡλίῳ, οἷον τὸ συσχηματίζεσθαι τοῖς
τόποις οὓς φωτίζει, τὸ ἔχειν ἀντιτεταγμένον τὸν σκότον, καὶ ἀλλα μυρία.
ὥσπερ οὖν ἐνταῦθα τῷ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φωτὶ προϊόντι ἐπισυμβαίνει μὲν ἐξ
ἀνάγκης τινά, οὐ μέντοι διὰ τούτο τὰ συμπληρωτικὰ τῆς οὐσίας αὐτοῦ οὐκ

1 ἐν] τὸ ἐν L 2 οὔτε τὸ (post λευκοῦ) Lt: οὔτε M: οὐ K οὔτε τῷ ἐν L: τοῦτο ἐν K
4 ὅμως τοῦ ἡ εἰδέα K αὐτῇ LM: αὐτῇ Kt 5 δὲ prius om. L 6 τὸ om. K
7 οὐδὲ ζῶον λογικὸν (οι. θνητὸν) L ἀλλ' ἀλόγους K 9 δὲτι πάντως ἐστι μὲν τίς L
11 ἀνθρωπὸς οι. superscr. M 12 τὰ τὸ L 13 ὑγείας (οι. τῆς) L ὑγιαίνον
(sic) K 14 ἐκεῖνα L 15 ὡς δὲ L 16 τῷ δὲτι οὐ K: τί οὐ (οὐ ex corr.) L: τῷ
δὲτι (οι. οὐ) Mt 17 τοῦ σώματος L καὶ prius om. L 19. 20 ἀπομάτονται K:
ἀπομάτεται emendat t 20 γαρακτήρα t 21 τοῖς om. L 24. 25 πραγὸν K
26 παράγοντι L: προάγαγόντι K: προαγαγόντι Mt 27 δὲτι ἐστὶ om. L πολλὴ (ἢ ex
corr.) L ἡ addidi 28 ἐστι Mt: είναι K: om. L 29 μόνον emendat t
30 σχηματίζεσθαι L 33 αὐτοῦ t: αὐτοῦ I.KM οὐκ om. t

έκεινον ἐκ τοῦ ἡλίου ἔχει, οὗτοι φημὶ καὶ ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐν τῇ ὥλῃ· 11·
εἴ τι μὲν συμπληρωτικὸν ἔχει τῆς οὐσίας τὰ σύνθετα, ἐκ τῶν ἀπλῶν ἔχει,
έπισυμβαίνειν δὲ τῇ προόδῳ αὐτῶν τῇ ἐν τῇ ὥλῃ τινὰ ἢ μὴ ἐν τοῖς πρω-
τοτύποις ὑπάρχει, οἷον τὸ διαιρετὸν τὸ φθαρτὸν καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐδὲν 10
5 ἀδύνατον. εἰ τοίνου τὸ ἀπειρον, ἢ ἀπειρόν ἐστι, γίνεται ἐξ ἀρχῶν τινῶν,
οἷον τῆς ὄλικῆς τε καὶ εἰδικῆς, ἀνάγκη πᾶσα τὰ καὶ οὐσίαν αὐτῷ ὑπάρ-
χοντα ἐν τινὶ τῶν ἀπλῶν εἶναι, ἢ ἐν τῇ ὥλῃ ἢ ἐν τῷ εἰδει. ὥστε καὶ
ἐκ τῆς ὥλης μὴ ἔγγι τὸ ἀπειρον αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀπειρον εἶναι, ἀνάγκη πᾶσα
ἐκ τοῦ εἰδούς αὐτὸ ἔγειν· οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῦ ἀπλῶς πάθος τι, ἀλλ’ ἐν
10 τούτῳ τὸ εἶναι ἔχει. ὅταν δὲ λέγωμεν ὅτι τὸ γινόμενον ἐξ οὐ τοιοῦτο γί-
νεται καὶ δι τὸν ἐκ τῆς στερήσεως αὐτοῦ γίνεται, ἐπειδὴ τὸ γινόμενον ἡ
ἥλη ἐστίν, δὲ γίνεται τὸ εἶδος, διὰ τοῦτο οὗτως φαμέν· ἐπεὶ τοί γε εἰ 15
πρὸς τὸ εἶδος τὸ χωριστὸν ἀποβλέψομεν καὶ τὴν τούτου πρόδον καὶ
ἔλλαμψιν τὴν ἐν τῇ ὥλῃ γινομένην, ἀνάγκη πᾶσα τὸ δμοιον ἐκ τοῦ ὁμοίου
15 γίνεσθαι. ἀλλ’ ἐπεὶ, ὡς εἰπον, τὸ γινόμενον ἀλλοιοῦται (ἀλλοίωσις γάρ τις
καὶ μεταβολὴ ἡ γένησις), ἀλλοιοῦται δὲ οὐ τὸ εἶδος ἀλλ’ ἡ ὥλη ἐπιτηδεία
γινομένη εἰς τὴν τοῦ εἰδούς ὑποδοχήν, ἡ δὲ ὥλη ἀεὶ ἐν στερήσει, διὰ
τοῦτο ἀληθές τὸ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ οὐ τοιοῦτο τοιόνδε γίνεσθαι. ἀλλὰ
πάλιν τῷ λόγῳ τὰ παραδείγματα μάχεται. ὅτι μὲν γάρ ἐκ τῶν τεσσάρων 20
20 στοιχείων τὰ σύνθετα πάντα κιρραμένων ἀλλήλοις, κοινὸν ὁμολόγημα, τὰς
μέντοι φυσικὰς ἰδούτητας τὰς ἐν τοῖς συνθέτοις ἐνυπαρχούσας ἀδύνατον
λόγῳ ταῖς δυνάμεσι τῶν ἀπλῶν ἀποδοῦναι. οἷον κατὰ ποίαν δύναμιν τῶν
ἀπλῶν ἡ ὁ μαγνήτης λίθος ἔλκει τὸν σῖδηρον, ἡ δ τούτῳ ἀντιταθήσει λε-
γόμενον ἐκφυσᾷ καὶ ἀπωθεῖ; καὶ πολλάκις ἀμφότερα ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ
25 βώλῳ καὶ ἔτερον καὶ ἔτερον μόριον. καὶ τῶν βιτανῶν καὶ λίθων αἱ
ἀπειροι δυνάμεις, ἔτι τε καὶ τῶν μορίων τῶν ζῷων, καὶ ἐπὶ πάντων κα- 25
θόλου τῶν ἀντιπαθείᾳ τινὶ τῇ ἀφῇ μόνον δρώντων. ἀλλὰ πάλιν πρὸς τοῦτο
τις τῶν ἐκ φιλοσοφίας ἔρει μή, ὡς τοῖς ἱατροῖς δοκεῖ, τὰς δυνάμεις πάσας
τοῖς συνθέτοις ἐκ τῶν ἀπλῶν εἶναι, ἀλλ’ ὥλης λόγον ἐπέχειν τὴν τῶν
30 ἀπλῶν κρᾶσιν, ταύτη δὲ τῇ ὥλῃ τοιῶς ἡ τοιῶς κραθείσῃ ἐπιγίνεται ἐκ
τῆς ὥλης δημιουργίας τὰ εἰδῶν.

Ταῦτα μὲν οὖν πέρα τοῦ μέτρου τῶν προκειμένων ἐξέβημεν, διόπερ
ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν συνέχειαν τῶν προκειμένων. δείξας οὐ Ἀριστοτέλης

1 ἐπὶ om. L 3 ἐπισυμβαίνει L 6 εἰδικῆς τε καὶ ὄλικῆς Mt 16 ιδικῆς K
αὐτῶ L: αὐτῇ KMt 7 ἡ ἐν τῇ ὥλῃ om. K 8 prius erasum L 8 ἔγη
Mt: ἔχον K: ἔχοι L 10 λέγομεν K 11 εἰ διονύδε M 11 καὶ δ πᾶν K
αὐτοῦ scripsi: ἐαυτοῦ K: αὐτοῦ LMt 12 δὲ om. superscr. L 13 τὸ
εἶδος iterat K 15 ἐπειδὴ L 18 τὸ prius om. L
ἐξόντουθδε M 19 τὰ om. Mt 20 κινναμένων K 20 τὰς corr. ex * L
22 λόγον L 23 ἡ ὁ μαγνήτης scripsi: ἡ ὁ μαγνήτης KM: ἡ μάγνης L 24 ἡ δι
τούτων L 24 αὐτῇ om. K 26 post ἔτι littera erasa K 26. 28 μορίων—
τις τῶν iterat K 30 ἀπλουστέρων L 26 ταύτην K 26 τοιῶς ἡ τοιῶς libri
fort. ἐπιγίνεσθαι 32 τῶν προκειμένων ἐξέβημεν LK: τῶν ἐξέβημεν (sic) M: παρεξέβη-
μεν t 33 δεῖξαι K

ἀλλὰ τὴν κατὰ μῆκος μόνον, ἵνα καὶ ἄλλοις δῷ χώραν; ἀλλὰ τοῦτο 16· πλασματῶδες· διὰ τί γάρ εἴ γέ ἐστιν ἄπειρον, μὴ πάντῃ ἐστὶν ἄπειρον; καὶ ἄλλως οὐδεὶς τοιοῦτον ὑπέθετο εἶναι τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ πάντες τὸ πάντῃ ἄπειρον· εἰ γάρ θλως πέφυκεν εἶναι τὸ ἄπειρον, οὐ μᾶλλον τῇδε ἢ τῇδε 5 πέφυκεν εἶναι, ἀλλὰ πάντῃ.

p. 204b22 Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐν καὶ ἀπλοῦν εἶναι τὸ ἄπειρον σῶμα
ἐνδέχεται.

Δεῖξας ὅτι ἀδύνατον σύνθετον εἶναι τὸ ἄπειρον, νῦν ὅτι οὐδὲ ἀπλοῦν 20 εἶναι ἐνδέχεται δείκνυσι (τοῦτο γάρ ἢν ὑπόλοιπον τῆς θλης ὑιαιρέσεως), 10 οὕτε ἐν τι τῶν στοιχείων οὕτε τὸ μεταξὺ τούτων, ὡσπερ Ἀναξίμανδρος ἔλεγεν.

p. 204b24 Εἰσὶ γάρ τινες οἱ τοιοῦτον ποιοῦσι τὸ ἄπειρον, ἀλλ’ οὐκ ἀέρα ἢ ὕδωρ, ὅπως μὴ τὰ ἄλλα φθείρηται ὑπὸ τοῦ ἄπειρου αὐτῶν.

15 Οἱ Ἀναξίμανδρος δεῖν μὲν οἰόμενος ἄπειρον εἶναι τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν αὐτογενεσίαν, ἵνα μὴ ἐπιλείπῃ, μήπως ἐπιστήσας τῇ ἀνακάμψει τῶν πραγμάτων, διὰ τοῦτο καὶ διαλύεται, συνεωρακώς δὲ διὰ ἐν τοῖς τέτρασι στοιχείοις οὐσῆς τινὸς ἐναντιώσεως πρὸς τὰ λοιπά, εἰ ὑπόθιοιτο ἐν αὐτῶν εἶναι τὴν ἀρχήν, ἐπειδὴ ἀνάγκη ταύτην ἄπειρον εἶναι, 20 ἄπειρος δὲ οὐσα φθείρει τὰ λοιπὰ ἄπειρου οὐσῆς τῆς ἐν αὐτῇ δυνάμεως, οὐδὲν μὲν τούτων ὑπέθετο εἶναι τὴν ἀρχήν, ἔτερον δὲ εἶναι παρὰ ταῦτα τὴν ἀρχὴν ἐξ οὐ καὶ τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ λοιπὰ τὴν γένεσιν ἔχει. τοῦτο 40 δὲ τὸ μεταξύ πως εἶναι αὐτῶν ὑπέθετο, ἵνα τῇ πρὸς τὰ ἐναντία κοινωνίᾳ σιγῇται μᾶλλον τὰ λοιπὰ ἢ φθείρηται ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ ἄπειρου δυνάμεως. 25 διὰ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων δσοι μὲν ἢ τὸν ἀέρα ὑπέθεντο ἢ τὸ ὕδωρ ἄπει-

2 εἴτε, ut videtur, primitus L πάντι ante corr. M: πάντως L 3 τὸ prius om. Mt 5 πέφηκεν M 6 Καὶ ξαὶ] καὶ ξν τὸ ἄπειρον σῶμα κτλ.] cf. Aristotelis libri

8 δεῖξας M 9 εἰναὶ] ἐστὶν K ἀπόλοιπον ante corr. M et t 10 οὕτε utro-
bique M ξν τι M: ἐν τῇ om. superscr. K 12 τοιοῦτον LK: τοῦτο cum Ari-
stotele Mt 13 ἀέρα ἢ πῦρ ἢ ὕδωρ L ὥπως] ὡς Aristotelis libri (praetor I)
τὰλλα t 15 δεῖν om. K 16 ἀεὶ γενεσίαν M ἐπιληπη L 17 εἰς]

εἰ K διαλύεται superscr. M²: ἀναλύεται t at cf. p. 427, 17. Themist. p. 230, 27
δὲ] δὴ K 18 τέτρασι] litterae τρ uno ductu M: τέτταρι t at cf. p. 243, 26. ad
p. 2, 16 sq. οὐσῆς hic et in proximis M 18. 19 ὑπόθηται Mt 20 φθερεῖ L
ἐν αὐτῇ LK: ἐναυτῷ, ut saepe, M: ἐν αὐτῷ t 21 ὑπερθέτο primitus L 22 στο-
χεῖα M 23 τὸ (post δὲ) om. L αὐτῶν] αὐτὸ M 24 σώζοιται (ai compend.) M

λοιπὰ LK: λοιπὰ τὴν γένεσιν ἔχει (superscr. M²: ἔχοντα t) Mt φθείρεται M

25 μὲν ἢ τὸν t ὑπέθετο K

ρον είναι, τοῦτο ὑπέθεντο διὰ τὸ ὄραν ἀμυδροτέραν οὖσαν τὴν ἐν αὐτῷ 16^v δύναμιν καὶ μὴ ἀν φθεῖται νομίζειν τὰ λοιπά, καν ἄπειρον ἢ τῷ μεγέθει,
Ἡράκλειτος μέντοι τὸ πῦρ ὑποθέμενος ἀρχήν, διὰ τὸ σφοδροτάτην εἶναι 45
τὴν ἐν αὐτῷ δύναμιν οὐχ ὑπέθετο τοῦτο ἄπειρον εἶναι τῷ μεγέθει (μὴ
5 γάρ ἀν ὑποστῆναι τι τῶν ἄλλων τὸν τυχόντα χρόνον), ὁπότε καὶ πεπερα-
σμένον ὑποθέμενός φησι πάντα ποτὲ ἐκπυρωθῆσεσθαι ἀναλυθέντα εἰς πῦρ.

p. 204b27 Οἷον ὁ μὲν ἀὴρ ψυχρός.

'Ως ἐν ὑποθέσει ψυχρὸν εἶπε τὸν ἀέρα· δείκνυσι γὰρ αὐτὸς ἐν τῇ Περὶ^r
γενέσεως δτι θερμός ἐστιν.

10 p. 204b29 Ἄδύνατον δὲ εἶναι τοιοῦτον, οὐχ δτι ἄπειρον· περὶ^r
τούτου μὲν γὰρ κοινόν τι λεκτέον καὶ ἐπὶ παντὸς δμοίως.

Διττῆς οὖσης τῆς προκειμένης θεωρίας, μιᾶς μὲν εἰ ἐνδέχεται εἶναι 58
σῶμά τι ἔτερον παρὰ τὰ τέσσαρα, ἑτέρας δὲ εἰ ὅλως ἐστί τι τῶν ἀπλῶν
ἄπειρον ὅποιονδήποτε ἦ, δτι μὲν οὐχ ἐνδέχεται ἐν τι τῶν ἀπλῶν | σω- 17^r
15 μάτων, εἴτε τῶν συνεγνωμένων ἡμῖν εἴτε ὄπιδήποτε ἄλλο, ἄπειρον εἶναι,
κοινῷ, φησί, λόγῳ δεῖξομεν, δτι δὲ οὐδὲ ἄλλο τι σῶμα ἐστιν αἰσθητόν,
περὶ οὐ καὶ ποιούμεθα τὸν λόγον, ἔτερον δὲ τῶν στοιχείων καὶ ἀρχὴ αὐτῶν
καὶ ὑποκείμενον αὐτοῖς, ίδιᾳ καὶ πρότερον δεῖξομεν. καὶ δείκνυσιν δτι οὐ-
20 δὲν τοιοῦτον οἶδεν ἡ αἰσθησις, ἢ τῶν γινομένων ὑποκείμενον ἢ τῶν φθει-
ρομένων ἔσχατον.

p. 204b35 Οὐδὲ δὴ πῦρ οὐδὲ ἄλλο τι τῶν στοιχείων οὐδὲν ἄπειρον 5
ἐνδέχεται εἶναι.

Δεῖξας δτι οὐκ ἐνδέχεται εἶναι τὸ μεταξύ, μέτεισιν ἐπὶ τὸ δεῖξαι δτι

1 τοῦτο ὑπέθεντο LK: ὑπέθεντο τοῦτο Mt δρᾶν LK: μη ὄραν M: μη ὄραν t ἀμυδρο-
τέραν (KM)t 2 μὴ ἀν LK: μιὰν M: μη t 3 σφοδρό M: σφοδροτάτη t 4 οὐκ
τέραν (KM)t 2 μὴ ἀν LK: μιὰν M: μη t 3 σφοδρό M: σφοδροτάτη t 4 οὐκ
ὑπέθετο K: οὐχ ὑπετίθετο L τῷ μεγέθει L: τῇ δυνάμει (K)Mt 5 δόποτε] δ ποτὲ L
5. 6 πεπερασμένος L 6 ὑποθέμεθα K φησι om. L πάντα κτλ.] cf. Heraclit. fr. 26
p. 11 Byw. πάντα τὸ πῦρ ἐπελθὸν κρινέει καὶ καταλήψεται ἐκπυρωθῆσεται t cf. The-
mist. p. 231,10 8 εἶπε] εἶναι L αὐτὸ M 8. 9 Περὶ γενέσεως B 3 p. 330b4

10 δ' εἶναι t 11 τοῦ (om. μὲν) M καὶ ἐπὶ KM: ἐπὶ (L)t Aristoteles πάντ su-
perscriptio compendio mibi prorsus obscurō M 12 μιὰς M 12. 13 σῶμα εἶναι τι Mt

13 ἔτερον in rasura decem fere litterarum L 14 ἐν τι LK: ἐν τοι M: ἐν τοι t 15 ἄλλο
(sed ω deleteum) M 16 κοινῷ om. K αἰσθητὸν ἐστι Mt 17 ἀρχὴν K 18 verba
καὶ ὑποκείμενον αὐτοῖς ante ίδιᾳ transposui: post πρότερον ροῦντ libri: an delenda?

ὑποκείμενον Lt: ὑπομένον K: ὑπομαίνων M δεῖξομεν K: δεῖξωμεν L: δεῖξωμεν Mt
21 lemma om. K οὐδὲν δεῖ (corr. δὴ) M οὐδὲ ἄλλο τι L: οὐδὲ ἄλλοτι M: οὐδὲ ἄλλο (trans-
posito τι post εἶναι) e vulgato Aristotele t 23 δεῖξας et mox ἐπεὶ τὸ et ὅλως ἄλλοτι M

οὐδὲ διλας ἄλλο τι σῶμα ἀπλοῦν δν ἀρχὴν καὶ ἀπειρον εἶναι δυνατόν, εἰτα 17· τοῦτο προθέμενος ἐπί τι καθολικώτερον ἀνάγει τὸν λόγον· τί γὰρ λέγω, 11 φησίν, ἀπειρον εἶναι ἐν τι τῶν ἀπλῶν; διλας γὰρ διτι ἀδύνατον ἐν τι εἶναι καὶ ἀπλοῦν τὴν ἀρχὴν τῶν ὄντων, εἴτε ἀπειρον εἴη τοῦτο εἴτε πεπερασμέ- 5 νον, δεῖξομεν, ἐκ πολλοῦ δεικνύς τοῦ περιόντος διτι ἐν εἶναι καὶ ἀπλοῦν τὸ ἀπειρον ἀδύνατον, εἴ γε μῆδε διλας ἐν εἶναι τὸ στοιχεῖον οἵν τε, εἴτε ἀπειρον εἴη εἴτε πεπερασμένον· εἰ γὰρ ἐν τι εἴη τὸ στοιχεῖον, ἀναιρεθήσε- 10 ται καθόλου γένεσις καὶ πᾶσα μεταβολή, εἰ δὲ τοῦτο ἀτοπον, οὐκ ἄρα ἐν 15 δέχεται ἐν εἶναι τὸ στοιχεῖον. εἰ μὲν γὰρ ἐν τι τῶν τεσσάρων εἴη, οἵν τοῦτο κατὰ Ἡράκλειτον ἡ εἰ τι ἄλλο, ἔξει μὲν ἐν ἑαυτῷ ἐναντιότητός τι μόριον, οἵν τοῦθερμόν, καὶ οὕτω γε οὐδὲν ἵσως αὐτὸ κωλύσει μετα- 15 βάλλειν εἰς τούναντίον, ἐπειδὴ καὶ πᾶσα μεταβολὴ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον· ἀλλ ἦτοι φυλάξει τὴν ἐναντίωσιν ἐν τῇ μεταβολῇ καὶ ἡν ἔστιν (οἵν εἰ πῦρ εἴη, διατηρήσει τὴν θερμότητα ἐν τῇ εἰς ἀέρα μεταβολῇ ψυχρὸν δοντα 20 καὶ εἴη διν ἄμα ἐν τοῖς ἐναντίοις, διπερ ἀδύνατον), ἡ τὴν θερμότητα ἀπο- λιπόν δέχεται τὴν ψυχρότητα, οὗτω δὲ οὐκέτ' ἀν σφένοιτο πῦρ. δεῖ δὲ σφένεσθαι τὴν πρώτην ἀρχὴν καὶ ἀμεταβλητὸν εἶναι. καὶ τι δῆποτε μὴ ὁ 25 ἄλλο μᾶλλον στοιχεῖον ἡ τὸ πῦρ; οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τὸ πῦρ εἰς τὸν ἀέρα μεταβάλλει· ἡ ὁ ἄλλο εἰς τὸ πῦρ. ἀδύνατον ἄρα ἐν τι τῶν ἀπλῶν εἶναι στοι- 30 χεῖον. πολὺ ἄρα μᾶλλον ἀπειρον ἀδύνατον εἶναι ἐν τι τῶν ἀπλῶν. ἐπειδὴ τὸ ἀπειρον, εἰ ἔστιν, πάντως ἀρχὴ ἐστι καὶ πρώτον στοιχεῖον. διτι μὲν οὖν ἐν τι τῶν τεσσάρων στοιχεῖον εἶναι τῶν ἀλλων ἀδύνατον, δέδεικται, διτι δὲ οὐδὲ τὸ μεταξύ, ὥσπερ Ἀναξίμανδρος ἔλεγεν, ἤδη μὲν δέδεικται, τῇ αὐτῇ

- 1 οὐδὲ οὐ ante rasur. L δν ἀρχὴν καὶ L: δν ἀρχὴ K: μὲν ἀρχὴ καὶ M: καὶ ἀρχὴ t
 2 πρόθεμενος L 3 γὰρ om. L 5 περιόντως M et t 6 οἵν τε LK: οἵν τε
 εἰπ̄ M: οἵν τε εἰπεῖν t 7 εἴη (post ἀπειρον) LK: εἶναι M: om. t γὰρ δὴ L
 ἐν τι εἴη τὸ στοιχεῖον M. huiusmodi errores, quibus in hac extrema libri tertii parte scatet
 codex M, hinc tum tantum adnotabo quum necessarium erit ad explicandam scripturam.
 quam exhibet t 9 οἵν om. L 10 post πῦρ addit φέρε in ras. L² 10. 11 ἐναν-
 τίστη τὸ μόριον M 11. 19 καὶ οὕτω—δ ἄλλο εἰς τὸ πῦρ paucis immutatis ex Themist.
 p. 231,23 sqq. 11 γε] τε M ισως om. L 11. 12 μεταβάλειν primitus M
 12. 13 ἐπειδὴ καὶ (καὶ om. K)—ἦτοι LK: ἐξεναντίας (as compend.) ἀλλ ἤδη M: εἰς ἐναντίου.
 ἀλλ οὐκέτι t 14 οὐ διατηρήσει t διατηρήσει (alterum η ex i factum) M
 14. 15 ἐν τῇ εἰς ἀέρα—ἡ τὴν θερμότητα bis habet K: om. Mt 15. 16 ἀπολιπόν Mt:
 ἀπολεῖπον K: ἀπολεῖπον L 16 δέχεται LKM: δέχεται M²: δὲ δέχεται t: δέχοιτ' ἀν
 Themistius οὕτως M οὐκέτεσσι τὸ K: οὐκέτετὸν σώζει τὸ superscr. M²
 17 post εἶναι addit εἰ δὲ μὴ σώζει L² 19 μεταβάλει M ἄρα KMt: ἄρα τὸν ἀέρα
 L: μόνον τὸν ἀέρα ἡ L² 19, 20 et 22 ἐν τι εἴ ἐν τῇ fecit M² 19. 20 στοιχεῖον
 L² et superscr. M²: στοιχεῖων KLMt 20 πολὺ μᾶλλον ἄρα μᾶλλον (sed μᾶλλον poste-
 riore loco deletum) L 21 πάντως ἀρχὴν εἶναι K 22 στοιχεῖον L²: στοιχεῖων KMt
 τῶν ἀλλων LKM: τὸ ἀπειρον t δείκνυσιν L 23 οὐδὲ LK: οὐ Mt super δέ-
 δεικται, τῇ αὐτῇ καλ. scribit διὰ τ (τοῦ, ut videtur) μηδεμίαν ἀνέλυσιν εἰς τι τοιοῦτον
 φαίνεσθαι L²

δὲ τοῖς λοιποῖς μεθόδῳ καὶ νῦν δειχθήσεται. εἰ γὰρ πρὸς οὐδὲν τῶν τεσ- 17^τ
σάρων ἐναντίωσιν ἔχει ἔκεινο τὸ μεταξύ, οὐδὲν δὲ εἰς τούτων τι μετα-
βαλλοι, οὗτω δὲ οὐδὲν δὲν εἴτε αὐτοῦ τι γίνοιτο· μάταιον οὖν ἔσται· οὐδὲν 26
δὲ μάταιον τῶν ἀδίστων. τάχα οὖν τις εἶποι, διτὶ καὶ ἡμεῖς τοῖς Ἀναξιμάν-
5 δρού περιπίπτομεν ἀτόποις, τὴν ὅλην ἄνευ τιγδὸς ἐναντιώσεως ποιοῦντες.
ἢ πολὺ τὸ διάφορον αὐτό τι μεταβάλλειν καὶ ἐν αὐτῷ γίνεσθαι τὰς μεταβολάς;
αὐτὸ μὲν οὖν τι μεταβάλλειν οὐχ οἷόν τε, εἰ μή τινα ἔχοι καὶ ἐναντίωσιν,
ἐν αὐτῷ δὲ γίνεσθαι τὰς μεταβολὰς τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία τις κω- 20
λύσει λόγος; οὗτω δὲ ἡμῖν καὶ μία οὐσία ἡ ὅλη ἐνυπάρχει παντὶ τῷ γινο-
10 μένῳ, ὅπερ τοῖς ἐν τῷ στοιχεῖον ὑποτιθεμένοις οὐ σφύζεται. καὶ ἡμεῖς μὲν
αὐτὴν οὐ φαμεν καθ' αὐτὴν ὑφίστασθαι δίχα πάσης ποιότητος, ἀεὶ δὲ
πάντως ὑπὸ τίνος εἰδους κατειληφθαι (καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ ἔχει τινὰ ποιό-
τητα, ταύτης ὑπὸ τῆς ἐναντίας πασχούσης γίνεσθαι φαμεν τὰ πράγματα καὶ
μεταβάλλειν), Ἀναξιμανδρὸς μέντοι ἐνεργείᾳ ὑφίστασθαι λέγων καθ' αὐτὸ²⁵
15 τὸ ἄποινον σῶμα, ἀνάγκη πᾶσα μηδὲ πάσχειν τι αὐτὸ ὑπὸ τίνος ὑποτίθε-
σθαι (εἰ γὰρ τὸ πάσχον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου πάσχει, μηδὲν δέ ἐστιν ἔκεινον
ἐναντίον διὰ τὸ μηδὲ ὅλως πεποιωσθαι αὐτὸ κατά τινα ἐναντίωσιν, ἀνάγκη
δήπου μηδὲ πάσχειν τι αὐτὸ ὑπὸ τίνος), ὥστε οὐδὲ γενήσεται τι ἐξ αὐτοῦ.

p. 205a6 Πᾶν γὰρ μεταβάλλει ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον.

20 Τοῦτο κατασκευὴ ἔστι τοῦ μὴ δύνασθαι τι τῶν ἀπλῶν στοιχεῖον εἰναι
ἄπειρον, μήτε ἐν τι τῶν τεσσάρων μήτε τὸ μεταξύ· εἰ γὰρ εἴη ἐν τι στοι- 40
χεῖον, πῶς δὲν ἢ γένεσις εἴη ἢ φθορὰ πάσης μεταβολῆς ἐξ ἐναντίου εἰς
ἐναντίον οὐσης; πῶς δὲ ἀδύνατον, ἐδείχαμεν.

2 ἐναντιώσεων L ἔκεινω primitus M τούτων LK: τοῦτο Mt 2. 3 μεταβά M^{λ'}

3 δὲ om. L ^{οὐ} γίνητο M 4 δὲ] δὴ K 4. 10 τάχα—σφύζεται ex Themist. p. 232,2 sqq.
4 οὖν *ν L: οὖν δὲν L² cum Themistio at cf. ad p. 16,10 εἴπει M 6 ante

ἢ πολὺ superscribit nescio quid L τι (post αὐτό) ex τῷ corr. M μετάβα et paulo
post μεταβάλλειν M 7 ἔχει Mt καὶ τὴν ἐναντίωσιν L 8 τὶς K: τὶ L: εἰς vel
ἢς primitus M: οὐδεὶς corr. M et t 9 ἡμῖν ex οὐδὲν corr. M² καὶ μία ἡμῖν traic. L
10 ἐν τῷ στοιχεῖον L: ἐν τῷ στοιχείῳ, si recte adnotavi, K: ἐν τῷ στοιχείῳ Mt: ἐν τῶν στοι-
χείων Themistius ὑμεῖς mut. in ἡμεῖς M² 10. 11 μὲν αὐτοῖς (sic) οὐ φαμεν κατ'
αὐτὴν et mox δῆλα πάσης πιστήτος (item paulo post πιστήτα) M 12 συγκατειληφθαι (sic)

M et t 14 ἀναξιμανδρὸς L: ἀναξιμανδρὸς M: ἀναξιμανδρὸν t ubi nihil enotavi e K, quem
δὲ verisimile est exhibere ἀναξιμανδρὸν λέγων LKM: λέγοντα anacoluthon obliterans t at cf.
ad n 4r30 15 ἄποινον KM: ἄπειρον t et, si silentio fides, L μηδὲ πάσχειν τὶ LK:
τούς M: τὸ t 15. 16 post ὑποτίθεσθαι addunt πάσχειν M² t 16 γὰρ δὲ πάσχων Mt
ὑπὸ τὸ ἐναντίον (ἐναντίον etiam t) primitus M ἔκεινω M: ἔκεινο K 19 πάντα Arist.
Phys. at cf. Metaph. K 10 p. 1067a6 μεταβάλλει M 20 τι om. L στοιχεῖον
scripsi: στοιχείων libri 22 δὲν ἢ] δὲν ἢ L

p. 205^a7 Δεῖ δὲ περὶ παντὸς καὶ ἐκ τῶνδε σκοπεῖν, εἰ ἐνδέχεται 17·
η̄ οὐδὲ ἐνδέχεται.

Ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ πυρὸς καὶ τοῦ μεταξὺ ἐποιήσατο τὸν λόγον (ἐμνήσθη
γὰρ Ἡρακλείου τὸ πῦρ ἀρχὴν τιθεμένου καὶ λέγοντος διὰ τοῦτο καὶ πάντα
5 ποτὲ εἰς αὐτὸν ἀναλυθῆσεσθαι· ἐκπυρωθῆσεσθαι γάρ ποτε τὸ πᾶν), διὰ τοῦτο ^{οὐ}
προσέθηκεν, διὰ τοὺς αὐτοῖς δεῖξεις διὰ τοῦτο οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν δυνατὸν εἶναι
ἀρχῆν.

p. 205^a8 Ότι δὲ δλως ἀδύνατον εἶναι τι σῶμα ἀπειρον αἰσθητόν,
ἐκ τῶνδε δῆλον.

10 Δεῖξας ἐκ τῶν φυσικῶν δυνάμεων διὰ τῶν ἀδύνατον εἶναι τι σῶμα ἀπειρον,
νῦν βούλεται καὶ ἐκ τῶν φυσικῶν τόπων κατασκευάσαι τὸ αὐτὸν τοῦτο. κέ-^{το}
χρηται δὲ πάλιν τῇ αὐτῇ διαιρέσει, διὰ τὸ ἀπειρον ἦτοι ἀπλοῦν ἐστιν ἡ
σύνθετον, καὶ πρότερον δείκνυσιν διὰ οὐ δυνατὸν ἀπλοῦν εἶναι. πρότερον
δὲ δύο τινὰ προλαμβάνει ἀξιώματα, πρῶτον μὲν διὰ τὸν τὸ αἰσθητὸν σῶμα,
15 ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν τὸ φυσικόν, ἐν τόπῳ ἐστίν (ἔκαστον γὰρ τῶν τεσσάρων στοι-
χείων ἀφωρισμένον τινὰ κατεῖληφε τόπον), δεύτερον (δὲ) διὰ δὲν τοῦ διου
τόπος ἦ, ὁ αὐτὸς οὗτος καὶ τοῦ μορίου ἐστὶ τόπος· ἔνθα γὰρ ἡ πᾶσα τῇ
πέφυκεν εἶναι, ἐκεῖ δήπου καὶ | ἡ βῶλος καὶ ἐστι καὶ πέφυκεν, δμοίως 17·
καὶ ἔνθα δὲν πέφυκεν ἡ ὄλοτης εἶναι τοῦ πυρός, ἐκεῖ πέφυκεν καὶ δ σπινθῆρ
20 εἶναι. τούτων οὖν προειλημμένων δείκνυσιν διὰ τῶν ἀπλοῦν τι φυσικὸν
σῶμα εἶναι τὸ ἀπειρον. περὶ γὰρ τούτου ἡ ζήτησις ἐν τῷ παρόντι, ὡς
πολλάκις εἴπον, εἰ ἐστιν ἐν τοῖς φυσικοῖς σῶμασιν ἀπειρόν τι κατὰ τὴν
ἐκτασιν· περὶ γὰρ τοῦ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ διὰ οὐδέν τοῦτον ἐστιν ἔξω αὐτοῦ οὔτε
σῶμα οὔτε κενὸν οὔτε ἔπερόν τι, ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ δεῖξει πραγματείᾳ. δ
25 διὰ οὖν φυσικὸν σῶμα ἀπλοῦν οὐκ ἐνδέχεται ἀπειρον εἶναι κατὰ τὴν ἔκ-
τασιν, δείκνυσι τοῦτον τὸν τρόπον. εἰ γὰρ εἴη ἀπειρον σῶμα, δῆλον διὰ
τὸν πάντα καθέει τόπον, εἰ δὲ τὸν πάντα καθέει, ὁ πᾶς δὲν εἴη αὐτοῦ
οἰκεῖος τόπος. εἰ γὰρ δὴ μὴ οἰκεῖος εἴη, ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἐσται ἀεί,

1 περὶ] κατὰ Aristotelis cod. E καὶ om. Arist. cod. E 4 Ἡρακλείου M
ὑποτιθέμενου L λέγοντος] cf. p. 433, 6 6 δι—δεῖξεις om. L 7 ἀρχῆν] ἀπε-
ιρον τὸ 8 τι om. t Aristoteles 11 τὸ om. K 13 δείκνυσι M 16 ἀφορ-
ισμένον KM τινὰ] τιν M δὲ addidi 17 τόπος utroque ex τόπου fecit L²
ἡ LK: ἐστὶν Mt 18 καὶ (ante ἐστι) om. L post πέφυκεν distinguit K: post δμοίως

ἡ ὄλοτης

(LM)t 19 ἀν induxerim ο λόγη superscr. M² 24 κενὸν] κακὸν ante corr. M
Περὶ οὐρανοῦ A 9 p. 278b 25 sqq. 25 ἀπλοῦν σῶμα L 28 inter οἰκεῖος et τόπος
(ubi extrema ex corr.) addit ἐστὶ M δὴ om. L περὶ L²

οὐδὲν δέ ἔστι τῶν ὄντων αἱρεῖται ἐν τῷ παρὰ φύσιν· μᾶλλον γάρ οὐκ ἔσται 17· τι ἡ αἱρεῖται ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἔσται. ωστε ὁ δῆλος ἀντί τόπου οἰκεῖος τοῦ ἀπείρου. ἀλλ' εἰ ὁ πᾶς τόπος τοῦ δήλου ἀπείρου οἰκεῖός ἔστι, δῆλον δτι 10 καὶ τοῦ μέρους ὁ αὐτὸς ἀντί τόπου οἰκεῖος. τὸ μὲν οὖν δήλον δτι ἀκίνητον 5 ἔσται, πρόδηλον (οὐ γάρ ἔξει που κινηθῆναι ἀπειρον δην καὶ τὸν πάντα κατειλγόντα τόπον· δεῖσι γάρ αὐτῷ ἄλλου ἀπείρου τόπου, εἰ μέλλοι κινεῖσθαι), περὶ δὲ τοῦ μέρους ἐρήσομαι, εἰ λάβω μόριόν τι τοῦ ἀπείρου, πότερον κινηθῆσεται ἡ οὐ; εἰ μὲν οὖν μὴ κινήσεται, οὐδέ τοι εἴ τι φυσικόν τι σῶμα 15 τὸ ἀπειρον (οὐδὲν γάρ ἔστι τῶν φυσικῶν, δη καὶ κατὰ τὸ δῆλον καὶ κατὰ τὸ μέρη ἀκινητόν ἔστι), εἰ δὲ κινήσεται, ποῦ οἰσθῆσεται; ἡ πανταχοῦ, 20 ἐπειδὴ καὶ ὁ πᾶς αὐτῷ οἰκεῖός ἔστι τόπος; οὐδὲν οὖν μᾶλλον κατώ τῇ ἄνω κινήσεται, εἰ γε ὄμοίως ἔχει τὴν ῥοπήν ἐπί τε τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, 25 ήντα δῆλως καὶ συγχωρήσαμεν ἐν τῷ ἀπειρῷ εἰναι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω· ἐφεῆς γάρ καὶ τοῦτο ἐπισκεψόμεθα. ἀνάγκη οὖν ἡτοι ἀμα πανταχοῦ 30 ἔσται 15 τὸ μόριον καὶ κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτήν κίνησιν ἐν παντὶ γενήσεται τόπῳ (εἰ γάρ ἔχει τὴν ἐπὶ πάντα ῥοπήν, ὥστερη ἡ βαρότης φέρει εἰτεῖν ἐπὶ τὸ κάτω κινεῖ, οὔτως ἀμα καὶ ἡ κουφότης ἐπὶ τὸ ἄνω), ἡ οὖν ἀμα τὸν πάντα καταλήψεται τόπον τὸ μόριον, δπερ ἀδύνατον, ἡ στήσεται ἀνθελκόμενον 35 20 ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τόπους, ἡ διασπασθῆσεται. καὶ πάλιν περὶ τῶν δια- 25 σπασθέντων μορίων ἡ αὐτὴ ζήτησις· ἔχομεν γάρ ἐκ τῆς ἐναργείας δτι τοῦ δῆλου καὶ τοῦ μορίου ὁ αὐτὸς τόπος. ἄλλως τε εἰ κινήσεται, μέχρι ποῦ οἰσθῆσεται; κινεῖται μὲν γάρ τῶν φυσικῶν τε καὶ ἐν γενέσει ἔχαστον, δταν ἐκστῆ τοῦ κατὰ φύσιν τόπου, καὶ μέχρι τοσούτου κινεῖται μέχρις ἀν ἐπι- λαβῆται τοῦ κατὰ φύσιν, εἰς δην γενόμενον ἴσταται. εἰ τοίνυν δῆλως κινεῖται 30 30 τὸ μόριον τοῦ ἀπειρον, κινεῖται δὲ ἐν τῷ κατὰ φύσιν τόπῳ, δη πᾶς τόπος οἰκεῖος καὶ κατὰ φύσιν αὐτῷ, ἐπειδὴ καὶ τῷ δῆλῳ, μέχρι ποῦ οἰσθή- 35 σεται; οὐ γάρ μᾶλλον ὥδε ἡ ὥδε στήσεται, παντὸς ὄμοίως κατὰ φύσιν

1 παρὰ π, ut solet, M 2 ἡ L: ει K¹M² περὶ L δῆλοι (sic) K: δῆλος L:

ἄλλως superscr. M²: ἄλλος t 4 τόπος οἰκεῖος L: τό οἰκεῖος (sic) K: οἰκεῖος τό-
πος Mt 5 που (LK)t: ποῦ M cf. ad p. 51,14 κινηθῆναι L 7. 8 κινηθῆσεται]

κινήσεται K 8 οὐδὲ LK: οὐκ Mt σῶμα φυσικὸν (om. τι) L 9 τὸ δῆλον L: τὸ (?)
δῆλο K: τὰ δῆλα M: τὰ ἄλλα t 12 τὸ ἄνω εχ τῷ ἄνω corr. M 13 ήντα—κάτω om.
Mt at cf. Themist. p. 232,27 14 ἐφεῆς p. 453,17 sqq. ad Arist. p. 205^b35 ἐπισκε-
ψώμεθα L ἀνάγκη scripsi: ἀνάγκη LKM: ἀνάγκαίως t 15 καὶ (ante τὴν) om. L
16 ἔχη, ut videtur, M: ἔχοι t πάντα LM²t: πάντων KM φέρ' M 16. 17 τῷ
κάτω ετ ποχ τῷ ἄνω ante corr. M 18 τόπον τῷ om. superscr. K 19 περὶ LK:
ἐπι: M: ἐπὶ t 20 ἐνεργείας L 21 κινήσεται] κείσεται ante corr. L που K

22 οἰσθῆσεται superscr. M²: εισ///στήστ M 23 ἐκστῆ] ἐκ L τοῦσούτου K: τοῦ-
ούτου L 24 φη pro φύσιν hic et saepe M γνόμεν M: γνόμενον M²t

Ιστα M²: Ιστα M 26 τόπως K: om. L καὶ τῷ] καὶ ἐν τῷ L 27 ἡ οἰσθῆσεται
superscr. sed rursus delevit M²

αύτιῷ ὄντος, ὥστε ἀεὶ οἰσθήσεται. οὐ γάρ ὅταν ἐνεγθῇ εἰς τὸν κατὰ φύσιν, 17· τότε ἡρεμήσει· πᾶς γάρ ὅμοίως κατὰ φύσιν αὐτῷ. ἡ τούνυν πανταχοῦ πέφυκε μένειν, ἐπειδὴ πᾶν ἐν τῷ κατὰ φύσιν ὃν τόπῳ μένει, καὶ οὕτως οὐδαμοῦ κινηθήσεται ἀλλ᾽ ἀκίνητον ἔσται, ἡ πανταχοῦ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ 5 οὐδαμοῦ στήσεται. ἔκατερον δὲ ἀδύνατον· οὔτε γάρ κίνησις οὐδεμίᾳ ἀδίοις πλὴν τῆς κύκλῳ, ἀλλὰ πᾶσσα κίνησις ἔνεκά τού ἔστιν (ἔνεκα γάρ τοῦ τὸν 10 οὐκεῖον καταλαβεῖν τόπον τὸ κινούμενον), κύκλῳ δὲ κινεῖσθαι τὸ ἄπειρον οὐ δυνατόν. ἂμα γάρ κύκλον εἰπεῖν πεπερασμένον εἰπον· πᾶν γάρ τὸ ἐσχηματισμένον πεπεράτωται, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δυνατὸν τὸ ἄπειρον τι τῆς κυ- 15 λοφορουμένης εἶναι οὐδίας. ἄτοπον οὖν καὶ τὸ ἀεὶ κινεῖσθαι τὸ μόριον· διὰ τί γάρ μὴ καὶ πάντα ἀεὶ κινεῖται; εἰ δὲ πάντα, καὶ τὸ ἐκ πάντων. ἀδύνατον δὲ κινηθῆναι τὸ ἄπειρον (καλῶς γοῦν καὶ ὁ Μέλισσος ἀπέγνω τοῦ ἄπειρου τὴν κίνησιν), τό τε μηδὲν τοῦ ἄπειρου κινεῖσθαι μόριον ἀδύνατον (οὔτε γάρ φυσικὸν ἔσται σῶμα), τό τε τὴν κίνησιν ἀναιρεῖν ἐκ τοῦ 20 15 παντὸς (πρᾶγμα οὗτος ἐναργὲς καὶ ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως μαρτυρούμενον) ἄλογον καὶ οὐδενὸς ἀλέγχου δεόμενον. εἴτε οὖν μὴ κινεῖται φυσικὸν ὃν σῶμα, ἄτοπον, εἴτε κινεῖται, τὰ εἰργμένα ἀκολουθήσει ἄτοπα.

’Αδύνατον ἄρα ἀπλοῦν τι σῶμα εἶναι τὸ ἄπειρον. ἀλλ’ εἰ σύνθετον εἴη τὸ ἄπειρον, ἐξ ἐναντίων δηλούντι σύγχειται (τοιούτον γάρ πᾶν τὸ φυσικὸν σῶμα), 20 ὥστε καὶ οἱ τόποι τῶν συντιθέντων διάφοροι τε καὶ ἐναντίοι. ἐπεὶ οὖν πᾶν σῶμα φυσικὸν σύνθετον ὃν κατὰ κρᾶσιν συντίθεται, συμβήσεται ἐν τῷ παρὰ 25 φύσιν εἶναι τόπῳ τὰ συντιθέντα, ὡς ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ἡμετέρων σωμάτων καὶ πάντων τῶν λοιπῶν· τὸ γάρ ἐν ἡμῖν πῦρ καὶ ὁ ἀὴρ βίᾳ καὶ ἐν τῷ παρὰ φύσιν μένει τόπῳ. συμβήσεται οὖν καὶ τὰ πολλὰ τῶν συντιθέντων τὸ ἄπειρον ἀεὶ ἐν τῷ παρὰ φύσιν εἶναι τόπῳ· ἀδίοις γάρ τὸ ἄπειρον. ἀλλ’ ἀδύ- 30 νατον ἀεὶ τι ἐν τῷ παρὰ φύσιν εἶναι· μᾶλλον γάρ οὐκ ἔσται τι ἡ ἀεὶ τι ἐν τῷ παρὰ φύσιν ἔσται. εἰ τούνυν διακριθήσεται ποτε καὶ οἰσθήσεται ἔκαστον ἐν τῷ κατὰ φύσιν τόπῳ, συμβήσεται ἐξ ἀπτομένων εἶναι τὸ ἄπειρον, 35

1 ὄντος οι. M 1. 2 ὥστε—πᾶς γάρ ὅμοίως κατὰ φύσιν αὐτῷ οι. Mt 1 ἀεὶ K: οι. L 3 τόπῳ] τῷ M μένει LK: τότε ἡρεμήσει· πᾶς γάρ (ἡρεμεῖ· πᾶς δὲ t) δομοίως κατὰ φύσιν t) αὐτῷ τόπῳ (superscr. M²) ὑπομαίνει (τόπος. ὥστε πανταχοῦ ὑπομένει t) Mt 4 ἀλλὰ κίνητον K 5 διδώς L 7 τόπον καταλαβεῖν L 8 οὐ δύναται L τῷ κύκλῳ t: αν εἰπὼν (pro εἰπεῖν)? εἰπεῖν κύκλον L πᾶν] πανταχοῦ L 8. 9 ἐσχατισμένον K 9 πεπέρταις ante corr. K cf. Themist. p. 233,12 τούτου vel τούτω αντε corr. K οὐ δυνατὸν] ἀδύνατον L 12 δὲ LKM: δὲ ἄρα M²: ἄρα fort. recte t οὖν L μέλισος M ἀπέγνω LK: ἀπάγν M: ἀπάγν M²: ἀπάγνων t cf. ἀπεγνώσκεν Themist. p. 233,6 13 post τὴν deletum φύσιν L 14 δυνατὸν L immo οὐδὲ τὴν M²t: γάρ LKM: deleverim ἐξ om. t 15 πρᾶγμα κτλ.] cf. Themist. p. 233,21 ἀνεργές M: ἀναργές t 16 μὴ κινῆται L 18 ἄρα οι. superscr. M² 19 τοσοῦτον ante ras. K γάρ οι. M πανταχοῦ πᾶν L 20 συντιθέντων L: συνθέτων K Mt πᾶν οι. superscr. K 22 συντιθέντα scripsi: σύνθετα libri 23 ὁ οι. Lt καὶ (post βίᾳ) οι. L 24 συντιθέντων K 25. 26 τόπῳ—εἶναι] rasura IV litter. L διλλὰ δυνατὸν K 26 ἡ L et primitus M: ἡ K: ει corr. M et t cf. ad p. 437,2 28 ἐξαπτόμενον K

οὐδὲν δὲ φυσικὸν σῶμα σύνθετον ἐξ ἀπομένων ἔστιν. οὗτα δὲ οὐδὲ ἐν τί 17^v ἔστι καὶ συνεχὲς σῶμα τὸ ἄπειρον, πᾶν δὲ φυσικὸν σῶμα συνεχές. καὶ ἀλλως εἰ σύνθετόν ἔστι τὸ ἄπειρον, ητοι ἐξ ἀπείρων εἰδῶν καὶ ἐξ ἀπείρων ἀτόμων σύγκειται, ἡ ἐκ πεπερασμένων μὲν εἰδῶν ἀπείρων δὲ ἀτόμων. εἰ 5 μὲν οὖν ἐκ πεπερασμένων μὲν εἰδῶν ἀπείρων δὲ ἀτόμων, ἀνάγκη τὰ ὑπὸ ἐν εἶδος ἄπομα ἀπειρά εἶναι· οὐ γάρ ἀλλα; πεπερασμένων τῶν εἰδῶν ἀπειρον εἴη τὸ ἐξ ἀτόμων. ἀλλ' εἰ ἄπειρα, τῶν δὲ ἀπείρων καὶ ή 50 δύναμις, ὡς ἔναγχος εἴρηται, καταναλώσει τὰ λοιπὰ δηλονότι, καὶ οὕτω πάλιν ἀπλοῦν ἔσται τὸ δλον καὶ οὐ σύνθετον. εἰτα ἐπειδὴ ἤσθετο ἐκ τῶν 10 δυνάμεων πάλιν ἐπιχειρήσας, προκείμενον δὲ ήν ἐκ τῶν τόπων δεῖξαι δτι οὐ δυνατὸν εἶναι τὸ ἄπειρον, διὰ τοῦτο ἐκ τῆς κατὰ τοὺς τόπους διαφορᾶς βουλόμενος τὴν ὑπόθεσιν ἀνελεῖν, μάρτυρας αὐτοὺς τοὺς θεμένους τὸ ἄπειρον τῶν ἔστιν λόγων ἐπικαλεῖται, δυνάμει ταῦτα λέγων. ἔκαστον τῶν φυσικῶν σωμάτων ὡρισμένον τινὰ κατείληφε τόπον, τὰ μὲν βαρέα τὸν 18^r 15 κάτω τὰ δὲ κοῦφα τὸν ἄνω, εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ἀδύνατον ἐν τι τῶν στοιχείων τῶν συντιθέντων τὸ ἄπειρον αὐτὸ ἄπειρον εἶναι κατὰ μέγεθος, οἷον πῦρ η γῆν· εἰ γάρ ἄπειρον εἴη, οὐχ ἔξει ὡρισμένον τινὰ τόπον, ἔκαστου δὲ τῶν φυσικῶν σωμάτων ὡρισμένος ὁ τόπος. οὐχ ἄρα δυνατὸν ἐν τι τῶν συντιθέντων τὸ ἄπειρον αὐτὸ κατὰ μέγεθος ἄπειρον εἶναι· οὐχ ἔξει γάρ 5 20 ὡρισμένον τόπον τὸ ἄπειρον. διὰ τοῦτο γοῦν, φησί, καὶ οἱ φυσικοὶ δσοι ἄπειρον εἶναι σῶμα ὑπέθεντο, οὔτε πῦρ οὔτε γῆν ὑπέθεντο εἶναι τὴν ἀρχὴν ἣν καὶ ἄπειρον εἶναι ἐλεγον, ἀλλ' η αέρα η ὅδωρ η τὸ μετακύ· γῆς μὲν γάρ καὶ πυρὸς ὥρισται ὁ τόπος (η μὲν γάρ ἔστι κάτω, τὸ δὲ ἄνω), αέρος δὲ καὶ ὅδατος δοκεῖ ὁ τόπος ἀόριστος εἶναι. ἐν τε γοῦν τοῖς κοιλώ- 25 μασι τῆς γῆς ἀήρ τε καὶ ὅδωρ ὑπάρχει, καὶ ἐν τοῖς ὑπὲρ τὴν γῆν τόποις ἀμφότερα δρμοίως ὄρθνται· φαίνεται γοῦν καὶ ὅδωρ κατιὸν ἀναθεν. ἐπει 10 οὖν ὁ τοῦ ἄπειρου τόπος ἀόριστος, ἐδόκουν δὲ αὐτοῖς καὶ τούτων οἱ τόποι ἀόριστοι εἶναι, εἰκότως ἐν τούτοις τὸ ἄπειρον ἀπέθεντο. εἰ τοίνυν ἀόριστον μὲν δεῖ εἶναι τὸν τοῦ ἄπειρου τόπον, οὐδὲν δὲ τῶν φυσικῶν σωμάτων ἀό- 30 ριστον ἔχει τόπον, ἀδύνατον ἄρα ἐν τι τούτων ἄπειρον εἶναι. οὐχ ἄρα οὐδὲ ἐκ πεπερασμένων μὲν εἰδῶν, ἀπείρων δὲ ἀτόμων, δυνατὸν εἶναι τὸ ἄπειρον.

Μήποτε οὖν ἐξ ἀπείρων καὶ εἰδῶν καὶ ἀτόμων ἔστιν ἐνδεικόμενον τὸν 5

1 δὲ prius om. L 1. 2 οὕτω—ἔστι iterat K 5. p. 440,5 τὰ ὑπὸ—ἀνάγκη bis habet L, cuius lectiones quas se-
cundo loco habet L^a notavi, quotiens a prioribus differunt 6 τὸ ήν L 8 ἔναγχος
p. 418,16 sqq. 10 ην L: ην M: ην (sic) Kt 11 τοῦτο] τοῦ K 13 λε-
γον L^a 14. 15 τῶν κάτω ετ τῶν ἄνω L 16 αὐτοάπειρον M 17 τινὰ] τι L:
om. L^a 18 οὐ om. Mt τι om. L^a 19 συντεθέντων K: συνθέτων M
20 φησί post φυσικοὶ traic. L 23 οὐ om. Mt 26 κατειὸν M ἐπειδὴ L^a
27 οὖν ex ην, ut videtur, corr. M 28 δόκουν t: δόκει LKM 29 τὸν
om. K 30 ἔχει τὸν τόπον L ἄρα (post ἀδύνατον) om. Mt Εν τοι M
εἶναι om. M 31 μὲν om. Mt 32 ἀπείρων η καὶ εἰδῶν LK 33 ἐστίν LK: εἰδῶν
Mt 33 εὐλογότερα M: εὐλογητέρα M²

ούν οὐδὲ τοῦτο ἀληθές, δῆλον ἐντεῦθεν. πρῶτον μὲν γὰρ διπλασιασθήσεται 18· τὸ ἄπειρον, εἴ γε ἄπειρα μὲν τὰ εἰδη, ἄπειρα δὲ τὰ ἄτομα τὰ ὑπὸ ταῦτα, ὅπερ αὐτὸς παρῆκεν, ἔπειτα εἰ ἄπειρα, φησί, τὰ ἀπλᾶ εἰδη ἐξ ὧν τὸ 18
ἄπειρον συνέστηκεν, ἐπειδὴ τὰ διάφορα καὶ τοῖς τό-
5 πους κεχλήρωται, ἀνάγκη καὶ τοὺς τόπους αὐτῶν ἀπείρους εἶναι. τοῦτο δὲ ἀδύνατον· πεπερασμένοι γὰρ οἱ τόποι, οἱ μὲν πρώτιστοι καὶ χυριώτατοι δύο, οἱ δὲ ὁ κάτω, οἱ πάντες δὲ ἔξ, οὐτοὶ τε καὶ οἱ εἰς δεξιὰν καὶ ἀριστεράν, καὶ ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν. εἰ τοίνυν πεπερασμένοι οἱ φυσικοὶ τόποι, ἀδύνατον ἄπειρα εἶναι τὰ στοιχεῖα, εἴ γε συνδιαιροῦνται τοῖς εἰδεσι 20
10 τῶν στοιχείων καὶ οἱ τόποι. οὐδὲν δέ, φησί, τοῖς εἰδεσι διγρημένοι οἱ τόποι, ἀλλὰ καὶ τῷ διαστάσει. εἰ τοίνυν καὶ μεγέθει καὶ ἀριθμῷ πεπερα-
σμένοι οἱ τόποι, καὶ τὰ σώματα τὰ ἐν αὐτοῖς πεπερασμένα ἔσται· οὐδὲ γὰρ σῶμα μεῖζον εἶναι τοῦ τόπου δυνατόν, ὥσπερ οὐδὲ τόπον μείζονα τοῦ σώματος· εἰ μὲν γὰρ ὑπερβάλλοι τὸν τόπον τὸ σῶμα, συμβήσεται μὴ πᾶν 15
15 σῶμα ἐν τόπῳ εἶναι. ἡ τοίνυν ἐν κενῷ ἔσται ἡ οὐδαμοῦ· τὸ μὲν οὖν μηδαμοῦ εἶναι καταγέλαστον, κενὸν δὲ διὰ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς οὖσιν, δεῖξει 20
ἐν τῷ ἐφεῆς βιβλίῳ. ὅμοίως καὶ εἰ οἱ τόποις μεῖζων ἔστι τοῦ σώματος, συμβήσεται πάλιν κενὸν εἶναι.

'Απορήσει δέ τις, πῶς φησιν ἄπειρων ὄντων τῶν εἰδῶν ἄπειρους εἶναι καὶ τοὺς τόπους· τί γάρ κωλύει, ὥσπερ νῦν δύο μὲν οἱ τόποι, οἱ δὲν καὶ οἱ κάτω, ἐν ἑκατέρῳ δὲ πλείονά ἔστι σώματα, ἐν μὲν τῷ δὲν πῦρ καὶ ἀήρ, ἐν δὲ τῷ κάτω γῇ καὶ ὅδωρ, οὕτω καὶ εἰ ἄπειρα ἦν τὰ στοιχεῖα, τὰ μὲν ἐν τῷ κάτω, τὰ δὲ ἐν τῷ δὲν εἶναι; εἰ γάρ πέφυκεν δλως οἱ αὐτὸς τόπος δύο ἑτεροειδῆ δέχεσθαι σώματα, τί κωλύει καὶ πλείονα τὸν αὐτὸν δέξασθαι; ἀλλὰ πρὸς ταῦτα φημι· πῶς οἰόν τε τὰ ἄπειρα τοῖς πεπερασμένοις διανεῖμαι; τοῦτο γάρ ἀδύνατον. ἡ γὰρ ἐν ἑκατέρῳ τῶν τόπων ἄπειρα ἔσονται εἰδη, ἡ ἐν ἑκατέρῳ πεπερασμένα, ἡ ἐν τῷ μὲν ἄπειρα ἐν δὲ τῷ 20

1 ἐντεῦθεν διὰ οὓν οὐδὲ τοῦτο ἀληθές M δηπλασιασθήσεται M 2. 3 ἄπειρα δὲ—
ἀπλᾶ εἰδη om. Mt 2 ἄπειρα δὲ L: ἄπειρα καὶ K: fort. ἄπειρα δὲ καὶ 3 αὐτὸς
K: αὐτὸ L 4 ἐπει δὲ t 6 πεπερασμένοι κτλ.] cf. Themist. p. 234, 16 sqq.

πεπερασμένοι LM: πεπερασμένοι K: πεπερασμένον t χυριώτατοι K: χυριώ M: χυριώ-
τατα (L)t 7 εἰς] εἰς L 8. 9 οἱ τόποι οἱ φυσικοὶ L 9. 11 ἀδύνατον—τόποι
iterat K, qui verba τῶν στοιχείων—εἶδει (v. 10) utroque loco omittit 9 εἰτα συν-
διαιροῦσι M 10 διειργμένοι primitus M 12 τὰ (ante ἐν) L: om. KMt

13 τοῦ (post μεῖζονα) om. L 14 ὑπερβα M: ὑπερβάλλει t τὸ (ante σῶμα) εἰς
τῷ M 15 τὸ σῶμα L 16 εἶναι μηδαμοῦ Mt 17 τῷ ἐφεῆς βιβλίῳ
c. 6 sqq. μεῖζων L: μεῖζων KM: μεῖζον t 19 δ' ἀν τις fort. recte t cf. ad

p. 16, 10 20 ὥσπερ καὶ νῦν L δύο μὲν LK: δυάμη^{ού} (δυάμενοι) M: δύο μέν
εἰσιν t 21 ἔστι LK: εἶναι Mt 21. 24 ἐν μὲν τῷ δὲν πῦρ — δέχεσθαι σώματα om. Mt
23 δὲν] κάτω (sic) L 24 ἑτεροειδῆ (sic) K: ἑτερα εἰδη L τί κωλύει LKM:
οὐδὲν κωλύει t 26 ἡ γὰρ] εἰ γάρ. L τῶν τόπων LK: τὸν τόπον (sc. τῶν τόπων
corr.) M: τῷ τόπῳ t 27 δὲ om. L

έτερῳ πεπερασμένᾳ. εἰ μὲν οὖν ἐν ἔκατέρῳ πεπερασμένᾳ εἴη, καὶ τὸ ἐξ 18^ο
ἀμφοῖν πεπερασμένον ἔσται· εἰ δὲ ἐν ἔκατέρῳ ἄπειρα, διπλασιασθήσεται
τὸ ἄπειρον καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ διπλάσιον ἔσται· εἰ δὲ ἐν οὐκὶ μὲν ἄπειρα ἐν
θατέρῳ δὲ πεπερασμένα, αὐξηθήσεται τὸ ἄπειρον τῇ προσθήκῃ τῶν πεπε-
5 ρασμένων καὶ αὐτὸς ἑαυτοῦ μείζον ἔσται, καὶ ἀλλως οὐ καθέξει πάντα
τόπον τὸ ἄπειρον, εἴπερ τὰ ἄπειρα ἐν τινι μὲν τόπῳ εἴη, ἐν τινι δὲ μῆ-
ούκ ἄρα δυνατὸν πεπερασμένους εἶναι τοὺς τόπους τῶν ἄπειρων εἰδῶν· δια-
γὰρ ἐπὶ δύο εἴπομεν, τὸ αὐτὸς καὶ ἐπὶ πλειόνων ἡρῷ. εἰ δὲ ἄπειρους τό-
πους εἶναι ἀδύνατον, καὶ εἰδὴ δηλονότι ἄπειρα τὰ ἐν τούτοις ἐσόμενα ἀδύ-
10 νατον εἶναι. ὥστε εἰ μήτε σύνθετον μήτε ἀπλοῦν δυνατὸν εἶναι τὸ ἄπει-
ρον, δῆλος ἄρα εἶναι οὐ δυνατόν. ἔχεις οὖν καὶ ἐκ τῆς τῶν τόπων διαφορᾶς
ἀνηργημένον τὸ ἄπειρον.

p. 205 a 10 Πέφυκε γάρ πᾶν τὸ αἰσθητόν πού εἶναι.

Τὸ πρῶτον λῆμμα, ὅτι πᾶν σῶμα φυσικὸν ἐν τόπῳ ἐστί, φυσικὸν δὲ
15 τὸ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ· νῦν γάρ εἴ τι τοιοῦτον ἄπειρόν ἐστι ζητοῦμεν, 40
ὅπερ στοιχεῖν ἐστι τῶν γενομένων καὶ φθειρομένων, οἷά φαμεν νῦν τὰ
τέσσαρα τῶν ἀλλων πάντων εἶναι στοιχεῖα, καὶ ἐξ αὐτῶν τε γίνεσθαι καὶ
εἰς αὐτὰ ἀναλύεσθαι. ζητεῖ οὖν ὁ λόγος μήποτε ἐστι πρὸ τούτων ἔτερόν
τι ἡ ἐν τι τούτων ἡ ἀλλο παρὰ ταῦτα ἄπειρον δὲ τῷ μεγέθει, ἐξ οὐ τά
20 τε στοιχεία καὶ τὰ λοιπὰ τὴν γένεσιν ἔχει. πᾶν οὖν τὸ τοιοῦτον σῶμα ἐν
τόπῳ ἐστίν, οὐ μέντοι ἀπλῶς πᾶν· ἡ γοῦν ἀπλανῆς οὐκ ἐστιν ἐν τόπῳ,
ἐπεὶ μηδέ ἐστι τὸ περιέχον αὐτὴν μήτε σῶμα μήτε κενόν, ἀλλ' αὐτὴ
ἐν ἑαυτῇ ἐστιν, οἷον τόπος τις οὗσα αὐτῇ ἑαυτῆς. 45

p. 205 a 11 Καὶ ὁ αὐτὸς τοῦ μορίου καὶ παντός.

25 Τὸ δεύτερον ἀξίωμα, ὅτι ὁ τοῦ διου τόπος ὁ αὐτὸς οὗτος καὶ τοῦ
μορίου ἐστὶ τόπος. ὁ αὐτὸς δὲ δηλονότι οὐ τῷ ποσῷ, ἀλλὰ τῷ εἶδει, οἷον

2 ἔκατέρω LK: ἔκατέρα M: ἔκατέρα t 4 αὐξηθήσεται εἰ τοχ προσθήκη M
5 πάντα om. L 6 εἴη LK: ἔσται Mt 8 εἰπωμεν L 8. 9 ἀπείρους τοὺς τό-
πους L 10 δεύτερον L 11 εἶναι om. L οὐ δύναται K διαφορᾶς] δια-
φορὰς (L)Kt: διάφορὰς M 12 ἀνειρημένον M 13 πέρηκε M ποῦ libri
15 νῦν γάρ - ζητοῦμεν Themist. p. 232, 15 εἴ τι Lt: εἴ τοι corr. ex ήτοι M: εἴ K
16 γενομένων M: ἡνωμένων L 17 ἀλλων om. L γενέσθαι M 21 μέν το M ἡ
γοῦν LM: ἡ μὲν γοῦν (?) K: ἡ μὲν οὖν superscr. M² et t ἀπλανῆς libri 22 ἐπεὶ μηδέ]
ἐπειδὴ δὲ L 22. 25 ἀλλ' αὐτῇ — δέξιωμα iterata posteriore loco delevit M 22 ἀλλ'
αὐτῇ] ἀλλὰ αὐτῇ t 23 αὐτῇ om. in iteratis M et t 24 παντὸς] scriptum π τ priorē
locō M: hinc litteram π expunctat ratus αὐτῆς finxit t 25 δια superscr. M³: δια
ώσπερ t οὗτος LK: οὗτω Mt 26 ἔστι τόπος. δ αὐτὸς δὲ M et L (qui om. δ): ἔστι
τόπος δ αὐτός. δ αὐτὸς δὲ Kt cf. Themist. p. 232, 19 οὗτος LK: ἡ Mt

ό ἄνω γέ, ο κάτω. ὡσπερ γάρ εί τὴν διλην γῆν ἐκστήσαις τοῦ κέντρου, οἱ 18^ο
συγγένειαι μέχρι τοσούτου μέχρις ἀν τὸ κέντρον καταλάβῃ, οὗτο καὶ γέ,
βώλος εἰ ἄνωθεν ἀφεθῇ, τὴν ροπὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸν ἔξει.

p. 205*12 Ὡστε εἰ μὲν ὁμοειδές, γέ ἀκίνητον ἔσται γέ ἀεὶ οἰσθή-
5 σεται.

"Ἐνθεν αἱ κατασκευαι τοῦ μὴ εἶναι τὸ ἀπειρον, καὶ πρῶτον ὅτι ἀπλοῦν ει
οὐκ ἐνδέχεται εἶναι· τοῦτο γάρ φησιν ὁμοειδές. τὸ δὲ γέ ἀκίνητον ἔσται
γέ ἀεὶ οἰσθήσεται οὐ περὶ τοῦ διλου φησὶν ἀπειρου, ἀλλὰ περὶ τοῦ μο-
ρίου αὐτοῦ. καὶ ἐδήλωσεν ἐφεξῆς τοῖς παραδείγμασιν εἰπὼν λέγω δέ, εἰ
10 βώλος εἴη, ποῦ αὐτὴ κινηθήσεται; | ὁ γάρ τόπος ἀπειρος τοῦ 18^ο
συγγενοῦς αὐτῆς σώματος. τουτέστιν εἰ τὸ ἀπειρον εἴη γῆ, τὸ μέρος
αὐτῆς, οἷον γέ βώλος, πότερον δεὶ κινηθήσεται γέ ἀεὶ μενεῖ; δόξει γάρ ἐκά-
τερον ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης· εἰ γάρ φέρεται μὲν τὸ μέρος ἔνθα καὶ τὸ διλον,
ὅμοιως δὲ καὶ ἴσταται ἐν τούτῳ ἐν φῷ καὶ τὸ διλον, ὁ δὲ τόπος τοῦ συγ- 5
15 γενοῦς σώματος αὐτῆς, λέγω δὴ τῆς τοῦ ἀπειρου διλότητος, ἀπειρός ἔστιν,
ἔστι δὲ καὶ τοῦ μέρους δὲ αὐτὸς ἀνάγκης τόπος, εἰ μὲν πέφυκεν ἐν
τῷ οἰκείῳ τόπῳ κινεῖσθαι τὸ τοῦ ἀπειρου μέρος, ἐπειδὴ ἀπειρος ὁ τόπος
αὐτοῦ, ἐν παντὶ δήπου πέφυκε κινεῖσθαι (τί γάρ μᾶλλον ὡδε γέ ὡδε, ὁμοίως
παντὸς οἰκείου ὄντος; εἰ δὲ ἐν τῷ ἀπειρῳ κινεῖται, συμβήσεται αὐτὸν αἱ
20 φέρεσθαι, ἴστασθαι δὲ μηδέποτε), εἰ δὲ κινεῖσθαι μὲν ἐν τῷ οἰκείῳ οὐ
πέφυκε τόπῳ ἴστασθαι δέ (διπερ μᾶλλον ἐν τοῖς φυσικοῖς ὄρῶμεν), ἐπειδὴ
πάλιν ὁ ἀπειρος τόπος οἰκείος ἔστι τοῦ μέρους, ἐν παντὶ στήσεται· Ὡστε
πάντη ἀκίνητον ἔσται ἀνάγκη ἄρα γέ ἀεὶ κινεῖσθαι τὸ μόριον γέ ἀεὶ ἴστα-
σθαι, ἐκάτερον δὲ ἀτοπον. ἔχει δέ τινα ἔντασιν ὁ λόγος· ἐλέγομεν γάρ
25 τὸν αὐτὸν εἶναι τοῦ διλου καὶ τοῦ μορίου τόπον οὐ κατὰ τὸ ποσόν· οὐ γάρ
ο πᾶς ἐν φῷ ἔστιν γέ πᾶσα γῆ, ο αὐτὸς οὗτος καὶ τῆς βώλου ἔστιν (ἔσται
γάρ οὕτω τῷ διλῳ τὸ μέρος ἴσον), ἀλλ' ο αὐτὸς τῷ εἶδει, οἷον ο κάτω. 10

1 εἰ] εἰς K 2 τοσούτου] τούτου L καταλάβει⁷ superscr. M²: κατα-
λάβοι L 2. 3 γέ βώλος (sic) εἰ M²: δ βώλος γέ M: δ βώλος εἰ K: βώλος εἰ L: εἰ βώ-
λος t 3 ἀφεθεὶη K 4 ὁμειωδὲς hic et v. 7 M: correxit M² prius γέ om.
cum Aristotelis libris L cf. p. 444,16 aītēt Lt 7 γέ om. superscr. M 8 οὐ
περι] ἐπὶ (?) ante corr. M 9 δὴ εἰ L: δ' οἶον εἰ Aristoteles 10 βώλοις K αὐτη
κινηθήσεται γέ τοῦ μενεῖ; Aristoteles 11 αὐτῆς (cf. v. 15) LK et Arist. codex E cf. Metaph.
K 10 p. 1067*12: αὐτῇ ex αὐτῇ vel viceversa corr. M: αὐτοῦ t 12 γέ superscr. M²:
ο M 16 ἀν libri: immo αὐ 17 οἰκείῳ] ίδιῳ L 18 ἐν παντὶ δήπου om. Mt
18. 24 τί γάρ μᾶλλον—δ λόγος LK: ίστασθαι (ίστασθαι M) δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς φυσικοῖς (γέ
add. M²) κινεῖσθαι. οὐ γάρ κατὰ τὸ ποσόν Mt: in marg. corruptelae signum addit t
19 αὐτὸν K: αὐτῷ L 23. 24 τὸ μόριον γέ δεὶ ίστασθαι K: γέ ίστασθαι τὸ⁸ μόριον (super-
scriptum α traiectionis signum esse puto) L 25 τόπου superscr. M² οὐ κατὰ
τὸ ποσόν om. hic (cf. ad v. 18 sqq.) Mt 26 δ αὐτὸς t 27 ίσω superscr. M²

ώσπερ οὖν είναι νοήσεις τὴν γῆν αὐξηθεῖσαν ὡς φύσασι τὴν σεληνιακὴν ασφαῖ- 18^ρ
ραν, ἐρεῖς μὲν πάντα τὸν ἐντὸς τῆς σφαιρᾶς τῆς γῆς εἶναι τόπον, οὐχ
ἀπλῶς δὲ διτὶ πᾶς ἔστιν αὐτῇ κατὰ φύσιν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν μὲν τὸ περὶ
τὸ κέντρον νεύειν, συμβαίνει δὲ διὰ τὸ μέρεμος κατὰ συνέχειαν ἐπὶ πολὺ⁵
πόρρω τοῦ κέντρου αὐτὴν διήκειν ὑφ' ἔαυτῆς ἀνεχομένην (ἐπειὶ καὶ τὰ νῦν
περὶ τὴν κυρτὴν τῆς γῆς ἐπιφάνειαν μέρη αὐτῆς, καθ' ἣν καὶ τὴν οἰκησιν
ἔχομεν, οὐδὲ ὡς περιφύκτα τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ κέντρου διεστάναι, οὕτω μένει
ἐν φῷ ἔστιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπὸ τῆς συνεχείας τῆς ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς
ἀνέχεται· εἰ γοῦν ὑποσκάψῃς τὰ περὶ τὴν ἐπιφάνειαν, οἰσθήσεται ἐπὶ τὸ
10 κάτω τὰ περὶ τὸ ὅρυγμα ἐῳρούμενα), οὕτως οὐ πέφυκε μένειν δίχα τινὸς 19
βίας ἐν παντὶ τῷ τόπῳ ἐν φῷ καὶ ἔστιν, ἀλλ' ἀνέχεται ὑπὸ τοῦ συγγενοῦς
σώματος. ὥστε καὶ εἰ τὴν ἡδύτην μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, ὡς περιλαβεῖν καὶ τὸν
τῶν κούφων σωμάτων τόπον, ἐλέχθη ἀν δύοις πᾶς μὲν ὁ ἐντὸς τῆς σφαι-
ρᾶς εἴναι τόπος αὐτῆς ὡς ὅλης, οὐ μέντοι ὡς ἐν παντὶ πέφυκιάς μένειν
15 καὶ χωρὶς τοῦ ὑπὸ τοῦ κέντρου περιείργεσθαι. ἡ οὖν βῶλος εἰ μὲν οὕτως
λέγοιτο ἐν παντὶ τούτῳ τῷ τόπῳ κινεῖσθαι, ὡς ἐκ τῆς ἐπιφανείας τοῦ οὐ-
ρανοῦ περιφύκεναι φέρεσθαι μέχρι τοῦ κέντρου, δρυθῶς λέγεται, εἰ δὲ λέγοις 20
διὰ τὸ περιέχειν τὴν γῆν πάντα καὶ τὸν ἄνω καὶ τὸν κάτω τόπον, διὰ
τοῦτο καὶ ἡ βῶλος πάντη φέρεσθαι διφεῖλει δύοις ἄνω τε καὶ κάτω, διὰ
20 τὸ πάντη είναι τὴν δόλότητα αὐτῆς, οὐκέτι εὔλογον. οὐδὲ γάρ νῦν ἐπειδὴ
ἡ δόλότης τῆς γῆς μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ περιέχοντος αὐτὴν ἀέρος διή-
κει, καὶ ἔστι τῆς δόλης τόπος ὁ ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ κέντρου, διὰ τοῦτο
δῆπου διφεῖλει ἡ βῶλος πάντη κατὰ τοῦτον τὸν τόπον φέρεσθαι· οὐδὲ γάρ
ἡ ἐν τῷ κέντρῳ βῶλος, κανὸν λαβοῖ χώραν, κινηθείη ἀν ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν ἐπι- 25
φάνειαν τῆς γῆς. οὕτως οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπείρου οὐκ εὔλογον τὸ λέγειν, διτὶ τὸ
μέρος αὐτοῦ πάντη οἰσθήσεται διὰ τὸ (τὸ) ἀπειρον τὸν πάντα κατέχειν τόπον,

¹ αὐξηθεῖσαν Κ: αὐξηθῆσαν Μ: αὐξηθεῖσαν (L)t ὡς φθάσαι ΛΚ: στᾶσαι (an στεῦ-
σαι Μ?) Mt 1. 2 σφαίρας Μ el t 2 τῆς φαίρας ΚΜ ante τῆς γῆς addunt
Ἐγώ Μ²t 3 αὐτῆς (quod librario est αὐτή non minus quam αὐτή) Κ: αὐτῆς Λ: αὐτή

M: αὐτῆς fort. recte t 4 νεύειν LK: ἔβη M: ἐστὶ t ἐπι] ἐπει L 5 αὐτῆς

^{επειδή καὶ} L 7 πέφυτε L
ἀναχομένην M et t 7. 10 οὗτω μένει — ἐωράμενα om. Mt 7 οὗτω L:

οὗτε Κ 10 ἐωρούμενα Κ: ἐωρούμενα Λ 11 τῷ om. Mt δὲλλ' ἀνέχεται Λ:
 δὲλλ' ἀνέχεται Κ: δὲλλὰ ἀνάδεχται Mt 12 καὶ ὥστε καὶ τηὔξινθη μέχρι τοῦ ἀνδρὸς συ-
 περστ. Μ² τιθένθη τὸ τὸν Κτ: om. Λ: τῷ Μ 13 post κορίνθιον iterat

τῶν M τόπων superscr. M² 14 μέντοι^{ού} μενει, ut videtur, M περιφύας K

περιήγεσθαι (sic) Mt οὐτω t 16 λέγοιτο om. L
παραπάνος superpos. M² 17 λ

εν Κτ: ομ. Μ: τω εν τω L qui ποχ τψ ομ. περιφανειας superscr. Μ[•] 17 λεγεις Mt: fort. λέγοις <δι> 19 πάντη φέρε πάντη φέρεσθαι L ώφελει primitus Μ

20 γάρ Κ: om. (L)Mt
M²t · 25 καὶ om. I.
om. I. τίνι σκοτεῖον M

21 μέχρη τῆς M
οὐκ ἀλογον t

22 τῆς δλης LKM: αὐτῆς τῆς δλης
26 τὸ δπειρον scripsi: δπειρον KMt:

om. L **toy]** **too M**

εῑ γε ὅλως φυσικήν τινα ῥοπὴν ἔχει τὸ ἀπειρον. ἀλλ' ἡ οὐδεμίαν ῥοπὴν 18^τ
ἔχει φυσικήν, καὶ οὕτως πάντη ἀκίνητον ἔσται, τῇ εἰ̄ ὅλως ἔχοι ῥοπήν, οὐκ
εὑλογον τὸ λέγειν ὅτι πάντη τὸ μέρος ἡ στήσεται ἡ οἰσθήσεται, ὥσπερ
οὐδὲ νῦν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς εἰργται. ἀλλ' ἔστι καὶ πρὸς ταῦτα εἰπεῖν, ὅτι
5 νῦν μὲν καὶ τῆς γῆς οὐσῆς πεπερασμένης καὶ τοῦ τόπου τοῦ περιέχοντος
αὐτὴν ἔστι ταῦτα εἰπεῖν ἀπέρ εἰπομεν, εἰ̄ μέντοι ἀπειρός τις εἴ̄ τόπος, 20
πῶς ἔστι τὸ ἀπειρον διελόντα εἰπεῖν τοῦτον μὲν εἰναι τὸν κατὰ φύσιν τό-
πον, ἔκεινον δὲ μή; ὡς γὰρ αὐτὸς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἰπε, πῶς ἔστι τοῦ
ἀπειρού τὸ μὲν ἄνω εἰπεῖν τὸ δὲ κάτω, τῇ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν; πάντη
10 γάρ πρὸς ἑαυτὸν τὸ ἀπειρον διοικέσθαι τὸν ἄπειρον τόπου
ἀφορίσαντα μορίον τι τῇ σημεῖον εἰπεῖν ὡς οὗτος εἴ̄ διατὰ φύσιν τοῦ
ἀπειρον σώματος τόπος. ὥσπερ νῦν φαμεν τὸ κέντρον τῶν βαρέων εἰναι
τὸν κατὰ φύσιν τόπον. λείπεται οὖν τὸν ἀπειρον πάντα τόπον κατὰ φύσιν 25
εἰναι λέγειν τόπον τοῦ ἀπειρον σώματος. εἰ δὲ πᾶς εἴ̄ αὐτοῦ κατὰ φύσιν,
15 ἔφεται ταῦτα τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους εἰργμένα.

Ὄστε εἰ̄ μὲν ὁμοειδές, ἀκίνητον ἔσται. δυνατὸν τὸ ἀκίνητον
ἔσται ὡς μόνον ἐπόμενον τῷ μονοειδὲς εἰναι λαμβάνειν. εἰ̄ γάρ ἀπλοῦν
καὶ μονοειδὲς τὸ ἀπειρον, ἔστι δὲ αὐτοῦ ὁ πᾶς οἰκεῖος τόπος, ὁ αὐτὸς δὲ
καὶ τοῦ μέρους, οὐδὲν δὲ ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ κινεῖται τῶν εὐθυφορικῶν
20 σωμάτων, οὐκ ἄρα κινήσεται τὸ τοῦ ἀπειρον μόριον. τοῦτο μὲν οὖν εὐλόγων
γως ἀχολουθεῖ τῇ ὑποθέσει, τὸ ἀκίνητον εἰναι τὸ τοῦ ἀπειρον μόριον ἐν
τῷ οἰκείῳ τόπῳ ὃν, οὗτος δὲ ἔστιν ὁ ἀπειρον. εἰ̄ δὲ τοῦτο τις μὴ δώσει,
ἀκίνητον αὐτὸν εἰναι, διὰ [δὲ] τὸ μὴ ἀνελεῖν τὴν κίνησιν, δώσει πάντως τὸ
αἱρεσθαι. τοῦτο γάρ αὐτῷ σημαίνει τὸ τῇ ἀεὶ οἰσθήσεται, ὡς ἐπο-
25 μένον τῇ ἀναιρέσει τοῦ ἀεὶ λείπεται τοῦ ἀεὶ κινεῖσθαι ϕ γὰρ λόγῳ δέ-
δεικται ἀκίνητον, εἰ̄ τις τοῦτο μὴ παραδέχοιτο, δειχθήσεται ἐξ ἀνάγκης
ὅτι ἀεικίνητόν ἔστιν. εἰ̄ γάρ πέφυκεν ἐν τῷ ἰδίῳ κινεῖσθαι τόπῳ, ὡς τῇ
ὑποθέσει, τόπος δὲ αὐτοῦ ἔστιν διπερ καὶ τοῦ παντός, οὗτος δὲ ἀπειρός 45

1 ἔχοι L	2 οὕτω τ	ἔστιν Mt	ἡ om. L	ὅλως ἔχει Mt	4 ὡς
om. Mt	5 καὶ (post μὲν) om. Mt		7 διέλοντας compend. M	8 ἔκεινω super-	
scr. M ²	9 εἰπεῖν τὸ μὲν ἄνω L		πάντη K: πάντας L: ταῦ M: ταῦτα t		
10 τὸ L: om. K M	τόπος L		11 ἀφορίσαν M: ἀφορίσαντο (sic) t		
11. 12 τόπος τοῦ ἀπειρον σώματος Mt		13 τὸν (ante κατὰ) L: τῶν (K) M	τόπων		
(priori loco) compend. M	14 αὐτὸς scripsi: αὐτὸς L et ante corr. M: αὐτῶ (K) et				
corr. M	15 ἀπὸ L	16. 17 δυνατὸν τὸ ἀκίνητον ἔσται om. L	17 ἐπό-		
M	τῷ scripsi: τοῦ L: τὸ K M:	in marg. corruptelae signum addit t			
μονοειδὲς εἰναι KM: δμοειδὲς εἰναι (L)t	18 δὲ (ante αὐτοῦ) om. Mt	19 ante ἐν			
tres fere litterae erasae K	εὐθυφορικῶν L: εὐθυφορικῶν K: εὐθηφορικῶν M: εὐ-				
θυφορητῶν t	22 δὲ om. Mt	23 αὐτῶ et paulo post τὸ μὴ ex τῷ μὴ M ²			
δὲ δειλεντ (L)t: an δὴ?	24 αὐτῶ LK: αὐτῶ Mt	24. 25 ἐπόμενον M: ἐπόμε-			
L	25 ἀνερέσει K	τοῦ ἀεὶ κινεῖσθαι] τὸ ἀεὶ κινεῖσθαι LM	26 δειχθεῖσ-		
M	27 ἀεὶ κινητὸν M	ἡ] καὶ L	28 τόπος δεδὲ αὐτοῦ K	διπερ t:	
ῶσπερ LKM					

έστιν, ἐν τῷ ἀπείρῳ ἄρα τόπῳ κινεῖται. ὅστε οὐ στήσεται (ἐν γὰρ ἀπείρῳ 18^v ἡ κίνησις), καὶ οὐδὲν μᾶλλον ὥδε ἡ ὥδε οἰσθήσεται, ἀλλ' ὁμοίως πανταχοῦ.

p. 205-13 Καί τοι ἀδύνατον· τί γὰρ μᾶλλον κάτω ἡ ἄνω ἡ ὄπουσοῦν;

'Αδύνατον, φησίν, τὸ διεὶς κινεῖσθαι, εἴτα καὶ ἐπήγαγε· πῶς ἀδύνατον.
5 τί γὰρ μᾶλλον ἄνω ἡ κάτω ἄμα καὶ κατὰ ταῦτὸν κινήσεται; εἰ γὰρ πᾶς
μὲν οἰκεῖος ἔστιν αὐτῷ τόπος, ἔστι δὲ ἐν παντὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω (τοῦτο
γὰρ ἐκ τῆς ἐναργείας λαμβάνω), οὐδὲν μᾶλλον ἄμα καὶ κατὰ ταῦτὸν ἄνω 50
ἡ κάτω κινήσεται, εἰ γε πανταχοῦ πέφυκε φέρεσθαι· τοῦτο δὲ ἀδύνατον,
ἄμα τὰς ἐναντίας κινεῖσθαι· οὐδέν ἄρα κινήσεται. εἰ γὰρ διὰ τὸ ἔχειν τὴν
10 ἐπὶ πάντα τόπον ὄρμὴν ἄμα τῷ ἐκστῆναι τῆς ὀλότητος φέρεται ἐφ' ὅπερ
ἡ ὄρμὴ ἄγει, φέρεται δὲ ἐπὶ πᾶν ὁμοίως, ἀδύνατον δὲ τοῦτο γενέσθαι,
ἀδύνατον ἄρα καὶ κινηθῆναι· ἀνάγκη γὰρ εἰ κινεῖται, οὗτοι κινηθῆναι.

p. 205-16 Πότερον οὖν καθέξει τὸν δλον τόπον; καὶ πῶς;

Τουτέστιν ἄρα διὰ τὸ ἐπὶ πάντα τόπον πεφυκέναι φέρεσθαι ἄμα παν-
15 ταχοῦ κινηθῆσεται, | καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ ἐπὶ τὸ κάτω; ἀλλὰ τοῦτο ἀδύ- m Ir-
νατον· τὰς ἐναντίας γὰρ οὗτως ἄμα κινοῖτο.

p. 205-17 Τίς οὖν ἡ ποῦ ἡ μονὴ καὶ ἡ κίνησις αὐτῆς;

Τουτέστιν ἡ ποῦ καὶ ἐπὶ τίνα τόπον κινήσεται, ἡ ἐν ποίῳ τόπῳ στή-
σεται; ἡ πανταχοῦ μενεῖ; οὐ κινήσεται ἄρα. ἡ πανταχοῦ κινή-
20 σεται; οὐκ ἄρα στήσεται. εἰ ηρεμεῖ, φησί, πανταχοῦ ηρεμήσει (οὐ γὰρ 5
δὴ δταν εἰς τὸν οἰκεῖον παραγένθαι τόπον, τότε ηρεμεῖ· ὁ γὰρ πᾶς οἰκεῖος·
πανταχοῦ ἄρα ηρεμήσει), εἰ δὲ τοῦτο, δλως οὐ κινηθῆσεται. πάλιν εἰ κινη-
θῆσεται, πανταχοῦ ὁμοίως κινηθῆσεται, διότι πάλιν ὁ πᾶς ἔστιν αὐτῷ οἰ-
κεῖος τόπος. ἀλλ' ἵνα καὶ συγχωρήσω τῷ πάντῃ κινεῖσθαι, πῶς ἐκφυγεῖν
25 δυνατὸν τὸ μηδέποτε στήσεσθαι αὐτὸν κινούμενον;

2 οὐδὲ L 3 δπου οὖν M: δπωσοῦν L cf. Aristotelis libri. Diels, z. *Textgesch.* p. 17
5 κινεῖσθαι K 6 αὐτῷ ἔστι traicit L ἐν LK et, ut videtur, ex corr. M: τῷ t τῷ
ἀνω καὶ τῷ (ex τῷ corr.) κάτω M 7. 8 ἄνω ἡ κάτω om. L 10 τῷ] τὸ K 12 εἰ.
κινεῖται L 14 ἄρα t: ἄρα LKM διὰ τοῦ corr. M et t 15 τῷ ἄνω ante corr. K
et Mt 16 fort. (ἀν) ἄμα κινώτῳ L: κινείτω K 17 ἡ ποῦ ἡ μονὴ KM: ἡ μονὴ
ἡ ποῦ L: καὶ ποῦ ἡ μονὴ e vulgato Aristotele t plenius, ut solet, lemma usque ad
οὐκ ἄρα στήσεται t 18 ἐπὶ τίνα libri 19. 20 ἡ πανταχοῦ μενεῖ—οὐκ ἄρα στήσε-
ται om. Mt 19 μενεῖ L: μένει K 19. 20 κινηθῆσεται priore loco K: utrobiique
Aristoteles 21 ὁ γὰρ LK: δταν Mt 22 ἄρα scripsi: γὰρ libri 22. 23 πάλιν—
ὅμοιως κινηθῆσεται om. L 24 ἵνα LK: ἵνα M: ἐὰν t at cf. p. 92,5. 250,10. 322,4. 437,13

p. 205*19 Εἰ δὲ ἀνόμοιον τὸ πᾶν, ἀνόμοιοι καὶ οἱ τόποι

μή

Δείξας. δτι ἀπλοῦν οὐχ ἔστι, νῦν δείκνυσιν. δτι οὐδὲ σύνθετον. εἰ τοίνυν 11
էξ ἀνομοειδῶν, ἀνάγκη καὶ τοὺς τόπους τούτων πλείονας εἶναι· τῶν ἐτε-
ροειδῶν γάρ ἔτεροι καὶ οἱ τόποι. εἰ δὲ τοῦτο, πρῶτον μὲν ἄποπον μὴ εἶναι
5 τὸ τοῦ παντὸς σῶμα συνεχές, ἀλλ’ ἐξ ἀπτομένων εἶναι. πῶς δὲ τοῦτο
συμβαίνει ἔφθην εἰπών, δτι εἰ μὲν κεχραμένα εἴη τὰ ἔτεροιδῆ, ἀεὶ ἐν τῷ
παρὰ φύσιν ἔσονται, εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον καὶ δεῖ ἔκαστον τὸν ἑαυτοῦ 15
τόπον καταλαβεῖν, ἐξ ἀπτομένων ἔσται τὸ ἄπειρον· ἀλλ’ οὐδὲν φυσικὸν
σῶμα τοιοῦτόν ἔστι.

10 p. 205*22 Πεπερασμένα μὲν οὐχ οἵον τε· ἔσται γάρ τὰ μὲν ἄπειρα
τὰ δὲ οὖ, εἰ τὸ πᾶν ἄπειρον.

Αδύνατον, φησίν, ἐξ πεπερασμένων εἰδῶν συγκεῖθαι τὸ ἄπειρον. 21
ἀνάγκη γάρ ἐν τι τῶν ὑπὸ τὸ εἰδός τοῦτο ἄπειρον εἶναι η̄ πλήθει η̄ με-
γέθει· εἰ γάρ τὰ ὑπὸ πάντα τὰ εἰδή ἄτομα πεπερασμένα εἰσεν, καὶ τὸ ἐξ
15 πάντων ἔσται πεπερασμένον. εἰ δὲ παλιν πάντα η̄ τινὰ εἰεν ἄπειρα, διπλα-
σιασθήσεται η̄ πολλαπλασιασθήσεται τὸ ἄπειρον. λείπεται οὖν τὰ ὑφ' ἐν
εἰδός ἄτομα ἄπειρα εἶναι. ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἀδύνατον· πρῶτον μὲν γάρ καὶ 25
ἐνταῦθα αὐξῆσις τοῦ ἄπειρου γίνεται, προστιθεμένων τοῖς ἄπειροις τῶν πε-
περασμένων, ἔκειται (διπερ ἔναγγος ἐλέγομεν) καταδαπανηθήσεται τὰ πεπε-
20 ρασμένα ὑπὸ τοῦ ἀπείρου· ἄπειρος γάρ η̄ ἐν ἀπείρῳ δύναμις.

p. 205*25 Καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς τὸ ἐν καὶ ἄπειρον πῦρ ἐποίησεν.

Ἐλλιπέστερον εἰρηται τὸ ἐπιχείρημα (ώς γάρ εἰπον, ἐξ τῶν παρ'
αὐτοῖς ὡμολογημένων θέλων ἐλέγει τὴν ὑπόθεσιν, ταῦτα προσέθηκε), δέον
γάρ οὕτως εἰπεῖν 'καὶ ἀλλως οὐχ οἶον τε ἐν τῶν στοιχείων ἄπειρον εἶναι 30
25 ἐν τῇ συνθέσει, διότι τῶν μὲν στοιχείων ἔκαστου ὁ κατὰ φύσιν ὅρισται τό-
πος, τὸ δὲ ἄπειρον ὥρισμένον τόπον οὐχ ἔχει. ὅπει τούτον εἴη ἐν τῶν
στοιχείων ἄπειρον. δτι δὲ τοῦ ἄπειρου ὁ τόπος ἀδύστος, δηλοῦσι καὶ οἱ
φυσικοί· διὰ τοῦτο γοῦν οὐδεὶς τὸ ἐν καὶ ἄπειρον πῦρ ἐποίησε
καὶ τὰ ἔξης.'

1 δὲ] δ' t continuant lemma usque ad τῷ εἶδει (M)t 3 ἀνομοιοειδῶν L 4 μὲν
οὖν Mt 6 ἔφθην εἰπών p. 438,20 sqq. κεχραμένα K 10 πεπερασμένα L: πεπε-
ρασμένα K: πεπερασμένον M: καὶ πεπερασμένα e vulgato Aristotele t μὲν οὖν οὐχ Aristoteles
(praeter I) 11 δ' οὖ t 12 σύγκειθαι K 13 τῶν] τὸ L 14 τὸ] τὰ L
15 πεπερασμένον Mt: πεπερασμένα K: πεπερασμένα L 19 ἔναγγος] cf. ad p. 439,8
20 γάρ] μὲν L 21 οὐδὲ εἰ τὸ L πῦρ hic et v. 28 om. L 22 ἐλλειπέστε-
ρον K εἰπον p. 439,9 sqq. 23 ὥμολογουμένων Mt 24 γάρ deleverim.
25 ἔκαστον Mt 26 δὲ om. M 27 δὲ om. Mt 28 γοῦν LK: γάρ Mt

p. 205-28 Ταῦτα δὲ ἐπαμφοτερίζει τῷ ἄνω καὶ κάτῳ.

π 1-

Καίτοι ἔδει συνιδεῖν αὐτοὺς ὅτι οὐ μόνον ὕδωρ καὶ ἀὴρ ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις δρᾶται τόποις, ἀλλὰ καὶ γῆ καὶ πῦρ. πολλαχοῦ γοῦν χρατῆρες πυρὸς ἀναδύονται, ὡς ἔν τε τῇ Αἴτνῃ καὶ ἐν τῇ Κιλικίᾳ, καὶ τοὺς χεραύνιτας φασὶ λίθους ἄνω συνισταμένους κάτω φέρεσθαι. ἀλλὰ δῆλον ὡς οὐδὲ οἵνις τε ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις τόποις κατ' ἐνέργειαν οὕτω φέρεσθαι, ἀλλ' ὡς γινόμενα, ἐπειδὴ πᾶν εἰς πᾶν μεταβάλλει.

p. 205-29 Εἰ δὲ ἀπειρα καὶ ἀπλᾶ, καὶ οἱ τόποι ἀπειροι.

Ἐπὶ τὴν ἑτέραν μετέβη ὑπόθεσιν τὴν ἀπειρα τὰ εἰδη ὑποτιθεμένην, 43
10 ἀπείρων δηλονότι καὶ τῶν ἀτόμων ὄντων, εἰ γε τούλαχιστον ἐν ἀτομον ὑφ'
ἐν εἰδος τελει. εἰ οὖν ἀπειρα εἰη κατ' εἰδος τὰ συντιθέντα τὸ ἀπειρον, 45
ἐπειδὴ τῶν διαφόρων κατ' εἰδος διαφοροι καὶ οἱ τόποι, ἀνάγκη καὶ τοὺς
τόπους ἀπείρους εἶναι. τοῦτο δέ, φησιν, ἀδύνατον· οἱ γάρ φυσικοὶ πάντες
τόποι πεπερασμένοι εἰσί, εἰ δὲ πεπερασμένοι οἱ τόποι, ἐξ ἀνάγκης καὶ τὰ
15 ἐν αὐτοῖς σώματα πεπερασμένα εἰσί, πεπερασμένων δὲ ὄντων τῶν σω-
μάτων καὶ τὸ ἐκ πάντων πεπερασμένον ἀνάγκη εἶναι. διὰ τί δὲ εἰ τῷ
ἀριθμῷ πεπερασμένοι οἱ τόποι, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς σώματα πεπερασμένα ἀνάγκη
εἶναι, οὐ μόνον ἀριθμῷ ἀλλὰ καὶ μεγέθει; ὅτι πᾶς τόπος πεπέρανται κατὰ 50
μέγεθος (περιέχει γάρ τὸ ἐν τόπῳ σῶμα), πεπερασμένου δὲ ὄντος τοῦ τό-
20 που καὶ τὸ ἐν αὐτῷ σῶμα πεπεράνθαι ἀνάγκη· οὔτε γάρ, φησί, πλείονα
τοῦ σώματος ἐγχωρεῖ εἶναι τὸν τόπον (κενὸν γάρ ἐστιν), οὔτε πλεῖον τοῦ τό-
που σῶμα εἶναι· ἔσται γάρ σῶμα οὐκ ἐν τόπῳ.

p. 205-30 Καὶ ἔσται ἀπειρα τὰ στοιχεῖα.

Τοῦτο καθ' αὐτό ἔστι ἐπιχειρήματος δύναμιν ἔχον· εἰ γάρ ἐξ ἀπεί-
25 ρων εἰδῶν σύγκειται τὸ ἀπειρον, ἀνάγκη καὶ τὰ στοιχεῖα ἀπειρα εἶναι.
ἔσσεις δὲ τοῦτο ἀδύνατον καὶ ἐν τοῖς πρὸς Ἀναξαγόραν λόγοις ἐν τῷ πρώτῳ
βιβλίῳ, δεῖξει δὲ καὶ ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ, καὶ μαλιστα ἐν τῇ Περὶ
γενέσεως· εἰρήται γάρ ἐκεῖ δτι εἰ τὰ στοιχεῖα ἀπειρα εῖη, πρῶτον μὲν δι- 5

1 τὸ ἄνω L 2 καίτοι γε L 3 ὥραται primitus M πολλαχοῦ L: πολλαχῶς (K)Mt
4 κηλικία M 5 συνισταμένου K 6 οὕτω
φέρεται K 8 δὲ KM: δὲ καὶ L: δ' τὸ ἀπλᾶ] πολλὰ M οἰντόποι (sic) M
9 ἐπει M τῆς ἀπειρα τὰ εἰδη ὑποτιθεμένης L 10 τούλαχιστον L 11 συντιθέντα]
σύνθετα L 15 εἰσ[!] ἀνάγκη εἶναι L 16. 17 δὲ ἐν τῷ ἀριθμῷ πεπερασμένον οἱ L
18 εἶναι] εἰσὶν K πεπέρασται (K)Mt 19 τὸ μέγεθος L 20 ἐν om. superscr. L
21 sort. γάρ ἔσται 24 ante ἐπιχειρήματος addit καὶ τὸ ἔχει Mt 26. 28 Εδεῖται—
ἐν τῇ Περὶ γενέσεως] cf. ad p. 417, 34 sqq. 26. 27 πρώτῳ βιβλίῳ c. 6 27 δεῖξει]
δεῖδει K 28 ἔκει om. Mt

πλασιασθήσεται τὸ ἄπειρον μετὰ τῶν ὑποκειμένων, ἔπειτα ἀναιρεθήσεται ¹ γένεσις καὶ καθόλου πᾶσα μεταβολή (δεῖ γάρ ἀπείρους μεταβολὰς εἶναι, ἵνα γένηται τίνος γένεσις), τοῦτο δὲ ἀδύνατον. συναπτέον οὖν τῷ “καὶ οἱ τόποι ἄπειροι” τὸ εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον καὶ τὰ ἔξῆς. τὸ δὲ εἰ δὲ 5 τοῦτο ἀδύνατον τοῦτ’ ἔστιν, εἰ ἀδύνατον ἄπειρους εἶναι τοὺς τόπους.

p. 205-34 "Αμα δὲ οὐδὲ ἄπειρον ἔσται τὸ σῶμα.

Τῷ “οὔτε γάρ ὁ τόπος ἀπας μείζων ἢ ὅσον ἐνδέχεται τὸ σῶμα εἰναι” ¹⁰ συναπτέον τὸ ἔτι οὔτε τὸ σῶμα μείζον ἢ ὁ τόπος καὶ τὰ ἔξῆς, εἴτα τὸ ἄμα δὲ οὐδὲ ἄπειρον ἔσται τὸ σῶμα· ὡς συμπέρασμα γάρ ἔστι 10 τοῦτο τῶν ἄλλων. εἰ γάρ οὔτε ὁ τόπος μείζων τοῦ σώματος, οὔτε τὸ σῶμα μείζον τοῦ τόπου, πεπέρανται δὲ πᾶς τόπος, καὶ τὸ σῶμα πεπεράνθαι ἀνάγκη· οὐδὲν ἄρα σῶμα ἄπειρον ἔσται.

p. 205b1 'Αναξαγόρας δὲ ἀτόπως λέγει περὶ τῆς τοῦ ἄπειρου μονῆς· στηρίζειν γάρ αὐτὸν φησι τὸ ἄπειρον. ¹⁵

15 Ο 'Αναξαγόρας, φησίν, ἄτοπον αἰτίαν ἀποδίδωσι τοῦ μένειν καὶ ἀκίνητογ εἰναι τὸ ἄπειρον, δπερ ἦν κατ' αὐτὸν τὸ ἔκ πασῶν τῶν ὄμοιομερεῶν συγκειμένον ἄπειρων οὐσῶν, δπερ τὸν νοῦν ἀπό τίνος χρόνου ἀρκασθαι δια. ²⁰ χρίνειν ἔλεγε. τὸ οὖν δλον τοῦτο μῆγμα ἀκίνητον εἶναι λέγων δ 'Αναξαγόρας αἰτίαν τῆς ἀκινησίας ταύτην ἀπεδίδου· οὐ γάρ τῷ εἰναι ἐν τῷ κατὰ 20 φύσιν τόπῳ, ταύτῃ ἀκίνητον εἶναι (οὐδὲ γάρ εἰναι δλως ἐν τόπῳ ἔλεγεν, ἵνα μὴ ταύτῃ εὐθὺς καὶ πεπερασμένων ποιήσῃ), ἀλλ' αἰτιον εἶναι αὐτῷ τῆς ἀκινησίας τὸ αὐτὸν ἔαυτὸν στηρίζειν, τουτέστιν ἔαυτῷ ἀντιθαίνειν καὶ εἰς ἔαυτὸν ἐπερειδεσθαι, τοῦτο δὲ ὑπάρχειν αὐτῷ διὰ τὸ μηδὲ ἐν τίνι εἶναι μηδὲ περιέχεσθαι, ἀλλ' αὐτὸν ἐν ἔαυτῷ εἶναι καὶ αὐτὸν ἔαυτοῦ τόπον ὑπάρ. ²⁵

² καθ' ὅλην πᾶσαν μεταβολή primitus M 3 τοῦτο δὲ ἀδύνατον LK: τοῦτο δὲ (εἰ δὲ τοῦτο 1) ἀδύνατον, τουτέστιν εἰ δύναντον ἄπειρους εἶναι τοὺς τόπους Mt 4 τὸ εἰ δὲ Mt: τὸ εἶδος L: τὸν δὲ K 4. 5 τὸ δὲ εἰ δὲ—τόπους om. hic Mt cf. ad v. 3 6 τὸ om. K at cf. v. 9 7 Τῷ] τὸ K ἀπας] ὁ πᾶς Aristotlis vulgata μείζον M ἢ ὅσον LK: ἢ ὁ τόπος καὶ τὰ ἔξῆς· εἴτα τὸ ἄμα δὲ οὐδὲ ἄπειρον ἔσται τὸ σῶμα. ἢ ὅσον Mt 8 τὸ ἔτι LKM: τῷ ἔτι t μείζον Lt: μείζων K: μείζων M 8. 9 ἢ ὁ τόπος—τὸ σῶμα om. hic Mt cf. ad v. 7 9 ἄμα (sic) ex ἀτομα corr. L 10 τόπος μείζων] τόπος μείζον M 11 μείζων L πεπέρανται scripsi: πεπέρασται KMt: πεπέρασθαι (sic) L 13 δ' ἀτόπως t 14 αὐτό] αὐτῷ M: αὐτῷ K τὸ ἄπειρον φησι L 15 (ο) om. Mt αἰτιον L at cf. Themist. p. 235, 10 15. 16 ἀνακίνητον vel ἀνευκίνητον M 16 ἀνομοιομερεῶν Mt 17 συγκειμένων L 18 τῷ οὖν t λέγων om. Mt 19 ταύτην K ἐτ corr. M: τὴν αὐτήν, ut videtur, primitus M: ταύτης L: τοιαύτην t τῷ εἰναι] τὸ L 20 ταύτη—ἐν τόπῳ om. L 22 αὐτὸν ἔαυτος K [ἔαυτῷ] ἔαυτὸν M 23 τούτῳ δὲ ὑπάρχῃ αὐτὸν ante corr. M ἐν t 24 περιέργεσθαι ἀλλ' αὐτῷ ἐν αὐτῷ M τόπου K

χειν. τοῦτο δέ, φησί, λέγει, ὡς δὴ παντός, δπου δὸν εἴη, ἔκει καὶ πεφυ- ^{m 1v}
 κότος εἶναι· εἰ γάρ μὴ ἔστι τὸ αἴτιον τῆς στάσεως ὁ κατὰ φύσιν τόπος,
 ἀλλὰ τὸ στηρίζειν ἔαυτὸν καὶ ἐν ἔαυτῷ εἶναι, δυνατόν γε δήπου καὶ ἀλλα-
 χοῦ εἶναι καὶ ἴστασθαι, εἰ ἐν ἔαυτῷ εἴη καὶ στηρίζοι ἔαυτό. τοῦτο δὲ
 5 ψεῦδος· οὐδὲ γάρ νῦν ἡ γῆ διὰ τὸ στηρίζειν ἔαυτὴν καὶ εἰς ἔαυτὴν συννε-
 νευκέναι, διὰ τοῦτο μένει. εἰ γάρ τοῦτο ἦν τὸ αἴτιον τῆς μονῆς, ἐὰν τῇ
 λόγῳ μετεωρίσω τὴν γῆν καὶ ἀγάγω αὐτὴν μέχρι τοῦ ὑπεκκαύματος, ἐπειδὴ
 κάκει ἐν ἔαυτῇ ἔστι καὶ ἔαυτὴν στηρίζει, ἔδει δήπου καὶ ἀκίνητον εἶναι.
 τοῦτο δὲ ἀδύνατον· οἰσθήσεται γάρ ἥν τὸν κατὰ φύσιν καταλάβοι
 10 τόπον, οὗτος δέ ἔστιν ὁ μέσος. οὐκ ἄρα οὐδὲ νῦν τὸ ἔαυτὸν στηρίζειν αἴτιον ^{so}
 τοῦ μένειν. καὶ ἄλλως οὐ τὸ ἔαυτὸν στηρίζειν καὶ ἐν ἔαυτῷ εἶναι καὶ ὑπὸ²
 βηδενὸς περιέχεσθαι, τοῦτο ἥδη καὶ κατὰ φύσιν ἀκίνητον ποιήσει τὸ ἄπει-
 ρον· τούναντίον γάρ βιαίου μονῆς τοῦτο αἴτιον. διὰ γάρ τόπου ἀπορίαν καὶ
 τὸ μὴ ἔχειν ποῦ κινηθῆναι οὐ κινεῖται, οὐ διὰ τὸ μὴ πεφυκέναι κινεῖσθαι.
 15 ἄδηλον γάρ εἰ παρούσης χώρας ἡρέμησεν ἄν. διὰ τοῦτο γοῦν καὶ τὴν γῆν
 κατὰ φύσιν μένειν καὶ μὴ κινεῖσθαι φαμεν, διότι καὶ τόπου ὑπάρχον-
 τος πανταχόθεν, δμως; οὐδαμοῦ κινεῖται· ἐπεὶ οὖν ἔχουσα ποῦ κινηθῆναι, δμως ²⁵
 οὐ κινεῖται, διὰ τοῦτο τῆς μονῆς αὐτῆς αἴτιον τὸ πεφυκέναι ἐν τῷ μέσῳ
 εἶναι. ὥσπερ οὖν εἰ καθ' ὑπόθεσιν ποιήσομεν ἀπειρον τὴν γῆν αὐξήσαντες
 20 αὐτὴν * * * ὡς νῦν ἔχει, ἔξην μὲν ἦν λέγειν δτι αὐτῇ ἔαυτῇ στηρίζει
 καὶ ἐν ἔαυτῇ ἔστι καὶ ὑπ' οὐδενὸς περιέχεται, ἀλλ' οὖν οὐ τοῦτο τῆς κατὰ
 φύσιν ἀκινησίας αὐτῆς αἴτιον ἦν. ἀλλ' δτι εἱργμένη ἦν ἀπὸ τοῦ μέσου
 καὶ περὶ αὐτὸν νενευκοῦα, οὕτω φημί καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπειρον, δτι κἄν ἔαυτὸν ⁴⁰
 στηρίζῃ καὶ ὑπὸ μηδενὸς περιέχηται, οὐ τοῦτο κατὰ φύσιν αἴτιον ἔστι τῆς

1 δὴ LK: δεῖ M: δέον τ παντὸς L: πάντως K: πᾶν Mt δπου δ' ἀν L: δπουδάν KM:
 δπου ἀν t. de crasi δῶν (i. e. δὴ ἀν) cf. 244,10. 308,21. 316,8. 450,25. 451,5 q 3v18. (ad
 p. 206,32? 309,1). Usener, *Jahrbücher für Philol.* 117 [1878],66 sq. 1. 2 πεφυκότος
 scripsi: πεφυκός libri 3 τὸ et ἔαυτῷ M²: τῶ et ἔαυτῷ M 4 εἴη ex corr. M
 4. 6 καὶ στηρίζοι—μονῆς om. Mt 4. 5 στηρίζοι—διὰ τὸ L: om. K 6 μένει K:
 μενει L ἐὰν οὖν t 7 μετεόρισα M: μετεωρήσωμεν L 8 κακεῖ ἔκει M ἔδει]
 δεήσει t 9 καταλάβει M: καταλάβῃ t 10 οὗτος L: αὐτὸς K Mt ἔαυτὸν Mt: ἔαυτῷ
 K: ἐν ἔαυτῷ L 11 ἐνεαυτῷ εἶναι ante corr. M 13. 20 τούναντίον κτλ.] cf. Themist.
 p. 235,18 sqq. 13 τὴν τόπου L ἀπορία M: ἀπειρίαν L 13. 14 καὶ τὸ LK: καὶ
 τῷ Mt 14 ποῦ κτλ.] cf. ad p. 51,14 οὐ διὰ LK: διὰ M: ἀλλ' οὐ διὰ t 15 χω
 M: χώραν t γοῦν L: γάρ K Mt 16 μένει superscr. M² 17 ποῦ LK: τῶ M: τὸ
 M²t 18 τῷ πεφυκέναι M 19 ποιήσομεν LM: ποιήσωμεν K: ἐποιήσωμεν t τὴν
 om. L 20 post αὐτῇ indicavi lacunam, quam verbis καὶ ἀκίνητος καὶ τότε ἦν inepite
 explet t cf. Themist. p. 235,26 νῦν] νῦν M ἔξων μὲν νῦν λέγει δτι M 21 ὑπο-
 δενὸς K 22 εἱργμένη] ἡρμη] (γ superscr. M²) M ἀπὸ] ὑπὸ libri 23 αὐτὸ L:
 ἔαυτὸν K Mt νενευκοῦα (sic) K: ἐνευκοῦα M: νενευκοῦ (L)t ἐπὶ LK: περὶ Mt
 fortasse κἄν (αὐτὸ) ἔαυτὸ 24 στηρίζει primitus M περιέχεται LM οὐ τοῦτο
 scripsi: οὐ τούτου K: τοῦτο LM: τοῦτο οὐ t 24. p. 450,1 τῆς ἀκινησίας LK: τὸ κατὰ
 φύσιν τῆς ἀκινησίας M: τῆς κατὰ φύσιν ἀκινησίας t

άκινησίας. τούναντίον γάρ βίαιος ή μωνή· πόθεν γάρ διτεί εἰχε τόπον 1.
οὐκ ἔκινετο; ἔδει οὖν τὸν Ἀναξαγόραν φυσικὴν αἰτίαν ἀπόδοῦναι τῆς ἀκι-
νησίας τοῦ ἀπείρου· ἡ γάρ οὐπ' αὐτοῦ ἀπόδοθεῖσα αἰτία οὐ τῆς φύσεώς
ἔστι τοῦ ἀπείρου, δπερ ἔστι τὸ μῆγμα τὸ ἐκ πάντων, ἀλλὰ τοῦ μεγέθους.
5 εἰ γάρ κατὰ φύσιν ἦν τῷ ἀπείρῳ τὸ ἀκινητίειν, καὶ ἔκαστη τῶν μορίων
τὸ αὐτὸ δῆπου ἀν ἦν κατὰ φύσιν· ὁ γάρ τῇ διῃ γῇ κατὰ φύσιν ἔστι, 45
τοῦτο καὶ τῶν μορίων ἔκαστω, καὶ διπερ τῷ διῃ δύστι, ὡς τοιχὸς φύσει,
κατὰ φύσιν ἔστι καὶ συμπληρωτικὸν τῆς οὐσίας αὐτοῦ, τοῦτο καὶ κυάθιψ
ἐνι. πότερον οὖν καὶ ἔκαστη τῶν μορίων κατὰ φύσιν ἔστι τὸ στηρίζειν
10 αὐτὸ καὶ ἐν ἔαυτῷ εἶναι, ἡ οὐ; εἰ μὲν γάρ κατὰ φύσιν, καὶ τὰ μόρια
πάντα ἀκίνητα ἀν ἦν· ἀλλὰ τοῦτο οὐδὲ αὐτῷ δυκεῖ, οὐδὲ ἡ αἰσθησις συγ-
χωρεῖ· εἰ δὲ διτεί πεπέρανται τὰ μόρια, διὰ τοῦτο οἵα τέ ἔστι καὶ κινεῖσθαι
οὐ κατὰ τὴν φύσιν ἄρα τοῦ σώματος τὸ μῆ κινεῖσθαι ὑπῆρχε τῷ διῃ, 50
ἐπεὶ καὶ τοῖς μορίοις ἀν τοῦτο ὑπῆρχεν, εἰπερ ὅμοιεῖς τὸ μῆγμα (ὅμοιῶς
15 γάρ πᾶν ἐν παντὶ ὑπάρχει), ἀλλὰ διὰ τὸ μέγεθος. τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι φυσι-
κὴν αἰτίαν 1. ἀπόδοῦναι. διῶς δὲ εἰ τὸ ἀπειρον πέφυκεν αὐτὸ ἐν ἔαυτῷ 55
εἶναι καὶ αὐτὸ ἔαυτοῦ εἶναι τόπος, ἔδει καὶ τῶν μερῶν ἔκαστην αὐτὸ ἔαυ-
τοῦ εἶναι τόπον καὶ ἐν ἔαυτῷ εἶναι· ὅμοιεῖδεις γάρ οἱ τόποι τοῦ τε διῃ
καὶ τοῦ μέρους, ὡς ἥδη εἴρηται. εἰ τοίνυν τοῦ ἀπείρου τόπος τὸ ἐν ἔαυ-
20 τῷ εἶναι, καὶ τοῦ μέρους ἄρα ὁ αὐτὸς ἀν εἴη τόπος· τῆς δὲ ἀκινησίας
αἰτίον τὸ ἐν ἔαυτῷ εἶναι καὶ αὐτὸ ἔαυτοῦ εἶναι τόπον· καὶ τὰ μέρη ἄρα σὺν
τοῖς διοις ἀκίνητα. τοῦτο δὲ καὶ ψεῦδος καὶ ἀδύνατον. καὶ ἄλλως εἰ τόπος 6
τοῖς μέρεσιν τὸ ἐν ἔαυτοῖς εἶναι, ἐπειδὴ καὶ τῷ διῃ, οὐδὲν κωλύει τὸ
μὲν πῦρ κάτω εἶναι τὴν δὲ γῆν ἄνω (ἐν ἔαυτῷ γάρ ἔστιν ἔκάτερον τού-
25 των, δπου δὲν ἥ), τοῦτο δὲ ἀδύνατον. οὐδὲν ἄρα οὐτος κατὰ φύσιν τόπος
τοῖς μέρεσιν, οὐδὲν τῷ διῃ ἄρα· ὁ γάρ αὐτὸς κατ' εἰδος τοῦ διῃ καὶ τοῦ
μέρους.

¹ τονταντίον δὲ καὶ βιάλιος (βιάλως M) Mt πόθεν γάρ δῆλον ὅτι τοῦ ξένου ἐπεδήλωτο L 3, 20 ἡ γὰρ — τόπος cf. Themist. p. 236, 2 sqq. ³ ἀποδοθεῖσαι primitus

K: ἀποδοθῆσα M οὐ ex corr. M 4 τὸ (ante μῆγμα) οὐ. Mt 5 τὸ τῷ
superscr. M² ἀκινητίζειν KM 6 τὸ αὐτὸν τοῦτο corr. M² et t ξῆν εἴη
corr. M² et t 7 τούτω ante corr. M ἔχαστι verisimiliter M²t: om. LKM
τοιάδε LMt 8 αὐτῷ L τοῦτο δὲ οὐ κυρθώ L 9 καὶ om. L τὸ ex
τῷ corr. M στερήσειν Mt 10 αὐτὸν t: αὐτὸν LKM 11 ἀν I₄K et primitus
M: δὲ corr. M² et t δοκεῖ om. L 12 πεπέρασται libri 13 τὴν om.
Mt τῷ μὴ ante corr. M τὸ ὅλον M 15 πᾶν ἐν K: ἀν πᾶν ἐν L: πάντων

compend. M: πάντα t ὑπάρχοι M: ὑπάρχοι L 16 εἰ τις L. αὐτὸ οιμ. Mt
 17 τόπος KM: τόπον (L)M²t 18 εἰναι τόπον] τόπον εἰναι L. ὑμειδὲς
 ante corr. M et t 19 ἀπέιρου τόπου L τὸ LKM: τῷ t 20 εἴη
 οιμ. L 21 αὐτὸ scripsi: αὐτὸν I.Mt: αὐτὴν K et superscr. M² 22, 23 ἀξί-
 νητα — ἐπειδὴ καὶ οι. Mt 22 καὶ (post δὲ) K: οι. L 23 τοῖς μέρεσιν K:
 οι. L 25 ὅπου δ' ἀv LMt: ὅπουδὰν K οῦτως (sic) K τόπος κατὰ
 φύσιν traicit L

p. 205b3 Τοῦτο δὲ ὅτι ἐν αὐτῷ.

m 2r

Διὰ τοῦτο, φησί, στηρίζει ἑαυτὸν τὸ ἄπειρον, διὰ οὐκ ἐν τῷ πώῳ ἔστιν οὐδὲ ὑπὸ ἀλλού περιέχεται, ἀλλὰ ἐν ἑαυτῷ ἔστιν. ὡς δπου ἄν τι ἦ, πε-
φυκὸς ἐν ταῦθι εἰναι. τοῦτο ἐπισκάπτων φησίν· ὡς δῆ, φησί, παντός,
5 δπου δᾶν ἦ, ἔκει καὶ πεφυκότος εἰναι, οὗτω τοῦτο φησιν. εἰ γάρ τὸ ἐν 10
έαυτῷ εἰναι αἴτιον τῆς μονῆς, καὶ μὴ ἄνω ἦ τὸ πῦρ ἀλλὰ κάτω, μένοι
ἄν ἐν τῷ κάτω τῷ πώῳ διὰ τὸ ἐν αὐτῷ εἰναι. τοῦτο δὲ φεῦδος. ὥσπερ
καὶ ἡ κρεμαμένη βῶλος οὐ πέφυκεν ἐν μετεώρῳ εἰναι, ἀλλὰ κάτω. εἰ οὖν
μὴ κατὰ φύσιν ἦν ὁ ἐκάστου τόπος ἀφωρισμένος, οὐδὲν μᾶλλον τὴν γῆν
10 καὶ τὸ πῦρ ἄνω ἦ κάτω μένειν ἔδει.

p. 205b6 Τὸ γάρ ἐν ἑαυτῷ στηρίζομενον καὶ ἐν ἑαυτῷ δν ἀκίνη-
τον εἰναι ἀνάγκη.

Εἰ· καὶ τοῦτο, φησί, δῶμεν, τὸ ύπ' ἑαυτοῦ στηρίζομενον καὶ ἐν ἑα- 21
τῷ δν διὰ τὸ ὑπὸ μηδενὸς περιέχεσθαι ἐξ ἀνάγκης ἀκίνητον εἰναι, ἀλλ'
15 οὖν οὐ τῆς κατὰ φύσιν ἀκινησίας τοῦτο αἴτιον· δύναται γάρ οὗτως ἀκίνη-
τον εἰναι καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν δπου κινηθῆ, ἀλλὰ καὶ μὴ ἔχῃ ποῦ κινηθῆ,
πεφυκέναι γε αὐτὸς κινεῖσθαι οὐδὲν κωλύει. ἔδει οὖν τῆς κατὰ φύσιν ἀκι-
νησίας ἀποδοῦναι τὴν αἰτίαν, καὶ μὴ τῆς κατὰ βίαν καὶ παρὰ φύσιν.

p. 205b10 Ἐπεὶ καὶ ἡ γῆ οὐ φέρεται, οὐδὲ εἰ ἄπειρος ἦν, εἰργμένη
20 μέντοι ἀπὸ τοῦ μέσου.

Ωσπερ, φησίν, εἰ ἄπειρος ἦν ἡ γῆ, οὐ διὰ τὸ ἄπειρος εἰναι καὶ μὴ 25
ἔχειν δπου κινηθῆ, διὰ τοῦτο οὐκ ἐκινεῖτο, ἀλλὰ διὰ εἰργμένη ἔστιν ἀπὸ
τοῦ μέσου (καίτοι ἔδον ἦν λέγειν διὰ διὰ τοῦτο ἀκίνητος ἔστιν, διὰ στη-
ρίζει ἑαυτὴν καὶ ύπ' οὐδενὸς περιέχεται, ἀλλὰ ἐλέγχει τὸ μὴ εἰναι

1 ἐν αὐτῷ ex Aristotele scripsi: ἐν ἑαυτῷ L et Aristotelis cod. I: ἑαυτῷ M: ἐν αὐ-
τῷ Kt 2 διὰ L: om. (K)Mt φησιν διὰ στηρίζει Mt 3 ἀλλ' οὖν ἐν (ἐν super-
ser. M²) M 4 δῆ L: δέ KMt at cf. p. 449,1 φησί om. L 5 δ' ἀν libri
οὐ τούτων φησίν K φησιν scil. Anaxagoras 6 αὐτῷ L ἦ L: ἢ K: om. Mt
6. 7 μένει ἀν Mt 7 ἐν αὐτῷ scripsi: ἑαυτῷ K: μὴ ἐν αὐτῷ L: ἐνεαὐτῷ M: ἐν
8 ἑαυτῷ t δὲ φεῦδος L: δεύδος (ψ superscr. M²) M: φεῦδος (K)t 8 μετεώρῳ M et t
9 δ om. L ἀφορισμένος M et t 11 ἐν (post γάρ) om. Aristotelis cod. E ante corr.
καὶ ἐν αὐτῷ δν t 14 διὰ τὸ μὴ ώπ' οὐδενὸς L 14. 16 ἀλλ' οὖν—οὗτως ἀκίνητον
εἰναι om. Mt 15 τοῦτο (cf. p. 449,24) K: τὸ L 17 οὖν τοῖς κατὰ M 18 τῆς
LK: γάρ superscr. M²: τὴν t 19 ἢ om. add. M² οὐδὲ εἰ K 21 διὰ τὸ ἄπειρον
εἰναι L 22 καὶ διὰ τοῦτο οὐ κεκίνητο L εἰργμένη L: εἰρμένη K: ἡρμένη M: εἱρμένη
M²: ἡργμένη t cf. ad p. 449,22 23 εὐκίνητος, ut videtur, M 24. p. 452,1 τῆς
ἀκινησίας τὸ μὴ εἰναι traicit L

τῆς ἀκινησίας αὐτῇ αἴτιον τοῦτο, τὸ γῦν καὶ ἔχουσάν γε ποῦ κινηθῆναι, θμως ^π 2·
μὴ κινεῖσθαι), οὗτος οὖν καὶ μὴ κινῆται τὸ ἄπειρον, λεκτέον φυσικὴν
αἴτιαν τῆς ἀκινησίας αὐτοῦ· ἦν γὰρ ἀποδέδιωκε, τοῦ μεγέθους ἐστίν.

p. 205b 18 "Αμα δὲ δῆλον ὅτι καὶ ὁτιοῦν μέρος δέοι μένειν. ^{πο}

5 Εἰ γὰρ αἴτιον τῷ ὅλῳ τῆς ἀκινησίας τὸ ἐν ἑαυτῷ εἶναι, τοῦτο καὶ τῷ
μέρει ἔδει εἶναι ἀκινησίας αἴτιον· ὁ γὰρ αὐτὸς τόπος τοῦ ὅλου καὶ τοῦ ^{πο}
μέρους. εἰ μὲν οὖν καὶ τῷ μέρει κατὰ φύσιν ἐστὶ τὸ στηρίζειν ἑαυτόν,
πάντα δὲ ἀκίνητα εἶναι, εἰ δὲ διὰ τὸ πεπεράνθαι τὸ μέρος, διὰ τοῦτο κινεῖ-
ται, οὐδὲ τῷ ὅλῳ ἄρα κατὰ φύσιν ὑπῆρχε τὸ ἀκίνητον, ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ
10 ἔχειν ποῦ κινηθῆναι.

p. 205b 24 Όλως δὲ φανερὸν ὅτι ἀδύνατον τὸ ἄπειρον ἄμα λέγειν
σῶμα καὶ τόπον τινὰ εἶναι τοῖς σώμασιν.

Δεῖξας ἐκ τῶν δυνάμεων καὶ ἐκ τῶν τόπων δι τὸ δύνατον εἶναι ἄπειρον ^{πο}
σῶμα, νῦν καὶ ἐκ τῶν ῥοπῶν αὐτὸ τοῦτο κατασκευάζει, καθ' ἃς τὰ φυσικὰ
15 σώματα κινοῦνται. δύο γὰρ εἰδόη κινήσεων ἐν τῷ παντί, ἡ τε κατ' εὐθεῖαν
καὶ ἡ κύκλῳ, καὶ τῆς κατ' εὐθεῖαν ἡ μὲν ἄνω, ἡ τῶν κούφων, ἡ δὲ κάτω.
ἡ τῶν βαρέων. ἐὰν οὖν δειχθῇ ὅτι οὔτε τῶν κατ' εὐθεῖαν κινουμένων
σωμάτων οὔτε τῶν κύκλῳ ἄπειρον καὶ μίαν κινεῖται κίνησιν, ἀλλὰ πᾶσα ^{πο}
μία κίνησις πεπερασμένη ἐστί, δῆλον ὅτι οὐδὲ τόπος ἄπειρος ἐσται, τόπου
20 δὲ ἄπειρου μὴ ὄντος, οὐδὲ φυσικὸν σῶμα ἄπειρον ἐσται· πᾶν γὰρ σῶμα
ἐν τόπῳ. ἐνταῦθα μὲν οὖν δείκνυσιν δι τοῦ ἔστι κατ' εὐθεῖαν κίνησις
ἄπειρος, ἐν δὲ τῇ Περὶ οὐρανοῦ ὅτι οὐδὲ κυκλωφορικὴν κίνησιν ἄπειρον
εἶναι ἐνδέχεται. εἰ δὲ πᾶν σῶμα ἡ κύκλῳ κινεῖται ἡ κατ' εὐθεῖαν, ἀμφό-
τερα δὲ πεπερασμένα, αἱ κινήσεις, καὶ τὰ κινούμενα ἀνάγκη πεπερασμένα
25 εἶναι. Ωπερ οὖν εἰπον, ἐνταῦθα δείκνυσιν ὡς οὐδὲ οἰόν τε τῶν εὐθυφορικῶν τι ^{πο}

1 τὸ om. L: τ (h. e. τὸν) M 2 κινῆται LK: κινεῖται Mt 3 ἦν Mt ἀποδέ-
δοκε M 4 δῆλον ἐστὶν ὅτι M μέρος δέοι KM: δέοι (οιμ. μέρος) L: δέοι μέρος; t
5 τὸ ὅλον L: τὸ ὅλον pr. M post ἀκινησίας erasum εἶη vel ἐστὶ L. 6. 7 ἔδει—οὖν
καὶ τῷ μέρει om. L 7 τὸ om. Mt ἑαυτῷ primitus M 8 δὲ om. Mt 11 lemma
om. K τὸ ἄπειρον ἄμα (ἄμα M) LM: ἄμα ἄπειρον t cf. Aristotelis libri. Simplic.
p. 487,31. Philop. p. 462,1 12 σώμασι M 13 δεῖξας de more scripsit M neque
correxit t 14 αὐτὸς K τοῦτο om. Mt καθ' ἃς LK: καθῶς Mt 15 ἡ τε]
εἴτε M εὐθεῖαν libri 16 εὐθεῖας (item v. 17) compend. M et t ἡ δὲ] ἡ δὲ,
si silentio fides, libri 17 fortasse δι τοῦ οὐδὲν οὔτε (cl. p. 455,28) vel κινουμένων (τι)
(cl. v. 25) 18 σώμα K τῶν κύκλων M 19 μιὰ (LK)Mt ἐστὶ om. Mt
20 ἄπειρον ἐστὶ Mt 21 οὖν] καὶ L εὐθεῖαν fere constanter Mt: identidem K
et L 22 Περὶ οὐρανοῦ A 5 p. 271b 26. 7 p. 275b 12 κυκλωφορικὴν M et t
24 πεπερασμένα, αἱ κινήσεις (κινεῖσεις M) KMt: αἱ κινήσεις πεπερασμένοι L: fort. πεπερ-
ασμέναι κινήσεις 25 οὖν om. Mt εἰπον om. (?) L εὐθυφορικῶν L: εὐθυφορι-
τικῶν K: εὐθυφορικῶν Mt τι om. Mt

σωμάτων ἄπειρον εἶναι, καὶ πρῶτον μὲν δείκνυσι δι' ὑποθετικοῦ συλλογι- ^{την} 2^ο
σμοῦ. εἰ γάρ ἔστι, φησίν, ἄπειρόν τι σῶμα αἰσθητὸν, η̄ βάρος ἔχει η̄ κου-
φότητα (πᾶν γάρ σῶμα αἰσθητὸν η̄ βάρος ἔχει η̄ κουφότητα), ἀλλὰ
μὴν ἀδύνατον βάρος ἔχειν η̄ κουφότητα τὸ ἄπειρον σῶμα, οὐδὲ εἶναι
5 ἄρα ὅλως δύνατον ἄπειρον σῶμα τῶν κατ' εὐθεῖαν κινουμένων. πόθεν
δὲ οὗτοι ἀδύνατον βάρος ἔχειν η̄ κουφότητα τὸ ἄπειρον σῶμα; οὗτοι εἰ μὲν
βαρὺ εἶη, φησίν, ὅλον | ἔσται κάτω, εἰ δὲ κοῦφον, ὅλον ἄνω, εἰ δὲ τὸ ^{την} 2^ο
μὲν ἔχει βαρὺ τὸ δὲ κοῦφον, τὸ μὲν ἔσται αὐτοῦ ἄνω τὸ δὲ κάτω. καὶ
τὸ μὲν ὅλον εἶναι η̄ ἄνω η̄ κάτω, ὡς σαφὲς ἔχον τὸ ἄτοπον, οὐδὲ κατα-
10 σκευάζει (πρῶτον μὲν οὗτοι οὐ μόνον βαρέα ἔστι τὰ σώματα, ἀλλὰ καὶ
κοῦφα, ἔπειτα εἰ μόνον τὸν ἄνω καθέξει τόπον, ἐλλείψει οἱ κάτω, εἰ δὲ
τὸν κάτω, ἐλλείψει οἱ ἄνω· πῶς οὖν ἄπειρον διὰ πάντα περιλαμβάνει
τόπον;), κατασκευάζει δέ, μᾶλλον δὲ ἀπάγει εἰς ἄτοπον, τὴν ὑπόθεσιν τὴν
λέγουσαν τὸ μὲν αὐτοῦ εἶναι βαρὺ τὸ δὲ κοῦφον. εἰ γάρ τὸ μὲν αὐτοῦ εἴη ^{την} 5
15 βαρὺ τὸ δὲ κοῦφον, τὸ μὲν ἔσται ἄνω τὸ δὲ κάτω· πῶς οὖν διελεῖς, φησί,
τὸ ἄπειρον, οὐαὶ καὶ ἀποδῆψις μόριον ἔκατέρῳ; πότερον τὸ μὲν ἡμισυ βαρὺ
ἐρεῖς τὸ δὲ ἡμισυ κοῦφον, η̄ ὑπωσοῦν ἄλλως; καὶ πῶς οἰόν τε τοῦ ἄπειρου
ἡμισυ η̄ δύμοιρον λαβεῖν, η̄ ὅλως μόριον; ἔπειτα πῶς δυνατὸν ὅλως ἐν τῷ
ἀπειρῷ εἶναι τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω; πόθεν ἀρκάμενος μέγρι τίνος ἀφοριεῖς
20 τὸ ἄνω, ὅμοιώς δὲ καὶ τὸ κάτω; ἀδύνατον γάρ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἄπειρου.
καὶ εἰ ὅλως ἔχει τὸ ἄνω καὶ κάτω, ἔχει καὶ ἔσχατα· ἔσχατα γάρ ταῦτα. ¹⁰ 10
εἰ δὲ ἔχει ἔσχατα, τίνη ἀνὴρ ἄπειρον. δυνατὸν δὲ καὶ ἐνταῦθα εἰπεῖν
ἄπερ καὶ ἐπὶ τῶν δυνάμεων, οὗτοι η̄ κεχραμένα ἔσονται η̄ ἀπτόμενα, καὶ
ἡξουσιν οἱ πρότερον λόγοι. πρῶτον μὲν οὖν ἐπιχειρηγμα τοῦτο. δεύτερον πά-
. 25 λιν ἀπὸ τῶν τόπων. πᾶν. φησί, φυσικὸν σῶμα ἐν τόπῳ ἔστι, τόπου δὲ δια-
φοραὶ ἔξι, κυριώτατοι μὲν τῶν τόπων δύο, οἱ ἄνω καὶ οἱ κάτω, ἔτεροι δὲ παρὰ
τούτους τέσσαρες, ἐμπροσθεν διπισθεν δεξιὰ ἀριστερά. πρῶτους δὲ εἰπον τὸν

1. 2 συλλόγου ante corr. M 2. 3 ἔξει η̄ κουφότητα LK: η̄ κουφότητα ἔχει (sed ἔχει
addidit M²) Mt 3 πᾶν γάρ σῶμα αἰσθητὸν η̄ βάρος ἔχει η̄ κουφότητα K: οὐ. L.Mt
4 ἔχει superscr. M² 5 δυνατὸν τὸ ἄπειρον Mt 6 τὸ ἄπειρον σῶμα βάρος ἔχειν η̄
κουφότητα transponunt Mt 7 κοῦφον ὅλων ἄνω K 7. 9 εἰ δὲ τὸ μὲν—η̄ ἄνω
om. Mt 8 αὐτοῦ L: τοῦ K 9 ἔχων compend. M et (K)t 10 οὐ μόνον om. Mt
11. p. 455,11 ἔπειτα εἰ μόνον—τὴν τοσάνθην om. L, ubi in ima pagina ἐνταῦθα λείπει ἀπὸ^t
τοῦ μαρμίου (σημείου?) καταβά^t 11. 12 ἐλλείψει utrobique ex // / ὑψει fecit M² εἰ
δὲ τὸν κάτω om. add. M² 12 διὰ K: διὰ (sed deletum μὴ super διὰ) M: διὰ t
13 δέ (post κατασκευάζει) K: delet M: om. t qui distinguit τόπον, κατασκευάζει. μᾶλλον δὲ
15 διελεῖς ex Aristotele scripti: διέλεις K.M: διέλεις t 17 οἰόν τε K: οἰόνται (αι compend.)
M: οἰόνται t 19 εἶναι τὸ (ex τῷ corr. M) ἄνω καὶ (om. τὸ) κάτω Mt πόθεν γάρ Mt
20 δμοίως δὲ καὶ τὸ κάτω K: καὶ τὸ (ex τῷ corr. M) κάτω δμοίως Mt 21 τὸ ex τῷ
corr. M καὶ ἔσχατα K: τὰ ἔσχατα Mt 22 εἰ δὲ ἔχῃ K ἔσχατα K: ἔσχα M: ἔσχα-
τον t καὶ om. Mt 23 ἀπερ κτλ.] cf. Philop. ad p. 204 b 10 sqq. κεχραμένα scripti:
κεχραμένα K: καὶ κεραμένα supser. M²: καὶ πεπερασμένα t 24 δεύτερον δὲ Mt
25 τῶν τόπων] τοῦτο primitus M 27 τέσσαρες] δ' libri πρῶτους K: πρῶτον Mt

ἄνω καὶ τὸν κάτω, διότι συναναιροῦσι καὶ οὐ συναναιροῦνται· μὴ, ὅντων ^π γάρ τούτων οὐδὲ οἱ λοιποὶ εἰναι δύνανται, ἔκείνων δὲ μὴ ὅντων τούτους οὐδὲν κωλύει εἰναι· ὅντος μὲν γὰρ πλάτους ἡ βάθους ἀνάγκη, πᾶσα καὶ ¹⁶ μῆκος εἰναι, μήκους δὲ ὅντος οὐκ ἀνάγκη καὶ τὰ λοιπά. δείχνυσι δὲ ταῦτα ⁵ ἐν τῇ Περὶ οὐρανοῦ ἀκριβέστερον. ἐξ οὖν αἱ διαφοραὶ τοῦ τόπου, καὶ αὗται, φησίν, οὐδὲ μόνον θέσει εἰσὶ καὶ πρὸς τὴν ἡμέτεραν σχέσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ παντὶ κατὰ φύσιν εἰσί· καὶ ὁ μὲν ἄνω καὶ κάτω προφανῶς, δεξιὰ δὲ καὶ ἀριστερὰ ἐν μὲν τοῖς μερικοῖς προδήλως (φύσει γὰρ τὰ μὲν τῶν μορίων ²⁰ ἐστι δεξιά, τὰ δὲ ἀριστερά), καὶ ἐν τῷ παντὶ δὲ δεξιὰ μὲν τὰ ἀνατολικά, ¹⁰ ὡς ἄρχοντα τῆς κυνήσεως, ἀριστερὰ δὲ τὰ ἐναντία. οὗτοι καὶ ὁ ποιητὴς αὐτὰ καλεῖ· φησὶ γάρ

εἴτ' ἐπὶ δεξὶ¹ ἵωσι πρὸς τὴν ἡρέλιον τε,
εἴτ' ἐπ'² ἀριστερά τοι γε ποτὶ ζόφον ἡρένεντα.

ταῦτα μὲν οὖν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, κατ' ἀναλογίαν δὲ ἔμπροσθεν μὲν τὰ ¹⁵ βόρεια, ὅπισθεν δὲ τὰ νότια. ἀνάγκη οὖν εἰ ἔστι σῶμα ἀπειρον, ἐν τῷ πφ εἰναι τοῦτο, ἐν τῷ πφ δὲ ὃν κατὰ ταῦτας τὰς διαστάσιες διεστάναι. ἀδύνατον δὲ ἐν τῷ ἀπείρῳ σώματι ταῦτας λαβεῖν τὰς διαφοράς· τί γὰρ τῶν ²⁵ τοῦ ἀπείρου τίνι τῶν τόπων ἀφοριεῖς; εὐθὺς γὰρ ἀνάγκη πεπερασμένον εἰναι συνδιαιρούμενον κατὰ μέρια ταῖς τῶν τόπων διαφοραῖς. ἡ γὰρ τινὰ ²⁰ τῶν μορίων ἀπειρα ἔσονται τινὰ δὲ πεπερασμένα, ἡ πάντα ἀπειρα, ἡ πάντα πεπερασμένα· καὶ εἰ μὲν πάντα πεπερασμένα, καὶ τὸ ἐκ πάντων ἄρα πεπέρανται, εἰ δὲ τῶν λοιπῶν θάτερον εἶη, ἡ πολλαπλασιασθήσεται τὸ ἀπειρον ἡ αὐξηθήσεται. τρίτον· πᾶς τόπος φύσει πεπέρανται (πέρας γάρ ³⁰ ἔστι τοῦ περιέχοντος), εἰ οὖν πᾶν μὲν σῶμα ἐν τῷ πφ πᾶς δὲ τόπος πεπέρανται· τοι, ³⁵ πᾶν ἄρα σῶμα πεπέρανται). καὶ ἀποφατικῶς· εἰ πᾶν σῶμα ἐν τῷ πφ, τόπος δὲ ἀπειρος οὐκ ἔστιν, οὐδὲν ἄρα σῶμα ἀπειρόν ἔστι. τέταρτον τίθησιν ἐπιχείρημα τοιούτον· ἐφ' ὧν, φησί, τὸ γένος κατηγορεῖται, ἀνάγκη πᾶσα καὶ τῶν εἰδῶν τι κατηγορεῖσθαι (οὐδὲν γάρ ἔστι γένος τι αὐτὸς καθ' αὐτό, ἀλλ' ἐν τοῖς εἰδεσι θεωρεῖται, οὐδὲ ἔστι ζῷον τι δ μὴ πάντως ἀν-⁴⁰ θρωπός ἔστιν ἡ ἕππος ἡ ἔπερόν τι τῶν κατ' εἰδῶς ζῷων), οὐκοῦν εἰ ἐν τῷ πφ τὸ ἀπειρον, πάντως καὶ ἐν τινι τῶν τοῦ τόπου εἰδῶν ἔσται, ἡ ἐν τῷ κάτω ἡ ἐν τῷ ἄνω ἡ ἐν τινι τῶν ἀλλων (οὐ γάρ ἔστι τόπος τις παρὰ ⁴⁵ τοὺς εἰρημένους), δέδεικται δὲ πολλάκις δτι ἀδύνατον τὸ ἀπειρον ἐν τινι

1 τὸν οι. t διότι M²: διὸ KM ante καὶ οὐ συναναιροῦνται delevit καὶ οὐ συναιροῦνται M 4 οὐκ ἀνάγκη καὶ Mt: ἀνάγκη K 5 τῇ] τοῖς superscr. M²
Περὶ οὐρανοῦ B 2. Δ 1 οὐρανοῦ πραγματείᾳ M²t 8²] καὶ K cf. ad p. 389, 1
αὕτη primitus M 12 εἴτ' ἐπὶ κτλ.] Hom. M 239 sq. δεξιὰ Mt: δεξιὰ K γῶ
τι] ἡ ᾧ³ K: ηώτ' M: ηώτ' t 13 ἀριστερὰ K ποτὲ M 15 μέρεια K νέ-
τεια Mt 16 ante κατὰ addit supra versum ἀνάγκη M² 17 σώματι] cf. Arist.
p. 205b35 cod. E. Diels z. Textgeschr. p. 8 τῶν] τοῦ K 18 τινι M 19 fort.
τινὰ ⁴ μὲν 20 ἀπειρα (prioro loco) iterat M 22. 25 πεπέρανται quater scripsi:
πεπέρασται libri 23 αὐξηθήσεται superscr. M² τρίτος K φύσει] φησι com-
pend. K 24 εἰ οὖν γοῦν M μὲν K: om. Mt 25 πᾶν ἄρα σῶμα πεπέρασται
addidit t: om. KM

τούτων είναι. οὗτοι μὲν οὖν ἐνταῦθα, ἐν δὲ τῇ Περὶ οὐρανοῦ πραγματείᾳ ^π 2^ν πολλοῖς ἐπιχειρήμασι κατασκευάζει, ὅτι οὐδὲ τὴν κύκλῳ κίνησιν ἐνδέχεται ἀπειρον εἰναι, ἐπεὶ μηδὲ αὐτὸν τὸν κύκλον, ἐξ ὧν δύο ἡ τρία μεμνήσομαι, δσα εἰς νόησιν ἐστι προγειρότερα καὶ τοῖς μὴ διὰ γεωμετρικῆς ἡγμένοις 5 θεωρίας. θέσεικαται γοῦν ἐν γεωμετρίᾳ, ὅτι ἐὰν δύο εὐθεῖαι ἀπὸ ἑνὸς σημείου ἐκβιγθῶσιν ἐπ' ἀπειρον, τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα ἐπ' ἀπειρον ¹⁰ αὐξηθήσεται, καὶ εἰ γενομένας κατ' ἐνέργειαν ἀπειρους νοεῖς τὰς εὐθείας, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα κατ' ἐνέργειαν ἀπειρον ἐσται. τούτου οὗτως ἔχοντος, ἐὰν νοήσῃς ἀπὸ τοῦ κέντρου τῆς γῆς δύο εὐθείας ἐκβαλλομένας 10 μίαν μὲν ἐπὶ τὸ μεσουράνημα, ἔτεραν δὲ ἐπὶ τὴν ἀνατολήν, εἰ μὲν τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα ἀπειρον εἴη, ἐπειδὴ ἐν ἕξ ὥραις τὴν τοσαύτην διάστασιν κινεῖται ὁ ἥλιος, λέγω τὴν ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ τὸ μεσουράνημα, ἐν πεπερασμένῳ γρόνῳ ἀπειρον διάστημα κινηθήσεται, ὅπερ ἀδύνατον. οὐκ ¹⁵ ἄρα ἀπειρον τὸ μεταξὺ τῶν εὐθειῶν διάστημα, ἀλλὰ πεπερασμένον. τὰ αὐτὰ δὲ πάλιν συμβήσεται, κανεὶς εἰ ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐπὶ τὸ μεσουράνημα καὶ ἐπὶ τὴν δύσιν δύο εὐθείας ἐκβαλλωμεν· οὐκοῦν καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ μεσουράνημας ἐπὶ τὴν δύσιν πεπερασμένον ἐσται. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ λοιποῦ ἡμισφαῖρου συμβαίνει. οὐκ ἄρα οὐδὲ τὴν κύκλῳ κίνησιν ἐνδέχεται ἀπειρον εἰναι. δείκνυσι δὲ τὸ αὐτὸν καὶ οὗτως· ὥσπερ, φησίν, οὐκ ἐστιν ²⁰ εἰπεῖν τρίγωνον ἀπειρον ἡ τετράγωνον, ἀλλ' ἀμα τῷ εἰπεῖν ταῦτα σχῆμα· ματά τινα ἐννοῶ, τὸ μὲν ὑπὸ τριῶν δρων τὸ δὲ ὑπὸ τεσσάρων περατούμενον. οὗτως οὐδὲ κύκλον ἀπειρον οἶον τε λέγειν, οὐδὲ ἀπλῶς σχῆμα· αὐτὴ γάρ τοῦ σχήματος ἡ ἔννοια δρου καὶ πέρατός ἐστι σημαντική. εἰ οὖν μηδὲ κύκλον εἰπεῖν ἀπειρον ἐνδέχεται, πολλῷ μᾶλλον οὐδὲ ἡ κατὰ κύκλον ²⁵ κίνησις; ἀπειρος ἐσται· ὡς γάρ ἔχει τὸ ἐφ' οὐ γίνεται ἡ κίνησις, | οὗτως ^{3·} ταῦτα σχῆμα· εἶπεν ἀνάγκη καὶ τὴν κίνησιν. εἰ οὖν μήτε τῶν κατ' εὐθεῖαν κινουμένων σωμάτων, μήτε τῶν κατὰ κύκλον ἐνδέχεται τὴν κίνησιν ἀπειρον εἰναι, δῆλον ὅτι οὐδὲ τόπον ἀπειρον εἰναι ἐνδέχεται· οὐδὲν ἄρα σῶμα οὔτε τῶν κύκλῳ κινουμένων οὔτε τῶν κατ' εὐθεῖαν ἐνδέχεται ἀπειρον εἰναι. ταῦτα

1 Περὶ οὐρανοῦ] v. ad p. 452, 22 2 ἐπιχειρήμασι superscr. M² 4 τοῖς] τοῦ Κ
γεωμετρικῆς M et t 7 ἡγμένης primitus M 5 γοῦν K: οὖν Mt γεωμε-
τρία M 6. 8 ἐπ' ἀπειρον αὐξηθήσεται—διάστημα om. K 7 αὐξιθήσεται M
9 νοήσεις primitus M 10 μεσουράνημα scripsi: μεσουρά-
νημα KMt 11 εἰς ὥρεσιν K τοσαύτην K: τοιαύτην Mt 11. 12 διάστασιν] hinc
rurus L v. supra ad p. 453, 10 12 λέγων L ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς Mt 12 et 15 με-
σουράνημα Mt 15 πάλην K ἀπὸ ἐπὶ L 16 δύο πεπερασμένας εὐθείας L
ἐκβαλλωμεν K: ἐκβαλλομεν L: ἐκβαλλωμεν Mt 16. 17 μεσουράνηματος L: μεσουρά-
νηματος K: μεσουρανήματος M: μεσουρανήματος t 17 πεπερασμένα M 19 φησίν
De caelo A 5 p. 272 v 17 20 ἀλλ' ἀμα litterae αμα foro exhaustae M: ἀλλὰ (om.
ἀμα) t 21 τριῶν] τῶν L δρων Lt: δρῶν K: ὥρῶν M 22. 23 αὐτῇ γάρ ἡ
τοῦ σχήματος ἔννοια L 25 οὐ LK: φ Mt 26 κατ' εὐθεῖαν om. Mt 27 τῶν
parum perspicue ex τὴν correxit M: τὴν t τὴν om. L 28 οὐδὲ ἀπειρον τόπον
εἰναι Mt 28. 29 οὔτε τῶν κύκλῳ—ἐνδέχεται ἀπειρον εἰναι LK: ἀπειρον ἐστι ceteris
omissis Mt

οὐν εἰπών, καὶ διὰ πάντων τούτων δείκας δτι ἀδύνατον σῶμα τι ἐνεργείᾳ ^{πλ 3r}
ἀπειρον εἰναι, ἐφεκῆς εἰς τὸ ἐναντίον ἐπιχειρεῖ. εἰ γάρ, φησί, μηδαμῇ μηδα-
μᾶς εἴη τὸ ἄπειρον, μυρία ἀδύνατα ἔψεται, ὥσπερ καὶ πρότερον εἶπεν. ὁ
οὔτε γάρ ὁ χρόνος, φησίν, ἀδίοις ἔσται, ἀλλ' ἔσται τις αὐτοῦ ἀρχὴ καὶ
5 τελευτή, πρᾶγμα ἀδύνατον· τὸ γάρ λέγειν ὡς ἔρεστό ποτε Φενέσθαι ὁ
χρόνος, οὐδὲν ἄλλο λέγειν ἔστιν, ἢ δτι χρόνος ἦν δτε χρόνος οὐκ ἦν.
πᾶν γάρ τὸ γινόμενον ἐν χρόνῳ γίνεται, καὶ τὸ 'ποτέ' χρόνου κατηγορεῖ-
ται, δείχνυται δὲ καὶ κίνησις οὖσα ἀδίοις, ἢ παρακολούθημα ὁ χρόνος.
Ἐν μὲν οὖν τοῦτο ἄτοπον μὴ παραδεχομένοις μηδαμῶς τὸ ἄπειρον, ἔτερον
10 δὲ δτι οὐκ ἔσονται τὰ συνεχῆ ἐπ' ἄπειρον διαιρετά, καὶ τρίτον δτι ἐπι-
λείψει αὐδέσμενος ὁ ἀριθμός. εἰ τοίνυν, φησί, καὶ οἱ ἀνασκευάζουτες τὸ ¹⁰
ἀπειρον λόγοι καὶ οἱ εἰσάγοντες ἀληθεῖς, διαιτητοῦ χρεία τοῦ διαιτήσουν-
τος ἐναντίοις λόγοις καὶ δείξοντος κατὰ τί μὲν ἀληθεῖς εἰσι κατὰ τί δὲ οὐ.
εἰ γάρ μὴ κατά τι μὲν ὑπῆρχε τὸ ἄπειρον, κατά τι δὲ οὐχ ὑπῆρχεν; οὐκ
15 ἀν ἔδοσεν ἔκατερος τῶν λόγων ἀληθῆς εἰναι. ταῦτα εἰπών, ἐφεκῆς διαιτᾶ-
τῷ λόγῳ διαιρεσιν τῶν δοντων ποιούμενος.

'Ἄλλα πρότερον τὰ περὶ τοῦ χρόνου εἰρημένα ἐπισκεψώμεθα. εἰ τῷ ¹⁵
λέγειν δτι ἦν ποτε δτε οὐκ ἦν χρόνος ἄτοπον τι ἀκολουθεῖ, τὸ εἰναι χρόνον
δτε οὐκ ἦν χρόνος, καὶ διὰ τοῦτο ψευδής ἡ ἀπόφασις αὐτῇ, διότι καὶ τὸ
20 'ἦν' καὶ τὸ 'ποτέ' χρονικὰ προσρήματα, ἂν λέγομεν ὑπάρχειν πρὸ τοῦ
χρόνου, ἀνάγκη δήπου τὴν κατάφασιν ταύτην ἀλγεῖν, ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν
αὐτῇ ἐπεσθαι ἄτοπον, λέγω δὴ τὴν λέγουσαν δτι ἦν ποτε δτε [οὐκ] ἦν
χρόνος· ἐπὶ παντὸς γάρ ἡ ἡ κατάφασις ἡ ἡ ἀπόφασις ἀληθής. ἀλλ' ἐπεὶ
τὸ 'ποτέ' καὶ τὸ 'ἦν' χρόνου ἔστι δηλωτικά, οὐδὲν ἄλλο λέγει ἡ κατά- ²⁰
25 φασις ἡ δτι ἦν χρόνος δτε ἦν χρόνος. τις οὖν τῶν χρόνων τούτων ἡ, δια-

1 οὖν om. Mt τούτων om. L 1. 2 ἐνεργείᾳ post ἄπειρον ροπιτ L 2 τὸ
om. L 2. 5 εἰ γάρ — ἀδύνατον LK: εἰ γάρ φησιν δίδιος (λείπει ὡς ἔστι τὸ οὐκ M²)
ἔσται ἀλλέσται τι αὐτοῦ ἀρχὴ καὶ τελευτὴ πράγμα ἀδύνατον. εἰ γάρ φησί μηδαμῇ μηδαμῶς—
εῖπεν. οὔτε γάρ χρόνος φησίν δίδιος ἔσται M: εἰ γάρ φησι μηδαμῇ —εῖπεν. οὔτε γάρ χρόνος
φησίν δίδιος ἔσται (om. ἀλλ' ἔσται — ἀδύνατον) t. ceterum v. 3 ante ἔψεται littera erasa K
3 πρότερον c. 4 p. 203 b 31 sq. 4 ὁ χρόνος φησίν K: φησιν ὁ χρόνος L αὐτοῦ ἀρχή
K: ἀρχὴ αὐτοῦ L 5. 12 πρᾶγμα — χρέα ad verbum fere ex Themist. p. 238, 3 sqq.
5. 6 γενέσθαι ὁ χρόνος LK: ὁ χρόνος γενέσθαι Mt 6 δτι] δ K δτε οὐκ ἦν χρόνος L
7 πᾶν γάρ τὸ γινόμενον L et Themistius: πάντα γάρ τὰ γινόμενα KMt at cf. p. 458, 17
χρόνου] χρόνον K 8 ἡ scripsi: ἡ KM: ἡ (L)t cum Thēmistio 9 παραδεχομέ-
νοις (L)t: παραδεχόμενοι KM τὸ ἄπειρον εἰναι L 10 δτι (post δὲ) om. M
12 διαιτητοῦ] διὰ τοῦτο L χρέα LK: γρήζουσι Mt 13 δεῖσαι L 15 ἐν ρα-
rum clare scriptum M: ὃν τι ἔδοξε τῷ λόγῳ (om. ἔκατερος) L ἀληθεῖς M: ἀλη-
θῆς t διαιτεῖ (K)Mt ante v. 17 tit. παρέκβασις marg. M² et t 18 οὐκ
ἡν ὁ χρόνος L χρόνον Lt: χρόνον M: χρόνος K 19 διὰ τοῦτο om. L 20 πότε
libri χρονικὰ M ἀ LK: ἀ M: om. t πρ τοῦ M 21 ὑπάρχειν LK:
ὑπαρχ M: ὑπάρχει t 22 αὐτῇ KM οὐκ delent (K)t 23 ἡ prius Mt: om. LK
24 δηλωτικά L: δηλο ^{τικά} (o mut. in ω?) M: δηλωτικόν (K)t

φορά, τοῦ τε ὅντος καὶ τοῦ ἐν ἔκεινῳ ὅντος, οὐδὲ βιουλομένῳ πλάσαι δυνατόν· ὁσπερ γὰρ εἴ τις εἶποι 'ἢν ποτε δτε ἦν Σωκράτης', εἰπεν ἔτερον τι τὸν χρόνον καὶ ἔτερον τὸν Σωκράτην τὸν ἐν τῷ χρόνῳ γενόμενον, οὕτω δήπου καὶ δταν λέγῃ 'ἢν ποτε δτε ἦν χρόνος', ἔτερον ἐν ἑτέρῳ φησιν 5 εἶναι χρόνον. δεῖ οὖν τὸ μὲν ὑποκεῖσθαι τὸ δὲ ἐν ἔκεινῳ εἶναι. εἰ δέ τις ἔρει δτι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φέρω τὸ 'ἦν' καὶ τὸ 'ποτέ' καὶ τὸ 'χρόνος', ἵστω μετὰ τοῦ γέλωτα διφλισκάνειν καὶ τὴν κατάφασιν ἀναιρῶν τὸν αὐτὸν ποιῶν 10 ὑποκείμενον καὶ κατηγορούμενον. ὁσπερ γὰρ εἴ τις λέγοι δτι 'ἦν Σωκράτης δτε ἦν Σωκράτης' καταγέλαστος δν εἴη, οὐ κατάφασιν λέγων ἐν ἧ 15 πάντως δεῖ τὸν ὑποκείμενον δρον ἔτερον εἶναι τὸν κατηγορούμενον, ἀλλὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν αὐτὴν εἰς ἑαυτὴν κυκλουμένην, οὕτω δήπου ὁ λέγων δτι 'ἦν ποτε δτε ἦν χρόνος'. εἰ νομίζοι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ ὑποκείμενῳ χρόνον λαμβάνειν καὶ ἐν τῷ κατηγορούμενῳ, τὸν αὐτὸν διφλήσει γέλωτα. καὶ ἄλλως εἰ ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις τοὺς αὐτοὺς δρούς 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120 125 130 135 140 145 150 155 160 165 170 175 180 185 190 195 200 205 210 215 220 225 230 235 240 245 250 255 260 265 270 275 280 285 290 295 300 305 310 315 320 325 330 335 340 345 350 355 360 365 370 375 380 385 390 395 400 405 410 415 420 425 430 435 440 445 450 455 460 465 470 475 480 485 490 495 500 505 510 515 520 525 530 535 540 545 550 555 560 565 570 575 580 585 590 595 600 605 610 615 620 625 630 635 640 645 650 655 660 665 670 675 680 685 690 695 700 705 710 715 720 725 730 735 740 745 750 755 760 765 770 775 780 785 790 795 800 805 810 815 820 825 830 835 840 845 850 855 860 865 870 875 880 885 890 895 900 905 910 915 920 925 930 935 940 945 950 955 960 965 970 975 980 985 990 995 1000 1005 1010 1015 1020 1025 1030 1035 1040 1045 1050 1055 1060 1065 1070 1075 1080 1085 1090 1095 1100 1105 1110 1115 1120 1125 1130 1135 1140 1145 1150 1155 1160 1165 1170 1175 1180 1185 1190 1195 1200 1205 1210 1215 1220 1225 1230 1235 1240 1245 1250 1255 1260 1265 1270 1275 1280 1285 1290 1295 1300 1305 1310 1315 1320 1325 1330 1335 1340 1345 1350 1355 1360 1365 1370 1375 1380 1385 1390 1395 1400 1405 1410 1415 1420 1425 1430 1435 1440 1445 1450 1455 1460 1465 1470 1475 1480 1485 1490 1495 1500 1505 1510 1515 1520 1525 1530 1535 1540 1545 1550 1555 1560 1565 1570 1575 1580 1585 1590 1595 1600 1605 1610 1615 1620 1625 1630 1635 1640 1645 1650 1655 1660 1665 1670 1675 1680 1685 1690 1695 1700 1705 1710 1715 1720 1725 1730 1735 1740 1745 1750 1755 1760 1765 1770 1775 1780 1785 1790 1795 1800 1805 1810 1815 1820 1825 1830 1835 1840 1845 1850 1855 1860 1865 1870 1875 1880 1885 1890 1895 1900 1905 1910 1915 1920 1925 1930 1935 1940 1945 1950 1955 1960 1965 1970 1975 1980 1985 1990 1995 2000 2005 2010 2015 2020 2025 2030 2035 2040 2045 2050 2055 2060 2065 2070 2075 2080 2085 2090 2095 2100 2105 2110 2115 2120 2125 2130 2135 2140 2145 2150 2155 2160 2165 2170 2175 2180 2185 2190 2195 2200 2205 2210 2215 2220 2225 2230 2235 2240 2245 2250 2255 2260 2265 2270 2275 2280 2285 2290 2295 2300 2305 2310 2315 2320 2325 2330 2335 2340 2345 2350 2355 2360 2365 2370 2375 2380 2385 2390 2395 2400 2405 2410 2415 2420 2425 2430 2435 2440 2445 2450 2455 2460 2465 2470 2475 2480 2485 2490 2495 2500 2505 2510 2515 2520 2525 2530 2535 2540 2545 2550 2555 2560 2565 2570 2575 2580 2585 2590 2595 2600 2605 2610 2615 2620 2625 2630 2635 2640 2645 2650 2655 2660 2665 2670 2675 2680 2685 2690 2695 2700 2705 2710 2715 2720 2725 2730 2735 2740 2745 2750 2755 2760 2765 2770 2775 2780 2785 2790 2795 2800 2805 2810 2815 2820 2825 2830 2835 2840 2845 2850 2855 2860 2865 2870 2875 2880 2885 2890 2895 2900 2905 2910 2915 2920 2925 2930 2935 2940 2945 2950 2955 2960 2965 2970 2975 2980 2985 2990 2995 3000 3005 3010 3015 3020 3025 3030 3035 3040 3045 3050 3055 3060 3065 3070 3075 3080 3085 3090 3095 3100 3105 3110 3115 3120 3125 3130 3135 3140 3145 3150 3155 3160 3165 3170 3175 3180 3185 3190 3195 3200 3205 3210 3215 3220 3225 3230 3235 3240 3245 3250 3255 3260 3265 3270 3275 3280 3285 3290 3295 3300 3305 3310 3315 3320 3325 3330 3335 3340 3345 3350 3355 3360 3365 3370 3375 3380 3385 3390 3395 3400 3405 3410 3415 3420 3425 3430 3435 3440 3445 3450 3455 3460 3465 3470 3475 3480 3485 3490 3495 3500 3505 3510 3515 3520 3525 3530 3535 3540 3545 3550 3555 3560 3565 3570 3575 3580 3585 3590 3595 3600 3605 3610 3615 3620 3625 3630 3635 3640 3645 3650 3655 3660 3665 3670 3675 3680 3685 3690 3695 3700 3705 3710 3715 3720 3725 3730 3735 3740 3745 3750 3755 3760 3765 3770 3775 3780 3785 3790 3795 3800 3805 3810 3815 3820 3825 3830 3835 3840 3845 3850 3855 3860 3865 3870 3875 3880 3885 3890 3895 3900 3905 3910 3915 3920 3925 3930 3935 3940 3945 3950 3955 3960 3965 3970 3975 3980 3985 3990 3995 4000 4005 4010 4015 4020 4025 4030 4035 4040 4045 4050 4055 4060 4065 4070 4075 4080 4085 4090 4095 4100 4105 4110 4115 4120 4125 4130 4135 4140 4145 4150 4155 4160 4165 4170 4175 4180 4185 4190 4195 4200 4205 4210 4215 4220 4225 4230 4235 4240 4245 4250 4255 4260 4265 4270 4275 4280 4285 4290 4295 4300 4305 4310 4315 4320 4325 4330 4335 4340 4345 4350 4355 4360 4365 4370 4375 4380 4385 4390 4395 4400 4405 4410 4415 4420 4425 4430 4435 4440 4445 4450 4455 4460 4465 4470 4475 4480 4485 4490 4495 4500 4505 4510 4515 4520 4525 4530 4535 4540 4545 4550 4555 4560 4565 4570 4575 4580 4585 4590 4595 4600 4605 4610 4615 4620 4625 4630 4635 4640 4645 4650 4655 4660 4665 4670 4675 4680 4685 4690 4695 4700 4705 4710 4715 4720 4725 4730 4735 4740 4745 4750 4755 4760 4765 4770 4775 4780 4785 4790 4795 4800 4805 4810 4815 4820 4825 4830 4835 4840 4845 4850 4855 4860 4865 4870 4875 4880 4885 4890 4895 4900 4905 4910 4915 4920 4925 4930 4935 4940 4945 4950 4955 4960 4965 4970 4975 4980 4985 4990 4995 5000 5005 5010 5015 5020 5025 5030 5035 5040 5045 5050 5055 5060 5065 5070 5075 5080 5085 5090 5095 5100 5105 5110 5115 5120 5125 5130 5135 5140 5145 5150 5155 5160 5165 5170 5175 5180 5185 5190 5195 5200 5205 5210 5215 5220 5225 5230 5235 5240 5245 5250 5255 5260 5265 5270 5275 5280 5285 5290 5295 5300 5305 5310 5315 5320 5325 5330 5335 5340 5345 5350 5355 5360 5365 5370 5375 5380 5385 5390 5395 5400 5405 5410 5415 5420 5425 5430 5435 5440 5445 5450 5455 5460 5465 5470 5475 5480 5485 5490 5495 5500 5505 5510 5515 5520 5525 5530 5535 5540 5545 5550 5555 5560 5565 5570 5575 5580 5585 5590 5595 5600 5605 5610 5615 5620 5625 5630 5635 5640 5645 5650 5655 5660 5665 5670 5675 5680 5685 5690 5695 5700 5705 5710 5715 5720 5725 5730 5735 5740 5745 5750 5755 5760 5765 5770 5775 5780 5785 5790 5795 5800 5805 5810 5815 5820 5825 5830 5835 5840 5845 5850 5855 5860 5865 5870 5875 5880 5885 5890 5895 5900 5905 5910 5915 5920 5925 5930 5935 5940 5945 5950 5955 5960 5965 5970 5975 5980 5985 5990 5995 6000 6005 6010 6015 6020 6025 6030 6035 6040 6045 6050 6055 6060 6065 6070 6075 6080 6085 6090 6095 6100 6105 6110 6115 6120 6125 6130 6135 6140 6145 6150 6155 6160 6165 6170 6175 6180 6185 6190 6195 6200 6205 6210 6215 6220 6225 6230 6235 6240 6245 6250 6255 6260 6265 6270 6275 6280 6285 6290 6295 6300 6305 6310 6315 6320 6325 6330 6335 6340 6345 6350 6355 6360 6365 6370 6375 6380 6385 6390 6395 6400 6405 6410 6415 6420 6425 6430 6435 6440 6445 6450 6455 6460 6465 6470 6475 6480 6485 6490 6495 6500 6505 6510 6515 6520 6525 6530 6535 6540 6545 6550 6555 6560 6565 6570 6575 6580 6585 6590 6595 6600 6605 6610 6615 6620 6625 6630 6635 6640 6645 6650 6655 6660 6665 6670 6675 6680 6685 6690 6695 6700 6705 6710 6715 6720 6725 6730 6735 6740 6745 6750 6755 6760 6765 6770 6775 6780 6785 6790 6795 6800 6805 6810 6815 6820 6825 6830 6835 6840 6845 6850 6855 6860 6865 6870 6875 6880 6885 6890 6895 6900 6905 6910 6915 6920 6925 6930 6935 6940 6945 6950 6955 6960 6965 6970 6975 6980 6985 6990 6995 7000 7005 7010 7015 7020 7025 7030 7035 7040 7045 7050 7055 7060 7065 7070 7075 7080 7085 7090 7095 7100 7105 7110 7115 7120 7125 7130 7135 7140 7145 7150 7155 7160 7165 7170 7175 7180 7185 7190 7195 7200 7205 7210 7215 7220 7225 7230 7235 7240 7245 7250 7255 7260 7265 7270 7275 7280 7285 7290 7295 7300 7305 7310 7315 7320 7325 7330 7335 7340 7345 7350 7355 7360 7365 7370 7375 7380 7385 7390 7395 7400 7405 7410 7415 7420 7425 7430 7435 7440 7445 7450 7455 7460 7465 7470 7475 7480 7485 7490 7495 7500 7505 7510 7515 7520 7525 7530 7535 7540 7545 7550 7555 7560 7565 7570 7575 7580 7585 7590 7595 7600 7605 7610 7615 7620 7625 7630 7635 7640 7645 7650 7655 7660 7665 7670 7675 7680 7685 7690 7695 7700 7705 7710 7715 7720 7725 7730 7735 7740 7745 7750 7755 7760 7765 7770 7775 7780 7785 7790 7795 7800 7805 7810 7815 7820 7825 7830 7835 7840 7845 7850 7855 7860 7865 7870 7875 7880 7885 7890 7895 7900 7905 7910 7915 7920 7925 7930 7935 7940 7945 7950 7955 7960 7965 7970 7975 7980 7985 7990 7995 8000 8005 8010 8015 8020 8025 8030 8035 8040 8045 8050 8055 8060 8065 8070 8075 8080 8085 8090 8095 8100 8105 8110 8115 8120 8125 8130 8135 8140 8145 8150 8155 8160 8165 8170 8175 8180 8185 8190 8195 8200 8205 8210 8215 8220 8225 8230 8235 8240 8245 8250 8255 8260 8265 8270 8275 8280 8285 8290 8295 8300 8305 8310 8315 8320 8325 8330 8335 8340 8345 8350 8355 8360 8365 8370 8375 8380 8385 8390 8395 8400 8405 8410 8415 8420 8425 8430 8435 8440 8445 8450 8455 8460 8465 8470 8475 8480 8485 8490 8495 8500 8505 8510 8515 8520 8525 8530 8535 8540 8545 8550 8555 8560 8565 8570 8575 8580 8585 8590 8595 8600 8605 8610 8615 8620 8625 8630 8635 8640 8645 8650 8655 8660 8665 8670 8675 8680 8685 8690 8695 8700 8705 8710 8715 8720 8725 8730 8735 8740 8745 8750 8755 8760 8765 8770 8775 8780 8785 8790 8795 8800 8805 8810 8815 8820 8825 8830 8835 8840 8845 8850 8855 8860 8865 8870 8875 8880 8885 8890 8895 8900 8905 8910 8915 8920 8925 8930 8935 8940 8945 8950 8955 8960 8965 8970 8975 8980 8985 8990 8995 9000 9005 9010 9015 9020 9025 9030 9035 9040 9045 9050 9055 9060 9065 9070 9075 9080 9085 9090 9095 9100 9105 9110 9115 9120 9125 9130 9135 9140 9145 9150 9155 9160 9165 9170 9175 9180 9185 9190 9195 9200 9205 9210 9215 9220 9225 9230 9235 9240 9245 9250 9255 9260 9265 9270 9275 9280 9285 9290 9295 9300 9305 9310 9315 9320 9325 9330 9335 9340 9345 9350 9355 9360 9365 9370 9375 9380 9385 9390 9395 9400 9405 9410 9415 9420 9425 9430 9435 9440 9445 9450 9455 9460 9465 9470 9475 9480 9485 9490 9495 9500 9505 9510 9515 9520 9525 9530 9535 9540 9545 9550 9555 9560 9565 9570 9575 9580 9585 9590 9595 9600 9605 9610 9615 9620 9625 9630 9635 9640 9645 9650 9655 9660 9665 9670 9675 9680 9685 9690 9695 9700 9705 9710 9715 9720 9725 9730 9735 9740 9745 9750 9755 9760 9765 9770 9775 9780 9785 9790 9795 9800 9805 9810 9815 9820 9825 9830 9835 9840 9845 9850 9855 9860 9865 9870 9875 9880 9885 9890 9895 9900 9905 9910 9915 9920 9925 9930 9935 9940 9945 9950 9955 9960 9965 9970 9975 9980 9985 9990 9995 9999

¹ βιουλομένῳ L: βιουλόνῳ K: βιουλομένοις M: 2 post εἶποι addit δτι L: 30 ην (ante Σωκράτης) οὐν. L: 4 λέγῃ LK: Ελθῃ M: εἰπη τ δτε om. primitus L: 35 χρόνος 5 τὸν μὲν ὑποκεῖσθαι τὸν δὲ t: 6 δφλησκάνειν K: 7 δφλησκάνειν M: 8 φασὶν KM: 9 τὸν μὲν ὑποκεῖσθαι τὸν δὲ t: 10 τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 11 οὐν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 12 τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 13 τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 14 εἰ τῇ εἶη M: 15 ἀπαραλάκτως, ἐπεὶ δὲ M: 16 εἰ τῇ εἶη L: 17 κατηγορεῖσθαι L: 18 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 19 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 20 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 21 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 22 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 23 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 24 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 25 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 26 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 27 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 28 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 29 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 30 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 31 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 32 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 33 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 34 διανοιαστολὴν τὸν μὲν διανοιαστολὴν τὸν δὲ t: 35 δια

(τὸ γὰρ ‘ποτέ’ ὡς μᾶλλον κακουργηθῆναι δυνάμενον σιωπῶ), τὸ ‘ἡν’ ἐπί τῷ 3^ο
 τινος ὑπάρχεως οὐ χρόνου φέρω, ὅτι ἡν φέρε εἰπεῖν αἰών τῇ ἀλλαι τινὲς
 οὐσίαι θεῖαι. καὶ ὁιρθοῦμαι τὴν ἀσθένειαν τῆς φωνῆς τοιῷδε τρόπῳ,
 ἐπειδὴ τὸ ‘ἡν’ ἐν μὲν εστὶ κατὰ τὴν φωνήν, τῷ δὲ λόγῳ οὐχ ἐν· ση-
 5 μαίνει μὲν γὰρ καὶ τὴν ὑπάρξειν οὐ ἀν κατηγορῆται πράγματος, σημαίνει
 δὲ καὶ χρόνου τι μόριον τὸ παρεληλυθέν· ὅσον μὲν οὖν αὐτοῦ ὑπάρξειν
 δηλοῖ, τοῦτο λαμβάνω, ὅσον δὲ χρονικὸν τμῆμα οὐκέτι ὥσπερ οὖν καὶ εἰ
 ἐπὶ τοῦ ‘ἔστι’ τὸ μέν φασι σημαίνειν τὸ ἀδιάστατον, δ καὶ ἐπὶ θεοῦ κατη-
 γορεῖται, τὸ δὲ χρόνου μέρος, καίτοι τῆς φωνῆς αὐτῆς καθ’ αὐτὴν τὸ
 10 τμῆμα τοῦ χρόνου σημαίνούσης, δικαίως ἐκ τῶν ὑποκειμένων καθ’ ἴν ταντη-
 γορεῖται τὴν διαστολὴν τῶν σημαίνομένων ἐποιησάμεθα, οὕτω φημὶ καὶ
 ἐπὶ τοῦ ‘ἡν’, ἐπεὶ σημαίνει καὶ χρόνον καὶ ὑπάρξειν, ὅταν λέγω ὅτι ‘ἡν
 διτε οὐκ ἡ χρόνος’, τὸ ‘ἡν’ ὑπάρχεως τινος οὐ χρόνου κατηγορῶ. δυνα-
 τὸν δὲ καὶ τὰς καταγελάστους ταύτας κακοπράγματούς ἐκφεύγειν λέγοντας 30
 15 ‘οὐκ ἡν ἀεὶ χρόνος’. δυνατὸν μὲν οὖν ἡν ἐπὶ πλεῖον τὸ ἀνόητον τῶν
 τοιούτων λόγων ἐλέγχαι, ἀλλ’ ὡς ἐν παρεχθέσει ίκανά καὶ ταῦτα.

Τὸ δὲ λέγειν ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐν χρόνῳ γίνεται, καὶ τοῦτο φεῦ-
 δοις· γινόμενον δὲ λέγω πᾶν ἀπλῶς τὸ πρότερον μὲν μὴ οὐν, ὥστερον δὲ
 οὐν. ὅτι δέ εἰσι τοιαῦτα μυρία, αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς τελευταίοις
 20 ταῦτης τῆς πραγματείας δείκνυσι· τοιαῦτα δέ εστὶ τὰ σημεῖα αἱ ἀφαί, καὶ
 οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰδῆ πάντα· ἀχρόνως γὰρ καὶ ἐγγίνεται τοῖς ὑπο-
 κειμένοις καὶ ἀπογίνεται. καὶ ἄλλως εἰ καὶ μὴ ἀπλῶς τὸν χρόνον γίνε-
 30 σθαι φασιν, ἀλλ’ οὖν τινὰ χρόνον γίνεσθαι οὐκ ἀρνήσονται, οἵνον τὸν δὲ ἀνθρωπὸν
 25 γίνεσθαι φασι· καὶ δῆλον ἐξ ὧν καὶ φθείρονται πάντα τὰ μερικά. ἐπεὶ
 οὖν γίνεται ἡδε ἡ ἡμέρα ἡ, ὅδε ὁ ἐνιαυτός, δεῖ πάντως ἐν χρόνῳ γίνεσθαι·
 εἰ γε πᾶν ἀπλῶς τὸ γινόμενον ἐν χρόνῳ γίνεται· δέοι οὖν ἄλλον εἶναι χρό-
 νον ἐν ᾧ ἡ ἡμέρα γενήσεται· ἔσονται οὖν ἀμαρτία δύο χρόνοι, οἵνον ἡμέραι
 δύο. καὶ τίς ἡ πρὸς ἄλληλα αὐτῶν διαφορά; ἀλλὰ ταῦτα καὶ λέγειν γέλωτος
 30 ἕξι, ὅτι δέ οὐ δέδειται ἐξ ἀνάγκης ἀδιος οὖσα ἡ κίνησις, ίκανῶς ἐν
 ταῖς σχολαῖς τοῦ διδόνου τῆς πραγματείας ἐδείξαμεν..

1 πότε libri	κακουργηθεῖναι	M	τὸ ἡν LKM:	τὸ δὲ ἡν t	2 αἰών M:
αἰών K	5 κατηγορεῖται	KM	6 παρεληλυθές	K: παρελελυθές LM: παραλελυθές;	t οὖν LK: γὰρ Mt
			7 τούτων Mt	οὐκέτι λαμβάνω L	8 τὰ μέν φασιν
					σημαίνει τὸ διάστατον K
			9 τὸ δὲ Lt: τοῦ δὲ KM	γρόνου K: τοῦ χρόνου L:	
			χρόνου τὸ M: χρόνοι τὶ t	κατ’ αὐτὴν M	11 ἐπανιστάμεθα K
					13 τὸ ἡν
			Mt: τὸ τῆς K: τὸ ἡν ἐπὶ (καὶ ἐπὶ rursum delevit) L		14 μετάγελάστους; K
15. 16 τῶν τοιούτων LK: τούτων τῶν Mt			16 ἐξελέγχαι L	παραβάσει K	
18 μὴ om. superser. L			19 τοιαῦτα LK: ταῦτα Mt	μόρια L	20 εἰσι L
καὶ om. Mt					22 ἀπογινομένοις L
21. 22 ὑποκειμένος errore typogr. t			24 μὲν γίνεσθαι ἀπλῶς Mt		25 φύγον-
23 ἀλλ’ οὐν—ἀρνήσονται in erasis L			28 μὲν γίνεσθαι ἀπλῶς L		ται M
26 ἡδε (LKM)t			29 καὶ (ante λέγειν) om. L		30 ἔξιον L.
			31 πραγματίας M		

'Αλλ' ἐπανιτέον διὸν ἐξέβημεν. διαιτῶν τοὺς περὶ τοῦ ἀπείρου λόγους π. 3ν
 ὁ Ἀριστοτέλης, διαιρεσιν τῶν ὄντων παραδίδωσι τοιαύτην. τῶν ὄντων, φησί,
 τὰ μὲν ἔστι δυνάμει τὰ δὲ ἐνεργείη, καὶ τῶν δυνάμει τὰ μὲν οὐτως ἔστιν 10
 ὡς δύνασθαι ποτε ὅλα δι' ὅλων ἐκβῆναι εἰς ἐνέργειαν καὶ παντελῶς ἀπο-
 5 λέσαι τὸ δυνάμει, τὰ δὲ ὡς μηδέποτε τελείως ἀπόλλυσι τὸ δυνάμει, ἀλλ' ἐν
 τούτῳ οὐδίσιωται ἐν τῷ δεῖ δυνάμει εἶναι. παράδειγμα τοῦ μὲν προτέρου
 δυνάμει γραμματικὸς γενόμενος ἐνεργείη, τοῦ δὲ δευτέρου, ὡς ὅταν λέγω-
 μεν δυνάμει εἶναι τὴν ὅλην πάντα· τοῦτο γάρ οὐδέποτε ὅλη δι' ὅλης
 10 ἐνεργείᾳ γίνεται, ὥστε μηκέτι μηδὲν ἔχειν δυνάμει· καν γάρ ἐν εἰδός δέξη-
 ται, τὰ ἄλλα πάντα δυνάμει ἔστι. παλιν τῶν ἐνεργείᾳ τὰ μὲν οὐτως ἔστιν
 ὡς ὅλα δι' ὅλων ἀπολαβεῖν τὴν ἐνέργειαν, οἷον ὁ ἐνεργείᾳ ἀνθρωπος, τὰ 15
 δὲ οὐτως ὥστε κατὰ μέρος ἀπολαμβάνειν τὴν ἐνέργειαν, ὥσπερ λέγομεν
 τὴν ἡμέραν ἐνεργείᾳ παρεῖναι καὶ τὸν ἀγῶνα, οὐ τῷ ἀμα ὅλην εἶναι τὴν
 ἡμέραν, ἀλλὰ τῷ κατὰ μέρος, ὅμοιας καὶ τὸν ἀγῶνα τῷ πυγμῇν εἶναι τῇ
 20 πάλην τῇ ἄλλον τινὰ ἄθλον. τούτων οὐτως ὄντων διτι μὲν κατὰ μέγεθος
 οὐκ ἔστι τὸ ἀπειρον σῶμά τι διὸ ἀδιεξίτητον τῷ μεγέθει, ίκανῶς δέδεικται,
 25 ἔστι δὲ τὸ κατὰ διαιρεσιν καὶ τὴν ἀντεστραμμένην ταύτη πρόσθεσιν ἀπειρον.
 φαμὲν γάρ τὰ συνεχῆ δυνάμει ἐπ' ἀπειρον εἶναι διαιρετά, οὐχ οὐτως
 δὲ δυνάμει ὥσπερ τὸν χαλκὸν λέγομεν δυνάμει ἀνδριάντα εἶναι ἐσόμενόν ποτε 30
 ἐνεργείᾳ ἀνδριάντα· οὐ γάρ ἀν γένοιτο ποτε ἀπειρον ἐνεργείᾳ. ἐπὶ μὲν γάρ
 τοῦ χαλκοῦ καὶ τοῦ ἀνδριάντος παύεται ἡ δύναμις ἀπελθούσῃς τῇς ἐνεργείας·
 ὁ γάρ γενόμενος ἀνδριάς οὐκέτι ἔχει δύναμιν ἀνδριάς γενέσθαι· λέγεται γάρ
 35 ἐπὶ τῶν τοιούτων τὸ δυνάμει πρὸς τὸ ἐνεργείᾳ· διότεροι οἱν τε τὸ δυνάμει
 προελθεῖν εἰς τὴν ἐνέργειαν εἰς τὴν καὶ λέγεται, ἐφ' ὧν δὲ τὸ εἶναι ἐν
 τούτῳ ἔστιν ἐν τῷ δυνάμει εἶναι, ἀδόνατόν ποτε προελθεῖν εἰς τὴν τοιαύ-
 την ἐνέργειαν, ὡς ἀποβαλεῖν πάντη τὸ δυνάμει. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῇς ὅλης
 40 ἔχει· λέγεται γοῦν πάντα δυνάμει εἶναι, ἀλλ' οὐδέποτε πρόεισιν εἰς τὴν
 τοιαύτην ἐνέργειαν, ὡς πάντη τὸ δυνάμει ἀφανίσαι. ὠσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ
 ἀπείρου ἔχει· λέγεται γάρ τὸ μέγεθος ἐπ' ἀπειρον εἶναι διαιρετόν, οὐχ
 45 ὡς ἐκβησιμένου ποτὲ τούτου, ἀλλ' ὡς αἱ ἐν γενέσει θεωρουμένου. ταῦτον

1 διαιτῶν L fort. τοῖς—λόγοις cl. p. 456, 13. 16. 464, 22. at cf. p. 130, 32. 310, 5.
 368, 29 (259, 19) τοῦ om. L 2 φησὶ om. L 3. 4 ἐνεργείᾳ—ἐκβῆναι εἰς
 om. K 5 τὸ δὲ M τελίως M ἀπολλύσει (sic) Mt 6 τοῦτο M εἶναι
 om. Mt 7 γραμματικὸς fortasse iterandum 7. 8 λέγομεν K et ante corr. M
 10 οὖτω M 11. 12 οἱον δ ἐνεργείᾳ—ἀπολαμβάνειν τὴν ἐνέργειαν L: om. K: τὰ δὲ μὴ
 οὖτως supplent M²t 13 παρῆναι M 14 τῷ utrobique LK: τὸ Mt πιγμήν M
 15 πᾶλην t: πᾶλιν LKM 17 ἀντιτεταγμένην I. ταύτη (cf. p. 473, 10. 479, 17) t: ταύτην
 LKM 18. 24 οὐχ οὖτως—λέγεται pleraque ad verbum ex Themist. p. 238, 29 sqq.
 18 οὖτω t 20 τὸ ἀπειρον ποτὲ L γάρ (post μὲν) om. K 22 λέγεται] λήγει L
 23 τοιούτων τῷ δυνάμει πρὸς τῷ ante corr. M πρὸς τὴν ἐνέργειαν Themistius τῷ
 δυνάμει (altero loco) libri: αὐτῷ Themistius: fort. τῷ δυνάμει 24 προσελθεῖν K
 25 ἀδόνατον ἀνελθεῖν ποτὲ L 26 ἀποβαλεῖν K 27 τὴν om. L 28 τὸ LK:
 τῷ Mt ἀφανίσαι I.: ἀφανίσαι K: ἀφανίσαι M: ἀφανήσαι t 29 λέγετε K
 30 ποτὲ om. L

οῦν τὸ δύναμις καὶ ἐνεργείᾳ ἐπὶ τοῦ ἀπείρου, ἀλλ' ἐνεργείᾳ οὐτως, ὥσπερ π. 3°
 φαμὲν ἐνεργείᾳ εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ἡμέραν, οὐ τῷ πᾶσαν ἐκβεβηκέναι, 20
 ἀλλὰ (τῷ) κατὰ μέρις γίνεσθαι. οὗτως οὖν καὶ τὸ ἄπειρον ἐνεργεῖαι, ὡς ἀεὶ⁵
 μέν τι μέρος αὐτοῦ παρεῖναι, ἀεὶ δὲ τοῦ ληφθέντος ἔξω δύνασθαι λαβεῖν
 π. 5 ἕπερν. εἰ τις οὖν ἐντελέχεια οὗτως βούλεται εἶναι τὸ ἄπειρον, ὡς εἰδός τι
 ὃν καὶ μορφὴν καὶ πᾶν εἰληφθεῖ, οὐτος οὐδὲν ἄλλο τῇ πέρας ζητεῖ τοῦ
 ἀπείρου, μᾶλλον δὲ φθοράν· εἰ γάρ τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετὸν ὅλον ἀμα
 παρεῖναι βούλεται τῷ μεγέθει, ὡς μηδὲν ὑπολείπεσθαι ἔτι δὲ δύναται διαι-
 ρεθῆναι, ἔφειρας τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν· οὐ γάρ ἔστιν δλως ἔτι διαιρε-
 10 τὸν. ὥστε τῇ τοιαύτῃ ἐντελέχεια φύορά ἔστι τοῦ οὐ ἔστιν ἐντελέχεια, 25
 τοῦτο δὲ ἀδύνατον· πᾶσα γάρ ἐντελέχεια σφύζειν δεῖται τὸ ὑποκείμενον.
 ὥσπερ τοίνυν τὴν τοῦ κινητοῦ ἐντελέχειαν, τῇ κινητόν, φυλάττουσαν ἐπι-
 δείκνυμεν τὴν δύναμιν τοῦ κινεῖσθαι, οὗτως τῇ ἐντελέχεια τοῦ ἀπείρου καὶ
 τελειότης τὸ δύνασθαι δεῖ προσωτέρω ιέναι καὶ μὴ ἐπιλιπεῖν. εἰ δὲ παύ-
 15 σιντό ποτε τῇ δύναμις αὐτῆς, παύσεται παραγρήμα καὶ τὸ ἄπειρον εἶναι
 καθάπερ γάρ οἵς ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἰναί ἔστι, ταῦτα παυόμενα τοῦ γίνε-
 σθαι οὐδὲν ἔστιν ἔτι, ὡς ὁ ἀγῶν καὶ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ὁ χρόνος καὶ τῇ φλόξῃ, 40
 οὗτως ὃν ἐν τῷ δύνασθαι, ταῦτα ἀπολέσαντα τὸ δύνασθαι συναπόλλυσιν
 εὐθὺς καὶ τὸ εἶναι. ἐὰν οὖν, λεγόντων ἡμῶν διὰ δύναται τὸ μέγεθος ἐπ'
 20 ἄπειρον διαιρεῖσθαι, ἐνεργείᾳ τις ἐκβεβηκέναι τὸ ἄπειρον τοῦτο βούλοιτο,
 εὐθὺς ἔφειρε τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν. τὸ γάρ ἄπειρον οὐδέποτε ἀπο-
 περατοῦται· εἰ γάρ ἀποπερατώσεις τὰς τομάς, πεπερασμένας οὐχ ἄπείρους
 ἐποιήσας. οὐ γάρ φαμεν εἰς ἄπειρα διαιρετὸν εἶναι τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἐπ'
 25 ἄπειρον διαιρετόν, ταῦτα δὲ πλεῖστον διαφέρει· τὸ μὲν γάρ εἰς ἄπειρα διαι-
 ρεῖσθαι ἀδύνατον (αὐτὸς γάρ ἔχοτού ἔστιν ἀναιρετικόν· εἰ γάρ διέρρηται, 45
 οὐκ εἰς ἄπειρα πάντως· διεξελθεῖν γάρ τὸ ἄπειρον ἀδύνατον, πᾶν δὲ τὸ
 διειστητὸν εὐθὺς καὶ πεπερασμένον. καὶ ἄλλως εἰ εἰς ἄπειρα διαιρεῖται·

1 ἐνεργείᾳ εἶναι ἐπὶ Mt δύναμις (sic) K 2 οὐ τῷ] οὗτω M 3 τῷ
 addidit 4 παρῆναι (item v. 8) et λειψθέντος M 5. 19 εἰ τις—εὐθὺς καὶ τὸ εἶναι]
 cf. Themist. p. 239,11 sqq. 5 ἐντελέχεια KM 6 εὐλέπθαι libri (certe Mt)
 οὗτος Lt: οὗτως compend. M: οὗτως K 8 μηδὲν t: μηδὲ LKM δύνατο t
 9 ἔφθειρε (cf. v. 21) recte t: an v. 8 βούλει cl. p. 461,16? οὐ γάρ ἔστιν δλως ἔτι
 διαιρετὸν om. Mt 10 ἐντελέχεια (post τοιαύτη) et v. 11 ἐντελέχει (post γάρ) M
 οὐ] οὐ M: οὖν L 12 ἐντελέχειαν K τῇ] η M 13 ἐντελέχειαν primi-
 tus K 13. 14 τοῦ ἄπειρου καὶ τελειότης in erasis K 14 τελειότης τῷ M

προσω M: προσωτέρων t 14. 15 δὲ παύσητο K: δὲ παύσαιτο
 Themistius 15 αὐτῆς K: αὐτῆς (sic) compend. M: αὐτῇ (L)t καὶ τῷ] τοῦ καὶ
 Thenistii libri (τὸ καὶ εοι. Spengel) 16 ἐν τῷ γενέσθαι KM 18 ὃν τὸ
 εἶναι L: ὃν M: οὖν t: οἵς τὸ εἶναι Themistius 18. 19 ἐν τῷ δύνασθαι—λεγόντων om. Mt
 18 συναπόλλυσιν L: δύναπόλλυσιν K 19 ἡμῶν LKM: ἡμῖν t 20 τοῦτο K: om. LMt
 21 τὸ γάρ ἄπειρον bis scripsit semel expunxit L 21. 22 ἀποπερατοῦται scripsi: ἀπο-
 περασμέναι libri 22 ἀποπερατώσεις Mt: ἀποπερατώσεις LK 23 ἄπειρον L
 23. 24 διαιρετόν εἶναι· γάρ εἰς ἄπειρα om. K 25 αὐτὸς κτλ.] cf. Themist. p. 240,5 sqq.
 ἔστιν ἀναιρετικόν L: ἔστιν αἱρετικόν K: ἔστι διαιρετικόν Mt διείρηται M 26 εἰ
 πᾶν δὲ L 27 διειστητόν K εἰ om. L

καὶ σύγκειται ἐξ ἀπείρων, τὸ δὲ ἐξ ἀπείρων συγκείμενον ἀπειρον· τοῦτο ^π 3^v
 δὲ ὅτι ἀδύνατον εἶναι, ἀρτίως ἐπαυσάμεθα λέγοντες), τὸ δὲ διαιρεῖσθαι ἐπ'
 ἀπειρον οὐδὲν κωλύει ἀεὶ δυναμένου τέμνεσθαι τοῦ λειπομένου. δυνατὸν
 δὲ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ θεωρεῖσθαι ἐπὶ τοῦ ἀπείρου οὖτας, ὡσπερ
 5 καὶ ἐπὶ τοῦ δυνάμει ἀνδριάντος καὶ τοῦ ἐνεργείᾳ· ὅτε γὰρ μήπω ἔρχεται ^π 50
 διαιρεῖσθαι, οὖτας ἐστὶ δυνάμει ἐπ' ἀπειρον διαιρετόν, ὡς ὁ χαλκὸς δυνάμει
 ἀνδριάς, ὅταν δὲ ἀρχὴν λάβῃ ἡ διαιρεσίς, τότε γίνεται ἐνεργείᾳ ἐπ' ἀπει-
 ρον διαιρετόν, ὡς ὁ χαλκὸς ἐνεργείᾳ ἀνδριάς· πλὴν οὐχ ἄμα ὡς ἐπὶ τοῦ
 χαλκοῦ τὸ ἐνεργείᾳ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ὥλης,
 10 τιῷ κατὰ μέρος παρεῖναι. μηδὲν οὖν ζητείτω τὴν ἐντελέχειαν τοῦ ἀπείρου
 τοιαύτην φύσιν καὶ οἰκίας, ἀλλ', ὡς εἰπον, ὡς τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς
 ἡμέρας· οὐ γὰρ ὡς ἀθρόαν, οὐδὲ ὡς ἄμα δυναμένην γενέσθαι τὴν διαι- ^π 4^r
 ρεσίν, ἀλλ' ὅτι γίνεται ἀπὸ μέρους, τοῦ ὑπολειπομένου ἀεὶ δυναμένου διαι-
 ρεθῆναι. οὖτως δὲ καὶ ἡ ἐπ' ἀπειρον τοῦ ἀριθμοῦ αὔξησις τιῷ ἀεὶ δύνα-
 15 οθαι μείζονα τοῦ ληφθέντος λαβεῖν ἀριθμόν, καὶ τὸν ἀεὶ λαμβανόμενον
 πεπερασμένον εἶναι. εἰ δὲ βούλει ἐπ' ἀπειρον αὔξεσθαι τὸν ἀριθμόν, ὡς
 διεξελθεῖν ἐνεργείᾳ τὴν ἐπ' ἀπειρον αὔξησιν, ἔφθειρας εὐθὺς τὸ ἀπειρον
 στήσας γὰρ τὴν αὔξησιν, πέρας τιῷ ἀπειρῷ ἐπέθηκας. οὐ μόνον δὲ ἐν τῷ
 ἀριθμῷ ἔστι τὸ κατὰ τὴν αὔξησιν ἀπειρον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς μεγέθεσιν, ^π 5
 20 οὐχ οὖτας ὥστε παντὸς ὑπερβαλεῖν μεγέθους τὸ αὐξανόμενον (τοῦτο γὰρ
 ἀδύνατον· ἀδύνατον γὰρ σῶμά τι μεῖζον τοῦ κόσμου γενέσθαι!), ἀλλ' εἰ ἡ
 αὔξησις γένοιτο ἀντεστραμμένως τῇ διαιρέσει. ἐὰν γὰρ πεπερασμένην
 εὐθεῖαν λαβὼν διχοτομήσω, εἴτα ἐπὶ θάτερον χωρήσω τῇ διαιρέσει, ἐφ'
 25 δύον τέμνων θάτερον προστίθημι τῷ λοιπῷ, καὶ ὡσπερ ἡ θατέρου μορίου
 διαιρεσίς ἐπ' ἀπειρον γίνεται, οὖτας καὶ ἡ θατέρου αὔξησις ἐπ' ἀπειρον
 προέσιν, ἀλλ' ἀντεστραμμένως· δ γὰρ ἀφαιροῦμεν ἔκεινον, προστίθε- ¹⁰
 μεν τῷ λοιπῷ. καὶ οὖτας οὕτε ἡ αὔξησις λήγει μείζων παντὸς γινο-
 μένη, ἀλλ' οὐδὲ τοσούτην δύο τοῦ διαιρουμένου μεγέθους· ἀεὶ γὰρ
 καταλιμπάνεται τι μέγεθος, δ ἦν μόριον τοῦ δύο, δ τὴν διαιρεσιν ἐπι-
 30 δέχεται.

1 συγκείσεται L	τὸ δὲ ἀπείρων M	3 ἀπειρον M	δυναμένου τέμνεσθαι LK Themistius: τεμνομένου δύνασθαι M: τέμνεσθαι δυναμένου τ
4 καὶ τὸ τῷ L	ἐνεργείᾳ] γεωργεία M	5 δὲ γὰρ κτλ.] cf. Themist. p. 239,	τοῦ λοιποῦ τ
28 sqq.	μήποτε L	6 διαιρετόν LK: δυνάμει Mt	7. 8 ὅταν—ἐνεργείᾳ ἀν-
•ut saepe et δυνάσθαι M	7 λάβει ante corr. M	10 τῷ Kt: τὸ LM	δριάς om. L
μηδὲν κτλ.] Themist. p. 240,9 sqq.	15. 16 καὶ τὸν ἀεὶ—τὸν ἀριθμόν om. Mt	11 οἰκείας M	παρῆναι M
ώς] ἀλλὰς K: ἀλλ' ὡς M	16 εἰδευούλει K	12 ἀθρῶν M	14 αὔξησις
•ut saepe et δυνάσθαι M	ώς LKM: ὡς τῷ t	15 λαμβανό-	18 προσέ
L: λαμβανόμενος K	20 ἀλλ' οὐχ οὖτας ὥστε ἀπολαβεῖν (om. παντὸς) L	μενον L:	θηκας Mt
23 ἐπὶ θάτερον L: ἐπιθάτερα K: ἐπεὶ θάτερον M: ἐπειδὴν θάτερον t	23 οὗτας t	26 ἀφεροῦμεν M	27 ἡ
24 προστιθῶ τ καὶ om. t	26 οὗτας t	27 οἱ om. K	παντὸς γινομένη LKM: οὗτε τὸ αὐξάνεται μείζον μείζον
παντὸς γίνεται μεγέθους coniecit t: malis οὗτε μεῖζον παντὸς γίνεται μέγεθος εἰ τοῦ αὐτῷ	28 δύο t	29 μέγεθος] μεθ' (sic) M	παντὸς γινομένην μεγέθει

Όλως δὲ φανερὸν δτι ἀδύνατον τὸ ἄπειρον ἀμα λέγειν σῶμα ^{π 4r}
 καὶ τόπον τινὰ εἶναι τοῖς σώμασιν. ἀδύνατον, φησί, τὸν ὑποτιθέ-
 μενον σῶμα ἄπειρον εἶναι, ἀμα καὶ φυσικὸν ἐκάστῳ τῶν σωμάτων ὑπο-
 τίθεσθαι τόπον. εἰ τοίνυν πρόδηλος ἐκάστου τῶν φυσικῶν σωμάτων ὁ τό-
 πος, ἀδύνατον ἄρα ἄπειρον εἶναι σῶμα. δτι δὲ ἀδύνατον παντὸς φυσικοῦ ^{π 5}
 σώματος ἐν τόπῳ ὅντος ἄπειρον εἶναι σῶμα, ἐφεῆς δείκνυσιν.

p. 205b28 Ἀδύνατον δὲ η ἀπαν ὄποτερονοῦν η τὸ ἡμισυ ἐκάτερον
 πεπονθέναι.

Ἀδύνατον, φησίν, δλον τὸ ἄπειρον ὄποτερονοῦν εἶναι η δλον βαρὺ η
 10 δλον κοῦφον, η τὸ ἡμισυ αὐτοῦ ἐκάτερον πεπονθέναι, τουτέστιν ἐκάτερον
 τῶν ἡμίσεων ἐκάτερον τῶν παθῶν πεπονθέναι, καὶ τὸ μὲν βαρὺ εἶναι τὸ
 δὲ κοῦφον.

p. 205b29 Πῶς γὰρ διελεῖς; η πῶς τοῦ ἄπειρου ἔσται τὸ μὲν ἄνω
 τὸ δὲ κάτω, η ἔσχατον καὶ μέσον;

15 Εἰ γὰρ ὅλως ἀφορίσεις τοῖς τόποις τὰ τοῦ ἄπειρου μόρια, εὐθὺς αὐτὸς
 καὶ πεπερασμένον ποιεῖς· πῶς γὰρ οἶόν τε τοῦ ἄπειρου τὸ μὲν ἄνω εἶναι
 τὸ δὲ κάτω; πόθεν γάρ που τὸ ἄνω; δμοίως δὲ καὶ τὸ κάτω. καὶ ἄλλως
 εἰ ἔξει τὸ ἄνω, εὐθὺς καὶ ἔσχατον ἔξει καὶ μέσον· τὸ γὰρ ἄνω καὶ κάτω
 ἔσχατα, μέσον δὲ τὸ ὑπὸ τούτων περιεχόμενον, δ δὲ μέσα καὶ ἔσχατα
 20 ἔχει, οὐχ ἄπειρον.

p. 205b31 Ἐτι πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἐν τόπῳ.

Ἐτερον ἐπιχείρημα. εὶ πᾶν σῶμα, φησίν, ἐν τόπῳ, τόπου δὲ διαφοραὶ ^π
 αἱ εἰρημέναι εἰ, ἀνάγκη καὶ τὸ ἄπειρον κατὰ τούτους διηρῆσθαι τοὺς τόπους,
 τοῦτο δὲ ἀδύνατον· εὐθὺς γάρ πεπεράνθαι τοῦτο ἀνάγκη. ἀδύνατον ἄρα
 25 σῶμα ἄπειρον εἶναι.

1 τὸ om. L at cf. p. 452,11 λέγειν ἀμα traicit L. 3 φυσικὸν (φησικὸν ut in proximis
 M) ἐκάστῳ τῶν LKM: ἐκάστου τῶν φυσικῶν t 4 πρόδηλος L: προδήλως (K)Mt
 5 ἄρα εἶναι ἄπειρον σῶμα L 7 η ἀπαν om. M 9. 10 ἀδύνατόν φησιν δλον τὸ
 ἄπειρον—πεπονθέναι K: om. LMt 11 καὶ om. L 13 καὶ πῶς γὰρ L διελεῖς;
 L: διελεῖς K: διελῆς Mt 14 καὶ μέσον] η μέσον Aristotelis vulgata 15 ἀφορί-
 σαις L τὰ τοῦ K et corr. L: τη τοῦ primitus L: τούτου Mt 17 γάρ που] γάρ
 ποι t τὸ (post καὶ) ex τῷ corr. M 18 ante ἔσχατον tres literae erasae L
 22 πᾶν φησι σῶμα L τόπου] τούτου L 23 τούτους LK: τοὺς Mt διηρεῖσθαι
 K: διαιρεῖσθαι L τοὺς LKM: τούτους t 24 πεπεράνθαι αὐτὸ ἀνάγκη L
 24. 25 ἀδύνατον ἄρα σῶμα ἄπειρον εἶναι om. t

p. 205 b 35 Ἀπλῶς δ' εἰ ἀδύνατον τόπον εἶναι ἄπειρον, ἐν τόπῳ μὲν 4^r
δὲ πᾶν σῶμα, ἀδύνατον ἄπειρον εἶναι τι σῶμα.

Τρίτον ἐπιχείρημα. ἀδύνατον, φησί, τὸν τόπον ἄπειρον εἶναι· πᾶς γάρ 20
τόπος περατοῦ τὸ ἐν τόπῳ καὶ περιέχει αὐτό, τὸ δὲ περατοῦν, μᾶλλον δὲ
5 οἶνει πέρας ὅν τοῦ ἐν αὐτῷ, οὐκ ἄπειρον. καὶ ἄλλως εἰ τόπων διαφοραὶ
τὸ ἄνω καὶ κάτω, ἀδύνατον εἶναι τόπον ἄπειρον· εἰ γάρ εἴη ὁποτεροσοῦν
ἄπειρος, οὐδὲ συγχωρήσει τῷ ἀλλῷ εἶναι. ἀδύνατον δὲ ἡ μόνον εἶναι τὸν
ἄνω ἡ μόνον τὸν κάτω· πῶς γάρ διλας ὁ ἄπειρος τόπος ἡ ἄνω λεχθῆ
ἡ κάτω; εἰ τοίνυν πεπερασμένοι οἱ τόποι, πᾶν δὲ σῶμα ἐν τόπῳ, πᾶν
10 ἄρα σῶμα πεπερασμένον.

35

p. 206 a 2 Ἄλλὰ μὴν τό γε ποῦ ἐν τόπῳ, καὶ τὸ ἐν τόπῳ ποῦ.

Τὸ τέταρτον ἐπιχείρημα. ἔστι δὲ συνεχὲς τοῖς πρὸ αὐτοῦ· ἐπειδὴ γάρ
ἔδεικεν διτὶ ἀδύνατον ἡ ἄνω ἡ κάτω εἶναι τὸ ἄπειρον, ἡ ἐν τινι τῶν ἄλλων
τόπων, ἵνα μήτις εἴπῃ διτὶ ἐν τούτοις μὲν οὐκ ἔστιν, ἐν τόπῳ δὲ ἀπλῶς
15 ἔστι, διὰ τοῦτο φησιν ἐν τούτοις διτὶ ἀνάγκη ἐφ' ὃν κατηγορεῖται τὸ
γένος, ἐπὶ τούτων καὶ τῶν εἰδῶν τι κατηγορεῖσθαι, καὶ ἔμπαλιν. ἔστι 40
δὲ γένος μὲν τὸ ἐν τόπῳ, εἰδὸς δὲ τὸ ποῦ· διταν γάρ εἴπω ποῦ, ώρι-
σμένον τινὰ τόπου σημαίνω, ἡ τὸν ἄνω ἡ τὸν κάτω.

p. 206 a 3 Εἰ οὖν μηδὲ ποσὸν οἶσν τε εἶναι τὸ ἄπειρον· πόσον γάρ
20 τι ἔσται, οἷον δίπηχυ ἡ τρίπηχυ.

Παραδείγματι τῷ τοῦ ποσοῦ κέχρηται. τὸ μὲν οὖν πρότερον ποσὸν 45
διευτόνως ἀναγνωστέον (σημαίνει γάρ τὸ τοῦ ποσοῦ γένος), τὸ δὲ δεύτερον
παροξυτόνως πόσον, ὡς 'νόθον', σημαίνει δὲ τὸ ωρισμένον ποσόν, οἷον
τὸ δίπηχυ ἡ τὸ τρίπηχυ, ὡς αὐτὸς εἴπεν. δὲ λέγει τοιοῦτον ἔστιν·
25 εἰ ἔκαστον, διπερ ἔχει γένος τι κατηγορούμενον, ἔξει καὶ τῶν εἰδῶν πάντως
τι τῶν ὑπὸ τὸ γένος κατηγορούμενον (οὐδὲν γάρ ἔστι χρῶμα, δὲ μὴ πάν-
τως ἡ λευκόν ἔστιν ἡ μέλαν ἡ τῶν ἄλλων τι τῶν τοῦ χρώματος εἰδῶν),
καὶ τὸ ἄπειρον, εἰ ἔσται ἐν τόπῳ, πάντως καὶ ἐν τινι τῶν τοῦ τόπου εἰδῶν 50

1 lemma om. KM δ' εἰ τι: δὲ (om. εἰ) L 3 τρίτον M ἄπορον M
5 ἐναυτὸ M 6 καὶ τὸ κάτω L 7. 8 τὸ ἄνω ἡ μόνον τὸ κάτω Mt
8 λεχθῆ (cf. Kühner, *Ausg. Gramm.* § 394, 2 sqq. Dindorf ad Scholl. recc. Aesch. Prom.
186) LK: λεχθῆ M: λεχθεῖ τι 9 τὸ πᾶν δὲ L 11 γε] τε K prius ποῦ om.
L: πᾶν (ita saepe scriptum pro πᾶν) M 12 συνεχῆς L 14 εἴποι L
15 ἔστι Lt: εἶναι KM 17 τὸ ποῦ] τόπου M 19 οἷον τ' τι 20 ἡ om. KM
21 τῷ] τὸ M 23 παροξυτόνως LK: διευτόνως (sic) M: βαρυτόνως τι πόσον, ὡς
νόθον KMt: τὸ μὲν ποσὸν γένος, τὸ δὲ πόσον εἰδός, τὸ δὲ δίπηχυ καὶ τὸ τοι-
αῦτα ἀτομα L οἷον] ὡς δν L 24 δὲ om. K λέγοι τι 25 εἰδῶν
om. K 25. 26 πάντων τι τῶν ὑπὸ τὸ γένος κατηγορουμένων L

ἔσται, οἷον ἡ ἄνω ἡ κάτω. ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον ἐν τινι τούτων εἶναι, ὡς ^π 4^τ
δέδεικται· οὐδὲ ἐν τόπῳ ἄρα δλως. ἀλλὰ μὴν πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ· ἀδύ-
νατον ἄρα ἀπειρον εἶναι τι σῶμα. ὥσπερ γάρ οὐδὲν ποσὸν οἰόν τε εἶναι, δ
μὴ πάντας πόσον τί ἔστι, φημι· δὲ δίπηχυ ἡ τρίπηχυ, οὗτως οὐδὲν ἐν
5 τόπῳ οἴόν τε εἶναι. δ μὴ ποῦ ἔστι, λέγω δὲ ποῦ, οἷον τὸ ἄνω ἡ τὸ
κάτω. δ οὖν μὴ ἐνδέχεται εἶναι ποῦ, τοῦτο οὐδὲ ἐν τόπῳ ἐνδέχεται
εἶναι. |

p. 206•9 Ὄτι δὲ εὶ μή ἔστιν ἀπειρον μηδὲ ἄλλως, πολλὰ ἀδύνατα ^π 4^τ
συμβαίνει, δῆλον.

10 Τὸ μὲν οὖν κατὰ μέγεθος ἀπειρον δέδεικται δτι οὐχ ἐνδέχεται εἶναι,
εὶ δὲ κατὰ ἄλλον, φησί, μηδένα τρόπον ἐνδέχεται εἶναι τὸ ἀπειρον, πολλὰ
ἀδύνατα συμβήσεται.

p. 206•12 Ὄταν δὲ διωρισμένων οὗτως μηδετέρως φαίνηται ἐνδέ-
χεσθαι, διαιτητοῦ δεῖ.

15 Ὄταν, φησί, καὶ τὸ μὴ εἶναι τὸ ἀπειρον εὔλογον φαίνηται, δμοίως δὲ
καὶ τὸ εἶναι, διαιτητοῦ τοῖς λόγοις δεῖ τὴν ἐν ἔχαστῳ ἀλήθειαν καὶ τὸ
ψεῦδος διακρίνοντος. καὶ δῆλον δτι πῶς μὲν ἔστι πῶς δὲ οὔ. εἰ γάρ
μὴ κατά τι μὲν ἦν τὸ ἀπειρον κατά τι δὲ οὔ, οὐκ ἀν ἐδόκει ἑκάτερος τῶν
λόγων ἔχειν τὸ εὔλογον.

20 p. 206•14 Λέγεται δὴ τὸ εἶναι τὸ μὲν δυνάμει τὸ δὲ ἐντελεχείᾳ, ¹⁰
καὶ τὸ ἀπειρον ἔστι μὲν προσθέσει ἔστι δὲ καὶ διαιρέσει.

Ἐντεῦθεν διαιτῇ τοῖς λόγοις, καὶ προλαμβάνει δτι τῶν ὄντων τὰ μὲν ¹⁷
ἔστι δυνάμει, τὰ δὲ ἐντελεχείᾳ, ώς πολλαχοῦ δέδεικται, καὶ δτι τὸ *(ἀπει-*
ρον) ἔστιν ἐν τοῖς μεγέθεσι κατὰ πρόσθεσιν καὶ διαιρέσιν, ἐν δὲ ἦν τῶν
25 τοῦ ἀπείρου σημανούμενων τὸ κατὰ πρόσθεσιν καὶ διαιρέσιν. ταῦτα προει-
ληφώς δείκνυσιν ἐφεξῆς πῶς μὲν ἔστι πῶς δὲ οὐχ ἔστι τὸ ἀπειρον, καί ²⁰

1 οἷον om. Mt 3 τι] τὸ M οὐδὲν scripsi: οὐδὲ libri 4 πόσον K: ποσὸν
L^{Mt} ἡ δίπηχυ ἡ L οὐδὲν scripsi: οὐδὲ L: οὐδὲ K^{Mt} 5 μὴ που L^{Mt}
τὸ alterum om. L 6 οὖν LK: δὲ Mt οὐδὲ ἐνδέχεται (ἐν add. t) τόπῳ Mt
8 μὴ δὲ ἄλλως (cf. v. 11) LKM: ἄπλως ex Aristotele t: μηδαμῶς Arist. cod. Barb. I,
136; cf. Philop. p. 456,2. 9 11 κατὰ om. Mt 13 δὲ om. M διωρι-
σμένον L οὕτω t 14 δεῖται L 20 δὴ LK: δὲ Mt ἐντελεχείᾳ t: ἐν-
τελέχεια K: ἐντελέγχεια M: ἐνεργεία L 21 διαιρέσει LKM: ἀφαιρέσει e vulgato Aristotele t. at cf. Arist. cod. F et pr. E. Themist. p. 240,29. Simplic. p. 491,28 22 διαι-
τὰ K τῶν LK et, ut videtur, M: τῶν μὲν t 23 ἐντελέγχεια M: ἐντελέγχεια Kt
23. 24 ἀπειρον addidit t

φησιν. Ότι μὲν τὸ κατὰ μέγεθος ἄπειρον οὐκ ἔστιν, ἵκανῶς δέδεικται, τὸ ^π 4·
δὲ κατὰ τὴν διαιρέσιν ἄπειρον καὶ ἡμεῖς φαμεν εἰναι· ἔστι γὰρ τὸ μέγεθος
ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν. Ότι γὰρ οὐ σύγκειται ἡ γραμμὴ ἐξ ἀτόμων γραμ-
μῶν, ὅπερ οἱ λῦσαι θέλοντες τὴν Ζήνωνος ἀπορίαν κακῶς ὑπέθεντο, ὡς
ἢ ἐν τῷ πρώτῳ εἰρηται, οὐ χαλεπόν φησι δεῖξαι· ὀλόκληρον γὰρ βιβλίον
πρὸς Ἀναξαγόραν αὐτῷ γέγραπται περὶ ἀτόμων γραμμῶν, Ότι ἀδύνατον
ἀτομα εἶναι μεγέθη. εἰ γὰρ δέδεικται τοῖς γεωμέτραις τὴν δοθεῖσαν εὐθεῖαν ²⁵
δίχα τεμεῖν, ἀδύνατον δῆπου γραμμὴν εἶναι ἀτομον ἡ ἐξ ἀτόμων συγκει-
σθεῖ· εἰ γὰρ συγκέστοι ἐξ περιττῶν ἀτόμων, οὐ τιμηθήσεται δίχα, δέδεικται
δὲ καὶ Ότι πᾶν τὸ ἐξ ἀτόμων συγκείμενον, ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν ἀμερῶν, καὶ
αὐτὸ ἀμερὲς ἔσται. εἴπομεν δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ, Ότι τινὲς τὸν
Ξενοχράτην ὑπώπτευσαν τὰς ἀτόμους εἰσήγεισθαι γραμμάς, καὶ ἐδείξαμεν
ώς ψευδὴς ἡ ὑπόνοια.

p. 206•18 Λείπεται οὖν καὶ δυνάμει εἰναι τὸ ἄπειρον.

Εἰ γὰρ δέδεικται Ότι ἐντελεχείᾳ εἶναι ἀδύνατον, ἔστι δὲ καὶ τὸ μέγε- ²⁰
θος διαιρετόν, δῆλον Ότι δυνάμει ἔσται καὶ οὐκ ἐνέργειά. οὐ δεῖ δὲ τὸ
δυνάμει λαμβάνειν, τὸ ἐσόμενον. οὐκ ἐπειδὴ δυνάμει εἰπον τὸ ἄπειρον
εἶναι κατὰ τὴν διαιρέσιν, τῇδη νομιστέον Ότι πάντως ἐκβῆσται τὸ δυνάμει
τοῦτο εἰς ἐνέργειαν. ὥσπερ φαμέν τὸν γαλκὸν δυνάμει ἀνδριάντα εἶναι,
καὶ τὴν δύναμιν ταύτην ἐκβαίνειν ποτὲ εἰς ἐνέργειαν, οὐχ οὕτως καὶ ἐπὶ
τοῦ ἀπείρου· οὐ γὰρ ἔσται ποτὲ εἰς ἄπειρα διηγημένον· τοῦτο γὰρ οὐδὲ
δυνάμει ὑπάρχει ἐν τοῖς μεγέθεσιν. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ εἶναι, φησί, πολλα- ²⁵
χῶς, τουτέστι τὸ ἐνέργειά εἶναι τὸ μὲν ἀθρόαν ἔχει τὴν ἐνέργειαν, ὡς
ἄνθρωπος ἵππος καὶ τὰ ὅμοια, τὰ δὲ κατὰ μέρος γνομένην καὶ μηδέποτε
ἀεὶ ἄμα παροὖσαν, τοιαῦτα δέ ἔστι τὰ ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχοντα,
ώς ἡμέρα ἀγῶν καὶ τὰ ὅμοια· οὕτω φημὶ καὶ τὸ ἄπειρον ἐνέργειά εἶναι,
οὐ τῷ ἄμα ὅλῳ εἶναι, ἀλλὰ τῷ μέριόν τι αὐτοῦ ἀεὶ παρεῖναι. οὕτω καὶ
ἄπειρον δὲ ἔσται ἐνέργειά. οὐχ οὕτως λέγω, φησί, τὸ ἄπειρον δυνάμει,

1 Ότι τὸ μὲν τὸ L 1. 2 μέγεθος ἄπειρον—ἔστι γὰρ τὸ οι. M: καὶ φησὶν Ότι ἐν με-
γέθεσιν ἄπειρον ἐνέργειά μὲν οὐκ ἔστι, δυνάμει δὲ ἔστι, τῷ εἶναι πᾶν μέγεθος ἐπ' ἄπειρον κτλ.
coniectura refixit t 2 δὲ K: δὲ τὸ L μέγεθος K: κατὰ μέγεθος L 3 ἐπ' οι. supscr. L 5 ἐν τῷ πρώτῳ c. 3 p. 187•1 cl. Philop. p. 83,19 sqq. 84,20 sqq.
γαλαπόν M 6 Ἀναξαγόραν libri: Ξενοχράτην Brandis Scholl. Arist. p. 366•17 7 εἰ
γὰρ δέδεικται κτλ.] cf. ad p. 404,13 sqq. γεωμέτροις M δοθῆσαν M et mox δῆχα

ante corr. 9 περιττῶν LK: περιττῶν M: τῶν t 10 καὶ (ante δτ) οι. L δὲ
(post ταῦτα) οι. L 11 ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ] cf. loci ad v. 5 cīlati, ubi tamen nequa-
quam Philoponus suspicionem impugnat, quam hic falsam se demonstrasse dicit 12 ὑπό-
πτευσαν K 14 καὶ οι. L Aristoteles τὸ οι. supscr. L 16 δεῖ] δεῖ M 17 λαμ-
βάνον K: δὲ λαμβάνειν Aristoteles: post λαμβάνειν interciderint nonnulla 19 τοῦτο]
τουτέστιν L εἶναι ἀνδριάντα L 20 οὕτω t 23 ἐνέργειά εἶναι λεγόμενον t
24 τὰ δὲ] τὸ δὲ t γνόμενα L 25 τὸ εἶναι] τῷ εἶναι M 27 τῷ utrobiique L: τὸ
Κλιτ ἀλλὰ εἰ παρῆνται M 28 ἄπειρον τι ε vulgato Aristotele t οὕτω t
Comment. Arist. XVI. Philop. in Phys. 30

ώς λέγω τὸν χαλκὸν δυνάμει ἀνδριάντα· τὸν μὲν γὰρ χαλκὸν οὕτως λέγω ^{■ 4.}
δυνάμει, ὡς καὶ ἐσόμενόν ποτε ἐνεργείᾳ, τὸ δὲ ἄπειρον οὐχ οὕτω δυνάμει ⁴⁰
δέ εἶσται καὶ ἐνεργείᾳ, ἀλλὰ ἐν τῷ δυνάμει δεὶ διαμένει.

p. 206•23 Καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ἔστι καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ.

5 'Ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος δηλονότι καὶ τῆς ἡμέρας· πρὶν μὲν γὰρ ἐπιτελεσθῇ, δυνά-
μει ἔστιν, ἀρέσμενα δὲ γίνεσθαι, ἐνεργείᾳ, ἀλλ' οὕτως ἐνεργείᾳ, ὡς κατὰ μέρος
ὑπάρχοντα. δυνατὸν δὲ τὸ δυνάμει καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἐνεργεῖσθαι λαβεῖν.
ἔστι μὲν γὰρ ἐνεργείᾳ ἡ ἡμέρα ὡς ἥδη παροῦσα, δυνάμει δὲ ὡς μὴ ἅμα
οὖσα, ἀλλ' ἔτι ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχουσα. ⁴⁵

10 p. 206•25 Καὶ ἄλλως δὲ ἐν τε τῷ χρόνῳ δηλον τὸ ἄπειρον καὶ
ἐπὶ τὸν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῶν μεγεθῶν.

Ἐκπὸν πῶς ἔστι· τὸ ἄπειρον, ὅτι τῷ γίνεσθαι ἀπὸ μέρους, ὅπερ ἐπὶ
τε τῆς τῶν μεγεθῶν διαιρέσεως συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ ⁵
ἀριθμοῦ (αὐξεται γὰρ καὶ ὁ χρόνος καὶ καθόλου ὁ ἀριθμὸς δυνάμει ἐπ'
15 ἄπειρον, ἐνεργείᾳ δὲ οὐδέποτε, ὁσπερ καὶ ἡ τῶν μεγεθῶν διαιρέσις), ἀλλ'
ἔχουσι τίνα, φησί, ταῦτα διαφορὰν πρὸς ἄλληλα· ἐπὶ τε γὰρ τῶν ἀνθρώ-
πων καὶ τοῦ χρόνου, φησίν, ἐπ' ἄπειρον αὐξομένων ἄλλως τὸ ἄπειρον
ὑπάρχει καὶ ἄλλως ἐπὶ τῆς τῶν μεγεθῶν διαιρέσεως. εἴτα προθέμενος
εἰπεῖν τὴν διαφορὰν αὐτῶν, πρότερον τὴν κοινωνίαν ἔκτιθεται, εἴτα τὴν
20 διαφορὰν αὐτῶν· καὶ φησιν δλῶς μὲν γὰρ οὕτως ἔστι τὸ ἄπειρον ²⁰
τῷ ἀεὶ ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ λαμβάνεσθαι, καὶ τὸ λαμβανόμενον εἶναι
μὲν ἀεὶ πεπερασμένον, ἀλλ' ἀεὶ γε ἔτερον καὶ ἔτερον. τουτέστι κα-
θόλου καὶ κοινῶς ἐν οἷς ὑπάρχει τὸ ἄπειρον, εἴτε ἐν ἀριθμοῖς εἴτε ἐν μεγέ-
θεσιν, οὕτως ὑπάρχει οὐ τῷ ἅμα παρεῖναι, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἔτερον καὶ ἔτερον
25 αὐτοῦ μόριον λαμβάνεσθαι, καὶ ἀεὶ τὸ ληφθὲν πεπερασμένον μὲν εἶναι,
οὐδέποτε δὲ τὸ αὐτὸν ἄλλ' ἀεὶ ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ. τοῦ γὰρ ἀριθμοῦ αὐξο-
μένου ἀεὶ ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ ἔστι λαβεῖν μόριον, οἷον τὸ ε' τὸ ι' τὸ ρ' καὶ
ἔφεξης, καὶ οὐτε ὅλον ἅμα ἔστι λαβεῖν, οὐτε δις τὸ αὐτὸν μόριον. ὅμοιώς δὲ.
καὶ ἐπὶ τῆς διχοτομίας ἅμα μὲν ὅλον τεμεῖν αἰδύνατον, ἀλλ' ἀεὶ μὲν ἔτε- ⁵
30 ρον καὶ ἔτερόν ἔστι τὸ τεμνόμενον, καὶ τὰ τυγχέντα πάντα πεπερασμένα

1 μὲν] μὴ M οὕτω t 3 ἄλλα] ἀλλ' L: fort. ἀλλ' δ ἀεὶ διαμένει (sic; i sit π
h. e. τι) L 5 μὲν om. Mt 8 ἐνέργεια K μὴ L: μία (K)Mt 10 καὶ ἄλλως
δὲ LKM: ἄλλως; δὲ t: hoc vel καὶ ἄλλως τε Aristotelis libri 11 ἀνθρώπων L ei
compend. M: ἀριθμῶν t et, si silentio fides, K 13 τῆς] τῆς M 16 τίνα post
φησι ponit L τῶν om. L 17 αὐξομένου ut vid. M 18 τῆς om. superser.
L: τοῖς M 20 ἔστι L: εἶναι KMt 21 τῷ] τὸ KMT 21. 22 μὲν ἀεὶ εἶναι πε-
ρασμένον (vel πεπερασμένον εἶναι) Aristotelis libri 22 ἄλλα εἰ γε M 23. 24 εἴτε ἐν
μεγέθεσιν om. M μεγέθεσι t 24 οὕτως ὑπάρχει—τῷ ἀεὶ ἔτερον om. Mt
25 μὲν L: om. KMT 26 ἄλλ' ἀεὶ] ἀλλὰ εἰ corr. K et primitus M 27. 28 οἷον—
τὸ αὐτὸν μόριον om. Mt 27 ὁ K: ὁ L.

μόρια. ἡ μὲν οὖν κοινωνία αὕτη. ἀπορήσειε δ' ἂν τις πρὸς τὸν λόγον, πῶς ἡ
φῆσιν ἀεὶ τὸ λαμβανόμενον τοῦ ἀπείρου μόριον πεπερασμένον εἶναι. ἐπὶ
μὲν γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς διαιρέσεως τῶν μεγεθῶν ἀρχομένων ἀπὸ
μονάδος ἀληθῆς ὁ λόγος (ἀεὶ γὰρ πεπερασμέναι καὶ αἱ τομαὶ τοῦ μεγε-
5 θους, καὶ αἱ μονάδες τοῦ ἀριθμοῦ), ἐπὶ δὲ τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀνθρώπων
οὐκέτι· εἰ γὰρ ἀδίοις ὁ κόσμος, οὐ πᾶν μόριον οὔτε τῆς ἀπειρίας; τοῦ 10
χρόνου οὔτε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων λαμβανόμενον πεπερασμένον ἔστιν.
έξαν γοῦν λάβω πάντα τὸν γενέμενον χρόνον μέχρι σήμερον ἢ πάντας τοὺς
ἀνθρώπους, ούκ ἀν εἴη ὁ τούτων ἀριθμὸς πεπερασμένος, μέρους δὲ τῶν
10 καθ' ἑαυτὰ ἀπειρών. ἢ τοίνυν οὐκ ἄναρχος ὁ κόσμος, ἵνα μὴ ἀπειρος ἢ
ἐπὶ θάτερα ὁ χρόνος καὶ ὁ τῶν ἀνθρώπων ἀριθμὸς καὶ ἐξῆς λαμβάνειν
ἡμῖν τοῦ ἀπείρου μόριον τι καὶ αὐτὸς ἀπειρον, ἢ καὶ ἐπὶ θάτερα καίτοι
ἀδύνατος ὅτις ἡ κατὰ ἀριθμὸν ἐπὶ θάτερα λαμβάνειν ἀπειρον ἢ κατὰ
τὴν διαιρέσιν τῶν μεγεθῶν· εἰ γὰρ ἀριθμὸν ἔχον λαβεῖν ἐπὶ θάτερα ἀπει- 15
15 ρον, διεξιτητὸν ἀν εἴη τὸ ἀπειρον (πᾶς γὰρ ἀριθμὸς ἀπὸ μονάδος ἀρχεται,
καὶ μόνως τὸ ἀπειρον ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ κατὰ θάτερον), καὶ ἄλλως τοῦ Ἀρι-
στοτέλους συμφώνως τῷ ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν συμβαίνοντι λέγοντος, ὅτι ἀεὶ
τὸ ληφθὲν τοῦ ἀπείρου πεπερασμένον ἔστιν. εἰ οὖν λέγοι τις ὅτι ἔχον
λαβεῖν τὸ κατὰ θάτερον ἀπειρον, οὐδὲν ἀλλο λέγει ἢ ὅτι ἔχον ἀπειρον
20 ἀριθμὸν ἐνεργείᾳ γενέσθαι· ἀναποδίζοντος γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος ἐνιαυτοῦ
ἐπὶ τὸ παρεληλυθός εὑρίσκω ὅτι ἀπειρὸς τις ἀριθμὸς ἐνιαυτῶν κατ' ἐνέρ- 20
γειαν ἐκβέβηκε. καίτοι ἀδύνατον οὐ μόνον ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ τῇ φύσει, ἀπει-
ρόν τινα διεξιλθεῖν ἀριθμόν· ἀδιεξίτητον γὰρ κατὰ τὴν ἐαυτοῦ φύσιν τὸ
ἀπειρον. καὶ εἰ τὸ ἐπὶ θάτερον ἀπειρον ἐνδέχεται ἐκβῆναι ἐνεργείᾳ, διὰ
25 τί μὴ καὶ τὸ ἐπὶ θάτερον; καὶ συμβῆσται δὲ οὐ μόνον πολλαπλασιά-
ζεσθαι τὸ ἀπειρον, ἀλλὰ καὶ ἀεὶ αὐξεσθαι καὶ ἀπειρον ἀπειρον μεῖζον
εἶναι. τοῦ γὰρ ἀριθμοῦ τῶν ἐνιαυτῶν ἀπειρον ὅντος, ὁ τῶν μηρῶν ἀριθ-
μὸς πολλαπλασιάζει τὸ ἀπειρον· δωδεκάκις γὰρ ἔξει τὸ ἀπειρον. ἀλλὰ 25
μὴν ὁ τῶν ἡμερῶν πολλῷ πλέον, οὐ δὲ τῶν ὥρῶν ἔτι πολὺ μᾶλλον. καίτοι

1 ἀπορήσειε κτλ.] ἀπορία ὅτι οὐκ ἀναρχος εἴη ὁ χρόνος εἰ τὸ λαμβανόμενον τοῦ ἀπείρου
ἀεὶ πεπερασμένον schol. marg. M² 2 εἶναι L: ἔστιν K Mt 4 καὶ ἐν τομαὶ (sic) K

7 λαμβανόμενον (sic) K πεπερασμένον om. M 8 post ἐὰν tres fere literae erasae K
γοῦν LK: γὰρ Mt τῆς σήμερον L 9 μέρους LKM: μερῶν t 10 καθεαυ-

τῶν M 11 θάτερα K: θάτερον t. eadem varietas constanter (v. 14 θάτερα K Mt)
in eis quae sequuntur usque ad v. 25 καὶ ἐξῆς scripsi: καὶ ἔξει (ἔξει M) LKM: ἢ ἔξ-
εστι t λαμβά (sic) L 12. 13 ἢ (scripsi: εἰ LK) καὶ ἐπὶ θάτερα, καίτοι—λαμβάνειν
ἀπειρον om. Mt, sed verba ἢ κατ' ἀριθμὸν coniectura supplevit t 14 ἔχον LM: ἔχον (item
v. 18) K: ἔξεστι t 15 διεξίτητον K 16. 17 ἀριστοτέλου K 17 τῷ] τὸ LK
19 ἔχον LM: ἔχον K: ἔξεστι t 20 γενέθεν K ἀναποδίζοντι L: expectabam ἀναπο-

δίζων τοῦ L: om. K Mt 21 παρεληλυθός] πλελυθός M: παραλελυθός (LK)t
25 καὶ τὸ] τῷ L ὡς συμβῆσται L 25. 26 πολλαπλασιάζεσθαι (item v. 28 πολιπλα-
σιάζει et p. 468,1 πολιπλασιάζεσθαι, at p. 468,3 πολλαπλασιάζεσθαι) M 26. 28 ἀλλὰ—
ἀπειρον iterat L 29 ὁ τῶν] δυτῶν M ὥρῶν L: ὥρων M πολὺ om. L
30*

ἀδόνατον πολλαπλασιάζεσθαι τὸ ἄπειρον. ἀλλὰ μὴν καὶ αὗξεσθαι καθ' 5
 ἑκάστην συμβαίνει τὸν τοῦ ἀπείρου ἀριθμὸν τῇ γενέσει τοῦ χρόνου. εἰ
 τοινύν ἀδόνατον η̄ αὔξεσθαι η̄ πολλαπλασιάζεσθαι τὸ ἄπειρον, η̄ ἐνεργείᾳ
 ἄπειρον ἀριθμὸν γενέσθαι, ἀδόνατον ἄναρχον εἰναι τὸν χρόνον. ταῦτα μὲν
 5 διὰ τὸ εἰπεῖν Ἀριστοτέλην, διὰ δὲ τὸ λαμβανόμενον τοῦ ἀπείρου πεπερα-
 σμένον ἔστι, καὶ ἀληθῶς γε λέγειν· τῇ γὰρ ἑαυτῷ φύσει τὸ ἄπειρον 20
 ἀδιεξίτητον.

p. 206-29 Ἐτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγεται.

Ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ “ἀλλ’ δεῖ γε ἔτερον καὶ ἔτερον” οὐκ ἔστιν ἐν
 10 τοῖς ἀχριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων· τὰ αὐτὰ γάρ εἰσι τοῖς εἰρημένοις ἀπα- 25
 ραλλάκτως· περιγραπτέον οὖν αὐτά.

p. 206-33 Ἄλλ’ ἐν τοῖς μεγέθεσιν ὑπομένοντος τοῦ ληφθέντος
 τοῦτο συμβαίνει, ἐπὶ τοῦ χρόνου δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων φθει-
 ρομένων.

15 Εἰπὼν τὴν κοινωνίαν τοῦ ἀπείρου τοῦ ἐν τῷ μεγέθει καὶ τῷ ἀριθμῷ,
 λέγω δὴ τοῦ κατὰ τὴν διαιρεσιν καὶ τὴν αὐξήσιν, βούλεται νῦν τὴν δια- 40
 φορὰν αὐτῶν εἰπεῖν. καὶ φησιν διὰ ἐπὶ μὲν τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀνθρώ-
 πων τὸ ληφθὲν τοῦ ἀπείρου μέρος φθείρεται καὶ οὐχ ὑπομένει (έφιάσῃ
 γὰρ πᾶς ὁ παρεληλυθὼς χρόνος καὶ οἱ ἀνθρωποί), ἐπὶ δὲ τῆς διαιρέσεως
 20 τῶν μεγεθῶν οὐ φθείρεται τὰ λαμβανόμενα τμήματα, ἀλλ’ ὑπομένει, οἷον
 καὶ προστίθεται ἀντεστραμμένως θατέρῳ μορίῳ τοῦ διαιρουμένου.

p. 206-3 Ὁ δὲ κατὰ πρόσθεσιν τὸ αὐτό ἔστι πως καὶ τὸ κατὰ
 διαιρεσιν.

Εἰπὼν τὴν τε κοινωνίαν καὶ τὴν διαιφορὰν τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀν-
 25 θρώπων (ἀνθρώπους δὲ δταν εἴπω, ἀπλῶς πάντα τὰ ἀτομά φημι, τά τε 45
 ἐπὶ τῶν ἐμψύχων καὶ τῶν ἀψύχων, ἐκ τοῦ κρείττονος πάντα περιλαμβά-
 νων), εἰπὼν οὖν τοῦ ἀπείρου τοῦ ἐν τούτοις τὴν τε κοινωνίαν καὶ τὴν δια-

1 post αὔξεσθαι iterat καὶ L. 2 συμβαίνει post ἀριθμὸν traic. L 4 ἄπειρον
 om. L 6 καὶ om. L 6 τοῦ t. 7 ἀδιεξήτητον K 9 ἀλλ’ δεῖ κτλ. p. 206-33 cf. Simplic. p. 495, 6 sqq. 10 ἀλλ’ δεῖ
 γε K: ἀλλὰ εἴ γε LMt 10 τὰ γὰρ αὐτά εἰσι L. 10. 11 ἀπαραλάκτως K: ἀπάραλάκτως
 (sic) M 12 ἐν μὲν τοῖς e vulgato Aristotele t 13 συμβαίνεν compend. M
 ἐπὶ τοῦ (τοῦ om. M) χρόνου δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων LKM: ἐπὶ δὲ τῶν ἀριθμῶν καὶ τοῦ χρό-
 νου t cf. Arist. 16 αὔξεσιν M νῦν] οὖν L 18 τὸ ληφθὲν om. Mt 20 ἀπο-
 μένει K 21 προτίθεται K ἀντεστραμμένα (sic) post διαιρουμένου traic. I.
 διαιρομένου K 22 τῶ αὐτῶ L ἔστι] εἶναι K πῶς libri τὸ (post καὶ)
 obliitteratum M: οὐ t 24 καὶ (ante τὴν) in ras. L 24. p. 471, 5 ἀνθρώπων-
 αὐτῆς om. L. 26 καὶ τῶν] καὶ τὰ ἐπὶ τῶν t 27 κτινωνίαν primitus M

φορὰν πρὸς τὸ ἐν τοῖς μεγέθεσι κατὰ διαιρεσιν ἄπειρον, ἐπειδὴ ἔστι καὶ ^{τὸ} _{τῷ}
 τὸ κατὰ αὐξῆσιν ἄπειρον, διὰ τοῦτο φησιν ὅτι τοῦτο σχεδὸν ταῦτόν ἔστι
 τῷ κατὰ τὴν διαιρεσιν. ἐάν γάρ λαβίω πεπερασμένον τι μέγεθος, εἴτα
 τοῦτο διέλω δύγα, προκόψω δὲ τῇ διχοτομίᾳ ἐπὶ θάτερον, ἐφ' ὅσον κατὰ ^{τῷ}
 5 θάτερον ἡ διαιρεσις γίνεται, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ πρόσθεσις κατὰ θάτερον. εἰ
 οὖν ἡ διαιρεσις ἐπ' ἄπειρον, καὶ ἡ πρόσθεσις ἀν εἴνη ἐπ' ἄπειρον, ἀλλ'
 ἀντεστραμμένως· ὁ γάρ ἀφαιροῦμεν ἔκεινου, τούτῳ προστίθεμεν. ὥστε
 ταῦτόν πως τὸ κατὰ διαιρεσιν ἄπειρον τῷ κατὰ πρόσθεσιν· ἐν μιᾷ γάρ καὶ
 τῇ. αὐτῇ διαιρέσει ἄμφω γίνεται. |

10 p. 206 b 6 Ταῦτη προστιθέμενον φαίνεται πρὸς τὸ ὠρισμένον. ^{τῷ} _{τῷ}

Ωρισμένον ἔχαλεσε τὸ ἡμισυ τοῦ μεγέθους τὸ ἄτμητον μεῖναν, ἵτοι
 διὰ τὸ ἀδιαιρέτον μένειν, ἢ ὅτι εἰ καὶ ἐπ' ἄπειρον ἔχει τὴν αὔξησιν, ἀλλ'
 οὖν ἀδύνατον παντὸς ὑπερβαλεῖν μεγέθους τὸ αὐξόμενον, ἀλλ' ἔστι τι μεῖζον
 μέγεθος· οὐ γάρ ὥσπερ τὸ ἐλάχιστον οὐκ ἔστι λαβεῖν, ἀλλ' ἐπ' ἄπειρον
 15 πρόεισι τὸ μειούμενον, οὗτῳ καὶ τὸ μεῖζον ἐπ' ἄπειρον πρόεισιν, ἀλλ' ^{τῷ}
 ὠρισται τὸ μεῖζον ἐν τῷ παντὶ σῶμα, ὁ κόσμος. καὶ διὰ τοῦτο οὖν ὠρι-
 σμένον ἔχαλεσε τὸ αὐξόμενον.

p. 206 b 7 Ἐν τῷ γάρ πεπερασμένῳ μεγέθει ἀν λαβών τις ὠρι-
 σμένον προσλαμβάνῃ τῷ αὐτῷ λόγῳ μὴ τὸ αὐτό τι μέγεθος τῷ
 20 λόγῳ περιλαμβάνων, οὐ διέξεισι τὸ πεπερασμένον.

Ἐπειδὴ εἰπεν διὰ τὴν διαιρέσεις ἐπ' ἄπειρον προϊοῦσσα μία οὖσα καὶ ἡ ^{τῷ}
 αὐτῇ τὸ μὲν ἐπ' ἄπειρον μειοῦ τὸ δὲ ἐπ' ἄπειρον αὔξει, οὐκ ἐπὶ πάσης
 δὲ διαιρέσεως τοῦτο συμβαίνει, ὥστε τὸ μὲν ἐπ' ἄπειρον μειοῦσθαι τὸ δὲ
 ἐπ' ἄπειρον αὔξεσθαι, νῦν λέγει ποίᾳ μὲν διαιρέσεις ἐπ' ἄπειρον πρόεισι
 25 ποίᾳ δὲ οὐδ. ἐάν μὲν γάρ, φησί, λαβών τι μέγεθος, οἷον πηχυαῖον, ὠρι-

1 ἡ πρὸς (sic) τ. 1. 3 ἄπειρον, ἐπειδὴ — διαιρέσιν K: om. M: λείπει τί in lac. t
 3 ἐὰν in ras. K γάρ K: om. Mt τι K: τὸ Mt 4 τούτῳ, ut videtur, M

δῆκα M ^{τῷ} ἐπὶ θάτερον (cf. p. 461, 23) K: θάτερον (sed antea aliquid obliteratum) M: θα-
 τέρου τμήματος τὸ ἐπ' ὅσον κτλ.] cf. Themist. p. 241, 1 sqq. 5 ἡ διαιρέσις γίνεται,
 ἐπει (sic) — θάτερον iterat M 7 ἀναστρεμμένως K ἀφεροῦμεν M τούτῳ τι:
 τοῦτο KM 8 ταῦτο πῶς εἶναι τὸ πῶς KM μιὰ M 10 plenius lemma H
 (sic) γάρ διαιρούμενον δρᾶται (sic), ταῦτη κτλ. τὸ φανεῖται KM: φανεῖται ex Aristotele t
 11 μεῖναν K: om. Mt 11. 12 ἡτοι διὰ τὸ K: ἡτοιάδε τὸ M: ἡ τῷ δεῖ τὸ 13 πάν-
 τος (sic) et αὐξάμενον K 14 ἀλλ' ἐπ')] ἀλλ' ἐπ' err. typogr. t 15 τὸ μερούμε-
 νον M 16. 17 ὠρισμένος K 18 τῷ γάρ K: γάρ τῷ cum Aristotele Mt
 ἀν λαβών Mt: ἀναλαβών K 19 προσλαμβάνῃ in litura M μὴ τὸ αὐτό τι: μὴ τῷ
 (τὸ M). αὐτῷ KM 19. 20 τῷ λόγῳ KM: τοῦ διου e vulgato Aristotele t at cf. Arist.
 libri et Diels z. Textgesch. p. 20 20 περιλαμβάνων t: περιλαμβάνω KM 22. 23 πά-
 σης τε M

σιμένον τι μόριον ἔξι αὐτοῦ τέμης, οἷον τὸ δέκατον ἡ τὸ ἡμισυ (ἔστι τὸ δὲ πᾶν τὸ ἡμισυ), καὶ πάλιν τὸ καταλειφθέν, λέγω δὴ τὸ ἡμιπτηχυαῖον, τῷ αὐτῷ λόγῳ τέμης, τουτέστι τῷ ἡμίσει, καὶ πάλιν τὸ καταλιμπανόμενον διχοτο-¹⁶ μῆς, καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον ποιῆς, οὐδέποτε ἐπιλείψει ἡ διαιρεσίς, ἀλλὰ 5 τὸ μὲν ἐπ' ἄπειρον μειωθήσεται τὸ δὲ ἐπ' ἄπειρον αὐξῆσει· ἐὰν δὲ μὴ τῷ αὐτῷ λόγῳ τέμηνται, οἶνον ἀεὶ τὸ ἡμισυ ἀφαιρῶν ἥγουν τὸ δέκατον ἡ ἄλλον τινὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἀλλ᾽ ἀεὶ ὠρισμένον τι μέγεθος ἀφαιρῆς τοῦ τεμνο-²⁰ μένου τὸ αὐτὸν μέγεθος μὴ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον λαμβάνων [ἀδύνατον], καταδαπανήσεις τέμνων τὸ δίλον, καὶ ἐπιλείψει ἡ τομῆ. οἶνον εἰ μυρίων 10 πηγῶν λάβῃς μέγεθος καὶ τούτου ἀφαιρῆς ἀεὶ ὠρισμένον τι μέγεθος, οἶνον ²⁵ δακτυλιαῖον, ἐπιλείψει τὸ δίλον τεμνόμενον, καὶ οὕτως οὕτε ἡ διαιρεσίς οὕτε ἡ πρόσθεσίς ἐπ' ἄπειρον ἔσται. ἀντεστραμμένως δὲ ἔχει τῷ λόγῳ τὸ μέγεθος; ἐὰν μὲν γάρ τὸ αὐτὸν μέγεθος ἀεὶ ἀφαιρῆς, οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον διαιρήσεις, ἀλλὰ ἀεὶ κατὰ μείζονα λόγον, ἐὰν δὲ τὸν αὐτὸν λόγον 15 ἐν τῇ διαιρέσει φυλάττῃς, οὐ τὸ αὐτὸν μέγεθος ἀφαιρήσεις, ἀλλὰ ἀεὶ ἔλατ-³⁰ τον. οἶνον εἰ δεκάπτηχυ ἔνδον εἴη καὶ ἀφέλγης τούτου τὸ δέκατον, οἶνον τὸν ἕνα πηγὴν, εἰ μὲν ἐκ τοῦ καταλειφθέντος ἀεὶ τὸ ἵσιν ἀφαιρῆς μέγεθος, ³⁵ αὔξεις τὸν λόγον (ἐκ γὰρ τῶν ἐννέα πήγησιν πηγὴν ἀφελῶν οὐκέτι τὸ δέ-⁴⁰ κατον ἀφελεῖς, ἀλλὰ τὸ ἔνατον, μείζων δὲ ὁ τοῦ ἐνάτου λόγος πρὸς τὸ 20 δίλον ἡ ὁ τοῦ δεκάτου ὄμοιός ἐὰν ἐκ τῶν καταλειφθέντων ὀκτὼ πήγησιν τὸν πηγὴν ἀφέλγης, πάλιν αὔξεις τὸν λόγον· ὅγδοον γάρ ἀφεῖλου. καὶ οὕτως ἀεὶ ποιοῦντος ἐπιλείψει ἡ διαιρεσίς), ἐὰν δὲ ἐκ τοῦ δεκαπτήχεος ⁴⁵ ἔνδον ἀφελῶν τὸν πηγὴν, τουτέστι τὸ δέκατον, ἐκ τῶν καταλειφθέντων ἐννέα πηγῶν τὸν αὐτὸν λόγον ἀφελεῖν βουλήσῃ, οὐκέτι πηγυαῖον ἀφαι-⁵⁰ τῶν λόγον ἐν τῇ τομῇ, οὐδὲ τὸ αὐτὸν δὲ μέγεθος ἀφαιρῶν, οὐδέποτε κατα-⁵⁵ δαπανήσεις τὸ δίλον.

p. 206 b 12 Ἀλλως μὲν οὖν οὐκ ἔστιν, οὕτως δὲ ἔστι τὸ ἄπειρον,
δυνάμει τε καὶ ἐπὶ καθαιρέσει.

30 Ότι γὰρ ἐνεργείᾳ οὐκ ἔστιν ἄπειρον τι σῶμα, δέδεικται, δυνάμει δὲ ⁵

1 μόριον τι: μόνον KM cf. ad p. 489,21 2 ἡμιπτηχυαῖον scripsi: ἡμιπτηχαῖον K: ἡμισυ-
πηγυαῖον M: ἡμισυ πηγυαῖον τι 3 τὸ ἡμίσει M 4 καὶ om. t 4. 5 ποιῆς—τὸ
δὲ ἐπ' ἄπειρον K: om. Mt 5 αὐξῆσει KM: αὐξῆσεις τι δὲ μὴ scripsi: δὲ K: μη-
δὲ Mt 6 τέμης t 7 ἥγουν KM: ἡ t 8 τίνα libri ἀφαιρῆς K 8 τὸ
αὐτὸν μέγεθος οἷον δακτυλιαῖον (ex v. 10) μὴ Mt ἀδύνατον delevit t 12 πρόσθεις
libri 13 ἐὰν μὲν—μέγεθος om. K ἀφαιρῆς scripsi: διαιρῆς K: διαιρῆς Mt
16 ἀφέλης t: διελτης KM: fortasse ἀφέλοις, ut cf. p. 324,18. p 3+30 sqq.? τοῦτο M
17 ἀφαιρῆς K: ἀφέλης Mt 18 αὔξει M 19 ἀφελεῖς Mt: ἀφελῆς K ἔνατον KM:
ἔνατον t: μείζον Mt ἔνατον M: ἔννάτου K: ἔννάτου t λόγος K: λόγος μέρος Mt
πρὸς τὸ K: πρὸς τὸν Mt 20 πήγησιν K 21 λόγον K: δίλον Mt ἀφεῖλου Mt:
ἀφεῖλον (sic) K 22 ἐὰν] fort. el 24 τῶν ἐνέα (ἐννέα t) Mt βουλήσει K
25. 26 φυλλάττων M 28 δ' ἔστι t 29 ἐπικαθαιρέσει KM 30 δέδεικται K

εστι, φησί, τὸ ἄπειρον. πῶς δὲ δυνάμει, προσέθηκεν, ὅτι τὸ ἐπὶ τὴν διαι· ^μ 5
ρεσιν ἄπειρον, ὅπερ ταῦτόν εστι τῷ ἐπὶ τὴν πρόσθεσιν ἀπέιρῳ ἀντεστραμ-
μένως, ὡς ἔδη εἰρηκεν. οὐ μόνον δέ, φησί, δυνάμει εστι τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ
καὶ ἐνεργείᾳ. ὥστε τὴν ἡμέραν λέγομεν ἐνεργείᾳ παρεῖναι, οὐ τῷ πᾶσαν
5 ἀμά είναι, ἀλλὰ τῷ μόριόν τι αὐτῆς, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ Όλύμπια παρεῖναι
ἐνεργείᾳ τῷ μόριόν τι αὐτῶν ἐνεργείᾳ είναι, ἢ πυγμὴν ἢ παλην ἢ ἔτερον
τι. οὕτως δὲ καὶ τὴν ἐπ' ἄπειρον διαιρεσιν ἐνεργείᾳ παρεῖναι, οὐ τῷ ⁴⁰
ἀμά πᾶσαν είναι, ἀλλὰ τῷ μόριόν τι διαιρεῖσθαι. είτα ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ
καὶ δυνάμει είπεν καὶ ἐνεργείᾳ, καὶ δπως μὲν ἔστιν ἐνεργείᾳ, ἐπιστώ-
10 σατο ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν καὶ τὸν ἀγῶνα παραδείγματος, πῶς δὲ τὸ αὐτὸ
τοῦτο δυνάμει εστιν, οὐκέτι κατεσκεύασε, διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνει τὸν περὶ
τοῦ δυνάμει λόγον, καὶ φησιν δτι οὕτως δυνάμει λέγω τὸ ἐπ' ἄπειρον διαι-
ρετόν, ὥστε καὶ τὴν ὥλην λέγομεν δυνάμει είναι πάντα τὰ εἰδη. ὥστε
οὖν δταν λέγωμεν τὴν ὥλην πάντα είναι δυνάμει, οὐ τοῦτο φαμεν ἢ δτι ⁴⁵
15 πάντα ἀμά ποτὲ ἐνεργείᾳ γενήσεται, ἢ δτι οὐδὲν εἰδος ἔχει ἐνεργείᾳ, ἀλλ'
δτι ἔχει μέν τι εἰδος ἐνεργείᾳ, πέφυκε δὲ καὶ πάντα δέχεσθαι κατὰ μέρος,
ἀμά δὲ οὐδέποτε, οὕτω καὶ τὸ δυνάμει ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν, δτι δύναται
μὲν ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖσθαι, κατὰ μέρος μέντοι ἀεὶ ὑπάρχουσιν αἱ διαι-
ρέσεις, ἀμά δὲ οὐδέποτε.

20 p. 206 b 15 Καὶ οὐ καθ' αὐτὸ πεπερασμένον.

Ὥστερ γάρ ἡ ὥλη εἰ καὶ δέχεται τὸ εἰδος, ἀλλ' οὐ καθ' αὐτὸ καὶ ἐν
τῷ λόγῳ τῆς οὐσίας αὐτῆς ὑπάρχει τὸ εἰδος, ἀλλ' οἰον ἐπισυμβέθηκε τῇ ⁵⁰
οὐσίᾳ αὐτῆς, οὕτω δὲ καὶ τῷ ἀπέιρῳ ὑπάρχει τὸ πεπερασμένον οὐ καθ'
αὐτό· εἰ γάρ καὶ συνέβῃ τὸ ἐπ' ἄπειρον διαιρετὸν πεπερασμένον είναι,
25 οὐχ ἢ τὸ ἄπειρον ἔχει ταύτῃ πεπέρανται, ἀλλ' ἢ ἐπισυμβέθηκε τῷ ἄπειρῳ
τὸ πεπερασμένον. ὡς γάρ αὐτὸς ἐφεξῆς ἐρεῖ, ἡ ὥλη εστὶ τοῦ μεγέθους τὸ
ἄπειρον, εἰσόμεθα δὲ ἐν ἐκείνοις.

p. 206 b 16 Καὶ κατὰ πρόσθεσιν δὴ οὕτως ἄπειρον δυνάμει εστίν. | ^μ 6r

'Επειδὴ ὡς ἐπὶ τοῦ κατὰ διαιρεσιν ἀπέιρου τὸν λόγον ἐποιήσατο, διὰ

2 πρόσθεσιν τ: πρόσθεσιν KM 3 ὡς om. M 4 οὐ τῷ τ: οὕτω M: οὕτως K
5 δμοίως κτλ.] hinc rursus L cf. ad p. 468,24 6 ἡ παλην τ: ἡ παλιν K et compend.
M: om. L 7 οὕτω τ τὴν ἐπ' Iit: ἐπὶ τὴν ἐπ' (si recte hoc adnotavi) KM
οὐ τῷ] δῦτω M 8 πᾶσαν K: πᾶσιν L: πᾶσ* (charta perforata) M: πῶς τ τὸ et
mox εἰπεν om. L 12 οὕτω τ 14 τοῦ^θ M φάμενον compend. M
15 γενήσεται M οὐδὲ L 15. 16 ἀλλ' δτι—ἐνεργείᾳ om. L 16 τι] τὸ M
καὶ om. superscr. L 17 δύναται LKM: δδύνατον τ 20 ὡς τὸ πεπερασμένον L
Aristoteles (praeter E). at cf. Simplic. p. 497,27 23 τὸ LK: τῷ Mt 25 πεπέ-
ρανται L: πεπέρασται KMt ἢ alterum om. L 26 ἐφεξῆς p. 207-21 ἢ om. L
27 εἰσόμεθα τ: εἰσόμεθα LKM 28 πρόσθεσιν M εστὶ M

τοῦτο προσέθηκεν δι τι ὡσαύτως ἐροῦμεν καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν πρόσθεσιν ^{πατέρων} διπείρου· δμοίως γάρ ἔσται καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ, ὥσπερ ἔκεινο. διὰ τί δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπὶ τούτου ἀρμόζουσι λόγοι, τὴν αἰτίαν ἐποίησατο, ἦν ἡδη καὶ ἐν τοῖς ἔμπρωσθεν εἰρήκεν, αὕτη δέ ἔστιν δι τὸ αὐτὸ τρόπον ⁵ τινά ἔστι τῷ κατὰ τὴν διαίρεσιν. πῶς δὲ τὸ αὐτό, εἴπομεν, δι τι μιᾶς καὶ τῇ αὐτῇ διαιρέσει τῷ μὲν προστίθεται τοῦ δὲ ἀφαιρεῖται. εἰ τοίνυν τὸ αὐτό ἔστι, τὰ αὐτὰ δν ἀρμόσοι καὶ ἐπ' αὐτοῦ λέγειν. ἀλλ' οὐ καθάπτας τὸ αὐτό· διὰ τοῦτο γάρ καὶ προσέθηκε τρόπον τινά. τίς οὖν ἡ διαφορά, προστίθησιν.

¹⁰ p. 206b 17 Ἀεὶ μὲν γάρ τι ἔξω ἔσται λαμβάνειν, οὐ μέντοι ὑπερβάλλει παντὸς μεγέθους, ὥσπερ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ὑπερβάλλει ¹⁰ παντὸς ὥρισμένου.

Εἰ καὶ κοινόν, φησί, τῷ διαιρουμένῳ καὶ φῷ τῷ διαιρεθὲν προστίθεται ¹⁵ τὸ δεῖ τι τοῦ γενομένου ἔξω εἶναι λαβεῖν ἔτερον (δεῖ τε γάρ ἔξω τῆς διαιρέσεως ἔστιν ἔτέραν διαιρέσιν λαβεῖν, καὶ τῆς προσθέσεως δμοίως δεῖ ἔστιν ἔξω ἔτέραν προσθήκην ποιήσασθαι, δταν τῷ αὐτῷ λόγῳ η διαιρέσις γίνηται, ὡς ἡδη εἴπομεν), ἀλλ' οὖν ἔστι τις διαιφορὰ ἐν τῷ αὐτῷ μειούμενῳ καὶ ἐν τῷ μειούμενῷ, διότι τὸ μὲν μειούμενον ἐπ' ἄπειρον ἐνδέχεται μειοῦ- ²⁰ σθαι (οὐκ ἔστι γάρ ἐλάχιστον μέγεθος, διότι πᾶν μέγεθος διαιρετόν, καὶ ²⁵ διὰ τοῦτο ἔστι παντὸς ὥρισμένου μεγέθους τὸ ἐλαττον λαβεῖν, καὶ οὐδέποτε ἐπιλείπει η μείωσις), ἐπὶ μέντοι τοῦ αὐτῷ μειούμενου οὐκ ἐνδέχεται παντὸς ὥρισμένου μεγέθους τὸ αὐτόμενον ὑπερβαλεῖν· ἔστι γάρ τὸ μέγιστον ἐν τῷ παντὶ σῶμα ὁ κόσμος, οὐ μεῖζον μέγεθος ἀδύνατον εἶναι. ὥστε παντὸς μὲν ὥρισμένου μεγέθους δυνατὸν λαβεῖν τὸ ἐλαττον, εἰ καὶ μὴ ἐνεργείᾳ, ³⁰ ἀλλ' οὖν δυνάμει, παντὸς δὲ ὥρισμένου μεγέθους τὸ μεῖζον λαβεῖν οὐδὲ δυνάμει ἐνδέχεται· τοῦ γάρ οὐρανοῦ οὐδὲ δυνάμει ἐνδέχεται μεῖζον εἶναι ³⁵ τι σῶμα. δέδεικται γάρ δι τοῦ ἀδύνατον εἶναι τι σῶμα ἄπειρον, οἷον οἱ φυσικοὶ ἔλεγον εἶναι, ἔξω τοῦ οὐρανοῦ, ὅπερ η ἀέρα η ὕδωρ η ἄλλο εἶναι ἔλεγον. εἰ τοίνυν δέδεικται δι τὸ οὐτως ἄπειρον ἀδύνατον εἶναι, δῆλον δι τοῦ οὐδὲ δυνάμει ἐνδέχεται παντὸς ὥρισμένου μεῖζον λαβεῖν. τοῦτο γάρ συνέβαινε μὲν εἰ οἵν τε η ἐνεργείᾳ ἄπειρον εἶναι σῶμα· τὸ μὲν γάρ παντὸς

1 πρόθεσιν Mt 2 ὥσπερ ἔκεινο LKM: ὡς παρ' ἔκεινῳ t 4 ἔμπρωσθεν p. 206b 3 τὸ αὐτὸ Lt: τὸν αὐτὸν KM 5 τῷ Kt: τὸ L: τῶν M τὴν om. L 6 τῷ μὲν τοῦ μὲν KM ἀφαιρεῖται L: ἀφαιρεῖ KMt 7 ἀρμόσι L: ἀρμόσται K: ἀρμόσῃ M: ἀρμόσει t cf. ad p. 406,6 8 post γάρ rasura K 10 τι αὐτοῦ ex Aristotelis vulgata t 11 ὥρισμένου μεγέθους t καὶ ὑπερβόλλει t 12 παντὸς (sic) K 13 διαιρεθὲν L: διαιρετὸν KMt 14 τι post εἶναι tracit L 15 δι τοῦ ἔτερον δεῖ. τὴν γάρ ξέω L 15 διαιρετὸν KMt 16. 17 γίνεται Mt ρεσιν] ξέω L πρόθεσεως Mt 18 μὲν μειούμενον (sic) t 19 διαιρετῷ M 22 ἀπολαβεῖν L 17 αὐτῷ μειούμενῷ M 18 μὲν μειούμενόν (sic) t 19 διαιρετῷ M 22 ἀπολαβεῖν L 24 τὸ ἐπ' Ἐλαττον L 26 τοῦ γάρ—ἐνδέχεται bis scripsit, priore loco delevit K 27 δι τοῦ om. Mt 28 ὅπερ η ὕδωρ η ἀέρα η ἄλλο τι εἶναι L 29 prius δι τοῦ om. L 30 οὐδὲ om. superscr. M 30. 31 συνέβαινεν (L)t 31 μὲν] fort. μόνον εἶναι om. L

ώρισμένου ἔλαττον λαμβάνειν, εἰ καὶ μὴ δυνατὸν ἐνεργείᾳ εἶναι, ἀλλ' οὖν τὸ
γε δύσιν ἐπὶ τῇ φύσει τῶν μεγεθῶν οὐκ ἀδύνατον, εἰ γε πᾶν μέγεθος αὐτὸν
εὐθὺς καὶ διαιρετόν, τὸ μέντοι παντὸς ὡρισμένου μεῖζον λαμβάνειν διὰ τὸ
μὴ δύνασθαι εἶναι ἄπειρον σῶμα οὐδὲ δυνάμει ἐνδέχεται εἶναι.

5 p. 206b27 Ἐπεὶ καὶ Πλάτων διὰ τοῦτο δύο τὰ ἄπειρα ἐπιγίησεν.
δτι καὶ ἐπὶ τὴν αὔξησιν δοκεῖ ὑπερβάλλειν καὶ εἰς ἄπειρον.

Διὰ τοῦτο, φησί, διότι τὸ ἄπειρον ἐπὶ τὴν διαιρεσίν ἐστι καὶ ἐπὶ τὴν
αὔξησιν, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πλάτων δύο τὰ ἄπειρα ἐποίει, τὸ μέγα καὶ τὸ
μικρόν, ὃν τὸ μέγα μὲν τὸ ἐπὶ τὴν αὔξησιν ἐλεγε, τὸ μικρὸν δὲ τὸ ἐπὶ³³
10 τὴν ἀντεστραμμένην ταύτην διαιρεσίν.

p. 206b30 Ποιήσας μέντοι δύο οὐδὲ χρῆται.

Ἐγκαλεῖ τῷ Πλάτωνι, δτι δύο λέγων εἶναι τὰ ἄπειρα, τὸ μέγα καὶ
τὸ μικρόν, οὐδετέρῳ χρῆται ἐν ταῖς ἀρχαῖς. ἀρχαὶ δὲ κατ' αὐτὸν οἱ ἀριθμοί,
οὐκ ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τούτοις οὔτε τὸ κατὰ διαιρεσίν ἄπειρον,⁴⁰
15 οὔτε τὸ κατὰ πρόσθεσιν. τὸ μὲν γάρ κατὰ διαιρεσίν ἄπειρον οὐκ ἔχουσιν
οἱ ἀριθμοί (ἴσταται γάρ ή τομὴ εἰς τὴν μονάδα), τὸ δὲ κατὰ πρόσθεσιν
ἐπ' ἄπειρον αὔξεσθαι αὐτὸς οὐ δίδωσι· μέχρι γάρ δεκάδος αὔξεσθαι φησι
τὸν ἀριθμόν, τὴν δὲ δεκάδα αὐτὴν εἰς ἔκτην ἀνακεχλεῖσθαι. σημειωτέον
δὲ δτι αὐτὸς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλεγε τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τὸ ἀόριστον
20 καὶ τὴν ὅλην σημαίνειν τῷ Πλάτωνι, νῦν δὲ ὡς ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν αὐτοῦ
λέγοντος, οὗτως ἐπιλαμβάνεται τοῦ λόγου, ὡς δηλονότι πανταχοῦ τὸ φαινόμενον
νέλεγχει καὶ οὐ τὴν διάνοιαν τῶν ἀρχαίων.⁴⁵

p. 206b33 Συμβαίνει δὲ τούναντίον εἶναι ἄπειρον η̄ ώς λέγουσιν.

Δεῖξας πῶς μὲν ἔστι τὸ ἄπειρον πῶς δὲ οὐκ ἔστιν, δτι, ώς μὲν οἱ
25 φυσικοὶ ἔλεγον, οὐκ ἔστιν ἄπειρόν τι σῶμα ἐπὶ τὴν ἔκτασιν, κατὰ διαιρεσίν⁵⁰
δὲ καὶ τὴν ἀντεστραμμένην πρόσθεσιν ἔστι, νῦν βιούλεται καὶ τὸν τοῦ ἄπειρον
οὗρον ὃν ἀπεδίδοσαν οἱ φυσικοὶ ἔλεγχει. ἔκεινοι μὲν γάρ δριζόμενοι τὸ

1 εἶναι ἐνεργείᾳ Mt 2 πᾶν (sic) M 3 ὡρισμένον K λαμβάνει (LKM)
5 ἐποίησε Mt 6 δτι καὶ L: καὶ (om. δτι) KMt αὔξησην Aristoteles ὑπερβάλλει
7 alterum ἐπὶ om. L 8 ἐποίει τὰ ἄπειρα L τὸ prius om. Mt
9 τὸ (post μὲν) om. L 10 ταύτην ("saepē librario est non γν̄ sed η; cf. p. 478, 17.
475, 24 ταύτην. 479, 13 δεκτήν". 476, 5 ή ὅλη) M 12 λέγοντι L 13 ἀρχαὶ L cum
Themist. p. 242, 1: ἀρχὴ (ἀρχῆ K) KMt 14 οὐκ εἶναι L 15. 17 οὐκ—ἐπ' ἄπειρον
om. L 17 αὔξεσθαι utrobiisque K αὐτὸς κτλ.] cf. Themistius 17. 18 τὸν ἀριθμόν
μόν φησι L 18 ἀνακεχλεῖσθαι M: ἀνακλεῖσθαι K σημειωτέων (sic) t 19 ἔμπροσθεν
ex gr. Λ 4 p. 187-17. Γ 4 p. 203-15 20 ἐπὶ] ἀπὸ M 21 οὗτως] αὐτοῦ L
ως δηλονότι ώς L 21. 22 φαινόμενος K 22 ἐλέγχο M ἀρχῶν K 23 lemma
om. K 24 δτι K: om. LMt 26 ἀνεστραμμένην (LK)Mt 27 δρον] λόγον L

ἀπειρον ἔλεγον ὅτι ἀπειρόν ἐστι οὐ μηδὲν ἐστι λαβεῖν ἔξω, ἐγὼ δέ, φησί, τὸ
τούναντίον φημὶ ὅτι ἀπειρόν ἐστιν οὐ τοῦ ληφθέντος ἀεὶ τι ἐστι λαβεῖν
ἔξω. τεχμήριον δὲ τούτου ποιεῖται καὶ τὴν κοινὴν συνήθειαν, λέγω δὴ τοῦ
τὸ ἀπειρον τοῦτ⁵ εἶναι οὐ ἀεὶ τι ἐστι λαβεῖν ἔξω. τοὺς γὰρ δακτυλίους,
φησί, τοὺς μὴ ἔχοντας σφενδόνην ἀπειρους καλοῦσι, διότι μὴ ἔχουσιν
ώρισμένον τι πέρας· ἡ γὰρ σφενδόνη ἡ ἀνομοειδῆς οὐσα τῷ διλφ οἷον
πέρας ἐστὶν ἡ ἀρχή, δσοι δὲ μὴ ἔχουσι | σφενδόνην, οὓς καλοῦσι κρίους, τὸ
όμοιωμερεῖς ὄντες ἑαυτοῖς οὐκ ἔχουσι πέρας τι ὠρισμένον, ἀλλ' ἀεὶ τοῦ
ληφθέντος μόριον ἐστι τι ἔξω διμοειδὲς λαβεῖν. καὶ διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ
10 ἔχουσί τινα πρὸς τὸ ἀπειρον διμοιότητα, ἀπειρους τοὺς τοιούτους καλοῦσιν.
ἀλλὰ γὰρ οὐ πάντῃ τῷ ἀπειρῷ ἐοίκασιν· οὐ γὰρ δὴ τοῦτο μόνον ὑπάρχειν
δεῖ τῷ ἀπειρῷ, τὸ ἀεὶ τι αὐτοῦ ἔξω εἶναι τοῦ λαμβανομένου, ἀλλὰ καὶ τὸ
μηδέποτε δίς τὸ αὐτὸ λαμβάνειν, διπερ οὐδὲ ὑπάρχει τῷ δακτυλίῳ· πολ-⁵
λάκις γὰρ τὸ αὐτὸ λαμβάνομεν, δσας οὖν καὶ τὰς περιστροφὰς ποιησώμεθα.
15 ἔτι, φησί, καλοῦσι τὸ ἀπειρον τέλειον καὶ δλον καὶ πάντα περιέχον,
σεμνύνοντες αὐτὸ ταύτῃ, ἐγὼ δὲ τούναντίον φημὶ *(ὅτι)*, εἰ καὶ δλον καὶ τέλειον,
οὐκ ἀπειρον· δλον μὲν γάρ ἐστιν οὐ μηδέν ἐστιν ἔξω τῶν συμπληρούντων
αὐτό, οἷον ἄνθρωπον δλον φαμὲν οὐ μηδέν ἀπεστι τῶν μορίων, τὸ δὲ ἀπει-
ρον ἐλέγομεν οὐ ἀεὶ τι ἐστιν ἔξω. ἀλλὰ καὶ τὸ τέλειον, φησίν, ἦτοι ταύ-
20 τὸν ἐστι τῷ διλφ ἡ ἐγγύς· ἀγῶνα γὰρ τέλειον φαμεν τὸν εἰς τέλος ἀνο-¹⁰
σθέντα, καὶ φιληπτει τῶν συμπληρούντων αὐτόν, καὶ τέλειον ἄν-
θρωπον τὸν εἰς τὸ τέλος τῆς φύσεως ἀφιγμένον, καὶ λέγω δὴ τὰς τελείας
τε καὶ ἀσχάτας τῆς φύσεως ἐνεργείας, εἰς δὲ τὸ ἔργον τῆς φύσεως ἀπο-
τελευτῇ, τὸ δὲ ἀπειρον ἐναντίως ἔχει· ἀπειρον γάρ ἐστιν οὐ μηδέν ἐστι
25 πέρας, ἀλλ' ἀεὶ τι ἐλλείπει ἔξω. συμπλέκει οὖν ἐκ τούτων συλλογισμὸν
τοιούτον· τὸ δλον τέλειον, τὸ τέλος ἔχον πέρας ἔχει, τὸ πέρας ἔχον οὐκ
ἀπειρον, τὸ δλον ἄρα οὐκ ἀπειρον. ὥστε πάλιν εἰς τούναντίον περιῆλθεν ¹⁵
αὐτοῖς ὁ λόγος· ἔκεινοι μὲν γὰρ τέλειον καὶ δλον ἐλέγον εἶναι τὸ ἀπειρον,
αὐτὸς δὲ τούναντίον ἔδεικεν δτι, εἰ τέλειον καὶ δλον, οὐκ ἀπειρον. δεῖξει
30 δὲ ἐφεξῆς καὶ δτι οὐ περιέχει πάντα, ώς αὐτοὶ ἐλεγον, ἀλλὰ τούναντίον
περιέχεται, καὶ δτι ἐν μορίου μᾶλλον λόγῳ τὸ ἀπειρον ἡ ἐν δλον.

1 λαβεῖν τι ἔξω fortasse recte (cf. ad p. 151, 26) L 2 ληφθέτος (sic) t λαβεῖν
om. L 3. 4 τεχμήριον—λαβεῖν ἔξω om. Mt 3 τούτου L: τούτον K 4 εἶναι L:
ἐστιν K 5 φασὶ L 6 τι ὠρισμένον L alterum ἡ om. fortasse recte L 7 ἐστι
καὶ ἀρχὴ L 8 ὄντας t 9 μέν ἐστι τι ἔξω μόριον L 11 διλλὰ] ἀλλως t
ἀπειρωσικασιν K οὐ γὰρ γάρ δὴ L 12 καὶ om. K 14 δσα KM 15 πάντα
om. L 16 ταύτῃ] ἤγουν οὕτως superscr. M² δτι addidi καὶ δλον iterant Mt
καὶ (ante δλον) om. fortasse recte L 19 τὸ τέλος φασὶν L 21 αὐτῶν K 22 ἀφιγ-
μένον τῆς φύσεως L καὶ deleverim 23 αἰσχάτας primitus M 23. 24 ἀπο-

λεντά t: ἀπὸ τελευτᾶ M: ἀποτελευ K: τελευτᾶ L 25 ἐλλείπειν L: ἐλλειπεῖν K γοῦν L
26 ἔχει] ἔχει (h. e. corr. ἔχειν) M 27 ἄρα om. Mt τὸ ἐναντίον Mt 28 καὶ δλον
om. L 29 αὐτὸς LK: αὐτὸ Mt τέλον M καὶ om. K δεῖξαι primitus K
30 ἐφεξῆς p. 207 a 25 31 μᾶλλον ἐν μορίου Aristoteles δλον (I.)t: δλω KM

διὰ τοῦτο οὖν, φησί, βέλτιον οἰητέον τὸν Παρμενίδην τοῦ Μελίσσου π. 6^ν
λέγειν. Μέλισσος μὲν γάρ, φησί, τὸ δλον ἄπειρον εἶπε τὰ ἀσύγχλωστα
συγχλώθων, Παρμενίδης δὲ πεπεράνθαι τὸ δλον φησί· μεσσόθεν γάρ 20
εἰναι φησιν ἵστοπαλές, τουτέστιν ἵσον ἐκ τοῦ μέσου πανταχόθεν ἀπέχον,
5 ήνα σφαιρικὸν αὐτὸ δεῖχη, τὸ δὲ σφαιρικόν, καὶ πᾶν ἀπλῶς δὲ σχηματί-
σται, πεπερασμένον ἔστι.

Ταῦτα εἰπών, ἐφεξῆς τὴν αἰτίαν τῆς πλάνης αὐτῶν ἔκτιθεται, δι' ἣν
εἰς ταῦτὴν ἡγαγον τῷ τελείῳ καὶ δλφ τὸ ἄπειρον. φησὶ γάρ δτι ἡ ὥλη
καθ' αὐτὴν ἀδριστος οὖσα, καὶ ἄπειρος ἔστιν, ἄπειρος δὲ λέγω, διότι μη-
10 δένα δρον ἔχει οἰκεῖον μηδὲ εἰδος, τούναντίον δὲ καὶ τοῖς εἰδεσι σκεδα-
σμοῦ καὶ ἀδριστίας καὶ τῆς ἐπ' ἄπειρον διαιρέσεώς ἔστιν αἰτία. ἀμερεῖς 25
γάρ ὄνται τοὺς λόγους τῶν εἰδῶν καθ' αὐτοὺς δεξαμένη διίστησι· τὸν γάρ
τοῦ μεγέθους λόγον ἀμερῆ ὄντα τῷ οἰκείῳ λόγῳ δεξαμένη καὶ διαστήσασα
εἰς ἀδριστίαν ἐξήγαγε, καὶ τῆς ἐπ' ἄπειρον τομῆς αἰτία αὐτῷ γέγονεν.
15 θυμίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις εἰδεσιν ἡ ἡττον ἡ μᾶλλον σκεδασμοῦ αἰτία γέ-
γονεν. ἡ μὲν οὖν ὥλη τοιαύτη, τὸ δὲ εἰδός πέρας τί ἔστι καὶ δλον· περα-
τοῦ τε γάρ καὶ περιγράφει τὴν ὥλην, καὶ δλον τι καὶ τέλειον ποιεῖ ϕ δν
παραγένηται. τὸν γάρ χαλκὸν ὡς ὥλην ὄντα χαλχῶν σκευῶν, καὶ κατὰ 30
τοῦτο ἀδριστόν τινα ὄντα καὶ οὐδὲ δν δλον ἡ τέλειον κληθέντα, παραγεν-
20 μενον τὸ τοῦ τρίποδος ἡ τὸ τοῦ ἀνδριάντος εἰδος; ἐν πλείονι ἡ ἐλάττονι
περιορίζει καὶ τέλειον τι πρᾶγμα καὶ δλον ποιεῖ, ἀνδριάντα δλον ἡ λέβητα
δλον. οὗτως οὖν καὶ ἐπὶ τῆς ὥλης κυριώτερον ἡ, καὶ τῶν εἰδῶν λεχθείη
ἄν. ἐπεὶ οὖν δλον μέν τι καὶ τέλειον τὸ εἰδός, ἡ δὲ ὥλη δριστός τε καὶ
ταύτῃ ἄπειρος, ἔστι δὲ ἡ ὥλη δυνάμει τὰ εἰδη, πολλάκις δὲ τὰ δυνάμει
25 τοῖς τῶν ἐνεργείᾳ ὄντων δνόμοις καλοῦμεν (τὸν γοῦν χαλκόν φαμεν ἀνδρί-
άντα εἶναι, μήπω πολλάκις τὸ εἰδός ἀπειληφότα, καὶ τὸ ξύλον κλίνην, τοὺς
πυροὺς ἄρτον, καὶ τὸ σπέρμα ἄνθρωπον), διὰ τοῦτο ἔκεινοι, ἀπερ τῷ εἰδει
προσήκει, ταῦτα τῆς ὥλης κατηγόρησαν, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν δυνάμει πάντα.
δτι δὲ ἐν τῇ ὥλῃ τὸ ἄπειρον, δῆλον ἐκ τῆς τῶν μεγεθῶν διαιρέσεως· οὐ
30 γάρ κατὰ τὸ εἰδός γίνεται ἡ διαιρέσις. φυλάττονται γοῦν καὶ μετὰ τὴν
διαιρέσιν τὸ τοῦ χαλκοῦ ἡ τὸ τοῦ ξύλου ἡ τὸ τῆς σαρκὸς εἰδός, ἀλλὰ κατὰ
τὸ ὑποκείμενον, ἐν ϕ καὶ τὸ εἰδός τὴν διάστασιν ἔσχεν. ἄπειρος μὲν οὖν

1 τὸν ομ. Mt cf. Arist. 3 συγχλωθῶν K qui ποι μεσσθεν τὸ δλον πεπεράνθαι L
3. 4 μεσσόθεν—φησιν ομ. L 4 φησιν Parmen. v. 103 K., 107 St. 5 ήνα σφαι-
ρικῶ M 9 ἄπειρος δὲ (diserte) K et t: ἄπειρον δὲ L 10 δρον hic et
saepre M 10. 11 σκεδασμοῦ non satis clare M: γρ. σκεδασμοῦ superscr. M² 11 αι-
τια K 12 διείστησιν K 14 ἀδριστάν K: ἀδριστίας (L)Mt 16. 17 περατοῖ τε t:
περατοῖ (om. te) I: περατοῦται KM 17 τι om. L ϕ] ὡς L 19 τοῦτον M
δλον (ex δλως ut videtur corr.) ἡ τέλος I 20 τὸ (post ἡ) om. K 21 π*οιεῖ M
λεβῆτα LMt 22 ἡ ομ. L 23 δλον μέν ομ. Mt τι ομ. superscr. M ἀδρι-
στότε M 24 ἄπειρος LK: ἐπ' ἄπειρον Mt 25. 26 φαμὲν post ἀνδριάντα traic. L
26 κλίνη K 30 φυλάττονται (sic) K: φυλάττεται L 31 τὸ (ante τοῦ ξύλου) ομ.
KM 32 διάσπασιν K ἄπειρος LK: ἄπειρον Mt

καθ' αύτὴν ἡ ὥλη, περατοῦται δὲ καὶ ὅρον δέχεται ὑπὸ τοῦ εἰδούς περι- ^{π 6.}
γραφομένη. εἰ τοίνυν τὸ μὲν περατοῦ ἡ δὲ περατοῦται, περιέχει δὲ τὸ ⁴¹
περατοῦ τὸ δὲ περατούμενον περιέχεται, αὐτὸν πάλιν τοὺναντίον αὐτοῖς
συμβαίνει, περιέχεσθαι φῆμι καὶ οὐ περιέχειν τὸ ἄπειρον, ὡς φῶντο. καὶ
5 εἰ μόριον τι τοῦ συνθέτου ἡ ὥλη ἐστίν, ἡτις ἐστὶ τὸ ἄπειρον, οὐκ ἀν εἴη
ὅλον· τὸ γὰρ μόριον οὐκ ὅλον. εὐλόγως δὲ καὶ ἀγνωστος ἡ ὥλη, διότι
καὶ ἄπειρος· τὸ γὰρ ἄπειρον κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἀγνωστον. δεῖξας δὲ
ἔξι αὐτῶν τῶν πραγμάτων διτι τούναντίον ἡ ἔλεγον ὑπάρχει, λέγω δὴ διτι ⁴⁵
οὐ περιέχει τὸ ἄπειρον ἀλλὰ περιέχεται, καὶ διτι μόριον μᾶλλον ἐστιν καὶ
10 οὐκ ὅλον, δείκνυσι τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ τῇ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῇ· εἰ γὰρ
περιέχει, φησί, τὸ ἄπειρον, ἐστι δὲ οὐ μόνον ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ἀλλὰ καὶ
ἐν τοῖς νοητοῖς (εἰναι γὰρ αὐτὸ καὶ ἐν ταῖς ίδεαις δὲ Πλάτων ἐτίθετο),
εὐλογον ὕπαπειρέντες περιέχει, οὕτω δήπου καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς
περιέχειν. ἄτοπον δέ φησι καὶ ἀδύνατον τὰ γνώσεως αἴτια καὶ αὐτο-
15 γνώσεις ὄντα καὶ πᾶσιν ὅροιν αἴτια ὑπὸ τοῦ ἀγνώστου κατὰ φύσιν, λέγω δὴ ⁵⁰
τοῦ ἄπειρου, περιέχεσθαι. ἡ καὶ οὕτως· εἰ πάντα φασὶ περιέχειν τὸ ἄπει-
ρον, ἐν τοῖς πᾶσι δὲ καὶ τὰ νοητά, οὐ μόνον τὰ ἐγκόσμια τῶν νοητῶν ἀλλὰ
καὶ τὰ ὑπερκόσμια, δῆλον ὡς καὶ τὰ νοητὰ περιέχοι ἀν τὸ ἄπειρον, ἡ,
καὶ πάντα ἀπλῶς ἡ γοῦν τὰ ἐγκόσμια.

20 p. 207a4 Καθ' ὁμοιότητα μέν τινα λέγοντες, οὐ μέντοι κυρίως. |

Λέγοντες· ἐν τῇ συνηθείᾳ οἱ πολλοὶ δηλούντι. πῶς δὲ καθ' ὁμοιό- ^{π 7.}
τητα ἀπείρους λέγουσι καὶ οὐ κυρίως, ἐπήγαγεν· διτι οὐ μόνον δεῖ, φησί,
τοῦτο ὑπάρχειν τῷ ἀπείρῳ τὸ δεῖ τοῦ ληφθέντος τι ἔξω εἰναι λαβεῖν, ἀλλὰ
καὶ τὸ μὴ δις τὸ αὐτὸ λαμβάνειν, διπερ οὐχ ὑπάρχει τῷ δακτυλίῳ.

25 p. 207a7 Ἀπειρον μὲν οὖν τοῦτο ἐστιν οὐ κατὰ τὸ ποσὸν λαμβά-
νουσιν αἰεὶ τι λαμβάνειν ἐστιν ἔξω.

Δεῖ προσυπακοῦσαι τῷ κατὰ ποσὸν λαμβάνουσι τὸ 'τὶ μέρος', ⁷

1 αὐτὴν LK: αὐτὸν (h. e. αὐτὸν) M: αὐτὸ τὴν ὥλη LK: ὥλη* M: ὥλη τὸ τὸ ἄπειρον
LK: ἐπί τὸ ἄπειρον Mt 5 ἡ ὥλη ἐστίν] ἐστιν ἡ ὥλη K 6 οὐκόλον K 10 τῇ LKM:
hoc cum in M ita scriptum esset ut videretur esse τῆς, praeponuit διὰ M²: διὰ τῆς τὸ

ἀπαγωγῆς t 12 καὶ om. L ἐτέθετο M 13 εὐλογον scripsi cl. p. 480,9:
εὐλόγως LK: ἀλόγως Mt αἰσθητοῖς om. L δῆπου KM: om. L: δὴ τὸ 14 περιέ-
χειν LK: περιέχει Mt 14. 15 αὐτογνώσσονται K 15 ἀναγνώστου M 16 φασὶ πε-
ριέχειν L 18 τὸ prius om. L περιέχει ἀν M 19 ἡ γοῦν scripsi: ἔγουν libri
ἐγκόσμια K 21 λέγοντες buc retraxi: lemmati adhaeret in codicibus ideoque omisit t
22 φασὶ L 23 δεῖ τι τοῦ τὸ τι (ante ἔξω) scripsi: τὸ L: om. K M t 24 μὴ δις L:
μὴ δεῖς K: μὴ δὲ t at cf. p. 474,13 αὐτὸν primitus M διπειρ K 25 τοῦτο
ἐστιν MK: τοῦτο ἐστιν Lt τὸ ποσὸν K M t: ποσὸν L cf. Diels z. Textgesch. p. 19 26 δεῖ M
λαβεῖν Mt cf. Aristot. ἐστιν ἔξω LM: ἐσται ἔξω K: ἔξω ἐστίν t 27. p. 477,2 Δεῖ—
λαμβάνειν ἐστιν ἔξω om. L 27 κατὰ ποσὸν] ita libri hic et p. 477,7

ίνα γη 'ἀπειρον μὲν οὖν οὐ κατὰ τὸ ποσὸν λαμβάνουσί τι μέρος ἀεὶ τι λαμ- 7^τ
βάνειν ἔστιν ἔξω'. καὶ ἔστιν οὗτος τοῦ ἀπείρου ὄρισμός. ὅτε εἰ τοῦτο
μέν ἐστι τὸ ἀπειρον, δλον δέ ἐστι καὶ πᾶν καὶ τέλειον οὐ μηδέν ἐστιν ἔξω,
οὐκ ἄρα δλον καὶ τέλειον τὸ ἀπειρον· ἐπὶ τε γάρ τῶν ἀριθμῶν ἐπ' ἀπειρον 10
5 ρον αὐξομένων ἀεὶ τοῦ ληφθέντος ἔστιν ἔξω λαβεῖν ἔτερον ἀριθμόν, καὶ
ἐπὶ τῆς τομῆς τῶν μεγεθῶν ἀεὶ τῆς ληφθείσης τομῆς ἔστι λαβεῖν ἔξω
τομὴν ἑτέραν. καὶ καλῶς εἶπε κατὰ ποσόν· οὐ γάρ κατ' εἰδος γίνεται
ἡ διαιρεσίς. τὸ αὐτὸν γοῦν εἰδος ἐν ἕκαστῳ τῶν διαιρεθέντων ὀράται· ἡ
γραμματὶ γάρ πάντα τὰ τριήματα εἰσιν ἡ ἐπιφάνεια ἡ σώματα. καὶ ἄλλως
10 οὐκ ἐπὶ πάντων ἐν τῇ διαιρέσει σφύζεται τὸ εἰδος· αὐτὸς γάρ ἔδειξεν ἐν
τοῖς ἐμπροσθεν, ὅτι οὐκ ἐν τῷ τυχόντι μεγέθει τὸ τυχόν εἰδος δύναται 15
εἶναι, διόπερ ἐν τῇ διαιρέσει οὐ μέχρι παντὸς σφύζεται τὸ εἰδος, ἀλλὰ
προϊοῦσσα ἡ διαιρεσίς φθείρει αὐτό. τὴν γοῦν σάρκα διελεῖν μὲν ἔστιν ἐπ'
ἀπειρον ὡς μέγεθος, ὡς μέντοι σάρκα οὐκέτι. ἀπορήσειε δ' ἄν τις, μήποτε
15 δι τοῦ ἀπείρου ὄρισμὸς ἀρμόσει καὶ ἐπὶ τοῦ δλον καὶ τοῦ τελείου, καὶ κα-
θόλου ἐπὶ παντὸς πεπερασμένου. καὶ ἐπὶ τοῦ τελείου γάρ ἔξὸν εἰπεῖν, ὅτι
τέλειον ἔστιν οὐ κατὰ ποσὸν λαμβάνουσί τι μόριον ἀεὶ τι ἔστι λαβεῖν ἔξω.
εἰ γάρ κατὰ διχοτομίαν λάβω τὰ μόρια, ἐπ' ἀπειρον ἔξεσται λαβεῖν τῶν 20
ληφθέντων ἔξω. ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀληθὲς ἐπὶ τῶν πεπερασμένων.
20 ἐπὶ μὲν γάρ τοῦ ἀπείρου οὐχ ἀπλῶς τόδε ἡ τόδε μόριον ἐὰν λάβω, οὐ
διέξειμι, ἀλλ' ὅποιονοῦν μόριον λάβω, ἐπὶ δὲ τοῦ πεπερασμένου οὐχ οὕτως·
ἐὰν γάρ ὥρισμένον τι μόριον ἀεὶ λαμβάνω, καταναλίσκω τὸ δλον. καὶ ἄλλως
οὐκ ἀληθὲς ἐπὶ τοῦ πεπερασμένου τὸ ἀεὶ τοῦ ληφθέντος μόριον εἰναὶ τι
λαβεῖν ἔξω· εἰ γάρ τὰ πρὸς τοῖς πέρασι λάβω μόρια, οὐκέτι ἐνδέχεται ἔξω
25 τούτων ἔτερόν τι λαβεῖν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀπείρου τὸ ἔσχατον λαβεῖν οὐκ ἔστιν. 25
ἄστε εἰ καὶ ἐπὶ τινος λήψεως μορίου τὸ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ πεπερασμένου
συμβαίνει, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πάσης ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ἀπείρου ἔχει. συμβαίνει δὲ
δλως τοῦτο κατά τι καὶ ἐπὶ τῶν πεπερασμένων, διότι μετέχουσι τοῦ ἀπείρου.
ώστε καν δέξῃ ἐπὶ τοῦ τελείου κατά τινα λῆψιν ἀεὶ τοῦ ληφθέντος ἔξω
30 λαμβάνειν, οὐχ ἡ τέλειον ἔστι τοῦτο αὐτῷ συμβέβηκεν, ἀλλ' ἡ τοῦ ἀπει-
ρου μετέχει.

2 οὗτος δι τοῦ Mt δ ὄρισμός K et revera articulum vel hic vel post οὗτος adesse malim
3 δε in nova pagina iterat M καὶ alterum om. add. marg. L 6 τομῆς (ante
τῶν) om. L 7 τομὴν] τομὴς K 10. 11 ἐν τοῖς ἐμπροσθεν (haec duo verba in erasis)
ἔδειξεν L 11 ἐμπροσθεν A 4 p. 187v 20 12 διδτιπερ M 13 προσιοῦσα L
σάρκαν compend. M 13. 14 μὲν ἐπ' ἀπειρόν ἔστιν L 15 καὶ ἐπὶ τοῦ τε-
λείου L 16 πεπερασμένον K inter τελείου ετ γάρ iterat καὶ ἐπὶ (sic) τοῦ τε-
λείου καὶ καθόλου—πεπερασμένου (sic) καὶ ἐπὶ τοῦ τελείου K 17 κατὰ τὸ ποσόν L
18 ἔξεσται (sic) K 19 τοῦτον M 20. 21 οὐ διέξειμι—λάβω om. L 20 οὐ
Mt: οὐ K 22 ἀν γάρ L ἀεὶ om. L καταναλίσκω (sic) M 24 πέρασι
LK: μέρεις Mt μόρια λάβω L 24. 25 τούτων ἔτερόν τι ἔξω L 26 μορίου]
οὐ
μ L 27 ὥσπερ καὶ ἐπὶ L 28 διετί L: διὸ K Mt 29 καν] καὶ L ἔξῃ Mt: ἔξῃ
K: ἔξει L del LK et corr. M: αὐταὶ (cf. ad p. 473, 10) primitus M: del τι (id ipsum
in M sibi legere visus) t 30 αὐτὸν L et primitus M ἀλλ' ἡ LK

p. 207•10 Ωσπερ τὸ καθ' ἔκαστον, οὗτω καὶ τὸ χυρίως δν, οἷον 7^τ
τὸ δν ὅλον οὐ μηδέν ἐστιν ἔξω.

Ωσπερ, φησίν, ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ὅλων, οἷον ἀνθρώπου ἢ πλοίου, σι
ᾶλιν λέγομεν οὐ μηδὲν ἄπεστι τῶν συμπληρούντων τὸ ὑποκείμενον, οὗτω
5 δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ χυρίως ὅλου, λέγω τοῦ παντός, ὅλου φαμέν εἶναι καὶ πᾶν
οὐ μηδέν ἐστιν ἔξω, οἷον κόσμου ὅλου, οὐ μηδὲν τῶν συντελούντων εἰς
συμπλήρωσιν τοῦ κόσμου ἔξω ἐστίν. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ χυρίως ὅλος καὶ
τὸ χυρίως πᾶν, ὡς ἐὰν ἀπῆγ γέ τι αὐτῷ, καὶ τὸ τυχόν ἢ, οὐχ ὅλον οὐ-
δὲ πᾶν.

10 p. 207•13 "Ολον δὲ καὶ τέλειον ἢ τὸ αὐτὸ πᾶν ἢ σύνεγγυς.

Τὸ μὲν γάρ ὅλον ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς λέγεται, ὡς λέγομεν ὅλον ἕύλον
καὶ ὅλον ἄρτον, τὸ δὲ πᾶν ἐπὶ τοῦ διωρισμένου, ὡς λέγομεν πάντας ἀν- 40
θρώπους, τὸ δὲ τέλειον κοινῶς ἐφ' ἔκατέρου, φ' μηδὲν ἐλλείπει τῶν μερῶν.
εἰ τοινυν τὸ μὲν ὅλον καὶ τὸ πᾶν οὐ ταύτον, τὸ δὲ τέλειον ἀμφοτέροις
15 ταύτον, οὐ πάντη ταύτὸν τὸ ὅλον τῷ τελείῳ, καὶ διτὶ τὸ μὲν ὅλον πρὸς
τὴν τῶν μερῶν πάντων σύνοδον λέγεται, τὸ δὲ τέλειον πρὸς τὴν ἀπόληψιν
τοῦ τέλους. ἀμφότερα μέντοι κατὰ τοῦ αὐτοῦ κατηγορεῖται, καὶ ταύτῃ
ἐν τι καὶ ταύτὸν δόξειν εἶναι ἀμφω κατὰ πάντα.

p. 207•17 Οὐ γάρ λίνον λίνῳ συνάπτειν ἐστιν τῷ παντὶ καὶ ὅλῳ 45
20 τὸ ἄπειρον.

Τὰ ἀσύγκλωστα, φησί, συγκλώθει ὁ Μέλισσος, καὶ οὐ λίνον λίνῳ κατὰ
τὴν παροιμίαν, ἀπέρ πέφυκε συνδιάζεσθαι· οὐ γάρ οἷον τέ ἐστι τὸ ὅλον
καὶ πᾶν ἄμα καὶ ἄπειρον εἶναι, ὡς δέδεικται.

1 ὥσπερ KM Arist. cod. F: ὥσπερ δὲ L: ὥσπερ δὲ ὀριζόμεθα τ 1. 2 χυρίως δν, οἷον τὸ δν
LKM: χυρίως, οἷον τὸ ex Aristotele t 3 ὥσπερ φασὶ καὶ ἐπὶ L 4 οὐ om. L μη-
θὲν Mt ἀπέστι (sed " delevit et ' super π addidit corrector) M: ἀπέστι (L)t
τὸ om. L 5 καὶ ἐ- (post δὲ) in nova pagina iterat L λέγω δὲ L 6 κό-
σμον ὅλον LK: δ (sed deletum) κόσμον ὅλον M: δ κόσμος δλος t εἰς] εἰ K
7 οὗτος LK: οὗτως M: οὗτω t 8 ἀπῆγ γέ τε scripsi: ἀπῆγε τί K: ἀπῆγέν τι L:
ἀπῆγέν τι M: ἀπῆγε δντι t 10 ὅλον LM: τὸ ὅλον (K)t cf. Aristotelis libri πᾶν
LK: πάμπαν cum Aristotele Mt ἢ τὸ σύνεγγυς; L et Arist. cod. E 11 τοὺς συνε-
χοῦς M 12 δωρισμένου M 13 κοινῶς L 15 δι t LM: ἔτι fortasse recte (K)t
16 τὴν (ante τῶν) iterat L 19 et 21 λίνον λίνῳ LMt: λινὸν λινῶ K 19 ἐστὶ συν-
άπτειν ex Aristotelis vulgata t παντὶ LKM: παντὶ τε t: ἀπαντὶ Aristoteles 21 οὐ
om. superser. L 22 συνδιάζεσθαι KM 23 εἶναι] καὶ εἶναι L

p. 207·18 Ἐπεὶ ζντεῦθέν γε λαμβάνουσι τὴν σεμνότητα κατὰ τοῦ π 7^τ
ἀπείρου.

Διὰ τοῦτο, φησί, τὸ ἄπειρον δλον καὶ τέλειον εἶπον, ἵνα σεμνὸν αὐτὸν
ἀποδέξωσιν, ώς πλῆρες καὶ πάντα περιέχον. εἴτα ἐφεῖς καὶ τὴν αἰτίαν
5 τῆς μποπτώσεως αὐτῶν λέγει, πόθεν ἡπατήθησαν ὡστε τὸ ἄπειρον δλον
καὶ τέλειον εἶναι λέγειν· ἔχει γάρ, φησίν, ὅμοιότητά τινα τὸ ἄπειρον πρὸς
τὸ τέλειον καὶ τὸ δλον. τίς δὲ ἡ | ὅμοιότης, ἐπάγει· ἔστι γάρ τὸ ἄπειρον π 7^τ
ρην τῆς τοῦ μεγέθους τελειότητος ὅλη καὶ δυνάμει δλον, ζντε-
λεχείᾳ δὲ οὐ. μέγεθός φησι τὸ σύνθετον. τῆς οὖν μεγέθους τελει-
10 δτητος, φησί, τουτέστι τοῦ εἰδούς, καθ' δ ἔκαστον τὸ εἶναι καὶ τὴν ἑαυτοῦ
ἔχει τελειότητα, ὅλη ἔστι τὸ ἄπειρον, ἔστι δὲ ἡ ὅλη δυνάμει δλον καὶ
τέλειον, τουτέστιν εἰδος, ἐντελεχείᾳ δὲ οὐ· καθ' αὐτὴν μὲν γάρ ἄπειρος
ἔστι καὶ ἀδρίστος. δυνάμει δὲ δλον τε καὶ τέλειον· δεκτική γάρ τοῦ εἰδούς, δ
ἔξ ὧν τὸ σύνθετον. δ οὖν αὐτῇ ὑπάρχει δυνάμει, φησί, τοῦτο ώς ἐνερ-
15 γείᾳ ὑπάρχον κατηγοροῦσιν. δτι δὲ ἐν τῇ ὅλῃ τὸ ἄπειρον, δείκνυσι διὰ
τῶν ἔξης. ἡ γάρ ἐπ' ἄπειρον, φησί, τομὴ τοῖς μεγέθεσι καὶ ἡ ἀντεστραμ-
μένη ταύτη πρόσθεσις ἐκ τῆς ὅλης ὑπάρχει· καθ' ἔστι τὰ γάρ ἀδιαιρέτα
εἰσι τὰ εἰδη. τοῦτο μὲν οὖν καθ' αὐτὸν τῇ ὅλῃ ὑπάρχει, τὸ δὲ εἶναι δλον
τε καὶ τέλειον, δταν εἰς δρον ἐλθῃ, οὐ καθ' αὐτὴν ἀλλὰ κατὰ ἄλλο αὐτῇ
20 ὑπάρχει, τουτέστι κατὰ τὸ εἰδος.

p. 207·24 Καὶ οὐ περιέχει ἀλλὰ περιέχεται, ἡ ἄπειρον.

10

Ορίζεται γάρ ὑπὸ τοῦ εἰδούς ἡ ὅλη καὶ περατοῦται τὸ ἄπειρον, τὸ
δὲ ὄριζόμενον καὶ περατούμενον οὐ περιέχει ἀλλὰ περιέχεται· εἰ δὲ περιέ-
χεται, φανερὸν δτι οὐχ δλον τι τὸ ἄπειρον, ώς ἔκεινοι ἐλεγον, τούναντίον
25 δὲ μόριον τοῦ δλου, δπερ σύγκειται ἐκ τοῦ περιέχοντος καὶ τοῦ περιεχο-
μένου.

p. 207·25 Διὸ καὶ ἀγνωστον, ἡ ἄπειρον· εἰδος γάρ οὐκ ἔχει ἡ
ὅλη.

· Εἰ γάρ ἡ ἔκαστου γνῶσις κατὰ τὸ εἰδος, ἀνείδεος δὲ ἡ ὅλη, εὔδηλον 18

1 γε] γάρ L 6 τὸ ἄπειρον om. Mt 8 τοῦ iterat L: τοὺς M ὅλη LK: ἡ (in ras. M)
ὅλη Mt δύναμις L: τὸ δυνάμει Aristoteles 8. 11 δλον—δυνάμει om. L 8. 9 ζντε-
λέχεια t 12 τὸ εἰδος L ἐντελέχεια M: ἐντελέχεια LKt 12. 13 γάρ ἔστιν ἄπειρος Mt
13 δυνάμει δὲ κτλ.] cf. Themist. p. 244, 4 δλον tē Mt: δλον * (ras. IV litterarum) K: δλον
(om. te) L δεκτὴ KM 14 ὧν] οὐ t αὐτὴ LM 14. 15 ἐνέργεια K 16 τομὴ
φησι L 20 ὑπάρχει—εἰδος in erasis L 21 καὶ οὐχ ὑπερέχει ἀλλ' ὑπερέχεται e vulgato
Aristotele t καὶ οὐ περιέχει in eras. L 21. 23 ἡ ἄπειρον—ἀλλὰ περιέχεται om. L 22 ἡ
scripsi: ἡ libri 23 ει] ἡ K 24 δλος K 25 μέρος L post καὶ τοῦ addit ὑπὸ¹
τὸ εἰδος ἔστιν ἡ γνῶσις L cf. v. 29 27 γάρ om. K

διτι καὶ ἄγνωστος. διὸ καὶ ὁ Πλάτων “νόθῳ λογισμῷ” ληπτὴν αὐτὴν εἶπε, ^{π. 7-}
διύτι ἐπιβλητικῶς μὲν αὐτὴν γνῶναι ἀδύνατον, ἐξ ἀφαιρέσεως δὲ τῶν εἰδῶν
εἰς ἔννοιαν αὐτῆς ἐρχόμεθα. ὥστε καὶ ὁ συνετὸς τῆς γνώσεως αὐτῆς τρόπος
ἐκ τῶν εἰδῶν ὑπάρχει.

5 p. 207-29 Ἐπεὶ εἰ περιέχοι ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ τοῖς νοητοῖς
τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἔδει περιέχειν.

Διὰ τούτων πιστοῦται ὅτι καλῶς εἴπε τὴν ὅλην περιέχεσθαι καὶ οὐ ²⁷
περιέχειν. εἰ γάρ ὁμοίως ἐν τοῖς νοητοῖς ὕσπερ καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἔστι
τὸ ἄπειρον, εὐλογὸν ὕσπερ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς περιέχει, οὕτω καὶ ἐν τοῖς
10 νοητοῖς περιέχειν· τοῦτο δὲ ἀδύνατον, τὰ δρου καὶ γνώσεως αἴτια ὑπὸ²⁸
τοῦ ἀγνῶστου καὶ ἀορίστου περιέχεσθαι· οὐκ ἂρα περιέχει τὸ ἄπειρον, ω; ²⁹
ἔκεινοι ἔλεγον. τὸ δὲ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐν τῇ ὅλῃ, ἐν ἦ τὸ ἄπειρον
ἀπετίθεντρο· μέγα δὲ καὶ μικρὸν ὁ Πλάτων τὴν ὅλην ἔκάλει.

p. 207-33 Κατὰ λόγον δὲ συμβαίνει καὶ τὸ κατὰ πρόσθεσιν μὲν
15 μὴ εἶναι δοκεῖν ἄπειρον οὕτως ὥστε παντὸς ὑπερβάλλειν μεγέθους, ³⁰
ἐπὶ τὴν διαιρέσιν, ἐπὶ τὴν διαιρέσιν δὲ εἶναι.

Ἐντεῦθεν θεωρήματά πλείονα βούλεται παραδοῦναι ἀκόλουθα τοῖς περὶ³¹
τοῦ ἄπειρου ἀποδεδομένοις λόγοις, καὶ πρῶτον μὲν διτι συμφώνως τοῖς
παρ’ ἡμῶν ἀποδεδομένοις περὶ τοῦ ἄπειρου λόγοις τὸ συμβαῖνον εἶναι
20 ἐπὶ τῆς διαιρέσεως καὶ τῆς προσθέσεως, λέγω δὲ τὸ ἐπὶ μὲν τὴν διαιρέσιν μὴ ³²
εἶναι λαβεῖν τὸ ἐλάχιστον μέγεθος, ἀλλ’ ἐνδέχεσθαι παντὸς ὡρισμένου ἔλατ-
τον λαβεῖν, ἐπὶ δὲ τὴν πρόσθεσιν μηχετέ ἐγχωρεῖν παντὸς μείζον λαβεῖν,
διὰ τὸ ὡρίσθαι ἐν τῷ παντὶ τὸ μεγιστὸν μέγεθος, τοῦτο δέ ἔστι τὸ τοῦ
χόσμου σῶμα· δέδεικται γάρ διτι οὐκ ἔστιν ἐπὶ τὴν ἔκτασιν ἄπειρον μέγε-
25 θος. αἴτιον δὲ τούτου τὸ μὴ περιέχειν ἀλλὰ περιέχεσθαι τὸ ἄπειρον, περι-
έχειν δὲ τὸ δόλον καὶ τέλειον, τοῦτο δέ ἔστι τὸ εἶδος· ἐπεὶ γάρ ἡ μὲν
πρόσθεσις ἔξαθεν γίνεται, ἡ δὲ διαιρέσις ἐντὸς τῶν περάτων, εἰκότως ἔξω- ³³
θεν μὲν ἐπ’ ἄπειρον προσθεῖναι ἀδύνατον, διότι δρος ἔστι τὸ εἶδος καὶ
πέρας (δεῖ οὖν τὴν αὔξησιν ἐλθοῦσαν εἰς τὸ εἶδος στῆναι· οὐδὲ εἰ ἔστιν,

1 δ om. L Πλάτων Tim. p. 52 B ἀπτὸν λογισμῷ τινι νόθῳ. ceterum cf. ad p. 162,4 sqq.
219,6 αὐτὴν iterat L 2 μὲν om. Mt 3 ένοιαν M ἀρχόμεθα K συνετὸς]

ἀδύνατος L: δυνατὸς? 5 εἰ] εἴ γε ex Arist. t περιέχοι LK: πέχει M: περιέχει τ
καὶ scripsi: καὶ ἐν K: καὶ ἐν M: καὶ ἐν (L)t 8 καὶ et αἰσθητοῖς om. L 12 τὸ (ante
μικρὸν) om. (K)t 13 ἐκάλεσε L 14 lemma om. K 15 οὕτως om. L
ὑπερβάλλειν L: ὑπερβαλεῖν M: ὑπερβάλλει τ 16 ἐπὶ τὴν διαιρέσιν δὲ εἶναι L: om. Mt
17 πλείω L ἀκόλοθα K 18 et 19 ἀποδεδομένοις LK 19 τὸ συμβαῖνον εἶναι
(έστιν L) LKM: συμβαίνει εἶναι t 21 ἐλάχιστο err. typ. t 22 δὲ] δή (sic) K

πρόθεσιν M 25, 26 περιέχει δὲ M 26 καὶ τὸ τέλειον L 27 et p. 481,1 ἐντὸς
(sic) M 28 προσθῆναι K 29 οὐδὲ εἰ ἔστιν] οὐδὲ γάρ L

έξωθεν τοῦ εἰδούς ἐστίν, δ περιέχει αὐτό), ή δὲ ὅλη ἐντὸς περιεχομένη π 7^ν
 τοῦ τεμνομένου ἐνδῖνωσιν ἀφ' ἑαυτῆς τῇ τομῇ τὴν ἀπειρίαν. δινεν ἐν τῇ
 διαιρέσει τὸ μὲν εἶδος πολλάκις ἐπιλείπει διὰ τὸ δρον τινὰ ἔχειν, ὥσπερ
 ἐπὶ τὸ μεῖζον, οὐτως καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαττον (εἴρηται γὰρ ὡς οὐκ ἐν παντὶ⁵
 μεγέθει τὰ εἰδή πέφυκε συνίστασθαι), ή δὲ τομῇ οὐκ ἐπιλείπει διὰ τὴν 45
 ὅλην. εὐλόγως δέ, φησί, συμβέβηκε καὶ τὸν ἀριθμὸν ἐπὶ μὲν τὸ ἔλαχιστον
 ὠρίσθαι (εἰς τὴν μονάδα γὰρ ἔσχατον καταντῷ ἐπὶ τὸ ἔλαττον, διπερ ἐστὶν
 ἀδιαιρέτον), ἐπὶ δὲ τὸ μεῖζον οὐδὲ ἔχειν πέρας· ἐπ' ἄπειρον γὰρ ἔστιν
 αὗται τὸν ἀριθμὸν. ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν ἐναντίως συμβέβηκεν, ἐπὶ μὲν
 10 τὸ μεῖζον πέρας εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἔλαττον οὐδὲν πέρας. αἵτιον δέ, διτι ὁ
 μὲν ἀριθμὸς ἔξι ἐνάδων σύγκειται, ἔξι ὧν δὲ σύγκειται τι εἰς αὐτὰ καὶ δια-
 λύεται, διαιρεῖται δὲ ὁ ἀριθμὸς εἰς τὰς μονάδας, αὗται δὲ καθὸ μονάδες οἱ
 ἀδιαιρέτοι· πᾶν γὰρ ἐν καθὸ ἐν ἀδιαιρέτον. ὁ γὰρ ἀνθρωπὸς καθὸ εἰς
 15 ἀνθρωπὸς ἀδιαιρέτος· εἰ γὰρ καὶ διαιρεῖται ὡς μέγεθος, ἀλλ' οὐχ ὡς
 ἀνθρωπὸς διαιρεῖται· οὐ γὰρ εἰς ἀνθρώπους διαιρεῖται, ἀλλ' εἰς τὰ μόρια.
 ἀλλ' οὐ κατὰ τοῦτο εἰς ἦν, ἀλλὰ καθὸ ἐκ πάντων συνέκειτο ἐν τι εἶδος,
 διπερ εἰς ὁμοειδῆ οὐχέτι διαιρεῖται. εἰ τοίνυν ἡ μὲν μονὰς ἀδιαιρέτος, διαι-
 ρεῖται δὲ ὁ ἀριθμὸς εἰς μονάδας, στήσεται δηλονότι ἡ διαιρεσίς, καὶ ἔστι
 τὸ ἔσχατον αὐτῆς καὶ τὸ πέρας ἡ μονάς. | διὰ ταῦτα μὲν οὐκ ἐπ' ἄπειρον π 8^τ
 20 ἡ τοῦ ἀριθμοῦ διαιρεσίς, ή δὲ πρόσθεσίς ἐπ' ἄπειρον εἰκότως, διότι ἐπι-
 σύνθεσίς ἐστι μονάδων· ἐπεὶ οὖν δυνατὸν ἐπ' ἄπειρον ἑαυτῇ ἐπισυντιθέ-
 ναι τὴν μονάδα, εἰκότως ἡ ἐπ' ἄπειρον αὐξήσις τοῦ ἀριθμοῦ ἡχολούθησε.
 τὸ δὲ μέγεθος οὐχέτι σύγκειται ἔξι ἐνάδων, ἀλλ' ἐκ μεγεθῶν· καὶ ἡ διαι-
 ρεσίς οὖν οὐδέποτε καταντῷ εἰς ἀδιαιρέτα, ἀλλ' αἰτεῖται εἰς μεγέθη πεφυκότα
 25 διαιρεῖσθαι, καὶ οὐτως ἐπ' ἄπειρον ἡ τομῇ. ή δὲ αὔξησις οὐκ ἐπ' ἄπειρον· 6
 καταντῷ γὰρ εἰς τὸ ὅλον καὶ τέλειον· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τοῦ οὐρανοῦ τι
 εἶναι μεῖζον, διπερ τὸ κυρίως ἐστὶν ὅλον καὶ πᾶν. διὰ ταύτην μὲν οὖν
 τὴν αἵτιαν ἐναντίως ἔχει ὁ ἀριθμὸς τοῖς μεγέθεσιν. ἀκόλουθον δὲ καὶ τοῦτο
 τοῖς προσποδεδειγμένοις περὶ τοῦ ἀπείρου. οὐ γὰρ δὴ καθ' αὐτὸν ὁ ἀριθ-
 30 μὸς τὸ ἄπειρον ἔχει, ἀλλὰ διὰ τὴν ὅλην· ἡ γὰρ ἐπ' ἄπειρον τῶν με-
 γεθῶν τομῇ, κατὰ τὴν ὅλην γινομένη, αἵτια τῆς ἐπ' ἄπειρον αὐξήσεως
 τοῦ ἀριθμοῦ, διὰ τοῦτο δὲ καὶ εἰς ἔσχατον τὴν μονάδα καταντῷ, διτι ἐν 10

4 οὐτω τ 5 πέφυκε συνίστασθαι LK: πεφύκασιν ιστασθαι Mt 6 τὸ τὸν ἀριθ-
 μὸν τ τὸν ἔλαχιστον Mt 7 ἐσχάτην τ 7. 8 ἡπερ ἐστὶν ἀδιαιρέτος L
 8 οὐδὲν τ ἔχει M 9 αὗται K 10 αἵτιον δὲ κτλ.] cf. Themist. p. 243,
 13 sqq. 11 ἔξι ὧν δὲ σύγκειται om. K 12 εἰς τὴν μονάδα L
 15 τὸ om. L cf. Themistius 16 οὐ κατ' αὐτὰ L πάντων LK: πότων (errore
 ex compendio πτωτω orto) M: τούτων τ 17 δροειδεῖ M 18 εἰς μονάδα L
 ἡ om. K ἀδιαιρέτον Mt 19 εἰς μονάδα L 20 πρόσθεσίς διαιρεσίς L 21 ἐπὶ οὖν M 22 ἐπισυντεθῆναι K 23 ἔξα-
 νάδων M 24 καταντῷ M 26 καταντῷ M 27 τι om. L 28 καὶ τοῦτο
 καὶ K: τοῦτο L: τοῦτο Mt 29. 30 οὐ γὰρ—ὅλην Themist. p. 246, 1 31 τῆς ἐπ'
 ἄπειρον iterat L 32 καὶ om. L καταντῷ M

τὸ συνεχὲς πρὶν διαιρεθῆ, ὅπερ ἦν δυνάμει ἄπειρον, καὶ τῆς αὐξήσεως π 8^η
τοῦ ἀριθμοῦ τῇ ἐπ' ἄπειρον αὐτοῦ διαιρέσει αἰτιον γέγονεν. ἐν πᾶσιν οὖν
τὸ ἄπειρον διὰ τὴν ὥλην.

'Εφεξῆς ζητεῖ, [ὅτι] ἐπειδὴ ἐν πλείσι τὸ ἄπειρον (λέγομεν γάρ καὶ
5 τὸ μέγεθος ἄπειρον τῷ ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖσθαι, καὶ κίνησιν ἄπειρον, καὶ
χρόνον ἄπειρον), πῶς ἔχει ἐν τούτοις τὸ ἄπειρον, πότερον ως γένος καὶ
μία τις φύσις κοινῶς κατὰ πάντων κατηγορεῖται τούτων ἡ οὕ. καὶ φησιν
δτι οὐχ ᾧς γένος αὐτῶν κατηγορεῖται τὸ ἄπειρον, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀφ' ἐνὸς
καὶ πρὸς ἓν· ᾧς γάρ διὰ τὴν ἔχωσι τάξεως τὰ ὑποκείμενα, λέγω δὴ τὸ μέ-
10 γεθος ἡ κίνησις ὁ χρόνος, οὗτως ἔχει καὶ τὸ ἄπειρον ἐν τούτοις. ἔστιν 15
οὖν πρώτως τὸ μέγεθος συνεχές, διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἡ κίνησις ἡ ἐπ' αὐτοῦ
γινομένη συνεχής, εἴτε φορὰ εἶη εἴτε ἀλλοίως; εἴτε αὔξησις, διὰ δὲ τὴν
κίνησιν καὶ ὁ χρόνος συνεχής. ἔστιν οὖν καὶ τὸ ἄπειρον πρώτως μὲν ἐν
τῷ μεγέθει, διὰ δὲ τὸ μέγεθος ἐν τῇ κίνησι, διὰ δὲ τὴν κίνησιν ἐν τῷ
15 χρόνῳ. καὶ νῦν μὲν ταῦτα ᾧς ὀμολογημένα λαμβάνει, δτι τὸ μέγεθος
συνεχές καὶ εἰς μέγεθος καὶ οὐκ εἰς ἀδιαίρετα μεριστόν, καὶ δτι διὰ τὸ
μέγεθος ἡ κίνησις καὶ διὰ ταύτην ὁ χρόνος, ὅστερον δὲ καὶ ἀποδεῖξει
ταῦτα ἐν τῷ ἔκτῳ λόγῳ ταύτης τῆς πραγματείας. 20

Μετὰ ταῦτα φησιν δτι οὐκ ἀφαιρούμεθα τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς καὶ
20 ἀποδεῖξεις ἀναιροῦντες τὸ κατ' ἐνέργειαν ἄπειρον ἐκ τῶν δυνατῶν. ἡ πόρησε
γάρ ἀν τις δτι εἰ τὰ μαθήματα ἔξι ἀφαιρέσσεως εἰσὶ τῶν φυσικῶν, κέχρην-
ται δὲ οἱ γεωμέτραι ᾧς ἀρχῇ τινι τῷ λαμβάνειν ἄπειρον εὑθεῖαν (συνε-
χῆς γάρ φασιν 'ἐκβεβλήσθω ἥδε ἐπ' ἄπειρον', οὐ δοθέντοι προίασιν αἱ
γεωμετρικαὶ ἀποδεῖξεις), μὴ δυντος δὲ φυσικοῦ μεγέθους ἄπειρου κατ' ἐνέρ-
25 γειαν οὐδ' ἀν ἄπειρον εὑθεῖαν ἐκ τῶν φυσικῶν ἀφαιρεῖν δυνατόν, ἀνηργη-
μένης οὖν τῆς ἄπειρου εὑθεῖας, ἥτινι ᾧς ἀρχῇ κέχρηνται οἱ γεωμέτραι ἐν
ταῖς ἀποδεῖξειν, ἀνηργημέναι ἔσονται καὶ αἱ γεωμετρικαὶ ἀποδεῖξεις. ἀτοπὸν 25
δὲ τὰς καλλίστας καὶ ἀκριβεστάτας τῶν ἐπιστημῶν ἀνελεῖν. ταύτην οὖν

2 γέγονεν] λέγομεν L πᾶσι γοῦν Mt 4 δτι delevit t ἐπειδὴ om. superscr. L
5 τῷ] τὸ KM 6. 8 πότερον—ἄπειρον LK: om. Mt 6 πότερον L: ποτὲ K 7 κοι-
νῶς K: κοινῇ L τούτων L: om. K 8 ἄπειρον K: ἄπειρον ἡ κίνησις L τὸ ἀφ'
ἐνὸς] οἱ φενὸς K 10 οὐτ M 10. 11 ἐν τούτοις οὖν ἔστιν L at cf. Themist. p. 246, 20
11 πρώτως κτλ.] cf. Simplic. p. 509, 30 sqq. διατοῦτο (om. δὲ) Mt αὐτοῦ Lt:
αὐτὰ KM 12 ἡ τε αὔξησις K 13 καὶ (ante δ) om. L ἐν om. M
14 δὲ prius om. M καὶ διὰ τὴν L 14. 15 ἐν τῷ χρόνῳ] ὁ χρόνος L 15 δμο-
λογημένα M: δμολογουμένα L δτι τὸ τὸ L 16 scribendum εἰς μεγέθη
ἀδιαίρετα Lt: διαιρετὰ KM 18 τῷ ἔκτῳ] τῶδε K ἔκτῳ λόγῳ c. 4 22 δὲ
LK: γάρ Mt γεωμέτροι M ἀρχῇ M 22. 23 εὑθεῖαν (ita enim accinit) — ἥδε ἐπ'
ἄπειρον iterat K 23 ἐκβεβλήσθω δὲ ἐπ' M: ἐκβεβλήσθω καὶ δὲ ἐπ' t. turbas dedit
η cum x confusum, quo factum est ut / (h. e. " pro compendio ἀς acciperetur
προίασιν Lt: προσίασιν KM αἱ] οἱ K 24 ἀποδεῖξεις L: ἀποδεῖξης K: om. M: ἀπο-
δεῖξεις t 24. 25 μὴ δυντος—δυνατόν LK: om. Mt 25. 26 ἀπορημένης M
26 ἀρχῇ M: ἀρχῇ τινι L

τὴν ἀπορίαν δὲ Ἀριστοτέλης ἀγχινούστατα πάνυ ἐπιλυόμενος, φησὶν ὅτι οὐκ ἡ 8^ο
ἀφαιρούμεθα αὐτοὺς τὰς ἀποδείξεις δεῖξαντες μὴ εἶναι ἀπειρον μέγεθος
κατ' ἐνέργειαν· οὐδὲ γάρ χρῶνται τῷ ἀπειρῷ ἐν ταῖς ἀποδείξεις οἱ γεω-
μέτραι, ἀλλὰ διὸ τοῦτο λαμβάνουσι τὴν ἀπειρον, ἵνα ἔξη αὐτοῖς διῆγη ἀν-
διούλωνται αφαιρεῖν ἐξ αὐτῆς πεπερασμένην· ὡς εἰ γε δοθεῖη αὐτοῖς
διῆγη βιούλωνται λαβεῖν, οὐδὲ ἀν τῆς ἀπειρούς ἐδείχθησαν. τεκμήριον δὲ το-
μέγιστον τοῦ μηδὲ πρὸς τὰς γεωμετρικὰς ἀποδείξεις συμβάλλεσθαι τὴν
ἀπειρον εὐθείαν, ὅτι λαβόντες ἐξ αὐτῆς ἦν ἐθουλήθησαν πεπερασμένην,
ταύτη συγχέρηνται ἐν τῇ ἀποδείξει τοῦ προκειμένου θεωρήματος, τῇ δὲ
10 ἀπειρῷ οὐ. ἐὰν οὖν ἡ μεγίστη εὐθεία δοθῇ αὐτοῖς, οἷον ἡ τοῦ παντὸς
διάμετρος, οὐκέτι τῆς ἀπειρούς δεῖχθησονται· ἐκ ταύτης γάρ ἔξεσται αφαι-
ρεῖν διῆγη ἀν βιούλωνται. ὥστε εἰ μὲν προσεχρῶντο τῇ ἀπειρῷ ἐν ταῖς
ἀποδείξεις, τῷ ὅντι ἀφῆρετο αὐτοὺς τῆς ἐπιστήμης ὁ ἀναιρῶν λόγος τὸ
ἀπειρον, εἰ δὲ μὴ κέχρηνται, οὐκέτι.

15 Ἐφεῖῆς ζητεῖ, ὑπὸ ποιὸν τῶν αἰτίων ἀνακτέον τὸ ἀπειρον. ἐπειδὴ
γάρ ἔδειξεν διῆγεται εἰς τὸ ἀπειρον, ἀνάγκη πᾶσα ἀρχὴν αὐτὸν εἰναι, οὐκ ἐξ
ἀρχῆς, ἐδείχθη δὲ διῆγεται εἰ καὶ τὸ κατὰ τὴν ἔκτασιν ἀπειρον οὐκ ἔστιν, ἀλλ’
οὖν ἔστι τὸ κατὰ τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν ἀντεστραμμένην πρόσθεσιν, ζητεῖ
εἰκότως ὑπὸ ποιὸν τῶν ἀρχῶν δεῖ ἀναγαγεῖν τὸ ἀπειρον. αἱ δὲ ἀρχαὶ
20 τέσσαρες, ἡ ὄλη τὸ εἶδος τὸ ποιητικὸν τὸ τελικόν. φησὶν οὖν διῆγεται
ἐστὶν ἀρχὴ τὸ ἀπειρον, δείκνυσι δὲ καὶ ἐκ τοῦ λόγου καὶ ἐκ τῆς τῶν 40
παλαιῶν μαρτυρίας. διῆγεται γάρ ὡς εἶδος οὐ δύναται εἰναι, πρόδηλον.
ὅρος γάρ καὶ πέρας ἔστι τὸ εἶδος, τὸ δὲ ἀπειρον ἀόριστον καὶ ἀδιεξίτητον.
ἀλλ’ οὐδὲ ὡς ποιητικὸν αἴτιον· τὸ μὲν γάρ ποιητικὸν αἴτιον ἐνεργείᾳ δεῖ
25 εἰναι, τὸ δὲ ἀπειρον δυνάμει ἔστι. δῆλον δὲ διῆγεται οὐδὲ ὡς τελικόν, πρῶτον
μὲν διῆγεται πολλάκις τὸ εἶδος τῷ τέλει, ἐπειτα διῆγεται τὸ μὲν
τελικὸν τέλος ἔστι καὶ πέρας οὐ διῆγεται τὸ δὲ ἀπειρον τέλος οὐδὲ ἔχει. λείπεται
οὖν ὄλικὸν αἴτιον εἰναι τὸ ἀπειρον. καὶ τοῦτο εἰκότως· ἡ μὲν γάρ ὄλη ἐν 45
στερήσει, καὶ τὸ ἀπειρον δὲ ἐν στερήσει (οὐδὲ γάρ εἶδος ἔχει τὸ ἀπειρον·
30 ὄρος γάρ καὶ πέρας τὸ εἶδος), ὥστε εἰ τὸ ἀπειρον ἐν στερήσει καθ’ αὐτό,

1 φησὶ M 2 αὐτῆς L 3 γάρ ομ. L 3. 4 οἱ γεωμέτραι ἐν ταῖς ἀποδεί-
ξεσιν L 4 τὴν τὸ L 5 ἔξη αὐτοῖς L: ἔξη αὐτοῖς K: ἔξαντῆς M: ἐξ αὐτῆς t qui
post πεπερασμένην addit δυνηθῶσιν 6 βιούλωνται Mt: βιούλεται K: βιούλωνται L 7 συμβάλλεσθαι t: συμβάλλεσθαι (sic) LKM
ἀν τῆς Mt: αὐτῆς τῆς (τῆς ομ. L) LK 8 εὐθεῖας compend. M 9 ταῦτης K 10 ἀπειρον οὐ διῆγεται primitus L 11 ἔξε-
σθαι K 12 ὡς εἰ L 13 ἀφῆρετο L: ἀφῆρηται M: ἀφῆρητο (K)t
fort. τὴν ἐπιστήμην 15. 16 Ἐφεῖῆς — εἰ ἔστι τὸ ἀπειρον ομ. L 16 ἀνάγκη πᾶ-
σαν M αὐτὸν Mt: αὐτὴν L: αὐτοῦ K 17 καὶ ομ. t 18 πρόθεσιν M
20 τέσσαρες L²t: δέ K: δῆ M: διατί L: nimirum producta litterae δ lineola formam efficit
compendio vocis διατί simillimam 22 ὡς scripsi: τὸ KMt: ομ. L 23 ὡς
scripsi: τὸ Mt: ομ. LK 26 εἰς ταῦτὸν κτλ.] cf. Arist. Phys. B 7 p. 198-24 sqq.
τῷ εἶδος τῷ K 27 post τελικὸν deletum εἰκότως L 28 εἰς τὸ τέλος τοῦ
recte K 29. 30 καὶ τὸ ἀπειρον δὲ (δὲ ομ. K) ἐν στερήσει — εἰ τὸ ἀπειρον ἐν στερήσει
LK: ομ. Mt 29 οὐδὲ γάρ εἶδος ἔχει K: οὐδὲν γάρ ἔχει εἶδος L

καὶ ἡ ὅλη δὲ ἐν στερήσει, τὸ ἄπειρον ἄρα ὅλη. καὶ πάντες δέ, φησίν, ^π 8^ο
δοι τὸ ἄπειρον εἶναι ὑπέθεντο, ὡς ὅλην αὐτὸν ὑπέθεντο· τὸν γὰρ ἀέρα
ἢ τὸ ὕδωρ ἢ τὸ μεταξὺ ἢ ὄτιον ἄλλο ἄπειρον ἔλεγον, ἐξ οὗ ὡς ἐξ ὅλης
γενέσθαι τὰ γινόμενα.

5 Ταῦτα εἰπών, πρὸς τῷ πέρατι λοιπὸν τοῦ βιβλίου τὰς ἀπορίας ἐπι-
λύεται, ἐξ ὧν ἐδόκει ἀναγκαῖος εἶναι ἐν τοῖς οὖσι τὸ ἄπειρον, ἵνα μὴ με-
νουσαι αἱ ἀπορίαι ἐνοχλῶσι τοὺς πολλούς. ἡσαν δὲ πάντες τὸν ἀριθμὸν·
πρώτη μὲν ἡ ἐκ τῆς τοῦ χρόνου ἀπειρίας, δευτέρα ἡ ἐκ τῆς ἐπ' ἄπειρον τῶν ^{τῶν}
μεγεθῶν διαιρέσεως, τρίτη ἡ ἐκ τῆς ἀειγενεσίας, τετάρτη ἡ ἐκ τοῦ τὸ πε-
10 περασμένον πᾶν πρὸς τι περαίνειν, πέμπτη, ἣν καὶ μαλιστα ἔλεγε τὸν
πολλοὺς πείθειν διτὶ ἔστι τὸ ἄπειρον, ἡ ἐκ τῆς νοήσεως, τῷ μηδέποτε
ἴσχειν πέρας τὴν νόησιν, ἀλλὰ δύνασθαι δεῖ τοῦ νοηθέντος ἔτερόν τι
ἐπινοεῖν ἔξω. τούτων οὖν, φησί, τῶν ἀποριῶν αἱ μὲν οὐδὲν ἔχουσιν
ἀναγκαῖον, οὔτε πρὸς τὸ ἐνεργείᾳ εἶναι τὸ ἄπειρον, οὔτε πρὸς τὸ κατὰ
15 μέρος, οὔτε πρὸς τὸ δυνάμει. καὶ πρῶτον γε ἡ ἐκ τῆς ἀειγενεσίας· |
οὐδὲν γὰρ ἐπειδὴ γένεσίς ἔστιν ἀεί, διὰ τοῦτο δεῖ ἄπειρον εἶναι τι ^π 8^ο
σῶμα ἐξ οὐ γίνεται τὰ γινόμενα· εἰ γὰρ εἴη ἡ ἄλλου γένεσις ἄλλου φθορᾶ
καὶ ἡ ἄλλου φθορᾶ ἄλλου γένεσις, δυνατὸν πεπερασμένον μὲν εἶναι τὸ
πᾶν, γένεσιν δὲ καὶ φθορὰν ταύτη μηδέποτε ἐπιλείπειν. ὅστε οὐδὲν
20 ἀναγκαῖον ἡ τοιαύτη ἔχει ἀπορία· οὔτε γὰρ τὸ ἐνεργείᾳ ἄπειρον διὰ ταύ-
την ἀνάγκη εἶναι, οὔτε τὸ δυνάμει, οὔτε τὸ ἀπὸ μέρους. ἀλλ' οὐδὲν ἡ ^τ 5
λέγουσα πᾶν τὸ πεπερασμένον πρὸς τι περαίνειν· φεύδεται γὰρ τοῦτο. εἰ
γὰρ ταῦτὸν ἡν τὸ πεπεράνθαι καὶ τὸ ἀπτεσθαι, τῷ ὅντι ἀνάγκη ἡν πᾶν
τὸ πεπερασμένον εὐθὺς καὶ τίνος ἀπτεσθαι ἔξωθεν καὶ ὑπ' αὐτοῦ περι-
25 γράφεσθαι, νῦν δὲ οὐ ταῦτὸν τὸ πεπεράνθαι τῷ ἀπτεσθαι· τὸ μὲν γὰρ
ἀπτεσθαι τῶν πρὸς τί ἔστι (τὸ γὰρ ἀπτόμενον τίνος ἀπτεται· ἀπτομένου
γὰρ ἀπτεται), ὥστε τὸ ἀπτόμενον πρὸς ἄλλο τι ἔξωθεν αὐτοῦ καὶ ἔστι καὶ
λέγεται, τὸ δὲ πεπερασμένον οὐ πρὸς ἄλλο λέγεται, ἀλλὰ πρὸς ἔαυτο.
ώσπερ οὖν οὐδὲ τὸ ἄπειρον εἶναι πρὸς ἄλλο λέγεται, ἀλλὰ πρὸς ἔαυτο,
30 οὕτως οὐδὲ τὸ πεπερασμένον πρὸς ἄλλο ἔχει τὴν ἀναφορὰν καὶ τὴν σχέσιν· ¹⁰
ἀφῆ μὲν γὰρ τὸ ἄλλο τι θιγγάνειν ἄλλου λέγεται, πέρας δὲ ἐν τῷ αὐτῷ

1 ἄρα ἡ ὅλη Mt 2 ὑπέθεντο (post αὐτὸν) scripsi: ὑπέθετο libri 7 ἐνοχλα ^{σ'} M 8 τῆς
(priori loco) L: om. KMt ἀπειρίας τοῦ χρόνου L 9 δεῖ γενεσίας M τοῦ τὸ L: τοῦτο
K: τοῦ Mt 9. 10 πεπερασμένος K 10 πέμπτη δὲ L 11 τῷ] τὸ L 12 ίσχειν
Mt: ίσχειν K: ἔχειν L δεῖ om. L 13 οὐδὲν (cf. p. 485,28) t: οὐδὲ LKM 14. 15 οὔτε
πρὸς τὸ ἐνεργείᾳ — μέρος om. K 14 ἐνεργεία εἰ καὶ τὸ ἄπειρον (sic) M 15 γε LK:
τε M: καὶ t ἢ t: δ K: δ L δεῖ γενεσίας M 16 οὐ γὰρ L 17 γενό-
μενα M εἴη ἡ ἄλλου K: εἴη ἄλλου ἡ L: εἴη ἄλλου Mt 18 ἄλλου γένεσις Mt: γένεσις
ἄλλου L: om. K μὲν om. Mt 19 ταῦτ M: ταύτην t μὴ ἐπιλείπειν ποτὲ L
ἐπιλειπεῖν K 20 ἔχει ἡ τοιαύτη L 22 τὸ om. t φεῦδος L τοῦτου M

23 πεπεράνθαι L: πεπεράσθαι KMt 25 περγεράνθαι K τῷ] τὸ primitus M τῷ
μὲν γὰρ K 26 τὸ γὰρ om. L ἀπτομένου L: ἀπτόμενον KMt 29 ὥσπερ οὖν—
πρὸς ἔαυτῷ (correxi ἔαυτὸν) servavit K: om. LMt 31 τὸ (post γὰρ) L: τῷ KMt: ἐν τῷ
seripserim et λέγεται induxerim cl. Themist. p. 250,3

τι ἔσχατον ἔχειν. ὅστε εἰ μὴ ταῦτὸν τὸ ἀπτεσθαι τῷ πεπεράνθαι, οὐκ ἡ 8^η
ἀνάγκη τὸ πεπερασμένον πρός τι περαίνειν, ἀλλά τινα μὲν τῶν πεπερα-
σμένων δύναται πρός τι περαίνειν καὶ ἀπτεσθαι τινος ἔξωθεν, οὐ μὴν
οὐδὲ τούτοις ταῦτὸν τὸ ἀπτεσθαι τῷ πεπεράνθαι ἔστιν, ἀλλ’ οἵσις συμβέ-
5 βῆτε τῶν πεπερασμένων τὸ ἀπτεσθαι, δύστι κενὸν οὐκ ἔστιν. οὗτος μὲν οὖν
κατὰ τὸ ἐντὸς ἔστων πεπέρανται, πάντως καὶ ἀπτεταῖ τινος, διότι, ὡς 15
εἶπον, κενὸν οὐδέν ἔστιν, οὗτος δὲ ἔξωθεν πεπέρανται (πάντα δὲ τὰ ὅντα
τοιαῦτά ἔστιν) οὐκ ἀνάγκη καὶ ἀπτεσθαι τινος. οὗτος μὲν γάρ ἔξωθεν πε-
περασμένα καὶ ἀπτεταῖ τινος, οὐχ ἔλα ἔστιν ἀλλὰ μέρη, τοῦ παντός.
10 ἀπτεται οὖν ταῦτα, οὐ καθότι πέρας ἔχει, ἀλλὰ καθὸ μέρη ἔστι τοῦ ὅλου,
οὐδὲν δὲ κενὸν ἐν τῷ παντί. εἴ τι δὲ χρίως ὅλον ἔστι καὶ πᾶν, τοῦτο
οὐκ ἀνάγκη πρός τι ἔτερον περαίνειν, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον, ἐπεὶ οὐκ ἀν
εἶη χρίως ὅλον. τοιαῦτη δέ ἔστιν ἡ ἀπλανής, πεπερασμένη μὲν οὖσα, 20
ἐπειδὴ καὶ σφαιρα (πᾶν δὲ σχῆμα πεπερασμένον δηλονότι), ἀπτεται δὲ
15 ἔξωθεν οὐδενός, διότι μηδὲ ἔστι τι αὐτῆς ἔξω. οὐδὲ οὔτος ἄρα ὁ λόγος
ἔχει ἀναγκαῖον πρὸς τὸ εἶναι τὸ ἀπειρον. ἀλλ’ οὐδὲ ὁ ἐκ τῆς νοήσεως.
ἡ μὲν γάρ νόησις δύναται τῷ ὅντι τῷ ληφθέντι μεγέθει δεῖ προστιθέναι
ἔξωθεν ἄλλο, καὶ οὐδέποτε ἐπιλείπει τοῦτο ποιοῦσα· οὐ μὴν ἀνάγκη τῇ
νοήσει τῇ ἡμετέρᾳ τὴν τῶν πραγμάτων ἀκολουθεῖν φύσιν, τούναντίον δὲ
20 μᾶλλον ἀνάγκη τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ἀληθῆ εἰδῆσιν ἐπεσθαι. οὐδὲ γάρ
ἐπειδὴ δύνατὸν νοήσαι Σωκράτης ἔξω Ἀθηνῶν ὅντα, ἥδη ἀνάγκη καὶ ἔξω 25
Ἀθηνῶν αὐτὸν εἶναι, οὐδὲ ἐπειδὴ δύναμαι νοήσαι αὐτὸν ἑκατοντάπιχυν,
ἥδη ἀνάγκη, καὶ τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι· οὐ γάρ πᾶν δ τι ἀν βουληθῶμεν
νοήσαι, ἥδη τοῦτο καὶ ἔστι. φαντάζονται γοῦν τινες ἔστων τοιούτων βασιλέας εἶναι
25 καὶ χρίους πάσις τῆς γῆς, ἀλλ’ οὐκ ἀνάγκη τῇ νόησει αὐτῶν ἀκολουθεῖν
τὰ πράγματα· οὕτω γοῦν κανὸν δύναμαι νοεῖν σῶμα τι ἐπ’ ἀπειρον ηδεῖ-
μένον, οὐκ ἀνάγκη τοιοῦτον τι σῶμα εἶναι. οὔτοι μὲν οὖν οἱ λόγοι ἀναγ-
καῖον οὐδὲν ἔχουσιν πρὸς τὸ δεῖν εἶναι τὸ ἀπειρον, οἱ δὲ ἔτεροι δύο, δ τε 30
ἐκ τῆς ἀπειρίας τοῦ χρόνου καὶ δ ἐκ τῆς ἐπ’ ἀπειρον τῶν μεγεθῶν τομῆς,
30 ἔχουσι μὲν τὸ εὐλογον, οὐ μὴν ἀνάγκη, εἰ μὴ εἶη κατ’ ἐνέργειαν ἀπειρόν
τι σῶμα, ἀναιρεῖσθαι η τὴν ἐπ’ ἀπειρον τοῦ χρόνου αὐξῆσιν η τὴν ἐπ’

1 ἀπτεσθαι K 4 ταῦτὸν τῷ ἀπτεσθαι (οὐ. τῷ πεπεράνθαι ἔστιν) L at cf. Themistius
4 ἀλλ’ οἵσις εἰ 5 τῶν πεπερασμένων L: ἀλλὰ εἰ τῷ πεπερασμένῳ K Mt 5 οὖν om. Mt
6 πεπέρανται scripsi: πεπεράνθαι L: πεπέρασται K Mt ἀπτεσθαι (sic!) M: ἀπτεσθαι L 7 πε-
πέρανται L: πεπέρασται K Mt 10 καθότι] καθὸ L et Themistius 11 δὲ καὶ χρίως τ
16 ἔχει (addiderim τι εἰ. p. 494,26) ἀναγκαῖον K: ἔχει τινὰ ἀναγκαῖον (?) L: ἀναγκαῖον ἔχει
M: ἀναγκαῖον τι ἔχει τ 17 τῷ δητι om. L 19 ἡμετέρᾳ K: ὑμετέρᾳ LMt 20 τὴν
ἀληθῆ L εἰδῆσιν LK: νόησιν τ εἰ. p. 495,5 21 νοήσαι δύνατὸν Mt δητα]
εἶναι τ . καὶ ἔξω LM: ἔξω καὶ K: ἔξω τ 22 αὐτῶν (ante εἶναι) K. δύναμαι
L: δύναται M: δύνατὸν (K)t 23 πᾶν om. Mt βιθῶμεν M: εβιθῶμεν (sic!) t
25 ἀκολουθεῖν] ἐπεσθαι L 26 οὕτω Mt: οὕτε L: τοῦ (cf. ad p. 401,5) K κανὸν LK:
καὶ M: εἰ καὶ τ δύναμιν K 27 τὸ τοιοῦτον τι L οὔτοι LK: οὕτω Mt
28 τε om. L 30 μὲν om. L ἀνάγκη post εἰ ponit L 31 τι om. Mt

ἀπειρον τῶν μεγεθῶν τομῆγον. οὐδὲ γάρ οὕτως ἐστὶν ὁ χρόνος ἀπειρος ἡ π. 8^v
 ἡ τῶν μεγεθῶν διαιρέσις, ὡς ὅλον ἄμα εἶναι ἡ τὸν γρόνον ἡ τὰς διαιρέ-
 σεις τοῦ συνεχοῦς, ἀλλὰ τῷ ἀπὸ μέρους λαμβάνεσθαι καὶ μὴ ἐπιλείπειν,
 καὶ δυνάμει εἶναι ἐν αὐτοῖς τὸ ἀπειρον καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ. ὥστε τὸ μὲν 25
 5 ἀπὸ μέρους ὑφεστηκέναι τὸ ἀπειρον καὶ δυνάμει εἶναι καὶ μὴ ἐνεργείᾳ καὶ
 ἡμεῖς ἔθεμεθα καὶ οἱ εἰρημένοι ἀναγκάζουσι λόγοι, τὸ δὲ ὡς ἔλεγον οἱ
 φυσικοὶ ἀπειρον, τὸ ὅλον ἄμα ὑφεστηκὸς καὶ ἐνεργείᾳ καὶ οὐ δυνάμει, οὐκ
 ἀνάγκη ἐκ τῶν λόγων τούτων εἶναι. ὥστε ἐπειδὴ οὕτως ἐστὶ τὸ ἀπειρον,
 δυνάμει λέγω καὶ οὐκ ἐνεργείᾳ, καὶ ἀπὸ μέρους καὶ οὐκ ἀθρόον, διὰ τοῦτο
 10 οὐδὲν ἀτοπὸν μηδὲ τὴν νόησιν ἐπιλείπειν· οὐδὲ γάρ αὐτῇ δύναται ἀθρόον
 αὐτὸν νοῆσαι, ἐπεὶ πεπερασμένον αὐτὸν ἐνόει, ἀλλ’ ἀεὶ τῷ ληφθέντι πεπε-
 ρασμένῳ ὅντι πεπερασμένον ἐπιπρόστιθησι, μέχρις ἂν ἀποκαμοῦσα παύση-
 ται· ὥστε συγχωρήσομεν αὐτῇ δυνάμει μὲν ἐπ’ ἀπειρον αὔξειν, ἐνεργείᾳ
 δὲ οὐ, καὶ πεπερασμένον μὲν ἀεὶ εἶναι τὸ λαμβανόμενον, ἀπειρον δὲ οὐδε- 40
 15 ποτε.

Κατὰ λόγον δὲ συμβαίνει καὶ τὸ κατὰ πρόσθεσιν μὲν μὴ
 εἶναι δοκεῖν ἀπειρον, τουτέστιν εὐλόγως καὶ ἀκολούθως; τοῖς παρ’ ἡμῶν
 περὶ τοῦ ἀπείρου εἶναι λεγομένοις, ὅτι περιέχεται μὲν τὸ ἀπειρον, περιέχει
 δὲ τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν. τέμνουσι μὲν οὖν τὸ μέγεθος, ἐπειδὴ πᾶσα
 20 τομὴ ἐντὸς τῶν περάτων γίνεται, εἰκότως οὐδέποτε ἐπιλείπει· περιεχόμενον
 γάρ ἐντὸς τῶν περάτων τὸ ἀπειρον ἐνδίδωσι τῇ τομῇ τὴν ἐπ’ ἀπειρον
 πρόσδοσιν. ἐπ’ ἀπειρον δὲ προστιθέναι οὐκ ἐνδέχεται· ἡ γάρ πρόσθεσις 45
 ἔξωθεν γίνεται, τῷ δὲ διλφ καὶ παντὶ προσθεῖναι ἀδύνατον· ὥστε δταν ἡ
 προσθήκη εἰς τοῦτο καταντήσῃ, εἰκότως παύεται.

25 p. 207b1 Εὐλόγως δὲ καὶ τὸ ἐν μὲν τῷ ἀριθμῷ εἶναι ἐπὶ τὸ
 ἐλάχιστον πέρας.

Ἐπερον ἀκόλουθον περὶ τοῦ ἀπείρου θεώρημα, τὸ τὸν μὲν ἀριθμὸν
 κατὰ μὲν τὸ ἐλάχιστον πεπεράνθη (πέρας γάρ τοῦ ἀριθμοῦ ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον

1 οὗτος primitus M 2 ὡς ὅλον LK: λόγων compend. M: τῷ t 3 τοῦ (τοὺς M)
 συνεχοῦς KM: τῶν συνεχῶν L: τὰς συνεχοῦς t 4 ἀλλὰ τὸ ἀπὸ μέρος (sic) M 5 ἐπι-
 λίπειν K 6 εἰρημένοι K 7 οὐ K: om. L 8 καὶ μὴ—τούτων εἶναι
 om. Mt 9 μὴ K: om. L 10 ἐπιλειπεῖν K 11 αὐτὸν (ante νοῆσαι) L: αὐτὸν
 K: om. Mt 12 οὐ K: om. L 13 συγχωρήσωμεν L cf. Themist. p. 252,21
 πεπερασμένων K 14 ἀεὶ τὸ εἶναι τὸ Mt 15 καὶ κατὰ λόγον δὲ K 16 πᾶν (ita scriptum ut com-
 pendum ἄν cum accentu coniunctum formam praecusat compendio ᾗ similem) M: πῶς t
 20 τὸμὴ εἰ εἰκότε M 21 τῇ τομῇ τὴν] ἐπὶ τῷ t M 22 προθεῖναι K 24 κα-
 τατήσει M 25 ἐν(L)t: ἐν KM cf. Aristoteles 27 Ἐπερον—θεώρημα οὐν. t 28 τὸ τὸν
 I.KM: τῷ τὸν t 28 ἐλάχιστον (altero loco) scripsi: ἔσχατον libri, sed τὸ ἔσχατον ἐπὶ^r
 τοῦ ἀριθμοῦ traicit L

ἡ μονάς), κατὰ δὲ τὸ μεῖζον μηδὲν ἔχειν πέρας (παντὸς γάρ τοῦ ληφθέντος ἀριθμοῦ μείζονα ἔστι λαβεῖν), ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν ἀντιπεπονθήτως ἔχει· ἐπὶ μὲν γάρ τὸ μεῖζον πεπέρανται τὰ μεγέθη, ἐπὶ δὲ τὸ ἐλάχιστον 50 οὐκ ἔστι λαβεῖν τὸ ἔσχατον. καὶ τὰς αἰτίας ἐπάγει.

5 p. 207b5 Αἴτιον δὲ ὅτι τὸ ἐν ἐστιν ἀδιαιρέτον, διὰ περ ἀν ἐν τῷ.

"Οτι τοῦ τὸν ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον πέρας ἔχειν αἴτιον τὸ μηδὲν ἄλλο εἶναι τὸν ἀριθμὸν τῇ πλήθυσι μονάδων. ἐπεὶ οὖν διαιρούμενος ὁ ἀριθμὸς καταντῷ εἰς ἔσχατόν τι τὴν μονάδα (ἔξι οὐ γάρ σύγκειται τι, εἰς αὐτὸν καὶ διαιλύεται), τῇ δὲ μονάς καθὸ μονὰς ἀδιαιρέτον ἐστιν, εἰκότως 10 οὐκ ἐπ' ἄπειρον πρόεισιν ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον. Ισταται γάρ τῇ διαιρέσις εἰς μονάδας καταντήσασα. διὰ τὴν | αὐτὴν δὲ αἰτίαν καὶ ἐπὶ τὸ μεῖζον πέρας τῷ 9^ο οὐκ ἔχει· εἰ γάρ τὸν μεγεθῆσίς ἐστι μονάδων, οὐδὲν δὲ κωλύει ἐπ' ἄπειρον τὰς μονάδας ἐπισυντιθέναι ἀλλήλαις αεὶ τὰς ληφθεῖσας διπλασιάζοντα, εἰκότως οὐκ ἔχει πέρας ἐπὶ τὴν αὐξήσιν. τοῦτο δὲ αὐτῷ συμβέβηκε 15 διὰ τὴν τοῦ ἀπείρου φύσιν, ἣτις ὑπῆρχεν ἐν τῇ ἐπ' ἄπειρον τῶν μεγεθῶν τομῇ. διὰ γάρ τὴν ἐπ' ἄπειρον τῶν μεγεθῶν τομὴν τῇ ἐπ' ἄπειρον αὔξησις τοῦ ἀριθμοῦ γίνεται, διότι δὲ τῇ τομῇ τοῦ συνεχοῦς ἀπὸ μονάδος ἀρχεται, διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ ἀριθμοῦ τῇ μονάς ἐστιν. ἐν γάρ δὸν τὸ συνεχὲς οὗτον διαιρεῖται. πῶς δέ φησι τὸ ἐν ἀδιαιρέτον εἶναι, 20 διὰ περ ἀν ἐν τῷ; ἀρά οὖν οὐ φαμεν τὸ ζῆψον ἐν γένος δὸν διαιρεῖσθαι εἰς πλείονα εἰδῆ; εἰ γάρ καθὸ γένος ἐστὶν ἐν, καθὸ δὲ γένος διαιρεῖται εἰς εἰδῆ, καθὸ ἀρά ἐν διαιρεῖται. καὶ ἐπὶ τοῦ συνεχοῦς δὲ δὸν αὐτὸς λόγος· τὸ γάρ συνεχὲς ἐν τί ἐστι καθὸ συνεχές (ἐν γάρ ξύλον φαμὲν καὶ εἰς λίθος), πάλιν δὲ τὸ συνεχὲς τῇ συνεχὲς ἐπ' ἄπειρον ἐστὶ διαιρετόν, τὸ ἐν 25 ἄρα καθὸ ἐν ἐπ' ἄπειρον ἐστὶ διαιρετόν. δλως γάρ τῇ διαιρέσις τίνος ἐστὶν ἀλλους τῇ τοῦ ἐνός; τὰ γάρ πολλὰ διηγηται ἥδη, καὶ οὐ διαιρεῖται. φημὶ οὖν διὰ καὶ τὸ γένος καὶ τὸ συνεχὲς οὐ μόνον ἐν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ δυνάμει πολλά· ὡς μὲν οὖν ἐν ἔκατερον τούτων ἀδιαιρέτον ἐστιν (εἰ γάρ τῷ ἐν

1 ἔχει LK: ἔχει Mt 2 ἐστι L: εἶναι K: εἶχεν M: ἔχω τὸ^{ο'} 3 fort. ἔχειν πεπέρανται
L: πεπέρασται KMt τὰ μεγέθη LK: τῶ μεγέθη M: τῷ μεγέθει τὸ^{ο'} 4 οὐκι addito
compendio αἰς (?) M τὸ ἔσχατον λαβεῖν L 5 διτιπερ LK: διπερ Mt ἐν τῷ Mt:
ἔνη K: τῇ L 6 Οὐτι] ἐτι t 7 δὸ διαιρούμενος δὲ L 8 τι τὴν] τινα L
9 αὐτὸν compend. M et t 10 ἤσταται M 11 κατάντησαν (sic) compend. M:
καταντῆσαν τὸ 12 εἰ K: τῇ LMt 14 ante οὐκ interpolat οὖν τὸ αὐτῶ L:
αὐτὸ K Mt 15 εἰ τις M 16 τὸ μὴ ut paulo post τὸ μὴν sim. K 17 τοὺς
συνεχοῦς M 18 ἔρχεται (KM)t 19 τὸ δὲ LK: τὸ δὲ (ita saepo scriptum pro δὲ)
M: τὸ δὲ t 20 διτιπερ LK: διπερ Mt 21 ἐστὶν ἐν, καθὸ δὲ γένος L: ἐν ἐστιν· καθὸ
γένος (om. δὲ) K: om. Mt 22 τοὺς Mt δὲ om. L οὐ om. superser. M 23 φα-
μὲν LK et corr. M²: φερόμενον compend. M et t. idem error p. 500,5 25 τίνος Lt: τι-
νὸς KM 26 ἥδη] εἰδῆ L 28 τούτων LK: τούτων M: τούτων t τῇ Lt: τῇ K: τῇ M

διηγεῖτο, εἰς πολλὰ ἀν δύναια διηγέθη, οἷον τὸ γένος εἰς γένη, καὶ τὸ πη- 9^τ
χυαῖον εἰς πλείω πηγαῖα), ώς μέντοι δυνάμει πολλά (ἐμπεριέχει γάρ ἐν
έσυτῷ καὶ τὸ γένος πολλὰ εἰδῆ, καὶ τὸ συνεχὲς πολλὰ συνεχῆ), ταύτῃ
διαιρεῖται. ἡ δὲ μονάς ἐν τοῖς ἀριθμοῖς μόνως ἐν ἔστι καὶ οὐδαμῶς 15
5 πολλά· ὥστε καὶ πάντῃ ἀδιαιρέτος. ἀσφαλέστερον δὲ ἵσως καὶ αὖθις ζη-
τεῖν, εἰ τῷ ὅντι πᾶν ἐν καθὸ δὲ ἀδιαιρέτον ἔστιν.

p. 207b7 Ὁ δὲ ἀριθμός ἔστιν ἐνδὲ πλείω καὶ ποσὰ ἄττα· ὥστε
ἀνάγκη στῆναι ἐπὶ τὸ ἀδιαιρέτον.

Τουτέστιν οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἀριθμὸς ἢ μονάς πολλάκις ληφθεῖσα. τὸ
10 δὲ καὶ ποσὰ ἄττα τὸ αὐτὸ ἐκ παραλλήλου, τουτέστι ποσαί τινες μονάδες.
εἰ τοίνυν οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἀριθμὸς ἢ μονάδες πλείους, ἀνάγκη τὴν
διαιρέσιν αὐτοῦ εἰς τὴν μονάδα καταντῆσαι· ἐξ ἀν γάρ σύγκειται τι, εἰς 20
τοῦτο καὶ διαιρέται. ἀδιαιρέτος γάρ ἡ μονάς· ὁ γάρ εἰς ἄνθρωπος κατ'
αὐτὸ τοῦτο ἀδιαιρέτος· εἰ γάρ καὶ εἰς μόρια διαιρεῖται, ἀλλ' οὐ κατὰ
15 ταῦτα εἰχε τὸ εἰς εἶναι. εἰ δὲ ἡ τομὴ τοῦ ἀριθμοῦ ἐπὶ τὸ ἀδιαιρέτον
ἴσταται, ἔστιν ἄρα πέρας τι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον.

p. 207b8 Τὰ γάρ τρία καὶ δύο παρώνυμα δνόματά ἔστιν.

Ὅτι ὁ ἀριθμὸς οὐδὲν ἔτερόν ἔστιν ἢ σύνθεσις μονάδων, κατασκευάζει 25
ἐκ τῶν δνομάτων τῶν ἀριθμῶν. ἐκ γάρ τῶν τριῶν, φησί, μονάδων παρω-
20 νύμως ὁ γ' ἀριθμὸς εἱργηται, καὶ ἐκ τῶν δύο ὁ β', καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
ώσαύτως· ὥστε οὐδὲν ἔτερόν ἔστι παρὰ τὰς μονάδας.

p. 207b10 Ἐπὶ δὲ τὸ πλεῖον ἀεὶ ἔστι νοῆσαι· ἀπειροι γάρ αἱ δι-
χοτομίαι τοῦ μεγέθους.

Δείξας δτι ἔστι τι πέρας ἐπὶ τὸ ἐλαττον τοῦ ἀριθμοῦ, δείκνυσι νῦν δτι
25 ἐπὶ τὸ μεῖζον οὐκ ἔστι· ἀεὶ γάρ τοῦ ληφθέντος μείζονα ἔστι νοῆσαι ἀριθ- 20

1 διηγεῖτο L: διαιρεῖτο KM: διαιροῖτο t πολλὰ ἀνόμοια K διηγέθη LM: διαιρε-
θεὶη Kt 2 μέντοι (L)t: μὲν τῇ KM ἐνπεριέχει K: ἐνπερισχεῖν M 4 ἐν-
εστι M 5 καὶ (post ὥστε) om. L 6 πᾶν (scriptum ut p. 486,19) M: τὸ t
7 δὲ] δ' t ἐνὸς LKM: ἐνὰ (sic) t: ἐνὸς vel ἐνα Aristotelis libri ἄττα libri
8 ἀνάγκησ τὴν ἐπὶ K 9 οὐδὲν ἄλλο LK: μᾶλλον M: οὐκ ἄλλο t ὁ ἀριθμὸς L
10 δὲ] δὴ K ἄττα Lt ἐκ] primitus καὶ... K 13 τοῦτο] ταῦτα emendat t
cf. p. 481,11. 487,9. Themist. p. 245,17 ἄλλὰ διαιρέτος γάρ M 14. 15 κατὰ
ταῦτα K: τὰ κατάτὰ M: κατ' αὐτὰ Lt: fort. κατὰ τοῦτο (cf. p. 481,16) 15 εἰχε LK:
ἔχει Mt 16 ἐλάχιστον scripsi: ἔσχατον libri 17 δύο καὶ τρία ex Aristotelis
vulgata t cf. Diels z. Textgesch. p. 9 ἔστι M 19 φησί LK: εἰσι M: om. t
20 γ'] τρία libri δύο δύο (β' L) LK: δύω δύο Mt 21 ἔτερόν] ἄλλο L παρὰ]
πᾶσ M 22 αἰεὶ Lt ἔστιν K 24 τ K: om. LMt δεῖξει νῦν L 25 γάρ
φησὶ τοῦ L ἔστι] εἶναι K

μόν. είτα καὶ τὴν αἰτίαν συντόμως ἐπήγαγε, πόθεν ὑπάρχει τοῦτο τῷ πρῶτῳ θέματι, διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν τῶν μεγεθῶν.

p. 207b 11 Ὡστε δυνάμει μὲν ἔστιν, ἐνεργείᾳ δ' οὐ.

Εἰ γάρ μηδέποτε πέρας ἴσχει ὁ ἀριθμὸς ἐπὶ τὸ πλέον, ἀλλὰ δυνατὸν 5 τοῦ ληφθέντος μείζονα λαβεῖν, καλῶς εἰρηται πρὸς ἡμῶν διὰ ἐνεργείᾳ μὲν οὐκ ἔστι τὸ ἀπειρον, δυνάμει δὲ ἔστιν· ἀεὶ γάρ ὁ ἐνεργείᾳ ληφθεὶς ἀριθμὸς πεπέρανται, ἀλλ' η αὔξησις πέρας οὐκ ἔχει.

p. 207b 12 Ἀλλ' ἀεὶ ὑπερβάλλει τὸ λαμβανόμενον παντὸς ὥρισμένου πλήθους.

10 Τὸ ὥρισμένου ἀντὶ τοῦ εἰλημμένου. παντὸς οὖν τοῦ εἰλημμένου, φησίν, ὑπερβάλλει ὁ ληφθησόμενος, καὶ οὐκ ἔκλείπει η λῆψις.

p. 207b 13 Ἀλλ' οὐ χωριστὸς οὗτος ὁ ἀριθμός, οὐδὲ μένει η ἀπειρία, ἀλλ' ἀεὶ γίνεται, ὥσπερ καὶ ὁ χρόνος καὶ ὁ ἀριθμὸς 40 τοῦ χρόνου.

15 Ἐπειδὴ ἀντιδιέστειλε τῷ συμβαίνοντι ἐπὶ τῶν μεγεθῶν τὰ συμβαίνοντα ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ, διὰ τοῦτο φησιν διὰ ταῦτα οὐχ ὡς δυναμένου χωρίζεσθαι τοῦ ἀριθμοῦ, οὐδὲ ὡς ἔτερον οὗτα παρὰ τὰ ἀριθμητά, ἀλλὰ τῷ λόγῳ χωρίζομεν τὰ τῇ φύσει ἀχώριστα. καὶ οὐδὲ ὥσπερ τὰ τμῆματα τοῦ συνεχοῦς μένει, οὕτω δὲ καὶ αὔξουμενου τοῦ ἀριθμοῦ οἱ πρότερον 20 ἀριθμοὶ μένουσιν, ἀλλ' ὥσπερ ὁ χρόνος ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχει, 45 οὕτω καὶ ὁ τοῦ χρόνου ἀριθμός· τὸ γάρ ληφθὲν μόριόν ἔστι τοῦ προτέρου μὴ ἵσταμένου. οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ ἐν τῷ γίνεσθαι η αὔξησις αὐτοῦ τὸ εἶναι ἔχει· τῶν γάρ εἴκοσι ληφθέντων οὐ μένει τὰ δέκα. ὥστε η τοῦ ἀριθμοῦ ἀπειρία οὐκ ἐν τῷ μένειν, ἀλλ' ἐν τῷ γίνεσθαι τὸ 25 εἶναι ἔχει.

1 ὑπόχει (sic) M 2 διὰ] δός (sic) M 3 ἔστι M 8' οὖ] δὲ δν K: μὲν οὖ M

4 πέρασις ἔχει K: πέρας ἔχει L 5 δεὶ τοῦ t 7 πεπέρασται L: πε-
πέρασται K Mt 8 αεὶ Lt 10 τὸ ὥρισμένον K 11 λήψις (sic) L Mt: λύψις K 12 οὗτος ὁ ἀριθμὸς L KM: ὁ ἀριθμὸς οὗτος τῆς διχοτομίας e vulgato Aristotele t, at cf. Simplic. p. 506, 20. collocationem οὗτος ὁ ἀριθμὸς tuentur etiam excerpta cod. Paris. 1853, ubi lemma in his verbis subsistit.

13 ἀλλ' ἀεὶ L KM Simplicius (l. c. et v. 27): ἀλλὰ ex Arist. t 15 ἀντιδιέστηλε M
17 ἐτέρου οὗτος fort. recte L et Paris. 1853 18 fort. (δτι) τῷ 19 τοὺς συνεχοῦς M
post ἀριθμοῦ interpolat δηλοντί t 20 ἔχειν compend. M 21. 23 οὕτω καὶ—ἔχει iterat K
21 οὐ τοῦ M μόριον Mt: μόνον LK et Paris. 1853. at cf. ad p. 470, 1 προτέρου K et
Paris. 1853: πρὸ L: πρότερον Mt 23 οὐ μένει L: οὐ με (ita scriptum ut oscitanti lectori
μ videatur esse δ) M: οὐδὲν t: οὐ (om. μένει? certe non omittit Vatic. 250) K 24 μένει M

p. 207 b 15 Ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν τούναντίον.

in 9r

Ἐπών ὅτι ἀντιπεπονθότως ἔχει ὁ ἀριθμὸς τοῖς μεγέθεσι, καὶ δεῖξαι ὅπως ἔχει ὁ ἀριθμός, καὶ τὰς αἰτίας προσθεῖς, μέτεισιν ἐπὶ τὸ δεῖξαι καὶ τὰ τῷ μεγέθει συμβαίνοντα, διὰ τί μὲν τὸ ἔλαττον πέρας οὐκ ἔχει, 5 ἐπὶ δὲ τὸ μεῖζον ἔχει.

p. 207 b 17 Ὅσον γάρ ἐνδέχεται δυνάμει εἶναι, καὶ ἐνεργείᾳ ἐνδέχεται τοσοῦτον εἶναι. |

Διὰ τί ἀδύνατον ἐπ' ἄπειρον αὔξεσθαι τὰ μεγέθη, δείκνυσιν. εἰ γάρ in 9r
δυνατόν, φησίν, ἣν ἐπ' ἄπειρον αὔξεσθαι, καὶ τὴν ηρέητο ἀν ἐνεργείᾳ ἐπ' 6
10 ἄπειρον, ἀλλὰ μὴν οὐδέν ἐστιν οὕτε τὸ τοῦ θεοῦ μεγέθεις, οὐδὲ ἄρα δύναται τι ἐπ' ἄπειρον
(οὐδὲν γάρ ἐστι τοῦ οὐρανοῦ μεῖζον), οὐδὲ ἄρα δύναται τι ἐπ' ἄπειρον
αὔξεσθαι. ὡς γάρ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἴρηται, ἐπὶ μὲν τῶν γνομένων καὶ
φύειρομένων οὐδὲν θαυμαστὸν τὸ δυνάμει μὴ ἔκβηναι εἰς ἐνέργειαν, ἐπὶ δὲ
τῆς ὀλγῆς φύσεως ἀδίσιον οὔσης, εἰ γε ἣν τὸ δυνάμει ἐπ' ἄπειρον, ἀνάγκη
15 πᾶσα καὶ τὸ ἐνεργείᾳ εἶναι· ἀλλὰ μὴν τὸ ἐπόμενον οὐκ ἔστιν· οὐδὲ τὸ 10
ἡγούμενον ἄρα.

'Απορήσεις δ' ἂν τις, τί οὖν οὐκ ἐν τῇ ὀλγῇ φύσει ἐστὶ τὸ δύναται
ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖσθαι. πῶς οὖν οὐδέν ἐστιν ἐνεργείᾳ ἐπ' ἄπειρον διαι-
ρετόν; εἰ γάρ ἡ φύσις τὴν τοιαύτην ἐποίησε δύναμιν, διὰ τί μὴ καὶ τὴν
20 ἐνέργειαν ἐποίησε; φημὶ οὖν διὰ τοῦτο εἰς ἄπειρά φαμεν δυνάμει διαιρετὸν
εἶναι (τοῦτο γάρ οὐδὲ δυνάμει ἐστὶν ἐν τοῖς μεγέθεσιν), ἀλλὰ ἐπ' ἄπειρον.
τοῦτο οὖν αὐτοῦ ἐστιν ἐνέργεια, τὸ μὴ λῆξαι ποτε τεμνόμενον· οὐχοῦν
οὐδὲ λήγει. ἐστιν οὖν δυνάμει μὲν πρὶν ἀρέηται διαιρεῖσθαι, ἐνεργείᾳ δέ,
15 δταν ἥδη διαιρῆται. εἰ δὲ λέγοις διαιρεῖσθαι οὐδὲν τῶν ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖσθαι:
25 ἐνεργείᾳ ἔχει (οὐ γάρ δυνάμει ἐπ' ἄπειρον διαιρεῖν, ἀλλ' ἴσταμεθά πιτε),
ἀλλὰ τούτῳ τῆς ἡμετέρας ἐστὶν ἀσθενείας, οὐ τῆς τοῦ πράγματος φύσεως·
ἡ γάρ φύσις ἐποίησεν ἡμῖν τὰ μεγέθη τοιαῦτα, ὡς μηδέποτε ἴσταν τῷ
έσαυτῷν λόγῳ τὴν τομήν, καὶ αὐτῇ δὲ ἡ φύσις διαιρεῖ τοσοῦτον, διὸν

1 τὸ ἐναντίον M 2 ἀντιπεπονθότος K 3 ὅπερ ἔχει K καὶ (post δεῖξαι)
om. L 4 διατὶ LK et compend. M: ὅτι τι 8 ἀδύνατον om. Mt αὔξεται τ
9 ἣν φησιν Mt 10 ἀλλὰ μὴν in eras. K 11 οὐδὲν (ante γάρ) LK: οὐδὲ Mt
12 ἐν] καὶ ἐν L εἴρηται om. Mt 14 τῆς ὀλγῆς LK: τοῖς ὀλοις compend. M et t
14. 15 ἀνάγκη—μὴν τὸ ἐ- in erasis L 17 οὐκ ἐν LK: καὶ Mt 18 οὐδὲν LK:
οὐδὲ Mt 19. 20 τὴν ἐνέργειαν LK: τῇ ἐνέργειᾳ Mt 20 ἄπειρά K: ἄπειρον (L)Mt
διαιρετικὸν Mt 22 ἐνέργεια K λέξαι, ut videtur, K 23 ἀρέεται L
24 διαιρῆται LM: διαιρεῖται Kt οὐδὲ τὸ ἄπειρον L: immo οὐδὲν τῶν ἐπ' ἄπειρον (διαι-
ρουμένων τὸ ἐπ' ἄπειρον) 27 ἡμῖν (yel ἡμῶν) ἐποίησε L μεγε M: μεγέθει τ. item
p. 491, 2. 4 ἴσταν libri 28 ἔσαυτῷν τ διέρετ M

αὐτῇ χρειῶντος εἰς δημιουργίαν. καὶ ἄλλως ἐποίησεν ἡ φύσις καὶ ἐπ' ἣν 9v
ἀπειρον τὰ μεγέθη διαιρετά; ἵν' ἔξῆ καὶ οὐσιόντος σημεῖον τὴν διαι- 20
ρεσιν ποιεῖσθαι, τοῦτο δὲ δυνατὸν ἐνεργείᾳ εἶναι· ἔξεστι γὰρ καθ' οίον-
δήποτε σημεῖον διαιρεῖν τὴν εὐθεῖαν. ὁ ἄρα δυνάμει ἔχει τὰ μεγέθη, τοῦτο
5 καὶ ἐνεργείᾳ ἔχειν δύναται. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τῆς αὐξήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
τῆς διαιρέσεως.

p. 207b21 Τὸ δὲ ἄπειρον οὐ ταῦτὸν ἐν μεγέθει καὶ κινήσει καὶ
χρόνῳ.

"Επερον θεώρημα, δτι, τοῦ ἄπειρου ὄντος καὶ ἐπὶ τοῦ μεγέθους καὶ
10 ἐπὶ τῆς κινήσεως καὶ ἐπὶ τοῦ χρόνου, οὐχ ὡς ἔν τι γένος κατὰ πάντων
τούτων ἐστὶ τὸ ἄπειρον (οὐ γὰρ ὅμοτίμως ἐν πᾶσιν), ἀλλ' ὡς ἀν ἔχωσι
ταῦτα φύσεως, οὖτα καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς ἄπειρον ἔχει. ἐν μὲν οὖν τῷ χρόνῳ
τὸ ἄπειρον ὑπάρχει διὰ τὴν κίνησιν, ἐπειδὴ καὶ τὸ εἶναι αὐτῷ διὰ ταύτην
ἐστίν, ἐν δὲ τῇ κινήσει διὰ τὸ μέγεθος. πρώτως οὖν ἐν τῷ μεγέθει τὸ
15 ἄπειρον, ἐπειδὴ καὶ πρώτως καὶ καθ' αὐτῷ συνεχὲς τὸ μέγεθος· δευτέρως
δὲ ἐν τῇ κινήσει, ἐπειδὴ καὶ τὸ συνεχὲς διὰ τὸ μέγεθος ἡ κίνησις ἔχει·
τρίτως δὲ ἐν τῷ χρόνῳ, διὰ γὰρ τὴν κίνησιν καὶ ὁ χρόνος συνεχής. δτι
δὲ ταῦτα οὖτας ἔχει, νῦν μέν, φησίν, εἰλήφθω ὅμολογούμενον, μικρὸν δὲ
20 οὔτερον καὶ ταῦτα ἀποδείξομεν. δείξει δὲ ταῦτα ἐν τῷ ἔκτῳ λόγῳ ταύτης
τῆς πραγματείας.

p. 207b27 Οὐκ ἀφαιρεῖται δὲ ὁ λόγος οὐδὲ τὸν μαθηματικὸν
τὴν θεωρίαν, ἀνατρῶν οὖτας εἶναι τι ἄπειρον ὥστε ἐνεργείᾳ
εἶναι ἐπὶ τὴν αὔξησιν ὡς ἀδιεξίτητον.

"Οτι οὐδὲ τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς ἀνακροῦμεν λέγοντες μηδὲν εἶναι 25
25 κατ' ἐνέργειαν ἄπειρον· οὐδὲ γὰρ χρῶνται ἐν ταῖς ἀποδείξεσι τῷ ἄπειρῳ,
ἀλλὰ τῷ πεπερασμένῳ. ὑποτίθενται δὲ τὴν ἄπειρον, ἵνα ἔξῆ λαβεῖν αὐτοῖς
δύσῃ τὸ βούλωνται πεπερασμένην. ἐὰν οὖν διθῆ αὐτοῖς διητοῦνται,
οὐδὲ τοῦ ἄπειρου δεήσονται.

1 χρειῶντος αὐτῇ L καὶ (ante ἐπ') om. t 2 Ινα Mt ἔξῆ scripsi: Εξει
L: Εξη M: Εξη Kt 2. 4 τὴν διαιρεσιν—σημεῖον om. Mt 4 τοῦτο (sic) M
5 δὲ om. K 7. 20 Τὸ δὲ ἄπειρον—πραγματείας om. Mt 11 τούτων K: τοιού-
των L ἄλλως ἢν K 16 διὰ τὸ μέγεθος ἡ κίνησις K: ἡ κίνησις διὰ τὸ μέγε-
θος L 17 καὶ om. L χρόνος L: μόνος K 19 δὲ ταῦτα K: δὲ (trans-
posito ταῦτα post λόγῳ) L ἔκτῳ scripsi: c' L: om. K. ceterum cf. p. 482, 18
22 ἀνατρῶν οἰν. M εἶναι τι LKM: εἶναι τὸ ex Aristotele t 23 ὡς ἀδιεξίτητον
om. M 24 τὰς ἀρχὰς γεωμετρικὰς t 25. 26 οὐδὲ γὰρ—τὴν ἄπειρον om. Mt
26 ἔξη L: ἔξη (sic) K: Εξη M: Εξη t 27 τὴν πεπερασμένην Aristotelis cod. E at cf.
p. 483, 5 δο M: δοθεῖ (sic) t 8 LK: δύσῃ Mt

p. 207b31 Τῷ δὲ μεγίστῳ μεγέθει τὸν αὐτὸν ἔστι τετμῆσθαι πρός λόγον ὑπηλικοῦν μέγεθος ἔτερον.

Καλῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐνταῦθα φησιν, ὅτι δεῖξας ὁ Ἀριστοτέλης ὃποιού ἀπείρου οὐ προσδέονται εἰς τὰς δεῖξεις οἱ γεωμέτραι, ὅτι τοῦ κατὰ τὴν 5 ἔκτασιν ἀπείρου οὐ δύονται, νῦν λέγει ποιώ χρῶνται, ὅτι τῷ κατὰ τὴν 20 διαίρεσιν ἀπείρῳ χρῶνται. ἔστι γάρ, φησιν, τῷ μεγέθει μεγίστῳ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ὑπηλικοῦν ἄλλο μέγεθος τμηθῆναι. οἵον ὕσπερ τὸ μέγιστον μέγεθος ἔστι διχοτομῆσαι², οὗτως καὶ ὑπηλικοῦν ἄλλο μέγεθος δυνατὸν διχοτομῆσαι· δείκνυται γάρ ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν τῷ διῃρητῷ λόγον 10 ἐνδέχεται καὶ ὑπηλικοῦν μόριον διελεῖν. εἰ δὲ πᾶν μέγεθος ἔστι διχοτομῆσαι, ἐπ' ἀπειρον ἄρα τὰ μεγέθη διαιρετά· οὐ γάρ οἴον τε ἄλλως πᾶν μέγεθος διχοτομηθῆναι.

p. 207b33 "Ωστε πρὸς μὲν τὸ δεῖξαι ἐκείνως οὐδὲν διοίσει, τὸ δὲ εἶναι ἐν τοῖς οὖσίν ἔστιν μεγέθεσιν.

15 Δῆλον, φησίν, ἐκ τῶν εἰργμένων, ὅτι πρὸς μὲν τὰς ἀποδείξεις οὐδὲν διοίσει τοῖς γεωμέτραις, εἴτε ἔστιν εἴτε μὴ ἔστιν ἐκείνως τὸ ἀπειρον, 20 λέγω δὴ τὸ κατὰ τὴν ἔκτασιν, τὸ δὲ δῆλος εἶναι τῷ ἀπείρῳ ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ ἔστιν ἡ ἐν τοῖς ἐνεργείᾳ ὑπάρχουσι μεγέθεσι, ταῦτα δέ ἔστι τὰ πεπερασμένα. ἔστι δὲ ἐν αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν δηλονότι.

20 p. 207b34 Ἐπειδὴ τὰ αἰτια προσδιαιρεῖται τετραχῶς.

Ζητεῖ διὰ τούτων ἐν ποιώ τῶν αἰτίων τὸ ἀπειρον, καὶ φησιν ἐν τοῖς 41 ὄλικοῖς αἰτίοις· εἰρητο γάρ καὶ ἐν ἀρχῇ ὅτι εἰ ἔστι τὸ ἀπειρον, ἀρχὴ ἔσται καὶ οὐκ ἔξι ἀρχῆς.

p. 207b35 Καὶ δτι τὸ μὲν εἶναι αὐτῷ στέρησίς ἔστι, τὸ δὲ καθ' αὐτὸν ὑποχείμενον τὸ συνεχὲς καὶ αἰσθητόν.

'Εντεῦθεν δείκνυσιν δτι ὅλη τὸ ἀπειρον, δείκνυσι δὲ τοῦτο διχῶς,

2 ἔτερον μέγεθος: M 3 καλῶς δὲ δὲ Mt 4 δεῖξας K 5 λέγοι τοῖσιν M τὴν ομ. Mt 6 φρού L μεγέθει μεγίστω LK: μεγίστῳ μεγέθει Mt
7. 12 οἷον ὕσπερ — διχοτομηθῆναι ομ. Mt 7 οἷον K: ομ. L 9 δῆλω K 10 ἐνδέχονται K πᾶν L: πάλιν K 11 τῷ μεγέθει L οἷον τε K: οἰονται L 12 διχοτομηθῆναι L: διχοτομήναι (sic) K 13 ἐκείνοις Aristotelis cod. E οὐθὲν το post διοίσει addit τὸ ἀπειρον t 13. 16 τὸ δὲ εἶναι — διοίσει ομ. L 14 ἔστιν KM: ἔται ex Aristotele t 16 εἴτε ἔστιν ομ. K εἰκόνως compend. M 17. 18 οὐδενὶ ἔστιν ἄλλω L 20 ἐπειδὴ KMT: ἐπει δὲ L et Aristoteles (praeter pr. E?) προσδιαιρεῖται LK: διαιρεῖται M: διήρηται ex Aristotele t: νυν προδιηρηται? 21 καὶ ζητεῖ L δῆλω LK: δὲ Mt αἰτιῶν K fort. φησιν (ὅτι) 22 εἰρηται primitus K ἐν ἀρχῇ] c. 4 p. 203b4 24 τὸ μὲν LK: τῷ μὲν Mt αὐτὸ L ἔστιν K 26 ἡ ὅλη Mt

εκ τε τῆς φύσεως αὐτῆς τοῦ ἀπείρου καὶ ἐκ τῆς τῶν παλαιῶν μαρτυρίας. ^η γάρ οὐτι, φησί, στέρησίς ἐστι τῷ ιδίῳ λόγῳ (οὐδὲ γάρ οἰκοθεν ἔχει εἶδος), ⁴⁵ καὶ τὸ ἀπειρον δὲ ἐν στερήσει (ὅρου γάρ καὶ πέρατος αἰτίου τὸ εἶδος), ὥστε οὐλη ἀν εἴη τὸ ἀπειρον. ἀλλ' εἰ καὶ ἐν στερήσει τὸ ἀπειρον καὶ ⁵ περὶ τὴν οὐλην, ἀλλ' οὖν καθ' αὐτὸ οὔτε ὑφέστηκεν οὔτε τῇ ἐπ' ἀπειρον διαιρέσει οὐπόκειται, ἀλλὰ τὸ αἰσθητὸν σῶμα ἐστι τὸ καθ' αὐτὸ οὐφεστηκός; καὶ τῇ ἐπ' ἀπειρον διαιρέσει οὐποκείμενον· δεῖ γάρ ἐνεργείᾳ εἶναι τὸ διαιρεθησόμενον. πῶς οὖν φαμεν κατὰ τὴν οὐλην γίνεσθαι τὴν ἐπ' ἀπειρον τῶν μεγεθῶν τομήν; διτι τοῦ συνθέτου σώματος ἐπ' ἀπειρον τεμνομένου, ⁶⁰ ¹⁰ ἐπειδὴ μὴ κατὰ τὸ εἶδος ή τομὴ γίνεται (μένει γάρ ἔχειν ταῦτον), ἀνάγκη κατὰ τὴν οὐλην γίνεσθαι τὴν διαιρέσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν οὐλην εἰδοπεποιημένην καὶ ἐνεργείᾳ τὶ οὖσαν. καὶ οἱ ἀρχαῖοι δὲ πάντες, φησίν, δοι οὐ. ἀπειρον εἶναι οὐπέθεντο, ὡς οὐλην αὐτὸ οὐπέθεντο· ἐξ αὐτοῦ γάρ γίνεσθαι καὶ εἰς αὐτὸ ἀναλύεσθαι πάντα. τοῦτο δὲ οἱ μὲν τὸν ἀέρα εἶναι, οἱ δὲ ¹⁵ τὸ οὐδωρ, οἱ δὲ ἄλλο τι ἔφασαν.

p. 208a5 Λοιπὸν δεῖ ἐπελθεῖν καθ' οὓς λόγους τὸ ἀπειρον εἶναι δοκεῖ οὐ μόνον δυνάμει, ἀλλ' ὡς ἀφωρισμένον. ^η ^{10r}

Δεῖ λοιπόν, φησίν, ἐντεῦθεν τὰς ἀπορίας ἐπισκέψασθαι, καθ' ἀς τὸ ἀπειρον ἐδόκει μὴ δυνάμει εἶναι μόνον, μηδὲ ἐν τοῖς πεπερασμένοις τὸ ⁵ ²⁰ εἶναι ἔχειν, ἀλλὰ καὶ ἐνεργείᾳ εἶναι καὶ ἀφωρισμένον καθ' αὐτό.

p. 208a6 Τὰ μὲν γάρ αὐτῶν οὐκ ἀναγκαῖα, τὰ δὲ ἔχει τινὰς ἐτέρας ἀληθεῖς ἀπαντήσεις.

Τῶν ἀπόρων, φησίν, ἐξ ὧν τὸ ἀπειρον εἶναι ἐδόκει, τὰ μὲν οὐδὲν ²⁵ εἶχει ἀναγκαστικὸν εἰς τὸ ἀπειρον, τὰ δὲ καὶ ἀληθείας τινὸς ἔχεται καὶ οὐκ ἐναντιοῦται οἷς ζῆμεις περὶ τοῦ ἀπείρου διεκεταζόμενα. οὔτε γάρ δπως ή γένεσις μὴ ἐπιλίπη. διτι οὐκ ἀνάγκη διὰ τὸ δεῖ εἶναι τὴν γένεσιν τὸ ἀπειρον εἰσάγεσθαι· δυνατὸν γάρ καὶ πεπερασμένου ὄντος ¹⁰ τοῦ παντὸς δεῖ γένεσιν εἶναι, εἰ ή ἄλλου γένεσις ἄλλου εἴη φθορά.

2 εἶκοθεν (sic) Mt 3 δρον K 6 διαιρέσῃ t 6. 7 οὐφεστηκῶς (sic) Mt 7 οὐποκείμενον err. typ. t 7. 11 δεῖ γάρ—διαιρέσιν ad verbum fere ex Themist. p. 249,8 sqq. 10. ἐπειδὴ μὴ] οὐ L μένει ita scriptum in M ut legas γένει, quod dedit t 10. 11 ἀνάγκη καὶ κατὰ L 12 φασὶν t 13 ως οὐλην αὐτὸ οὐπέθεντο om. Mt γίνεται Mt 14 εἰς αὐτὸν Mt τὸν om. L 16 δεῖ LK: δ' Mt Aristoteles 17 ἀφωρισμένον M: ἀφωρισμένον (L)Kt 18 ἀποσκέψασθαι M 19 ἐδόκει om. L 20 ἀφωρισμένον K 21 γάρ ἐστιν αὐτῶν Aristoteles ^{9'}
 22 ἀληθὲς compend. M 23 ἐδόκει L: δοκεῖ (K)Mt 24 τὰ δὲ (om. καὶ) ἀλη τινα ἔχονται L 25 ἐναντιοῦται L διεκεταζόμενα KMt: ἐξεταζόμενα L 26 δπως] ἵνα Aristoteles ή γένεσις om. L γένεσις M ἐπιλείπει L 28 ἄλλου γένεσις om. K

p. 208^a 11 Ἐτι τὸ ἀπτεσθαι καὶ τὸ πεπεράνθαι ἔτερον.

m 10^c

"Οτι καὶ ὁ λόγος ὁ λέγων δι τὸ πεπερασμένον πρός τι περαίνει. ψευδής ὁν οὐδὲν ἔχει ἀναγκαῖον. εἰ γὰρ τὸ πεπερασμένον πρός τι ἐπέ- 15
ραινε, ταῦτὸν ἦν τὸ πεπεράνθαι καὶ τὸ ἀπτεσθαι, νῦν δὲ ἔστι μέν τι πε-
5 περασμένον, ἀπτόμενον δὲ οὐδενός (τοιοῦτον γὰρ καὶ ἡ ἀπλανής), οὐχ ἄρα
ταῦτὸν τὸ πεπεράνθαι τῷ ἀπτεσθαι· οὐδὲ ἄρα τὸ πεπερασμένον πρός τι
περαίνει. τὸ μὲν γὰρ πρός τι καὶ τινός. τὸ ἀπτεσθαι, φησί, τῶν
πρός τι ἔστι (τὸ γὰρ ἀπτόμενον τινὸς ἀπτεται), τὸ δὲ πεπερασμένον οὐ
πρός τι, ἀλλ' εἰ καὶ συμβέβηκέ τινι τῶν πεπερασμένων τὸ ἀπτεσθαι διὰ
10 τὸ μὴ εἶναι κενόν, ἀλλ' οὖν οὐ ταῦτὸν ἔστιν αὐτῷ τὸ ἀπτεσθαι καὶ
τὸ πεπεράνθαι, ἐπει πᾶν πεπερασμένον εὐθὺς καὶ ἀπτόμενον ἦν· νῦν δὲ ²⁰
οὐκ ἔστιν, ὡς εἴρηται.

p. 208^a 14 Οὐδὲ ἀψασθαι τῷ τυχόντι τοῦ τυχόντος ἔστιν.

"Οτι τὸ ἀπτόμενον τῶν πρός τι ἔστι, δείκνυσι τῷ μηδὲν πρὸς τὸ τυχόν
15 ἀπτεσθαι. οὐδὲ γὰρ τὸ τυχόν τοῦ τυχόντος ἀπτεται· οὐδὲ γὰρ ἀπτεται
γραμμὴ ἐπιφανείας οὐδὲ ἐπιφάνεια σώματος, οὐδὲ ἀπτεται γραμμὴ φωνῆς,
ἀλλὰ γραμμὴ γραμμῆς ἀπτεται ἐπιφάνεια δὲ ἐπιφανείας· καν γὰρ ἐπι-
φανείας ἀπτηται γραμμή, κατὰ γραμμὴν ἀπτεται, οὐ κατὰ ἐπιφάνειαν. οὐ
μόνον δὲ κατὰ τὸν ὑμέτερον λόγον οὐ ταῦτὸν ἔστι τὸ πεπεράνθαι τῷ
20 ἀπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς Δημοκρίτου ὑποθέσεις τοῦτο συμβαίνει· αἱ ²⁵
γὰρ ἀτομοι ἐν τῷ κενῷ φερόμεναι πεπερασμέναι μέν εἰσιν, οὐδενὸς δὲ
ἀπτονται. καὶ τοῖς ἔξω τοῦ οὐρανοῦ τὸ κενὸν ὑποτιθεμένοις πεπέρανται
μὲν ὁ οὐρανός, ἀπτεται δὲ οὐδενός. οὐχ ἄρα τὸ πεπεράνθαι τῷ ἀπτεσθαι
ταῦτον· ὥστε οὐδὲ τὸ πεπερασμένον πρός τι περαίνει.

25 p. 208^a 14 Τὸ δὲ τῇ νοήσει πιστεύειν ἀτοπον.

"Οτι οὐδὲ ἡ ἐκ τῆς νοήσεως ἀπορία ἔχει τι ἀναγκαῖον. οὐ γὰρ ἐπὶ ³⁰
τοῦ πράγματος ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις, ἀλλ' ἐπὶ τῆς νοήσεως.
οὐ διὰ τὴν νόησιν, φησίν, ἀπειρόν τι μέγεθος ἐννοήσαι, ἥδη καὶ ἀνάγκη

2 καὶ om. L 3. 4 ἐπέρενε M 4 ἦν] ἡ M καὶ τὸ] τῷ L 5 ἀπτό-
μενοι K δὲ LK: μὲν δὲ (μὲν ortum ex ἀπτόμεν) M: μέν τοι τ γὰρ LK:
μενοι K δὲ Mt 7 περαίνει. τὸ t: περαίνοιτο LKM γὰρ om. K 8 ἀπτεται LKt: ἀπτε-
σθαι M 9 καὶ om. L 13 ἀψεσθαι L 14 μηδὲν Mt: μηδὲ K: μὴ L
15 τυχόντος] χόντος L 16 σώματι K 17 ἐπιφάνεια δὲ ἐπιφανείας om. M: καὶ
ἐπιφανεία ἐπιφανείας de coniectura t 17. 18 καν γὰρ—κατὰ ἐπιφάνειαν om. Mt
18 ἀπτηται L: ἀπτηται K κατὰ γραμμὴν L: κατὰ γραμμῆς K 19 ὑμέτερον Mt
τὸ πεπεράνθαι τῷ Mt: τῷ πεπεράνθαι τὸ L: τῷ πεπεράνθαι τῷ K 20 σημαίνει M:
σημαίνει t 21 καὶ τῷ M δὲ om. M 22 πεπέρασται libri 27 i, i, πε-
ροχὴ M 28 οὐδὲ διὰ L

τοιοῦτον εἶναι· οὐδὲ γάρ, φησίν, εἰ νοήσαις Σωκράτην ἄπειρον τὸ δέημένον, ^{π 10r}
 ξῆδη ἀνάγκη τὸν Σωκράτην τηλικοῦτον εἶναι καὶ ὑπερβάλλειν τὸ τρίπτυχο
 μέγεθος δὲ ἔχει, διὰ τὴν νόησιν· οὐδὲ ἂν νοήσωμεν αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀστεος
 ὅντα, ξῆδη ἀνάγκη αὐτὸν ἔξω εἶναι· οὐδὲ γάρ τῇ νοήσει τὰ πράγματα
⁵ ἐπειτα, ἀλλὰ τοῖς πράγμασιν ἐπισυμβαίνει ἡ γε δρυθῶς ἔχουσα νόησις.
 τὰ ἀκριβέστερα δὲ τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἔχει τὸ τοῦ ἀστεος, ἀλλὰ μόνον ⁴⁰
 ἔξω τοῦ τηλικοῦτου μεγέθους, τουτέστιν οὐδὲ ἔχομεν οἱ ἀνθρωποι.

p. 208-20 'Ο δὲ χρόνος καὶ ἡ κίνησις ἄπειρά ἐστι, καὶ ἡ νόησις
 οὐχ ὑπομένοντος τοῦ λαμβανομένου.

10 "Οτι ἡ ἔξι τοῦ χρόνου καὶ τῆς κινήσεως ἀπορία εἰσάγει μὲν τὸ ἄπειρον,
 ἀλλὰ οὐ τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς ἀπεδείξαμεν μὴ εἶναι, τὸ ἐνεργείᾳ καὶ ἀθρόν
 ὑφεστηκὸς ἄπειρον· οὐ γάρ ἄμα ὁ χρόνος ἄπειρος ἐστιν ἢ ὑπομένει αὐτοῦ
 τὸ ληφθέν, ἀλλ' ἀπὸ μέρους ἐν τῷ γίνεσθαι ὑπάρχει αὐτῷ ἡ ἄπειρία.
 ἀλλὰ κανὶ τῇ νοήσει αὐξῆσαι θελήσεις τὸν χρόνον, οὐδὲ οὕτως ἀθρόν ⁴⁵
 αὐτοῦ τὴν φύσιν λήψῃ, ἀλλ' ἀπὸ μέρους.

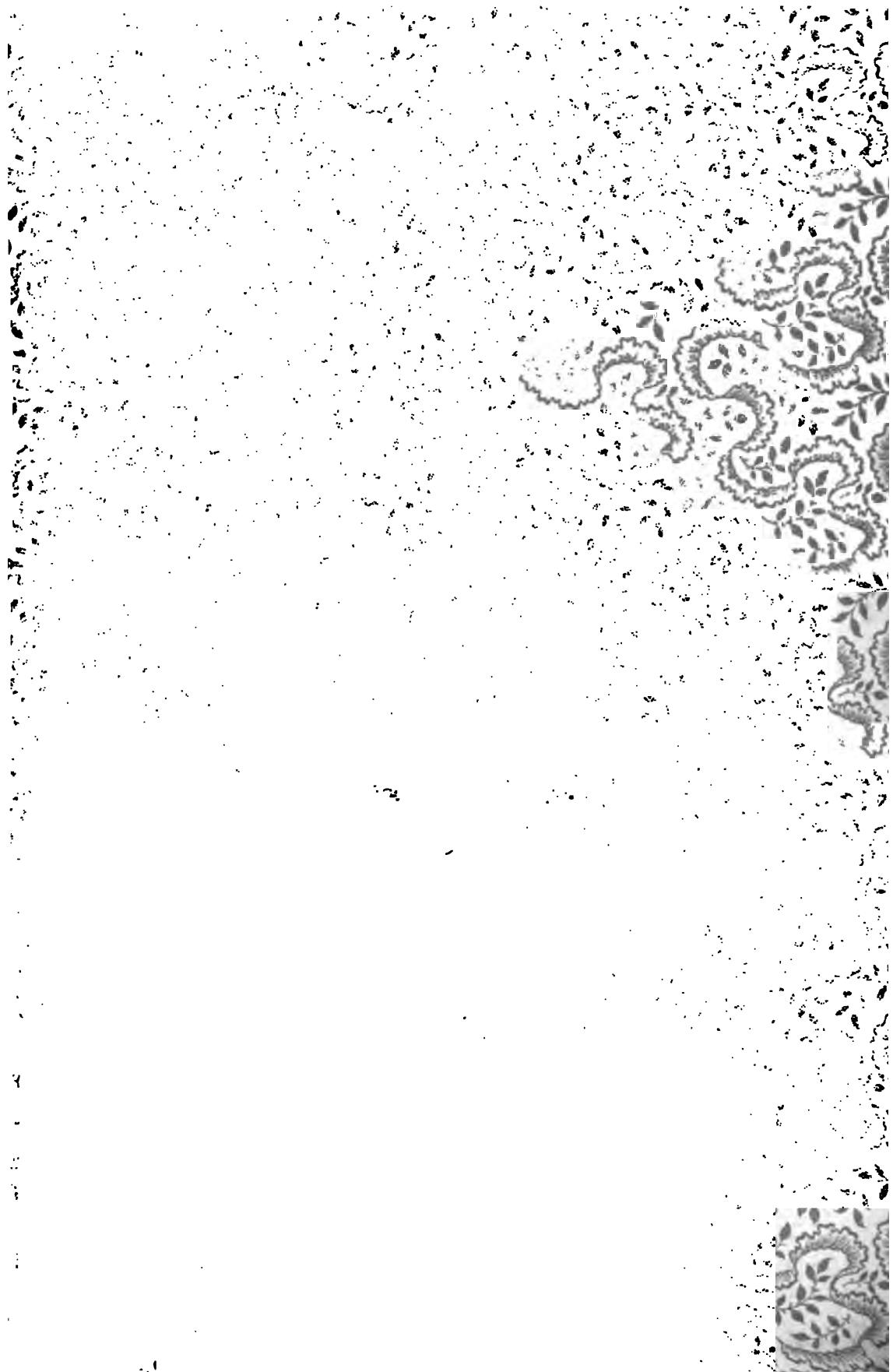
p. 208-21 Μέγεθος δὲ οὗτε τῇ καθαρέσσει οὔτε τῇ νοητικῇ αὐ-
 ξῆσει ἐστὶν ἄπειρον.

'Επ' ἄπειρον μὲν γάρ διαιρετὸν τὸ μέγεθος, διαιρεθῆναι δὲ εἰς ἄπειρα
 ἀδύνατον· ἀλλ' οὐδὲ αὐξῆθηναι ἐπ' ἄπειρον, ὡς δέδεικται. ἐστιν οὖν
²⁰ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἄπειρον ἐν τῇ γενέσει καὶ ἀπὸ μέρους, δηλον δὲ ἄμα ⁵⁰
 οὐκ ἐστιν.

1. 21 οὐδὲ γάρ — οὐκ ἐστιν οἰν. in fine paginae (imo margin. ἐνταῦθα λείπει ἀπὸ σημείου τούτου) L 1 νοήσαις Mt: νοήσαι K 2 ὑπέρβαλεν M 4 μὴ ὅντα K ἀνάγκη
 αὐτὸν K: αὐτὸν ἀνάγκη Mt τῇ] τῇ K 5 ἔχουσαν K 7 τηλικοῦδε (at cf.
 cod. E et Simplic. p. 517, 21) μεγέθους δὲ ἔχομεν Aristoteles. ad verba ξῆσαν τοῦ ἀστεος in
 Arist. cod. E adnotat novicius librarius γρ. ὁ εἰδόημος ξῆσαν τοῦ ἀστέρος ἦγουν τῇς ἐν τοῖς
 ἀστέροις φορᾶς, cf. Diels z. Textgesch. p. 39 8 ἡ κινήσεις (compendiose) K 11 ἀθρόν,
 K: ἀθρόως Mt 14 θελήσεις K et incerto compendio M: θελήσεις t 16 οὗτε τὸ κα-
 θαρέσσει οὗτε τὴν νοητική K 18 διαιρετὸν K et parum clare M: διαιρέσεις t 19 ἐπ'
 ἄπειρον (δύνατόν)?

Stanford University Libraries

3 6105 004 963 356

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD AUXILIARY LIBRARY
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004
(415) 723-9201
All books may be recalled after 7 days

DATE DUE

JULY 1 1995
F/S JUN 30 1995

JUN 30 2003

JUN 1 2004

JUN 3 2004

